اطلاعات عمومی قرن بیستم

دائرة المعارف جدید

تألیف و گرد آوری:

فریدون صفری - لیسانسیه تاریخ و جغرافیا

BORROWER'S NO.	ISSUE DATE	BORROWER'S NO.	ISSUE DATE

BORROWER'S NO.	ISSUE DATE	BORROWER'S NO.	ISSUE DATE

اطّلاعات عمومی قرن بیستم

دائرة المعارف جدید

شامل بخشهای : باستان شناسی - تاریخ و جغرافیا - علوم - فیزیک - اکتشافات - اختراعات - ادیان - ورزش - ادبیات - جنگلها - چهره های درخشان تاریخ موسیقی - سازمان ملل - اقتصادی - فضائی - هنرهای زیبا .

تألیف و گردآوری :

فریدون صفری - لیسانسیه تاریخ و جغرافیا

از انتشارات

کتابفروشی فروغی

چاپ نیلوفر
تهران - ایران
چاپ دوم ۲۵۳۵

مآخذ و کتابهائیکه از آن استفاده شده است

۱- کیهان سال

۲- اطلاعات سالانه

۳- مجله بررسیهای تاریخی

۴- آنسی کلوپدی امریکا

۵- لاروس فرانسه

۶- راهنمای شهرستانهای ایران

۷- مجموعه چه میدانم

۸- چهره‌های درخشان تاریخ

۹- روضة‌الصفا

۱۰- مجلات علمی جهان

۱۱- برگزیدگان ایران وعرب

۱۲- تاریخ اجتماعی واداری دوره قاجاریه

۱۳- تاریخ مفصل ایران

۱۴- سرگذشت موسیقی ایران

۱۵- تاریخ مذاهب جهان

۱۶- مجله دانشمند

۱۷- فرهنگ لغات

۱۸- تاریخ ادبیات دکترشفق

۱۹- تاریخ اجتماعی وسیاسی معاصر

۲۰- ناسخ التواریخ

پیشگفتار

کمتر کسی است که دربرابرتحولات عظیم وشگرف ترقیات وپیشرفتهای علمی واجتماعی امروز محتاج آن نباشد که در این دنیای پراز مجهولات چیزی بر داشته‌های خود نیفزاید ، بشرهرگز ازمیل وآرزوی علم ومعرفت باز نمیماند و هر اندازه هم که مجهولات زیاد و درهم جلوه‌کند معهذاروح‌وجسم‌آدمی‌ازجستجووکاوش‌باز نمیماند.

اماچون مطالعه‌کتب ورسائل علمی‌فراوان که درهریك ازمباحث علمی وسیاسی‌واجتماعی و اقتصادی نوشته‌شده برای همه کس مقدور نیست لزوم یك چنین مجموعه بنام دائره‌المعارف که جوابگوی احتیاجات همه‌کس باشد احساس‌میشودوبهمین جهت بودکه درقرن‌هجدهم که طلیعه آثارتحولات وترقیات علمی‌بچشم میخورد اولین‌باردرفرانسه دست به تدوین‌وتالیف مجموعه‌ای بنام دائره المعارف زده شد و دانشمندان فرانسه مانند دیدرو و ولتر و روسو دائره المعارف کاملی ازعلوم ومعارف آنروز در اختیار علاقمندان‌گذاشتند وبعد ازآن سایرکشورهای اروپا و آمریکامجموعه‌های کاملتری انتشاردادند

وقتی‌که انسان فلاسفه را میشناسد وخدمات واختراع و اکتشافات وفداکاریهای آنانرا از نظر میگذراند و برلیاقت ونبوع‌آنان‌وقوف می‌یابد میتواند درمسیرراهی که‌آنها پیموده‌اند گام بردارد وشاید هریك از افراد بشر بنوبه خود بتوانند خدمتی‌انجام‌دهند تازمانیکه‌تحولات علمی روز بروز چهره جدید خود را میگشاید مطالعه و تدوین چنین کتابهائی نمیتواند بدون فایده باشد .

خوشبختانه درکشور ما نیز از آغاز طلوع سلسله درخشان پهلوی گامهای بلندی در راه پیشرفتهای علمی واجتماعی‌برداشته شده وکسانیکه بخواهند درمسابقات‌رادیوئی‌وتلویزیون شرکت‌نمایند یاکسانیکه علاقمند به پژوهشهای علمی باشند بامطالعه این‌کتاب موفق میشوند بر دانسته های خود بیفزایند

اگر چه تاکنون نویسندگان دیگری در این کار پیشقدم بوده و کتابهای سودمندی در این‌زمینه انتشارداده‌اند اماچون درهر سال وماه تغییرات عظیم وچشمگیر درهریك ازرشته‌های علمی‌بظهورمیرسد ومخصوصاًوضع کشورهادرهرسال براثرقیام‌های آزادی‌طلبی دچارتحول‌میگردد لازم‌بنظررسیدکه یك دائره‌المعارف‌قرن‌بیستم که شامل تازه‌ترین‌رویدادهای جهانی‌باشددراختیار دانش پژوهان‌قرار گیرد

کتاب حاضر بنام «دائره‌المعارف قرن بیستم» شامل اطلاعات مهم تاریخی و جغرافیائی باتحولاتی‌که درسالهای اخیربوقوع پیوسته میباشد وامید است این خدمت ناچیزمورد قبول و استقبال علاقمندان قرار گیرد و ما بتوانیم در آینده به خدمات ارزنده‌ای توفیق یابیم

فریدون صفری لنگرودی

فهرست کامل دائرةالمعارف قرن بیستم

قسمت اول ـ جهان امروز

نام	صفحه
فصل اول ـ شگفتیهای جهان امروز	۹
تاریخ پیدایش انسان	۱۰
ادوار مختلف فرهنك انسان	۱۱
سرگذشت انسان	۱۳
کارهای بزرك بشر	۱۷
صنعت عظیم الکترونیك	۲۴
عجایب وپدیده‌های طبیعت	۲۷
سوانح مهم‌دریائی	۵۴
سیل‌ها وطوفانهای مهم	۵۷
زلزله‌های معروف	۵۹
عیدهای ملی	۶۰
سوانح مهم هوائی جهان	۶۲
پاره‌ای ازاختراعات مهم	۶۶
فصل دوم ـ منظومهٔ شمسی وفضای بیکران	۷۳
اطلاعات‌گوناگون پیرامون خورشید	۷۴
سیارات	۷۵
تسخیرفضا	۸۴
قمرهای رصدخانه	۹۳
مهمترین ماه‌های مصنوعی شوروی	۹۴
مهمترین ماه‌های مصنوعی امریکا	۹۶
موجودات‌کرات دیگر	۹۹
انفجاراتمی درشهر«اور»	۱۰۰
تمدن درخشان شهر «هواناگو»	۱۰۰
موجود زنده درمریخ	۱۰۱
وجود حیات درسایر کرات	۱۰۲
فصل سوم ـ پدیده‌های انسانی	۱۰۴
نوبل کیست؟	۱۰۴
برندگان جوائزنوبل	۱۰۶
جوایز سینمائی اسکار	۱۱۷
فستیوال کان	۱۲۰
فیلمهای برنده جایزه نخل طلا	۱۳۱
پولسازترین فیلمهای تاریخ	۱۲۵
فصل چهارم پاپ چگونه انتخاب میشود؟	۱۲۷
لوترچگونه بوجود آمد	۱۳۱
فصل پنجم ـ تاریخ وجغرافیای کشورهای جهان	۱۳۲

آرژانتین ـ آلمان ـ آلبانی ـآندورا ـ اتیوپی ـ ارمنستان ـ اندونزی ـ استونی ـ اسرائیل
افغانستان ـ اسپانیا ـ اتریش ـ ایتالیا ـ تریست ـ سومالی ـ اکوادر ـ آل سالوادور ـامریکا
روسای جمهورامریکا ـ اتحاد جماهیر شوروی ـ اتحادیه افریقای جنوبی ـ استرالیا ـ افریقای
مرکزی ـ الجزایر ـ انگلستان ـ ایرلند ـ جبل‌الطارق ـ هنک‌کنک ـ اوروگوئه ـ اوگاندا ـ
ایسلند ـ باربادوس ـ بحرین ـ برزیل ـ بلژیک ـ بلغارستان ـ یونان ـ بوتسوانا ـ برنئو ـ
برونی ـ برمه ـ پاراگوئه ـ پاکستان ـ پاناما ـ پرتغال ـ پرو ـ تانزانیا ـ تایلند ـ ترکیه ـ
تونس ـ توکیو ـ جاوه ـ چکوسلواکی ـ چین ـ دانمارک ـ داهومی ـ دومی‌نیکن ـ رودزیا ـ
رومانی ـ ژاپن ـ ساحل عاج ـ سالوادور ـ سان ماریتو ـ سنگال ـ سنگاپور ـ سودان ـ سومالی
سوئد ـ سویس ـ سیرالئون ـ سیلان ـ سوریه ـ شیلی ـ عراق ـ عربستان سعودی ـ غنا ـ فنلاند ـ
فیلیپین ـ قبرس ـ قطر ـ کامبوج ـ کانادا ـ کره ـ کستاریکا ـ کلمبیا ـ کنگو ـ کوبا ـ کویت
کاین ـ گواتمالا ـ گویان ـ گینه ـ لائوس ـ لبنان ـ لتونی ـ لوکزامبورک ـ لهستان ـ لیبی ـ
لیختن اشتاین ـ ماداگاسکار ـ مالایا ـ مالاگاشی ـ مالت ـ مجارستان ـ مکزیکو ـ موناکو ـ
موریتانی ـ نپال ـ نروژ ـ نیجریه ـ نیکاراگوا ـ نیوزلند ـ واتیکان ـ ونزوئلا ـ ویتنام ـ
تائی‌تی ـ هندوراس ـ هندوستان ـ هلند ـ یمن ـ یوگوسلاوی ـ یونان

فصل ششم ـ اوضاع عمومی کشورهای جهان ۲۲۴
درباره زمین ۲۲۴
کره هوا ۲۲۴
ساختمان درونی زمین ۲۲۵
قاره‌های پنجگانه ۲۲۵
مساحت اقیانوسها وقاره‌ها ۲۲۹
دریاهای معروف جهان ۲۳۱
تنگه‌ها وکانالها وترعه‌های معروف ۲۳۲
دریاچه‌های بزرگ جهان ۲۳۳
رودهای مهم‌جهان ۲۳۶
اسامی قلل وکوه‌های مهم جهان ۲۳۶
آتش‌فشانهای‌جهان ۲۳۸
پل‌های معروف جهان ۲۴۲
روزنامه‌های امریکا ۲۴۹
مجلات مهم امریکا ۲۵۵
مطبوعات اردن هاشمی ۲۵۹
مطبوعات چکوسلواکی ۲۵۹
مطبوعات سوئد ۲۶۱
مطبوعات سویس ۲۶۱
مطبوعات کانادا ۲۶۴
مطبوعات عراق ۲۶۵
مطبوعات ترکیه ۲۶۷
مطبوعات فرانسه ۲۶۸
فصل هفتم ـ مشاهیرعلم و ادب جهان ۲۷۰
فصل هشتم ـ چهره‌های سیاسی ورجال بزرگ تاریخ ۳۲۸
فصل نهم ـ بعضی‌واژه‌های‌سیاسی ۳۴۰
مکتب‌های فلسفی ۳۴۸

فصل دهم - سازمان های مهم بین‌المللی ۳۵۰
تشکیلات سازمان ملل متحد ۳۵۰
مجمع عمومی ۳۵۳
شورای امنیت ۳۵۳
سایر سازمانها وابسته بسازمان ملل ۳۵۶
اعلامیه حقوق بشر ۳۵۷
منشورملل متحد ۳۶۱
فصل یازدهم - موسیقی‌وهنرنقاشی ۳۷۰
جاز موزیك قرن ما ۳۷۸
تئاتر ۳۸۷
اپرا وموسیقی ۳۹۳
نگاهی به هنرنقاشی جهان ۲۹۸
نقاشی درمشرق زمین ۴۱۳
ترورهای مهم سیاسی ۴۲۸
پادشاهان معاصرجهان ۴۳۰
عجایب هفت‌گانه ۴۳۲
فصل دوازدهم - مردان سیاسی جهان ۴۶۰
فصل سیزدهم - دین ومذهب درکشورهای جهان ۴۵۶
خدایان یونانی - آئین ودا - آئین بودا - آئین چینی - هندوئیزم - برهما - لائوتسه - آئین
شنتو - مزدك - کنفسیوس - هانی - ادیان یکتاپرست ۴۶۸
فصل چهاردهم - کارنامه‌های سری آپولوها ۴۶۸
جدول پروازهای فضائی ۴۶۹

قسمت دوم

فصل اول - کشورایران ۴۸۰
جغرافیای ایران ۴۸۰
یك نظرکلی در باره فلات ایران ۴۸۲
مهمترین قله وکوه‌های ایران ۴۸۳
دریاها - جزایر - بنادر ۴۸۶
سواحل خلیج فارس ۴۸۸
بحرین - ابوظبی - وراس‌الخیمه - ام‌القوین - دوبی - شارجه - عجمان - کویت
بنادر خلیج فارس ودریای عمان ۴۹۹
دریای خزر ۵۰۰
بنادر وشهرهای ساحلی ایران ۵۰۲
مرداب‌ها ودریاچه‌ها ۵۰۴
جزایرشمالی وجنوبی ایران ۵۰۴
فصل دوم - جغرافیای سیاسی ایران ۵۰۵
خط وزبان ۵۰۶
حکومت ایران ۵۰۷
حدود ومرزها ۵۱۰
فصل سوم - راه‌آهن ایران وسایرراه‌ها ۵۱۳
فصل چهارم - ارتش ایران ۵۲۳

پست وتلگراف وتلفن	۵۲۸
نخست وزیوان ایران	۵۳۲
فصل پنجم - فرهنك ایران	۵۳۵
فصل ششم - کتابخانه‌های‌ایران	۵۴۰
کتابخانه‌های جهان	۵۵۲
فهرست کتابهای مهم ایران	۵۶۱
فهرست کتابهای جهان	۵۶۶
سرود ملی چگونه بوجود آمد؟	۵۷۵
فصل هفتم - شهرستانهای ایران	۵۷۷
فصل هشتم - تاریخ پادشاهان قبل ازاسلام	۶۳۴
جدول کامل پادشاهان ماد	۶۳۴
جدول شاهان هخامنشی	۶۳۴
جدول اسامی شاهان ساسانی	۶۳۶
پادشاهان ایران بعداز اسلام	۶۳۷
فصل نهم - مشروطیت ایران	۶۴۲
وزرای نامی ایران	۶۴۸
فصل دهم - چهره‌های سیاسی ایران	۶۵۰
فصل یازدهم - نامهای جاودانی ادبیات ایران	۶۶۹
دانشمندان اسلامی ومورخین ایران	۶۹۹
نقاشان وهنرمندان مشهورایران	۷۰۸
خوشنویسان معروف ایران	۷۱۰
صورت تذکره‌های معروف	۷۱۳
کتابهای تاریخی ایران	۷۱۸
فصل دوازدهم - فرهنك - هنر- زندگی- موسیقی - تئاتر	۷۲۱
خانه وخانواده	۷۳۱
فصل سیزدهم - صنایع نفت درایران	۷۲۵
فصل چهاردهم - ورزش	۷۵۶
ورزشهای المپیك	۷۶۰
المپیك‌های ۱۹۰۰ تا ۱۹۷۲	۷۶۱
بازیهای معروف ورزشی امریکا	۸۱۹
سرگرمیهای علمی	۸۲۷
اطلاعات تاریخ وجغرافیا	۸۲۸
دانستنیهای گوناگون	۸۲۹
واحد پول	۸۴۱

قسمت اول

فصل اول

شگفتیهای جهان امروز

در دنیایی که ما زندگی میکنیم شگفتیهای بسیار وجود دارد. بعضی از این شگفتیها مربوط به طبیعت است وبرخی مربـوط بانسان. ولی دستگاه عظیم‌آفرینش هستی‌هـای اعجاب انگیزی بوجود آورده که اطلاع برآنها نه تنها انسان را دچار حیرت وتعجب میسازد بلکه بر وسعت معلومات آدمی افزوده واحساس حقیقت جویی وکنجکاوی اورا تحریك میکند.

جوانان امروز غیراز دوران‌گذشته فکر میکنند. آنها افرادی روشن فکر ودرجستجوی دانشها وپدیده های قرن خودشان هستند.

عدهای ازمحققین‌کوشش‌کردهاند بتمام این شگفتیها دست یابند وبرکلیه پدیده‌های بدیع خلقت وانسان‌آگاهی‌حاصل‌کنند ولی‌باید دانست رسیدن بتمام مجهولات جهان‌کار آسانی‌نیست.

درخلقت انسان و خلقت‌گیاهان و حیوانـات وحتی درکلیه جمادات بیروح این جهان عظیم بمصداق **فتبارك‌الله احسن الخالقین** چنان شگفتیهایـی نهفته و اسرار عجیب دست و پـا میزند که میلیونها سال‌کوشش وزحمت بابتداترین مراحل‌آن نمی‌تواند تجاوز نماید.

شگفتیهای آفرینش درخلقت انسان

هنوز بدرستی معلوم نیست‌که انسان درچه زمانی بوجود آمده واصولا منظومهٔ ما بچند میلیون سال میرسد. تنها در این مورد فرضیاتـی وجود داردکه منظومهٔ مـا در حدود ۴۹۵ میلیون سال قبل پدید آمده باشد و قدیم ترین اسکلتی‌که از انسان بدست آمده از مغاره هـای «اولاوی» تانگانیکا بوده است.

درساعت ۱۱ روز هفتم ژوئیه ۱۹۵۹ ازاین غار بقایای انسانی‌کشف شدکه جمجمهٔ آن مجهز بدندانهای آسیا بود وخانم **ال. اس. بی.کیلی** رئیس هیئت پژوهشهای باستان شناسی‌نام این‌انسان ماقبل تاریخ را **فندق‌شکن** نهاد وطبق‌برآوردهای مسلم ودقیق علمی این انسان‌ششصد هزار سال قبل یعنی ۵۹۴ هزار سال قبل از افسانه آدم وحوا میزیسته است واکتشافات بعـدی درهمان غار نشان دادکه انسان آن دوره قادر بساختن ابزار فلزی بوده است.

اکنون ازنظر تاریخ و مدارك علمی که در دست داریم درباره این انسان ماقبل تاریخ مطالبی را میگوئیم که جوانان و پژوهندگان علم تاریخچه مختصرازپیدایش انسان را دردست داشته باشند .

ضمناً بطور یقین باید بدانیم آنچه راکه دانشمندان درباره خلقت انسان تحصیل کرده‌اند ازروی محکم ترین اسنادی است که صحت آنرا همه‌کس تأیید میکند .

تاریخ پیدایش انسان

تاریخ پیدایش انسان بدو دوره یا دوبخش بزرگ تقسیم‌میشود:

اول- ادوار ماقبل تاریخ که کشفیات وحوادث آن بر اساس شواهد باستانشناسی (ارکئولوژیك) وحفریات آثار مکشوفه وحجاریها است وبیشتر ارقامی که دراین مورد ازحیث سالها وقرنها بدست آمده برپایه حدس وفرض وتخمین بوده است.

دوم - ادوارتاریخی زندگی انسان که‌ارقام وگذارشهای آن برپایه اسناد ومدارك تاریخی وشواهدکتبی مضبوط است واعتبار تاریخی دارد

اصل ومبدأ انسان ازکجاست ؟

طبق نظردانشمندان حیوان شناسی (نئولوژیستها)انسان درطبقه بندی حیوانی‌بخانواده **هومی‌نیدا** تعلق میگیردکه شاخه‌ای از آن شامل میمونهائی از قبیل : **گوریل و شامپانزه و اورانگون وگیبون‌ها** هستند .

فرق انسان با میمونها در درجه اول از لحاظ ساختمان بدنی‌است ومغز انسان‌بخصوص در قسمت پیشانی بزرگتر و بدن درهنگام راه رفتن کاملا مستقیم و دستها بهتر میتواند اشیاء را بهتر بگیرد و دیگر بکار بردن زبان است برای فهماندن مقصود والبته بین انسان وحیوان موجود دیگری درسلسله تکامل وجود داشته‌که نسل‌آن‌ازمیان‌رفته وآنرا حلقه مفقوده گفته‌اند.

زمان و تاریخ مبدأ انسان مشخص نیست ولی احتمال میدهند که در دوره زمین شناسی (میوسن) بوجود آمده وبنظر دانشمندان متعلق باواسط دوره (پلیوسن) و میتوان گفت که تاریخ زندگی‌آدمی ازآن لحظه آغازشده است‌که اولین ابزار وآلات سنگی را ساخته واین ابـزار و آلات‌که اکنون‌کشف شده بظن قوی مربوط باوائل دوره پلیوسن است.

مکان ومبدأ این انسان هم مشخص نیست وفرضیه‌کهن اینست که آسیای مرکزی اولین گهواره انسان بوده ولی این‌نظریه امروز متروك شده واساسی‌ندارد بلکه بیشتر احتمال میدهند که محل‌ظهور انسان های اولیه درجنوب آسیا وشایدهم‌درشمال افریقا وباختراروپا بوده است.

انسان ازنظرجانور شناسی

اولین جانورانی‌که عالیترین ساختمان بدنی رادارا بودند بچهار دوره تقسیم میشوند.

اول تارسی‌ها- که‌کمی ازموش‌صحرائی‌بزرگتر وسرآنهاکوتاه و چشم درشت و نزدیك بهم داشته اند .

دوم لیمورها - که میمونی تکامل یافته بوده‌که بتدریج تغییر شکل داده‌اند .

سوم میمونها - شامل دسته وسیعی که درمناطق ونواحی گرمسیر پراکنده بودند.

چهارم آدم نماها - در اینخانواده میمونهای بی دم را قرار دادهاندکه قد آنهانزدیك بانسان است . این خانواده شامل سه جنس مشخص است . یکیآسیائی بنام اورا نگوتان و دو نوع افریقائی کهگوریل وشامپانزه نام داشتند .

اورانگوتانها انسان جنگل در زبان مالزی ازدوکلمه تشکیل یافته یکی اورانك بمعنی انسان و اوتان بمعنی جنگل است . بدن این حیوان سنگین و پشت آن خمیده و سینهاش مسطح وشکم برجسته است .

شامپانزه میمونی است به بزرگی اورا نگوتان با قدی بلند و سطح بدنش را پشم های زیاد بوشانده است .

گوریل بزرگترین میمونهای آدم نما است قدآن ۱/۶۵ متر و تا دومتر میرسد. صورت وسینه اوعاری ازپشم وپوست اوسیاه است. دستهای گوریل دراز وکلفت و بانگشتان کوتاهی منتهی میگردد وشاید بین میمونهای آدم نما وانسان واقعی دسته دیگر وجود داشتهاندکه حد فاصل بین انسان ومیمون بوده است .

ادوار مختلف فرهنك انسان

دراثر تحقیقات باستان شناسی معلوم شده است که اختلاف وتفاوت بسیاری درفرهنگ انسان ماقبلتاریخ درنقاط مختلف کره زمین وهمدر زمانهای گوناگون وجود داشته بطوری که میتوانگفت فرهنگ هر یك از دوره ها بطور مشخص معلوم نیست . با اینحال باستان شناسان این دورهها را بشش دوره تقسیم کردهاند .

۱- فرهنگ عصر **پالئولیتیك** (حجرقدیم) که در آن زمان انسان ابزار سنگی خشن و ناتراشیده ساخته است.

۲- فرهنگ عصر **مولیتیك** (حجر وسطی) که دوره تحول بوده است.

۳- فرهنگ عصر **نئولیتیك** (حجرجدید) که در زندگی انسان ابزار سنگی و تراشیده بکار رفته است .

۴- فرهنگ عصر **جالکولیتیك** (سنگ ومس) که اولین مرتبه انسان مس راکشف کردو در زندگی خود بکار برد.

۵- فرهنگ عصر**مفرغ** که آنرا دوره مفرغ گویند.

۶- فرهنگ عصر**آهن** که درآن عصرآلات آهنی بکار رفته است ونکته جالب توجه این است که محل ظهور هریك ازاین فرهنگها درنقاط مختلف زمین متفاوت بوده . مثلا عصر مفرغ دربینالنهرین ۱۵۰۰ سال پیش ازعصر مفرغ درباختر اروپا بوده وعصرآهن در آسیای وسطی دوهزار سال پیش ازعصرآهن درسیبری قرار داشته است. بنابراین بکار بردن عصرمفرغجهان قدیم باعصرآهن جهان قدیمازلحاظ تاریخ وزمان‌درست‌نیست وتمدن وفرهنگ هریك ازکشورها باید جداگانه مورد مطالعه قرارگیرد.

دوره پالئولیتیک - که باحتمال قوی بیش از یك میلیون سال طول کشیده و در حدود هشتصد هزار سال پیش ازمیلاد مسیح پایان یافته است.

پالئولیتیك نام‌اولین وقدیمی‌ترین دوره زندگی‌انسان است واگرچه طول مدت این‌دوره درنقاط مختلف جهان متفاوت بوده است معهذا نماینده دوره‌ای است‌که ۹۹ درصد از عمرنژاد انسان را دربردارد.

عصر پلیستوسن یا یخ بندان درزمین شناسی نام دوره ای است‌که فرهنگ پالئولیتیك درآن پرورش یافته است.

دوره بعد از پالئولیتیك

عصرمولیتیك درخشان ترین دوره بعد از یخ بندان است‌وانسان دراین عصر دوره تکامل خودرا پیموده واگرچه تا مدتی چند انسان‌شکار حیوانات بزرگ بوده اما بعدها این‌حیوانات بجز درافریقا ازبین رفته وجای خودرا بحیوانات امروزی داده است.

فرهنگ وتمدن این دوره بیش‌ازهشت هزارسال طول‌کشیده تا اینکه بفرهنگ وتمدن و اقتصاد دوره نئولیتیك وعصر مفرغ وآهن رسیده است.

عصرآهن - نام عصری است‌که آهن جای مفرغ را درساختن‌آلات وابزار واسلحه‌گرفت ونمونه های از اشیاءآهنی استخراجی‌ازمعدن مربوط به ۲۵۰۰ سال قبل ازمیلاد دربین‌النهرین بدست‌آمده‌که شاهد براین مطلب است باوجود براین بایدگفت‌که عصرآهن از قرن یازده یا ده قبل از میلاد در اروپا آغاز شده است ولی باکثر نقاط آسیا و افریقا تا قرنها بعد راه نیافته است و درقرن ۱۵ و۱٦ پس ازمیلاد بامریکا وارد شده است.

بطور مسلم‌تنوع اقسام انسانی ازحیث شکل و رنك صورت در دوره پالئولیتیك‌آغاز شده است ودر دوره‌های بعد بصورت امروزی درآمده ودراثرمهاجرتهای انسانی درسطح‌کرۀارض گسترده شده است.

مردم شناسان بطورکلی‌با درنظرگرفتن اصول بیولوژیکی وتاریخی نژاد انسان را بسه گروه اصلی تقسیم‌کرده‌اند.

نژاد سفید ونژاد سیاه ونژاد زرد و سایرگروه‌ها را میتوان فروع وشاخه های سه نژاد اصلی دانست. مثلا نژاد سرخ پوست امریکائی را شاخه ای ازنژاد زرد یا مغولی میدانند و با این فرض توانسته‌اند بمهاجرتهای مهم‌گروه‌ها پی ببرند.

سرگذشت انسان

در افریقا یکدسته از میمونهای بزرگ در جنگلی زندگی میکردند . هر روز صبح که ازخواب بر میخاستند میمونهای نر خانواده خودرا برای گردآوری میوه وچپاول تخم پرندگان بجنگل میبردند و اکثر اوقات روز را بهمین طریق صرف میکردند ، بمرور زمان ذخایرمیوه جنگل کاستی گرفت ومیمونها برای رهائی ازاین مضیقه عازم نقاط دیگر گریدند. اما از هرطرف که رفتند، راه خودرا مسدود یافتند . ازهرسو بکرانه های جنگل می‌رسیدندکه در آنسوی آن دیگر از درختان میوه اثری نبود .

دورهٔ دوم طی یخ بندان چهارم شروع شد وسی‌هزار سال دوام یافت و دوره سوم که در زمان ما بپایان میرسد شش‌هزارسال قبل ازمیلاد مسیح شروع شد و کمتر از ۰/۱ طول مدت سه دوره دوام کرد وکسی نمیداندکه دوره چهارم چقدر طول خواهدکشید.

وقتیکه میوه و آذوقه دیگر در دسترس نبود میمونهای جنگل راهی بجز ترك جنگل و چهار دست وپا دویدن روی زمین برای رسیدن به‌غذا نقشه دیگر نداشتند در این جستجوی یاد گرفتند که سنگها را بلندکنند واز زیر سنگها ، حشرات ،کرمها و امثال آنرا برای خوردن بیرون‌کشند وبخورند. بدین‌طریق میمونها بطعم‌گوشت عادت‌کردند و با وجود فقدان تسهیلات لازم شروع‌کردند ازگوشت لذیذگوزنها و دیگر چهارپایان سم دار جلگه ها استفاده‌کنند ونیز یادگرفتندکه چگونه مراقب شیرهاودرندگان‌دیگر باشند و درشکار حیوانات سم دارخطرناك‌ترین رقیبشان بودند برای آنها زندگی درروی زمین یعنی جلگه‌ها همانقدرکه مهیج بودخطرناك هم بود درحالی‌که درجنگلها فقط ازخطر افتادن از روی درخت وخطر مار بیم داشتند.

هرچند پاره‌ای ازاین میمونها ممکن است بمرز جنگلها عقب نشینی‌کرده باشند ولی دیگران به یقین در روی زمین وجلگه هاتوقف‌کردند و درآنجا بچهار دست وپا دویدن ادامه دادند . زندگی آنها عبارت بود از چهار دست وپا راه رفتن، بلند کردن سنگها، جمع آوری امثال تمشك، چیدن جوانه ها وغیره هنوز هم فرزندان آن میمونها همینطور زندگی میکنند. عده‌ای ازآنها درمواقع ضرورت‌که احتیاج بود هم بدوندوهم دستهایشان را آزادانه بکاربندند

یادگرفتند که روی پایشان بایستند و راه بروند پس از چندی شرایط آب و هوا تغییر کرد و جنگلها از هرطرف توسعه یافته جلگه‌ها را پوشاندند وعده‌ای از اعقاب میمونهائی که راه رفتن روی دو پا را یادگرفته بودند دوباره ساکن جنگلها شدندوعملا مقام جد اعلای غولها ومیمونها ومیمونهای عظیم دوپا را احرازکردند وازآن میان فقط‌آنهائیکه بدون تکیه ایستادن درفضای باز را بلد بودندنامزد رشدبسوی صورت انسانی شدند، بنابراین نمیشودگفت که انسانمستقیماً نواده میمونهای دوپا است بلکه بهتر است بگوئیم که خود میمونهای دو پا نتیجهٔ میمونهای چهارپا هستند و بعداً بدل بصورت انسانی شدند . دلائل بارزی براین مدعا هست که در دورهٔ تکامل وتغییر شکل حیوانات چندین بار بصورت اولیه خود رجعت نموده وفقط پاره ای از آنها توانسته بودند تغییر شکل کامل بیابند .

پنج هدیه طبیعت

وقتی که انسان در دنیا ظاهر شد پنج وجه امتیاز داشت که بعضی ازآنها همراه او ظاهر شده بود وبعضی بعداً وبتدریج پدیدار شد. وجود این صفات باو امکان میدادکه سیادتخودرا برسایر موجودات زمین محرز سازد.

استقامت پیکر، قدرت بازوان، دستان مطیع، چشمانی که بسرعت میتوانست روی هدفهای خود میزان شود، مغزی که قدرت قضاوت دقیق داشت ومیتوانست بسرعت اتخاذ تصمیم کند وسرانجام قدرت بیان. جمع این امتیازات بخودی خود برای اوصفتی برجسته و منحصر گردید .

راست ایستادن

وقتی که میمونهای درختی باستراحت یا تماشای اطراف می نشستند، در وضع مستقیم روی شاخه درختان بحال نشسته قرار میگرفتند وهمین‌طور عنترها ونسناسها روی صخره های ناصاف مستقیم چومباتمه میزدند.

درهمین دوران بودکه میمونهای فوق‌الذکر کم وبیش یادگرفتندکه راست بنشینند و گاهگاه چند قدمی روی دو پا راه بروند . ترک کردن عادت دویدن با دست وپا برای همیشه کاری بسیار شاق بود .

کسب این قدرت درجد انسانها همانقدر عجیب بودکه کسب قدرت پریدن درجدپرندگان وبهرحال ایستادن انسان اولیه قدرت راه رفتن اوکاملا قابل مقایسه با تکامل عضو پرواز در اجداد پرندگان اولیه است.

وقتیکه میمونهای‌اولیه جنگلها رادرجستجوی غذا ترک کردند وساکن دشتها شدند به‌بیش ازچند شاخه تقسیم شدند.

هریك از گروههای مختلف ، خانوادهٔ میمونها اجبار داشتندکه بدلائل مختلف برای مدتی کوتاه روی دو پا بایستند . مثلا آنها که روی صخره ها زندگی میکنند برای دیدن بهتر

اطراف و آنها که ساکن‌دشتها بودند برای آنکه بتوانندگله های آهوان راکه قدیمی‌ترین شکار میمون وانسان بود سرفرصت غافلگیر کنند.

امتیاز بیان

فکرکردن بمعنای انسانی‌آن فقط برای ما ممکن است مگرآنکه حیوان (غیر از انسان) یادگرفته باشد بنحوی حرف بزند وقتی شما در دهات زندگی میکنید صداهائیکه معمولا شما را بیدار میکند جز صدای پرندگان نیستند ولی درحوالی باغ وحش واشنگتن آنچه شما را بیدار میکند صدای بوزینه نری است‌که متوالیاً و درنهایت سخاوت فریاد میکشد. موجوداتی که درمیان درختان زندگی میکنند دشمنی ندارندکه از او بترسند وسر وصدا کنند بلکـه در فواصل خیلی نزدیك ازحرارت بدنشان نزدیکی شکار را حس میکنند. ساده ترین اصواتی‌که حیوانات رد وبدل میکنند علاوه بر علامات جنسی علامات مربوط بفرار ازمقابل خطرات و یا فرمانهائیکه بیکدیگر میدهند مانند برو بیا .

تاکنون نه‌گروه ازاصوات‌متفاوت با معانی معین از بوزینه‌هاا کشف شده، اولین‌گروه اصواتی‌که ازبوزینه‌هاکشف شده چنین معنی میدهند «اززن من دورشو»گروه دوم «بیائید باهم برویم میوه بخوریم» بدلیل تفوق ساختمانی‌مغز انسان بدیگـر موجودات مفاهیمی‌کـه انسان میتواند برساند خیلی وسیع‌تر است و این مفاهیم وسیع در غالب کلمات کوتاه می‌گنجـد . انسان نه فقط صحبت میکند و لغات را میشنود بلکه وقتیکه با سکوت فکر میکند در فکـر خود لغت را میسازد اولین مشکل بیـان انسانی باید هنگامی شروع شده بـاشد که مغـز انسان بیش از بوزینه‌هاظرفیت داشته ولی بیان او محدود بوده است . یقین است که تمام قدرت‌بیان این انسان‌های محـدود بوده به موضوع‌های مختلف نظیر فهمانیدن خطر، یاامنیت‌کوچك‌وبزرك و طریقه هائی برای عطف‌کردن باشخاص دیگر نظیر زن یا شوهر، فرزند یاپدر(در غیبتشان) « سنگی را کـه قرار بـود در مدخل غار قرار بدهند قـرار گرفت » البته مجبور نبودند کـه تمامی این‌جمله را بگویند بلکه شاید اشاره‌ای‌یا صدائی بمعنی اینکه‌کارانجام‌شده برای‌گوینده کافی بوده است . ازآنچه که ما از نحوه ارتبـاط و بیـان انسان بدوی دانسته‌ایم میتوانیـم بگوئیم‌که هریك از زبان های آنها طریقه‌کـامل وقانع‌کننده‌ای برای ارتباط بوده است‌که بـا نهایت رسائی نیازهای معنوی آنها را منعکس میکرده است.

انسان‌های خیلی قدیم‌غلبه برطبیعت را بااستفاده ازقطعات خشن سنگها که‌بصورتی‌بسیار زمخت وناشیانه تراشیده شده بود و ازآنها آلاتی برای‌کوبیدن‌وخردکردن و بعد ها کـه کمی درك وسلیقه اوپیشرفت‌کرد برای بریدن وپوست‌کندن میساخت، شروع کرد .گـرچـه تحـولات حاصله ومیزان وقت لازم برای اجرای این تحولات هنوز معلوم نیست ولی این حقیقت مسلم است‌که احتیاج بسهولت وسرعت انجام‌کارها انسان را بمراحل عالی‌ترصنعت سوق میداد. ایـن افزارها هرچند بنوبهٔ خودکمکهائی گرانبها، برای غارنشینان بودند ولی در صورت ظاهـری

زیست انسان تحول چندانی بوجود نمیامد .
با آنکه کشف سنگ چخماق وخاصیت آتش‌زائی‌آن اولین جهش بزرك انسان بسوی‌رفاه وتسلط‌برطبیعت ونیز بزرگترین پدیده قدرت او درآن زمان شد، این مسلم است که قبل از کشف سنگ آتش زنه ، با استفاده از آتشی که درنتیجه آذرخش برجای میماند و اضافه‌کردن هیزم به‌آن ،کمکی به پیشرفت کارها میشد ولی‌کشف سنگ چخماق قدرت‌آتش افروزی را به اختیار انسان درآورد .
بدین ترتیب هزاران سال‌گذشت که طی‌آن زندگی فقط از آن انسان هائی بود که می‌توانستند در سایر مبارزات و تلاش های خستگی ناپذیر خود از سرما وگرسنگی‌جان سالم بدر برند . دراین مدت بشر ابزارهائی اختراع نمود واز سنك ، چکش، تبر وکارد درست کرد تا بدوران یخ بندان رسیدکه انسان را در معرض اضمحلال و نابودی قرار داده بود وسیله‌ای شد تابشر راه تلاش ومبارزه را فرا بگیرد و ازمغز خود برای حل مشکلات زندگی‌کمك بخواهد .

کارهای بزرگ بشر

از ظهور انسان تا امروز

بعضی از علما قدمت انسان وخلقت بشر را مربوط به پانصدهزارسال پیش‌ازمیلاد مسیح می‌دانند ، ولی ازآنچه به‌ثبوت رسیده ، محقق است که کره زمین میلیونها سال قبل‌ازعمر بشر وجود داشته است. دانشمندان ثابت کرده‌اند که کره ارض‌ازمدتهای مدید قابل سکونت و واجد شرایط زندگی برای انسان نبوده است وبعدها براثرکیفیات جوی وطبیعی وتحولاتی که درمحیط و سطح آن بعمل آمده ، شرایط سکونت انسان را بوجود آورده است . امروز هیچگونه اطلاعی ازکیفیت زندگانی انسان اولیه دردست نیست وفقط میتوان درباره طرز زندگی آنان ومحیطی که درآن زیست مینمودند فرضیات وتصوراتی نمود .

مسلم است که مسیر تمدن بشری ازشرق به غرب کره زمین بوده است بدینمعنی که بدواً فرهنگ وتمدن درقاره آسیا پابعرصه وجود نهاده وازآنجا بسوی شرق نزدیك پیشروی و سپس ازطریق یونان به‌اروپا نفوذکرده است ، وچون به‌رم رسید درآنجا نشوونماکرده . قبل‌ازاینکه امریکای جوان کشف شود بدوره «رنسانس» رسیده است . اما از چه موقع جهش انسانی بسوی تمدن شروع شده واز چه وقت بشر رنج کاوش و تجسس را بخود داده است کسی آنرا بدرستی نمیداند .

از روی آثاری که بدست آمده ، تاحدود هفتاد قرن اززندگانی بشر ، کم‌وبیش‌اطلاعاتی در دست است . بدیهی است این اطلاعات از چگونگی زندگانی انسان هفتهزار سال پیش بسیار محدود می‌باشد ولی هرچه جلوتر برویم این اطلاعات بسیّطتر وتاحدی دقیق‌تر میشود .

وجود «رادیوآکتیویته» درخاك ثابت میکند که ازمیلیونها سال قبل «زندگی» درروی زمین وجود داشته ولی کمترازده‌هزارسال بین انسان وحیوان فاصله زمانی است .

قدیمترین «مدرك» که حکایت ازوجود بشردرآن دوران میکنند، ابزارسنگی تراشیده‌ایست که مربوط به‌یکصدسال پیش است ولی ابتدای تسلط بشر برطبیعت ویا آغازاستفاده وی‌ازعناصر طبیعی ازهفت‌هزارسال پیش شروع میشود .

تمدنها جانشین یکدیگر میشوند وبرای آیندگان ، شواهدی از کارهای بزرگ خویش باقی میگذارند . عواملی چون «ایمان» ، «خودخواهی» وبالاخره علاقه به ترقی و پیشرفت ، کوشش انسانی را افزون میکند واورا پایه‌گذار ومسبب اصلی بنای معابد باشکوهی میسازدکه تماشای آنها شگفتی واعجاب شخص را برمیانگیزد .

اهرام مصر ، کلیسای نتردام دوپاری ، ومعبد «کردو» آثار تمدن نوشکفته و شواهدی از فرهنگ پیشینیان وترس ازخدایان است .

«کار دسته‌جمعی» بمنظور تحصیل زندگی بهتربوجود آمده. رومیان پس ازبنای معابد و قصور جاده‌های امپراطوری را ازمیان اروپا ، بخط مستقیم کوبیدند . تمدن بشری به سرعت روبتکامل وهرروز ازروز پیش جلوتر میرود . پیشرفتی که درده‌سالهٔ اخیر وحتی سال گذشته نصیب انسان امروزی شده پیش‌ازپیشرفتهائی است که طی یکقرن ازکشف قوه بخار، وبیش از یکهزارسال کاردستی نصیب بشر گردیده است .

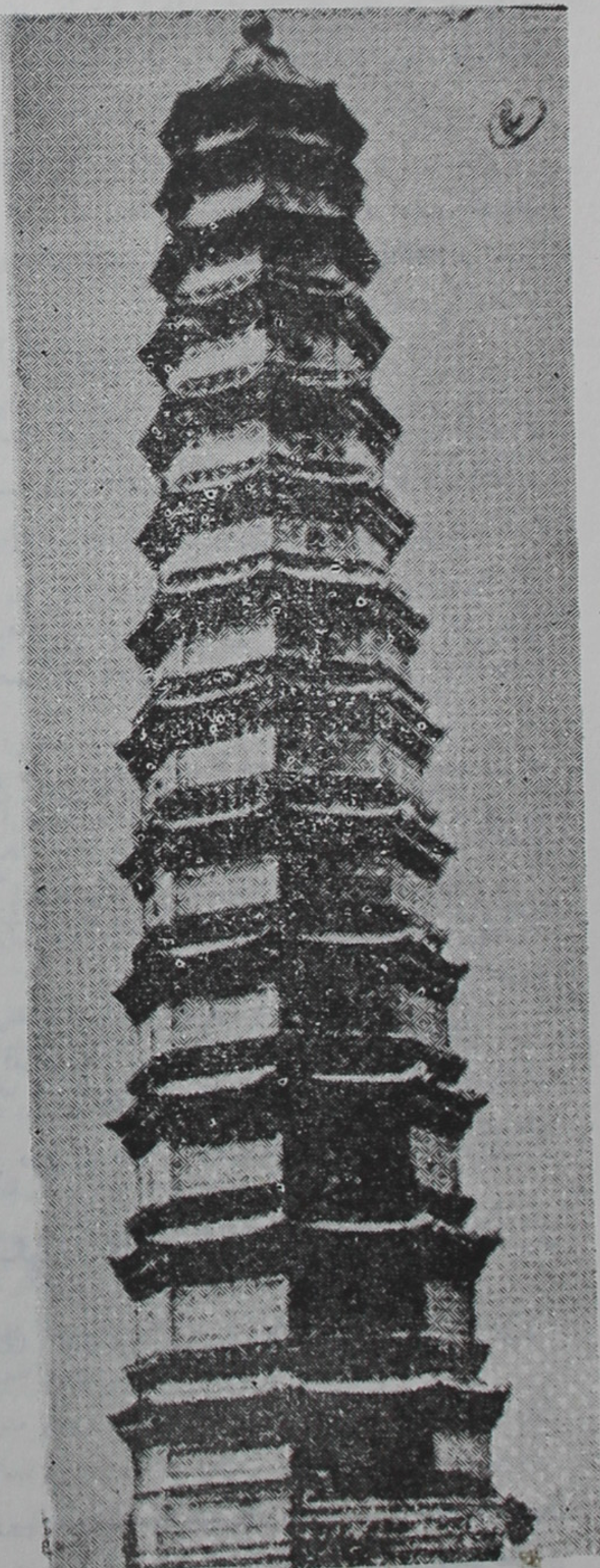
بشر اولیه نیروی عضلاتی خودرا برای پیشرفت صنعت وتمدن بکارمیبرد. اولین‌پیروزی او یافتن وسائلی بود که بکمك آنها توانست حتی‌المقدور با صرف نیروی کمتری ، محصول بیشتری ازکار خود بردارد . ازاین‌رو توفیق بهره‌برداری از طناب و چرخ واهرم نصیبش شده سپس بااهلی‌کردن حیوانات واستخدام عوامل طبیعی مانند باد وآب وآتش ، نیروی خویش را بچندبرابر افزایش داد . احتراق جنگلها ، تهیه ذغال . استفاده ازبخارآب ، هیدروکربورها ، نیروی برق ، همه وهمه بمنظور افزایش نیروی انسانی بوجودآمده وبدینطریق بشرموفق بایجاد کارهای محیرالعقول گردید . لیکن باید دید آیا بشر قبل از دسترسی ویا بهتر بگوئیم پیش‌از اکتشاف واختراع عوامل فوق دست به‌ایجادکارهای عظیم‌زده است یانه ؟ پاسخ این سئوال‌مثبت است . انگیزه‌هائی‌که بشر را وادار به‌ایجاد کارهای بزرگ نمود . از حوصله این‌کتاب خارج است اما شروع آنها از شرق بود .

آیا انسانهای قرون ماضیه ، که درکشورهائی چون مصر وبین‌النهرین با فقدان زمین و مصالح لازم ساختمانی اینهمه معابد وقصور واستحکامات ساخته‌اند «کاربزرگ» انجام‌نداده‌اند؟ بلی ! لیکن باید دانست ، اگرطبیعت مصالح گوناگون فوق را دراین نقاط فاقد بوده ولی در مقابل، بجای تمام این عوامل، عامل دیگری را بحدوفوردردسترس‌بشر نهاده که باید آنرا مادر کلیه مواهب طبیعی نامید وآن «سنگ» است !

بنابراین شروع کارهای بزرگ ازمشرق زمین وباسنگ بود ، تنها پایداری ، سرسختی، نیرو ، وبالاخره صبر وحوصله انسانی بود که ازسنگهای عظیم خارا ، مجسمه‌هائی چون مجسمه «رامسس» بوجود آورد ، ابزار اولیه او ، که تخته سنگهای عظیم را در ارتفاعات بالا و بلند میکرد و برویهم مینهاد ، شاید فقط طنابی بود که از الیاف درختان جنگلی تهیه شده بود . نه‌آفتاب سوزان صحاری ، نه صلابت سنگها ونه عدم استقامت و سستی ابزار کار هیچیك مانع پیشرفت بشر درانجام کارهای بزرگ نگردید ! ولی همیشه درمحل مورد نیازاین «عامل‌اصلی» وجود نداشت چه‌بسا انسانهای آنزمان مجبور بودند از فواصل بعید . سنگهای مورد لزوم را بمحل موردنظر حمل کنند . آری اولین درس کارهای بزرگ یعنی «کاردسته‌جمعی» از همین‌جا

شروع شد . بشر خود بخود پی‌برد که یك تنه قادر بحمل تخته سنگهای عظیم نیست . آیا کاری بزرگتر ومشکلتر از آن نیست که انسان آنروزی ، بدون داشتن کمترین وسیله و بی‌آنکه از محاسبات مثلثاتی و مکانیك و غیره کوچکترین بوئی برده باشد ، آثاری بوجود آورد که زوایای آن جزئی اختلافی با هم نداشته باشد ؟ هزاران سال بعد ، وقتی دیوارهای عمودی آن عهد را با ادوات فنی و هندسی امروزی آزمایش میکنند میبینند اگر چنین وسائلی هم در آنروز وجود داشت هرگز نمیتوانستند این بناها را باچنان دقت و مهارت بوجود آورند ! باید اذعان کرد که « پدر کارهای بزرگ بشری قبل از هرچیز . یعنی قبل از قدرت بازو قوه . صبر و حوصله همین نبوغ انسان آنروزی است که تا این حد دقیق و خالی از اشتباه کارمیکرده است .

از روی کارهای قابل توجهی که بشر از اوائل ظهور تاکنون انجام داده است میتوان بچگونگی تکامل فکری و پیشرفت تمدن بشر پی‌برد . کارهای بشر آئینه تمام‌نمائی است که پیشرفتهای انسان و تکامل فکری و علمی اورا مرحله بمرحله نشان میدهد . ما تمام کارهای بزرگ بشر را از ابتدای ظهور او و از زمانی که سنگی را برروی سنگ دیگر قرار میداد تا سال ۱۹۶۴ که موشك‌های پر قدرت خودرا برروی ماه مینشاند در این کتاب گردآوری کرده‌ایم و هر یك را بطور خلاصه دریك یا چند سطر شرح میدهیم . یقین داریم این مبحث که تاریخ جالب

ساختمانهای چینی باستان

و گویای پیشرفتهای انسان و تکامل فکری و علمی اوست مورد توجه خوانندگان ارجمند قرار خواهد گرفت .

تمدن شرق

طبق تحقیقات مختلف به‌ثبوت رسیده است که تمدن از شرق آغاز شده و اولین کارهای قابل توجه بشری درشرق ومخصوصاً درجنیره و بابل انجام گرفته مجسمه **رامسس دوم** در مصر یکی ازآنها است .

کارهای بزرگ در مصر باستان

اهرام مصر یکی از عجایب هفت‌گانه است که یکی‌ازآنها هفت طبقه است و سه طبقه آن قریب چهل متر ازکف زمین ارتفاع دارد مجسمه یکی از فراعنه مصرکه در موزه قاهره است و آنرا یکجا ازروحانیون زمان فراعنه تراشیده است جنیره درمصرمرتفع‌ترین اهرام مصربارتفاع ۴۷ متر است .

مجسمه فرعون که درمصر بدست‌آمده فعلا در موزه برلن است .

مجسمه ابوالهول درمصر که ارتفاع صورتش ۵متر وبینی آن ۱/۷ وگوش اودرحدود ۱/۳۷ متر است .

مقبره آگامنون که تجدید بنا شده و دیوار داخلی آن از۳۳ حلقه سنگی متحدالمرکز ساخته شده است ، مجسمه‌های عظیم **ممنون** به ارتفاع ۱۸مترکه مستحفظ دروروی معبد فرعون **امینیفیس** بوده است .

مجسمه فرعون امونوفیس‌سوم درحال نشسته که برفراز سنگی به وزن چهارصدتن‌تراشیده شده است .

لوکسور در دربار امونوفیس سوم ارتفاع هریك ازستونها ۱۶متراست .

دره شاهان یا وادی فراعنه درمقبره امونوفیس دوم .

مجسمه فرعون رامسس دوم درمصر ، مجسمه **اختاتون** درموزه قاهره .

معبد کرناك درسالون بزرگ رامسس دوم که دارای ۳۴ستون است وارتفاع هریك از ستونها ۲۵متر است .

معبد بزرگ **ابوسمبل** برفراز تخته‌سنگها با چهارمجسمه رامسس دوم که در حال نشسته ارتفاع هریك ۲۰ متر است .

مجسمه رامسس دوم در ممفیس به ارتفاع ۱۳متر ، مجسمه ملکه نرتاوی همسر فرعون ، کله مجسمه رامسس دوم درتب است .

بیت‌المقدس و ایران

بیت‌المقدس ومسجد عمر، دریك هزاروپانصدسال پیش‌ازمیلاد مسیح ساخته شد،**سالومون** پادشاه ایرانیان غریب هزاروچهارصد عرابه ودوهزار اسب تهیه‌کرد ، نقره وطلا دربیت‌المقدس حکم سنگ‌ریزه داشت ، بنا به فرمان سلیمان خانهٔ درآنجا به‌نام خانه یهود وده‌ها خانه دیگری

برای مقر فرمانروائی خویش ساخت ، برای این دو بنا هزار افراد انسانی را برای حمل تخته سنگهای عظیم از کوههای اطراف به‌کار گماشت .

اکنون پانزده قرن است که مسیحیان ، عرب‌زمین این شهررا سمبول و نماینده یکی از کارهای بزرگ بشری میدانند ومعتقدند که هیچیك از شهرهای تب و کارناك به‌پای بیت‌المقدس نمی‌رسد .

حدائق معلقه در بابل کنار رود فرات بنا شده بود که یکی از عجایب هفت‌گانه جهان بشمار می‌رفته است .

شوش وخرابه‌های آن که داریوش‌بزرگ‌آنرا بنانهاد ، حجاری‌های تخت‌جمشید با آثار با شکوه وبدیع ایران باستان دوفارس نماینده این کارهای عجیب است .

آثار تاریخی درقرن طلائی جدید

معابد وابنیه سیسیل درایتالیا بناهای‌کلاسیك ، ستونهای یونانی ، دره بودا اولین کار بزرگ هندیها، دیوار عظیم چین کارهای بزرگ رومیان قدیم ، جاده‌ها، پلها ، تیرکها وآمفی تئاترها ، شهرهای جدید ، غارهای مقدس چینی ازکارهای بزرگ قرن طلایی بوده است .

مهمترین آنها بقرار ذیل است .

کله یك زن که ازگل پخته درست شده واکنون در موزه واتیکان است .

معبد ژوپیتر یا خدای خدایان‌که تجدید بناشده ودرسیسیل واقع شده است مجسمه‌نیمه‌تنه پریکلس که اکنون دربریتیش موزیوم است ، پریکلس درآنجا حکمرانی می‌کرد .

ستونهای پارتنون دریونان‌که یکی ازبزرگترین‌کارهای مردم مغرب‌زمین است، یونانیها نه تنها به بناهای مذهبی علاقه داشتند بلکه بمیدانهای ورزشی نیز علاقمند بودند، معبد پاتتنون ومیدان المپی هردو ازآثار آنها است .

مجسمه رودس ، که یکی ازعجایب هفت‌گانه بوده و اکنون ازبین رفته است ، کوپلن با طرح خیالی این مجسمه بروی ابریشم افسانه باستانی عظمت این مجسمه را که کشتی ازمیان پاهایش عبور می‌کرده زنده کرده است .

این مجسمه ازبرنز ساخته شده بود وسازنده آن یکی‌ازبزرگترین معماران یونان باستان بنام‌آسنارس دولنیدوس بود، طول‌آن سی‌متر وازبزرگترین مجسمه‌های دنیا بشمار می‌رفته‌است.

این مجسمه درائر زلزله فروریخت ودیگرکسی نتوانست آنرا بحالت‌اول بسازد «مجسمه رودس» نماینده خدای خورشید وحامی جزیره‌ها بود .

– منارةالبحراسکندریه درمصرنیزمانند «مجسمه رودس» بودکه‌اکنون ازبین رفته است. این منارهدارای ۳طبقه وارتفاع‌آن یکصد وپنج متر بودکه درمدخل بندر بوسیله یکی‌ازمعماران مصری بنام«سوستراسوس» ساخته شده بود . روشنائی خیره‌کننده‌ای‌که ازمشعل نوك‌آن‌پرتوافکن بود وبوسیلهٔ آینه‌های بزرگ بطرف دریا منعکس میشد ، از چندین کیلومتر بچشم میخورد و راهنمای خوبی برای کشتی‌ها بود .

– کتابخانه معظم اسکندریه‌که دارای هفتصدهزارجلدکتاب‌بود واکنون ازبین رفته‌است.

- ستونهای معبد «آپولن» که بنابفرمان اسکندر درمحلی که امروز نزدیك بندر «ازمیر» واقع‌است بوسیله یونانیان‌ساخته شده ، ازارتفاع این دو ستون خارجی می‌توان پی‌بعظمت خود معبد برد .

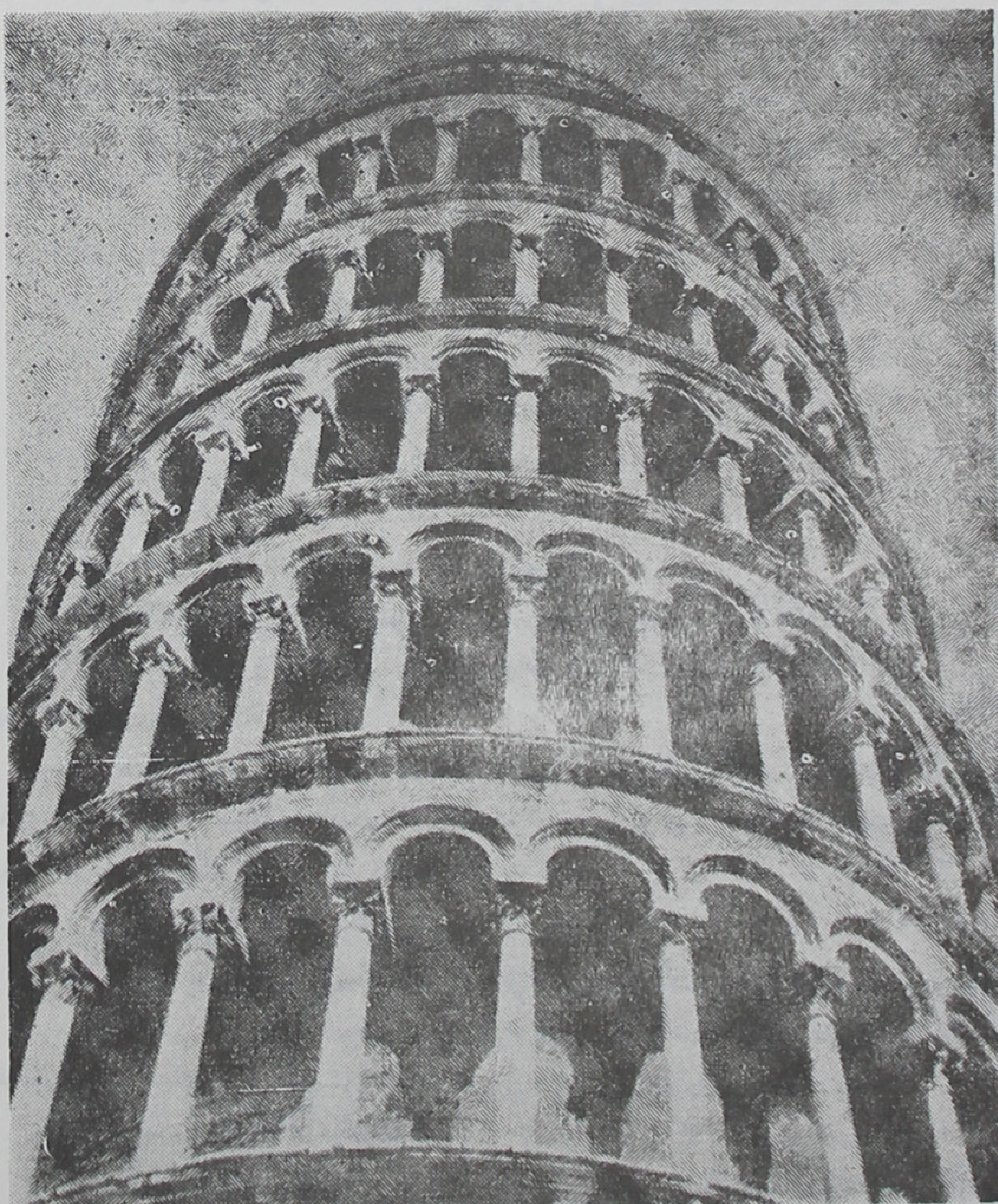
مجسمه غول‌پیکر « بودا » که درمدخل غارهای سنگی دره «بامیان» در افغانستان واقع شده است و گوئی «بودا» نگهبان دروازه شرق است .

- مجسمه «بودا» بارتفاع ۳۵متر .
- معبد «مهابود» درهندوستان .
- مجسمه دوعاشق درسیلان .
- مقبره بودا در هندوستان .
- دیوار بزرگ چین که در سال ۲۹۴ قبل از میلاد ساخته شده است و طولش ۱۷۸۲ کیلومتر می‌باشد . برای ساختن این دیوار مجبور شدند سی‌وچهارشهر در مسیرآن بسازند . از روی آن چهار ارابه در کنارهم براحتی عبور میکنند . این دیوار بمنظور جلوگیری از هجوم وحشیان ساخته شده ودرروی لبه آن بفواصل مختلف پاسگاههائی بنا شده که نگهبانان در آن پاسگاهها کشیك می‌دادند . آجرمصرفی‌آن بوسیله دهها هزارکارگر درهمان محل ساخته میشد، و سنگ‌های عظیم را بسبك مصریها از فواصل بعید بدانمحل حمل مینمودند ، حتی در پاره‌ای موارد خاك رس هم ازنقاط دور بدانجا حمل میشد .

وقتی خاقان چین بنام « هوانك‌تی » بسال ۲۱۰ پیش از میلاد مرد ، هنوز ساختمان سیصدوشصت کیلومتر از این دیوار بپایان نرسیده بود . با توجه باینکه این دیوار از اعماق دره‌ها وازفراز رودخانه‌ها وکوهها میبایستی بگذرد آنوقت میتوان پی‌بعظمت کاربشری برد .

- جاده خروجی رم که درقرن هیجدهم تجدید بنا شده است .
- جاده «کاسینا» درسربالائی کوه «کاسن» درایتالیا .
- پلی است سه طبقه که رومیان قدیم بررویهم ساخته‌اند و امروزه « پن‌دوگار » نامیده میشود که درفرانسه واقع است .
- تئاتر «مارسلوس» دررم که درقرن هفدهم تجدید بناشده است .
- مجسمه برنزی در ایتالیا که میگویند مجسمه « هراکلیوس » قیصر رم و یا مجسمه «والانتین» است .
- قطعه‌ای ازمجسمه «سپتیم‌سور» که درگودالهای قصر «سنت‌آنژ» دررم پیدا شده است .
- مجسمه نیم‌تنه «آدرین» که درنزدیکی مقبره‌اش پیدا شده .
- ستونهای سنگی ششگانه معبد «ژوپیتر» که ارتفاع هریك بیست‌متر است . تا کنون کسی نمیداند که این معبد بوسیله کدامیك از شاهان مصر ساخته شده و معلوم نیست ابزار کار کارگران برای تراش این ستون‌ها ازچه‌نوع بوده است .
- مجسمه «بودا» درچین بارتفاع پانزده‌متر که بسبك مجسمه‌سازی یونان تراشیده شده.
- کله مجسمه «کنستانتین» دررم .
- میدان سیرك استانبول .

- مجسمه «تئودوز» باافراد خانواده‌اش درلژ مخصوص خود درمیدان سیرك .
- مسجد ایاصوفه با ستونهای عظیم آن . این‌ستونها بنارا را آفات زلزله مصون نگاه میدارد .
- نمازخانه «هوریوجی» که در سال ۷۳۰ میلادی در ژاپن ساخته شده که بر ستونهای سرخ‌رنگ قائم است و ارتفاع ستون اصلی ۵۰متر است .

برج بیزا

- بودای بزرگ درنمازخانه «تودائی‌جی» در ژاپون که ازبرنز ساخته شده و ساختمان آن مربوط به سنوات ۷۴۳ تا ۷۴۹ میلادی است . طول این مجسمه پانزده‌متر وفقط گوش‌این مجسمه به‌تنهائی سه‌متر ارتفاع دارد . برای این مجسمه ۴۳۷تن برنز وبرای مطلا کردن‌آن ۱۴۴ کیلو طلای خالص مصرف شده است .

- معبد «بهو وانسوار» درهندوستان که درحدود سال ۱۰۰۰ میلادی ساخته شده و نفوذ سبك معماری چینی و بیزانسن دراین بنا بخوبی‌مشهود است .

- معبد سنگی « هاهالیپورام » در هندوستان که از کارهای بزرگ برهمنان قرن هفتم میلادی است .

- درسراشیبی رودخانه گنك تخته سنگی‌است به‌ارتفاع نه متروبطول بیست‌متر که نقوش حیوانان وانسانهای زیادی درآن حك شده است .

- تعداد بیست‌وهشت معبدکه همچون غارهائی دردل کوهستانهای حیدرآباد حفرکرده‌اند.
- نمازخانه «شیرا» در «الورا» .
- معبد «بوربودور» در جاوه که ارتفاع آن ۲۱ متر و هر طرف آن با برجستگیهایش ۱۱۱ متر است .

- ایوان فوقانی معبد ومجسمه بودا درحال تفکر .
- معبد «مناسکی» درهندوستان .
- مجسمه مفرغی «شیوا» و «پارواتی» .
- معبد «کزاوا» درشهر «میسور» هندوستان .
- پل «لوکشو» در حوالی پکن درکشور چین .
- معبد «آسمان» درپکن .
- مجسمه‌هائی ازصحنه تشییع جنازه درچین قرون وسطی .
- مقر دالائی‌ها برفراز کوه سرخ در لهاسا «تبت» بطول ۳۰۰ وارتفاع ۱۵۰متر .

بالاخره بشر به‌نیروئی غیرازآنچه با حواس ظاهر میسنجید توجه کرد ومتوجه‌قدرتهائی گردید که براوتسلط دارند .

دراین هنگام بخدا وبخدایان روی آورد وبرای خدای بزرگ معابد وکلیساها و مساجد بیشماری ساخت . مجسمه‌های متعددی از خدایان تصوری بوجود آمد و صومعه‌های مختلفی بنا گردید . کارهای بزرگ بشر دراین زمینه عبارت است از :

هرم بزرگ پلکاندار در مکزیك .

- نقش خدای باران برروی‌سکه‌هائی که قبل‌از کریستف کلمب درامریکا بسیارر‌واج‌داشت.
- محله مقدس خدایان در مکزیك و «هرم خورشید» که در قسمت عقب آن واقع است . راه پلکان معبد نزدیك خانه کشیشان است .
- دیوار معبد «متیلا» درمکزیك .

- «آلماجین» یاهرم حجره‌دار . دراین هرم حجره‌هائی بشکل لانه تعبیه شده ودارای شش بدنه است که درمکزیك می‌باشد - این شش بدنه برویهم قرارگرفته وهرحجره ، خودبمنزله معبد کوچکی بشمار میرود . این هرم دارای ۳۶۴ حجره است . که درازمنه قدیم محل نمایش بوده ووحشتناك‌ترین صحنه‌ها یعنی‌صحنه‌های قربانی‌کردن انسانها دراین نمایشگاه اجرا میشده است.
- مسجد عمر دربیت‌المقدس .
- کعبه مقدس .

- نمازخانه «سنت کاترین» و کوه سینا .
- حجاریهای کلیسای «اوبیزا» درتفلیس .
- صومعه «سن‌پانتلمون» دریونان .
- نمازخانهٔ «من سن میشل» درفرانسه که درحقیقت برج مستحکمی را تشکیل میدهد واز تخته سنگهای «گرانیت» ساخته شده که این سنگها را گاه از «برتانی» وزمانی‌ازجزائر «شوزی» بمحل ساختمان حمل می کردند . سنگ معماری آن «گوتیك» است .
- صومعه‌ای که برفراز کوه «کاسن» درایتالیا ساخته شده وجنگ دوم جهانی آنرا بکلی زیرورو کرد لیکن دوباره ساخته شد . سابقاً دومعبد بود که برای «آپولون» و«ژوپیتر» ساخته شده بود . درسال ۵۲۵ «سن بنوا» تصمیم‌گرفت اولین نمازخانه را برای مسیحیان درآن محل بسازد ولی کفار سخت مقاومت میکردند . بالاخره توفیق از جانشینان وی صومعه تازه‌ای در آن نقطه بنا نهادند . برای ساختمان این صومعه ، زنان و مردان مسیحی داوطلبانه خودرا به عرابه می‌بستند وخاك وسنگ حمل میکردند .
- صومعه «آلکوباسا» در پرتقال .
- معبد «چرخدار خدای خورشید» درهندوستان که در «کونارك» نزدیك دریا در منطقه بمبئی بناشده‌است . ارتفاع برج اصلی آن به۱۲۰متر میرسد . حجاریهای برجسته‌قسمت‌خارجی پائین معبد بشکل دوازده جفت چرخ تراشیده شده وگوئی معبد باین عظمت برروی دوازده‌چرخ قرار گرفته است .
- مجسمه عظیم « گواتمالا » بارتفاع هیجده متر که شاهکار حجاری هندیها است . این مجسمه ازیك تخته‌سنگ یکپارچه تراشیده شده ومدت دهسال یعنی ازسال ۹۷۴ تا ۹۸۴ حجاری آن بطول انجامید .
- پلکان حلزونی برج «لونژا دولاسدا» دراسپانی ازشاهکارهای معماری است .
- نصرالخضرا دراسپانی .
- قصر «فلکنشتین» درآلمان .
- دوبرج ازبرجهای سیزده‌گانه قرون‌وسطائی « سان ژیمنیانو » در توسکان ایتالیا که برسر پا ایستادند .
- حصارشمالی وبرج «ملینتا» برفراز دریای آدریاتیك دریوگسلاوی .
- کلیسائی که بنای آن قریب به‌یکقرن طول کشید . نیروهای عظیم هزاران افراد قرون وسطی این کلیسا را بوجود آورد . از سال ۱۰۵۰ تاسال ۱۳۵۰ میلیونها تن سنگ برای ساختمان هشتاد کلیسای معظم وصدها نمازخانه و صومعه بزرگ کشور در فرانسه بکار رفت . پایه‌های هریك ازاین کلیساهای عظیم بالغ بر ده‌متر درزمین فرورفته است . بهترین نمونه آن کلیسای «کوتانس» درفرانسه است .
- یکی ازکلیساهای قرون‌وسطی در آلمان بنام « منونستر » که طول منار نوك‌تیز آن ۱۸۱ متر است .
- شهر قدیمی «ماچوپیچو» دره «اوربامبا» واقع در «پرو» .

هرم بزرگ مکزیك که آنرا «کاستیلو» مینامند . بام عریض آن شاید درپاره‌ای مراسم وتشریفات مورد استفاده واقع میشده . این هرم بنام هرم «چیچن ـ ایتزا» نامیده می‌شود و در شهری بهمین نام بناگردیده که برسراسر شهر مسلط است . چهارپلکان‌وجمعاً سیصدوشصت‌وچهار پله دارد . شاید مقصود ازاین رقم تعداد روزهای سال بوده است .

ـ معبد «جنگجویان» ومجسمه حجاری آن در مکزیك .

ـ کارهای بزرگ سرخ‌پوستان و بومیان امریکائی (باستثنای معابد و بناهای «انکا»ها) ظاهراً ازسال ۱۰۰۰ میلادی شروع شده منجمله مجسمه‌های جنگجویان که یکی ازآنها بارتفاع پنج‌متر درمکزیك وجلوی یکی‌ازاهرام بزرگ پنج‌طبقه تراشیده شده و چهره‌اش شباهت کاملی به مجسمه‌های تخت‌جمشید ویا رم باستانی دارد .

ـ معبدی بنام «قصر امپراطور» درمکزیك که مسلماً مربوط بزمان قبل‌از کریستف‌کلمب میباشد .

ـ کله مجسمه غول‌پیکری درمکزیك .

ـ سالن قصر الحمراء دراسپانی دارای یکصدوبیست‌وهشت ستون ازمرمر سفیداست . در کنار این قصر دوکاخ دیگر بناشده که مربوط بزمان خلفاست یکی‌ازآنها برای کارمندان‌اداری ودیگری برای سربازان بود . برای ساختن قصر «الحمراء» روزانه ده‌هزار کارگربکار مشغول بودند وهرروز ششهزار تخته‌سنگ تراشیده میشد . سالن قصر با۱۲۸ ستون مرمری کلا ازمرمر ساخته شده ومقرخلیفه بوده است ولی سقفهای بلندتر بوسیله ۴۳۱۱ ستون‌که آنها نیزازسنگ مرمر الوان ساخته شده برروی زمین استوار گشته است . دیوارها و سقف سالن مقر خلیفه با جواهرات گوناگون تزئین شده بود . قصر الحمراء باین سادگیهاقابل توصیف نیست. حوضها وفواره‌های آن فوق‌العاده زیبا ومنظره‌ای بسیار با شکوه داشت . الحمراء در حقیقت یکی از شاهکارهای‌بشری وزاده هوس بود هنوزیکقرن ازبنای‌آن نگذشته بودکه این قصرازدست‌صاحبان اولیه و بانیان آن بیرون رفت وبدست صاحبان جدیدش افتاد .

ـ تجدید بنای معبد «سریرانگام» درهندوستان .

اصفهان و ورسای

دروازه‌های اروپا ـ کاخهای عیش وسرور مسکو یاشهرایوان‌مخوف ـ کارگاههای بزرگ اسپانیا ـ باغها وفواره‌ها ـ طلوع اسلام ـ اسلامبول وبغداد ـ مساجد و قصور ایرانی ـ قصر با شکوه ورسای آخرین‌گنجینه های هند ـ لندن در زمان چارلزدوم .

دراصفهان وورسای بناهائی‌که بوجود آمده ازجالب‌ترین ومهم‌ترین کارهای بشری است . برای بوجودآمدن این بناها بشربادقت وحوصله فراوان وصرف ماهها وسالها وحتی دهها سال وقت بکارپرداخته وبا فقدان وسایل کافی آثاری بوجود آورده است‌که بنای‌نظایر آنهاحتی‌امروز مشگل‌بنظر میرسد .

قبل از کارهای بزرگ بشر درورسای واصفهان دربسیاری ازنقاط جهان مانند اسپانیا، رم ، استانبول ، بغداد وبرخی ازشهرهای اروپا آثار وبناهای شگفت‌انگیزی بدست بشر ایجاد شدکه اسامی آنها را دراینجا ملاحظه میفرمائید .

- بنای برج بابل است یادگارگاه ساختمانی یکی از کاخهای قرن پانزدهم .
- بارسلون کارگاه کشتی‌سازی دراسپانیا .
- برج ناقوس وساعت آن در بلژیك .
میدان «سن‌مارك» در «ونیز» ومنار ناقوس .
- برج کلاه فرنگی که آنرا «برج خمیده» نامیده‌اند که درایتالیا بناشده ودارای ۲۹۴ پلکانست .

- قصری درفرانسه بطول ۱۵۶ وعرض ۱۱۷متر که دارای ۳۶۵ بخاری است. دیواری که اطراف پارك را احاطه کرده مجموعاً ۳۲ کیلومتر است . نامش قصر «شامبور» و محصول جنگهای فرانسه وایتالیا است .

عصر جدید آهن

شروع کارهای ماشینی بزرگ بشر - حفر تونلها و ایجاد راه‌آهن - کارخانه‌های عظیم آهن - بنای نیویورك - تجدید بنای پاریس - سه‌کار بزرگ بشر: کانال سوئز، راه‌آهن سرتاسری امریکا - وصل سیم مخابراتی بین اروپا وامریکا - درجستجوی الماس .

از ۱۸۰۰ ببعد بشر بکارهای عظیمی دست زد وموفق شد ارتباط بین کشورها و قاره‌ها را نزدیك سازد . حفر تونلها ، ایجاد راه‌آهن‌ها و تجدید بنای شهرهای بزرگ از مهمترین کارهای انسان دراین دوره است . این کارها بطور مختصر عبارتند از :

- بنای « وست می‌نیستر » درلندن که محل پارلمان ونمای خارجی آن رو به رودخانه تایمز است . طول بدنه خارجی عمارت دویست وهفتاد وهفت متر است - دارای یازده حیاط و یکهزاروصد اطاق وسالن است وطول مجموع کریدورها سه‌هزاروهفتصدکیلومتر می‌باشد. مجلس لردها ومجلس شورای ملی دراین محل واقع شده وصدای زنگ سیزده‌تن ونیمی آن تا۸کیلومتر بگوش میرسد .

- قصر سلطنتی «ویندسور» درحومهٔ لندن که اززمان سلطنت ژرژ چهارم بنای‌آن‌شروع شد ودرتمام مدت سلطنت ملکه ویکتوریا ادامه داشت .

- روز ۲۷ سپتامبر ۱۸۲۵ «استفن‌سن» لکوموتیو خود را در روی خط « دارلینگتن- استوکتون» برای اولین‌بار بکار انداخت . همانوقت روزنامه تایمز نوشت : « سه‌ماشین بخار بقدرت پنجاه اسب که بهریك ازآنها سیزده واگون مملو از کالای بازرگانی بسته شده بود با تشریفات پرشکوهی بحرکت درآمد .... » کارهای ماشینی بزرگ ازاینموقع شروع شد . حفر تونلها ، ساختمان خطوط ولکوموتیوهای غول‌پیکر وپلهائی که ازروی آن بتواند حرکت کند دراین دوره از کارهای بزرگ انسان بشمارمیرود . ازآن جمله خط‌آهن لندن بیرمنگام‌ولیورپل منچستر است .

- شبکهٔ خطوط آهن اروپا در۱۸۴۲ به ۹هزارکیلومتر ودر ۱۸۷۰ به‌صدهزارکیلومتر وبالاخره درفردای جنگ جهانی دوم طول خطوط‌آهن اروپا به ۴۴۲ هزارکیلومتر رسید .
- ذوب سنگهای معدنی دریك کارگاه کشتی‌سازی بریتانیائی دراواسط قرن نوزدهم .

ـ کارگاهی که درقرن نوزدهم درسرزمین پاریس ابزارهای میکانیکی می‌ساخت .
ـ قریب یکقرن‌بودکه انگلیسها درفکربودند بلکه بتوانند بوسیله یك تونل زیرزمینی دوساحل رود تایمز را درقسمت شرق لندن بهم مرتبط سازند . این فکر از آنجا پیدا شد که ساختمان پل ثانوی بعلت کشتی‌رانی درآن رودخانه غیرممکن بود . لذا تونل زیررود تایمزرا ارجح دانسته وشروع بکارکردند .
این تونل در ۱۶ فوریه ۱۸۲۵ شروع و در فوریه ۱۸۴۳ افتتاح گردید . سازندهٔ آن «برونل» بودکه درفرانسه بدنیا آمد وملیت امریکائی پیداکرد وشوالیه انگلیسی ازدنیا رفت!
این تونل یکی ازشاهکارهای بزرگ بشری است .
ـ شهرسازی درامریکا وتبدیل جنگلهای انبوه وعظیم به‌زمین‌های مزروعی وکارخانه‌ها که از بدو پیدایش آن قاره مردم بدان سرزمین هجوم کرده ومشغول کارهای طاقت‌فرسا شدند، تاآن قاره غیرمسکونی به‌صورت امروزی درآید .
ـ «کاخ بلور نمایشگاه جهانی» درلندن که یکی‌ازشاهکارهای دنیاست . این‌کاخ‌بمساحت هشت هکتار ویکمیلیون مترمکعب می‌باشد ودارای سه‌هزاروسیصدستون است. دوهزارودویست‌و بیست‌وچهار طاق هلالی برای تحمل وزن گالریها وشاسی‌ها تعبیه شده ومجموع شیشه‌هائی که در این بنا بکار رفته بالغ برهشتادودوهزاروهشتصدوپنجاه متر مربع ووزن آنها یکصدوبیست تن میباشد . میزهای نمایشگاه سیزده‌کیلومتر طول دارد که دراختیار کلیه ملل جهان برای عرضه کالای خود نهاده شده است .
ـ مغازه بزرگ پاریس بنام «بهار» که دارای چهار طبقه مخصوص مشتریان ویك طبقه رستوران میباشد ودرطبقهٔ زیرزمین‌آن ماشین‌آلات این‌بنا نهاده شده است این‌مغازه بسال۱۸۸۵ ساخته شد .
ـ پاریس از زمان ناپلئون سوم رو به پیشرفت صنعتی نهاد و قریب نیم‌قرن از انقلاب ۱۷۸۹ گذشته بود که ساختمان هتلهای بزرگ ، کارخانه‌های معظم ، بندرها وغیره شروع شد. پاریسی‌که در ۱۸۵۰ فاقد بازارهای سرپوشیده، مدارس ، شهرداری‌ها ، قبرستانهاوایستگاه‌های راه‌آهن بود ازآن ببعد دارای پارکهای زیبا وبازارهای بزرگ گردید . پارکهائی چون«جنگل بولونی» و «جنگل ونسان» و «بوت شومون» ومخصوصاً اگو (مجراهای فاضل‌آب) درآن‌بوجود آمد ـ بازارهای مرکزی پاریس که ازفلز وشیشه ساخته شده بود در ۱۸۶۰ پایان یافت .
ـ بشر سال ۱۸۶۰ دست به سه‌کار بزرگ و حیرت‌آور زد که روزنامه‌های آن زمان با سروصدای فراوانی به خوانندگان خود مژده آنرا دادند یکی بنای راه‌آهن سرتاسری امریکا ، دوم حفر کانال سوئز وسوم وصل سیم مخابراتی بین دو قارهٔ اروپا و امریکا از وسط اقیانوس اطلس بود .
راه‌آهن سرتاسری کشورهای متحده امریکا که درسال ۱۸۶۶ پایان یافت .
برای حفر کانال‌سوئز ادوات ووسائل لازم بوسیله شتر بمحل کار حمل میشد . شروع کار در پانزدهم آوریل ۱۸۵۹ بود . فردینان دولسپس فرانسوی در سال ۱۸۴۶ « هیئت مطالعه دربارهٔ کانال سوئز» را تشکیل داد . اختلاف سطح دودریا بیش از ده‌مترنبود وهمین‌امرموجب

مسکوت گذاشتن نقشه حفر این کانال در طول قرون متمادی بود . لسپس با سرسختی عجیبی بی‌آنکه دلسرد ویا نومید شود دست باین کاربزرگ زد ومدت دهسال آنرا تعقیب کرد. موقعیکه در تاریخ مزبور شروع بکار کرد همان وسائلی را بکار برد که رامسس دوم فرعون مصر و یا داریوش‌شاه شاه بزرگ ایران هزاران سال پیش درحین حفر کانال بکاربرده بودند. باید دانست که داریوش برای اولین‌بار کانالی بین دریای احمرونیل حفر کرد .

کشف الماس

قبل از اکتشاف معدن کولوزی ، درکاتونگا متعلق به کشور کنگو مهمترین الماسهای جهان درافریقا جنوبی کشف می‌شد بطوری که از **۱۷۷۱** تاسال **۱۹۱۴** غریب ۷۵میلیون‌لیره انگلیسی الماس ازافریقا جنوبی دراعماق هزارودویست متری زمین بدست آمده است .

اخیراً طبق محاسبه‌ای که بعمل آورده‌اند معلوم شده‌که برای استخراج یك‌قیراط الماس بایستی سه‌تن سنگ معدن و **۲۵۰** تن خاك وشش تخته سنگ را بوسیله دینامیت اززمین بیرون آورد وشستشو داد وبالاخره فعل وانفعالات روی آن انجام داد ، محصول سالیانه الماس بالغ بر ۲۶ میلیون قیراط است .

پیروزی بشر درراه کشف صنعت نفت و راه‌آهن

بشر همه‌جا کامیاب وپیروز می‌شود وصنایع نفت بوجود می‌آید، فلزجسارت وگستاخی را به‌درجه منتها می‌رساند، آسمان‌خراشهابنامی‌شود ، کشتی‌های اقیانوس‌پیما دریاها را تسخیر می‌کند ، سدهای عظیم بسته می‌شود و از همه مهمتر متروها شهرهای زیرزمینی ایجاد می‌گردد ، آلمانها درنظر داشتند خط‌آهنی ازبرلن تاخلیج فارس وازآنجا به بغداد بکشند، **خط‌آهن‌سیبری** درسال **۱۸۵۰** شروع شد ودرسال **۱۹۰۲** به‌ولادی‌وسطك وسال بعد یعنی در **۱۹۰۳** به پرت - ارتور رسید .

انگلیسها درسراشیبها ودامنه هیمالیا راه‌آهن کشیدند .

پل بروکلین درسال **۱۸۱۹** شروع به‌ساختمان آن شد طول آن **چهارصدوهشتادوشش‌متر** است ستونهای سنگی آن نودمتر ارتفاع دارند .

صنعت نفت

از اواخر قرن ۱۹ ببعد پیروزی و کامیابی بشر شروع میشود . بشر بنفت دست پیدا می‌کند وبا کارهای شگفت‌انگیز خود برتمام مشکلات فائق میشود ، فلز جسارت وگستاخی را بمنتها درجه شدت میرساند . آسمانخراش‌ها وبرج‌های‌عظیمی بوجودمی‌آید وکشتی‌های‌غول‌پیکر که مصنوع دست بشر است اقیانوسها را تسخیر میکند . از همه شگفت‌انگیزتر آنکه شهرهای عظیم زیرزمینی یعنی متروها ساخته میشوند وبالاخره ...

- روز بیست‌وهشتم اکتبر ۱۸۸۶ درتاریخ امریکا هرگز فراموش نمیشود . امریکائیها اینروز را مترادف با «مجسمه آزادی» میدانند زیرا در چنین روزی پرده از روی این مجسمه برداشته شد . ارتفاعش ۲۳مترووزن‌آن۲۵۵ تن است وبرای بالارفتن‌ازآن‌بایدیکصدوشصت‌ویك

پله را پیمود تا بەسر مجسمه رسید این مجسمه اثر هنرمند نامی «بارتولدی» است که درنیویورك برپا میباشد .

ـ پلهای فلزی شبیه قوس و قزح که ازفلز ساخته شده باشد و برجهائی چون برج ایفل اهمیت روزافزون ودرحقیقت «جسارت و گستاخی» فلز را بەثبوت میرساند . مهندس « ایفل » که شاهکار او برج مشهور «ایفل» است ، پلهای ثلزی ئرلوانی ساخته که ازآنجمله پل‌قوسی‌شکل عظیمی درپرتقال است. این‌پل‌برفراز رود« دورو» بناشده . فاصله دوپایه‌آن ۱۶۰ متر است .

ـ پل دیگری که ایفل ساخته وساختمان آن چهارسال یعنی از ۱۸۸۰ تا ۱۸۸۴ بطول انجامید پل مشهور «گارابیت» درفرانسه است .

ـ انگلیسهاکه ازسانحهٔ شوم «تای»یاسی بخود راد ندادند وحتی‌این حادثه‌برتجربیاتشان افزود بطوریکه باحرارت بیشتری شروع‌بساختن پلهای‌فلزی‌نمودند. ازآن‌جمله پل«فرت‌اف‌فرت» را باید نام برد . این پل را درمدت هفت‌سال بر فراز «فرت» که خلیج دیگری در «اکس» است ساخته ونصب نمودند .

ـ صنایع عظیم نفت ازبزرگترین کارهای بشری است . تاریخچه این صنعت بس طولانی است . دراروپا برای اولین بار دونفر داروساز گالیسی پس ازتصفیه ماده‌ای که آنرا «روغن نفت» می‌نامیدند درسال۱۸۵۴موفق به‌کشف‌نفت چراغ‌شدندکه مورد استعمال‌آن برای روشنائی، فراوان بود . سال بعد داروساز دیگری بنام «ساموئل‌کیه» ازاهالی پنسیلوانی (امریکا) ماده‌ای شبیه آنرا کشف کرد . دیری نگذشت که یك لکوموتیوران بنام « دریك » از همان ایالت در دره‌ای که بعداً بنام «اویل‌کریك» نامیده شد حفاری کرد . سرانجام روز ۲۷اوت ۱۸۵۹ نفت با شدت عجیبی فوران نمود . این نفت از بیست‌وسه‌متری زمین بدست آمده بود . چند سال بعد سرمایه‌داران فرانسوی وانگلیسی در «باکو» و سواحل بحرخزر شروع بفعالیت کردند و نفت فراوانی درآن ناحیه کشف شد .

ازاین ببعد صنعت نفت روزبروز توسعه پیدا کرد . ۱۸۸۶ در ایندیانا ، درسالهای‌اول قرن بیستم درخلیج « کوست» درکشورهای متحده وهمچنین نفت‌ایران درسال ۱۹۰۷ درمکزیك وبالاخره در ۱۹۱۴ درونزوئلا نفت بدست آمد .

ـ حفاری وکانال‌کشی درزیر زمین بمنظور لوله‌کشی آب ، لوله‌کشی فاضل‌آب وایجاد راهروهای زیرزمینی برای عبور مترو درسواحل رود تایمز دراواخر قرن نوزدهم شروع شد .

ـ تونل زیرزمینی برای عبور مترو درپاریس ازشگفت‌انگیزترین کارهای بشراست .

ـ خطوط آهن هوائی درنیویورك . خط‌آهن هوائی تاکف زمین که برستونهائی‌بارتفاع شش‌متر متکی است . در سال ۱۸۸۲ یکصد کیلومتر خط‌آهن بالغ بر هشتاد میلیون مسافر را حمل کرد ـ درسال ۱۸۹۸ «بروکلین» ، «کوئینز» ، «برونکس» و «ریچموند» در(مانهاتان) به‌یکدیگر رسیدند . در۱۹۰۳ پل‌عظیم «ویلیامزبورك» افتتاح‌شد . این‌پل شش خط‌آهن، دوجادهٔ شوسه برای عبور و مرور اتومبیلها و دوجاده برای عابرین پیاده دارد . در ۱۹۰۹ پل عظیم دیگری بنام «کوئیزبوروف» افتتاح شد که چهارخط‌آهن ، شش‌جاده اتومبیل‌رو دارد .

تمام این پلها فلزی هستند .

ـ آسمانخراش‌ها نیز از شاهکارهای مسلم بشر است . چه کسی آنرا اختراع کرد و پدر آسمانخراشها کیست بدرستی کسی نمیداند ؟ زیرا پیدایش آن بقدری درهم و برهم است که هیچکس نمیتواند بطوریقین بانی ومبتکر آنرا معلوم کند . در سال ۱۸۵۴ یکی از معماران امریکائی برای ساختمان خانه مسکونی در نیویورك عمارتی ساخت که کف ساختمان برروی چندین ستون متکی بود و فضاهای خالی را شیشه انداخت . شاید بتوان گفت که این ساختمان بدون دیوار مبنای آسمانخراشها بود .

اما ساختمانی که استخوان‌بندی فلزی داشته باشد به‌سال ۱۸۷۱ در «نوازیل» و «سن‌امارن» ساخته شد وباید گفت که بین مهندسین ومعماران سازنده آسمانخراش که گروه «مکتب معماری شیکاگو نامیده میشوند) . «سولیوان» نقش بسیارمهمی درساختن آسمانخراش داشته است .

ـ پل «اوکلند» درکالیفرنیا بطول سه‌کیلومتر که درسال ۱۹۰۵ درمقابل پل‌های عظیم نیویورك عرض‌اندام نمود ویکی ازبزرگترین پلهای جهانست برای ساختمان آن روزانه‌ششهزار کارگر مشغول کار بودند وبالغ بریکصدونودهزار تن فولاد و کابل و۱۶۳هزار تن‌سیمان مصرف شده است .

ـ امریکائیها در اوائل قرن بیستم موفق شدند سرانجام کار تنگهٔ پاناما را پایان بخشند. هنوز بیش از چند کشتی از کانال سوئز عبور نکرده بود که « لسپس » بفکر افتاد ترعه‌ای در امریکای مرکزی حفر کند .

فاصله بین انیانوس آرام واقیانوس اطلس ۸۱ کیلومتر بود . درحالیکه برای عبوراز یك طرف بطرف دیگرازطریق دماغهٔ «هورن» بایستی بیست هزارکیلومترپیمود . درسال ۱۸۸۰ اولین کلنگ حفراین‌کانال بوسیلهٔ «لسپس» زده‌شد . اشکالات فراوان دراین راه بوداماسرانجام روز سوم اوت ۱۹۱۴ اولین کشتی بنام « کریستوبال » ازاین کانال هشتاد و یك کیلومتری عبور کرد .

ـ کشتی‌های اقیانوس‌پیما که دراواخر قرن نوزدهم و اوائل قرن بیستم به اب انداخته شدند ازکارهای بزرگ بشری است .

فرانسویها درسال ۱۹۱۱ اولین‌بار کشتی بیست‌وسه‌هزاروششصد تنی خودرا که یکصدو نوزده متر طول آن بود به‌آب انداختند .

ـ درسال ۱۸۹۶ «کنت‌فون زیپلن» ژنرال بازنشسته توپخانه و سوارنظام ارتش آلمان یك کارگاه کشتی‌سازی تأسیس کرد وتصمیم گرفت با فلز سبك‌وزنی کشتیهائی بسازد وتوفیق حاصل کرد . درسال ۱۹۲۸ کشتی غول‌پیکر «گراف زیپلن» بطول ۲۳۶ متر باپنج موتور به آب انداخته شد این کشتی فاصلهٔ بین آلمان وکشورهای متحده امریکا را دریکصدویازده ساعت طی کرد . ناویان وکارگران‌آن جمعاً ۳۷نفر بودند این کشتی هیجده‌نفر مسافروشصت‌ودوهزار نامه را باخود به‌امریکا برد . سال بعد گردش بدورجهان را شروع نمود . اقیانوس آرام را در ۶۹ ساعت واقیانوس اطلس را در ۶۷ ساعت‌طی کرد . هنگامیکه درسال ۱۹۳۷ بعلت‌فرسودگی قادر بکارکردن نبود وآنرا کنار نهادند یکمیلیون وششصد وپنجاه هزار کیلومتر دریانوردی نموده بود !

ـ پس ازکشتی مزبور ناو غول‌پیکر دیگری بنام « هندنبورگ » درسال ۱۹۳۷ به آب انداخته شد که سریع‌تر ازآن بود وگنجایش بیشتری داشت .

ـ ریودوژانیرو اولین‌بار بوسیله پرتقالی‌ها بسال ۱۵۶۷ بناگردید . این شهر یکباردر ۱۹۱۰ و باردیگر در ۱۹۳۰ به‌علت ساختمانهائی که درآن بعمل‌آمد وضع نوینی‌بخودگرفت. درسال ۱۹۳۱ مجسمه‌ای ازمسیر به‌بلندی سی‌متر دروسط شهر نصب گردید .

ـ درسال ۱۹۲۹ بزرگترین بنای جهان « استیت بولدینك » که دارای صدودوطبقه و ارتفاعش۳۸۱ متراست ناگهان ازقلب «مانهاتان» سربدر آورد . این‌ساختمان درزمینی‌بمساحت هفتهزار متر مربع بنا گردید ابتدا هتل «والدروف آسترویا» دراین محل قرار داشت ولی بعداً عمارتی پنجاه طبقه درمجاورت آن ساخته شد و هتل مزبور بمحل جدید نقل مکان نمود . این عمارت صدودوطبقه بسرعت بناگردید بدینمعنی که چهارده طبقه آن درعرض ده‌روز بالا رفت .

این بنا دارای ۶۴۰۰ پنجره و۷۷ آسانسور میباشد که بعضی از آنها یکسره از کف زمین تا طبقه هشتادمتر را درعرض یکدقیقه طی‌میکند . بعضی‌ها عقیده دارند که این بنااز‌برج بابل مستحکمتر است .

ـ یکی ازکارهای بزرگ بشری بستن سدهای عظیم برروی رودخانه‌ها واستفاده ازآب و نیروی آنست یکی ازآنها سد « میلیك » درهلند است که ازسال ۱۹۲۷ تاسال۱۹۳۰ ساختمان آن طول کشید این سد بطول هیجده‌کیلومتر است .

ـ سد عظیم «ورنیگن» در زوریخ بطول سی‌ودو کیلومتر است وجادهٔ اتومبیل روبرفراز آن ساخته شده است .

ـ سد شوروی که بر فراز رود «دفی‌پر» زده شده بزرگترین سدهای اروپاست . استالین برای‌اجرای برنامه‌های صنعتی‌متخصصینی ازکشورهای بیگانه منجمله ازآلمان وآمریکا بروسیه فرا خواند تا برنامه سدسازی و سایر برنامه‌ها از قبیل تأسیس کارخانه‌های تراکتورسازی در استالینگراد را اجرانماید . سد «دنیپروکس» درسال ۱۶۲۲ شروع شد طول این سد ۷۶۰متر وارتفاع آن ۳۵/۵ متر است . این سد در روز اول مه ۱۹۳۲ افتتاح یافت باساختن این سد زمینی بمساحت ثلث خاك فرانسه قابل کشت وزرع گردید و بیست‌هزار جوان روسی در عرض ده‌سال آنرا ساختند .

یکی از کارهای عظیم شوروی ساختمان کانال «فرگانا» در اوزبکستان است که در سال ۱۹۳۹ دویست هزارنفر کلخوز شروع به حفاری کردند و چهارده میلیون‌مترمکعب خاك کنده شد وبمحل دیگر حمل گردید و۵۴ کانال کمکی در۴۵ روز حفر گردید تابوسیله کانال اصلی که همان کانال «فرگانال» باشدآب رودخانه «نارین» را به‌صحاری خشك وبی‌آب وعلف برسانند ومحصولاتی چون چای ، پنبه وانواع میوه بدست آورند .

ـ «کارگر» یا سلطان قرن اتم بانیروی گرانبهای‌خود هشتمین اعجوبهٔ را پس‌از «عجائب هفتگانه جهان » بوجود آورده است . درماه مه سال ۱۹۳۵ آگهی‌ها و نقشه‌های رنگارنگی بر در ودیوار یکی از پایتخت‌های بزرگ جهان شهری که آنرا «مهد کارهای عظیم» نامیده بچشم میخورد « ماهم مترو داریم» . آنروز صبح اهالی مسکو این نقشه را بیکدیگرنشان میدادند و

میگفتند «هشتمین اعجوبه پس‌از عجائب هفتگانه جهان . . . » این سروصدا در بارهٔ ساختمان قصری عظیم وبا شکوه بود که یکپارچه ازمرمر صیقلی ودراعماق زمین‌ساخته میشد ایستگاه‌های وسیع آن چراغهای کریستال با نورافکنهای قوی ، مجسمه‌ها وستونها، برجسته‌کاریها، نقاشی‌ها و حجاریها راکه بدست هنرمندان وصنعتگران چیره‌دست روسی‌بوجودآمده بود غرق نورمیکرد. کلیه پلکانهائی که در اعماق زمین تعبیه شده و به راه‌آهن زیرزمینی منتهی میشود خود کار و مکانیکی است واز سال ۱۹۳۵ روزانه دویست هزار نفر را بجایگاههای آرام و ساکت که با صندلیهای راحت خود وسیله آسایش عمومی را فراهم میسازد هدایت میکنند .

صنعت عظیم الکترونیک

روزششم اوت همانسال شهر هیروشیما بوسیله بمب‌اتمی ویران گردید وهشتادهزارسکنه آن شهر بوسیله همان یك‌بمب کشته شدند معهذا استفاده ازنیروی اتمی وبکاربردن آن درصنعت برای پیشرفت تمدن وتکامل غیرقابل اجتناب بنظر رسید .

دردسامبرسال ۱۹۴۲ اولین پیل آزمایشی اورانیوم - گرافیت تحت‌نظر دانشگاه‌شیکاگو ساخته شد . تاآنروز بشر به‌چنین نیروی عظیم ومتمرکز دست نیافته بود . انرژی حاصله از شکستن هستهٔ اتمی یك مادهٔ محترقه ، معادل احتراق شش میلیون برابرهمان مادهٔ محترقه بود.

برای بدست‌آوردن اورانیوم ۲۳۵ میبایستی آنرا از اورانیوم ۲۲۸ که هستهٔ مرکزی هردوی آنها دوقلو میباشد، جدا کرد. برای اینکار، یعنی‌جداکردن این دوقلوها ازیکدیگر ، کارخانهٔ عظیمی در «اوك‌ریج» واقع در «تنسی» بناکردندکه طول‌آن دوکیلومتر و هرطرف آن ششصدمتر وارتفاعش معادل یك عمارت شش‌طبقه میباشد.

در شوروی ، درآلمان ، درفرانسه ودرغالب کشورهای اروپائی مراکز بزرگ و مهمی ایجاد شده که بکار تجسس اتم وآزمایشهای مختلفه اشتغال دارند .

کارهای بزرگی که بشر بااستفاده ازنیروی اتم انجام داده وهمچنین سایرکارهای قابل توجهی که همزمان بااستفاده ازنیروی اتم صورت یافته عبارت است از :

- ساختن یخ‌شکن اتمی موسوم به‌لنین درشوروی که مجهز به سه رآکتورآبی است این رآکتورها با اورانیوم کارمیکند . این یخ‌شکن برای اولین‌بار درسال ۱۹۵۹ درآب انداخته شد وقادر است یکسال مداوم بی‌آنکه احتیاجی به‌سوخت داشته باشد ازمیان یخها عبورکرده و یخها را بشکند و مسافرین و سرنشینان خود را بمقصد برساند و راهرا برای سایر کشتی‌ها که بدنبالش هستند بازکند تنها مصرف آن ده بیست کیلوگرم اورانیوم است که درموقع عزیمت درآن میریزند ویخ‌شکن کم‌کم آنرا مصرف میکند بااین‌ترتیب کشتیرانی در قطبها برای تمام سال امکان‌پذیر است .

- زیردریائی اتمی امریکائی بنام « نوتیلوس » که براثر مساعی دریاسالار « ریکوور »

ساخته وازاوت ۱۹۵۸ فصل‌تازه‌ای درتاریخ کشتیرانی ودریانوردی جهان گشود،این‌زیردریائی از زیرقطب شمال، «هونولولو» را به‌ایسلند متصل نموده ودرتمام سیزده‌هزار کیلومتر مسافتی که طی کرد ازعمق صدوپنجاه متر زیرآب حرکت میکرد که سه هزارکیلومترآن درزیریخهای قطبی بود .

ـ رآکتور «ژ-۲» درفرانسه .

ـ درطول نیم‌قرنی که بشر راه پیشرفت وترقی را در رشته‌های مختلف علمی و صنعتی پیموده نفت وتصفیه آن اهمیت خودرا از دست نداده ومصرف این طلای سیاه از قرن نوزدهم تا بامروز دائم درافزایش است وازطرفی‌علوم وابسته باین صنعت نیزدرحال توسعه وتکامل‌است.

متدهای حفاری روزبروز روبه‌تکامل میرود وکشورهای مختلف نیز برای یافتن این‌ماده گرانبها درگوشه وکنار خاك خود بجستجو می‌پردازند . دربادی امر در ایالت تکزاس سپس در «ونزوئلا» بااین ثروت نهفته آشنا شدند ولی در ۱۹۲۷ معادن « کرکوك » درعراق و در ۱۹۳۹ چاه‌های عربستان سعودی به نفت رسید .

نفت کویت در ۱۹۴۰ بدست آمد ودر ۱۹۶۰ چاههای نفت صحرا شروع به‌فوران‌نمود. ازاین‌رو صناعت نفت وتصفیه آن جزء کارهای بزرگ بشری درآمد .

ـ جاده «اورلی» درسال ۱۹۶۱ درفرانسه ایجادشد . این‌جاده اززیرفرودگاه هواپیماهای بزرگ میگذرد . فرودگاه اورلی پاریس خود ازشگفت‌انگیزترین کارهای بشری است .

ـ یکی از نقشه‌های بزرگی که مهندسین اروپائی طرح کرده و آنرا قابل اجرا میدانند ایجاد پلی برفراز دریای مانش است . باید گفت که ازیکصدسال قبل این نقشه مورد بررسی و مطالعه قرار گرفته است .

چنانچه این پل ساخته شود عظیمترین وحیرت‌انگیزترین پلهای جهان که سی‌وسه‌کیلومتر طول آن خواهد بود بوجود آمده است طرفداران این طرح معتقدندکه هزینه این پل ازسه‌میلیارد فرانك جدید فرانسه تجاوز نخواهد کرد .

ـ الکترونیك یکی دیگراز کارهای بزرگ این قرن است ـ ماشینهای الکترونیك‌امروزه برای کنترل سایر ماشینها ودستگاهها بکارمیرود وآنچه‌که خود این ماشینها را کنترل‌میکند، بازهم الکترونیك است . کارهای بزرك اتمی وکارهای مربوطه به‌فضا بوسیله مغز الکترونیك کار میکنند قادرند محاسباتی را در یك لحظه بطور دقیق انجام دهند که مغز انسانی در عرض چندین ماه قادر بانجام آن نباشند .

ـ ماشینهای الکترونیك شانزده هزارجمع یا دوهزارضرب را دریك ثانیه انجام میدهد. مدادهای الکترونیکی زبانها را درآن واحد بچند زبان ترجمه میکند واین دستگاهها در روی بامهای سازمانهای بین‌المللی منجمله در یونسکو تعبیه شده که هرکس روی مبل‌های‌آن بنشیند وگوشی را بگذارد سخنان ناطق را بزبان دلخواه خود میشنود .

ماشینهای الکترونیکی نظم وترتیب را درایستگاههای بزرگ جهان وکارخانه‌های‌عظیم کنترل می کنند .

ـ از مهمترین کارهای بشر در قرن اخیر و مخصوصاً در سالهای اخیراستفاده از موشك

است . موشك سابقه طولانی دارد . درسال ۱۸۹۰ مرکز مطالعات فنی کمپانی «ژنرال‌موتور» در «میشیگان» که چهره دنیای‌فردا را دارد . این «دانشگاه» درکنار یکی‌از دریاچه‌های مصنوعی بنا شده که تماماً از آلومینیوم ساخته شده است .

ـ بنای کنگره در «برازیلیا» درکشور برزیل که بسال ۱۹۶۰ ساخته شده است .

ـ موشك‌های قرن اخیر یکی دیگر ازکارهای بزرگ بشری است ـ موشك سابقهٔ تاریخی طولانی دارد قرنها قبل چنگیزخان مغول درسواره نظام خود نوعی ازآنرا بکار میبرده است . درسال ۱۸۹۰ «تسیولکونسکی» روسی بفکر افتاد که بجای باروت یك نیروی محرکه مایع جانشین آن کند . درسال ۱۹۳۵ « گودار » امریکائی موشکی به دوهزار و پانصد متری زمین پرتاب کرد . آلمانها در ۱۹۴۴ موشك « و-۲ » را اختراع کردند که کمتراز یکدقیقه ده‌تن مواد کربور مصرف میکرد تا یك‌تن مواد منفجره را به سیصد کیلومتری حرکت دهد .

تسخیر اتم و موشك

هیچیك ازکارهای بزرگ هیدروالکتریکی بدون وجود فلز امکان‌پذیر نیست .

درنمایشگاه جهانی سال ۱۹۰۰ ثابت شد که می‌توان فولاد را باکمك تنکستن وکروم به ذرات قرمز تیره تبدیل نمود بی‌آنکه تغییرکنند .

دنیای موشك احتیاج به‌فلزات کم‌یاب یا فولادها و آلیاژها،دارد که از فلزاتی چون نیکل ، کروم ، تنگستن ، مولیدن ترکیب شده باشد .

کارهای بزرگ بشربرروی موشکها هنوزادامه دارد تاکنون چندین فضانورد ازشوروی وامریکا با سفینه‌های خود به‌فضا رفته وقدم درماه گذاشته‌اند .

آیندگان خواهند دید که کارهای بزرگ بشر درفضا چگونه ادامه خواهد یافت و شاید روزی برسد که با سایر کرات جهان همسایه شوند .

اکنون ببینیم موشك ازابتدا چه مراحلی را پیموده وچگونه توانسته است نیروی‌عظیم اتم را برای راه یافتن به‌کرات ومنظومه‌های شمسی مورد استفاده قراردهد .

عجائب و پدیده‌های طبیعت

● کهن‌سال‌ترین انسانها

به علت گزافه‌ها ودروغ‌های شاخ‌دار تحقیق درمورد طول عمر بشرکار دشواری شده‌است ولی طبق آمار دقیق علمی مسلم گردیده‌است که درروزگاران ما هیچ صدساله‌ای نمی‌تواند بیش از ده تا پانزده‌سال دیگر عمر کند یك احصائیه دقیق می‌گوید ازهر دو هزار یکصد بلیون نفر تنها یك‌نفر ممکن است به **۱۱۵** سالگی برسد .

با این حال تاکنون درباره طول عمر گزارشات ذیل رسیده است .

۱۹۰ ساله ـ طبق ادعایه‌رادیو مسکو زن‌گمنامی‌که **۱۹۰** سال عمر کرده بود در روز اول دسامبر ۱۹۵۷ به‌درود حیات گفت:

۱۸۵ ساله ـ سیدعلی کوتاهی ایرانی که روز دهم‌مارس **۱۹۵۹** فوت ظد طبن‌خبرروزنامه کیهان ۱۸۵سال داشت.

۱۸۰ساله ـ مردی بود درروسیه بنام نیس‌ایزیب که دراکتبر **۱۹۵۵** فوت شد.

۱۷۵ساله ـ لوئزاترسکو زنی که درسال **۱۷۷۶** درگذشت .

۱۶۹ساله ـ هنرجانگیز انگلیسی که درسال **۱۹۵۶** به‌درود حیات گفت :

۱۵۸ساله ـ شیرعلی موسیل‌موف اهل شوروی که اخیراً درگذشته است .

۱۵۲ساله ـ توماس‌پار انگلیسی که در ۱۳ نوامبر **۱۶۳۵** درگذشت .

۱۵۰ساله ـ محمود الی‌وازوف روسی که در سپتامبر **۱۹۵۸** درگذشت .

۱۳۲ساله ـ گوایوروتانا اهل افریقا جنوبی که درسپتامبر **۱۹۵۵** مرد .

۱۲۳ساله ـ کاترین بوکلاند ایرلندی که درفوریه **۱۹۳۴** درگذشت .

● پراولادترین مادرها

خانم فئودوروا سیلیت متوفی ۱۸۷۲ شاید پراولادترین مادرها دنیا باشد ۱۹بیست هفت‌بار آبستن شد و ۶۹ کودك بدنیا آورد (۱۶ دوقلو ودوسه‌قلو وچهار۴قلو) .

● چندقلوها

روز ۲۹ ژانویه سال **۱۶۶۰** درآلمان خانم (آناروگومر) دریك شکم چهاردختر و دو

پسر به‌جهان آورده است وتنها دلیل وجود این گمان مجسمه‌ای است که در سال ۱۸۱۸ از او بنا شده است .

● دوقلوهای به هم چسبیده

اولین دوقلو به‌هم‌چسبیده که یکی ازاعضاء بدنش مشترك‌است **ماری‌والیزاجالکورستت** هستند که در **۱۵۵۰** درانگلستان بدنیا آمد و ۳۴سال عمرکردند .

دوقلوهای به‌هم چسبیده مشهور سیامی **جانك وانك بانكر** روز پانزدهم آوریل ۱۸۱۱ درسیام ازمادر زایده شدند آنها با خواهران سارواودلاتید میلترازدواج کردند وازآنان صاحب ده ونه فرزند شدند وروز هفده ژانویه ۱۸۷۴ در۶۲سالگی به‌فاصله سه‌ساعت ازیکدیگر به‌درود حیات گفتند .

درتاریخ پزشکی عجیب‌ترین زایمان یك دوقلو را درسال **۱۸۴۶** در استراسبورك ثبت کردند فاصله زایمان این دو قلوها ۱۳۷ روز تمام طول‌کشید یکی روز ۳۰آوریل وجفت‌دیگر در ۱۷ سپتامبر بدنیا آمد .

● دنیای جانوران ـ بالون آبی

بالن آبی حیوانی عظیم‌الجثه است که این حیوان هیچ‌گاه نمی‌تواند درسطح زمین زندگی کند طول متوسط بالن ۳۲/۹۰ متر ووزن آن ۱۳۳تن است این جانوران در اقیانوس منجمد بسرمیبرند ودرمدت یکساعت مسافت ۳۷کیلومتررا طی می‌کنند درسال **۱۹۳۲** بالنی را وزن کردند که وزنش ۱۲۱/۵ تن بود ، تنها زبان این حیوان ۳/۲۲تن وزن داشت .

● نهنگ ماهی

بزرگترین حیوان گوشتخوار روی زمین نهنگ ماهی‌است که‌گاهی طول قدش از۱۹۱۸ متر می‌گذرد وبزرگترین گوشتخوار خشکی خرس قهوهٔ آلاسکا است که **۷۲۵** کیلووزن دارد.

● پستاندار پرنده

تنها پستاندار پرنده خفاش است که دوهزارنوع ازآن درروی زمین زندگی میکنند که مشهورترین آنها خفاش‌های گیاه خواراند که درنواحی هند شرقی بسرمی‌برند .

● عجیب ترین پستاندار

عجیب‌ترین پستاندار روی زمین کانگروها هستند که بطور متوسط ۲/۶۴ متر قد دارند وزن آنها بالغ بر ۹۰کیلو گرم است کانگورو بهنگام خطر ۳/۲۰ متر را می‌پرد با این همه یك نوع کانگوروقرمز وجود دارد که تا ۱۲/۸ متر می‌تواند بپرد ونوزادان خودرا در زیر شکم حفظ می‌کند .

● دوران حاملگی در حیوانات

طولانی‌ترین دوران حاملگی پستانداران را در مورد فیل هندی می‌توان یافت که بطور

متوسط ۶۲۰ روز گاهی ۷۶۰ روز (وسال ویکماه) طول می‌کشد .

● بزرگترین پرنده

درمیان ۸۶۰۰۰ نوع پرنده‌ای که دردنیای‌ما زندگی میکنند بزرگترین وبلندترین‌آنها شترمرغ افریقائی‌است اما این‌حیوان‌هم نمی‌تواند پرواز کند وبطورمتوسط وزنش۱۳۵ کیلوگرم وطول قدش ۲/۴ متر است .

● تخم پرندگان

شترمرغ بزرگترین تخم‌مرغهای جهان را بوجود می‌آورد بطوریکه هرتخم شترمرغ ۱۸ سانتیمتر طول ۶۵۰ سانتیمتر قطر دارد ، کوچکترین تخم ازآن مرغ مگس‌خوار است ، تخم این پرنده به مروارید شبیه است ۱۳۰ میلی‌گرم وزن دارد .

● پرنده‌گویا

پرنده ناطقی‌که لغات بسیار می‌دانست طوطی نوک‌زرد خانم ، ایرن‌یلس ، انگلیسی بود (۱۹۵۲-۱۹۵۹) این پرنده ازنوع ماده بود۱۲۰ تصنیف کودکانه را ازسرتاپایان بدون غلط می‌خواند و۳۰۰ کلمه آموخته بود که باآن حرف می‌زد .

● بزرگترین ماهی‌ها

بزرگترین ماهی‌ها کوسه ماهی است که ۱۳/۷۰ متر طول آن است‌که اخیراً درنواحی گرمسیری اتلانتیك اقیانوس اطلس نمونه‌ای ازکوسه ماهی یافتند که ۲۸ تن وزن داشت ۱۸۰ متر قد آن بود .

● مروارید

بزرگترین مروارید دنیا ۱۶۶ میلی‌گرم وزن دارد این مروارید ناسفته است وبصورت طبیعی نگاهداری می‌شود اما بزرگترین مروارید سفید ، پله‌کرنیا است که وزنش ۷/۳۲ گرم می‌باشد .

● زمین لرزه‌ها

شدت لرزه‌های زمین را به وسیله زلزله‌سنج اندازه می‌گیرند شدیدترین زمین‌لرزه‌ها در دومورد بشدت ۶ و ۸ ضبط شده است .

اولین زلزله روز ۳۱ژانویه ۱۹۶۰ درایالت کالیفرنیا واقع شد. دومین زلزله در ۱۵ اوت ۱۹۵۰ درخلیج ساکامی ژاپن واقع شد زلزله گوانتو ژاپن ازحیث میزان تلفات‌بی‌سابقه بوده است براثر این زلزله دراول سپتامبر ۱۹۲۳ تعدادکشته‌شدگان ومفقودالاثرها ۱۴۲۸۰۷ نفر بود ، خسارت وارده درحدود ۲۳۰۰۰ فرانك فرانسه بود .

● آتشفشانها

جمع کل آتشفشانها بالغ بر۴۸۵ آتشفشان درزمین و۱۸۰۰ آتشفشان درزیردریااست،

حجم کل گدازه‌های آتشفشانی که درجزیریه **سمباوای** اندونزی ازدهانه کوه **تامبازو** بیرون‌آمد غالب بر ۱۵۰ کیلومتر مربع بود ، جالب اینکه از ارتفاع آتشفشان ۱۲۹ متر کاسته شد و دهانه آن به‌اندازه ۱۱ کیلومتر درآمد ، گدازه‌هائی که ازدهانه **کرکاتو** فوران کرد بالغ بر ۱۸ متر مکعب بود .

بزرگترین آتشفشانها در حال قلیان آتشفشان **کولالره** واقع در منطقه استوا است این آتشفشان درسال ۱۹۵۹ فوران کرد .

● خسوف و کسوف

اولین کسوف بطور مشخص در ۲۱ آوریل ۱۲۰۵ قبل‌ازمیلاد مسیح ثبت گردیده است واولین خسوف در دهم نوامبر ۱۲۰۶ قبل‌ازمیلاد ، رویت شده است .

البته قبلا درخاورمیانه بسال ۳۴۵۰ کسوفهای متعددی ظاهرشده وخسوفی نیزدر ۴۲۰۰ قبل‌ازمیلاد ، پدیدار گردید .

محاسبه شده است که رویهمرفته ۴۳ بار خسوف و کسوف که در قرن بیستم در پاریس مشاهده خواهد شد .

حداکثر مدت خسوف ۷ دقیقه و ۵۸ ثانیه است وچنین‌اخسوفی فقط درمناطق استوائی روی میدهد .

طولانی‌ترین خسوفی که تاکنون از طرف هواشناسان ومنجمان ضبط شده است خسوف مجمع‌الجزایر فیلیپین است که در ۲۰ ژوئن ۱۹۵۵ رخ داد و ۷ دقیقه و۸ ثانیه بطول‌انجامید.

دفعاتی‌که ممکن‌است خسوف روی بدهد درطی یکسال ۷ باراست . چنانکه درسال ۱۳۹۵ ، ۵ بار خسوف ودوبار کسوف عارض شد . برآورد شده است که درسال ۱۹۸۲ ، ۷ بارکسوف وخسوف رخ خواهد داد . کمترین حد ماه وخورشیدگرفتگی درطی یکسال دوبار است .

● بزرگترین پدیده‌های طبیعت

بزرگترین اقیانوس دنیا اقیانوس‌آرام است که ۱۷۱۰۸۰۰۰ کیلومترمربع‌وسعت‌دارد.

بزرگترین جزایر جهان گروئنلند است که ۲۱۴۲۷۰۰ متر مربع وسعت دارد .

دورافتاده‌ترین جزایر جهان تریستان داکناست که ۳۱ کیلومتر مربع وسعت خاك و۲۹۴ نفر جمعیت دارد .

بزرگترین صخره جهان درشمال شرقی‌استرالیا قراردارد وطول‌آن ۲۰۲۵ کیلومتراست.

● بزرگترین‌قله کوه

بزرگترین قله‌ها در هیمالیای خاوری واقع شده وبنام اورست ۸۸۴۰ مترازسطح زمین ارتفاع دارد . این قله بنام سرجورج اورست بازرس کل انگلیسی در هندوستان نامیده شده است کسانیکه نخستین بار براین قله صعود کردند و بنوك آن رسیدند بترتیب عبارت بودند از : ادموند هیلاری ، اهل نیوزلند ۳۳ ساله ، شریاتنزینك نورکاری ۳۹ ساله (۱۹۵۳ ، ساعت ۱۱ وسی دقیقه بامداد) .

● نقاط بسیار پست زمین

گودترین نقطه‌ای که تاکنون شناخته شده است درقطب جنوب قرار دارد . درآنجا که ضخامت یخ بالغ بر ۳۲۶۵ متراست وبدینمنوال فرورفتگی ایجاد شده که ۲۵۰۰متر فروتراز سطح دریاست .

گودترین نقطه سطح خاك در سواحل دریای سیاه است که نسبت بسطح دریا ۳۹۲ متر فرورفته است .

● بزرگترین رود

بزرگترین رود جهان ، رود نیل است که طول آن ٦٦٧ کیلومتر است .

● بزرگترین منبع

بزرگترین منبع رودهای جهان ، آمازون است که ۲۲۰۰ کیلومتر مکعب آب در اقیانوس میریزد .

● بزرگترین مصب رود

بزرگترین مصب رود دنیا ریومادریا ۳۵۰۰ کیلومتر است که از بولیوی سرچشمه میگیرد وبه‌آمازون می‌پیوندد .

● بزرگترین بیابانها

بزرگترین بیابان دنیا صحرا درالجزایراست . که عرض‌آن ۱۲۸۰ تا ۲۲۵۰کیلومتر وطول آن ۵۵۰۰ کیلومتر است وبنابراین مساحت آن به ۹ کیلومتر مربع می‌رسد گرمای آن بیابان لم‌یزرع وسیع ۴۵ درجه یا بیشتر است .

● درجه حرارت

برای سنجش هوا و میزان متوسط حرارت نقاط مختلف زمین گزارشهای هواشناسان را از ۱۴۰ سال قبل به‌اینطرف ملاك باید قرارداد ، زیرا قبلا گزارشها مبالغه ونامطمئن و توام با حدسیات بوده است . درجه حرارت متوسط در سرتاسر جهان ۱۵ درجه بالای صفراست ولی روز ۱۳ سپتامبر ۱۹۲۲ درشمال شرقی لیبی ، درعزیزیه‌گرما تا ۵۸ درجه بالای صفر درسایه رسید . گرمترین نقطه درسال ۱۹۳۳ ، سان‌لوئیس (مکزیك) بودکه درروز ۱۱ اوت همانسال درجه حرارت آن از۵۸ نیز گذشت .

سردترین نقطه در۲۴ اوت سال۱۹٦۰ دروستك شوروی ۸۸/۳۰ درجه زیرصفرگزارش شده است .

گرمترین نقطه درسال ۱۹۵۰ درصحرای داناگیل به ۷۰ درجه رسید .

● تگرك

روز۱۱ اوت سال ۱۹۵۸ درشت‌ترین تگرکها دراستراسبورك بارید هریك‌ازاین‌تگرکها

۹۷۲ گرم وزن داشت اما یکسال بعد یعنی درسپتامبر سال ۱۹۵۹ تگرك نواحی غربی اسپانیا رکورد تگرك استراسبورك را شکست . هردانه ازاین تگرکها دوکیلوگرم وزن داشت .

● کشورها وعجایب آنها

قدیمی‌ترین برآورد جمعیت زمین ۳۰۰۵ میلیون‌نفر بوده است اما جمعیت زمین‌هرروز درکشورهای مختلفه جهان افزایش می‌یابد . افزایش جمعیت بطور روزانه ۱۲۹۶۰۰نفرتخمین زده شده است .

ازهفتاد سال پیش تاکنون طبق احصائیه‌های آماری ، تعداد افراد ساکن در روی زمین بدوبرابر افزایش یافته است و برآورد شده است که در ۴۰ سال آینده ، تعداد آن یکبار دیگر مضاعف شود . طبق آماردقیق طی صدهزار سال پیش ، بیش‌از ۶۸میلیارد انسان تولد یافته و مرده‌اند . محاسبه شده است که درعرض یك دقیقه ۱۰۱ نفر میمیرند و حال‌آنکه در همین مدت ۱۹۱ نفر بدنیا می‌آیند برآورد کرده‌اند که اگرجمعیت جهان بهمین نسبت بالا رود، درهرمتر مربع ۲۵۶۰ نفر باید زندگی‌کنند وبدین‌ترتیب وزن تولیدات انسانی ، ۳۳۶۰ برابرسنگین‌تر ازکره خاك خواهد بود .

پرجمعیت‌ترین‌کشور جهان طبق احصائیه سال ۱۹۶۱، چین با ۷۲۵ میلیون نفرجمعیت است که بدینمنوال ۲۴درصد ازمجموع جمعیت جهان را درذل میپروراند .

● بزرگترین کشورها

۱۶ جمهوری اتحاد جماهیر شوروی ، کشور بزرگی را درجهان تشکیل داده است. این کشو ۲۲۲۶۹۷۱۶ کیلومترمربع وسعت داردکه ۱۴/۸درصدازمجموع مساحت‌کلی زمین‌است.

● کوچکترین کشورها

کوچکترین کشورها ، واتیکان مقر پاپ است که فقط ۴۴ هکتار مساحت دارد . این کشور درکنار شهر رم قراردارد ! واتیکان فقط ۹۷۰نفرجمعیت دارد واز این‌نظرنیز کوچکترین کشور جهان بشمار میرود .

● پرجمعیت‌ترین شهرها

کثیرالافرادترین کشور روی زمین پادشاه‌نشین موناکو است ، که ۱۳۷۵۰ نفر در هر کیلومتر مربع این سرزمین بسرمیبرند هونك‌کنك‌که مجموعاً ۱۰۱۲ کیلومترمربع وسعت دارد، وجمعیت آن بالغ بر۲۹۰۰/۰۰۰ نفر است ، تکاثف نسبی جمعیتش درهرکیلومترمربع۲۸۷۰ نفر است ولی درصفحات شمالی این سرزمین درمساحتی برابر با ۲/۵۳ هکتار ، ۱۲۰۰۰نفر زندگی میکنند که طبق یك برآورد دقیق ، تکاثف نسبی جمعیت درهرکیلومترمربع این‌نواحی به ۴۷۰۰۰۰ نفر میرسد .

از میان کشور هائیکه مساحت آن به ۲۵۰۰۰ کیلومتر مربع میرسد ، هلند با تکاثف نسبی جمعیتی بیش‌از ۳۵۲نفر ، درکیلومتر مربع است، که رکورد تراکم نسبی را دراین‌حد

مساحت شکسته است . جزیره جاوه (اندونزی) تراکم نسبی ۴۳۳ نفر جمعیت در هر کیلومتر مربع دارد .

کم‌جمعیت‌ترین قاره دنیا استرالیا است که درهر کیلومتر مربع آن تنها یکنفر زندگی میکند همچنین سرزمین کم جمعیت دنیا ، گروئلند با یکنفرسکنه درهر ۷۹ کیلومترمربع است.

پرجمعیت‌ترین شهرها

پرجمعیت‌ترین شهرهای جهان ، توکیو پایتخت ژاپن است که ازسال ۱۹۵۷ ببعد برلندن پیشی گرفت . سرشماری سال ۱۹۶۲ جمعیت توکیو را ۱۰میلیون نفر برآورد کرد . نتیجه همین آمار نشان میدهد که درهرماه ۳۱هزارنفر برجمعیت توکیو اضافه میشود . توکیو ۱۲۸ تئاتر ، ۶۰۸ سینما ، ۵۷۹۶۸ رستوران و ۲۰۵۰ کیلومترمربع وسعت دارد .

لندن ۸۲۲۲۳۴۰ نفر، نیویورك ۷۷۸۱۹۸۴ نفروپاریس ۵۱۰۲۰۰۰ نفرجمعیت دارد.

قدیمی‌ترین شهرها

اینك ثابت شده است که قدیمی‌ترین شهر جهان ، ژریکو است . رادیوآکتیویته ذغالی که ازقشرهای درونی حاصل میشود ، براساس مکاشفات باستانشناسی مدلل میدارد که این شهر در ۷۸۰۰ سال قبل‌ازمیلاد ، مسکون بوده است . همچنین‌ثابت شده است که دهکدهٔ «زاوشیمی-شانیدار» درعراق شمالی ، در ۸۹۰۰ سال قبل‌ازمیلاد ، مسکون بوده است .

وسیع‌ترین شهر

کیرونا ، واقع درسوئد ، وسیع‌ترین شهرجهان، با ۱۴۱۳۶ کیلومترمربع مساحت‌است.

مهاجرت

بیش‌ازهر کشوری درجهان ، بریتانیای کبیر ، صادر میکند ! زیرا بطورمتوسط درسال ۱۵۰۰۰۰ نفر ازآنکشور هجرت میکنند . سالی که رکورد مهاجرت دراین کشورشکسته‌شد، ۱۸۵۲ با ۳۶۰۰۰۰ نفر مهاجر بود .

بیش‌ازهرکشوری در جهان ایالت متحده آمریکا ، مهاجر بخود می‌پذیرد ، این کشور بطور متوسط سالانه ۲۵۰۰۰۰ نفر مهاجر را بخود راه میدهد . ازسال ۱۷۷۹ - ۴۲ میلیون نفر بخاك آمریکا مهاجرت کرده‌اند . بزرگترین رقم مهاجرت را به امریکا بریتانیای کبیر با ۶۵۳۶۱ نفر بدست آورده است ازفرانسه تنها ۳۰۶۹نفر باین کشور کوچیده‌اند .

فرانسه بطور متوسط درسال از ۱۱۱۶۹۳ نفر مهاجر پذیرائی میکندکه طی‌سال ۱۹۵۷ تعداد ۸۰۳۸۵ نفر آن ایتالیائی بوده‌اند .

کشورجهانگردها

طبق احصائیه سال ۱۹۶۱ ، رقم توریست‌هائیکه ازخارج بایتالیا می‌رفته‌اند بالغ‌بر ۱۷ میلیون بوده است و بدینمنوال رکورد ، پذیرائی از توریست‌ها را ایتالیا در سرتاسر جهان

شکسته است . وحال آنکه فرانسه درهمان سال فقط ۶ میلیون توریست را پذیرائی کرد .

● بیمارستانها

بزرگترین مرکز پزشکی جهان، «دیسترکت مدیکال سنتر» واقع درشیکاگو است که ۱۹۳ هکتار مساحت و ۵ بیمارستان دارد . رویهمرفته این بیمارستان‌ها به ۵۶۰۰ تختخواب مجهزند. همین مرکز عالی پزشکی ۸ دانشکده پزشکی دارد که ۳۰۰۰ دانشجو در آن به تحصیل مشغولند بزرگترین بیمارستان جهان «کینگ کونتی‌ها سپیتال سنتر» در بروکلین درنیویورك است که ۳۴۵۱ تختخوابی است . بزرگترین بیمارستان روحی جهان نیزدرنیویورك بنیان شده که مجهز به ۱۴۲۰۱ تختخواب است .

● بزرگترین زایشگاه

بزرگترین زایشگاه جهان در سنگاپور است که ۳۱۶ تختخواب و همچنین سرویس‌های مجهز دارد . دراین زایشگاه ۳۷۰۰۰ زایمان درسال واقع میشود .

● قدیمی‌ترین دودمانهای سلطنتی

قدیمی‌ترین دودمانهای سلطنتی ، دودمان سلطنتی حبشه است . اهالی حبشه معتقدند که اعلیحضرت هیلاسلاسی اول دویست و بیست و چهارمین فرزند ازطرف سلاله مادری ماکدا پسر سلیمان وملکه سبا است ولی آنچه مسلم است بزرگترین سلسله پادشاهی ، سلسله زاك‌های حبشه است که از ۱۲۷۰ تاسال ۱۸۵۵ سلطنت کردند .

بعدازآن باید خاندان سلطنتی ژاپن وسپس خاندان سلطنتی انگلستان را نام برد. ملکه انگلستان از«اگبرت دوسگس» نسب میبرد . وی درسال ۸۲۹ انکلستان را تحت فرمانروائی خود درآورد .

در روزگار ما ، کسی که بیش از همه سلطنت کرده است ، شارلوت دو لوکزانبورك است که از ۹ ژانویه ۱۹۱۹ بردوك‌نشین بزرگ حکومت می‌کند . این زن بعضی‌ازاختیارات خودرا به پسرش پرنس ژان تفویض کرده است .

جزائر تونگان ، در اوقیانوس آرام که تحت‌الحمایه انگلستان است . ملکه‌ای بنام سالوت توبوداردکه از ۱۲ آوریل ۱۹۱۸ برتخت سلطنت جلوس کرده‌است.

● کوتاهترین دوره سلطنت

کوتاهترین دوره سلطنت مربوط به ژان اول است که جانشین لوئی دهم بود . وی از بدو تولد یعنی ۱۵ نوامبر ۱۳۱۶ پادشاه بود ولی ۱۲۰ ساعت بعد یعنی روز ۱۹ نوامبرهمان سال چشم ازجهان بست .

● پیرترین پادشاهان

پیرترین پادشاهان جهان شارل دهم بود که وقتی ۶۶ سال و ۱۱ ماه ازسنش میگذشت به سلطنت رسید ودرسن ۷۹ سالگی بدرود حیات گفت :

● بزرگترین مجالس قانونگزاری

بزرگترین مجلس قانونگزاری جهان‌پارلمان بریتانیای کبیراست. که درقصروستمینستر

لندن انعقاد می‌یابد . این مجلس مرکب ازدومجلس لردها ۸۸۹ نفر و مجلس عوام ۶۳۰ نفر نماینده است که رویهمرفته ۱۴۹۸ عضو دارد .

● گزاف‌ترین حقوق پارلمانی

از میان تمام اعضاء پارلمان‌های جهان ، نمایندگان سنای امریکا بیش از همه‌جا حقوق میگیرند ، زیراکه ماهانه ۱۹۵۰۰دلار به‌آنها پرداخت میشود وهمچنین تا ۳۰۰۰دلارمعافیت مالیاتی دارند .

اعضای پارلمان آمریکا حق دارند، منشی‌ها ومعاونانی برای خود استخدام کنند وبطور سالانه ۱۳۰۰۰۰ دلار برای آنها حقوق بگیرند و این مبلغ نمی‌باید از ۱۳۳۴۴ دلار و ۶۲ سنت بیشتر باشد .

● بزرگترین شهردار جهان

بزرگترین شهردار جهان را باید بحق «ادموند ماتیس» شهردار اونس دانست زیرا وی بسال ۱۸۷۸ به مقام شهرداری رسید و۷۵ سال تمام شهردار بود . او ۱۰۱ سال عمر کرد ودر سال ۱۹۵۳ با مرگ خود پست شهرداری را نیز ترک گفت .

● طولانی‌ترین جنگها

از میان جنگهای متعدد بیشماری که تاریخ بخاطر سپرده است ، طولانی‌ترین جنگ ، جنگ صدساله بوده است ، که طی آن (۱۴۵۳ - ۱۳۳۸) فرانسه وانگلستان ، ۱۱۵سال تمام با یکدیگر نبرد کردند . با اینهمه خاطره جنگی ، جنگ‌های مقدس ، بسی خونین‌تر از جنگ صدساله است ، چه این جنگ ۱۹۵ سال تمام بطول انجامید .

● کوتاه مدت‌ترین جنگها

کوتاهترین جنگها بین بریتانیا و زانزی‌بار اتفاق افتاد (۲۷ اوت ۱۸۹۶) ناوگان جنگی امیرالبحر سر هاری راوسون به سیدالخالد که تازه بحکومت رسیده بود اولتیماتوم داد که قصر خودرا ترک کند وتسلیم شود . ولی مقاومت ادامه یافت وجنگی بین آندو درگرفت، که تنها ۲۸ دقیقه پائید وسیدالخالد شکست خورد .

● عظیم‌ترین جنگهای جهان

جنگ دوم جهانی ، بیش‌ازهمه جنگها تلفات داد . بموجب تحقیقاتی که واتیکان بعمل آورد ، مجموعه قربانیان جنگ ۱۹۴۵-۱۹۳۹ ، اعم از نظامی ، وغیرنظامی در سراسر دنیا عبارت بودند از ۲۲۰۶۰۰۰۰ کشته و ۳۴۴۳۰۰۰۰ زخمی ولی در سال ۱۹۵۶ ، احصائیه آماری دقیق، رقم بالا را مورد تجدیدنظر وپژوهش کامل قرارداد ومعلوم شد، تنهااتحادشوروی ۲۵/۰۰۰/۰۰۰ نفر کشته داده است .

تعداد تلفات جنگی ، جنگ بین‌الملل اول ۸۵۳۸۰۰۰ نفر بود ، که جنگ‌دوم‌جهانی بیش از تمام جنگهای جهان خسارت ببارآورد . خسارات‌این‌جنگ ۵۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰ فرانک جدید تخمین زده‌اند (هرفرانک ۱۷/۵ ریال) .

● بزرگترین نبرد دریائی

بزرگترین نبرد دریائی در سراسر اعصار تاریخی ، نبرد «یوتلاند» است که روز ۳۱ مه ۱۹۱۶ اتفاق افتاد . دراین نبرد۱۵۱ کشتی بحری سلطنتی انگلیس با۱۱ کشتی نیروی دریائی پادشاهی آلمان مصاف دادند. آمارتلفات این جنگ دریائی، ۱۴ کشتی با۶۰۹۷ سربازانگلیسی و ۱۱ کشتی با۲۴۵۴ سرباز آلمانی بود .

● بزرگترین کشتیهای جهان

ناو اژدرافکن ژاپنی ، یاماتو که ۷۳۴۰۰ تنی بود (روز ۷ آوریل ۱۹۴۵ بوسیله هواپیماهای آمریکائی غرق شد) و ناو مورائی که روز ۲۴ اکتبر سال ۱۹۴۴ بوسیله ۱۵ بمب و ۲۰ اژدر ، مغروق گردید ازبزرگترین کشتی‌های سراسر تاریخ جهان بودند . طول آنها۲۶۳ متر وعرض آنها ۳۸/۷۱ متر بود . این کشتی‌ها مجهز به ۹ توپ ۴۵۷/۲ میلیمتری بودند که هریك از این توپها ۱۶۵ تن وزن و ۲۲/۸۶ متر طول داشت و ضمناً میتوانست خمپاره‌های ۱۴۵۰ کیلوگرمی را پرتاب نماید .

درحال حاضر بزرگترین کشتی‌های جهان ، اژدرافکن‌های امریکائی نوع لوا ومیسوری هستند که ظرفیت آنها برابر با ۵۸۳۷۰ تن است .

● بزرگترین زیردریائی

بزرگترمن زیردریائی جهان ، زیردریائی اتمی تریتون است که روز۱۰ نوامبر۱۹۵۹ درمعرض استفاده قرارگرفت وقیمت آن بالغ بر۱۰۹ میلیون دلاراست ظرفیت این کشتی۵۵۹۵ تن درسطح آب و ۸۳۰ تن درعمق آب است .

● سریع ترین زیردریائی

تندروترین زیردریائی جهان «اسکیپ ژاك» بظرفیت ۲۹۰۰ تن وطول ۷۶/۸۱ متراست که درماه مارس سال ۱۹۵۹ ازآن آزمایش بعمل آمد. گفته‌اندکه سرعت این زیردریائی درسطح وعمق آب ۴۰ گره و ۳۰۰ متر بوده است .

اما رکورد باقی ماندن زیر آب را زیردریائی پاتریك هانری امریکائی شکست این زیردریائی ٦٦ روز ۲۲ ساعت در زیر آب باقیماند .

● ارتش

قدیمی‌ترین ارتش جهان ، گارد سویسی واتیکان است ویکصد سرباز دراختیار دارد. این ارتش روز ۲۱ ژانویه ۱۵۰۶ تأسیس شد .

کوچکترین ارتش جهان درحال حاضر ارتش جمهوری سن مارن است که فقط ۱۱ سرباز دارد .

قدیمی‌ترین سربازها جان‌بی‌سالینك بود که ۱۱۲ سال و ۳۰۶ روز عمر کرد و آخرین بازمانده جنگهای استقلال بود . وی روز ۱۶ مارس ۱۹۵۹ بدرود حیات گفت .

● بزرگترین ارابه جنگی

بزرگترین ارابه جنگی ، ارابه آلمانی « موس » بود که ۱۹۰ تن وزن داشت ولی این ارابه هرگز ازمرحله آزمایش ، پافراتر نگذاشت . ساختمان آن در ۱۹۴۵ بپایان رسید وازآن استفاده جنگی بعمل نیامد .

بزرگترین ارابه جنگی جهان در ۷ نوامبر سال ۱۹۵۷ در رژه نظامی سالانه مسکو به معرض نمایش گذاشته شد ، که مایه اعجاب گردید .

● بزرگترین هواپیمای بمب‌افکن

بزرگترین بمب‌افکن جهان استراتوفورترس بوئینگ که ۸ رآکتور کارمیکند و ۱۸۲ تن وزن دارد . پهنای بال آن ۵۶/۴۰ متر وطول‌آن ۴۷/۵۵ متراست وسرعتی برابربا ۱۰۵۰ کیلومتر در ساعت دارد . هواپیمای د ۳۶ ب آمریکائی که ۱۰ موتوره است ۱۸۲ تن وزن و ۷۰۰ کیلومتر درساعت سرعت وبالی به‌پهنای ۷۰/۱۰ متر دارد .

بزرگترین بمب‌افکن روسی ، ۱۰۴ تی‌یو است که پهنای بالش ۵۴ متر ووزنش ۱۸۱ تن وسرعتش ۸۰۰ کیلومتر درساعت ، درارتفاع ۹۰۰۰ متری است .

● تندپروازترین هواپیماهای شکاری

تندپروازترین شکاریهای جهان دراختیار آمریکا و شوروی است چنانکه شکاریهای نوع مك‌دونل وفانتوم آمریکا ومیك ۲۱ شوروی از ۲/۴ ماچ تا ۲۲۵۰ کیلومتر در ساعت سرعت پرواز دارند . (ماچ نسبت سرعت هواپیما به‌سرعت صوت است .)

● بزرگترین بمب جهان

بزرگترین بمب جهان درجریان جنگ دوم بین‌المللی وبتاریخ چهاردهم مارس ۱۹۵۴ برفراز پل راه‌آهن بیله‌پلد آلمان افکنده شد . بمب ار.آ.اف . موسوم بگراند اسلام ۹۹۷۹ کیلوگرم وزن ، ۷/۷۴ متر طول و ۱/۱۷ متر قطرداشت .

● بزرگترین بمب اتمی

ازبزرگترین ومهیب‌ترین بمب‌های اتمی ، بمب‌هائی بود که دراواخر جنگ جهانی دوم در ژاپن افکنده شد . اما از این بمب‌ها بزرگتر ومهیب‌تر بمب آزمایشی روسها بود که در ۳۰ اکتبر ۱۹۶۱ در نوایا منفجر گردید . این بمب ۶۰ میلیون‌تن قدرت انفجاری داشت .
ولی دراین اواخر بمب‌هائی ساخته شد که ۱۰ هزارمگاتن قدرت تخریبی دارد .

● بزرگترین آدمکش

آدمکش معروف تاریخ «هولمز» است . وی روز ۱۶ مه ۱۸۶۰ ازمادرزاده شد ۱۵۰ تن زن جوان ازقربانیان جنایت اوهستند . کاخ اوکه درخیابان شماره ۶۳ شیکاگو واقع شده بود، براثر یك حریق اتفاقی‌مورد تفتیش دقیق قرارگرفت وآنگاه معلوم شدکه دراین کاخ، راهروهای مخفی ، پلکان واطاقهای عجیب ، بدون پنجره ومنفذ ومحتوی گاز وابزار برقی شکنجه و چاه آهك وکوره ، حوض اسید ووسایل جراحی وبقایای جسد انسانی وجود دارد . هولمز روز ۷ مه

۸۹۰ بدار آویخته شد .

● قسی ترین زنان آدمکش

بزرگترین آدمکش زن درجهان ، بلاپوستاداترسورن‌سن گینس (۱۸۵۹-۱۹۰۸) است. وی متهم بود که ۲۸ نفر را بقتل رسانده است . وقتی روز ۲۸ آوریل ۱۹۰۸ این زن مزرعه خودرا آتش زد، دادگاه نتیجه گرفت که اوقبلا بقصد انتحارکه بمرگ اومنجر شد،بااسترکنین خودکشی کرده است .

● کشتار دستجمعی

در اردوگاه کشتار دستجمعی آشویتس از روز ۱۴ ژوئن ۱۹۴۰ تا ۲۹ ژانویه۱۹۴۵ ۴ میلیون نفر کشته شدند .

ولی در دادگاه اسرائیل ، سرهنگ آدولف‌اوتوآیشمین اعتراف کرد ۵۷۰۰۰۰۰یهودی را درآوریل ۱۹۴۱ ازمیان برده است .

● خودکشی‌ها

ژاپن کشوری است که آمار خودکشی درآن بنهایت رسیده است . بنحویکه سالانه۲۴۱ نفر ازهریك میلیون نفر خودکشی میکنند . طبق آمار دقیق میزان متوسط انتحار درروز، در ژاپن‌بالغ بر۵۹/۷۵نفراست دراطریش (اروپای باختری) بطورسالانه ۲۲۸نفردرهریك میلیون نفر خودکشی میکنند . درمسیر آمار خودکشی حداقل را بدست آورده است یعنی درهر۱۷روز تنها دونفر دست بانتحار میزنند .

● بزرگترین دزدی

بزرگترین دزدی تاریخ ، درسال ۱۹۴۵ بوسیله یك کانگسترآمریکائی درآلمان‌صورت گرفت . این کانگستر بمعیت دوستان آلمانی خود ذخائر ملی طلای آلمان را در باویر بسرقت برد . مجموعه رقم دزدی آنها بالغ بر ۷۳۰ شمش طلا بارزش ۲۰۱۵۰۰۰۰ فرانك جدید و شش بسته اسکناس بانك ، ۲۵ صندوق شمش‌پلاتین وسنگهای قیمتی دیگر میگردید . جالب‌این است که هیچیك از سارقین ، بسرقت خود اعتراف نکردند .

یکی دیگر از بزرگترین سرقتهای تاریخ ، سرقتی است که در ۱۷ ژانویه ۱۹۵۰ در بوستون ، ماساچوست صورت گرفت . آنتونی پینو و ده تن دیگر از همدستانش مبلغی معادل با ۱۲۱۸۲۱۱دلار سرقت‌کردند .

● بزرگترین بناهای جهان

بزرگترین بنای جهان پنتاگون، درواشنگتن است که عمارت وزارت جنگ‌ایالات‌متحده درآنجا است . این بنا در روز ۱۵ ژانویه ۱۹۴۳ باتمام رسید وهزینه آن ۸۳۰۰۰۰۰دلار

بود . هریك ازطبقات پنجگانه این‌عمارت مساحتی باندازه ۶۰۳۸۷۰ مترمربع را فراگرفته‌اند و هر روز ۲۹ هزار نفر در آنجا بخدمت مشغولند . این ساختمان ۴۴۰۰۰ تلفن و ۲۵۷۵۰۰ کیلومتر کابل و ۲۲۰ مأمور تلفن دارد .

● قصرها و برج و باروها

ساختمانهای باشکوه وبنای قصرهای عظیم ازقدیم‌الایام‌ترین روزگاران درتاریخ‌تمدن‌های مختلف بشری جای‌نمایانی داشته است . چنانکه درمصر باستان نیز قصرسازی باب بوده است.

مثلا اهرام مصری وقصور رفیع ایام ماقبل تاریخی مصر بیش‌ازسه هزارسال قبل‌از میلاد بوجودآمده‌اند بااینهمه قدیمی‌ترین قصری‌که هنوز بقایای آن سالم است ، شاید قصرگوندان یمن است که بیست طبقه دارد ودرسنه صدم میلادی تأسیس شده است .

بزرگترین قصر جهان ، «کاخ لوور» است که ازسال ۱۹۴۶ تا ۱۸۵۷ بنای آن بطول انجامیده است . ارتفاع مجموع این کاخ ۶۸۰ متر است .

بزرگترین کاخ مسکونی جهان قصر واتیکان است که مسافتی بیش‌از ۵/۴۶ هکتار از زمین را فراگرفته است . این قصر ۱۴۰۰ اطاق ، محراب و نمازخانه و سرسرا دارد و در قرن ۱۵ میلادی بناشده است .

● بزرگترین گاراژ جهان

بزرگترین گاراژهای جهان ، لانك بریج بیرمنگام است که در سپتامبر سال ۱۹۶۱ از طرف کارخانه‌های اتومبیل‌سازی‌آستین بناگردید . این گاراژ ۹ طبقه دارد و ۳۳۰۰ اتومبیل درآن جا میگیرد .

بزرگترین گاراژ فرانسه ، گاراژ شامپیون پاریس است که ۴۰۰۰ جا دارد .

● بزرگترین هتل

بزرگترین هتل ازلحاظ تعداد اطاق ، کنراد هیلتون درشیکاگو است بیست و پنج طبقه عمارت این هتل رویهمرفته ۳۰۰۰ اطاق دارد . یعنی اگرکسی هرشب دریکی‌ازاطاقها بسربرد، باید هشت‌سال تمام دراین هتل بماند . دراین هتل ۲۰۰۰ نفر بخدمت مشغولند ، که ۷۰نفر از آنها مأمور تلفن و ۷۲ نفر دیگر مأمور آسانسورند . رختشوئی این هتل بعهده ۲۰۰ نفر است درماه بطور متوسط ۵۴۰ تن رخت دراین هتل شسته می‌شود .

● بزرگترین پلاژ

بزرگترین پلاژ با تفریحات گوناگون در جهان کنی‌ایسلند در نیویورك است بطوریکه تخمین زده شده هرسال ۵۰ میلیون نفر ازاین پلاژ دیدن میکنند .

● طویل‌ترین برج

طویل‌ترین برج تلویزیون جهان درآمریکا نزدیك کلمبیاست که ۵۳۳/۸۴متر طول‌دارد. آخرین قسمت این برج درآوریل ۱۹۶۲ پایان یافت .

معهذا برجی که درمسکو ساخته میشود بیش از ۵۶۸ متر ارتفاع خواهد داشت .

بزرگترین ومعظم‌ترین برجهای جهان ایفل است که ۳۰۰ متر ارتفاع دارد. ساختمان این برج روز ۳۱ مارس ۱۸۸۹ پایان یافت .

این برج ۱۷۲۰ پله دارد . تاسال ۱۹۵۹ طبق برآوردهای دقیق ۳۵ میلیون نفر از این برج بالا رفته‌اند .

ضمناً بدنیست بدانید که تاسال ۱۹۶۱ چهل‌ویك نفر از برج ایفل خود را بپائین پرت کردند وبدینگونه خودکشی کردند .

● بزرگترین استادیوم ورزشی

بزرگترین استادیوم ورزشی جهان «استراهواستادیوم» درشهر پراك است که ساختمان آن بسال ۱۹۳۴ پایان یافت . این استادیوم گنجایش ۲۴۰۰۰ تماشاچی و ۴۰۶۰۰ ورزشکار را دارد .

بزرگترین میدان ورزشی فوتبال جهان « مارانا استادیوم » در ریودوژانیرو است که گنجایش آن ۱۵۰۰۰۰ صندلی است .

● بزرگترین سد جهان

بزرگترین سد جهان، که بزرگترین اثربتونی‌جهان محسوب میشود، سدی که درواشنگتن ساخته شده است این سد ۱۲۷۱/۹۰ متر طول و ۱۶۷/۶۰ متر ارتفاع دارد . در ساختمان آن ۹۰۹۲۸۰۰ مترمکعب بتون بکاربرده شده است وبنابراین ۲۱۹۵۰۰۰۰ تن وزن‌دارد. کارخانه برق هیدروالکتریك آن برقی به‌نیروی ۱۲۴۹۸۰۰ کیلووات تولید میکند که ازاین حیث نیز تاکنون سابقه نداشته است .

● بزرگترین سد از لحاظ ارتفاع

بزرگترین سد ازلحاظ ارتفاع درجهان ، سد واژونت درایتالیای شمالی ۲۶۵/۸۰ متر ارتفاع است

● بزرگترین بناهای تاریخی

بزرگترین بنای تاریخی جهان ، هرم‌شولولا درمکزیك است . پایه‌های این بنا مساحتی بیش از ۱۵/۹۸ هکتار اززمین را فراگرفته است وحجم کلی آن بالغ بر ۳/۲۸ میلیون متر مکعب است . البته بناهای تاریخی مصر قدیم را که از عجایب هفتگانه جهان بشمار آمده‌اند ، نباید ازخاطر برد

● بزرگترین مجسمه‌ها

بزرگترین مجسمه تاریخی جهان مجسمه بت بوداست که ۵۲/۷۵ متر ارتفاع دارد. این مجسمه در ۶۳۰ میلادی درست شده ودر سه‌کیلومتری «بابیان» افغانستان نصب گردیده است .

همچنین بزرگترین مجسمه‌های جهان را درقلمه راشمور امریکا می‌توان یافت .

● پل

ازسال ۳۶۰۰ قبل‌ازمیلاد مسیح ، سومریان ، طرز ساختن پل را می‌دانسته‌اند . معهذا

قدیمی‌ترین پل جهان درازمیر (ترکیه) است که در ۸۵۰ قبل‌ازمیلاد تأسیس یافته‌است. بزرگترین پل‌های جهان ، پل معروف گولدن‌گیت (دروازه طلائی) کالیفرنیا است که ۱۲۸۰ مترفاصله بین دوستون آنست برای ساختن این اثر عجیب ۳۵۰۰۰۰۰۰ دلار خرج شده است .

● کانال

بزرگترین کانال جهان ، کانال چین بود که از پکن ، تا ، هانك‌چئو امتداد میيافت . این کانال درقرن سیزدهم بوجود آمد و ۱۷۸۱ کیلومتر طول داشت ولی بعلت آنکه درنظافت آن دقت زیادی بکار نرفت از گل‌ولای پوشانده شد ، اینك کوششی بعمل می‌آید، تادوباره ازآن استفاده شود .

بزرگترین کانال کشتی‌رانی درجهان ، کانال سوئز مصر است ، که ۱۶۱/۹ کیلومتر طول دارد .

● بزرگترین طاق نصرت

بزرگترین طاق نصرت جهان ، طاق نصرت «اتوال» پاریس است که ساختمان آن درسال ۱۸۳۶ بپایان رسید . ارتفاع این طاق نصرت ۴۸/۷۵متر وطول آن ۴۵/۱۰ وعرضش۲۲متر است . در زیرآن قبر سرباز گمنام قراردارد .

● بزرگترین تونل

بزرگترین تونل جهان تونل هیدروالکتریك شانکادن نیویورك است که طول آن بالغ بر ۲۹/۲ کیلومتر می‌باشد .

● بزرگترین تونل راه‌آهن

بزرگترین تونل‌راه‌آهن جهان، تونل سیمپلسن‌دوم است که سوئیس را بایتالیامی‌پیوندد، طول تونل ۱۹/۸۲۳ کیلومتر طول دارد .

● بزرگترین فانوس‌های دریائی

بزرگترین فانوس دریائی جهان ، فانوسهای دریائی کبریچ‌دواسانت درجزیره دواسانت است .

این فانوسها هریك بهنگام احاطه دریا ازمه، نوری بقدرت ۵میلیون شمع ایجادمیکنند. چراغهائی که از دور دست سواد شهررا تعیین می‌کنند، چراغهای امپایراستیت‌بولدینك هستند، که درارتفاع ۳۳۲/۸۰ متر نصب شده‌اند . هریك ازاین لامپهای جیوه‌ای ۴۵۰ میلیون شمعی هستند وازفاصله۱۲۸ **کیلومتری** دیده می‌شوند . این چراغها اولین‌بار روز ۳۱مارس‌سال۱۹۵۶ روشنائی دادند .

● باغ وحش

طبق کتیبه‌هائی که درآرامگاه‌های مصر قدیم بدست‌آمده است ، معلوم شده که اهلی‌کردن حیوانات وحشی از ۲۰۰۰ سال قبل‌ازمیلاد، متداول بوده است . قدیمی‌ترین باغ‌وحشی که آثار آن هنوز برجاست درسال ۱۱۰۰ قبل‌ازمیلاد درچین بوجود آمده است .

بزرگترین مجموعه حیواناتی که دریك باغ وحش گردآوری شده است مجموعه‌حیواناتی است که در بدفورد شایر اسیر آدمیان شده‌اند . در ریجنت پارك انگلستان ، اغلب نژادهای حیوانات غیراهلی را میتوان یافت درسال ۱۹۵۰ طبق‌آماردقیق ازاین باغ وحش ۳۰۰۰۰۰۰ نفر دیدن کی‌ده‌اند .

● بزرگترین پارك شهر

بزرگترین پارك شهر جهان ، پارك کافوی باغ ملی رودزیای شمالی است که ۲۱۵۱۰ کیلومتر مربع مساحت دارد .

● معادن

بزرگترین و عمیق‌ترین معادن جهان معدن طلای ایست‌راند آفریقای جنوبی است . این معادن زیرزمینی طلا ، بیش از ۴۵ درصد ازکل طلای جهان را تأمین میکند .

● نقره ، روی ، سرب

بزرگترین منابع زیرزمینی نقره ، سرب و روی ، معدن سولیوان کانادا است .

بزرگترین معدن مس درشیلی است که بطور متوسط سالانه ۱۱ میلیون تن مس از آنجا استخراج میشود .

● بزرگترین دیوارهای جهان

بزرگترین وطویل‌ترین دیوارهای جهان ، دیوار چین است که درعهد چین‌شبیه،هوانك‌سی (۲۱۰ - ۲۴۶) قبل‌ازمیلاد درست شده است . طول این دیوار ۲۷۶۰ کیلومترو‌ارتفاع متغیر آن از ۴/۵۰ تا ۱۱/۸۰ متر وقطرش ۹/۷۵ متراست . دیوار چین را باید قدیمی‌ترین شاهکار بشری دانست .

● بزرگترین شیشه‌ها

بزرگترین شیشه یك تخته جهان ، آینه ۲۰متر در ۲/۵۰ متری است که در روزجهانی نمایش آئینه‌های زیبای جهان ، دراوائل مارس ۱۹۵۸ بوسیله کمپانی سن‌گوبن بمعرض‌نمایش گذاشته شد . بزرگترین شیشه‌های جهان درکاخ ، مرکزصنایع وفنون ملی پاریس غرس شده‌است که عرض آنها ۲۱۸ متر وارتفاعشان بالغ بر۵۰ متر است .

● بزرگترین پلکان جهان

بزرگترین‌پلکان جهان، ازآن کارخانه برق اورانورژاست که ازچوب ساخته شده و۱۱۶۲ متر طول و ۳۷۷۱۵ پله دارد .

● بزرگترین خیمه وخرگاه

بزرگترین خیمه (چادر) جهان ، که برای نمایش سالانه کالاهای مختلف کشاورزی در انگلستان برپا گردید (۱۹۵۱) ۹۴/۵۰ متر طول و ۱۴۶/۳۰ متر عرض داشت . این خیمه از ۳۰/۱۷ کیلومتر پارچه ۹۱ سانتیمتری ساخته شده بود .

● بزرگترین لوستر

بزرگترین لوسترهای جهان ، لوسترهای ، هال مرکزی کتابخانه دانشگاه مسکو است . هریك ازاین هشت لوستر بزرگ ۶ رج مطبق چراغ دارد که وزن آنها بالغ بر۲تن ونیم است. این لوسترها درسال ۱۹۵۳ ازسقف آویخته شدند .

● فواره

فواره راد در ژنو ، بزرگترین فواره جهان است . این فواره وقتی هوا معتدل و آرام باشد ، ستونی ازآب را بارتفاع ۱۲۹/۵۰ متر بوجود می‌آورد و در هر ثانیه ۵۰۰ لیترآب بمصرف میرساند وسرعت آن معادل ۲۰۰ کیلومتر درساعت است که بدینمنوال ۷تن وزن‌دارد.

● بزرگترین گورستان

بزرگترین گورستان جهان پرلاشز پاریس است که درسال۱۸۰۴ بوجودآمد.این گورستان ۴۳/۷ هکتار اززمین را فراگرفته است.

صادق هدایت نویسنده ایرانی نیز دراین گورستان مدفون است .

● بزرگترین مغازه‌های جهان

بزرگترین مغازه‌های جهان «جی-سی-پنی کمپانی» است که به‌سال ۱۹۰۲ تأسیس یافت این شرکت درتمام ایالات امریکا وهمچنین در ۱۶۹۴ شهر شعبه دارد .

● بزرگترین آبجوفروشیها

بزرگترین آبجوفروشی جهان و آبجوسازی جهان « انهو سرپوش ـ انگور پروتیه » در سن‌لونی ، میسوری امریکاست که مساحتی برابر با ۲۶/۷ هکتاررا اشغال نموده است . درسال ۱۹۵۹ طبق برآوردهای دقیق این آبجوسازی بیش‌از ۹۴۶ میلیون لیتر آبجو تولید کرد .

● بزرگترین آژانس

بزرگترین آژانس تبلیغاتی جهان «جی . والتر تمپسون» شهر نیویورك است که درسال ۳۰۷ میلیون دلار خرج تبلیغات آن میشود .

● بزرگترین سیگارهای جهان

بزرگترین سیگارهای جهان ، سیگارهای کوبائی است که ۲۴/۸ سانتیمتر طول دارد . همچنین سیگارهای دیگری درکوبا ساخته میشودکه ۴۹/۶ سانتیمترطول آنهاست.این سیگارها ازقرار دانه‌ای ۶ فرانك جدید فرانسه دراروپا بفروش میرسد (هرفرانك ۱۷/۵ ریال) .

● گرانقیمت‌ترین مبل

مبلی که رکورد قیمت را درهنگام فروش بدست آورد ، میز منبت‌کاری لوئی ۱۵ بود که ۶۸ سانتیمتر ارتفاع و ۷۷ سانتیمتر عرض داشت . روز ۲۷ نوامبر سال ۱۹۵۸ این میز به مبلغ ۴۸۹۶۰۰ فرانك جدید بفروش رسید .

● بزرگترین کتابفروشی

بزرگترین کتابفروشی جهان «و . جی فویل» شهر لندن است که به سال ۱۹۰۴ در دکه کوچکی در آی‌لنگتن تأسیس یافت . فویل درحال حاضر ۴۰۰۰۰۰۰ کتاب دارد. که قفسه‌های آن ۴۸ کیلومتر را اشغال نموده مساحت این کتابفروشی بیش از ۵۱۱۹ متر مربع می‌باشد و عده کارکنانش به ۶۰۰ نفر بالغ میشوند .

● بزرگترین کارخانه آجرسازی

بزرگترین کارخانه آجرسازی جهان ، «لندن بریك کمپانی» بدفورد است که درروز ۱۳ میلیون آجر تولید میکند .

● مانتوی پوست خز

در ژانویه ۱۹۵۸ در نیویورك پالتوی پوستی بمبلغ ۶۵۰۰۰ دلار بفروش رسید معهذا در ژوئن سال ۱۹۵۲ مادام اواپرون پالتوی پوست بنفشی خرید که قیمت زیاد آن هرگز افشا نشد .

● بزرگترین تختخواب جهان

بزرگترین تختخواب جهان «تختخواب وار» است که درموزه « ویکتوریا اندآلبرت » نگهداری میشود این تختخواب ۳/۳۸ متر طول و ۳/۲۶ عرض و ۲/۶۶ متر ارتفاع دارد .

● بزرگترین پرده جهان

بزرگترین پرده جهان ، پرده‌ای است که تابلوی مصلوب‌شدن استیکا برآن منقوش‌است. این پرده مخمل ۵۹/۵۰ متر عرض و ۱۳/۷۲ متر طول و ۱۵۸۵ کیلوکرم وزن دارد .

● بزرگترین قالی جهان

بزرگترین قالی جهان ، قالی است که ۸۱۷۵متر مربع مساحت دارد ودریکی‌ازتالارهای نمایشگاه‌های معروف نیویورك از آن نگهداری بعمل می‌آید .

سوانح مهم دریائی

غرق ـ تصادف ـ آتش سوزی ـ انهدام کشتی‌ها
زیردریائیها و نبردناوها

۱۹۳۹ ـ درتاریخ دوم فوریه زیردریائی ژاپنی ی-۶۳ درکانال بونگو با۸۱ سرنشین غرق شد .

درتاریخ اول ژوئن زیردریائی انگلیسی تەتیس‌دردریای ایرلند با ۹۹ سرنشین‌غرق‌شد.

درتاریخ سوم سپتامبر کشتی انگلیسی آتینا در حوالی جزایر هبریه اژدر خورد و با ۱۱۲ سرنشین بقعر دریا رفت .

در تاریخ ۱۷ سپتامبر ناو هواپیمابر انگلیسی کوراجیوس اژدر خورد و با ۵۱۵ سرنشین غرق گردید .

درتاریخ ۱۴ اکتبر کشتی جنگی انگلیسی رویال‌اوك اژدر خورد و با ۷۸۶ سرنشین منهدم گردید .

درتاریخ ۱۷ دسامبر کشتی جنگی آلمانی گراف‌اسپی منفجر ومنهدم گردید .

۱۹۴۰ ـ درتاریخ ۸ ژوئن ناو هواپیمابر انگلیسی گلوریاس با ۱۴۰۴ نفر سرنشین غرق شد .

درتاریخ ۱۷ ژوئن‌کشتی انگلیسی لاتکاستریا درناحیه سنت‌نازر اژدر خورد وبا۲۵۰۰ سرنشین منهدم گردید .

درتاریخ سوم ژوئیه دوکشتی جنگی فرانسوی برتانی و پرودنس غرق شدند .

در ۲۶ اکتبر کشتی انگلیسی امپرس اژدر خورد و غرق گردید .

۱۹۴۱ ـ در تاریخ ۲۷ مه کشتی آلمانی بیسمارك بوسیله نیروی دریائی انگلیس با ۲۳۰۰ سرنشین منهدم گردید .

درتاریخ ۱۳ نوامبر کشتی هواپیمابر انگلیسی آرك‌رویال درمدیترانه غرق شد .

درتاریخ ۲۵ نوامبر کشتی جنگی انگلیسی بارهام در مدیترانه اژدر خورد و غرق شد تلفات ۸۰۰ نفر .

۱۹۴۲ - در تاریخ ۵ آوریل کشتی انگلیسی دورست‌شایر در نواحی سیلان بوسیله هواپیماهای ژاپنی غرق شد - تلفات ۴۲۵ نفر .

درتاریخ چهارم ژانویه ناوهای هواپیمابر ژاپنی آکاگی (۲۲۰ سرنشین) کاگا (۸۰۰ سرنشین) هیریو (۴۱۵ سرنشین) ساویو (۷۱۸ نفر) در جنگ دریائی میدوی غرق شدند .

درتاریخ دوم اکتبر کشتی انگلیسی کوراکائو بسواحل انگلیس برخورد وبا ۳۳۵نفر سرنشین بقعر دریا رفت .

درتاریخ ۸ نوامبر ناوهواپیمابر انگلیسی اونجراژدرخورد وغرق شد-تلفات۵۰۷نفر.

در ۱۳ نوامبر کشتی جنگی ژاپنی هانی‌تی غرق شد .

در ۱۵ نوامبر کشتی جنگی ژاپنی کریشیما غرق شد .

در تاریخ ۹ دسامبر کشتی انگلیسی سرامیك اژدر خورد و درنواحی آزور غرق شد - تلفات ۵۰۰ نفر .

۱۹۴۳ - درماه ژانویه زیردریائی امریکائی آرگوناوت بوسیله ژاپنی‌ها منهدم وغرق شد - تلفات ۱۰۲ نفر .

درتاریخ سوم فوریه کشتی امریکائی دورچستر اژدرخورد وغرق شد . تلفات۶۰۰نفر.

درتاریخ۲۶نوامبرکشتی انگلیسی رونا بوسیله آلمان‌ها غرق شد - تلفات ۱۰۱۵ نفر.

درتاریخ ۲۶ دسامبر کشتی آلمانی شانهورست بوسیله انگلیسی‌ها غرق‌شد .

۱۹۴۴ - در تاریخ ۹ آوریل کشتی امریکائی لیبرتی در آب‌های ایتالیا منفجر شد تلفات - ۳۶۰ نفر .

در تاریخ ۲۰ آوریل کشتی امریکائی پل‌هامیلتون در آبهای الجزائر بوسیله اژدر غرق شد . تلفات - ۵۰۴ نفر .

درتاریخ۲۵اکتبر کشتی‌های‌جنگی ژاپنی بنامهای‌فوسو - یاماشیرو - سوزیا-چائی کوما-چوکائی - موگامی - چی‌یودا - زوئی کاکو - زونی‌هو - چیتو در دومین جنگ‌دریائی‌فیلیپین بوسیله نیروهای امریکائی منهدم‌وغرق شدند .

درتاریخ ۲۴ نوامبر کشتی سوئدی هانزا منفجر وغرق شد - تلفات ۱۰۰نفر .

درتاریخ ۲۴ دسامبر کشتی بلژیکی لئوپولدویل درنواحی شربورگ اژدر خورد وغرق شد . تلفات - ۷۶۴ نفر .

۱۹۴۵ - درتاریخ ۳۰ ژانویه کشتی آلمانی ویلهلم‌گوستلف با ۶۰۰۰نفر مسافر اژدر خورد وغرق شد وکلیه مسافرین آن تلف شدند .

در تاریخ ۷ آوریل کشتی جنگی ژاپنی بنام یاماتو بظرفیت ۷۲۸۰۹ تن بوسیله هواپیماهای امریکائی منهدم وغرق گردید . تلفات ۳۰۳۳ نفر .

درتاریخ ۱۱مه ناو هواپیمابر امریکائی بانکرهیل‌آسیب دید وبا۳۷۳ سرنشین غرق شد.

درتاریخ۳۱ ژوئیه کشتی جنگی ایندیاناپولیس درآبهای فیلیپین اژدرخورد وبا۸۸۰

سرنشین غرق شد . این آخرین سانحه جنگ دوم جهانی بود .

سیل‌ها و طوفانهای مهم

(از سال ۱۸۸۷ به بعد)

تاریخ	محل وقوع سانحه و نوع آن	تلفات
۱۸۸۷	سیل مهیب هوانگ‌هو ـ چین	۹۰۰/۰۰۰
۱۸۸۸	طوفان در نواحی شرقی امریکا	۴۰۰
۱۸۸۹	سیل مهیب در جانستادن ـ امریکا	۲/۲۰۰
۱۹۰۰	طوفان در گالستون ـ تکزاس امریکا	۵۰۰۰
۱۹۱۱	طغیان رودخانه یانگ‌تسه کیانك ـ چین	۱۰۰/۰۰۰
۱۹۱۳	سیل دراهایو ـ امریکا	۷۳۲
۱۹۱۳	سیل درتکزاس ـ امریکا	۵۰۰
۱۹۱۵	تندباد در گالستون ـ تکزاس امریکا	۲۷۵
۱۹۲۶	تندباد در گالف‌کوست ـ امریکا	۳۷۲
۱۹۲۶	تندباد در کوبا	۶۰۰
۱۹۲۸	خردشدن سدسنت فرانسیس ـ سانفرانسیسکو	۴۵۰
۱۹۲۸	تندباد درجزایر هند غربی	۴۰۰۰
۱۹۳۰	تندباد در ساندومینگو	۲۰۰۰
۱۹۳۷	سیل در اوهایو ـ امریکا	۲۵۰
۱۹۳۸	تندباد در نیواینگلند ـ امریکا	۶۰۰
۱۹۴۲	تندباد دربنگال ـ هندوستان	۱۱/۰۰۰
۱۹۴۲	طوفان وطغیان امواج دریا دربنگال ـ هندوستان	۱۰/۰۰۰
۱۹۵۱	سیل درمنچوری ـ چین	۱/۸۰۰
۱۹۵۱	تندباد در ژامائیکا ومکزیك	۲۶۰
۱۹۵۲	طوفان در فیلیپین	۴۰۰
۱۹۵۳	طغیان امواج دریا درسراسر کناره غربی اروپا	۲/۰۰۰
۱۹۵۳	طوفان در ویتنام وژاپن	۱/۳۰۰
۱۹۵۴	تندباد درناحیه کارول ـ امریکا	۶۸
۱۹۵۴	تندباد درناحیه ادنا ـ کانادا	۲۳
۱۹۵۴	تندباد درناحیه هازل ـ هائی‌تی	۳۴۷
۱۹۵۵	تندباد درکارولینا ـ امریکا	۴۳
۱۹۵۵	تندباد درناحیه دایان ـ امریکا	۴۰۰

سال	حادثه	تعداد
۱۹۵۵	تندباد درناحیه هیلدا - مکزیک	۲۰۰
۱۹۵۵	تندباد درجزیره ژانت واقع دردریای کارائیب	۵۰۰
۱۹۵۵	سیل در سراسر هند وپاکستان	۱/۷۰۰
۱۹۵۶	طوفان در سراسر اروپا	۱۰۰۰
۱۹۵۶	سیل درایران	۳۰۰
۱۹۵۷	تندباد درناحیه آدری - امریکا	۴۳۰
۱۹۵۷	سیلاب وطغیان رودخانه زرد درچین	۵۵۷
۱۹۵۷	سیل درجزیره کویوشو - ژاپن	۵۱۳
۱۹۵۷	سیل درکره جنوبی	۲۰۸
۱۹۵۷	سیل در سیلان	۳۰۰
۱۹۵۸	طوفان درنواحی شمال‌شرقی- امریکا	۱۷۱
۱۹۵۸	طوفان درنواحی شرقی ایدا - ژاپن	۶۱۵
۱۹۵۸	طوفان درپاکستان شرقی	۵۰۰
۱۹۵۹	طوفان دربحرین	۵۰۰
۱۹۵۹	طوفان در ماداگاسکار	۳۰۵
۱۹۵۹	طوفان در ناحیه ایریس - چین	۷۲۰
۱۹۵۹	طوفان درناحیه ریوکیوس - ژاپن	۲۰۰۰
۱۹۵۹	سیل درسورات - هندوستان	۵۰۰
۱۹۵۹	طوفان دراهونشو - ژاپن	۴/۴۶۶
۱۹۵۹	تندباد درناحیه مانزانیلا - مکزیک	۱۵۰۰
۱۹۵۹	سیل درسراسر نواحی غربی مکزیک	۲۰۰۰
۱۹۵۹	سیل در ناحیه فرژوس - فرانسه	۳۲۳
۱۹۶۰	طوفان وطغیان امواج دریا درنواحی هاوائی وژاپن	۲۳۷
۱۹۶۰	طوفان در ناحیه لوزون - امریکا	۱۶۶
۱۹۶۰	طوفان درناحیه اولیو - فیلیپین	۱۰۴
۱۹۶۰	طوفان درناحیه‌شرقی-تائی‌وان	۱۰۴
۱۹۶۰	تندباد درجزیره دونا - دریای کارائیب	۱۴۸
۱۹۶۱	طوفان در پاکستان شرقی	۱۸۵
۱۹۶۰	طغیان دریا درپاکستان شرقی	۴۰۰۰
۱۹۶۱	طوفان درپاکستان شرقی	۲۲۶
۱۹۶۱	طوفان درپاکستان شرقی	۱۸۵
۱۹۶۱	طوفان در ژاپن	۲۲۴
۱۹۶۱	سیل در چارلستون - امریکا	۱۹
۱۹۶۱	تندباد در تکزاس - امریکا	

۱۹۶۱	طوفان در ناحیه هامل ـ تائیوان	۱۰۰
۱۹۶۱	طوفان در ناحیه ناسنی ـ ژاپن	۱۱۴
۱۹۶۱	تندباد در هندوراس انگلیس	۴۰۰

زلزله‌های معروف

تاریخ	محل وقوع سانحه	تلفات
۸۵۶	یونان ـ ناحیه کورینت	۴۵/۰۰۰
۱۰۳۸	چین ـ ایالت شانسی	۲۳/۰۰۰
۱۲۶۸	آسیای صغیر ـ ناحیه سیلیسی	۶۰/۰۰۰
۱۲۹۰	چین ـ ایالت چیه‌لی	۱۰۰/۰۰۰
۱۲۹۳	ژاپن ـ ناحیه کامار کورا	۳۰/۰۰۰
۱۵۳۱	پرتقال ـ لیسبن	۳۰/۰۰۰
۱۵۵۶	چین ـ ناحیه شنسی	۸۳۰/۰۰۰
۱۶۶۷	قفقاز ـ ناحیه شماکا	۸۰/۰۰۰
۱۶۹۳	ایتالی ـ ناحیه کاتانیا	۶۰/۰۰۰
۱۷۳۷	هند ـ کلکته	۳۰۰/۰۰۰
۱۷۵۵	ایران ـ ناحیه شمالی	۴۰/۰۰۰
۱۷۵۵	پرتقال ـ لیسبن	۶۰/۰۰۰
۱۷۸۳	ایتالی ـ ناحیه کالابریا	۵۰/۰۰۰
۱۷۹۷	اکوادور ـ ناحیه کیستو	۴۱/۰۰۰
۱۸۱۹	هند ـ ناحیه کوچ	۱/۵۴۳
۱۸۲۲	آسیای صغیر ـ حلب	۲۲/۰۰۰
۱۸۲۸	ژاپن ـ ناحیه اجی گو	۳۰/۰۰۰
۱۸۶۸	پرو واکوادور ـ نواحی مختلف دو کشور	۲۵/۰۰۰
۱۸۷۵	ونزوئلا ـ ناحیه کولومبیا	۱۶/۰۰۰
۱۸۹۷	هند ـ ایالت آسام	۱/۵۴۲
۱۸۹۸	ژاپن ـ سواحل دریا	۲۲/۰۰۰
۱۹۰۶	شیلی ـ والپارزو	۱/۵۰۰
۱۹۰۶	امریکا ـ سان فرانسیسکو	۴۵۲
۱۹۰۷	ژامائیک ـ ناحیه گینگستون	۱/۴۰۲
۱۹۰۸	ایتالی ـ ایالت مسین	۷۵/۰۰۰
۱۹۱۵	ایتالی ـ ناحیه اوزانو	۲۹/۹۷۰
۱۹۲۰	چین ـ ایالت کانسو	۱۸۰/۰۰۸

۱۹۲۳	ژاپن ـ توکیو	۱۴۳/۰۰۰
۱۹۳۲	چین ـ ایالت کانسو	۷۰/۰۰۰
۱۹۳۵	هند ـ کوتا	۶۰/۰۰۰
۱۹۳۹	ترکیه ـ ارزنجان	۲۳/۰۲۰
۱۹۵۰	هند ـ ایالت آسام	۱/۵۰۰
۱۹۵۱	السالوادور ـ ایالت جوکواپا	۴۰۰
۱۹۵۳	ایران ـ ناحیه طرود	۵۳۰
۱۹۵۳	ترکیه ـ نواحی شمال غربی	۱/۲۰۱
۱۹۵۳	یونان ـ جزائر یونیان	۴۲۰
۱۹۵۴	الجزیره ـ نواحی شمالی	۱۶۵۷
۱۹۵۵	جزائر فیلیپین	۴۳۵
۱۹۵۶	افغانستان ـ نواحی شمالی کشور	۲/۰۰۰
۱۹۵۶	ایران ـ نواحی لرستان	۳۵۰
۱۹۵۷	ایران ـ ایالات شمالی	۲/۵۰۰
۱۹۵۷	ایران ـ ایالات غربی	۱/۰۶۲
۱۹۵۷	مغولستان ـ نواحی مرزی	۱/۲۰۰
۱۹۵۸	پرو ـ سراسر کشور	۱۲۸
۱۹۵۸	ایران ـ نواحی غربی	۱۹۱
۱۹۶۰	مراکش ـ اقادیر	۱۲/۰۰۰
۱۹۶۰	شیلی ـ نواحی جنوبی کشور	۵/۷۰۰

عیدهای ملی

لوکزامبورگ تولد علیاحضرت ملکه شارلوت گراندوشس (۱۸۹۶)	۲۳ ژانویه
هند اعلام جمهوری (۱۹۵۰)	۲۶ ژانویه
مراکش به تخت نشستن اعلیحضرت حسن دوم	۳ مارس
دانمارك تولد اعلیحضرت پادشاه فردریك نهم (۱۸۹۹)	۱۱ مارس
پاکستان روز پاکستان	۲۳ مارس
یونان اعلام استقلال (۱۸۲۱)	۲۵ مارس
هنگری عید ملی	۴ آوریل
سوریه عید ملی	۱۷ آوریل
ژاپن تولد اعلیحضرت پادشاه هیروهیتو (۱۹۰۱)	۲۹ مارس
هلند تولد علیاحضرت ملکه ژولیانا (۱۹۰۹)	۳۰ مارس
چکسلواکی عید ملی	۹ مارس

نروژ اعلام قانون اساسی (۱۸۱۴)	۱۷ مارس
آرژانتین انقلاب ۱۸۱۰	۲۵ مارس
هاشمی اردن اعلام استقلال	۲۵ مارس
افغانستان اعلام استقلال	۲۷ مارس
تونس عید ملی	۱ ژوئن
ایتالیا تأسیس جمهوری ۱۹۴۶	۲ ژوئن
بریتانیای کبیر تولد علیاحضرت ملکه الیزابت دوم	۲ ژوئن
پرتقال عید ملی	۱۰ ژوئن
ایسلند اعلام جمهوری (۱۹۴۴)	۱۷ ژوئن
کویت اعلام استقلال	۱۹ ژوئن
کانادا اعلام کنفدراسیون (۱۸۶۷)	۱ ژویه
امریکا اعلام استقلال (۱۷۷۶)	۴ ژویه
ونزوئلا اعلام استقلال (۱۸۱۱)	۵ ژویه
فرانسه عید ملی (۱۷۸۹)	۱۴ ژویه
عراق اعلام جمهوری (۱۹۵۸)	۱۴ ژویه
اسپانیا عید ملی (۱۹۳۶)	۱۸ ژویه
بلژیك عید ملی (۱۸۳۱)	۲۱ ژویه
لهستان عید ملی (۱۹۴۴)	۲۲ ژویه
حبشه تولد اعلیحضرت امپراطور	۲۳ ژویه
سویس اعلام تأسیس کنفدراسیون‌ها (۱۲۹۱)	۱ اوت
اندونزی اعلام استقلال (۱۹۴۵)	۱۷ اوت
رومانی عید ملی (۱۹۴۴)	۲۳ اوت
برزیل اعلام استقلال (۱۸۲۲)	۷ سپتامبر
مکزیك اعلام استقلال (۱۸۱۰)	۱۶ سپتامبر
شیلی اعلام استقلال (۱۸۱۰)	۱۸ سپتامبر
چین اعلام جمهوری (۱۹۱۱)	۱۰ اکتبر
ترکیه اعلام جمهوری (۱۹۲۳)	۲۹ اکتبر
اتحاد جماهیر شوروی (۱۹۱۷)	۷ نوامبر
سوئد تولد اعلیحضرت پادشاه گوستاو ششم (۱۸۸۲)	۱۱ نوامبر
عربستان سعودی اعلام تاجگذاری اعلیحضرت ملك‌سعود اول (۱۹۵۳)	۱۲ نوامبر
لبنان عید استقلال (۱۹۴۳)	۲۲ نوامبر
یوگوسلاوی عید ملی (۱۹۴۵)	۲۹ نوامبر
تایلند تولد اعلیحضرت پادشاه	۵ دسامبر
فنلاند اعلام استقلال (۱۹۱۷)	۶ دسامبر

سوانح مهم هوائی جهان
(از سال ۱۹۲۱ تا سال ۱۹۶۲)

تاریخ	هواپیما	محل سقوط	تلفات
۱۹۲۱	زیپلن انگلیسی - ر - ۳۸	ناحیه هال - انگلستان	۶۲
۱۹۲۲	زیپلن امریکائی - روما	ناحیه هامپتون - امریکا	۳۴
۹۲۳	زیپلن فرانسوی - دیکسموند	دریای مدیترانه	۵۲
۱۹۲۵	زیپلن امریکائی - شناندوا	اوهایو - امریکا	۱۴
۱۹۲۸	زیپلن ایتالیائی - ایتالیا	قطب شمال	۷
۱۹۳۰	زیپلن انگلیسی- ر۱۰۱	ناحیه بووه - فرانسه	۴۷
۱۹۳۳	زیپلن امریکائی-آکرون	سواحل نیوجرسی - امریکا	۷۳
۱۹۳۵	زیپلن امریکائی - ماکرن	سواحل کالیفرنی - امریکا	۲
۱۹۳۵	زیپلن روسی - ماکسیم گورکی	برخورد بیك هواپیما درخاك شوروی	۴۹
۱۹۳۷	زیپلن آلمانی - هیندنبورگ	آتشسوزی درخاك امریکا	۳۹
۱۹۴۴	هواپیمای نیروی هوائی امریکا-ب۲۴	برخورد بایك مدرسه درانگلستان	۷۶
۱۹۴۵	هواپیمای ارتشی امریکا - ب۲۵	برخورد با آسمانخراش امپایراستیت	۱۴
۱۹۴۶	هواپیمای ارتشی امریکا - س۴۵	برخورد با آسمانخراش مانهاهان	۵
۱۹۴۷	هواپیمای مسافربری - د.س۴	سقوط درامریکا	۵۳
۱۹۴۷	هواپیمای مسافربری - د-س-۴	سقوط براثر طوفان درخاك امریکا	۵۰
۱۹۴۷	هواپیمای مسافری امریکائی-دس-۶	آتش گیری - دریوتاه امریکا	۵۲
۱۹۴۹	هواپیمای مسافربری - د-س-۴	برخورد با هواپیمای دیگر در واشنگتن	۵۵
۱۹۵۰	هواپیمای مسافربری - چارلزدتودر	سقوط درخاك انگلستان	۸۰
۱۹۵۰	هواپیمای مسافربری - د-س-۴	انفجار وسقوط برروی دریاچه میشیگان	۵۸
۱۹۵۰	هواپیمای مسافربری - ت.و. آ	سقوط درنزدیکی قاهره	۵۵

۱۹۵۱ هواپیمای نیروی هوائی امریکا ـ س ۱۲۴ سقوط در اقیانوس اطلس ۵۳

۱۹۵۱ هواپیمای مسافری امریکائی ـ د ـ س ـ ۶ ـ ب سقوط در نزدیکی کالیفرنی ۵۰

۱۹۵۱ هواپیمای مسافری امریکائی ـ د ـ س ـ ۶ سقوط در نزدیکی کلمبیا ۵۰

۱۹۵۱ هواپیمای مسافری امریکائی ـ س ۴۶ سقوط در رودخانه الیزابت امریکا ۵۶

۱۹۵۲ هواپیمای مسافری امریکائی ـ کونور سقوط در ناحیه الیزابت امریکا ۳۰

۱۹۵۲ هواپیمای مسافربری ـ د ـ س ۶ سقوط در ناحیه الیزابت امریکا ۳۳

۱۹۵۲ هواپیمای مسافربری پان امریکن ـ د ـ س ۴ سقوط در پرتوریکو (امریکای مرکزی) ۵۲

۱۹۵۲ هواپیمای مسافربری پان امریکن سقوط در جنگلهای برزیل ۵۰

۱۹۵۲ هواپیمای نیروی هوائی امریکا ـ س ۱۲۴ سقوط و آتش سوزی در امریکا ۸۷

۱۹۵۳ هواپیمای مسافربری ـ د ـ س ۶ سقوط در خلیج مکزیك ۴۶

۱۹۵۳ جت مسافربری کانادائی ـ کومت سقوط در کراچی (پاکستان) ۱۱

۱۹۵۳ هواپیمای نیروی هوائی امریکا ـ س ۱۲۴ آتش گیری و سقوط در توکیو ۱۲۹

۱۹۵۳ هواپیمای مسافری ـ د ـ س ب ۶ سقوط در اقیانوس اطلس ۵۸

۱۹۵۵ هواپیمای نیروی دریائی امریکا ـ د س ۶ برخورد به صخره در هونولولو ۶۶

۱۹۵۵ هواپیمای نیروی هوائی امریکا ـ باکس کار برخورد به هواپیمای دیگر در اشتوتگارت ۶۶

۱۹۵۵ هواپیمای مسافربری امریکائی ـ د س ۴ برخورد به کوه در امریکا ۶۶

۱۹۵۵ هواپیمای مسافربری امریکائی ـ د س ب ۶ انفجار و سقوط در کلرادو (امریکا) ۴۴

۱۹۵۶ هواپیمای مسافربری اسکاتلندی سقوط و آتشسوزی در مالت ۵۰

۱۹۵۶ هواپیمای مسافربری فرانسوی ـ د س ب ۶ سقوط در صحرا نزدیك قاهره ۵۲

۱۹۵۶ هواپیمای مسافربری ونزوئلا سقوط در اقیانوس اطلس ۷۴

۱۹۵۶ هواپیمای مسافربری ت ـ و ـ آ سقوط در آریزونا (امریکا) ۱۲۸

۱۹۵۶ هواپیمای ارتشی امریکا ـ س ۱۱۸ سقوط براثر طوفان در نیوجرسی ۴۶

۱۹۵۶ هواپیمای ارتشی امریکا ـ س ۱۱۸ ناپدید شدن در ناحیه آزور ۵۹

۱۹۵۶ هواپیمای مسافری کانادائی ـ نورث استار برخورد به کوه در کشور کلومبیا ۶۲

۱۹۵۷ هواپیمای ارتشی امریکا ـ س ۹۷ ناپدیدشدن در اقیانوس آرام ۶۷

۱۹۵۷ هواپیمای مسافربری ـ ك ـ ال ـ ام سقوط در دریای سواحل گینه جدید ۵۶

۱۹۵۷ هواپیمای مسافربری ـ د س ۴ سقوط در باطلاق در کانادا ۷۹

۱۹۵۷ هواپیمای مسافری آرژانتین ـ د س ۴ سقوط در آرژانتین ۶۲

۱۹۵۷ هواپیمای مسافربری ـ س ۱۱۸ برخورد با هواپیمای دیگر ۴۸

۱۹۵۸ هواپیمای مسافربری ـ وایکانت سقوط در میشیگان (امریکا) ۴۷

۱۹۵۸ هواپیمای مسافربری امریکائی ـ د س ۷ برخورد با هواپیمای دیگر در امریکا ۴۹

۱۹۵۸ هواپیمای مسافربری بلژیکی ـ سابنا سقوط در کازابلانکا ۶۵

۱۹۵۸ هواپیمای مسافربری مکزیکی ـ کونستلاسیون سقوط براثر طوفان در مکزیك ۴۵

سال	نوع هواپیما	شرح	تعداد تلفات
۱۹۵۸	هواپیمای مسافربری ـ ك ـ ال ـ ام	سقوط در اقیانوس اطلس	۹۹
۱۹۵۸	هواپیمای مسافربری شوروی ـ جت ۱۰۴	سقوط درنزدیکی مسکو	۷۵
۱۹۵۹	هواپیمای مسافربری ـ کوماندو	سقوط براثر طوفان درآرژانتین	۵۱
۱۹۵۹	هواپیمای مسافربری امریکائی ـ الکترا	سقوط درنزدیکی نیویورك	۶۵
۱۹۵۹	هواپیمای مسافربری ـ ت.و.آ	سقوط براثر طوفان در ایتالیا	۶۸
۱۹۵۹	هواپیمای مسافربری فرانسوی ـ دس ۴	سقوط در بردو (فرانسه)	۵۳
۱۹۵۹	هواپیمای مسافربری امریکائی ـ س ۴۶	ناپدیدشدن در کشور کولومبیا	۴۶
۱۹۶۰	هواپیمای مسافربری ـ وایکانت	سقوط درناحیه هولدکرفت (امریکا)	۵۰
۱۹۶۰	هواپیمای اسکاندیناوی مسافری ـ کاراول	سقوط در نزدیکی آنکارا	۴۲
۱۹۶۰	هواپیمای مسافربری پلیوی ـ دس ۴	سقوط در بولیوی	۵۹
۱۹۶۰	هواپیمای مسافربری امریکائی	برخورد با هواپیمای دیگر درآرژانتین	۶۱
۱۹۶۰	هواپیمای مسافربری ـ الکترا	انفجار وسقوط در امریکا	۶۳
۱۹۶۰	هواپیمای مسافربری برزیلی ـ کونور	سقوط دربرزیل	۱۵
۱۹۶۰	هواپیمای نیروی دریائی امریکا ـ و ۳	سقوط دراقیانوس اطلس	۱۸
۱۹۶۰	هلیکوپتر امریکائی ـ سیکور ـ س ۵۸	سقوط درنزدیکی شیکاگو	۱۳
۱۹۶۰	هواپیمای مسافربری ـ ارفرانس	سقوط در اقیانوس اطلس	۵۵
۱۹۶۰	هواپیمای مسافربری ـ دس ب ۶	سقوط درخاك امریکا	۷۸
۱۹۶۰	هواپیمای مسافربری ـ الکترا	سقوط درنزدیکی بستون (امریکا)	۶۱
۱۹۶۰	هواپیمای مسافربری ت.و.آ که با هواپیمای مسافربری امریکائی دس ۸	برفرازشهر نیویورك بیکدیگر برخورد کردند	۱۳۴
۱۹۶۰	هواپیمای نیروی هوائی امریکا ـ کونور	سقوط درشهر مونیخ (آلمان)	۵۳
۱۹۶۱	هواپیمای مسافربری ـ سابنا	سقوط دربلژیك	۷۳
۱۹۶۱	هواپیمای مسافربری چکسلواکی ـ ایلیوشین ۱۸	سقوط در آلمان غربی	۵۲
۱۹۶۱	هواپیمای مسافربری ـ ارفرانس	سقوط درصحرای افریقا	۷۹
۱۹۶۱	هواپیمای مسافربری ونزوئلا ـ دس ۸	سقوط درلیسبن (پرتقال)	۶۲
۱۹۶۱	» » چکسلواکی ـ ایلیوشین ۱۸	سقوط در کازابلانکا	۷۲
۱۹۶۱	هواپیمای مسافربری آرژانتین ـ دس ۶	سقوط دربرزیل	۶۷
۱۹۶۱	هواپیمای مسافربری نروژی ـ وایکینگ	سقوط در دریای شمال	۳۹
۱۹۶۱	» » ت ـ و ـ آ	سقوط درامریکا	۷۸
۱۹۶۱	» » دس ۶	سقوط درایرلند	۸۳
۱۹۶۱	» » ارفرانس	سقوط در رباط مراکش	۷۷
۱۹۶۱	» » برزیلی پانر	سقوط دربرزیل	۴۹
۱۹۶۱	» » انگلیسی ـ کانستلیشن	سقوط در ریچموند انگلستان	۷۷

سال	هواپیما		نوع	حادثه	تعداد تلفات
۱۹۶۱	هواپیمای مسافربری	آرژانتینی	ـ کومت	سقوط در سائوپولو (برزیل)	۵۲
۱۹۶۲	»	» امریکائی	ـ جت بوئینگ	سقوط در نیویورك	۹۵
۱۹۶۲	»	» انگلیسی	ـ دس ۷	سقوط در کامرون (افریقا)	۱۱۱
۱۹۶۲	»	» امریکائی	سوپر کانستلیشن	ناپدید شدن در اقیانوس آرام	۱۰۷
۱۹۶۲	»	» امریکائی	بوئینگ ۷۰۷	انفجار وسقوط در آیودا (امریکا)	۴۵
۱۹۶۲	»	» فرانسوی	ـ ارفرانس جت بوئینگ ۷۰۷	سقوط در پاریس	۱۳۰

پاره‌ای از اختراعات مهم

و نام مخترع هریك

نام اختراع	سال اختراع	مخترع	ملیت
اتومبیل با نیروی بخار	۱۸۸۹	روبرو	آمریکائی
اتومبیل با استارت خودکار	۱۹۱۱	کترینگ	«
اتومبیل با ماگنت	۱۸۹۹	دایملر	آلمانی
اتومبیل گازوئیلی	۱۸۸۷	دایملر	آلمانی
اتومبیل برقی	۱۸۹۲	مورین	آمریکائی
اتومبیل گازوئیلی (تکمیل ساختمان)	۱۸۹۴	کرپ	آلمانی
الکتروموتور	۱۹۳۹	الکساندرسون‌وادوارد	آمریکائی
آلومینیوم استخراج با برق	۱۸۸۶	هال	«
اژدر - با پروانه	۱۸۶۸	وایت هد	انگلیسی
اژدر - هدایت شونده	۱۸۷۶	برنان	
اژدر - ساده	۱۸۷۶	بوشنل	آمریکائی
آبکاری برقی	۱۸۰۵	بروك ناتلی	ایتالیائی
آبکاری برقی	۱۸۳۸	ژاکوپ اسپنسر	انگلیسی
ارد موتوری	۱۸۰۸	نیوبری	انگلیسی
اتوبوس برقی	۱۸۸۴	واندپل	امریکائی
اشعه ایکس	۱۸۹۵	رونتگن	آلمانی
استارت آسانسور	۱۹۲۲	لارسون	امریکائی
اسپکتروسکپ (دستگاه تجزیه‌نور)	۱۸۵۹	کیرشف وبونسن	آلمانی

استخراج سود ازنمك	۱۷۹۱	لبلان	فرانسوی
بالن	۱۷۸۳	مون‌گل‌فیه	فرانسوی
برق‌گیر	۱۷۵۲	فرانفاس	امریکائی
باروت بی‌دود	۱۹۲۱	فلارتی	امریکائی
بلندگو	۱۹۲۴	رایس کلوك	امریکائی
بمب	۱۹۰۳	اونگه	سوئدی
بمب (تکمیل)	۱۹۱۶	تیت	امریکائی
بنزین سبك (تجزیه شده)	۱۹۱۳	برتون	امریکائی
بنزین غلیظ (باأملاح سرب)	۱۹۲۲	میج‌لی	امریکائی
بنزین بااکتان زیاد	۱۹۳۰	ایپاتیف	روسی
پاندول	۱۵۸۱	گالیله	ایتالیائی
پیانو	۱۷۰۹	کریستوفوری	ایتالیائی
پروانه کشتی	۱۸۰۴	استیونس	امریکائی
پیل الکتریکی	۱۸۰۰	ولتا	ایتالیائی
تجزیه وتقطیر نفت	۱۸۹۱	دوار	امریکائی
توربین بخار	۱۸۸۴	پارسون	انگلیسی
تانك	۱۹۱۴	سوپنتن	انگلیسی
تلگراف بصورت ابتدائی	۱۸۳۲	مورس	امریکائی
تلگراف (دوطرفه)	۱۸۵۳	جین‌تی	اطریشی
تلگراف (چندطرفه)	۱۸۷۴	ادیسون	امریکائی
تلگراف بیسیم	۱۸۹۶	مارکونی	ایتالیائی
تلفن	۱۸۷۶	گراهام‌بل	امریکائی
تلفن خودکار	۱۸۹۱	استراگر	امریکائی
تلفن بیسیم	۱۸۹۹	کارلنس	امریکائی
تلسکوپ	۱۶۰۹	گالیله	ایتالیائی
تلسکوپ نجومی	۱۶۱۱	کپلر	آلمانی
ترمز آسانسور	۱۸۵۲	اوتیس	امریکائی
ترمز بادی	۱۸۶۸	وستینگهاوس	امریکائی
تلویزیون	۱۹۲۶	برد	اسکاتلندی
ترانسفورماتور باکوران‌متناوب	۱۸۸۵	استانلی	امریکائی
ترانسفورماتور برای جریانهای مختلف	۱۹۳۰	کلارك	امریکائی
تراکتور	۱۹۰۰	هالت	امریکائی
توربین آبی	۱۸۴۹	فرانسیس	امریکائی

توربین گاز	۱۸۹۹	کورتیس	امریکائی
تفنگ دوربین‌دار	۱۹۹۱	فیسک	امریکائی
ترن برقی باکوران متناوب	۱۹۳۳	جونگ	امریکائی
جوشکاری برقی	۱۸۷۷	تامپسون	امریکائی
جعبه‌های برقی خودکار (آفتومات)	۱۹۰۴	وستینگهاوس	امریکائی
چاپ	۱۴۵۰	گوتنبرگ	آلمانی
چسب باکلیت	۱۹۰۷	بکلاند	بلژیکی
چرخ خیاطی	۱۸۳۰	تیمونید	فرانسوی
چراغ گازی	۱۸۵۵	بونس	آلمانی
چراغ گازی معدن	۱۸۱۶	دیوی	انگلیسی
چراغ برق زغالی	۱۹۲۳	الکساندرسن	امریکائی
چراغ برق زغالی خودکار	۱۹۳۲	سن‌پیان‌لودویک	امریکائی
دوچرخه	۱۸۴۲	مک‌میلان	اسکاتلندی
دوچرخه (تکمیل)	۱۸۸۴	استارلی	انگلیسی
دوچرخه بطریق امروزی	۱۸۸۶	پوپ	امریکائی
دوربین سینما	۱۸۹۳	ادیسون	امریکائی
دوربین سینما	۱۸۹۳	جین کینر	امریکائی
دوربین سینما	۱۸۹۵	لومیر	فرانسوی
دینامو باکوران مستقیم	۱۸۶۰	پیچی نوتی	ایتالیائی
دینامو باکوران مستقیم (کامل)	۱۸۷۰	گرام	بلژیکی
دینامو با فرکانس قوی	۱۹۳۹	تومپسون	انگلیسی
دینامیت	۱۸۶۶	نوبل	سوئدی
دیفرانسیل اتومبیل	۱۸۹۵	بنز	آلمانی
رادیو بصورت ابتدائی	۱۸۹۵	مارکونی	ایتالیائی
رادیو تلفن	۱۹۰۲	پولسن امریکائی	امریکائی
رادار	۱۹۲۲	تیلور ویونگ	امریکائی
رزیستانس الکتریکی	۱۹۲۵	هیلیارد	امریکائی
زیردریائی	۱۸۹۱	هالند	امریکائی
زیپلن	۱۹۰۰	زیپلن	آلمانی
ژیروسکپ	۱۸۵۲	فوکو	فرانسوی
سرقلم آهن بجای پر	۱۷۸۰	هریسون	انگلیسی
سینما (دوربین)	۱۸۸۷	دیسون	امریکائی
سنجاق کاغذ	۱۹۴۹	هنت	امریکائی
سوخت گاز	۱۷۹۲	مرداخ	سکاتلندی

سلوفان	۱۹۰۰	براندنبرگ	سویسی
سلولوئید	۱۸۷۰	هیات	امریکائی
سیمان پرتلند	۱۸۴۵	آسپ‌دین	انگلیسی
ساعت دیواری باندول‌دار	۱۶۵۷	هوگنس	هلندی
سینمای سه بعدی	۱۹۵۲	والر	امریکائی
سیم داخلی لامپ		پاز	امریکائی
شیرخشك	۱۸۵۶	بردن	امریکائی
عکس رنگی	۱۸۹۱	لیپمان	فرانسوی
عکاسی (کاغذ)	۱۸۹۸	سیکلاند	امریکائی
قلم خودنویس	۱۸۸۴	واترمن	امریکائی
قلم خودنویس (تکمیل)	۱۸۸۵	ویرت	امریکائی
کلروفورم	۱۸۳۱	گوتری	امریکائی
کشتی بخار	۱۷۸۳	ژوفرو	فرانسوی
کوره مخصوص تجزیه نفت	۱۸۹۱	گاوریلف	روسی
کشتی بخار (تکمیل)	۱۸۰۷	فولتون	امریکائی
کاغذ (ازچوب)	۱۸۸۴	دال	آلمانی
کبریت سمباده‌ای	۱۸۲۷	جان واکر	انگلیسی
کبریت فسفری (تکمیل)	۱۸۳۶	فیلیپس	امریکائی
کاربراتور گازوئیلی	۱۸۷۶	دایمد	آلمانی
کابل برقی دوطرفی	۱۹۶۹	آفل واسپنسر	امریکائی
کوره ذغالی	۱۸۹۳	هوفمان	اطریشی
کنتور برقی	۱۸۷۷	فلت	امریکائی
کشتی جنگی مونیتور	۱۸۶۱	اریکسون	امریکائی
کندانسوتور	۱۹۲۰	دنت	امریکائی
کشتی الکتریکی	۱۹۱۳	امت	امریکائی
کوره ذوب‌آهن	۱۸۶۱	زیمنس	آلمانی
کشتی هوائی	۱۹۵۲	ژیفار	فرانسوی
کشتی هوائی هدایت‌شونده	۱۸۹۸	سانتوس دومون	برزیلی
گوشی پزشکی (مخصوص‌قلب)	۱۸۱۹	لانه	فرانسوی
گرامافون	۱۸۸۷	برلیز	امریکائی
گراورسازی	۱۸۹۳	آیوز	امریکائی
گالوانمتر	۱۸۲۰	سوای‌گر	آلمانی
مسلسل ماکزیم	۱۸۸۳	ماکزیم	انگلیسی

ماگنت الکتریکی	۱۸۲۸	هنری	امریکائی
ماشین درو	۱۸۳۶	مور	امریکائی
ماشین تهیه یخ	۱۹۵۱	گویل	امریکائی
ماشین درو وجمع‌آوری خرمن	۱۸۸۸	ماتسن	امریکائی
میزان‌الهوا	۱۶۴۳	توری‌چلی	ایتالیائی
ماشین سنجش دخل وخرج	۱۸۷۹	ریتی	امریکائی
میکروفون	۱۸۷۷	برلیز	امریکائی
میکروسکپ مرکب	۱۵۹۰	جانسون	هلندی
موتوربرقی باکوران متناوب	۱۸۹۲	تسلا	امریکائی
موتور برقی القائی	۱۸۸۹	تسلا	امریکائی
موتوربرقی دوار	۱۹۰۷	استاسنک	چکسلواکی
موتورسیکلت	۱۸۸۵	دایملر	آلمانی
ماشین چمن‌زنی	۱۹۶۸	هیلز	امریکائی
ماگنت الکتریکی	۱۸۲۴	استرگون	انگلیسی
موتور با گاز ذغال	۱۸۷۷	اوتو	آلمانی
ماشین لانیوتایپ	۱۸۹۵	مرگنتالر	امریکائی
موتور گازوئیل	۱۸۹۶	دایملر	آلمانی
موتور با استارت برقی	۱۸۸۰	بنز	آلمانی
موتور کمپرسی	۱۸۸۳	دایملر آلمانی	آلمانی
ماشین بخار با پیستون	۱۷۰۵	نیوکامن	انگلیسی
ماشین بخار با پیستون	۱۷۶۹	وایت	اسکاتلندی
ماشین بخار	۱۶۹۸	ساوری	انگلیسی
ماشین تخلیه گاز	۱۸۲۳	براون	انگلیسی
ماشین بخار مرکب	۱۷۸۱	هورن بلوور	انگلیسی
موتور دیزل	۱۸۹۵	دیزل	آلمانی
ماشین تهیه کره ازشیر	۱۸۸۰	دولاوال	سوئدی
نایلن	۱۹۳۷	لابراتوار دوئن	امریکائی
نوار سنجش دقت	۱۸۹۴	کوپر	امریکائی
نیتروگلیسرین	۱۹۴۶	سوبرر	ایتالیائی
نایلن‌سنتتیك	۱۹۳۰	کاروتر	امریکائی
نورافکن مخصوص صحنه تاتر	۱۹۲۶	درومونه	انگلیسی
هفت‌تیر خودکار	۱۸۱۱	تورنتون هال	امریکائی
هفت‌تیر ازنوع رولور	۱۸۳۵	کلت	امریکائی
هفت‌تیر برونینگ	۱۹۱۶	لانگ‌لی	امریکائی

هواپیمای آزمایشی	۱۹۱۶	اورویل وویلبررایت	انگلیسی
هواپیمای موتوردار	۱۹۰۳	اورویل وویلبررایت	امریکائی
هلیکوپتر	۱۹۱۶	برتان	انگلیسی
هلی کوپتر (تکمیل)	۱۹۳۹	سیکورسکی	امریکائی
هواپیمای جت	۱۹۳۰	ویتل	امریکائی
هواپیمای آبی	۱۹۱۱	کورتیس	امریکائی

اکتشافات بزرگ

شیمی - پزشکی

آسپرین	۱۸۹۹	درسر	آلمانی
آبله (واکسن)	۱۷۹۸	جنر	انگلیسی
اتر (برای بیهوشی)	۱۸۴۲	لانگ	امریکائی
اتم و الکترن (تئوری)	۱۸۰۳	دالتون	انگلیسی
الکترون (تئوری کامل)	۱۹۱۸	تامسون	»
امواج الکتریکی (تئوری)	۱۸۸۸	هرتر	آلمانی
اتم (تئوری انفجار)	۱۹۱۹	راترفورد	انگلیسی
اورومایسین	۱۹۴۸	دوگار	امریکائی
الترپتومایسین	۱۹۴۵	واکسن‌من	کانادائی
انسولین	۱۹۲۲	بانتینگ	»
پنی‌سلین	۱۹۲۹	فلنینگ	انگلیسی
پنی‌سلین (قابل استفاده)	۹۹۴۱	»	»
رادیوم	۱۸۹۸	پیررمارکوری	فرانسوی و لهستانی
رادیواکتیویته	۱۸۹۶	بکرل	فرانسوی
راکتور اتمی اورانیوم	۱۹۴۲	انریکوفرمی	ایتالیائی
د. د. ت	۱۸۷۴	زایدلر	آلمانی
سولفانیلامید	۱۹۳۴	دماگ	آلمانی
کرتیزن	۱۹۳۶	کندال	آمریکائی
نوترن (تئوری)	۱۹۳۲	چادویك	انگلیسی
نسبیت (تئوری)	۱۹۰۵	انیشتین	آلمانی
فلج (واکسن)	۱۹۵۳	سالك	آمریکائی

فصل دوم

منظومه شمسی و فضای بیکران

خورشید

خورشید کره‌ایست نورانی وبسیار بزرگ که درحقیقت تمام اجرام منظومه شمسی مارا اداره میکند .

نزدیکی کره خورشید بزمین باعث‌آن گردیده است که ما آنرا کره‌ای بزرگ وفوق‌العاده نورانی وگرم حس کنیم . گرمای فوق‌العاده خورشید از یك سلسله فعل و انفعالات انفجارهای هسته‌ای سرچشمه میگیرد این فعل‌وانفعالات ازاتمهای عناصری است‌که دراین کره وجود دارند. گرما ونوری که بدینترتیب ایجاد میشود باعث بروز حیات درکره زمین گردیده است . بزبان دیگر حیات کلیه موجودات روی کره زمین بسته به نور وگرمای خورشید است .

قطر کره خورشید برابر با ۸۶۴/۰۰۰ (هشتصدوشصت‌وچهارهزار) میل است ، فاصله متوسط خورشید تازمین (معدل فاصله) ۹۲/۹۰۰/۰۰۰ (نود ودومیلیون ونهصد هزارمیل‌است.

وزن مخصوص خورشید ۱/۴۱ است یعنی ۱/۴۱ برابر آب است . نور خورشید ظرف مدت ۴۹۸/۶ ثانیه یااندکی بیش از هشت دقیقه بزمین میرسد .

حدمتوسط درجه حرارت سطح کره خورشید بعقیده دانشمندان حدود۶هزاردرجه‌سانتیگراد ویا ده‌هزار(۱۰/۰۰۰)درجه فارنهایت است . درجه حرارت درون کره خورشید حدود۳۵میلیون درجه فارنهایت (۲۰ میلیون درجه سانتیگراد) است .

دانشمندان موفق شده‌اند بوسیلهٔ دستگاه تجزیه نور (اسپکتروسکوپ) عناصر متشکله خورشید را تشخیص دهند . بوسیله همین دستگاه متوجه شده‌اند که بیش از ۶۰ عنصر ازعناصر موجود درکره زمین (خواه فلز وخواه شبه فلز) درکره خورشید نیز وجود دارند ، ولی‌فرق آنها با عناصر موجوده درکره زمین آنستکه بعلت حرارت فوق العاده خورشید همگی بحالت بخار هستند .

اتمسفر وهاله‌خورشید ـ قسمت مشعشع خورشید را دانشمندان فوتوسفر نامیده‌اند، برروی

قسمت فوتوسفرقسمت دیگری قرار گرفته که کروموسفرنام دارد. این کروموسفر نیزورقه‌ای از اتمسفر خورشید است با این تفاوت که در اینجاهمواره طوفان مهیبی از حرکت فوق‌العاده سریع گازها وجود دارد. این طوفان دائمی است.

کروموسفر را درمواقع معمولی نمیتوان با چشم غیرمسلح دید بلکه فقط بهنگام کسوف کامل (آفتاب گرفتگی) میتوان با چشم غیرمسلح آنرا مشاهده کرد . درچنین موقعی کروموسفر برنگ بنفش میخکی است که دارای حرکت وغلیان فوق‌العاده است .

با تلسکوپ وتجهیزات کامل در هرموقع میتوان کروموسفر را دید و آنرا مورد مطالعه قرار داد ویا عکسبرداری کرد .

برروی کروموسفر هاله خورشید قرار گرفته است . هاله خورشید نیز دیدنش با چشم غیرمسلح میسر نیست مگربهنگام کسوف کامل خورشید ، قسمت عمده مواد متشکله هاله‌خورشید عبارتند از : آهن ـ نیکل ـ کلسیوم ـ که در هاله خورشید بصورت بخار آنهم‌بخار فوق‌العاده رقیق وسبک وجود دارند .

لکه‌های خورشید ـ خورشید دارای لکه‌هائی است که گاه و بیگاه بر روی این کره ظاهر میشوند وسپس‌خودبخود تغییرشکل داده ازمیان میروند . این لکه‌ها ارتباط مستقیمی باحرکت هاله خورشید دارند . لکه‌های خورشید برنگ سیاه است ودارای شکل معینی نیست . بعضی از لکه‌های خورشید مناطقی را به وسعت صدها هزارمیل مربع اشغال میکنند .

عمر متوسط یک رشته لکه خورشید ازدوتا سه هفته است ولی لکه‌هائی هم دیده شده‌اندکه عمرشان ازیکسال تجاوز کرده است وچندین‌بار با حرکت خورشید بدور خود بهمان شکل و در همان جای اول دیده شده‌اند زیرا خورشید بدورخود میچرخد .

تولید لکه درخورشید تقریباً از قاعده و زمان معینی پیروی میکند بدین معنی که ظرف مدتی قریب به یازده سال و ۶ ماه میزان بروز آنها درخورشید فوق‌العاده کم میشود وازآن‌پس دوبار برمیزان تولید آنها افزوده میشود .

اطلاعات گوناگون پیرامون خورشید

کره خورشید بمیزان چهارصدهزاربار درخشانتر ازماه تمام (ماه شب چهاردهم) است . میزان نوری که کره خورشید به زمین میتاباند ۶میلیون‌بار بیشتر ازتمام نوری است که کلیه ستارگان دیگر جهان (با سیارات اشتباه نشوند) بزمین میتابانند .

نکته جالب آنکه بیشتر ستارگان (با سیارات که متحرک هستند اشتباه نشوند) که در شبها به‌آسانی باچشم‌غیرمسلح‌دیده میشوندهرکدامشان ازخورشید مابارها بزرگتر ودرخشانترند، منتهی بعلت فاصله زیاد آنها ازکره زمین اینگونه کوچک وکم‌نور بنظر میرسند و حال آنکه خورشید بعلت نزدیکی خود با زمین تااین درجه بزرگ ودرخشان دیده میشود .

شماره سیارات منظومه شمسی ۹ است که به‌ترتیب نزدیکی به خورشید عبارتنداز: عطارد (تیر) ـ زهره (ناهید) زمین ـ مریخ ـ مشتری ـ زحل ـ (کیوان) ـ اورانوس ـ نپتون ـ پلوتون اورانوس و نپتون وپلوتو نسبت به خورشید و کره زمین فاصله بسیار دوری دارند

بطوریکه با چشم غیرمسلح (بدون تلسکوپ ویا دوربین بسیار قوی) دیده نمیشوند .

تیر

عطارد یا تیر نزدیکترین سیاره به خورشید است . درعین حال عطارد کوچکترین سیاره منظومه شمسی است و . قطر آن ۳۱۰۰ میل وفاصله آن تا خورشید بطور متوسط ۳۶ میلیون میل است .

چون فواصل تمام سیارات نسبت بهخورشید درتغییراست بهمین‌جهت فاصله متوسط آنها را باید ذکر کرد زیرا مدار سیارات در اطراف خورشید تقریباً بیضی است وفاصله آنها هنگام گردش تغییر میکند . مثلا فاصله زمین باخورشید درماه دی ۳ میلیون میل کمتراز فاصله آن در ماه تیر است .

عطارد بعلت نزدیکی بخورشید با سرعت بسیار زیادی بدور آن میگردد، سرعت حرکت عطارد درهرثانیه ۳۰ میل است وبدین‌ترتیب در مدت ۸۸ روز (مطابق تقویم ما) یکبار بدور خورشید میگردد .

عطارد بواسطه نزدیکی زیاد به خورشید بطوری تحت تأثیر جاذبه آن قرار گرفته و طی یکبار گردش بدور خورشید فقط یکبار بدورخود میگردد . بدین‌ترتیب همیشه یك روی عطارد بخورشید است وبقسمت تاریك آن هرگز نور خورشید نمیرسد . آن قسمت ازعطارد که همواره روبخورشید قرارگرفته دارای گرمای فوق‌العاده است، درجه حرارت دراین قسمت تقریباًبه ۴۰۰ درجه میرسد ، درحالیکه درقسمت دیگر که هرگز نور خورشید بآن نرسیده درجه‌حرارت تقریباً صفر مطلق است .

گرداگرد عطارد هیچگونه اتمسفری (جو) وجود ندارد زیرا کوچکی این کره و میزان قوه جاذبه آن باندازه‌ای نیست که بتواند گازی را بعنوان اتمسفر گرداگرد خود نگهدارد .

زهره

زهره یا ناهید شباهت فراوان بهکره زمین دارد . این کره که خواهرزمین نامیده میشود اندکی ازکره زمین کوچکتر است وقطرآن حدود ۲۰۰ میل کمترازقطر زمین است . زهره طبق تقویم ما درمدت ۲۲۵ روز یکبار بدورخورشید میگردد وطی این‌مدت مسافتی بطول۶۷ میلیون میل را طی میکند .

سطح زهره را یك‌اتمسفرغلیظ ابرمانند فراگرفته ونیرومندترین تلسکوپ‌ها هم نمیتواند ماوراء آنرا مکشوف سازد . درحال حاضر بهیچوجه معلوم نیست که سطح اصلی کره زهره از چه چیزها پوشیده شده وآنچه که دراین باره گفته میشود حدس و گمانی بیش نیست . حتی‌مدت روز زهره هم بدرستی‌معین نیست وتاکنون چندین‌بار دانشمندان عقیده خودرا دراین موردتغییر داده‌اند . نخستین تخمین دانشمندان در مورد طول روز زهره عبارت از همان ۲۲۵ روز زمین یعنی یکبار گردش زهره بدور خورشید بود . پس از چندی عده‌ای از دانشمندان اظهار داشتند ممکنست طول یك روز زهره برابر با ۳۰ روز زمین باشد . آخرین تحقیقات دانشمندان دراین

زمینه مدتی بین دومدت مذکور را حدس میزند .

آزمایش‌های اسپکتروسکپی (دستگاه تجزیه نورکد بوسیلهٔ آن‌نوع عناصرمتشکله‌کرات را تعیین می‌کنند) نشان داده است که اتمسفر زهره مملو ازگازکربنیك است . تا مدتها پیش هیچگونه انری ازاکسیژن خالص ویا بخارآب در اتمسفر این کره دیده نشده بود ولی در سال ۱۹۵۹ دانشمندان علم نجوم تلسکوپی را بارتفاع صدهزارپائی زمین فرستادند و بوسیله این تلسکوپ واشعه اسپکتروسکوپ آثار اکسیژن وبخارآب را دراتمسفر کره زهره تشخیص‌دادند. بااین کشف نظریه قبلی دانشمندان نسبت به‌وضع داخلی کره زهره بکلی تغییرکرد . تا پیش‌از آن تصور می‌شد که سطح اصلی زهره را صحرای سوزان وبی‌آب وعلفی پوشانده است ولی‌پس‌از کشف اثر اکسیژن وبخارآب ، باحرارتی که در کره زهره حکمفرماست دانشمندان حدس زدند که سراسر زهره از جنگلهای انبوهی شبیه جنگلهای استوائی کره زمین پوشیده شده است .

درجه حرارت کره زهره درقسمتهای روز وشب آن متغیراست ، هنگام روز یعنی درآن قسمت از زهره که بسوی خورشید قرار میگیرد درجه حرارت تقریبا بصد درجه سانتیگراد یعنی درجه جوشش آب میرسد درحالیکه بهنگام شب درجه حرارت به دددرجه زیرصفر میرسد .

آخرین تحقیقات دانشمندان نشان داده است که قطبین‌کره زهره درمواقع معین‌مختصری حرکت کرده تغییرجا میدهند واین دلیل آنستکه درکرهٔ زهره مانند زمین فصول مختلف‌وجود دارد ودستگاهی‌راکه اخیراًشورویهابه‌زهره فرستادند بواسطه حرارت زیاد نتوانست چیزتازه‌ای کشف کند .

مشتری

مشتری بزرگترین سیاره منظومه شمسی است . قطراستوائی آن ۸۸ هزارمیل ویابعبارت دیگر یازده برابر قطرکره زمین است . یکروزمشتری برابر مدتی تقریباً معادل ۱۰ساعت(زمین) است برای سیاره‌ای باچنین حجم زیاد داشتن روزباین کوتاهی باعث تعجب است ونشان میدهد که گردش وضعی مشتری فوق‌العاده سریع است . درخط استوای مشتری سرعت حرکت این‌سیاره بدورخود ۲۲هزارمیل درساعت است، درحالیکه درخط استوای زمین سرعت حرکت یکهزارمیل درساعت است .

گردش انتقالی مشتری بدور خورشید در مدتی معادل ۱۲ سال طبق تقویم زمین طول میکشد یعنی که یکسال مشتری برابر ۱۲سال زمین است .

مشتری دارای اتمسفر است و قسمت عمده این کره را جوآن پوشانده . اصولا تا مدتها عده‌ای ازدانشمندان چنین می‌پنداشتندکه تمام کره مشتری عبارت ازتوده‌ای ازانواع گازهاست، ولی اکتشافات تازه وبخصوص عکسهای واضحی که بتازگی از این کره گرفته شده ثابت‌کرده است که در میان این توده عظیم گاز قسمت جامد سختی نیز وجود دارد که سطح آنرا قطعات بسیاربزرگ به ضخامت ۱۰ هزارمیل پوشانده است ، بدین‌ترتیب عمق اتمسفرمشتری به۲۵هزار میل میرسد ، این اتمسفر ازگازهای مختلفی تشکیل شده‌که عبارتند از : هیدرژن ـ هلیوم‌ـمتان وآمونیاك . درجه حرارت درسطح ظاهری مشتری به ۱۳۰درجه زیرصفر میرسد .

اتمسفر مشتری بخوبی نور خورشید را منعکس میکند و در نتیجه هنگام شب از تمام ستارگان دیگر درخشان‌تر دیده میشود .

مشتری ۱۲ قمر دارد که چهارتای آن بسیار بزرگ ودرخشان هستند ومثلا یکی‌ازآنها به بزرگی کره عطارد است .

کیوان

زحل یا کیوان آخرین سیاره‌ایست که با چشم غیرمسلح در میان منظومه شمسی میتوان دید . فاصله آن تا خورشید تقریباً دوبرابرفاصلهٔ مشتری تاخورشید است (۹۰۰ میلیون میل). حجم زحل بعدازمشتری ازسایر سیارات بیشتراست ولی باید دانست که وزن مخصوص این کره ناچیز است .

وزن مخصوص کره زحل ازوزن مخصوص آب کمتراست وبدین‌ترتیب اگربتوان‌اقیانوس بسیار بزرگی ازآب ایجاد کردکه زحل درآن جاگیرد ، سراسر این کره درآب غوطه‌ورخواهد شد وبزیر آب نخواهد رفت .

قطرزحل دراستوا برابربا‌هفتاد ویك هزارمیل‌است وگردش‌آن‌بدورخود (وضعی)درمدت ۱۰ ساعت‌انجام‌می‌گیرد. زحل‌دارای‌اتمسفراست وجوآن‌شباهت‌ن‌مل‌به‌اتمسفرکره مشتری‌داردبااین تفاوت‌که بعلت‌فاصله زیادآن‌تاخورشید، درجه‌حرارت‌آن لااقل‌صددرجه کمتراست. در ۳۰۰ درجه فارنهایت‌زیرصفرگازآمونیاك‌یخ‌میبندودبدینجهت‌بسیاری‌ازابرهای‌زحل‌همان‌آمونیاك منجمداست.

ساختمان زحل نیز شباهت فراوان به‌ساختمان مشتری دارد ، بدینمعنی که یا تمام این کره بزرگ ازگازهای مختلف تشکیل شده ویا آنکه درمیان انبوه این گازها مرکزجامدی نیز وجود دارد کد سراسر آنرا یخ پوشانده است .

زحل تعداد ۹ قمر دارد ، که دوتای آنها بسیار بزرگند مثلا یکی ازاین قمرهابنام‌تیتان ۳۵۰۰ میل قطر دارد .

جالب‌ترین مسئله درمورد زحل کمربندهای آنست . درهفتهزارمیلی فراز سطح زحل در روی منطقه استوائی آن کمربند پهن بزرگی قرارگرفته که درست برگرداگرد این کره‌واقع‌شده است . این کمربند که درفضا قرار گرفته مساحتی معادل سی‌وپنج‌هزار میل را اشغال میکند . بجز این کمربند ، کمربندهای دیگری هم بهمان ترتیب و موازی بااولی گرداگرد این کره قرار دارند .

دانشمندان حدس میزنند که این کمربندهای زحل از هزارمیلیون قطعات کوچك‌ترکیب شده‌اند که بدنبال یکدیگر بدور زحل میچرخند . در میان قطعات کمربند زحل تکه‌های عظیم یخ هم وجود دارد .

دانشمندان ستاره‌شناس چنین فرض میکنند که تمام این کمربندها درابتدا عبارت‌ازیك یا دوقمر جداگانه بوده‌اند که بگرد زحل میچرخیده‌اند وپس از آنکه قوه جاذبه زحل آنها را بخود نزدیك نمود یکمرتبه بنابعللی متلاشی گشتند وبشکل ذرات ریزی بدور این‌ستاره شروع بگردش نمودند وبشکل این کمربندها درآمدند . دیدن این‌کمربندها جز باتلسکوپ میسرنیست.

چشم بی تلسکوپ ممکن است زحل را در آسمان تشخیص دهد ولی کمربندهای آنرا نمیبینند .
هنگامیکه زحل باکمربندهایش در آسمان دیده می‌شود با(تلسکوپ) منظره‌ای بسیاربدیع وجالب بوجود میآورد .

زحل طی مدتی معادل ۲۹ سال و شش‌ماه (تقویم ما) یکبار بدور خورشید میگردد .

مریخ

مریخ بعد از زمین واقع شده بدینمعنی که فاصله آن نسبت به خورشید از فاصله زمین بیشتر است .

قطر کره مریخ چهارهزارودویست‌وبیست میل است ، یعنی درحقیقت اندکی ازنصف‌قطر زمین بیشتر است . بعبارت دیگر حجم کره مریخ تقریباً نصف زمین است .

مریخ ظرف ۶۸۷ روز (مطابق تقویم ما) یکبار بدورخورشید میگردد بدین‌ترتیب‌سرعت حرکت مریخ در هرثانیه ۱۵ میل است . گردش مریخ بدور محور خود نیز تقریباً مانند زمین است یعنی طی ۲۴ ساعت و ۳۷ دقیقه یکبار بدور خود میگردد . فاصله متوسط مریخ تا کره خورشید ۱۴۱ میلیون میل است بهمین سبب درجه حرارت مریخ کمتر از درجه حرارت کره زمین است .

کره مریخ دارای اتمسفر است ولی اتمسفرآن رقیق‌تر از جوکره زمین است بدینمعنی‌که اتمسفریکه درسطح کره مریخ واقع شده غلظتش برابر اتمسفری است که در ۱۵ میلی سطح زمین قرار دارد .

هنگام ظهر سطح کره مریخ از ۱۰ تا ۱۵ درجه حرارت دارد : هنگام غروب آفتاب در کره مریخ درجه حرارت به ۳۲ درجه زیرصفر میرسد وشب هنگام به ۳۵ تا ۴۰ درجه زیرصفر میرسد .

پنج هشتم سطح کره مریخ را صحرائی از سنگ وشن سرخ‌رنگ پوشانده است . سرخی این صحرا بعلت آنستکه مواد متشکله‌آن اکسیژن هوا را جذب‌کرده وبه‌اصطلاح مازنگ‌زده‌اند میزان اکسیژن خالص در اتمسفر مریخ با مقایسه میزان اکسیژن در اتمسفر کره زمین اندك و ناچیز است .

بعدازاین صحرای سرخ‌رنگ بقیه سطح مریخ سبزاست واین سبزی درفصول مختلف سال تغییر رنگ میدهد بدین‌ترتیب که ابتدا سبزکمرنگ وسپس برنگ آبی وبعد قهوه‌ای درمیآید و پس‌از مدتی دوباره سبز وخرم میشود ـ واین نشان آنستکه دراین قسمتها ازکره مریخ نباتاتی وجود دارند که به مقتضای تغییر فصل ابتدا سبز وسپس درپائیز مریخ پژمرده میشوند و بعد از مدتی دوباره سبزمیشوند . ولی دانشمندان معتقدندکه این نباتات باحتمال‌قوی ازنباتات‌ابتدائی مثلا نوعی ازقارچها وخزه‌ها ویا جلبك‌های کره زمین هستند . درکره مریخ وجود آب مسلم‌شده است ولی میزان آن بدرستی معلوم نیست ، بغیر از آب ، برف و یخ دراین کره وجود دارد بطوریکه درفصل زمستان مریخ قطعات برف ویخ آن بوسیله تلسکوپهای نیرومندديده میشوند .

فصول مریخ باحتمال قوی عیناً مانند فصول‌کره زمین است بااین تفاوت که هرفصل از

مریخ طولانی‌تر از هریك از فصول کره زمین است زیرا اصولا سال مریخ طولانی‌تر از سال کره زمین است .

درفصل زمستان مریخ قطعات سفیدرنگ برف ویخ در پاره‌ای نقاط آن ایجاد میشود و سپس از اطراف زمستان این یخها بتدریج ذوب میشوند و رفته رفته قطعات سفیدرنگ از میان میروند . آبی که بدینطریق حاصل میشود بمصرف رویاندن همان گیاههای ابتدائی میرسد .

کانالهای مریخ - مسئله کانالهای مریخ موضوعی است که هنوزهم روشن نشده‌است . از سالها پیش دانشمندان ستاره‌شناس به وجود تعدادی کانال در سطح کره مریخ پی‌برده‌اند . این کانالها یا این خطوط بوسیله تلسکوپ بخوبی دیده میشوند . عده زیادی از ستاره‌شناسان تمام زندگی خودرا صرف مطالعه این کانالها نمودندکه ببینند آیا آنها بوسیله موجودات زنده حفر شده یاخیر . تاکنون عقاید مختلفی ازطرف دانشمندان دراین‌زمینه ابراز شده‌که هیچیك قطعیت ندارد . اصولا ممکنست این کانالهای منظم براثر عبور طبیعی آب برروی زمین سست‌ایجادشده باشند یاامکان دارد که زلزله‌های شدید باعث بروز چنین خطوطی شده باشد که چشم بینندد کره خاك آنرا به کانال تعبیر میکند . بهرحال هنوز نمیتوان یك دلیل علمی قابل قبول برای منشاء اصلی این کانالها ارائه داد .

کره مریخ هرچندسال یکبار به‌کره زمین نزدیك میشود (بعلت گردش انتقالی‌هردوکره) ودراین موقع بهتر از مواقع دیگر میتوان سطح آنرا مطالعه‌کرد . درسال ۱۹۵۶ که فاصله‌این دوکره (مریخ و زمین) به‌حداقل خود رسید دانشمندان با تلسکوبهای نیرومند قطعه‌ای درمریخ کشف کردند که پوشیده ازنباتات بود وحال‌آنکه درسال ۱۹۳۹ همان قطعه خالی ازگیاه بود.

کره مریخ دارای دوقمر بسیار کوچك است که قطر یکی ازآنها ۵ میل وقطر دیگری ۱۰ میل‌است ودرسال ۱۸۷۷ ستاره‌شناسی بنام «آسان‌هال» آنها را کشف‌کرد این دوقمر را دایموس‌وفوبوس نام داده‌اند . فوبوس به‌کره مریخ نزدیك‌تر است وهرهفت ساعت یکبار به‌دور مریخ می گردد . درحالیکه دایموس که ازدیگری دورتر است هر ۳۰ساعت یکبار به‌دور مریخ میگردد .

نکته‌جالب درمورد ستاره مریخ واین دوقمر که همه‌جا ذکرمیشود آنستکه درسال ۱۷۲۶ که هنوز هیچ دانشمندی‌متوجه این‌قمرها نشده بود «جوناتان سویفت» نویسنده انگلیسی‌در کتاب «مسافرتهای گالیور» این دوقمر را تشریح کرده و وجود آندو را تذکر داده بود !.

زمین

کره زمین ازنظر بزرگی پنجمین سیاره منظومه شمسی است ، از نظر فاصله از خورشید نیز سومین سیاره بشمار میرود (اول عطارد - دوم زهره - سوم زمین) - کره زمین ازنظرهندسی کره کامل نیست وبواسطه فرورفتگی‌هایش درقطبین میتوان تقریباً آنرا بیضی دانست .

مساحت زمین ۱۹۶/۹۵۰/۲۸۴ (صدونود وشش میلیون و نهصدوپنجاه هزارودویست‌و هشتادوچهار) میل مربع است . قطر کره زمین دراستوا ۷۹۲/۶۶۸ میل است .

کره زمین ظاهراً جامد است بدینمعنی که گذشته از آبهای آن سطح آنرا پوشش جامد و سختی فراگرفته ولی مواد درون آن بحالت مذاب است . هرچه ازسطح زمین بطرف مرکز پیش

برویم بمیزان هر ۵۰ پا (تقریباً ۱۹ متر) حدود یك درجه گرمای آن افزایش میيابد . گرمای نواحی نزدیك هسته مرکزی زمین تقریباً بمیزان گرمائی است که برای ذوب شدن سخت‌ترین فلزات لازم است .

بنابعقیده دانشمندان‌گرمای زمین ازدومنبع سرچشمه می‌گیرد یکی‌گرمای اولیه‌که هنوز هم درمرکز آن بمیزان فوق‌العاده زیاد وجود دارد ورفته رفته کاهش میيابد ،د دیگری رادیو۔ اکتیویته طبیعی سنگها ومعدنیات زمین که خود ایجاد گرما می‌کند .

اتمسفرزمین مانند بوششی سراسر آنرا فراگرفته . این اتمسفر از گازهای گوناگونی تشکیل شده که مهمترین آنها عبارتند از :

ازت ـ اکسیژن ـ آرگون و بخار آب گاز های درجه دوم اتمسفرزمین که میزان آنها کمتر است عبارتند از : گازکربنیك (بی‌اکسیدد وکربن) هیدرژن ـ نئون ـ هلیوم۔کریپتون و بالاخرەگزنون و ازون ومیزان بسیارکمی میان .

اتمسفر زمین یعنی‌گازهای نامبرده را نیروی جاذبه زمین دراطراف این‌کره‌نگاهمیدارد. بهمین مناسبت هرچه ازسطح زمین بطرف بالا برویم اتمسفر رقیق‌تر می‌شود . غلیظ‌ترین قسمت اتمسفر همان منطقه‌ای است که باسطح زمین تماس دارد .

هرچه ازسطح زمین بطرف بالا برویم بعلت رقت هوا ، درجه حرارت کمترمی‌شود واین جریان تامنطقه تروپوسفر ادامه دارد . بعداز مرز تروپوسفر (حدود ۲۰ هزارمترفاصله‌اززمین) استراتوسفر آغاز می‌شود واین منطقه‌ایست که در آن درجه حرارت با زیادشدن ارتفاع تغییری نمیکند وارتفاع این منطقه تا چندین کیلومتر ادامه می‌یابد . بعداز استراتوسفر منطقه مزوسفر قراردارد . درمزوسفر ابتدا هرچه بالا برویم درجه حرارت نیز بالا می‌رود ولی پس‌ازحدمعینی باردیگر درجه حرارت پائین میآید، ارتفاع منطقه مزوسفر اززمین حدود پنجاه میل‌است(تقریباً ۷۵ کیلومتر) . بعداز منطقه مزوسفر قسمت ترموسفر آغاز می‌شود دراین ناحیه هرچه از زمین بطرف بالا برویم درجه حرارت زیاد میشود . ناحیه تحتانی ترموسفر یعنی جائیکه باسطح‌زمین حدود ۲۰۰ میل (تقریباً ۳۰۰ کیلومتر) فاصله دارد منطقه یونوسفر نامیده میشود واین نام بآن علت است که مولکولهای هوا دراینجا تماماً یونیزه شده‌اند یعنی دارای بارهای الکتریکی منفی ومثبت هستند .

ناحیه فوقانی ترموسفر که حدود ۵۰۰ میل (تقریباً ۷۵۰ کیلومتر) ازسطح زمین فاصله دارد منطقه اکزوسفر نامیده می‌شود . دراین ناحیه مولکولهای هوا هریك فاصله بسیار زیادی با یکدیگر دارند ودرحقیقت ازیکدیگر میگریزند .

طول وعرض جغرافیائی

وضع هرنقطه‌ای برروی کره زمین بوسیله طول وعرض جغرافیائی مشخص می‌شود وطول وعرض جغرافیائی‌نیز باکمك مدارات ونصف‌النهارات تعیین میگردد .

نصف‌النهارها خطوطی‌فرضی هستند که ازقطبین زمین گذشته وبدورکره رسم شده‌اند . با کمك نصف‌النهارها طول جغرافیائی تعیین میگردد . نصف‌النهاری که از گرینویچ انگلستان میگذرد نخستین نصف‌النهار یا مبداء طول جغرافیائی نامیده می‌شود . تمام نصف‌النهارهای

دیگررا بادرنظرگرفتن معیار نامبرده دربالا غربی یا شرقی میخوانند.

مدارات نیز که خطوطی فرضی هستند بموازات خط استوا گرداگرد کره زمین کشیده شده‌اند این مدارات معرف عرض جغرافیائی هستند

درجه طول جغرافیائی درخط استوا برابربا ۶۹/۱۶ میل است. باپیشروی بطرط قطبین زمین ظاهراً عرض جغرافیائی نباید تغییرکند بلکه با چرخش بدور زمین وبموازات استواست که عرض جغرافیائی تغییر میکند ولی ازآنجا زمین کره کامل نیست بـا پیشروی بطرف قطبین. نیزاندکی عرض جغرافیائی تغییرمیکند. مثلا درقطبین زمین درجه عرض جغرافیائی ۶۹/۴۰۶ میل است.

محاسبه زمان درکره زمین

کره زمین درعین حال که بدور محور خود میگردد یك مدار تقریباً بیضی را بدورکره خورشید طی میکند. گردش بدور خود باعث آن میشودکه ساکنین زمین تصورکنند خورشید در آسمان ازطرف مشرق بطرف مغرب حرکت میکند بدور خودباعث ایجاد شب وروزمیشود بنا به قراردادهای علمی گردش زمین‌بدورخود طی۲۴ساعت انجام میشود ولی‌باید دانست گردش‌حقیقی وعلمی زمین بدور خود یعنی ازنقطه‌نظر دانش نجوم درمدتی کمتر ازاین زمان انجام میشود و این مدت تقریباً برابربا ۲۳ساعت و۵۶ دقیقه و۴/۰۹ ثانیه است.

کره زمین درمدت یکسال یکدورگردکره خورشید میچرخد یعنی گردش کـره زمین بـدور خورشید را یکسال فرض کرده‌اند، این سال عبارت از۳۶۵ روز و۵ساعت و۴۸دقیقه و۴۶ثانیه است. اما زمان تقویمی که درمحاسبات روزمره بکار میرود اندکی بیش از اینست (۳۶۵روزو ۶ساعت و۹ دقیقه و ۹/۵ ثانیه). این موضوع درخور توجه است که‌گردش زمین بدورخورشید اندك اندك سریع‌تر میشود بدینمعنی که زمین رفته رفته درمدتی کمتر اززمان نامبرده دربالابدور خورشید میچرخد. البته این کم شدن بسیار ناچیز است ولی ازنقطه نظر علمی بسیار مهم است. گردش بدور خورشید در هرقرن ۰/۵۳۰ ثانیه (پانصدوسی هزارم ثـانیه) سریعتر میشود یعنی در هریکصدسال ۰/۵۳ ثانیه (پنجاه وسه صدم ثانیه) ازمدت ۳۶۵ روز و۵ ساعت و۴۸ دقیقه و۴۶ ثانیه کاسته میگردد.

فصول چهارگانه

نوسان محور زمین نسبت به کره خورشید، بـاعث بروز فصل گونـاگون درکـره زمین میشود. زمین درمدت معینی (حین گردش بدور خورشید) محور خودرا نوسان میدهد واین تغییر نوسان باعث بروز چهار فصل میگردد.

تغییروضع یا نوسان محور زمین بـدینترتیب‌است که دراول‌دیماه قطب شمال‌زمین بطرف خورشید متمایل میگردد واین تمایل برابر۲۳ درجه و۲۷دقیقه است. درنتیجه این حالت قطب جنوب زمین ازخورشید بهمان میزان دور میشود، وقتی که قطب شمال بطرف خـورشید متمایل شد رفته رفته روزهای نیمکره شمالی رو به‌طویل شدن میگذارد وشبها بهمان میزان کوتـاه‌تـر میگردد، درحالیکه تا قبل ازآن شبها بلند وروزها کوتاه بوده است.

بلند شدن روزها و کوتاه شدن شبها باعث میشود که آفتاب بیشتری به‌نیمکره شمالی‌بتابد و درنتیجه آب وهوای آن نواحی (نیمکره شمالی)گرم شده فصول بهار وتابستان درآنجا ظاهر میشوند، درست درهمان زمان عکس این جریانات درنیمکره جنوبی ظاهر میشود یعنی روزها کوتاه وشبها بلند میشود وسپس فصول پائیز وزمستان درآنجا (نیمکره جنوبی) ظاهرمیشوند. بدینترتیب به‌آسانی میتوان فهمیدکه بروز فصول مختلف درنیمکره جنوبی درست برعکس نیمکره شمالی است: فصل بهار درنیمکره جنونی هنگامی‌آغاز میشودکه درنیمکره شمالی فصل پائیزآغازشده است وبهمین ترتیب‌فصول‌دیگردر دو نیمکره تغییر میکنند.

در تیرماه قطب شمال‌که بطرف خورشید متمایل شده آغاز دور شدن یا روبرگرداندن از خورشید میکند ورفته رفته‌آفتاب‌کمتری به‌نیمکره شمالی میتابد درحالیکه تاآن تاریخ نیمکره شمالی وقطب شمال متمایل بخورشید بوده و ازآفتاب فراوان بهره‌مند میشده‌اند. تغییرجهت یا نوسان محور زمین دراین هنگام نیزهمان۲۳ درجه و۲۷ دقیقه است.

اگر محور زمین نوسانی نداشت روز وشب بیك اندازه میبود و هرگز تغییر فصل رخ نمیداد.

هنگامی که درنیمکره شمالی زمستان ودر نیمکره جنوبی تابستان حکمفرماست مناطق خط استوا (استوای‌کامل) دارای آب وهوای بسیارگرم تغییرناپذیر است یعنی هنگامی که زمین محور خودرا نوسان داد وفصول تغییرکرد بازهم استوا دارای همان آب وهوای گرم قبلی‌است بعبارت دیگر درنواحی استوائی‌کامل (مناطقی‌که‌کاملا برروی خط استوا هستند) تغییر فصل رخ نمیدهد، برعکس درقطبین زمین تغییرفصل باشب وروزتوأم میشود بدینمعنی‌که هریك ازقطبها تقریباً دارای دوفصل زمستان وتابستان هستند واین زمستان وتابستان آنها باشب وروز قطبی همراه است و میتوان گفت‌که درقطب شمال ویا قطب جنوب هرروز ویا هرشب تقریباً ۶ ماه تمام طول میکشد و بنابراین ۶ ماه ازسال روز (تابستان) و۶ ماه شب (زمستان) است.

ماه

کره ماه‌که بدور خود وبدور زمین میگردد دارای قطری برابر با ۲۱۶۰ میل است کره ماه درمدتی برابربا ۲۷ روز و۷ ساعت و۴۳/۲ دقیقه یکبار بدورکره زمین میگردد، البته این مدت ـ زمان متوسط گردش ماه بدور زمین است و درحقیقت مدت نجومی ویا علمی گردش ماه است. ازآنجائیکه ماه نیز درگردش خود بدور زمین درعین حال بدور خورشید نیزمیگردد مدتی‌که ازمشاهده ماه نو (هلال) تا ماه نودیگر (هلال دیگر) میگذرد برابر با ۲۹ روز و ۱۲ ساعت و۴۴/۰۵ دقیقه است.

مسیرگردش ماه بدور زمین دایره کامل نیست بلکه تقریباً بیضی است وبدینترتیب حد متوسط فاصله زمین تاماه ۲۳۸/۸۵۷ میل‌است. وحداقل آن ۲۲۱/۴۶۳ میل است.

کره ماه درمدتی درست برابرمدتی‌که بدورکره زمین میچرخد یکبارهم بدورخودمیچرخد (۲۷/۳۲۱/۶۶۶ روز) وبهمین سبب میتوانیم‌همواره یك روی ماه‌را مشاهده‌کنیم.

باید دانست آنچه‌که ما ازکره ماه میبینیم پنجاه درصد مساحت آن نیست بلکه بیشتر از ۵۰ درصد است زیرا بعلت تغییر فاصله ماه با زمین درفصول مختلف سال ما میتوانیم

یکبار مقداری ازقطب شمال ماه وباردیگر مقداری ازقطب جنوب آنرا نیز مشاهده‌کنیم وبدین‌ترتیب رویهمرفته بمیزان ۶۰ درصد از سطح کره ماه را میتوانیم ازروی زمین ببینیم.

جذر ومد یا حرکات آبهای اقیانوسها ودریاهای زمین بیشتر براثر قوه جاذبه ماه است. ولی کره خورشید نیز درایجاد جذرومد آبهای زمین نقشی برعهده دارد.

نسبت جذرومدی که ماه درآبهای‌زمین‌ایجاد میکند به‌نسبت‌جذرومدی که خورشید درآبهای زمین تولید میکند ۱۱ به۵ است یعنی مـاه پیش از دوبرابر خـورشید نیرو بـرآبهای زمین وارد میکند.

تسخیر فضا

از روزگاران کهن که بهوهم وتصور نمی‌گنجد بشر بدانستن وشناختن آنچه برفرازسرش درآسمان‌ها می‌گذشت کنجکاو وعلاقمندبود . کدامیك ازما اینك میتواند تصورکند که بشردر آغاز پیدایش خود با چه احساساتی بسوی روشنائی فلکی مینگریسته است . همان روزها که آدمی میکوشید راه خود را از میان گیاهان انبوه جنگلهای صعب‌العبور بگشاید نگاه خود را بجانب آسمان میدوخت ومنظره پرندگانیکه به آسانی در گنبد نیلکون آسمان پرواز میکردند رشگ وحسد را دردلش برمیانگیخت .

ازاینرو آرزو ورؤیای پرواز آدمی به‌آسمانها درافسانه‌ها واساطیر ملل مختلف راه‌یافته است .

موشك

درسفرهای فضائی که درارتفاعات بسیار انجام می‌گیرد بجای نیروئی که در اثر فشار هوا بربالهای هواپیما ایجاد میشود باید ازقانون فیزیکی دیگری بنام کنش و واکنش که در خلاء نیزصدق‌میکند استفاده‌کرد . سلف موشك‌های جدیددستگاهی‌است بنام «ائولی‌پیل Eolipyl» که دوقرن پیش‌ازمیلاد بوسیله «هرون Heron» یکی ازدانشمندان برجستهٔ اسکندریه ، اختراع شده بود . درقرن نهم میلادی «نوچنیك تسونك‌تائو»، دانشمند چینی، «نیزه‌های‌آتشین» را که بوسیله موشك ساده‌ای پرتاب میشد اختراع کرد . درسال ۱۲۰۰ میلادی چینیان توانستندحملهٔ سواران مغول را بوسیله این تیرهای آتشین دفع نمایند .

درآغازقرن‌پانزدهم‌میلادی‌یکنفرایتالیائی‌بنام «جیووانی‌دوفونتانا» یك‌نوع اژدری‌ساخت که‌با موشك درسطح آب میخزید وبه ناوگان دشمن اصابت‌میکرد وآنها را منهدم میساخت.

هندیان نیز درقرن هیجدهم برای مقابله باارتش بریتانیا از سلاحهای موشکی که ظاهراً ازچینیان گرفته بودند استفاده میکردند . اما این موشکها بسیارساده ومقدماتی بود و اغلب درلحظه برتاب منفجر میشد . پس دانشمندان علم بالیستیك بساختن توپهائی پرداختند که برد

آنها پیوسته روبفزونی میرفت ودقت هدفگیری آنها دقیقتر میشد.
بدین‌ترتیب استفاده ازموشك برای راندن کشتیهای فضائی فقط توجه نویسندگان رمانهای‌علمی ـ تخیلی را بخودجلب‌میکرد.

گوردن‌کوپر
فضانورد آمریکائی

بنیان‌گزاران سفر به‌فضا

علاقه مردم درآغاز قرن‌بیستم به‌موشك‌تقریبا علاقه‌افلاطونی و کنجکاوی علمی بود لیکن پیشرفت صنعت در قرن گذشته مواد جدیدی را که قدرت تحمل اصطکاك ومقاومت هوا را درسرعت‌های زیاد داشت باختیار بشرگذاشت. ازسوی‌دیگر علم «ترمودینامیك» ازسال ۱۹۰۰ تا سال ۱۹۳۰ درسایهٔ کوششها ومساعی دانشمندان برجسته‌ای نظیر «کنستانتین تسیولکوفسکی» روسی، «هرمان اوبرت» آلمانی و«روبرت‌گودارد» آمریکایی که تحقیقات‌مداوم آنان بوضع اصول استفاده از موشك منتهی گردید پیشرفت شایان ملاحظه‌ای کرد.

تسیولکوفسکی درسال ۱۹۰۳ طرح موتور فشفشه‌ای را با سوخت مایع درمجلهٔ «سیانتیفیك ابزورور» منتشرساخت وتا روز آخر عمرخود در سال ۱۹۳۵ بتکمیل کارهای خود پرداخت لیکن بیست سال بعد درختی که او کاشته بود به‌ثمر رسید. جای تردید نیست که افتخار طرح نخستین ماه مصنوعی‌که بعنوان ایستگاه‌بین سیاره‌ای برای مسافرت کیهانی بکار میرود ازتسیولکوفسکی‌است.

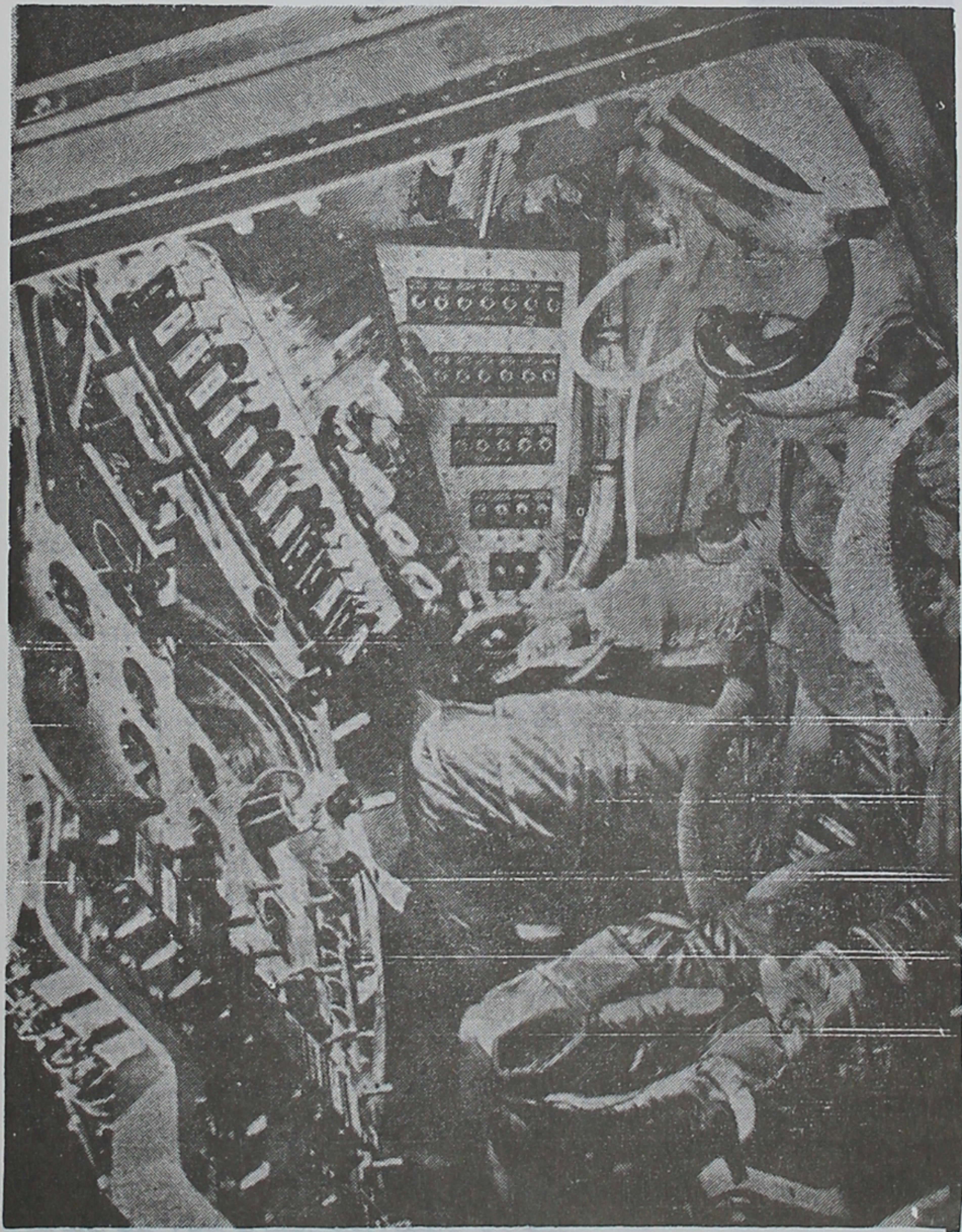
پرفسور هرمان‌اوبرت‌نیزبنوبه خودنتیجه نخستین‌محاسبات لازم را برای برتاب ومسیر جسمی که بوسیله بشربفضا پرتاب‌شود منتشر ساخت. نتایج این محاسبات‌حتی بنظردانشمندان تردیدآمیز بود. اغلب مهندسان ودانشمندان آن روزگار برای این‌محاسبات ارزش علمی قائل نبودند و عقیده داشتند که هرگز از روی کاغذ تجاوز نخواهد کرد وجامه عمل نخواهد پوشید. بعلاوه درآنهنگام پیش‌بینی نوع سوخت لازم برای پرواز موشك بارتفاعات ومسافات زیاد بسیاردشوار بود.

بااین حال درسال ۱۹۲۶ «گودارد» نخستین موشك را با سوخت مایع بفضا پرتاب کرد. درسال ۱۹۲۸ انجمن فضانوردان درآلمان تشکیل شد ودانشمندان دیگر نظیر «اوهمان» و «والمیره» و روبرت اسنولت پلتری» و «جناتانو آرتور وکروسو» در زمینه موشك‌سازی به مطالعات علمی وتجارب بسیار ساده ومقدماتی پرداختند.

مسئله تهیه سوخت موشك‌ها

چنانکه گفته شد کار موشکها مبتنی براصل کنش وواکنش است. موشك دارای محفظه‌ای

شبیه به‌لوله درازی است که درون آن سوخت جامد یا مایع قراردارد وانفجار این‌ماده سوخت گازی بادرجه حرارت وفشار زیاد ایجادمینماید . که هنگام خروج ازروزنه‌ای درانتهای‌موشک درجه حرارت وفشارش کاهش می‌یابد . یعنی انرژی حرارتی‌آن تبدیل به‌انرژی مکانیکی میشود.

در داخل موشک

خروج گاز از روزنه انتهای موشک عکس‌العملی بوجود میآورد که موجب راندن موشک بجلو می‌شود . دارین شرایط باید ازسوختی استفاده کرد که بتواند انرژی حرارتی لازم را درزمان

مطلوب وبمقدار موود نیاز بدهد . بعلاوه هر واحد جرم این ماده سوخت بتواند حداکثر انرژی ممکن را آزاد نماید .

والترشیرا

سوخت موشکها ممکن است جامد یا مایع باشد . نخستین سوختها که طی جنگ جهانی دوم با موفقیت بکارمیرفت برمبنای نیتروگلیسیرین ونیتروسلولز یا هیدروکربورهای جامد و کلرات دوپطاس تهیه میشد . اما متوقف ساختن اشتغال سوخت جامدپس از آنکه آتش زده شد بسیار دشوار است ، برعکس اشتغال‌سوخت‌مایع را بوسیله تنظیم مقدار ورود آن باطاقك احتراق بسهولت میتوان کنترل کرد . بعلاوه سوختهای مایع اغلب هنگام احتراق انرژی بیشتری ایجاد مینماید . در حدود سال ۱۹۳۰ چند نفر جوان به رهبری پرفسور «ورنرفون برون» که در آنزمان دانشمند گمنامی بود دربرلن به تجربه ساده و مقدماتی پرتاب موشك پرداختند که توجه ستاد ارتش آلمان را جلب کرد . تحقیقات‌اوبرت وهمکارانش که «ورنرفون‌برون» یکی‌از آنان بود به تبلیغ آلمان نازی کمك کرد وسرانجام درسال ۱۹۴۴ موجب پیدایش سلاح V-۲ شد که یك تن مواد منفجره را باسرعت ۵۰۰۰ کیلومتر درساعت تامسافت ۴۰۰ کیلومترحمل میکرد .

آغاز عصرسفر بفضا

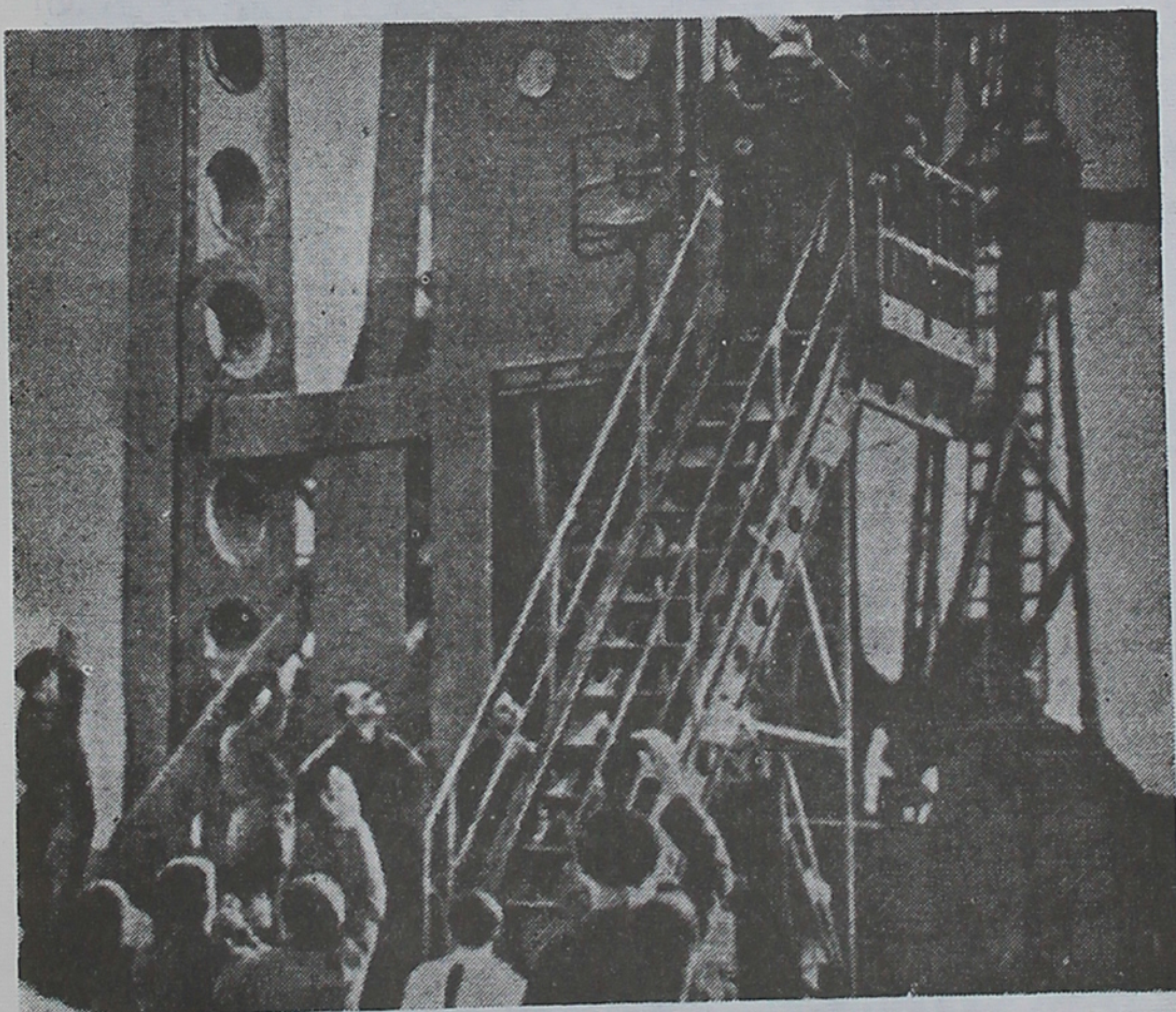
از جنگ دوم جهانی به‌بعد تکنیك‌موشك‌سازی پیوسته‌درحال تکامل وپیشرفت بوده‌است. در سال ژئوفیزیکی بین‌المللی که از ۱۹۵۷ تا ۱۹۵۸ طول کشید تصمیم گرفته شد که ملل مختلف جهان مطالعاتی درباره شکل کره زمین وجو پیرامون آن وحوزه مغناطیسی زمین‌انجام دهند . همچنین برنامه پرتاب ماههای مصنوعی پیش‌بینی شد ودولتین آمریکا وشوروی درنظر داشتند که به‌پرتاب ماه مصنوعی مبادرت نمایند وهیچکس درغرب تردیدی نداشت که‌آمریکائیان زودتر باین کار توفیق خواهند یافت . لیکن حادثه غیرمنتظری عقیده مردمان غرب‌رادراین‌باره تغییر داد .

روز چهارم اکتبرسال ۱۹۵۷ عصرفضائی آغازشد ودانشمندان شوروی باپرتاب‌نخستین ماه ساخت بشر و قرار دادن آن در مداری بدور زمین راه تحقق رؤیا و آرزوی دیرین بشر را گشودند .

این نخستین کوشش موفقیت‌آمیز انسان در راه کشتیرانی دراقیانوس فضای پیرامون زمین ونوید گشایش عصر مسافرت بفضابودکه بسیاری ازجهانیان را بشگفتی‌وحیرت واداشت. مردم بسیاری درتمام قسمتهای کره ارض بصدای مخصوص اسپوتنیك اول (پیپ پیپ) که‌جریان مسافرت خودرا درفضا بوسیله امواج رادیو برای زمینیان شرح میداد گوش میدادند. چشمهای بسیاری هنگام سپیده‌دم وغروب آفتاب برای تماشای این منظره جدید و بهت‌آور بسوی آسمان دوخته می‌شد .

نخستین ماه مصنوعی همچنان بحرکت خوددرمناطق خاموش فضاادامه میداد که روزسوم نوامبر سال ۱۹۵۷ ماه مصنوعی دیگری ازطرف دانشمندان شوروی به آسمان پرتاب شد ، این ماه مصنوعی که اسپوتنیک دوم نام داشت ماده سگی پشمالو را باخود به آسمان برد تاعکس العمل موجودات زنده درشرایط واوضاع فضا آزمایش وآشکار شود .

اگر این قمرمصنوعی ووسایل کارگذاشته درآن وسگ را قبل ازپرتاب باترازومیکشیدند باندازه یك اتومبیل فولکس واگن وزن داشتند .

یوری گاگارین خود را برای پرواز آماده میکند

نخستین قمرمصنوعی ایالات متحده آمریکا بوسیله موشك ژوپیتر آرتش درروز ۳۱ ژانویه سال ۱۹۵۸ به آسمان پرتاب شد . این ماه مصنوعی که کاشف نام گرفت ازمدار خود که از ۳۳۰ تا ۱۶۰۰ میلی زمین تغییر می کرد علائم رادیوئی را بزمین مخابره میکرد .

روز پانزدهم ماه مه سال ۱۹۵۸ سومین اسپوتنیك شوروی بوزن ۱۳۲۷ کیلوگرم که تقریباً یك تن آنرا وسایل و ادوات علمی تشکیل میداد به آسمان پرتاب شد ودرارتفاع ۱۸۸۱ کیلومتر گردش خودرا بدور زمین آغاز کرد .

مطالعه ماه - عکسبرداری ازپشت ماه ، لرزه نگاری ازسطح ماه وتعیین آن، اندازه گیری میزان رادیوآکتیویته ماه ویونوسفر ومیدان مغناطیسی آن سیاره ، استقرارایستگاه فضائی در

ماه برای انجام تحقیقات نجومی و فیزیکی.

یوری گاگارین - گرمان تیتوف - نکلایوف و پوپوویچ چهار مرد فضانورد شوروی

مطالعات سیارات مریخ و زهره و مشتری - تحقیق دربارهٔ جو و چگونگی سطح این سیارات و اندازه‌گیری میدان مغناطیسی و کمربند تشعشعی آنها، مطالعه دراحوال ماه مریخ.

نجوم اشعه ماوراء بنفش و اشعه مجهول - تحقیق و مطالعه درباره اشعه ماوراء بنفش و اشعه مجهولی که از خورشید و سیارات و ثوابت و سحابی‌ها ساطع میشود.

نجوم اشعه مرئی - تعیین اندازه و شکل دقیق اجرام سماوی و اندازه‌گیری میزان درخشندگی کهکشان‌های دور.

رادیو آسترونومی - ضبط امواج رادیوئی بطول ۳۰ تا ۱۰۰ متر که ازانواع گوناگون اجسام فلکی یعنی کهکشان‌ها و سحابی‌ها و خورشید و مشتری تشعشع مینماید.

مطالعه فضای بین سیارات - تعیین غلظت و درجه حرارت گازها و الکترونها و شدت میدان مغناطیسی درفضای میان سیارات و فوران ذرات خورشیدی و مواد شهابی و سنگ‌های آسمانی.

فیزیك اشعه کیهانی - تعیین ترکیبات شیمیائی وطیف انرژی اشعه کیهانی. الکترونها وپوزیترونها . نجوم گاما یعنی ضبط تشعشع گاما از فضای کیهان. اشعه کیهانی خورشیدی (پروتونها، هسته، الکترونها، اشعه‌گاما) تغییرات اشعه کیهانی. فوران آنیتروتروپی اشعه کیهانی. تحقیق‌درباره جریانهای مادی درانرژی‌های فوق‌العاده زیاد.

آزمایش نسبیت عمومی اینشتین - انحراف اشعه درحوزه خورشید، تأثیر دوران.

تحقیق درباره یونوسفر - ترکیب شیمیائی گازوینها والکترونها (غلظت درجه‌حرارت تغییرات موسمی.

میدان تشعشع زمین - ترکیب و شکل و تغییرات موسمی میدان تشعشع زمین، ارتباط این تشعشع با فعالیت خورشید و نورهای قطبی و اختلالات مغناطیسی.

حوزه مغناطیسی زمین - حوزه مغناطیسی در نزدیك زمین. دستگاههای جزیانی، تغییرات موسمی

توزیع وتولید امواج الکترومغناطیسی دریونوسفره - انتشار امواج رادیونی کوتاه وبلند، تشعشع رادیوئی- جریانها وکمزبندهای تشعشی.

بیولوژی پروازهای کیهانی - تعیین اثرات بیوزنی و تشعشع کیهانی روی سرنشینان سفینه فضائی. جستجوی موجودات زنده درمریخ وماه وشاید سایر سیارات منظومه شمسی و ماههای آن.

استفاده برای مقاصد علمی - ایجاد ارتباط تلویزیونی درسراسرجهان، استقراررابطه تلفونی در سراسرجهان، پیشگونی وضع جوی، مساحی ونقشه برداری ازکره زمین، دریانوردی و هواپیمائی.

اینها بود وظائف اصلی تحقیقات فضائی که برای حل آنها تاکنون ازماههای مصنوعی استفاده شده وبعداً باید استفاده شود. ظاهراً مهمترین آنها ایجاد شبکه تلویزیون جهانی و پیشگونی وضع هواست.

استقرار ارتباط تلفنی درطول قارهها بوسیله تقویت نمودن خطوط، با وجود هزینه هنگفتی که دارد، امکان پذیراست اما مسأله انتقال برنامههای تلویزیونی از روی اقیانوسها دشوارتر وپیچیدهتر است. برای این منظور باید درکشتیها ایستگاههای رله وتقویت نصب کرد باینجهت معمای پخش امواج تلویزیونی درتمام نقاط جهان باید به‌کمك ماههای مصنوعی حل شود وبا موفقیت نیز حل خواهد شد. حتی تاکنون کوششهائی دراین زمینه ازجانب آمریکا با پرتاب ماه مصنوعی «تله استار» بعمل آمده است.

نقش ماههای مصنوعی درزمینه پیشگونی اوضاع جوی این است که به ما امکان میدهد حرکت وتوضیع توده ابرهارا درفضای بسیار پهناوری ازآسمان کره زمین روی پرده تلویزیون مشاهده کنیم و بسرعت نقشه آسمان ابرآلود نقاط مختلف جهان را درمدت مطلوب ترسیم نمائیم.

تحقیقات علمی که در فضای کیهان بعمل میآید رشتههای مختلف چهار دانش زیر را در بر میگیرد:

نجوم - جغرافیا - فیزیك - بیولوژی.

بعلاوه قسمت اعظم مسائلی را که بوسیله ماههای مصنوعی وموشکها مورد مطالعه قرار میگیرد میتوان جزو دانش جدیدی بنام نجوم علمی محسوب داشت.

ماه

بدیهی است که ماه بعلل مختلف نخستین جسم آسمانی است که موشكهای فضاپیما بسوی آن پرواز کردهاند. تحقیقات نشان داده که میدان مغناطیسی ماه لااقل ۵۰۰ برابر ضعیفتر از حوزه مغناطیسی زمین وشاید ازاین هم ضعیف‌تر است. کره ماه یونوسفر، یعنی قشرگاز یونیزه شده قابل ملاحظهای که آنرا احاطه کرده باشد، ندارد. ازپشت ماه عکسبرداری شده است وتردیدی

نمیتوان داشت که درآینده نزدیك نقشه جغرافیائی کاملی ازکره ماه سرشار از بسیاری کشفیات تازه تهیه خواهد شد.

مسائل جدیدی درتحقیقات ماه مطرح شده است. مثلا باید درباره لرزه‌ها وارتعاشات سطح ماه تحقیق کرد. تاکنون هنوز معلوم نشده که آیا ماه کره کاملا سرد ومنجمدی است یا گاهگاه از درون آن مواد مذاب بخارج فوران مینماید وموجب لرزه وارتعاش این کره آسمانی میشود. چگونه باید این معماها را حل کرد؟ ظاهراً باید دستگاه لرزه نگاری درسطح ماه فرود آورد و لرزه‌ها و ارتعاشات سطح آنرا، در صورتی که حقیقتاً وجود داشته باشد، ثبت کرد. همچنین میتوان میزان رادیو آکتویته موادکره ماه وبرخی خواص دیگرآن را تعیین نمود تمام این عملیات را بادستگاههای خودکار انجام خواهند داد ونتایج بدست آمده را بزمین مخابره خواهند کرد. بعلاوه تردیدی نمیتوان داشت که درآینده از ماه بعنوان ایستگاه فضائی برای یکرشته تحقیقات کیهانی استفاده خواهند کرد.

کره ماه بسبب آنکه فاقد آتمسفر ویونوسفراست وکمربند مغناطیسی ضعیفی دارد برای انجام این تحقیقات بسیار مساعد میباشد. بسخن دیگرماه دارای همان مزایای ماههای مصنوعی است که با فاصله زیاد اززمین پرتاب شده‌باشند. بعلاوه استفاده ازکره ماه برای انجام تحقیقات علمی ازبسیاری جهات راحت‌تر و ساده‌تر است.

مریخ وزهره

اطلاعات ما ازسیارات منظومه شمسی بسیار کم است وآنچه ازاین سیارات میدانیم بسیار یکجانبه است. مثلا تاکنون همیشه بحث دراین بوده که آیا درکره مریخ گیاه وجود دارد یانه؟ وضع اقلیمی این سیاره چگونه و ترکیب آتمسفرش چیست؟ درباره زهره مطالب بسیاری مینویسند ومسائلی که درتحقیقات این کره آسمانی مطرح می‌شود کاملا معلوم ومشخص است کافیست بگوئیم که سطح زهره بسیار بددیده می‌شود وباینجهت اطلاعات ما ازاین سیاره کمتر ازمریخ است مدت گردش زهره بدور خودش معلوم شده ولی هنوز دانشمندان نمی‌دانند که آیا این سیاره حوزه مغناطیسی دارد یانه؟ وجود حوزه مغناطیسی درکره مریخ نیز تأیید نشده است. این معماهای حل نشده را باید بوسیله ماههای مصنوعی وموشکهای فضاپیما آشکارساخت. درزمینه مطالعات مریخ باید دراینجا باختصار راجع بمعمای ماههای این سیاره بحث کنیم. همه میدانند که مریخ دوماه بنامهای عجیب دارد: یکی ازآنها فوبوس یعنی «ترس» ودیگری «دیموس» یعنی «وحشت» نامیده میشود! این نامها را بآن جهت براین ماهها نهاده‌اند که سیاره مریخ بزبان یونانی مارس نامیده میشود ودراساطیر یونان مارس خدای جنگ بوده ودوملتزم رکاب بنامهای ترس ووحشت داشته است!

هردوماه مریخ خصوصیات جالبی دارند. اولا بسیار کوچکند. شعاع دیموس چهار کیلومتر وشعاع دیموس چهار کیلومتراست. بعلاوه فاصله این ماهها از سطح مریخ بسیار کم است. مثلا فوبوس درمسافت ۹۴۰۰ کیلومتری مریخ بدورآن گردش می کند درحالیکه شعاع خود سیاره ۳۳۰۰ کیلومتراست. برای مقایسه باید گفت که شعاع کره زمین ۶۳۸۰ کیلومتراست وماه زمین،

که شعاعش ۱۷۴۰ کیلومتر باشد درمسافت۳۸۴ هزار کیلومتر بدور سیاره ماه می‌چرخد.

گردش فوبوس بدورمریخ باندازه‌ای سریع است که مدارخودرا درمدت یك‌سوم شبانه‌روز کره مریخ بپایان‌می‌رساند.

شب وروزکره مریخ تقریباً باندازه شب‌ووز زمین یعنی۲۴ساعت و۳۷دقیقه و۳۳ثانیه است وفوبوس درمدت ۷ساعت و۳۹ دقیقه یگبار دور مریخ می‌چرخد.

دیموس نیزبسرعت دورمریخ گردش می کند ومدارخودرا بمدت یکروزو شش ساعت و۲۱ دقیقه می‌پیماید وفاصله آن ازمریخ ۲۴ هزارکیلومتر است.

ماههای مریخ درسال ۱۸۷۷ هنگام تقابل بزرگ که فاصله زمین ومریخ بکمترین‌مقدار یعنی ۵۵ میلیون‌کیلومتر می‌رسد، بوسیله اخترشناسان‌کشف شدند. تقابل بزرگ مریخ وزمین هر۱۵ یا۱۷ سال یکبار روی می‌دهد.

تذکر این نکته جالب است که صدوپنجاه سال پیش از کشف ماههای مریخ «ژوناتان ـ سویفت» درکتاب خود بنام «سفرهای گولیور» وجود این ماهها را تذکر داده است. عنوان‌یکی ازقسمت‌های این‌کتاب «مسافرت به‌لاپوتا» امت وسویفت دراین قسمت‌کامیابیهای اخترشناسان لاپوتی راکه تلسکوپهای بسیار خوب دراختیار داشته‌اند چنین توصیف می‌کند:

«این‌تلسکوپها بآنان‌امکان می‌دادکه درکشفیات خود ازاخترشناسان اروپائی ما به‌میزان قابل ملاحظه‌ای پیش بیفتند. مثلا توانسته‌اند فهرستی شامل ده هزار ستاره ثابت تنظیم نمایند حال آنکه مفصل‌ترین فهرستهای ستارگان ما فقط شامل یکسوم این مقداراست.

بعلاوه اخترشناسان آن دیار دو ستاره‌کوچك یا ماه‌که دورمریخ می‌چرخدکشف کرده‌اند فاصله نزدیکترین این ماهها از مرکزمریخ باندازه سه‌برابرشعاع آن سیاره و فاصله ماه دیگر باندازه ۵ بوابرشعاع آن سیاره است. ماه اول درمدت ده ساعت وماه دوم درمدت۲۱ ساعت‌مدار خودرا می‌پاید.»

نکته جالب اینجاست‌که سویفت مخصوصاً درباره دوماه مریخ‌که‌کوچك ونزدیك بـه‌آن سیاره‌اند بحث می کند از خواندن این سطور بی‌اراده این حدس پیدا می‌شودکه شاید اخترشناس گمنامی ماههای مریخ راکشف‌کرده وسویفت‌را ازوجودآنها مطلع ساخته است. لیکن درحقیقت چنین نبوده است. ماههای مریخ بسیارکوچك‌اند وکشف‌آنها فقط دردهه هفتم قرن‌گذشته امکان پذیر بوده است زیرا درآن دوران تلسکوپهای نسبتاً قوی‌که مشاهده ماههای مریخ ازپشت آنها مقدور بوده متداول گشته است. باینجهت هیچ تردیدی نیست که نوشته سویفت فقط حدسیاتـی بوده است. اما چگونه می‌توان چنین حدس صائبی داشت:

شاید چندان دشوار نباشد.

مطلب دراین است‌که گالیله درسال ۱۶۱۰ چهارقمر درخشان مشتری راکشف کرده بود مشتری رویهم ۱۲ ماه دارد لیکن چهارماه آن سیاره درخشان‌تر است و درزمان حیات سویفت مردم تنها ازوجود این چهارماه مشتری اطلاع داشتند. زمین نیز یـك مـاه دارد. مریخ میان زمین ومشتری قرارگرفته است. باینجهت بدیهی است‌که مریخ باید دویا سه‌ماه داشته باشد. اما چون مریخ بزمین نزدیکتر ازمشتری است شاید سویفت تصورکرده که برای آن سیاره سه مـاه

زیاد باشد.

ولی چرا ماههای سویفت نیز همانند ماههای حقیقی مریخ کوچک ودر نزدیکی آن سیاره قرار دارند؟ زیرا اگربزرگ بودند حتماً اخترشناسان زمان سویفت با تلسکوپهای ساده خود آنها را می‌دیدند. لذا سویفت ناگزیربود این ماهها راکوچك ونامحسوس جلوه‌گرسازد.

پیشگوئی سویفت درباره توجه و علاقه شدید اختر شناسان به‌ماههای مریخ بسیار جالب است.

راستی که این ماهها اسرارآمیزند ومسئله پیدایش آنها هنوز معلوم نشده، این ماهها بقدری کوچك وباندازه‌ای به‌مریخ نزدیك اندکه بی‌اراده توجه‌را جلب می کنند وآدمی‌را به‌خیال‌پردازی وا می‌دارند. حتی این فرضیه پیش کشیده شدکه ماههای مریخ طبیعی نبوده بلکه قمرهای مصنوعی هستند. البته این فرضیه اساس وپایه واقعی ندارد لیکن اخترشناسان را بمطالعه دقیق ماههای مریخ وا می‌دارد.

بس ازمریخ وزهره مطالعه «مشتری» بزرگترین سیاره منظومه شمسی ما، که خصوصیات زیادی دارد جالب است. فقط بذکر یکی ازخصیصه‌های این‌سیاره اکتفا می کنیم: مشتری منبع امواج رادیوئی بسیار نیرومندی است که با طول موج ۱۵ متر در فضا منتشر می گردد و این امواج جزو امواج رادیوئی هستند! این بدیده عجیب را اینك بطرق رادیو آسترونومی مورد مطالعه قرار میدهند. مشتری را بوسیله قمرهای مصنوعی باید مطالعه کرد و مطالعه خواهند کرد.

قمرهای رصدخانه چه‌حکایت میکنند؟

تحقیقات نجومی با ماههای مصنوعی دردرجه اول شامل ترصدات اشعه ماوراء بنفش و مادون قرمزمیشود وگاهی این رشته ازاخترشناسی‌را نجوم ماوراء بنفش ورونتگن نیزمینامند. اخترشناسی «عادی» تنها به‌نور مرئی که بخوبی از جو زمین نفوذ مینماید منحصر میگردد. باینجهت تقریباً تمام مطالعات نجومی قرون گذشته فقط بوسیله چشم با تلسکوپها انجام گرفته است. مطالعه اجرام فلکی باوسائل دیگر وبوسیله اشعه با طول موج متفاوت با اشعه نور مرئی نه تنها تکرار دقیقتر ترصدات نجومی گذشته است بلکه برعکس باختر شناسان امکان میدهد تا اطلاعات جدید وپرارزشی نیزبدست آوردند.

برای روشن شدن مطلب بتذکر نکته‌کوچکی اکتفا میکیم: چنانکه همه میدانند خورشید هاله‌ای داردکه اگر هنگام‌کسوف کلی به‌آن اختر فروزان نگاه‌کنیم بصورت درخشش مروارید گونی درپیرامون آن جلوه میکند.

ارتفاع هاله ازسطح خورشید تقریباً چند برابر شعاع آن ستاره است. اما هنگام کسوف کلی باچشم فقط قسمت داخلی این هاله راکه بسیار کوتاه است میتوان‌مشاهده‌کرد.

هاله خورشید را فقط هنگام‌کسوف کلی بدون زحمت زیاد میتوان.دید زیرا نور ساطع شده ازآن میلیونها مرتبه ضعیفترازنورخورشید است. امامعلوم شده‌که امواج رادیوئی طویلتر ازیک‌متر از هاله خورشید پخش میشود ولذا باتجزیه وتحلیل امواج بطول یك‌متر که ازخورشید تشعشع می‌یابد میتوان مستقیماً هاله خورشید را مورد مطالعه قرار داد.

از هاله خورشید اشعه رونتگن وماوراء بنفش نیز ساطع میشود . علت تشعشع این امواج آنست که حرارت هاله خورشید بسیارزیاد است وبیك میلیون درجه سانتی گراد میرسد حال آنکه حرارت سطح خورشید وباصطلاح فوتوسفر آن فقط در حدود شش هزار درجه سانتی گراد است . که حرارت جسمی هرچه بیشترباشد طول موج اشعه ساطع شده ازآن کمتراست . وبهمین جهت هاله خورشید چشمه تشعشع امواج کوتاه (رونتگن وماوراء بنفش) میباشد .

مثال ذکر شده نشان میدهد که تحقیق در باره امواج بطولهای مختلف چه اهمیت قابل ملاحظه‌ای دارد . نه‌تنها مطالعه خورشید بلکه تحقیق در باره سیارات و ثوابت وسحابیها جزو وظائف نجوم رونتگن واشعه ماوراء بنفش است . علاوه بر نجوم رونتگن میتوان درباره نجوم گامانیز بحث کرد . اشعه گاماکه بوسیله ماههای مصنوعی آغازشده ممکن است اطلاعات پرارزشی ازمناطق بسیار دور کیهان که حتی درآنسوی مرزهای سحابی قرارگرفته در اختیار دانشمندان بگذارد .

بکمك ماههای مصنوعی رصدخانه معماهای نجومی دیگر مانند مطالعه فضای بین سیارات، مواد شخانه‌ای ، فورانهای ذره‌ای خورشید وستارگان وترکیبات وعوامل پیدایش آنها تاکنون ازبسیاری جهات مجهول مانده است . این سرباستانی نجومی که حتی اجداد کهن ما درباره آن بتفکر میپرداختند ممکن است بوسیله ماههای مصنوعی حل شود . مثلا هنگام ظهور یك ستاره دنباله‌دارمیتوان موشك فضاپیمالی را به‌آسمان پرتاب کرد تاضمن عبورازکناره ستاره‌دنباله‌دار اطلاعات پرارزش وسودمندی از آن بزمین مخابره نماید یا هنگام بازگشت بزمین این اطلاعات را دراختیار دانشمندان بگذارد .

مهمترین ماه‌های مصنوعی شوروی

۱ ـ چهارم اکتبر سال ۱۹۵۷ (۱۲ مهر ۱۳۳۶)

نخستین ماه مصنوعی جهان بنام اسپوتینك بفضا پرتاب شد ودرمدار زمین قرار گرفت. وزن این قمرمصنوعی ۸۳/۶ کیلوگرم بود ودر ارتفاع ۹۴۷ کیلومتری بدورزمین میگشت . این ماه مصنوعی که در مدت ۹۶۱۷ دقیقه یکبار گرد زمین میچرخید روز چهارم ژانویه سال ۱۹۵۸ یعنی پس ازسه ماه وارد جو زمین شد وعمرش بپایان رسید .

۲ ـ سوم نوامبر سال ۱۹۵۷ (۱۲ آبان ۱۳۳۶)

بدنبال نخستین کاشف فضا اسپوتینك دوم در مدار خود قرارگرفت . این ماه مصنوعی سگ فضانوردی بنام لایکا را حمل میکرد .

وزن اسپوتینك دوم ۵۰۸۳ کیلوگرم بود ودر ارتفاع ۱۶۷۱ کیلومتری بدور زمین می‌چرخید ومدت هردورگردش آن ۱۰۳۷ دقیقه طول میکشید . اسپوتینك دوم روزچهارم آوریل سال ۱۹۵۸ یعنی پس از پنج ماه وارد جو زمین شد واز بین رفت .

۳ ـ پانزدهم ماه مه سال ۱۹۵۸ (۲۵ اردیبهشت ۱۳۳۷)

سومین قمرمصنوعی بفضا پرتاب شد. تقریباً یك‌تن ازوزن کلی آن که به ۱۳۲۷ کیلوگرم

میرسید وسائل وادوات آزمایشی وتحقیقاتی بود . این‌ماه مصنوعی درفاصله ۱۸۸۱ کیلومتری بدور زمین میچرخید ومدت هردور گردش آن ۱۰۶ دقیقه بود وروز ششم آوریل سال ۱۹۶۰ (نزدیك به‌دوسال بعد) وارد جو زمین شد وازبین رفت .

۴ ـ دوم ژانویه سال ۱۹۵۹ (۱۲ دیماه ۱۳۳۷)

نخستین موشك فضاپیمای شوروی بنام مچتا (رویا) بفضا پرتاب شد . وزن این موشك ۱۴۷۲ کیلوگرم است ودر مدت ۴۵۰ شبانه‌روزیکبار دور خورشید میچرخید .

۵ ـ دوازدهم سپتامبر سال ۱۹۵۹ (۲۱ شهریور ۱۳۳۸)

دومین موشك فضانورد بفضا پرتاب شد وپس‌از دوشبانه‌روز بکره ماه فرود آمد ونشان شوروی را به‌آن سیاره رسانید وزن این موشك ۱۵۱۱ کیلوگرم بود .

۶ ـ چهارم اکتبر سال ۱۹۵۹ (۱۲ مهرماه ۱۳۳۸)

سومین موشك فضانورد راه ماه را درپیش گرفت . این موشك که ۱۵۵۲ کیلوگرم‌وزن داشت یك «ایستگاه خودکار بین سیاره‌ای» بود و از قسمت نامرئی ماه عکس گرفت . مشاهده عکس‌هائی که این موشك از پشت ماه برداشته و با فرستنده تلویزیون نصب شده درآن بزمین ارسال گردیده بسیار هیجان‌انگیز است .

۷ ـ پانزدهم ماه مه سال ۱۹۶۰ (۲۵ اردیبهشت ۱۳۳۹)

نخستین سفینه فضائی درمدار زمین قرارداده شد . وزن این سفینه ۴۵۴۰ کیلوگرم و وزن‌آلات وادوات علمی نصب شده درآن ۱۹۴۰ کیلوگرم بود . هدف ازپرتاب این سفینه‌یافتن طرق بازگشت بزمین بود .

۸ ـ نوزدهم اوت سال ۱۹۶۰ (۲۸ مرداد ۱۳۳۹)

دومین سفینه فضائی بوزن ۴۶۰۰ کیلوگرم درمدار زمین قرارگرفت . این‌سفینه‌دوسگ بنام بلکا و استرلکا را حمل میکرد ودرهیجدهمین دورگردش خود بفرمان رادیوئی که ازرمین مخابره شد ، فرود آمد ودرمحلی که پیش‌بینی شده بود بزمین نشست .

۹ ـ اول دسامبر سال ۱۹۶۰ (۱۰ آذرماه ۱۳۳۹)

سومین سفینه فضائی بوزن ۴۵۶۳ کیلوگرم بفضا پرتاب شد . این سفینه حامل‌دوسگ بنام پچلکا و موشکا وموجودات زنده دیگر بود .

۱۰ ـ دوازدهم فوریه سال ۱۹۶۱ (۲۳ بهمن ۱۳۳۹)

ماه‌مصنوعی سنگینی بوزن شش تن و نیم بفضا پرتاب شد .

درهمان روز ازعرشه این ماه مصنوعی موشك حامل ایستگاه خودکار «بین سیاره‌ای» به فرمان رادیوئی که اززمین داده شد بسوی زهره پرواز کرد .

۱۱ ـ نهم مارس ۱۹۶۱ (۱۸ اسفند ۱۳۳۹)

چهارمین سفینه فضائی بوزن ۴۷۰۰ کیلوگرم درمدارحساب شده بدورزمین قرارگرفت. این سفینه حامل مجسمه یك انسان و سگی بنام چرنوشکا وموجودات زنده دیگر بود و هدف از پرتاب آن تحقیقات بیولوژیکی بود . همان روز سفینه فضائی در محل پیش‌بینی شده بزمین

بازگردانده شد .

۱۲ ـ بیست‌وسوم مارس سال ۱۹۶۱ (۳ فروردین ۱۳۴۰)

پنجمین سفینه فضائی بوزن ۴۶۹۸ کیلوگرم بایك مجسمه انسان وسگی بنام زوزدچگا وموجودات زنده دیگر به‌فضا پرتاب شد وهمان روز درمحل پیش‌بینی شده فرود آمد .

۱۳ ـ دوازدهم آوریل ۱۹۶۱ (۲۳ فروردین ۱۳۴۰)

ساعت ده صبح بوقت مسکو خبرگزاری تاس اطلاع دادکه سفینه فضائی بنام «واستوك» با سرنشینی بنام «یوری گاگارین» بفضا پرتاب شد وپس‌از یکدورگردش درپیرامون زمین‌سالم درمحل پیش‌بینی شده بزمین نشست .

۱۴ ـ ششم اوت سال ۱۹۶۱ (۱۵ مرداد ۱۳۴۰)

سرگرد « گرمان تیتوف » با سفینه فضائی بنام « واستوك۲ » درمدت ۲۵ ساعت‌هفده‌بار دور زمین گشت وپس‌ازپیمودن مسافت ۷۰۰/۰۰۰ کیلومتر سالم درمحل پیش‌بینی شده بزمین نشست .

۱۵ ـ بیست‌وششم آوریل ۱۹۶۲ (۶ اردیبهشت ۱۳۴۱)

پرتاب ماه مصنوعی بنام «کوسموس۴» . این ماه مصنوعی پس‌ازانجام برنامه تحقیقاتی خود روز سی‌ام آوریل همان سال با موفقیت به‌محل پیش‌بینی شده بازگردانده شد .

۱۶ ـ یازدهم اوت سال ۱۹۶۲ (۲۰ مرداد ۱۳۴۱)

ساعت ۱۱ونیم بوقت مسکو واستوك۳ بسرنشینی نیکلایف بفضا پرتاب شد .

۱۷ ـ دوازدهم اوت سال ۱۹۶۲ (۲۱ مرداد ۱۳۴۱)

ساعت ۱۱ و دو دقیقه بوقت مسکو واستوك۴ بسرنشینی باپویچ بفضا پرتاب شد .

مهمترین ماه های مصنوعی امریکا

۱ ـ سی ویکم ژانویه ۱۹۵۸ (۱۱ بهمن ۱۳۳۶)

نخستین ماه مصنوعی امریکا بفضا پرتاب شد . وزن این ماه مصنوعی ۱۸/۱۳ پوند (درحدود هشت‌کیلوگرم) بود.

۲ ـ ۱۷ مارس سال ۱۹۵۸ (۲۶ اسفند ۱۳۳۶)

پیشتاز اول بوزن ۳/۲۵ پوند (در حدود ۱/۵ کیلوگرم) بفضا پرتاب شد . این ماه مصنوعی درمدت ۱۳۴/۳ دقیقه درفاصله حداکثر ۵۵۲۴ کیلومتری زمین یکباربدورسیاره‌ماه میچرخد وتا یکهزارسال دیگر بگردش خود ادامه خواهد داد . هدف ازپرتاب این ماه‌مصنوعی تعیین شکل حقیقی زمین بود .

۳ ـ ۲۶ مارس سال ۱۹۵۸ (۶ فروردین ۱۳۳۷)

کاشف سوم بوزن ۱۸/۵۶ پوند (درحدود هشت کیلوگرم) بفضا پرتاب شد .

این ماه مصنوعی درمدت ۱۱۵/۹ دقیقه درحداکثر فاصله ۲۷۹۳ کیلومتری یکبارگرد زمین میچرخد وروز ۲۷ ژوئن سال ۱۹۵۸ (یعنی سه‌ماه بعد) وارد جو زمین شد وازبین رفت .

هدف ازپرتاب این ماه مصنوعی تحقیق درباره تشعشعات فضائی بود .

۴ - اول آوریل سال ۱۹۶۰ (۱۲ فروردین ۱۳۳۹)

تیروس اول بوزن ۲۷۰ پوند (درحدود ۱۳۰ کیلوگرم) بفضا پرتاب شد .

این ماه مصنوعی درفاصله حداکثر ۷۴۸ کیلومتری هر ۹۹/۱ دقیقه یکبار گرد زمین میچرخید و در مدت ۷۸ روز گردش خود بدور سیاره ماه رویهم ۳۲۹۵۲ عکس ازسطح زمین برداشت ومخابره کرد .

۵ - سوم نوامبر سال ۱۹۶۰ (۱۲ آبان ۱۳۳۹)

کاشف هشتم بوزن ۹۰/۴ پوند (در حدود چهل کیلوگرم) بفضا پرتاب شد . این ماه مصنوعی درفاصله حداکثر ۲۲۷۶ کیلومتری بمدت ۱۱۲/۷ دقیقه یکبار دورزمین میچرخد و گردش آن ۲۰ سال دیگر ادامه خواهد داشت . دراین ماه مصنوعی یك آزمایشگاه‌اندازه‌گیری تشعشع کیهانی نصب شده بود ونتیجه رضایت‌بخشی ازآن بدست آمد .

۶ - ۲۵ مارس ۱۹۶۱ (۵ فروردین ۱۳۴۰)

کاشف دهم بوزن ۷۶ پوند (درحدود سی‌وپنج کیلوگرم) بفضا پرتاب شد . این ماه مصنوعی درفاصله حداکثر ۱۸۰ کیلومتری هر ۸۲/۲ دقیقه یکبارگرد زمین میچرخید وظاهراً درآوریل سال ۱۹۶۱ (یکماه بعد) ناپدید شد . هدف از پرتاب این ماه مصنوعی اندازه‌گیری شدت حوزه مغناطیسی زمین بود .

۷ - ۲۷ آوریل سال ۱۹۶۱ (۷ اردیبهشت ۱۳۴۰)

کاشف یازدهم بوزن ۳۰۰ پوند (درحدود یکصدوچهل کیلوگرم) بفضا پرتاب شد .

این ماه مصنوعی‌حامل تلسکوپی‌بود ودرمدت۹۱دقیقه بفاصله حداکثر۵۶۲۵کیلومتری یکبار به‌دور زمین میچرخید ودرمدت گردش آن درحدود یکماه طول کشید .

۸ - ۱۲ ژوئیه سال ۱۹۶۱ (۲۱ تیرماه ۱۳۴۰)

تیروس سوم بفضا پرتاب شد . این ماه مصنوعی که بمنظور پیشگوئی وضع جوی از ابرها عکس برمیداشت ودرمدت۱۰۰/۳دقیقه بفاصله حداکثر ۸۱۶ کیلومتری یکباردورزمین میچرخد ومدت گردش آن درحدود ۴۰۰ سال طول خواهد کشید .

۹ - ۳۱ اکتبر سال ۱۹۶۱ (۹ آبان ۱۳۴۰)

میداس چهارم حامل سوزنهای مسی که میبایست درفضا پراکنده نماید بفضا پرتاب شد این ماه مصنوعی درمدت ۱۶۰ دقیقه بفاصله حداکثر ۵۳۱۲ کیلومتری گرد زمین میچرخید ازپرتاب این قمرمصنوعی نتیجه پیش‌بینی شده بدست نیامد زیرا سوزنهای مسی درفضا گسترد نشد .

۱۰ - ۲۰ فوریه سال ۱۹۶۲ (اول اسفند ۱۳۴۰)

دوستی هفتم بوزن ۲۹۰۰ پوند (در حدود یکهزاروسیصدکیلوگرم) حامل « جان‌گلن » بفضا پرتاب شد . این ماه مصنوعی بفاصله حداکثر۲۵۶کیلومتری درمدت ۹۰دقیقه‌گرد زمین میچرخید ورویهم سه مرتبه زمین را دور زد ودرمحل پیش‌بینی شده میان اقیانوس اطلس‌افتاد.

۱۱ ـ ۲۶ آوریل سال ۱۹۶۲ (اردیبهشت ۱۳۴۱)

ماه مصنوعی آریل که بوسیله انگلستان ساخته شده‌بود باموشك آمریکائی از کمپ کاناورال بفضا پرتاب شد . این ماه مصنوعی که ۱۳۲ پوند (درحدود ٦۰ کیلوگرم وزن داشت (درمدت ٦۰ دقیقه بفاصله حداکثر ۱۱۹۲ کیلومتری یکبار دور زمین میگشت .

۱۲ ـ ۲۴ ماه مه سال ۱۹۶۲ (۲ خرداد ۱۳۴۱)

ماه مصنوعی اورووارا هفتم که «اسکارت کارپنتر» بود بفضا پرتاب شد . وزن این ماه مصنوعی ۳۰۰۰ پوند (درحدود یکهزاروچهارصدکیلوگرم) بود وسه‌بار دور زمین چرخید ودر محل پیش‌بینی شده میان اقیانوس اطلس افتاد .

۱۳ ـ ۱۰ ژوئیه سال ۱۹۶۲ (۱۹ تیرماه ۱۳۴۱)

ماه مصنوعی «تله‌استار» بمنظور استقرار ارتباط تلویزیونی بفضا پرتاب شد . وزن‌این ماه مصنوعی ۱۷۰ پوند (درحدودهشتادکیلوگرم) بود وبفاصله حداکثر ۵٦۰۴ درمدت ۱۵۷/۵ دقیقه یکبار دور زمین میچرخید .

۱۴ـ ۲۷ سپتامبر سال ۱۹۶۲ (۵ مهر ۱۳۴۱)

ماه مصنوعی آلوئت که بوسیله کانادا ساخته شده بود با موشك امریکائی پرتاب شد . وزن این ماه مصنوعی ۳۱۰/۹ پوند (درحدود صدوپنجاه گرم) بود که بفاصله ۹۹۰۷ کیلومتری درمدت ۱۰۵/۴ دقیقه یکبار دوو زمین میچرخید .

۱۵ ـ سوم اکتبر سال ۱۹۶۲ (۱۱ مهرماه ۱۳۴۱)

ماه مصنوعی زیگما ۷ بسرنشینی « شیرا » بفضا پرتاب شد . وزن این ماه مصنوعی ۳۰۰۰ پوند (درحدود یکهزاروچهارصد کیلوگرم) بود ودرفاصله ۲۸۱/۱ کیلومتری ومدت نود دقیقه دور زمین میگشت . این ماه مصنوعی رویهم نه ساعت و۱۴ دقیقه دور زمین چرخید .

موجودات کرات دیگر

دانشمندان جهان براثر شواهد ودلایلی که بدست آورده‌اند ،اعتقاد راسخی پیدا کرده‌اند که دردوران‌های گذشته، یعنی از سال ۱۰۶۶ تـا ۵۵ سال قبل ازمیلاد مسیح بشردارای تمدن درخشانی بوده است ویا افرادی وجود داشته‌اندکه مغزآنها بمراتب ازمغزبشرقوی‌تر ونیرومند-ترکار میکرده است ازتجزیه سنگهایی که درصحاری سینا، درفلسطین، درهندوستان، درامریکای جنوبی ودرامریکای مرکزی بدست آمده است، ثـابت میکند افـرادی فوق‌العاده یا خارق‌العاده میزیسته‌اندکه امروزاثری ازآنها نیست وآنچه بطورتحقیق مسلم است این افراد ازکرات دیگر آسمانی پابرزمین گذاشته وپس ازراهنمایی آدمیان ازمیان ما رفته یـا آنکه پس ازچندین صد سال زندگی مرده‌اند.

درافسانه‌ها ودرتورات ودر دیگرکتابهای قدیم اشاره بافرادی میشودکه آنها را افـراد یا پسران خدا دانسته وسن آنهارا بچندین صد سال تخمین زده‌اند واین افراد جزاینکه مهمانـان کره زمینی باشند بطورقطع افراد دیگری نبوده‌انـد و تمدنی کـه امروز بشربه‌آن افتخار میکند بدست آنها شالوده گرفت وچون در آنروزکار بشر نمیتواست آنطور که باید وشاید از علم استفادکند، آنها باندازه توانایی بشر ازعلم ودانش خارق‌العاده‌ای که برآن دست یافته بودند برای بشرباقی گذاشتند.

در دوشهر «اور» وشهر «تی‌هواناکو» آثاری بدست آمده است که بدست افراد متمدن و فهمیده‌ای ساخته وپرداخته شده وبدون شك نمی‌توانسته است بدست آدمیان آن روزپدید آید.

«سرلئونار دورلی» خاورشناس ومستشرق معروف‌انگلیسی‌درکاوش‌های خود درعراق و درمصر باین نتیجه رسیده است‌که سنگ‌هائی درساختمان اهرام بکاررفته‌که بهیچ قوه و قدرتی حتی امروز با همه پیشرفتی‌که نصیب تکنولوژی شده است، نمیتواند نظیرآنها حمل‌کنند! یا آنرا اینطور ظریف‌کنارهم قرار دهند.

انفجار اتمی درشهر «اور»

شهر «اور» که امروز بجز پایه‌های سنگی آن چیزی از آن باقی نمانده اسناد و دلایلی برجا گذاشته است که تمدن درخشان یا افرادی با مغزهای مافوق بشری درساختن آن شهر یا از بین بردن آن شهردخالت داشته‌اند. واز تجزیه خاك وسنگهای شهر «اور» این نتیجه بدست‌آمده است که یك انفجار اتمی بزرگ شهر «اور» را ازبین‌برده است وحتی درتورات نیزذکرشده‌که وقتی لوط باقوم خود اززادگاه خویش خارج شد به‌دختران وکسانی‌که همراه اوبودند گفت: به‌پشت سرنگاه‌نکنیدکه‌کور خواهید شد وهرکس درنزدیکی شهرباقی‌بماند تبدیل بسنگ خواهد گشت.

واین حکایت درنظر بعضی غیرعادی می‌آید درحالیکه برای یك دانشمند اتم شناس این دستور یك واقعیت ویکدستورعلمی برای‌فرار از انفجاراتمی‌وتشعشعات رادیو اکتیوبوده‌است.

آنطورکه ازخرابه‌های شهر «اور» بدست آمده دراین شهر تماشاخانه‌ها ، بلوارهای‌وسیع پارك‌های بزرگ وجودداشته ومردم عصرهادررستورانها وکافه‌های‌کنار پیاده‌رو بنوشیدن‌شراب ورقصیدن مشغول میشدند وشبها درسالن‌های‌بزرگ بتماشای نمایش میپرداخته‌اند. ازهمه عجیب تر اینکه ازکف سالنها وموزائیکی‌که درکف اطاقها بدست‌آمده است این امرمحقق شده‌که حتی درنیویورك امروز نیزنظیر این موزائیك وجود ندارد!

زیرا درکاوشهای «سرلئونارددوولی» تصاویر جدیدی ازشهر «اور» که با موزائیك نقش شده، نمونه‌هائی اززندگی مردم آن شهر را تجسم کرده و انسان ازشدت حیرت انگشت بدهان میگزدکه در چنگد هزارسال پیش‌که بشر هنوز بدوی بوده و از تمدن اطلاعی‌نداشته ، چگونه ممکن است ساکنان شهر«اور» تا آن اندازه بتمدن درخشانی رسیده باشند.

حتی یك‌کیف پیدا شده‌که متعلق بزنی بوده است واشیاء آن تبدیل بسنگ گردیده اشیائی‌که درکیف زنانه پیداشده قرابت‌زیادی بااشیائی داردکه امروز درکیف یك زن‌پاریسی یا لندنی یا نیویورکی پیدا میشود. آنچه مسلم است ودانشمندان را بحیرت انداخته آنست که چرا انفجار اتمی این شهرمتمدن را ازبین برده است واین حقیقت یا هرگزکشف نخواهد شد و یا روزی‌که یك‌سفینه فضائی ازکرات دیگربرروی زمین نشست مهمانان‌کره زمین اسرارنابودی این شهررا برای میزبانان خود نقل خواهندکرد.

تمدن درخشان شهر «تی‌هواناکو»

سیزده‌هزارپا بالاتر ازسطح دریا دردل‌کوهای «آند» کاوش‌های دقیقی انجام گرفته‌است وخرابه‌های شهری بنام «تی‌هواناکو» بدست آمده و ازروی اندازه‌گیری با دستگاه های دقیق اتمی قدمت این شهر به۲۵۰/۰۰۰ سال پیش میرسدکه درآنروز مردم آسیا واروپا بحال‌توحش بسر می‌برده‌اند شاید این رقم عجیب باشد، لیکن دستگاههای اندازه‌گیری جدیدی اختراع شده است‌که قدمت هرچیزی را ثابت میکند وبرای اندازه‌گیری عمرهر ماده آلی‌چندین طریقه اندازه گیری عمرآن وجود داردکه با استفاده ازآن طرق عمرشهر «تی‌هواناکو» به۲۵۰/۰۰۰ سال قبل‌تعیین شده است. درساختن این شهرسنگهائی به‌بزرگی ۲۵۰ تن تراشیده وآنرا درساختمانها

بکار برده‌اند.

آیا میتوان قبول کرد که یکنفر بشر ابتدائی در ۲۵۰/۰۰۰ سال‌پیش سنگهائی‌را بوزن دویست وپنجاه تن‌حمل کند جز اینکه جرثقیل‌های‌اتمی‌درخدمت اوباشد؟ درحال حاضر جرثقیل‌ها قادر نیستند بیش ازبنجاه تن سنگ را دریک‌دقیقه جابجاکنند. این سنگها هنوز رویهم قرار گرفته است وافسانه نیست. انسان ازتماشای آن حیرت میکند.

ستونهائی‌که درساختمان مقرهای شهر بکار رفته است از سنگ آندسیت میباشد و هنوز الات وادوات سنگ‌تراشی نمیتواند بیش ازیک مترازاین سنگ‌را بتراشد، درحالیکه ستونهائی که آنزمان ساخته شده بیش از سی‌متر وهمه آنها یک‌پارچه است.

موجود زنده در مریخ

«امه میشل» درهمین‌زمینه می نویسد:

محال است بتوان قبول کردکه بشر تنها موجود متفکر این‌کرات بیشمار است، و عقل سلیم نمی‌تواند تسلیم شودکه بجز انسان. موجودات دیگری درسایرکرات این فضای لایتناهی وجود ندارد. آیا بخاطرداریدکه «پاسکال» درقرن هفدهم چه میگفت؟ میگفت: «من از سکوت جاودانی این جو لایتناهی وحشت دارم!» آری ، ازدانشمند متفکری چون «پاسکال» که قدرت تفکرش آنقدر عظیم بودکه توانست «دوبینهایت» را درک کند، یکی بی‌نهایت مثبت، که بزرك وغیر متناهی دیگر «بینهایت منفی» که همان جزء لایتجزی وبی‌نهایت کوچك است، بسیار بعید بنظر میرسد، که پهنهٔ بیکران فضای لایتناهی را ساکت، وخالی ازموجود زنده بداند!

برای اثبات وجود موجودات زنده ، موجوداتی که میلیاردها سال ، بربشرپیشی داشته و دارند، موجوداتی مترقی‌تر وپیشروتر ازانسان، دلائلی‌وجود دارد.

قطعاً میدانیدکه ازوقتی «ویلیام سیتون» امریکائی و «ادونن دولفوس» فرانسوی شروع بکار کردند یك موضوع به‌ثبوت رسید وآن تحقق زندگی موجودات زنده در کره مریخ بود. و مسلم شدکه درکره مریخ موجوداتی زندگی میکنند، شماهم میتوانید شخصاً بایك «تلسکوپ» درشبهائی‌که هوا صاف است، به‌کره مریخ نظربیفکنید، در اینصورت بطور محسوس تغییرات فصول‌را مشاهده خواهیدکرد، اکر این‌آزمایش را، شبهای متمادی انجام دهید، قطعاً، رستاخیز بهاران، پختگی‌تابستان، رکود ورخوت پائیزی وبالاخره خواب زمستانی را احساس خواهید کرد، آنگاه برشما مسلم میشودکه «چیزی» درکره مریخ زندگی میکند ، ولی این «چیز» چیست؟ کسی نمیداند. لیکن درآیندهٔ نزدیکی بشر پرده از روی اسرار این «چیز» بر خواهد داشت .

۲۰۰ میلیارد ستاره

وجود زندگی دردو سیاره زمین ومریخ بدان معنی است که حداقل درمنظومهٔ شمسی ما، دوستاره زنده وجود دارد لابد خواهید گفت که درنه سیاره،زنده بودن دوتای آن، چندان مهم نیست واین نسبت، بسیارناچیز است، ولی اگرخوب دقت کنید، خواهید دید که این نسبت ،

فوق‌العاده عظیم وباور نکردنی است! چطور؟ اول‌باید دانست‌که منظومه شمسی چیست؟منظومهٔ شمسی درمقابل‌کرات وسیارات موجود درفضای بیکران، یعنی یك در برابر بی‌نهایت! تعداد منظومه‌های شمسی درجوبی منتها، قابل تخمین نیست. خورشید خود ستاره‌ایست ناچیز نظیر میلیاردها ستاره، یا بعبارت دیگر، تمام ستارگان،کم و بیش شبیه خورشبد میباشند، آیـا میدانید تنها یك‌کهکشان ما ازچند ستاره تشکیل شده است؟ ازدویست میلیارد ستاره

وجود حیات درسایر کرات

دراینجا یك بحث پیش می‌آید: ازکجا بدانیم‌که روی این میلیاردها منظومهٔ شمسی که هیچ دوربین نجومی، ولو هرقدر قوی باشد: قادر به‌نشان دادن آنها نیست، آثار حیات وجود دارد؟ درست است‌که امروزه هیچ دستگاهی بمااجازه نمیدهد‌که ازفواصل بعید وجود آثارحیات را دراین‌منظومه‌هائی‌که صدها هزارسال نوری ازما فاصله دارند، مشاهده‌کنیم، لیکن‌برما مسلم است‌که درکرهٔ زمین ومریخ، شرایط زندگی بکلی مختلف واز هرحیث متناقض است وباوجود این، زندگی دراین دوسیاره وجود دارد، بنابراین، باهمین قیاس، میتوان پی‌برد که شرایط وجود حیات، بسیار فروان ومتنوع است، وقتی‌که دردوکرهٔ زمین ومریخ، باشرایط مختلف و متناقض، حیات وجود داشته باشد، قهرا درشرائط مساوی یانزدیك بهم، زندگی وجود خواهد داشت ومسلماً درکراتي‌که اختلافشان مانند زمین ومریخ باشد، حیات وچود دارد. پس دراین میلیاردها منظومه‌ای‌که میلیاردها کواکب کهکشان همراه دارند، بایستی حداقل به‌نسبت۲ در۹ (دوسیاه زمین ومریخ درمنظومهٔ شمسی) یایك بر۹ حیات وجود داشته باشد.

نکته‌ای‌که ذکرآن لازمست‌اینست‌که دراینجا مقصود ازحیات تنها همان زندگی انسانی یعنی زندگی «شعور وقوه مدرکه» نیست، درسیاره‌ای مانند زمین، کـه میلیونها نـوع مختلف موجود زنده زندگی می‌کند، فقط یکنوع آن تکامل یافته ودارای قدرت تفکرو «شعور وقـوه مدرکه» شده است‌که آنهم نوع بشراست. وما میدانیم‌که انسان، بیش ازیك میلیون سال نیست که روی زمین به‌وجودآمده یعنی ازپیدایش «قوهٔ مدرکه وشعور» مدت‌کوتاهی (یك میلیون‌سال درمقابل ابدیت عمرزمین، مدت‌کوتاهی است) بیش نمیگذرد، وحال آنکه درعهد سوم معرفت ـ الارضی یعنی اعصار ماقبل بشر، درسطح زمین، میلیونها نوع مختلف، موجود زنده وجود داشت ولی هیچیك به‌سطح کمال وعقل نرسیده بودند.

اینها حقیقتی است، حالا باین موضوع خوب فکرکنید،کافی است‌که به‌بشر فرصت داده شود تا بادانش ومعرفت خود، به رویاهایش تحقق بخشد ودامنهٔ تمدن صنعت وعلوم را گسترش دهد. دراین سیاره‌ای‌که زمین نام دارد.

از سه میلیارد سال قبل، «حیات» وجود داشته وپیدایش بشر، ببهای گـذشت اینمدت طولانی اززمان صورت‌گرفته است، بنابرآنچه‌که ماامروزه بوسیله هیئت فیزیکی، ازستارگان اطلاعاتی بدست‌آورده‌ایم، چند میلیارد سال برای عمرسیارات بسیار نـاچیز است. بعضی از ستارگان، همین چند میلیارد سال ازعمرشان‌گذشته وبرخی‌دیگر قدیمتر می‌باشند وشاید عمرشان به ۵ یا ده برابرعمراخورشید برسد. حال اگردراین سیارات «حیات» وجود داشته باشد، نه‌فقط

فرصت کافی برای پیدایش «قوه مدرکه وشعور» موجود بوده بلکه وقت زیادتری نیزوجودداشته که این «قوه مدرکه» موجود درستارگان، ازسطح تفکر بشر، به‌نسبت میلیاردها سالی که عمر آن ستاره افزونتر اززمین است، یعنی باندازه بی‌نهایت، تجاوزکند ومافوق سطح فکربشرقرار گیرد، بنابراین دورنیست که درسیارات دیگر، موجوداتی باشندکه از حیث تمدن وصنعت و اختراعات ودانش، میلیونها بلکه میلیاردها سال، ازبشر جلوترباشند! بهمین جهت ممکن‌است آنها میلیونها سال قبل باموشکهای فضائی بسایرکرات وسیارات سفرکرده باشند !

نقل ازاطلاعات وکیهان

فصل سوم

پدیده‌های انسانی

نوبل کیست؟

«آلفرد برنهاردنوبل» بسال ۱۸۳۳ درسوئد متولد گردید : او هوش وذکاوت وپشتکار فراوان را ازپدر خود «امانوئل» که به شغل مهندسی ساختمان اشتغال داشت بارث برد .

«آلفرد نوبل» مدت کوتاهی بمدرسه رفت وتحصیلات کلاسیك خویش‌را دنبال نکرد اما تا سن ۱۶ سالگی بطور خصوصی بتحصیل علم مشغول بود و درسن ۲۱ سالگی بدون داشتن هیچ مدرك ودرجه علمی شیمیست با تجربه ولایقی شده بود ، در ضمن بزبانهای فرانسه ، انگلیسی، آلمانی وروسی تسلط یافت . باآنکه به‌ادبیات علاقه وافری داشت اما بیشترتوجه خودرا صرف تحقیق در باره مواد منفجره «نیترو گلیسیرین» کرد تاآنکه موفق باختراع دینامیت گردید . چندی بعد یعنی بسال ۱۸۷۵ ژلاتین منفجرِه را اختراع کرد که قدرت انفجار آن از دینامیت بیشتر است ۱۳ سال بعد نوبل موفق باختراع بالیستیت شد که اولین باروت بی‌دود نیترو - گلیسیرین بود .

نوبل بوسیله همین اختراعات مخصوصاً ساختن دینامیت واستخراج معادن نفت وباکمك برادران خویش قبل‌ازمرگ ثروت هنگفتی جمع‌آوری کرد .

اصولا هدف نوبل ازمطالعه وتحقیق درزمینه مواد منفجره استفاده درامور غیر جنگی و ساختمانی بوده است چنانکه اختراعات او دررشته معادن وجاده‌سازی وحفر تونل وغیره‌انقلاب عظیمی بوجود آورد .

وی بیشتر عمر خودرا درمسافرت گذرانید وباغلب کشورهای اروپائی وامریکا سفرکرد.

نوبل آدمی گوشه‌گیر وبدبین بود که هرگز خانه و خانواده‌ای پیدا نکرد وتاآخر عمر تأهل اختیار ننمود . اما زندگی وی خالی ازماجراهای عشقی نبود .

وصیت‌نامه نوبل

نوبل بسال ۱۸۹۶ چشم ازجهان فروبست ، وی یکسال قبل از مرگ وصیتنامه مشهور خودرا که ازبزرگترین وصیتنامه‌های تاریخ میباشد تنظیم کرد .

او مردی انسان دوست وسخاوتمند بود که همیشه میگفت :

«سیرکردن شکمهای زندگان را برمزار باشکوه ترجیح میدهم .»

نوبل در وصیتنامه خود تأکیدکردکه بیش‌از۳۱میلیون‌کورون (درحدود۲۵۰میلیون تومان) ثروت وی بایستی بصورت وجه نقد درآید و بعنوان سرمایه‌ی‌بکار رودکه از عوایدآن برای اشخاصی که منشاء بزرگترین سود برای بشر بوده‌اند جوایزی تهیه گردد .

زمینه‌هائی که وی مایل بود درآنها محرك پیشرفت شود عبارتست از فیزیك ، شیمی ، فیزیولوژی یاطب، ادبیات و برادری ملل . در وصیت‌نامه خاطرنشان شده است که جوائز به شایسته‌ترین افراد چهاهل اسکاندیناوی وچه اهل سایر کشورها اهدا شود . امر توزیع جوائز به مؤسسه سوئدی ویك‌کمیته مخصوص منتخب پارلمان نروژ واگذارگردیده است . این وظیفه بین دو عضوایالات پادشاهی متحده سوئد ونروژکه درآن زمان بصورت واحد اداره میشدند تفویض شده وبطورکلی اجرای وصیتنامه بعهده موطن وی سوئد محول گردیده است .

وصیتنامه نوبل در ژانویه ۱۸۹۷ باز شد و کار رسیدکی وتسویه ثروت وی چهارسال بطول انجامید زیرا چندتن از بازماندگان او بوصیتنامه اعتراض کرده بودند .

مشکلات واختلافات بسیاری درچگونگی اجراء وصیت‌نامه نوبل پیش آمد وبین‌کشورها و حتی جمعیت‌ها و احزاب مختلفه اختلافاتی پدید آمد ، اما بالاخره پس از مذاکرات طولانی اساسنامه تأسیس بنیاد نوبل و مقررات مربوط باعطاء جوائز در تاریخ ۲۹ ژوئن سال ۱۹۰۰ توسط پادشاه سوئد درشورای سلطنتی بتصویب رسید . بنیاد نروژی نوبل نیز درتاریخ ۱۹۰۵ تأسیس شد .

برای اعطای جوائز چند هیئت و کمیته فعالیت می‌کنند . این هیئت‌ها هرسال در باره برندگان تصمیم میگیرند . نامزدی کاندیداها بایستی تا قبل از اول فوریه هرسال به هیئت‌های مربوطه ابلاغ شود و شخص یا مؤسسه‌ایکه کسی را نامزد میکند باید صاحب صلاحیت و واجد شرائط مخصوصی باشد .

لازم بتذکر است که انتخاب برندگان جوائز بدون هیچگونه اعمال نظر و اعمال نفوذی انجام میگیرد .

کشورهای برنده

از ۱۹۰۱ تاکنون ازکلیه کشورهای جهان فقط ۳۱ کشور برنده جایزه نوبل شده‌اند . ازمیان کلیه کشورها امریکا بیش‌از سایرین برنده داشته است . کشورهای برنده پس از امریکا به‌نسبت تعداد جوابزی که نصیب افرادشان شده است عبارتند از انگلستان ـ آلمان ـ فرانسه ـ سوئد . جایزه ادبیات بیشتر نصیب فرانسویها شده ولی جوایز فیزیك و طب و صلح راغالباً آمریکائیها بدست آورده‌اند .

برندگان جوائز نوبل

برنده‌های جوائز ادبیات

۱۹۰۱ رنه سللی پرودوم (فرانسه)

۱۹۰۲ تئودومومسن (آلمان)

۱۹۰۳ بژیونس تژرنه بژیورنسون (نروژ)

۱۹۰۴ فردریك میسترال (فرانسه) وژوزه اچه‌گارای (اسپانیا)

۱۹۰۵ انریك سینکیه‌ویچ (لهستان)

۱۹۰۶ گلوسونه کاردوکچی (ایتالیا)

۱۹۰۷ رودیارد کیپ لینگ (انگلیس)

۱۹۰۸ رودلف اوکن (آلمان)

۱۹۰۹ سلمالاگرنیوف (سوئد)

سفیر کبیر سوئد هنگام اعطای جایزه نوبل به پروفسور لاندا

۱۹۱۰ پول فون هیسه (آلمان)
۱۹۱۱ موریس مترلینگ (بلژیک)
۱۹۱۲ گرهارت هوپت مان (آلمان)
۱۹۱۳ رابیند رانات تاگور (هند)
۱۹۱۵ رومن رولاند (فرانسه)
۱۹۱۶ ورنرفون هیدنشام (سوئد)
۱۹۱۷ کارل گلروپ (دانمارک) وهنریك پونتوپ پیدان (دانمارك)
۱۹۱۹ کارل‌اسپیت‌لر (سویس)
۱۹۲۰ کنوت هامسون (نروژ)
۱۹۲۱ آناتول فرانس (فرانسه)
۱۹۲۲ جاسین توبناونته (اسپانیا)
۱۹۲۳ ویلیام پیتز (ایرلند)
۱۹۲۴ ولادیسلاو ریمونت (لهستان)
۱۹۲۵ جورج برناردشا و(ایرلند)
۱۹۲۶ گراتزیا دلددا (ایتالیا)
۱۹۲۷ هانری برگسون (فرانسه)
۱۹۲۸ زیگرید اوندست (نروژ)
۱۹۲۹ توماس من (آلمان)
۱۹۳۰ سینکلر نویس (امریکا)
۱۹۳۱ اریك کارل‌فلد (سوئد)
۱۹۳۲ جان گالس‌ورتی (انگلیس)
۱۹۳۳ ایوان بونین (روسیه)
۱۹۳۴ لوئیجی پیرآن جللو (ایتالیا)
۱۹۳۵ (جایزه اعطا نشد)
۱۹۳۶ اوژن اونیل (امریکا)
۱۹۳۷ روژر مارتین دوگارد (فرانسه)
۱۹۳۸ پیرل باك (امریکا)
۱۹۳۹ فرانس‌ای‌میل‌سیل لانپ (فنلاند)
۱۹۴۴ جوهانس ینسن (دانمارك)
۱۹۴۵ گابریلا میسترال (شیلی)
۱۹۴۶ هرمان هس (سویس)
۱۹۴۷ آندره ژید (فرانسه)
۱۹۴۸ توماس استیرنز الیوت (انگلیس)
۱۹۴۹ ویلیام فالکنر (امریکا)

۱۹۳۶ ویکتورهس : کشف تشعشع کوسمیك و کارل‌اندرسن: کشف پوزیترون.

۱۹۳۷ کلین تون داویسون و جورج تامسون : کشف انکسار الکترون ها بوسیله جسم بلوری.

۱۹۳۸ انریکوفرمی شناسائی ماهیت عناصر جدید رادیو آکتیو و کشف عکس‌العمل هسته‌ای درتحت تاثیرآهسته نیوترونها.

۱۹۳۹ ارنست‌اورلائد ولارنس: تکامل سیکلوترون.

۱۹۵۰ برتراندرسل (انگلیس)

۱۹۵۱ پارلاگوك ویست (سوئد)

۱۹۵۲ فرانسوا موریاك (فرانسه)

۱۹۵۳ سروینستون چرچیل (انگلیس)

۱۹۵۳ ارنست همینگوی (امریکا)

۱۹۵۵ هالدر کیلجان لاکس‌نس (آیسلند)

۱۹۵۶ ژوان رامون جیمی‌نز (اسپانیا)

۱۹۵۷ آلبرت کامو (فرانسه)

۱۹۵۸ بوریس پاسترناك (شوروی) (ازپذیرفتن جایزه سرباز زد)

۱۹۵۹ سالواتورکواسی مودو (ایتالیا)

۱۹۶۰ سن‌ژان‌پرس (فرانسه)

۱۹۶۱ ایوواندریك (یوگوسلاوی)

۱۹۶۲ جان‌اشتین‌بك (امریکا)

جوائز فیزیك اتمی

۱۹۱۲ گوستاو والس ـ دستگاه تنظیم‌کننده خودکار راهنمائی دریائی

۱۹۱۳ کامرلینك اولس ـ آزمایشهای راهنمای تولید یلیوم مایع

۱۹۱۴ ماکس فون‌لاتو ـ کشف انکسار اشعه رونتکتن

۱۹۱۵ برادران پراك ـ تجزیه ساختمان بلوری بوسیله اشعه ایکس

۱۹۱۷ شارل یارکلا ـ کشف تشعشع رونتکتن

۱۹۱۸ ماکس پلانك ـ اکتشافاتی مربوط بفرضیه گوانتوم

۱۹۲۰ شارل‌گیوم ـ خواص غیرعادی آلیاژ فولاد ونیکل

۱۹۲۱ آلبرت‌انشتن ـ کشف قانون اتوفوتوالکتریك

۱۹۲۲ نیلزبوهر ـ تحقیق درساختمان اتمها وتشعشع آن

۱۹۲۵ جیمزفرانك ـ گوستا وهوتر ـ قوانین الکترونها

۱۹۲۷ ارتورکامب‌تون ـ خط سیر ذرات برق

۱۹۲۹ پرنس فونیز ـ ویکتور دوبرومکی ـ انتشار نور

۱۹۳۲ جایزه ۳۲ و ۳۳ به و. ترهیزنبرك برای ایجاد مکانیکهای گوانتوم داده شد.

۱۹۳۳ اروین سترو دینکر و بول ویراك ـ کشف اشکال بارور تازه فرضیه اتمی

۱۹۳۵ جیمزچادویک ـ کشف نوترون

۱۹۴۳ اوتواسترن: کشف عزم مغناطیسی پروتونها.

۱۹۴۴ ایزیدور اسحق ربی: حرکات مغناطیسی ذرات اتمی.

۱۹۴۵ وولف گانگ پولی: آزمایشهائی درمورد شکافتگی‌های اتمی.

۱۹۴۶ پرسی ویلیامزبریگمن: تحقیقات واختراعاتی درفیزیک فشارزیاد.

۱۹۴۷ سرادوارد دایل تن: کشف طبقه‌ئی در ایونوسفورکه امواج کوتاه رادیوئی را منعکس میکند.

۱۹۴۸ پاتریک بلاکت: تکمیل اطاق ویلسون واکتشافاتی درتشعشع کوسمیک.

۱۹۴۹ هیدکی یوکاوا: پیشگوئی ریاضی درمورد سطح منصف طولی بدن (مسون) در ۱۴ سال پیش ازاین سال.

۱۹۵۰ سسیل‌فرانک پاول: کشف روش مطالعه هسته اتم از طریق عکس برداری و کشفیاتی درمورد مسون.

۱۹۵۱ سرجان‌دو کلاس کاک کروفت ـ وارنست والتون: آزمایش درتغییرماهیت‌دادن‌هسته آتمی درسال ۱۹۳۲.

۱۹۵۲ ادوارد میلزپورسل ـ و ـ فلیکس‌بلاك: اندازه‌گیری‌میدانهای مغناطیسی‌درهسته آتمی.

۱۹۵۳ فریتز‌زرنیکه: تکمیل میکروسکوپ «فاز کونتر است».

۱۹۵۴ ماکس بورن آزمایش مکانیك کوانتوم والتهربوتهه تشعشع کوسمیك.

۱۹۵۵ پولیکارپ کوش وویلیس لامب: آزمایش دراندازه‌گیری اتمی.

۱۹۵۶ ویلیام شاك لی ـ و ـ و التربراتاین ـ و جان بردین ـ تکمیل ترانزیستور ـ الکترونیك.

۱۹۵۷ تونسگ دائولی ـ و ـ چن‌نینگ یانگ رد اصل حفظ برابری وتشابه.

۱۹۵۸ پاول‌شرنکوف ـ و ـ ایلیافونك ـ وایگورتم تکمیل اسباب سنجش اشعه کوسمیك

۱۹۵۹ امیلیوسگر ـ و ـ اوون شامبرلن نمایش وجود ضد پروتون.

۱۹۶۰ دونالد گلاسر: اختراع اطاق حباب برای تحقیق درذرات سب اتمیك.

۱۹۶۱ رابرت هوفستادتر: اندازه‌گیری شکل‌واندازه هستهٔ اتمی.

رودولف موسبائوئر: طرز تولید واندازه‌گیری اشعه‌گامای آزاد.

۱۹۶۲ لو ـ د. لاندائو: وضع فرضیه‌هائی راجع بماده تغلیظ شده.

جوائزنوبل پزشکی

۱۹۰۱ امیل‌فن بهرینگ: برای کاربرروی سرم ضد دیفتری.

۱۹۰۲ سررونالدراس: آزمایشهای راجع به‌مالاریا.

۱۹۰۳ نیلزفین‌سن: ـ درمان قرحه آکله (خوره) بوسیله تمرکز اشعه سبك.

۱۹۰۴ ایوان پاولف: تحقیق وتجربه درفیزیولوژی هضم غذا.

۱۹۰۵ رابرت‌کوخ: کشف میکروب سل.

۱۹۰۶ کامیل لوگولگی وسانتیاگورامون کاجال: تحقیق درساختمان سلسله اعصاب.
۱۹۰۷ شارل لاوران: آزمایش پروتوزوئا درتولید بیماری.
۱۹۰۸ پول‌ارلیخ ـ و ـ الی‌مچنیکوف: تحقیق درمصونیت بدن‌ازبیماریها.
۱۹۰۹ تئودورکوچر: تجربه درغده درقی
۱۹۱۰ البرخت‌کوسل: پیشرفت درباب شیمی سلول.
۱۹۱۱ الوارگولستراند: دیاپتریکهای (عوامل کمك به‌بینائی) چشم.
۱۹۱۲ الکسیس‌کارل: آزمایش درپیوند آوندی وپیوند عروق و اعضای دوران خون.
۱۹۱۳ شارل ریچت : تحقیق درانافیلاکسی
۱۹۱۴ رابرت بارانی: تحقیق درفیزیولوژی وپاتولوژی دستگاه وستی بولر(مجاری وراهروها وحفره‌های مربوط بیکدیگردر درون بدن مانند مجاری گوش).
۱۹۱۵ جایزه اعطا نشد.
۱۹۱۷ جایزه اعطا نشد.
۱۹۱۸ جایزه اعطا نشد.
۱۹۱۹ ژول بورده: اکتشافاتی درمورد مصونیت بدن ازبیماریها.
۱۹۲۰ اوگوست‌کروگ : کشف تنظیم مکانیسم‌موتوری عروق شعریه.
۱۹۲۱ جایزه اعطانشد.
۱۹۲۲ جایزه سال۱۹۲۲ درسال ۱۹۲۳بین آرشیبالدهیل (بسبب‌کشف تولید حرارت درعضلات) واتومیرهوف (رابطه بین مصرف اکسیژن با تولید اسید لاکتیك در عضلات) تقسیم گردید
۱۹۲۳ فردریك بان تینگ وجان مك لئود: کشف انسولین.

برنده‌های جوایز صلح

۱۹۰۱ هانری دوتان (سویس) وفردریك پسی (فرانسه).
۱۹۰۲ الی دوکومون ـ و ـ البرت گوبات (سویس).
۱۹۰۳ سرویلیام‌کرمر (انگلیس)
۱۹۰۴ موسسه حقوق بین‌الملل (بلژیك)
۱۹۰۵ برتافون سوت نر (اطریش)
۱۹۰۶ تئودور روزولت (امریکا)
۱۹۰۷ ارنستومونتا (ایتالی) ـ و ـ لوی رنو (فرانسه).
۱۹۰۸ کلاس‌ارنولدسون (سوئد) و ـ فردریك باجر(دانمارك).
۱۹۰۹ اوگوست بیرنائرت (بلژیك) و ـ بارون پول دستورنل دو کونستانت دوریك (فرانسه).
۱۹۱۰ دفتر ثابت صلح بین‌المللی (سویس)
۱۹۱۱ توبیاس آسر (هلند) و ـ آلفرد،ح. فرید (اطریش)
۱۹۱۲ الیهورت (امریکا)

۱۹۱۳ هانری لافونتن (بلژیک)
۱۹۱۵ (جایزه اعطا نشد)
۱۹۱۶ (جایزه اعطا نشد)
۱۹۱۷ صلیب سرخ بین‌المللی
۱۹۱۹ وودروویلسون (امریکا)
۱۹۲۰ لئون بورژوا (فرانسه)
۱۹۲۱ کارل بران‌تینگ (سوئد) و-کریستان لانگ (نروژ)
۱۹۲۲ فریت ژوزف نانسن (نروژ).
۱۹۲۳ (جایزه اعطا نشد)
۱۹۲۴ (جایزه اعطا نشد)
۱۹۲۵ سرآوستن شامبرلن (انگلیس) وشارل داز (امریکا)
۱۹۲۶ اریستید بریاند (فرانسه) وگوستاواسترس من (آلمان)
۱۹۲۷ فردیناندبوئیس‌سون (فرانسه) لودویك کوئید (آلمان)
۱۹۲۸ (جایزه اعطا نشد)
۱۹۲۹ فرانك کلگوگ (امریکا)
۱۹۳۰ لارس سیودوبلوم (سوئد)
۱۹۳۱ جین آدمز- ونیکلابتلر (امریکا)
۱۹۳۲ (جایزه اعطا نشد)
۱۹۳۳ سرلورمان انگل (انگلیس)
۱۹۳۴ ارتورهندرسون (انگلیس)
۱۹۳۵ کارل فون‌اوسی‌یتس کی (آلمان)
۱۹۳۶ کارلوس‌دلاماس (آرژانین)
۱۹۳۷ لاردسیل‌اف چلوود (انگلیس)
۱۹۳۸ دفتر بین‌المللی‌نانسن برای کمك به‌آوارگان (سرویس)
۱۹۳۹ (جایزه اعطا نشد)
۱۹۴۴ صلیب سرخ بین‌المللی
۱۹۴۵ کوردل هول (امریکا)
۱۹۴۶ امیلی بالش - و- جان مات (امریکا)
۱۹۴۷ امریکن‌فرندز سرویس کامیتی (امریکا) وجامعه انگلیسی‌فرزند سرویس کونسیل (انگلیس)
۱۹۴۸ (جایزه اعطا نشد)
۱۹۴۹ لاردجان بویداور (اسکاتلند)
۱۹۵۰ رآلف بنچ (امریکا)
۱۹۵۱ لئون ژوهو (فرانسه)
۱۹۵۲ آلبرت شویتزر (افریقای استوائی فرانسه)

۱۹۵۳ جورج مارشال (امریکا)

۱۹۵۴ دفتر کمیسیونر عالی ملل‌متحد برای کمک به‌آوارگان

۱۹۵۵ (جایزه اعطا نشد)

۱۹۵۶ (جایزه اعطا نشد)

۱۹۵۷ لسترپیرسن (کانادا)

۱۹۵۸ دومینیك ژورژهانری پیر (بلژیك)

۱۹۵۹ فیلیپ جان نوئل بیکر (انگلیس)

۱۹۶۰ آلبرت‌جان لوت‌هولی (افریقای جنوبی)

۱۹۶۱ داگ هامرشولد (سوئد)

۱۹۶۲ (جایزه اعطا نشد)

جوائز نوبل فیزیك

۱۹۰۱ ویلهلم‌رونتگن: برای کشف اشعه رونتگن.

۱۹۰۲ هندریك لورنتز- وپترزیمن: تأثیر مغناطیسی درتشعشع.

۱۹۰۳ هانری بکه رل: -کشف رادیو آکتیویته لحظه‌ئی،

۱۹۰۴ جان استروت (لاردریلی) :-کشف ارگون درتحقیق کشافت گاز.

۱۹۰۵ فیلیپ لنارد: آزمایش اشعه کاتودیك.

۱۹۰۶ ژوسف تامسون: تحقیق درعبور برق ازگازها.

۱۹۰۷ آلبرت میشل سن: تحقیقات اسپکتروسکوپیك ومتئوروکوژی.

۱۹۰۸ گابریل لیپ‌من: کشف طرز کپیه‌کردن الوان بوسیله عکاسی.

۱۹۰۹ گولیل مومارکونی - فردیناندبراون تکمیل بی‌سیم.

۱۹۱۰ جوهانس‌واندروالز: کشف معادله حالت گازها ومایعات.

۱۹۱۱ ویلهم‌وین: قوانین تشعشع حرارت.

ویللم آیتت اوون: کشف مکانیسم الکترودیوگرام.

۱۹۲۵

۱۹۲۶ جوهانس فی‌بی‌گر: کشف نوعی سرطان اسبی روپ تراکارسینوما.

۱۹۲۷ ژولیوس واگنر- جورك: بکاربردن تلقیح مالاریا دردرمان فلج دیمن‌تیا

۱۹۲۸ شارل نیکول: تحقیق درتیفوس اگزانته ماتیکوس.

۱۹۲۹ کریستیان‌ایژکمان: کشف‌ویتامینهای انتی‌نوریتیك وسرفردریك‌هاپکینز: کشف ویتامین‌های تقویت کننده‌نمو.

۱۹۳۰ کارل‌لنداشتی تر: کشف گروه‌های خون انسان.

۱۹۳۱ اوتروااریورگ: کشف خاصیت و طرز عمل تخمیر جهاز تنفس .

۱۹۳۲ سرشارل شرینگتون وادگارآدریان: کشف عمل نورون.

۱۹۳۳ توماس مورگان: کشف عمل کروموزوم ها درتوارث.

۱۹۳۴ جورج‌ویپل، جورج مینوت وویلیم‌مورفی: کشف‌درمان کبدبرضد بیماری آتمی.

۱۹۳۵ هانس اسپمان: کشف اثرسازمان دهنده درنمو جنینی.
۱۹۳۶ سرهنری دیل واوتولووی: کشف انتقال شیمیائی انگیزه‌های عصب.
۱۹۳۷ آلبرت‌سزنت‌کیورگی فون‌ناگیراپولت اکتشافاتی درمورداحتران بیولوژیکی.
۱۹۳۸ کورنل‌هی‌منز: کشف اهمیت مکانیسم سینوس وشریان ائورتا درتنظیم تنفس.
۱۹۳۹ گرهارددوماگ: اثر ضدباکتریائی پرونتوسیلات.
۱۹۴۳ هنریك دوم ـ و. ادواردوئیسی: تجزیه ویتامین K
۱۹۴۴ ژوزف ارلانگر ـ و ـ هربرت‌اسین ـ سرگاسر: وظائف نخهای‌عصبی.
۱۹۴۵ سرالگساندرفلمینگ ـ و ـ ارنست بوریس‌چین ـ و ـ سرهوارد فلوری: کشف‌پنی سیلین.
۱۹۴۶ هومان مولر: تأثیرات ارثی اشعه ایکس برروی ژن‌ها.
۱۹۴۷ کارل‌ف. ـ و ـ گوتی. کوری: تحقیق درمتابولیسم‌نشاسته حیوانی.
ناردوهوسای: تحقین درغده صنوبری.
۱۹۴۸ پولی میولی: کشف خواص حشره‌کشی د.د.ت .
۱۹۴۹ والتررودونوهس: تحقیق‌درکنترل دماغی بدن ـ وانتونیوکاتانودوآبروفریر ـ اگاس مونیز: تکمیل عمل جراحی مغز.
۱۹۵۰ فیلیپ‌هینچ ـ و ـ ادواردکندال ـ و تادیوس رایش ستاین: کشفیاتی در مورد هورمون‌های قشر اورنال (غده‌های روی‌کلیه).
۱۹۵۱ ماکس تلو: تکمیل واکسین ضد تب زرد.
۱۹۵۲ سلمن واکس من ـ کشف استرپتومی‌سین
۱۹۵۳ فربتزلیپ من ـ و ـ توماس والو ـ وفردریك رابینز تحقیق درکشف و پرورش ویروس پولیو.
۱۹۵۵ هوگوتئورل: اکسیداسیون انزیمها.
۱۹۵۶ دیکین سن‌ریشاردز ـ و ـ آندره‌کورتاند ـ و ـ ورنرفورسمان: تکنیك تازه در ـ بیماریهای قلبی.
۱۹۵۷ دانیل بووه : تکمیل‌داروهائی در برابر الرژیها وتخدیر عضلات در خلال عمل جراحی
۱۹۵۸ جوشوئالدربرگ‌تحقیق درمکانیسم‌ژنتیگ‌جورج بیدل ـ و ـ ادواردتاتوم‌کشف اینکه چگونه ژنها خصائص ارثی‌را انتقال‌میدهند.
۱۹۵۹ سوروارچوئا ـ و ـ ارتورکورن‌برگ‌کشفیات راجع‌به‌ترکیبات باکروموزوم‌که درتوارث‌نقش‌حیاتی‌را درعهده دارند
۱۹۶۰ سرمك فارلین برنت ـ و ـ بتربریان مداوار: کشف اندازه متفاوت مصونیت.
۱۹۶۱ جورج فون بکه‌سی اکتشافاتی درمورد مکانیسم فیزیکی‌گوش درونی.
۱۹۶۲ جیمزواتسون ـ و ـ موریس ویل‌کینز ـ وفرانسیس‌کریك: تعیین ساختمان اسید دئوکسیری بونوکلیك DNA

جوائز نوبل درشیمی

۱۹۰۱ پاکوبوس وانت هوف: برای کشف قوانین دینامیك‌شیمیائی وفشار اوسموتیك در محلولات.

۱۹۰۲ امیل فیشر: ـ آزمایشهای روی گروه‌های شکر وپیورین مواد.

۱۹۰۳ سوانت آرنیوس: فرضیه الکترولیتیك تجزیه.

۱۹۰۴ سرویلیام رامزی: کشف عناصرگازی بی‌اثر درهوا.

۱۹۰۵ ادولف فون بایر: آزمایش بررنگای آبی وترکیباب ئیدرو آروماتیك.

۱۹۰۶ هانری مواسان: جداکردن فلورین وایجادکوره فلورین.

۱۹۰۷ ادوارد بوختر: کشف تخمیرهای بی‌سلول وتحقیق درشیمی بیولوژیك.

۱۹۰۸ ارنست روترفورد: تحقیق درتجزیه عناصر.

۱۹۰۹ ویلهم‌استوالد: آزمایش درمورد کاتالیزر وتحقیق در میزانهای تعادل شیمیائی وعکس‌العمل شیمیائی.

۱۹۱۰ اوتووالاش: تحقیق درزمینه ترکیبات‌الیسیکلیك.

۱۹۱۱ ماری‌کوری: کشف عناصر رادیوم وپولونیوم.

۱۹۱۲ ویکتورگرین یارد: کشف معرف‌هائی درشیمی که بنام خود اونامیده شد.

پول ساباتیه: متدئیدرژنه‌کردن ترکیبات آلی

۱۹۱۳ آلفردورنر: ارتباط دادن اتم‌ها به‌یکدیگر درمولکول.

۱۹۱۴ تئودورریشارد: تعیین وزن اتمی بسیاری ازعناصرشیمیائی.

۱۹۱۵ ریشاردویلس‌تاتر: تحقیق درموارد رنگی‌گیاهان بخصوص کلوروفیل.

۱۹۱۷ جایزه اعطا نشد

۱۹۱۸ فویتزهابر: تولید ترکیبی امونیاك

۱۹۱۹

۱۹۲۰ والدرنرنست: درترموشیمی.

۱۹۲۱ فردریك‌سودی: تحقیق درمبداء وطبیعت ایزوتوپها.

۱۹۲۲ فرانسیس‌استون: کشف ایزوتوپها درعناصر غیر رادیو آکتیو وکشف قانون عدد تمام.

۱۹۲۳ فریترپرگی: کشف روش میکروب آنالیزمواد آلی.

۱۹۲۴

۱۹۲۵ جایزه ۱۹۲۵ در۱۹۲۶ به‌ریشاردزیگموندی برای محلولات سریشی داده شد.

۱۹۲۷ نامجانس برای تجربه محلولات درطبیعت.

۱۹۲۶ تئودورسودبرگ: تحقیق درسیستم‌های پراکندگی.

جایزه ۱۹۲۷ در۱۹۲۸ به‌هین ریخ

۱۹۲۷ ویلند: برای تحقیق درسلیدهای‌صفرائی ومواد وابسته بیکدیگر.

۱۹۲۸ ادولف وبنداوس: تحقیق درتولید استرولها ورابطه آنها با ویتامین‌ها

۱۹۲۹ آرتورهاردن وهانس‌فون‌اولرشل‌پین تحقیق درتخمیرشکرها.

۱۹۳۰ هانس فیشر: آزمایش درموارد رنگی خون وبرگها وتوکیب همین

۱۹۳۱ کارل بوش وفردریك‌برگیوس: اختراع وتکمیل روشهای فشارزیاد شیمیائی.

۱۹۳۲ ایرینگ‌لانگمور: آزمایش درقلمرو شیمی سطحی.

۱۹۳۳

۱۹۳۴ هارولداوری: کشف نیدرژن سنگین

۱۹۳۵ فردریك ـ و ـ ایرن ژولیوت‌کوری: ترکیب عناصرجدید رادیوآکتیو.

۱۹۳۶ پتردبی: تحقیق درلحظات دیپول وانکسار اشعه ایکس و الکترونها درگازها.

۱۹۳۷ والترهاوورت: تحقیق‌اوکربوئیذراتها وویتامین ـ و ـ پول‌کاردر: تجربه درمورد کاروتنوئیدها، فلاوین‌ها وویتامین‌ها

۱۹۳۸ ریشاردکوهن: تحقیق درکاروتینوئید وویتامین (جایزه را نپذیرفت).

۱۹۳۹ ادولف فردریك جوهان بوتناندت : آزمایش هورمانهای جنسی (جایزه را ـ نپذیرفت) ولئوپولدروزیکا آزمایش‌باپولی مستی‌لن‌ها.

۱۹۴۳ جورج هەوسی‌دەهوس: بکاربردن ایزوتوپها بعنوان شاخص

۱۹۴۴ اوتوهاهن: شکافتگی آتمی.

۱۹۴۵ آرتوری ایلماری‌ویرتانن: تحقیق درطریقه حفظ علیق.

۱۹۴۶ جیمز سومز: بلوری‌کردن‌انزیم‌ها. جان‌نورتروپ و ـ وندل‌استانلی تهیه انزیم‌ها وپروتین‌های ویروس درشکل خالص.

۱۹۴۷ سررابرت‌رابین سن: تحقیق درمواد نباتی.

۱۹۴۸ ارن‌تی‌سلیوس کشفیات شیمیائی وجداکردن ویروس فلج موش.

۱۹۴۹ ویلیام فرانسیس‌گیاك: تحقیق‌درترمودینامیك بخصوص تأثیرات خرارت‌قلیل.

۱۹۵۰ اوتودیلز ـ و ـ کورت‌آلدر: کشف ترکیب دی‌بن‌که دانشمندان را قادربه‌مطالعه درساختمان مواد آلی نمود.

۱۹۵۱ گلن سی‌بورك ـ و ـ اوین‌مك میلان: کشف پلوتونیوم.

۱۹۵۲ آرچرجان پورترمارتین ـ و ـ ریشاردلارنس‌میلینگتون سینج: تکمیل کروماتو ـ گرافی (عکس‌برداری رنگین)

۱۹۵۳ هرمان استائودینگر: تحقیق درمولکولهای بزرگ.

۱۹۵۴ لینوس‌پانولینگ: تحقیق درنیروهائی‌که پروتین وسایرمولکولها رابیکدیگر پیوسته‌اند.

۱۹۵۵ ون سن‌دووی‌نیو: هورمونهای غده صنوبری.

۱۹۵۶ سرسیریل‌هین‌شل‌وود ـ ونیکلائی سمنوف: تحقیق درکینه‌تیك (نیروی جنبشی) عکس‌العمل شیمیائی.

۱۹۵۷ سرالکساندرتاد: تحقیق درترکیبات شیمیائی‌که عوامل‌اصلی درتوارث هستند.

۱۹۵۸ فردریك‌سانگو: تعیین ساختمان مولکولی انسولین.

۱۹۵۹ ژاروسلاوهیروفسکی: تکمیل پولاروگرافی یا طرزتجزیه الکتروشیمیائی

۱۹۶۰ ویلاردلیبی: اختراع ساعت اتمی برای تعیین عمر اشیاء بوسیله اندازه‌گیری رادیوآکتیویتی آنها.

۱۹۶۱ ملوین‌کالوین: انجام عملیات شیمیائی درخلال فوتوسین‌تر (عمل‌کلوروفیل و فعل وانفعالات شیمیائی درگیاه).

۱۹۶۲ ماکس‌پروتز- و- جان‌کندریو نقشه‌برداری‌ازمولکولهای پروتین بااشعه‌ایکس.

جوائز سینمائی اسکار

۴۴ سال پیش یعنی سال ۱۹۲۷ در شهر هولیوود بمنظور کمك به مؤسسات فرهنگی و علمی که بکارسینما اشتغال داشتند سازمانی تشکیل گردید که‌آن را (آکادمی علوم وهنرسینمائی) نام نهادند این آکادمی که اعضاءآن همیشه ازبرجسته‌ترین کارگردانان، هنرپیشگان ومتخصصین علوم سینمائی است از بدو تأسیس بخاطر ترویج وپیشرفت این صنعت جوائزی درنظرگرفت که هرساله طی مراسم خاصی درآغاز بهار به برندگان آن اهدا میشود ، اهمیت معنوی این جوائز چنان افزایش یافته‌که اکنون نام اسکار وجوائز آن درسراسر جهان شهرت یافته وسرچشمه‌اصلی آن یعنی آکادمی را نیز تحت‌الشعاع قرار داده است . آکادمی نیز شهرت خودرا مدیون جایزه اسکار میداند ولی نادیده نباید گرفت که انتخاب صحیح وخالی از غرض برندگان عامل اصلی شهرت واهمیت می‌باشد .

هرساله ۲۶ مجسمه طلا بعنوان جایزه به‌بهترین فیلم، هنرپیشه، کارکردان، فیلمبرداری، داستان ، صدابرداری ، موسیقی و غیره داده میشود . انتخاب برندگان بدین ترتیب صورت میگیرد که ابتدا فیلمهای بیشماری که قبلا نامزد شده است برای شرکت در مسابقه و دریافت جایزه به آکادمی ارسال میشود و بشاخه‌های مختلف آکادمی تقدیم میگردد . شاخه‌های مزبور هرکدام پس‌ازبررسی کامل ، لیست کاندیداهای مورد نظر خود را به‌هیئت داوران ارائه میدهند داوران نیزروزهای معینی بخاطرایجاد شرایطیکسان فیلمهای انتخاب شده را یکی‌پس‌ازدیگری درسالن مخصوص بدقت تماشا می‌کنند وسپس رأی نهائی واسامی برندگان سال را دریك محیط مملو از بی‌صبری وهیجان اعلام میدارند .

آنچه برندگان ظاهراً دریافت‌میدارند یك مجسمه طلای کوچك است ولی آنچه عملابدست میآورند شهرت فراوان ونام جاویدانیست که درتاریخ سینما ازخود بیادگار میگذارند. بعلاوه همین شهرت باعث میشود که برندگان درقراردادهای بعدی خود استفاده‌های مادی شایانی ببرند وبنام برندگان اسکار مورد احترام وتوجه خاص قرار گیرند .

لغت اسکار که تلفظ امریکائی آن آسکار میباشد از بدو پیدایش معنی خاصی نداشته و فقط یك اسم خاص مذکرمیباشد وکسی ازعلت اصلی نامیدن جوائزآکادمی بدین نام آگاه‌نیست

ولی گفته میشود اولین‌بار یکی ازکارمندان آکادمی پس‌ازدیدن یکی‌ازمجسمه‌ها اظهارکرده است: «دیدن این‌مجسمه مرا بیاد عمواسکارمی‌اندازد» وازآن‌پس این‌نام براین مجسمه‌طلائی‌خوش‌ترکیب باقی مانده واکنون شهرت جهانی خاص یافته است.

همانطور که گفته شد هرساله جوائز اسکار در ۲۶ رشته مختلف داده می‌شود ولی ازهمه آنها معروفتروپراهمیت‌تر جوائزاسکاربخاطر بهترین‌فیلم‌سال، بهترین هنرپیشه مرد سال وبهترین هنرپیشه زن‌سال است. ضمناً ممکن است هنرپیشه‌ای بدریافت جایزه اسکارنائل‌گردد ولی فیلمی که بازی‌کرده جایزه نگیرد یابعکس بهرصورت فهرست زیرشامل‌اسامی برندگان این‌سه اسکار از بدوتأسیس آکادمی تابحال میباشد. بطوری‌که مشاهده میشود تاسال۱۹۳۳ جوائزسالیانه‌به‌بهترین فیلمهای تهیه شده درنیمه‌آخرسال قبل‌ونیمه اول سال‌بعد داده میشد ولی‌از۱۹۳۴ به‌بعد این‌روش تغییر کرده است.

سال	بهترین فیلم	بهترین‌هنرپیشه مرد	بهترین هنرپیشه زن
۱۹۲۷-۲۸	بالها	امیل جانینگز	جانت گینور
۱۹۲۸-۲۹	ملودی برادوی	وارنر باکستر	ماری پیکفورد
۱۹۲۹-۳۰	آرامش درجبهه غربی	جرج آرلیس	نرما شرر
۱۹۳۰-۳۱	سیمارون	لیونل باریمور	ماری درسلر
۱۹۳۱-۳۲	گراند هتل	فردریك مارچ والاس‌بیری	هلن هیز
۱۹۳۲-۳۳	اسواران	چارلز لافتون	کاترین هیپبورن
۱۹۳۴	اتفاق یك شب	کلارك گیبل	کلودت کلبرت
۱۹۳۵	شورش درکشتی‌بونتی	ویکتور مك لاگلن	بتی دیویس
۱۹۳۶	زیگفلد کبیر	پل مونی	لوئیز ریز
۱۹۳۷	زندگانی امیل‌زولا	اسپنسرتراسی	لوئیز ریز
۱۹۳۸	میراث	اسپنسرتراسی	بتی دیویس
۱۹۳۹	برباد رفته	رابرت دونات	ویویان لی
۱۹۴۰	ربه‌کا	جیمز استوارت	جینجر راجرز
۱۹۴۱	دره سرسبز	گاری کوپر	جون فونتن
۱۹۴۲	خانم مینیور	جیمز کاگنی	گریر گارسون
۱۹۴۳	کازابلانکا	پل لوکاس	جنیفر جونز
۱۹۴۴	براه خود میروم	بینگ کروزبی	اینگرید برگمن
۱۹۴۵	آخرین تعطیل	ری میلاند	جون کرافورد
۱۹۴۶	بهترین سال زندگی	فردریك مارچ	اولیویا دهاویلند
۱۹۴۷	قول مردانه	رونالد کلمن	لرتا یانگ
۱۹۴۸	هاملت	لورنس اولیویه	جین وامن
۱۹۴۹	همه سربازان شاه	برادریك کرافورد	اولیویا دهاویلند

۱۹۵۰	ماجرای حوا	ژوزه فرر	جودی هالیدی
۱۹۵۱	یک امریکائی درپاریس	همفری بوگارت	ویویان‌لی
۱۹۵۲	بزرگترین نمایش‌روی‌زمین	گاری کوپر	شرلی بوث
۱۹۵۳	ازاینجا تاابدیت	ویلیام هولدن	ادری هیپبورن
۱۹۵۴	در بارانداز	مارلون براندو	گریس کلی
۱۹۵۵	مارتی	ارنست بورگنابن	آنا ماگنانی
۱۹۵۶	دور دنیا درهشتاد روز	یول براینر	اینگرید برگمن
۱۹۵۷	پل رودخانه کوای	آلک گینس	جون وودوارد
۱۹۵۸	ژی ژی	دیوید نیون	سوزن هیوارد
۱۹۵۹	بن هور	چارلتون هستون	سیمون سینیوره
۱۹۶۰	آپارتمان	برت‌لانکاستر	الیزابت تایلور
۱۹۶۱	داستانی ازغرب	ماکسیلیان شل	سوفیا لورن
۱۹۶۲	لورنس عربستان	گریگوری پک	آن بانکرافت
۱۹۶۳	تام جونز	سیدنی پواتیه	پاتریشیانیل

فستیوال کان

بزرگترین فستیوال جهانی فیلم ، فستیوال کان است . درفستیوال کان کلیه کشورهای تهیه‌کننده فیلم شرکت می‌کنند و کارگردانها و تهیه‌کننده‌های بزرگ شاهکارهای خودرا باین فستیوال عرضه میدارند . این‌فستیوال درشهرکان فرانسه هرسال یکمرتبه تشکیل میشود. منقدان سینمائی وصاحبنظران بزرگ ارزش هنری فیلم‌ها را مورد بررسی قرار میدهند و بهترین فیلم سال ، هنرمندترین هنرپیشگان زن ومرد وبهترین کارگردان‌ها را تعیین می‌نمایند .

فستیوال کان سابقه چندان طولانی ندارد .

درسال ۱۹۴۶ یعنی فقط دوسال پس‌ازفرونشستن آتش جنگ سینمای فرانسه بفکرافتاد که با تشکیل یك فستیوال سینمائی صنعت سینمای کشور را تاآنجا که میسر است توسعه داده وبا تشکیل این فستیوال وهمطراز قراردادن فیلمهای خود باصنعت پرقدرت کشورهای‌تهیه‌کننده فیلم مثل آمریکا وشوروی دراین راه گام بزرگی بردارد . بهمین‌جهت اولین فستیوال سینمائی فرانسه درسال ۱۹۴۶ درسواحل زیبای دریای مدیترانه در شهر کان تشکیل گردید . هرچند که مبتکر این فستیوال کشور فرانسه بود معهذا در اولین فستیوال آن نمایندگان تعداد زیادی از کشورهای خارجی نیز درهیئت قضاوت فستیوال شرکت داشتند . ریاست این هیئت رادراولین فستیوال«ژورژهویسمن» ازفرانسه برعهده داشت وهرسال یکی‌ازاساتید بزرگ ونامی فرانسه ویا یکی ازنویسندگان معروف باین سمت برگزیده میشدند .

۱۹ کشور مختلف جهان در اولین فستیوال سینمائی فرانسه در کان شرکت نمودند و این تعداد درسال ۱۹۶۲ به ۳۶ کشور رسید وحتی کشورهای کوچکی نظیر کنگو نیز در این فستیوال شرکت نمودند. ناگفته نماند که ازایران فقط یکبارفیلمی بنام‌کورش بزرگ تهیه‌شده توسط فریدون فرزانه به فستیوال معرفی گردید .

جوایز این فستیوال که جنبه بین‌المللی دارد درسال اول بچند فیلم که از نظر ارزش سینمائی مقامی برابرداشتند داده شد وهمچنین ازطرف هیئت داوران نیز جایزه مخصوصی‌برای یك فیلم درنظر گرفته شد اما سازمان فرانسه وگرداننده این فستیوال برای آنکه ارزش‌واهمیت این فستیوال را بپایه فستیوال بزرگ سینمائی آمریکا برساند یك جایزه نخل طلا برای بهترین

فیلم شرکت کننده درنظرگرفت که ازسال ۱۹۵۵ تاکنون همه‌ساله این جایزه بیك فیلم داده‌شده است. این فیلم باید ازکلیه جهات مورد توجه وبرجسته باشد ولی در مدت ۱۶ فستیوال فقط چهار الی پنج بار فیلمی توانسته است جایزه فستیوال را باتفاق آراء هیئت قضات ببرد.

در اینجا صورت کامل فیلمهای برنده ، بهترین هنرپیشگان زن، بهترین هنرپیشگان مرد وبهترین کارگردانها راکه موفق باخذ جایزه فستیوال کان شده‌اند معرفی می کنیم.

درسال ۱۹۶۳ نخل‌طلا، جایزه اول فستیوال کان به‌فیلم‌ایتالیائی«یوزپلنگ» داده شد. این فیلم‌را «لوکینوویسکونتی» کارگردانی کرده است و آلن‌دلن وکلودیاکاردیناله نقش های اول‌آنرا بعهده دارند لباسهای‌مجلل این فیلم‌توسط خود ویسکونتی‌سازنده فیلم تهیه شده است.

جامزه بهترین‌هنرپیشه زن به‌هنرپیشه معروف فرانسوی مارینا ولادی بخاطربازی درفیلم ملکه زنبورعسل که یك فیلم ایتالیائی است تعلق‌گرفت

جایزه بهترین هنرپیشگان مرد را ریچارد هاریس بخاطر بازی درفیلم انگلیسی «ارزش یك انسان» ربود.

جایزه مخصوص هیئت داوران‌به‌فیلم سمیوکو (هاراکیری) ژاپنی بکارکردانی‌ماساکی-کوبایاشی وهمچنین فیلم چکوسلواگی «یك روز، یك‌گربه» بکارگردانی ژاسنی تعلق گرفت جایزه بهترین سناریورا «کودین» ازرومانی ربود همچنین یك جایزه مخصوص گریگوری پك بخاطر نقش انسانی او درفیلم سکوت وسایه‌ها ونیز یك جایزه به‌فیلم «تراژدی خوش بینی» محصول شوروی اهداءگردید

سالهای گذشته

فیلمهای برنده سال های گذشته، از ۱۹۴۶ یعنی از اولین دوره فستیوال تا کنون عبارتست از:

فیلمهای برنده جایزه نخل طلا

فستیوال سال ۱۹۶۴ زمین قرمزاست ازدانمارك ۲- تعطیلی ازدست‌رفته ازآمریکا ۳- آهنگ روستائی‌ازفرانسه ۴- برخورکوتاه ازانگلیس ۵- نگانگار ازهند ۶- رم شهربی‌حفاظ ازایتالیا ۷- ماریاکاندلاریا ازمکزیك ۸- دلیل ازسوئد ۹- آخرین شانس از سوئیس ۱۰- مردان بی‌بال ازچکسلواکی ۱۱- بازگشت باتصمیم‌ازشوروی -(۱۹۴۷)۱- آنتوان وآنتوانت (عشقی) ازفرانسه ۲- نفرین شدگان (پلیسی) ازفرانسه ۳- شلیك متقاطع (اجتماعی) ازآمریکا ۴- دیوانگی زیگفید (کمدی موزیکال) از آمریکا ۵- سیل درلهستان (مستند) از لهستان ۶- دامبو (کارتن) ازآمریکا (۱۹۴۹) مرد سوم ازانگلستان ۱۹۵۱ ۱- معجزه درمیلان ازایتالیا ۲- مادموازل‌ژولی ازسوئد -۱۹۵۲ ۱- دوشاهی‌امید ازایتالیا ۲- اوتللو ازشوروی -۱۹۵۳ مزد ترس ازفرانسه ۱۹۵۴- دروازه جهنم ازژاپن ۱۹۵۵- مارتی از آمریکا ۱۹۵۶- دنیای سکوت ازفرانسه ۱۹۵۷- قانون خدا (ترغیب دوستانه) ازآمریکا ۱۹۵۸ وقتیکه لك لك ها پرواز میکنند ازشوروی ۱۹۵۹- ارفه سیاه ازفرانسه ۱۹۶۰- زندگی شیرین ازایتالیا ۱۹۶۱

۱- ویریدیانا ازاسپانیا ۲- یك‌غیبت طولانی ۱۹۶۲- نذر(وعده) ازبرزیل ۱۹۶۳- یوزپلنك از ایتالیا.

جایزه مخصوص داوران

فستیوال سال ۱۹۴۶ فیلم «نبرد راه آهن» ازفرانسه -۱۹۴۷ برنده نداشت -۱۹۴۹ برنده نداشت -۱۹۵۱ (همه چیزدرباره ایو) (حوا) ازآمریکا -۱۹۵۲ «ما همه‌قاتلیم» ازفرانسه ۱۹۵۳ برنده نداشت - ۱۹۵۴ «دروازه جهنم» ازژاپن ۱۹۵۵ قاره‌کمشده ازایتالیا - ۱۹۵۶ رمز پیکاسو ازفرانسه -۱۹۵۷- ۱- آنها زندگی را دوست داشتند ازلهستان - ۲- مهرهفتم از سوئد - ۱۹۵۸ داثی جان ازفرانسه - ۱۹۵۹ ستارکان ازبلغارستان -۱۹۶۰ برنده نداشت - ۱۹۶۱ ژان مادر روحانی ازلهستان -۱۹۶۲- ۱- محاکمه ژاندراك ازفرانسه ۲- کسوف از ایتالیا -۱۹۶۳ ۱- هاراکیری ازژاپن ۲- یکروز یك گربه ازچگسلواکی

بهترین کارگردان

فستیوال سال ۱۹۴۶ رنه‌کلمان ازفرانسه برای فیلم «نبرد راه آهن» -۱۹۴۷ برنده نداشت - ۱۹۴۹ رنه‌کلمان ازفرانسه برای فیلم «بیرون نرده‌ها» ۱۹۵۱ لوئی بونوئل از اسپانیا برای فیلم «فراموش شدگان» - ۱۹۵۲ کریستان ژاك از فرانسه برای قیلم «فانفان لاتولیپ» - ۱۹۵۳ برلده نداشت - ۱۹۵۴ رنه‌کلمان از فرانسه برای فیلم « آقای ریپوا » ۱۹۵۵ سرژواسلیف ازبلغارستان برای فیلم قهرمانان شیپکا ۱۹۵۶ برنده نداشت -۱۹۵۷ روبربرسون ازفرانسه برای فیلم «یك محکوم بمرگ گریخته است» -۱۹۵۸ اینگماربرگمن از سوئد درفیلم «درآستانه زندگی» -۱۹۵۹ فرانسواتروفو ازفرانسه درفیلم «چهارصد ضربه» - ۱۹۶۰ برنده نداشت -۱۹۶۱ خانم یولیا شولتنزوا ازشوروی برای‌فیلم «سالهای آتش ادامه اثر دوفرنکو» -۱۹۶۲ برنده نداشت ۱۹۶۳ برنده نداشت.

بهترین هنرپیشگان مرد

فسییوال سال ۱۹۴۶ ری‌میلاندازآمریکا درفیلم «سارق» -۱۹۴۷ برنده نداشت ۱۹۴۹ ادواردجی‌رابینسون ازآمریکا درفیلم «خانه بیگانگان» -۱۹۵۱ میکائل ردگراو از انکلیس درفیلم «سایه یك مرد» -۱۹۵۲ مارلون براندو ازآمریکا درفیلم زنده باد زاپاتا -۱۹۵۳ - شارل واتل ازفرانسه درفیلم «مزد ترس» -۱۹۵۴ برنده‌نداشت -۱۹۵۵اسپنسرتریسی ازآمریکا درفیلم «مردی عبورکرده است» ۱۹۵۶ برنده نداشت -۱۹۵۷ جون کیتزمیلر از یوگسلاوی درفیلم «دره صلح» ۱۹۵۸ پل نیومن ازآمریکا درفیلم «تابستان گرم وطولانی» - ۱۹۵۹ - اورسن ولزدین استاکول - برادفوردیلمن ازآمریکا درفیلم نابغه بدی (اضطراب) -۱۹۶۰ برنده نداشت -۱۹۶۱ آنتونی پرکینز ازآمریکا در فیلم «آیا برامس را دوست دارید» ۱۹۶۲ - برنده نداشت -۱۹۶۳ ریچارد هاویس ازانگلیس درفیلم «ارزش یك انسان».

بهترین هنرپیشگان زن

فستیوال سال ۱۹۴۶ میشل مورگان ازفرانسه ـ۱۹۴۷ برنده نداشت ـ۱۹۴۹ ایزاـ میراندا ازایتالیا درفیلم «دیوارمالاپاگا» ـ۱۹۵۱ بت‌دیویس‌ازآمریکا درفیلم «همه‌چیزدرباره ایو (حوا)» ـ۱۹۵۲ لی‌گرانت ازآمریکا درفیلم «سرگذشت کارآگاه» ـ ۱۹۵۳ شرلی‌بوث از آمریکا درفیلم «شیبای کوچك‌بازگرد» ـ۱۹۵۴ ماریاشل ازاطریش‌درفیلم «آخرین پل» ۱۹۵۵ بستی‌بلر ازآمریکا درفیلم «مارتی» ـ۱۹۵۶ سیوزان هیوارد ازآمریکا درفیلم «فردا گریه ـ خواهم‌کرد» ۱۹۵۷ جولیتاماسینا از ایتالیا درفیلم «شبهای کابیریا» ۱۹۵۸ بی‌بی‌آندرسن ـ اوادالبك باریروهیرون ـ اینگریدتولین ـ ازسوند درفیلم «در آستانه زندگی» (نارالیوت) ـ ۱۹۵۹ سیمون سینوره ازفرانسه درفیلم «اطاقی درطبقه بالا» ـ۱۹۶۰ ۱ـ میلنامرکوری از یونان درفیلم «یکشنبه‌ها هرگز» ۲ـ ژان مورو ازفرانسه درفیلم «مودراتو کانتابیله» ۱۹۶۱ سوفیالورن ازایتالیا درفیلم «دوزن (چوچارا) ـ۱۹۶۲ برنده نداشت ـ ۱۹۶۳ مارینا‌ولادی ازفرانسه درفیلم «تختخواب زناشوئی».

بهترین سناریست ها

فستیوال ساگ ۱۹۴۶ چسریفك ازشوروی ـ۱۹۴۷ برنده نداشت ـ ۱۹۴۸ لوست ـ بونداریه ازآمریکا ـ۱۹۵۱ ترنس‌راتیگان ازانگلیس برای سناریوی سایه یك مرد ۱۹۵۶ ـ برنده نداشت ـ۱۹۵۷ سناریوی چهل‌ویکمین ازدزران ـ۱۹۵۴ ازاسپانیا برای سناریوی‌آقای مارشال خوش‌آمدید ـ۱۹۵۴ برنده تداشت ـ۱۹۵۵ برنده‌نداشت ـ۱۹۵۶ برنده نداشت‌ـ۱۹۵۷ سنارتوی چهل‌ویکمین ازشوری ـ۱۹۵۸ مانوروبولوینی وپیرپائولوپازولینی ازایتالیا برای سنارموی شوهران جوان ـ۱۹۵۹ برنده نداشت ـ۱۹۶۰ برنده نداشت ـ۱۹۶۱ برنده نداشت ۱۹۶۲ برنده نداشت ـ۱۹۶۳ کردین ازرومانی.

فیلمهای کوتاه

فستیوال سال ۱۹۴۹ جایزه بزرگ بین‌المللی برای فیلمهای. سایه‌روی برف «مستند» ازسوئد ۲ـ شهرزنبودان «علمی» از شوروی ۳ـ ویلتیتسکا تربینی از لهستان ۴ـ جوانان کشورقا «خبری» ازشوروی ۵ـ راهزنان وحیوانات «نقاشی» ازچکسلواکی جایزه بین‌المللی صلح بفیلم «جوانان‌کشورما» ازشوروی.

۱۹۴۷ـ دراین سال هیچیك ازفیلمهای‌کوتاه برنده نشدند.

۱۹۴۹ـ جایزه برای ۱ـ پالتنا دردنیا «سوژه» ازدانمارك ۲ـ پاسیمیك ۲۳۱ «مونتاژ» ازفرانسه ۳ـ چراگاه «عکاسی» ازلهستان ۴ـ تصاویرقرون وسطی «رنگ آمیزی» ازفرانسه ـ ۵ـ آیزیکا «پرتاژ»

۱۹۵۱ جایزه بررگ فستیوال بین‌المللی فیلم ۱ـ آئینه‌های هلند «ازهلند» ۲ـ اتنا «علمی وتربیتی» ازایتالیا ۳ـ جابزه مخصوص ژوری بفیلم راه شرق ـ غرب از لهستان ۴ـ فیلم‌های علمی وتربیتی زیرکه معرف زندگانی مردم یك کشورهستند.

او کراین درگل ـ لتونی شوروی ـ استونی شوروی آذربایجان شوروی.

فستیوال سال ۱۹۵۲ جایزه فستیوال بین‌المللی ـ تورها را بیاندازیم ـ از « هلند » جایزه مخصوص ژوری دهکده هندی از «سوئد» ـ جایزه بهترین رنگ آمیزی به‌جان وپتر فورد برای فیلم راز آفرینش حیوانات از «انگلستان».

فیلمهای علمی‌وتربیتی ـ جایزه مخصوص ژوری بفیلم فرانسوی «گروتلند». یك‌دیپلم اختصاصی به‌کشور ایتالیا برای معرفی بهترین فیلمها بفستیوال.

۱۹۵۳ـ جایزه بزرگ بفیلم فرانسوی «سپبدیال» جایزه بفیلم هلندی « بگیر خوب » (تهیه کننده) ـ جایره بفیلم انگلیسی «ناشناس اثری برجا نمیگذارد» (تخیلی) ـ جایزه بفیلم سوئدی «دودولهولتارن» (هنری) ـ جایزه بفیلم کانادائی «ورزش ونقل و انتقالات» (نقاشی متحرك.

فستیوال سال ۱۹۵۴ جایزه بفیلم آمریکائی «زیمزیم بوبوم» با امتیاز مخصوص برای ابتکار آن ـ جایزه بفیلم چکسلواکی «یك لیوان یك» (عروسکی) ـ جایزه بفیلم‌لهستانی «شهر قدیمی ورشو» (تهیه‌کتنده) ـ جایزه بفیلم انگلیسی « باغ آرزوها » (رمانس) جایزه بفیلم فرانسوی «ایتنودیت ـ فورستر» (مستند).

فستیوال سال ۱۹۵۵ ـ جایره نخل طلای فستیوال بین المللی فیلم بفیلم کانادائی «بلینکیتی بلانك» اثر نورمان ماك‌لارن ـ جایزه بفیلم ایتالیائی «جزیره‌آتش» (مستند) جایزه بفیلم فرانسوی «شکاربزرگ ماهی» (ریرتاژ) ـ همچنین دراین سال هیئت ژوری فیلمهای کوتاه یك جایزه مخصوص بفیلم روسی «گل آتش» برای ارزش نقاشی آن اهدا نمود. فستیوال سال ۱۹۵۶ـ جایزه نخل طلا به‌فیلم فرانسوی «بادکنك قرمز» ـ جایزه فیلم های مستند بفیلم های ۱ـ «مسابقه برجها» ۲ـ «آندرمودست گرتی» ـ جایزه فیلمهای تخیلی بفیلم خرکوچولوی ـ ماگدانا (شوروی) ۴ـ امتیازمخصوص بفیلم‌چکسلواکی «ژیری ترانکار» (عروسکی) ۵ـ امتیاز بفیلمهای تحقیقی «باهم» (ازانگلستان) ۶ـ تا حیوانات وجوددارند (فرانسه) ـ فستیوال‌سال ۱۹۵۷ـ جایزه نخل طلا بفیلم رومانی (داستان‌کوتاه) ـ جایزه بفیلم مستندکانادائی (پایتخت طلائی) جایزه بفیلمی ازجمهوری آلمان فدرال به‌نام (چمنزار تابستانی) ـ امتیازمخصوص به‌فیلم ماهیگیران دریای جنوب (شوروی)

فستیوال سال ۱۹۵۸ـ جایزه نخل طلا بفیلم فرانسوی (رودخانه سن ازپاریس میگذرد) ۲ـ فیلم فرانسوی «ژوکوند» ۳ـ جایزه مخصوص بفیلم علمی «منشاء حیات»

جایزه مخصوص بفیلم چکسلواکی « چگونه انسان بفضا رفت » فستیوال سال ۱۹۵۹ جایزه نخل طلا بفیلم چکسلواکی «پروانه‌ها اینجا نمی‌آیند» اثر میروبرنات. جایزه مخصوص ژوری بفیلم فرانسوی «ماهی قرمز» اثر ادمون سشمان فستیوال سال ۱۹۶۰ـ جایزه نخل طلا بفیهم فرانسوی «لبخند» ـ جایزه بفیلم فرانسوی «پاریس زیبا» ـ جایزه مخصوص بفیلم دانمارکی «شهری بنام کپنهاك»

جایژه مخصوص بفیلم‌کانادائی «دنیای ما» ـ امتیاز افتخاری بفیلم هلندی «ماکس ـ دوها آس » هتچنین هیئت ژوری ازکشور فرانسه بخاطر معرفی فیلمهای ذیل تقدیر نمود

۱- حرامزاده‌ها ۲- یادداشتهای داوید ۳- پاریس زیبا ۴- لبخند.

فستیوال سال ۱۹۶۱- نخل طلا بفیلم‌فرانسوی «رودخانه شوم» تهیه‌شده توسط روبرت- انریکو دوجایزه مخصوص هیئت ژوری بتساوی بین دوفیلم زیر تقسیم شد ۱- بفیلم لهستانی «انتظار» تهیه شده توسط ویتولد ژیزرولودیك پرسکی ۲- بفیلم هلندی «پان» تهیه‌شده توسط هرمن وامن درهورست. فستیوال سال ۱۹۶۳- نخل طلا بتساوی بین دوفیلم زیر تقسیم شد ۱- فیلم سوئیسی (گل آبی) تهیه شده توسط الکس جی سلر ۲- فیلم فرانسوی (لوبیا) تهیه شده توسط ادموند سشان - جایزه مخصوص‌ژوری بفیلم یوگسلاوی (آپارتمان‌من) - امتیاز مخصوص ژوری بفیلم ایتالیائی «یکشنبه» - امتیاز مخصوص بفیلم‌مجارستانی «تو»

تعداد فیلمهائی که ازطرف کشورهای مختلف تاسال ۱۹۶۲ بفستیوال معرفی شده است.

آمریکا ۱۰۷ فیلم فرانسه ۱۰۵ فیلم ایتالیا ۸۶فیلم انگلستان ۸۳فیلم شوروی ۴۱ فیلم هند ۳۹ فیلم آلمان ۳۶ فیلم هلند ۳۵ فیلم ژاپن ۳۴ فیلم چکسلواکی ۳۴ فیلم کانادا ۳۳ فیلم مکزیك ۳۲ فیلم اسپانیا ۳۲فیلم سوئد ۲۸ فیلم لهستان ۲۷فیلم اطریش ۲۶ فیلم یوگسلاوی ۲۴ فیلم بلژیك ۲۳ فیلم مجارستان ۲۲ فیلم آرژانتین ۲۱ فیلم دانمارك ۲۱ فیلم رومانی ۱۵ فیلم سوئیس ۱۵ فیلم یونان ۱۳فیلم بلغارستان ۱۳ فیلم مراکش ۱۳ فیلم برزیل ۱۳ فیلم نروژ ۱۳ فیلم آفریقای جنوبی ۱۲ فیلم مصر ۱۲ فیلم اسرائیل ۱۰ فیلم پرتقال ۷ فیلم تونس ۷ فیلم استرالیا ۶ فیلم لوکزامبورك ۵ فیلم ونزوئلا ۵ فیلم چین ۵ فیلم فنلاند ۴ فیلم سار ۴ فیلم پاکستان ۴ فیلم شیلی ۳ فیلم پرو ۳ فیلم لبنان ۳ فیلم ترکیه ۲ فیلم سیلان ۲ فیلم اروکوئه ۲ فیلم الجزایر - بیرمانی - گواتمالا - اندونزی- بولیوی - نیوزلند - سوریه - ایران - کنگو، نیجریه وسنگال‌هر کدام یك فیلم به‌فستیوال معرفی کرده‌اند.

جمعاً ۱۰۸۱ فیلم

پولسازترین فیلمهای تاریخ

منقد سینمائی هفتگی آکسپرس چاپ پاریس پرفروش‌ترین فیلمهای تاریخ سینما را تا پایان سال ۱۹۶۲ تعیین کرده است قبلا یادآوری میکنیم که ارقام درآمد فیلمها فقط مربوط به‌میزان فروش آنها در آمریکا وکاناداست . و اینك اسامی پرفروش‌ترین فیلمهای تاریخ .

۱- برباد رفته (۱۹۳۹) - ۴۱/۲۰۰/۰۰۰ دلار ۲- بن‌هورد (۱۹۵۹) ۳۸میلیون دلار ۳- ده فرمان (۱۹۵۷) ۳۴/۲۰۰/۰۰۰دلار ۴- دور دنیا درهشتاد روز (۱۹۵۷) ۲۲ میلیون دلار ۵- افسانه غرب (۱۹۶۱) -۱۹ میلیون دلار ۶- خرقه (۱۹۵۳)-۱۷/۵ میلیون دلار ۷- جنوب آرام (۱۹۵۸) -۱۶/۳۰۰/۰۰۰ دلار ۸- پل رودخانه کوائی (۱۹۵۸) -۱۵ میلیون دلار ۹- اسپارتاکوس (۱۹۶۱) -۱۴ میلیون دلار ۱۰- در زیر بزرگترین ستون جهان (۱۹۵۲) ۱۲/۸۰۰/۰۰۰دلار

پرفروش‌ترین فیلم اروپائی دراین‌لیست که مقام‌هشتادو دوم‌را دارد دولچه‌ویتا (زندگی شیرین) اثر فدریکوفیلنی می‌باشد بافروش ششصد هزار دلار. اکنون‌سینمای اروپا دچاربحرانی عظیم شده است درحالیکه هالیود قدرت روز افزونی احساس میکند و درسال ۱۹۶۳ دویست فیلم تهیه‌کرده است.

فصل چهارم

پاپ چگونه انتخاب میشود؟

انتخاب پاپ تحت قوانین ومقررات متعدد و بسیار دقیقی صورت میگیرد ولی برای انتخاب شونده چندان شرائط زیادی مورد لزوم نیست مثلا طبقه اجتماعی پاپ چندان ملاك عمل نیست وهمچنین بهملیت او توجهی نمیشود فقط بایستی دارای ملیت یکی ازچهارده کشورباشد که قانون کلیسا اجازه داده است. درجه ومنصب روحانیت اوشرط نیست وچهبسا کشیش عادی هم میتواند باین سمت انتخاب شود. عدم سلامت مزاج نیز مانعی برای انتخاب شدن او نیست حتی گاهی بیماری درانتخاب پاپ کمك مؤثری بشمار میرود مثلاموقع انتخاب «لئون» دوازدهم اگراوبیمارنبود مسلماً انتخاب نمیشد وبالاخره برخلاف آنچه که درانتخابات عمومی نمایندگان یا سناتورها یا اعضای انجمن شهرداری هر کشوری حداقل واکثری برای سن انتخاب شوندگان پیش بینی شده، درمورد انتخاب پاپ و مقامات درباری پاپ چنین محدودیتی وجود ندارد. لیکن سنین جوانی متوسط سد وحائلی برای انتخاب پاپاست زیرا تقوی وتجربه دواصلیاست که درمورد انتخاب پاپ حتماً بایستی مراعات شود، ازاین رو مرد جوان را هرگز باین سمت انتخاب نمیکنند.

باید دانست قدرت پاپها اززمان سلطنت شارلمانی ببعدشروع شد. تا این زمان پاپ و دربار آنها چندان قدرتی نداشتند.

شارلمانی بسال ۷۷۱ پس از مرگ «گارلمان» بتنهائی برتخت سلطنت فرانسه تکیه زد. درآنموقع پادشاهلمبارکه دشمنپاپ وبنام «دیدیه» بود برایتالیا حکومتداشت. شارلمانی بمقر حکومت لمبارها لشگرکشید وآنجا را محاصره نمود در حین محاصره بهروم شتافته عهد اتحاد خودرا با پاپ محکم کرد.

بقراریکه در«پاپنامه» آمدههنگامی که قشونشارلمانیمیل کرد بزیارتآستانهٔ حواریون بیاید مخصوصاًکه عید فصح هم نزدیك میشد. چون بهیك میلیرم رسید «پاپ آورین اول» کلیه سپاهیان وطلاب مدارس را باستقبال اوفرستاد. پیشوازکنندگان شاخه نخل و زیتون در دست

داشتند وپادشاه فرانك را بفریاد بلند ثنا میگفتند. شارل چون از دور چشمش به‌صلیب ها و تصاویر مقدس افتاد ازاسب پیاده شد وپای پیاده به‌کلیسای «سن پیر» روآورد. این صلیب ها وتصاویر مقدسه همان بودکه معمولا جلوی والی ایتالیا وخلیفه اعظم روم میبردند. پاپ در- کلیسای مزبور روی‌پلکان منتظر مقدم شارل‌بود. شارل پله‌ها را یکی‌یکی بوسید وچون برواق رسید پاپ را درآغوش‌کشیده دست اورا گرفت وباین ترتیب واردکلیسا شد. بپس هردو به- بقعهٔ بطرس رفتند و درآنجا هردوقسم یادکردند. بعدازآن پاپ به‌پادشاه فرانك روکرده‌بلحنی پدرانه آنچه راکه پدرش «پپن» نیاز «پطروس حواری»کرده بود یادآوری نمود وشارل با- رغبت بدان رضا داد...

چند ماه پس ازاینکد «دیدیه» شکست خورد راه دیری را پیش‌گرفت وشارل تاج آهنین را برسرنهاده عنوان پادشاه لمبار یافت. چون لئون سوم پاپ روم شد،کلیدهای بقعهٔ پطروس و پرچم شهررا برای شارلمانی فرستاد.

پاپ کیست؟

پاپ‌که ازکلمه یونانی «پاپاس» بمعنای پدرآمده است در مشرق اروپا به‌عده زیادی از اسقف‌ها وکشیشان اطلاق میشد اما درمغرب کم‌کم لقب اسقف روم گردیده بود.

از بدو تأسیس روحانیت «اسقف‌روم» برکلیه اسقفها حق‌تقدم داشت زیرا روم بایتخت امپراطوری وازاین گذشته بموجب سنن‌قدیمه اسقف روم جانشین (پطرس) حواری بودکه بالاتر ازسایرین بود.

هرسال صدها هزارزوار ازنژاد وملیت‌های مختلف به‌روم‌میروند وغالباً ازطریق‌مختلف پی‌به‌اوضاع دربارپاپ میبرند ومشاهده میکنندکه دراین جهان برجوش وخروش وازهم‌گسیخته دراین اوضاع هرج ومرج و دورانیکه بشر از اینهمه مصائب روزانه بتنگ آمده است مفهوم کامل وواقعی یك اجتماع روحانی وروحانیت چیست؟ روحانیتی‌که قریب بیست قرن ازعمرآن میگذرد وبرای آن بوجود آمده است‌که اصول برابری را درمیان بشر برقرار سازد. هرکس به زیارت پاپ دراین شهر مذهبی رفته باشد قطعاً مشاهده نموده‌که «پاپ» درچه شرایطی‌قرارگرفته ووجه امتیازکسی‌که ریاست‌فائقه روحانی برجامعه مسیحیت دارد چیست؟ شاید خطوط دهگانه- ایکه چهره پاپ را مشخص میسازد بنظر اکثر زائرین رسیده باشد.

اول - عقیده وایمان او بمذهب‌کاتولیك است. پاپ در حقیقت نائب مناب وقائم مقام مسیح است بدین معنی‌که پاپ فعلی دویست وشصت‌وسومین جانشین «پیرحواری» یا «سن پیر» است‌که عنوان «مقدس» ولقب «شاهزاده حواریون» را دارد.

دوم - پاپ رئیس‌کلیسا یا اسقف رم است وبهمین دلیل ریاست عالیه برکلیه کلیساهای کاتولیك جهان دارد.

سوم - پاپ برجامعهٔ عظیم مسیحیت‌که درپنج قاره‌کره ارض متجاوز از پانصد میلیون نفرمیباشد ریاست روحانی دارد.

چهارم - پاپ ریاست‌کشیشها وکلیه روحانیون کلیساهای کاتولیك جهان را که شامل۸۵

اقلیدس

بزرگترین مغزریاضی وفلسفی یونان باستان واز شاگردان افلاطون وبانی طریقه‌ومذهب وواقی بود، تراوشات فکری این مرد بقدری زیاد بود که اگر همه آن باقی میماند یك جهان متمدن را پایه‌گذاری میکرد اما بسیاری ازآثار فکری او ازبین رفته است.

بیشتر آثار او درمباحث مختلف ریاضی بوده ازجمله در مبحث نور و علم مناظر و مرایا وتقسیم محیط دایره ومحاط‌کردن چند ضلعی‌های هندسی ومقاطع مخروطی ومکانهای واقع برسطوح‌وازهمه مهمترکتاب «لغزهای هندسی» است‌که متاسفانه ازبین رفته است، برهان خلف، وطرزاستدلال قضایای هندسی از اواست.

الفرد دو وینی (۱۸۶۳ - ۱۷۹۷)

در ابتدا وارد ارتش فرانسه شد اما بزودی ازکار برکنار رفت وعزلت اختیار نمود «وینی معروفترین شاعرورمانتیك فرانسه است. دارای اشعاری شیرین وفلسفی‌است. افسانه‌های عرفانی وداستانهای جنگی وقصه‌های حزن‌انگیزی داشت. او میگفت‌که رنج وبدبختی مردم از کسی است‌که مارا آفریده اگرروزی روز پرسش پیش بیاید خدا اول‌کسی است که باید محاکمه شود، همه جا رنج است، هرکه بالاتراست بیشتر رنج میکشد تمام زندگی بشر تسلیم و رضا و تحمل رنج ومشقت است وما در این جهان محکوم باین هستیم‌که درمقابل یك خدای ستمکارباید رنج بکشیم وسکوت اختیارکنیم.

ازقطعات مشهور او«سرودهای قدیم، وجدید ـ سرنوشت‌ها ـ گرگ ـ که ازجمله بهترین اشعار فلسفی است.

الفونس دوده (۱۸۷۶ - ۱۸۴۰)

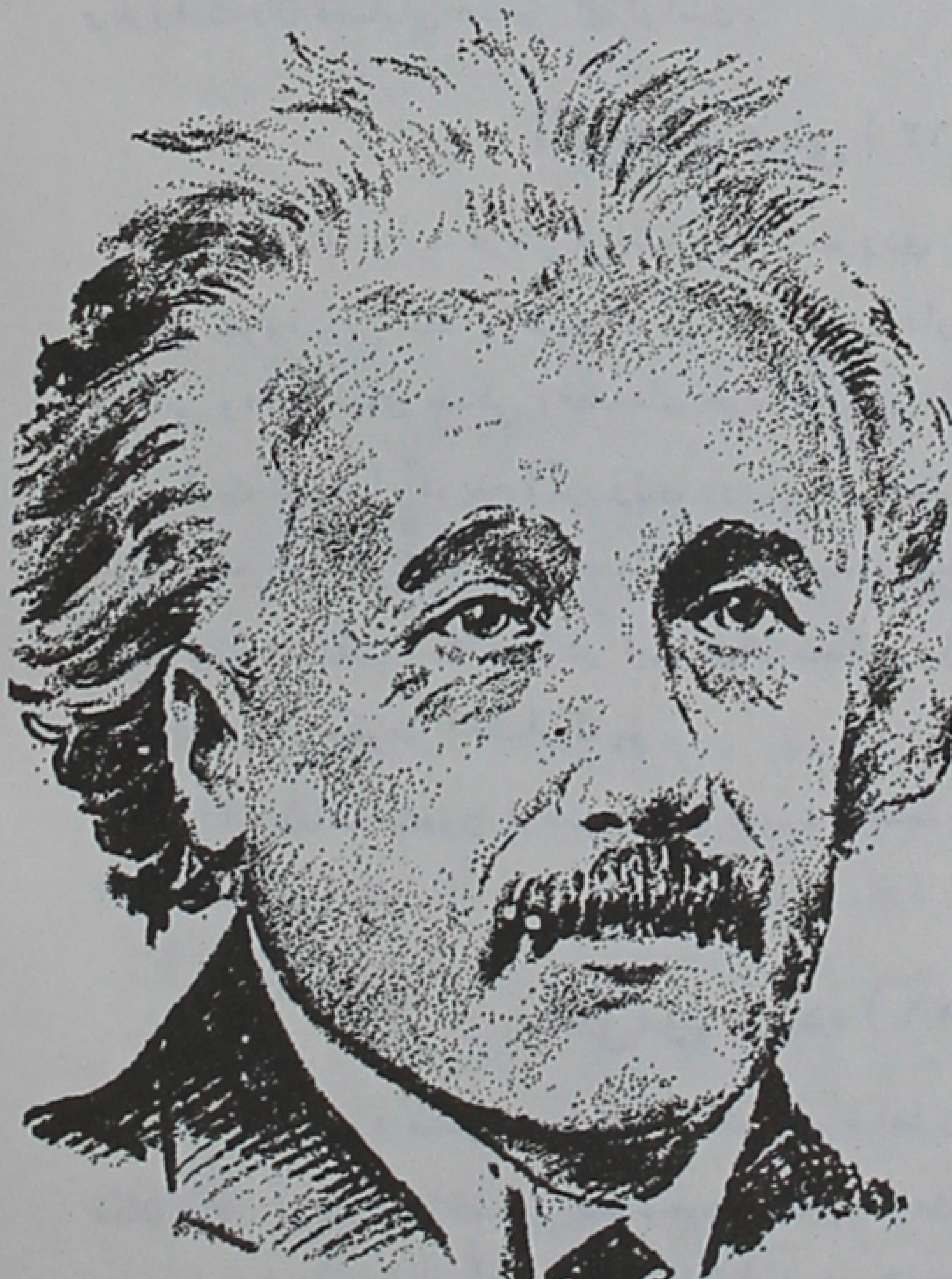
پدرش مرد متمول وکارخانه دارنی بود اما رنج وصدمات دوران جنك افکارش را سخت تکان داد. اودارای احساسی تند وهیجان‌انگیز وعشقی سریع الانتقال بود. داستانها ودارم‌های مهیجی نوشت‌که تمام آن حاکی ازتخیل بود وهرچه را در سفرها دیده وشنیده بود ازعالم‌خیال بصورت داستان درمیاورد صحنه‌هائی از زندگی بینوایان وخانه‌های دهقانی وبدبختی‌های مردم را با قلمی توانا مجسم ساخته است آثار او. نامه‌های آسیابان من ـ ژاك ـ ونامه‌های کوتاه

اورپید Eurpide

اورپید نمایشنامه نویس یونانی (۴۸۴ - ۴۰۷ ق. م) پدرش بازرگان بود و او در دوران‌جوانی بشیوه زمان‌ورسم روزگار پرورش وآموزش یافت وتاسال۴۶۶ درخدمت‌برادرش بود وشهرت وآوازه‌اش ازبیست سالگی آغازشد وگذشته از نمایشنامه نویسی وشاعری درنقاشی نیز آوازه بلندی یافت وجایزه‌های چندی بدست آورد ولی به کتاب خواندن و تنهائی‌اشتیاق

بیشتر داشت، نخستین نمایشنامه او بنام « دختر بلفاسر » در۴۵۵ قبل از میلاد نوشته شدو در دوران زندگی بدریافت چهار جایزه نائل آمد اوبیش از نود نمایشنامه نوشته که ازآن‌میان ۷۸ نمایشنامه در دست است. اوریپید را باید نخستین نمایشنامه نویس رئالیست نام داد اودر نوشته‌هایش به نمایش مردم عادی وپائین اجتماع میپرداخت ونمایشنامه‌های از بیشتر غم‌انگیز ودرام است وی در شعر نیز شیوه رئالیستی دارد وماشند « سوفوکل» بنیانگزارسبك نوینی در هنر نمایش یونان بشمار میرود: از آثار او: ۱ ـ هیپولیت ـ ۲ ـ ایون ۳ ـ آندروماك ۴ ـ هلن .

انشتن ـ البرت Einsten. Albert

دانشمند آلمانی (۱۸۷۹ ـ ۱۹۵۵) انشتن در یك خانواده یهودی آلمانی دیده بجهان‌گشود وتحصیلات خود را در رشته ریاضیات در زوریخ بپایان رساند و آنگاه در پایتخت سوئیس بکارمندی درموسسه‌ای مشغول شد. با نوشتن مقاله‌ای دریك روزنامه ناگهان باوج شهرت رسید و باستادی دانشگاه زوریخ وسپس دربرلین برگزیده شد: پس‌ازپایان‌جنك جهانگیراول بمبارزه سختی برعلیه جنك طلبی وزورگوئی دولت‌ها دست زد و سخنرانی‌های‌زیاد کرد در این دوران فرضیه نسبیت او جهان اندیشه ودانش بشری راتکان داد ونامش‌را بر سر زبانها انداخت ، هنگامیکه نازیهادرآلمان دست بآزار یهودیان زدند انشتن آزرده شد و بکشور آمریکا رفت (۱۹۳۲) و دردانشگاه پریستون بتدریس پرداخت. ازکاوشهای دانشمندانه او یکی قانون جاذبه نیوتون ودیگری فرضیه نسبیت وفرضیه بمب اتم است که جهان نوینی در فلسفه ودیگر دانشهای بشر بوجود آورد ودر سال ۱۹۲۱ بدریافت جایزه نوبل نائل آمد.

اونیل ـ یوجین Oneil Eugene

نویسنده آمریکائی (۱۸۸۸) از پدری هنرمند و هنرپیشه عشق به نمایش را به ارث برد وازکودکی با نمایش سرو کار داشت در سال ۱۹۰۹ برای بدست آوردن طلا به هندوراس رفت پس‌ازآن بمسافرتهای دریائی پرداخت . اونیل‌تحصیلات‌زیادی نکرد و بادرس وکلاس هم زیاد

سروکارنداشت ولی‌درمکتب زندگی‌همه چیزآموخت وازسال ۱۹۱۴ به کار نویسندگی دست زد، بیشتر نوشته‌های اونمایشنامه کوتاه‌است‌که ازدیده سبك وهنر بسیارجالب وتازه است ومشهور ترین آنها «آنسوی افق» آناگریستی - امپراطور جونز ومیان پرده عجیب است .

او هنری O'Henry

نویسنده آمریکائی (۱۸۶۳ - ۱۹۱۰) نام واقعیش ویلیام سیدنی‌بود، درشهرگرستیس، پرو بدنیا آمد در کودکی به تحصیل پرداخت ولی بزودی ازآن دست کشید و بکار مشغول شد پنجسال در داروخانه‌ای بشاگردی سرگرم شد آنگاه به شهر تکزاس رفت و۱۲ سال درآنجاکار کرد ودر شهر اوستین مدتی بکار بانك پرداخت وضمنا به روزنامه نویسی نیزعلاقمند شد درکار بانکی متهم بـه دزدی ونادرستی گردید ناگزیـر بامریکای مرکزی‌گریخت دراین زمان شهرت نویسندگی او درهمه‌جا پیچید ولی درسال ۱۸۹۸ محکوم بزندان‌گردید پس از رهائی چندسال بکار نویسندگی ادامه داد ودرپایان زندگی مدتی درنیویورك وچندی در زادگاه خود بسر برد امروز بیگناهی اودردستبرد به بانك ثابت شده است واوهنری ازنویسندگان برجسته داستانهای کوتاه است . داستانهای معروف او : ۱- داروی محبت ۲- پزعالی ۳- جاده‌های سرنوشت ۴- آرمان جادوگر ۵- دوکها ۶- پس از هفت سال ۷- هدیه

اوهم - ژرژسیمون

فیزیکدان آلمانی (۱۷۸۷ - ۱۸۵۴) اوهم در خـانواده فقیری درشهر ارلاکن آلمـان بدنیا آمد پس ازبپایان رساندن تحصیلات‌دردانشگاه ارلانکن به تدریس ریاضیات پرداخت در سال ۱۸۲۸ تحقیقات خود را بنام **نظریه ریاضی جریان الکتریسته**، درجهان دانش پخش‌کرد وگرچه در آغاز مورد توجه قرار نگرفت ولی سرانجـام آوازه‌ای بلند یافت. ایـن کشف بنام (قانون اهم) درفیزیك معروف است، قانون اوهم با فرمول واحد ولتاژ آمپرومقاومت را بهم بستگی داد .

(V=LR) بسال ۱۸۴۱ بدریافت مدالی از طرف انجمن پادشاهی انگلستان سرافراز گردید وسال بعد عضویت افتخاری این انجمن را پذیرفت. اوهم مدت دو سال باستادی‌کـرسی فیزیك دانشگاه مونیخ برگزیده شد وبسال ۱۸۵۴ پس ازیك عمرتحصیل وتدریس دیده ازجهان بربست .

ایبن - (هنریك یوهان) IBSEN

نویسنده معروف نروژی (۱۸۲۸ - ۱۹۰۶) دوران کودکی این نمایشنامه نویس بـا سرگردانی وتنهائی رنج فراوان سپری‌گردید: درآغاز جوانی سالیان درازی در روزنامه ومجله وتماشاخانه‌ها بکار پرداخت، ایبن، تحصیلات دانشگاهی خودرا بپایان رساند و آنچه به خامه او توانائی وروشن‌بینی وپختگی‌میداد حوادث ناگواری بودکه دردوران زندگی با آن روبرو گردیده بود : ایبن سفرهای درازی به کشورهای اروپائی کرده است. درسال ۱۸۷۷ دانشگاه «اوپسالا» درجه دکترای افتخاری باو عرضه داشت. دوران آخر زندگی ایبن‌برخـلاف دوران

جوانی با سربلندی وافتخار بی مانندی گذشت ونشانها وجایزه‌های فراوان باو اعطا گردید. از میان نمایشنامه‌های او: عروسك ـ اشباح ـ دشمن‌مردم ـ مرغابی‌وحشی، شهرت‌جهانی دارد.

باخ ـ یوهان سباستیان

آهنگساز مشهور آلمانی (۱۶۸۵ ـ ۱۷۵۰) در یك خانواده موسیقیدان به جهان آمدد از دودمان باخ موسیقیدانهای زیادی برخاسته‌اند که‌ازمیان‌آنهایوهان سباستیان‌ازهمه مشهورتر است: اوچند سالی عشق فراوان به موسیقی داشت وبرای فراگرفتن موسیقی به هامبورك رفت. پس از چندین سال شاگردی وتمرین به درجه استادی رسید و آوازه باخ درکشور آلمان پیچید وبسال ۱۷۱۸ برهبری ارکستر دوك‌ساکس برگزیده شد ودرسال ۱۷۱۹ برهبری ارکستردربار رسید در۱۸۲۳ به لاپیزیك رفت وتا پایان‌عمردرآنجا بسربرد ودراین شهرهنوز ریاست‌ارکستر را عهده‌دار بود. باخ بیشترعمرخودرا در خدمت‌کلیساگذراند واز این رو آهنگهای او بیشتر رنك مذهب بخودگرفته است آثار مذهبی او بهترین نمونه موسیقی‌کلیسا است: باخ ازاستادان بزرك پیانو بشمار میرود وکارهای او مهمترین قطعات‌کلاسیك خوانده میشود.

آثار او همه درکمال پختگی وقدرت است از آهنگهای او این آهنگها را باید نام برد: ۱ـ سویت‌های پیانو‌که شامل سه دسته فرانسوی ـ انگلیسی ـ وآلمانی است ۲ـ فانتزی‌کروماتیك ۳ـ واریاسیون‌ها شامل چندواریاسیون ۴ـ کنسرتوی ایتالین.

بالزاك ـ اونوره دو ..

نویسنده‌فرانسوی (۱۷۹۹ ـ ۱۸۵۰) درخانواده‌ای متوسط درشهرتور بدنیا آمد. کمی درس خواند آنگاه بکار کردن پرداخت. در آغاز جوانی بکار نویسندگی دست زد ولی نوشته‌هایش همه با شکست روبروگردید. با این حال بالزاك نویسنده‌ای پرکار بود وداستانهای بزرك ودراز می‌نوشت‌ازآن میان‌میتوان «باباگوریو» ـ چرم سافری ودختر عمویت ـ زنبق دره ـ زن سی‌ساله را نام برد شاهکار او را **باباگوریو و اورژنی گرانده** میدانند بالزاك برجسته‌ترین نویسندگان رئالیست جهان ادب بشمار میاید شماره داستانهایش بسیار زیاد است هنرنویسندگی او در نقاشی‌کردن چهره‌ها و طراحی خویها و کنش‌ها و منش‌های انسانی و تجزیه و تحلیل احساس و اندیشه‌ها نمایان است.

بالزاك نخستین نویسنده‌ای است‌که توانست درکتابهای خود قهرمانان زنده بسازد و آدمهائی راکه میافرید همه واقعی بودند ونمونه آن در هرجامعه یافت میشود. سایر آثار او عبارتند از: شب‌نشینی‌های فرشتگان: آرزوهای برباد رفته.

باك پرل Back Pearl

نویسنده آمریکائی (۱۸۹۲) درخانواده مذهبی «هیلزپرواز» از ایالت ویرجینیا بجهان آمد وبخشی از تحصیلات خودرا در کشور چین و تحصیلات عالی را درآمریکا گذراند وبسال ۱۹۲۳ همکاری خود را بامطبوعات آغازکرد درسان ۱۹۱۵ باز بامریکا بازگشت و بدریافت درجه دکترا موفق شد. شاهکارش بنام «خاك خوب» در سال ۱۹۳۰ منتشرشد وجایزه اولین پولیترز رانصیب اوساخت وبسال ۱۹۳ جایزه ادبی نوبل را گرفت: وی از نویسندگان بزرك معاصر بشمار میرود. داستانهای او زائیده خاطرات و ماجرهای‌زندگی او است وبیشتر رنك شرقی دارد چیره‌دستی او درنمایش صحنه‌ها وحالات واندیشه‌های مردم شگفت انگیزاست. خانم باك تاکنون داستانهای زیاد نوشته که مهمترین آن از اینقرار است.

۱ - خاك خوب ۲ - باد شرق وباد غرب ۳ - پسران ۴ - مادر ۵ - دنیاهای مندرس ۶- فرشته جنگجو.

بایرون

لرد جورج کوردن بایرون شاعر معروف انگلیسی اسب که در سال ۱۷۸۸ درلندن‌بدنیا آمد: اومردی بسیار وخودپسند ومغروری بود وخودرا بهترین شاعر غزلسرا ومرثیه‌گومیدانست اما نبوغ او بیشتر درهجاسازی بود ازمهمترین آثار او زندانی شیلان رکانور است.

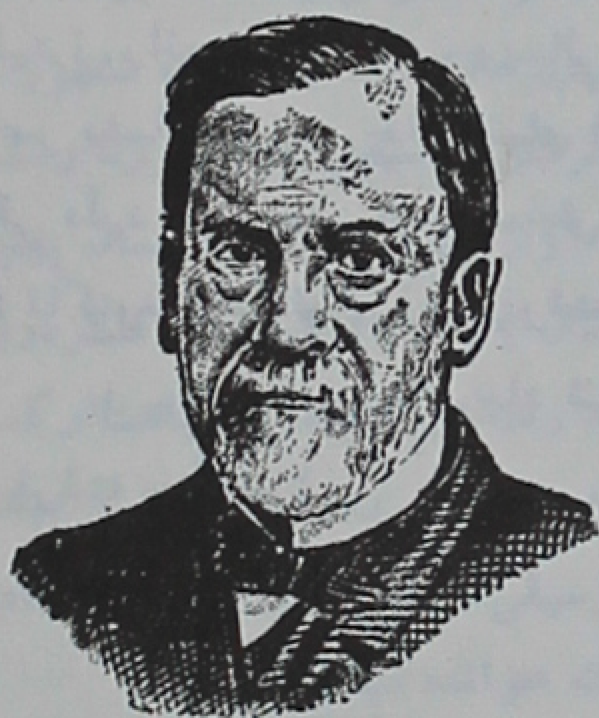
بتهوون - لودویك مان..

از موسیقیدانهای مشهور آلمان است که درشهروین بدنیاآمد، پدر بتهون خواننده‌بود وبه پیانو آشنایش کرد وبسال۱۷۸۷ دروین بحضور موتسارت (موزار) رسید. درسال ۱۷۹۴ پرنسر لیخوسکی‌آوازه‌اش‌را شنید واورا به‌کاخ‌خودبرد، دراین سالهابودکه‌گرفتار عشق دختری بنام جولیاگریچاردی شد و ترانه (سونات مهتاب) را برای اوساخت، بتهون بادختران زیاد آشنامیشد اما باهیچکدام ازآنها ازدراج‌نکرد. درسن۳۲ سالگی‌احساس نمودکه چیزی نمیشنود وگوشش‌سنگین‌شده‌نامه‌ای به‌برادرش‌نوشت وقصد خودکشی‌نمود، با این‌حال بزندگی خویش‌ادامه داد. نخستین‌اثربزرك اوسنفونی‌شماره۳ بود ودر۱۸۰۴ اولین‌اثراوبنام(فیدلیو)باپیروزی‌روبرو شد وسنفونی چهارم وپنجم وششم را درهمین سالها بوجود آوردولی درسال ۱۸۱۹ بکلی کر شد: سه تن از شاهزادگان برای او مقرری ماهیانه چهار هزار فلورن معین کردند اما بعدها این مقرری به ۱۵۰۰ فلورن تقلیل یافت وگرفتار عسرت مالی شد وبالاخره پس‌از ساختن سنفونی نهم در ۲۶ مارس ۱۸۲۶ درگذشت.

اگرهایدن پدر سنفونی است بتهوون بنام پادشاه سنفونی معروف شده است در برابر ۱۰۴ سنفونی هایدن و۵۰ سنفونی موتسارت، بتهوون دارای ۹ سنفونی بود ولی ارزش این۹ سنفونی بمراتب بیشتر است.

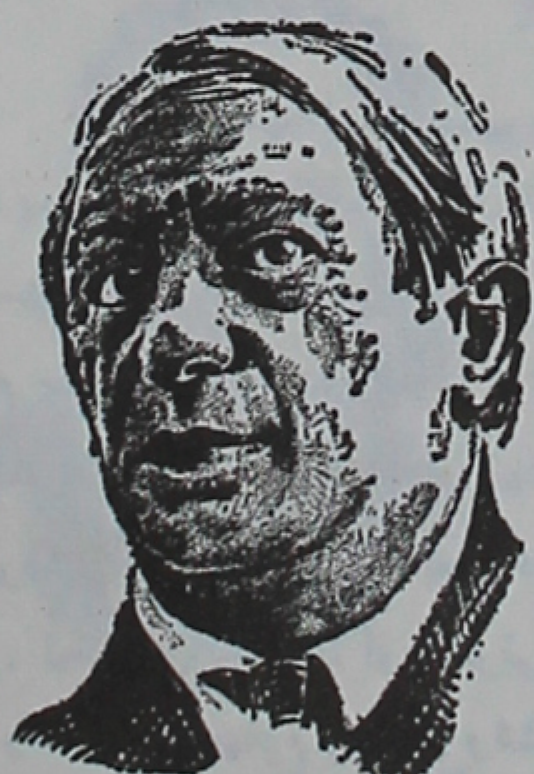
بیدن باون

روبر بیدن باون انگلیسی درحقیقت موسس پیش‌آهنگی درجهان است که درسال ۱۹۰۸ پیش‌آهنگی را برای پسران ونسل جوان ترتیب داده ودر وصیت نامه او آمده است که پیروزی پدران وابسته به نیرومندی وسلامت جسم وروح فرزندان امروز است .

پاستور ـ (لوی)

لوی پاستور فرانسوی کاشف میکرب بوداوبرعقاید علمای قدیم که هرچیزبخودی خود بوجود میاید خط بطلان کشیدوازسوی‌دیگراصول‌عقیده‌لاووازیه‌را که‌پذیرفت گفته‌بود این تئووی را بر پایه علمی قرار داده و شیوه درمانهای بسیاری ازبیماریها ازجمله بیماری هاری را باین وسیله کشف کرد و بهمین جهت امروز موسسات پزشکی بنام او مشهور است پاستور در شناختن هرگونه میکروب برای بیماریها وانواع امراض کرم معده وبیماریهای مسری وسیاه زخم که از راه میکروب وارد بدن میشوند طریقه‌های علمی برای معالجه آنها کشف کرده وازاین‌رو خدمت او بعالم بشریت بسیار ارزنده است .

پیکاسو

پابلو پیکاسو از پایه گذاران مکتب کوبیسم در نقاشی است اوکوبیسم را با کمك ژرژبراك، درسال ۱۹۱۰ پایه‌گذاری‌کرد. در باره پیکاسو در بخش نقاشی بحث شده است .

پوشکین ـ الکساندر

الکساندر پوشکین یکی ازشاعران ونوبسندگان‌بزرگ روسی است که آثار را بسبك رومانتیك مینوشت. بوریس کودونف» اوژنی اورترین‌ـ کولیها، تاریخ یوکاچف ازآثار معروف اوست .

پاسکال (بلزدو ..) Blaise

ریاضی دانو فیلسوف ودانشمند فیزیك فرانسه (۱۶۶۲ ـ ۱۶۲۲) بنا بگفته خودش و خواهرش زیلبرت بدون مطالعه درسن ۱۲ سالگی کتاب نوشت و بسیاری از مسائل هندسی‌را

حل کرده ودر ۱۶ سالگی نظیر بوعلی‌سینا کتاب مخروطـات هندسی را نوشت کـه باعث حیرت دکارت شد، اواصول تجربی رابرای شناختن علوم دسته بندی کرد وفورمولهائـی برآن ساخت در ۱۸ سالـگی سیستم ساختن ماشین حساب را بدست آورد. پاسکال دارای دوجنبه بود یکی علمی ودیگری مذهبی. در اصول مذهب تعصب زیاد داشت وکتابی بنام «پرونسیال» شامل ۱۸ نامه برعلیه کسانی‌است که بطریقه مذهب واصول (ژانسه‌هزم) اعلام جرم کرده‌بودند، پاسکال چون درکودکی وجوانی با « باژانسه نیست » ها بزرك شده بود تعصب زیاد داشت‌اثربزرك اوکتابی است بنام (تفکرات) شامل یادداشتهای پراکنده‌ای که قسمت مهم آنرا در دوران کودکـی نوشته. او میگفت مذهب مخـالف عقل نیست و مذهب مسیح با طبیعت انسانی سازش دارد. دین مسیح حامل نیك‌بختی است و باید بآن ایمان داشت تا رستگار شد.

تاگور

تاگور درشهر کلکته بدنیاآمد وپس ازتحصیلات ابتدائی برای فراگرفتن دانش‌بانگلیس رفت ودر لندن بادبیات گرایش یافت وبه تحصیل آن پرداخت دربازگشت به هند ازدواج‌کرد ولی چند سال بعد زن و فرزندان خود را از دست داد وبسال ۱۹۱۲ بانگلستان برگشت و در آنجا به ترجمه نوشته‌های خود بزبان انگلیسی دست زدچند سال بعد جایز ‌ه‌ادبی نوبل باوتعلق گرفت، تاگور در پایان عمر بسیاحت وسفردر اروپا وآمریکا وآسیا پرداخت ودر جشن‌هـزاره فردوسی سفری بایران کرد.

تاگور گذشته از نظم ونثر درنمایشنامه نویسی و موسیقی نیز دست داشت و در نقاشی مبتکر بود نوشته‌های خودرا بزبان بنگالی وانگلیسی نوشته است. تاگور در نوشته‌های خـود به عظمت وزیبائی طبیعت وعشق وعواطف بشری توجه داشته، برجسته‌ترین آثار او از اینقرار است.

گیتانجلی ـ خاطرات من ـ چیترا ـ قربانی ـ باغبان

تسوایك ـ استفان

نویسنده اطریشی (۱۸۸۱ - ۱۹۴۲) در یك خانواه توانگر در وین به جهان آمد پس ازپایان‌تحصیلات دررشته حقوق‌بمسافرت درکشورهای اروپائی پرداخت: تسوایك کارنویسندگی را از سال ۱۸۹۴ آغازکرد وابتدا به ترجمه شعر وداستان ونمایشنامه ونوشتن بیوگرافی دست زد. تسوایك پیرو آئین یهود بود وپس از روی کارآمدن نازیها در آلمان به برزیل رفت وهم در آنجا خودکشی کرد (۱۹۴۲) شهرت نویسندگی او از دو جهت است یکی داستان نویسی و دیگری نوشتن بیوگرافی وشرح حال بزرگان بود درزمینه داستان بایدکتابهای: ـ نامه یك زن ناشناس ـ آموك ـ شطرنج باز ـ راز ـ ترحم ـ و در زمینه شرح حـال مهمتر از همه کتابهای: شرح حال بالزاك ـ ماولان ـ فروید ـ ماری استوارت ـ ماری انتوانت ـ و فوشه را نام برد.

تسوایك نویسنده‌ای متفکراست که دربیوگرافیها با استادی تمام ریزه‌کاریهای روانی و

جامعه شناسی ومخصوصاً در تجسم دادن قیافه و خصوصیات قهرمانان تاریخ مهارت داشت او در داستانهایش میکوشید به تجزیه وتحلیل غریزها وعشق‌ها وشهوت‌ها وحالات روانی بپردازد دراینصورت یکی از نویسندگان رئالیست است.

تنسی - ویلیامز

نویسنده‌امریکائی (۱۹۱۶) درشهر کلمبیا دراستان میسوری ازیك خانواده‌گمنامی بدنیا آمد. درسن۱۲ سالگی باخانواده‌اش به میسوری‌نقل‌مکان نمودوپس‌از پایان تحصیلات دانشگاهی مقام‌های گوناگون بدست آورد ویلیامز تنسی اکنون درشهر نئواورلئان زندگی میکند. نوشته های او بیشترنمایشنامه است وبرجسته‌ترین‌آنها باین قراراست:

۱- اتوبوسی بنام هوس ۲- باغ وحش شیشه‌ای ۳- گربه روی شیروانی داغ ۴- ناگهان تابستان گذشته ۵- شب ایکوانا

تواین - مارك

مارك تواین نویسنده امریکائی (۱۸۲۵ - ۱۹۱۰) دریك خانواده فقیر در شهر فلورید ازاستان میسوری بدنیا آمد. ازکودکی بکار پرداخت ونتوانست تحصیلات منظم داشته باشد و پس از انتخاب پیشه‌های گوناگون سرانجام بکار نویسندگی در روزنامه‌ها پرداخت و در سال ۱۸۶۷ بجهانگردی رفت واز اروپا وآسیا وآفریقا دیدن‌کرد پس از بازگشت بامریکا بانوشتن چندین کتاب شهرت جهانی بدست آورد: داستانهای معروف او بقرار ذیل است:

شاهزاده وگدا - سرگذشت تام سایر - سرگذشت هگلری‌مین. مارك پیشرو مکتب‌رئالیسم در امریکا است‌که نوشته‌های خودرا بشکل هجای انتقادی نقاشی‌میکند مارك چندین‌بار بدریافت جایزه نائل آمد.

پاگانی‌نی - استاد ویولون

از موسیقیدانان ونوازندگان ویولن وبرجسته‌ترین هنرمند قرن ۱۹ بود درنوزده‌سالگی نام اوشهرت یافت وکنسرتهای جالب او درتمام اروپا شناخته شد بطوریکه او را استاد ویولن میدانند ازشاهکارهای او هشت‌کنسرتو وچندین سونات است.

پزیللو

آهنگساز معروف ایالیائی، سی‌وپنج ساله بود که اپراهای بزرگی در شهرهای پارم و ونیز دایرساخت ودرمسکو اپرای معروف آرایشگرسویل را تصنیف‌کرد ودر پاریس بدعوت ناپلئون اول یك (ته دوم) ساخت و از او چند (اوورتور) وچند کانتات وچندین‌سنفونی باقی مانده است.

توسکانینی

موسیقی‌دان ورهبرمعروف ارکسترایتالیائی که مدتها درامریکامانده ودرهمانجادرگذشت اواز شخصیت‌های معروف جهان موسیقی قرن بیستم است.

تامس الیوت

شاعرمعاصرانگلیسی متولد سال ۱۸۸۸ وی درامریکا بزرك شد، او یك شاعر وفیلسوف مذهبی است کتابهای او: جنگل مقدس ـ مرك درکلیسا ـ شخم

تیوچف (۱۸۰۲ ـ ۱۸۷۳)

فدرو ایوان تیوچف از شعرای معروف روسیه است اوشاعری غم‌انگیز وشاعر تاریکیها است.

Tourgueniev - Ivan تورگینف ـ ایوان

نویسنده روسی (۱۸۱۸ ـ ۱۸۸۳) پس از تحصیلات مقدماتی به برلین رفت تا فلسفه بیاموزد. ازکودکی شوقی فراوان به هنر وادب داشت. در بازگشت به پترزبورگ بکارهای ادبی پرداخت وبه‌نوشتن نمایشنامه‌وداستان وساختن‌شعردست زد. دراین‌دوران شهرت‌نویسندگی اش در سراسر روسیه پیچید.

آنگاه بسال ۱۸۶۴ بار سفربست وبه اروپا رفت ودر آنجا بویژه در پاریس با جمعی از نویسندگان وهنرمندان بزرك آشناگردید. یکی ازخدمتهای گرانقدر او دراین زمان‌شناساندن ادبیات روسیه به مردم فرانسه بود. تورگنیف نویسنده‌ای چیرد دست بود. با توانائی تمام ویژگیهای اخلاقی وفکری وروحی قهرمانان خودرا نقاشی میکرد.

قهرمانان او بیشتردهقانان وغلامان روسی هستند که از رنج اربابان به جان آمده‌اند: اونیکی رفتار وپاکی اخلاق این دسته وناپاکی گفتار وزشتی اعمال آن دسته مردم را بروشنی نمایش میدهد. درسبك نویسندگی به نویسندگان فرانسوی توجه زیادی دارد ولی هنرمند مقلدی نیست.

این کتابها ازجمله آثار او هستند:

۱ ـ پدران و پسران ۲ ـ زمین بکر ۳ ـ یادداشتهای یك شکارچی ۴ ـ آبهای بهاری ۵ ـ آشیانه نجیب‌زادگان ۶ ـ مومو ۷ ـ مرداب آرام.

Tolstoi - Leon تولستوی ـ لئون

نویسنده روسی (۱۸۲۸ ـ ۱۹۱۰) درخانواده اشرافی وبزرگی دیده بجهان‌گشود. پس از چندین سال تحصیل درسال ۱۸۴۴ وارد دانشگاه‌کازان‌گردید، ولی نتوانست آن رابه پایان

برساند. بسال ۱۸۴۹ باملاك خانواده خود رفت و درگوشه تنهائی بکار نویسندگی پرداخت. آنگاه درجنگهای قفقاز شرکت کرد وبآن سرزمین رفت، پس‌ازبازگشت درمسکو وپترزیورگ بکار نویسندگی پرداخت ودرمحافل ادبی وهنری شهرتی بدست آورد. سفری نیز به اروپا کرد که درنتیجه آن به تمدن باختر زمین بدبین شد. بسال ۱۸۸۰ با نوشتن کتاپ اعتراف بازگشت خود را ازمذهب ارتدوکس وگرایش خویش به آئین نوینی اعلام داشت. پایان عمراو با سختی و ناراحتی و عذاب روحی فراوان سپری گشت. تولستوی نویسنده‌ای توانا بود. در داستانهای خود به توده مردم ورنجبران بیش‌از اعیان واشراف توجه داشت.

قدرت او درپدیده آوردن داستان‌های دراز وقهرمانان بیشمار کمتر مانند دارد. شاهکار بی‌مانند او «جنك وصلح» نموداری از توانائی شگفت‌انگیز این نویسنده است.

ازجمله کتابهای او اینهاست:

۱- جنك وصلح ۲- رستاخیز ۳- هنرچیست؟ ۴- اعتراف ۵ - آناکارنینا ۶ - قزاقها ۷- ماجرای سواستپل

چایکوفسکی - پیتر - ایلیچ

Tchaiky, Piotre, iliteh

آهنگساز روسی (۱۸۴۰ - ۱۸۹۳) زادگاهش شهر (ونکینسك) بود. موسیقی‌را ازجوانی‌آغازکرد. درکودکی درس‌خواند. آنگاه برای‌فراگرفتن حقوق به‌آموزشگاه‌رفت. درسن ۲۰ سالگی واردکارهای دولتی شد. شوق موسیقی در سال ۱۸۶۵ اورا به کنسرواتوار پترزبورگ کشاند مدتی نزد «روبن‌شتاین» آهنگسازروسی‌شاگردی‌کرد درکنسرواتور مسکو باستادی بـرگزیده شد. از این هنگام آهنگسازی او آغاز شد اپرای (اپریچینك) به سال ۱۸۷۲ شهرت زیادی‌بهره اوساخت. درمیان آهنگهای او، اپرای (اوژن‌اونگین) آوازهٔ‌بیشتری دارد.

پایان زندگی ازکمی درسختی وتنگدستی‌گذشت ودر ۱۸۹۳ به بیماری وبا دچارگردید ودرگذشت.

آهنگهای او روی مایه‌های روسی وبه سبك غربی ساخته شده است. موسیقی او دلکش و جذاب وحساس است. آهنگهای برجستهٔ او عبارتنداز:

۱ - سونات پیانو درسل‌ماژوراپوس ۳۷

۲ - سنفنی‌های ۴-۵-۶

۳ - اوورتورهای رومئووژولیت - هملت - توفان - اپراهای اوژن اونگین - بالت‌های

دریاچه قو - زیبای خفته - بی‌بی‌پیک .

چخوف - آنتوان

نویسندهٔ روسی (۱۸۶۰ - ۱۹۰۴) . درخانوادهٔ گمنای بجهان آمد. برای فراگرفتن‌علم پزشکی وارد دانشگاه مسکو شد. چندی بعد کار پزشکی را رها ساخت و در دهی که خریده بود بکار نویسندگی پرداخت. چخوف بیشتر داستانهای خودرا درهمین دوران نوشت. دراین‌هنگام براثربیماری به‌کریمه رفت پس‌از ازدواج سفری به‌جنگل سیاه کرد ودرآنجا درگذشت. چخوف ۴۴ سال‌زندگی کرد ونوشته‌هایش درپایان عمررنك انقلاب وانتقاد میگرفت. روحیه قهرمانانش را به استادی نقاشی‌میکرد. مردم داستانها و نمایشنامه‌های اورا افراد طبقه‌های پائین ومتوسط اجتماع تشکیل‌میدهند. دهقانان وبرزگران روسی‌را باتمام ویژگیهای‌اخلاقی وفکری ومذهبیشان نمودار میکردند . چخوف در سبك نویسندگی واقع بین بود . چند نام از آثار فراوان او اینهاست .

۱ - باغ آلبالو ۲- اتاق شماره ۶ ۳- زندگی من ۴- تمشك تیغ‌دار ۵- شکارگاه ۶ - مناظره یك استاد ۷- کاکائی ۸- خواستگاری ۹- دراستپ

داروین - چارلز

داروین زیست شناس انگلیسی (۱۸۰۹ - ۱۸۸۲) از خاندان بزرك وسرشناس وپزشك بدنیا آمد در۱۷ سالگی‌برای آموختن پزشکی به ادمبرك رفت وچون نتوانست پزشك شودبرای فراگیری علوم دینی به‌کمبریج سفرکرد وکم‌کم درجوانی بگیاه شناسی گرایش یافت ورویاین فکر درسال ۱۸۳۱ سفرمهم وبزرك خود را بسرزمینهای جنوبی آغازکرد ودر این سفرهمه‌وقت خود را به آزمایش وتجزیه وبررسی درشناخت‌گیاهان وجانوران‌گذراند. یادداشتهای او بعداز ۱۵ سال کار وکوشش مانند یك شاهکار علمی بنام « اصل انواع» انتشار یافت وشهرت عجیبی بدست آورد. داروین درفلسفه تکامل انواع نشان میدهدکه تمام موجودات دارای یك اصل‌کلی بوده وطبق قانون تنازع بقا وخصوصیات طبیعی راه کمال را پیموده وبرجسته‌ترین انواع آن انسان است .

نظریه او ابتدا با شگفتی تمام استقبال شد زیرا او اصرار داشت‌که انسان را نسل تکامل یافته میمون بداند از این جهت مخالفان زیاد پیدا کرد ولی امروز قسمتی ازآن ازمحکم‌ترین نظریه‌های علمی بشمار میاید .

داستایوسکی - فدرو

نویسنده معروف روسی (۱۸۲۱ - ۱۸۸۱) در خانواده توانگری بجهان آمد ، پدرش پزشك ارتش بود ودوران‌کودکی را با سختی وناراحتی‌گذراند درسال ۱۸۳۴ وارد آموزشگاه

شد وپس از مرك پدرومادر ازمسکو به پترزبورك رفت درآنجا وارد دانشگاه مهندسی گردید و در سال ۱۸۴۳ بپایان رساند در این هنگام داستانهای او یکی پس از دیگری انتشار یافت و آوازه‌ای بدست آورد در سال ۱۸۴۹ بجرم همکاری با مخالفان امپراطور محکوم باعدام شد اما بشکل معجزه‌آسائی ازمرك نجات یافت وبزندان افتاد، پس ازگذشت چهارسال از زندان آزاد و درسال ۱۸۵۹ به پترزبورك بازگشت و پس ازچندی درگذشت ، داستایوسکی نویسنده بزرگی است که در نقاشی اخلاق وآداب مردم مهارتی‌بسزا داشت، گفته‌هایش پرازکنایه‌ها و نیشخندها است .

کتابهای مهم او بدینقرار است :

۱- برادران کارمازوف ۲- خانه اموات ۳- ابله ۴- جنایت ومکافات ۵- آزردگان ۶- یادداشتهای زیر زمینی ۷ - بویوك ۸ - اعتراف ۹ - جن زدگان - مسخ شدگان ۱۰ - قمارباز ۱۱ - شوهردلخواه

دانته - آلیگیری Dante

بزرگترین شاعر ونویسنده ایتالیا (۱۳۶۵-۱۳۲۱) که آثار فلسفی او در ردیف آثارگوته وشکسپیرقرار دارد اجتماع آنروز درحقیقت سازنده افکاردانته بود درآن زمان اختلاف شدیدی ن اشراف وطبقه متوسط درگرفت و دانته درصف طبقه متوسط برابر اشراف ایستاد ودخالت اوباعث پیروزی طبقه سوم شد باین‌جهت درسال ۱۳۰۰ ازطرف‌حاکم شهرودرسال ۱۳۰۲ بعلت مخالفت با پاپ ازفلورانس‌تبعید گردید ودراین سالها دچار سختیها ومشقات فراوان گردید، بهترین اثراوکتاب معروف فلسفی **کمدی‌الهی**، است که در سه جلد انتشار یافت .

دبوسی - آشیل گلود Debussy

آهنگسازفرانسوی (۱۸۲۲ - ۱۹۱۸) که از ۹ سالگی بآموختن موسیقی پرداخت، ودر سال ۱۸۷۳ واردکنسرواتوار پاریس شد ، نخستین اثر وآهنك او بسال ۱۸۴۴ پس از سالها تمرین وتجربه وبررسی ساخته شد و بدریافت جایزه رم نائل آمد، آنگاه بموسیقی واگنر توجه کرد وازروی‌آن پایه‌موسیقی نوینی‌را استوارساخت، سبك دبوسی مکتب موسیقی امپرسیونیسم است که شیوه آن ازمکتبهای ادبی وهنری سمبولیسم وامپرسیونیسم اقتباس شده است، موسیقی او با موسیقی آهنگسازان کلاسیك ورومانتیك اختلاف دارد موسیقی او دارای لحنی‌حساس‌و لطیف وشاعرانه است، برجسته‌ترین آهنگهای او دررشته‌های گوناگون عبارتند از: « سویت‌بر- گاماسك » وبلئاس وملیزاند - سنفنی به.ازظهر یك دیو

دکارت - رنه Descartes

این‌فیلسوف فرانسوی (۱۶۵۰ - ۱۵۹۶) درخانواده‌ای متوسط‌دیده بجهان‌گشود وپس از آموختن حقوق و پزشکی بجهانگردی پرداخت در سفر هایش که نه سال طول کشید بیشتر کشورهای‌اروپارا دیدن‌کردآنگاه به هلند رفت وبیست سال‌درآن‌کشور بسربرد وبکاوشهای‌علمی وتجربی پرداخت ودراین زمان بانوشتن‌کتابهای فلسفی (تفکرات) **وگفتار در روش راه‌بردن بسرحد عقل** درفلسفه اولی واصول فلسفه آوازه‌اش دراروپا پیچید ، این فیلسوف با نوشته‌ها وعقایدش همیشه در معرض تکفیر کشیشان وخشك مقدسان قرارگرفت ولی شاهزادگان اروپا از او پیروی میکردند ازاینجهت دکارت را باید بنیانگزار روش علمی وتجربی بشمار آورد، او در فلسفه خود معنویات و معقولات را با روش‌های علمی ثابت میکند و فلسفه مادی گری را عقب میزند .

دالامبر D'Alamber

فیلسوف وریاضی‌دان فرانسوی (۱۷۸۸ - ۱۷۱۷) فرزند، ژنرال یوتوس بودکه بعداز مرك پدرومادر درنزدشیشه‌بری بزرك شد وبعدها زن‌شیشه‌بر را مادر حقیقی ومادرش را نامادری خویش میخواند، در۲۲ سالگی مقاله‌ای درباره حساب انتگرال‌ها نوشت ودرسال ۱۸۳۳ کتاب معروف (دینامیك) خودرا منتشرساخت وبا همکاران متعدد مانند دیدرو وروسو برای تهیه‌دایره المعارف فرانسه همکاری نمود ودرسال ۱۷۵۴ نظربه مخالفت پاپ وروحانیون با این‌کتاب از انتشار آن جلوگیری بعمل آمد وحتی دیدرو بزندان افتاد ومجبور شد از این کار کناره - گیری نماید .

داوینچی

لئونادر داوینچی فرزند غیرقانونی شخص ثروتمندی بودکه در سال ۱۴۵۲ در وینچی نردیك ایالت فلورانس ایتالیا متولد شد، لئونارد پیکر تراشی را ازیکـی از استادان شهـر فلورانس آموخت، ارزنده ترین اثراو تصویر معروف آخرین شام است او درتمام فنون هنری مانند نقاشی ومجسمه سازی وموسیقی وفیزیك وساختن آلات‌گوناگون فنی مهارت داشت، یکی ازکارهای مهم او تصویرنقاشی «مونالیزا» است‌که بنام لبخند ژوکوند معروف است‌که میتوان آنرا ازعجایب هنرنقاشی جهان دانست .

دوده - الفونس

نویسنده فرانسوی (۱۸۹۷ - ۱۸۳۰) درشهر «نیم» فرانسه بدنیا آمد ودر ۱۵ سالگی شهرودیار خودرا ترك‌کرد وبپاریس رفت، درجوانی بکار سرودن شعر ونوشتن داستان پرداخت

ونمایشنامه‌های زیبا نوشت اما کتاب «نامه‌های آسیابان‌من» اورا مشهورساخت، قصه‌های دوشنبه او نمایشگر عشق وعلاقه‌اش به زادگاه خودش است ، دوده درآثارخود مسائل فلسفی را تجزیه وتحلیل میکند، برجسته‌ترین آثار او:

۱ـ همسران‌هنرمند ۲ـ نامه‌های‌آسیابان‌من ۳ـ قصه‌های‌دوشنبه ۴ـ آرنوین ۵ـ ماجراهای عجیب وغریب ۶ـ سافو

دوما ـ الکساندر

او فرزند یك ژنرال فرانسوی بودکه ازآغاز جوانی عشق وعلاقه مفرط به داستان سرائی داشت ودر این کار پس ازمدت کمی شهرت‌فراوان‌یافت، ابتدا قطعات‌کوچك‌نمایشنامه مینوشت و بکار هنرپیشه تراژدی راه یـافت، اولین شاهکار اوکتاب «سه تفنگدار» بود وپس ازآن کتابهای زیاد نوشت مانند بیست‌سال‌بعد» ویکونت دوبراژلون، کتاب کنت مونت کریستو ـ ملکه مارگو ـ دام‌دو مونسرو ـ گردن‌بندملکه ، پسرش مانند او ابتدا وارد تئاتـر شد سپس بـه نویسندگی پرداخت آثار مشهور او یکی مسئله پول (۱۸۵۷) خـانم کاملیا یا مارگریت‌گوتیه (۱۸۵۱) دوست زنان (۱۸۶۴)

دیکنز ـ چارلز

نویسندهٔ مشهورانگلیسی (۱۸۱۲ ـ ۱۸۷۰) درخانواده‌ای تهیدست‌وپائین طبقه‌اجتماع بدنیا آمد وضع پدرش بقدری سخت بود که نتوانست مانند برادران دیگرش تحصیل زیاد کند ناگزیرازآغازجوانی بکارپرداخت وپیشه‌های‌گوناگون اختیارکرد ورنج وبدبختی زیادکشید ، امااین سختی‌ها وناملایمات را دریکی‌ازشاهکارهای‌خود بنام «اولیوتوریست» به‌عالیترین‌وجهی نقاشی‌کرد وپس ازسالهاکار بجهان روزنامه وروزنامه‌نگاری راه یافت ونویسندگی را ضمن‌کار انجام میداد وبیشترازکتابهای خودرا بصورت جزوه بیرون میداد در سال ۱۸۳۳ نخستین اثر خودرا چاپ‌کرد بعد بنابدعوت مردم امریکا بآن دیار رفت وسفرهای دیگری به اروپاکرد ودر پایان بشهرت رسید .

دیکنزنویسنده‌ای پرکاربود وآثاربسیار زیادی ازخودباقی‌گذارد وقهرمانان داستانهایش را ازمردم پائین وپست اجتماع میگرفت ودرتوصیف حالات وروحیات‌آنان بسیارعمیق میشد، آثارعمده اوبقرار زیراست :

۱ ـ اولیوتوریست ۲ ـ داستان دو شهر ۳ ـ آرزوهای بزرك ۴ ـ دیوید کاپرفیلد ۵ ـ ناقوسها

دیوئی - جان

فیلسوف (امریکائی ۱۸۵۹ - ۱۹۵۲) دیوئی‌درشهر برلینگتون بجهان‌آمد وازدانشگاه ورمونت وهایکنس، فارغ‌التحصیل شد ازسال ۱۸۸۸ بتدریس‌دردانشگاههای‌گوناگون امریکا پرداخت تا سرانجام باستادی‌کرسی فلسفه دانشگاه کلمبیا برگزیده شد وتا پایان عمر در این مقام بود .

وی چند سفربخارج بویژه به ترکیه وچین برای‌کاوش وبررسی درفرهنگ وآموزش آنها کرده است ودردوران استادی دانشگاه شیکاگو دست به نوشتن بکرشته‌کتابهای پرارج درزمینه آموزش وپرورش وفلسفه زد وانقلابی درفرهنگ امریکا وجهان بوجود آورد، ازبرجسته‌ترین کتابهای او: مقدمه برفلسفه آموزش وپرورش ونوسازی فلسفه ـ آموزشگاههای فردا ـ شاگرد مدرسه ـ مدرسه واجتماع را میتوان نام برد .

دیکنس - امیلی

امیلی‌دیکنس بزرگترین‌شاعرامریکا است، وی‌خانمی بسیار باذوق وقریحه بودکه‌بانزوا علاقه داشت (۱۷۷۶ - ۱۸۳۰) شعردیکنس شعری ظریف وعمیق وتقریباً همیشه‌کوتاه است‌ولی دراین چند شعر معانی فلسفی بزرك جا میدهد، مجموعه اشعار او بعداز مرگش در سال ۱۹۱۴ انتشار یافت .

دلمیرا اوگوستینی

معروفترین شاعره اوروگوئه (۱۸۸۴ - ۱۹۱۴) زندگی شاعرانه ورومانتیکی داشت ، زیبائی اوچنان بودکه او را زهره دنیای شعرلقب داده بودند اعترافات این‌شاعره زیبا بقدری صریح وبی پرده بودکه درکشورهای امریکای لاتین مورد توجه واقع شد، برای این‌زن جاذبه جنسی بزرگترین ومقدسترین قانون جهان بود وبهمین جهت عشق وهوس در نظراو غایت ایدال زندگی بشمار میرفت .

راسل - برتراند - آرتور

دانشمند انگلیسی (۱۸۷۲ - ۱۹۶۸) دریك خانواده اشرافی بدنیا آمد ودرسه سالگی پدر ومادرش را از دست داد، این فیلسوف بزرك سالها در دانشگاه‌های انگلیس و امریکا به تدریس ریاضیات وفلسفه وسایرعلوم پرداخت وچندین‌بار بدریافت جایزه ونشانهای گوناگون نائل آمده است که ازآن جمله جایزه نوبل وعضویت انجمن پادشاهی انگلستان را میتوان نام برد .

این فیلسوف طرفدار صلح ومخالف جنك بود ودربررسیهای علمی زحمت بسیار کشیده

است واستخوان بندی فلسفه خود را بر روی فرضیه نسبیت انشتن استوار ساخته است، راسل دارای کتابهای گوناگونی است که ازآن‌میان میتوان تاریخ فلسفه غرب ـ عرفان ومنطق ـ اصول ریاضیات وتجزیه وتحلیل ذهن واصول تربیت اجتماعی ویک کتاب فلسفی بنام «چرامن‌مسیحی نیستم» را نام برد .

رابوله ـ فرانسوا

نویسنده ودانشمند دوره رنسانس فرانسه (۱۴۹۴) پزشك ومعلم وکشیش ویکی از مبارزین سرسخت آزادی فکر وقلم بود ودردوران نهضت مذهبی درمقابل پرتستانها بسختی مقاومت کرد وفکری غیراز آزادی نداشت با این حال در برابرکاتولیکها وآزار وشکنجه‌ای که بمردم میدادند مقاومت نمود وافکارخود را دریك کتاب بزرك بنام (پانتاگروئل) انتشار داد .

راسین ـ ژان

ژان راسین ازنویسندگان ونمایشنامه نویسان تراژدی وکلاسیك فرانسه است که برخلاف کورنی‌معاصرخود قهرمانان‌زنده‌ای‌درتاریخ تئاترو‌ادبیات فرانسه بیادگارگذاشت، اوبزرگترین مبتکرمکتب کلاسیك است، ابتدا یك مرد مقدس ومذهبی وپیرو فرقه ژانزویت‌ها بود که در مذهب تعصب زیاد داشتند وبعد ازاینکه پانزده سال ازعمرخود را درنمایشنامه نویسی گذراند دومرتبه بطرف‌فرقه خود برگشت ... راسین برسرنمایشنامه نویسی‌باکورنی بمبارزه پرداخت ودوستی خودرا با اوبهم زد۱۲ نمایشنامه تراژدی ازاو باقی‌مانده که یکی‌ازآنها‌کومیك وبنام «دعواگران» است .

۱ـ اندروماك که ازلحاظ اهمیت درمقابل تراژدی «سید» اثرکورنی قراردارد ۲ـ بزیتانیکوس ۳ـ برنیس ۴ـ باجازت یا بایزید ـ از داستانهای شرقی ۵ـ مهرداد یا میترادات ۶ ـ ایفی زنی ۷ـ فدر ۸ـ استر ۹ـ آتالی

رامبراند ـ هارمابرون

معروفترین نقاشان هلندی (۱۶۶۹) متولد امستردام، او پنجمین فرزند یك آسیابان ثروتمندی بودومدتی باعشق نقاش بکارپرداخت ودرسال۱۶۲۸ اولین اثرنقاشی او بنام صراف ساخته شد وتصاویرزیادی از زن‌خودکشیده است، آثارنقاشی معروف او از۳۵۰ تابلو تجاوز میکند، اونقاشیهای خودرا از سوژه‌های مذهبی و تاریخی واخلاقی وطبیعی الهام گرفته است ، رامبراند ازاصیل‌ترین وسائل انتقال یعنی احساس خود کمك میگرفت و هیچ نقاشی مانند او نتوانسته است ازسایه روشن‌های ماهرانه تصاویرزنده‌ای سازد .

رافائل ـ سانتی

نقاش وپیکرنگار معروف ایتالیائی (۱۲۸۳ ـ ۱۵۲۰) درشهر کوحل اورمینو دیده به

کت جغرافیائی و کارتو گرافی ایران

BORROWER'S NO.	ISSUE DATE	BORROWER'S NO.	ISSUE DATE

کارخانجات اسپانیا فرآورده‌های پارچه‌های پشمی و پنبه‌ای، کاغذ، اتومبیل، سیمان و انواع گوناگون کنسرو ساردین را به‌بازار عرضه میدارند.

تاریخ وحکومت - اسپانیا دارای تاریخی بسیار کهنسال است که به‌چندین سده پیش ازمیلاد مسیح میرسد. درسده پنجم میلادی اسپانیا زیرنفوذ آئین مسیحیت قرارگرفت و درسال ۷۱۱ آئین اسلام بدان سرزمین رسید. اما باز تحت تأثیرآئین مسیح یك جنبش ملی درسال ۱۰۹۹ دراین سرزمین نمودارگشت.

باکشف آمریکا درسال ۱۴۹۲ توسط کریستف کلمب وفتح وتصرف مکریك. پرو ودیگر سرزمینهای آمریکای جنوبی، اسپانیا باوج قدرت وجهان‌گشائی خود رسید وامپراطوری بزرگی تشکیل داد. پس از جنگهای چندی با انگلیس و فرانسه. اسپانیا ناتوان گردید و برخی از قلمروهای خارجی خودرا ازدست داد وحتی دراوائل قرن نوزدهم ناپلئون به‌آسانی اسپانیا را فرمانبردار خود ساخت بس ازآن بازحکومت سلطنتی اسپانیا قدرتی یافت وبدنبال تغییرات و تحولات سیاسی بیشماری درسال ۱۹۳۱ حکومت آن کشور جمهوری اعلام گردید، باجمهوری شدن این کشورتحولات زیادی بوجودآمد. حکومت جمهوری که مورد پشتیبانی دولتهای فرانسه. روسیه ومکزیك بود، بسال ۱۹۳۶ با شورش و انقلاب فرانسیسکو فرانکوکه از ایتالیا وآلمان کمك میگرفت، روبروگشت وپس از سه‌سال جنگ خونین سرانجام درمارس ۱۹۳۹ فرانکوپیروز گشت وبر اسپانیا دست یافت. فرانکوتمام قدرتها وپستهای مهم کشوررا خود بدست گرفت و مجلس منحل شده پیشین را دوباره افتتاح نمود.

درجنگ جهانی‌دوم اسپانیا بیطرفی اختیارکرد ولی مناسبات بادولتهای فاشیست سبب گردیدکه از عضویت سازمان ملل متحد اخراج شود. بعدها درسال ۱۹۵۵ مجدداً بعضویت این سازمان پذیرفته شد.

فرهنك ومذهب - فرانکوآئین کاتولیك راکه دراسپانیا ازرسمیت واهمیت‌افتاده بود دوباره رواج داد وآنراکیش رسمی کشور قرارداد.

نیروی دفاعی - خدمت نظام بمدت۲سال اجباری است، نیروی دریائی دارای۵ رزمناو و۱۸ ناوشکن، وتعداد زیادی‌کشتیهای کوچك وبزرگ جنگی دیگر است. افراد نیروی دریائی بالغ بر۴۰/۰۰۰ نفر میشود. نیروی هوائی نیزقابل توجه وقوی است.

قلمروهای خارجی اسپانیا

علاوه بر دوناحیه سیوتا وملیلاکه ضمیمه خاك اصلی اسپاقیا هستند این کشور دارای قلمروهای خارجی دیگر نیزهست‌که عبارتند از:

گینه اسپانیا درآفریقا وگینه اروپا که جمعاً مساحتی بوسعت ۱۰/۸۵۲ میل مربع و جمعیتی برابر۲۱۲/۰۰۰ نفررا تشکیل میدهند. فرآورده‌های این دوناحیه عبارتست از: کاکائو طلا، قهوه، چوب وپشم ومرکز آن شهر سانتاایزابل نام دارد.

صحرای اسپانیا - این قلمرو آفریقائی دارای ۷۳/۳۶۲ میل مربع وسعت است. دیگر ناحیه ایفنی‌است‌که درکرانه‌های دریای مدیترانه جای دارد و۷۴۰ میل‌مربع وسعت و۳۸/۰۰۰

نفر جمعیت آن است.

جمهوری اطریش

پایتخت اتریش وین است. مساحت آن ۳۲/۳۶۹ میل مربع وجمعیتش ۷/۴۹/۰۰۰ نفر (آمار ۱۹۵۹ سازمان ملل) است پرچم آن سه‌قسمت افقی برنگهای سرخ ، سفید ، سرخ است و واحد پول آن شیلینگ است.

اوضاع جغرافیائی - اتریش کشوری است جمهوری که درناحیه کوهستانی اروپای مرکزی بدرازای ۳۶۰ میل وپهنای ۱۶۰ میل واقع شده است. درسمت مغرب به‌سویس و لیختن اشتاین محدود میگردد. زاویه شمالغربی اتریش به‌دریاچه کنستانس متصل میشود. ازناحیه جنوب اتریش به‌سویس و رشته‌کوههای آلب وایالت ونیز ایتالیا محدود میگردد. درسرحدات این کشوررشته کوههای کارنیك آلپ وقسمتی از کوههای دولومیت همچنین کشوریوگسلاوی وکوههای کاراوانکا قرارگرفته است. درشمال اتریش سرزمین باویر (جمهوری فدرال آلمان) در شمالشرقی کشور چکوسلواکی و درمشرق وجنوب شرقی مجارستان واقعشده است.

درمجاورت خاك سویس کوههای اواترنال آلپ ووایلد اشپیزه بارتفاع ۱۲۳۰۹پا قرار گزفته است .

اتریش دارای جنگلهای بسیاری است که بوشیده ازدرختان کاج هستند.

دانوب، مهمترین رود اتربش» از ایالت باواریا در شمالغرب سرچشمه میگیرد و به - چکسلواکی درمشرق جریان مییابد، رودهای دیگرعبارتند از رود اتس، این، درو، ایل، سور- وسالراخ که در برخی از آنها دستگاههای هیدروالکتریك تأسیس گردیده است . جهانگردان زمستانگرد سالیانه متجاوز از ۲۰۰/۰۰۰ نفر و سیاحان تابستانگرد بالغ بر۱/۵۰۰/۰۰۰ نفر میگردند.

منابع وصنایع - تولیدات اتریش عبارتند از: زغال، نفت‌خام، آهن، منگنز، آلومینیوم مس، سیمان والوار. ذخیره گرافیت مرغوب این کشور بسیار قابل توجه است . فرآورده‌های اتریش را میتوان فولاد، انواع کودهای شیمیائی، نخ ، پارچه ، و منقول ابریشم مصنوعی ، منسوجات، کالاهای چرمی صنعتی وشیمیائی دانست.

محصولات کشاورزی آن گندم، چاودار، جو، غلات ، سیب زمینی و چغندر قند است . تاکستانهای متعدد ومحصول سیب درایالات تیرول وساتزکامرگوت بسیارفراوان میباشد. دامهای بزرگ این کشورگاو، گوسفند، خوك، اسب وبز است.

مهمترین منبع درآمد خارجی کشور را عواید حاصله ازسیاحان تشکیل میدهدکه سالیانه بیش از ۱۷۲/۰۰۰/۰۰۰ شیلینگ بدرامد اتریش میافزاید.

صادرات عمده اتریش عبارتست از الوار، منسوجات، کاغذ، فرآورده‌های کاغذی ، آهن ، فولاد، آجر ، بلور آلات . دادوستد بیشتر باکشورهای آلمان غربی، ایتالیا و ایالات متحده آمریکا صورت میگیرد.

تاریخ وحکومت ـ سرزمین اتریش درسال ۱۲۷۸ بتصرف خاندان هابسبورگ درآمد. ترکهادوباردرسالهای۱۵۲۹و۱۶۸۳ پەوین‌حمله کردند. تسلط اتریش‌برسرزمینهای‌آلمان درقرن هیجدهم مورد اعتراض وحمله قرارگرفت وماری‌ترزملکه اتریش(۱۷۸۰-۱۷۴۰) ایالت سیلزی را ناچار بەفردریك‌دوم (کبیر) پادشاه پروس واگذاوکرد. درتجزیه‌ها وتقسیم‌بندیهای سال ۱۷۷۲،۱۷۹۲ و۱۷۹۳ لهستان، قسمتهائی ازاین‌کشور بتصرف دولت‌اتریش درآمد. در سال ۱۸۱۵ کنگره وین سرزمین‌های ایستریا ایلیریا وایالات لمباردی و ونیزایتالیا را بدولت اتریش بخشید.

پس ازجنگ جهانی اول اتریش تجزیه شد و درسال ۱۹۱۸ تبدیل بیك کشور جمهوری مرکب از۹ ایالت گردید.

درفاصله دوجنگ جهانی تاریخ سیاسی اتریش شاهد شورشها وکشمکش‌های فراوانی‌بود مثلا سوسیالیست‌ها خواهان تحولات وتغییرات اقتصاد سوسیالیستی بودند و دراین راه فعالیت میکردند. این‌کوششها وتبلیغات درسال ۱۹۳۴ همراه با شیوه‌های صنفی و یکنواخت بوسیله صدراعظم اینگلبرگ دولفوس ازبین رفت. دولفوس در ۲۵ ژوئیه ۱۹۳۴ بدست توطئه‌گران نازی کشته شد . آدولف هیلتر پیشوای آلمان در۱۳ مارس۱۹۳۸ حکومت اتریش را اشغال کرد وهیبستگی وپیوستگی‌آن را بخاك‌آلمان اعلام داشت . درسال۱۹۴۵حکومت اتریش مجدداً جمهوری‌گردید وزمانیکه این‌کشوربوضع پیشین‌خود بازگشت، مثل‌سابق مرکب‌از۹ ایالت شد .

دکتر کارل‌رنر (متوفی ۱۹۵۰) درسال ۱۹۴۵ پس‌ازآنکه استقلال اتریش‌توسط متحدین تضمین‌شد بزیاست جمهوری حکومت ایالتی اتریش رسید. در۱۵مه سال۱۹۵۵ سرانجام علیرغم سهل‌انگاریهای دولت روسیه با بستن قراردادی دوباره استقلال خودرا بازیافت.

ارمنستان

ارمنستان بەسرزمینی اطلاق میشودکه درآسیای صغیرواقعشده ومسکن ارمنی‌هاست. این مردم دارای نژادی مشخص وفرهنگ ومنافعی مستقل میباشند ولی حکومت ملی و متعلق بخود ندارند. ارمنی‌ها درکناره های شمال شرقی ترکیه و شمالغربی ایران و در داخل خاك روسیه زندگی میکنند .

این سرزمین تاکنون بارها مورد تهاجم آشوری‌ها، هادها، ترك‌ها، عربها و روسها قرار گرفته‌است. وردهای فرات وارس ازارمنستان سرچشمه میگیرند. رشته‌کوههای‌آرارات منطقه‌ای را بهمین‌نام دربردارد ودرامنستان بنام اوراًرتو معروف است . با وجود اینکه تورات درسفر تکوین فصل ۸ کتاب ۴ میگوید که‌کشتی نوح «بر فرازکوههای آرارات» چای‌گرفت ولی‌روشن است‌که مقصود مشخص‌کردن قله آرارات بعنوان بلندترین قلل جهان بوده است . ارمنی‌ها به صنعتگری و هنرمندی وداشتن بازرگانان تیزهوش و فعالیتهای تجارتی در بنادر خاورنزدیك مشهورند. درداخل خاك‌این‌کشورگندم، میوه، برنج، پنبه،کنف، تنباکو کشت میشود .

جمهوری اندونزی

بایتخت‌آن جارکارتا ومساحتش ۷۳۵/۸۶۵ میل مربع‌است جمعیتش (بنابرآمار ۱۹۵۹

سازمان ملل) ۸۹/۷۰۰/۰۰۰ نفراست ـ پرچم دو قسمت افقی‌بزرگ سرخ و سفید واحد، پول روپیه.

اوضاع طبیعی: اندونزی که بزرگترین مجمع‌الجزایر جهان بشمار میرود و سابقا بنام هفد شرقی معروف بوده ـ در طول سرزمین اکواتر ـ میان فیلیپین و استرالیا و خاك آزیاتیك قرارگرفته است. سرزمین اندونزی مرکب از ۳۰۰۰ جزیره است مهمترین آنها عبارت ازجاوه (یکی ازبزرگترین وپرجمعیت‌ترین جزایرجهان) سوماترا وبرنئوی غربی.

مردم اندونزی از نژادهای گوناگون ودرهم آمیخته هستند. ابریان غربی یا گینه هلند که مورد ادعای اندونزی است دارای ۱۵۰/۰۰۰ میل مربع مساحت و ۳۵۰/۰۰۰ نفر جمعیت است.

منابع وصنایع: اندونزی ازجهت منابع طبیعی‌یکی ازکشورهای غنی جهان بشمارمیرود ومعادن‌قلع ـ نفت وزغال سنگ ـ بوکسیست ـ منگنز ـ مس ـ نیگل ـ طلا ونقره آن بسیارزیاد است. ازنظر تولید قلع اندونزی بعد از مالایا دومین‌کشور جهان‌است ومحصول آن سالانه بالغ بر۳۰/۰۰۰تن میگرددکه معادل یك پنجم تولید قلع درجهان است.

۸۰ درصد مردم اندونزی به‌کارهای‌کشاورزی اشتغال دارند.

فرآورده‌های‌کشاورزی اندونزی شامل برنج ـ تنباکو ـ قهوه ـ کائوچو ـ فلفل ـ نارگیل چای ـ شکر ـ وغلات است.

خطوط راه آهن اندونزی‌که بیش از سی شهر را بهم مربوط ومتصل مینماید به ایالات سنگاپور وبانکوك ومانیل میپوندد.

تاریخ وحکومت ـ کشور افدونزی تاماه مارس ۱۹۲۴ یك مستعمره خارجی‌کشور هلند بشمار میرفت. وپس ازآنکه توسط نیروهای ژاپنی اشغال شد وطن پرستان آنجا برهبری دکتر سوکارنو درماه اوت ۱۹۵۴ حکومت اندونزی را مستقل وجمهوری اعلام نمودند. پس ازچهار سال‌که ازنبردمیان نیروهای هلند وملیون اندونزی سپری‌گشت سرانجام‌درنوامبر۱۹۴۹ دولت هلند با امضای قراردادی باین سرزمین استقلال داد وتمام ایالات وجزایرآنرا بجزگینه جدید تخلیه نمود.

این جمهوری پس ازبدست آوردن استقلال وتغییراتی‌کد درقانون اساسی خود داد ـ در سپتامبر ۱۹۵۰ بعضویت سازمان ملل متحد درآمد.

درنتیجه بحرانهای سیاسی واقتصادی درژوئیه ۱۹۵۹ دکتر سوکارنو رئیس جمهوری اندونزی دست باقدامات اصلاحی زد.

درنوامبر۱۹۵۷ پس ازآنکه سازمان ملل متحد پیشنهاد مذاکره و گفتگو درباره گینه غربی جدید را ردکرد ـ حکومت اندونزی‌کلیه‌دارائی‌واموال هلندیهائیرا که رویهمرفته بالغ بر یك بیلیون دلارمیگردید مصادره نمود.

در۱۳ اوت۱۹۶۰ دولت اندونری‌برنامه هشت‌ساله پیشرفت واصلاحات خودراکه‌بیش‌از ۵ بیلیون هزینه دارد آغاز‌کرد.

ایتالیا

پایتخت: رم. مساحت - ۱۱۶/۳۷۳ میل مربع - جمعیت ۵۰/۷۶۳/۰۰۰ ، پرچم سه قسمت عمودی برنگ سبز سیر- سفید وسرخ - واحد پول لیر

اوضاع طبیعی- جمهوری ایتالیا شبه جزیره طویل چکمه شکلی رادربرگرفته که درجنوب شرقی ازبلندیهای آلپ تاکرانه‌های دریای مدیترانه گسترش می‌یابد - جزیره سیسیل که توسط تنگه سینا از خاک اصلی ایتالیا مجزا گردیده در دومین نوك این شبه جزیره چکمه شکل قرار دارد.

درازی این سرزمین نزدیك به ۷۶۰ میل وپهنای آن بیش از ۲۲۰ میل است و درطرف مشرق بادریای آدریاتیك - ودرسوی شمال باخلیج ونیش ودرسمت جنوب آنسوی تنگه اوترانتر با دریای ایونی هم مرز است . در شمال سواحل غربی ایتالیا خلیج جنوا واقع شده است این سرزمین توسط رشته کوههای آلپ از خاك فرانسه . سویس - اتریش و یوگسلاوی مجزا گردیده است .

رودهای مهم این کشور رود پیا رود بو ورود تیبر است.

سیسیل- جزیره‌ایست که مساحت آن ۹/۹۲۷ میل مربع وجمعیتش نزدیك به ۴/۸۰۰/۰۰۰ نفر است وحکومتی شبیه خود مختار دارد .

جزیره سیسیل چندین جزیره کوچك دیگررا نیز درحوزه خود دارد. ساکنین این جزیره در دورانهای باستانی ازمردم اطراف مدیترانه بوده‌اند و شهرهای مهم آنرا باید پالرمو کاتانیا وسینا نام برد - محصولات عمده سیسیل نیزشامل مرکبات - گندم - انگور- سولفور- نمك و زیتون است - پرورش گاو وگوسفند درسیسیل متد اول است. حدود ۴۸ درصد خاك این جزیره را جنگل پوشانده وکشاورزی رونق زیاد دارد.

ساردنی - این جزیره دارای ۱/۴۱۹/۸۶۳ نفر جمعیت است و در ۱۲۵ میلی مغرب ایتالیا دردریای مدیترانه قرارگرفته است، ساردنی دارای حکومت خود مختار بوده درازای آن به ۱۶۰ میل وپهنایش به ۶۸ میل میرسد، معادن این جزیره کوهستانی دارای ذخایر زغال - سنگ - روی - سرب ومس است. انگور- زیتون وتنباکو درآنجاکشت میشود. همچنین پرورش گاو وگوسفند متد اول است.

دوو شاووی ازساو ۱۷۲۰ فرمانروانی خودرا بر این جزیره آغاز کرد واین جزیره همراه با پیه‌مونت درسنگهای کریمه شرکت کرد.

کاپری - جزیره‌ایست بوسعت ۸۷ میل مربع و جمعیت ۹۰۰۰ نفر که در بیست میلی جنوب غربی ناپل قرارگرفته - وبخاطر زیبائی وآب وهوای دل انگیزش شهرت فراوانی دارد محصول عمده آن شراب است.

بنادر بزرگ ومهم ایتالیا عبارت است ازجنوا - ناپل - ونیز- تریست آنانکو وباری همه‌ساله بیش از ۱۶ میلیون جهانگرد ومسافر برای دیدن آثار تاریخی و باستانی و موزه های نقاشی وکلیساهای بزرك وزیبا باین سرزمین سفرمیکنند.

منابع وصنایع- ایتالیا که در دورانهای پیشین یك کشور کشاورزی بشمار میرفت از جنگ جهانی دوم ببعد باگامهای بلندی بسوی صنعتی شدن پیشرفته است. با پشتیبانی ولت‌از موتوریزه‌کردن وحاصلخیز نمودن‌کشاورزی اکنون سطح‌کشت به‌نسبت قابل‌توجهی افزایش‌یافته است. گندم وغلات وبرنج به‌مقدارزیادی‌کشت میشود. دامپروری رواج فراوان دارد وپرورش گوسفند بسیار مورد نظر است.

انواع مختلف میوه یکی ازمهمترین محصولات ایتالیابشمار میرود.

شراب ایتالیا انواع مختلف و ارزش زیادی برای خود بدست آورده است.

درسال ۱۹۵۹ ایتالبا دارای ۲۲۷۵۹ مرکز تولید نیروی برق از قوه آب بود - این مراکز تولید با ۷۹۰ مولد دیگرنیروی برق را در سرتاسر کشور از آلپ گرفته تبا سیسیل پخش می‌کنند. همچنین سه طرح استفاده از نیروی اتم برای تولید برق در دست ساختمان است .

تولید فولاد ایتالیا سالیانه به۱۳/۰۰۰/۰۰۰تن میرسد وبیش ازنیمی ازصادرات این کشوررا تشکیل میدهد - ماشین دوزندگی - لوازم وابزار صنایع سنگین -کالاهای چشم‌پزشکی منسوجات ولوازم ماشین ارقام صادراتی ایتالیا به‌کشورهای خارجی است.

تاریخ وحکومت - بدنبال قرنهاتاریخ وتمدن - پیشرفتهاوحوادث بیشمار- تاریخ‌نوین پیشرفت ایتالیا اززمانی شروع گردیدکه ایالت لمباردی ضمیمه قلمرو ویکتور امانوئل دوم پادشاه ساردنی شد وبدنبای آن دیگر ایالات ایتالیا باین مرکز پیوستند و وحدت این سرزمین جامه عمل پوشید. در۱۷ مارس ۱۸۶۱ نخستین پارلمان ایتالیا تشکیل شد و ویکتور امانوئل دوم را بعنوان پادشاه ایتالیا برگزید پس ازآن چند ایالت دیگو این سرزمین بدولت مرکزی پیوستند ودولت ایتالیا درسال ۱۹۲۹ ایالت واتیکان را بعنوان یك ایالت مستقل برسمیت شناخت .

در۲۳ مارس۱۹۱۹فاشیسم درایتالیا نمودارشد وتحت رهبری بنیتوموسولینی سازمان خودرا درمبارزه باکمونیسم وسوسیالیزم پی‌ریزی نمود.

فاشیست‌ها در۲۸ اکتبر۱۹۲۲ با جلب موافقت پادشاه زمام حکومت را بدست گرفتند وموسولینی با اتکاء بشیوه‌های دیکتاتوری قدرتی‌کسب‌کرد وبنام «دوچه» (رهبر) شناخته شد وآنگاه بکشور حبشه (اتیوپی)حمله برد. ویکتور امانوئل را امپراطور اعلام داشت وبا بی - اعتنائی باخطار ومحکومیت نامه مجمع ملل به‌محور «برلن - توکیو» بپیوست.

حکومت ایتالیا سپاهیان چندی به‌کمك فرانکو فرستاد تا بادولت جمهوری اسپانیا از جنگ درآیند وآنگاه باحمله بفرانسه درجنگ دوم جهانی به‌آلمان پیوست. اما پس از نابود شدن فاشیسم وبرافتادن موسولینی دولت ایتالیا به‌آلمان وژاپن اعلان جنگ داد و به نیروی متفقین‌کمك نمود . بعد از پایان جنگ سرزمینهای متصرفی و مستعمره ایتالیا آزاد شد. و قسمتی از ایالات ونیز با (ونسیا) به یوگسلاوی واگذار گردید و ایالت تریست نیز حکومت مستقل یافت .

در ژوئن ۱۹۴۶ ایتالیا حکومت جمهوری یافت واین حکومت بدنبال یك رفراندوم و رأی اکثریت مردم بوجود آمد.

بموجب قانون اساسی۱۹۴۸ مجلس سنا دارای۲۵۳ عضو است که هریك نماینده منتخب ۲۰۰/۰۰۰ نفربوده ومدت نمایندگی ٦ سال است. بجز هفت نفرکه مدت نمایندگی‌آنها تمام طول زندگی آنهاست. مجلس‌نمایندگان دارای۵۹٦ عضو است که هریك عضومنتخب ۸۰/۰۰۰ نفربوده برای مدت ۵سال برگزیده میگردد.

تریست

ایالتی است که قسمتی ازآن اکنون جزء ایتالیا بشمار میرود و از مشرق وجنوب به‌یوگسلاوی متصل میگردد. این ایالت ازطرف چهار دولت بزرگ بعدازجنگ دوم‌جهانی ودر سال ۱۹۴۸ بصورت قلمروی‌آزاد وتحت نظارت شورای‌امنیت سازمان‌ملل‌متحددرآمد. مساحت آن حدود ۳۲۰ میل مربع وجمعبتش ۳۰۲/۰۰۰ نفراست .

پس از اختلاف و زدوخوردی‌که میان ایتالیا ویوگسلاوی برسر این ایالت روی داد در ۵ اکتبر۱۹۵۴ موافقتنامه‌ای میان این‌دوکشور بامضاء رسید که بموجب آن بخش شمالی این سرزمین و بندو تریست با نود میل مربع وسعت و ۲۲٦/۲۲۹ نفرجمعیت بایتالیا شبه‌جزیره ایستری با ۲۰۰ میل مربع مساحت و ۷۳/۵۰۰ نفر جمعیت به یوگسلاوی واگذار گردید .

فرهنك ومذهب

کیش رسمی مردم ایتالیا کاتولیك رمی است. ایتالیا دارای ۲٦ دانشگاه دولتی است. تحصیلات ابتدائی اجباری است.

نیروی دفاعی

ازموقعی‌که ایتالیا به‌پیمان ناتو پیوست‌کشورهای بزرگ غربی تأسیسات و پایگاههای نظامی چندی درآنجا برای خود بوجود آوردند.

ارتش ایتالیا دارای تأسیسات وسیع ونوینی است که قسمت بیشتر آن در خدمت پیمان ناتوگذاشته شده است. نیروی زمینی دارای چندین لشگربزرگ زیرسلاح میباشد. قسمت زیادی ازنیروی نظامی ایتالیا اکنون درتحت فرماندهی پیمان‌ناتوست.

نیروی دریائی ایتالیا که شامل ۴ ناوشکن بزرگ. چهار صد زیردریائی نوین ۲ زیر دریائی وتعدادکشتیهای جنگی دیگراست نقش بزرگی در برنامه‌ها ونقشه‌های پیمان ناتو بازی میکنند. ازسال ۱۹۵۹ ایتالیا دست بساختن یك ناوگان اتمی بزرگ زده است.

نیروی هوائی ایتالیا نیز دارای هواپیماهای متعدد و مدرن و اسکادرانهای جنگنده نیرومند است .

سومالی :

سومالی‌مدتها مستعمره ایتالیا بود وبعد ازجنگ بین‌المللی دوم تحت قیمومت سازمان

ملل متحد قرار گرفت ودرسال ۱۹۶۰ حکومت آن جمهوری مستقل گردید.

جمهوری اکوادر

پایتخت اکوادرکویتو است . مساحت آن (بنابر آمار دولتی) ۱۱۶/۲۷۰ میل مربع است ـ جمعیت آن (بنابر آمار ۱۹۵۹ سازمان ملل) ۴/۱۶۹/۰۰۰ نفر است پرچم اکوادر قسمت زردرنگ بزرگی‌که درپائین آن قسمت باریکی برنگ سرخ وآبی قرار گرفته و سپری در وسط آن نقش بسته است واحد پول سوکر.

اوضاع عمومی

سرزمین اکوادرکه در سواحل شمالی اقیانوس‌کبیر درقاره امریکای جنوبی واقع شده از ۱۰۰ میل مسافت درشمال به ۴۰۰ میل مسافت درجنوب گسترش مییابد در شمال آن کشور کلمبیا و درجنوب ومشرق آن‌کشورپرو قرارگرفته است. دررشته ازکوههای آند این سرزمین را ازشمال بجنوب قطع می‌نماید . بلندترین ارتفاعات امریکای جنوبی در خاك اکوادر جای دارد .

سرزمین اکوادر درجزایر گالاپاگوس را که دارای ۳/۰۲۸ میل مربع مساحت است در برمیگیرد. بندر عمدهٔ آن‌گامی اکویل وشهرهای مهم‌آن‌که توجه سیاحان را بخود جلب مینماید اوتاوالوکویتر وآمباتور میباشد.

منابع وصنایع

اکوادر دارای معادن مهم وپر ارزش دست نخورده ای است . معدن نقره خام آن قابل توجه است. استخراج نفت خام روبفزونی میرود . ذخایر وسیع مس ـ آهن ـ سرب ـ ذغال و سوالفور آن اهمیت بسیار دارد. بابکاربستن شیوه‌های نوین‌کشاورزی‌ـ سطح تولیدکشاورزی‌آن ازسال۱۹۴۸دوبرابر گشنه‌است . فرآورده های دیگر کشاووزی‌آنرا میتوان سیب زمیغی میوه، کاکائو، قهوه نام‌برد. بخصوص کاکائو که مهمترین رقم صادراتی‌آن بشمار میرود .

تاریخ وحکومت

بدنبال سه‌قرن تسلط وفرمانروائی اسپانیا برکشور اکوادر در۱۷ دسامبر ۱۸۱۹ این سرزمین به‌جمهوری‌کلمبیا پیوست. پس ازآن در۱۳ مه ۱۳۸۰ مستقل وجمهوری‌گردید.

برطبق قانون اساسی جمهوری مصوب ۱۹۴۶ رئیس جمهور برای یك دوره چهار ساله با آرای مستقیم مردم برگزیده میشود وکنگره مرکب ازمجلس سنا ومجلس نمابندگان است . به‌زنان درسال ۱۹۳۹ حق رأی داده شد.

فرهنك ومذهب

دین رسمی اکثر مردم‌کاتولیك رمی است.

جمهوری السالوادر

پایتخت آن سان‌سالوادر و مساحتش ۸/۲۵۹ میل مربع‌است جمعیت آن(بنابر آمار ۱۹۵۹ سازمان ملل) ۲/۵۲۰/۰۰۰ نفراست پرچم السالوادر ازسه قسمت افقی برنگهای آبی، سفید، آبی تشکیل شده‌است که درقسمت سفید آن نقش سبزی دیده‌میشود. واحدپول آن کولون (برابربا ۴۰ سنت آمریکا) است.

اوضاع عمومی :

السالوادر که کوچکترین کشور ازشش کشور جمهوری امریکای مرکزی بشمارمیرود تنها کشوریست که راه‌باقیانوس اطلس ندارد این‌سرزمین ازمغرب به‌گواتمالا - ازسمت‌شمال شرق به‌هندوارس وخلیج فونسکا وازطرف جنوب‌به‌سواحل اقیانوس کبیر بطول ۱۶۰ میل‌محدود میگردد. السالوادر سرزمینی کوهستانی است که تپه‌هاوجلگه‌های مرتفع فراوان‌دارد. باوجوداینکه جزو مناطق حاره بشمار میرودولی‌بواسطه ارتفاع زیاد حرارت آن متغیرامت.

سان‌سالوادرپایتخت کشور بوسیله راه‌آهن‌وراههای‌شوسه‌به‌تمام شهرهای مهم‌مربوط‌میگردد لالیبرته ولابونین ازبنادر عمده‌این‌کشور است.

سه‌گروه نژادی‌این‌سرزمین عبارتنداز سفیدپوستان - نژاد مختلط سفیدوهندی‌وهندی‌ها.

تاریخ و حکومت :

سرزمین السالوادردرسال ۱۸۲۱ ازتصرف دولت‌اسپانیاخارج‌ومستقل گردیدوتاسال ۱۸۳۹ اتحذیه امریکای مرکزی بود بموجب‌قانون اساسی قوه‌قانونگذاری دراختیار یك‌مجلس‌است‌بنام مجلس نمایندگان‌که بارأی عموم مردم برگزیده میشوند. شرکت در انتخابات برای تمام افراد بالاتراز ۱۸ سال اجباری‌است. قوه‌مجریه به‌شخص رئیس‌جمهورواگذار میگرددکه‌بارأی مستقیم عموم انتخاب میشود ونمیتواند مجدداً دردوره دوم نیزبریاست جمهوری‌برگزیده‌گردد.

ایالات متحده آمریکا

پایتخت : واشنگتن :

مساحت پنجاه ایالت (هاوائی در ۲۱ اوت ۱۹۵۹ عنوان پنجاهمین ایالت‌آمریکارا بدست آورد) آمریکابررویهم ۳/۶۱۵/۲۱۰ میل‌مربع است. جمعیت آن(طبق‌سرشماری‌سال ۱۹۶۰ که‌آخرین آمارگیری درایالات متحده‌است) ۱۷۹/۳۲۳/۱۷۵ نفرقلمداد شده‌است. پرچم آن پنجاه‌ستاره داردکه نماینده پنجاه ایالت‌است‌باخطوط افقی برنگ‌آبی برزمینه‌سفید. واحدپول این‌کشوردلار امریکا نام دارد.

موقع و حدود :

ایالات متحده امریکا یاتازونی درمرکز امریکای شمالی واقع شده‌وازشمال بکانادا، از جنوب به‌خلیج مکزیك‌وکشورمکزیك‌وازمشرق‌به‌اقیانوس اطلس‌وازمغرب‌به‌اقیانوس کبیرمحدود است. امریکاازنظرناهمواریها ازمشرق به‌مغرب به‌هفت‌قسمت تقسیم میشود.

۱- منطقه دریاچه‌های پنجگانه : این دریاچه‌ها بوسیله ترعه‌های طبیعی بیکدیگر مربوط میشوند وقابل کشتیرانی‌هستند. آبشارهای متعددی‌درمیان‌این‌ترعه‌ها وجوددارد که‌نیاگار امهمترین آنهاست .

۲- منطقه جلگه‌ها: درکرانه‌های اقیانوس اطلس واقع‌شده وعرض‌آن‌درصفحات‌شمالی‌کم ودرجنوب زیاد است.

۳- منطقه‌کوهستانی‌آپالاش : در مشرق واقع است واز شمال شرقی بجنوب‌شرقی امتداد پیدا میکند .

۴ - جلگهٔ میسی‌سی‌پی : در مرکز واتع شده و شیب آن از شمال بجنوب بطرف خلیج مکزیك است .

۵ - کوهستانی رشوز : درغرب جلگه مرکزی قرار دارد و از شمال بجنوب تا مکزیك امتداد دارد .

۶ - منطقه فلاتها : درمغرب‌کوه رشوز قرارگرفته است.

۷ - منطقه‌کوههای ساحلی : در بین فلاتهای فوق‌الذکر و اقیانوس‌کبیر قرار دارد ودر امتداد ساحل‌کشیده شده است.

آب وهوا :

سرزمین امریکای شمالی بسبب وسعت و پستی‌وبلندی زیاد ،آب‌وهوای متفاوتی دارد و بهمین دلیل‌محل‌کشت نباتات‌گوناگون‌است.

کرانه‌های اقیانوس اطلس درمشرق‌ازمناطق پرباران امریکا است وکوهستان‌آپاش که‌در این ناحیه قراردارد پوشیده ازجنگلهای وسیع سرووکاج‌است.

جلگه پهناورمیسی‌سی‌پی ، درمرکزامریکاآب وهوای‌متغیری‌دارد. مناطق شمالی‌این‌جلگه سردسیر است امامرکزآن بعلت وجود زمینهای رسوبی حاصلخیز است. کرانه‌های‌خلیج مکزیك دارای‌آب وهوای‌گرم ورطوبتی ومحل‌کشت نباتات مناطق‌گرمسیری است.

کوهستان رشوز مناطقی‌داردکه‌درتمام مدت سال پوشیده ازیخ وبرف است. درقسمتهای مرتفع هوابسیار سرد است امادر ارتفاعات پست‌تر مراتع‌کوهستانی وسپس جنکلهای سرووکاج ودرنواحی معتدل‌تر باغهای میوه واقع است .

منطقه‌فلاتهاآب‌وهوائی‌بری ومتغیردارد وخشکی‌هواووجودشوره‌زارهای وسیع مانع‌رویش گیاهان مختلف است .

کرانه‌های‌اقیانوس کبیرسالیانه‌حدود دومترباران‌وآب‌وهوائی‌مرطوب‌وملایم‌دارد وبیشتر زمینهای‌آن پوشیده ازجنگلهای‌کاج است.

رودخانه‌ها :

رود بزرگ میسی‌سی‌پی ازمرزکاناداوامریکا سرچشمه میگیرد وبخلیج مکزیك میریزد. رودخانه‌میسی‌سی‌بی بامیسوری که‌ازشعب‌آن بشمارمیرودیکی‌ازطویل‌ترین رودهای جهان‌است. این رود قابل‌کشتیرانی است.

رودهای سواحل اقیانوس اطلس بطرف همان اقیانوس جاری میشود . از مهمترین این رودها حوضه هودسن است که‌در مصب خود خلیج عظیمی‌را بوجود میآورد.

بزرگترین رودهای قسمت غربی یکی رور اسنیك یا کلمبیا است که از کوههای روکی سرچشمه گرفته وبه‌خلیج کالیفرنیا میریزد.

دریاچه‌ها :

دریاچه‌های پنجگانه سوپریور ، میشیگان هورن ، اریر وانتاریو بزرگترین دریاچه‌های ایالات متحده امریکاست .

میان دریاچه‌های اریر واونتاریوآبشار معروف نیاگارا واقع شده‌که تقریباً از ۴۵متر بلندی فرو میریزد.

جغرافیای اقتصادی :

درحال حاضر ایالات متحده امریکا از لحاظ‌کشاورزی ، صنعت وبازرگانی مقام اول‌را دردنیادارد. این ترقی فوق‌العاده‌که درمدتی‌کمتر ازیکقرن بدست‌آمده علل چندی‌دارد که‌مهمترین آنها بقرار زیر است :

۱- وسعت خاك ۲- تنوع‌آب وهوا ۳- وجود رودهای پرآب وطویل ۴-سیسنم مالکیت ۵ - وجود معادن سرشار ٦ - تعداد زیاد مهاجرین .

کشاورزی :

امریکای شمالی باآنکه در زمینه امور صنعتی به پیشرفتهای شگرفی نائل آمده معذالك میتوان‌آنرا کشوری‌کشاورزی دانست . تا مدتیکه صنایع تازه دردنیا رواج نداشت مردم این کشور منحصراً بکارکشاورزی مشغول بودند ولی‌بعداز توسعه صنایع‌تازه‌بازهم دست‌ازکشاورزی برنداشته و برخلاف بسیاری از ممالك اروپائی مثل بریتانیا بکار کشاورزی و صنعت هر دو پرداختند.

بطورکلی نزدیك به‌دوسوم ازاراضی امریکای شمالی مستعدکشاورزی‌است اما یك سوم از زمینهای این‌کشور بی‌حاصل است. مساحت قسمتهای قابل‌استفاده حدود پنج‌میلیون کیلومترمربع یعنی نزدیك به‌سه‌برابرخاك ایران است.

مهمترین غله ایالات متحده ذرت است وکشت این‌محصول چنان رواج داردکه سه‌چهارم ازتمام محصول ذرت‌جهان را تأمین‌میکند. پس‌ازذرت، گندم یکی‌دیگر ازمحصولات‌مهم‌کشاورزی امریکا است‌که قسمت اعظم‌آن باروپا صادرمیشود . کانزاس ،داکوتای شمالی وجنوبی ،میسوتا نبراسکا وایلی‌نویز مراکز مهم‌کشت‌گندم بشمار میروند .

جو در شمال غربی ناحیه مرکزی ودرمناطق ساحلی اقیانوس‌کبیرکشت میشود. چاودار و برنج نیز در امریکاکشت میگردد . کشت پنبه در تکزاس ، اوکلاهما ، کانزاس ولونی زیانا بعمل میآید .

گذشته از غلات و پنبه ایالات متحده محصولات‌کشاورزی دیگری‌هم داردکه ازآن‌جمله توتون با محصول سالیانه ۹۳۰/۰۰۰ تن انواع مرکبات، شکر ، وسیب‌زمینی‌را باید نام‌برد.

گله‌داری :

پرورش دام در امریکا اهمیت فراوانی دارد واز این لحاظ هیچ‌کشوری در دنیا بپای امریکا نمیرسد . مرکز کشتار دام و تهیه گوشت ، ایلی‌نویز ،کانزاس ، شیکاگو ، نبراسکا و میسوری است .

وسعت جنگلهای امریکا حدود ۱۹۸/۴۰۰/۰۰۰ هکتار است

صنعت :

پیشرفت و توسعه صنایع امریکا در قرن اخیر تقریباً شگفت‌انگیز بوده است.

معادن سرشار زغال و نفت وفور آبشارها زیادی معادن اولیه‌گیاهی و حیوانی و آزادی بازرگانی‌داخلی از علل عمده این ترقی سریع بشیار میرود.

در حال حاضر صنایع امریکا نسبت به اروپا ترقی بسیارکرده زیرا هنگامی که مثلا در انگلستان یا فرانسه بعلت بستگی مردم بعادات قدیم و بسبب نبودن وسایل‌کافی تبدیل صنایع قدیم بجدید دشوار بوده امریکانیها رسوم وعادات وآلات وادوات کهن را ترك گفتند و آئین صنعتی جدیدرا به‌آسانی قبول‌کردند و بسیاری دیگر پیشرفتهائی راکه در دنیای قدیم‌بتدریج صورت‌گرفته‌بود یکجا اقتباس کردند.

امریکای شمالی از لحاظ منابع نیرو ثروتمندترین‌کشورروی زمین است و ازاین ثروت طبیعی به‌بهترین وجه استفاده میشود. مساحت معادن زغال‌امریکا نزدیك‌به ۸۰۰/۰۰۰ کیلومتر مربع یعنی حدود نصف خاك ایران است. یکی‌دیگر ازصنایع تولید نیرو درامریکا نفت‌است‌که از هفتاد سال قبل به‌استخراج‌آن پرداختند.

مرکزعمده تولید نفت حوزه‌آپاچ نزدیك دریاچه‌های پنجگانه اوهایو،ایندیانا، تکزاس اوکلاهماو کالیفرنیااست .

محصول نفت امریکا درسال بالغ‌بر ۳۰۰ میلیون‌تن (مجموع نفت جهان ۵۸۰ میلیون‌تن) است‌که از ۴۲۰/۰۰۰ چاه استخراج میشود.

در امریکا حدود ششصد تصفیه‌خانه نفت وجوددارد . استفاده‌ازگازهای‌طبیعی‌دربیشتر نقاط امریکا معمرل است.

محصول‌آهن امریکای شمالی نزدیك به‌دوپنجم ازمحصول‌آهن دنیااست ومیزان‌تولیدآن درسال به ششصد میلیون تن میرسد.

مراکز عمده استخراج‌آهن حوالی دریاچه سوپریور،آلاباما ومینسوتا است. مس، سرب وروی ازنواحی اطراف دریاچه‌ها وکوههای راکی‌استخراج میشود.

معادن‌گوگرد در تکزاس ولوئی‌زیانا زیاد است و نمک‌را بیشتر ازدریاچه‌های صفحات غربی میگیرند.

از فلزات‌گرانبها معادن طلا ، نقره ، درامریکا زیاد است.

صنایع فلزی :

ایالات متحده امریکا از لحاظ تهیه چدن و فولاد بتمام‌کشورهای دنیا برتری‌دارد چه

تقریباً ۴۰٪ محصول چدن و ۴۶٪ محصول فولاددنیا دراین کشور تولید میگردد.

پنسیلوانیا ، میشیگان ، اوهایو ، ایلی نویز، آلاباما مراکز مهم صنایع سنگین بشمار میروند . در کارخانه‌های امریکا همه ساله مقدار زیادی واگون ، لکوموتیو ، هواپیما ، اتومبیل ماشینهای کشاورزی ساخته شده وبسایر کشورهای دنیا صادر میگردد.

کلیولد ودترویت (مرکز کارخانه‌های فورد) و پیتس بورگ از جمله مراکز بزرگ اتومبیل‌سازی درامریکا محسوب میشوند . شهرهای پاترسن وبوفالو مراکز مهم هواپیما سازی بشمار میروند.

مراکز مهم کارخانه‌های پارچه‌بافی ماساچوست ، کنتی کات ونیوهامشایر میباشند. صنعت کائوچو سازی و رشته‌های وابسته به آن صنایع شیمیائی و کاغذ سازی نیز در امریکا رواج فراوان دارد.

راهها و خطوط حمل و نقل :

درحال حاضر خطوط‌آهن امریکای شمالی از مجموع خطوط آهن تمام اروپا بیشتر است وطول‌آنها بیش از ۴۳۰/۰۰۰ کیلومتر یعنی قریب ۳۷٪ ازمجموع خطوط‌آهن دنیاست.

تقریباً دوسوم راههای‌آبی داخلی دررودمیسی‌سی‌پی وشعبه‌های آنست که بیشتر با ترعه بدریاچه‌های بزرگ ورودخانه‌ها مربوط میشوند. درازی‌راههای‌آبی‌داخلی حدود ۴۹/۵۸۰ کیلومتر است.

بحریه تجارتی و بنادر :

خطوط آهن وراههای‌آبی داخلی امریکا غالباً به‌بنادربزرگ منتهی میشود که‌دررأس‌آنها بندر عظیم نیویورك قرار دارد.

بعد از نیویورك در مشرق بنادر بوستن ، فیلادلفیا ، بالتیمور و نیواورلئان اهمیت فراوانی دربازرگانی دریائی امریکادارند . درمغرب نیز بنادر سانفرانسیسکو وسی‌تل وسیله ارتباط امریکای شمالی باکشورهای خاوردور وهندوستان محسوب می‌شود .

بازرگانی خارجی :

صادرات امریکا بیش از دوبرابر وارداتآنست. درسالهای پیش از جنگ جهانی اول فرستاده‌های امریکا منحصر بمواد خام و غذائی ووارداتآن مصنوعات کارخانه های کشورهای اروپائی بود ولی‌امروز باایجادکارخانه‌های بزرگ وتوسعه صنایع جدید خود ببرخی مواد خام نیازمند است . کائوچوی طبیعی ، چوب ، قهوه ، قند ، پوست خام ، ابریشم طبیعی ، چوب‌و مس بیشتر ازارقام وارداتی امریکا محسوب میشوند . صادرات امریکای شمالی‌را بیشتر پنبه و محصولات نفتی ، ماشینهای مختلف وگندم، آرد، اتومبیل ، هواپیما ، آهن ، فولاد ، روغنهای نباتی وتوتون تشکیل میدهد.

تاریخ و حکومت

ساکنان اولیه امریکا بغیراز سرخ پوستان ازمهاجران فرانسوی ، اسپانیولی ، انگلیسی

وسایر کشورهای اروپائی تشکیل میشد.

این عده درسواحل شرقی امریکای شمالی سیزده مهاجرنشین را تشکیل میدادند که همگی زیر نظر دولت انگلیس اداره میشدند ازاین میان پنج مهاجرنشین شمالی ازپیروان مذهب پیوریتن که ازانگلستان گریخته وغالباً روستائی ، ماهیگیر وهیزم شکن بودند تشکیل یافته بود. ساکنان این قسمت بکار وزندگی سخت وطاقت فرسا خوگرفته وعاشق آزادی وبرابری بودند .

ولی ثروت عمومی آنها ناچیزبود. چنانکه درماساچوست وپنسیلوانیا فقط دوشهربزرگ دیده میشد یکی فیلادلفیا درپنسیلوانیاودیگری بوستون درماساچوست .

مهاجر نشینهای جنوب بیشتر ازاشراف ونجیب زادگان کاتولیك تشکیل شده بودند .

هریك ازمهاجر نشینهای سیزده گانه ازاستقلال داخلی برخوردار بودندوچون مهاجرنشین جدیدی بوجود میآمد ازجانب پادشاه انگلیس بموجب فرمان مخصوصی دارای استقلال داخلی میشد .

اما این مهاجران درامور اقتصادی آزاد نبودند ومجبور بودند منحصراً باانگلیسیهاوارد معامله شوند چنانچه پیت وزیرمعروف انگلستان میگفت: « هرگاه امریکا درصدد یافتن یك جفت جوراب یا ساختن یك پیچ برآید من باتمام قوای انگلستان برسرآن خواهم تاخت. »

ازاین رو پس از اواسط قرن هیجدهم این مردم درصدد برآمدند برضدکشور مرکزی با هم متحد شوند وهیأتی از نمایندگان ایشان دریکی از شهرهای مهاجرنشین ایالت نیویوزك تشکیل شد ولی چون دراینزمان با فرانسه درجنگ بودند موقتاً ازتعقیب مقصود خودداری کردند.

مقارن این زمان چون وضع مالی دولت انگلیس بشدت وخیم بود این دولت تصمیم گرفت مالیات مستعمرات را بیفزاید . همین امر سبب بروز اختلافاتی میان انگلستان و مستعمرات گردید که شانزده سال دوام یافت وبه استقلال کشورهای متحده انجامید .

در مورد شروع جنگهای انگلیس وامریکا باید گفت که چون دولت انگلیس برای جبران وضع وخیم مالی خود مالیاتهای گزافی باجناس ارسالی به امریکا بسته بود مردم امریکاخرید اجناس را تحریم کردند ودولت انگلیس ناگزیر مالیات اجناس مزبور را بجز چای لغو کرد. مردم امریکا برای اینکه مالیات چای نیز برداشته شود درصددبرآمدند ازورود آن جلو گیری کنند ودردسامبر ۱۷۳۷ بسه کشتی انگلیسی حامل چای دربندربوستون حمله بردند و ۳۴۰ کیسه چای را بدریاریختند.

جرج سوم پادشاه انگلیس که برای مطیع ساختن مستعمرات امریکائی درپی بهانه‌ای میگشت ازاین واقعه استفاده کرد ودستورداد بندر بوستون رامحاصره کنند. مهاجرنشینهای امریکانیزسپاهی مرکب از افراد داوطلب تشکیل دادند وسربازان انگلیسی راکه درصددتصرف یکی ازکارخانجات اسلحه سازی بودند بسختی شکست دادند وازاین زمان جنگ انگلستان بامهاجران رسماً آغاز گردید.

درابتدای جنگ پیروزی با انقلابیون بود . واشنگتن درمارس ۱۷۷۶ بوستون را تسخیر کرد اما بعلت فقدان مرکزیت ورشد اجتماعی مردم جنگ طولانی وسخت شد. معذالك درسایه همت جرج واشنگتن وبنیامین فرانکلین که با سفر خود بفرانسه موجب اتحاد امریکا وشورشیان گردید امریکائیها درجنگ پیروز شدند و بموجب پیمانی که درکاخ ورسای پاریس منعقد شد انگلستان

استقلال ایالات متحده امریکارا برسمیت شناخت.

اولین مجلس امریکا در ماه مه ۱۷۸۷ با۵۵ نماینده دولتهای سیزده‌گانه در فیلادلفیا تشکیل شدوجرج واشنگتن بریاست‌آن انتخاب‌گردید. این مجلس قانون اساسی امریکاراتصویب کردکه هنوزهم پابرجاست.

قانون اساسی قوای مجریه ، مقننه و قضائیه‌را ازیکدیگر تفکیک‌کرده است. قوه مجریه دردست رئیس جمهوری است‌که هرچهار سال یکبار ازطرف مردم ایالات متحده انتخاب میشود و میتواند پس‌از اختتام دوره ریاست جمهوری یکبار دیگرنیز باین‌سمت برگزیده شود. رئیس جمهور در عزل و نصب وزیران اختیار تام دارد وریاست‌کل قوای زمینی ، دریائی ، هوائی و همچنین تعیین سیاست خارجی و انتخاب سفرا باا‌وست .

قوه مقننه باکنگره‌ای است‌که ازدو مجلس تشکیل میشود یکی‌سنا ودیگر معبوثان. قوه قضائیه با دیوانعالی است‌که اعضاء نه‌گانه آنرا رئیس جمهوری انتخاب میکند .

بعد از وضع قانون اساسی جرج واشنگتن که رقیبی نداشت بریاست جمهوری امریکا انتخاب‌گردید .

بردگی :

یکی از عواملی‌که در اواسط قرن نوزدهم چندی ترقیات امریکارا متوقف‌کرد موضوع بردگی بود.درآنموقع درسراسر ایالات سیزده‌گانه نزدیك به۷۰۰/۰۰۰تن‌از سیاهان افریقائی در خدمت سفید پوستان بودندکه۶۶/۰۰۰ نفرآنها ازپنج‌ایالت جنوبی یعنی مریلند وویرجینیا بودند چنانچه پیداست قسمت اعظم این‌سیاهان درجنوب ساکن بودند وبالطبع شمالیهاکه‌بهره‌ای ازاین امر نمیبردند مایل بالغاءاصل بردگی بودند.هنگامیکه آبراهام‌لینکلن‌که طرفدار سرسخت الغاء بردگی بود درسال۱۸۶۰ بریاست جمهوری امریکا انتخاب شد نمایندگان ایالات جنوبی باخشم فراوان نمایندگان خودرا ازکنگره احضارکردند و برهبری شخصی بنام جفرسن دویس حکومت تازه‌ای بوجودآوردند . این اقدام موجب جنگ بزرگی بین دوقسمت امریکا شدکه‌بنام جنگ انفصال معروف است و چهارسال بطول انجامید وسرانجام به پیروزی ایالات شمالی که خواهان الغاء بردگی بودند منتهی شد . ازآن پس امریکا بسرعت درخط ترقی و پیشرفت افتاد و با انتشار اخطاریه شدید مونرو پاره‌ای از دولتهای اروپائی که‌چشم طمع به سایر نقاط امریکا دوخته بودند خودراکنارکشیدند وایالات متحده‌هم‌برای اینکه دست هردولت‌خارجی‌را ازامریکا کوتاه‌کند آلاسکارا از روسیه به‌مبلغ۷/۲۰۰/۰۰۰ دلار وجزایر پورتوریکو و فیلیپین‌را از اسپانیا به مبلغ پنج میلیون دلارخریداری کردوسریع‌تر ازگذشته پلکان ترقی‌را پیمود وبنحوی موازنه قدرت جهان‌را بهم زدکه در جنگهای اول و دوم جهانی که‌درهردو جنگ علیه‌آلمان و متحدین او وارد میدان شدبمحض ورود بعرصه کارزار سرنوشت جنگ را تغییر داد و جلوی ترکتازیهای نازی‌هاراگرفت . شرکت امریکا درجنگ‌کره و مبارزه مسلحانه این کشور علیه کمونیستها ازحوادث مهم دیگری است‌که طی سالهای اخیر برای ایالات متحده پیش‌آمده است.

ایالات متحده امریکاکه درابتدا فقط ازسیزده دولت تشکیل میشد بتدریج رو بفزونی رفت ودر۲۱اوت ۱۹۵۹هاوائی بعنوان پنجاهمین ایالت امریکا به‌ایالات متحده پیوست .

ارتش ایالات متحده در حال حاضر نیرومندترین قدرت نظامی جهان را تشکیل میدهندو قوای سه‌گانه‌آن با جدیدترین سلاحها مجهز است.

فرهنگ

برنامه تحصیلات اجباری باتمام قدرت درامریکا اجرا میشود. دراین‌کشور تعدادزیادی دانشگاه وآموزشگاههای‌مهم وجود داردکه اکثرآنها محل‌آموزش دانشجویان‌کشورهای مختلف دنیا است.

شرکت جغرافیائی و کارتوگرافی ایران

ریاست جمهوری امریکا

از سال ۱۷۸۹ تا ۱۹۷۱

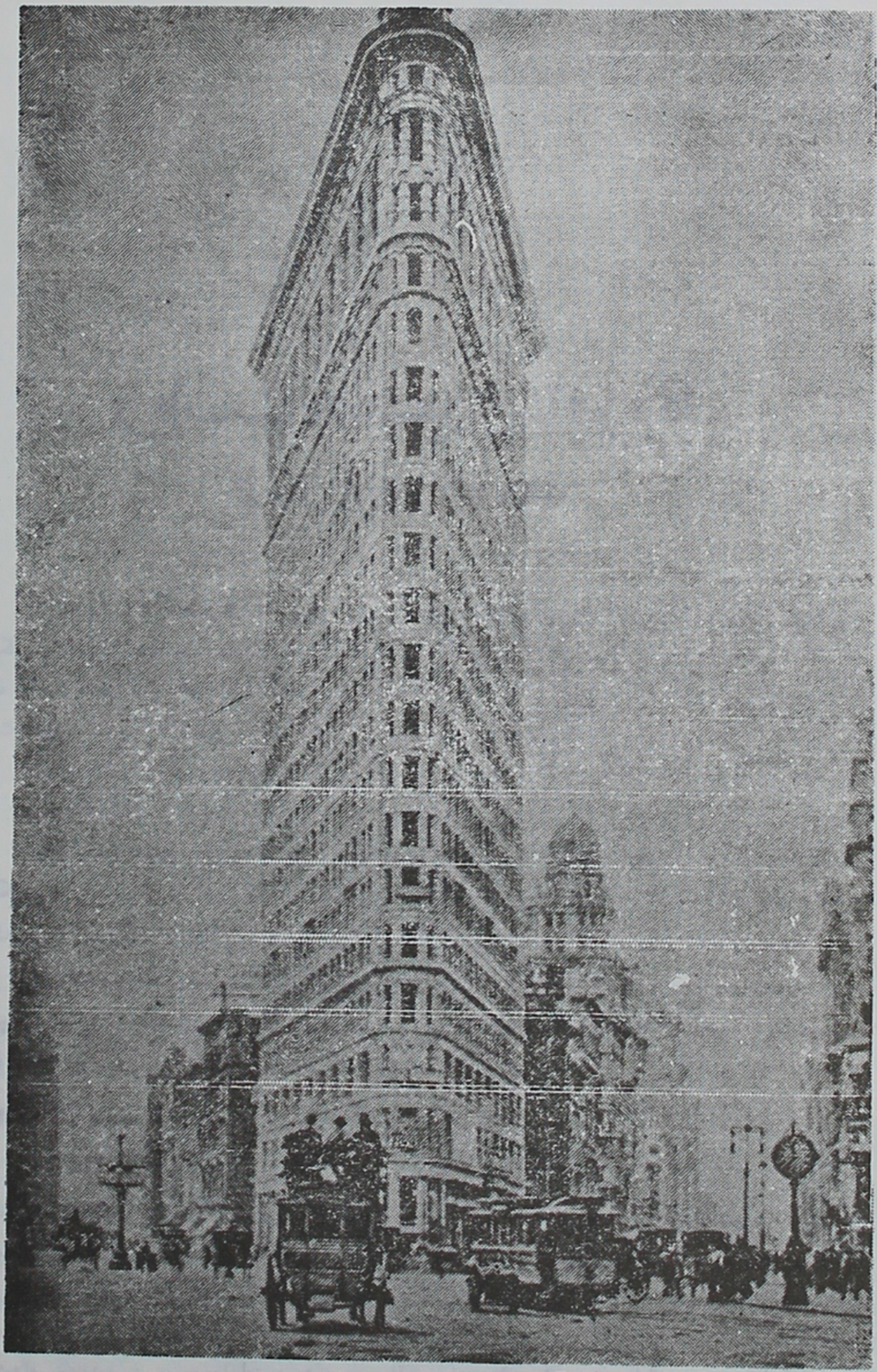
از تاریخ ۳۰ آوریل ۱۷۸۹ یعنی روزی که جرج واشنگتن بعنوان نخستین رئیس جمهوری آمریکا در بالکن محقری ایستاد و سوگند یادکرد تا تاریخ ۳۰ آوریل ۱۹۶۴ یعنی روزی که لیندن جانسون درکاخ سفید قرارگرفت درست یکصد و هفتاد و پنج سال میگذرد . بدین ترتیب ایالات متحدهٔ امریکا اکنون ۱۷۵ سال است که رئیس جمهوری دارد .

درطی ۱۷۵ سال برروی‌هم ۳۶ رئیس جمهور برایالات متحده حکومت کرده‌اند که نخستین آنها جرج واشنگتن وآخرین آنها ریشارد نیکسون است.

یکی ازبزرگترین وقایع سیاسی جهان درسالی که گذشت انتخاب جانسون بریاست جمهوری آمریکا بود . مفسرین و نویسندگان مطبوعات بزرگ جهان اظهار نظرکردند که این واقعه بزرگترین واقعه سال و بلکه از مهمترین وقایع قرن بیستم بوده است. زیرا باتوجه بمبارزاتی که برای انتخاب ریاست جمهوری انجام گرفت ومخصوصاً کاندیدا شدن گلدواتر ازحزب جمهوری‌خواه و همچنین عقاید و نظریات افراطی اوکه درصورت موفقیت وضع جهان را تغییر داده مسیر تاریخ را عوض میکرد پیروزی جانسون بسیار مهم تلقی گردید.

نگاهی بگذشته :

در ۳۰ آوریل ۱۷۸۹ درآمریکا ۴/۰۰۰/۰۰۰ نفر در فواصل وسیع تار نازکی ازمزارع یك مشت دهکدهٔ پراکنده و تعدادی شهرکوچك دورافتاده گسترده بودند واخیراً درنبرد انقلابی که به انتزاعشان ازبریتانیای کبیر و نیل به استقلال آنان منتهی گشته بود به مبارزه پرداخته وپیروز شده بودند . استقلال مزبورفقط سرزمینشان را ازلحاظ حقوق بین‌المللی مستقل ساخت ولی ملتی نساخت که اجزایش باروح برادری به یکدیگر پیوسته باشد . مردم با سوء ظن‌ها و رقابت‌های متقابل ، با جریانات اجتماعی و اقتصادی لاینحل ، با مشاجرائی دربارهٔ اینکه

آسمان خراش نیویورك

آمریکا باید یک کشور فلاحتی باقی بماند یا درراه صنعت و تجارت نیز گام بردارد ، منقسم و متفرق شده بودند . کشور نیز درسراسر طول سرحدات، مورد حملات مکرر قوای نیرومندخارجی قرار میگرفت.

آن زمان ، پیدایش انگیزهٔ اجرائی راکه در سراسر کشور گسترش داشته باشد صریحاً ایجاب میکرد. انگیزه‌ای که بتواند مردم‌را متحدگرداند وعلاقه مشترك آنان را درنیل به‌هدف‌های مشخص و معین بروز دهد و قادر باشدکه قدرت ملی آنهارا برای نیل به‌آن هدف‌ها برانگیزد . جواب این خواست ها مقام ریاست جمهوری بودکه در سال ۱۷۸۷ توسط بنیانگذاران قانون اساسی آمریکا ابداع گشت و برصفحه کاغذ نقش بست. این امر درافق آسمان بشریت تجلی تازه‌ای داشت و نظیرش در همهٔ تاریخ بشر بی‌سابقه بود. به‌همین دلیل نیز بسیاری از مردم متفکر جداً ازاینکه چنین ابداع تازه‌ای بتواند درعالم شگرف واقعیت عملا نضج بگیرد و پیشرفت نماید مشکوك و مردد بودند.

مثلاگفته میشدکه ریاست جمهوری به علت نظارت‌های بسیاری که قانون اساسی برقدرت آن دارد یك « جلوهٔ توخالی ویوشالی کشور » بیش نیست. برعکس عقاید بسیار مخالفی نیز وجودداشت واظهارنظر میشدکه ریاست جمهوری باآن قدرت جبلی ولاینفکی که دارد هنگامی که لجام بگسلد همه موانع‌وتضییقات کاغذی‌راکه توسط قانون اساسی برآن تکلیف شده زیرپای خواهدگذاشت و بصورت یك «دستگاه ظلم‌وبیدادگری» درخواهدآمد. حتی‌خود جورج واشنگتن نیزکه نمونهٔ تهور جسمانی و سرمشق شجاعت اخلاقی‌بود در این باره شك وتردید خاص داشت زیرا هنگامی‌که سوگند ریاست جمهوری را یاد میکرد به تمام معنی کلمه میلرزید . همانطور که به یکی ازدوستانش نیز با ترس ولرز نوشت : «من برزمینی بکر ولگد نشده‌گام برمیدارم، قولی‌که میتوانم بدهم فقط صحت عمل است و پایداری . »

وی میدانست‌که هریك ازاعمالش درجریان انداختن این حکومت نوزاد همانطورکه خود متذکر شد «ایجاد سابقه و بدعت خواهدکرد » پس بجای‌این‌که برای « تصحیح اشتباهات اصلی که برحسب عادت تأیید شده‌است» تکلیف شاقی بردوش نسل‌های‌آینده تحمیل نماید ، بهتراست باروشی متین وآهسته و دقیق . شالوده‌ای محکم و استوار بناکند .

هنگامی‌که وی درپایان دودوره انتخاب ریاست جمهوری داوطلبانه دست ازکار کشید آیا بالفعل چه‌کاری انجام داده بود ؟ کاری‌که بین همهٔ این افرادکه درزمان‌ما اصطلاحاً « پدر » کشور مربوطهٔ خویش نامیده میشوند بی‌سابقه بوده و هست .

جورج واشنگتن از مجمع اتحاد ایالات کشوری واحد بوجودآورد . وی‌مردم را بطرزی استوار با این عقیده‌که قانون اساسی قانون عالیهٔ کشور است پیوند داد . وی‌شخص خودش را به صورت نمونه و سمبول برجسته‌ای ازمفهوم اصول اخلاقی قانون اساسی درآورد . اوبرفراز نظم و ترتیب لشکری و نظامی ، برتری بی‌چون وچرا ومسلم کشوری و مدنی‌را برقرار کرد.

مهمتر از همه‌آنکه برای ریاست جمهوری به عنوان یك‌عامل قدرت مسئول، معیاری برپا کردکه همهٔ جانشینانش تحت قضاوت و سلطهٔآن قرار گرفته‌اند.

از زمان وی تاکنون مردانی‌که دارای قرایح و تمایلات مختلف بوده اند شاغل مقام ریاست جمهوری‌گشته‌اند . آنهادوراندیش یا نزدیك‌بین ، تغییر دهنده و بدعت‌گذار یا سخت و یکدنده ، مشوق یا متفکر بوده‌اند . مردانی بوده‌اندکه تمایل به پیکار و مبارزه داشته‌اند یا اشخاصی‌که قوایشان راصرف حفظ ثبات‌وآرامش کرده‌اند ولی مقام ریاست جمهوری هرگز یك فرد پلید و ظالم بخود ندیده است . هرگز یك‌فرد غاصب قدرت یاکسی‌که خودرا برتر ازجامعه بشری قرار دهد وادعای فرعونی‌کند، نشناخته است.هررئیس‌جمهوری بلااستثناء خودرا درنقش سیاسی خویش جوابگوی و مقیدکنگره و مردم دانسته است . هر رئیس جمهوری بلااستثناء هنگامی‌که در مواقع بروز خطرات عظیم اختیار تام و قدرت فوق‌العاده‌ای به‌اواعطاء شده پس‌از رفع خطرازقدرت‌واختیار مزبور صرف‌نظرکرده است‌از همین لحاظ‌بودکه خود ریاست جمهوری اعتماد مردم را درهرهنگام جلب‌کرد وآن‌را حفظ نمود.

احزاب امریکا چگونه بوجودآمد؟

گفتیم هنگام انتخاب اولین رئیس جمهوری‌آمریکا این‌کشورکابینه مشخصی نداشت و اصولا تشکیل‌کابینه در قانون اساسی پیش‌بینی نشده بود اما بدون وزیر و دستیار هم‌کارکردن امکان نداشت . در قانون بطور مبهم اشاره شده بودکه رئیس جمهوری باید با مدیران ادارات مختلف مشورت‌کند ، و « واشنگتن » نیز ناگزیر بود همکارانی برای خود برگزیند . اولین انتصاب مهمی‌که بدست جورج واشنگتن صورت‌گرفت دادن عنوان دبیرکلی دولت به «جفرسن» بود درآن هنگام نخست‌وزیررا دبیرکل‌دولت می‌نامیدند وطرح‌واجرای سیاست داخلی وخارجی کشور نیز با همین دبیرکل دولت بود . جورج واشنگتن سپس « هامیلتون » را نیز بعنوان مدیر خزانه‌داری برگزید.

انتخاب این‌دو شخصیت متضاد،وهمکاری اجباری آنها تحت رهبری یك‌رئیس جمهوری بودکه پایه‌های احزاب دوگانه دمکرات و جمهوریخواه را بالابرد « جفرسن » و « هامیلتون» نماینده دو طرز تفکر متضاد ، دوگروه متفاوت و دودنیای جداگانه بودند . این دو شخصیت از هرلحاظ بایکدیگر اختلاف داشتند ، حتی از لحاظ لباس پوشیدن .

« هامیلتون » معتقد بودکه برای اداره کشور یك حکومت مرکزی مقتدر لازم است و « جفرسن » در مقابل میگفت‌که قدرت دولت باید تاکمترین مقدار ممکن تقلیل یابد.

« هامیلتون » از نظم و قدرت قانون حمایت میکردو « جفرسن » میگفت انقلاب هرچند یکبار لازم است تا هوای سیاسی را پاك سازد .

« هامیلتون » ملت را نوعی حیوان می‌دانست و « جفرسن آنرا یك موجود متفکر بحساب می‌آورد .

« هامیلتون » مایل بودکار حکومت جهان در دست اشراف ، نجبا و بزرگان باشد و « جفرسن » میل داشت‌که افراد طبقات پائین امور حکومت را بدست گیرند.

« هامیلتون » از صنعتی شدن کشور و « جفرسن » از کشاورزی ماندن آن دفاع میکردند.

« هامیلتون » معتقد بود که باید اختیارات ایالات بنفع حکومت مرکزی تقلیل یابد و « جفرسن » به عکس به تقویت قدرت حکومتی ایالات اعتقاد داشت.

« هامیلتون » بی‌چیز و فقیر اما طرفدار اشرافیت بود. درحالیکه « جفرسن » ثروتمند و در ضمن دمکرات بشمار میرفت.

« هامیلترن » افراد بشر را طبعاً گرگ صفت میدانست ولی « جفرسن » معتعد مود که عامل اصلی فساد افراد جامعه بوده است.

« هامیلتون » از ثروتمندان واشراف حمایت می کرددرحالیکه « جفرسن » کشاورزی‌را پشتوانه قدرت خود ساخته بود.

* * *

باهر نطقی که ازطرف یکی ازاین دونفر میشد درجامعه آمریکا صف‌ها مشخص‌ترمیگردید وآنهاکه باافکار یکی‌ازآنها احساس دلبستگی بیشتری می کردند درپشت‌سر وی جای میگرفتند دراین هنگام دو دسته مشخص درآمریکا رو در روی‌هم قرار داشت و روز بروز از هم فاصله بیشتری میگرفت . دسته اول را « فدرالیست » و دسته دوم را ضد فدرالیست « میخواندند و « فدرالیست »ها کسانی بودندکه هوادار افرایش قدرت و اختیارات حکومت فدرال (مرکزی) بودند ودرمقابل کسانی‌راکه طالب محدود بودن قدرت حکومت مرکزی بودند « ضدفدرال » مینامیدند این دسته دوم اسم جمهوریخواه را روی خودگذاردند و منظورشان این بودکه رقیب آنها با رژیم جمهوری‌آمریکا مخالف وطرفدار تمرکز قدرت و رژیم استبدادی است . این‌دسته بعداً تغییرنام دادند وآنچه اکنون ازآن باقیمانده ، حزب دمکرات‌است که بزرك ترین ومترقی‌ترین حزب سیاسی امریکا بشمار میرود وآنچه درآغازتاریخ جمهوری‌آمریکا گروه « فدرال » نامیده میشد ، امروز به حزب جمهوری‌خواه معروف است .

عامل تفکیك

باید دانست‌مسئله‌ای که اصولا باعث تفکیك افراد این‌دو گروه ازیکدیگر میشد موافقت یا مخالفت‌آنها با قدرت‌واختیارات حکومت فدرال بود.و این امر امروزهم یکی از بزرگترین موارد اختلاف‌آنها بشمار میرود . با این تفاوت‌که دوحزب ازاین‌لحاظ جای‌خودرا باهم عوض کرده‌اند . حزب دموکرات بعنوان رهبرآن‌ازاین نظریه‌طرفداری‌میکنند‌که قدرت حکومت فدرال برای اجرای‌مفاد قانون دردورترین نقاط کشور بکارافتد درحالی‌که سناتورگلدواتز و دستگاه رهبری طرفداری وی در حزب جمهوری‌خواه بکلی با این نظرمخالف است.

کنوانسیون

یکی از خصلت‌های سازمان سیاسی‌آمریکا، به‌عکس بسیاری از کشورهای جهان، دوحزبی بودن‌آن است و یکی از خصوصیات این احزاب تشکیل کنوانسیون‌های ملی است‌که وظیفه‌آنها تعیین کاندیداهای حزب برای ریاست جمهوری‌ومعاونت رئیس جمهوری و تعیین برنامه کارحزب است. تشکیل کنوانسیون سنتی‌است‌که حزب دموکرات‌آمریکا بنیان‌نهاده وحزب جمهوری‌خواه

پس ازآنکه درسال ۱۸۵۴ یعنی تقریباً نیم‌قرن بعد ازحزب دموکرات تأسیس شد از این‌سنت پیروی کرد .

فکر تشکیل کنوانسیون در حزب دموکرات ازسال ۱۸۲۰ به بعد پدیدآمد درآن‌سال گروهی از رهبران حزب دموکرات باشیوه انتخاب کاندیداهای حزب توسط عده‌ای از نمایندگان حزب در کنگره مخالفت کردند. بدین‌ترتیب بودکه سنت تشکیل کنوانسیون بوجودآمدکه تاامروز نیز دوام یافته است. نخستین کنوانسیون ملی آمریکا درسال ۱۸۳۱ توسط حزب « فراماسون » که عمرکوتاهی داشت تشکیل گردید و سال بعد دموکرات‌ها برای انتخاب « اندرویوجکسون » دورهم جمع شدند .

در هردو حزب سیاسی آمریکا تنها یك کاندیدا بدون رأی رسمی انتخاب شده است و او « فرانکلین روزولت » بودکه درسال ۱۹۲۶ یعنی درآستانه جنگ جهانی دوم برای دومین‌بار بریاست جمهوری برگزیده شد .

رکودطولانی‌ترین کنوانسیون‌ها نیز متعلق به‌حزب دموکرات است کنوانسون این حزب درسال ۱۹۲۴ شانزده روز طول کشید و ۱۰۳ بار اخذ رأی بعمل‌آمد تاسرانجام « جان دیویس» به نامزدی حزب برگزیده شد . تا سال ۱۹۳۶ برای انتخاب شدن به‌نامزدی ازطرف حزب آراء دوسوم نمایندگان کنوانسیون لازم بود ولی پس ازانتخاب « روزولت » مقررات تغییر کرد و فقط رأی اکثریت کافی شمرده شد بعدها که کنوانسیون حزب جمهوری خواه تشکیل شدهریك از ۱۳۰۸ نماینده یك رأی داشتند درحالیکه دمکراتها ۲۹۴۴ نماینده اصلی و ۲۲۰۸ نماینده علی‌البدل را درکنوانسیون خود شرکت میدادند و ترتیب رأی دادن برحسب تعداد نمایندگان هرایالت درکنگره و تعدادآرائی است که درانتخابات ۱۹۶۰ به نفع کاندیداهای حزب داده شده است باین ترتیب به پاره‌ای از نمایندگان نیم رای و یك چهارم رأی میرسد . اختیارات و مسئولیتهای رئیس جمهوری بسیار است . رئیس جمهور آمریکا مجموعه وظائفی‌راکه درديگر کشورهای جهان بین رئیس جمهوری یا پادشاه و نخست‌وزیر تقسیم میشود یکجا بعهده دارد.

رئیس جمهوری‌آمریکا بعنوان قوه مجریه مقامات مهم دولتی‌رامنصوب میکند وسالیانه بیش از یکهزار لایحه راکه از تصویب کنگره میگذرد امضاء و یا رد میکند او گزارشهای سالیانه‌ای درباره‌وضع کشور واقتصادیات‌آن به‌کنگره میدهد وتصویب قوانینی‌راکه‌برای‌اجرای برنامهٔ خود اساسی میداند بکنگره توصیه مینماید رئیس‌جمهور ریاست جلسات کابینه را بعهده دارد و پیوسته با نمایندگان کنگره در باره قوانین و مقامات دولتی پیرامون امور اداری مذاکره میکند شخص رئیس جمهور مسئول سیاست خارجی کشور است. قرارداد منعقد میکند: نمایندگان دول خارجی رامی‌پذیرد ودرکنفرانسهائی‌که بانمایندگان‌دول خارجی تشکیل میشود شرکت میکند . وی بعنوان رئیس دولت و شخص اول مملکت در تشریفات و مراسم مختلف شرکت می‌جوید به میهمانیهای رسمی میرود از میهمانان برجسته خارجی پذیرائی میکند و کنفرانس‌های‌مطبوعاتی‌ورادیوئی تشکیل میدهد . به عنوان رئیس ورهبر حزب سیاسی‌که وابسته به‌آن است بتعیین خط مشی و روش سیاسی حزب کمك میکند. وکاندیداهای حزبی‌را دررسیدن

بمقامهای مهم حمایت میکند.

رئیس جمهوری چه درزمان صلح و چه در زمان جنگ فرماندهٔکل قوای نظامی است و باین نحو سنت دیرینه امریکائی‌را در برترداشتن مقام‌کشوری‌ولشکری حفظ میکند. انتصاب وزیر دفاع رئیس ستاد مشترك اعضای شورای امنیت ملی با اوست و با همکاری آنها مرقعیت دفاعی‌کشوررا همواره برای روبروشدن با هرپیش‌آمد فوق‌العاده‌ای آماده و نیرومند نگاه‌میدارد درزمان جنگ اتخاذ تصمیمات مهم سوق‌الجیشی بااوست.

اکثر وظائف رئیس جیهوری بموجب قانون اساسی تعیین‌شده است.علاوه براین رظائف دیگری بمرور ایام بوی محول شده است.

امروز رئیس جمهوری‌آمریکا اثر ونفوذمهمی در تجهیز افکار عمومی با ایراد سخنرانی و صدور بیانیه میگذارد و اوست‌که دستور کمك به‌آسیب‌دیدگان بلایای‌آسمانی‌را چه درامریکا و چه درکشورهای دیگر صادر میکند وهراقدامی‌راکه لازم‌بداند برای حفظ توازن اقتصادکشور و پرثمر ساختن‌آن بنحو هرچه بیشتربعمل می‌آورد. گرچه‌رئیس جمهوری برای تعیین اقداماتی که بایستی برای روبرو شدن با مسائل روزمره بعمل‌آید متکی به‌کمك کابینه و مقامات کاخ‌سفید است، اتخاذ تصمیم نهائی با خود اوست ونمیتواند این مسئولیت را بدیگران واگذار نماید.

محدودیت اختیارات رئیس جمهوری :

برای‌کسی‌که میخواهد رئیس جمهوری امریکا شود محدودیت‌های زیادی وجود دارد او فقط بایستی حداقل۳۵ساله، تبعه‌آمریکا وزاده درخاك‌این‌کشور باشد و۱۴سال قبل ازانتخابات مقیم‌آمریکا بوده باشد.

گرچه در سیستم حکومت آمریکا رئیس جمهوری مهمترین مقام بشمار میرود بسیاری‌از اقدامات را فقط با همکاری‌کنگره و موافقت دیوانعالی‌کشور میتواند بعمل‌آورد. قانون‌اساسی وظایف هریك از شعب دولتی را تعیین‌کرده است ومحدودیت‌های خاصی برای اختیارات هریك قائل شده‌است.هرکدام‌از قوای سه‌گانه مستقلاکار میکنند ولی هریك تحت تأثیر اقدامات‌دیگری است. این امر یك سیستم بسیار مؤثر و متوازن بوجودآورده و ازپدید آمدن دیکتاتوری جلوگیری میکند.

پیشنهاد لوایح بارئیس جمهوری است ولی‌کنگره میتواند از تصویب لوایح بیشنهادی خودداری نماید، آنها را اصلاح‌کند و یا خود مستقلا قوانین دیکری تصویب‌کند. همچنین کنگره میتواند برای جلوگیری از اجرای برنامه‌ها ازتصویب بودجه موبوط به‌آنها جلوگیری کند. زیرا از نظر قانون هیچ پولی را بدون تصریح‌کنکره نمیتواند بتصویب برساند. رئیس جمهوری قراردادهائی بادول خارجه منعقد میکند ولی‌انعقاد این‌گونه قراردادها باید بامشورت و موافقت سنا باشد.

با اینکه رئیس جمهوری حق وتو دارد معذلك نمیتواند از تصویب قوانین جلوگیری کند. لایحه‌ای‌که وتو شده باشد هرگاه مجلسین سنا و نمایندگان مجدداًآنرا بااکثریت دوسوم اعضای حاضر تصویب‌کند صورت قانونی پیدا خواهدکرد.

بموجب‌قانون اساسی بمجلس نمایندگان این اختیار داده شده است‌که هروقت ثابت شود

رئیس جمهوری از حدود اختیارات خود تجاوز نموده و یا درجهت مصالح عالیه کشور اقدام نکرده است برای برکناری او علیه وی أعلام جرم نماید . رسیدگی و اقدام درمورد اعلام جرم با مجلس سنا است .

دیوان‌عالی کشورهم ریاست جمهوری و هم کنکره را تحت مراقبت خود داردکه قوانینی که ازکنگره میگذزد و فرمانهائی که از طرف رئیس جمهوری صادر میشود منطبق بر قانون اساسی باشد .

دیوان عالی کشور اجازه نمیدهدکه قوای مجریه و مقننه از حدود اختیارات خود تجاوز کند و یا اقدامی برخلاف اصول‌قانون اساسی وحقوق‌ملت بعمل‌آورد . منظور اصلی از تحدید اختیارات رئیس جمهوری اینست که حکومت براساس تعادل وتوازن خدمت کند نه متکی‌باراده یکنفر و یاگروهی از افراد باشد .

فرانکلین روزولت در سال۱۹۴۴ برای چهارمین‌باو بریاست جمهوری‌آمریکا انتخاب شد. قبل از او هیچ رئیس جمهوری دیگرطبق سنتی که جرج واشنگتن بجای‌گذارده است بیش‌از دوبار انتخاب نشده بود .

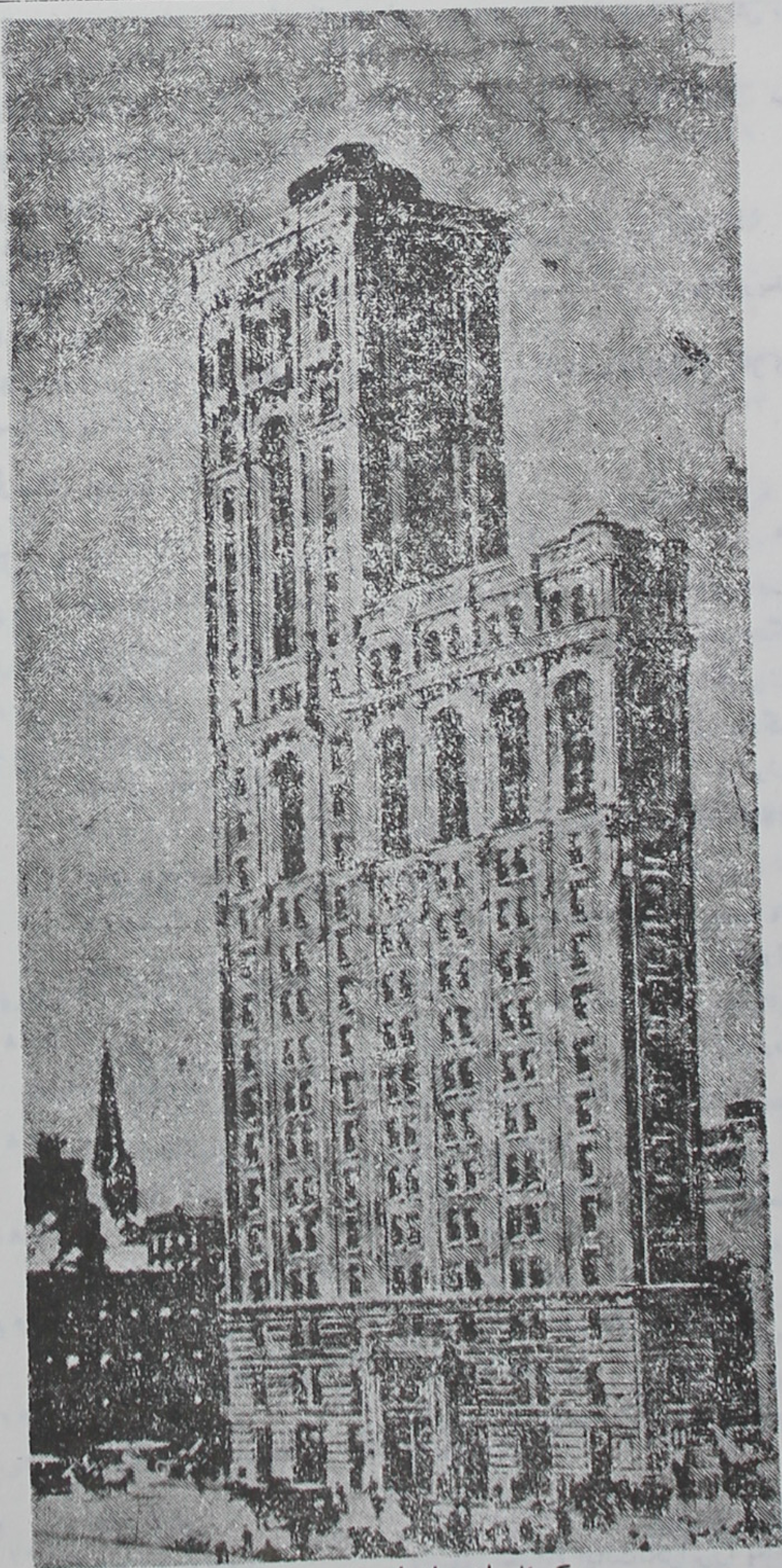
جرج واشنگتن از انتخاب شدن به ریاست جمهووی بـرای سومین‌بار خودداری نمود. طبق لایحه‌اصلاحی قانون اساسی امریکاکه ازسال ۱۹۵۱ بمرحله اجراگذاشته شده هیچ رئیس جمهوری نمیتواند بیش از دوبار انتخاب شود.

حقوق و مزایای رئیس جمهوری :

حقوق سالیانه رئیس جمهوری‌آمریکا یکصد هزار دولار میباشدکه مبلغی ازآنرا بعنوان مالیات بردرآمد می‌پردازد . رئیس جمهری همچنین سالیانه هبلغ نودهزار دلار بعنوان مزایا دریافت میداردکه به‌پنجاه هزار دلارآن مالیات تعلق میگیرد . اگرچه دولت بیشتر وسائل‌را از قبیل کاخ سکونت در اختیار رئیس جمهوری میگذارد وحقوق کارمندان و مستخدمین کاخ را می‌پردازد چند ماشین سواری یك هواپیما یك هلیکوپتر و یك کشتی خصوصی در اختیار او میگذارد ولی هیچ رئیس جمهوری تاکنون نتوانسته در دوره تصدی قوه مجریه ثروتی اندوخته کند چون قسمت اعظم درآمدش صرف تأمین هزینه زندگی و مخارج هنگفت جشن‌هاو میهمانی‌ها می گردد .

اغلب رؤسای جمهوری پس از تصدی این مقام قسمتی از دارائی شخصی خود را نیز از دست میدهند، رؤسای جمهوری امریکا دارای سوابق‌زیاد وگوناگونی میباشند . بسیاری ازآنها از میان ارباب حرفه و مشاغل آزاد برخاسته‌اند . جرج واشنگتن ملاك ثروتمند ، نقشه‌بردار و سرباز برد ، جان‌آدامس وکیل دادگستری ، توماس جفرسن وکیل‌دادگستری و ملاك ، جیمتز مادیسون ملاك و جیمز مونرو وکیل دادگستری بودند .

ازآندرو جاکسن که‌درخانواده‌ای فقیربدنیاآمد ودرسال۱۸۹۲ بریاست جمهوری انتخاب شد ببعد سوابق وموقعیت خانوادگی‌واجتماعی رؤسای جمهوری باهم بسیار متفاوت بوده است. آبراهام لینکلن وکیل دادگستری وهربرت‌هور مهندس و معدودی ازآنها چون دوایت‌آیزنهاور سرباز بودند . جان‌کندی‌که در خانواوه ثروتمند بدنیاآمد نویسنده زبردستی یودکه مرفق شد

یکی ازساختمانهای نیویورك

بمقام ریاست جمهوری برسد. بیست تن از رؤسای جمهوری در زمان جنك درارتش بوده‌اند که سه‌تن ازآنها مجروح شده‌اند .

بسیاری‌ازآنهافقیربدنیاآمده‌وبااراده محکم‌وتوانائی‌وذکاوت که لازمه‌کسب موفقیت‌های بزرك است‌بمقام ریاست‌جمهوری‌آمریکا رسیدند.

۳۷ رئیس جمهور :

از سال ۱۷۸۹ تاکنون ۳۷ رئیس جمهور برآمریکا حکومت‌کرده‌اند .

از میان این ۳۷ مرد سیاستمدار و نامی ۲ تن فدرالیست ، ۱۹ تن‌جمهوریخواه و ۱۶ تن دموکرات بوده‌اند .

۸ تن‌از رؤسای جمهورآمریکادرحین دوران ریاست درگذشتند و بقیه پس ازکناره گیری بمشاغل خصوصی یا دولتی پرداختند .

رؤسای جمهورآمریکا

ردیف	نام	تولد	مرگ
۱	جورج‌واشنگتن ۱۷۸۹-۱۷۹۷	۲۲فوریه۱۷۳۲ (فدرالیست) سردارملی امریکادرجنگهای‌استقلال	۱۴ دسابر ۱۷۹۹
۲	جان‌آدمز ۱۷۹۷-۱۸۰۱	۱۹ اکتبر۱۷۳۵ (فدرالیست) حقوقدان ووکیل دادگستری	۴ ژوئیه ۱۸۲۶
۳	توماس جفرسن ۱۸۰۱-۱۸۰۹	۱۳ آوریل۱۷۴۳ (دموکرات) نویسنده اعلامیه استقلال‌امریکا	۴ ژوئیه ۱۸۲۶
۴	جمس‌مادیسن ۱۸۰۹-۱۸۱۷	۱۶مارس ۱۷۵۱ (دموکرات) سیاستمدار	۱۸۳۶
۵	جمس مونرو ۱۸۱۷-۱۸۲۵	۲۸آوریل ۱۷۵۸ (دموکرات) سیاستمدار	۴ژوئیه ۱۸۳۱
۶	جان‌کوینسی‌آدمز ۱۸۲۵-۱۸۲۹	۱۱ژوئیه ۱۷۶۷ (دموکرات) حقوقدان وسیاستمدار	۲۳فوریه ۱۸۴۸
۷	اندروجاکسن ۱۸۲۹-۱۸۳۷	۱۵مارس ۱۷۶۷ (دموکرات) همیشه هفت تیرآماده به‌شلیك روی میز کارخودداشت	۱۸۴۵
۸	مارتین وان‌بورن ۱۸۳۷-۱۸۴۱	۵ دسامبر ۱۷۸۲ (دموکرات) حقوقدان وسیاستمدار	۱۸۶۲
۹	ویلیام‌هنری‌هاریسن ۱۸۴۱-۱۸۴۱	۹ فوریه ۱۷۸۳ (جمهوریخواه) درسال اول‌زمامداری به مرض سل درگذشت	۱۸۴۱
۱۰	جان تایلر ۱۸۴۱-۱۸۴۵	۲۹مارس ۱۷۹۰ (جمهوریخواه) ایالت‌تکزاس‌را به‌امریکاملحق‌کرد	۱۸۶۲

ردیف	نام	تولد	مرگ
۱۱	**جمس پولك** ۱۸۴۵-۱۸۴۹	۷ نوامبر۱۷۹۵ (دموکرات) کالیفرنیا ، نیومکزیکو، آریزونا را به امریکا ملحق کرد	۱۵ژوئیه۱۸۴۹
۱۲	**زاکاری تایلر** ۱۸۴۹-۱۸۵۰	۲۴نوامبر ۱۷۸۹ (جمهوریخواه) پس‌از ۱۶ ماه ریاست سکته‌کرد و درگذشت	۱۸۵۰
۱۳	**میلارد فیلمور** ۱۸۵۰-۱۸۵۳	۷ ژانویه ۱۸۰۰ (جمهوریخواه) دخترش اولین‌کتابخانه را درکاخ سفید تأسیس‌کرد	۱۸۷۴
۱۴	**فرانکلین‌پیرس** ۱۸۵۳-۱۸۵۷	۲۳نوامبر ۱۸۰۴ (دموکرات) دوره بردگی درامریکا شدت یافت	۱۸۶۹
۱۵	**جمس بیوکنان** ۱۸۵۷-۱۸۶۱	۲۳ آوریل ۱۷۹۱ (دموکرات)ارتباط‌تلگرافی‌اروپاوامریکرابرقرارکر	۱۸۶۸
۱۶	**ابراهام لینکلن** ۱۸۶۱-۱۸۶۵	۱۲فوریه ۱۸۰۹ (جمهوریخواه) قهرمان‌آزادی سیاهان وفاتح جنگ های‌داخلی. ترور وبقتل رسید	۱۴ آوریل ۱۸۶۵
۱۷	**اندروجانسون** ۱۸۶۵-۱۸۶۹	۲۹ دسامبر ۱۸۰۸ (جمهویخواه) عصبانی‌ترین رئیس‌جمهور	
۱۸	**اولسیس‌گرانت** ۱۸۶۹-۱۸۷۷	۲۷ آوریل ۱۸۲۲ (جمهوریخواه) سردارفاتح جنگهای داخلی‌امریکا	
۱۹	**راترفوردحیز** ۱۸۷۷-۱۸۸۱	۴ اکتبر ۱۸۲۲ (جمهوریخواه) حقوقدان وسیاستمدار وسرباز	۱۸۹۳
۲۰	**جمس‌گارفیلد** ۱۸۸۱-۱۸۸۱	۱۹ نوامبر۱۸۳۱ (جمهوریخواه) ترور وبقتل‌رسید	۱۸۸۱
۲۱	**چستر آرتور** ۱۸۸۱-۱۸۸۵	۵ اکتبر ۱۸۳۰ (جمهوریخواه) حقوقدان وسیاستمدار	۱۸۸۶
۲۲	**گروورکلیولند** ۱۸۸۵-۱۸۸۹	۱۸ مارس ۱۸۳۷ (دموکرات) درکاخ سفید ازدواج کرد	۱۹۰۸
۲۳	**بنجامین‌هاریسن** ۱۸۸۹-۱۸۹۳	۲۰ اوت ۱۸۳۳ (جمهوریخواه) درجنگهای‌داخلی‌شرکت کرد وبدرجه سرتیپی رسید	۱۹۰۱
۲۴	**گروورکلیولند** ۱۸۹۳-۱۸۹۷	۱۸ مارس ۱۸۳۷ (دموکرات) یك دوره بعد مجدداً انتخاب شد	۱۹۰۸

ردیف	نام	تولد	مرگ
۲۵	ویلیام مکینلی	۲۹ ژانویه ۱۸۴۰	۱۴سپتامبر۱۹۰۱
	۱۸۹۷-۱۹۰۱	(جمهوری‌خواه) ترور وبقتل‌رسید	
۲۶	تئودور روزولت	۲۷ اکتبر ۱۸۵۸	۱۹۱۹
	۱۹۰۱-۱۹۰۹	(جمهوریخواه) ساختمان کانال‌پاناما را شروع کرد	
۲۷	ویلیام هوارد تافت	۱۵سپتامبر ۱۸۵۷	۸مارس ۱۹۳۰
	۱۹۰۹-۱۹۱۳	(جمهوریخواه) حقوقدان وسیاستمدار	
۲۸	وودرو ویلسن	۲۸ دسامبر ۱۸۵۶	۱۹۲۴
	۱۹۱۳-۱۹۲۱	(دموکرات) مؤسس جامعه ملل	
۲۹	وارن هاردینگ	۲ نوامبر ۱۸۶۵	۱۹۲۳
	۱۹۲۱-۱۹۲۳	(جمهوریخواه) بمرض‌سرطان درگذشت	
۳۰	کالوین کولیج	۴ ژوئیه ۱۸۷۲	۱۹۳۳
	۱۹۲۳-۱۹۲۹	(جمهوریخواه)درطول‌زمامداری حتی‌یک‌بارهم‌نطق‌نکرد	
۳۱	هربرت هوور	۱۰ اوت ۱۸۷۴	۲۰ اکتبر۱۹۶۴
	۱۹۲۹-۱۹۳۳	(جمهوریخواه) پس ازپایان زمامداری مشاور ترومن وایزنهاورشد	
۳۲	فرانکلین‌روزولت	۳۰ ژانویه ۱۸۸۲	۱۲آوریل۱۹۴۵
	۱۹۳۳-۱۹۴۵	(دموکرات) چهاربار انتخاب شد ودرحین زمامداری سکته کرد ودرگذشت	
۳۳	هاری ترومن	۸مه ۱۸۸۴	
	۱۹۴۵-۱۹۵۳	(دموکرات) لج بازترین رئیس‌جمهور	
۳۴	دوایت ایزنهاور	۲۴ اکتبر ۱۸۹۰	۲۹مارس ۱۹۶۹
	۱۹۵۳-۱۹۶۱	(جمهوریخواه) پرسفرترین رئیس‌جمهور	
۳۵	جان‌اف‌کندی	۲۹مه ۱۹۱۷	۲۲نوامبر۱۹۶۳
	۱۹۶۱-۱۹۶۳	(دموکرات) فاجعه ترور و قتل وی یکی از معماهای تاریخ امریکاست	
۳۶	لیندن بی‌جانسون	۲۷ اوت ۱۹۰۸	
	۱۹۶۳-۱۹۶۹	(دموکرات) بین زمین وآسمان‌سوگندیاد کرد	
۳۷	ریچاردمیلهاوس‌نیکسون	۹ژانویه ۱۹۱۳	
	-۱۹۶۹	(جمهوریخواه) برای‌احرازپست‌ریاست جمهوری‌هشت سال‌تلاش کرد	

۵۰ ایالت متحده آمریکا

۱	آلاباما	پایتخت	مونتگمری	۵۱۶۰۹ مایل‌مربع‌مساحت	جنوب شرقی امریکا
۲	آریزونا	«	فونیکس	« ۱۱۳۹۰۹	جنوب غربی «

۳	آرکانزاس	پایتخت	لیتل راك	۵۳۱۰۴	مایل‌مربع‌مساحت		جنوب	امریکا
۴	کالیفرنیا	«	ساکرامنتو	۱۵۸۶۹۳	«	«	مغرب	«
۵	کلرادو	«	دنور	۱۰۴۲۴۷	«	«	مرکز	«
۶	کن‌نیک‌تیکت	«	هارتفورد	۵۰۰۹	«	«	شمال شرقی	«
۷	دلاوار	«	دوور	۲۰۵۷	«	«	مشرق	«
۸	فلوریدا	«	تالاهاس	۵۸۵۶۰	«	«	جنوب شرقی	«
۹	جنورجیا	«	آتلانتا	۵۸۸۷۶	«	«	«	«
۱۰	ایداهو	«	بواز	۸۳۵۵۷	«	«	شمال شرتی	«
۱۱	ایلی نویز	«	اسپرینگفیلد	۵۶۴۰۰	«	«	مرکز	«
۱۲	ایندیانا	«	ایندیاناپولیس	۳۶۲۹۱	«	«	«	«
۱۳	ایووا	«	موانس	۵۶۲۹۰	«	«	«	«
۱۴	کانزاس	«	توپه‌کا	۸۲۲۷۶	«	«	«	«
۱۵	کنتوکی	«	فرانکفورت	۴۰۳۹۵	«	«	مشرق	«
۱۶	لوئیزیانا	«	باتون روژ	۴۸۵۲۳	«	«	جنوب	«
۱۷	ماین	«	اگوستا	۳۳۲۱۵	«	«	شمال شرقی	«
۱۸	ماریلند	«	آناپولیس	۱۰۵۷۷	«	«	شرق	«
۱۹	ماساچوست	«	بوستون	۸۲۵۷	«	«	شمال شرقی	«
۲۰	میشیگان	«	لانسینك	۵۸۲۱۶	«	«	شمال	«
۲۱	مینه سوتا	«	پائول	۸۳۰۶۸	«	«	«	«
۲۲	میسی‌سیپی	«	جاکسون	۴۷۷۱۶	«	«	جنوب	«
۲۳	میسوری	«	جفرسون‌سیتی	۶۹۶۷۴	«	«	مرکز	«
۲۴	مونتانا	«	هلنا	۱۴۷۱۳۸	«	«	شمال‌غربی	«
۲۵	نبراسکا	«	لینکلن	۷۷۲۲۷	«	«	مرکز	«
۲۶	نوادا	«	کارسون سیتی	۱۱۰۵۴۰	«	«	مغرب	«
۲۷	نیوهمپشایر	«	کنکورد	۹۳۰۴	«	«	شمال شرقی	«
۲۸	نیوجرسی	«	ترنتون	۷۸۳۶	«	«	مشرق	«
۲۹	نیومکزیکو	«	سانتافه	۱۲۱۶۶۶	«	«	جنوب	«
۳۰	نیویورك	«	آلبانی	۴۹۵۷۶	«	«	مشرق	«
۳۱	کارولینای شمالی	«	رالی	۵۲۷۱۲	«	«	«	«
۳۲	کارولینای جنوبی	«	کلمبیا	۳۱۰۵۵	«	«	«	«
۳۳	داکوتای شمالی	«	بیسمارك	۷۰۶۶۵	«	«	شمال	«
۳۴	داکوتای جنوبی	«	پیر	۷۷۰۴۷	«	«	«	«
۳۵	اوهیو	«	کلمبوس	۴۱۲۲۲	«	«	مشرق	«

۳۶	اوکلاهوما	پایتخت	اوکلاهوماسیتی	۶۹۹۱۹	مایل‌مربع‌مساحت	مرکز	امریکا
۳۷	اورگون	«	سالم	۹۶۹۸۱	«	« شمال غربی	«
۳۸	پنسیلوانیا	«	هاریسبورگ	۴۵۳۳۲	«	« شمال شرقی	«
۳۹	رودایسلند	«	پرووידانس	۱۲۱۴	«	« شمال شرقی	«
۴۰	تنسی	«	ناشویل	۴۲۲۴۴	«	« مرکز شرقی	«
۴۱	تکزاس	«	اوستین	۲۶۷۳۳۹	«	« جنوب	«
۴۲	اوتاه	«	سالت‌لیک سیتی	۸۴۹۱۶	«	« مغرب	«
۴۳	ورمونت	«	مونت پلیه	۹۶۰۹	«	« شمال شرقی	«
۴۴	ویرجینیا	«	ریچموند	۴۰۸۱۵	«	« مشرق	«
۴۵	واشینگتون	«	اولیمپیا	۶۸۱۹۲	«	« شمال غربی	«
۴۶	ویرجینیای غربی	«	چارلستون	۲۴۱۸۱	«	« مشرق	«
۴۷	ویسکونسین	«	مادیسون	۵۶۱۵۴	«	« شمال	«
۴۸	وایومینگ	«	چهین	۹۷۰۱۴	«	« مرکزغربی	«
۴۹	آلاسکا	«	جونو	۵۸۶۴۰	«	« شمال غربی	کانادا
۵۰	هاوائی	«	هونولولو	۵۴۲۳	«	« اقیانوس‌کبیر	

اولین قرارداد دوستی ایران وآمریکا درهفتم اسفند ۱۲۹۹ (۲۶فوزیه ۱۹۲۱)امضاء شد. روابط دو کشور ایران وامریکا درسطح سفارت کبری برقرار و سفارت امریکا در تهران خیابان(روزولت ـتخت جمشید) است.

سفارت‌شاهنشاهی‌ایران درواشنگتن

Imperial Embassy of Iran
3005 Massachusetts Ave. N. W.
20008 Washington 8, D. C.
U. S. A.
Tel: 483-3070 483-5500
Residence: 3003 Massachusetts
Ave. N. W.
20008 Washington 8, D. C.
Tel: 234-3003

سرکنسولگری شاهنشاهی ایران درنیویورک

Consulate General of Iran
630 Fifth Ave.
International Building

NEW YORK N. Y. 10020
Tel : 541-7270/73
541-7268
541-7267

تلفن مستقیم امور دانشجویان

Residence : 34, East 69th Str.
NEW YORK N. Y. 10021
Tel : 628-2699   535-0453

اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی

پایتخت: مسکو، مساحت: ۸/۵۹۹/۷۷۶ کیلومترمربع جمعیت ۲۰۸/۸۲۶/۰۰۰ نفر.
پرچم، زمینه سرخ باتصویر طلائی‌رنگ داس وچکش درزیر یک‌ستاره پنج پهلوی‌طلائی رنگ که‌درگوشه فوقانی پرچم نقش بسته است. واحد پول، روبل.

زبان روسی یکی‌ازپنج زبان رایج سازمان‌ملل‌متحداست

اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی که از نقطه نظر وسعت خاك بزرگترین کشور جهان بشمار میرود، مساحت وسیعی از دوقاره‌آسیا واروپا را دربرگرفته واراضی‌آن‌از شمال‌اقیانوس آرام تا خلیج فنلاند امتداد دارد. این‌سرزمین بخش شمالی‌آسیا و نیمه شرقی اروپا را دربر میگیرد. مرزهای غربی‌آن با فنلاند، دریای بالتیك، لهستان، چکسلواکی، مجارستان و رومانی متصل ومربوط میباشد.

از سوی جنوب نیزکشور رومانی، دریای‌سیاه وکشورهای ترکیه، ایران، افغانستان، چین، جمهوری مغولستان وکره، روسیه‌را دربرگرفته‌اند.

روسیه بادارا بودن یك ششم وسعت‌خاك جهان‌دارای‌آب وهوائی‌گوناگون میباشد. قسمت اروپائی روسیه جلگه وسیع و پستی است که رشته‌کوههای اورال درآن‌کشیده شده است. این ارتفاعات بخش اروپائی را از قسمت‌آسیائی جدا میسازد، نیمه‌آسیائی خاك روسیه نیز دارای جلگه‌های‌گسترده باکوههای بلند بیشماری است.

رودهای روسیه در خاك اروپاعبارت است‌ازرودنی‌پیرکه بدریای سیاه میریزد ورودهای ولگا واورال‌که بدریای خزر جریان میابند و همچنین رود دن‌که بدریای‌آزاد میریزد.

رودهای روسیه در خاك‌آسیا شامل رودهای ینی‌سی‌ولناوآمور میباشد.

راههای‌آبی درونی وکانالهای چندی درروسیه ایجادگردیده است.

روسیه کشور پهناور تزار های قدیم از سواحل بالتیك تا اقیانوس کبیرکشیده شده و از انقلاب اکتبر۱۹۱۷ بنام‌کشور اتحاد جماهیر سوسیالیستی شوروی نامیده شد این‌کشور در قرون وسطی مرکز اسلاوهای نواحی دنی‌پر بود و در قرن نهم قبایل اسکاندیناو وجندی بعد تاتارها تا حدود لهستان و مجارستان را بتصرف درآوردند، در قرن ۱۴ لیتوانی‌ها از شمال روسیه برآنها تاختند و بحالت ملوك‌الطوایفی درآمد.

در سال ۱۷۰۹ ظهور پطرکبیر ازخانواده رومانوف صفحه جدیدی درتاریخ تمدن روسیه گشود اما در قرن بیستم در نتیجه ستمگریهای چندین ساله تزارها در انقلاب بولشویکی سال ۱۹۱۷ تزار وتمام افرادخانواده‌اش دستگیر واعدام شدند لنین‌بنیان گذار دولت جدید حکومت کمونیستی واشتراکی سوسیالیستی روسیه راتشکیل داد .

زبان روسی از ریشه زبان سقلابی که بسه گروه تقسیم میشود . دسته شرقی یعنی روسیه اوکرانی و دسته غربی شامل چك اسلواك سربی و لهستانی و دسته جنوبی شامل زبانهای سربی وکراوات وبلغاری و اسلاوی مشهور است .

نخست وزیران اتحاد جماهیرشوروی

نخست وزیران اتحاد جماهیرشوروی پس‌از انقلاب اکتبر عبارتند از :

ولادیمیرایلیانوویچ لنین	(۲۱ آوریل ۱۸۷۰-۲۱ ژوئیه ۱۹۲۴)	از ۱۹۱۷ الی ۱۹۲۴
ژوزف ویسارونوویچ استالین	(۲۱ دسامبر ۱۸۷۹-۶ مارس ۱۹۵۳)	از ۱۹۲۴ الی ۱۹۵۳
گئورکی مالنکوف	(-)	از ۱۹۵۳ الی ۱۹۵۵
نیکلای بولگانین	(-)	از ۱۹۵۵ الی ۱۹۵۸
نیکیتا خروشچف	(۱۶ آوریل ۱۸۹۴-)	از ۱۹۵۸ الی ۱۹۶۴
الکسی کاسیکین	(۲۱ فوریه ۱۹۰۴-)	از ۱۹۶۳

ممالك عضواتحادجماهیرشوروی

۱	جمهوری فدراتیو روسیه	پایتخت مسکو	درناحیه مرکزی‌روسیه‌اروپاعضوسازمان‌ملل‌متحد
۲	اوکرائین	« کیف	شمال شرقی روسیه «
۳	بیلوروسی (روسیه سفید)	« مینسك	شمال شرقی اوکراین «
۴	آذربایجان شوروی	« باکو	شمال‌شرقی آذربایجان ایران
۵	گرجستان	« تفلیس	شمال غربی‌آذربایجان‌شوروی
۶	ارمنستان	« ایروان	شمال غربی آذربایجان ایران
۷	قزاقستان	« آلماآتا	شمال شرقی دریای خزر
۸	ازبکستان	« تاشکند	جنوب قزاقستان
۹	ترکمنستان	« عشق‌آباد	شمال گرگان ایران
۱۰	تاجیکستان	« دوشنبه(استالین‌آباد)	شمال شرقی افغانستان
۱۱	قرقیزستان	« فرونزه	جنوب قزاقستان
۱۲	کارلی	« پطروزاودسك	مشرق فنلاند
۱۳	مولداوی	« کیشینف	مغرب اوکراین
۱۴	لیتوانی	« ریگا	بین‌استونی‌ولتونی
۱۵	لتونی	« ویلینو	شمال‌روسیه سفید
۱۶	استونی	« تالین	جنوب‌فنلا ند

شرکت جغرافیائی و کارتوگرافی ایران

علاوه براین شانزده جمهوری سرزمین وسیع سیبری درشمال آسیا نیزجزء کشور روسیه شوروی است.
روسیه ازاعضاء مؤسس ودائمی سازمان ملل متحد وشورای امنیت بوده ودارای رکوردغیرقابل رقابت استفاده از حق «وتو» درشورای امنیت بوده و جمهوری‌های «اوکرائین» و«بیلوروسی» نیز درسازمان ملل متحد عضویت داشته ودارای حق رأی میباشند.

اولین قرارداد دوستی ایران واتحادجماهیرشوروی سوسیالیستی در ۷ اسفند ۱۲۹۹ شمسی (۲۶فوریه ۱۹۲۱) بامضاء رسید و دولت روسیه کلیه امتیازاتی راکه دولت تزاری درایران بدست آورده بود ملغی ونیروهای خود را ازایران خارج کرد . این قرارداد در ۵ آذر ۱۳۰۰ (۲۶نرامبر۱۹۲۱) درمجلس شورایملی ایران تصویب و باامضاء قراردادهای مختلف بازرگانی - فرهنگی وغیره همکاری صنعتی واقتصادی دوکشور تا بدانجا رسید که مرزهای دوکشور به نام «مرزهای صلح» نامیده میشود.

روابط سیاسی دوکشور درسطح سفارت کبری وسفارت شوروی درشمال تهران ودریکی ازپارکهای وسیع وقدیمی درخیابان چرچیل قراردارد.

سفارت شاهنشاهی ایران درمسکو

Ambassade Impériale de l' Iran
Pokrovsky Boulevard No 7
Moscou, U.R.S.S.

تلفن مستقیم سفیرشاهنشاه آریامهر

Tel : 2971350

دفتر **2970035-2979582**

اتحادیه افریقای جنوبی

این کشور درجنوب قاره افریقا قرارگرفته . ازشمال به اتحادیه افریقای جنوب غربی و بچوانالند و رودزیای جنوبی وازشرق وجنوب به موزامبیك واقیانوس هند وازمغرب به اقیانوس اطلس محدود وشامل دماغه امید نیك ، ناتال ، ترانسوال وایالت مستقل اورانژاست.

پایتخت آن پرتوریاوکیپ تان مساحتش ۴۷۲/۳۵۹ میل مربع است جمعیت آن درحدود ۱۴/۶۷۳/۰۰۰ نفر. پرچم آن دارای سه خط افقی نارنجی ، سفید وآبی است که در وسط خط سفید پرچم پیشین ایالت مستقل اورانژدرکنار پرچم انگلیس وترانسوال نقش بسته است . واحد پول : ازفوریه ۱۹۶۱ به‌بعد «راند» معادل ۱/۴۰ دلارآمریکاکه برابر ۱۰ شلینگ و ۱۰۰ سنت یانیم لیره انگلیسی است.

اتحادیه آفریقای جنوبی با اقدام پارلمانی انگلیس در ۳۱مه سال ۱۹۱۰ و ۸ سال‌بعداز شکست ارتش جمهوریهای مستقل ترانسوال واورانژاز ارتش انگلیس درجنگ بوئر(۱۹۰۲-۱۸۹۹) تشکیل گردید . ساکنین این کشور مهاجرینی هستندکه از مستعمره کیپ درسال ۱۸۳۱ وبعدازآن

باین سرزمین مهاجرت کرده‌اند و اکثراً هلندی‌الاصل میباشند . پس‌ازکشف طلا درسال ۱۸۸۶ بوئرها با مشکلات مکرری ازطرف مهاجرین روبرو شدند . در نتیجه جیمسون (گربه وحشی) به منطقه استخراج طلا و معدنچیان یورش برد . ودرسال۱۸۹۶ شخصی بنام‌ویت‌واترسراند در ژوهانسبورگ به تیرگی اوضاع و روابط افزود . جنگ بوئر باعث پیداشدن قهرمانی بنام «پال‌کروگر »فرمانروای ترانسوال‌گردیدکه درسال ۱۹۰۴ درتبعید جان سپرد. پس از مدت کوتاهی سرانجام ترانسوال به اتحادیه افریقای جنوبی پیوست .

درسال ۱۹۵۹ ناسیونالیست‌ها دولت خود مختار بانتورا واداشتندکه‌کشوررا به‌مناطق مجزائی تقسیم کند ، یك منطقه برای سفید پوستان که‌درآن رسماً بانتوئی ها را هیچگونه حقی نبود و فقط میتوانستند در استخدام سفیدپوستان درآیند . وبقیه مناطق دراختیار بانتوئی‌ها قرارگیرد وآزاد باشندکه آنرا باقدرت روزافزون خود وزیر نطر مأموران عالی‌رتبه‌ایکه از طرف دولت برگزیده شده‌اند اداره‌کنند . و پشتیبانان این‌روش و عقیده اظهار می‌کردندکه این تنها راه چاره‌برای‌کشوری‌است‌که دارای نژادهای مختلف است زیرا سفیدپوستان دارای‌جمعیت بیشتری هستند .

درسال ۱۹۵۷ آفریقای جنوبی بجای پرچم انگلیس پرچم تازه‌ای انتخاب‌کرد و ضمناً یك سرود ملی برای خود برگزید . شهرهای عمده عبارتند از ژوهانسبورك ، کاپ ، دوربان ، پورت الیزابت ، ایست لندن .

استرالیا

قاره استرالیا جزیره بزرگی‌است‌که درجنوب شرقی‌آسیاوبین جزایر اندونزی بین ۱۱۳ درجه و۹دقیقه و۱۵۳ درجه و۳۹ دقیقه طول جغرافیائی مشرق ، و۱۰درجه و۴۱ دقیقه و۳۹ درجه و۸ دقیقه عرض جغرافیائی جنوب‌قرارگرفته.اقیانوس هنددرمغرب وجنوب ، و اقیانوس کبیر درمشرق این‌کشور واقع شده است .

پایتخت‌کان پرا و مساحتش ۲/۹۷۴/۵۸۱ میل‌مربع است جمعیت آن ۱۰/۱۶۶/۱۷۳ نفر است . پرچم زمینه‌آبی‌داردکه با تصویرپرچم انگلیس‌درگوشه فوقانی‌بالای یك‌ستاره هفت پربزرگ ویك‌صورت ملکه درقسمت حاشیه تزئین‌شده‌است واحد پول‌استرالیا پونداسترالیائی معادل۲/۲۴دلارآمریکاست .

شهرهای مهم استرالیا عبارتند از . سیدنی ، نیوکاسل ، ویلزجنوبی جدید ، ملبورن ، ویکتوریا، بریس بین ،کوئینزلند ، آدلید و استرالیای جنوبی .

استرالیا خانه‌کانگوروها وهمچنین سرزمین‌ویژه‌گلها وگیاهان و جانوران شگفت‌انگیز از قبیل‌کوالا یا خرس پشمالو است

پشم ازصنایع‌اولیه ومهم‌استرالیا محسوب میشود، استرالیا۲۹درصد پشم دنیاراتولید می‌کند و۵۷درصد ازآن پشم مرینوس است. قاره استرالیا همچنین یکی از بزرگترین تولید کنندگان‌گندم‌دنیااست وتقریباً یك سوم‌آنرابخارج صادرمینماید. محصولات مهم دیگرعبارتند از:شکر،شراب، میوه، سبزیجات، غلات، مواد معدنی: اورانیوم، طلا، ذغال سنگ، مس،نقره،

قلع و روی . مصنوعات عمده عبارتند از : آهن‌وفولاد ، پارچه ، لوازم برق و رادیو ، داروهای پزشکی مواد شیمیائی ، رنگ ، ماشین‌آلات ، اجناس فلزی ، اتومبیل و موتور اتومبیل ، هواپیما و کشتی .

قبل‌ازسال ۱۷۷۰ هیچکس از استرالیا کوچکترین اطلاعی نداشت و در این‌سال کاپیتان «جیمز کوك» سواحل‌شرقی این‌سرزمین را بطور رسمی مایملك انگلیس کرد.

ازسال ۱۷۸۸ استرالیا ، جابگاه اقوام مختلف گردید این کشور دراوایل ژوئیه ۱۹۰۱ عضو خود مختار جامعه مشترك المنافع اعلام شدکه توسط یك حکومت فدرال و یك پارلمان که مرکب از مجلس سنا و نمایندگان است اداره میشود .

استرالیا در اجرای طرح کلمبو تشریك مساعی نموده وعضو سازمان پیمان آسیای جنوب شرقی نیز میباشد . درسال ۱۹۵۱ پیمان امنیت اقیانوس کبیر ودر سال ۱۹۵۴ پیمان منشور اقیانوس کبیر را امضاء کرد وازسال ۱۹۵۵ یك قرارداد دوجانبه کمکی دفاعی با ایالات متحده منعقد ساخته است.

ایالات متحده استرالیا

۱	کوئینس لاند	پایتخت	بریزبان	۶۷۰۵۰۰	مایل‌مربع مساحت	درشمال‌شرقی‌استرالیا
۲	ولز جنوبی جدید	«	سیدنی	۳۰۹۴۳۲	« «	جنوب شرقی «
۳	ویکتوریا	«	ملبورن	۸۷۸۸۴	« «	« «
۴	تاسمانی	«	هوبارت	۲۶۲۱۵	« «	جنوب «
۵	استرالیای جنوبی	«	آدلائید	۳۸۰۰۷۰	« «	« «
۶	تریتوری شمالی	«	داروین	۵۲۳۶۲۰	« «	شمال «
۷	استرالیای غربی	«	پرت	۹۷۵۹۲۰	« «	مغرب «

افریقای مرکزی

این کشور که سابقاً «اوبانکی شاری» نامیده میشد از مستعمرات فرانسه بود . و در ۱۲ اوت ۱۹۶۰ استقلال یافت . افریقای مرکزی ازشمال به‌چاد، مشرق به‌سودان، جنوب‌به‌کنگو و مغرب به‌کامرون محدوداست . مساحت آن ۲۳۸/۲۰۰ مایل مربع ودرحدود یك میلیون و نیم جمعیت دارد. پایتخت‌آن شهر «بانکوئی» وبارژیم جمهوری عضوجامعه فرانسه است.

شهرهای مهم آن عبارتنداز : بوار، بامیاری وبربراتی .

بیشتر اهالی این کشور پیرو پرستش اجداد وعدهٔ کمی مسیحی‌هستند و پارلمان‌آن دارای ۵۰ کرسی ورئیس‌جمهور وظائف نخست وزیر را نیز انجام میدهد .

الجزایر

پایتخت : الجزیره وسعت : ۱۱۳/۸۸۳ میل مربع جمعیت : ۱۰/۳۰۰/۰۰۰ نفر
حکومت : جمهوری

الجزایر بسال ۱۸۴۲ پس‌ازجنگهای استعماری زیرسلطه فرانسویان قرارگرفت وسرانجام

پس ازصدوبیست سال در۱۹۶۱ بموجب قرارداد «اویان» سند آزادیش بامضاء رسید. قرارداد مذکورمیان مقامات‌فرانسوی واعضاءکمیته موقت اجرائیه امضاء شد، ولی بعداً اختلافاتی میان سران‌جبهه نجات‌ملی بوقوع‌پیوست واعضاء حکومت موقت وکمیته موقت اجرائیه بسازش کاری متهم‌گردیدند واعضاء برجسته جبهه نجات ملی منشعب‌شدند. دراین مبارزه‌که مدت یکسال طول کشید، سرانجام محمدبن بلا معاون نخست وزیر پیروزشد و مطابق طرح خود بایجاد یك دفتر سیاسی پرداخت‌که امور مربوط بسیاست الجزایررا رتق وفتق میکرد، سرانجام نیز انتخاباتی برای ایجاد پارلمان انجام گرفت و دراین پارلمان‌که اعضاء اقلیت فرانسوی باحقوق متساوی شرکت داشتند، محمدبن بلا بسمت اولین رئیس جمهور الجزایر انتخاب شد.

طول‌ساحل‌الجزایردردریای‌مدیترانه۶۵۰ میل‌است. درالجزایردرحدودیك‌میلون‌نفراروپائی زندگی میکنند ومذهب رسمی آنان آئین مسیح است.

مذهب ۸۰٪ مردم الجزایراسلام میباشد.

درآمد الجزایرازراه صادرات ومحصولات خوددرسال ۴۴۵/۰۰۰/۰۰۰ میلیون‌دولار میرسدکه فرانسه سابقاً در حدود ۱۴۰/۰۰۰/۰۰۰ میلیون دولار ازآن‌را صرف آبادانی‌آن میکرد ولی اکنون درآمد نفت‌وگازتأسیسات الجزایر به‌درآمدملی‌این‌کشورعلاوه شده والجزایر میتواند درآینده منابع مالی‌کافی برای تأمین احتیاجات و مخارج خویش داشته باشد.

الجزایر پس از کسب استقلال رسماً بعضویت سازمان ملل متحد درآمده‌است.

انگلستان

انگلستان شامل جزیره بزرگی بنام انگلند، جزایر ولس، اسکاتلند و قسمت شمالی ایرلند میباشدکه مجموع‌آنرا «یونایتدکنگ‌دام» United Kigedam میخوانند که همیشه با خلاصه‌Ki معرفی میشود.

جزیره انگلستان دارای ۵۰۸۷۴ میل مربع‌وسعت و ۴۳/۴۳۰/۹۷۲ نفر جمعیت است جزایروالس۷۴۶۶ میل مربع وسعت۲/۶۴۰/۶۳۲ نفر جمعیت و اسکاتلند۳۰۴۰۵ میل مربع وسعت ۵/۱۷۸/۴۹۰ نفر جمعیت و قسمت شمالی ایرلند که تابع انگلستان میباشد ۵۲۳۸ میل‌مربع وسعت و ۱/۴۲۵/۰۰۰میلیون نفرجمعیت‌دارد. جمع کل‌وسعت خاك انگلیس۹۴/۲۸۵ میل مربع و جمعیت کل‌آن ۵۲/۶۷۵/۰۹۴ نفر است.

انگلستان دارای مستعمرات و مستملکات فراوانی در قاره‌های‌مختلف جهان‌بودکه بعضی‌آنها استقلال یافته و بعضویت گروه‌کشورهای مشترك‌المنافع انگلیس در آمده و بعضی‌دیگر هنوز بصورت مستعمره و مستملکه باقی هستند. کشورهای عضو گروه مشترك‌المنافع بریتانیا عبارتند از:

کانادا، استرالیا، زلاندنو، هند، پاکستان، سیلان، غنا، مالزی، نیجیریه، قبرس، سیرالئون، جامائیکا، ترنیته وتاگو، اوگاندا، کینا، مالاوی، مالت، زامبی، گامبی، سنگاپور گویانا، پرتسوانا، لاباربـاد، موریس، نگوان، جزایرتونگا، جزایرسالوا، جزایرفیجی.

حکومت انگلستان مشروطه سلطنتی است که دارای دومجلس بنام مجلس لردها ومجلس عوام است. مجلس‌لردها همان مجلس سنای سایر کشورهای دموکراسی و مجلس عوام همان‌پارلمان است . انگلستان دارای دوحزب قوی بنام حزب کارگر وحزب محافظه کاراست که مطابق معمول کشورهای دموکراسی حکومت‌همیشه‌دردست رهبران‌احزابی‌است که بتوانند درانتخابات پارلمانی کرسی بیشتری بدست‌آورند.

سلطنت موروثی انگلستان پس‌ازمرگ ژرژششم‌پادشاه این‌کشور(۶فوریه۱۹۵۲)به‌دختر ارشدش «ملکه الیزابت دوم» (۲۱ آوریل ۱۹۲۶) رسید وی در دوم ژوئن ۱۹۵۳ باتشریفات خاصی تاج سلطنت برسرنهاد. «الیزابت دوم» در۲۰نوابر۱۹۴۷ بافیلیپ مونت باتن ازدواج کرده ودراول‌ژوئیه۱۹۶۹ مراسم ولیعهدی پسرارشدش «پرنس‌چارلز» در«ویلز» انجام‌گرفت.

پرچم انگلستان‌که به اعتباری در روزگاران‌گذشته‌آفتاب برآن غروب نمیکرد درزمینه آبی بانقش یك (+) ویك (×) قرمزرنگ رویهم است.

پایتخت انگلستان شهر لندن‌است که در کنار رودخانه تایمز قرار دارد و جمعیت‌آن ۸/۱۷۱/۹۰۲نفراست واحدپول‌انگلیس‌پوند یالیره‌میباشدکه‌برابربادودلاروهشتاد سنت‌است.

حقوق ملکه انگلستان درسال ۴۷۵/۰۰۰ لیره میباشدکه برابربا۱/۳۳۰/۰۰۰ دولار است. حقوق ولیعهد انگلستان پرنس‌چارلز۶/۰۰۰لیره، دوك ادینبورك۴۰/۰۰۰ لیره، ملکه مادر۷۰/۰۰۰لیره وپرنسس مارگارت۱۵/۰۰۰ لیره درسال‌است. اعضاء مجلس‌لردها۹۱۵نفر واعضاء مجلس عوام ۶۳۰ نفر اند.

زنان حق عضویت درمجالس عوام ولردها را دارند، تا قبل ازسال ۱۹۵۸ زنان فقط می‌توانستند درمجلس عوام راه یابند ولی پس ازآن تاریخ اجازه شرکت درمجلس لردها نیز به‌زنان انگلیس‌اعطا شد.

آب وهوای بریتانا معتدل‌تر ازسایر نقاط اروپاست وعلت اصلی‌آن جریان‌گلف استریم دریائیست که جزائر بریتانیارا تحت تأثیر قرار میدهد .

مهمترین صادرات انگلستان زغال‌سنگ،فولاد، اتومبیل ، تراکتور لوازم‌آلومینیومی کاغذ ، مواد غذائی ، پنبه ، تنباکو ، مواد نفتی ، سولفور و مواد شیمیائی است .

اولین مرکز برق اتمی جهان در انگلستان بسال ۱۹۵۶ آغاز شد .

مذهب رسمی انگلستان مسیحیت و پروتستان است و اسقف کانتربوری بزرگترین مقام مذهبی‌کشور میباشد.

انگلیس دارای‌کلیسای پروتستان است. ملکه با دارا بودن عنوان زمامدار عالی‌کلیسا مجاز است درصورت خالی شدن محل اسقف‌های‌بزرگ اسقف‌های مورد نظر خودرا بکار دعوت نماید .

روابط سیاسی‌دوکشورایران وانگلیس‌درسطح سفارت‌کبری‌است وسفارت‌کبرای انگلیس درپارك وسیعی‌تقریباً درمرکز تهران خیابان فردوسی رار دارد .

سفارت شاهنشاهی ایران در لندن

Imperial Embassy of Iran
16, Prince's Gate
London S.W.7. ENGLAND
Tel : 5848101, - 5843557

قسمت کنسولی - فرهنگی ووابستگی‌نظامی

50 Kensington Court
London W. 8
Tel : 9375225

Residence : 26 Prince's Gate
London S.W.7
Tel : 5899606

ویلز

«ویلزو مانموتشایر» درجنوب‌غربی انگلیس قرار دارند. انگلیس‌وویلز از نظرسازمان حکومتی، واحد مشترکی‌راتشکیل‌میدهند ومانند اسکاتلندازحکومت جداگانه برخوردارنیست. حدود ۶۰۰/۰۰۰ نفر از اهالی ویلز به‌دو زبان انگلیسی و ویلزی صحبت میکنند وکمتر از ۵۰/۰۰۰ نفر از ساکنین این منطقه فقط به‌زبان اهل ویلز سخن میگویند.

اسکاتلند

اسکاتلند بخشی از شمال جزیره بریتانیا را تشکیل میدهد . در قسمت شمال و مغرب به اقیانوس اطلس و در ناحیه مشرق بدریای شمال محدود میگردد . طول اسکاتلند ۲۷ میل و عرض‌آن تقریباً ۱۵۰ میل میباشد.

مساحت خاك‌اسکاتلند ۳۰/۴۰۵ میل مربع است . جمعیت اسکاتلند ۵/۰۹۵/۹۶۹ نفر میباشد .

پایتخت اسکاتلند شهر « ادینبورك » است که در حدود ۶ میلیون نفر جمعیت دارد .

گلاسکو با۱/۰۷۹/۳۶۴نفر جمعیت بزرگترین شهروعظیمترین مرکز صنعتی اسکاتلند بشمار میرود.

ایردین و داندی نیز از شهرهای پرجمعیت ومهم اسکاتلند محسوب میشوند.

صنایع نساجی انگلیس از قدیم مشهور بوده و درحال حاضر درشهرهای بزرگ‌اسکاتلند کارخانه‌های نساجی بسیاری بکار مشغولند‌که منبع‌درآمد اهالی بشمار میروند .

برمودا

« برمودا » قدیمی‌ترین مستعمره خودمختارانگلیس و دارای یك حکمران و یك مجلس نمایندگان است. این سرزمین مرکب از ۳۶۰ جزیره مرجانی‌شکل است که ۲۰ تای‌آن قابل‌سکونت

و بمساحت ۲۱ میل مربع میباشندکه در اقیانوس اطلس در ۶۷۷ میلی جنوب شرقی نیویورك و در ۵۸۰ میلی شرق کارولینای شمالی جای دارند ، جمعیت «برمودا» ۴۳/۴۸۰ نفر است .

این جزیره بنام کاشف اسپانیائی آن «ژان دوبرموزر» موسوم گردید و درسال ۱۶۰۹ محل اقامت مستعمره نشینان ویرجینیائی برهبری «سرجورج ساریس» که در آنجا دچار کشتی شکستگی گردیده بود قرار گرفت . پایتخت آن شهر امیلتن است .

ایالات متحده امریکا طبق اجاره‌نامه طویل المدتی که با برمودا امضاء کرده پایگاههای هوائی و دریائی خودرا در این جزایر مستقر میکند.

ایرلند شمالی

جمعیت ایرلند شمالی ۱/۴۰۲/۳۰۰ نفراست و مساحت آن ۵/۲۳۸ میل مربع میباشد. بلفاست پایتخت و شهر صنعتی ایرلند شمالی است. سواحل ایرلند در شمار زیباترین کرانه‌های جهان محسوب میشوند . در شمال باغات کندوهای بیشمار عسل انظار خارجیان را بخود جلب میکند .

کشاورزی بزرگترین منبع درآمد مردم ایرلند است ، در این سرزمین حدود نود هزار مزرعه کوچك وبزرگ قراردارد که انواع محصولات کشاورزی درآنها بعمل میآید.

مجلس سنای ایرلند ۲۶ و مجلس عوام آن ۵۲ عضو دارد .

دراین سرزمین که ناآرام‌ترین قطعه‌ازخاك اروپاست جنگهای مذهبی فراوانی بین کاتولیک‌ـ ها و پروتستانها درگیراست که‌هرچندگاه سبب قتل‌وغارت وآتش سوزی‌های هولناك شده‌وعده‌ای جان خودرا در این راه از دست میدهند . از طرف دیگرمردم این سرزمین میکوشند تا باکمك ارتش مخفی آزادی بخش استقلال وآزادی خودرا بدست‌آورند .

جبل‌الطارق

جبل‌الطارق مستعمره امپراطوری درجنوب شرقی اسپانیا واقع شده و ورود کشتی‌ها را بدریای مدیترانه دیده‌بانی مینماید. پهنای تنگه‌ای که اروپا را ازآفریقا جدا میسازد از ۷/۷۵ میل درتنگترین قسمت به ۲/۳۷۵ میل ودرپهن‌ترین قسمت تغییرمییابد. ازسال ۱۷۱۳ تاکنون این تنگه درتصرف دولت انگلیس بوده است.

جبل‌الطارق از نقطه نظر پایگاه دریائی دارای مهمترین موقعیت سوق‌الجیشی است . جمعیت جبل‌الطارق ۲۵/۴۰۳ نفر است . فرمانروای آن در ضمن عهده دار پست فرماندهی کل ارتش نیزمیباشد .

هنگ کنگ

هنگ کنگ مستعمره انگلیس ، سرزمینی است که دردهانه رودکانتون در خاك چین و در ۹۰ میلی جنوب ایالت کانتون واقع است . بخش اصلی این‌سرزمین جزیره هنگ کنگ است که ۳۵/۵ میل مربع مساحت‌دارد ودرسال ۱۸۴۱ ازکشور چین گرفته شده. مرکزاین‌مستعمره

شهر «ویکتوریا» نام‌دارد. در برابر هنگ کنگ شبه جزیره کالون بمساحت ۳ میل مربع وجزیره استون کاترز با مساحت ۱/۴ میل مربع قرار دارد که درسال ۱۸۶۰ بموجب پیمان پکن ضمیمه هنگ کنگ گردیده است. سرزمین دیگری بامساحت ۳۵۵ میل مربع مرکب از یك منطقه اصلی و تعدادی جزیره درسال ۱۸۹۸ بمدت ۹۹ سال ازدولت چین اجاره گردید وضمیمه هنگ کنگ شد. مساحت تمام سرزمین هنگ کنگ ۳۹۱ میل مربع وجمعیت آن درحدود سه میلیون نفر است که از جمله آنها عده زیادی پناهندگان چین کمونیست وکمتر از ۲۰/۰۰۰ نفر انگلیسی هستند.

بندرگاه هنگ کنگ که یکی از بهترین لنگرگاههای مشرق زمین است پایگاه مهم نیروی دریائی انگلیس و یکی از بزرگترین بنادر جهان بشمار میرود.

اوروگوئه

اوروگوئه یکی از کوچکترین وپیشرفته‌ترین جمهوری‌های امریکای جنوبی بشمار میرود. این سرزمین را از سوی شمال ومشرق برزیل ازسوی جنوب اقیانوس اطلس و ازسوی مغرب کشور آرژانتین دربرمیگیرند.

پایتخت: مونت ویدو. مساحت: ۷۲/۱۷۲ میل مربع. جمعیت ۲/۷۰۰/۰۰۰ نفر پرچم: چهارقسمت آبی‌رنك افقی و پنج قسمت سفید رنگ افقی که بطور متناوب قرارگرفته‌اند. تصویر یك خورشید درحال طلوع نیز در قسمت سفید رنگ آن نقش بسته است. واحد پول: پزو معادل ۹ سنت امریکا.

اوروگوئه چون درمیان ۳۰ درجه طول و ۳۵ درجه عرض جغرافیائی جنوب قرارگرفته دارای آب وهوائی معتدل ویکنواخت است.

فرآورده‌های مهم کشاورزی اوروگوئه را میبایست گوشت، پشم، پوست، غلات، گندم، مرکبات، توتون وجودانست. همچنین صنایع پارچه بافی، شرابسازی. کنسروو گوشت سازی آن قابل ملاحظه میباشند.

اوروگوئه که زمانی یکی ازایالات کشور برزیل بشمار میرفت در ۲۵ اوت ۱۸۲۵ استقلال خودرا اعلام داشت. این استقلال بموجب پیمانی درسال ۱۸۲۸ ازطرف برزیل وآرژانتین برسمیت شناخته شد. نخستین قانون اساسی درژوئیه ۱۸۳۰ اقتباس و تصویب گردید. بسال ۱۹۵۲ قانون اساسی اصلاح گردید وجای رئیس جمهور رایك شورای اجرائیه ائتلافی نه‌نفری گرفت، این شورای عالی برای مدت چهار سال برگزیده میشود وهرسال یکنفر ریاست آنرا بعهده دارد. شورای مزبور نه‌تن وزیران کشوررا برمیگزیند. بموجب قانون اساسی اوروگوئه دارای دومجلس است. یکی مجلس نماهندگان و دیگری مجلس سناکه دوره نمایندگی آن ۴ سال است. انتخابات آزاد و همگان حق رأی دارند قانون اساسی همچنین کمك ومزایا وحقوق اجتماعی ومالی بسیار برای اهالی کشور قائل گردیده است.

امور دینی وکشوری بکلی از یکدیگر جدا وآزادی مذهب کاملا برقرار است. کیش بیشتر مردم آئین کاتولیك است. تحصیلات دبستانی اجباری و تحصیلات دبیرستانی و دانشگاهی آزاد است.

اوگاندا

کشور افریقائی « اوگاندا » از شمال به سودان ، مشرق به کنیا و جنوب به تانگانیکا و رواندا ومغرب به‌کنگو محدود است پایتخت آن شهرکاسبان و با ۲۳۶۰۳۶ کیلومتر مربع مساحت ۸/۱۳۳/۳۰۰ نفر جمعیت دارد . مردم این نژاد سیاه بزبان انگلیسی‌بانتوتکلم و مذهبشان اسلام ومسیحی وواحد پوشان شلینك افریقای شرقی معادل ۰/۱۴ دلاراست

پرچم‌این کشورمرکب‌از شش نوارافقی سیاه ، زرد ، قرمز ، سیاه . زرد ، قرمز ودروسط نقش حیوانی در دائره زرد رنگ است. محصولات‌کشاورزی اوگاندا قهوه ، پنبه ، تنباکو ، ذرت ، نیشکر ، چای و معادن‌آن نمك ، مس ، آهن ، قلع وصنایع‌آن هیدروالکتریك ، غذائی و نساجی است .

ایرلند

جزیره ایرلند که در اقیانوس اطلس نزدیك خاك اصلی اروپا قرار گرفته ازطرف مشرق‌بوسیله دریای ایرلند وکانال شمالی‌وازطرف جنوب شرقی‌بوسیله کانال‌سنت جورج از انگلستان جدا میگردد.

پایتخت : دوبلین ، مساحت ۲۶/۵۹۹میل مربع ـ جمعیت ۲/۸۴۶/۰۰۰ نفر . پرچم قسمتهای عمودی سبز ، سفید ، نارنجی ـ واحد پول : پوند ایرلندی .

این سرزمین دارای یك جلگه مرکزی است . تغییرات درجه هوای ایرلندکم است ولی در دوبلین پایتخت‌آن متغیر است

ایرلنددارای‌دریاچه‌ها ورودهای متعدد است. همچنین‌کوههای مرتفع چندی دراین‌سرزمین وجود دارد .

درآوریل ۱۹۱۶ مردم ایرلند برای سرنگون‌کردن حکومت و سلطه انگلیس درکشور خود قیام‌کرده وحکومت جمهوری خود را اعلام داشتند ولی دراین راه شکست خوردند تا اینکه در ژانویه ۱۹۱۹ پارلمان انگلیس استقلال ایرلند را تصویب و اعلام‌کرد ـ دولت انکلیس‌در سال ۱۹۲۱ پیشنهادکردکه ایالات شمالی وجنوبی ایرلند تحت‌الحمایه و وابستگی خودرا به انگلیس بپذیرند . ایالات جنوبی مخالفت‌کردند وآزادی‌خودرا حفظ نمودند ولی ایالات شمالی ایرلند پیشنهاد مزبور را پذیرفته ودر نتیجه درسال ۱۹۲۵ ناحیه جنوبی مستقل وناحیه‌شمالی وابسته به‌انگلیس‌گردید.

بموجب قانون اساسی‌که در۲۹ دسامبر ۱۹۳۷ بتصویب رسید نام‌ایرلند به ناحیه‌جنوبی که حکومتی مستقل وآزاد و جمهوری داشت، داده شد .

پارلمان ایرلند مرکب ازدومجلس‌است رئیس جمهور مستقیماًباآراء مردم برای یکدوره هفت‌ساله برگزیده میشود .

مذهب رسمی اکثریت مردم ایرلندکاتولیك رم است . ولی عده زیادی هم پیرو مذاهب دیگرند .

ایسلند

پایتخت ایسلند یك‌جاویك‌ومساحتش۳۹/۷۵۸ میل مربع‌است. جمعیت‌آن دویست هزار نفر است پرچم ایسلند برنگهای سفید وآبی است‌که صلیب سرخ رنگی در حاشیه‌آن قرار دارد واحد پول‌کرونا . مذهب‌آزاد

چشمه‌های‌آب‌گرم طبیعی این سرزمین حرارت موردنیاز شهرها ،خانه‌ها وساختمانهای دولتی را تأمین مینماید .

درسالهای ۱۲۶۲-۹۳۰آن هنگام‌که ایسلند به نروژ پیوست کشوری جمهوری ومستقل بود پس‌ازآن‌مدتی‌وابسته به دانمارك‌گردیده وپادشاه دانمارك برآنجا نیز فرمان میراند درسال ۱۹۴۱ پارلمان ایسلند قانون اساسی نوین و حکومت جمهوری را تصویب نمود وخودرا از دانمارك مجزا ساخت ودرسال۱۹۴۴ حکومت جمهوری‌آن رسماً اعلام‌گردید .

بموجب قانون اساسی نخست‌وزیر و هیئت دولت در برابر مجلس دارای مسئولیت میباشند . مردان و زنان ازسن ۲۱ سالگی حق رأی وشرکت درانتخابات را دارند.

زبان ایسلندی‌باگذشت۱۰۰۰ سال در نقاطی مانند ادامس وساگاز - پیراستگی‌واصالت خودرا حفظ‌کرده است - زبانهای انگلیسی ودانمارکی نیزآموخته میشود . تحصیلات ابتدائی اجباری است . در ایسلند بیسواد پیدانمیشود .

اولین قرارداد دوستی ایران و ایسلند در۲۴ تیر ۱۳۲۹ (۱۵ ژوئیه ۱۹۵۰) در استکهلم پایتخت‌کشورسوئد امضاء و در ۳۰آذر ۱۳۳۴ بتصویب مجلس شورایملی‌ایران رسید سفارت ایسلند در تهران در خیابان پهلوی چهارراه امیراکرم قرار دارد .

باربادوس

کشورکوچك « باربادوس » درقاره آمریکاواقع و دارای ۴۳۰ کیلومتز مربع مساحت و۱۵۳هزارنفرجمعیت‌است این‌کشورکه‌بارژیم‌جمهوری اداره‌میشود جزءکشورهای مشترك‌المنافع بریتانیا و در تاریخ ۳۰ نوامبر ۱۹۶۶ به استقلال رسید ودرنهم دسامبر همان سال به‌عضویت سازمان ملل متحد درآمد .

پرچم‌کشور باربادوس مرکب ازسه نوارعمودی سرمه‌ای ، زرد ، سرمه‌ای ویك سه‌شاخه باپایه برنگ سرمه‌ای درشت زرد رنگ‌آن است .

بحرین

مجمع‌الجزایر بحرین درمدخل‌خلیج فارس بین خلیج‌الحصاء (عربستان سعودی) وکواتتر (ساحل ایران) قرارگرفته وخشك‌ترین مناطق دنیا مرکب ازسی جزیره بزرگ وکوچك است‌که ۶۰۰کیلومترمربع مساحت ودرحدود ۲۴۰هزارنفر جمعیت دارد (۴۰هزار نفرایرانی)پایتخت آن منامه وزبان مردم آن عربی ومذهب رسمی آن اسلام است .

قرن‌ها پیش «ابن‌بطوطه» جزایر بحرین راکشف‌کرد. دراواخر قرن نوزدهم نفوذ روز - افزون فرانسه درمسقط، انگلیسی‌ها راوادار کردکه روابط خود راباکشورهای این منطقه‌بیش

ازپیش تقویت کنند. پس ازآن انگلیسی‌ها در سال ۱۸۱۹ رأس‌الخیمه را که مهمترین پناهگاه راهزنان بود وبحرین رادرپنجم فوریه ۱۸۲۰ وادار به امضاء قرار داد امتیازراهزنی وغارت در دریا وخشگی کردند در سال ۱۸۶۱ انگلستان‌برای‌تحکیم مواضع‌خود بحرین‌رابه‌زیر حمایت محدود خود قرارداد وباامضای قرارداد انحصاری ۱۸۸۰ و۱۸۹۲ تسلط این‌دولت بربحرین شدت یافت . از سال‌ها پیش به‌سبب صید مروارید درآبهای این جزایر توجه دنیا به‌آن معطوف شد. دراین ایام «فرانك هولمس» اهل زلاند جدید دربحرین سکونت گزید ودرمقابل حفر چاههای آب شیرین‌امتیاز نفت بحرین را ازشیخ یحیی «شیخ بحرین» دریافت که بعدهابدست انگلیسی‌ها وامریکائی‌ها افتاد.

در ۲۰ اوت ۱۹۷۰ اوثانت دبیرکل سازمان ملل متحد بنابدرخواست دولت ایران که خود مدعی مالکیت این سرزمین بود برای‌تحقیق واطلاع‌ازنظرمردم این جزایر هیئتی رابه‌منامه اعزام وگزارش هیئت اعزامی در ۱۲ مه ۱۹۷۱ در شورای امنیت سازمان ملل متحد مطرح و رأی به‌استقلال کامل آن صادر ودر ۱۴ اوت ۱۹۷۱ رسماً مستقل گردید.

مروارید بحرین شفاف‌ترین وپاك ترین و بادوام‌ترین مروارید جهان است واقتصاد این سرزمین‌براساس درآمد حاصله ازنفت درسال بالغ‌بربیش‌از ۲۰ میلیون لیره است .

روابط سیاسی ایران وبحرین براساس سفارت برقرار وهیئت‌های سیاسی وبازرگانی دو کشور درتلاش گسترش هرچه بیشترآن هستند.

برزیل

برزیل از نظر مساحت و جمعیت بزرگترین کشورآ مریکای جنوبی است . این سرزمین دارای یك‌خط ساحلی بطول ۴/۸۸۹ میل است که قسمتی از اقیانوس اطلس‌را دربر میگیرد . فاصله این‌کشور از شمال بجنوب تقریباً ۲/۶۷۶ میل و از مشرق به مغرب ۲/۶۹۴ میل است. از طرف مشرق به‌اقیانوس اطلس از سمت جنوب به‌اوروگوئه ،آرژانتین و پاراگوئه وازسمت مغرب به بولیویا ، پرو وکلمبیا. قسمت شمالی این‌کشور پوشیده از جنگلها و بیشه‌های‌حوضه رودآمازون است .

پایتخت‌آن برازیلاومساحتش ۳/۲۸۸/۰۵۰ میل مربع است باجمعیت ۶۸/۰۰۰/۰۰۰ نفر. پرچم‌آن سبزرنگ‌با۲۲ستاره سفید است‌که تشکیل صلیبی‌را درروی دایره‌آبی‌رنگ‌میدهد. این دایره‌آبی رنگ درمرکز روی یك‌خال خشتی طلائی قراردارد . واحد پول برزیل‌کروزیرو است .

رودآمازون‌که بمساحت ۱/۴۶۵/۶۳۷ میل مربع درخاك برزیل جریان دارد از رشته کوههای‌آند درسرزمین پرو سرچشمه میگیرد و درسرزمین اکواتر به‌اقیانوس اطلس میریزد.

رودآمازون تنها به‌مسافت ۱/۷۰۰میل در خاك برزیل‌قابل‌کشتیرانی است. برزیل‌دارای ۲۷/۳۱۸میل راه‌آبی قابل‌کشتیرانی است.آبشارهای با عظمت ایگوالوکه یکی ازمناظرشگفت‌انگیز طبیعت است در سرحدات ایالت جنوبی پارانا قراردارد .

برازیلا : پایتخت جدیدی است‌که در۲۱آوریل سال ۱۹۶۰ رسماً به‌پایتختی برگزیده

شد و جانشین پایتخت پیشین یعنی ریودوژانیرو گردید .

سواحل برزیل محتملا برای نخستین بار توسط یکنفر اسپانیائی در فوریه سال ۱۵۰۰ کشف گردید . کاشف واقعی این سرزمین یك دریانورد پرتقالی میباشد. کشور برزیل تا زمانی که اعضای مجلس سلطنتی براگانکا که درسال ۱۸۰۷ از مقابل ارتش ناپلئون ازلیسبن فرار کرده بودند مرکز حکومت خودرا در مارس ۱۸۰۸ به شهر ریودوژانیرو منتقل کردند، بعنوان یك مستعمره پرتقال پیشرفتهای چندی نمود. پس ازآن برزیل یك کشور سلطنتی گردید . پس ازبازگشت دم‌جوار پادشاه برزیل به کشور برتقال، پسرش پدرو اول در ۷ سپتامبر ۱۸۲۲ استقلال برزیل را اعلام کرد ودر ۱۲ اکتبر ۱۸۲۲ خودرا امپراتور نامید . پس از او ، دومین امپراتور دم پدرو دوم در ۱۵ نوامبر ۱۸۸۹ درنتیجه انقلابی که منجر به پیدایش حکومت جمهوری (ایالات متحده برزیل) شد از سلطنت خلع گردید .

برزیل دارای ۲۱ ایالت بااستقلال داخلی محدود ، یك ناحیه فدرال وپنج قلمرو بنام‌های زیر میباشد :آکر که درسال ۱۹۰۳ ازبولیویا خریداری شده، جزیره فرناندودونورون‌ها، آماپا، ریوبرانکو وگوامپر .

برزیل درجنگ‌های جهانی اول ودوم به طرفداری ازمتفقین واردجنگ شد.

اولین قرارداد دوستی ایران و برزیل در اول آذر ۱۳۳۶ (۲۲ نوامبر ۱۹۵۷) در ریودوژانیرو امضاء و در ۱۴ دیماه ۱۳۳۷ بتصویت مجلس شورایملی ایران رسید، سفارت برزیل در تهران ـ تجریش خیابان پهلوی قرار دارد .

بلژیك

کرانه‌های کوچك بلژیك که درشمالغرب ۴۰ میل طول دارد به دریای شمال در تنگه داور متصل وازشمال به‌هلند، ازمشرق به‌آلمان ، هلند و لوکزامبورگ واز جنوب وجنوب غربی به فرانسه محدود است .

پایتخت این کشور سلطنتی بروکسل و مساحت آن ۱۱/۷۷۵ میل‌مربع است جمعیت ده میلیون نفر: پرچم بلژیك ازسه قسمت عمودی سیاه ، زرد وسرخ تشکیل شده است وواحد پول آن فرانك برابر ۲ سنت آمریکاست .

بلژیك سرزمین بلگ‌ها که زمانی درتصرف ژولیوس سزاربود. دارای تاریخی ۲۰۰۰ ساله است که طی‌آن روسها ـ فرانك‌ها ـ بورگاندی‌ها ، اسپانیولی‌ها و فرانسویها برآن مسلط بوده‌اند. پش ازسقوط ناپلئون درسال ۱۸۱۵ بلژیك قسمتی ازخاك کشور هلندگردید . در سال ۱۸۳۰ مردم بلژیك درخواست جدائی ازهلندیها را نمودند. در ۱۶ اکتبر ۱۸۳۰ بلژیك یك کشور مستقل مشروطه سلطنتی گردید ودر ۱۷ فوریه ۱۸۳۱ قانون اساسی‌آن به تصویب رسید و درماه ژوئن شاهزاده لئوپولد ساکس کوبورگ بنام لئوپولد اول بمقام پادشاهی برگزیده شد.

باعقد پیمان لندن در ۱۹ آوریل ۱۸۳۹ کشورهای اتریش ـ فرانسه ـ بریتانیای کبیر ـ هلند ـ پروس وروسیه حفظ تمامیت ارضی بلژیك راتضمین نمودند. هنگامیکه در ۳ اوت ۱۹۱۴

سپاهیان آلمان وارد خاك بلژیك گردیدند این پیمان و تعهد همچون کاغذ پاره‌ای از طرف دولت آلمان پایمال گردید . بعد از جنگ جهانی اول پیمان ورسای در ۱۹۲۵ بخش‌های اوپن، مالمدی و مورس‌نت را بمساحت ۳۸۲ میل وجمعیت ۶۴/۲۵۰ نفر همراه با ایالت لیژه به بلژیك واگذار کرد .

بعد از لئوپولد اول پسرش لئوپولد دوم از سال ۱۸۶۵ تا ۱۹۰۹ پادشاهی کرد وپس از اوپسر برادرش بنام آلبرت اول به‌سلطنت رسید . آلبرت در ۱۷ فوریه ۱۹۳۴ دراثنای کوه‌نوردی کشته شد و پسرش لئوپولد سوم جانشین او گردید . هنگام جنگ جهانی دوم لئوپولد در ۲۸ مه ۱۹۴۰ برای جلوگیری از خونریزی بیشتر تسلیم دولت آلمان گردید. کابینه اودرلندن بصورت يك دولت تبعید شده باقی ماند. باوجود این بلژیك با مشکلات زیادی روبرو گشت .

درسال ۱۹۵۰ - ۵۷ درصد بلژیکیها رأی به بازگشت وسلطنت لئوپولد سوم دادند، اما مخالفت سوسیالیست ها با این امر بقدری شدید بود که لئوپولد سوم کناره‌گیری و پسرش بودوئن اول در ۱۶ ژوئیه به پادشاهی رسید . بودوئن که در ۷ سپتامبر ۱۹۳۰ متولد گردیده پسر نخستین زن لئوپولدسوم بود و مادرش که در ۲۹ اوت ۱۹۳۵ درگذشت شاهدختی سوئدی موسوم به آسترید بود .

بلژیك در ۲۵ مارس ۱۹۵۷ به‌جامعه‌پنج کشوردیگر اروپای غربی پیوست درپیمانهای بازار مشترك و صندوق مشترك اروپا عضویت یافت .

در ۳۰ ژوئن ۱۹۶۰ بلژیك به مستعمره خود در آفریقا یعنی کنگوی بلژیك استقلال کامل بخشید .

اولین قرار داد دوستی ایران و بلژیك در خرداد ۱۳۰۸ (۲۳ مه ۱۹۲۹) امضاء و در ۶ تیر ۱۳۰۸ بتصویب مجلس شورایملی رسید ، روابط سیاسی دو کشور در سطح سفارت ادامه داشته است .

بلغارستان

جمهوری بلغارستان ازشمال به‌رومانی، از مغرب به یوگسلاوی ، ازجنوب به یونان از مشرق به دریای سیاه وازجنوب شرقی به‌کشورترکیه محدود است .

پایتخت بلغارستان صوفیه‌است. مساحت آن ۴۲/۷۹۷ میل‌مربع وجمعیتش ۷/۷۹۳/۰۰۰ نفرپرچم آن از سه رنگ سفید - سبز - سرخ تشکیل شده ، واحد پول آن : لورزبان بلغاری که ازشعب زبانهای اسلاوبشمارمیرود. مذهب رسمی کشور ارتدوکس شرقی‌است. بیش‌ازنیم‌میلیون مسلمان دربلغارستان زندگی میکنند .

بلغارهاکه ازنژاد اسلاو هستند درقرن هفتم در سرزمین بلغارستان ساکن‌شدند و درسال ۸۶۵ میلادی بدین‌مسیح درآمدند. درسال ۱۳۹۳ این‌سرزمین‌بتصرف ترکهای‌عثمانی‌درآمد. در سال ۱۹۰۸ بلغارستان کشوری مستقل و مشروطه‌شد و مهزار فردیناند اول برآن پادشاهی کرد . تحت نفوذ و اقتدار بوریس سوم پادشاه بلغارستان ، این کشور در جنگ دوم جهانی

شرکت جست و به محور جنگ پیوست و توانست قلمرو قابل ملاحظه‌ای ازسرزمین بالکان را بتصرف درآورد . درسال ۱۹۴۴ بلغارستان از جنگ کناره‌گیری کرد وبیطرف شد ولی دولت اتحاد جماهیر شوروی بیطرفی آن‌را رعایت نکرد ودر ۵ سپتامبر به بلغارستان اعلان جنگ داد . بلغارستان درخواست متارکه جنگ نمود ودر ۷ سپتامبر بدولت آلمان اعلان جنگ داد . در هشتم سپتامبر سال ۱۹۴۶ حکومت مشروطه بلغارستان ملغی و یك‌هفته بعد حکومت جمهوری اعلام‌گردید وحزب‌کمونیست دفاع امورکشوررا بدست‌گرفت .

بموجب قانون اساسی مصوب ۴ دسامبر ۱۹۴۷ که‌تقلیدی از قانون اساسی روسیه میباشد مهمترین و بالاترین رکن حکومت تنها مجلس شورای‌ملی است که نمایندگان‌آن برای مدت ۴ سال انتخاب میشوند و رئیس جمهور و نخست‌وزیررا از میان خود انتخاب‌میکنند .

روابط سیاسی‌ایران وبلغارستان درسطح سفارت ادامه داشته وسفارت این‌کشور درتهران خیابان پهلوی ـ امانیه ـ خیابان مهناز قرار دارد .

امور سفارت ایران درکشور بلغارستان بوسیله سفیرشاهنشاه آریامهر در یوگوسلاوی اداره میشود .

بوتان

کشور پادشاهی بوتان سرزمین بومی نیمه مستقلی است که درهیمالیای شرقی میان تبت و بنگال غربی و آنام قرار گرفته و از شمال به تبت و از جنوب به بنگال غربی و آنام واز مغرب به سیکیم متصل میگردد .

پایتخت : پوناخا . مساحت : ۵۰۰/۰۰۰ کیلومترمربع جمعیت ۷۰۰/۰۰۰ نفر.

این سرزمین از مشرق تا مغرب ۱۹۰ میل طول و درپهن‌ترین نقطه ۹۰ میل وسعت دارد. پوناخا یك دژ بسیار نیرومند طبیعی است . ساکنین بوتان مغولی هستند و پیرو شاخه‌ای از دین بودائی میباشند .

کشاورزی و صنعت حرفه عمده مردم بوتان بشمارمیرود. محصولات‌عمده‌آن عبارتنداز : برنج ، ذرت ، ارزن ، موم ، پارچه و مشك ، دولت هند بر روابط خارجی این کشور نظارت مینماید .

بوتسوانا

کشور افریقائی . بوتسوانا با ۶۰۰۳۷۲ کیلو متر مربع مساحت ۶۱۱۰۰۰ نفر جمعیت در ۱۹۶۶ به‌استقلال رسید پایتخت‌آن شهر « مازرو » و جزء‌کشورهای مشترك المنافع بریتانیا وبارژیم جمهوری اداره میشود .

این‌کشور در ۱۷ اکتبر ۱۹۶۶ به عضویت سازمان ملل‌متحد پذیرفته شد، روابط سیاسی ایران و بوتسوانا برقرار ولی درایران سفیر ندارد و امور سفارت ایران را در این‌کشور نیز سفیرشاهنشاه آریامهر در «ژوهانسبورك» اداره میکند.

بواندا واروندی

این دو سرزمین قبلا جزء آفریقای شرقی آلمان بوده و اکنون تحت قیمومیت سازمان

ملل متحد میباشند . از طرف مغرب به جمهوری جدید کنگو و از سمت شمال به سرزمین اوگاندا و ازطرف مشرق و جنوب به تانگانیکا محدود میگردند . مساحت آنها ۲۰۵۴۰ میل مربع و جمعیت آن (آمار ۱۹۵۷) ۴/۶۳۰/۰۰۰ نفر برآورد شده است که بیشترشان بومی هستند. صادرات عمده آن قهوه ، دامهای اهلی و پوست است .

در ژوئن سال ۱۹۶۰ دولت بلژیك باانجام انتخابات عمومی و دراوائل سال ۱۹۶۱ با اعطای خودمختاری واندکی بعد بااستقلال این سرزمین موافقت کرد .

برنئوی شمالی

برنئوی شمالی که درقسمت شمالی سرزمین برنئوواقع شده یك مستعمره دیگر امپراطوری انگلیس است. برنئوی شمالی در ۲۰۰ میلی مشرق مالایا دراقیانوس آرام قرار دارد. مساحت این مستعمره ۲۹/۵۰۰ میل مربع و جمعیت آن (طبق آماز ۱۸۵۹) ۴۱۹/۰۰۰ نفر است که ۸۰/۰۰۰ نفر آن‌ها چینی ومعدودی اروپائی هستند.

جزیره‌ایکه وابسته به برنئوی شمالی است لابوان نام دارد که دارای ۳۵ میل مربع مساحت و۸۴۷۸۴ نفر جمعیت میباشد (آمار ۱۹۵۱) ، این جزیره در ۱۵ ژوئیه ۱۹۴۶ پس از تجزیه مستعمرات انگلیس (مالایا) وابسته و متحد برنئوی شمالی گردید . صادرات عمده این سرزمین عبارت است ازکائوچو ، نارگیل ، خشك ، تیر (چوب) تنباکو ،کاج ، ماهی وکنف پایتخت آن برنیزجزلتون نام دارد.

برونی

برونی که ازسال ۱۸۸۸ باینطرف یك ایالت امیرنشین تحت الحمایه بوده است در طرف شمال جزیره برنئو میان ساراواك و برنئوی شمالی انگلیس واقع شده است . مساحتش حدود ۲۲۲۶ میل مربع و جمعیتش طبق (آمار ۱۹۵۹) بالغبر ۶۰/۰۰۰ نفراست که ۴۹ درصد آنها مالایائی و بقیه چینی هستند .

بموجب قراردادی که درآوریل ۱۹۵۹ بین انگلیس وحاکم برونی برای اداره این سرزمین بسته شد . برونی از ساراواك مجزا گردید ودر ۲۸ سپتامبر ۱۹۵۹ قانون اساسی آن اعلان شد و استقلال داخلی بیشتری به برونی اعطا گردید .

• برونی بعد ازکانادا دومین کشور تولیدکننده نفت درجامعه مشترك المنافع بشمار میرود و محصول نفت قسمت عمده درآمد صادراتی تحت الحمایگی آنرا تشکیل میدهد. منطقه نفت خیز سرپا سالیانه ۵/۰۰۰/۰۰۰ تن نفت تولید میکند. صادرات دیگر آن کائوچو وگاز طبیعی است درآمد نفت صرف امور اجتماعی و اصلاحات میشود .

برمه

اتحادیه برمه کشوری است جمهوری که درقسمت غربی شبه جزیره پیشین هندوچین قرار گرفته

وازشمال‌به‌چین ، وازمشرق به‌چین وپاکستان وخلیج‌بنگال محدود میگردد .

پایتخت برمه رانگون ومساحت‌آن ۲۹۱/۷۸۹ میل‌مربع است. جمعیت‌برمه (بنابر آمار ۱۹۵۹ سازمان‌ملل) ۲۰/۴۵۷/۰۰۰ نفر است وپرچم آن سرخ ، باقسمتی برنگ آبی‌سیراست که برروی آن یك ستاره سفید بزرگ نقش‌بسته ودرهرپهلوی آن یك ستاره‌کوچکترجای‌گرفته است. واحدپول کیات است (برابر با ۲۱ سنت آمریکائی)

از راههای معروف برمه یکی راهی است که برمه را به‌کشور چین متصل مینمایددیگری راه «لدو» نام‌داردکه درزمان بسته شدن «راه برمه» توسط ژاپنی‌ها مورد استفاده قرارگرفت.

شهر رانگون‌که درخلیج مارتابان واقع‌شده بندراصلی این‌کشور است .

محصولات عمده برمه عبارتست از : برنج ، پنبه ، ذرت ، تنباکو ، قلع ، نقره ، و نفت‌خام .

یاقوت و زعفران برمه از نقطه‌نظر کیفیت درجهان بینظیر است . بسیاری از شرکتهای انگلیسی و خارجی در برمه سرگرم فعالیت هستند . دولت برمه تابحال مخارج هنگفتی صرف امورکشاورزی ، تهیه منابع‌آب، بهره‌برداری از معادن ، تولید انرژی ، حمل‌ونقل ومخابرات نموده است .

از سال ۱۶۱۲ باینطرف‌کشور برمه تحت نفوذ انگلیس‌قرارگرفت و از سال ۱۸۸۵ تا ۱۹۳۷ زیر تسلط شرکت هند شرقی و بصورت جزئی از کشورهندوستان اداره میگردید .

طبق پیمان هند که درسال ۱۹۳۵ منعقد گردید ، برمه‌که مدت درازی درپی‌آزادی بود دریکم‌آوریل ۱۹۴۷ از هندوستان‌که مستعمره انگلیس بود جدا شد و کشوری خودمختاروعضو جامعه مشترك‌المنافع‌گردید وسرانجام‌توانست بتحصیل استقلال‌کامل نائل‌آید ودر۴ژوئن۱۹۴۸ بموجب پیمانی‌مستقل واز جامعه مشترك‌المنافع‌خارج‌گشت، برمه‌پنجاه وهشتمین‌کشوری است که درسال ۱۹۴۸ به‌عضویت سازمان ملل‌متحد پذیرفته شد.

بموجب‌قانون‌اساسی مصوب ۱۹۴۷ دین رسمی برمه بودا میباشد . پارلمان اتحادیه‌برمه که اعضای‌آن برای مدت چهار سال انتخاب میگردند ، مرکب از دومجلس است ، یکی مجلس نمایندگان‌که دارای ۲۵۰ نماینده است و دیگری مجلس ملیون که ۱۲۵ عضو دارد . رئیس جمهورهم برای یك دوره پنج ساله که فقط یکبار دیگر قابل تجدید است توسط پارلمان برگزیده میگردد .

نژادهای بومی‌برمه،از ریشه‌مغول وترکیبی ازنژادهای چینی ، ژاپنی ،کره‌ای، مالایائی و دیگر اقوام‌آسیای‌شرقی‌است.سه‌چهارم جمعیت‌کشور بزبان برمه‌ای تکلم مینمایند. تحصیلات عالی دردانشگاه رانگون ودیگرآموزشگاههای عالی دنبال میشود .

دین رسمی بودائی است و پیروان‌آن حدود ۹۰ در صد جمعیت برمه را تشکیل‌میدهند

پاراگوئه

پاراگوئه یکی از دو سرزمین میانه امریکای جنوبی است که از سوی شمال بولیویا و

شرکت جغرافیائی و کارتوگرافی ایران

برزیل، از سوی مشرق برزیل وآرژانتین و ازسوی مغرب آرژانتین وبولیویا را در برگرفته است .

پایتخت: آلونسیون. مساحت: ۴۰۶۷۵۲ کیلومتر مربع. جمعیت: ۲۴ میلیون نفر. پرچم: سه‌قسمت افقی برنگهای سرخ ـ سفید ـ آبی با علامت مخصوص دایره‌ای شکل در وسط . واحد پول: گوارانی مذهب کاتولیك رومی، زبان پاراگوئه، اسپانیائی وهندی.

پاراگوئه یکی از پرآب‌ترین و حاصلخیزترین کشورهای جهان بشمار میرود . رود پاراگوئه که بزرگترین رود این‌کشور است یکی ازراههای مهم‌آبی شمرده میشود . علاوه بر خطوط دریائی، چندخط هوائی نیز این کشور را بسایر نقاط امریکای جنوبی و شمالی مرتبط میسازد .

منابع جنگلی پاراگوئه قابل ملاحظه ومواد معدنی آن مانند آهن، منگنز و مس بیشتر دست نخورده است.

این سرزمین بسال ۱۵۲۷ توسط سباستیان‌کابت کشف وجستجو گردید ودرسال ۱۵۳۵ بصورت یکی ازقلمروهای خارجی اسپانیا درآمد. در سال ۱۸۱۱ پاراگوئه توانست استقلال خودرا بدست آورد ولی تاسال ۱۸۴۰ درزیر حکومت یك دیکتاتور بسرمیبرد تا اینکه پس ازجنگهای چندی با برزیل، آرژانتین واوروگوئه آزادگردید و در سال ۱۹۴۰ قانون اساسی تازه آن اعلام شد.

رئیس جمهور که باید حتماً جزو پیروان آئین کاتولیك روم باشد برای مدت ۵ سال برگزیده میشود واوشورای وزیران راکه درحقیقت‌قوه‌مجریه راتشکیل‌میدهند انتخاب مینماید.

پاکستان

پایتخت : راولپندی ، مساحت۳۶۴/۷۳۷ میل مربع ، جمعیت: (آمار ۱۹۶۰ دولتی) ۸۸/۲۱۱/۰۰۰ نفر ، پرچم مربع مستطیلی برنگ سبز سیر که خطهای عمودی چندی درکنار میله دارد با یك هلال ماه سفید و یك ستاره پنج‌پر سفیدکه در وسط آن نقش بسته است .واحد پول : روپیه پاکستان .

جمهوری پاکستان‌که در ۱۵ اوت ۱۹۴۷ بنیان‌یافت. سرزمین پاکستان دوناحیه ازشمال غربی و شمال‌شرقی شبه‌قاره هندرا دربرگرفته است،این‌دوناحیه بفاصله یکهزار میل ازیکدیگر قرارگرفته‌اند ودرمیان‌آنها خاك هند جای دارد . پاکستان غربی مساحتی بوسعت ۳۱۰/۲۳۶ میل مربع دارد . این سرزمین ازسوی مغرب و شمال غربی با ایران و افغانستان ازطرف‌جنوب شرقی با هندوستان و ازسوی جنوب با دریای غربی هم‌مرز است .

ایالت‌کشمیر که مورد اختلاف هند و پاکستان است درناحیه شمال شرقی پاکستان‌واقع شده است.

پاکستان شرقی‌مساحتی بوسعت ۵۴/۵۰۱ میل مربع داردکه شامل بنگال‌شرقی است،این

ناحیه از سوی مشرق و مغرب و شمال به هندرستان ، ازسوی مشرق به برمه و ازسوی جنوب به خلیج بنگال محدودگردیده است .

پاکستان‌غربی‌یك سرزمین کوهستانی‌وناهموار است و ۸۰ درصدمردم‌آن بکارهای کشاورزی سرگرم میباشند . درغرب این‌سرزمین رشته‌کوههای **هندوکش** کشیده شده وآب وهوای‌آن خشك ومیزان بارندگی‌کم است.

پاکستان شرقی برعکس ایالتی بسیارحاصلخیزاست‌ودورود بزرگ **گنك** و **براهماپوترا** خاك‌آنرا مشروب میسازند و میزان بارندگی‌آن زیاد است. خطوط هواپیمائی متعددی پاکستان را بتمام نقاط جهان مرتبط میسازند .

ایالات جمهوری پاکستان

ایالت	مساحت		پایتخت
قسمتی‌از **بلوچستان** در پاکستان غربی	با ۲۴۹	هزار کیلومتر مربع	پایتخت کوتیه
افغان «	۹۵	«	« پیشاور
پنجاب «	۳۶۰	«	« لاهور
سند «	۱۲۰	«	« حیدرآباد
بنگاله پاکستان غربی	۱۰۰	«	«

رؤسای جمهوری پاکستان

ژنرال اسکندر میرزا	از ۱۹۴۶ تا ۱۹۵۳ میلادی
فیلد مارشال ایوب خان	۱۹۵۳ تا ۱۹۶۸ «
ژنرال طاهر یحیی خان	۱۹۶۸ تا

اولین قرارداد مودت بین ایران و پاکستان در ۲۹ بهمن ۱۳۲۸ (۱۸ فوریه ۱۹۵۰) امضاء و در ۱۴ خرداد ۱۳۳۰ بتصویب مجلس شورایملی رسید.

پاکستان درپیمان «سنتو» با ایران وترکیه هم‌پیمان بوده وروابط صمیمانه دوکشوردر سطح سفارت کبری است .

سفارت‌کبری پاکستان در تهران در خیابان ایرانشهر قرارداد

برنج ،گندم ، چتائی ، پنبه ، چای ، شکروآرد فرآورده‌های مهم‌کشاورزی پاکستان‌را تشکیل میدهند . میوه‌جات خشك‌شده وکنسرو شده از ارقام مهم صادراتی است و فرآورده‌های چتائی درپاکستان سالانه به‌شش‌ملیون لنگه میرسدکه مقام اول‌رادرصادرات این‌کشور وهمچنین تولید جهانی بدست میآورد . پشم ، پوست وچرم بخارج صادر میگردد . پاکستان غربی‌دارای کارخانجات فولادسازی وذوب‌آهن وکشتی‌سازی است . صنایع باکمك دولت درحال پیشرفت‌و افزایش است ، مواد معدنی این‌کشور عبارت است از نمك، سولفور ، جیوه ،کرومیت ،سیمان نفت خام ،گاز طبیعی ، زغال، پنبه نسوز ومنگنز. صنایع پاکستان شرقی شامل فرآورده‌های چتائی ، پارچه‌بافی ،آردسازی وصنایع غذائی است .

سرزمینی‌که امروز پاکستان نامیده میشود درتاریخ پنج‌هزارساله شبه قاره هند شریك است . تمدن و فرهنگ بودائی هند دربسیاری از فرهنگها و تمدنهای جهانی اثر بخشیده‌است و

میتوان آن‌را همپایه تمدن وفرهنگ یونان باستان دانست. آخرین اثری که برفرهنگ این‌سرزمین وساکنین‌آن گذارده شد ورود مسلمانان وگسترش اسلام بود. بعدازجنگ جهانی اول مسلمانان که درهندوستان اقلیت برجسته‌ای‌را تشکیل میدادند به مخالفت و مبارزه با هندیها برخاستند وکشوری نوین بنام پاکستان بوجودآوردند.

بنیان‌گذار اصلی و اولیه پاکستان محمد علی جناح بودکه رهبری « جامعه مسلمانان » را ازسال ۱۹۱۶ دردست داشت. جناح نخستین‌کسی‌بودکه بسال ۱۹۴۰ جدائی ایالات مسلمان نشین‌را از هندوستان اعلام داشت. درماه‌اوت ۱۹۴۷ که انگلیسی‌ها سرزمین‌هندرا ترک کردند ایالات مسلمان نشین هند بنام‌پاکستان حکومت خود مختار یافت و عضو جامعه مشترك‌المنافع گردید. در همین سال بودکه محمد علی جناح نخستین فرمانروای کل پاکستان شد. همچنین در این سال پاکستان بعضویت سازمان ملل متحد پذیرفته‌گردید.

در۲۳ مارس۱۹۵۶قانون اساسی پاکستان بتصویب رسیدکه بموجب‌آن رئیس جمهوری و هیئت دولت دربرابر قوه قانونگزاری مسئول شناخته میشوند.

یکی از موارد اختلاف دوکشور هند و پاکستان مسئله‌کشمیر است. کشمیر یك ایالت مسلمان نشین است‌که ۸۲/۲۵۸ میل مربع وسعت و بیش‌از ۴/۰۰۰/۰۰۰ نفر جمعیت دارد، با اعلام پیوستگی‌کشمیر به هندوستان آتش‌جنگ بین هند وپاکستان زبانه‌کشید ولی بادخالت شورای امنیت سازمان متحد، این‌آتش فرونشانده شد.

درسال ۱۹۵۸ بواسطه بهم خوردگی اوضاع داخلی و خرابی وضع مالی ژنرال‌اسکندر میرزاکه درسال۱۹۵۶ انتخاب شده‌بود، درپاکستان حکومت نظامی اعلام نمود، قانون‌اساسی را لغوکرد وکابینه ملك فیروزخان را برکنار ساخت. همچنین مجلس‌وکلیه احزاب سیاسی‌را منحل ساخت. در همین‌سال ژنرال ایوب‌خان جای ژنرال اسکندرمیرزاراگرفت ودرسال۱۹۶۰ بعنوان اولین رئیس‌جمهور منتخب مردم سوگند یادکرد.

پاناما

جمهوری پاناما سرتاسر تنگه پاناما رادربرگرفته وآمریکای‌مرکزی رابه‌آمریکای‌جنوبی متصل میسازد. کرانه‌های شمالی وشرقی‌این‌سرزمین دردریای کاری بین ۴۷۷ میل وکرانه های جنوبی وغربی آن دراقیانوس آرام وازجمله خلیج پاناما به‌۷۶۷ میل میرسد.

پاناما ازسوی‌مشرق وجنوب‌به‌سرزمین کلمبیا و ازسوی‌مغرب وشمال به‌سرزمین کستاریکا محدود است وبوسیله کانال پاناما بدونیمه میگردد.

پایتخت: پاناما، مساحت: ۷۵۶۵۰ کیلومترمربع. جمعیت ۱/۵۰۰/۰۰۰ نفر، پرچم: مربع مستطیلی‌که به‌چهار قسمت باچهار رنگ تقسیم شده است. سفید (بایك‌ستاره آبی) آبی-سفید (بایك ستاره قرمز) وقرمز. واحد پول: بالبوا. مذهب‌کاتولیك روم. زبان: اسپانیولی.

دراین‌کشور برنج وقهوه ومواد لبنیاتی تولید میشود.

صادرات عمده آن موز، کاکائو، نارگیل، شکر، فیبر وسیمان است.

تاریخ وحکومت: سرزمین پاناما درسال ۱۵۰۱ توسط اسپانیائیها کشف گردید. و در سال ۱۵۰۳ پای کریستف کلمب به‌حدود این سرزمین رسید . در سال ۱۵۷۲ فرانسیس دریك ودرسال ۱۶۶۸ هنری مورگان براین خطه دست یافتند ولی درسال ۱۸۲۱ کلمبیا این‌ناحیه‌را از دست اسپانیا بیرون آورد. پاناما از سال ۱۸۵۵ تا ۱۸۸۵ دارای حکومت خودمختاربود ولی باز تحت حکومت کلمبیا درآمد تااینکه در سوم‌نوامبر سال ۱۹۰۳ آزادی کامل یافت.

پرتقال

سرزمین پرتقال بخش غربی شبه جزیره ایبری رادر اروپا تشکیل میدهد وازسوی شمال ومشرق به‌اسپانیا وازسوی جنوب ومغرب باقیانوس اطلس محدود میشود.

پایتخت: لیسبن، مساحت: ۹۲۰۸۲ کیلومترمربع، جمعیت: ۵۶ میلیون نفر، پرچم: قسمتهای عمودی برنگ سبز وسرخ باتصویر یك سپر برروی طرح چرخ نجومی دروسط. واحد پول: اسکودو.

جزایر آزورس و مادیراکه درشمال اقیانوس اطلس قرار دارند جزو کشور پرتقال‌بوده و ضمیمه خاك اصلی هستند . مساحت آزورس ۸۸۸ میل مربع و جمعیت آن ۳۱۸/۵۵۸ نفر است. جزیره مادیرا نیز مساحتی بوسعت ۳۰۰میل مربع وجمعیتی‌بتعداد ۲۸۰/۰۰۰نفردارد. پرتقال کشوری کوهستانی است وتنها یك‌سوم خاك‌آن زیرکشت وقابل‌کشاورزی است .

فرآورده‌های کشاورزی پرتقال عبارتست ازگندم، جو، ارزن، جودوسر وبرنج.همچنین پرورش موم وتهیه شراب ونیزروغن زیتون ومیوه رواج فراوان دارد. مواد زیرزمینی پرتقال رامیتوان مس، قلع، سرب، زغال سنگ، سولفور کائولین وتی‌تانیوم نامبرد.

پرتقال که ازقرن دوازدهم باینطرف کشور مستقلی بشمارمیرفت تاسال ۱۹۱۰حکومت مشروطه سلطنتی داشت ولی دراین سال درنتیجه انقلابی حکومت‌آن جمهوری گردید.

جمهوری پرتقال دارای چند ایالت ودومجلس است. رئیس جمهور برای مدت هفت سال برگزیده میشود.

قلمروهای خارجی پرتقال :

۱- جزایر دماغه‌ورد: این جزایرکه شماره آنها به‌۱۵ میرسد در شمال اقیانوس اطلس جای دارند. مساحت کل‌آن ۱/۵۵۷ میل مربع وجمعیت آن ۱۶۶/۰۰۰نفراست. فرآورده‌های برجسته آن قهوه، میوه، پوست ومواد دارونی است .

۲- گینه پرتقال: این ناحیه درجزایر سنگامبیا واقع شده ودارای ۱۳/۹۴۸ میل‌مربع مساحت و ۵۶۵/۰۰۰ نفر جمعیت است . صادرات عمده آن عبارتست از موم - زوغن - عاج و پوست .

۳- جزایر سان توم و پرینسیپ : این جزایر نزدیك به ۱۲۵ میل از سواحل غربی آفریقا درخلیج گینه فاصله دارند. مساحت این جزایر به ۳۷۲ میل مربع و جمعیت آنها به- ۵۳/۰۰۰ نفر میرسد. فرآورده‌های مهم این سرزمین کاکائو- قهوه- ونارگیل اشت.

۴- آنگولا، افریقای غربی پرتقال: این سرزمین ازدهانه کنگو تا جنوب دارای یك

هزار میل کرانه است. این کشور توسط یك فرمانروای کل که اختیارات زیادی دارداداره میشود وازسال ۱۵۷۵ زیرسلطه پرتقال قرارگرفته است. مساحت آنگولا ۴۸۱/۳۵۱ میل مربع وجمعیت آن ۴/۵۵۰/۰۰۰ نفر است که ۱/۲۰۰/۰۰۰ آن اروپائی هستند . پایتخت آنگولا شهر لواندا است .

۵- موزامبیك، آفریقای شرقی پرتقال: این سرزمین ازدماغه دلاگوتا اتحادیه افریقای جنوبی امتداد می‌یابد. درمغرب آن اتحادیه افریقای جنوبی ورودزیاودرشمال آن کشور تانگانیا قراردارد. وسعت این سرزمین بالغ بر ۲۹۷/۷۳۱ میل مربع وجمعیت آن نزدیك به ۶/۲۳۴/۰۰۰ است. مرکز آن شهر لورنکو مارکیس است .

استقلال‌طلبان آنگولا وموزامبیك تلاش دامنه‌داری رابرای کسب آزادی و مبارزه با استعمار پرتقال انجام‌میدهند.

۶- قلمرو خارجی پرتقال درشبه قاره هند شامل دوناحیه دامانوودیو میگرددناحیه گوا نیز مستعمره پرتقال بود اما در نوامبر سال ۱۹۶۱ هندبا اعزام قوای نظامی این‌منطقه را ازدست پرتقال خارج کرد.

دامائو درنزدیکی بمبئی ودیودر ۱۴۰ میلی دامائو جای دارد. مساحت کل این نواحی حدود ۱/۵۳۷ میل مربع وجمعیت آنها ۶۴۹/۰۰۰ نفر است.

۷- ماکائو: این ناحیه باداشتن ۶ میل مربع مساحت جزیره کوچکی است دردهانه رود کانتون درخاك چین که جمعیت آن بالغ بر ۲۰۰/۰۰۰ نفر میگردد .

۸- تی‌مور پرتقال: این ناحیه بخش شرقی جزیره مالایا رادربرگرفته و در نزدیکی سواحل شمالی استرالیا قراردارد . بخش غربی این ناحیه مورد ادعای دولت اندونزی است . مساحت آن ۷/۳۳۰ میل مربع وجمعیتش حدود ۴۹۶٬۰۰۰ نفر است.

روابط دوکشور ایران وپرتقال دوستانه وسفیرکبیر ایران دراسپانیا امورسفارت ایران درلیسبون رااداره‌میکند.

پرو

پرو که درکرانه‌های اقیانوس آرام در امریکای جنوبی جای دارد . ازسوی شمال با کشور اکوادر، ازسوی شمال شرقی ومشرق باکلمبیا و برزیل وازسوی جنوب شرقی باسرزمین بولیویا هم‌مرزاست. طول کرانه‌های این کشور دراقیانوس آرام به ۱۴۱۰ میل‌میرسد. برجستگی-های مرتفع متعددی از رشته کوههای آند در این سرزمین وجود دارد . دامنه های غربی این کوهستانها بسیارپرآب وبارور است.

پایتخت : لیما ، مساحت ۱۲۸۵۲۱۶ کیلومتر مربع . جمعیت ۱۳ هزارنفر . پرچم سه قسمت عمودی به رنگ سرخ ، سفید، سرخ باعلامت پردرقسمت سفید. واحد پول : شول. مذهب مسیحی . زبان : اسپانیولی(کیوجا) محلی .

درپروآثار تاریخی وباستانشناسی فراوان وجود داردکه باارزش است.

پرو بخاطرثروت طبیعی‌اش مورد حمله و یورش اسپانیولیها قرار گرفت ـ امپراتوری بومی این سرزمین بخوبی از منافع خوددفاع نمود. درسال ۱۵۳۵ شهرلیما بنیان یافت ومرکز

دولت پرو گردید . سالیان دراز بومیان پروئی با مهاجمین اسپانیائی به‌نبرد پرداختند ولی سرانجام شکست خوردند وپروبه‌قلمرو اسپانیا پیوست. در ۳۰ نوامبر ۱۸۲۱ آرژانتین،اسپانیا راشکست داد وشهرلیما رابتصرف خود درآورد ودر ۲۰ دسامبر ۱۸۲۴ اسپانیاناچار گردید استقلال پرو رابرسمیت بشناسد. بعد پرو ازشیلی شکست خورد ویکی ازایالات خودرا ازدست داد ولی‌درسال ۱۹۲۹ مجددا آنرا به‌چنگ آورد.

سالها بعد پرو درجنگ تاریخی ۱۱آوریل ۱۸۸۴-۷ ژوئن ۱۸۷۹ باشیلی قسمتی از سرزمین خودرا ازدست داد ولی‌درسال ۱۹۲۹ مجدداً آن رابدست‌آورد.

تانزانیا

سرزمین تانزانیاکه ازفدراسیون زنگبار وتانگانیا بوجودآمده درشرق‌افریقاقرار گرفته وازشمال به‌کنیا واوگاندا ومشرق‌به‌اقیانوس‌هند- مغرب به‌کنگو وجنوب به‌موزامبیك وزامبیا محدود است .

رژیم این‌کشور جمهوری و جزو بلوك کشورهای مشترك‌المنافع بریتانیا و پایتخت آن دارالسلام‌است. مساحت این‌سرزمین ۹۳۹۷۰۲ کیلومترمربع در حدود ۱۳ میلیون نفر در آن زندگی میکنند پرچم تانزانیا مرکب ازیك‌نوار مشکی مورب از راست به‌چپ‌که دو قسمت آن حاشیه زرد وقسمت فوقانی مثلث سبز وتحتانی آن سرمه‌ای است .

تایلند (سیام)

کشور مشروطه سلطنتی سیام درجنوب شرقی آسیا قرارگرفته‌وازطرف شمالغربی‌ومغرب به‌بزمه- ازشمال ومشرق به‌لائوس- ازجنوب شرقی به‌کامبوج محدود میگردد.

پایتخت: بانکوك. مساحت ۵۱۴ هزارکیلومترمربع- جمعیت ۳۳ میلیون نفر- پرچم: خطهای افقی برنگهای سرخ- سفید- آبی- سرخ. بخش آبی‌رنگ آن دوبرابر دیگر بخشهاست . واحد پول: بهت. زبان: تهاتی مذهب: بودائی .

خلیج تایلند (سیام) که بخشی از دریای‌چین‌رابوجود میآورد جنوب ومشرق‌این‌سرزمین را در برمیگیرد . قسمت بیشتر خاك سیام به‌کشاورزی اختصاص یافته است . درسال ۱۹۴۸ به‌دستور دولت نام انگلیسی سیام به‌تایلند تغییر یافت.

کشور سلطنتی تایلندکه سابقه تمدن وفرهنگ درازی دارد بخاطرداشتن آثارساختمانی ومعماری برجسته ومهم درسراسرجهان‌معروف است. درسال۱۹۳۲ انقلاب سفیدی دراین‌سرزمین روی داد وحکومت‌آن واژگون وقانون اساسی نوینی‌بتصویب رسید وحقوق واختیارات‌پادشاه محدود گردید.

روابط دوکشور ایران وتایلند درسطح سفارت برقرار است.

ترکیه

ترکیه بخشی از خاك دوقاره اروپا وآسیا رادربرگرفته است. آن‌قسمت ازخاك‌این کشور

که دراروپا واقع شده ازسمت مغرب به‌بلغارستان ویونان ودریای اژه وازطرف مشرق و شمال بدریای سیاه متصل میگردد.

این‌قسمت توسط تنگه بسفوردراستانبول از قسمت آسیائی ترکیه جدا میگردد . قسمت دیگر این‌کشور که درآسیا قرارگرفته ازسوی مغرب‌بدریای اژه، از سوی جنوب به‌دریای اژه و مدیترانه وهمچنین سوریه و عراق ،ازطرف شمال بدریای سیاه و از سمت مشرق بدریای سیاه ، روسیه وایران متصل میباشد.

نیمه آسیائی ترکیه وسعت بیشتری دارد و تقریباً نود درصد جمعیت کشور در آنجا زندگی مینماید .

پایتخت‌آنکارا، مساحت ۷۸۰۵۷۵ کیلومترمربع،جمعیت درحدود ۳۵ میلیون‌نفر،واحد پول‌لیره ترك معادل ۱۱/۱۱ دلار امریکا، مذهب مسلمان، زبان ترکی، حکومت‌از سال ۱۹۲۳ جمهوری پارلمانی، پرچم‌سرخ‌رنگ باهلال‌ماه ویك‌ستاره پنج‌پرسفید.

شهرهای عمده: استانبول ـ ارض روم ـ قارص ـ طرابوزان. محصولات عمده‌قالی ـ پشم و تریاك .

در اواخر قرن هفتم هجری دولت نیرومند اسلامی (امپراطوری عثمانی) جانشین امپراطوری عظیم روم بوجود آمد ودامنه فتوحات خودرا به‌اروپا وافریقا وجبال‌قفقاز کشاند.

تاپیش‌از جنگ جهانی امپراتوری عثمانی آن‌زمان تمام ترکیه اروپا- آناتولی-سوریه لبنان- عراق- اردن- فلسطین- عربستان- یمن وجزایر دریای‌اژه راشامل‌میگردید. پس‌ازشکست درجنگ‌جهانی‌اول- امپراطوری‌عثمانی تجزیه ونابودگردید ودراکتبر ۱۹۲۳ حکومت‌جمهوری نوینی برهبری مصطفی‌کمال آتاتورك بوجودآمد. در سال ۱۹۳۶ اختیار دو تنگه بسفور و داردانل ودیدبانی آنها مانندگذشته بدولت ترکیه واگذارگردید.

در ۲۷ مامه ۱۹۶۰ کودتائی توسط عده‌ای افراد نظامی برهبری ژنرال گورسل صورت گرفت‌که درنتیجه حکومت پیشین واژگون‌گشت ومندرس وزورلو نخست وزیر و وزیر خارجه وعده‌ای دیگر بدار آویخته شدند.

رؤسای جمهوری ترکیه :

مصطفی کمال‌پاشا (آتاتورك) از ۱۹۲۳ تا ۱۹۳۸ میلادی

عصمت اینونو ۱۹۳۸- ۱۹۵۰

جلال بایار ۱۹۳۰- ۱۹۵۷

ژنرال جمال تورس ۱۹۵۷- ۱۹۶۸

ژنرال جودت سونای ۱۹۶۸-

دولت ترکیه درپیمان ناتو (اتلانتیك) عضویت دارد و در پیمان سنتو نیز با ایران و پاکستان متعهد است. روابط سیاسی ایران وترکیه درسطح سفارت برقرار واولین قرارداد بین دوکشور در ۱۱ اردیبهشت ۱۳۰۵ امضاء وسفارت ترکیه درتهران‌خیابان فردوسی-اسلامبول واقع است.

سفارت شاهنشاهی ایران در آنکارا :

Ambassade Impériale de l'Iran
Kavaklidere,
Tehran Caddesi No 10
Ankara TURKEY
Tel: 174100-174104

تونس

از کشورهای شمال افریقا مجاور دریای مدیترانه بین‌آن دریا و کشور الجزایر و لیبی وصحرای کبیرواقع شده ، مساحت‌آن ۱۵۶ هزارکیلومترمربع ودارای ۳/۹۲۵/۰۰۰ نفرجمعیت مذهب آنها مسلمان وحکومت جمهوری. پایتخت‌آن شهرتونس درکنارخلیج عمیقی بهمین‌نام و درحدود ۱۶۵ هزارنفر جمعیت دارد و یکی‌ازمراکز بازرگانی مدیترانها ست، «یروان» ازبلاد قدیمی تونس ومیزرت یکی‌ازبنادرمهم‌آن است .

تونس‌کشوری فلاحتی ودارای محصول فراوان غلات و انگور و مرکبات و خرما وگله داری ومعادن‌آهن سرشار وسایرفلزات وازصنایع‌جدید فقط دارای صنایع غذائی و روستائی‌است تونس درسابق ازمستعمرات فرانسه بود و دراوائل قرن ۱۹ مستقل گردید واحد پول آن دینار است .

توگو

واقع در ساحل غربی افریقا ، پایتخت آن لومه ، جمعیت بالغ بر ۱/۵۴۰/۰۰۰ و حکومت‌آن جمهوری است تاسال ۱۹۶۰ مستعمره فرانسه بود وبعد از استقلال گروه کشورهای متحد فرانسه را پذیرفت .

جاوه

از جزایر متعلق بکشور جمهوری مسلمان اندونزی در آسیای جنوب شرقی به وسعت ۱۴۱/۰۰۰ کیلومترمربع ودارای ۴۰ میلیون جمعیت ویکی‌ازپرجمعیت ترین جزایروسرزمینی پربرکت وحاصلخیز، دریای واقع بین این‌جزیره وجزایر سوماترا وبرنئو منشعب از اقیانوس کبیر نیزدریای جاوه خوانده میشود .

چاد

جمهوری نوبنیاد افریقای استوائی‌که شامل قسمتی از صحرای افریقا و سرزمین سودان است. دارای ۲/۹۸۴/۰۰۰ جمعیت ، پایتخت‌آن «فورلامی» یکی‌ازمراکز مهم‌گله داری‌است ودرسال ۱۹۶۰ این‌کشورمستقل شده است .

چکوسلواکی

از کشورهای کوهستانی اروپای مرکزی واقع بین آلمان ولهستان واتریش ومجارستان و شوروی . دارای ۱۲۸۰۰۰ کیلومتر مربع مساحت و ۱۳/۵ ملیون جمعیت . دارای حکومت جمهوری توده‌ای کمونیستی . پایتخت آن «پراك» و شهرهای مهم صنعتی آن « برنوپیلس » و «تراتیسلاو» کشوری است فعال و پایه اقتصادی آن هم برکشاورزی و هم برصنعت استوار شده است محصولات آن چغندرقند وکتان وشاهدانه ومنابع سرشار زغال سنك ولینیت و آهن ومس و نقره واورانیوم وصنعت آن نیرومند ودر رشته‌های ذوب فلزات وفلزکاری واسلحه سازی ونساجی وچرم سازی در ردیف کشورهای صنعتی جهان قراردارد .

چین

کشورپهناورچین درآسیای شرقی ازمغرب متکی باقیانوس کبیرومجموعا دارای ۹ ملیون و ۷۳۶۰۰۰ هزار کیلومترمربع مساحت وجمعیت آن درقسمت چین و نواحی خاص ۴۰۹ ملیون و مجموعاً ۹۰۰ ملیون درحدودیك چهارم جهان است. همسایگان چین درشمال شوروی ودرجنوب غربی هندوستان ومغرب پاکستان وافغانستان وشوروی هستند .

درطول نیم قرن اخیرچین پی‌درپی دچارتحولات سیاسی گردید وسرانجام درسال ۱۹۴۹ درسراسرخاك آن کشور باستثنای جزیره فرمز وچند جزیره کوچك که بنام چین ملی مشهوراست جمهوری توده‌ای کمونیستی برقرار وشهرپکن بپایتختی چین کمونیست انتخاب گردید.

رهبرچین کمونیست مائوتسه‌تونك است وپایتخت چین ملی جزیره کوچك تایپه (تایوان) است که درجزیره بزرك فرمز قراردارد . حکومت آن جمهوری وبریاست ژنرال چانکای‌چك اداره میشود واخیراً چین کمونیست باجدیت وهمکاری شوروی به عضویت سازمان ملل درآمد ونماینده چین ملی ازسازمان اخراج گردید .

دانمارك

از کشورهای اروپای شمالی واقع درشمال آلمان وکنار دریاهای شمال وبالتیك ومرکب ازیك جزیره بنام «ژوتلند» و چند جزیره بمساحت ۴۲۹۲۷ کیلومترمربع ودارای ۴/۵ ملیون جمعیت. پایتخت آن کپنهاك وحکومت آن سلطنتی مشروطه پارلمانی وباوجودکمی مساحت یکی ازمهم ترین کشورهای کشاورزی اروپا است ودارای چمن‌زارهای حاصلخیزکه قسمت اعظم ثروت آن ازراه گله‌داری وصیدماهی و درختکاری تهیه میشود و صنایع فلز کاری آن نیز دردرجه اول میباشد .

جزیره بزرك «گریتلند» واقع در شمال‌غربی اروپا تحت‌الحمایه دانمارك است. واحدپول این کشور«کرون» است.

داهومی:

جمهوری واقع درافریقای غربی درکنارخلیج گینه بین‌نیجریا وتوکو، دارای ۱۱۵۰۰۰

کیلومترمربع مساحت و ۱/۷۱۳۰۰۰ نفرجمعیت ، پایتخت‌آن شهر پرتونووو، محصولات‌عمده آن پنبه وروغن‌نخل‌است . این کشور سابقا مستعمره فرانسه بود وازسال ۱۹۶۰ استقلال‌یافت.

دومی‌نیکن

ازکشورهای امریکای مرکزی واقع درشبه جزیره آنتیل بین‌کوبا و کشور پرتوریکو ، پایتخت‌آن جیوداوترچیلووجمعیت‌آن۳ ملیون، واحد پول پزوبرابر یك سنت ازدولار امریکاوزبان‌آنهااسپانیولی‌مدتهادرقصرف‌فرانسه‌واسپانیابوددر۱۹۲۴ جمهوری‌مستقل‌شدوژنرال تروخیلو یا دیکتاتوری آنرا اداره میکرد و بجای او فرزندش ، رافائیل‌تروشیلو زمام قدرت را بدست‌گرفت ، مذهب‌آنهاکاتولیك است .

رودزیا

اتحادیه دوسرزمین رودزیا و نیازالند واقع در مرکزآفریقاکه دریکم اوت سال۱۹۵۳ بمرحله اجرا درآمد.

شامل رودزیا و نیازالند شمالی و جنوبی میگیردد ، رودزیای جنوبی خود مختار و رودزیای شمالی تحت‌الحمایه است‌و یك‌فرمانروا،یك شورای اجرائی و یك مجلس قانونگذاری درآنجا وجود دارد .

این اتحادیه دارای مساحتی حدود۴۸۶/۹۷۳ میل مربع وجمعیتی (آمار۱۹۵۹) حدود ۷/۹۹۰/۰۰۰ نفر است‌که ۶/۶۳۰/۰۰۰ نفرآن آفریقائی و۲۲۰/۲۰۰ نفر آن اروپائی و بقیه از نقاط دیگر هستند .

از نظر وضع جغرافیائی زمینهای‌این‌کشور عموماً مرتفع وبدون راه بدریاست ولی‌دارای آب‌ریزهای رودخانه‌ها و دریاچه‌های وسیع است.

پارلمان فدرال مرکب از ۳۲ نماینده منتخب و از جمله دو نماینده بومی از هرایالت و سه نماینده منتخب اروپائی است . پایتخت رودزیا و نیازالند فدرال شهر سالیسبوری مرکز رودزیای جنوبی است.

خطوط آهن ایالات اتحادیه افریقای جنوبی را بیکدیگر و به‌کشورهای همجوار متصل مینماید . ایالات سه‌گانه دارای ایستگاههای مشترك رادیو و خطوط هوائی وسازمانهای آماری است . محصولات این اتحادیه عبارتست از مس ، پنبه نسوز ، طلا ، روی ، سرب ، کوبالت، پوست ،گوشت ، چوب ، چای و تنباکو واحد پول این‌کشور پوند رودزیای جنوبی است .

رومانی

ازکشورهای جمهوری کمونیستی اروپای مرکزی درشبه جزیره بالکان که‌ازشمال باروسیه شوروی وازشرق با اوکراین همسایه‌است ، پایتخت‌آن بخارست و جمعیت آن ۱۸/۴۰۳/۰۰۰ نفر. تاقبل ازجنك جهانی دوم بطریق سلطنتی اداره میشد وپادشاه‌آن میخائیل اول‌تبعید شد و

حکومت کمونیستی درآن اعلام گردید . زبان آنها مخلوطی از لاتین ، ترکی، فرانسه ، آلمانی و یونانی است. رومانی از کشورهای غله خیزودارای منابع سرشارنفت وازحیث نفت بعدازشوروی در درجه دوم قراردارد .

ژاپن

ژاپن یانی‌ین کشورشمس طالع از کشورهای آسیای شرقی خاك آن شامل مجمع الجزایری است که تعدادآنهادرحدود سه هزارجزیره وبزرگترین آنها چهارجزیره مجاور یکدیگرواقع درسرزمین ساحل چین وشبه جزیره کره دراقیانوس کبیربوسعت ۳۶۹۰۰۰ کیلومترمربع ودارای ۹۲ ملیون و۷۵۰۰۰ هزارنفرجمعیت . پایتخت آن توکیو وشهرهای معتبرآن ازاکا ، یوکوهاما، هیروشیما وتاکویا است .

ژاپن کشوری فلاحتی ومرکزکشت برنج ، پنبه ، وچای ، نیشکر وتربیت کرم ابریشم . دارای صنعتی قوی ، تنها رقیب اروپا وامریکا است . واحد پول آن (ین) ودارای دومجلس سنا وشوراکه اعضای مجلس شورا ۴۶۷ نفر ومجلس سنا ۲۵۰ نفر است دوره هریك ازاین مجلس‌ها چهارسال وزنان نیزحق رأی دارند ، مذهب عمده‌اهالی بودائی ومسیحی است. امپراتورآن هیروپیتو نام دارد .

ساحل عاج

ازمتصرفات غربی افریقائی فرانسه بودکه درسال ۱۹۶۰ مستقل شده بعضویت سازمان ملل درآمد ، پایتخت آن «آلی جان» ، جمعیت ۳/۲ ملیون نفر ، حکومت جمهوری است ، واقع در افریقای غربی کنارخلیج گینه ، محصول عمده‌آن موز ، روغن نخل ، قهوه و کاکائو میباشد .

سالوادور

از جمهوریهای کوچك امریکای مرکزی بمساحت ۳۴۱۲۶ کیلو متر مربع و دارای ۳/۴۷۶۰۰۰ نفرجمعیت، زبان آنها اسپانیولی ، پایتخت آن سان سالوادور، محصول عمدهٔ قهوه وغلات است .

سان مارینو

واقع درقلب ایتالیا ، پایتخت آن «مارینو ، جمعیت ۱۵۰۰۰ نفر ، حکومت آن جمهوری است که درقرن چهاردهم بوجودآمد یك هیئت شورای عالی اجرائی مرکب از شصت عضو که ده نفرآنها عامل اجرای قوانین هستند ومدت خدمت آنها شش ماه است فقط چند پلیس دراین جمهو، کوچك خدمت میکنند .

سنگال

از کشور های جمهوری افریقای غربی دارای ۲۰۰/۰۰۰ کیلو متر مربع مساحت و

۲/۱۴۰/۰۰۰ نفرجمعیت است این کشور ازمستعمرات سابق فرانسه‌بودکه درسال۱۹۶۰ باستقلال رسید وباسودان‌و «مالی» فدراسیون جدیدی تشکیل داد، پایتخت این کشور شهرداکاراست .

سنگاپور

سنگاپور جزیره‌ایست بدرازای ۲۷ میل وپهنای ۱۴ میل‌که حکومت خود مختار دارد. مساحت این جزیره ۲۱۷ میل مربع است‌که با شبه جزیره مالی فاصله چندانی ندارد. سنگاپور سابقاً پایتخت وبندر عمده مستعمرات انگلیس دراین منطقه بود و درسالهای ۴۶-۱۹۴۵ تجزیه وخود مختار گردید .

۸۰ درجصد جمعیت این جزیره چینی هستند مردم سنگاپور به‌چندزبان مختلف گفتگو می‌کنند، جمعیت این جزیره (طبق سرشماری ۱۹۵۹) ۱/۵۸۰/۰۰۰ نفراست. صنایع آن‌شامل قلع سازی ،کائوچوسازی، چوب بری وکشتاسازی است .

سودان

ازکشور های افریقائی ناحیه پهناوری است بمساحت ۲/۵۰۶۰۰۰ کیلومترمربع واقع در حوضه علیای رودنیل در افریقای شرقی‌که سابقا بوسیله مصر و انگلستان اداره می‌شد واز سال۱۹۵۶ دارای استقلال‌گردید، حکومت سودان جمهوری و۱۱/۰۳۷ملیون جمعیت وپایتخت آن خرطوم وبندرمهمش سودان‌کنار دریای احمر ودرآمد عمده کشور بیشتر ازگله داری ودام- پروری وکشاورزی است .

سومالی

جمهوری سومالی واقع در افریقای شمال شرقی که در۱۹۶۰ ازالحاق دو مستعمره سابق بریتانیا وایتالیا تشکیل‌گردیده دارای ۱۹۳۱یك ملیون نفرجمعیت وپایتخت‌آن «مکادیشو»واز مراکز مهم دامپروری است .

سرزمین‌سومالی کناره قسمتی‌ازحاشیه ساحلی‌افریقای‌شرقی‌بمساحت ۶۲۱۷۰۰۰ کیلومتر مربع‌ودارای ۶۷۰۰۰ نفر جمعیت، مرکزحکومت‌آن بندر جیبوتی‌کشوری صحرائی وتنهامنبع درآمد مردم‌آن دامداری ومعادن آهن است .

سوئد

ازکشورهای شبه جزیره اسکاندیناوی در شمال غربی اروپا بین نروژ ودریای بالتیك ، مرکزآن شهراستکهلم شامل‌چندین‌بندر زیبا ، حکومت‌آن مشروطه سلطنتی ، واحد پول‌کوردون برابر با ۱٫۲۲ سنت دولار امریکا ، جمعیت آن ۷ملیون است ، طول راه آهن آن ۱۶۵۵۰ کیلومتر وجنگلهای‌آن ۶۰ درصد خاك سوئد است، سوئد دارای هتلهای بسیار زیبای‌توریستی میباشد .

سویس

ازکشورهای جمهوری فدراسیون اروپا که از اتحاد ۲۲ کانتون تشکیل شده واقع بین آلمان واتریش وایتالیا وفرانسه . مساحت آن ۴۸۰۹۸ کیلومتر مربع و ۵/۲۳۵۰۰۰ نفر جمعیت مختلط از دونژاد ژرمنی- لاتین ، زبان آنها فرانسه و رومانش پایتخت آن شهر برن و شهرهای مهم آن زوریخ - ژنو - لوزان. کشوری است که بیطرفی آنرا کلیه دول اروپا تضمین کرده‌اند و در دوجنگ جهانی هم‌چنان بیطرف مانده است قسمت عمده درآمد ملی مردم سویس ازگله‌داری وتهیه محصولات حیوانی وفروش آن دربازارهای جهان بدست میآید وازصنایع جدید محصولات ظریف وکم‌حجم وگرانبها مانند ساعت‌سازی و ادوات عکاسی ومهندسی و پارچه‌های ابریشمی نفیس درمقام اول است . واحد پول آن فرانك سویسی است .

سیرالئون

ازکشورهای جمهوری افریقای جنوبی واقع بین گینه ولیبریاکه مستعمره سابق بریتانیا بوده در۲۷ آوریل ۱۹۶۱ مستقل شد وبعضویت گروه کشورهای مشترك المنافع درآمد ، معنای سیرالئون بزبان محلی کوه شراب است ، پایتخت آن فری‌تاون و دارای ۲۵۰/۰۰۰ نفر جمعیت است .

سیلان

جزیره واقع درجنوب هندوستان دراقیانوس هندکه بعداز جنگ دوم جهانی کشورمستقلی را درحلقه مشترك المنافع بریتانیاتشکیل دادبوسعت ۶۶۰۰۰ کیلومتر مربع و دارای ۹/۶۲۲ ملیون نفر جمعیت ، حکومت آن جمهوری وپایتخت آن شهر کلمبو ، محصول عمده آن چای و کائوچوی طبیعی و سنگهای گرانبها است ، واحد پول آن روپیه برابر ۲۱ سنت است، مجلس سنای آن ۲۰ عضو وشورا ۱۵۱ عضو دارد .

سوریه

ازکشورهای خاورمیانه‌عربی واقع درامتداددریای مدیترانه‌بین آن دریا و خاك‌کشورهای لبنان وترکیه وعراق ، مساحت آن ۱۷۱/۰۰۰ کیلومترمربع و دارای ۴/۲۶۷۰۰۰ نفرجمعیت، پایتخت آن دمشق و شهرهای مهم آن حلب ، حمیص، حکومت آن جمهوری است ، سوریه از متصرفات سابق عراق بودکه بعدها تحت نظارت فرانسه درآمده بعداز جنگ جهانی دوم استقلال یافت . واحد پول پوند سوریه برابر ۲۷/۹۷ سنت است .

شیلی

ازکشورهای آمریکای جنوبی‌که درسابق مستعمره اسپانیا بود واقع درامتداد اقیانوس کبیر بین آن اقیانوس : کشورهای آرژانتین، ویکتوریا وپروبامساحت ۷۴۱/۷۴۷ کیلومتر

مربع دارای ۷/۳۶۵۰۰۰ نفرجمعیت، زبان آنها اسپانیونی. کشوری است کوهستانی که بصورت نوار باریکی در کنار اقیانوس کبیر کشیده شده، درآمد اساسی آن ازصنایع سرشار زیرزمینی مانند نیتراتها ومس وآهن ونقره وگوگردومنگانز وجیوه و زغال‌سنگ و ازمنابع فلاحتی آن مهمتر ازهمه گله‌داری وغلات و سیب‌زمینی است ، حکومت شیلی جمهوری ، پایتخت آن سانتیاگو و شهرمهم آن بندر والیازور، واحد پول آن اسکودو است .

عراق

ازکشورهای آسیائی واقع ساحل رود فرات مرکب ازجلگه بین‌النهرین ، بین رودفرات و دجله که باکردستان‌عراق‌مجموعاً ۴۵۲/۰۰۰ کیلومترمربع مساحت‌و ۶/۵۹۵۰۰۰ نفرجمعیت دارد وبین ایران وترکیه وسوریه واردن هاشمی وعربستان سعودی درآسیای غربی وخاورمیانه واقع شده واز جنوب مجاور خلیج‌فارس است .

خاك جلگه عراق حاصلخیز و رودهای دجله وفرات قابل‌استفاده زراعتی وکشتی‌رانی و حوضچه‌این دورود از قدیم مهد تمدن ومرکزحکومتهای کلده وبابل ومغولستان وجزءکوچکی از امپراطوری نیرومند ایران در دوره حکومت اسلامی ومرکزآن حکومت‌بود و از قرن دهم به‌بعد مورد نزاع وکشمکش بین ایران وعثمانی وتا جنگ جهانی اول تابع امپراطوری عثمانی بودو درخلال جنگ اول ودست استعماری انگلستان برآن‌دارو شد واندکی قبل‌از جنگ دوم جهانی استقلال یافت ، پایتخت آن شهر بغداد و شهرهای مشهورآن کربلا ونجف وموصل وکرکوك و سلیمانیه وبندر بصره درمصب شط‌العرب وعده‌ای‌ازساکنین آن عشایر عرب وچادرنشین‌هستند.

ثروت عمده ملت عراق ازگله‌داری وکشاورزی و منابع سرشارنفت درموصل وکرکوك تهیه میشود ، دین مردم عراق مسلمان است تا این اواخر امیرفیصل غازی وفیصل دوم برآن حکومت می‌کردند اما درکودتای ۱۹۵۸ سرهنگ عبدالکریم قاسم آنرا تبدیل به جمهوری‌نمود و دربهمن ۴۱ عبدالسلام‌عارف رئیس‌جمهورشد ودراثریك‌کودتا حسن‌البکر بریاست جمهوررسید واکنون حزب بعث باهمکاری رئیس‌جمهور برآن حکومت می‌کنند .

واحد پول دینار عراقی برابر ۲ دلار و ۸۰ سنت است .

عربستان سعودی

کشور عربی سعودی شامل قسمت عربی و مرکزی شبه جزیره عربستان درآسیای جنوب غربی ، بین دریای احمر وخاك‌کشورهای مصر واردن هاشمی وعراق و امیرنشین‌کویت و ساحل سرزمین‌های حجاز وجده وصنعا ، دارای ۱/۷۵۰/۰۰۰ کیلومتر مربع مساحت و تقریباً برابر مساحت‌وایران، و ۶ ملیون نفرجمعیت‌مسلمان‌آن‌ازنژاد عرب است، پایتخت آن شهرالریاض و بلاد مشهور آن مکه و مدینه و بندر جده ، حکومت آن دیکتاتوری متکی براساس قوانین‌اسلام وکلیه زمام امورآن دردست پادشاه است ـ واحد پول آن ریال سعودی برابر ۶۶/۲۰ سنت از دلار امریکا است ، عربستان منابع نفتی زیاد دارد که امتیاز آن دردست شرکتهای خارجی مشهوربه ، آرامکو تامین میشود ، خرما وعطریات وقهوه نیز ازمحصولات وصادرات‌آن است.

عدن

سرزمین عدن شبه جزیره‌ای است درسواحل عربستان که‌درانتهای جنوبی دریای سرخ قرار گرفته است . این شبه جزره شامل عدن مستعمره انگلیس و۲۳ شیخ‌نشین تحت‌الحمایه در مشرق ومغرب آن مستعمره است .

مستعمره اصلی عدن دارای ۷۵ میل مربع مساحت و۱۳۹/۶۰۰ نفرجمعیت میباشد (طبق آمار۱۹۵۶) . تمام خاك عدن ومناطق دیگر تحت‌الحمایه دارای ۱۱۲/۰۰۰ میل مربع مساحت و۶۵۰/۰۰۰ نفر جمعیت است.

این جمعیت مخلوطی ازهندیها، یمنی‌ها ، سومالی‌ها وعربها میباشد. این‌مستعمره دارای یك فرمانروا وشورای اجرائیه ومقننه است.

عدن مرکز فعالیت‌های عمده بازرگانی شبه جزیره عربستان است، و از فرآورده‌های آن میتوان نمك، سیگار، صابون وماهی را نام برد. عدن بندرآزادی است که دارای یك لنگرگاه مجهز ویك مرکز فرماندهی جهت نیروهای انگلیس درشبه جزره عربستان میباشد . این بندر ایستگاه سوخت‌گیری فعالی دراقیانوس هند بشمار میرردکه بطور متوسط ماهیانه ۵۰۰ کشتی درآن لنگر میاندازد. پالایشگاهی که درعدن قرار دارد سالیانه ۵/۰۰۰/۰۰۰ تن نفت تصفیه می‌کند .

۶ منطقه شیخ‌نشین عدن غربی که درسواحل دریای سرخ قرار دارند، در۱۱فوریه ۱۹۵۹ یك قانون اساسی تنظیم وامضاء نمودندکه در نتیجه آن اتحادیه امیر نشین‌های عرب در جنوب آسیا بوجود آمد.

سرکوترا : سوکوترا جزیره‌ای است متصل به‌عدن‌که درحمایت دولت انگلیس قراردارد مساحت آن ۱۴۰۰میل مربع وجمعیش ۱۲/۰۰۰ نفراست‌که اکثراً بشغل دامداری وکشاورزی مشغولند .

غنا

سرزمنی واقع درافریقای غربی که سابقاً بنام ساحل طلا خوانده می‌شد واز سال ۱۹۵۷ جمهوری مستقلی درآن تشکیل شد، جمعیت‌آن ۴/۹۱۱/۰۰۰نفر، پایتخت آن شهر ، «آکرا»، محصول مهم آن کاکائو و خرما و رده‌های جنگلی و دارای منابع سرشار منگنه وقلع و معادن طلا والماس است .

واحد پول غنا پوندکانائی برابر ۳ دلار و۷۰ سنت از دلار امریکا است .

فنلاند

فنلاند یاسوئومی کشوری است واقع درقسمت‌شرقی دریای‌بالتیك دراروپای شرقی‌مجاور خاك شورووی‌وسوئد ونروژ، دارای ۳۳۷/۰۰۰ کیلومترمربع مساحت وچهارملیون نفرجمعیت دریاچه‌های متعدد از بقایای یخچالهای قدیمی دراین کشور وجود دارد ، پایتخت آن بندر

«هلسینیگی» درکنار خلیج فنلاندواقع‌شده وحکومت آن‌جمهوری است ، مهمترین درآمدفنلاند جنگل وگله‌داری و در درجه‌دوم صید ماهی و استفاده ازآبشارهای فراوان برای تولید انرژی برق وصنعت مهم آن کاغذسازی وتهیه خمیرکاغذ است ، واحد پول کارکا برابر ۳۱۲۵هزارم سنت امریکا .

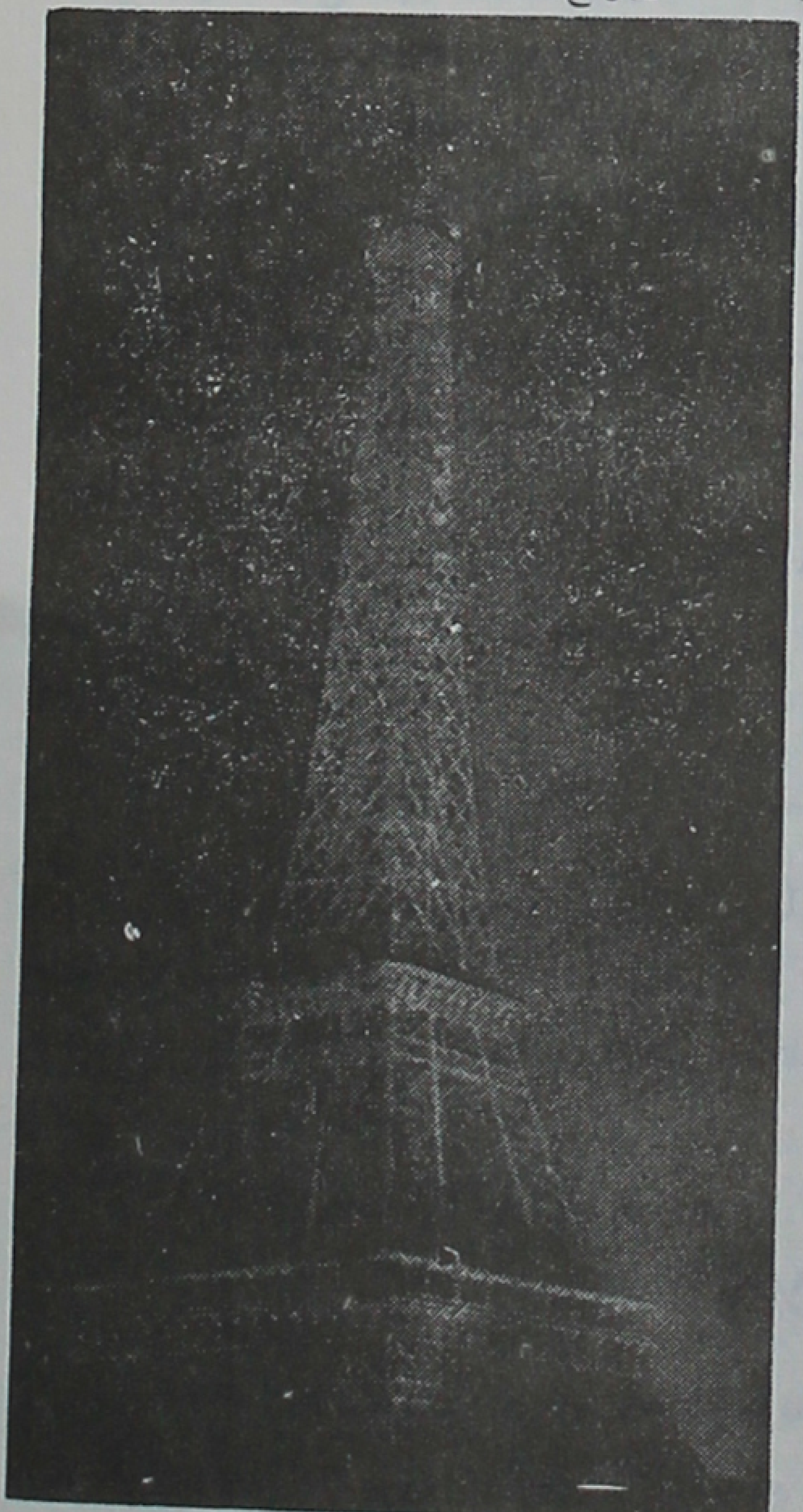
فیلیپین

مجمع‌الجزایری‌مرکب از ۷۱۰۰ جزیره کوچك وبزرگ واقع درجنوب شرقی آسیا و دریای چین ازشعبه‌های اقیانوس‌کبیربوسعت ۲۹۹/۰۰۰کیلومترمربع ودارای ۲۹/۷۵۰/۰۰۰ نفر جمعیت ، پایتخت فعلی آن ، «کیزن‌سیتی» ومرکز حکومت سابق آن « مانیلا » ، دارای حکومت جمهوری و ازمتحدین کشورهای متحده امریکا شمالی است این‌کشور در سال ۱۵۲۱ بوسیله ماژلان کشف شد وبسال ۱۵۶۰ بتصرف اسپانیا درآمده و دردسامبر ۱۸۹۰ بوسیله قرارداد بایالات متحده ملحق و در ۱۹۴۶ مستقل‌گردید ، واحد پول ، پزو ، برابر ۵۰ سنت امریکا است ، محصول عمده آن نیشکر وتوتون وشاهدانه وبرنج است .

فرانسه

ازکشورهای‌اروپای غربی بین کشورهای بلژیك و لوکزامبورك و آلمان واقع شده و دارای ۴۴ ملیون جمعیت وپایتخت آن شهر زیبای پاریس و شهرهای مهم آن بندرمارسی در کنار مدیترانه . « لیون » شهر بزرگ صنعتی و«بردو» بندر کنار اقیانوس اطلس، لوهاور بندر مهم شمالی ، استراسبورگ از شهرهای مشهور مترقی وحکومت آن‌جمهوری است .

فرانسه از کشورهای مهم پادشاهی و امپراطوری اروپا بود ومستعمراتی مانند هند وچین ، تونس ، مراکش ، الجزایر ، لبنان در دست داشت‌که از سال ۱۹۶۳ یکی‌بعداز دیگری مستقل شدند. تا سال ۱۷۸۹حکومت آن سلطنتی بود و درآن سال بر اثر بروز انقلاب کبیر در زمان سلطنت لوئی ۱۶ به حکومت جمهوری تبدیل گردید و لوئی ۱۶

برج ایفل

نقشه طبیعی و سیاسی
افریقا
اقیانوس اطلس
اقیانوس هند
دریای شمال
دریای سیاه
دریای مدیترانه
خلیج گینه
خلیج عدن
اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی
ایرلند
بریتانیای کبیر
فرانسه
اسپانیا
آلمان
لهستان
رومانی
بلغارستان
یونان
ایتالیا
ترکیه
جمهوری سوریه
جمهوری عراق
کشور شاهنشاهی ایران
عربستان سعودی
یمن
یمن جنوبی
الجزیره
لیبی
مصر
جمهوری موریتانی
مالی
جمهوری نیجر
جمهوری چاد
جمهوری سودان
سنگال
گینه
ساحل عاج
گانا
نیجریه
کامرون
جمهوری مرکزی آفریقا
اتیوپی (حبشه)
سومالی
کنیا
اوگاندا
جمهوری تانزان
جمهوری کنگو (زئیر)
گابن
آنگولا
زامبیا
رودزیای جنوبی
موزامبیک
بچوآنالند
آفریقای جنوب باختری
اتحادیه کشورهای آفریقای جنوبی
شرکت جغرافیائی و کارتوگرافی ایران

وملکه ماری‌آنتوانت دستگیر و بفرمان محکمه انقلاب محکوم باعدام گردیدند .

درسال ۱۸۰۴ ناپلئون بحکومت امپراطوری رسید و هفت اتحادیه از طرف دول اروپا برعلیه او تشکیل شد وسرانجام درسال ۱۸۱۵ درجنگ واترلو شکست خورد وبعداز او لوئی ۱۸ وشارل دهم وناپلئون سوم بسلطنت رسیدند اما دراثر انقلابات سالهای ۱۸۳۰ و۱۸۴۸ و

منظره‌ای از رودسن درپاریس

شکست ناپلئون‌درسال ۱۸۷۰ ازآلمان حکومت آن جمهوری شد . بعداز زمامداری ژنرال‌دوگل الجزایر استقلال یافت واکنون ژرژپومپیدو رئیس‌جمهور فرانسه است .

واحد پول فرانسه فرانك برابر ۲۰ سنت از دلار امریکا وعضو سازمان دفاعی‌اتلانتیك شمالی است .

قبرس

قبرس یا شیپر، جزیره بزرگی است واقع درمدیترانه شرقی نزدیك به خاك کشوریونان

و ترکیه، دارای ۴۵۰ هزار نفر جمعیت و معادن سرشار و تاکستانهای وسیع و مرکز حکومت آن نیکوزیا است ، قبرس پایگاه مهم بریتانیا درمدیترانه بود و در ۱۹۶۰ ماکاریوس اسقف آزادی آنرا بدست آورد و رئیس جمهورشد و ازسال ۱۹۶۱ بعضویت کشورهای مشترك المنافع بریتانیادرآمد.

قبرس صحنه مبارزات خونین بین مردم آمریکا و قوای انتظامی است و هریك از دو کشور یونان و ترکیه ادعای مالکیت آنرا دارند.

قطر

یکی از شیخ نشین‌های عربی خود مختار کرانه خلیج فارس است،در فصل شیخ‌نشینهای خلیج‌فارس درباره‌آن بحث شده است.

کامبوج

ازکشورهای مشروطه سلطنتی واقع در افریقای جنوبی و سابقاً بالائوس و ویتنام تشکیل کشورهای متحد هندوچین فرانسه را میداد و در سال ۱۹۴۹ باستقلال نائل‌آمد. پایتخت آن ، فنوم پن ومذهب‌آن بودیسم و در سال ۱۹۵۳ بعضویت سازمان ملل درآمد .

کانادا

جمهوری پهناور شامل بخش شمالی امریکای شمالی بغیر از شبه جزیره‌آلاسکا در حلقه کشورهای‌مشترك‌المنافع بریتانیا ودارای ۹/۹۶۲۰۰۰ کیلومتر مربع مساحت‌و ۱۸/۵ میلیون نفر جمعیت ـ پایتخت آن اوتاوا و ازشهرهای معروف و مهم‌آن «مونترال» و « تورنتو » ، بخش اعظم‌آن پوشیده از جنگل و دارای مراتع وسیع وگله‌داری و زراعت غلات و صنایع‌چوب سازی وکاغذسازی وفلزکاری و نساجی و سایر رشته‌های صنعتی و منابع زیر زمینی سرشار از طلا و نقره و مس و سرب و نیکل و روی و اورانیوم وکبالت و رادیوم و زغال و نفت دارد و رویهمرفته یکی از ثروتمندترین کشورهای جهان وصادرکننده غلات و چوب وکاغذ ومواد حیوانی و معدنی و مصنوعات کوناگون است این سر زمین در سال ۱۶۴۸ بوسیله برادران کابوت کشَف شد و بانگلستان فروخته شد امروزکانادا بطریق جمهوری فدرال اداره میشود و از نظر وسعت سومین کشور بزرگ دنیا است ـ واحد پول دلار امریکا است ـ اعضای مجلس عوام‌آن ۲۶ و مجلس سنا ۱۰۲ نفر است .

کره شمالی و جنوبی

شبه جزیره کوهستانی واقع در شمال شرقی‌آسیا که دریای زردرا از دریای ژاپن جدا میکند ـ مساحت‌آن درحدود ۲۲۰/۸۴۱ کیلومتر مربع و دارای ۳۰/۸۰۰ میلون نفر جمعیت است درسالهای اولیه بعد از جنك دوم جهانی این‌سرزمین عرصه جنگهای خونین و میدان زور آزمائی شوروی وآمریکا واقع شده وسرانجام دوحکومت دراین‌کشور بوجودآمد یکی حکومت

جمهوری کمونیستی کره شمالی زیر نفوذ شوروی وچین کمونیست با ۷/۹۰۰ میلیون نفر جمعیت و پایتخت آن «پیونك یونك» ودیگر حکومت جمهوری کره جنوبی زیر نفوذ اتازونی وسازمان ملل متحد با ۲۳/۹۰۰ میلون نفر جمعیت و پایتخت آن «سئول» محصول کره برنج وسایر غلات و باقلا و نخود وثروت عمومی مردم در کشاورزی وجنگلبانی و صید دریائی واستخراج دریائی و معادن زغال سنگ وآهن وگرافیت وروی وطلا تأمین میشود واحد پول در کره جنوبی هوان (۱/۰۰ برابر یك وسنت دلارامریکا است)

کستاریکا

از جمهوریهای امریکای مرکزی بین کشورهای پاناما ونیکاراکوآ و اقیانوس کبیر و اقیانوس اطلس واقع شده مساحت آن ۵۱/۰۰۰ کیلومترمربع و دارای ۱/۶۴۶۰۰۰ نفرجمعیت زبان آنها اسپانیولی، پایتخت آن «سن ژوزه»، محصول عمده آن میوه وقهوه ونیشکر است. این کشور درسال ۱۸۲۹ مستقل گردید، مجلس شورای آن مرکب از ۴۵ عضو وبرای مدت چهار سال انتخاب میشود ـ واحد پول آن کلون، است.

کلمبیا

کشورجمهوری واقع درشمال غربی امریکای جنوبی مجاور اقیانوس اطلس و اقیانوس کبیر بمساحت ۱/۱۳۹ ملیون کیلومترمربع و دارای ۱۳/۸۲۴ ملیون نفر جمعیت، زبان آنها اسپانیولی، پایتخت آن «یوگوتا»، دارای معادن سرشار طلا ونقره و نفت و زمرد و نمك ومحصول فراوان قهوه وتوتون وچغندر قندوبرنج وگندم وکاکائو و رشته‌های صنایع نساجی، صادرات آن قهوه ونفت است.

این کشور درسال ۱۸۸۶ بصورت جمهوری مستقل درآمد و پاناما از آن جدا گردید، کنگره آن ۸۰ عضو دارد ومذهب آنها کاتولیك است.

کنگو

کشوری است جمهوری واقع درافریقای استوائی دارای ۴۴۲ هزار کیلومترمربع مساحت و۷۹۴ هزار نفر جمعیت، حکومت آن جمهوری، پایتخت آن برازویل و محصولات عمده آن فرآورده‌های جنگلی، روغن نخل وقهوه و از معادن مهم آن مس وسرب.

این کشوربراثرانقلابات شدید بدست پاتریس لومومبا دربرابر بلژیك افتاد سرانجام درسال ۱۹۶۰ مستقل گردید وبعدازکشته‌شدن لومومباکه با طریق ناجوانمردانه‌ای کشته شد، چومبه زمام امور را بدست گرفت، زبان آنها عموما فرانسه وبلژیکی و واحد پول فرانك کنگو است. این کشور مرکب ازچهار ایالت خودمختاراست: اول «لئوپولدویل» پایتخت آن، دوم ایالت شرقی کیوو، سوم «کاسائی»، چهارم اکوا تر.

کوبا

بزرگترین جزیره آنتیل امریکا و کشور جمهوری واقع درامریکای مرکزی دارای ۱۱۵/۰۰۰ کیلومترمربع مساحت و ۶/۴۶۹۰۰۰ نفر جمعیت ، پایتخت آن داهاوان «هاوانا» محصول مهم آن نیشکر ، توتون و میوه وچوبهای قیمتی است .

کوبا مدتی مستعمره پرتقال بودبعد بتصرف بریتانیا درآمد سپس اسپانیا آنرا بتصرف درآورد ، ابتدا حکومت آن بدست باتیستا اداره می‌شد اما فیدل کاسترو برعلیه او قیام کرد وبا کمك وپشتیبانی روسیه شوروی حکومت کمونیستی درآن اعلام گردید و فیدل کاسترو بریاست جمهور رسید .

زبان محلی آنها هاوانا ، واحد پول پزو برابر یك سنت امریکا ولی زبان بیشتراهالی اسپانیولی است .

کویت

ازغنی‌ترین مراکز نفت جهان واقع درانتهای شمالی خلیج فارس که بوسیله شیوخ کویت بنام امیر کویت اداره میشود .

این سرزمین تا بخدگسترش یافته ومساحت آن ۶۰۰۰ کیلومترمربع است ، جمعیت آن ۳۵۰/۰۰۰ نفر ، پایتخت آن شهر کویت ، دارای بیش از یکصد هزار جمعیت است ، سیستم حکومت آن شیخ‌نشین بود و ازسال ۱۹۶۱ استقلال کامل خودرا بدست آورد و دارای حکومت دموکراسی میباشد ، تجارت آن منحصر بساختن کشتی‌های باری ـ صید ماد، مروارید و ازهمه مهمتر استخراج نفت است .

کویت تا سال ۱۹۳۶ فقط دارای دومدرسه ابتدائی بود اما در سال ۱۹۶۱ دارای ۱۶۸ دبستان و دبیرستان و دانشگاه آن نیز درشرف تاسیس است .

کویت دارای یکی ازغنی‌ترین وبزرگترین منابع نفت جهان است . نفت این کشورتوسط شرکتهای انگلیسی و امریکائی بهره‌برداری میگردد و درآمد آن بالغ بربیش از ۱۵۲ ملیون لیره انگلیسی درسال است وازاین درآمد مبلغ مهمی بحساب صندوق تعاون کمك بکشورهای عربی واریز میشود .

درکویت موسسه‌ای بنام بانك خون تاسیس گردیده ویك بیمارستان ۱۷ تختخوابی برای مبتلایان به بیماری جذام تاسیس شده ، وزارتخانه‌ای بنام وزارت امور اجتماعی دراین کشور تاسیس شده که نیمی ازعایدات خودرا وقف بهبود وضع کسانی که درآمد کم دارند: مانند بیوه‌زنان، وزنهای باردار وپیرمردان وپیرزنان ازکار افتاده وطلبه علوم و کارمندانی که حقوق مکفی ندارند ماهیانه از ده الی سی دینار کویتی کمك می کنند .

گابن GABON

جمهوری واقع درافریقای استوائی و دارای ۲۸۰ هزار کیلومتر مربع مساحت و ۴۲۰

هزار نفر جمعیت، پایتخت آن شهر«لیبروویل» ودارای جنگلهای وسیع، درآمد ومنابع سرشار الماس وطلا ومس ونفت است ودراوت ۱۹۶۰ باستقلال نائل شد وبعضویت سازمان مللدرآمد.

گواتمالا

ازکشورهای امریکای مرکزی واقع در جنوب شرقی کشور مکزیکو دارای ۱۱۰ هزار کیلومترمربع مساحت و۳/۵۴۵ ملیون نفر جمعیت ، زبان آنها اسپانیولی ، پایتخت آن شهر گواتمالا دارای ۱۹۴ هزارنفر جمعیت ومحصول مهم آن قهوه و کاکائو وموز و نیشکر است . واحد پول گواتمالا ، کنترال برابر بایك سنت امریکا .

گویان

یاگوکچه ، قسمتیازشمالقاره امریکای جنوبی واقع درامتداد اقیانوس اطلس کهبخشی ازآن جزءکشور جمهوری ونزوئلا و قسمت دیگر جزوخاك جمهوری برزیلوبقیه از مستعمرات دو دولت اروپائیانگلیس وهند وفرانسه وکشوراست.

این ناحیه بسیارگرم وناسازگار و ازکمجمعیتترین نواحی قاره امزیکا ولی زرخیز و دارایجنگلهایوسیعومحصولاتگرانبهایمنطقهحاره ازقبیل نیشکر وکاکائوومعادن فراوانطلا .

گینه

نام قسمتی از افریقای مرکزی واقع بین سنگال وکنگو واقیانوس اطلس که میان سه دولت اروپائی اسپانیا وفرانسه وپرتقال تقسیم شده است .

گینه جدید

جزیره بزرگی است دراقیانوسیه واقع در شمال جزیره استرالیا و معمولا مانند جزایر جاوه و سوماترا جزو آسیای جنوب شرقی محسوب میشود این جزیره فعلا بسه قسمت تقسیم شده است .

اول بخش جنوبشرقیآن بوسیله حکومتخودمختارگروه ممالك مشترکالمنافعبریتانیا اداره میشود و۳۰۰ هزار نفر جمعیت دارد.

دوم بخش شمالشرقی جزیره یاجزایرمجاورآن جزوکشورجمهوری استرالیاازکشورهای مشترکالمنافع بریتانیا است .

سوم قسمت غربی جزیره که سابقا متعلق به هلند بود و اکنون جزو کشور جمهوری مسلمان اندونزی است و درحدود یك ملیون نفر جمعیت دارد . این قسمت بعداز جدائی از فرانسه درسال ۱۹۵۸ جمهوری شد و درنهم دسامبر ۱۹۶۰ بعضویت سازمان ملل متحد قبول شد ، پایتخت آن کوتاکری . واحد پول فرانك گینه است .

لائوس

ازکشورهای آسیای جنوبشرقی واقع درهند وچین درمغرب ویتنام دارائی ۲۳۶/۸۰۰

کیلومترمربع مساحت و ۱/۷۰۰/۰۰۰ نفر جمعیت ، پایتخت آن ، وین‌تیان ، از مستعمرات پیشین فرانسه که درخلال جنگ جهانی دوم استقلال داخلی یافت و اکنون یکی از کشورهای مستقل آسیا است وبعلت عدم فعالیت سیاسی زیرنظر کمیته‌ای مرکب از نمایندگان انگلیس و شوروی است ، محصول عمده آن برنج وفرآورده‌های جنگلی‌است .

کشوری است‌مشروطه‌سلطنتی که‌اخیرا درجنگهاو‌انقلابات ویتنام جنوبی‌بسبب هم‌جواری با این‌کشور دچار خسارتهای زیاد شده است .

لبنان

از کشورهای آسیای غربی واقع درامتداد دریای مدیترانه بین آن دریا وخاك سوریه و جنگلها واقع‌شده است ، مساحت‌آن ۱۰/۴۰۰ کیلومتر مربع ودارای ۱/۵۵۰/۰۰۰ نفرجمعیت ، پایتخت آن بیروت و شهر معتبر آن طرابلس‌شرق وحکومت آن جمهوری ، کشوری‌است فلاحتی وتولیدکننده مرکبات وقهوه وغلات و زیتون وسبزیجات ، صنایع آن منحصر به صنایع‌غذائی ونساجی‌است .

قسمتی ازآن‌که ازدامنه‌کوه‌های لبنان‌تشکیل‌شده است بعلت مجاورت با دریای‌مدیترانه دارای آب وهوای بسیارملایم‌ومطبوع ویکی‌ازگردشگاه‌های مشهور خاورمیانه دراین ناحیه‌است که درکتب جغرافیای قدیم بنام ، شامات ، ذکر شده است .

این‌کشور درسابق جزو متصرفات دولت عثمانی بود بعد بتصرف فرانسه درآمد و در ۱۹۴۴ جمهوری مستقل‌گردید ، واحد پول این‌کشورپوند برابریك‌دلار و۷۸سنت‌امریکااست .

لتونی

از کشورهای ساحلی بالتیك‌درشمال‌اروپاکه قبل‌از جنگ‌جهانی اول جزء ایالت‌سلطنتی روسیه بود و درسال ۱۹۱۸ مستقل‌شد اما درسال ۱۹۴۰ بدست روسیه افتاد وبصورت‌حکومت کمونیستی درآمد ، پایتخت آن ریگا نام دارد .

لوکزامبورك

از کشورهای‌کوچك اروپای غربی بین فرانسه و بلژیك وآلمان ، مساحت آن ۲۶۰۰ کیلومترمربع و دارای سیصدهزار نفر جمعیت ، پایتخت آن شهرلوکزامبورك‌که ۶۲ هزارنفر جمعیت دارد ، لوکزامبورك به کشور گل و سبزیجات مشهور است و دارای کشتزارهای غلات و رمه‌های اسب وگله‌های‌گاو و معادن سرشار آهن وصنایع فلزکاری وچینی‌سازی وسیمان‌سازی وچرمسازی وبرای تامین تجارت خود باکشورهای بلژیك وهلند ائتلاف گمرکی برقرار کرده است ، واحد پول‌آن فرانك وزبان اهالی فرانسه‌ولوکزامبورکی است وعضوسازمان‌ملل‌میباشد .

لهستان

لهستان‌یاپولونی ازکشورهای‌اروپای شرقی بین شوروی‌وآلمان وچکسلواکی‌ومجارستان

و دریای بالتیك قرار گرفته. این کشور درطول سالهای فراوان دچارتحولات زیاد شده ، درقرن هفدهم چندین بار تقسیم گردیدو قسمتی از آن بخاك آلمان ملحق گردید، وسعت کنونی آن ۳۱۱/۴۰۰ کیلومترمربع ودارای ۲۹/۵۰۰ ملیون نفرجمعیت است ، حکومت آن جمهوری کمونیستی و پایتخت آن شهر ورشو است .

لهستان کشوری فلاحتی وتولیدکننده سیب‌زمینی وغلات ، چغندرقند وتوتون وکتان و گله‌داری آن زیاد و دارای صنایع مهم نساجی و فلزکاری و کاغذسازی و شیشه‌گوی و رشته‌های گوناگون صنایع غذائی است ، بندرمهم آن دردریای بالتیك بندر ، دانتزیك نام دارد که در جنگ جهانی دوم هیتلرصدراعظم آلمان بعنوان تصرف دالان دانتزیك این کشور را تصرف کرد واحد پول آن لتوتی برابر ۴/۲ دلار امریکا است .

لیبی

کشور پادشاهی لیبی واقع درشمال افریقا بین خاك مصرو کشور تونس و دریای مدیترانه صحرای کبیر افریقاکه درسابق آنرا طرابلس می گفتند ، دارای ۱/۷۶۶ ملیون کیلومترمربع مساحت و۱/۱۷۴ ملیون نفر جمعیت و تا جنگ جهانی دوم مستعمره ایتالیا بود و قبل از پایان جنگ مدتی بوسیله سازمان ملل متحد اداره شد و از اواخر سال ۱۳۳۰ هم استقلال آن ازطرف سازمان ملل و کشورهای عمده جهان مخصوصاکشورهای آسیائی وافریقائی به رسمیت شناخته شد ، پایتخت این کشور شهر طرابلس غزب بندری مهم درکنار مدیتزانه است .

لیختن اشتاین

کشور کوچك مستقلی است واقع درمنطقه کوهستانی بین اتریش وسویس دراروپای مرکزی که فقط ۱۵۹ کیلومترمربع مساحت و۱۲ هزارنفر جمعیت دارد، پایتخت وشهر منحصربفرد آن «وادوز vaduz» و این کشور از لحاظ پول رایج وپست وگمرك وامورسیاسی وابسته به جمهوری سویس است .

ماداگاسکار

جزیره بزرگ واقع دراقیانوس هند مجاور ساحل شرقی افریقا است که بوسیله تنگه‌ای بنام «مزامبیك» ازکشور مزامبیك مستعمره پرتقال جدا شده ، دارای ۵۶۲۰۰۰ کیلو مترمربع مساحت و ۵/۱۸۵ ملیون نفرجمعیت، قبلا مستعمره فرانسه بود و ازسال ۱۹۶۰ استقلال یافت، پایتخت آن « تاناناریو» ، محصول عمده آن برنج و ذرت ونیشکر و کاکائو وقهوه و توتون و وانیل و دارای معادن طلا وگرافیت و زغال سنگ وسنگهای قیمتی است .

مالایا

کشورنوبنیاد فدرال مرکب ازنهایالت ازایالات شبه‌جزیره مالاکا و دوناحیه از مستعمرات پیشین بریتانیا، دارای ۱۳۲۰۰۰ کیلومترمربع مساحت و۶/۵ ملیون جمعیت ، مرکزحکومت

آن «کوالالومپور» ، محصولات کائوچو است . این کشور بنام مالزی هم خوانده شده است . شبه‌جزیره مالاکاکه کشور مالایا از آن تشکیل یافته واقع درجنوب هند وچین بین دریای چین و اقیانوس هند است که بوسیله تنگه مالاکا از جزیره سوماترا جدا شده و مساحت آن ۲۳۷ هزارکیلومترمربع است .

اماکشور مالایا از کشورهای مشترك‌المنافع بریتانیا و با حکومت مشروطه سلطنتی اداره میشود .

مالاگاسبی

واقع درشرق افریقا و از جمله مستعمرات فرانسه بودکه بصورت جمهوری درآمد .

مالت

جزیرهٔ واقع دردریای مدیترانه بین‌سواحل افریقا و جزیره «سی‌چیلا» دارای ۲۰۷/۰۰۰ جمعیت و بین دریا وپایگاه‌های مهم‌دریائی انگلستان در دریای مدیترانه است ، امروزبصورت خودمختار اداره میشود ، پایتخت آن «والنا» است .

مجارستان

اروپائیان آنرا هنگری‌میخوانند. کشور جمهوری‌کمونیستی واقع دراروپای مرکزی‌بین اطریش و یوگوسلاوی و رومانی و چکوسلواکی وروسیه شوروی ، مساحت آن ۹۳/۰۰۰ کیلو مترمربع و جمعیت آن بالغ بر ۹/۹۷۸۰۰۰ نفرو پایتخت آن شهر بوداپست واقع درساحل‌رود بزرگ دانوب که سراسر جلگه حاصلخیز این‌کشور را سیراب میکند .

مجارستان مرکزعمده گله‌داری وکشاورزی و محصولات مهم آن غلات وانگور و چغندر وتوتون و برنج وپنبه وشاهدانه و دارای معادن مس و روی و سرب ونفت و لیفیت و گرافیت وفلزکاری‌و سینمای آن درحال توسعه وترقی‌است ، ازگله‌داری وپرورش‌حیوانات درآمدسرشاری عاید تجارها میشود .

این‌کشور درسابق با اطریش «امپراطوری» اتریش وهنگری را تشکیل میداد ، درجنگ جهانی دوم حکومت‌سلطنتی داشت اما درسال۱۹۴۵تجزیه شد و در ۱۹۴۶ جمهوری‌کمونیستی درآن اعلام شد ، واحد پول آن فورینت برابر ۸/۵ سنت از دلار امریکا است.

مصر (جمهوری‌متحدعرب)

کشور مصر درشمال‌شرقی افریقاوشامل شبه‌جزیره سینا درشمال دریای احمر ، این‌کشور بین دریای مدیترانه و دریای احمروفلسطین وخاك‌کشور لیبی‌وسودان قرارگرفته وبدون‌سرزمین سودان که مصریها مدعی مالکیت آن هستند، مساحت مصر ۹۹۴/۰۰۰ کیلومتر مربع و دارای ۲۵/۶۲۵/۰۰۰ نفر جمعیت‌است، قسمت جنوبی مصرکم‌سکنه وبخش‌مرکزی یا دوقسمت‌شمالی مجاور مدیترانه فوق‌العاده وپرجمعیت وعلت فراوانی‌جمعیت وجود دریاوشاخه‌های متعدد وسیعی

رود نیل وبطورکلی وجود جمعیت در خاك مصرفقط وجود این رود پربرکت است که بارسوب خود خاك این کشور را حاصلخیز ساخته وتمدن عظیمی درگذشته دراین سرزمین بوجود آورد.

حکومت کنونی مصر جمهوری وپایتخت آن قاهره یا القاهره واقع درمصرسفلی وشهرهای مهم آن بندر فعال اسکندریه وبندر پرت سعید وازمراکز صنعتی آن محله الکبری ومنصوره است.

مصر کشور کشاورزی است وبرنج وغله ونیشکرومیوه دردره نیل بدست میآید، پنبه مصر از مرغوب‌ترین انواع پنبه جهان و درحقیقت ثروت اساسی کشور مصر است.

مصر دارای سابقه بسیار درخشان تاریخی است ، اقوامی مختلف مانند : رومیها ، یونانیها ، فرانسویها ، پرکها ، ایرانیان وانگلستان یکی بعداز دیگری مالك آن بودند و تا چندی قبل خدیوان مصردرآن حکومت می‌کردند آخرین آنها ملك فاروق بودکه بوسیله کودتای نظامی سرلشکر نجیب واژگون شد و بعداز او عبدالناصر برسرکار آمد که در دوران زمامداری خود درمصر تحولات زیاد بوجود آورد، جمهوری متحد عرب را تشکیل داد ، وسازمان چریکی فلسطین را برای مبارزه با اسرائیل بوجود آورد وپس‌ازمرگ اوکه‌درسال ۱۹۷۰ اتفاق افتاد اکنون انورالسادات که‌چندی معاونت‌اورا داشت رئیس‌جمهوراین کشور است ، واحد پول‌مصری پوند مصری مرکب ازصد پیاستر برابر۲ دلار و۲۸ سنت امریکا است ، زبان‌آنها عربی ومردم آن مسلمان هستند .

مراکش

کشوری است واقع‌درانتهای دریای مدیترانه و ازمتصرفات سابق افریقای شمالی‌فرانسه، ازشرق مجاور الجزایر و ازجنوب محدود بصحرای کبیر افریقاکه بدو کشور تحت‌الحمایه ویك ناحیه آزاد بین‌المللی تقسیم شده است .

۱ - مراکش اسپانیا شامل بخش شمالی مراکش درکنارمدیترانه وقسمتی از اقیانوس اطلس بوسعت ۱۸۰۰۰ کیلو متر مربع ، مرکز حکومت آن شهر «تطوان» ، محصول عمده آن غلات ومیوه و زیتون وماهی ومحصولات جنگلی و دارای معادن آهن ومس و زغال‌سنگ وسرب است .

۲ - مراکش فرانسه شامل قسمت اعظم سرزمین مراکش درامتداد ساحل اقیانوس اطلس وسعت آن ۴۱۶/۰۰۰ کیلومتر مربع ، پایتخت آن شهر رباط وشهرهای مهم آن کازابلانکا و فاس است .

۳ - ناحیه بین‌المللی آزاد طنجه واقع درکنار تنگه جبل‌الطارق بین کرانه‌های اطلس و مدیترانه ، قیام رشیدانه ضد استعمار مردم مسلمان مراکش علیه فرانسه درسال ۱۹۵۷ منجر باستقلال مراکش وتشکیل حکومت مستقل با رژیم سلطنت گردید . جمعیت مراکش ۱۱/۶۰۰ ملیون است .

مغولستان

سرزمین کوهستانی مرکب ازیك فلات پهناور وچند رشته کوه درشمال چین بین این کشور و خاك سیبریه واز نظر سیاسی شامل دوقسمت است .

اول ـ مغولستان داخلی که یکی ازایالات متحده کشور جمهوری چین و دارای استقلال داخلی است .

دوم ـ مغولستان خارجی دارای ۱/۶۲۰ ملیون کیلومترمربع مساحت و دوملیون نفر جمعیت وحکومت آن جمهوری توده‌ای وپایتخت آن اولان‌باتر است .

مکزیکو

از کشورهای امریکای شمالی واقع درجنوب کشورهای متحده امریکای شمالی، این کشورو کشور گواتمالا وخلیج مکزیك دارای ۱/۹۶۹ ملیون کیلومترمربع مساحت و ۲۵/۶۰۰ ملیون نفر، جمعیت است . زبان آنها اسپانیولی وحکومت آن جمهوری فدرال و پایتخت آن شهر مکزیکو مرکز صنعت وبازرگانی است واحد پول پزو برابر ۸ سنت از دلار امریکا است .

موناکو

کشور کوچك مستقلی است واقع در کنار دریای مدیترانه درمرز فرانسه وایتالیا . مساحت آن ۱/۵ ملیون کیلومترمربع ودارای ۲۵ هزارنفر جمعیت است پایتخت آن شهرموناکو ویکی ازبزرگترین ومجهزترین مرکز قمارخانه‌های بین‌المللی است ومرکز عیاشی میلیاردرها وملیونرهای بیکار وخوشگذران جهان وازلحاظ گمرکی تابع فرانسه است . واحد پول آن فرانك فرانسه است.

موریتانی

جمهوری اسلامی موریتانی از کشورهای غربی افریقائی فرانسه که درسال ۱۹۶۰ مستقل شد.

نپال

کشوری کوچك ومستقل واقع درشمال شبه‌قاره هندوستان درمنطقه کوهستانی هیمالیا، دارای ۱۴۰/۰۰۰ کیلومترمربع مساحت و۹ ملیون نفر جمعیت ، حکومت آن مشروطه وپایتخت آن کاتماندو است . قله اورست بلندترین قله جهان دراین کشور واقع است .

نروژ

از کشورهای اروپای شمالی شامل قسمت غربی شبه جزیره اسکاندیناویا واقع بین خاك سوئد و اقیانوس اطلس و اقیانوس منجمد شمالی ، کشوری است سردسیر دارای ۳۲۳/۸۰۰ کیلومترمربع مساحت و ۳/۳۰۰/۰۰۰ جمعیت: پایتخت آن شهر اسلو(یاکریستیانیا) ودارای خلیج های عمیق ، ثروت اساسی آن از گله داری و جنگلبانی وصید دریائی و منابع عمده آن صنعت هیدروالوتریك و تهیه چوبهای صنعتی وخمیر کاغذ و منابع معدنی آن آهن ومس ونیکل

و روی است .

نروژ کشوری است مشروطه سلطنتی و پادشاه فعلی آن اولاف پنجم فرزند هاکس هفتم است . واحد پول کرونر برابر با ۱۴ سنت از دلار امریکا وعضوسازمان ملل است .

نیجریه

مستعمره پیشین انگلستان درافریقای غربی بمساحت ۸۷۷۰۰۰ کیلو متر مربع و دارای ۳۵/۳۰۰/۰۰۰ نفرجمعیت وازپرجمعیت‌ترین ممالك افریقا و پایتخت آن لاگس، محصول آن فرآورده‌های جنگلی وروغن‌های نباتی و کائوچوو کاکائواست. نیجریه عضو کشورهای مشترك‌المنافع بریتانیا است دراین کشور ۵۰ زبان و قبائل مختلف وجود دارد .

نیجر

مستعمره پیشین فرانسه درافریقای غربی بمساحت ۱/۲۷۹/۰۰۰ کیلومترمربع و دارای ۲/۵ ملیون جمعیت که ازسال ۱۹۶۰ دارای استقلال شده پایتخت آن شهر نیامی و محصول عمده آن برنج وبادام ومواد حیوانی است اما نیجر یا رود بزرگی است بطول ۴۰۰۰ کیلومتر درافریقای غربی که درخلیج گینه که‌باقیانوس اطلس میریزد و ازبرکت سدهای متعددی که بروی آن بسته شده است اراضی زیاد را حاصلخیز نموده است .

نیکاراگوا

کشور جمهوری واقع درامریکای مرکزی بین جمهوریهای کستاریکاوهندوراس، دارای ۱۴۸/۰۰۰ کیلومترمربع مساحت و ۱/۴۰۰/۰۰۰ نفرجمعیت . زبان آنها اسپانیولی‌پایتخت آن «ماناگوا» محصول عمده آن برنج ونیشکروپنبه وکاکائو وکائوچو و وانیل ودارای معادن آهن و طلا ونقره است . واحد پول کوردویا برابر ۱۴/۴ سنت امریکا است .

نیوزلند

این‌جزیره درسال ۱۶۴۲ بوسیله هلندیها درجزایر استرالیاکشف شد وتا ۱۸۴۰ مستعمره انگلستان بود وبعد درردیف کشورهای مشترك‌المنافع بریتانیا درآمد پایتخت آن «ولینگتون» ویك فرماندارکل آنرا اداره میکند . واحد پول آن پوند برابر ۲/۸ دلار امریکا است.

واتیکان

مقر پاپ کاتولیك درشهر رم پایتخت ایتالیا وخود کشور مستقلی است شامل قصرپاپ وقسمتی ازکلیسای سن‌پیر وباغی بسیارزیبا وموزه‌ای نفیس وکتابخانه‌ای شامل ۵۰ هزارنسخه کتاب چاپی و ۲۵۲۰ نسخه‌کتاب خطی گرانبها و دارای ۵۳۵ نفر جمعیت است واتیکان مرکز کاتولیکهای جهان وپرچم آن وسرود مذهبی وسازمان اداری آن مستقل است .

ونزوئلا

از کشورهای جمهوری امریکای جنوبی واقع بین کشورهای کلمبیا و برزیل و دریای آنتیلها دارای ۹۱۲۰۰۰ کیلومتر مساحت و ۶/۶۱۳/۰۰۰ جمعیت . زبان آنها اسپانیولی ، پایتخت آن کاراکاس محصول عمده آن قهوه و کاکائو و نیشکر و دارای منابع نفت که از تولیدکنندگان مهم نفت بشمار میآید . این کشور درسابق ازمستعمرات اسپانیا بود ، در سال ۱۸۳۰ مستقل شد و بصورت کشور جمهوری درآمد و از کشورهای نفت‌خیز امریکا است . واحد پول آن بولیوار برابر ۶ دلار امریکا است .

ویتنام

شبه جزیره هند وچین واقع درآسیای جنوبی شرقی بین اقیانوس کبیر واقیانوس هند و خاك چین وهندوستان وشبه جزیزه مالاکا، تا اوائل جنگ دوم جهانی ازنظر سیاسی میان سه کشور انگلیس وفرانسه وسیام تقسیم شده بود باین ترتیب که قسمت غربی آن بنام برمه یا بیرمانی تحت حمایت انگلیس وبخش شرقی آن شامل ایالات کامبوج ، کشنشین ، ترنکن ، انام، لائوس تحت حمایت فرانسه وقسمت میان این دوبخش کشور مستقل سیام بود، از اواخرجنگ دوم جهانی نهضت ضد فرانسوی دربخش تحت حمایت آن دولت آغاز گردیدو جنگ شدید داخلی بین کمونیستهای هند وچین وسربازان فرانسوی وسپاهیان محلی متمایل به فرانسه ادامه یافت و دولت فرانسه که درسال ۱۹۴۶ به کشور تحت الحمایه خود استقلال داده بود برای جلوگیری از بسط نفوذ کمونیستها ناگزیر به جنگ هند وچین ادامه داد لیکن چون دولت انگلیس به برمه استقلال بخشید و از یاری فرانسه درمقابله با کمونیستها خودداری کرده بود و دولت امریکا نیز به مقتضای سیاست بین المللی وگرفتاریهای زیاد نتوانست کمك موثری به فرانسه بکند فرانسه ناچار قسمت عمده هند وچین را به حزب سیاسی ویت مین مرکب از کمونیستها وملیون هندوچین واگذاشت وچند سال بعد بامیانجیگری سازمان ملل متحد جنگ داخلی هند وچین ظاهرا پایان یافت و دربرابر دولت دست نشانده فرانسه دولتی بنام ویتنام مرکب از ایالات کشنشین وتونکن وانام دولت کمونیستی ویت مین بنام ویتنام شمالی تشکیل گردید و شهر هانوئی پایتخت قدیم هند- وچین نیز به این دولت تسلیم شد، درحال حاضر سرزمین هند وچین میان چهار دولت مستقل تقسیم شده است .

۱ - لائوس با ۱/۷۰۰/۰۰۰ نفر جمعیت .

۲ - ویتنام شمالی کمونیست با ۱۳ ملیون جمعیت.

۳ - ویتنام جنوبی با ۱۲ ملیون جمعیت .

مائی تی

جزیره بزرگی است ازجزایر آنتیلها در آبهای مجاور امریکای مرکزی واقع درشرق جزیره کوبا که به دو کشور مستقل تقسیم شده است .

۱ - جمهوری هائی‌تی شامل بخش غربی جزیره دارای ۲۸ هزار کیلومترمربع مساحت و ۳/۷۵۰/۰۰۰ جمعیت که بزبان‌فرانسه حرف میزنند. پایتخت آن، برت‌اوپرنس (بندرشاهزاده) محصول عمده آن قهوه وکاکائو ونیشکر است . این کشور درسال ۱۹۴۳ مستقل و بصورت جمهوری درآمد . واحد پول ، گورد برابر ۳ سنت از دلار امریکا .

۲ - جمهوری دومینیکن ازکشورهای امریکای مرکزی .

هندوراس

کشور جمهوری واقع در امریکای مرکزی بین جمهوریهای نیکاراگوا و سالوادور و گواتمالاودریای‌آنتیلها مساحت آن ۱۱۴/۲۷۰ کیلومترمربع ودارای ۲/۸۸۰/۰۰۰ نفرجمعیت و زبان آنها اسپانیولی، پایتخت آن «نگوسیگالیا» ، محصول مهم آن کاکائو ونیشکروتوتون وبرنج ومیوه و دارای معادن فراوان است .

این کشور درسال ۱۵۲۱ ازتسلط اسپانیا درآمد وحکومت جمهوری درآن اعلام‌گردید، واحد پول آن ، لامبیرا ، برابر ۵۰ سنت امریکا .

هندوستان

شبه جزیره بزرگی است درساحل اقیانوس هند درجنوب آسیا شامل کشورجمهوری فدرال وسیع هند که قسمت اعظم شبه قاره هندوستان را تشکیل میدهد ، مساحت آن ۲/۸۵۵/۰۰۰ کیلو متر مربع ، دارای ۴۳۶ ملیون نفرجمعیت ، پایتخت آن شهر دهلی و شهرهای مهم آن کلکته ، بمبئی ، مدرس ، حیدرآباد ، احمدآباد، بنارس، لکهنورکاونپور است، دوسوم ازجمعیت جمهوری هند از راه‌کشاورزی تولید ثروت می‌کنند وسعت متنوع جنس خاك وآب و هوا محصولات‌گوناگون مانند گندم وبرنج وجو وذرات وپنبه وکنف ونیشکر وچای وتواون وانواع میوه بدست میآید ، علاوه برجنگلهای‌وسیع درحدود ۱۳۸ ملیون راس گاو وگوسفند وحیوانات سفید دیگر در هند پرورش داده میشود ، معادن معدنی مهم هند آهن ومانگانز و زغال‌سنگ وصنعت ذوب فلزات آن‌کشور نیرومند وصنعت نساجی آن مهم و درحال ترقی‌است وعلاوه براینها دارای صنایع اتوموبیل وهواپیماسازی وسیمان‌سازی وامثال آنها است.

هندوستان عضوگروه کشورهای مشترك‌المنافع بریتانیا است ، درهند ۸ ملیون مسلمان/ و ۵ ملیون مسیحی ۳ ملیون بودائی وصدهزار زردشتی وسنی وهزار یهودی است ، واحد پول روپیه هند برابر ۱۲ سنت امریکا وحکومت جمهوری آن با دومجلس است .

هلند - یا نمدرلند

ازکشورهای شمالی‌اروپا واقع درکناردریای شمال بین آن دریا وخاك بلژیك وآلمان ، مساحت آن ۳۴/۰۰۰ کیلومترمربع ودارای ۱۱/۳۶۴۰۰۰ نفر جمعیت ، حکومت آن سلطنت مشروطه وپایتخت آن امستردام وشهرهای معتبر آن «لاهه» مرکز موسسات و بنگاه‌های عمومی ودولتی و پایتخت دوم هلند ، ونتردام وهارچم - درآمد عمومی مردم ازگله‌داری و باغبانی و

گل کاری و سبزیکاری و صید بدست میآید ومحصول مهم آن مواد حیوانی وغلات است .

درحال حاضرملکه‌ژولیانا برآن‌حکومت میکند ولیعهدآن دختر ارشدش پرنسس‌بئاتریس نام داردو کوچکترین‌دخترش‌بنام‌مارجوزیك‌کور مادرزاد میباشد ، هلند عضو شش کشورمشترك وعضو پیمان آتلانتیك شمالی است .

واحد پول ، فلورین یاگولدن مساوی ۱۰۰ سنت از دلار امریکا است .

یمن

کشورکوچك مستقل واقع درضلع جنوب غربی شبه جزیره عربستان‌کنار بحراحمردارای ۳/۵ ملیون نفر جمعیت . خوش‌آب وهواترین وپرجمعیت‌ترین منطقه عربستان است ، حکومت آن فعلا جمهوری وپایتخت آن صنعا ومحصول عمده صادراتی آن قهوه وعطر است ، این ناحیه در دوره سلطنت ساسانیان تابع ایران‌بود ، واحد پول آن ریال یمنی نقره برابر۸ سنت ازدلار امریکا است .

یوگوسلاوی

کشور جمهوری فدرال اروپای جنوبی واقع درمغرب شبه جزیره بالکان بین دریای آدریاتیك وخاك‌کشورهای‌ایتالیا واتریش ومجارستان و رومانی و بلغارستان ویونان‌وآلبانی، مساحت‌آن ۲۶۷/۰۰۰ کیلومترمربع ودارای۱۸/۵ ملیون جمعیت ، رژیم اقتصادی آن‌براساس کمونیسم اداره میشود ، پایتخت آن بلگراد و ازشهرهای معتبر آن «سرایه» و «زاکرب»وبندر مهم آن تریست ، درکنار دریای آدریاتیك قرار دارد .

یوگوسلاوی کشوری است کشاورزی و درآمد اساسی مردم آن از راه کشت و زرع وگله‌داری بدست میآید ، ذرت وگندم و کتان و شاهدانه و میوه‌های درختی وانگور و دارای معادن زغال‌سنگ، نفت ،آهن، مس ،سرب، روی، کروم، جیوه ، انتیمحون‌است ، صنایع‌ذوب فلزات، مکانیکی، پشمبافی، نساجی وتهیه محصولات غذائی آن زیاد است .

حکومت‌آن جمهوری ودرحال‌حاضرژنرال تیتو رئیس‌جمهور این‌کشور است ـ واحدپول آن دینار برابر ۱/۱۳ سنت امریکا است .

یونان

قدیم‌ترین‌کشور تاریخی‌اروپای‌جنوبی شبه‌جزیره بالکان وعده‌ای ازجزایر واقع دردریای اژه میباشد و درشمال مجاورباخاك‌کشورهای‌آلبانی، یوگوسلاوی، بلغارستان ، وازشمال‌شرقی همسایه‌بخش اروپائی‌کشورترکیه‌است‌بمساحت ۱۳۰/۴۰۰ کیلومترمربع و دارای ۸/۲۶۰/۰۰۰ جمعیت و دارای سلطنت مشروطه پارلمانی ، پایتخت آن شهر قدیمی وتاریخی آتن و ازشهرهای دیگر آن سالونیك در درجه اول است .

یونان‌که نام اصلی آن (هلنا) است قدیم ترین مهد تمدن باستان بود و درتمام دوره‌های قبل‌از میلاد مسیح ومدتها پس‌ازآن مرکزعلوم وفرهنگ مغرب‌زمین بوده و فلاسفه‌ای مانند :

ارسطو ـ سقراطـ افلاطون، ازآن‌سرزمین برخاسته‌اند ومردم اروپا خودرا مدیون تمدن وفرهنگ قدیم این کشورمیدانند ، در دوره قدرت پادشاهان هخامنشی درایران‌کشور یونان زیر استیلای نظامی آنان بود و اسکندر مقدونی با استفاده ازمردم این‌کشور، پایتخت هخامنشی‌را درفارس بانتقام لشکرکشی‌های ایران به یونان آتش زد .

یونان‌کشوری کشاورزی‌است‌ومحصولات‌عمده آن‌غلات ، انگور، شراب، توتون‌ومرکبات است ، معادن مهم آن آهن ، روی ، مس ومرمر وصنایع آن بیشتر ازنوع صنایع دستی ظریف است و درصنایع جدید ترقی نکرده است .

فصل پنجم

اوضاع عمومی کشورهای جهان

درباره زمین

کره زمین بمساحت ۵۳۰ ملیون کیلومترمربع وسه میلیارد ونیم جمعیت است . سن‌زمین درحدود ۴ میلیاردو ۵۰۰ هزارسال ودارای پنج اقیانوس عظیم که مساحت کل آن‌ها بالغ‌بر ۳۶۵ ملیون کیلومترمربع‌ومساحت کل‌خشکیها بالغ بر ۱۴۸ ملیون کیلومترمربع یعنی‌درحدودیک‌چهارم اقیانوسها است. حجم زمین ۱۰۸/۲۸۳/۱۳۱ کیلومترمکعب ووزن آن درحدود ۶ کاترلیون‌تن و وزن مخصوص آن ۵/۵۲ میباشد .

قطر زمین ازخط استوا ۱۳۷۵۵ کیلومتر و ازقطبین ۱۲/۷۱۳ کیلومتر وطول خط‌استوا ۴۰/۰۷۵ کیلومتر وطول نصف‌النهار زمین ۴۰/۰۰۳ کیلومتر وشعاع متوسط آن ۶۳۷۰ کیلو متر است .

بلندترین نقطه درسطح زمین اورست ۸۸۸۵ متر وگودترین نقطه در روی زمین درکنار بحرالمیت ۲۹۲ متروگودترین‌دریاهادراقیانوس آرام مجمع‌الجزایر فیلیپین درحدود ۱۱۵۳۱ متر عمق دارد وفاصله متوسط زمین ازماه ۳۸۴/۴۴۶ کیلومتر است .

کره هوا

کره هوا مانندااقیانوسی اطراف‌زمین‌را فراگرفته و درارتفاع ۲۰۰ کیلومتری بسیاررقیق وبدوطبقه تروپوسفر (منطقه ایجاد ابر) به ضخامت ده‌کیلومتر وطبقه دوم استراتوسفر یا منطقه سردوبدون ابر وتغییرات بضخامت ۱۵۰ کیلومتر ومنطقه آبها یا هیدروسفر در حال حاضر در حدود $\frac{۷}{۱۰}$ سطح زمین را فراگرفته و عمق متوسط‌کلیه‌آبهای زمین درحدود چهل‌کیلو متر است .

شرکت جغرافیائی و کارتوگرافی ایران

BORROWER'S NO.	ISSUE DATE	BORROWER'S NO.	ISSUE DATE

ساختمان درونی زمین

قسمت‌خشکیها (نیتوسفر)وپوشش سطحی بدوقسمت برونی ودرونی تقسیم میشود : منطقه برونی قسمت اعظم قاره‌های پنجگانه گیتی را دربر گرفته و از گرافیت وسنگهای اسید تشکیل‌شده وقسمت درونی نیز ازپوستهٔ گرافیت فوق‌سنگین‌تر وشامل طبقات زیرقاره‌ها و کف‌اقیانوسهاجنس آن بازالت وضخامت هردوپوسته ۳۰ کیلومتر است. قسمت داخلی یا منطقه گرم در زیر پوسته داخلی قرار دارد و ازسیلیکات منیزیوم و آلومینیوم بصورت مذاب تشکیل شده و ضخامتش درحدود ۱۲۰ کیلومتر باحرارتی معادل ۱۶۰۰ تا ۲۰۰۰ سانتیگراد وفشاری نزدیك ۸۰۰هزار اتمسفر می‌باشد واین طبقه را سیماگویند .

قاره‌های پنجگانه

قاره آسیا

مساحت بزرگترین قاره‌های زمین یعنی آسیا بالغ برچهل وچهارملیون و دویست هزار کیلومترمربع وطول محیط آن درحدود ۷۰/۰۰۰ کیلومترمیباشد . ارتفاع متوسط‌آسیا ازسطح دریا ۹۶۰ متر و بلندترین قله این قاره درسلسله کوه‌های هیمالیا اورست ۸۸۸۵ متر است . طویل‌ترین رودخانه‌های آسیا یانك‌تسه‌کیانك بطول ۵۵۵۳ کیلومتر وبزرگترین دریاچه‌های آن دریاچه خزر یا دریای مازندران بمساحت ۴۲۴/۰۰۰ کیلومترمربع میباشد . طول راه‌آهن قاره آسیا ۱۷۵۰۰۰ کیلومتر وطول راه شوسه دراین قاره بالغ بر ۱/۵۰۰/۰۰۰ کیلومتراست .

قاره اروپا

اروپا بمساحت ۱۰ ملیون کیلومترمربع وجمعیت آن‌بالغ بر۵۶۵ ملیون واقع درنیمکره شمالی که درشمال آن اقیانوس منجمد شمالی ودرمغرب آن اقیانوس اطلس و جنوب آن دریای مدیترانه و ازمشرق مجاور سرزمین آسیا است .

اروپادارای‌بیست کشورجمهوری‌وهفت کشورسلطنتی‌ویك‌دوك‌نشین‌ودو کشور کوچك‌است.

قاره افریقا

مساحت این‌قاره ۲۴/۸ ملیون‌کیلومترمربع‌وطول محیط آن درحدود ۳۰۵۰۰ کیلومتر وارتفاع متوسط ۷۵۰ متر وبلندترین‌کوه آن‌کلیمانجارو بارتفاع ۵۸۹۵ متر است‌وطویلترین رودخانه آن نیل بطول ۶۶۷۱ کیلومتر ومساحت بزرگترین دریاچه‌های آن ویکتوریا ۶۸۱۰ کیلومترمربع وطول راه‌آهن‌های آن ۷۱۰۰۰ کیلومتراست .

امریکا

قاره امریکا بهشه قسمت شمالی‌وجنوبی ومرکزی تقسیم میشودمساحت کل‌امریکای‌شمالی‌و مرکزی ۲۴/۲۷۹/۰۰۰ کیلومترمربع واقع‌درنیمکره شمالی و ۲۵۱/۰۵۳/۰۰۰ نفرجمعیت است

وامریکای‌شمالی‌یاکشورهای متحده شمالی بشکل‌مثلث درمرکز دریاچه‌عظیم سوپربور ومیشیگان وسن‌لوران مرکزآن واشنگتن وبزرگترین‌کشورمتمدن جهان شامل ۳۳ ملیون مهاجر اروپائی و ۱۲۱ ملیون آسیائی و۴ ملیون ملل متفرقه . امریکا از ۵۰ کشور یا ایالت که در امور خود استقلال دارند تشکیل شده و رئیس‌جمهورآن هرچهارسال یکمرتبه با رای اکثریت بامعاون خود انتخاب میشود ، و شهرهای مهم دیگر آن ، نیویورك پرجمعیت ترین شهر جهان ، و جمعیت آن باحومه۱۳ ملیون، سن‌لویی- دترویت- بستن - بالتیمور - شهکاگو - فیلادلفیا- لس‌آنجلس واقع دزایالت کالیفرنیا - اورلئان جدید - سانفرانسیسکو وچارلستون که هریك از این شهرها جمعیتش از یك ملیون بیشتر است .

امریکای جنوبی

این‌قاره‌بمساحت ۱۷/۸۴۲/۰۰۰ کیلومترمربع‌درنیمکره‌جنوبی‌وبالغ‌بر ۱۳۷/۳۴۷/۰۰۰ نفرجمعیت است . رودهای معروف آن آمازون - بارانا - سانفرانسیسکو - اربنوکو - شامل کشورهای مهم کلمبی- بولیوی- پرو - شیلی - برزیل - پاراگوای - اوراگوای - و آرژانتین.

جزایر اقیانوس کبیر

جزایرملانزی شامل مجمع‌الجزایر بیسمارك پایتخت آن پرت مورسی جمعیت آن ۱۸۸۱ ملیون نفراست دوم جزایر سلیمان مستعمره انگلستان پایتخت آن جنیارا و دارای ۱۶۴۴۱۶ نفر جمعیت است. سوم جزایرهیبرید جدید مستعمره مشترك فرانسه وانگلیس پایتخت‌آن‌برت‌ویلا دارای ۶۰/۷۷۴ نفرجمعیت است . چهارم جزایر فیجی ، مستعمره انگلستان وپایتخت‌آن‌مودا و دارای ۴۲۱۰۰۰۰ نفرجمعیت است .

جزایر **مکرونزی** شامل جزیره ماریان پایتخت‌آن‌آگانا ودارای ۶۶۹۱ نفرجمعیت‌است. دوم جزایر **مارشال** پایتخت‌آن تزوك مستعمره امریکا وجزایر**ژیلبرت** مستعمره انگلیس پایتخت آن تارادا ، با ۳۴۴۲۴ نفرجمعیت .

جزایر «پولینزی» شامل جزایر بسیارمانند : جزایر «هاوائی» و جزایر «الیس» وجزایر «تنگا» وجزایر ساموآوری و ازایر و «مارکیز» و مجمع‌المجزایر «توآموتو» و جزایرسوسیته و جزایر کوك .

اقیانوسیه

زمانی‌بود که مسافرت‌بکشورهای‌دوردست‌و گردش‌بدور کره زمین‌جزبرای‌معدودی‌میسر نبود اما امروزچنین‌نیست‌وهرکس‌شوروشوق جهانگردی‌درسرداشته‌باشد راهی‌را دورنمی‌شناسد و کم‌کم احساس می کندکه کره ارض‌آنقدرها هم که‌گفته‌اند ونوشته‌اند پهناورنیست .

با این‌وجوددیدنی‌های‌دنیا تمامی‌ندارد سرعت شهرهارا به یکدیگرنزدیك‌می کنندولی‌وقتی بخود شهر رسیدیم در کارتماشای دیدنی‌ها وضمنان باوضع مردمان سفردوست‌قرنهای‌پیش چندان تفاوتی‌ندارد ومی‌توانیم‌مطمئن‌باشیم‌که عصرماشین بمکس آنچه‌معروف شده است - بکارلدت‌بردن ازجهان هیچ آسیبی نرسانده است .

دراقیانوسیه ، اندونزی - استرالیا وجزایر پولینزی را حتما باید دید سفربدین سرزمین «مدروز» جهانگردی‌شده است. زیرا راه رسیدن‌بدانها از کشورهای افسانه‌ای هند واگرازآنطرف بیایند ژاپن وچین می گذرد وتازه وقتی مثلادر اندونزی بسرمی‌برید حس می کنید که دنیائی از

دیدنی‌هارا درنزدیکی خود دارید می‌توانید جزیره‌های اقیانوسیه را یکی‌یکی بگردید و تا دل اقیانوس آرام پیش روید .

اندونزی : سر زمین خدایان اندونزی از چند هزار جزیره بزرگ و کوچک تشکیل شده است که همه آنهارا مجمع‌الجزایرخدایان می‌نامند . این جزایر عبارتند ازجاوه ، سوماترا ، برنئو، مالی وسپایس وسه هزار جزیره کوچك دیگر که هلالی‌را بطول چهارهزاروپانصدکیلومتر قشکیل می‌دهند. دراین سرزمین پهناور نژادهای گوناگونی بسر می‌برند بطوریکه می‌توان گفت هرجزیره تمدن وآداب و رسوم خاصی بخود دارد . گیاهان وجانوران مختلفی دراین جزیره‌ها رشد ونموکرده‌اندکه باز ازلحاظ گوناگونی انواع درجهان کم‌نظیرند.

جاوه ـ جزیره پهناوروزیبائی‌است که‌شهرمعروف‌جاکارتا درآن واقع است ودراینجاست که می‌توانید خوراکهای مخصوص اندونزی را بچشید ولذت ببرید .

اما اگر بدین شهررفتید فراموش نکنیدکه حتما سری به‌بوگور بزنیدکه در دامن دوکوه آتش‌فشان قرار دارد. کوههائی که بعکس سایر آتش‌فشانهای جهان خاموش نیستند و دود و دم آنها دائما براه است . نام یکی ازین دو کوه «پنج رنگ» است وازهمین‌جا بیاد داشته باشیدکه تمدن اندونزی وبعضی اززبان‌های آن با تمدن ایران و زبان فارسی وجوه اشتراك زیاد دارد.

سولو جائی‌است که رقصهای‌بدویوسه‌ریمپی آن معروف است وتماشای این رقصها شمارا چنان محظوظ خواهدکردکه برای هنرپیشگان دست‌فراوانی خواهید زد . ضمنا خیمه‌شب‌بازیهای جاوه‌که درآن عروسکهای چوبی بکار می‌برند بسیار معروف است . در جاوه پارچه‌های لطیفی می‌بافندونقش‌های زیبائی برآنها می‌اندازند که به باتیك معروف است و علاوه براین پارچه‌ها جواهر ومصنوعات فلزی یادگارهائی هستندکه می‌توانید از سفر باندونزی سوقات بیاورید . فراموش نکنیدکه درشهر جاوه برای خرید به «بازارشب» برویدکه درآن مشتریان در پر تونور چراغ قوه یا مشعل‌های کوچك کالاهارا مشاهده می کنند و می‌خرند .

سوماترا ـ جزیره آتش‌فشانهای خاموش است و دریاچه‌های پهناورکه تخته‌سنگهای‌عظیم درمیانشان سربدر آورده‌اند .

برنئو بزرگترین جزیره اندونزویست و ازجنگلهای سرسبزی پوشیده شده که مخصوص مناطق حاره است . بسیاری ازاین جنگل‌ها بقدری انبوه و وحشتناك است که هنوزهم پای هیچ انسانی بدرون آنها نرسیده است .

بالی جزیره شگفت‌انگیز وزیبائی است‌ویکی ازنقاطی بشمار می‌رودکه هنوز تمدن جدید درقسمت اعظم آن رواج نیافته است ومردم آداب و رسوم باستانی خودرا محفوظ داشتناند .

مردم این سرزمین آرایش ، موسیقی ورقص را اساسی‌ترین زندگی می‌شمارند .

نفوذ تمدن‌وفرهنگ‌هندودربالی نفوذ قابل توجهی است وپیروان این آئین معابدبزرگی دراین‌جا وآنجای جزیره بالی برپاکرده‌اندکه‌گنجیار ازجمله معروفترین آنهاست .

مشاهده وقص‌دوشیزگانی که ازکودکی تعلیم گرفته‌اند وتماشای حرکات زیبایشان وملاحظه

عادت آنان برقص چیزیست که ازسفراندونزی درخاطرها می‌ماند وهرگز فراموش نمی‌شود.

رقاصه‌های این کشور قادرند تا ساعتها بی‌احساس خستگی دربرابر شما برقصند و شمارا مسحور هنرنمائی‌های خویش‌سازند .

استرالیا کشور جوانیست. وهمین جوانی چیزیست که بمحض ورود توجه شمارا بسوی خود می کشد ، دراین دیار شهرها، روستاها ومراکز عظیم صنعتی بوجود آمده است وروزبروز گسترش می‌یابد .

فرهنگ‌وتربیت‌اجتماعی دراسترالیابه فرهنگ وتربیت اروپائی وآمریکائی‌بسیارنزدیک است وشماکه بدین دوفرهنگ خوگرفته‌اید دراسترالیاکمتر احساس غربت می کنید .

سیدنی بزرگترین‌شهراسترالیاست و درحدود دوملیون نفرجمعیت دارد. منظره این شهر منظره فوق‌العاده بدیعی است درکنار خلیج‌بزرگی قرار دارد وپلاژهای جلو وکوهستانهای‌پشت آن بسیاردلپذیر است. درجهان کشتی‌رانی سیدنی بندر بزرگی بشمار می‌رود ومیزان فعالیت‌آن را با بنادری نظیر نیویورك مقایسه می کنند .

درسیدنی عمارتهائی که پس‌از جنگ بین‌المللی دوم بنا کرده‌اند درکنار بناهای قدیمی قیافه خاصی‌بشهربخشیده است. درساختمان‌شهرتقلید فوق‌العاده‌ای ازلندن شده است وبهمین‌جهت اگرلندن را دیده باشید در «ردفین» سیدنی خیال میکنید که درهایدپارك هستید و این احساس موقعی بیشترمی‌شودکه می‌بینید اسامی خیابانها وچهارراه‌ها وکوچه پس‌کوچه‌ها همان اسم‌هائی است‌که درلندن وجود دارد .

پایتخت‌استرالیا ،کانبر است که‌درجنگلهای انبوه نزدیك آن دانشگاه برشکوه ومعتبری ساخته‌اند .

ملبورن دومین شهربزرگ استرالیاست و تقریبا درنزدیکی رشته جبال آلپ استرالیا قرارگرفته است وبواسطه تفرجگاههای مجهز یکی از بهترین‌گردشگاههای تابستانی سفردوستان جهان است .

هوبارت مرکزجزیره تاسامنی تا ملبورن‌یکساعت راه است (ازطریق هوا) دراین جزیره جاده‌های خوب وپلاژهای زیبا ومناظربهجت‌افزائی هست که‌نظیرآن جز درایرلند درکمتر نقطه‌ای ازجهان وجود دارد .

آدلائید دراسترالیای‌جنوبی ازنظرسکوت‌وآرامش وخیابانهای پهن شهر نمونه‌ای بشمار می‌رود استراحت‌وتفریح‌درپلاژهای‌برآفتاب وتفریحگاههائی که درپای‌کوههای نزدیك آن بوجود آمده ، رواج فراوان دارد و راه‌آهن سرتاسری استرالیا نیز ازاین شهرمی‌گذرد .

درمورد راه‌آهن‌سرتاسری استرالیا ـ پیش‌ازسوارشدن‌بقطارهای آن ـ این نکته را بدانید که درراه آن هیچ پیچ وخمی وجود ندارد وباید خودرا آماده کنید که ۵۰۰ کیلومتر راه را بصورت یك خط مستقیم طی نمائید .

داروین شهریست درشمال استرالیاکه نام خودرا از داروین دانشمند معروف بارث‌برده

است . شکارگاههای نزدیك اینشهرمجلل است برای مشاهده انواع و اقسام جانورانی که احتمالا هنوز دانشمندان نیزفرصت پرداختن بدانهارا نیافته‌اند .

سرزمین دست نخورده آرنهم نیز تا این شهر فاصله‌ای ندارد . دراین سرزمین بومیان استرالیا هنوز زندگی اولیه خودرا حفظ کرده‌اند وتن بتمدن جدید نداده‌اند و اگر بمطالعه در جامعه‌شناسی وبخصوص شکل جوامع ابتدائی علاقمند باشید ، جائی بهتر از این سرزمین بدست نخواهید آورد .

مساحت اقیانوسهای جهان

	مساحت	عمق
اقیانوس کبیر	۶۴ ملیون میل مربع	۱۳۴۲۵ پا
اقیانوس اطلس	۳۱/۸۱۵/۰۰۰ میل مربع	۱۲۸۸۰ پا
اقیانوس هند	۲۵/۳۰۰/۰۰۰ میل مربع	۱۳۰۰۲ پا
اقیانوس منجمد شمالی	۵/۴۴۰/۲۰۰ کیلومترمربع	۴۶۸۸ پا
دریای مدیترانه	۱/۱۴۵/۱۰۰ کیلومترمربع	۴۶۸۵ پا
دریای کارائیب	۱/۰/۴۹/۵۰۰ ملیون	۸۶۸۵ پا
دریای اختسك	۶۱۳۸۰۰ کیلومترمربع	۲۷۴۹ پا
خلیج هودسون	۴۷۵۸۰۰ کیلومترمربع	۴۲۰ پا
دریای شمال	۲۲۲۰۰۰ کیلومترمربع	۳۰۸ پا
دریای سرخ	۱۶۹۰۰۰ کیلومترموبع	۱۶۱۱ پا
دریای بالتیك	۱۶۳/۰۰۰ کیلومترمربع	۱۸۰ پا

مساحت قاره‌ها

مساحت قاره آسیا	۴۴ ملیون کیلو متر مربع
مساحت قاره اروپا	۱۰ » » » »
مساحت قاره افزیقا	۳۰ » » » »
مساحت قاره امریکا	۴۲ » » » »
مساحت قاره استرالیا	۹ » » » »

جمعیت قاره‌ها

جمعیت قاره آسیا	۱/۵۶۶/۰۰۰/۰۰۰ نفر
جمعیت قاره اروپا	۵۶۵ ملیون نفر
جمعیت قاوه افریقا	۳۳۵ » »
جمعیت قاره امریکا	۳۵۷ » »

جمعیت اقیانوسیه	۱۳	ملیون نفر
جمعیت استرالیا	۱۰	» »

قطب جنوب

مساحت آن بالغ بر ۱۶ ملیون کیلومترمربع وسکنه زمستانی آن ۷۰۰ نفر و درتابستان تا ۷۰۰۰ نفربالغ می‌گردد و دراین منطقه پایگاه‌های تحقیقاتی کشورهای آرژانتین ـ شیلی ـ فرانسه ـ زلاندجدید ـ بریتانیای کبیر ـ ایالات متحده امریکای شمالی دائر است .

اوضاع طبیعی جهان

دریاهای معروف جهان

دریا	موقعیت	منطقه
دریای مدیترانه	درشمال افریقا وجنوب اروپا	درمنطقه اقیانوس اطلس
» آدریاتیک	درشرق ایتالیا درمغرب یوگسلاوی	» » »
» بارنتس	درشمال روسیه	» » منجمدشمالی
» سفید	درجنوب‌دریای بارنورس	» » »
» بالتیک	درشمال لهستان وجنوب سوئد	» » اطلس
» شمال	درمشرق انگلستان وشمال هلند	» » »
» ایرلند	درمغرب انگلستان ومشرق‌ایرلند	» » »
» یونان	درمغرب یونان وجنوب شرقی ایتالیا	» » »
» اژه	درمغرب ترکیه ومشرق یونان	» » »
» سیاه	درشمال ترکیه وجنوب روسیه	» » »
» آزوف	درشمال دریای سیاه	» » »
» تیرنین	درمغرب ایتالیا وشمال جزیره سیسیل	» » »
» لیگوریا	درشمال غربی ایتالیا وشمال جزیره‌کرس	» » »
» مرمره	درشمال شرقی دریای اژه وجنوب دریای سیاه	» » »
» کرت	درجنوب دریای اژه	» » »
» کارا	درشمال سیبری وجنوب اقیانوس منجمدشمالی	» » منجمدشمال
» عمان	درجنوب ایران وشرق خلیج‌فارس	» » هند
» سرخ	درمغرب عربستان سعودی مشرق آفریقا	» » »
» اندامان	درشمال سوماترا ومغرب شبه جزیره مالاکا	» » ۱.۲

دریای	چین‌جنوبی	درشمال برنئو وجنوب چین	درمنطقه اقیانوس آرام
»	لاپته ویخ	درشمال سیبری وجنوب اقیانوس منجمدشمالی	» » منجمدشمالی
»	کورال	درشمال شرقی استرالیا	» » آرام
»	اسکوتیا	درجنوب شرقی آرژانتین	» » اطلس‌جنوبی
»	جاوه	درشمال	» » آرام
»	فلور	درشرق دریای جاوه	» » آرام
»	سلب	درشمال شرقی برنئو	» » »
»	سولو	درشمال دریای سلب	» » »
»	اختسک	درشمال شرقی سیبری	» »منجمدشمالی
»	برینگ	درشمال دریای اختسک	» » »
»	ژاپن	درمغرب ژاپن ومشرق کره	» » آرام
»	زرد	درمشرق چین	» » »
»	چین‌شرقی	درجنوب دریای زرد	» » »
»	باندا	درشمال شرقی دریای فلور	» » »
»	سادو	درجنوب شرقی دریای فلور	» » »
»	تیمور	درمشرق دریای سادو وشمال استرالیا	» » »
»	آرافورا	درمشرق دریای تیمور شمال استرالیا	» » »
»	کرام	درشمال دریای باندا	» » »
»	ملوك	درشمال دریای کرام	» » »
»	تاسمانی	درمغرب زلاندجدید وجنوب‌شرقی‌استرالیا	» » »
»	کارائیب	درشمال غربی امریکای جنوبی	» »اطلس‌شمالی
»	بوفورت	درشمال غربی کانادا	» »منجمدشمالی
»	گرینلند	درمشرق جزیره‌گرینلند	» » »
»	لینکلن	درشمال غربی گرینلند	» » »
»	بلینگ‌شوزن	دراقیانوس منجمد جنوبی	» »منجمدجنوبی

تنگه‌ها و کانالها و ترعه‌های معروف جهان

۱ ـ تنگه جبل‌الطارق‌درجنوب‌اسپانیادریای مدیترانه‌را به اقیانوس اطلس وصل‌میکند.

۲ ـ کانال شمال درشمال‌شرقی ایرلند شمالی اقیانوس اطلس‌را به دریای ایرلند وصل می‌کند.

۳ ـ کانال مانش درجنوب شرقی انگلیس دریای مانش‌را به دریای‌شمال وصل‌میکند.

۴ ـ کانال سنت‌جرج‌درمغرب‌انگلستان اقیانوس اطلس را به دریای ایرلند وصل‌میکند.

۵ - بغازبوسفور درشمال غربی ترکیه دریای‌سیاه را به دریای مرمره وصل میکند.

۶ - تنگه داردانل درشمال غربی ترکیه دریای مرمره را به دریای آزوف وصل‌میکند.

۷ - تنگه مسینا درجنوب غربی ایتالیا دریای تیرنین را به دریای یونان وصل‌میکند.

۸ - تنگه اوترانتودرجنوب‌شرقی‌ایتالیا دریای آدریاتیک‌را بدریای یونان‌وصل میکند.

۹ - کانال سوئز درشمال‌شرقی مصر دریای مدیترانه را بدریای سرخ وصل میکند .

۱۰- باب‌المندب درجنوب غربی عربستان دریای سرخ را به خلیج عمان وصل‌میکند.

۱۱- تنگه هرمز درجنوب ایران دریای عمان را بخلیج فارس وصل میکند .

۱۲- تنگه مالاکا درشمال شرقی‌سوماترادریای اندامان را بدریای‌چین جنوبی‌وصل‌میکند

۱۳- تنگه ماکاسار درشرق برنئو دریاهای جاوه وفلور را بدریای سلب وصل‌میکند .

۱۴- تنگه کره درجنوب‌شرقی کره دریای ژاپن را بدریای چین شرقی وصل‌میکند.

۱۵- تنگه پروس درشمال ژاپن دریای ژاپن را بدریای اختسک وصل میکند .

۱۶- تسوکاروکائی کیودرشمال‌جزیره هون‌شیودریای‌ژاپن‌را باقیانوس آرام وصل‌میکند.

۱۷- کانال موزامبیک درغرب ماداگاسکار اقیانوس هند جنوبی‌را باقیانوس هندشمالی وصل میکند

۱۸- تنگه لورس درشمال استرالیا دریای‌آرافور را به دریای‌کورال وصل میکند.

۱۹- باب‌برینگ درغرب آلاسکا اقیانوس‌منجمدشمالی‌را به دریای برینک وصل‌میکند.

۲۰- تنگه هودسون درشمال شرقی‌کانادا اقیانوس اطلس‌را به‌خلیج هودسون‌وصل‌میکند.

۲۱- تنگه داویس‌درجنوب‌غربی‌گرینلنداقیانوس اطلس را به اقیانوس منجمدشمالی‌وصل می‌کند .

۲۲- تنگه فلوریدا درجنوب فلوریدای امریکااقیانوس اطلس را به خلیج مکزیک‌وصل می‌کند .

۲۳- کانال یوکاتان درمغرب کوبا دریای کارائیب را به خلیج مکزیک وصل می‌کند.

۲۴-کانال پاناما درمرکز کشورپاناما اقیانوس کبیررا با اقیانوس اطلس وصل‌میکند.

۲۵- تنگه‌کابو درشمال شرقی‌کانادا اقیانوس اطلس را به خلیج لاور وصل میکند.

۲۶-کانال بل‌ایسلند درشمال شرقی‌کانادا اقیانوس اطلس را به خلیج لاور وصل‌میکند.

۲۷- تنگه ماژلان درجنوب آرژانتین اقیانوس اطلس را به اقیانوس‌کبیروصل‌میکند.

۲۸- تنگه اسکاژراك درشمال دانمارك دریای شمال‌را به دریای بالتیك وصل میکند.

دریاچه‌های بزرگ جهان

۱ - دریای خزر شمال ایران ، جنوب روسیه آسیا ۱۵۲۲۴۹ میل مربع مساحت با ۳۲۱۵ فوت عمق .

۲ - سوپریور شمال امریکا ، جنوب کانادا امریکای شمالی ۳۱۸۲۰ میل مربع مساحت با ۱۳۳۳ فوت عمق .

۳ - ویکتوریاشرق‌افریقای‌مرکزی‌افریقا ۲۶۸۲۸ میل مربع مساحت با ۲۷۰ فوت‌عمق.

۴ ـ ارال شوروی آسیا ۲۵۶۵۹ میل مربع مساحت با ۲۲۳ فوت عمق .

۵ ـ هورن شمال امریکا ، جنوب کانادا امریکای شمالی ۲۲۰۱۰ میل مربع مساحت با ۷۵۰ فوت عمق .

۶ ـ میشیگان شمال امریکا ، امریکای شمالی ۲۲۴۰۰ میل مربع مساحت با ۹۲۳ فوت عمق

۷ ـ تانگانیکا شرق افریقای مرکزی ۱۲۷۰۰ میل مربع مساحت با ۴۷۰۸ فوت عمق .

۸ ـ بایکال روسیه آسیا ۱۲۱۶۲ میل مربع مساحت با ۵۷۱۲ فوت عمق .

۹ ـ گریت‌بیر (خرس بزرگ) شمال‌کانادا امریکای شمالی ۱۲۰۰۰ میل مربع‌مساحت با ۲۸۰ فوت عمق .

۱۰ـ نیاسا جنوب‌شرقی افریقا ۱۱۶۰۰ میل مربع مساحت با ۱۲۲۶فوت‌عمق.

۱۱ـ گریت‌سلیو (برده بزرگ) کانادا امریکای شمالی ۱۱۱۷۰ میل مربع مساحت با ۵۳۵ فوت عمق .

۱۲ـ چاد افریقای جنوبی آفریقا ۹۹۴۶ میل مربع مساحت با ۲۳ فوت عمق .

۱۳ـ اری‌شمال امریکا جنوب کانادا امریکای‌شمالی ۹۶۲۰ میل مربع مساحت با۲۰۱ فوت عمق .

۱۴ـ وی‌نیپگ‌جنوب کاناداامریکای‌شمالی ۹۰۹۴ میل مربع مساحت با ۲۰۴فوت‌عمق .

۱۵ـ انتاریو شمال امریکا جنوب کانادا امریکای شمالی ۷۵۲۰ میل مربع مساحت با ۷۷۸ فوت عمق .

۱۶ـ بالخاش روسیه آسیا ۷۱۱۸ میل مربع مساحت ۸۷ فوت عمق .

۱۷ـ لادوگا شمال شرقی روسیه اروپا ۷۰۰۰ میل مربع مساحت ۷۳۸ فوت عمق .

۱۸ـ اونگا شمال شرقی روسیه اروپا ۳۸۱۹ میل مربع مساحت ۳۶۱ فوت عمق .

۱۹ـ تی‌تی کاکا مشرق پرو ـ مغرب بولویا امریکای جنوبی ۳۱۴۱ میل‌مربع مساحت‌با ۱۲۱۴ فوت عمق .

۲۰ـ نیکاراگوا درنیکاراگواامریکای مرکزی ۳۰۸۹ میل‌مربع مساحت ۲۳۰فوت‌عمق.

۲۱ـ تاباسکاکانادا امریکای شمالی ۳۰۵۸ میل‌مربع مساحت ۴۰۷ فوت‌عمق .

۲۲ـ رودولف افریقای شرقی افریقا ۲۴۷۳ میل‌مربع مساحت کم‌عمق .

۲۳ـ رین‌دیر کانادا امریکای شمالی ۲۴۴۴ میل‌مربع مساحت کم‌عمق .

۲۴ـ اورمیه (رضائیه) ایران آسیا ۲۳۱۷ میل مربع مساحت ۴۹ فوت عمق .

۲۵ـ دانرن سوئد اروپا ۲۲۴۱ میل مربع مساحت ۳۲۲ فوت عمق .

۲۶ـ گریت‌سالت امریکا امریکای شمالی ۱۸۰۰ میل مربع‌مساحت ۱۵/۲۵ فوت‌عمق.

۲۷ـ کوکونور چین آسیا ۱۶۳۰ میل‌مربع مساحت .

۲۸- آلبرت در اوگاندا آفریقا ۲۰۴۶ میل مربع مساحت ۱۸۰ فوت عمق .

۲۹- وان درترکیه آسیا ۱۴۵۳ میل مربع مساحت کم‌عمق .

۳۰- لمان درسویس - اروپا .

۳۱- ماژیور درایتالیا - اروپا .

۳۲- نوشاتل درسویس - اروپا .

۳۳- ژنو درسویس - اروپا .

۳۴- بحرالمیت دراسرائیل - آسیا .

رودهای مهم جهان

نام‌رود	محل	سرچشمه	مصب	طول به‌کیلومتر
آمازون	امریکای جنوبی	آند	اقیانوس اطلس	۶۴۸۰
کنگو	افریقا	کاتالکا	» »	۴۶۴۰
می‌سی‌سی‌پی	امریکای شمالی	رشوز	خلیج مکزیک	۶۲۳۰
زامبز	افریقا	کاتانک	اقیانوس هند	۲۶۶۰
لنا	آسیا	کوه‌بایکال	اقیانوس منجمدشمالی	۴۳۲۰
مکونک	هندوچین	هیمالیای‌شرقی	دریای چین	۴۵۰۰
نیجر	افریقا	توناجالون	خلیج گینه	۴۱۶۰
ولگا	اروپا	فلات‌والدائی	دریای مازندران	۳۶۹۰
براهمایوترا	آسیا	هیمالیا	خلیج بنگال	۲۹۶۰
کنک	آسیا	»	» »	۲۷۰۰
دانوب	اروپا	آلپ‌شمالی	دریای سیاه	۲۸۵۰
سند	آسیا	هیمالیای‌غربی	اقیانوس هند	۳۱۸۰
پچورا	اروپا	اورال	دریای بارنتس	۱۸۱۴
ارانز	افریقا	کوه‌دراکنبرك	اقیانوس‌اطلس	۱۸۶۰
نیل	افریقا	افریقای‌مرکزی	دریای مدیترانه	۶۴۵۰
هوانگهو	آسیا	چین غربی	دریای زرد	۴۸۴۰
جیحون (آمودریا)	آسیا	آلاتی	دریای آرال	۲۶۰۰
سیحون سیردریا	آسیا	کوه‌های قفقاز	»	۲۹۸۲
سن	اروپا ـ فرانسه	وژ	دریای مانش	۷۷۶
تایمز	انگلستان	ولدمیل	دریای شمال	۷۳۸

اسامی قلل و کوه‌های مهم جهان

نام‌قله	نام رشته‌کو	محل	ارتفاع به‌متر
اورست	هیمالیا	نپال	۸۸۸۴

نام قله	نام رشته‌کوه	محل	ارتفاع به‌متر
گودوین	قره‌قرم	کشمیر	۸۶۱۱
کونگور	پامیر	تبت	۷۶۶۵
آگونگاگوا	آند	آرژانتین	۶۹۶۰
توپونکاتو	آند	شیلی	۶۸۰۰
ماک‌کینسلی	آلاسکا	الاسکا	۶۱۹۰
لوتکان	کاسکید	کانادا	۵۹۶۵
کلیمانجارو	کلیمانجارو	نانکانیکا	۵۹۳۰
دماوند	البرز	ایران	۵۶۷۱
البرز	قفقاز	شوروی	۵۶۳۲
دنا	فارس	ایران	۵۲۰۰
کنسیا	کنسیا	کنسیا	۵۱۹۵
هومبولد	مانشان	چین	۵۱۸۰
آرارات‌بزرگ	ارمنستان	ترکیه	۵۱۶۵
رونزوری	اوگاندا افریقا	اوگاندا	۵۱۲۵
کارشتز	مونت‌نوادادا	گینه‌نو	۵۰۰۰
مکیوجیف	کامچاتکا	شوروی	۴۰۸۷
سون‌بلان	آلپ	اروپا ـ فرانسه	۴۶۰۷
بیلوکا	آلتائی	شوروی	۴۵۴۰

آتش‌فشانهای جهان

تقریباً درحدود ۴۳۰ آتش‌فشان (۲۷۵ در نیمکرهٔ شمالی و۱۵۵ در نیمکرهٔ جنوبی) در جهان وجود دارد که آتش‌فشانی آنها یا ثبت تاریخ شده و یـا دیده شده است . از ۲۵۰۰. آتش‌فشانی ثبت‌شده درتاریخ بیش‌از ۲۰۰۰ آن درمنطقهٔ اقیانوس‌کبیر بوقوع پیوسته درحدود هشتاد آتش‌فشان ازجمله آتش‌فشانهای فعال امروزی ازنوع زیردریائی هستند .

اینک آتش‌فشانهارا درتحت دوعنوان : منطقهٔ اقیـانوسهای اطلس و هند و دیگر منطقه اقیانوس‌کبیر صورت میدهیم :

ناحیهٔ مدیترانه :

ایتالیا : کوه **وزوویوس** درجنوب خاوری ناپل (ارتفاع ۳۸۵۸ فوت) تنهاآتش‌فشان فعال درسرزمین اصلی اروپاست. شهر پمپی درسال ۷۹ میلادی درزیر مواد آتش‌فشانی این‌کوه مدفون‌گردید ، آخرین آتش‌فشانی آن در۱۹۴۴ بود .

سیسیل : کوه **اتنا** درخاورسیسیل(ارتفاع۱۰۷۴۱ فوت) دودهانه ولکان درانفجارهای فوریه ـ مارس ۱۹۴۷ تشکیل داد . درمدت ۵۰ سال سخت‌ترین انفجار آن در نوامبر ۱۹۵۰ تا ژانویه ۱۹۵۱ بوقوع پیوست .

جزائر لیپاری : (درشمال‌سیسیل): کوه **استرومبولی** (ارتفاع درحدود ۳۰۰۰فوت) که به چراغ دریائی‌مدیترانه معروف است و در۱۹۵۶ آتش‌فشانی‌کرد.

منطقهٔ اقیانوس اطلس

جزایرکاناری : **پیکودتیدو**(تنه‌ریف)درجزیره تنه‌ریف (ارتفاع ۱۲۱۹۲ فوت)جزایر کیپ‌ورد (دماغه ورد) : کوه فوگو (متجاوز از ۸۰۰۰ فوت ارتفاع) ـ آتش‌فشانی شدید آن در۱۸۵۷ آخرین آن در۱۹۵۱ .

آیسلند : در ازمنهٔ تاریخی آن حداقل ۲۵ آتش‌فشان فعال دیده شده . این آتش‌فشانها

خیلی با آتش‌فشانهای هاوائی شباهت دارند. آتش‌فشان **اسک‌جا** (۴۶۰۰ فوت) ازهمه بزرگ‌تر است **انتیلهای** کوچک (جزائر هند غربی). **مونت‌پوله** درشمال باختری **مارتی‌نیک** (درحدود ۴۴۰۰ فوت) انفجار سال ۱۹۰۲ آن شهر **سن‌پیر** را ویران کرده در حدود ۴۰۰۰ نفر را تلف نمود.

منطقهٔ اقیانوس هند

جزائر کومورو (درخاورموزامبیک شمالی): آتش‌فشان **کارتالا** (متجاوز از ۸۵۰۰ فوت ارتفاع) از ۱۰۰ میلی دیده میشود. آخرین انفجار آن در۱۹۰۴ بود.

جزیرهٔ رئونیون (درخاور ماداگاسکار): **پیتون دولافورنز** (لوولکان) (۸۶۱۰فوت) مقدار هنگفت **لاو** (مواد آتش‌فشانی) ازآن جریان دارد.

بخش شمال باختری

کامچاتکا: دارای ۱۴ تا ۱۸ آتش‌فشان فعال است آتش‌فشان **اوچفس کایا** (کلوچف) بارتفاع ۱۵۹۱۲ فوت در۱۹۵۴ آتش‌فشانی کرد.

جزایر کوریل: حداقل دارای ۱۳ آتش‌فشان فعال وچندین آتش‌فشان زیردریائی‌است.

ژاپون: حداقل دارای ۳۳ مخرج آتش‌فشانی.

فوجی‌یاما (فوجی‌سان) درجنوب باختری توکیو (۱۲۳۸۵ فوت ارتفاع) شکل خارجی آن متقارن و ازبرف پوشیده و درنزد اهالی‌کوهی مقدس شمرده میشود.

آدزومایاما (۷۷۳۳فوت ارتفاع).

اسامایاما (۸۱۸۲ فوت ارتفاع) دائما فعالیت دارد. انفجار شدید آن در ۱۷۸۳ بوقوع پیوست وآخرین انفجار آن در۱۹۵۵ واقع شد.

جزایر **بونین** (**اوگاساوار**): کوه سوری‌باچی در **ایووچیما** (۵۴۶ فوت) آتش‌فشانی است‌که بخارگوگرد ازآن خارج میشود. برافراشتن پرچم امریکا درقله کوه **سوری‌باچی** یکی ازحوادث جنگ دوم جهانی بود.

مجمع‌الجزایر ساموئا: آتش‌فشانی **سوالی** در ۱۹۰۵ خسارت قابل‌توجه وارد آورد.

نیوافو (قوطی‌حلبی) بین جزائر ساموئا و جزائر فیجی حفره وتنوره‌ئی آتش‌فشانی داردکه‌عمق آن از ۱۰۰۰ فوت زیرسطح‌دریا شروع شده و راس آن ۶۰۰ فوت بالای سطح دریا قراردارد.

جزایر فیلیپین، درحدود یکصد مرکز انفجار درآن قرار گرفته. **هیبوک هیبوک** در جزیره **کامی‌گوئین** درسپتامبر ۱۹۵۰ و بار دیگر در دسامبر ۱۹۵۱ آتش‌فشانی کرده‌که ۷۵۰ نفر دراثر آن تلف یا مفقود شدند وانفجار درخلال سالهای ۱۹۵۲ و۱۹۵۳ نیز ادامه‌داشت.

گروه هاوائی: **مائونالوئا**(۱۳۶۸۰فوت) به«کوه وراز» نیزخوانده میشود وبیش‌از هر آتش‌فشان دیگر (لاو ـ مواد آتش‌فشانی) بیرون میفرسید و بزرگترین کوه آتش فشان جهان

ازلحاظ مقدار مواد خارج‌شده ازآن بحسب مترمکعب است . مساحت دهانه این آتش‌فشان ۳/۷ میل مربع است انفجار عظیم آن در ژوئن ۱۹۵۰ واقع شد ومواد آتش‌فشانی آن تا ۲۵ میل را پیموده به اقیانوس ریخت .

مائوناکی (۱۳۷۹۶ فوت) بلندترین کوه است درگروه بالا .

کیلائوئیا (۴۰۹۰ فوت) دهانه آتش‌فشانی است درکنار مائونالوئا ولی ظاهرا مستقل بوده ارتباطی باآن ندارد ویکی ازآتش‌فشانهای فعال وجالب‌توجه است. وسعت دهانه آن ۴/۱۴ میل مربع است یکبار در۱۹۵۲ و بار دیگر در۱۹۵۵ آتش‌فشانی کرده و خساراتی‌واردآورد.

بخش جنوب باختری

سوماترا : نود آتش‌فشان درآن کشف‌شده که ۱۲ تای آن‌فعالیت دارد. مشهورتر از همه آنها **کراکاتوئا** است که‌دریك‌جزیره کوچك آتش‌فشانی دربغاز **سوندا** واقع‌شده وچندین‌آتش‌فشانی ازآن در۱۸۸۳ بوقوع‌پیوست ویکی‌ازآنها باعث ناپدیدشدن بلندترین **قله** وبخش شمالی‌جزیره گردید . ازاین آتش‌فشان خاك خیلی نرم وگردمانند به طبقات بالای اتمسفر پرتاب شده وبدور زمین‌گردش کرد ، ۳۶۰۰۰ نفر درنتیجه امواج تلف شدند این امواج تا دماغه **هورن** احساس شد. این آتش‌فشان درسالهای ۱۹۲۸ ، ۱۹۵۹ و۱۹۵۳ فعالیت کرد .

زلاند نو: تاراورا درجزیره شمالی(نارت‌ایلند) در۱۸۸۶ انفجار شدید داشت ودریاچه داغی تشکیل داده خساراتی ببار آورد .

نگائوروهو : (۷۵۱۵ فوت) دائما بخار داغ ازآن خارج میشود. انفجارهای عمده آن در۱۹۵۲ - ۱۹۵۴ صورت‌گرفت .

بخش شمال خاوری

منطقه الئوسیان : دارای۳۲ مخرج‌شناخته‌شده وتعدادی مخروطهای آتش‌فشانی‌بی‌فعالیت است .

آلاسکا : ورانگل (۱۴۰۰۵ فوت) **وکاتمائی** (در حدود ۷۵۰۰ فوت ارتفـاع) در۶ ژوئن ۱۹۱۲ **نوواروپتا** انفجاری عظیم‌کرده « دره ده هزار دود» را تشکیل داد .

کالیفرنیا : اورگون ، ایالت واشنگتن : لاس‌پیك (۱۰۴۵۳ فوت) در کـالیفرنی آتش‌فشان فعالی‌است که درآمریکا (غیراز آلاسکا وهاوائی) دیده شده ، آخرین دوره فعالیت آن ۱۹۱۴-۱۹۱۷بود. سایر کوههائی که‌اصل‌آنهاآتش‌فشانی‌بوده عبارتند ازکوه **شاستا** (کالیفرنی) کوه **هود** وکوه سامل دریاچه **کری‌تر** (اورگون) و کوه **رینیر** (واشنگتن) .

مکزیك : پوپوکاته‌پتل (۱۷۸۸۳ فوت) - تنوره آن ۶۷۳ فوت عمق دارد ومحیطدور آن ۲ میل ونیم است وکاملا خاموش نشده هنوز بخار ازآن متصاعد است .

کولیما (۱۴۲۳۹ فوت) دراین‌گروه آتش‌فشانیهای متعدد داشته است .

اوری زابا (**سیت‌لال په‌پتل) (۱۸۶۹۶ فوت).**

پاری‌کوتین ابتدا درفوریه ۱۹۴۳ ظاهر شده از زمین سربدرکرد و درمدت کمتر ازیك

هفته مخروطی بارتفاع ۱۴۰ فوت که محیط دهانه‌آتش‌فشان آن ربع میل بود ازآن بوجود آمد. درهمان سال ارتفاع این مخروط به ۱۵۰۰ فوت رسید و در۱۹۵۲ نیزآتش‌فشانی کرد.

بوکوئه‌رون (دهان بزرگ) نام تازه‌ترین آتش‌فشان درنیمکره غربی است که درسپتامبر ۱۹۵۲ درجزیره **سن‌بندیکتو** درحدود ۲۵۰ میل درجنوب کالیفرنیای سفلی کشف گردید.

گواتمالا : سانتاماریا کوئزال‌تنانگو (۱۲۳۶۱ فوت) درسالهای ۱۹۰۲ تا ۱۹۰۸و ۱۹۲۲ تا۱۹۲۸ پس‌از قرنها خاموشی‌غالبا درفعالیت بوده است وآن خطرناکترین مخرج فعال آتش‌فشانی درامریکای مرکزی است. سایرآتش‌فشانها عبارتند از **تاجومولکو** (۱۳۸۱۴فوت) و **آتیت‌لان** (۱۱۶۳۳فوت).

السالوادور : ایزالکو معروف به«چراغ دیدبان‌امریکای مرکزی» ابتدا درسال ۱۷۷۰ بظهور رسیدوهنوزهم درحال‌نموو بزرگ‌شدن‌است - درسال ۱۹۵۰ و۱۹۵۶ نیزآتش‌فشانی کرد.

سن‌سالوادور در۱۹۲۳ و**کونچاگوئا** دراوایل سال ۱۹۴۷ آتش‌فشانی کرده وخساراتی وارد ساخت.

نیکاراگوا : آتش‌فشانهای مهم آن عبارتند از **تلیکا** ، **کوزه‌گوئینا** و مومو‌تومتو ، بین موموتومیو درساحل باختری دریاچه **ماناگوئا** وکوزه‌گوئینا خلیج **فونسکا** واقع است که درآن بیش‌از بیست مخروط آتش‌فشانی‌دیده میشودکه بسیاری ازآنها هنوز فعالیت دارند. یکی ازآنها **سررونگرو** است که درژوئیه ۱۹۴۷ آتش‌فشانی کرده خسارات مالی وجانی ببارآورد و بار دیگر از۱۹۴۸ تا ۱۹۵۰ انفجار یافت.

پل‌های معروف جهان

بحسب فوت	نام پل	محل	نوع ـ سال اتمام
۵/۵۶۱	لیک واشنگتن	سیاتل ـ واشنگتن	ش ۱۹۴۰
۶/۵۰۰	هود کانال	پوژه‌سوند ـ واشنگتن	ش ۱۹۶۱
۴/۲۰۰	گولدین گیت (دروازه طلائی)	سانفرانسیکو (کالیفرنی)	ف ۱۹۳۷
۳/۸۰۷	هوبارت	تاسمانیا ـ استرالیا	ش ۱۹۴۳
۳/۸۰۰	ماکیناك	میشیگان	ف ۱۹۵۷
۳/۵۰۰	جورج واشنگتن	شهر نیویورك	ف ۱۹۳۱
۲/۸۰۰	ناروز	تاکوما ـ واشنگتن	خ‌س ۱۹۵۲
۲/۵۰۰	بوردکین	کوئینزلند ـ استرالیا	ف ۱۹۵۷
۲/۳۱۰	ترانس‌بی	خلیج سانفرانسیسکو	ف ۱۹۳۶
۲/۳۰۰	برونکس ـ ویت‌ستون	شهر نیویورك	ف ۱۹۳۴
۲/۱۵۰	دلاوید مموریل	نزدیك ویل‌مینگ‌تون ـ دلاویر	ف ۱۹۵۱
۲/۱۵۰	سی‌وی اسکای وی	اوگدنسبورگ ـ نیویورك	ف ۱۹۶۰
۲/۰۰۰	والت ویت‌من	اونتاریو فیلادلفی ـ پنسیلوانی	ف ۱۹۵۷
۲/۰۰۰	تانگارویل	تانگارویل ـ فرانسه دیترایت‌ـمیشیگان ـ ویندسور	ف ۱۹۵۹
۱/۸۵۰	امباسادور	انتاریو	ف ۱۹۲۹
۱/۸۰۰	کبمك	نزدیك کبك ـ کانادا	ك ۱۹۱۷
۱/۸۰۰	نزاگزنگ	برونکس ـ نیویورك	ف ۱۹۶۱
۱۷۱۰	فورت	فوت‌آف فورت ـ اسکاتلند	ك ۱۸۹۰
۱۶۵۲	کیل‌وان‌کوم	بایون‌ـنیوجرسی	قف ۱۹۳۱

بحسب فوت	نام پل	محل	نوع-سال اتمام
۱۶۵۰	سیدنوهاربر	سیدنی-استرالیا	قف ۱۹۳۲
۱۶۳۲	بیرمونتین(کوه خرس)	پیک اسکیل - نیویورک	ف ۱۹۲۴
۱۶۰۰	چساپیک بی	نزدیک اناپولیس - مریلند	ف ۱۹۵۲
۱۶۰۰	ویلیامزبرگ	شهر نیویورک	ف ۱۹۰۳
۱۵۹۵/۵	بروکلین	شهر نیویورک	ف ۱۸۸۳
۱۹۷۵	نیواورلئان بزرگتر	رود میسی‌سی‌پی - لویزیانا	ك ۱۹۵۸
۱۵۵۰	لاینزگیت (دروازه شیر)	وانکوور - کانادا	ف ۱۹۳۹
۱۵۰۰	میدهودسون	پوکیپ‌سی- نیویورک	ف ۱۹۳۰
۱۵۰۰	هوراه	کلکته - هند	ك ۱۹۴۳
۱۴۷۰	مهانتان	شهر نیویورک	ف ۱۹۰۹
۱۴۴۷	انگوس ماکدونالد	هالیفاکس - کانادا	ف ۱۹۵۴
۱۴۰۰	ترانس‌بی	اوکلند - کالیفرنی	ك ۱۹۳۶
۱۳۸۰	تری‌بارو	شهر نیویورک	ف ۱۹۳۶
۱۲۴۰	کولونی - رددن کیرخن	آلمان	ف ۱۹۵۴
۱۲۱۲	تاپ پانزی	نیاك - نیویورك	ك ۱۹۵۶
۱۰۲۷	سن‌جانز	پورتلند - اورگون	ف ۱۹۳۱
۱۲۰۰	لانگ ویو	لانگ ویو - واشنگتن	ك ۱۹۳۰
۱۲۰۰	مونت‌هوپ (کوه امید)	نزدیک بریستول - رودآیلند	ف ۱۹۲۹
۱۲۸۲	کوئینزبارو	شهر نیویورک	ك ۱۹۰۹
۱۱۱۴	فلوریانوپولیس	فلاریانوپولیس - برزیل	ف ۱۹۲۶
۱۱۰۰	کارکوئینز	نزدیک سانفرانسیسکو	ك ۱۹۲۷
۱۱۰۰	سکندنروز	وانکوور - کانادا	ك ۱۹۶۰
۱۰۹۷	مونتریل‌هاربر	مونتریل - کانادا	ك ۱۹۳۰
۱۰۸۰	دیرآیل	دیرآیل - ماین	ف ۱۹۳۹
۱۰۸۰	برکنو	رودزیای جنوبی	قف ۱۹۳۵
۱۰۷۰	سانفرانسیسکوبی	ریچموند - کالیفرنی	ك ۱۹۵۷
۱۰۶۰	میزویل	میزویل- اوهایو	ك ۱۹۳۱
۱۰۵۹	پل دورلئان	کبك - کانادا	ف ۱۹۳۵
۱۰۵۷	سین‌سیناتی	سین‌سیناتی - اوهایو	ف ۱۸۶۷
۱۰۵۰	رودکوپر	چارلستون- کارولینای‌جنوبی	ك ۱۹۲۹
۱۰۵۰	اوتوبیت	رودزیای جنوبی	ف ۱۹۳۹
۱۰۴۲	ناگازاکی - ساسه‌بو	ناکازاکی - ژاپون	قف ۱۹۵۵

بحسب فوت	نام پل	محل	نوع - سال اتمام
۱۰۳۳	کولونی - میولهایم	کولونی - آلمان	ف ۱۹۵۱
۱۰۳۰	میاپی‌می	میاپی‌یی - مکزیک	ف ۱۹۰۰
۱۰۲۸	گلن کانیون	رودکو لورادو - اریزونا	قف ۱۹۵۹
۱۰۱۰	وی‌لینگ	ویلینگ - ویرجینیای باختری	ف ۱۸۴۹
۹۷۷/۵	هل گیت (درجهنم)	شهرنیویورك	قف ۱۹۱۷
۹۶۴	وترانزمموریل	سن‌لویس‌خاوری - ابلی‌نای	ك ۱۹۵۱
۹۵۰	رین‌ریو (قوس‌قزح)	آبشار نیاگارا - نیویورك	قف ۱۹۴۱
۹۴۹	گراندمر (مادر بزرگ)	کبك - کانادا	ف ۱۹۲۸
۹۲۴	استوری (داستان)	کوئینزلند - استرالیا	ك ۱۹۴۰
۸۷۵	ناچز	باختر - میسی‌سی‌پی	ك ۱۹۴۰
۸۷۱	بلوواتر (آب‌آبی)	پورت‌هورون - میشیگان	ك ۱۹۳۸
۸۶۶	ساندو	رود انگرمن - سوئد	قب ۱۹۴۳
۸۶۴	سن‌ستین سکی‌وی	سن‌پطرزبورگ - فلوریدا	ك ۱۹۵۴
۸۵۶	رود ساوا	بلگراد - یوگسلاوی	خم ۱۹۵۶
۸۴۸	باتون روژ	باتون‌روژ - لوئیزیانا	ك ۱۹۴۰
۸۴۵	دوبوك	دبوك - ایووا	خم ۱۹۴۳
۸۴۳	کورن‌وال	رودسن‌لارنس - نیویورك - انتاریو	ك ۱۸۹۹
۸۴۰	گرین‌ویل	گرین‌ویل - می‌سی‌سی‌پی	و ۱۹۳۰
۸۳۸	دونیزبرگ - راین‌هائوسن	آلمان	ف ۱۹۵۴
۸۲۵	ویکس‌برگ	ویکس‌برگ - می‌سی‌سی‌پی	ك ۱۹۳۰
۸۲۵	ارل‌کلمنتس	شانی‌تون - ایلی‌نای	خم ۱۹۵۶
۸۲۰	لیدس‌دون	سوك‌کور - هلند	ك ۱۸۹۰
۸۲۰	لویزویل	لونرویل - کنتولی	ك ۱۹۲۹
۸۰۵	رودولتا	غانا	قف ۱۹۵۶
۸۰۰	کینگرتون - رییینه کلیف	هودسون - نیویورك	خم ۱۹۵۶
۸۰۰	جزایرتوسند	خلیج‌الکساندریا - نیویورك	ف ۱۹۳۸
۸۰۰	هنری‌هودسون	شهر نیویورك	قف ۱۹۳۶
۸۰۰	ریپ‌وان‌وینکل	کاتس کیل - نیویورك	ك ۱۹۳۵
۸۰۰	اینورا	ژاپون	قف ۱۹۵۵

علامات: (ش) - شناور. (ف) - فولادی. (قف - قوس فولادی). (ك) - کانتی‌پور (سگ‌دست). (قب) = قوس بتونی. (خم) - خرپای ممتد. (پایه‌های مشبك) (خ‌س) - خرپای ساده .

فصل ششم

مطبوعات جهان

تاریخ پیدایش روزنامه درجهان

همانطور که میدانیدروزنامه نگاری‌درجهان دارای‌قدمت تاریخی‌بسیاری می‌باشد. همزمان با ایجاد روزنامه در ایران در سایر ممالك جهان نیز روزنامه‌هائی بوجودآمده‌است.

قدیمترین نشریه‌ایکه‌درجهان منتشرگردیده روزنامه‌ای بوده است موسوم به‌وکتاسناتوس که در زمان ژول سزار امپراتور دیکتاتور روم منتشر میگردیده و شامل مذاکرات مجلس سنا بوده است. همراه با انتشار این روزنامه روزنامه دیگری نیز بنام آکتادیونا در روم منتشر میگشته است. این روزنامه‌ها اختصاص‌بمشاهیر ورجال‌شهرداشتند وفقطیك‌نسخه ازآن درمعرض دید مردم قرارمیگرفته است. روزنامه‌های رومی دارای مطالب جامعی بوده‌اند و انتشار آنها تا انقراض روم غربی مرتبا صورت میگرفته‌است ولی اکنون هیچ اثری ازآنها باقی نمانده است.

بعداز روم مملکت چین‌درانتشار روزنامه دارای قدمت تاریخی می‌باشد. اولین‌روزنامه چین ۱۳۰ سال پیش یعنی درسال ۸۲۴ تحت نام «کین‌بال» بطریق ماهیانه منتشر میگردیده وشامل اخبارسیاسی وقطعات خواندنی بوده است (۱).

روزنامه «تینک‌پائو» نیزکه درسال ۹۱۱ در چین انتشار می‌یافته است جزو قدیمی‌ترین روزنامه‌های جهان‌محسوب میگردید. اغلب این روزنامه‌ها بعلت قلت‌افراد باسواد وپائین‌بودن سطح معلومات اجتماعی بموفقیت روبرو نگشته وبعلت کمی تیراژ بعدازچندی ازمیان‌میرفتند.

۱- این روزنامه در سال ۱۸۳۰ روزانه‌گشته و هنوز روزانه سه مرتبه با کاغذ الوان برنگهای زرد - آبی - سفید - خاکستری - قرمز وبنفش صبح وظهر وعصرمنتشرمیگردد.

روزنامه نوین درجهان

جرایدی که قبلا ذکرشان رفت اغلب ازطرف دربارها منتشرگردیده ومطالعه آنها انحصار بعده وطبقه بخصوصی داشته است. روزنامه‌نگاری بصورت کنونی بیش‌از ۴۰۰ سال سابقه ندارد.

اولین روزنامه برای عامه مردم درونیز ازطرف دولت وظاهرا بمنظور استفاده‌های مادی منتشرگردید. انتشار این‌روزنامه بدین‌صورت بودکه اخبار داخلی وخارجی‌را برروی‌ورقه‌هائی نوشته و درمحلهای مخصوصی نصب می‌نمودند. کسانیکه مایل بمطالعه اینگونه نشریات بودند درمقابل پرداخت مبلغی پول بمحل معین شده رفته و روزنامه را مطالعه مینمودند.

بعدها این روزنامه‌ها بطریق دستخطی درنسخه‌های بیشتری منتشر گردید و در بین مردم پخش شد.

برای خرید اینگونه روزنامه‌ها سکه‌کوچکی موسوم به‌گازیتا پرداخت میگردید وبهمین علت کم‌کم‌روزنامه‌به‌گازت(۱)موسوم گردید.

باین ترتیب روزنامه برای مردم و روی احتیاجات مادی بوجود آمد وبعدها نیز جز در پاره‌ای موارد جنبه اقتصادی خودرا حفظ نمود.

اولین روزنامه چاپی‌درجهان روزنامه‌ای بوده است‌که درسال ۱۶۰۵ دربلژیك تحت‌نام LE WETTLIJECKE EIJ DINYHE انتشار یافته‌ومدیریت‌آن بعهده «فلاماند آبراهام ورهون» بلژیکی بوده است. از نشریه نامبرده درابتدا هردوهفته یکشماره و دراواخرهفته‌ای یکشماره منتشرگردیده است.

درچاپ این روزنامه دقت وتوجه بسیاری بکاربرده شده وصفحات آن مملو از نقشه‌های زیبا ومتنوع‌می‌باشد بعدازمدتی ابراهام‌ورهون ورشکست‌گردید و روزنامه خودرا بشخص‌دیگری موسوم به «گیوه‌وردوسن»فروخت ازاین‌نام‌روزنامه نیز به GOSETTE-UM-AMTW-ERFER مبدل‌گردید. این روزنامه درمیان مردم موفقیت بسیاری بدست آورد و روز بروز برتیراژ آن افزوده گشت.

بعداز این دوروزنامه که‌دربلژیك انتشار یافته است، روزنامه‌ایکه توسط «جان‌کارلوس» دراستراسبورك واگزابورك بچاپ میرسیده قدمت دارد.

این روزنامه درسال ۱۶۰۹ منتشر میگردیده و درانتشار آن هیچگونه ترتیبی مراعات نگردیده است مطالب‌آن درهم‌ونامنظم وبیشترمربوط‌به جنگها و وقایع جالب تاریخی کشورهای فرانسه ـ آلمان ـ مجارستان ـ لهستان وترکیه می‌باشد اخبار این روزنامه از شهرهای مختلف جمع‌آوری‌گردیده وتوسط چاپارها دراختیار چاپخانه‌قرارمیگرفته است.

۱ـ لغت‌گازت در اوایل پیدایش روزنامه درایران بجای جریده ونشریه مورد استعمال قرارگرفته است بعدازآن مدتی‌نیز به روزنامه کاغذاخبار میگفتندو عینا ترجمه‌کلمه «نیوزپیپر» می‌باشد.

روزنامه‌های چاپی که از آنها دربالا نام برده شد تحول قابل ملاحظه‌ای درامر روزنامه و روزنامه‌نگاری اروپا بعمل آوردند و اشتیاق مطالعه روزنامه دلها را بیدار نمودند بهمین‌جهت کشورهای اروپائی یکی بعداز دیگری دست بانتشار روزنامه‌هائی زدند .

درسال ۱۶۱۵ روزنامه هفتگی «فرانك فورتر ژورنال» درآلمان و ۷ سال بعدازآن‌یعنی درسال ۱۶۲۲ اولین روزنامه انگلستان‌تحت نام (مرکوریوس‌بریتانیوس) منتشرگردیدندانتشار روزنامه اخیر مدت ۲ سال بطول انجامید .

بعداز آلمان وهلند و انگلیس‌کشورهای دیگر اروپائی نیز دست بانتشار روزنامه‌هائی زدندکه درحقیقت پایه واساس‌نهضت بزرگ سرسام‌آورمطبوعات‌کنونی‌آمریکا می‌باشد.

باآنکه روزنامه‌های فوق‌الذکر ازجهت عدول از دستخطی به چاپی دارای ارزش واهمیت بسیار بوده ومراحلی‌که پیموده بودند آنهارا بیش‌از سابق قابل‌استفاده نموده بود ولی هنوز درچاپ اینگونه نشریات از اصول صحیح روزنامه‌نگاری و تنوع درچاپ استفاده نمیگردید و درحقیقت هنوز این اصول برای ناشرین روزنامه‌ها مبهم مانده بود .

درنتیجه براثر یکنواخت‌بودن مطالب این‌روزنامه‌ها تیراژآنها غالبا درسطح پائین قرار داشت تاآنکه درسال ۱۶۳۱ طبیبی ازفرانسه بنام رنودو باصول روزنامه‌نگاری جدید پی برد و باکشف خود جهان را از راز انتشار صحیح روزنامه آگاه ساخت.

روزنامه رنوردو «گازت‌دوفرانس» نامیده میشد ، و در چاپ آن و نشر آن صدراعظم ریشلیو ولوئی سیزدهم به اوکمك و معاضدت میکردند ریشلیو ریاست هیئت تحریریه را بعهده داشت وموسسه انتشاراتی رنوردو درحقیقت رواج‌دهنده عقاید او بود .

بهمین‌جهت ازهمان ابتدای‌کار عده زیادی بدشمنی رنوردو برخاستند .

دشمنان رنوردو بدوطبقه تقسیم میشدند یك‌قسمت کسانی‌که قصد داشتند ازحرفه‌روزنامه‌نگاری مدرن‌که توسط اوکشف‌گردیده بهره‌برداری نمایند ، ولی چون روزنامه رنوردو موفقیت زیادی میان توده ملت بدست آورده بود و مخصوصا توسط شخص پادشاه پشتیبانی میشد ، به مقصود خود نمیرسیدند . طبقه دوم تمام دشمنان ریشلیو بودند که میدیدند روزنامه رنوردو بهترین وسیله پخش وترویج عقاید وی می‌باشد بهمین‌جهت تمام دشمنان ریشلیو نیز درصف دشمنان رنوردو درآمدند .

علیرغم این دشمنیها روزنامه رنوردو مرتبا منتشر میگردید . بعداز دوسال امتیاز روزنامه‌نویسی ازطرف شاه بوی داده شد بعلاوه سالیانه مبلغ ۸۰۰۰ لیره بعنوان‌کمك‌بموسسه روزنامه اهدا میگردید. خود لوئی سیزدهم نیز ازفرستادن‌مطلب ومقاله باداره روزنامه‌کوتاهی نمی‌نمود وحتی معروف است‌که درکار چاپ روزنامه نیز نظارت داشته است .

علیرغم دشمنی‌هائی‌که علیه رنوردو صورت میگرفت وی موفق‌گردید تاآخرین‌روزهای عمرخود روزنامه گازت‌دوفرانس را منظماً منتشر سازد درطول مدت انتشار گازت‌دوفرانس‌بارها از ورود آن بکشورهای همجوارممانعت بعمل آمد و وسایل چاپ درجلوی مرزها توقیف‌گردید.

حتی دشمنی برعلیه رنوردو بجائی رسیدکه عنوان دکتری از وی سلب گـردیده و دیگر حق طبابت بدو داده نشد(۱). اما وی توانست علاوه برانتشارگازت‌دوفرانس هرششماه یکبـار روزنامه دیگری نیز منتشرسازد. بعدازمرگ کاردینال ریشلیو ولوئی سیزدهم که رنوردوهمیشه‌از حمایت آنها بهره‌مند بود دشمنانش قوی شده وبروی چیره گشتند ولی بعداز انتقال پایتخت به سنت‌ژرمن از وی تقاضاگردیدکه‌کار خودرا درآنجا ادامه دهد.

رنوردو درسال ۱۶۵۳ درسن ۶۵ سالگی دیده از جهان فروبست. بعداز رنوردو مدتی انتشارگازت‌دوفرانس توسط فرزندانش ادامه یافت و درزمان لوئی پانزدهم بدولت تحویل‌داده شد. این روزنامه بعداز انقلاب فرانسه بازهم مستقل‌گشته و فعالیت سیاسی خودرا دنبال نمود و اینك جزو روزنامه‌های پرتیراژ و با اهمیت فرانسه محسوب میگردد.

۱ـ رنوردو طبیبی حاذق و انساندوست بود و قبل‌از انتشار روزنامه ازطریق معالجه و مداوای بیماران فقیر به جامعه وملت خود خدمت مینمود بهمین‌جهت ملت فرانسه اورا بعنوان شخصیتی بزرك وقابل‌احترام می‌شناسد وبرای قدردانی ازخدماتش مجسمه‌ای از او درمقابل کاخ دادگستری فرانسه نصب‌گردیده است.

روزنامه‌های پراهمیت امریکا

(آخرین آمار ۱۹۷۱)

درکشورهای متحده امریکا بغیراز مجلات چند نوع روزنامه منتشر میشود ، اول روزنامه‌های روزانه که بطور مرتب صبح یا عصر منتشر میشوند . دوم روزنامه‌های روز یکشنبه که فقط درآن روزکه روز تعطیل عمومی است منتشر میشوند، سوم روزنامه‌های هفتگی که هفته‌ای یکبار دریکی از روزها (بجزیکشنبه) منتشرمیشوند والبته آنها را نباید با مجله‌های هفتگی اشتباه کرد . چهارم روزنامه‌هائی که درتمام روزهای هفته حتی یکشنبه هم منتشر میشوند و روزیکشنبه چاپ مخصوص دارند وقاعدتا تیراژ آنها در روز تعطیل بیشتر است.

در زیر نام روزنامه‌های پراهمیت امریکا را که به ترتیب بالا و بزبان انگلیسی منتشر میشوند بضمیمه تیراژآنها برای اطلاع خوانندگان درج میکنیم :

نام روزنامه‌ها

اکرن بیکون جرنال (عصر) ۱۶۴/۸۹۳ ۱۷۹/۶۵۱ .

اتلانتاکانستیتیوشن (صبح) ۲۰۲/۹۱۳ .

اتلانتا جرنال (عصر) ۲۵۹/۰۲۳ ۵۰۴/۹۳۱ .

بالتیمور نیوزپست (عصر) ۳۲۱/۵۴۷ .

بالتیمورساندی امریکن (یکشنبه) ۳۱۵/۶۶۳

بالتلمورسان (صبح وعصر) ۴۰۱/۹۶۶ ۳۲۱/۵۹۸ .

بیرمینگام‌نیوز (عصر) ۱۹/۴۱۵ ۲۲۴/۸۲۴ .

بیرمینگام پست هرالد (صبح) ۹۶/۶۴۶ .

باستن‌گلاب (صبح وعصر) ۳۴۲/۰۰۸ ۴۴۷/۷۷۵ .

باستن هرالد (صبح) ۱۷۱/۲۰۱ ۲۹۸/۵۶۹ .

باستن تراولر (عصر) ۱۶۵/۳۴۰ .

باستن‌امریکن (عصر) ۱۶۳/۱۳۹ .
باستن‌رکورد (صبح) ۳۵۲/۸۴۲ ۴۵۷/۵۸۷ .
بافالوکوریراکسپرس (صبح) ۱۵۶/۳۲۷ ۳۰۳/۹۵۰ .
بافالونیوز (صبح) ۲۸۶/۶۳۵ .
چارلت نیوز (عصر) ۶۴/۲۵۷ .
چارلت آبزرور (صبح) ۱۶۳/۴۵۰ ۱۸۲/۳۳۱ .
شیکاگو امریکن (عصر) ۴۵۰/۳۴۰ ۵۷۱/۹۹۷ .
شیکاگونیوز (عصر) ۵۳۷/۷۹۲ .
شیکاگوسان‌تایمز (صبح) ۵۴۶/۹۵۷ ۶۶۶/۰۴۴ .
شیکاگو تریبیون (صبح) ۸۶۴/۴۷۱ ۱/۲۰۹/۱۵۵ .
کریسچن ساینس مونیتور (عصر) ۱۸۸/۶۲۶ .
سین‌سیناتی انکوابرر (صبح) ۱۹۹/۶۵۴ ۲۹۴/۱۸۹ .
سین‌سیناتی پست اندتایمزاسنار (عصر) ۲۵۷/۳۵۲ .
کلیولندپرس‌اند نیوز (عصر) ۳۸۵/۳۴۷ .
کالومباس سیزن جرنال (صبح) ۱۰۷/۷۶۶ .
کالومباس دیسپاچ (عصر) ۲۱۳/۸۶۸ ۲۸۶/۱۲۷ .
دالاس نیوز (صبح(۲۲۰/۵۲۹ ۲۳۸۹۹۳ .
دالاس تایمز هرالد (عصر) ۱۸۸/۷۴۴ ۱۹۶/۹۳۲ .
دیتون جرنال هرالد (صبح) ۹۲/۲۰۶ .
دیتون نیوز (عصر) ۱۵۱/۵۸۹ ۱۸۷/۱۸۴ .
دنورپست (عصر) ۲۶۵/۹۸۰ ۳۴۸/۹۳۷ .
دنور راکی ماونتین نیوز (صبح) ۱۷۴/۲۶۱ ۱۷۰/۴۰۹.
دموان رجیستر (صبح) ۲۳۰/۰۹۳ ۵۲۱/۱۹۴ .
دموان‌اتریبیون (عصر) ۱۵۲/۷۰۸ .
دیترویت فری پرس (صبح) ۵۷۳/۲۷۳ ۶۲۲/۲۳۷ .
دیترویت نیوزاندتایمز (عصر) ۷۳۳/۵۸۳ ۹۱۰/۶۰۷ .
فلینت جرنال (عصر) ۹۷/۷۴۴ ۹۷/۶۱۰ .
فورت‌ورث‌استارتلگرام(صبح‌وعصر) ۲۴۲/۸۲۷ ۱۳۲/۴۳۷.
فرسنوبی (عصر) ۱۱۱/۸۱۲ ۱۳۲/۴۳۷ .
گراندرپیدزپرس (عصر) ۱۲۵/۷۳۷ ۸۷/۶۸۲ .
هاکنساك رکورد (عصر) ۱۰۶/۸۵۴ .
هاریسبرگ‌نیوز (عصر) ۷۶/۵۵۶ .

هاریسبرگ پاتریوت (صبح) ۴۱/۳۲۳ ۱۵۴/۷۵۷ .
هارتفوردکورانت (صبح) ۱۱۱/۱۶۷ ۱۵۸/۰۲۳ .
هارتفوردتایمز (عصر) ۱۲۸/۱۱۸ .
هانولولواستاربولتین (عصر) ۱۰۴/۹۳۳ ۱۱۲/۶۸۴.
هانولولوادورتایزر (صبح) ۶۹/۰۹۵ ۸۴/۱۳۶ .
هاستن کرونیکل (عصر) ۲۱۶/۴۵۰ ۲۴۰/۵۶۰ .
هاستن پست (صبح) ۲۲۷/۶۲۷ ۲۴۷/۴۷۱ .
هاستن‌پرس (عصر) ۱۰۱۵۸۳ .
ایندیاناپولیس نیوز (عصر) ۱۶۵/۵۰۳ .
اینشیاناپولیس‌استار (صبح) ۲۱۴/۹۰۶ ۳۴۹/۷۴۹ .
ایندیانا پولیس‌تایمز (عصر) ۹۱/۶۹۵ ۱۰۴/۰۱۴ .
جکسن‌ویل‌فلوریداتایمزیونیون (صبح) ۱۷۹/۴۶۱ ۱۸۴/۸۱۷.
جکسن‌ویل جرنال (عصر) ۳۵۳۵۱ .
جرسی‌سیتی‌جرسی جرنال (عصر) ۹۶۲/۲۹۸ .
کانزاس‌سیتی‌استاز (عصر) ۳۳۷/۴۸۲ ۳۶۳/۷۰۸ .
کانزاس‌سیتی‌تایمز (صبح) ۳۳۲/۸۰۲ .
ناکسویل نیوز سنتینل (عصر) ۲۳/۷۳۴ .
ناکسویل سن‌تینل (عصر) ۱۰۶/۰۷۶ ۱۴۲/۵۲۳ .
لیتل راك‌آرکانزاس دموکرات (عصر) ۸۴/۰۲۸ ۱۰۱(۵۹۷
لانگ بیچ ایندیپندنت (صبح) ۳۹/۰۲۳ ۱۴۰/۴۷۹ .
لانگ بیچ پرس تلگرام (عصر) ۱۱۰/۹۱۱
لوس‌آنجلس اکزمینر (صبح) ۳۷۵/۵۵۲ ۷۰۴/۸۲۷ .
لوس‌انجلس‌هرالد اکپسرس (عصر) ۳۸۷/۵۵۰ ۷۲۵/۹۹۲.
لوس‌انجلس‌تایمز (صبح) ۵۵۲/۲۲۰ ۹۷۵/۱۲۶ .
لویزویل‌کوریرجرنال (صبح) ۲۱۹/۰۷۲ ۳۱۹/۳۰۰ .
لویزویل تایمز (عصر) ۱۷۳/۵۷۱ .
ممفیس‌کمرشال اپیل (صبح) ۲۲۴/۱۳۵ ۲۶۴/۱۸۴ .
ممفیس‌پرس سیمیتر (عصر) ۱۳۴/۴۸۶ .
میامی‌هرالد (صبح) ۳۳۶/۲۱۱ ۳۸۹/۰۷۶ .
میامی‌نیوز (عصر) ۱۵۷۰۱۲ ۱۳۵/۸۱۰ .
میلواکی‌جرنال (عصر) ۳۷۷/۵۸۲ ۵۱۶/۲۲۰ .

میلواکی سنتینل (صبح) ۱۹۴/۲۴۲ ۲۲۰/۴۴۱ .

مینیاپولیس استار (عصر) ۳۰۲/۷۳۸ .

مینیاپولیس تریبیون (صبح) ۲۲۹/۴۲۱ ۶۶۶/۳۹۵ .

نشویل بانر (عصر) ۱۰۳/۴۸۸ .

ندونل تنسیان (صبح) ۱۳۰/۹۶۸ ۲۰۵/۴۸۷ .

نیوهاون رجیستر (عصر) ۱۰۱/۰۸۸ ۱۰۶/۰۲۷ .

نیوهاون جرنال کوربر (صبح) ۲۸/۹۲۷ .

نیواورلئانز تایمز پیکیون (صبح) ۱۹۵/۴۸۲ ۳۰۹/۳۲۵ .

نیواورلئانز استیتز اندآیتم (عصر) ۱۶۳/۸۳۴ .

نیویورک هرالدتریبیون (صبح) ۳۷۳/۵۰۸ ۴۴۸/۲۳۷ .

نیویورک جرنال امریکن (عصر) ۶۲۵/۶۳۱ ۷۹۷/۶۰۲ .

نیویورک لانگ آیلندپرس (عصر) ۳۰۱/۱۷۷ ۳۸۳/۶۷۸ .

نیویورک لانگ آیلنداستار جرنال (عصر) ۱۰۳/۶۱۱ .

نیویورک میرور (صبح) ۸۵۱/۹۲۸ ۱/۱۹۵/۸۲۴ .

نیویورک نیوز (صبح) ۱/۹۵۲/۴۰۴ ۳/۲۱۰/۸۸۵ .

نیویورک پست (عصر) ۲۰۰/۱۴۰ ۲۸۰/۱۹۲ .

نیویورک تایمز (صبح) ۷۵۴/۲۲۵ ۱/۴۰۱/۳۷۸ .

نیویورک ورلدتلگرام اندسان (عصر) ۴۷۷/۵۹۵ .

نیویورک نیوز (عصر) ۲۸۵/۴۳۳ ۴۰۶/۷۰۸ .

نیوآرک استارلجر (صبح) ۲۲۷/۷۴۱ ۳۹۴/۷۳۱ .

نیوز دی گاردن سیتی ۳۲۸/۸۰۱ .

نورفوک لجردیسپاچ انداستار (عصر) ۹۷/۲۶۱ .

ویرجینیان پایلوت اندساندی استار (صبح) ۱۱۳/۶۸۳ ۱۴۷/۵۲۰

ارکلندتریبیون (عصر) ۲۱۱/۰۰۹ ۲۳۷/۱۷۳ .

اوکلاهماسیتی اوکلاهمان (صبح) ۱۷۳/۵۱۴ ۲۷۲/۷۱۲ .

اوکلاهماسیتی تایمز (عصر) ۱۲۲/۵۱۴ .

اوماها ورلد هرالد (صبح وعصر) ۲۵۲/۳۳۲ ۲۶۴/۲۰۹ .

فیلادلفیا بولتین (عصر) ۷۲۰/۷۹۴ ۷۱۲/۹۵۶ .

فیلادلفیا اینکوایرر (صبح) ۶۰۵/۸۵۰ ۱/۰۲۲/۲۶۲ .

فیلادلفیانیوز (عصر) ۲۸۶/۲۱۷ .

فونیکس ریپابلیک (عصر) ۱۴۰/۱۴۶ ۲۰۷/۷۱۵ .

فونیکس گازت (عصر) ۸۸/۱۹۰ .

پیتسبرگ پست گازت اندسان تلگراف (صبح) ۲۹۴/۴۴۳ و ۳۳۸/۱۸۲.
پیتسبرگ پرس (عصر) ۳۶۷/۶۷۱ ۵۷۵/۴۴۶ .
پرتلند اورگون جرنال (صبح) ۱۴۸/۵۱۰ ۱۶۹/۸۴۲ .
پراویدنس بولتین (عصر) ۱۴۵[۶۴۳ .
پراویدنس جرنال (صبح) ۶۱/۳۹۰ ۱۹۲/۹۵۶ .
رالی نیوز اند آپجزور (صبح) ۱۲۶]۴۳۷ ۱۳۸/۵۰۹ .
رالی تایمز (عصر) ۲۳/۵۵۳ .
ریچموند نیوز لیدر (عصر) ۱۱۷/۶۳۴ .
ریچموند تایمز دیسپاچ (صبح) ۱۴۰/۴۸۶ ۱۸۷(۲۲۷ :
راچستر دموکرات اند کرونیکال (صبح) ۱۲۷/۵۱۹ ۱۸۷/۸۳۰.
راچستر تایمز یونیون (عصر) ۱۳۰/۳۱۰ .
ساکرامنتو بی (عصر) ۱۶۶/۵۴۹ ۱۷۴/۳۱۴.
سنت لوئیز گلاب دموکرات (صبح) ۳۰۶/۴۷۰ ۳۷۵/۲۶۵ .
سنت لوئیز پست دیسپاچ (عصر) ۴۰۶/۹۴۷ ۵۷۷/۴۳۶ .
سنت پال دیسپاچ (عصر) ۱۲۶/۷۷۹ .
سنت پال پایونیر پرس (صبح) ۹۵/۴۵۴ ۱۹۱/۳۸۵.
سنت پترزبورگ تایمز (صبح) ۱۲۴/۸۸۰ ۲۷۲ / ۱۲۷.
سالت لیک سیتی تریبیون (صبح) ۱۰۱/۶۳۶ ۱۸۴/۷۶۳ .
سالت لیک سیتی دزرت نیوز تلگرام (عصر) ۸۶/۵۵۲ .
سان آنیونیو اکسپرس (صبح) ۶۸/۷۱۲ ۱۰۹/۴۴۳ .
سان آنتونیو نیوز (عصر) ۷۱/۳۸۷ .
سان آنتونیو لایت (عصر) ۱۱۰/۵۴۷ ۱۲۹/۶۰۱ .
سان دایاگو تریبیون (عصر) ۱۲۲/۴۳۲ .
سان دایاگو یونیون (صبح) ۱۰۴/۰۰۵ ۲۰۸/۴۳۲ .
سان فرانسیسکو کرونیکال (صبح) ۳۰۰/۰۶۵ ۳۳۵/۰۱۶.
سان فرانسیسکو اگزمینر (صبح) ۲۸۷/۹۷۸ ۴۵۰/۹۹۱ .
سیتل پست انتلیجنسر (صبح) ۲۱۹/۵۳۱ ۲۵۰/۷۰۴ .
سیتل تایمز (عصر) ۲۳۱/۱۴۰ ۲۶۰/۶۰۲ .
شریوپرت جرنال (عصر) ۴۷/۶۳۰ .
شریوپرت تایمز (صبح) ۸۵/۳۴۷ ۱۰۹/۶۰۰ .
ساوث بند تریبیون (عصر) ۱۳/۰۹۱ ۱۸۷/۰۵۷ .

اسپوکین کرونیکل (عصر) ۷۲/۹۴۱.

اسپوکین اسپوکسمن ریویو (صبح) ۸۳/۰۸۱ و ۱۳۵/۸۸۷.

اسپرینگفیلدیونیون اندسان ریپابلیکان (صبح) ۸۲/۱۶۹ ۱۱۳۵۳۱.

میلواکی سنتینل (صبح) ۱۰۲/۴۶۷.

سیراکوز هرالد جرنال اندسان هرالد امریکن ۱۳۲/۶۸۸ ۲۱۶/۴۶۲

سیراکوز پست استاندارد (صبح) ۹۸/۶۳۵ ۱۰۲/۲۹۸.

تامپاتریبیون (صبح) ۱۵۱/۵۷۷ ۱۶۶/۲۴۷.

تامپاتایمز (عصر) ۴۸/۰۹۸.

تولیدوبلید (عصر) ۱۸۲٫۹۲۷.

تولیدوتایمز (صبح) ۳۲٫۹۷۶ ۱۸۳٫۱۱۴.

تولزاتریبیون (عصر) ۷۴٫۴۵۳.

تولزاورلد (صبح) ۹۶٫۹۸۵ ۱۵۳٫۲۴۲.

وال استریت جرنال (صبح) ۸۱۲٫۰۸۵.

واشینگتن نیوز (عصر) ۱۸۴٫۹۸۶.

واشینگتن پست (صبح) ۴۰۸٫۶۴۵.

واشینگتن استار (عصر) ۲۶۳٫۸۳۵ ۳۱۵٫۷۸۳.

ویچیتا اپگل اندبیکون (صبح وعصر) ۲۰۴٫۶۰۵ ۱۶۰٫۹۲۸.

ورسستر گازت (عصر) ۹۴٫۱۷۷.

ورسستر تلگرام (صبح) ۵۷٫۵۸۲ ۱۰۲٫۹۵۶.

یانگستاون ویندیکیتور (عصر) ۱۰۴٫۶۶۳ ۱۵۸٫۳۹۰.

فهرست مجلات مهم آمریکائی به اهمیت تیراژ

نام مجله	تیراژ
ریدرزدایجست	۱۳ر۲۰۵ر۴۴۸
تی‌وی گاید (راهنمای تلویزیون)	۷ر۴۶۰ر۰۸۷
مك کالز	۶ر۴۱۴ر۰۲۸
لیدیزهوم جرنال (بانوان)	۷ر۵۵۰ر۴۱۵
ساتردی ایوننینگ پست	۶ر۶۲۴ر۸۶۶
لوك	
اوری ومنز فامیلی سیرکل‌مگزین (بانوان)	۶ر۶۱۶ر۰۲۹
ومتردی	۵ر۴۵۱ر۰۶۶
بترهومزاندگاردنز	۵ر۴۳۷ر۴۹۸
گودهوس کیپینگ	۵ر۹۶۱ر۰۳۹
امریکن هوم	۳ر۷۷۵ر۶۷۶
ردبوك	۳ر۵۲۰ر۳۵۴
امریکن لیجیون	۲ر۷۰۸ر۷۹۵
تایم	۲ر۵۴۱ر۹۷۷
نشنال جیوگافیك‌مگزین	۲ر۷۱۷ر۸۴۶
ترو	۲ر۴۰۸ر۳۴۸
اسکولاستیك مگزین	۱ر۳۵۰ر۰۰۰
ترواستوری	۲ر۳۲۸ر۲۸۷
بویز لایف	۲ر[illegible]ر۳۱۳
پارنتز مگزین‌اند بترهوم - میکینگ	۱ر۸۴۱ر۶۰۰
نیوزویك	۱ر۴۵۷ر۱۸۹

نام مجله	تیراژ
پاپولار الکترونیکس (نشریه الکتریکی)	۳۵۷ر۴۹۴
اسکرین استوریز	۳۵۴ر۶۳۱
سیگا	۲۹۵ر۸۵۵
فرچون	۳۳۹ر۸۵۵
فربز	۳۲۱ر۷۷۵
ساین	۳۲۱ر۲۰۰
ترواکسپیرینس (حادثه)	۳۴۶ر۲۵۶
اسکیپ	۳۱۷ر۵۶۴
واگ پاترن بوك	۳۱۴ر۸۰۲
پاپولار گادنینگ (باغبانی)	۳۱۴ر۶۰۴
اسکیپد	۲۴۴ر۷۱۲
ساینس‌رولد	۳۸۷ر۴۱۲
ورك‌بنچ	۳۰۸ر۱۲۵
ترولاو (داستانهای عشقی)	۲۷۰ر۹۴۹
آفیشال دینکتیو استوریز (پلیسی)	۲۸۸ر۱۴۵
ترو دتیکتیو (داستان پلیسی)	۲۷۰ر۴۰۹
تین اسکرین	۲۷۵ر۰۰۰
اتلانتیك	۲۶۵ر۲۳۴
کیوانیز مگزین	۲۶۲ر۲۶۹
راگ	۲۶۰ر۹۰۱
سیلور اسکرین	۲۳۳ر۰۱۸
پرسونال رومانسز (داستان عشقی)	۲۵۱ر۶۶۱
هوم مدرنانیزینگ گاید (راهنمای آرایش منزل)	۲۵۱ر۶۹۱
اسکرین لند	۲۵۱ر۴۳۳
ساتردی دیرییو	۲۴۸ر۰۸۹
فامیلی هدی من	۲۵۹ر۲۲۵
هارپرز مگزین	۲۳۸ر۱۴۸
ری‌ویلینگ رومانسز	۲۶۳ر۰۴۳
دد یود	۲۴۶ر۳۳۰
وست ویز	۲۳۴ر۶۶۶
کارکرافت اند کارت مگزین	۲۲۸ر۱۳۰
فور من انلی	۲۲ر۱۱۰

نام مجله	تیراژ
رجیستر	۷۶۳ر۰۳۵
نیشیتر بی‌زینس	۷۶۰ر۱۰۴
کاتولیك دایجست	
امریکن گرل	۷۲۶ر۹۸۳
لیوینگ فوریانك	
هوم‌میکرز	۷۷۲و۰۰۵
تین	۶۶۹ر۸۶۷
سانست مگزین	۶۸۶ر۴۴۶
تی‌وی ریدیومیرور (رادیو وتلویزیون)	۵۴۶ر۷۶۰
هات رادمگزین	۶۳۸ر۳۷۳
ابونای	۶۲۸ر۷۸۲
سیمپلیسیتی	۵۸۱ر۳۵۵
اسپرت (نشریه ورزشی)	۵۹۴ر۵۶۴
مادموازل	۵۹۱ر۰۰۹
بوی اسکاوت هندبوك	۵۱۲ر۱۰۹
لاین (پیشاهنگی)	۵۲۰ر۰۶۶
فلووراندگاردن مگزین (باغداری)	۵۳۹ر۱۴۷
واگ (نشریه مد)	۴۸۰ر۴۸۳
کر ـ اد	۵۵۴ر۶۸۹
هارپرزبازار	۴۶۸ر۱۱۹
ترورمانس (داستان)	۴۵۳ر۴۹۰
کاوالیر	۴۱۸ر۴۴۵
کایرزویکلی	۴۴۵ر۳۲۸
کریسچن هرالد	۴۳۳ر۰۲۱
موتور ترند	۶۵ر۵۸۳
نیویورکر	۴۲۵ر۷۸۱
ساینس اند مکانیکس (فنی وعلمی)	۴۲۴ر۲۲۶
فلاورگرور ـ دهوم‌گاردن مگزین (باغبانی)	۴۰۲ر۴۴۳
پاپولار فتوگرافی (نشریه عکاسی)	۳۹۷ر۹۷۴
جت	۳۹۶ر۹۲۸
اکستشن	۳۸۲ر۷۵۵
می‌ینس ویك	۳۸۹ر۲۳۱

نام مجله	تیراژ
پاپولار مکانیکس (نشریه فنی)	۱ر۳۶۴ر۶۰۳
آرگوزی	۱ر۲۳۷ر۰۹۵
فتوپلی	۱ر۳۵۰ر۷۶۳
مدرن اسکرین	۱ر۳۱۱ر۶۶۵
مووی دایجست	۱ر۳۰۰ر۰۰۰
الکس مگزین	۱ر۳۰۷ر۳۸۹
پاپولاریس مانتلی (علمی)	۱ر۲۷۷ر۳۵۲
اسکوتینگ (پیشاهنگی)	۱ر۲۴ر۷۵۰
یو ـ اس ـ نیوز اند ورلدریپورت	۱ر۲۳۵ر۷۴۵
تروکانفشنز	۱ر۱۳۵ر۹۵۰
موشن پیکچر (نشریهٔ سینمائی)	۱ر۲۶۶ر۲۵۹
فیلداند استریم	۱ر۱۵۹ر۹۱۹
سونتین	۱ر۰۸۷ر۸۴۵
پلی بوی (نشریهٔ سکسی)	۱ر۲۳۵ر۷۳۳
گلمور	۱ر۱۴۰ر۱۴۴
پرزبی‌تریان لایف	۱ر۱۴۸ر۲۳۷
ورك بسکت	۱ر۱۱۱ر۹۶۷
اسپرتزافیلد (نشریهٔ ورزشی)	۱ر۱۰۹ر۱۶۵
اوت دورلایف	۱ر۱۰۶ر۵۸۱
مکانیکس ایلوستریتد (نشریه فنی)	۱ر۱۰۶ر۴۴۲
وی.اف. وابلیو مگزین.	۱ر۱۰۵ر۴۴۸
مدرن رومانسز (داستان)	۱ر۰۵۷ر۱۶۴
اسپرتز ایلوستریتد (ورزشی)	۹۷۸ر۵۰۰
اورساندی ویزیتور	۹۲۹ر۳۹۲
یانگ کاتولیك مسنجر	۹۲۸ر۰۸۲
هالیدی	۹۲۱ر۰۶۱
هوس بیوتی فول	۹۰۲ر۰۸۳
توگدر	۸۳۴ر۳۲۷
اسکوایر (نشریه مخصوص اشراف)	۸۷۷ر۰۶۲
کاسموپولیتان	۹۰۳ر۴۶۴
هوس اندگاردن (باغداری)	۸۰۶ر۴۳۱
گرت	۸۰۷ر۹۰۵

مطبوعات در اردن هاشمی

نام نشر	سیاست	محل انتشار	نوع	تیراژ	ترتیب انتشار
الجهاد	مستقل	بیت‌المقدس	سیاسی-خبری	درحدود ۱۰،۰۰۰	روزانه
فلسطین	مستقل	بیت‌المقدس	سیاسی-خبری	درحدود ۱۰،۰۰۰	روزانه
الدفاع	مستقل	بیت‌المقدس	سیاسی-خبری	درحدود ۱۰،۰۰۰	روزانه
المنار	مستقل	بیت‌المقدس	سیاسی-خبری	درحدود ۱۰،۰۰۰	روزانه
الاردن	مستقل	عمان	سیاسی-خبری	درحدود ۱۰،۰۰۰	روزانه
اخبارالاسبوع	مستقل	بیت‌المقدس	سیاسی-خبری-مصور	درحدود ۱۰،۰۰۰	روزانه
عمان‌المساء	مستقل	بیت‌المقدس	سیاسی-خبری	درحدود ۱۰،۰۰۰	هفتگی
الحوادث	مستقل	بیت‌المقدس	سیاسی-خبری	درحدود ۱۰،۰۰۰	هفتگی
النضال‌العربی	مستقل	بیت‌المقدس	سیاسی-خبری	درحدود ۱۰،۰۰۰	هفتگی
الرقیب	مستقل	بیت‌المقدس	ادبی	درحدود ۱۰،۰۰۰	هفتگی
هنا عمان	اداره‌مطبوعات	بیت‌المقدس	متنوع	درحدود ۲۰،۰۰۰	ماهانه
الافق‌الجدید	مستقل	بیت‌المقدس	ادبی	درحدود ۱۰۰۰	ماهانه
التعاون	اموراجتماعی	بیت‌المقدس	متنوع	درحدود ۱۰،۰۰۰	ماهانه
الاسرء	مستقل	بیت‌المقدس	خانه‌وخانواده	درحدود ۵۰۰۰	ماهانه

مطبوعات درچکوسلواکی

مطبوعات چکسلواکی نه‌فقط مردم‌را از جریانات مختلف داخلی وخارجی آگاه میسازد بلکه بآنها در سازمان دادن کارهای مربوط بتوسعه ورشد اقتصاد ملی وفرهنگی کمك ومساعدت مینمایند. روزنامه‌ها ناشرافکاراحزاب وهمه سازمان‌ها وموسسات عمومی ازقبیل اتحادیه‌صنفی، سازمانهای جوانان، سازمان‌های ورزشی، وغیره هستند .

سازمان‌های‌سیاسی واتحادیه‌های صنفی بطورمنظم درکارخانه‌های بزرك مجله ونشریه‌هائی مربوط به‌جوانب مختلف کار و فعالیت نیز روزنامه هائی در نواحی مختلف کشور منتشر مینمایند .

درکشور چکسلواکی روزنامه‌های خصوصی که صرفا جنبه تجاری دارند وبمنزله هایدی میباشند وجود ندارد بلکه مطبوعات این‌کشور کار مهم وعظیم اجتماعی را انجام میدهند .

دانشکده فلسفه در پراگ و دانشگاه براتیسلاوا هرکدام دارای کرسی روزناهه نگاری هست که دوره آموزش آن‌ها چهار سال است .

تعداد کل مجلات، نشریه‌ها وروزنامه‌ها در سال ۱۹۶۱ برحسب موضوع‌بشرح ذیل بوده است :

۱۴ نشریه عمومی درپایتخت و ۹ نشریه‌عمومی درشهرستانها ـ ۱۳ نشریه وابسته‌باحزاب سیاسی ـ ۳۵ نشریه سازمان‌های‌اجتماعی ـ ۹ نشریه‌مقامات‌ادارات محلی ـ ۲۴ نشریه‌مخصوص جوانان ـ ۴۳ نشریه درموضوعات سیاسی واقتصادی وامورادارى ـ ۳۳ نشریه درموضوعات مختلف صنعتی ـ ۴۰ نشریه مربوطبه امور تخصص کشاورزی‌وجنگلداری ـ ۳۸ نشریه و مجله مربوط بامور اجتماعی زبان‌شناسی وفلسفه وتاریخ ۳۰ نشریه دررشته علوم طبیعی وریاضی ـ ۴۴ نشریه مربوط بزیست‌شناسی وپزشکی ـ ۳۱ نشزیه مربوط بتعلیم و تربیت ـ ۶۷ نشریه مربوط بامور حرفه‌های مختلف ـ ۱۷ نشریه مربوط بمسائل مختلف وعمومی ـ ۵۵ نشریه در موضوعات فرهنگی موزیك وتآتر وغیره ـ ۲۱ نشریه مربوط بدستجات مختدف مذهبی ـ ۲۴ نشریه مربوط بورزش ـ ۷ نشریه مربوط بمد لباس وغیره ـ ۱۹ نشریه مصور وفکاهی علاوه برآن‌درآنجا ۴۸۰ مجله مربوط به‌جوانب مختلف کار وپیشه وتعداد زیادی روزنامه درشهرهای مختلف بچاپ میرسد.

درسال ۱۹۴۸ هرخانواده چکسلواکی (شامل چهارنفر) درسال بطورمتوسط ۳۰۰ نشریه مختلف خریداری مینمود ودرسال ۱۹۵۹ هرخانواده ۴۱۵ نشریه‌های‌مختلف خریداری‌میکرد.

درسال ۱۹۷۰ هر ۱۰۰۰ نفر اهالی ۱۷۳ روزنامه یومیه خریداری مینمودند.

روزنامه‌های یومیه

نام روزنامه	محل انتشار	ناشرافکار
روده‌براوو	پراگ	حزب کمونیست‌چکسلواکی
پراودا	براتیسلاوا	حزب کمونیست‌چکسلواکی
پراتسه	پراگ	اتحادیه‌ی صنفی انقلابی
پراتسا	براتیسلاوا	شورای‌اتحادیه‌های‌صنفی‌چکسلواکی
وچرنی‌پراها	پراگ	شورای اتحادیه‌ی ایالتی
وچرنی براتیسلاوا	براتیسلاوا	شورای‌اتحادیه‌ی‌ایالتی‌چکسلواکی
ملادافرونتا	پراگ	اتحادیه جوانان چکسلواکی
زمدلسکه نووینی	پراگ	وزارت کشاورزی
سووبودنه سلوو	پراگ	حزب سوسیالیست چکسلواکی
لیدوودامو کراتی	پراگ	حزب توده چکسلواکی
لود	براتیسلاوا	حزب تجدیدساختمان‌چکسلواکی
اوبرانالیدو	پراگ	ارتش چکسلواکی
اوبرانالودو	براتیسلاوا	ارتش
اسمنا	براتیسلاوا	اتحادیه‌جوانان چکسلواکی
نووا اسوویودا	استروا	حزب کمونیست
لودست	برتو	حزب کمونیست
اوی‌سزو	براتیسلاوا	اقلیت‌مجارستانی‌درچکسلواکی

مطبوعات در سوئد

طبق آمار دقیق علاقه سوئدی‌ها بمطبوعات بخصوص روزنامه بیش‌ازکلیه ملل دنیاست ، روزانه چهارملیون نسخه روزنامه درسوئد بفروش میرسد وباتوجه بجمعیت هفت میلیون ونیمی سوئد اهمیت این رقم بیشترتجلی‌میکندبطوری‌که برای هریکصد نفر سوئدی روزانه ۵۳ روزنامه چاپ ومنتشر میشود این نسبت درانگلستان ۵۱ و ودرآمریکا ۵۲ میباشد . ا

قدیمی‌ترین روزنامه سوئد پست تیدهدر میباشدکه ازسال ۱۶۴۵ مرتب منتشرمیگردد و تنها نشریه رسمی دولتی است .

قدیمی‌ترین‌روزنامه ملی‌سوئد (آفتونبلادت) درسال ۱۸۳۰ منتشرگردید. تیراژ امروزه آن ۲۴۵ هزارنسخه درروز بوده ومتمایل برحزب کارگر سوئد است .

پرتیراژترین روزنامه سوئدکه عصرها منتشر میشود اکسپرسن است‌که به لیبرالهامتمایل بوده وتیراژآن ۴۳۰ هزار نسخه است .

پرتیراژترین روزنامه صبح سوئد داگنس‌نیهتر است‌که آنهم به لیبرالها بستگی داشته‌و روزانه در ۳۵۰ هزار نسخه بطبع میرسد .

روزنامه‌های‌وابسته به حزب لیبرال دارای بزرگترین تیراژ روزانه(نزدیک‌به ۲میلیون) میباشند دومین تیراژ(یك میلیون درروز) متعلق به حزب کارگر است‌که قویترین حزب سوئد میباشد نام دیگر این حزب سوسیال دمکزات است حزب محافظه‌کار یا سومین حزب سوئددارای ۵۲ روزنامه‌یومیه وتیراژکلی ۹۰۰ هزار نسخه درروز میباشد. درسوئد سه روزنامه‌کمونیستی نیز منتشر میشودکه دارای تیراژی درحدود ۲۶ هزارنسخه هستند .

مجلات درسوئد نیز مانند سایر کشورهای غربی هواخواهان فراوانی دارد تا چهارسال پیش تیراژ مجلات سوئد به ٦ میلیون رسیده بود ولی درحال‌حاضر این رقم به‌۵ میلیون‌ونیم تقلیل یافته است علت اصلی این تقلیل را تعمیم تلویزیون درخانه‌های سوئدی ذکرکرده‌اند .

مجله هفتگی‌کوریرن باتیراژ ۷۰۰ هزار پرتیراژترین مجله سوئد است‌که حاوی‌آگهی‌ها وتبلیغات زیادی درباره‌کالاهای‌مورد احتیاج منازل است واغلب خریداران آن خانمهای‌خانه‌دار می‌باشند .

دومین وسومین مجله پرتیراژ سوئد وی با تیراژ ۵۴۰ هزار نسخه وآرت‌رونت باتیراژ ۴۰۰ هزارنسخه می‌باشندکه دراستکهلم بطبع میرسند.

مطبوعات درسوئیس

نظرباینکه درکشور سوئیس نشر مطبوعات بسیار غنی است وتوضیح کامل آنها برای ما غیرمقدور است فقط باین‌اکتفاکرده‌ایم‌که مجموع‌نشریات یك مبحث را دریك‌جا منعکس‌نماید .

موضوع	تعداد
روزنامه‌های مد، هنر، سیاست و روزنامه‌های مصور	
خانوادگی ومجله‌ها	۴۶
روزنامدهای زنان ومد	۲۴
روزنامه والدین وجوانان	۲۳
مجله‌های ادبی وسیاسی	۴۵
موسیقی وآواز	۲۰
هنر- تآتر و رادیو	۲۲
مذاهب	
مذهب پروتستان	۲۲
مذهب کاتولیک	۵۱
مذهب دیگر	۵
نظامی ، ورزش	
ورزشی حرفه‌ای	۱۰
پیاده‌روی - کوهنوردی ، ورزشی زمستان	۱۳
شکار ، ماهی‌گیری ، صید	۱۴
اتومبیل‌رانی - موتورسواری و دوچرخه	۲۱
انواع ورزشها	۱۹
سرگرمیها ، وقت‌گذرانی وپیشاهنگی	۲۳
نظامی	۳۲
سلامتی تن ، مراقبت و کمکهای اولیه	
ملالت جسمی ومداوای طبیعی	۱۰
مراقبت ازمریض وکمك	۳۳
پرهیز	۱۳
کشاورزی ، گلکاری ، جنگل‌بانی، حمایت ازحیوانات	
روزنامه‌های کشاورزی	۴۰
مربوط بلبنیات	۴۰۳
چوب وجنگل	۲۰
حمایت از حیوانات	۳
تکنیك ، صنعت و پیشه	
روزنامه‌های مربوطه	۲۳

موضوع	تعداد
ساختمانی ، معماری ، نقشه	۲۳
گاز، آب، الکتریك وشوفاژ	۱۳
البسه ، پارچه ، چرم	۱۳
ماشین ، ماشین خیاطی	۲۳
اتومبیل ، موتورسیکلت، دوچرخه	۹
چاپخانه و کاغذ	۱۳
تغذیه ـ آشامیدن وتوتون	۲۱
کارهای مختلفه	۳۱
مسافربری ، نقلیه ، مهمانخانه	
مسافربری وانتقال	۲۳
مهمانخانه وسیاحان	۱۳
روزنامه‌های خارجی	۲۲
بازرگانی و تشکیلات	
بازرگانی بطور کلي	۲۲
مالی	۳
تشکیلات وموسسات مقاطعه‌کاری	۲۲
بیمه وبیمه بیماری	۲۴
اقتصاد	
شبکه‌های اقتصادی	۱۳
روزنامه کارفرمایان	۳
نیازمندیها	۳
علوم طبیعی ، ریاضی ، وفلسفه	۲۹
تاریخ وفولکور	۱۲
پزشکی	
طب ، دندانپزشکی وپزشکی	۲۰
شیمی ، داروسازی ، آزمایشگاه	۰
حقوق منشی‌گری وتشکیلات	۱۹
روانشناسی ، تعلیم وتربیت و دانشگاه	۵۰
روزنامه‌های مربوط بکارها	۱۹
مختلفه	۱۱

مجله های اختصاصی رادیو تلویزیون ازلحاظ افزایش تیراژ درسنوات اخیر قابل‌توجه بوده است .

مجله رادیو سینما تلویزیون	۱۰۲۴۸۵ و (درسال ۱۹۶۱)
لاسومن رادیوتله	۲۵۴۶۸۵
تله ماگازین	۳۷۰۵۳۸
تله ست‌ژور	۸۰۰۰۰۰ (درسال ۱۹۶۲)

نشریه‌های دوهفته یکبار (با تیراژ بیش‌از ۳۵۰۰۰۰ نسخه)

کوکوپراتوردوفرانس	۱۰۰۵۶۶۰
لونوژورنال	۳۶۶۲۸۸

نشریه‌های ماهیانه (بیش‌از ۳۰ هزار نسخه)

اکودوفرانس	۱۶۴۴۵۲۹
منتخبات ریدرزدایجست	۱۲۹۱۵۶۳
مد و کو	۱۱۱۰۳۳۳
ماری‌کار	۱۰۹۰۹۱۵
لونشاسور فرانسه	۷۹۵۶۵۳
ماری‌فرانس	۷۳۱۷۶۳
مجله تورینگ‌کلوب	۵۷۰۶۸۲
کنستلاسیون	۵۱۳۰۰۰
بونور	۵۰۵۲۱۰
اکسیون اتوموبیل توریستیک	۴۶۸۳۳۳
مون اووراژ	۴۱۰۴۵۱
هیستوریا	۳۳۳۵۲۹
گه‌ریه	۳۰۵۰۰۰
جمع	۱۰۱۷۰۹۶۳

مطبوعات در کانادا

کاناداکشوریست‌که با ۱۶ میلیون جمعیتش دارای دو زبان رسمی و اداریست. زبان انگلیسی دردرجه اول و زبان فرانسه‌که درحدود یك سوم مردم بآن تکلم میکنند دردرجه‌دوم اهمیت قرار دارد ولی هردوزبان‌باهم برروی پول‌رایج‌وتمبر پست ظاهر میگردند . این موضوع یعنی رایج‌بودن‌دوزبان‌دراین‌کشور دروضع مطبوعات‌وانتشار وتیراژ آنها همیشه تاثیرفراوانی داشته است .

در کانادا روزانه ۱۰۹ روزنامه یومیه درچهار میلیون نسخه منتشر میگردد . از تعداد فوق ۱۲ روزنامه بزبان‌فرانسه است که دارای تیراژی درحدود ۷۲۰ هزار نسخه میباشند ازاین تعداد ۱۰ روزنامه‌آن فقط دراستان کوبک که اکثریت اهالی آن فرانسوی زبان میباشند منتشر میگردد استان کوبك مرکز نشر کلیه کتابها واغلب جرآید فرانسوی در کاناداست وشهر مونترال بزرگترین شهر کانادا و دومین شهر فرانسوی زبان دنیـا در آن قرار دارد . روزنامه معروف لاپرس نیز دراین شهر منتشر میشود .

پرتیراژترین‌روزنامه‌های‌انگلیسی کانادا در تورونتو مرکز استان اونتاریو که پرجمعیت‌ترین‌استان کاناداست‌منتشرمیگردندوبترتیب عبارتنداز: تورونتو، دیلی‌استار، تورونتوتلگرام، وگلوب اندمیل .

ونکوورسان ومونترال‌استار روزنامه‌های پرتیراژی هستندکه درخارج از تورونتو تهیه میشوند . مجلات‌معروف وپرتیراژ کانادا عبارتند از: فایننشال پست ، ساتردی نایت، شاتلین ومك‌لینزماگازین که کلیه آنها درتورونتو بطبع میرسد .

مطبوعات درعراق

نام	محل انتشار	زبان	نوع مطالب	نمونه انتشار
الجمهوریه	بغداد	عربی	سیاسی	روزانه
البلد	بغداد	عربی	سیاسی	روزانه
العرب	بغداد	عربی	سیاسی	روزانه
الفجرالجدید	بغداد	عربی	سیاسی	روزانه
الاوقات العراقیه	بغداد	انگلیسی	سیاسی	روزانه
اخبار بغداد	بغداد	عربی وانگلیسی	سیاسی	روزانه
الملعب	بغداد	عربی	ورزشی	روزانه
المناهل	بغداد	عربی	مجله ادبی‌وفرهنگی	هفتگی
الاسواق‌التجاریه	بغداد	عربی	اقتصادی	هفتگی
الشئون‌الاقتصادیه	بغداد	عربی	اقتصادی	هفتگی
الاقتصاد العراقی	بغداد	عربی	اقتصادی	هفتگی
القالب	بغداد	عربی	کارگری	هفتگی
مجلةالفنون	بغداد	عربی	ادبی ـ فنی	هفتگی
الأجیل	بغداد	عربی	مجله‌فرهنگی‌وحرفه‌ای	ماهیانه
المکتبیه	بغداد	عربی	مجله‌ادبی‌وفرهنگی	ماهیانه

نام	محل انتشار	زبان	نوع مطالب	نمونه انتشا
ظفرات‌العیش	بغداد	عربی- کردی - ترکمنی	هنرهای ملی	ماهیانه
ظترات‌العیشی	بغداد	انگلیسی - فرانسوی-آلمانی	هنرهای ملی	ماهیانه
العاملون فی‌النفط	بغداد	عربی- انگلیسی	فرهنگی و کارگری	ماهیانه
مجلةالتربیةالاسلامیه	بغداد	عربی	دینی	ماهیانه
مجله الاخاء	بغداد	عربی و ترکمنی	فرهنگی	ماهیانه
الهادی‌العراقی	بغداد	عربی	درامور کلکسیونها بویژه کلسیونهای‌تمبر	ماهیانه
الام‌والطفل	بغداد	عربی	بهداشتی	ماهیانه
فتی‌العرب	موصل	عربی	روزنامه‌سیاسی	روزانه
الهدف	موصل	عربی	ادبی	روزانه
الفکرالعربی	موصل	عربی	ادبی	روزانه
الکشکول	موصل	عربی	ادبی - فکاهی	هفتگی
الادیب	موصل	عربی	ادبی	هفتگی
المنار	بصره	عربی	روزنامه سیاسی	روزانه
الثغز	بصره	عربی	روزنامه سیاسی	روزانه
الغر	نجف‌اشرف	عربی	ادبی - دینی	هفتگی
الایمان	نجف‌اشرف	عربی	ادبی - دینی	ماهیانه
الاضواء الاسلامیه	نجف‌اشرف	عربی	ادبی - دینی	ماهیانه
النهضة	سلیمانیه	عربی - کردی	ادبی	روزانه

مطبوعات در کویت

نام‌نشریه	سیاست	محل انتشار	نوع	تیراژ	ترتیب‌انتشار
۱ - الوطن	مستقل	کویت	سیاسی-اجتماعی	نامعلوم	روزانه (فعلاهفتگی)
۲ - الرای‌العالم	مستقل	کویت	سیاسی	»	» (فعلا هفتگی)
۳ - اخبارالکویت	مستقل	کویت	سیاسی	»	» (فعلا هفتگی)
۴ - کویت تایمز	مستقل	کویت	سیاسی	»	» (فعلا هفتگی)
۵ - دیبی نیوز	مستقل	کویت	سیاسی	»	» (فعلا هفتگی)
۶ - اضواء المدینه	مستقل	کویت	ادبی-فنی-اجتماعی	»	هفتگی

نام‌نشریه	سیاست	محل انتشار	نوع	تیراژ	ترتیب‌انتشار
۸ ـ الکویت‌الیوم	دولتی	کویت	سیاسی	نامعلوم	هفتگی
۹ ـ الطلیعه	مستقل	کویت	مجله	»	هفتگی
۱۰ـ الهدف	مستقل	کویت	سیاسی	»	هفتگی

مطبوعات ترکیه

درترکیه ۳۷۲ روزنامه یومیه چاپ ومنتشر میشود وعلاوه برآن روزنامه‌های زیادی نیز هست که بصورت هفتگی، دوهفتگی وغیره انتشار می‌یابد. بطورکلی در ترکیه ۱۱۵۳ روزنامه ومجله منتشر میشودکه ۸۳۶ امتیاز آن مربوط بروزنامه‌های اعم از یومیه وهفتگی دوهفتگی و۸۱۷ امتیاز آن متعلق بمجلات است.

درترکیه ۹۳ روزنامه ومجله بزبان‌های خارجی چاپ میشودکه ۴۰ امتیاز آن بزبان انگلیسی ۱۱ امتیازآن‌بزبان‌ارمنی ۱۵۰ امتیازآن بزبان یونانی ۱۱ امتیازآن بزبان‌فرانسوی پنج امتیاز آن بزبان آلمانی بوده و دوامتیاز نیز بزبان عبری میباشد علاوه براین‌ها درترکیه مجلات زیادی بصورت دوزبانی انتشار میابند.

ازاین۹۳ روزنامه‌ومجله مرکزانتشار ۶۸ تای آن دراستانبول وبقیه درسایرشهرستانهای ترکیه میباشد.

بموجب آخرین آماری‌که دردست هست تیراژ مجموع روزنامه‌ها در ترکیه در حدود ۱/۳۵۳/۰۰۰ نسخه درروز میباشد. (درتمام ترکیه).

پرتیراژترین‌روزنامه‌های‌آن جمهوریت چاپ استانبول وسپس ملیت میباشدروزنامه‌های مذکور علاوه برپرتیراژترین ـ ازنظر سیاسی بهترین جراید ترکیه هستند.

اغلب جراید ترکیه وابسته باحزاب سیاسی هستند.

پرتیراژترین‌مجله ترکیه مجله‌حیات است‌که جنبه اجتماعی برسایر جنبه‌های آن‌می‌چربد. درترکیه‌کلیه جراید با یك قطع ودرهشت صفحه انتشاریافته و در ایام تعطیل جراید ترکیه با صفحات اضافی منتشر میشوند وبعلاوه درایام اعیاد بزرگ مثل عید فطر و قربان کلیه جراید باهم اشتراك مساعی کرده مجله واحدی‌بنام (بایرام گازتی) یا مجله عید منتشرمیکنند.

پرتیراژترین روزنامه‌آنکارا(اولوس) یا (ملت)است‌که موسس آن کمال‌آتاتورك‌میباشد. این روزنامه ارگان حزب جمهوری خلق را تشکیل میدهد.

جراید ترکیه مثل جراید ما درمالکیت فرد میباشد.

مطبوعات درفرانسه

روزنامه‌های یومیه پاریس

نام روزنامه	نوع	تیراژ
فرانس‌سوار	خبری	۰۹۸ر۳۵۰ر۱ نسخه
پاریزین لیبه‌ره	خبری	۸۵۸۲۶۰
فیگارو	خبری	۴۶۵۱۵۸
اورور	خبری	۴۳۸۲۵۱
اکیپ	ورزشی	۲۴۸۳۳۵
لوموند	خبری	۲۲۷۳۴۴
اومانیته	حزبی	۱۹۵۹۳۱
پاری‌ژور	خبری	۱۷۰۲۶۶
پاری‌پرس	خبری	۱۴۲۳۷۹
لاکروا	مذهبی	۱۳۴۷۰۱
پاری‌تورف	ورزشی	۹۸۹۵۶
لیبراسیون	خبری	۸۷۹۴۸
اسپورت کمپله	ورزشی	۸۳۵۱۲
انفورماسیون	خبری	۵۶۶۱۴
کمبا	خبری	۴۹۸۴۷
له‌وگو	خبری	۴۵۲۱۸
پوپولر	حزبی	۱۳۰۰۷
	جمع	۴۶۵۵۸۲۵

این ارقام درماه مارس ۱۹۶۸ از طرف وزارت اطلاعات فرانسه انتشار یافته است و روزنامه‌های فرانس‌سواروپاریزین‌لیبره با تیراژ ۲ر۲میلیون تقریبا نصف تیراژکلیه‌روزنامه‌های پاریس را دارا هستند .

روزنامه‌های شهرستانهای فرانسه‌جمعا ۵ر۷ملیون تیراژ دارند وازین لحاظ ازروزنامه‌های پاریس جلوترند .

نام روزنامه	شهرستان	تیراژ
اوست فرانس	رن	۵۹۰۸۱۳
لوپروگره	لیون	۴۲۴۰۵۹

نام روزنامه	شهرستان	تیراژ
دوفین لیبه‌ره	گرنوبل	۳۷۰۴۲۰
لاووا دونورد	لیل	۳۴۴۲۴۴
سود اوست	بردو	۳۳۰۱۸۹
لوپرووانسال	مارسی	۳۲۱۵۰۵
دپش دومیدی	تولوز	۲۳۲۵۶۷
لانوول رپوبلیك دوسانتراوست	تور	۲۶۴۷۱۶
است رپوبلیکن	نانسی	۲۴۴۴۲۷
رپوبلیکن لورن	متس	۱۸۳۱۲۱
میدی لیبر	مونت‌پلیه	۱۸۰۰۳۵
نیس‌ماتن	نیس	۱۷۹۴۱۷
نوردماتن	لیل	۱۷۱۶۰۳
لامونتانی	کلرمون فرانس	۱۷۰۲۱۵
پاری نورماندی	روئن	۱۵۶۳۴۳
اونیون	نیم	۱۵۲۴۰۱
آخرین اخبار آلزاس	استراسبورگ	۱۲۷۹۱۹
لافرانس لانوول رپوبلیك	بردو	۱۲۰۷۰۶
تلگرام دوبرست دولواست	برست	۱۲۰۵۸۲
مریدیونال لافرانس	مارسی	۱۰۲۲۶۰

نشریه‌های هفتگی وماهیانه

دربین‌نشریه‌های هفتگی‌وماهیانه نشریه‌های پاریس ازلحاظ تیراژ نسبت بکلیه نشریه‌های فرانسه مقام اول را دارد و ذیلا مهم‌ترین آنهارا بیان میکند :

نام مجله	تیراژ	نام مجله	تیراژ
پاری‌ماچ	۱۶۴۲۵۲۵	بون‌سواره	۶۶۷۷۴۸
نودو	۱۳۶۵۷۰۳	انتیمیته	۶۳۶۵۶۰
فرانس دیمانش	۱۲۳۶۵۳۹	لوپله‌رن	۵۸۷۸۰۷
اکودولامد	۱۰۰۶۱۷۱	وی‌کاتولیك‌ایلوستش	۵۲۳۶۴۲
ایسی‌پاری	۹۵۲۰۷۶	کنفیدانس	۵۰۸۰۸۱
ال	۷۳۴۲۹۷	اومانیته دیمانش	۴۹۷۲۹۱
لوژورنال دو دیمانش	۷۳۰۶۵۷	ژوردوفرانس	۴۷۹۸۵۷
مدوپاری	۷۸۷۴۳۰		

جمع ۱۲۲۳۵۴۴۸۳

فصل هفتم

مشاهیر علم و ادب جهان

دانشمندان ـ فلاسفه ـ موسیقی‌دانان ـ آهنگ‌سازان ـ شاعران وفیزیك دانان.

اپیکور

فیلسوف بزرگ یونانی وبنیان گذار مکتب اپیکوریسم یا پرستش لذت است اوبمریدان خود میآموخت که هدف اخلاقیات درك لذت است اما فقط لذتی که مردان بزرگ و ریاضت کشیده و رنج برده درك میکنند قابل احترام است. درباغ اپیکوری هرج ومرج اخلاقی وعقلی حاصل نمیشود و روح آدمی باید از کدورت برکنار باشدتالذت حقیقی بدون شهوت بدست بیاورد. غایت بشر درك لذت است. افراد بشر باهم برابراند وهیچ ملتی بردیگری برتری ندارد. کتابی درریاضیات از او باقی مانده است.

ادیسون (توماس آلوا)

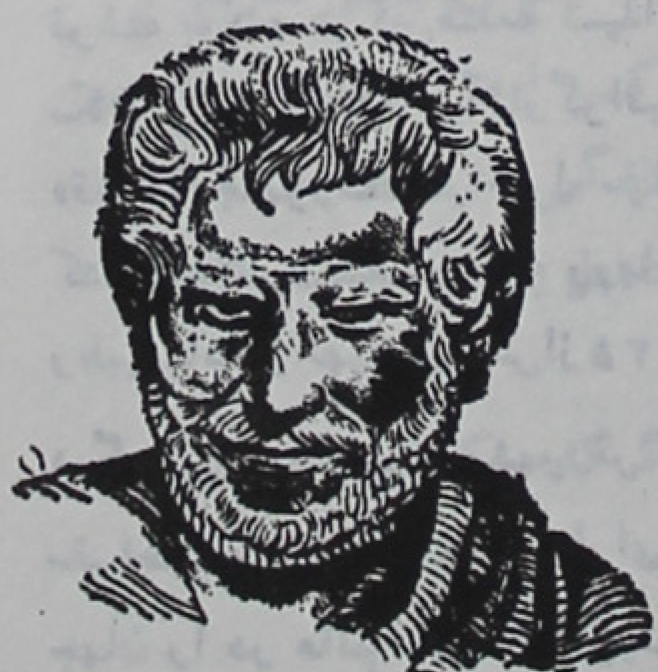
فیزیك دان امریکائی (۱۸۴۷) درمیلان امریکا بدنیا آمد، ابتدا زندگی فقیرانه‌ای داشت وبرای جست وجوی کار باین شهر وآن شهر میرفت اما بعدها کاشف و مخترع درجه اول امریکا وجهان شد، تعداد ۳۱۳ اختراع را باو نسبت میدهند او کاشف و مخترع بسیاری ازدستگاههای الکتریکی وسازنده اکومولاتور و ازهمه مهمتر اینکه او کسی بود که اختراع برق را بپایان رساند وماده‌ای بنام تنگستن ساخت تاتوانست

بجهان روشنائی بدهد، اولین اختراع اودستگاه ضبط صوت است که قبلا بوسیله شارل گروس کشف شده بود و ادیسون آنرا بجهان عرضه داشت واز این راه بشهرت ومقام رسید .

ارشمیدس

بزرگترین مغزفلسفی و ازنوابغ ریاضی قرن سوم قبل از میلاد یونان است : وقتی رومیان برای فتح سیراکوس وارد شهرشدند با آنان بسختی بمبارزه پرداخت وآئینه سوزان ازاختراعات اوست که بااستفاده ازنور آفتاب کشتی های دشمنان را میسوازند اما وقتی رومیان واردسیراکوس شدند او سرگرم مطالعه بود ویك سرباز رومی نشناخته اورا بقتل رساند ، ازتئوریهای معروف او یکی تعادل مایعات وتئوری اهرم وقرقره های ساده و مرکب و چرخهای دندانه دار و ساختن منجنیق است . درهندسه محاسبه استوانه ها وشبه کره ـ شبه مخروط ـ اندازه محیط دایره و منحنی ها واحجام است. این قانون ازاو است: هرجسمی درآب به نسبت جرم خود وزن خودرا از دست میدهد .

ارسطو

فیلسوف ونابغه یونانی شاگرد افلاطون ومعلم اسکندر کبیر درمقدونیه بدنیا آمد . نظریات فلسفی این دانشمند دراروپا اساس علوم وفلسفه جدید قرارگرفت پیروان ارسطو را «مشائیون » گویند برای اینکه فلسفه خودرا درحال راه رفتن بمردم یاد میداد . فلسفه اوشامل حس واقع بینی و طلب یقین ازراه تحقیق است. قانون فلسفه تجربی ازابتکارات او است . ارسطو فلسفه افلاطون را تعدیل نمود و درتمام مباحثات اخلاقی واجتماعی وعقلی وسیاسی وحتی درمورد تدبیر منزل وتدبیر مدن مطالبی گفته که مجموع آنرا فلسفه ارسطو یا مشائیون گویند .

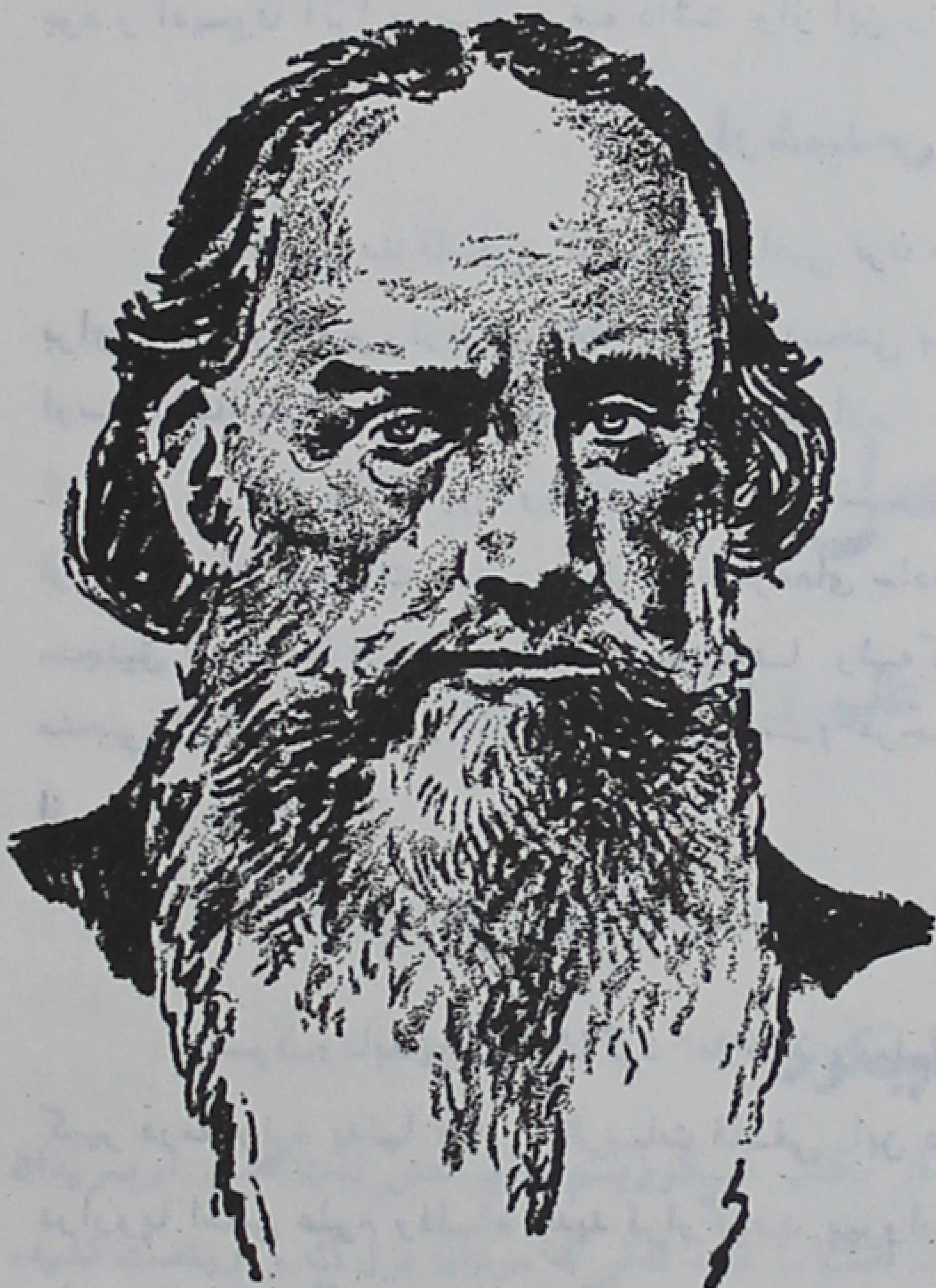
ازگفتار اوست: بزرگترین علت غائی وجود خدا است که خود ساکن ولی محرك موجودات است . جهان ازنتیجه توالی حرکات وعلت ومعلول بوجود آمده است .

استال Stael

ژرمن نکر مادام دواستال دختر نکر وزیر دارائی و نخست وزیر فرانسه ! (لوی ۱۶ بود) (۱۷۶۰-۱۸۱۷) درایام جوانی علاقه زیاد به نویسندگی داشت و در پاریس یکی از سالنهای ادبی را اداره میکرد: ابتدا داستانی بنام «کورمن» نوشت و ازآن تاریخ شهرت یافت مدتی هم با «بنیامین کنستان» مرد سیاسی و نویسنده فرانسه روابط عشقی داشت اما زود ازهم جدا شدند وپس ازاینکه کتاب اوبنام «آلمان» که آنرا درتبعید نوشت انتشار یافت . ناپلئون

دستور دادکتاب اورا جمع کنند. ناپلئون درباره اوگفته بود : من زنانی را که در سیاست مداخله میکنند دوست‌ندارم .

افلاطون

فیلسوف ودانشمند نامی‌یونان باستان‌وشاگردسقراط ومعلم‌ارسطوبود (۴۲۹ ق. میلاد) افلاطون‌معلم هندسه وریاضیات وکاشف قوانین‌ریاضی و هندسه و واضع‌مکتب تحقیق‌برای درك حقایق‌اشیاء وآزمایشهای‌علمی است .

او درفن محاوره استاد بود و مسائل علمی راحل میکرد و بر سردر مدرسه خودکه آنرا (اکادمی) می‌نامید نوشته بود : هرکس‌هندسه نمیداندباین مکان وارد نشود، ازآثارگرانبهای‌او «قانون جمهورت» دراصول سیاست و کتاب‌دیگر فلسفه‌محاوره وریاضیات وطبیعیات والهیات‌وبیش‌از۳۵ رساله دیگر نوشته‌که بهترومشهورتر از همه رساله «فیلب» Fileb را باید نام برد و رساله گفتگو با سقراط‌بنام «اتوفریت» که دارای تمام مسائل فلسفی‌است «مثل افلاطونی» که مثال تمام‌موجودات جهان را در عالم حقیقت تعریف میکند از ابتکارات او است .

امیلی برونته

خواهران برونته بنامهای « شارلوت وامیلی وآن » معروف‌اند از نویسندگان با ذوق انگلیسی بودند. شارلوت رمان نویس مشهوری بودکه در۲۹ سالگی درگذشت خواهرش‌امیلی در سی سالگی وخواهر سوم در۲۷ سالگی درگذشت کتاب «عشق هرگز نمی‌میرد» ازآثارامیلی برونته است .

اسلوچفسکی

کنستانتن اسلوچفسکی (۱۸۳۷ - ۱۹۰۴) یکی از بزرگترین فلاسفه روسیه شوروی است : این فیلسوف دنیا را ازنظر کسی‌که با خونسردی وکابوس موحش دست به‌گریبان باشد می‌نگرد فلسفه او شامل ماورا الطبیعه بود، نوشته‌هایش فلسفی وعمیق و حکایت از بکدنیا حقایق میکند .

اقلیدس

بزرگترین مغزریاضی وفلسفی یونان باستان واز شاگردان افلاطون وبانی طریقه‌ومذهب رواقی بود، تراوشات فکری این مرد بقدری زیاد بود که اگر همه آن باقی میماند یك جهان متمدن را پایه‌گذاری میکرد اما بسیاری ازآثار فکری او ازبین رفته است .

بیشتر آثار او درمباحث مختلف ریاضی بوده ازجمله در مبحث نور و علم مناظر و مرایا وتقسیم محیط دایره ومحاط‌کردن چند ضلعی‌های هندسی ومقاطع مخروطی ومکانهای واقع برسطوح‌وازهمه مهمترکتاب «لغزهای هندسی» است‌که متاسفانه ازبین رفته است، برهان خلف، وطرزاستدلال قضایای هندسی از اواست.

الفرد دو وینی (۱۷۹۷ - ۱۸۶۳)

در ابتدا وارد ارتش فرانسه شد اما بزودی ازکار برکنار رفت وعزلت اختیار نمود «وینی معروفترین شاعررومانتیك فرانسه است. دارای اشعاری شیرین وفلسفی‌است. افسانه‌های عرفانی وداستانهای جنگی وقصه‌های حزن‌انگیزی داشت. او میگفت‌که رنج وبدبختی مردم از کسی است‌که مارا آفریده اگرروزی روز پرسش پیش بیاید خدا اول‌کسی است که باید محاکمه شود، همه جا رنج است، هرکه بالاتراست بیشتر رنج میکشد تمام زندگی بشر تسلیم و رضا و تحمل رنج ومشقت است وما در این جهان محکوم باین هستیم‌که درمقابل یك خدای ستمکارباید رنج بکشیم وسکوت اختیارکنیم .

ازقطعات مشهور او«سرودهای قدیم، وجدید ـ سرنوشت‌ها ـ گرگ ـ که ازجمله بهترین اشعار فلسفی است .

الفونس دوده (۱۸۴۰ - ۱۸۷۶)

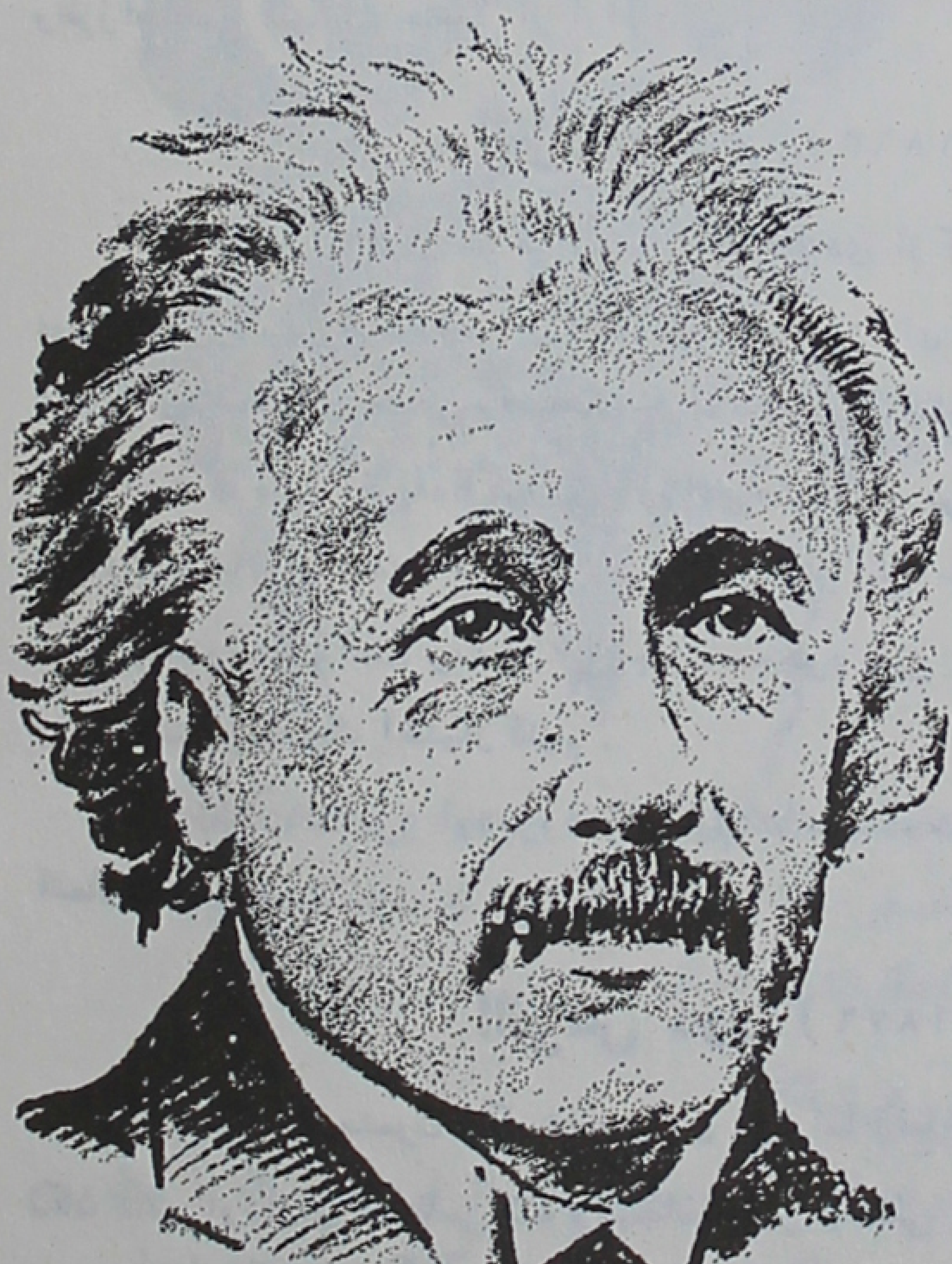
پدرش مرد متمول وکارخانه دارئی بود اما رنج وصدمات دوران جنك افکارش را سخت تکان داد. اودارای احساسی تند وهیجان‌انگیز وعشقی سریع الانتقال بود. داستانها ودارم‌های مهیجی نوشت‌که تمام آن حاکی ازتخیل بود وهرچه را در سفرها دیده وشنیده بود ازعالم‌خیال بصورت داستان درمیاورد صحنه‌هائی از زندگی بینوایان وخانه‌های دهقانی وبدبختی‌های مردم را با قلمی توانا مجسم ساخته است آثار او. نامه‌های آسیابان من ـ ژاك ـ ونامه‌های‌کوتاه

اورپید Eurpide

اورپید نمایشنامه نویس یونانی (۴۸۴ ـ ۴۰۷ ق . م) پدرش بازرگان بود و او در دوران‌جوانی بشیوه زمان‌ورسم روزگار پرورش وآموزش یافت وتاسال ۴۶۶ درخدمت‌برادرش بود وشهرت وآوازه‌اش ازبیست سالگی آغازشد وگذشته از نمایشنامه نویسی وشاعری درنقاشی نیز آوازه بلندی یافت وجایزه‌های چندی بدست آورد ولی به کتاب خواندن و تنهائی‌اشتیاق

بیشتر داشت، نخستین نمایشنامه او بنام « دختر بلفاسر » در۴۵۵ قبل از میلاد نوشته شدو در دوران زندگی بدریافت چهار جایزه نائل آمد اوبیش از نود نمایشنامه نوشته که ازآن‌میان ۷۸ نمایشنامه در دست است. اورپید را باید نخستین نمایشنامه نویس رئالیست نام داد اودر نوشته‌هایش به نمایش مردم عادی وپائین اجتماع میپرداخت ونمایشنامه‌های از بیشتر غم‌انگیز ودرام است وی در شعر نیز شیوه رئالیستی دارد وماشند « سوفوکل» بنیانگزارسبك نوینی در هنر نمایش یونان بشمار میرود: از آثار او: ۱ - هیپولیت - ۲ - ایون ۳ - آندروماك ۴ - هلن .

Einsten. Albert انشتن ـ البرت

دانشمند آلمانی ‌(۱۸۷۹ - ۱۹۵۵) انشتن در یك خانواده یهودی آلمانی دیده بجهان‌گشود وتحصیلات خود را در رشته ریاضیات در زوریخ بپایان رساند و آنگاه در پایتخت سوئیس بکارمندی درموسسه‌ای مشغول شد. با نوشتن مقاله‌ای دریك روزنامه ناگهان باوج شهرت رسید و باستادی دانشگاه زوریخ وسپس دربرلین برگزیده شد: پس‌ازپایان‌جنك جهانگیراول بمبارزه سختی برعلیه جنك طلبی وزورگوئی دولت‌ها دست زد و سخنرانی‌های‌زیاد کرد در این دوران فرضیه نسبیت او جهان اندیشه ودانش بشری راتکان داد ونامش‌را بر سر زبانها انداخت ، هنگامیکه نازیهادرآلمان دست بآزار یهودیان زدند انشتن آزرده شد و بکشور آمریکا رفت (۱۹۳۲) و دردانشگاه بریستون بتدریس پرداخت. ازکاوشهای دانشمندانه او یکی قانون جاذبه نیوتون ودیگری فرضیه نسبیت وفرضیه بمب اتم است‌که جهان نوینی در فلسفه ودیگر دانشهای بشر بوجود آورد ودر سال ۱۹۲۱ بدریافت جایزه نوبل نائل آمد.

Oneil Eugene اونیل ـ یوجین

نویسنده آمریکائی (۱۸۸۸) از پدری هنرمند و هنرپیشه عشق به نمایش را به ارث برد وازکودکی با نمایش سرو کار داشت در سال ۱۹۰۹ برای بدست آوردن طلا به هندوراس رفت پس‌ازآن بمسافرتهای دریائی پرداخت . اونیل‌تحصیلات‌زیادی نکرد و بادرس وکلاس هم زیاد

سروکارنداشت ولی‌درمکتب زندگی‌همه چیزآموخت وازسال ۱۹۱۴ به کار نویسندگی دست زد، بیشتر نوشته‌های اونمایشنامه کوتاه‌است که ازدیده سبك وهنر بسیارجالب وتازه است ومشهور ترین آنها «آنسوی افق» آناگریستی ـ امپراطور جونز ومیان پرده عجیب است .

او هنری O'Henry

نویسنده آمریکائی (۱۸۶۳ ـ ۱۹۱۰) نام واقعیش ویلیام سیدنی‌بود، درشهرگرستیس، پرو بدنیا آمد در کودکی به تحصیل پرداخت ولی بزودی ازآن دست کشید و بکار مشغول شد پنجسال در داروخانه‌ای بشاگردی سرگرم شد آنگاه به شهر تکزاس رفت و۱۲ سال درآنجاکار کرد ودر شهر اوستین مدتی بکار بانك پرداخت وضمنا به روزنامه نویسی نیزعلاقمند شد درکار بانکی متهم بـه دزدی ونادرستی‌گردید ناگزیـر بامریکای مرکزی‌گریخت دراین زمان شهـرت نویسندگی او درهمه‌جا پیچید ولی درسال ۱۸۹۸ محکوم بزندان‌گردید پس از رهائی چندسال بکار نویسندگی ادامه داد ودرپایان زندگی مدتی درنیویورك وچندی در زادگاه خود بسر برد امروز بیگناهی اودردستبرد به بانك ثابت شده است واوهنری ازنویسندگان برجسته داستانهای کوتاه است . داستانهای معروف او : ۱ـ داروی محبت ۲ـ پزعالی ۳ـ جاده‌های سرنوشت ۴ـ آرمان جادوگر ۵ـ دوکها ۶ـ پس از هفت سال ۷ـ هدیه

اوهم ـ ژرژسیون

فیزیکدان آلمانی (۱۷۸۷ ـ ۱۸۵۴) اوهم در خـانواده فقیری درشهر ارلاکن آلمـان بدنیا آمد پس ازبپایان رساندن تحصیلات‌دردانشگاه ارلانکن به تدریس ریاضیات پرداخت در سال ۱۸۲۸ تحقیقات خود را بنام **نظریه ریاضی جریان الکتریسته**، درجهان دانش پخش‌کرد وگرچه در آغاز مورد توجه قرار نگرفت ولی سرانجـام آوازه‌ای بلند یافت. ایـن کشف بنام (قانون اهم) درفیزیك معروف است، قانون اوهم با فرمول واحد ولتاژ آمپرومقاومت را بهم بستگی داد .

(V=LR) بسال ۱۸۴۱ بدریافت مدالی از طرف انجمن پادشاهی انگلستان سرافراز گردید وسال بعد عضویت افتخاری این انجمن را پذیرفت. اوهـم مدت دو سال باستادی‌کـرسی فیزیك دانشگاه مونیخ برگزیده شد وبسال ۱۸۵۴ پس ازیك عمرتحصیل وتدریس دیده ازجهان بربست .

ایبن ـ (هنریك بوهان) IBSEN

نویسنده معروف نرورژی (۱۸۲۸ ـ ۱۹۰۶) دوران کودکی این نمایشنامه نویس بـا سرگردانی وتنهائی رنج فراوان سپری‌گردید: درآغاز جوانی سالیان درازی در روزنامه ومجله وتماشاخانه‌ها بکار پرداخت، ایبن، تحصیلات دانشگاهی خودرا بپایان رساند و آنچه به خامه او توانائی وروشن‌بینی وپختگی‌میداد حوادث ناگواری بودکه دردوران زندگی با آن روبرو گردیده بود : ایبن سفرهای درازی به کشورهای اروپائی کرده است. درسال ۱۸۷۷ دانشگاه «اوپسالا» درجه دکترای افتخاری باو عرضه داشت. دوران آخر زندگی ایبن‌برخـلاف دوران

جوانی با سربلندی وافتخار بی مانندی گذشت ونشانها وجایزه‌های فراوان باو اعطا گردید. از میان نمایشنامه‌های او: عروسك ـ اشباح ـ دشمن‌مردم ـ مرغابی‌وحشی، شهرت‌جهانی دارد.

باخ ـ یوهان سباستیان

آهنگساز مشهور آلمانی (۱۶۸۵ ـ ۱۷۵۰) در یك خانواده موسیقیدان به جهان آمدد از دودمان باخ موسیقیدانهای زیادی برخاسته‌اند که‌ازمیان‌آنهایوهان سباستیان‌ازهمه مشهورتر است: اوچند سالی عشق فراوان به موسیقی داشت وبرای فراگرفتن موسیقی به هامبورك رفت. پس از چندین سال شاگردی وتمرین به درجه استادی رسید و آوازه باخ درکشور آلمان پیچید وبسال ۱۷۱۸ برهبری ارکستر دوك‌ساکس برگزیده شد ودرسال ۱۷۱۹ برهبری ارکستردربار رسید در۱۸۲۳ به لاپیزیك رفت وتا پایان‌عمردرآنجا بسربرد ودراین شهرهنوز ریاست‌ارکستر را عهده‌دار بود. باخ بیشترعمرخودرا در خدمت‌کلیساگذراند واز این رو آهنگهای او بیشتر رنك مذهب بخودگرفته است آثار مذهبی او بهترین نمونه موسیقی‌کلیسا است: باخ ازاستادان بزرك پیانو بشمار میرود وکارهای او مهمترین قطعات‌کلاسیك خوانده میشود.

آثار او همه درکمال پختگی وقدرت است از آهنگهای او این آهنگها را باید نام برد: ۱ـ سویت‌های پیانوکه شامل سه دسته فرانسوی ـ انگلیسی وآلمانی است ۲ـ فانتزی‌کوماتیك ۳ـ واریاسیون‌ها شامل چندواریاسیون ۴ـ کنسرتوی ایتالین.

بالزاك ـ اونوره دو ..

نویسنده‌فرانسوی (۱۷۹۹ ـ ۱۸۵۰) درخانواده‌ای متوسط درشهرتور بدنیا آمد. کمی درس خواند آنگاه بکار کردن پرداخت. در آغاز جوانی بکار نویسندگی دست زد ولی نوشته‌هایش همه با شکست روبروگردید. با این حال بالزاك نویسنده‌ای پرکار بود وداستانهای بزرك ودراز می‌نوشت‌ازآن میان‌میتوان «باباگوریو» ـ چرم سافری ودختر عمویت ـ زنبق دره ـ زن سی‌ساله را نام برد شاهکار او را **باباگوریو و اورژنی گرانده** میدانند بالزاك برجسته‌ترین نویسندگان رئالیست جهان ادب بشمار میاید شماره داستایهامش بسیار زیاد است هنرنویسندگی او در نقاشی‌کردن چهره‌ها و طراحی خویها و کنش‌ها و منش‌های انسانی و تجزیه و تحلیل احساس و اندیشه‌ها نمایان است.

بالزاك نخستین نویسنده‌ای است‌که توانست درکتابهای خود قهرمانان زنده بسازد و آدمهائی راکه میافرید همه واقعی بودند ونمونه آن در هرجامعه یافت میشود. سایر آثار او عبارتند از: شب‌نشینی‌های فرشتگان: آرزوهای برباد رفته.

باك پرل Back Pearl

نویسنده آمریکائی (۱۸۹۲) درخانواده مذهبی «هیلزپرواز» از ایالت ویرجینیا بجهان آمد وبخشی از تحصیلات خودرا در کشور چین و تحصیلات عالی را درآمریکا گذراند وبسال ۱۹۲۳ همکاری خود را بامطبوعات آغازکرد درسان ۱۹۱۵ باز بامریکا بازگشت و بدریافت درجه دکترا موفق شد. شاهکارش بنام «خاك خوب» در سال ۱۹۳۰ منتشرشد وجایزه اولین پولیترز رانصیب اوساخت وبسال ۱۹۳ جایزه ادبی نوبل را گرفت: وی از نویسندگان بزرك معاصر بشمار میرود . داستانهای او زائیده خاطرات و ماجرهای‌زندگی او است وبیشتر رنك شرقی دارد چیره‌دستی او درنمایش صحنه‌ها وحالات واندیشه‌های مردم شگفت انگیزاست. خانم باك تاکنون داستانهای زیاد نوشته که مهمترین آن از اینقرار است .

۱ ـ خاك خوب ۲ ـ باد شرق وباد غرب ۳ ـ پسران ۴ ـ مادر ۵ ـ دنیاهای مندرس ۶ـ فرشته جنگجو.

بایرون

لرد جورج کوردن بایرون شاعر معروف انگلیسی اسب که در سال ۱۷۸۸ درلندن‌بدنیا آمد: اومردی بسیار وخودپسند ومغروری بود وخودرا بهترین شاعر غزلسرا ومرثیه‌گومیدانست اما نبوغ او بیشتر درهجاسازی بود ازمهمترین آثار او زندانی شیلان رکائور است .

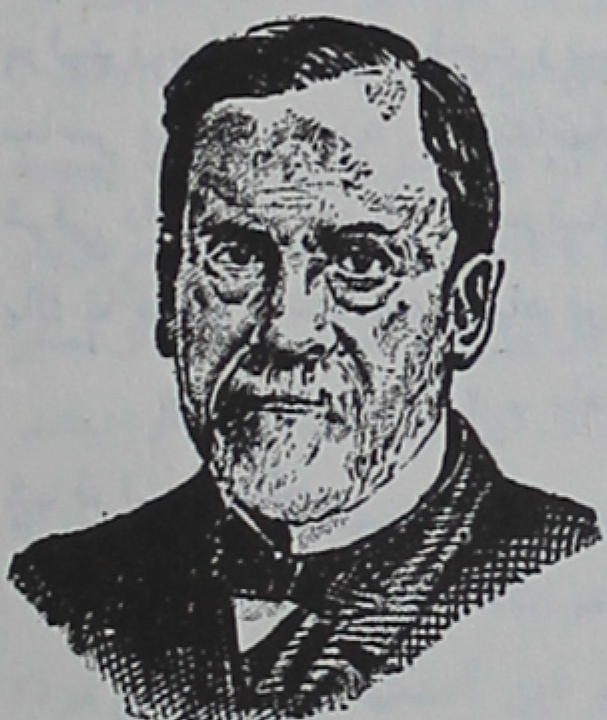
بتهوون ـ لودویك مان..

از موسیقیدانهای مشهور آلمان است که درشهروین بدنیاآمد ، پدر بتهون خواننده‌بود وبه پیانو آشنایش‌کرد وبسال۱۷۸۷ دروین بحضور موتسارت (موزار) رسید . درسال ۱۷۹۴ پرنسر لیخوسکی‌آوازه‌اش‌را شنید واورا به‌کاخ‌خودبرد، دراین سالهابودکه‌گرفتار عشق دختری بنام جولیاگریچاردی شد و ترانه (سونات مهتاب) را بـرای اوساخت، بتهون بادختران زیاد آشنامیشد اما باهیچکدام ازآنها ازدراج‌نکرد. درسن۳۲ سالگی‌احساس نمودکه چیزی نمیشنود وگوشش‌سنگین‌شده‌نامه‌ای به‌برادرش‌نوشت وقصد خودکشی‌نمود، با این‌حال بزندگی خویش‌ادامه داد. نخستین‌اثربزرك اوسنفونی‌شماره۳بود ودر۱۸۰۴اولین‌اثراوبنام(فیدلیو)باپیروزی‌روبرو شد وسنفونی چهارم وپنجم وششم را درهمین سالها بوجود آورد ولی درسال ۱۸۱۹ بکلی کر شد: سه تن از شاهزادگان برای او مقرری ماهیانه چهار هزار فلورن معین کردند اما بعدها این مقرری به ۱۵۰۰ فلورن تقلیل یافت وگرفتار عسرت مالی شد وبالاخره پس‌از ساختن سنفونی نهم در ۲۶ مارس ۱۸۲۶ درگذشت .

اگرهایدن پدر سنفونی است بتهوون بنام پادشاه سنفونـی معروف شده است در برابر ۱۰۴ سنفونی هایدن و۵۰ سنفونی موتسارت، بتهوون دارای ۹ سنفونی بود ولی ارزش این۹ سنفونی بمراتب بیشتر است .

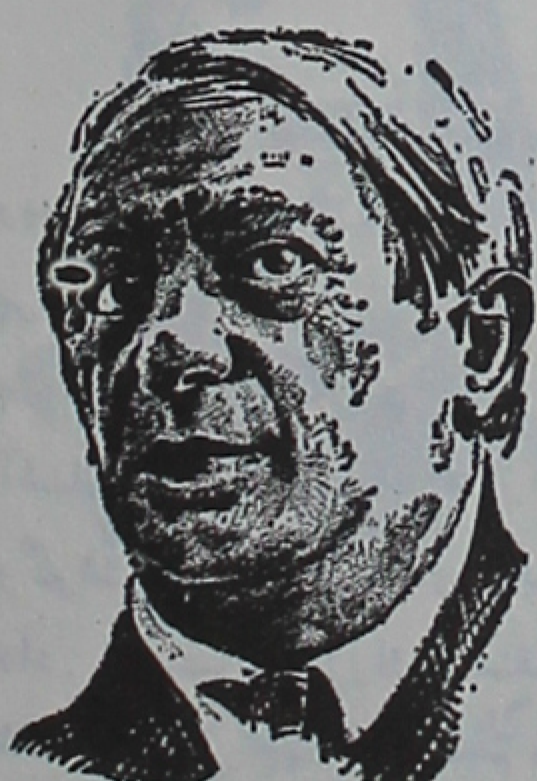
بیدن باون

روبر بیدن باون انگلیسی درحقیقت موسس پیش‌آهنگی درجهان است که درسال۱۹۰۸ پیش‌آهنگی را برای پسران ونسل جوان ترتیب داده ودر وصیت نامه او آمده است که پیروزی پدران وابسته به نیرومندی وسلامت جسم وروح فرزندان امروز است .

پاستور - (لوی)

لوی پاستور فرانسوی کاشف میکرب بوداوبرعقاید علمای قدیم که هرچیزبخودی خود بوجود میاید خط بطلان کشیدوازسوی‌دیگراصول‌عقیده‌لاووازیه‌راکه‌پذیرفت گفته‌بود این تئووی را بر پایه علمی قرار داده و شیوه درمانهای بسیاری ازبیماریها ازجمله بیماری هاری را باین وسیله کشف کرد و بهمین جهت امروز موسسات پزشکی بنام او مشهور است پاستور در شناختن هرگونه میکروب برای بیماریها وانواع امراض کرم معده وبیماریهای مسری وسیاه زخم که از راه میکروب وارد بدن میشوند طریقه‌های علمی برای معالجه آنها کشف‌کرده وازاین‌رو خدمت او بعالم بشریت بسیار ارزنده است .

پیکاسو

پابلو پیکاسو از پایه گذاران مکتب کوبیسم در نقاشی است اوکوبیسم را با کمك ژرژپراك، درسال ۱۹۱۰ پایه‌گذاری‌کرد. در باره پیکاسو در بخش نقاشی بحث شده است .

پوشکین - الکساندر

الکساندر پوشکین یکی ازشاعران ونوبسندگان‌بزرك روسی است که آثار را بسبك رومانتیك مینوشت. بوریس‌کودونف» اوژنی اورترین-کولیها، تاریخ یوکاچف ازآثار معروف اوست .

پاسکال (بلزدو ..) Blaise

ریاضی دان‌و فیلسوف ودانشمند فیزیك فرانسه (۱۶۶۲ - ۱۶۲۲) بنا بگفته خودش و خواهرش زیلبرت بدون مطالعه درسن ۱۲ سالگی کتاب نوشت و بسیاری از مسائل هندسی‌را

حل کرده ودر ۱۶ سالگی نظیر بوعلی‌سینا کتاب مخروطـات هندسی را نوشت کـه باعث حیرت دکارت شد، اواصول تجربی رابرای شناختن علوم دسته بندی کرد وفورمولهائـی برآن ساخت در ۱۸ سالـگی سیستم ساختن ماشین حساب را بدست آورد. پاسکال دارای دوجنبه بود یکی علمی ودیگری مذهبی. در اصول مذهب تعصب زیاد داشت وکتابی بنام «پرونسیال» شامل ۱۸ نامه برعلیه کسانی‌است که بطریقه مذهب واصول (زانسه‌هزم)اعلام جرم کرده‌بودند، پاسکال چون درکودکی وجوانی با « باژانسه نیست » ها بزرك شده بود تعصب زیاد داشت‌اثربزرك اوکتابی است بنام (تفکرات) شامل یادداشتهای پراکنده‌ای که قسمت مهم آنرا در دوران کودکـی نوشته . او میگفت مذهب مخـالف عقل نیست و مذهب مسیح با طبیعت انسانی سازش دارد . دین مسیح حامل نیك‌بختی است و باید بآن ایمان داشت تا رستگار شد .

تاگور

تاگور درشهر کلکته بدنیاآمد وپس ازتحصیلات ابتدائی برای فراگرفتن دانش‌بانگلیس رفت ودر لندن بادبیات گرایش یافت وبه تحصیل آن پرداخت دربازگشت به هند ازدواج کرد ولی چند سال بعد زن و فرزندان خود را از دست داد وبسال ۱۹۱۲ بانگلستان برگشت و در آنجا به ترجمه نوشته‌های خود بزبان انگلیسی دست زدچند سال بعد جایزهٔ ادبی نوبل باوتعلق گرفت، تاگور در پایان عمر بسیاحت وسفردر اروپا وآمریکا وآسیا پرداخت ودرجشن‌هـزاره فردوسی سفری بایران کرد .

تاگور گذشته از نظم ونثر درنمایشنامه نویسی و موسیقی نیز دست داشت و در نقاشی مبتکر بود نوشته‌های خودرا بزبان بنگالی وانگلیسی نوشته است. تاگور در نوشته‌های خـود به عظمت وزیبائی طبیعت وعشق وعواطف بشری توجه داشته، برجسته‌ترین آثار او از اینقرار است .

گیتانجلی ـ خاطرات من ـ چیترا ـ قربانی ـ باغبان

تسوایك ـ استفان

نویسنده اطریشی (۱۸۸۱ ـ ۱۹۴۲) در یك خانواه توانگر در وین به جهان آمد پس ازپایان‌تحصیلات دررشته حقوق‌بمسافرت درکشورهای اروپائی پرداخت: تسوایك کارنویسندگی را از سال ۱۸۹۴ آغازکرد وابتدا به ترجمه شعر وداستان ونمایشنامه ونوشتن بیوگرافی دست زد. تسوایك پیرو آئین یهود بود وپس از روی کارآمدن نازیها در آلمان به برزیل رفت وهم در آنجا خودکشی کرد (۱۹۴۲) شهرت نویسندگی او از دو جهت است یکی داستان نویسی و دیگری نوشتن بیوگرافی وشرح حال بزرگان بود درزمینه داستان بایدکتابهای: ـ نامه یك زن ناشناس ـ آموك ـ شطرنج باز ـ راز ـ ترحم و در زمینه شرح حـال مهمتر از همه کتابهای : شرح حال بالزاك ـ ماولان ـ فروید ـ ماری استوارت ـ ماری انتوانت ـ و فوشه را نام برد .

تسوایك نویسنده‌ای متفکراست که دربیوگرافیها با استادی تمام ریزه‌کاریهای روانی و

جامعه شناسی ومخصوصاً در تجسم دادن قیافه و خصوصیات قهرمانان تاریخ مهارت داشت او در داستانهایش میکوشید به تجزیه وتحلیل غریزها وعشق‌ها وشهوت‌ها وحالات روانی بپردازد دراینصورت یکی ازنویسندگان رئالیست است .

تنسی - ویلیامز

نویسنده‌امریکائی (۱۹۱۶) درشهر کلمبیا دراستان میسوری ازیك خانواده‌گمنامی بدنیا آمد. درسن۱۲ سالگی باخانواده‌اش به میسوری‌نقل‌مکان نمودوپس‌از پایان تحصیلات دانشگاهی مقام‌های گوناگون بدست آورد ویلیامز تنسی اکنون درشهر نئواورلئان زندگی میکند. نوشته های او بیشترنمایشنامه است وبرجسته‌ترین‌آنها باین قراراست :

۱- اتوبوسی بنام هوس ۲- باغ وحش شیشه‌ای ۳- گربه روی شیروانی داغ ۴- ناگهان تابستان گذشته ۵- شب ایکوانا

تواین - مارك

مارك تواین نویسنده امریکائی (۱۸۲۵ - ۱۹۱۰) دریك خانواده فقیر در شهر فلورید ازاستان میسوری بدنیا آمد. ازکودکی بکار پرداخت ونتوانست تحصیلات منظم داشته باشد و پس از انتخاب پیشه‌های گوناگون سرانجام بکار نویسندگی در روزنامه‌ها پرداخت و در سال ۱۸۶۷ بجهانگردی رفت واز اروپا وآسیا وآفریقا دیدن‌کرد پس از بازگشت بامریکا بانوشتن چندین کتاب شهرت جهانی بدست آورد : داستانهای معروف او بقرار ذیل است :

شاهزاده وگدا - سرگذشت تام سایر - سرگذشت هگلری‌مین. مارك پیشرو مکتب‌رئالیسم در امریکا است که نوشته‌های خودرا بشکل هجای انتقادی نقاشی‌میکند مارك چندین‌بار بدریافت جایزه نائل آمد .

پاگانی‌نی - استاد ویولون

از موسیقیدانان ونوازندگان ویولن وبرجسته‌ترین هنرمند قرن ۱۹ بود درنوزده‌سالگی نام اوشهرت یافت وکنسرتهای جالب او درتمام اروپا شناخته شد بطوریکه او را استاد ویولن میدانند ازشاهکارهای او هشت‌کنسرتو وچندین سونات است .

پزیللو

آهنگساز معروف ایتالیائی، سی‌وپنج ساله بود که اپراهای بزرگی در شهرهای پارم و ونیز دایرساخت ودرمسکو اپرای معروف آرایشگرسویل را تصنیف‌کرد ودر پاریس بدعوت ناپلئون اول یك (ته دوم) ساخت و از او چند (اوورتور) وچند کانتات وچندین‌سنفونی باقی مانده است.

توسکانینی

موسیقی‌دان ورهبرمعروف ارکسترایتالیائی که مدتها درامریکامانده ودرهمانجادرگذشت اواز شخصیت‌های معروف جهان موسیقی قرن بیستم است.

تامس الیوت

شاعرمعاصرانگلیسی متولد سال ۱۸۸۸ وی درامریکا بزرک شد، او یك شاعر وفیلسوف مذهبی است کتابهای او: جنگل مقدس ـ مرك درکلیسا ـ شخم

تیوچف (۱۸۰۲ ـ ۱۸۷۳)

فدرو ایوان تیوچف از شعرای معروف روسیه است اوشاعری غم‌انگیز وشاعر تاریکیها است.

Tourgueniev - Ivan تورگینف ـ ایوان

نویسنده روسی (۱۸۱۸ ـ ۱۸۸۳) پس از تحصیلات مقدماتی به برلین رفت تا فلسفه بیاموزد. ازکودکی شوقی فراوان به هنر وادب داشت. در بازگشت به پترزبورگ بکارهای ادبی پرداخت وبه‌نوشتن نمایشنامه‌وداستان وساختن‌شعردست زد. دراین‌دوران شهرت‌نویسندگی اش در سراسر روسیه پیچید.

آنگاه بسال ۱۸۶۴ بار سفربست وبه اروپا رفت ودر آنجا بویژه در پاریس با جمعی از نویسندگان وهنرمندان بزرك آشناگردید. یکی ازخدمتهای گرانقدر او دراین زمان‌شناساندن ادبیات روسیه به مردم فرانسه بود. تورگنیف نویسنده‌ای چیره دست بود. با توانائی تمام ویژگیهای اخلاقی وفکری وروحی قهرمانان خودرا نقاشی میکرد.

قهرمانان او بیشتردهقانان وغلامان روسی هستند که از رنج اربابان به جان آمده‌اند: اونیکی رفتار وپاکی اخلاق این دسته وناپاکی گفتار وزشتی اعمال آن دسته مردم را بروشنی نمایش میدهد. درسبك نویسندگی به نویسندگان فرانسوی توجه زیادی دارد ولی هنرمند مقلدی نیست.

این کتابها ازجمله آثار او هستند:

۱ ـ پدران و پسران ۲ ـ زمین بکر ۳ ـ یادداشتهای یك شکارچی ۴ ـ آبهای بهاری ۵ ـ آشیانه نجیب‌زادگان ۶ ـ مومو ۷ ـ مرداب آرام.

Tolstoi - Leon تولستوی ـ لئون

نویسنده روسی (۱۸۲۸ ـ ۱۹۱۰) درخانواده اشرافی وبزرگی دیده بجهان‌گشود. پس از چندین سال تحصیل درسال ۱۸۴۴ وارد دانشگاه‌کازان گردید، ولی نتوانست آن رابه پایان

برساند. بسال ۱۸۴۹ باملاك خانواده خود رفت و درگوشه تنهائی بکار نویسندگی پرداخت.
آنگاه درجنگهای قفقاز شرکت کرد وبآن سرزمین رفت، پس‌ازبازگشت درمسکو وپترزیورگ بکار نویسندگی پرداخت ودرمحافل ادبی وهنری شهرتی بدست آورد. سفری نیز به اروپاکرد که درنتیجه آن به تمدن باختر زمین بدبین شد. بسال ۱۸۸۰ با نوشتن‌کتاپ اعتراف‌بازگشت خود را ازمذهب ارتدوکس وگرایش خویش به آئین نوینی اعلام داشت. پایان عمراو با سختی و ناراحتی و عذاب روحی فراوان سپری گشت. تولستوی نویسنده‌ای توانا بود. در داستانهای خود به توده مردم ورنجبران بیش‌از اعیان واشراف توجه داشت.

قدرت او درپدیده آوردن داستان‌های دراز وقهرمانان بیشمار کمتر مانند دارد. شاهکار بی‌مانند او «جنك وصلح» نموداری از توانائی شگفت‌انگیز این نویسنده است.

ازجمله‌کتابهای او اینهاست:

۱- جنك وصلح ۲- رستاخیز ۳- هنرچیست؟ ۴- اعتراف ۵- آناکارنینا ۶- قزاقها ۷- ماجرای سواستپل

چایکوفسکی - پیتر، ایلیچ

Tchaiky, Piotre, iliteh

آهنگساز روسی (۱۸۴۰ - ۱۸۹۳) زادگاهش شهر (ونکینسك) بود. موسیقی‌را ازجوانی‌آغازکرد. درکودکی درس‌خواند. آنگاه برای‌فراگرفتن حقوق به‌آموزشگاه‌رفت. درسن ۲۰ سالگی واردکارهای دولتی شد. شوق موسیقی در سال ۱۸۶۵ اورا به کنسرواتوار پترزبورگ کشاند مدتی نزد «روبن‌شتاین» آهنگسازروسی‌شاگردی‌کرد درکنسرواتور مسکو باستادی برگزیده شد. از این هنگام آهنگسازی او آغاز شد اپرای (اپریچینك) به سال ۱۸۷۲ شهرت زیادی‌بهره اوساخت. درمیان آهنگهای او، اپرای (اوژن‌اونگین) آوازهٔ‌بیشتری دارد.

پایان زندگی ازکمی درسختی وتنگدستی‌گذشت ودر ۱۸۹۳ به بیماری وبا دچارگردید ودرگذشت.

آهنگهای او روی مایه‌های روسی وبه سبك غربی ساخته شده است. موسیقی او دلکش و جذاب وحساس است. آهنگهای برجستهٔ او عبارتنداز:

۱ - سونات پیانو درسل‌ماژوراپوس ۳۷
۲ - سنفنی‌های ۴-۵-۶
۳ - اوورتورهای رومئووژولیت - هملت - توفان - اپراهای اوژن اونگین - بالت‌های

دریاچه قو - زیبای خفته - بی‌بی‌پیک .

چخوف - آنتوان

نویسندهٔ روسی (۱۸۶۰ - ۱۹۰۴) . درخانوادهٔ گمنای بجهان آمد. برای فراگرفتن‌علم پزشکی وارد دانشگاه مسکو شد. چندی بعد کار پزشکی را رها ساخت و در دهی‌که خریده بود بکار نویسندگی پرداخت. چخوف بیشتر داستانهای خودرا درهمین دوران نوشت. دراین‌هنگام براثربیماری به‌کریمه رفت پس‌از ازدواج سفری به‌جنگل سیاه کرد ودرآنجا درگذشت. چخوف ۴۴ سال‌زندگی‌کرد ونوشته‌هایش درپایان عمررنك انقلاب وانتقاد میگرفت. روحیه قهرمانانش را به استادی نقاشی‌میکرد. مردم داستانها و نمایشنامه‌های اورا افراد طبقه‌های پائین ومتوسط اجتماع تشکیل‌میدهند. دهقانان وبرزگران روسی‌را باتمام ویژگیهای‌اخلاقی وفکری ومذهبیشان نمودار میکردند . چخوف در سبك نویسندگی واقع بین بود . چند نام از آثار فراوان او اینهااست .

۱ - باغ آلبالو ۲- اتاق شماره ۶ ۳- زندگی من ۴- تمشك تیغ‌دار ۵- شکارگاه ۶ - مناظره یك استاد ۷- کاکائی ۸- خواستگاری ۹- دراستپ

داروین - چارلز

داروین زیست شناس انگلیسی (۱۸۰۹ - ۱۸۸۲) از خاندان بزرك وسرشناس وپزشك بدنیا آمد در۱۷ سالگی‌برای آموختن پزشکی به ادمبرك رفت وچون نتوانست پزشك شودبرای فراگیری علوم دینی به‌کمبریچ سفرکرد وکم‌کم درجوانی بگیاه شناسی گرایش یافت ورویِ‌این فکر درسال ۱۸۳۱ سفرمهم وبزرك خود را بسرزمینهای جنوبی آغاز‌کرد ودر این سفرهمه‌وقت خود را به آزمایش وتجزیه وبررسی درشناخت‌گیاهان وجانوران‌گذراند. یادداشتهای او بعداز ۱۵ سال کار وکوشش مانند یك شاهکار علمی بنام « اصل انواع» انتشار یافت وشهرت عجیبی بدست آورد. داروین درفلسفه تکامل انواع نشان میدهدکه تمام موجودات دارای یك اصل‌کلی بوده وطبق قانون تنازع بقا وخصوصیات طبیعی راه کمال را پیموده وبرجسته‌ترین انواع آن انسان است .

نظریه او ابتدا با شگفتی تمام استقبال شد زیرا او اصرار داشت‌که انسان را نسل تکامل یافته میمون بداند از این جهت مخالفان زیاد پیدا کرد ولی امروز قسمتی ازآن ازمحکم‌ترین نظریه‌های علمی بشمار میاید .

داستایوسکی - فدرو

نویسنده معروف روسی (۱۸۲۱ - ۱۸۸۱) در خانواده توانگری بجهان آمد ، پدرش پزشك ارتش بود ودوران‌کودکی را با سختی وناراحتی‌گذراند درسال ۱۸۳۴ وارد آموزشگاه

شد وپس از مرك پدرومادر ازمسکو به پترزبورك رفت درآنجا وارد دانشگاه مهندسی گردید و در سال ۱۸۴۳ بپایان رساند در این هنگام داستانهای او یکی پس از دیگری انتشار یافت و آوازه‌ای بدست آورد در سال ۱۸۴۹ بجرم همکاری با مخالفان امپراطور محکوم باعدام شد اما بشکل معجزه‌آسائی ازمرك نجات یافت وبزندان افتاد، پس ازگذشت چهارسال از زندان آزاد و درسال ۱۸۵۹ به پترزبورك بازگشت و پس ازچندی درگذشت ، داستایوسکی نویسنده بزرگی است که در نقاشی اخلاق وآداب مردم مهارتی‌بسزا داشت، گفته‌هایش پرازکنایه‌ها و نیشخندها است .

کتابهای مهم او بدینقرار است :

۱- برادران کارمازوف ۲- خانه اموات ۳- ابله ۴- جنایت ومکافات ۵- آزردگان ۶- یادداشتهای زیر زمینی ۷ - بوبوك ۸ - اعتراف ۹ - جن زدگان - مسخ شدگان ۱۰ - قمارباز ۱۱ - شوهردلخواه

دانته - آلیگیری Dante

بزرگترین شاعر ونویسنده ایتالیا (۱۳۶۵-۱۳۲۱) که آثار فلسفی او در ردیف آثارگوته وشکسپیرقرار دارد اجتماع آنروز درحقیقت سازنده افکاردانته بود درآن زمان اختلاف شدیدی ن اشراف وطبقه متوسط درگرفت و دانته درصف طبقه متوسط برابر اشراف ایستاد ودخالت اوباعث پیروزی طبقه سوم شد باین‌جهت درسال ۱۳۰۰ ازطرف‌حاکم شهرودرسال ۱۳۰۲ بعلت مخالفت با پاپ ازفلورانس‌تبعید گردید ودراین سالها دچار سختیها ومشقات فراوان گردید، بهترین اثراوکتاب معروف فلسفی **کمدی‌الهی**، است‌که در سه جلد انتشار یافت .

دبوسی - آشیل گلود Debussy

آهنگسازفرانسوی (۱۸۲۲ - ۱۹۱۸) که از ۹ سالگی بآموختن موسیقی پرداخت، ودر سال ۱۸۷۳ واردکنسرواتوار پاریس شد ، نخستین اثر وآهنك او بسال ۱۸۴۴ پس از سالها تمرین وتجربه وبررسی ساخته شد و بدریافت جایزه رم نائل آمد، آنگاه بموسیقی واگنر توجه کرد وازروی‌آن پایه‌موسیقی نوینی‌را استوارساخت، سبك دبوسی مکتب موسیقی امپرسیونیسم است‌که شیوه آن ازمکتبهای ادبی وهنری سمبولیسم وامپرسیونیسم اقتباس شده است، موسیقی او با موسیقی آهنگسازان کلاسیك ورومانتیك اختلاف دارد موسیقی او دارای لحنی‌حساس‌و لطیف وشاعرانه است، برجسته‌ترین آهنگهای او دررشته‌های گوناگون عبارتند از: « سویت‌بر-گاماسك » وبلئاس وملیزاند - سنفنی به.ازظهر یك دیو

دکارت - رنه Descartes

این‌فیلسوف فرانسوی (۱۵۹۶ - ۱۶۵۰) درخانواده‌ای متوسط‌دیده بجهان‌گشود وپس از آموختن حقوق و پزشکی بجهانگردی پرداخت در سفر هایش که نه سال طول کشید بیشتر کشورهای‌اروپارا دیدن‌کرد‌آنگاه به هلند رفت وبیست سال‌درآن‌کشور بسربرد وبکاوشهای‌علمی وتجربی پرداخت ودراین زمان بانوشتن‌کتابهای فلسفی (تفکرات) **وگفتار در روش راه‌بردن بسرحد عقل** درفلسفه اولی واصول فلسفه آوازه‌اش دراروپا پیچید ، این فیلسوف با نوشته‌ها وعقایدش همیشه در معرض تکفیر کشیشان وخشك مقدسان قرارگرفت ولی شاهزادگان اروپا از او پیروی میکردند ازاینجهت دکارت را باید بنیانگزار روش علمی وتجربی بشمار آورد، او در فلسفه خود معنویات و معقولات را با روش‌های علمی ثابت میکند و فلسفه مادی گری را عقب میزند .

دالامبر D'Alamber

فیلسوف ورياضی‌دان فرانسوی (۱۷۸۸ - ۱۷۱۷) فرزند، ژنرال یوتوس بودکه بعداز مرك پدرومادر درنزدشیشه‌بری بزرك شد وبعدها زن‌شیشه‌بر را مادر حقیقی ومادرش را نامادری خویش میخواند، در۲۲ سالگی مقاله‌ای درباره حساب انتگرال‌ها نوشت ودرسال ۱۸۳۳کتاب معروف (دینامیك) خودرا منتشرساخت وبا همکاران متعدد مانند دیدرو وروسو برای تهیه‌دایره المعارف فرانسه همکاری نمود ودرسال ۱۷۵۴نظربه مخالفت پاپ وروحانیون با این‌کتاب از انتشار آن جلوگیری بعمل آمد وحتی دیدرو بزندان افتاد ومجبور شد از این کار کناره ـ گیری نماید .

داوینچی

لئونادر داوینچی فرزند غیرقانونی شخص ثروتمندی بودکه در سال ۱۴۵۲ در وینچی نردیك ایالت فلورانس ایتالیا متولد شد، لئونارد پیکر تراشی را ازیکـی از استادان شهـر فلورانس آموخت، ارزنده ترین اثراو تصویر معروف آخرین شام است او درتمام فنون هنری مانند نقاشی ومجسمه سازی وموسیقی وفیزیك وساختن آلات‌گوناگون فنی مهارت داشت، یکی ازکارهای مهم او تصویرنقاشی «مونالیزا» است‌که بنام لبخند ژوکوند معروف است‌که میتوان آنرا ازعجایب هنرنقاشی جهان دانست .

دوده - الفونس

نویسنده فرانسوی (۱۸۳۰ - ۱۸۹۷) درشهر «نیم» فرانسه بدنیا آمد ودر ۱۵ سالگی شهرودیار خودرا ترك‌کرد وبپاریس رفت، درجوانی بکار سرودن شعر ونوشتن داستان پرداخت

ونمایشنامه‌های زیبا نوشت اما کتاب «نامه‌های آسیابان‌من» اورا مشهورساخت، قصه‌های دوشنبه او نمایشگر عشق وعلاقه‌اش به زادگاه خودش است ، دوده درآثارخود مسائل فلسفی را تجزیه وتحلیل میکند، برجسته‌ترین آثار او:

۱ـ همسران‌هنرمند ۲ـ نامه‌های‌آسیابان‌من ۳ـ قصه‌های‌دوشنبه ۴ـ آرنوین ۵ـ ماجراهای عجیب وغریب ۶ـ سافو

دوما - الکساندر

او فرزند یك ژنرال فرانسوی بودکه ازآغاز جوانی عشق وعلاقه مفرط به داستان سرائی داشت ودر این کار پس ازمدت کمی شهرت‌فراوان‌یافت، ابتدا قطعات کوچك نمایشنامه مینوشت و بکار هنرپیشه تراژدی راه یـافت، اولین شاهکار او کتاب «سه تفنگدار» بود وپس ازآن کتابهای زیاد نوشت مانند بیست‌سال‌بعد» ویکونت دوبراژلون، کتاب کنت مونت کریستو ـ ملکه مارگو ـ دام‌دو مونسرو ـ گردن‌بندملکه ، پسرش مانند او ابتدا وارد تئآتـر شد سپس بـه نویسندگی پرداخت آثار مشهور او یکی مسئله پول (۱۸۵۷) خـانم کاملیا یا مارگریت‌گوتیه (۱۸۵۱) دوست زنان (۱۸۶۴)

دیکنز - چارلز

نویسندهٔ مشهورانگلیسی (۱۸۱۲ ـ ۱۸۷۰) درخانواده‌ای تهیدست‌وپائین طبقه‌اجتماع بدنیا آمد وضع پدرش بقدری سخت بود که نتوانست مانند برادران دیگرش تحصیل زیاد کند ناگزیرازآغازجوانی بکارپرداخت وپیشه‌های‌گوناگون اختیارکرد ورنج وبدبختی زیادکشید ، امااین سختی‌ها وناملایمات را دریکی‌ازشاهکارهای‌خود بنام «اولیورتوریست» به‌عالیترین‌وجهی نقاشی‌کرد وپس ازسالها‌کار بجهان روزنامه وروزنامه‌نگاری راه یافت ونویسندگی را ضمن‌کار انجام میداد وبیشترازکتابهای خودرا بصورت جزوه بیرون میداد در سال ۱۸۳۳ نخستین اثر خودرا چاپ‌کرد بعد بنابدعوت مردم امریکا بآن دیار رفت وسفرهای دیگری به اروپاکرد ودر پایان بشهرت رسید .

دیکنزنویسنده‌ای پرکاربود وآثاربسیار زیادی ازخودباقی‌گذارد وقهرمانان داستانهایش را ازمردم پائین وپست اجتماع میگرفت ودرتوصیف حالات وروحیات‌آنان بسیارعمیق میشد، آثارعمده اوبقرار زیراست :

۱ ـ اولیوتوریست ۲ ـ داستان دو شهر ۳ ـ آرزوهای بزرك ۴ ـ دیوید کاپرفیلد ۵ ـ ناقوسها

دیوئی - جان

فیلسوف (امریکائی ۱۸۵۹ - ۱۹۵۲) دیوئی درشهر برلینگتون بجهان آمد وازدانشگاه ررمونت وهایکنس، فارغ‌التحصیل شد ازسال ۱۸۸۸ بتدریس دردانشگاههای گوناگون امریکا پرداخت تا سرانجام باستادی کرسی فلسفه دانشگاه کلمبیا برگزیده شد وتا پایان عمر در این مقام بود .

وی چند سفربخارج بویژه به ترکیه وچین برای کاوش وبررسی درفرهنك وآموزش آنها کرده است ودردوران استادی دانشگاه شیکاگو دست به نوشتن بکرشته کتابهای پرارج درزمینه آموزش وپرورش وفلسفه زد وانقلابی درفرهنك امریکا وجهان بوجود آورد، ازبرجسته‌ترین کتابهای او: مقدمه برفلسفه آموزش وپرورش ونوسازی فلسفه ـ آموزشگاههای فردا ـ شاگرد مدرسه ـ مدرسه واجتماع را میتوان نام برد .

دیکنس - امیلی

امیلی دیکنس بزرگترین شاعرامریکا است، وی خانمی بسیار باذوق وقریحه بودکه بانزوا علاقه داشت (۱۷۷۶ - ۱۸۳۰) شعردیکنس شعری ظریف وعمیق وتقریباً همیشه کوتاه است ولی دراین چند شعر معانی فلسفی بزرك جا میدهد، مجموعه اشعار او بعداز مرگش در سال ۱۹۱۴ انتشار یافت .

دلمیرا اوگوستینی

معروفترین شاعره اوروگوئه (۱۸۸۴ - ۱۹۱۴) زندگی شاعرانه ورومانتیکی داشت ، زیبائی اوچنان بودکه او را زهره دنیای شعرلقب داده بودند اعترافات این شاعره زیبا بقدری صریح وبی پرده بودکه درکشورهای امریکای لاتین مورد توجه واقع شد، برای این زن جاذبه جنسی بزرگترین ومقدسترین قانون جهان بود وبهمین جهة عشق وهوس در نظراو غایت ایدال زندگی بشمار میرفت .

راسل - برتراند - آرتور

دانشمند انگلیسی (۱۸۷۲ - ۱۹۶۸) دریك خانواده اشرافی بدنیا آمد ودرسه سالگی پدر ومادرش را از دست داد، این فیلسوف بزرك سالها در دانشگاه‌های انگلیس و امریکا به تدریس ریاضیات وفلسفه وسایرعلوم پرداخت وچندین‌بار بدریافت جایزه ونشانه‌های گوناگون نائل آمده است که ازآن جمله جایزه نوبل وعضویت انجمن پادشاهی انگلستان را میتوان نام برد .

این فیلسوف طرفدار صلح ومخالف جنك بود ودربررسیهای علمی زحمت بسیار کشیده

است واستخوان بندی فلسفه خود را بر روی فرضیه نسبیت انشتن استوار ساخته است، راسل دارای کتابهای گوناگونی است که ازآن‌میان میتوان تاریخ فلسفه غرب ـ عرفان ومنطق ـ اصول ریاضیات وتجزیه وتحلیل ذهن واصول تربیت اجتماعی ویک کتاب فلسفی بنام «چرامن‌مسیحی نیستم» را نام برد .

رابوله - فرانسوا

نویسنده ودانشمند دوره رنسانس فرانسه (۱۴۹۴) پزشك ومعلم وكشيش ویکی از مبارزین سرسخت آزادی فکر وقلم بود ودردوران نهضت مذهبی درمقابل پرتستانها بسختی مقاومت کرد وفکری غیراز آزادی نداشت با این حال در برابر کاتولیکها وآزار وشکنجه‌ای که بمردم میدادند مقاومت نمود وافکارخود را دریك کتاب بزرك بنام (پانتاگروئل) انتشار داد .

راسین - ژان

ژان راسین ازنویسندگان ونمایشنامه نویسان تراژدی وکلاسیك فرانسه است که برخلاف کورنی‌معاصرخود قهرمانان‌زنده‌ای‌درتاریخ تئاترو‌ادبیات فرانسه بیادگار گذاشت، اوبزرگترین مبتکرمکتب کلاسیك است، ابتدا یك مرد مقدس ومذهبی وپیرو فرقه ژانزویت‌ها بود که در مذهب تعصب زیاد داشتند وبعد ازاینکه پانزده سال ازعمرخود را درنمایشنامه نویسی گذراند دومرتبه بطرف‌فرقه خود برگشت ... راسین برسرنمایشنامه نویسی‌باکورنی بمبارزه پرداخت ودوستی خودرا با اوبهم زد۱۲ نمایشنامه تراژدی ازاو باقی‌مانده‌که یکی‌ازآنها‌کومیك وبنام «دعواگران» است .

۱ـ اندروماك‌که ازلحاظ اهمیت درمقابل تراژدی «سید» اثرکورنی قراردارد ۲ـ بریتانیکوس ۳ـ برنیس ۴ـ باجازت یا بایزید ـ از داستانهای شرقی ۵ـ مهرداد یا میترادات ۶ـ ایفی زنی ۷ـ فدر ۸ـ استر ۹ـ آتالی

رامبراند - هارمابرون

معروفترین نقاشان هلندی (۱۶۶۹) متولد امستردام، او پنجمین فرزند یك آسیابان ثروتمندی بودومدتی باعشق نقاش بکارپرداخت ودرسال۱۶۲۸ اولین اثرنقاشی او بنام صراف ساخته شد وتصاویرزیادی از زن‌خودکشیده است، آثارنقاشی معروف او از۳۵۰ تابلو تجاوز میکند، اونقاشیهای خودرا از سوژه‌های مذهبی و تاریخی واخلاقی وطبیعی الهام گرفته است، رامبراند ازاصیل‌ترین وسائل انتقال یعنی احساس خود کمك میگرفت و هیچ نقاشی مانند او نتوانسته است ازسایه روشن‌های ماهرانه تصاویرزنده‌ای سازد .

رافائل - سانتی

نقاش وپیکرنگار معروف ایتالیائی (۱۲۸۳ ـ ۱۵۲۰) درشهرکوحل اورمینو دیده به

گشود، درکودکی پدرومادر خودرا ازدست داد وبارنج وناراحتی بدوره جوانی رسید، دوران نوجوانی را درنزد دوتن ازاستادان گذراند آنگاه درسن ۱۷ سالگی به فلورانس که مرکزهنر جهان درآنروز بود وهنرمندان بزرگی چون داوینچی و میکل آنژ شهرت داشتند رفت ودر مکتب این استادان بمقام استادی رسید بعد بهرم روآورد وبنابدعوت پاپ به‌نقاشی کاخ‌واتیکان پرداخت .

رافائل چندی مقامهای رسمی را بعهده‌گرفت، سرانجام درسن ۳۷ سالگی در اثر بیماری درگذشت، مدل‌نقاشی را فائل‌شیوه‌ای میان ایدالیسم ورئالیسم بود. درطراحی حالت‌ها وقیافه‌ها چیره دستی داشت او در رنك آمیزی استاد یگانه بود از جمله شاهکارهای هنری او یکی چهره «مریم مقدس» ودیگری دوستش‌گاستون وبعدازآنها تابلوی خانواده مقدس ـ تصویرنستانیه ـ الحسنی ومنظره پیکارهای قدیم ـ حریق مدرسه آتن وبالاخره نقاشیهای کاخ واتیکان است .

رنان - ژرف ارنست

ارنست رنان دانشمند فرانسوی (۱۸۲۳ ـ ۱۸۹۲) درخردسالی پدرش را از دست داد وپس از تحصیلات ابتدائی برای فراگرفتن علوم دینی وارد آموزشگاه علوم معقول و منقول گردید وزبان عبری را آموخت وبسال ۱۸۴۵ شغل دبیری را پیشه‌گرفت، بعد بر اثردوستی با برتلو وارد دانشگاه شد وتحصیلات خودرا دنبال‌کرد ودرسال ۱۸۵۲ درجه دکترا درادبیات گرفت، کتاب معروف اوبنام «آینده علوم» است وپس‌ازمرك‌گلود برنارد بسال ۱۸۷۸ کرسی او را در فرهنگستان علوم بدست آورد واندکی بعد بریاست کولژ دوفرانس برگزیده شد .

رنان از زبان شناسان وتاریخ شناسان بشمار میاید وبا خرافات مذهبی بسختی مبارزه کردکتابهای مشهور او: آینده علوم ـ زندگی مسیح وتاریخ مذاهب است .

روسو - ژان‌ژاك

فیلسوف اجتماعی فرانسه (۱۷۱۲ ـ ۱۷۷۸) از پدر ومادری فقیر وبی‌بضاعت درشهر ژنو بدنیا آمد، پدرش ساعتساز فقیری بود واز کودکی عشق بـه مطالعه کتاب داشت، عمویش تربیت او را بعهده گرفت، روسو در یك روستا پرورش یافت مدتی شاگرد گراورساز بود بعد بایالت ساووا رفت ودراین استان بکارگری وولگردی روزگارگذراند روح ماجراجویش او را به لیون وپاریس‌کشاند مدتی بآموشگاه رفت ودر تمام اوقات زنی بنام مادام وارنس‌که او را مادر خطاب میکرد واین زن نبوغ اورا تشخیص داده بود ازاوحمایت‌کرد .

مدتی‌چند منشی سفیرفرانسه درونیزبود دراین‌هنگام دیدرو سرکرم نوشتن دائرالمعارف بود روسو با اوهمکاری‌کرد ودرسال ۱۸۴۹ درمسابقه فرهنگستان دیژون شرکت نمود وپیروز شد وشهرتی بدست آورد از سال ۱۷۵۷ نوشته‌های خودرا بـه ترتیب انتشار داد، ازکتابهای معروف او یکی **«قرارداد اجتماعی» ـ امیل ـ هلوئیز جدید ـ اعترافات** است، اما دولت و

کلیسا باکتاب امیل و قرارداد اجتماعی‌ا وبسختی مخالفت‌کرده آنهارا سوزاند و روسو مدتی آواره وسرگردان بود وبهرشهری‌که میرفت اورا تبعید میکردند مدتی هم بانگلستان رفت ودر پایان زندگی بعداز یك‌عمر سرگردانی به‌شهرت رسید، این فیلسوف اجتماعی باتمدن وجلوه‌های آن مخالف بود ومیگفت تمدن انسان‌را باسارت کشیده وآزادی را از اوسلب‌کرده است،انسان باید با طبیعت بزرگ شود تا آزادی خودرا بدست بیاورد .

نوشته‌ها وافکار او موجبات انقلاب فرانسه را فراهم ساخت ، درواواخر عمر کتابی بنام «تفکرات تنهائی» نوشت و دراین‌کتاب‌چکیده افکارخودوگله‌هائی‌راکه از دوستان داشت‌برزبان رانده است .

رونسارد ـ پی‌یر Ronsard

ازشعرای قرن شانزدهم فرانسه (۱۵۲۴) و رئیس مدرسه و مکتب ادبیات جدید فرانسه بود وچون این مکتب ازهفت نفر تشکیل میشددرادبیات‌فرانسه نام آنرا مکتب «هفت‌برادران» گذاشتند .

رونسارد با استفاده از ادبیاب یونان باستان شعر را ازحالت سادگی خارج ساخت و جنبه شعر اشرافی بآن داد، اوشاعری حساس بود وسبك جدیدی درادبیات بوجود آورد که‌بیشتر آن دارای جنبه‌های عاشقانه است . ازآثارمعروف او یکی « نواها Odes ـ عشقها ـ جنگل کوچك ـ رساله‌ای درشرح بدبختی‌های اجتماعی واشعار معروف به »فرانسیاد» که مانند اشعار ایلیاد دارای روحی شاعرانه وجنگی است .

ریلکه

بزرگترین شاعر قرن بیستم آلمان است و کتابهای زیادی بزبان فرانسه نوشته است . مجموعه اشعار او بنام : اشعارنو ـ الهام شاعرانه ـ دفترهای مالت ـ افسانه‌های بوهم ـ زنان عاشق‌پیشه .

رایت ، برادران رایت

ویلیور رایت در۱۸۶۷ وآوریل رایت برادرش در۱۸۷۱ درامریکا بدنیا آمدند هردو باهم ابتدا مجله‌ای دایر نمودند و درسال ۱۹۰۰ موفق بساختن هواپیمای بدون موتورشدند و اولین پرواز آزمایشی درسال ۱۹۰۱ انجام‌گرفت وچند سال بعد هشت سیلندر برای آن‌ساختند وبیش‌از ۵ دقیقه درهوا پروازنمودند ، ویلیور رایت درسال ۱۹۱۲ درگذشت وبرادرش‌اوریل رایت ۲۵ سال دیگر زنده ماند وسرعت هواپیما را به ۷۷۰ مایل درساعت رساند .

روسینی ، آهنگساز

آهنگسازمعروف ایتالیائی(۱۷۴۲)که‌آثار اوبیشتر در موسیقی اپرا است ، معروفترین اپرای او «آرایشگر شهر سویل» واتلو است که اولی را دررم بسال ۱۸۱۶ ودومی‌را درناپل

بسال ۱۸۲۲ سمیرامید بسال ۱۸۲۳ در ونیز .

زولا ـ امیل

امیل ادوارد شارل آنتوان زولا داستان‌نویس بزرگ فرانسه متولد آوریل (۱۸۸۴-۱۹۰۴) است ، زندگی زولا با فقر و مسکنت گذشت و درسال ۱۸۷۶۴ مجموعه داستانی بنام (نیتون) انتشار داد و درآثارخود جنایات وتبه‌کاریها و ستمگریهای جامعه را با قلم توانای خود نقاشی‌کرده است ، زولا بنیانگذارمکتب ادبی ناتورالیسم بود و واقعیات زندگی را با تلخ‌ترین وخشن‌ترین جنبه‌های آن تشریح میکند ، با انتشار مقاله مشهور «من محکوم میکنم» از دریفوس افسرکلیمی ارتش فرانسه‌که باو تهمت خیانت زده بودند دفاع‌نمود و دراواخرعمر عضویت اکادمی فرانسه به وی واگذار گردید .

زنون ایلیائی

ازفلاسفه قدیم یونان وشاگرد سقراط (۴۹۰ ق . میلاد) واضع منطق فلسفی وطریقه جدل درفلسفه بشمار میآید .

ژرژ ساند

اورور دوپن ژرژ ساند دختری ساده‌دل و خوش‌سیرت بودکه درسال ۱۸۰۴ در خانواده یك‌افسر امپراطوری بدنیا آمد، درجوانی خیلی‌زود ازشوهرجدا شد و چندی‌هم باآلفرد دوموسه نویسنده فرانسه رابطه‌عشقی‌پیداکرد ودرچهل سالگی شروع‌بنوشتن کرد ، اورا ازپیشقدمان‌مکتب رومانتیك میشمارند، نه مانند بالزاك رئالیست بود ونه ازمکتب ایدالیست‌پیروی میکرد بلکه حقایق‌را با بیانی‌شیرین‌وساده مینوشت .

ژید ، آندره

نویسنده فرانسوی (۱۸۶۹-۱۹۵۱) درپاریس بدنیا آمد و در جوانی بادبیات گرایش یافت و درانجمن‌های‌ادبی‌شرکت‌میکرد وباهنرمندان وادب‌دوستان‌آشنا میگردید، سفری بافریقا کرد ودراین‌گیرودار داستان‌هائی مینوشت، آثاراوهمه‌برجسته‌است ودرسال ۱۹۴۷ جایزه ادبی نوبل‌باوداده شد، ژید نویسنده‌ای هنرمند بود نثرش شاعرانه ولطیف‌رنوشته‌های اومانننداندیشه‌ها وعقایدش دچار تغییر وتحول‌بود، وی‌گرایش‌ستایش‌آمیزی بسوی‌سوسیالیسم داشت ولی‌دراواخر زندگی راه دیگری‌را پیش‌گرفت، آثار او بدین قرار است :

۱ ـ مائده‌های زمینی ۲ ـ سکه‌سازان ۳ ـ داستایفسکی ۴ـ بازگشت ازشوروی ۵ـ زیرزمینهای واتیکان ۶ـ درتنك ۷ـ رذل .

ژول ورن

بزرگترین‌نویسنده ومحقق‌فرانسوی که‌بجای‌سرگذشتهای‌گذشته ازآینده سخن میگوید، این

دانشمند درشهرنانت بدنیاآمد و به‌تحصیل‌حقوق پرداخت، نخستین‌پیروزی اوبوسیله انتشار کتاب (پنج هفته‌دریك بالون) بدست‌آمد، شگفت‌در اینجا است آنچه‌از اختراعات‌وزیردریائیها وماشین‌های صنعتی در کتابهای خود نوشته‌وفرض کرده بود همه‌آنها بعدازاو بوجودآمد، اویك‌دانشمند پیش‌گوی صنعتی بود، کتابهای‌عجیب‌اوهم امروزمورد مطالعه دانشمندان است، آثارمهم‌او:

مسافرت‌به‌کره ماه ـ مسافرت‌دراطراف‌ماه ـ ۲۰ هزارفرسنك زیردریا ـ مسافرت‌به‌مرکز زمین ـ سفربگرد جهان در ۸۰ روز .

سارتر ـ ژان‌پل

فیلسوف فرانسوی (۱۹۰۵) درپاریس‌بجهان‌آمد در۱۹۲۸ تحصیلات‌خودرا دررشته‌فلسفه بپایان رساند وپس‌ازآن بکارتدریس پرداخت .

سارتربرجسته‌ترین فیلسوف مکتب «اگزیستانسیالیسم» بشمارمیرود، اونه‌تنها کتابهای زیادی‌برای بیان اندیشه‌های خود نوشت بلکه‌داستانها ونمایشنامه‌ها و گفتارهای گوناگون نیز دراین زمینه عرضه‌داشته است، سارتر ازسال۱۹۴۲ بکارنوشتن‌نمایشنامه‌پرداخت ، اوفیلسوفی بدبین است که جهان‌بینی‌خودرا برپایه تجزیه وتحلیل‌امورجهان‌ونمایاندن‌واقعیت‌های‌هستی نهاده است اومیکوشد پوچ‌بودن جهان و دردها وتلخی‌های آنرا فمایان سازد .

ازجمله نوشته‌های برجسته اوبدین‌قراراست:

۱ ـ دیوار ۲ ـ استفراغ ۳ـ روسپی‌بزرگوار ۴ ـ مگسها (نمایشنامه) ۵ـ هستی‌ونیستی درفلسفه اشراق ۶ ـ نقد عقل دیالکتیك ۷ ـ چنك‌شکر درکوبا ۸ـ تصورات، یك‌مبحث فلسفی ۹ ـ راه‌های آزادی درسه جلد، جلد اول دوره تکامل عقل ، دوم عذاب‌روح، سوم آخرین مهلت ۱۰ ـ گوشه‌گیران آلتونا ۱۱ـ گفتاری ازیك‌دیوانه ۱۲ـ هوی‌کلو ۱۳ ـ شیطان‌وخدای مهربان ۱۴ـ اوضاع جهان (سیتواسیون) درهفت جلد ۱۵ ـ کلمات ۱۶ ـ تفکرات درباره مسئله‌یهود ۱۷ ـ دستهای آلوده .

ساگان ـ فرانسواز

خانم فرانسواز ساگان نویسنده فرانسوی (۱۹۳۹) تحصیلات خودرا در پاریس بپایان رساند و چون درامتحان ورودی دانشگاه پاریس شکست خورد دست به‌نوشتن داستانی بنام «سلام برغم« زد واین کتاب ناگهان باشهرت‌زیادی‌روبروگردید پس‌ازآن کتابهای دیگرنوشت که همه آنهاکم وبیش‌دارای‌موفقیت بود، صراحت‌لهجه ومهارت شگفت‌آور ساگان دربیان‌احساسات وغریزه‌ها وگرایشهای انسانی وتجزیه وتحلیل روانی افراد ساگان بسیاربرجسته وجالب است سبك نویسندگی‌اوساده وروان‌است‌ومسائل‌روانی‌را بسادگی‌درداستانهای خود می‌گنجاند، بااین حال نویسندگان اورا نمونه‌یك‌نسل افراطی‌میدانند، کتابهای دیگراو: یکنوع لبخند ، دریك‌ماه دریك‌سال ، آیا برامس را دوست دارید ؟ شکست ابرها .

سانتانیا ـ جورج

فیلسوف آمریکائی (۱۸۶۳) در مادرید بدنیا آمد و بسال ۱۸۷۲ همراه پدر و مادرش

بامریکا رفت وتحصیلات خودرا دردانشگاه هاروارد بپایان رساند و از ۲۷ سالگی تا پنجاه سالگی درهمه‌جا بکار تدریس پرداخت . نخستین اثرفلسفی خودرا بسال ۱۸۹۱ بچاپ رساند، پس‌از آن بانوشتن کتاب بزرگ (زندگی عقل) بشهرت رسید و درزمان سکونت دراروپا کتاب بزرگ دیگری بنام (شك وایمان جوانی) را نوشت ، سانتانیا فیلسوفی واقع ببن است وبدرك حقیقی امورعلمی وروحی معتقد است‌اوبا مکتب‌تصورگرائی یا اصالت تصور به‌مبارزه پرداخت او اسپینوزارا به بزرگی‌میستاید، برجسته‌ترین آثاراو: بارهای‌عقاید، شاعرفلسفی، خودخواهی درفلسفه آلمان .

سقراط

فیلسوف یونانی (۴۶۸ - ۳۳۹) ق. م - در سده پنجم قبل‌ازمیلاد یعنی دردوران شکوه فرمانروائی‌پریکلس درآتن میزیست وی ازپدری سنگتراش ومادری‌قابله بجهان آمد، تحصیلات خودرا درآتن بپایان رساند وبکارآموزش علمی برداخت، طریقه‌تعلیم اوچنین‌بودکه درهرکوی‌وبرزن می‌نشست وبشاگردان خود درس‌فلسفه میداد، سقراط بحث‌های خودرابه‌شیوه پرسش‌وپاسخ‌انجام میداد ودراین گفتگوها مردم‌رامتوجه‌خطاهایشان‌میساخت وباین‌ترتیب درراه تصفیه اخلاق مردم‌کوشش میکرد .

درپایان عمر به‌جرم‌اینکه‌باگفتار و رفتارخود مردم‌راگمراه ساخته وبخدایان‌ایمان ندارد اورا محاکمه‌کردند و باوجود دفاع دلیرانه‌ای‌که ازخودکرد اورا به‌مرگ محکوم کردند و او با نهایت شجاعت جام شوگران را سرکشید .

سقراط فیلسوفی است‌که‌هیچ نوشته‌ای ازخود بجا نگذاشته وبعدها شاگردانش گفته‌ها و اندیشه‌های استاد را گردآوری نمودند، سقراط را معلم‌اخلاق‌باید شمرد ، ازگفته‌های او است : «خودرا بشناس»، این‌فیلسوف دارای‌ارزشی است‌که با جهان‌بینی‌خود ارزش زمان را دگرگون ساخت، دفاع سقراط ازآثاربرجسته‌افلاطون است‌که پس‌ازگزنفون آنراکامل‌کرد .

سوفوکل

نمایشنامه‌نویس یونان باستان (۴۹۵-۴۰۶ . ق . م) اودرخانواده‌ای‌سرشناس‌وثروتمند بجهان‌آمد درجوانی‌به‌مشت زنی‌وکشتی‌گیری وآوازخوانی‌روزگارمیگذراند وچندین‌باربدریافت نشان وجایزه دراین رشته‌ها نائل آمد، دردوران فرمانروائی پریکلس بشهرت ومقام رسید ومدتی خزانه‌دارکل آتن و زمانی سپهسالار ارتش بود وبعد به‌عضویت‌شورای امنیت‌آن زمان درآمد، سوفوکل را پدرنمایش جهان میخوانند زیرا او نخستین نویسنده نمایشنامه بشکل امروزی بود، او درنمایشنامه‌های خود برخلاف «اوریپید» به‌نمایش مردم برجسته و سرداران توجه بیشترداشت ، بیش‌ازیك‌صد نمایشنامه نوشته وبرجسته‌ترین آن عبارتند از :

۱- اودیپ شهریار ۲ - آلکترا ۳ - آنتی‌گون .

سویفت - جونانان

نویسنده باذوق وابتکار انگلیسی (۱۸۵۶ - ۱۹۵۰) او در یك خانواده فقیر درشهر دوبلن بدنیا آمد، نویسنده وشاعری‌چیره‌دست است که درنوع خود دارای ابتکار مخصوصی‌بود، انتشارکتاب معروف «سفرنامه‌گولیور» که درعالم تصوربدنیاهای کوتوله‌قدها ومردمان غول‌آسا رفته یکی ازابتکارات اواست که باین‌وسیله شهرت‌فراوانی‌یافت، شیوه نظم ونثرش بسیارروان وشیرین وجذاب‌است او درافسانه‌های‌مسخره‌آمیزخود مخالفان و دشمنان‌را به ریشخندمیگرفت: آثار مشهور او سفرنامه‌گولیور ، جنك کتابها ، قصه لاوك ، نامه‌های یك بزاز ، یاد داشتهای روزانه برای استلا .

شاو - جورج برنارد شاو

نویسنده انگلیسی (۱۸۴۱-۱۹۵۰) دریك‌خانواده فقیردرشهردوبلن‌ایرلند بجهان‌آمد، درکودکی‌عشق‌بموسیقی را ازمادرهنرمندش بارث برد درلندن بکار روزنامه‌نویسی پرداخت وازراه نوشته‌های خود پول بدست آورد، درسال ۱۸۷۹ بنوشتن داستان ونمایشنامه شروع‌بکارکرد وبعدها دست بکوششهای سوسیالیستی زد و ازآن‌تاریخ‌نوشته‌هایش به مکتب‌سوسیالیستی گرایش‌یافت، نمایشنامه‌های اوتابلوی زنده‌ای‌است که‌اجتماع ومردم را باتمام‌تیرگیها ودردهایشان نشان میدهد، وی‌نویسنده‌ای واقع‌بین است و شیوه افکارش برفلسفه تکامل تکیه زده است .

داستان ونوشته‌های اوکه غالبا بزبان هجا نوشته عبارتند از :

۱- سزار وکلئوپاتر۲ - ژاندارك۳ - ورجاوند ۴ - بشر وفوق‌بشر ۵ - جوهراندیشه‌های ایبسن ٦ - سنت‌جون ۷ - مرد واسلحه ۸ - ببر وشیطان .

شاتو - بریان فرانسوا رنه

شاعرفرانسوی (۱۷٦۸-۱۸۴۸) در«سن‌مالو» دیده به جهان‌گشود، خانواده‌اش سرشناس وثروتمند بودند ، پس‌ازتحصیلات بسال ۱۷٦۸ وارد خدمت ارتش شد وچندین‌سال درارتش‌بود تا وقتیکه سفری بامریکاکرد ودربازگشت بارتش‌مهاجرین پیوست و درجنگ زخمی‌شد، سفری هم به بروکسل ولندن نمود سپس منشی سفارت‌فرانسه دررم‌گردید درپایان زندگی به فلسطین و قسطنطنیه هم سفرکرد دربازگشت بفرانسه بمبارزه با ناپلئون پرداخت ، او ازپیشقدمان مکتب رمانتیسم است وشهرت عمده اومدیون اشعار رومانتیك ونثر شاعرانه اواست وبیشتر نوشته‌های او دروصف طبیعت خیال‌انگیزوقسمتی دیگر درمسائل مذهبی‌است ، آثارمعروف او : ۱ - رنه که تصویری اززندگی‌شاعراست ۲ - مناظرات پس‌ازمرگ ۳ - عشق وعفت ۴ - موهبت‌آتشین مسیح ۵ - آتالا .

شکسپیر - ویلیام

نویسنده انگلیسی (۱۶۱۶-۱۵۶۴) در خانواده کوچکی بدنیا آمد و بسال ۱۵۸۲ ازدواج کرد وپدرچند فرزندگردید آنگاه به‌لندن رفت ودراین‌شهربکارهای گوناگون دست‌زد تا سرانجام بکارهنرپیشه‌گی ونمایشنامه‌نویسی پرداخت ، درسال ۱۵۶۴ نام وی بعنوان یکی ازسه بازیگران ملکه برده شد وپس‌ازآن کارنمایشنامه‌نویسی را دنبال‌کرد وازاین‌راه باوج‌شهرت‌رسید شکسپیرشاعری‌چیره‌دست است وباید اورا پدرنمایشنامه‌نویسی انگلیس بشمارآورد، وی‌موضوع بسیاری ازنمایشنامه‌های خودرا ازتاریخ روم باستان یاکتاب پلوتارچ برگزیده است‌وبه‌نیروی اندیشه وخیال آنهارا بصورت زیباترین تراژدی‌ها درآورده است .

سبک‌نویسندگی‌ونمایشنامه‌های‌او امروزبه مکتب کلاسیسیسم‌معروف‌است اما تمام‌نوشته‌های او به‌سبک رومانتیسم بیشترنزدیک‌است، برجسته‌ترین‌آثار او : ۱- اتللو ۲ - مکبث ۳ -هاملت ۴- جولیوس‌سزار ۵ - رومئو وژولیت ۶ - توفان ۷ - تاجر ونیزی ۸ - لیرشاه ۹ - رویای نیمه‌شب تابستان .

شنیتسلر آرتور

نویسنده اتریشی(۱۸۶۲)درشهروین بدنیا آمد وتحصیلات خودرا دررشته پزشکی‌بپایان رساند ولی بادبیات علاقه بیشترداشت، نخستین اثر او در۲۴ سالگی نوشته‌شد، پس‌از آن دست به نوشتن‌داستان‌ونمایشنامه‌های‌کوتاه زد، توانائی‌اودرنمایش خصوصیات اخلاقی مردم وعواطف بشری بسیارجالب‌وبرجسته است، آثار او: ۱- بئاتریس ۲ - درراه آزادی ۳ - رقاصهٔ‌یونانی ۴ - فرار درتاریکی ۵ - خواهران .

شوبرت - فرانسیس پتر

آهنگساز اتریشی (۱۸۲۸-۱۷۹۷) درخانواده‌گمنام وفقیری درنزدیکی وین بدنیا آمد ازکودکی شوق به موسیقی‌داشت و در۱۲ سالگی‌برای تحصیل موسیقی بآموزشگاه رفت ودرسن ۲۸ سالگی‌توانست‌شروع‌بآهنگسازی‌کند، مدتی بکارآموزی پرداخت ودرتمام عمز وهمه‌وقت‌کار او ساختن آهنگ بود بااین‌حال همیشه‌گمنام وبیکار وتنگ‌دست میزیست وهرگزروی شهرت و توانگری‌را ندید وکنسرتهای اوبا شکست‌روبرومیگردید تا سرانجام درسن ۳۱ سالگی‌درگمنامی چشم ازجهان بربست‌وآهنگای اوهمه پس‌ازمرگش پخش‌گردید وآوازه بلند یافت اما ازاپراهای بیشمارش هیچ نشانه‌ای برجا نمانده است .

شوبرت امروز یکی‌ازآهنگسازان رومانتیك بشمارمیآید، آهنگهای معروف اوبدین‌قرار است: سنفونی دراوت‌ماژور شماره ۹ ، سنفونی دراوت مینور شمار ۴ ، کوارنت دررومینو روی‌ترانه (دختر ومرگ)، اودارای مقدارزیادی ترانه وسونات‌وکوارنت‌است.

شوپن

آهنگساز لهستانی (۱۸۱۰-۱۸۴۹) وی درخانواده‌ای بسیار توانگر درنزدیکی ورشو دیده بجهان گشود از کودکی ناتوان و رنجور بود وازهمان تاریخ بیادگرفتن پیانو پرداخت، و نخستین کنسرت خودرا در ۱۸ سالگی اجراکرد وبشهرت رسید ، دوران شاگردی خودرا دررشته موسیقی در ورشو بپایان رساند وسفرهای زیاد باروپاکرد وکنسرتهای زیاد داد او در جوانی شهرتی بسزا یافت ولی درپایان عمر دچار تنگدستی وناراحتی شد وبیمار گردید وسرانجام درسن ۳۹ سالگی دراثر رنج بسیار درگذشت .

شوپن دردوران زندگی دچار عشقهای فراوان شدکه ازآن میان قصه دلدادگی او باژرژساند نویسنده فرانسوی بسیارمعروف است .

آهنگهای معروف اوبقرار ذیل است :

۱ ـ سونات سی بمل مینوراپرس ۳۵ ۲ ـ کراکویاك، اپوس ۱۴ (آهنگ رقص محلی کراکوی) ۳ ـ کنسرتوی پیانو درمینور شماره ۱ .

شوپنهاور ـ آرتور

فیلسوف آلمانی(۱۷۸۸ـ۱۸۶۰) ازپدری هلندی ومادری آلمانی درشهر دانتزیك زاده شد. پس‌ازمرگ پدر بدانش‌اندوزی‌پرداخت. دردانشگاه نخست بفراگرفتن پزشکی وعلوم‌طبیعی سرگرم‌شد وآنگاه بفلسفه‌روکرد. بسال۱۸۱۳ بانوشتن رساله‌ای درفلسفه ازدانشگاه «ینا»درجه دکتراگرفت. درسال ۱۸۱۸ شاهکار فلسفی خود « جهان بصورت اراده و تصور» را نوشت . چندی دردانشگاه برلین‌بکارآموزش پرداخت ودوبار بایتالیا سفرکرد. شوپنهاور باهگل‌وگونه هم‌عصربود وبا دومی‌دوستی نزدیك داشت. وی ازمیان فیلسوفان تنها بافلاطون وکانت علاقه و اعتقاد داشت. درپایان زندگی‌بشهرت‌زیادی رسید. اوفیلسوف بدبین بودکه دید ویژه‌ای‌درباره همه‌چیز داشت وجهان‌بینی‌خودرا درقلمرو فلسفه، هنر، اخلاق‌وادبیات گسترش‌داد. این‌فیلسوف ازمخالفان سرسخت مادیگری ودینداری بشمارمیرفت .

شولوخف ـ میخائیل الکساندرویچ

نویسنده روسی(۱۹۰۵) درروسای کروژیلین ازنواحی وشینسك بجهان‌آمد. پدرومادرش برزگر بودند. پس‌از تحصیل‌مقدماتی‌داوطلبانه درجنگهای داخلی روسیه شرکت‌کرد. درجوانی بمسکو رفت وبشعر ونثرگرایش یافت. دراین دوران کارهای گوناگونی پیشه‌ساخت وبا سختی روزگار میگذراند .

دوسال‌بعد به‌زادگاهش‌درکنار روددن بازگشت ودرآنجاگوشه‌تنهائی گزید ودست‌بنوشتن داستان‌های بزرگ‌ی‌زد. شاهکار ادبی اوبنام «دن آرام» درسال ۱۹۲۷ بجهان ادب عرضه شد . شولوخف دراین‌کتاب مانند همه نوشته‌هایش به‌نقاشی زندگی وروحیات قزاقان ودهقانان روسی پرداخته است. باچاپ‌این کتاب‌آوازه وشهرت نویسنده درهمه‌جا پیچید. شولوخف بیشتر‌زندگی

خودرا درزادگاهش به‌نویسندگی گذراند. وی تاکنون سفرهای زیادی‌بامریکا واروپاکرده است.
سبک اوواقع‌گرائی انتقادی نام دارد. اوهمه‌چیزرا بی‌پرده نقاشی میکند ودربیان‌اخلاق وروحیات قهرمانهایش زبردستی تولستوی و گورکی و داستایفسکی را یکجا دارد شولوخف تاکنون بدریافت جایزه‌های بزرگ زیادی نائل آمده و عضو فرهنگستان علوم شوروی است.
نوشته‌های برجسته‌اوعبارتند از:

۱ ـ دون‌آرام ۲ ـ سرنوشت یك‌انسان ۳ـ زمین بکری‌که است.

شومان ـ رابرت

آهنگسازآلمانی (۱۸۱۰ـ۱۸۵۷) پدرش کتابفروش بود. درکودکی به‌کتاب وادبیات علاقه یافت ودر۱۵سالگی‌بکارهای ادبی‌پرداخت. بسال ۱۸۲۸ برای فراگیری حقوق‌به‌دانشگاه لایپزیك رفت. هنگامیکه با (کلارااویك) دخترهنرمند وموسیقیدان آشناگردید به‌موسیقی‌علاقه پیداکرد شومان موسیقی‌را در۲۰ سالگی آغازکرد ومدتی بعد با (کلارا) که دختراستادش بود ازدواج‌کرد. ازسال ۱۸۴۰ بساختن آهنگ دست زد وبه سال ۱۸۴۳ به استادی کنسرواتوار لایپزیك برگزیده شد.

ازسال ۱۸۵۳ ببعد شومان تندرستی وحواس‌خودرا ازدست داد وپیوسته بیماربود.

درپایان زندگی‌دیوانه شد وبه‌تیمارستان رفت تا سرانجام به سال ۱۸۵۶ دیده از جهان فروبست. شومان‌گاه آهنگهای خودرا زیر نفوذ باخ و بتهوون میساخت. قطعه‌های او بیشتر پخته وژرف‌است. ضرب موسیقی‌اوگوناگون و رمانس درآنها بسیاردیده میشود. آثارش‌ملایم. دلنشین. وشاعرانه است. شاهکارهای او عبارتند از کارناوال، اپرس ۹، مناظر جنگل، اپرس ۸۲، سونات لامینور، اپرس۱۰۵ شماره۱، سنفونی بهار، سی‌بمل، سنفنی زمان درمی‌بمل، عشق و زندگی یك زن، عشق‌های شاعر.

شونبرگ ـ آرنولد

آهنگساز اتریشی(۱۸۷۴ـ۱۹۵۱) دروین به‌جهان آمد. پدرش بازرگانی یهودی‌بود. از۱۲ سالگی فراگیری موسیقی‌را آغاز کرد. پس‌از سالهای تمرین با موسیقیدان جوانی بنام زملینسکی آشنا شد ومدتی نزد اوشاگردی‌کرد. نخستین آهنگش‌که کوارتتی در (رماژور)بود شهرت زیادی بهره‌اش ساخت. شاهکار او به سال ۱۸۹۹ بنام (شب روشن) پدید آمد ولی در آغاز باشکست روبروگردید. سفری به‌برلن‌کرد و درآنجا با ریشارد اشتراوس آشنا گردید. آهنگهای نوینی به شیوه مکتب اکسپرسیونیسم ساخت و دراین راه به‌سبك نقاشی کاندینسکی نقاش اتریشی توجه داشت. گرایش‌شونبرگ به‌اکسپرسیونیسم مکتب موسیقی اکسپرسیونیسم را درآلمان بنیان‌گذارد.

اثربرجسته او دراین سبک اپرای پریروی مهتابی نام دارد . شونبرگ تمام قاعده‌های موسیقی را دردسته‌بندی دستگاه‌ها ومقام موسیقی بهم ریخت و دستگاه نوینی پدید آورد . این دستگاه بنام دستگاه دوازده صوتی‌معروف است . به‌سال ۱۹۴۰ شونبرگ براثر یورش‌نازی‌ها به اتریش به امریکا رفت و درآنجا به سال ۱۹۵۱ درگذشت .

آهنگهای برجسته اوعبارتند از:

۱- شب‌روشن - ترانه‌های‌گروه (بسبک رمانتیک)

۲ - پریروی مهتابی - دست خوشبخت - اپرای از امروز تا فردا - کنسرتوی ویلون، غزل بیاد ناپلئون (به سبک اکسپرسیونیسم)

شیلر - فردریک

نویسنده آلمانی (۱۷۵۹- ۱۸۰۵) درشهر مارباخ ازایالت ورتنبرگ بجهان آمد. از کودکی شوقی بسیار به نویسندگی وشعرداشت ونخستین اثررا در۱۸ سالگی بوجودآورد .

پس‌از پایان تحصیلات رسماً بکار نویسندگی پرداخت. زندگانی این نویسنده از نظر آفرینش هنری قابل‌توجه زیاد است .

اودرنمایشنامه‌نویسی‌چیره‌دست‌بود. سبک‌نویسندگیش به مکتب کلاسیسیم شباشت‌نزدیک دارد. ازآثار معروف اوست :

۱- دون‌کارلوس ۲ - ویلهلم تل ۳ - ماری استوارت ۴ - دوشیزه اورلئان ۵ - تاریخ جنگ سی‌ساله .

فارادی - میشل

شیمی‌دان انگلیسی(۱۷۹۱-۱۸۶۷). درنزدیکی‌لندن ازخانواده‌گمنام وبینوائی‌به‌جهان آمد. در۱۳ سالگی بکار جلدسازی وصحافی‌کتاب پرداخت . شوق درس و کاوشهای علمی اورا به‌آموزشگاه‌کشانید. درسال ۱۸۱۳ مطالعات وبررسی‌های خودرا درآزمایشگاه آغاز کرد و از سال ۱۸۲۰ به نوشتن اندیشه‌ها و تجربه‌هـای خود دردانش شیمی پرداخت . دراین‌دوران وی به مایع‌کردن‌گازهادست‌زد وتوانست‌گازهای زیادی‌را برای نخستین‌بار بصورت مایع درآورد .

بسال ۱۸۶۲ توانست‌کشف بزرگ خودرا بنام « الکتریسته القائی» به انجمن‌پادشاهی انگلیس عرضه بدارد. پس‌ازآن به‌تجزیه شیمیائی اجسام مرکب پرداخت وقوانین اساسی‌الکترو شیمی صنعتی را پایه‌گذارد .

دیگر ازکارهای بزرگ فارادی‌گذراندن اشعه نورانی قطبی‌شده ازمیان دوقطب مغناطیس الکتریکی است‌که درسال ۱۸۴۵ با پیروزی انجام‌گردید .

فاکنر - ویلیام

نویسنده آمریکائی(۱۸۹۷-۱۹۶۲). درشهرآکسفورد درجنوب آمریکا زاده شد. خیلی

کم درس ولی‌خیلی‌زیادکتاب خواند. ازکودکی به داستانسرائی علاقه زیاد داشت و درجوانی بشاعری پرداخت. نخستین‌داستان خودرا درنیواورلئان به سال ۱۹۲۴ نوشت. درسال ۱۹۲۹ به زادگاهش بازگشت وبنوشتن داستانهای‌گوناگونی دست زد. به‌سال ۱۹۳۵ شاهکار ادبی‌خود خشم وهیاهو را نوشت ودرسال ۱۹۴۹ جایزه ادبی‌نوبل را دریافت‌کرد.

ازنوشته‌های برجسته او داستان‌های : روشنائی درماه اوت ـ پاکدامنی ـ شکست‌ناپذیر ـ نخل‌های وحشی ـ این سیزده تارا میتوان نام برد .

فاکنر دربیشتر داستانهایش به نقاشی سرزمین ومردم جنوب‌آمریکا میپردازد و زندگی مردم آنجارا با نکته‌سنجی و ریزبینی تمام توصیف مینماید. شیوه نگارش اوبررسی و کاوش دراندیشه‌ها و رفتارها و عقیده‌های مردم بصورت کنایه و ریشخند است. قلم فاکنرشیرین ولی تا اندازه‌ای پیچیده وپرمعناست . برخی ازداستانهایش نقشی ازتجربه‌ها و رخدادهای زندگانی پرماجرای خود اوست. فاکنر درنقاشی مردم و آداب ورسوم آنها زبردستی فراوان دارد سبک اوگنگ وپرابهام است ـ سبکی‌که ویژه خود اوست .

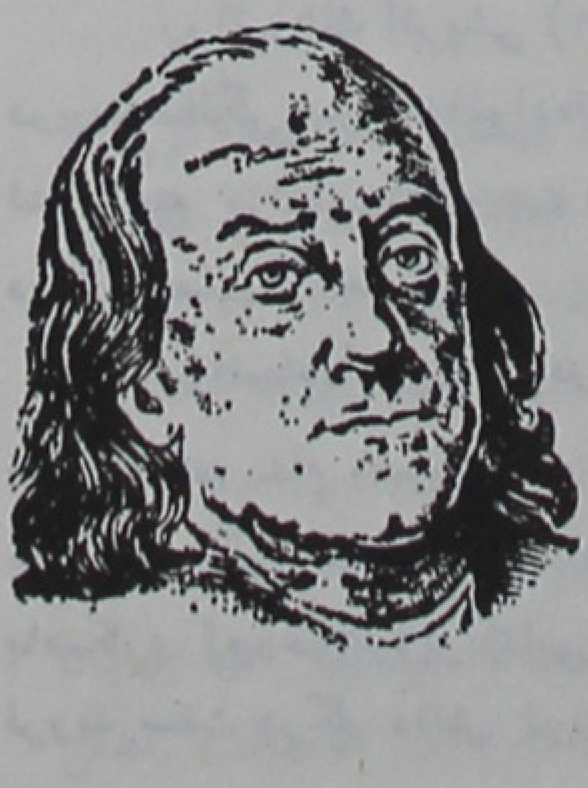
فرانس ـ آناتول

نویسنده فرانسوی (۱۸۴۴-۱۹۲۴). تحصیلات مقدماتی او باناکامی روبروگردید. در جوانی بکارهای هنری و ادبی روآورد . بسال ۱۸۷۳ نخستین اثر خودرا بنام (اشعار طلائی) عرضه داشت. اوهمه معلومات خودرا از راه مطالعه وکتاب‌خوانی بدست آورد وتحصیلات عالی نداشت‌و پس‌از آن بکار نثرپرداخت وباعرضه‌داشتن داستانهای‌زیبا بشهرت رسید وبسال۱۸۹۲ که باوج شهرت وافتخار رسیده بود بعضویت فرهنگستان فرانسه برگزیده شد ودرسال ۱۹۳۱ جایزه ادبی‌نوبل باو تعلق‌گرفت ازآن‌جهت‌که‌درنوشته‌هایش نیش وکنایه وحمله‌های زیادبامذهب کرده بود درسال ۱۹۲۲ ازچاپ‌کتابهایش جلوگیری بعمل آمد .

اوسبکی شیوا وشاعرانه داشت ازاین‌جهت باولقب سلطان نثرفرانسه داده‌اند. ازآناتول فرانس کتابهای زیاد باقی مانده‌که مهم‌ترین آن باین‌قرار است :

۱ـ بالتازار ۲ـ عصیان فرشتگان ۳ ـ ملکه سبا ۴ـ تائیس ۵ـ باغ اپیکور ۶ـ عقاید ژروم‌گواینار ۷ـ خدایان تشنه‌اند .

فرانکلین ـ بنیامین

دانشمند امریکائی (۱۷۰۶-۱۷۹۰) درشهربوستون دیده بجهان‌گشود پدرش درزمان چارلز دوم از انگلستان بامریکا رفت وبنیامین پانزدهمین فرزند اوبود، این مرد دارای دوجنبه بسیارقوی بود یکی جنبه‌سیاست و دیگری جنبه علمی‌که درهردورشته باوج ترقی و شهرت رسید . در کودکی درس‌کمی خواند وپس‌از آن در سن ۱۷ سالگی به فیلادلفیا رفت وبه‌تحصیل و کار پرداخت بطوریکه در سال ۱۷۲۸ که‌هنوز ۲۴ سال نداشت دراثرسعی‌وکوشش‌وپشت‌کار

باوج ترقی‌وشهرت رسید وخیلی زود به جهان سیاست‌قدم‌نهاد. ازسال ۱۷۴۶ کارها وبررسیهای علمی خودرا آغاز کرد. فرانکلین دانشمندکتاب‌خوانده‌ای نبود، بلکه مردی‌روشن‌بین و ژرف اندیشه بود. اومانند دکارت همه‌چیزرا بزیرآزمایش وتجربه میکشید وباروش شك‌وتردیدبررسی میکرد. بسال ۱۷۵۰ الکتریسته‌هوا راکشف کرد وپس‌ازمدتهاآزمایش وتجربه برق‌گیرراساخت. انجمن پادشاهی انگلیس فرانکلین‌را به‌عضویت‌پذیرفت وباوجایزه‌ای عرضه‌داشت. بسال ۱۷۷۸ فرانکلین برای‌بستن‌قراردادی‌به‌نمایندگی دولت‌امریکابفرانسه‌رفت. شهرت‌اودرفرانسه‌وانگلیس بیشترازکشورخودش‌بود ودرفرانسه‌استقبال پرشوری ازاوکردند. دربازگشت به‌آمریکاکاوشهای خودرا دنبال‌کرد تا سرانجام دراوج افتخار درآغازبنیان‌جمهوری امریکا درگذشت. فرانکلین سیاستمداری برجسته و دانشمندی باتجربه وادیبی هنردوست‌بود .

فرما - پیردو

ریاضیدان فرانسوی(۱۶۰۱-۱۶۶۵) دوران‌کودکی ونوجوانی‌را به‌فراگرفتن‌ریاضیات گذراند. درجوانی‌بزبانهای‌لاتین، یونانی و اسپانیولی آشنائی‌کامل یافت. بادکارت آشنا شد و به‌بررسی کتابهای ریاضی اوپرداخت. درسال ۱۶۳۷ کتاب هندسه‌خودرا بنام «مکان‌های مسطح و حجم» نوشت ودرآن به‌شرح اصول اساسی هندسه تحلیلی پرداخت. بسال ۱۶۲۹ کتاب دیگری به‌نام درباره ماکزیمم‌ها ومی‌نیمم‌ها نوشت.

فرمارا پایه‌گذاردانش‌حساب‌دیفرانسیل وآنالیزمیدانند. بزرگترین‌خدمت این‌ریاضی‌دان بررسی‌های نوین ودانشمندانه اودرزمینه حساب عالی است . بطوریکه‌باید اورا بنیان‌گذار این دانش خواند .

فرما با پیداکردن «اصل‌کمترین‌کارها» ثابت‌کردکه طبیعت‌همواره از راههای ساده‌تر و کوتاهترعمل میکند. این‌ریاضی‌دان بیشتردوران زندگی خودرا درولایت‌کوچك خود بسربرد و درسن ۶۴ سالگی درشهرکاستر درگذشت .

فروید - زیگموند

روانپزشك اتریشی (۱۸۵۶-۱۹۳۹) فروید ازپدر ومادری یهودی درفرایبرگ‌زاده شد درچهارسالگی همراه خانواده‌اش‌به‌وین آمد. پس‌ازپایان دبیرستان به‌سال ۱۸۷۳ به‌دانشگاه‌وارد شد. رشته پزشکی‌را آموخت ودرسال ۱۸۸۱ درجه دکتراگرفت. نخستین‌کاوشها وبررسی‌هایش دربارهٔ عصبها انجام‌گرفت.

سرانجام‌بآرزوی خودرسید وبرای‌دنبال‌کردن کاردانش‌خود رهسپارپاریس گشت. چندگاهی نزد استادی بنام به‌بررسی دربارهٔ هیستری‌پرداخت. آنگاه به‌وین بازگشت وبه درمان بیماران باخواب‌سرگرم شددرسال ۱۸۸۹ برای‌گسترش دایره دانش‌خود به‌فرانسه‌سفرکرد. به‌سال۱۸۹۵ باهمکاری ژوزف برویر کتابی‌بنام «پژوهشهائی درباره هیستری» نوشت. ازاین پس تاپایان عمر فروید سخت درکار دانش نوین روانکاوی یاپسیکانالیزسرگرم‌بود. اونظریه‌ها وعقیده‌های‌خودرا

برتجربه‌هائی که ازدرمان بیماران خود بدست میآورد پایه‌گذاری مینمود . اوبه‌این اصل ایمان داشت که سرچشمهٔ بسیاری ازبیماریهای روانی‌ناکامی‌های‌جنسی است. ازنوشته‌های او(تعبیررویا ـ سه نظریه دربارهٔ میل‌جنسی ـ نوتم‌وتابو ـ آینده یك‌پندار ـ روانشناسی‌تجزیه وتحلیل‌من ـ ماورای اصل لذت) برجسته‌ترند ـ اوسرچشمه اندیشه‌ها ورفتار انسان‌را ضمیرناخودآگاه انسان میداند و ریشه‌بسیاری ازدردها وعقده‌هارا درواپس‌زدگی‌های دوران‌کودکی میشمارد .

فیتزجرالد ـ ادوارد

شاعرانگلیسی (۱۸۰۹-۱۸۸۳) ازپدر ومادری سرشناس و ثروتمند به‌جهان‌آمد. پس‌از مدتی دانش‌آموزی‌درسن۱۷ سالگی به‌دانشگاه‌کمبریج رفت ودرسال ۱۷۳۰ دانشگاه را به‌پایان رسانید آنگاه سفری به‌فرانسه‌کرد.

نخستین کتابش که‌آوازه‌ای بدست‌آورد «یوفرانور» نام داشت. آنگاه به‌فراگرفتن زبان‌و ادبیات‌کشورهای خاورزمین بخصوص ایران‌پرداخت. راهنمای اودرآشنائی‌باادبیات‌ایران‌بویژه خیام پروفسور (کاول) استاد دانشگاه بود. فیتزجرالد ـ باآثارسعدی ـ حافظ ـ جامی وعطار و بویژه خیام‌بخوبی‌آشنا شد. ترجمه رباعیات خیام‌را نخستین‌بار به‌سال ۱۸۵۹ چاپ‌وپخش‌کرد. این‌ترجمه‌نخست چندان‌شهرتی‌نیافت وآنگاه رفته‌رفته آوازه‌اش بلند گردید . فیتزجرالد درسن هفتاد وچهارسالگی دراوج شهرت و محبوبیت درگذشت ترجمه فیتزجرالد از رباعیات خیام زیباترین ومعروف‌ترین ترجمه‌ایست که‌اکنون ازرباعیات انجام‌شده است. این‌ترجمه‌بصورت‌آزاد است که اندیشه‌های خیام‌را درقالب‌شعرهای انگلیسی ریخته است .

کافکا ـ فرانتس

نویسنده چك‌اسلواکی (۱۸۸۳-۱۹۲۴). کافکا ازپدر ومادری یهودی درپراك به جهان آمد. پس‌ازدریافت درجه دکتری حقوق مدتی بکاراداری پرداخت وسفری به‌آلمان وفرانسه‌کرد. درپایان عمر بیشتربیمار وبستری بود وسرانجام نیز براثر بیماری‌سل درگذشت. از داستانهای برجسته او قصردادخواست ـ مسخ ـ گروه محکومین ـ فتوی را میتوان نام‌برد. کافکا نویسنده‌ای فوق‌العاده بدبین است‌وجهان‌بینی اوبرپوچی ودردناکی‌جهان بنیان یافته است . او همه‌چیز را مسخره وزشت وناراحت‌کننده میدید ومیدانست ومینوشت .

شیوه نویسندگیش‌روان ولی‌پوشیده درپرده‌کنایه وابهام است بیشتر داستانهای اوپس‌از مرگش چاپ شد وبسیاری‌را نیز درزمان زندگی خود سوزانید. کافکا همواره آنچه‌راکه دیگران میاندیشند وایمان دارند به باد ریشخند میگیرد وپوچی آنهارا نشان میدهد.

کالدول ـ ارسکین

نویسنده آمریکائی(۱۹۰۳) درکودکی همراه پدر ومادر بسرزمین آمریکا رفت. دریك خانواده روحانی پرورش یافت. تحصیلات‌خودرا دردانشگاههای ویرجینیا وپنسیلوانیا انیا بپایان رسانید. درجوانی کارهای گوناگونی پیشه ساخت . زمانی بازیکن حرفه‌ای فوتبال و مدتی

خبرنگار روزنامه بود. پس‌ازآن بکارنویسندگی روکرد .

بعدازسالهاکوشش وآزمایش وبررسی سرانجام داستانهای دل‌انگیزی بادب جهان عرضه داشت .

سبك نویسندگی اوشیرین و روان است. قهرمانان خودرا از میان مردم پائین‌اجتماع برمیگزیند . او با چیره دستی تمام به نقاشی اخلاق ، رفتار و زندگی آنان میپردازد آثارش بیشتربشکل داستان‌کوتاه است ازآن‌جمله است :

۱- جاده تنباکو ۲ - غوغای ژوئیه ۳- یك‌وجب خاك خدا ۴ - گرتا ۵ - راههای‌جنوب ۶ - راشل .

کامو - آلبر

نویسنده فرانسوی (۱۹۱۳-۱۹۶۰) درالجزایر بجهان آمد وهم درآنجا بزرگ‌شدپس‌از پایان تحصیل ، کارهای گوناگونی را در شمال آفریقا پیشه‌کرد .

سپس بکار روزنامه‌نگاری پرداخت وبفرانسه آمد. کامو گذشته ازکار روزنامه‌نگاری در فرانسه به نوشتن داستان ونمایشنامه نیز دست زد وبا انتشار داستانها ونمایشنامه‌هائی مانند : طاعون - افسانه - سیزیف - بیگانه ، شهرت جهانی یافت .

کامو جایزه ادبی نوبل را درسال ۱۹۵۷ دریافت کرد ودرسال ۱۹۶۰ دریك سانحه اتومبیل کشته شد . آلبرکامو مانند ژان‌پل سارتر نویسنده‌ای فیلسوف است و فلسفه اوفلسفه اگزیستانسیالیسم است .

فلسفه او درپوچی ودردناکی جهان خلاصه میشود. نوشته‌هایش همه بوی‌مرگ‌وخودکشی یا نومیدی ورنج جاودانی، بادید ویژه خود به تجزیه وتحلیل قهرمان‌های‌داستانهایش می‌پردازد و باژرف‌بینی وبدبینی شگرفی آنهارا نقاشی میکند .

کپلر - یوهان

ستاره‌شناس آلمانی(۱۵۷۱-۱۶۳۱) ازپدرومادری فقیر درایالت ورتمبرگ بجهان‌آمد کودکی را با بی‌چیزی وبدبختی گذراند. آنگاه نزد پدر به کشاورزی و دامپروری پرداخت . در۱۳ سالگی بواسطه بیماری به دبستان فرستاده نشد.

درسال۱۵۹۴ به تدریس ریاضیات پرداخت. آنگاه ازدواج‌کرد وپدر چندین فرزندشد. دچاربدبختی‌ها و ناراحتی‌های بیشمار گردید . ازفشار تنگدستی ازشهری به شهر دیگر میرفت مدتی بکار پیشگوئی وپیش‌بینی سرگرم‌گردید و دراین دوران تمام فکرش متوجه بررسی‌های آسمانی ومطالعه نوشته‌های دیگران بود . به‌سال ۱۶۰۹ قانون‌های حرکت سیاره‌ها را پیداکرد ودرکتاب نجوم نوین خود آنهارا چاپ و پخش‌کرد . درسال ۱۶۱۸ قانون سوم خودرااکشف کرد .

درپایان زندگی‌با بدبختی وگمنامی‌درگوشه‌ای زندگی‌را بدرودگفت . سه قانون اوبنیان دانش نجوم‌را استوارساخت وبه‌گالیله‌ونیوتون‌کمك نمود‌که قانون تازه وبزرگی به جهان‌دانش

عرضه دارند .

قانون اول اومسیرحرکت سیاره مریخ را درمدار بیضی‌شکل ثابت میکند . قانون دوم چگونگی مساحت‌های پیموده وفاصله‌های میان خورشید وسیاره‌هارا نشان میدهد. و قانون سوم میگوید مجذور مدت دوران یك سیاره بدورخورشید برابر بامکعب فاصلهٔ‌آن ازخورشید است.

کروچه - بندتو

فیلسوف ایتالیائی (۱۸۹۰) درایالت «اکوىلا» بدنیاآمد خانواده‌اش کاتولیك ثروتمند بودند از این‌جهت درآغاز زندگی بسیارمتعصب ومذهبی بود ولی درپایان جوانی مردی بیدین وافراطی ازکار درآمد وپس‌از مرگ پدر ومادر وقت خودرا به مطالعه‌گذراند وتحصیلات‌خویش را ادامه داد وسالها دردانشگاه‌ها به بررسی و مطالعه علوم وفلسفه پرداخت ، دردوران جوانی بکارهای سیاسی روکرد وچندین بار به عضویت مجلس‌سنا و یکبار به وزارت رسید ، درجنگ ۱۹۱۴ با دشمنان بمبارزه پرداخت وندای صلح‌طلبی برافراشت .

کرچه ازمخالفان مرسخت مکتب‌مارکسیسم است او باصالت واولویت روح عقیده‌دارد، کتابهای مشهور او: ۱- فلسفه روح ۲- درباره تاریخ ۳ - زیباشناسی وچندکتاب‌فلسفی‌دیگر.

کپرنیك - نیکلا

ستاره‌شناس وعالم هیئت لهستانی (۱۴۷۳ - ۱۴۴۳) موجد تحولات عظیم در محاسبه نجومی‌وحرکات انتقالی‌زمین وسیارات‌است وبرای حرکت زمین دلائل زیاد آورد وآثارفراوان ونفیسی درعلم هیئت‌ازاوباقی‌مانده ولی‌چون عقیده‌گردش سیارات مخالف فرضیات وتئوریهای مذهب مسیح بود ازطرف پاپ رساله علمی اوتوقیف وخودش نیزمورد تکفیرواقع شد .

فیدیاس

پیکرنگار ومهندس مشهوروباذوق وصاحب‌هنریونان قدیم‌بود، این هنرمند درعالم‌تصور بنائی میساخت وآنرا برروی مشتی خاك وشنگ استوارمیکرد، او مردی مبتکر بود و معابد پارته‌نون ومجسمه الهه ونوس خدای یونانی از طلا وعاج ازبهترین شاهکارهای بی‌نظیر اواست، ونوس مجسمه‌ای است باسربزرگ وبالاتنه برهنه‌که برتخت‌نشسته وآتنا با پیراهن‌چین‌دارمقابل اوایستاده است اما امروز ازاین اثر بزرگ چیزی باقی نمانده است .

فردریش روکرت

شاعر ومتفکر آلمانی وازسرشناس‌ترین دانشمندان قرن نوزدهم است قصه‌های پرازاندیشه اوحاکی از وطن‌پرستی‌اواست وی دردانشگاههای‌آلمان استاد زبان فارسی وعربی بود وغزلیات حافظ را بآلمانی ترجمه‌کرد، مجموعه اشعار شرقی اوبنام (شرقیات) اثربسیارجالبی است.

کرین - استفن

نویسنده امریکائی (۱۸۷۱-۱۹۰۰) دریکی از ایالات نیوجرسی امریکا بجهان آمد ،

خانواده‌اش کوچك وگمنام بود اما پس‌ازمدتی تحصیل بکارپرداخت . دوران جوانی او با رنج وسختی زیاد گذشت . مدتی سرگرم کار خبرنگاری و روزنامه‌نویسی شد ولی توفیقی نیافت. ناراحتی‌های روحی و رنج‌های جسمانی بزودی اورا درهم شکست ودراوان جوانی دور از دیار خود چشم ازجهان فروبست .

دردوران نومیدی و دردهای روحی کرین به نوشتن یکرشته داستان دست زد. وی‌بمساله جنگ وجنبه‌های روانی آن توجه زیادی داشت. کتابهای زیر ازجمله آثار اوبشمارمیروند :

۱ ـ نشان سرخ دلیری ۲ ـ قایق بی‌حفاظ ۳ ـ دختر ولگرد ۴ ـ سواران سیاه ۵ ـ مهمانخانه آبی .

کلر ـ هلن

دانشمند آمریکائی (۱۷۸۰) هلن درخانواده‌ای توانگر به‌جهان‌آمد. در۱۹ ماهگی‌براثر یك بیماری شنوائی و بینائی خودرا برای همه عمر ازدست داد. در سن هفت سالگی بآموزش پرداخت وآموزگار خانگی اوهرچه راکه میتوانست باو میآموخت در سن ده سالگی با الفبای ویژه کوران (بریل) آشنا شد وبدان وسیله تحصیل خودرا دنبال‌کرد و چندی بعد توانست سخن گفتن رایاد بگیرد. ازاین دوران‌که نامش برسرزبانها افتاده بود کوششهای اجتماعی خودرا آغازکرد. درسال ۱۸۹۶ بدانشگاه رفت . پس‌از پایان دانش‌آموزی دست بیك رشته سخنرانی وگفتارهای‌علمی وپخش کتاب زدوازدرآمدآنهاآموزشگاههای فراوانی درآمریکا ودیگرکشورها برای نابینایان بنیان‌گذارد . هلن به‌چند زبان خارجی تسلط یافت و معلومات‌زیادی اندوخت بهترین نوشته او «داستان زندگی من» نام داردکه شهرت جهانی بدست آورد .

کوپرنیك ـ نیکلا

ستاره‌شناس لهستانی (۱۴۷۳ـ۱۵۴۳) درخانواده‌گمنامی درشهرتورن بجهان آمد . به سرپرستی عمویش‌پرورش یافت‌وپس‌ازپایان‌دانشگاه درسن۲۳ سالگی بایتالیا رفت و دردانشگاه «پادوابه» بفراگرفتن پزشکی ودردانشگاه بوتونی به‌آموختن ستاره‌شناسی پرداخت . مدتی نیز درهمین دانشگاه سرگرم تدریس شد.

درسال ۱۵۰۶ به‌میهن‌خود بازگشت ودرشهر فروئنبورگ به‌کارهای پزشکی ، تدریس ریاضیات وستاره‌شناسی‌پرداخت. درسن هفتادسالگی‌کتاب بزرگ خودرا «درباره‌دوران‌اجسام» چاپ‌وپخش‌وکرد. این‌کتاب‌که‌هیئت بطلمیوس را رد میکرد وعقیده‌های ستاره شناسان‌پیشین را نادرست مینمود انقلابی درجهان دانش پدید آورد. کوپرنیك چند روز پس‌ازانتشارکتاب خود درگذشت .

او دانشمندی واقع‌بین بود. اورا پدر نجوم نوین میشیارند زیراکه نخستین بار او پی به‌گردش‌زمین‌وچگونگی‌آن برد وبه‌بررسی‌های پرارزشی درزمینه‌های‌علمی بویژه نجوم‌پرداخت.

کوری - ماری

شیمیدان لهستانی (۱۸۶۷- ۱۹۳۴) ماری که نام اصلی لهستانی‌او (مانیا) است ازپدرومادری گمنام درورشو چشم به جهان گشود . از کودکی دارای هوش و استعداد شگفت‌آوربود. پس‌ازپایان‌دبیرستان به درس‌دادن‌پرداخت. پس‌از چندسال برای دانش‌آموزی دردانشگاه به‌پاریس آمد. دررشته فیزیك وشیمی به‌آموزش، وکاوش پرداخت. بایکی ازهمکلاسان خود بنام «پی‌یرکوری » ازدواج کرد و بنام مادام‌کوری شناخته شد. این دونفرکاوشهای خودرا درشیمی دنبال‌کردند وسرانجام‌به‌کشف دوعنصررادیو پلونیوم درشیمی نائل آمدند . پس‌ازمرگ‌شوهرش ماری بررسی‌ها و کاوشهای خودرا دنبال‌کرد و به استادی بزرگترین دانشگاه پاریس برگزیده شد. ماری تا پایان عمر به‌کاوش‌وتجربه درآزمایشگاه سرگرم بود وخدمت‌های گرانقدری‌به‌جهان دانش عرضه داشت. درپایان عمر جایزه‌های متعددی بدواعطاگردید .

ماری خدمتها وتجربه‌های علمی خودرا بیدریغ دراختیار همگان‌گذاشت .

کشف رادیوم استفاده ازاشعه مجهول (ایکس) را ممکن ساخت وبا اشعه ایکس بسیاری ازبیماری‌های ناشناخته آن‌روز درمان‌گردید .

گالیله - گالیلو

ستاره‌شناس ایتالیائی (۱۵۶۴-۱۶۴۲) درخانواده‌ای سرشناس درپیز به‌جهان‌آمد. در کودکی علاقه زیادی به فراگرفتن ادبیات یونان ولاتین داشت. درجوانی به‌پزشکی روکرد ولی بزودی سرگرم‌آموختن ریاضیات‌شد. در۲۵ سالگی‌استاد دانشگاه پیز دررشته ریاضیات‌گردید، چندی بعد دردانشگاه پادوا به تدریس پرداخت، دراین هنگام با بررسی‌های نوی که در باره سقوط اجسام‌کرده برد ونیز اختراع‌های‌کوچکی‌که عرضه داشته بود تا اندازه‌ای نامورگردیده بود، کاوشهای پرارزش‌خودرا درباره کره ماه وستارگان به‌سال ۱۹۱۰ درکتابچه‌ای بنام(پیك آسمان) پخش‌کرد، گالیله با استفاده ازنوشته‌های کوپرنیك وکپلر به‌کشف‌های بزرگ‌ونوینی درجهان نجوم برخورد وعقیده‌های ارسطو وبطلمیوس را رد نمود، دینداران وکشیشان وکهنه‌اندیشان برضدش بی‌خاستند وتکفیرش‌کردند ،

درسال ۱۶۳۲ گالیله‌کتاب‌دیگری در رد اندیشه‌های بطلمیوس‌نوشت ، این‌بار پاپ‌اورا بدادگاه‌کشاندوپس‌ازمحکوم‌نمودن‌وادار به توبه‌اش‌کردند ، درپایان عمر با بدست‌آوردن قانون سقوط جسم واندازه‌گیری سرعت سقوط وهمچنین با بررسی درباره توده‌های حرکت‌دار ، دانش دینامیك را پی‌ریزی نمود ، به سال ۱۶۳۸ آخرین‌کتاب خودرا که چکیده، یك عمر اندیشه و تجزبه وآزمایش درزمینه‌های گوناگون فیزیك بود بنام (مکالمات درباره دودانش نوین) چاپ وپخش‌کرد .

گاندی - مهاتما

سیاستمدار هندی (۱۸۶۹-۱۹۴۸). گاندی ازپدر ومادری هندو زائیده شد پدرش کارمند دولت بود. پس‌از تحصیل دبستانی درسن ۱۳ سالگی بد رسم زمان با دختری ۱۱ ساله ازدواج کرد . دبیرستان را به پایان رساند وبرای فراگرفتن (حقوق) بانگلستان سفرکرد . پس‌ازپایان دانشگاه به هند بازگشت وچند سال بعد بآفریقای جنوبی رفت ومدت ۲۰ سال درآنجا بسربرد درآفریقا برای رهائی هندیان آن سرزمین‌ازستم استعمار بپاخاست وجنبش‌های سیاسی وانقلابی خودراآغازکرد. پس‌از بدست‌آوردن حقوق زیادی برای هندیان آفریقای جنوبی به‌هندبازگشت.

درهندوستان بزودی رهبری آزادیخواهان را بدست آورد وبه مبارزه‌های خود بااستعمار دامن زد .

چندین بار بزندان افتاد وشکنجه‌های فراوان دید ، گاندی با یاددادن شیوه (مقاومت منفی) هندیان را برضد انگلیسها برانگیخت . روش مبارزه او (روش مسالمت‌آمیز) بود. از واردشدن به جنگ با انگلیسها خودداری‌کرد. آنقدرعرصه را برآنها تنگ نمود که سرانجام آزادی هند را پذیرفتند .

گاندی نه‌تنها سیاستمداری با تجربه و خردمند بود بلکه دانشمند فرزانه‌ای نیز بشمار می‌رفت .

مطالعات وبررسی‌های او درزمینه دین‌ها وعقیده‌های مردم جهان بررسیهای سودمندی‌بود.

گائوس - شارل‌فردریك

ریاضی‌دان آلمانی (۱۷۷۷-۱۸۵۵) گائوس از پدری باغبان درشهر برونشویك دیده به‌جهان‌گشود. ازکودکی‌شوق و استعداد زیای برپاضیات داشت . در۱۴ سالگی بنام شاگرد نابغه‌ای به دوك‌برونشویك‌معرفی شدوتاپایان زندگی ازکمکها وپشتیبانی‌دوك نامبرده برخوردار گردید . بسال ۱۷۹۹ وارد دانشگاه‌گوتینگتن شد. دراین زمان شهرت او درریاضیات به‌گوش همه دانش‌دوستان‌رسیده بود. بسال۱۸۹۸ همه‌کاوشهاوبررسیها ومطالعات خودرا به‌شکل‌رساله‌ای پخش‌کرد. این رساله شامل ۱۴۶ کشف برجسته درجهان دانش بود. درسال ۱۸۰۱ کتابی‌بنام «تجسسات حسابی» نوشت ودرآنان تئوری‌اعداد را بنیان‌گذارد. بررسیهای دانشمندانه اودرعلم نجوم سبب شدکه درسال ۱۸۰۷ توانست بریاست‌رصدخانه گوتینگتن برگزیده شود. گائوس در سال ۱۸۰۹ توانست‌کتاب دیگری بنام «نظریه‌حرکت اجسام آسمانی روی مقاطع مخروطی‌دور خورشید»برشته‌تحریردرآورد. آنالیز وهندسه‌عناصر بینهایت‌کوچك رشته‌های دیگری ازریاضیات بودندکه گائوس به‌کاوش ومطالعه درآنها پرداخت وبه‌کشفهای مهم وارزنده‌ای دست یافت. در تاریخ علوم گائوس یکی از چهره‌های درخشان بشمار میرود و نامش در ردیف یاضی‌دانان برجسته جهان یاد میگردد .

گوته ـ ولفگانگ

نویسنده‌آلمانی(۱۷۴۹ - ۱۸۳۲)درشهرفرانکفورت بجهان آمد .

درخانواده‌ای سرشناش‌وبزرگی پرورش یافت. پس‌از تحصیلات مقدماتی به فراگرفتن حقوق وپزشکی پرداخت . پس‌از آن به ادبیات و فلسفه رو کرد . نخستین اثر او نمایشنامه‌هائی بود که‌بسال۱۸۷۲ برشته نگارش کشید. گوته نویسنده‌ای دانشمند بود و علاوه برداستان‌ها ، نمایشنامه‌ها وشعرهائی که‌ازخودباقی گذاشت درعلوم طبیعی‌نیزصاحب‌نظر بشمار میرود. وی با عده زیادی از بزرگان جهان دوست و معاشر بوده است. درسال ۱۸۰۸ دیداری میان او وناپلئون دست داد .

نوشته‌های‌او بویژه نمایشنامه‌هایش بسیار ژرف وبامعنی است و وی‌را پدر ادبیات‌آلمان لقب داده‌اند ، جهان‌بینی این دانشمند بسیار ژرف وعظیم است، شیوه نگارش وسرایندگی او ازپایه‌های کلاسیسیم بشمارمیآید، ازجمله آثار برجسته‌اش ۱ـ فاوست ۲ ـ رنجهای‌جوانی ورتر ۳ ـ اگمنت ۴ ـ ایفی ژنی ۵ ـ دیوان شرقی .

گورکی ـ ماکسیم

ماکسیم‌گورکی نویسنده روسی (۱۸۱۹-۱۹۳۶) در شهر نیژنی‌نوکورد در خانواده‌ای گمنام بجهان آمد ، پس‌ازکمی تحصیل بکار پرداخت وپیشه‌های گوناگون اختیارکرد ، زمانی باربر و مدتی شاگردنانوا وچندین ماه مامور راه‌آهن بود وهمواره ازشهری بشهر دیگرمیرفت. دراین دوران وقت خودرا به‌کتاب‌خواندن میگذراند و درسال ۱۸۹۲ نخستین داستان خودرا چاپ‌کرد وشهرتی یافت .

پس‌ازآنکه دوران جوانی را پشت سرگذارد و تجربه‌های فراوانی اندوخته بود بنوشتن افسانه و داستانها پرداخت وباوج شهرت رسید ، پس‌از انقلاب ۱۹۰۵ سفری بامریکاکرد و در بازگشت همه وقت خودرا درراه نوشتن‌وبیدارکردن هموطنان خویش گذراند ، اورا پدرادبیات روسیه میدانند . قهرمانان این نویسنده ازطبقه کارگر و رنجبر روسیه هستند واو با چیره‌دستی تمام اخلاق وآداب آنانرا نقاشی میکند ازجمله آثار ارزنده او :

۱ـ مادر ۲ـ دراعماق اجتماع ۳ـ دانشکده‌های‌من ۴ـ درجستجوی نان ۶ـ آرتامایوفها.

گوگول ـ نیکلای

نویسندهٔ روسی (۱۸۰۹-۱۸۵۲) درخانواده متوسطی بجهان آمد. زادگاه او اوکراین بود. ازکودکی با هنر وادب آشناگردید. تحصیلات زیادی نکرد ولی‌درمکتب زندگی‌همه‌چیز آموخت. پس‌از مدتی‌کارمندی درسال ۱۸۲۹ به پترزبورگ رفت ودرآنجا نخستین اثرخودرا

به شکل داستانی عرضه داشت. ولی شهرتی نیافت . از سال ۱۸۲۹ کار نویسندگی را ازراه مطبوعات آغاز کرد. دراین‌دوران بادیگرنویسندگان‌روسیه‌آشناگردید ودست به‌نوشتن‌داستانهای بزرگی زد. گوگول موضوعات‌خودرا بیشتر ازوقایع‌عادی‌زندگی خود ومردم اوکراین‌میگرفت. داستان‌های او بیشتر رنگ محیط خودش‌را دارد . شیوه نگارش او زیبا و افسانه‌هایش پراز ماجرا وحادثه است. اثر نفوذ نویسندگان دیگر روسی درنوشته‌های اوآشکار است .

برجسته‌ترین آثار اوعبارتند از :

۱ - تاراس‌بولبا ۲ - نفوس مرده ۳- یادداشتهای روزانه یکنفردیوانه ۴ - بازارمکاره ۵ - تصویر ۶ - بازرس کل .

لاپلاس - پی‌یرسیمون

ریاضی‌دان فرانسوی (۱۷۴۹-۱۸۲۷) ازپدر گمنام وفقیری دیده بجهان‌گشود . پس‌از تحصیلات ریاضی، توسط دالامبر به جمع‌استادان وریاضیدانان پاریس پیوست. مدتی‌دردانشگاه نظام باستادی پرداخت وتمام عمر بکاوشها۱ علمی سرگرم‌بود. بررسیها ومطالعات لاپلاس‌همواره روی دورشته «مکانیك آسمانی» و دیگری «حساب احتمالات» دور میزد. درمکانیك آسمانی او دنباله بررسیها واندیشه‌های نیوتون راگرفت‌وثابت‌نمود حرکت‌های سیاره‌ها همگی برطبق‌قوانین فیزیکی و ریاضی انجام‌میگیرد. نظریه لاپلاس درباره پیدایش کره‌ها وازجمله کره زمین بسیار مشهور است. بسال ۱۸۲۵ وی‌کتاب بزرگ خودرا بنام «مکانیك آسمانی » نوشته ، و ازسال ۱۷۸۵ بعضویت فرهنگستان فرانسه درآمد. درحساب‌احتمالات بررسیهای لاپلاس ارزش‌زیادی دارد. اوکتاب مهمی نیز دراین رشته بنام «نظریه تحلیلی احتمالات» نوشته است. درحقیقت باید اورا یکی ازبزرگترین پایه‌گذاران علم « حساب احتمـالات» دانست . امروزه این دانش پیشرفت شایانی درریاضیات کرده است

لارنس - دیویدهربرت

نویسنده انگلیسی(۱۸۸۵-۱۹۳۰). درخانواده فقیری‌درشهراستوود دیده بجهان‌گشود. پس‌ازبه‌پایان رساندن دبیرستان به‌کارهای‌گوناگونی دست‌زد. سالها بعد به دانشگاه رفت پس‌از مدتی آموزگاری به‌سال ۱۹۱۱ نخستین داستان خودرا بنام طاوس سفید نوشت پس‌از سفری به‌آلمان وایتالیا وانگلیس بازگشت و درسال ۱۹۱۴ ازدواج‌کرد. به‌سال ۱۹۱۹ به اروپا و استرالیا وآمریکا سفرکرد ودراین مدت‌داستانهای زیادی منتشرکردکه ازآن‌میان است:

قوس‌قزح - دلداده خانم چاترلی - کفشدوزك - انگلستان - انگلستان من - فرزندان و دلباختگان .

لارنس نیزمانند وایلد وبایرن ازجامعه خشك ومتعصب‌انگلیس سختی‌وتلخی‌بسیاردید و اغلب مانع‌نشرداستانهایش میشدند . اودرنقاشی غریزه‌های حیوانی- شهوت،هوس‌وعشقهای مادی

ونمایش حالت‌ها وعواطف واحساس‌های بشری توانا بود. شیوه نگارش اوساده وشیرین وداستانهایش همه اصیل و گیراست .

لامارتین ـ آلفونس دو

شاعر فرانسوی (۱۷۹۰-۱۸۶۹) پس‌ازتحصیلات مقدماتی وعالی پا بدنیای هنر وادب نهاد. ذوق اوبسیار وطبعش روان بود. نخستین‌اثر شاعرانه خودرا در ۲۶ سالگی عرضه‌کرد . درجوانی بکارهای اجتماعی وسیاسی گرایش بسیاریافت.

پیشرفت اودرجهان ادب وسیاست سریع‌بود در ۴۰ سالگی بعضویت فرهنگستان فرانسه برگزیده شد ودر۴۴ سالگی بنمایندگی مجلس رسید. درمبارزات سیاسی با ناپلئون سوم برسر ریاست‌جمهوری شکست‌خورد وکناره‌گرفت و به شعر وادب پرداخت. در دوران جوانی چندبار دچارماجراهای سخت عشقی‌گردید وآثار جاودانی پدید آورد . در پایان زندگی سفر درازی به خاورزمین کرد ومدتی‌دربیروت آرام‌گرفت. چیره‌دستی وتوانائی لامارتین درنظم خیلی بیشتر ازنثر است .

ازنظرظرافت وحساسیت لفظ وگیرندگی ، اشعارش بی‌مانند است. منظومه‌های‌شاعرانهٔ او بیشترجنبه عاشقانه وطبیعت‌پرستی است. ازاین رو لامارتین را باید یکی از پیشروان بزرگ مکتب رمانتیسم دانست .

ازآثارمهم اواینهاست :

۱ـ تفکرات شاعرانه ۲، شارل ۳ـ نغمه‌های مذهبی ۴ـ مرگ سقراط .

لاووازیه ـ انتوان لوران دو

شیمی‌دان فرانسوی (۱۷۴۳-۱۷۹۴). درپاریس به جهان آمد نخست بفراگرفتن حقوق پرداخت. ولی علاقه‌اش به گیاه‌شناسی و شیمی وفیزیك بسیار بود . بسال ۱۷۶۸ به عضویت فرهنگستان برگزیده‌گشت .

مدت درازی نیزبکار دریافت مالیات پرداخت پس‌از دورانی شهرت و ثروت سرانجام بسال ۱۷۷۲ کارهای علمی وپژوهش‌های دانشی خودرا آغازکرد. تجربه‌ها وآزمایشهای فیزیکی وشیمیائی اورا درسرتاسرجهان مشهور ساخت. قانون‌های لاووازیه درشیمی معروف وازپایه‌های اساسی‌آن‌بشمارمیرود. اوثابت کردکه هیچ‌چیزدرطبیعت بخودی‌خودبوجودنمیآمدوازبین‌نمیرود.

اوهمچنین‌عناصرشیمیائی‌را بدرستی‌کشف وتعریف‌کرد. لاووازیه را بحق پدردانش‌شیمی باید نام برد. اودانش «اندازه‌گیری حرارت » یاکرماسنجی را بنیان نهاد . همچنین باید اورا سازنده نامها واصطلاحات شیمیائی دانست .

بسال ۱۷۸۹ـ لاورازیه باپخش‌کتاب «اصول مقدماتی علم شیمی» خود انقلاب بزرگی‌را درجهان شیمی پدید آورد .

لایب‌نیتس - گتفرید ویلهلم

دانشمند آلمانی (۱۶۳۶-۱۷۱۶) در لایپزیك به‌جهان آمد. در رشته حقوق و فلسفه به‌تحصیل پرداخت و درجه دکترا گرفت. به بیشتر دانش‌ها علاقمند بود و به‌مطالعه و بررسی آنها میپرداخت. آنگاه بکارهای اجتماعی وسیاسی روآورد. سفری به‌پاریس رفت و در آنجا همان کارها را ادامه داد بزرگ‌ترین کارعلمی او کشف حساب عنصرهای بی‌نهایت کوچك است که شهرت بی‌اندازه‌ای بهره اوساخت.

این کشف را بشکل دیگری نیوتون نیزانجام داد. دراین دوران لایب‌نیتس نوشته‌های خودرا پخش کردوبه‌کاوش درزمینه‌های فلسفه‌خودبه‌عضویت انجمن پادشاهی انگلیس وفرهنگستان فرانسه وریاست فرهنگستان آلمان برگزیده شد. از نوشته‌های لایب‌نیتس، کتابهای، «منادولوژی» و «بررسی‌های نوین درباره فهم وخرد انسانی» را درفلسفه میتوان نام برد. این‌فیلسوف گرچه اندیشه‌های نوین دارد ولی گفته‌های پیشینیان را بکلی خطا نمیشمرد. لایب‌نیتس ادراك‌های انسانی‌را به‌آشکار وپنهان پخش مینماید وعقیده دارد جهان ازعده بیشماری جوهرهای‌فردمرکب شده وحقیقت فرد را نیرو و کوشش میداندکه پایه و ریشه تمام پدیده‌های جهان است.

لندن - جك

نویسنده امریکائی (۱۸۷۶-۱۹۱۶)، درخانواده گمنام و کوچکی زاده شد. درکودکی درس نخوانده سالها بکار ولگردی و کارگری سرگرم شد وچندبار بزندان افتاد. در ۱۹ سالگی براثر آشنائی وعلاقمندی به‌کتاب زندگیش عوض شد. به‌تحصیل پرداخت و به دانشکده رفت. سپس نویسندگی را پیشه ساخت. وی‌نویسنده‌ای پرکار بود و آثار بیشماری از او برجای مانده است، شیوه نگارش اوشیرین، روان و دلپسند و تا اندازه‌ای بسبك نورئالیسم نزدیك‌است. اوبرخی از داستانهایش را از روی حوادثی که برسرخودش آمده قالب ریخته و ازاین‌رو دارای حوادث واتفاقات زیادی است. قلم او درنقاشی اخلاق و رفتار قهرمانانش تواناست.

برجسته‌ترین داستانهای اوعبارتند از:

۱- عشق زندگی ۲ - آوای وحش ۳- سپید دندان ۴ - خاموشی سپید ۵ - گرگ‌دریا ۶ - مارتین‌ایدن ۷ - دوزخیان ۸ - پاشنه آهنین.

لوتی - پییر

نویسندهٔ فرانسوی (۱۸۵۰-۱۹۲۳) نام اصلیش «ژولین ویو» بود و در شهر روشفر بجهان آمد.

پس‌از پایان تحصیلات عالی به هنر وادب‌گرایش یافت، وی از افسران عالیرتبه ارتش فرانسه بود، درجوانی دست به‌نوشتن داستان زد ونخستین آثارش موفقیت بزرگی‌بدست آورد او درسال ۱۸۹۱ بعضویت فرهنگستان‌فرانسه برگزیده شد، دراواخر زندگی سفری‌به‌خاورزمین وازآنجا بایران آمد وخاطرات‌خودرا دراین سفر درکتابی بنام (بسوی اصفهان) آورده است.

لوتی درنگارش خصوصیات خلق وخو وروحیه آدمی مهارت بسزائی ازخود نشان‌داده است وشیوه مکتب اوبه‌امپرسیونیسم نزدیک است، کتابهای او:

۱- کاپیتان روسو ۲ - ماهیگیر بروتونی ۳ - بسوی اصفهان ۴ - پریرویان ناکام.

لاروشفوکو - فرانسوا دوک

دزیکی ازخانواده‌های اشراف قدیم فرانسه بدنیا آمد (۱۶۱۳) او یکی از رجال‌سیاسی فرانسه بود وچون درجنگهای فلاخن پاریس ازدوچشم نابیناگردید بقیه عمر خودرا درجلسات ادبی‌گذراند ویک‌رشته آثار ادبی وفلسفی از او مانده است بنام اندرزهای اخلاقی شامل بهترین نکات اخلاقی وفلسفی .

لافونتن - ژان

ژان لافونتن ازشعرای معروف فرانسه است (۱۶۲۱-۱۶۹۵) حکایات وقصه‌های منظوم لافونتن‌که غالباً بزبان حیوانات نوشته شده اگرچه فاقد نکات اخلاقی است ولی از نظر روانی وفصاحت بیان بی‌نظیر وازبهترین آثار ادبی بشمارمیآید، او موضوع‌های مختلف را بادرنظر- گرفتن آداب واخلاق اجتماعی با مهارتی‌بی‌مانند درهم آمیخته وموجوداتی زنده درنظرخواننده مجسم میسازد بطوریکه درهیچیک از قطعات ادبی چنان فصاحت و شیرینی دیده نشده است ، لافونتن به عضویت اکادمی فرانسه درآمد .

لاگرانژ - ژزف‌لوی

ازاستادان ریاضی وستاره‌شناسی فرانسه (۱۷۳۶) و مبتکر تئوری حرکت ماه و کاشف فرمول معروف(لاگرانژ) درریاضیات، اویك نوع روش جدید درآنالیز و ریاضی بوجودآورد که باکمك‌آن میتوان مسائل دیفرانسیل را حل کرد .

درسال۱۷۶۴ از اکادمی‌علوم پاریس جایزه‌گرفت وهشت سال هم دردانشگاه برلن‌استاد بود، بزرگترین شاهکار او مکانیك تحلیلی است، این دانشمند بزرگ درمسائل سیستم متریك وتجزیه تحلیل ترکیبی اجسام دارای یك سلسله فورمولهای علمی است .

لودویك - امیل

نویسنده آلمانی (۱۸۸۱-۱۸۴۹) درشهربرسلا دریك‌خانواده‌گمنام یهودی دیده بجهان گشود .

این دانشمندتحصیلات‌زیاد نکرد وابتدا مدتی بکار بازرگانی و وکالت پرداخت ودراین زمان بودکه بکار نویسندگی دست زد ونمایشنامه‌های چندی نوشت .

پیش‌ازجنگ جهانی اول سفری بانگلستان‌کرد ودرزمان جنگ بسمت خبرنگار سیاسی یکی از روزنامه‌ها مشغول‌کار شد اما پس‌ازجنگ تمام وقت خودرا صرف کارهای ادبی و هنری کرد .

درپایان زندگی مدتی بسویس و پس‌ازآن بامریکا رفت، درجنگ دوم جهانی در امریکا

اقامت داشت و درآنجاهم درگذشت .

لودوویك درنوشتن داستان ونمایشنامه وبیوگرافی‌نویسی بسیار استاد بود و درسالهای کوشش وکار مداوم بیشترشهرت وموفقیت خودرا ازراه بیوگرافی‌نویسی بدست آورد، زمینه داستانها و نمایشنامه‌هایش بیشتر وقایع تاریخی‌است دربیوگرافی به تجزیه وتحلیل اخلاق و رفتار و روحیه قهرمانان خود میپردازد .

از جمله برجسته‌ترین آثار او درزمینه داستان ، نمایشنامه وبیوگرافی‌این کتابهاست:

۱ ـ ابراهام لینکلن ۲ ـ ناپلئون ۳ ـ استالین ۴ ـ بتهوون ۵ـ تریستان وایزوت ۶ ـ مانفردوهلن ۷ ـ گوته .

لوئیس ـ پیر

نویسنده فرانسوی (۱۸۷۰ـ ۱۹۳۵) نخستین آوازه خودرا با نوشتن آفرودیت بدست آورد. پس‌ازآن هنگامیکه‌داستان‌های‌خیال‌انگیز وشاعرانه او درکتابی بنام(ترانه‌های‌بیلی‌تیس) چاپ‌گردید ، نامش برسرزبانها افتاد ، لوئیس درنظم ونثر هردواستاد است . وی آثار زیادی ندارد وتعدادکمی نظم ونثر بوجودآورده است . آثار او همه زاده دوران جوانی اوشت و در پایان زندگی‌گوشه تنهائی اختیارکرد وبکار مطالعه وبررسی پرداخت. شعرهای او دل‌انگیز و نوشته‌هایش شیرین و روان است .

برجسته‌ترین آثار او عبارتست از :

۱ـ آفرودیت ۲ ـ ترانه‌های‌بیلی‌تیس ۳ ـ زن وبازیچه ۴ ـ بدنبال زن ۵ ـ ماجراهای پوزول شاه .

لیست ـ فرانتس

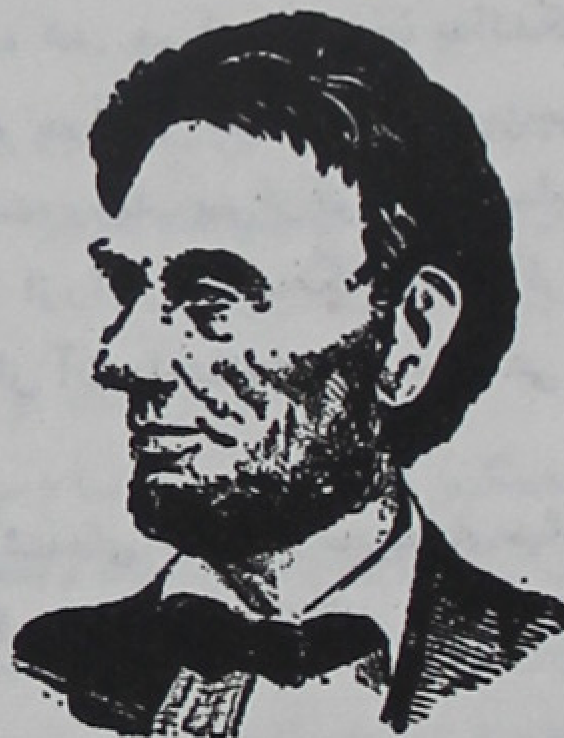
آهنگساز مجارستانی(۱۸۱۱-۱۸۸۲) شوق به‌موسیقی‌را ازپدر به ارث برد ودرکودکی نواختن پیانورا فراگرفت ، نخستین‌بار به‌سال ۱۸۲۰ بادادن کنسرتی به‌شهرت رسید وآنگاه برای ادامه تحصیل درموسیقی به‌وین رفت .

مدتی‌شاگردی ـ کارل‌چرنی‌پیانیست بزرگ زمان‌راکرد. به‌سال ۱۸۲۳ به‌پاریس رفت و درسال بعدکنسرتی درپاریس دادکه بسیارمورد توجه قرارگرفت وهمان سال به لندن‌رفت به‌سال ۱۸۳۸ به میهن خود بازگشت‌ودر۱۸۴۰ به‌رهبری ارکسترملی مجارستان برگزیده شد. درسال ۱۸۴۴ بریاست ارکستر شهر ایمار رسید .

لیست مدتی به ساختن آهنگهای مذهبی پرداخت وسالهای آخرعمر او درشهرهای وایمار، رم و بوداپست سپری شد.

بیشتر شهرت اودراثرآهنگهای محلی مجارستانی است. آهنگهای مشهور وی‌عبارتنداز: سونات پیانو درسی‌مینور- راپسودیهای مجار- راپسودی‌شماره ۲ برای ارکستر- راپسودی‌شماره

۱ درپیانو راپسودی شماره ۱۲ - پوئم سنفنیك «آنچه برفراز کوهستان شنیده میشود» پوئم سنفنیك مازیا .

لینکلن - ابراهام

سیاستمدار آمریکائی (۱۸۰۹-۱۸۶۵) لینکلن دریك خانواده کوچك به‌جهان‌آمد، تحصیلات خودرا ابتدا درخانه وآنگاه دردبستان به‌پایان‌رساند. ازکودکی به‌کارکشاورزی درمزرعه‌پدرپرداخت، درفرصتهائی که‌بدست‌میآوردبه‌خواندن کتابها وکاوش دراندیشه‌ها سرگرم‌میشد. عشق زیادی‌به‌کتاب داشت، درسن ۱۹ سالگی به نیوارلئان درجنوب سفر کرد، در آنجا برای نخستین وضع دردناك بردگان سیاهپوست اندیشه‌هایش را دگرگون ساخت به زادگاه خود بازگشت و بکارهای‌گوناگون دست زد در۲۸ سالگی رشته‌حقوق دانشگاه را بپایان رساند وقاضی شد. سال بعد به نمایندگی‌مجلس‌ایالتی‌برگزیده شد. دراین‌هنگام‌کوشش‌های خودرابرای برانداختن بردگی آغازکرد. به‌سال ۱۸۶۰ درسن ۵۱ سالگی بریاست جمهوری آمریکا برگزیده شد . در جنگ میان ۱۱ ایالت جنوبی و۲۳ ایالت شمالی شرکت جست وپس‌از ۴ سال جنگ شمالی‌هاپیروز شدند وبردگان آزادگردیدند وایالت‌های شمالی وجنوبی دوباره بهم پیوستند ، به‌سال ۱۸۶۵ لینکلن بدست یك‌نفر ازمردم جنوب درتآتری‌کشته شد. وی دوبار بریاست‌جمهوری‌رسید. مردی آزادیخواه وخردمند بود. به عقاید دینی پابند وبسیار شوخ وبذله‌گو و درستکار بود.

ماکیاولی - نیکلا

اندیشمند ایتالیائی (۱۴۶۹-۱۵۲۷) درخانواده سرشناسی درشهر فلورانس به جهان آمد. دردوران دانش‌آموزی به فراگرفتن زبان وادبیات لاتین ویونان پرداخت. پس‌از پایان تحصیل به‌سال ۱۴۹۴ به‌خدمت دولت درآمد. دراین‌دوران به‌سفرهای زیادی رفت و سرزمین‌های تازه‌ای دید که از آن میان سفری به دربار قیصر بورژیا دراواثر بسیار بجای‌گذارد. ماکیاولی آن چنان شیفته رفتارواخلاق‌کشورداری قیصر بورژیاگردیدکه اورا قهرمان شاهکار خودکتاب (شاهزاده) قرار داد .

درسال ۱۵۰۶ به وزارت جنگ جمهوری‌فلورانس برگزیده شد، حکومت‌جمهوری به‌سال ۱۵۱۲ ازکارافتاد وماکیاولی‌تبعیدوزندانی‌گردید، ازسال ۱۵۱۳ که‌آزاد شد به‌مطالعه وبررسی وکاوش درجهان دانش واندیشه پرداخت. این‌سیاستمدارفیلسوف باپخش نوشته‌های خود دوستان و دشمنان زیادی یافت، ماکیاولی درنوشته‌های خود تابلوئی ازیك حکومت نیرومند ودولت برشکوه رسم مینماید و راه نیرومندشدن وپیروز گردیدن را به دولتها مینمایاند. ماکیاولی در شاهزاده خودکمال مطلوب خویش‌راکه تصویر یك‌دولت نیرومند و راه نیرومندشدن است‌بخوبی تعریف وتوصیف میکند

مالرو - آندره

نویسنده فرانسوی (۱۹۰۱) در خانواده ثروتمندی زاده شد. پس‌ازدبیرستان بدالشکده رفت وبه فراگرفتن زبان‌ها وادبیات خاورزمین پرداخت، آنگاه درآغاز جوانی به‌سرزمین‌چین و هندوچین سفرکردودرجنبش‌های آزادیخواهی این کشورهاشرکت‌ورزید. پس‌ازکوششهای‌سیاسی به فرانسه بازگشت‌وبکارهای ادبی‌سرگرم‌شد. مالرونویسندگی‌را ازراه روزنامه‌نگاری‌آغازکرد. به‌سال ۱۹۲۸ نخستین‌کتابش بنام (فاتحان) پخش گردید وپس‌از آن داستانهای راه سلطنتی - وضع بشر - دوران خواری امید - از زیر خامه وی بیرون‌آمد.

زندگیش وقف‌کوششهای سیاسی‌وکوششهای ادبی است‌نوشته‌های اوهمه ازتجربه‌های‌سیاسی وکوششهای اجتماعیش‌متاثراست. اوجنبش‌ها ، انقلاب‌ها وفداکاری‌های آزادیخواهی راکه‌بیشتر رنگ شرقی دارد نقاشی مینماید .

مان - توماس

نویسنده آلمانی (۱۸۷۵-۱۹۵۵) دریک‌خانواده سرشناس ازپدری سیاستمدار و مادری هنرمند بجهان آمد. پس‌ازتحصیل کارمند موسسه‌ای شد وبعدازآن وارد دانشگاه مونیخ گردید و به فراگرفتن هنر وادبیات پرداخت. دردوران جوانی به کوشش‌های ادبی و هنری برخاست و داستانهای زیادی نوشت‌که آوازه فراوان یافت ازآن میان بودن بروکش - مرگ درونیز-کوه سحرآمیزرا باید نام برد. باروی‌کارآمدن نازی‌ها مان بناچار میهن خودرا ترک‌کرد وپس‌ازدیدن چندکشوربه‌آمریکا رفت‌ودرآنجا دوداستان‌دیگر بنامهای دکتر فاستوس - گناهکارمقدس‌نوشت درپایان عمر دوباره بآلمان وسویس سفرکرد وبه سال ۱۹۲۹ برنده جایزه ادبی نوبل گردید . مان نویسنده‌ای رئالیست است وجنبه‌های روانکاوی و روانشناسی در نوشته‌های وی بسیار قوی است. درداستان‌هایش به تجزیه وتحلیل اندیشه اخلاق و روان قهرمانانش میپردازد و جنبه‌های درون‌بینی او بیشتر ازبرون‌بینی اوست .

مترلینگ - موریس

نویسنده واندیشمند بلژیکی (۱۸۶۳-۱۹۴۹). تحصیلات خودرا دررشتهٔ حقوق‌به‌پایان رسانید ولی بزودی‌دست ازکار وکالت‌کشید وبادبیات‌وفلسفه وحشره‌شناسی پرداخت ، بفرانسه، پرتقال وآمریکا سفر کرد وبا پخش‌کتابهائی‌که درزمینه شعر و نمایشنامه و حشره‌شناسی‌نوشته بود به شهرت زیادی رسید. دوبار جایزه ادبیات‌نمایشی «فرهنگستان زبان و ادبیات فرانسه» باو داده شد و بسال ۱۹۱۱ جایزه ادبی نوبل را دریافت داشت. عضویت درفرهنگستان‌فرانسه را بخاطر دلبستگی به ملیت خود نپذیرفت نمایشنامه‌هایش مانند «موناوانا» - «پرنده آبی» و کتابهای حشره‌شناسی‌اش مانند زندگی موریانه ، مورچه و زنبور عسل و دیوان شعرهایش را میتوان جزوآثار برجسته او بشمار.

مترلینگ به شیوه سمبولیست‌ها شعر میسرود و ترجمه‌هایش شاهکارهای جاودان

فرانسه بشمار میرود .

منتسکیو

فیلسوف فرانسوی (۱۷۵۵-۱۶۸۹). نزدیك شهر بردو درخانواده توانگر وسرشناسی بجهان آمد، تحصیلات خودرا درزادگاه خویش بپایان رسانید وبسال ۱۷۱۶ ریاست دادگاه بردو را بعهده گرفت .

نخستین اثر برجسته او «نامه های ایرانی » در سال ۱۷۲۱ بی‌نام نویسنده چاپ شد : منتسکیو دراین کتاب اوضاع سیاسی واجتماعی و دینی زمان خودرا بباد ریشخندگرفته است . پس‌ازچندی به پاریس رفت وبعضویت فرهنگستان فرانسه برگزیده شد. درسال۱۷۲۸ به‌مسافرت دراروپا پرداخت وسفر به انگلیس تاثیر زیادی در او بخشید، درپایان زندگی یعنی حدودسال ۱۷۴۸ نتیجه یك‌عمر بررسی وتجربه وآگاهی خودرا درقالب کتاب بزرگی بنام روح‌القوانین ریخت وبجهان دانش عرضه داشت .

منتسیکو قانون‌دانی‌است که میکوشید ریشه‌های پیدایش قانون را درجهان پیداکند، او درمسائل‌تاریخی واجتماعی بررسی میکند و روشن میسازدکه این قانون‌ها دراثر نیازاجتماعی بوجود آمد. است .

اوفلسفه خودرا برپایه سیرقانون‌ها و سنجش آنها استوار ساخته است .

ازآثار برجسته‌اش :

۱- روح‌القوانین ۲ - نامه‌های ایرانی ۳ - بررسی علت عظمت وانحطاط روم .

مندلسون - فلیکس

آهنگساز آلمانی (۱۸۴۷-۱۸۰۹) درکودکی با ویولن وپیانو آشنا شد و در۹سالگی نخستین‌کنسرت خودرا آغازکرد، در۱۱ سالگی به هنرستان آواز رفت وبسال ۱۸۲۵بفرانسه سفرکرد وپس‌ازساختن چند آهنگ بمسافرت درکشورهای اروپا پرداخت و درلایپزیك هنرستان موسیقی‌را بنیان‌گذارد وبعد به‌عضویت فرهنگستان برلن‌درآمد ، مندلسون چندسفرهم‌بانگلستان کرد و درآنجا چندین‌کنسرت پرارزش داد وسرانجام درسن ۳۸ سالگی دراثرسکته درگذشت.

مندلسون ازآهنگسازان رمانتیك است شاهکار او یك سلسله ترانه‌های بی‌گفتگو است و سایرآهنگهای برجسته او : ترانه‌های بهاری - روی بالهای ترانه - کنسرتوی ویولن - رویای نمیه شب - تابستان - اوورتور غار فینگال .

موام - سامرست

نویسنده انگلیسی (۱۸۷۴) درپاریس‌به‌جهان آمد، تحصیلات عالی خودرا دررشته‌علوم بپایان‌رسانید، درسال۱۸۹۸ بعضویت کالج فیزیکدانان انگلیس برگزیده شد، درجوانی‌گرایشی تمام به هنر وادب یافت .

درجنگ جهانی اول مدتی بعنوان عضو صلیب سرخ و اداره جاسوسی سرگرم کار شد .

پس‌ازآن سفری به‌کشورهای مختلف جهان کرد، کتاب مشهور او بنام (اسارت بشری) درسال ۱۹۱۵ بجهان ادب عرضه شد، درجنگ جهانی دوم موام نماینده وزارت اطلاعات انگلیس در پاریس بود وامروزازنویسندگان‌برجسته جهان بشمارمیرود، اودرداستان‌ونمایشنامه وبیوگرافی دست دارد وشیوه نگارش اوپخته وشیرین است. قلمش در نگارش اخلاق و رفتار و ویژگیهای قهرمانانش تواناست، ازکتابهای اواینهارا میتوان نام برد .

۱ـ اسارت بشری ۲ـ ماه وشش پنی ۳ ـ تسخیرناپذیر ۴ ـ خانه ییلاقی ۵ ـ لبه‌تیغ.

موپاسان - گی‌دو

نویسنده فرانسوی(۱۸۵۰-۱۸۹۲)در«میرومانسیل»به‌جهان آمد، پس‌از پایان‌تحصیلات آموزشگاهی به خدمت فرهنگ و وزارت دریاداری وارد شد، بسال ۱۸۸۰کار روزنامه‌نگاری خودرا آغازکرد ، باپخش‌مجموعه شعرهایش و داستان «گلوله‌پی» آوازه نویسندگی وهنرمندیش درفرانسه پیچید ، هنگامیکه دراوج‌نویسندگی‌وشهرت بود بیماری روانی یافت وسرانجام‌درسن ۴۳ سالگی‌چشم‌ازجهان‌فرو بست،موپاسان درنمایشنامه‌نویسی نیز دست داشت، شیوه نویسندگی اوسبك(ناتورالیسم) بود و اودر داستانهایش بیشتر به نقاشی احساس‌ها وحالت‌های روانی‌خود میپرداخت ، نیروی نمایش ونقاشی قلم او درنمودن حالت‌ها، نقش‌ها وسرشت‌ها بسیار توانا و شگفت‌انگیز است، از داستانهای برجسته اومیتوان اینهارا نام برد .

مادموازل فی‌فی ـ یك زندگی‌ـ بل‌آمی ـ داستان یك دختر روستائی‌ـ نیرومند همچون مرگ وازنمایش‌نامه‌های کمدی اومیتوان صلح درخانه وموزوت را نام برد .

موروا ـ آندره

نویسنده فرانسوی(۱۸۹۲ـ) درخانواده سرشناسی چشم به جهان‌گشود، پس‌ازتحصیلات مقدماتی به دانشگاه رفت و رشته پزشکی را بپایان رساند .

درجنگ جهانی اول ودوم شرکت‌کرد وتجربه‌ها اندوخت، پس‌از چندی از پزشکی‌روی تافت و به هنر وادب شتافت ، دربیوگرافی‌نویسی بلندآوازه شد ، بکاوش در ادبیات و تاریخ بویژه تاریخ وادبیات انگلیس پرداخت .

آنگاه به عضویت فرهنگستان برگزیده شد ، سبك موروا دربررسی‌ها وکاوشهای ادبی‌و تاریخی شیوه‌ای علمی وشیرین است، نظریات وبررسیهای اوهمه دقیق وبرپایه مطالعه وتجربه و کاوش استوار است ، بیوگرافی‌های اونیز همه شیرین و مستند است ، از بیوگرافی‌های مهم او این‌هارا باید نام برد :

۱ ـ سرگذشت دیزرائیلی ۲ ـ سرگذشت لرد بایرن ۳ ـ گوته یا رنجهای جوانی‌ورتر.

ازکتابهای تاریخی برجسته اواینهارا باید نام برد :

۱ـ تاریخ انگلستان ۲ ـ تاریخ آمریکا ۳ ـ مطالعات انگلیسی ۴ ـ خاموشیهای کلنل برامبل ۵ ـ بیانات دکتر اوگرادی .

مولیر - ژان باتیست

نویسنده فرانسوی (۱۶۲۲-۱۶۷۳) درپاریس درخانواده توانگری بجهان‌آمد ، پدرش بازرگان بود و در دربار لوئی سیزدهم مقامی داشت .

تحصیلات مقدماتی را درآموزشگاه و نزد پدر به پایان رساند ، و برای فراگرفتن رشته حقوق به دانشگاه رفت ، شوق فراوانش به نمایش و هنر اورا به جهان هنرپیشگی کشاند ، تماشاخانه‌ای بازکرد وخود بازیگر شدولی سرانجام‌کار او به شکست‌و وبیکاری رسید، تقاضای وام‌خواهان اورا به زندان انداخت ، پس‌ازرهائی باز به نمایش روآورد، همراه دسته بازیگران خود از شهری به شهری میرفت و۱۳ سال بدین روش کارکرد تا به آوازه رسید .

بسال ۱۶۵۸ درپاریس به نوشتن نمایشنامه دست زد و آنهارا بروی صحنه آورد . نمایشنامه‌های مولیر بیشتر کمدی است و درنوع خود درجهان هنر وادب بی‌مانند است . جنبه انتقادی‌وکوبندگی‌نمایشنامه‌های‌اوبسیار شدیداست، نیش‌ها وحمله‌های او به‌مذاهب وروحانیون، این دسته را به مخالفت وهیاهو برانگیخت ، قدرت قلم او در نقاشی ویژگیهای قهرمانانش شگفت‌انگیز میباشد، برجسته‌ترین نمایشنامه‌های او عبارتند از :

۱- خسیس ۲ - تارتوف ۳- مریض‌خیالی ۴- مردم‌گریز ۵- دون‌ژوآن ۶-زنان‌دانشمند.

موتسارت - ولفگانگ آمادئوس

آهنگساز اتریشی(۱۷۵۶-۱۷۹۱)، ازپدری‌آهنگساز عشق به موسیقی را ارث برد ودرشش سالگی نوازنده قابلی بود، همراه پدر سفری به فرانسه و انگلیس‌کرد و درآنجا کنسرت داد ، در ۱۴ سالگی همراه پدر به ایتالیا رفت و اپرای معروف «مهرداد پادشاه پونتو» را که خود او ساخته بوداجراکرد وشهرت‌بسیار یافت، ازسال ۱۷۷۹ شاهکارهای موتسارت‌یکی پس‌ازدیگری‌به‌گوش مردم رسید، کار و کوشش شبانه‌روزی اورا پاک ناتوان و فرسوده ساخت بطوریکه در سن ۳۵ سالگی درگذشت‌موتسارت درهمه‌رشته‌های موسیقی استاد بود وآثار جاویدان پدیدآورد. او یکی از بزرگترین پیانیست‌های زمان‌خود بود ، ازجنبه‌هائی چندآهنگهای موتسارت‌باهایدن همانند وهم شکل است برجسته‌ترین آهنگهای موتسارت در رشته‌های گوناگون موسیقی بدین نامها هستند :

سنفنی هافنر شماره ۳۸ - سنفنی لینس شماره ۳۶ - سنفنی پراگ شماره ۳۸ - اپرای ایدومنئو پادشاه کرت - اپرای عروسی فیگارو - اپرای دون‌ژوان - اپرای نی سحرآمیز و ۲۵ کنسرتو برای پیانو .

میکل آنژ

پیکرتراش ایتالیائی (۱۴۷۵ـ ۱۵۶۴) میکل آنژ درفلورانس دیده به جهان گشود .

و برخلاف میل پدر که میخواست بـازرگانش کند به فراگرفتن هنر پرداخت ـ نخستین استاد او «ژولازیو» پس‌از چندین سال شاگردی درسن ۱۶ سالگی به آموزشگاه هنرهای زیبای‌فلورانس واردشد، درسن‌بیست‌وسه‌سالگی‌پیکر حضرت مریم وعیسی رااز سنگ‌مرمر تراشید وبا این‌شاهکار خود شهرتی بسزا یافت .

یکی دیگر ازشاهکارهای هنری او تقدیس داوود پیامبر است ، آنژ نه‌تنها پیکرتراش و نقاشی بزرگ بودبلکه‌دررشته‌های‌دیگر هنر و دانش نیزصاحب‌نظر بود ، فرمانروایان کشورهای اروپائی‌بدیدارش علاقمندی نشان‌دادند و دعوتهای زیادی ازاوکردند، میکل‌آنژ درشعروموسیقی نیزدست داشت، وی‌همواره درآفرینش شاهکارهای خودبه‌طبیعت و زیبائی‌های آن گرایش‌داشت، استادی او درنمایاندن‌احساس‌ها وعاطفه‌های انسانی وخوی ومنش‌آدمی به‌سرحد اعجازرسیده‌است، برجسته‌ترین کار هنری. اونقاشی و رنگ‌آمیزی وپیکرتراشی درکلیسای سیستین که پس‌ازسالها رنج وکوشش به پایان رسید .

میلتون ـ جان

شاعر انگلیسی (۱۶۰۸-۱۶۷۴) درلندن درخانواده‌ای گمنام به‌جهان آمد، پس‌ازپایان دانش‌آموزی درسن ۱۶ سالگی به دانشجوئی در دانشگاه‌کمبریج پرداخت .

۸ سال بعد به درجه استادی رسید. در زبانهای یونانی ـ لاتینی و عبری و فرانسوی ورزیدگی‌تمام داشت، آنگاه مدتی بکارکاوش وبررسی ومطالعه سرگرم‌شد، نخستین شعرش بنسام لیسیداس شهرت فراوان یافت درسی سالگی به‌مسافرت دراروپا پرداخت و به فرانسه و ایتالیا رفت درایتالیا ازنزدیك باجنبش‌رنسانس آشناگردید، دربازگشت به انگلیس مدتی بکارتدریس و وکالت پرداخت ، درحکومت کرامول‌مقام برجسته‌ای یافت ، در۴۴ سالگی ازهردوچشم کور شد پس‌از سرنگون شدن حکومت کرامول میلتون نیزبزندان افتاد و دوران آخر عمر را بارنج و ناراحتی سپری‌کرد. میلتون از بزرگان ادب انگلیس بشمار میرود. شعرهای او دارای پختگی وآهنگ ونیروی بسیار است ، اومردی دیندار وپرهیزکار بود و از اینرو آثارش بیشتررنگ اخلاق و دین و نیکوکاری دارد ، ازآثار برجسته او منظومه زیبـای (بهشت‌گمشده) و (بهشت بازیافته) و رنجهای سامسون و نیز قصیده‌های (خوشحال) و (فکور) را باید نام برد.

بیشترآثار جاودان میلتون زائیده دوران کودکی‌اوست .

نیچه ـ فریدریك

فیلسوف آلمانی (۱۸۴۴-۱۹۰۰) نیچه درخانواده‌ای متدین درروکن به‌جهان آمد. در

کودکی عشق زیاد به هنر وموسیقی داشت ، علاقه‌اش به زبان وفرهنگ یونان بسیار زیادبود ، پس‌از دبیرستان به‌دانشگاه رفت وبه‌فراگرفتن فلسفه و ادبیات یونان باستان پرداخت به سال ۱۸۶۹ به استادی زبان‌شناسی دردانشگاه بال‌برگزیده شد . ازسال ۱۸۷۹ بیمار وناتوان‌گردید وبازمانده دوران زندگی را با بیماری وناراحتی گذراند اومردی فیلسوف وبدبین‌بود .

نیوتون

اسحق نیوتون فیلسوف ومنجم وریاضی‌دان انگلیسی در سال ۱۶۴۴ بدنیاآمد ودر۲۲ سالگی در ریاضیات و نجوم شهرتی پیداکرد . بیش‌از ارشمیدس ودکارت در ساختمان جهان و سیارات دقیق‌شد وحساب عناصربی‌نهایت کوچك وقانون‌جاذبه عمومی‌راکشف‌کرد. سال ۱۶۸۶ درکتابی بنام اصول ریاضی‌فلسفه طبیعی ریخت و دردسترس همگان‌گذاشت .

این‌کتاب جهان دانش را دگرگون ساخت ، مسائل این‌کتاب همگی برپایه قانون (جاذبه عمومی) استوارگردیده بود ، نیوتون را بایدکاشف نیروی جاذبه عمومی ، بنیان‌گذار حساب عنصرهای بی‌اندازه کوچك ونظریه نور دانست، مدتی نیز بکارهای دولتی سرگرم بود، درسال ۱۶۹۹ به‌عضویت فرهنگستان‌فرانسه‌ودرسال۱۷۰۳ به ریاست انجمن پادشاهی انگلیس برگزیده شد، پایان عمر نیوتون با سربلندی وافتخار بی‌مانندی سپری‌گشت .

واگنر ـ ریشارد

آهنگساز آلمانی (۱۸۱۳-۱۸۸۳)، درخانواده‌ای‌گمنام وتنگدست درلایپزیك به‌جهان آمد، پس‌از مدتی دانش‌آموزی به فراگرفتن موسیقی رو کرد ، چندی نزد خود تمرین کرد و به بررسی آهنگهای استادان پرداخت ، ازسال ۱۸۳۱ آغاز آهنگ‌سازی‌کرد ، چون آوازه‌اش بلند شد به سال ۱۸۳۴ به ریاست ارکستر تآتر ماگدبورگ انتخاپ گردید ، به سال ۱۸۳۹ به پاریس سفرکرد ، با اجرای اپراهای چندی درشهر درسدن به مقام استادی رسید ، به‌سال ۱۸۴۹ براثر فعالیتهای سیاسی تبعید شد ، واگنر راه سفرپیش‌گرفت و دراین‌سفرگرفتارعشق زنی شد ، پس‌از سفری به‌پاریس وباویر به سویس رفت ، به سال ۱۸۷۰ باکوزیما دختر لیست آهنگسازمعروف ازدواج‌کرد ، پس‌از بنیانگذاری تآتر بزرگ شهربایرویت درسن هفتادسالگی دراوج سربلندی درگذشت .

واگنر یکی از پیشوایان بزرگ موسیقی آوازی است‌که دگرگونی بزرگی در موسیقی زمان خود پدید آورد .

پایه‌های موسیقی اپرای واگنر روی فلسفه ژرفی‌که ازبررسی اندیشه‌های شوپنهاورونیچه بدست آورده بود قرار داشت ، آهنگهای برجسته اوعبارتند از :

اپرای حلقه نیبلونگ ـ اپرای اوهنگرین ـ اپرای تریستان وایزوت .

واگنرگذشته ازآهنگسازی درادبیات و دیگر هنرها نیز دست داشت. وی ازآهنگسازان بزرگ رمانتیك آلیان بشمار میرود .

وان گوك - ونسان

نقاش هلندی (۱۸۵۳-۱۸۹۰) درشهر گروت‌زندرت هلند زاده شد ، پدرش کشیش بود وپس‌از تحصیل کوتاهی ازهمان اوان کودکی به فروشندگی پرداخت .

درجستجوی کار سفری بانگلیس کرد وبسال ۱۸۷۶ درلندن معلم نقاشی شد ، پس‌از آن به میهن خود بازگشت وسالهای چندی بکار درمعدن پرداخت ، بسال ۱۸۸۰ برای آموختن‌هنر نقاشی به بروکسل رفت وآنگاه برای زندگی درروستا به روستای پدرکوچ کرا ، درپایان عمر راه پاریس پیش گرفت و درآنجا بودکه با مکتب‌های (امپرسیونیسم و نئوامپرسیونیسم) آشنا شد ، نتیجه این آشنائی‌رها ساختن شیوه پیشین‌وگام‌نهادن درراه نوین بود، پس‌از دوسال‌به‌شهر آرس رخت کشیدوبازماندهٔ زندگی‌را درآنجا به نقاشی ودوستی باگوگن بسرآورد، این‌سالهای واپسین با پریشانی و رنجهای روانی بیشماری همراه بود .

وان‌گوگ درآغاز نقاشی رنگهای تیره ، قهوه‌ای و سایه‌دار را بکار میبرد ولی سپس برنگها وطرحهای روشن و درخشان گرایش یافت، او به طبیعت ومردم هم طبقه خود علاقه‌زیاد داشت وهمواره به نقاشی آنها میپرداخت .

ازتابلوهای برجسته او اینهارا میتوان نام برد :

۱ ـ رستوران خیابان مونمارتر ۲ ـ پستچی ۳ ـ زن مهمانخانه‌چی ۴ ـ درختان میوه ۵ ـ گلهای آفتابگردان ۶ ـ سیب‌زمینی‌خورها ۷ ـ چهره خود هنرمند .

وایلد - اسکار افلاهرتی ویلز

نویسنده انگلیسی (۱۸۵۶-۱۹۰۰) ، وایلد در شهر دوبلن از استان ایرلند از پدری چشم‌پزشك ومادری نویسنده دیده بجهان گشود ، تحصیلات خودرا دررشته ادبیات و هنر بویژه ادبیات کلاسیك یونان وروم درچند آموزشگاه و دانشکده درانگلستان به‌پایان رسانید ، دوتن از استادان دانشگاه آکسفورد بنام جان راسکین و والترپیتر بیش‌از همه دراندیشه و ذهن‌این نویسنده تأثیر کرده‌اند ، وایلد به سال ۱۸۸۴ قدم به جهان نویسندگی و هنرگذاشت و باعرضه داشتن داستانها ، نمایشنامه ها ، شعرها ، گفتارها و داستانهای کوچك آوازه‌ای بس بلند در انگلیس و اروپا بدست آورد، وایلد از دوجنبه برجستگی دارد، یکی جنبه زندگی و رفتار شخصی او که پا برروی تمام رسم‌ها وبندهای مردم سنت‌پرست انگلیس نهاد تاآنجاکه‌بدادگاهش کشیدند وبزندانش افکندند ، دیگر جنبه هنری و نویسندگی اوست که نه‌تنها سبك « هنر برای هنر» را اختیار نمود بلکه‌آنرا باوج رواج وگسترش خود رسانید ، ازآثار برجسته اومیتوان اینهارا نام برد :

۱ ـ نمایشنامه‌های «سالومه» و «بادبزن خانم ویندمیر»

۲ ـ داستانهای «تصویر دوریان گری» و «شاهزاده خوشحال»

۳ ـ گفتار «روح بشر درزیر نفوذ سوسیالیسم»

۴ ـ اشعار وقطعات

وبر - کارل ماریافن

آهنگساز آلمانی (۱۷۸۶-۱۸۲۶) درخانواده‌ای هنرمند در «هلشتاین» به‌جهان‌آمد. درکودکی درس چندانی نخواندولی به فراگرفتن موسیقی شوق فراوان داشت، نخستین آهنگ خودرا در۱۳ سالگی ساخت به سال ۱۸۰۰ با ساختن چند اپرا به شهرت رسید، درسال ۱۸۰۴ برای تحصیل موسیقی به وین رفت، در۱۸ سالگی رهبری ارکستر تآتر «سلاو» را یافت به‌سال ۱۸۱۶ به ریاست تآتر شهر درسدن برگزیده شد وباتوجه به ادبیات باستانی‌آلمان پایه‌های اپرای رمانتیک‌کشور را استوار ساخت، بزرگترین اپرای خودرا به سال ۱۸۲۱ بنام (تیرانداز)اجراکرد به‌سال ۱۸۲۶برای اجرای اپرا وکنسرت به لندن‌رفت وهمان سال‌درگذشت، ویرا بنیانگذار اپرای آلمان و یکی از آهنگسازان بزرگ رمانتیك بشمار میآورند، بتهون موسیقی اورا میپسندید ولی بیشتر مردم ازفهم آن ناتوان بودند.

آهنگهای برجسته اوعبارتند از:

۱ - اپرای اویریانته - اپرای ابرون - اپرای فرایشوتس (تیرانداز)
۲ - اورتواویریانته - اورتو برون - اورتوفراشیوتس.
۳ - وبرتعدادی سنفنی‌کنسرتو وسونات نیز ساخته است.

ولتر - فرانسوی ماری آروه

نویسنده فرانسوی (۱۶۹۴-۷۷۸) ازپدر و مادری ثروتمند درپاریس زاده شد، پس‌از تحصیلات به‌کارهای‌ادبی وسیاسی پرداخت وچندین‌بار بزندان افتاد، سه سال نیزدر انگلستان تبعید بود و آنگاه به پاریس بازگشت و دست بنوشتن داستان ونمایشنامه‌وکتابهای تاریخی زد، ولترچند سفر به‌هلندوآلمان‌رفت‌ودرسال ۱۷۴۶ به‌عضویت فرهنگستان فرانسه پذیرفته شد، وی در نوشتن دائرةالمعارف فرانسه با دالامبر و دیدرو همکاری نزدیك داشت، در پایان زندگی نام وآوازه‌ای بس بلند وثروتی بس‌گزاف‌یافت ولتر در دوران‌زندگی با بزرگان وشاهزادگان و فرمانروایان دوست بود ونامه نویسی میکرد، وی فیلسوفی مادی و واقع‌بین بود و همه عمر را به جنگ با سازمانهای خرافه‌پرست واشراف پرداخت، نوشته‌های مهم اوعبارتند از «کاندید» و «فرهنگ فلسفی» و «تاریخ شادل دوازدهم» و «قرن لوئی چهاردهم» و «هانریاد» نوشته‌های گوناگون اورا یکی از انگیزه‌های برجسته انقلاب بزرگ فرانسه بشمار میآورند.

هاکسلی - الدوس

نویسنده انگلیسی (۱۸۹۴) درخانواده‌ای دانش‌دوست از اهل لندن بجهان آمد، پس‌از

پایان دانش‌آموزی در دانشگاه آکسفورد به سفر رفت و از کشورهای آمریکائی دیدن‌کرد و بعداز بازگشت به انگلستان بکارنویسندگی پرداخت ، هاکسلی نویسنده دانشمندی است‌که در بیشتر دانش‌های‌زمان‌کنونی مطالعات وبررسی‌های ژرف دارد، از اینرو نوشته‌هایش بسیاردقیق وعمیق ومستند است وی باقلمی دانشمندانه به نقاشی منش‌ها واخلاق و زندگی مردم میپردازد.

داستانهای اومعجونی از ذوق وهنر ادبی و ریزبینی وموشکافی علمی وفلسفی‌است.

آلدوس هاکسلی ازنویسندگان واقع‌گرای همزمان انگلیسی بشمار میرود ، ازنوشته‌های او این کتابها را میتوان نام برد :

۱ـ آنتیك ۲ ـ هرچه میخواهی بکن۳ـ آن‌برگهان‌سترون۴ ـ موسیقی درشب ۵ـهدف‌ها و وسیله‌ها ، شیوه نویسندگی وی پخته وعالمانه است وجنبه پیچیدگی و سختی آن برسادگیش می‌چربد درجهان‌بینی او روح عرفان وبودائی‌جلب‌نظر می‌کند .

هایدن - فرانس یوزف

آهنگساز اتریشی (۱۷۳۲-۱۸۰۹) علاقه‌اش به موسیقی ازکودکی آغاز شد.

مدتی‌نزد «پورپورا» شاگردی‌کرد وبنواختن ویلون‌پرداخت ، ازسال ۱۷۵۳ آهنگ‌های او بگوش مردم رمید و آوازه‌اش بلند شد ، به سال ۱۷۵۸ بریاست ارکستر کنت مورتسین برگزیده‌گشت .

آنگاه به‌خدمت شاهزاده استرهاتی درآمد وتا پایان عمر درخدمت اوبود، دراین دوران بودکه آهنگهای‌خود بویژه سنفنی‌هایش‌را ساخت به سال ۱۷۹۰سفری به انگلیس‌رفت‌ودانشگاه آکسفورد باو درجه دکترای افتخاری داد واوسنفنی‌های مشهوری درآنجا ساخت واجراکرد .

هایدن را (پدرسنفنی) نام داده‌اند زیرا نخستین آهنگسازی بودکه اصول‌کلاسیك را با ارکستراسیون جدید درسنفنی‌های خود بکار برد ، هایدن ۱۰۴ سنفنی ساخته و درآهنگهای او چند آهنگ زیر معروف است .

سنفنی بامداد دررماژور ـ سنفنی ظهر در دو ماژور ـ سنفنی ماری‌ترز در دوماژور ـ سنفنی آتش در لاماژور ـ سنفنی سالومون دررماژور اوراتور آفرینش ـ اوراتوریو چهارفصل که موسیقی مذهبی است، گذشته از اینها هایدن‌شماره زیادی‌کنسرتو وکوارتت واپرا نوشته‌است

هسه - هرمان

نویسنده آلمانی (۱۸۷۷-۱۹۶۲)، دریك خانواده مذهبی بدنیا آمد ، پس‌از سالها پیشه‌وری وانجام‌کارهای‌گوناگون‌سرانجام براه نویسندگی وشاعری‌افتاد وبه‌سال ۱۸۹۹ نخستین مجموعه شعر خودرا پخش‌کرد، پس‌ازسفری به خاورزمین وازآن‌جمله هند بسال ۱۹۱۲ به‌سویس رفت و به سال ۱۹۲۳ به تابعیت آن‌کشور درآمد وهم درآنجا بدرود زندگی‌گفت .

از داستانهای برجسته هسه اینهارا میتوان نام برد :

۱ ـ گرترود ۲ ـ دمیان ۳ ـ گرگ بیابان ۴ ـ داستان‌گلازپی‌لن‌شپیل که آنرا شاهکار این نریسنده میدانند ، هرمان هسه درسال ۱۹۴۶ برنده جایزه نوبل گردید ، در نوشته‌های او

گرایشی بسیار به فلسفه الهی مسیحیگری بویژه ماوراء طبیعت نمودار است ، نثر وی تااندازه زیادی روان وساده است وشیوه نثر اورا بهتر است همان شیوه سهل وممتنع بخوانیم - هسه از زمره نویسندگان برجسته قرن ما بشمار میرود .

هندل - گئورك فردريك

آهنگسازآلمانی (۱۷۵۹-۱۶۸۵) ، دراستان ساکس دیده به جهان گشود .

از کودکی علاقه‌فراوان به‌موسیقی‌داشت، نخستین‌استاداودرموسیقی ویلهلم‌تساخوارك‌نواز مشهوربود، مدتی بخاطر علاقه پدرش به فراگرفتن رشته حقوق پرداخت .

به‌سال ۱۷۰۳ به هامبورك رفت ودراپرای آن شهر ویولونیست‌شد، دراین شهر نخستین آثار موسیقی خودرا بوجود آورد و آوازه‌ای یافت ، در ۲۲ سالگی سفری به ایتالیا کرد.

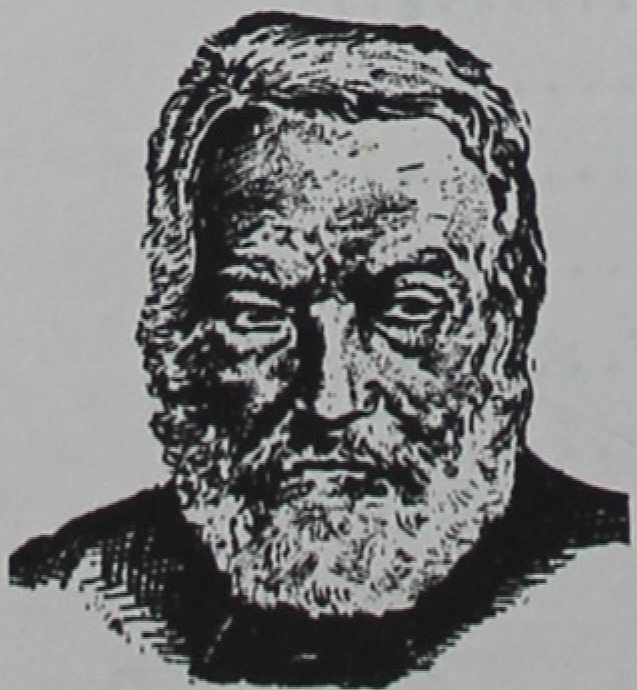
پس‌از مدتی به انگلیس رفت و تا پایان عمربیشتر دوران زندگانی را درلندن‌گذراند.

دراین دوران هندل آثار خودرا یکی بعدار دیگری بروی صحنه میآورد ، کنسرتهای گوناگونی درلندن ، ایرلند و دیگر شهرها اجرا نمود .

هندل از آهنگسازان بزرگ سده هیجده بشماز میرود ، نیروی آفرینش او درقطعه‌های آواز و اپرا و اوراتوریو بسیارگرانمایه و شگفت‌انگیز بود، از آهنگهای برجسته اواینهارا میتوان نام برد .

۱ - اوراتوریوها : اوراتوریوی مسیح ، اوراتوریوی سامسون ، اوراتوریوی یوداس ماکابئوس ، ۲ - اپراها : اپرای‌المیراونرون- اپرای ریننالدو ، اپرای اورلاندو ، اپرای‌استزو، اپرای آتالانتا .

هوگو - ویکتور

نویسنده فرانسوی (۱۸۰۲ - ۱۸۸۱) درخانواده توانگر و سرشناسی بجهان آمد ، از کودکی ذوق و شوق فراوان در هنر و ادب داشت ، دوران جوانی را به تحصیل و کارکردن گذراند ، با پخش آثارش شهرتی زیاد بدست آورد ، بسال ۱۸۴۱ بعضویت فرهنگستان برگزیده شد ، بیشتر دوران زندگی هوگو در کوشش‌ها و کارهای سیاسی گذشت . در ۴۶ سالگی به نمایندگی مجلس رسید،مخالفت با روی کارآمدن ناپلئون سوم ویرا به تبعید کشانید .

در سال ۱۸۷۰ بفوانسه بازگشت و بازمانده عمر خودرا درکارهای سیاسی و به ویژه ادبی گذراند ، اگرچه پیش‌از او مکتب ادبی رومانتیسم پیشرفتی کرده بود ولی بدست وی باوج توانائی و رونق رسید از اینرو هوگو را بنیان‌گذار وپیشرو این مکتب میدانند ، گذشته

از نثر در نظم نیز استادی مسلم است ، هوگو نقاش چیره‌دستی است که به بهترین شکلی ویژگیهای روحی و اخلاقی و فکری قهرمانان خودرا نقاشی میکند و همچون آموزگار بزرگی درس دیگرخواهی و مهرورزی میدهد ، نوشته‌های او در رشته‌های گوناگون فراوانست ، اما برجسته‌ترین آنها عبارتند از :

۱ ـ بینوایان ۲ ـ آخرین روز یك محکوم ۴ ـ ری‌بلاس ۵ ـ مردی‌که میخندد ۶ ـ نتردام دوپاری .

مردم جهان با چه زبانها حرف میزنند؟

(تنها فهرست زبانهائی بدست داده شده‌که بیش‌از پنج ملیون نفر با آن صحبت میکنند)

نام زبان	تعداد مردمیکه با آن سخن میگویند
اسپانیولی	۱۵۰۰۰۰۰۰۰
آلمانی	۹۰۰۰۰۰۰۰
آماریك (درحبشه)	٦٦٠٠۰۰۰
انامی (درهندوچین)	۳۰۰۰۰۰۰۰
اندونزی (شامل بالینی ، ویسایانی ، ایلوکانونی ، وجاوه‌ئی مادوی ، مالایانی ، مالاگاسی ، سوندانی وتاگالوگ)	۱۰۵۰۰۰۰۰۰
انگلیسی	۲۹۰۰۰۰۰۰۰
اوریائی (درهند)	۱۳۰۰۰۰۰۰
اوزبك (دراتحاد جماهیر شوروی)	٦۰۰۰۰۰۰
اوکرائی	۳۳۰۰۰۰۰۰
ایتالیائی	۵۰۰۰۰۰۰۰
ایندیك (شامل اسامی ، بنگالی ، بهاری ، گجراتی ، هندی ، لاندائی ، مراتی ، اوریائی ، پنجابی ، راجستانی ، سندی ، و سینهایی.)	۴۱۵۰۰۰۰۰۰
بانتو (شامل سواحلی ، وزولو دزجنوب افریقا)	۴۵۰۰۰۰۰۰
بربری (دیالکت‌ها درشمال‌افریقا)	٦۰۰۰۰۰۰
برمه‌ئی	۱۳۰۰۰۰۰۰
بلغاری	۷۰۰۰۰۰۰
بنگالی (درهند وپاکستان)	۷۰۰۰۰۰۰۰

بهاری (درهند)	۳۷۰۰۰۰۰۰
بیسایان (درفیلیپین)	۹۰۰۰۰۰۰
پرتقالی	۷۶۰۰۰۰۰۰
پشتو (درافغانستان‌وپاکستان)	۸۰۰۰۰۰۰
پنجابی (در هند وپاکستان)	۲۲۰۰۰۰۰۰
تاگاتوگ (درفیلیپین)	۵۰۰۰۰۰۰
تبت ـ برمه‌ئی (شامل تبتی وبرمه‌ئی)	۲۰۰۰۰۰۰۰
ترکی	۲۰۰۰۰۰۰۰
ترکستانی (شامل قزاقستان ، تاتار ، ترکیه و اوزبک)	۴۵۰۰۰۰۰۰
تلوگو (درهند)	۳۳۰۰۰۰۰۰
تمیلی (درهند)	۲۷۰۰۰۰۰۰
جاوه‌ئی	۴۱۰۰۰۰۰۰
چك	۸۵۰۰۰۰۰
چینی (شامل ماناندارین ، کانتون‌وغیره)	۵۱۰۰۰۰۰۰۰
حبشی (شامل اماریك)	۶۴۴۰۰۰۰
دراویدی (شامل کاناری ، مالایالام ، تمبل ، وتلوگو درهند)	۹۵۰۰۰۰۰۰
راجستانی (درهند وپاکستان)	۱۷۰۰۰۰۰۰
روسی	۱۷۰۰۰۰۰۰۰
رومانی	۱۶۰۰۰۰۰۰
ژاپونی	۹۰۰۰۰۰۰۰
سربی ـ کرواتی (دریوگوسلاوی)	
سرخ‌پوستان امریکائی (شامل مایائی ، وکونچوئائی بانضمام ۷۵۰ تا ۱۰۰۰ زبانها و و دیالکت‌های مختلف بومی ومحلی)	۱۵۰۰۰۰۰۰
سواحلی (درخاورافریقا)	۸۰۰۰۰۰۰
سوئدی	۷۰۰۰۰۰۰
سودانی (شامل هائوسا درامریکای مرکزی)	۷۵۰۰۰۰۰۰
سوندانی (اراندونزی)	۱۳۰۰۰۰۰۰
سیامی	۱۶۰۰۰۰۰۰
سین‌هایی (درسرندیب)	۵۵۰۰۰۰۰
عربی	۶۵۰۰۰۰۰۰

نام زبان	تعداد مردمیکه با آن سخن میگویند
فارسی (ایرانی) شامل بلوچی ، کردی ، و پشتو	۲۶۵۰۰۰۰۰
فرانسه	۶۵۰۰۰۰۰۰
فلامی (دربلژیک)	۵۰۰۰۰۰۰
فنلاندی ـ اوگریك (شامل استونی ، فنلاندی ، مجارستانی ، کارلیانی، ولاپپی)	۲۱۵۰۰۰۰۰
کاتالان (دراسپانیا)	۶۰۰۰۰۰
کاناری (درهند)	۱۴۰۰۰۰۰۰
کرهئی	۳۰۰۰۰۰۰۰
کوشی‌تیك (شامل سومالی حبشه	۷۰۰۰۰۰۰
گجراتی (درهند وپاکستان)	۱۶۰۰۰۰۰۰
لاندائی	۱۳۰۰۰۰۰۰
لهستانی	۳۰۰۰۰۰۰۰
مالایائی (اندونزی)	۱۴۰۰۰۰۰۰
مالایالام (درهند)	۱۴۰۰۰۰۰۰
مادوری (اندونزی)	۶۵۰۰۰۰۰
مجارستانی	۱۳۰۰۰۰۰۰
مرآیی (درهند)	۲۷۰۰۰۰۰۰
موندائی (درهند)	۵۰۰۰۰۰۰
هائوسائی (افویقای مرکزی)	۸۰۰۰۰۰۰
هلندی	۱۵۰۰۰۰۰۰
هندی (درهند وپاکستان)	۱۵۰۰۰۰۰۰۰
یهودی (ترکیبی ازعبری‌وآلمانی)	۵۰۰۰۰۰۰
یونانی	۸۰۰۰۰۰۰

فصل دهم

چهره‌های سیاسی و رجال بزرگ تاریخ

آتیلا

گاهی از اوقات طبیعت وخلقت نمونه‌ای از بهترین وپاکترین افراد را میآفریند ودرمقابل آن پست‌ترین موجودات را نیز بعنوان نمونه نشان میدهد آنچه تاریخ در باره این جهانگشای خون‌خوار نوشته چنین است پادشاه وفرمانروای خونخوار وجنگجوی قبایل هوفها بود (۴۵۳-۴۱۲) اورا فاتح امپراطوریهای مشرق وغرب اروپا بشمار میآورند ودر باره او مینوشتندکه کشورگل وقسمتی ازاروپا وآسیا را بباد غارت داد . مورخین او را بلای آسمانی وتازیانه تاریخ مینامند این مرد جنگجو بالاخره درسال ۴۵۱ ازپادشاه موروه شکست خورد وبسواحل دانوب رفت و درآن سرزمین بطور ناشناس درگذشت .

الفرد کبیر

الفرد درسال ۸۷۱ به تخت سلطنت انگلستان نشست و۲۵ سال تمام با مهاجمان وحشی وقبائل دانمارکی جنگید تا به پیروزی رسید . الفرد سربازی شایسته بود وسپاه انگلستان را نظام بخشید وناوگان انگلیس را گسترش داد و دستگاه عدالت و نظام کامل درکشور برقرار ساخت صومعه‌ها بنا نهاد مدرسه‌ای وابسته دربار بوجود آورد وخودش نیز بآموختن‌پرداخت. او میگفت میخواهم تا زنده هستم شایسته وسودمند باشم وبعداز مرگ مرا به نیکی یادکنند . آلفرد درسال ۹۰۰ بایکدنیا افتخاروسربلندی‌جان سپرد . این‌است قانون طبیعت روزی

آتیلا بوجود میآورد و وقتی هم الفرد را بدنیا ارزانی میدارد

اسکندر کبیر

درباره اسکندر چنین نوشته‌اند :

تاکنون هیچ سرداری مانند اسکندر به پیروزی وافتخار نرسید. در سن ۱۸ سالگی در یکی از جنگهای پدرش فیلیپ مقدونی شرکت جست و دراین پیروزی سهمی بسزا داشت ، درسال ۳۳۶ بعدازمرگ پدر بپادشاهی رسید وبا سی‌هزارسپاه بآسیاتاخت وسپاهیان ایران‌رابا‌وجودمقاومت شدید داریوش سوم و سردار او «آری برزن» درهم کوبید ، سوریه و مصررا بآسانی‌فتح کرد، سپس به‌هندوستان‌رفت وپیروزیهای زیاد نصیب‌او شداما‌هنگام جنگ باعربستان به تب دچار شد ودرسن ۳۳ سالگی‌درگذشت، اسکندر سرداری جهانگشا و بی‌نظیر و صاحب اراده بود ، تمدن یونانی را بشرق‌کشاند ولی درحال مستی پرسپولیس فارس را بنا به خواهش معشوقه‌اش سوزاند ونام بدی ازخود بیادگار‌گذاشت .

حمله اسکندر بایران وخرابی وسوزاندن تخت‌جمشید یکی از کارهای زشت این سردار جهانگشا بود ، اوگفته بود اگر من اسکندر نباشم میخواهم دیوزن باشم ، اسکندر همیشه امیدوار بوده است قلاده‌های‌دشمن‌را میشکند ، گویندجام‌زهری راکه داریوش برای اوفرستاده بود درحضور پزشکان باشهامت تمام سرکشید وشاید علت مرگ او درجوانی همین‌بوده است، مجسمه برجسته اسکندر اثر (بوژه) درموزه لوور باقی است .

آیزنهاور

او در دنیسون بدنیا آمد درسال ۱۹۲۸ بعدازپایان تحصیلات نظامی عضو کمیسیون نظامی شد سپس به‌معاونت ژنرال داکس‌ماک‌آرتورجزء هیئت‌های نظامی به‌فیلیپین رفت وبعدها مورد توجه روزولت قرار گرفت و در سال ۱۹۲۴ بریاست قسمت‌نقشه‌های جنگی وزارت جنگ‌سپس بفرماندهی کل ارتش متفق‌دراروپا گماشته شد، او درشکست قطعی‌هیتلر وپایان‌دادن جنگ جهانی دوم سهم بزرگی داشت ، در سال ۱۹۵۰ باروپا رفت و دوسال بعد دراثر مجاهدتهای زیاد

نامزد ریاست جمهوری امریکا شد وبا اکثریت بی‌نظیر بریاست جمهوری برگزیده شد ، در آخر عمر بعداز ریاست جمهوری چند سال با وجود بیماری سخت مشاور کارهای سیاسی بود .

آشور بانیبال

از مشهورترین پادشاهان آشور قدیم‌است که درحدود سال ۶۵۰ میلادی بفرماندهی آشور رسید اوعلاوه برسیاست به‌کتاب وفرهنگ علاقه داشت ونخستین کتابخانه عمومی را بنا نهاد ، کتابهای او با سنگ وروی آن با خط میخی نوشته شده بود ، درزمان اوآشور به نهایت‌قدرت رسید وبرادر خودرا به حکومت بابل فرستاد اما چون لشکریان او غیراز قتل و غارت کاری نمیکردند پس‌از مرگ او دولت آشور بدست دولت‌های ماد وبابل ازبین رفت .

آنیبال

سردار مشهور کارتاژ که تا آخر عمر در حمله های مداوم خود سرزمین روم مرا غارت کرد ، اومردی بسیارشجاع وبیباك بودوغیراز نابودی رومیان آرزوئی‌نداشت وعاقبت‌هم‌چون نخواست تسلیم شود با زهری‌که درانگشت داشت بزندگی خود خاتمه (۳۴۷) ق.م

استالین

ژوزف جوکاشیروتروتسکی دوشخصیت بزرگ بودندکه بعداز لنین زمام اموررا بدست گرفتند اما تروتسکی فرارکرد و درمکزیك کشته شد .

نام اصلی‌استالین ، دوکاشویلی بودکه قبل‌از رسیدن برهبری یکی از بولشویکهای‌قدیم گرجستان بود ، اوبرخلاف تروتسکی مانند لنین طرفدار انقلاب بود وعقیده داشت‌که ابتداباید پایه واساس مذهب اشتراکی روسیه را مستحکم ساخت ، در سال ۱۹۲۲ نام روسیه را بـاتحاد جماهیر سوسیالیستی تغییر داد وچون بمقام نخست‌وزیری رسید با استبداد وخشونت تمام چون یك دیکتاتور بکارها دست زد وکارهای او اختلاف زیادی بین سران‌کمونیست بوجود آورد وامروزهم که‌سالها ازمرگ اومیگذرد نظریات وافکار او ازطرف سران‌شوروی محکوم‌شده است، در حمله باستالین‌گرادازطرف آلمانها باخشونت تمام رفتارکرد ومردم درآن‌زمستان‌ازگرسنگی وکمی آذوقه هلاك شدند .

تسه تونك

مـائو تسه‌تونك رهبر چین‌کمونیست در ۱۸۹۳ در ایالت هونان چین بدنیا آمد، اونابغه و دیکتاتوربی‌نظیری است . ذکاوت‌وشجاعت وی بی‌منتها است، اومردی‌است‌که هرگز خسته نمیشود ، روشنفکری است‌که درزندگی سختی بسیارکشیده ، ابتدا در مـزرعه پدرش کار میکرد ، یکوقت معلم شد و درسال ۱۹۱۹ به‌کمونیست تمایل پیداکرد ، او دیکتاتوری است که‌تاکنون ملیونها نفرضد انقلابی را بدیار عدم فرستاده ، طبقه ملاحان چینی مانند یك‌خدا ازاواطاعت میکنند : درمدارس چینی‌فقط مجازند اصول فلسفه‌کمونیسم

را تعلیم دهند ، با چانکای چك سالها مبارزه کرد حتی زن او بدست چانکای چك تیرباران شد وخودش بزندان افتاد ولی بعدها ارتشی ازکشاورزان ومعدنچیان ترتیب داد و در سال ۱۹۳۴ رهبر بلامنازع حزب کمونیست چین شد وباتزهای استالین مخالفت کرد .

مائو با هشت هزار سرباز مدتها متواری بود پنج فرزندش را دراین راه از دست داد و درکوه‌ها وبیابان‌ها اساس حکومت کمونیستی را بنا نهاد تا اینکه بالاخره در فساد دستگاه چانکای‌چك راه یافت بطوریکه سربازان چانکای‌چك حاضر نبودند برای او بجنگند و درنتیجه چانکای‌چك به جزیره فرمز گریخت و او دراول اکتبر ۱۹۴۹ پرچم حکومت انقلابی چین را درپکن برافراشت واکنون او با زن چهارمش و دوفرزند درکاخ‌قدیم امپراطوری برنهصدملیون چینی حکومت میکند .

تیتو

نام اصلی او جاسیپ پروز است که بعدها درزمان نخست‌وزیری کمونیست به مارشال تیتو معروف شد ، او دردوران کودکی ازمدرسه‌رفتن‌تنفر داشت وبکارگاه آهنگری پدرش‌میرفت درسال ۱۹۱۶ اسیر روسها شد وبعدها دوش‌بدوش انقلابیون علیه قوای تزاری وارد جنگ شد، درسال ۱۹۲۴ سردسته اتحادیه‌های کارگری شد و درسال ۱۹۲۸ بدست پلیس دستگیر ومدت۵ سال زندانی‌گردید ، درسال ۱۹۴۴ بعدازمبارزات شدید به نخست‌وزیری یوگسلاوی رسیدوسال بعد قوای شوروی وآلمان را ازکشور بیرون‌راند و دیکتاتور مطلق شدوهزاران مخالف خودرا بدیار عدم فرستاد وکشیشهای کاتولیك راکه با رژیم کمونیست مخالف بودند بفرمان او کشته شدند، او درسیاست داخلی وخارجی وامور حزبی با شوروی سر به مخالفت برداشت بطوریکه همسایگان کمونیستی معامله را با او قطع کردند . تیتو نه تمایل به غرب نه تمایل به کمونیست دارد بلکه میخواهد یك حکومت سوسیالیست داشته باشد .

جانسون

لیندن جانسون در۲۷ اوت ۱۹۰۸ دریك خانه محقر روستائی درناحیه تکزاس بدنیا آمد وقتی ۹ ساله بود دریك دکان سلمانی کفش مشتریان را واکس میزد و در پانزده سالگی دبیرستان را تمام کرد وباگروهی‌براه‌سازی وصاف کردن‌جاده‌ها پرداختند در۲۲ سالگی‌لیسانس علوم خودراگرفت وبسال ۱۹۳۱ بعنوان منشی‌گری یکی از نمایندگان واردکار شد و درسال ۱۹۳۵ روزولت فقید اورا بسمت مدیریت سازمان ملی جوانان تکزاس انتخاب کرد و درسال ۱۹۳۸ به عضویت مجلس نمایندگان راه یافت مدتی در واحدهای استرالیا و زلاند جدید نبرد کرد بسال ۱۹۴۸ بعضویت مجلس‌سنای‌امریکابرگزیده شد وپنج‌سال بعد رهبری اعضای‌فراکسیون حزب دموکرات را درسنا بعهده‌گرفت ، درسال ۱۹۵۴ با اکثریت عظیم برای یك دوره شش ساله دیگر بعضویت سنا درآمد وبسال ۱۹۶۱ معاون ریاست جمهور کندی شد و بعدازکشته‌شدن کندی طبق قانون اساسی رسما بریاست جمهوری امریکا برگزیده شد و دوره بعد نیز انتخاب گردید .

جان آدامز

در۱۹ اکتبر سال ۱۹۳۵ درماساچوست بدنیا آمد و پس‌از پایان تحصیلات خود در دانشکده هاروارد بشغل وکالت پرداخت ، اوعقیده‌داشت که مستعمرات‌باید آزاد باشد وبانطق‌های آتشین خود ازکنگره خواست که اعلامیه‌استقلال امریکا را تصویب کند، درطول جنگهای‌استقلال امریکا به نمایندگی کشورش دردربار انگلیس‌حضور یافت وپس‌از سه سال استعفاکرد وبامریکا بازگشت وبعداز واشنگتن بریاست جمهوری رسید ولی او فاقد سیاست مدبرانه واشنگتن بود و در دوره زمامداری او دولت ایالت متحده بشهر جدید واشنگتن انتقال یافت ، او و همسرش اولین‌کسانی بودندکه دربنای نیمه‌تمام کاخ سفید اقامت‌گزیدند وسرانجام هنگامیکه ملت‌امریکا جشن پنجاهمین سال استقلال خودرا میگرفت درچهارم ژوئیه ۱۷۳۶ بسن نودسالگی‌درگذشت.

جمس مونرو

در۲۸ آوریل ۱۷۵۸ در ویرجینیا بدنیا آمد، تحصیلات خودرا درکالج ویلیامزومری بپایان رساند و درجنگهای انقلاب شرکت جست و بمقام نمایندگی درکنگره و سپس سناتوری ارتقا یافت .

درسان ۱۷۸٦ با الیزابت رایت‌ازدواج کرد ، مدتی نیز فرماندار ویرجینیاگردید و در سال ۱۸۰۹ بریاست جمهوری انتخاب شد ، هنگام زمامداری او برنامه‌های وسیعی طرح گردید که مهمترین آنها به (دکترین مونرو) معروف است بموجب این اصل هیچ دولتی حق ایجاد مستعمره جدید درآمریکا نخواهد داشت و در عوض امریکا نیز درامور سایر کشورها دخالتی نخواهدکرد. او درسن ۷۳ سالگی درچهارم ژوئیه ۱۸۳۱ بدرود جهان‌گفت ، اونیز از روسای جمهوری است که درحین جشن استقلال امریکا چشم ازجهان فرو بست.

جان تایلر

طبق قانون اساسی امریکا پس‌از مرگ رئیس‌جمهور معاونش بریاست جمهور میرسد از این‌جهت بعداز ویلیام‌هنری هاریسون جانشین اوشد، در ویرجینیا در۲۹ مارس ۱۷۹۰ بدنیا آمد ومانند پدرش‌تحصیلات خودرا دررشته حقوق بپایان رساند و راه سیاست را درپیش‌گرفت، پس‌از چندی عضو انجمن ایالتی ونماینده‌کنگره وفرماندار ویرجینیا ومشاور ایالت متحده و معاون رئیس‌جمهور شد ، درطول زمامداری او معاهده‌ای با انگلستان درباره کانادا بسته شد و روابط بازرگانی باچین افتتاح گردیدوایالات‌تکزاس بایالات متحده ملحق شد وی درسال۱۸٦۵ وفات یافت .

جمس بیوکنان

در۲۳ آوریل ۱۷٦۱ درپنسیلوانیا بدنیا آمد ، تحصیلات خودرا در دیگرسون‌کالج ،

بپایان رساند و درجنگهای مکزیك شرکت کرد سپس وارد سیاست شد و بریاست‌جمهور امریکا رسید و درسال ۱۸۶۸ درگذشت .

جفرسون

توماس جفرسون یکی ازچهار رئیس‌جمهور امریکا است ، او درمعماری وکشاورزی و ریاضیات وحقوق درجه دکترا داشت و در سال ۱۷۷۹ حاکم ویرجینیا شد و بعد بکنگره راه یافت و باکوشش زیاد شمال غربی اوهایو را بدول متحده برگرداند ، پیشنهاد الغای بردگی او بعداز مجاهدات زیاد به تصویب رسید و در سال ۱۷۸۵ بجای بنیامن فرانکلین بسفارت‌امریکا درفرانسه منصوب شد ودر سال ۱۷۹۶ به معاونت ریاست جمهوری رسید ودودوره در این سمت باقی ماند و دوبار بریاست جمهوری امریکا رسید و دربار سوم ازکارکناره‌گرفت.

جاکسون

آندرو جاکسون در واکسهویه امریکا بدنیا آمد ، او ازآغازکودکی طبعی پرحرارت و سرکش داشت وتحصیلات مرتب هم نکرد با اینهمه دربیست سالگی بوکالت دادگستری پذیرفته شد وقبل‌ازچهل سالگی بعضویت‌مجلس سنادرآمد و درسال ۱۸۱۲ درنزد امریکائیان چون‌قهرمان ملی شناخته شد .

درمبارزات انتخاباتی سال ۱۸۲۴ بریاست جمهوری انتخاب‌گردید و اگرچه درمقابل رقیب خودآدامس‌شکست خورد اما‌درسال ۱۸۲۸ بررقیب خود پیروز وبرمسند ریاست جمهوری مستقرگردید ، اوپس‌از پایان دوره ریاست‌جمهوری درمبارزه با برده‌فروشی عمرخودراگذراند.

محمدعلی جناح

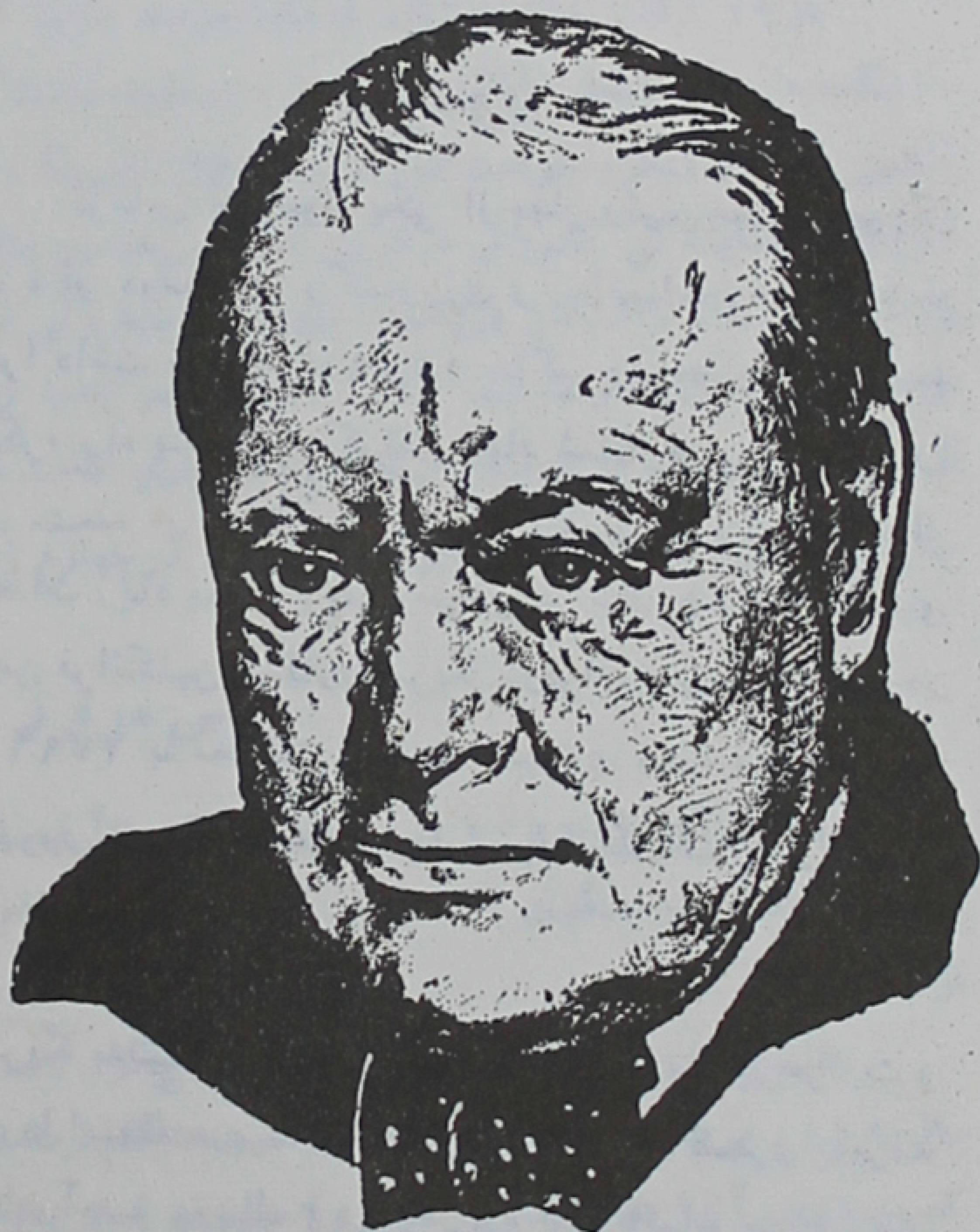
رهبر بزرگ پاکستان‌در ۲۵ دسامبر ۱۸۷۶ درخانواده‌ای ثروتمند بدنیا آمد در دوران جوانی مدتی‌بوکالت دادگستری پرداخت‌وبعددرسال ۱۹۴۰ بریاست دیوان قانون اساسی‌حکومت انگلیس وهند منصوب‌گردید .

درسال ۱۹۱۸ رسما مخالفت خودرا با حکومت انگلیس اعلام کرد و درسال ۱۹۲۰ بانیروی مقاومت ملی‌گاندی شرکت‌کرد وبرعلیه استعمارانگلستان شروع بفعالیت نمود ودراثر مجاهدت وکوشش‌های او بودکه بالاخره‌کشور هندوستان بدوقسمت هند وپاکستان تقسیم گردید وبدین‌وسیله بزرگترین دولت اسلامی بریاست او درشبه قاره هند تشکیل‌گردید .

حمورابی

بزرگترین پادشاه کشوربابل وششمین پادشاه آن‌کشور بودکه درسال ۲۱۲۳ قبل‌ازمیلاد

سلطنت میکرد ، حمورابی‌را قانون‌گذار بابل قدیم میدانند واین قوانین قدیم‌ترین قانون‌بشری محسوب میشود .

چرچیل

وینستون چرچیل نخست‌وزیر و مرد بزرگ‌سیاسی انگلستان درتاریخ سوم نوامبر ۱۸۷۴ در بین‌هم‌پاداس بدنیا آمد ، او زندگی پرماجرائی داشت و در همه جهان‌اورا نمونه‌ومظهر کاملی ازصفات‌برجسته وهمت‌ونیروی خستگی‌ناپذیر ومظهر نطق وبیان‌شیوا وحسن تدبیر درحل وفصل‌امور سیاسی دنیائی می‌شناختند .

اولین ماموریت او جنگهای هندوستان، سپس درنبردهای دره نیل جزء قوای لردکیچنر علیه سودانیها جنگید .

در سال ۱۸۹۹ برای نمایندگی مجلس فعالیت‌کرد تا اینکه درسال ۱۹۰۰ موفق شد ، درسال ۱۹۱۱ بمقام لرد اول دریاداری انگلیسی رسید و درسال ۱۹۱۷ بسمت وزیر مهمات و درسال ۱۹۲۴ مجدداً بنمایندگی رسید و در۱۹۲۹ بوزارت دارائی منصوب‌گردید .

بعداز شروع جنگ دوم درسپتامبر ۱۹۳۹ بمقام اول لرد دریاداری رسید ودر۱۹۴۰ نخست‌وزیر وتا پایان جنگ دراین سمت باقی بود و درسال ۱۹۵۱ چون حزب محافظه‌کار پیروزگردید بار دیگر برمسند نخست‌وزیری‌نشست ، چندی بعد جایزه نوبل نصیب او شد و بعد درسال ۱۹۵۵ تا وقت مرگ مشاور امور سیاسی بود .

خروشچوف

نیکتا سرگویچ خروشچوف درسال ۱۸۹۴ در دهکده کالیتومکای‌کورسک بدنیا آمد ، او بزرگترین مرد سیاسی شوروی بعدازاستالین بود ومشاغل وی به ترتیب بقرار ذیل است، درسال ۱۹۲۹ وارد اکادمی صنعتی‌مسکو شد، و درسال ۱۹۳۱ بسمت دبیرکمیته حزب ودرسال۱۹۳۸ کاندید عضویت دفتر سیاسی و درسال ۱۹۳۹ بعضویت آن انتخاب شد و در سالهای ۱۹۴۴ تا ۱۹۴۶ مقام دبیرکمیته مرکزی حزب کمونیست اوکرانین و رئیس شورای وزیران بود و در سال ۱۹۴۹ مقام دبیرکمیته مرکزی حزب کمونیست سراسر روسیه و دبیری اول شهرمسکوباو

واگذار گردید و در آوریل ۱۹۵۴ عنوان قهرمان کادر سوسیالیستی بوی اعطا گردید و در ۱۹۵۷ بعضویت هیئت رئیسه‌شورای عالی اتحاد شوروی وبعد بسمت نخست‌وزیری برگزیده شد وبعداز کار برکنار ودرسال ۱۹۷۱ درگذشت .

دو گل

او درسال ۱۸۹۰ بدنیا آمد و درسال ۱۹۱۱ با درجه ستوان دومی فارغ‌التحصیل شد درآغاز جنگ دوم جهانی حاضر نشد با مارشال پتن وحکومت ویشی همکاری کند .

فرانسه نبرد را درجنگ دوم باخته بود ، درساعت ۶ بعدازظهر روز ۱۸ ژوئن ۱۹۴۰ . یك ژنرال بلندبالای فرانسوی که‌هیچکس اورانمیشناخت باداره رادیو بی‌بی‌سی لندن وارد شد، غول درازی بودکه لباس نظامی برتن داشت وازآنجا بنام فرانسه آزاد پیام خودرا بفرانسویان رساند ، دوگل درلندن تنها بود نه ارتشی داشت ونه ستاد ارتش و نه پولی ، با این‌حال او خودرا فرمانده کل قوای‌فرانسه‌آزادمیشمرد قوائی‌وجود نداشت اما معجزه‌ای‌روی داد وداوطلبان

شوق‌زده ازهرسو بانگلستان روی آوردند و درزیر پرچم سن‌اوران جای‌گرفتند بالاخره درسال ۱۹۴۷ جمعیت فرانسه را بنیادگذاشت درموقع جنگ وبحران الجزایر بطرفداری استقلال آنها برخاست وطولی نکشیدکه از هرطرف فریاد دوگل و زنده باد دوگل بلند شد واین مرد بااراده توانست مقام ریاست جمهور فرانسه را بدست بیاورد در دوره زمامداری کارهای بزرگ انجام داد یکی ازآنها بازگرداندن اعتبار ملی فرانسه بود وبا سخن‌رانیها ومسافرت‌ها فرانسه جدیدرا بنیان‌گذاشت اما درماه مه ۱۹۶۸ رقبا بااو مخالفت کردند وشورش دانشجویان حکومت‌مدبرانه دوساله اورا لرزاند و با این‌حال حاضر نبود کنار برود اما چون دراین بار مجلس حاضر نشد با او همکاری‌کند در ۲۷ آوریل ۱۹۶۹ پس‌از یك بیانیه ۱۷ کلمه‌ای با فرانسه بدرود گفت و کنار رفت ویکسال بعد درحالیکه درانزوای خود سکوت اختیارکرده بود درگذشت ودرکتاب خاطرات خود آنچه راکه برای‌سعادت فرانسه انجام‌داده ویا درنظرداشت انجام دهد برشته‌تحریر درآورد .

هانری دونان

فکر تاسیس سازمان‌صلیب سرخ در ۲۴ ژوئن‌سال ۱۸۵۹ درمیدان نبرد سولفوینو بمخیله فردی‌گوشه‌گیر وساده وبدون هیچ منصب ومقام‌گذشت ومؤسس سازمانی‌گردید که هدفش تعاون اجتماعی وهمدردی ملی وبین‌المللی است و اگر اغراق نباشد ازلحاظ اهمیت وپیشرفت کمتر از جامعه ملل ویا سازمان ملل‌متحد نمی‌باشد این شخص هانری‌دونان نام داشت .

هانری دونان‌که بود؟

او درسال ۱۸۲۸ در ژنو متولدگردید خانواده‌اش از اشراف سرشناس شهر بودند ودر میان مردم قدر ومنزلتی داشتند ازطرف مادر فرانسوی‌بود وی بکالون اعتقاد داشت وبا اصول مذهبی سختی تعلیم یافته بود .

هانری دونان ازبیست سالگی وارد جامعه‌کشیشان‌گردید ازمحله‌های فقیران واز زندانها دیدن میکرد دراین هنگام اقدام بایجاد اتحادیه مردان مسیحی واتحادیه زنان مسیحی نمود و انجمن هائی از جوانان در شهر های بزرگ اروپا بتحقیق و مطالعه در اصول انجیل پرداخته بودند بوجود آورد اما بالاخره او میبایست شغلی انتخاب و از اینراه زندگیش را تامین‌نماید ابتدا نزد بانکداران بکار مشغول شد وسپس بقسمت شرکت کلنی‌های سویس در ستیف قسطنطنیه منتقل‌گردید درسال ۱۸۵۳ به الجزایر فرستاده شد . دونان مایل بود خودش کار کند وهمتش صرف گسترش قلمرو خودگردد از اینجهت سعی‌کرد امتیاز قطعه زمینی را بمساحت ۵۰ هکتار وآبشاری راکه بتواند آسیابی را بگردش درآورد بگیرد اما موفق نگردید بالاخره ازطرف حاکم‌کل در ۱۷ کیلومتری جمیلا در نواحی قسطنطنیه ۷ هکتار زمین باو واگذار گردید و او توانست آسیابش را دروسط این قطعه‌زمین بسازد . مساحت زمینش ناچیز بود اما اومصمم‌بود که آنرا توسعه دهد . با خود اندیشیدکه یك موسسه بیش‌از یك فرد موفقیت وپیشرفت میتواند داشته باشد لذا شرکت سهامی آسیاهای ونزوجمیلا را با سرمایه ۵۰۰۰۰۰ فرانك‌بنیان گذارد

که بعدها این سرمایه به یک‌میلیـ‌ن فرانك افزایش یافت واین مبلغ درآن زمان قابل توجه بود اما بعدها این شرکت موجب دردسرهائی برای او گردید شرکتها تقاضاها و پیشنهادهای اورا بلاجواب گذاردند و کارها پیشرفتی نداشت تصمیم گرفت که شخصا با ناپلئون سوم ملاقات کند و مشکلاتش را با او درمیان گذارد بدین‌منظور درتابستان سال ۱۸۵۱ راه اروپا را درپیش گرفت و دانست که ناپلئون در ماژانتا با اطریشیها می‌جنگد . دونان قدم بقدم ناپلئون را تعقیب کرد وهیچ مانعی‌نتوانست اورا ازتصمیمش‌منصرف نماید . او بشانس‌خود اعتماد داشت وبه‌توصیه‌ای که برای مارکی‌بوفردتپول یکی ازفرماندهان ناپلئون سوم همراه داشت دلگرم بود وبخصوص روی دستخطی که خود انشاءکرد و درآن از برقراری امپراطوری شارلمانی وارث امپراطوری‌رم تحت سرپرستی وبنفع ناپلئون سوم سخنها گفته بود خیلی حساب میکرد . تردیدی نداشت که اقدامش قرین موفقیت خواهد بود . کالسکه واسبی تهیه‌کرد و یك درشکه‌چی اجیرنمود. درراه شخصی راکه میتوانست نشان جنگندگان را بیابد درکنار درشکه‌چی نشاند در راه همه از خود می‌پرسیدندکه این شخص منفرد با لباس غیرنظامی کیست ؟ بعدها باو لقب مرد سفیدپوش‌دادند زیرا چون مردم الجزایرجامه‌ای ازکتان سفید برتن وکلاهی حصیری‌مانندکلاههای محلی‌الجزایر برسر داشت .

دربامداد ۲۴ژوئن درنواحی جنوبی‌دریاچه‌گاردآگوییتو جنگ خونینی بین‌فرانسویان و اطریشیها درگرفت ونبرد مدت ۱۴ ساعت درزیر آفتاب سوزان ادامه یافت . دوجبهه برای تصرف برج قدیمی سولفرنیو مبارزه میکردند و دراین راه کشته میدادند . بالاخره فرانسویها فائق آمدند ولی‌شماره کشته‌شدگان ومصدومین بچهل هزار میرسید فقط هفده هزار فرانسوی‌مقتول شده بودند . پس‌از اینکه تیراندازی خاتمه یافت دونان درمیدان نبرد که انباشته از مجروح و خون وگل واجساد بود بگردش پرداخت ازهرجانب صدای ناله‌ای برمیخاست و از هرطرف کسی طلب‌کمك میکرد ، مجروحینی‌که عاجزانه التماس میکردندکه یا بکمکشان بشتابند ویا از قید زندگی نجاتشان دهند . بهداری ارتش پرازمصدومینی بود که احتیاج بکمك فوری داشتند و آمبولانس وپرستاری درکار نبود و وسائل پانسمان بحدکافی دراختیار نداشتند .

تمام انبارها ، کلاسهای درس، کلیساها بصورت بیمارستان درآمده و مجروحین‌سرپائی را میپذیرفتند . منظره این اماکن بمراتب رقت‌بارتر از میدان جنگ بود. دربرابراین مصیبت دیدگان دونان هیجان عجیبی احساس‌کرد . فریادی از اعماق وجودش می‌شنید که روحش را بهیجان میآورد . موجی ازترحم جانش را فراگرفته بود ـ مرد سفیدپوش زمان درازی صرف تفکر نکرد . در۲۵ ژوئن درکلیسای‌بزرگ شهر مستقر گردید وهزاران مجروح را گرد آورد وبدرمان ویاریشان‌پرداخت. تسلیشان میداد و دقت میکردکه اطریشیها ومجارها بعلت‌ندانستن زبان درزحمت نباشند . برای کمك‌ومواظبت مصدومین از اهالی شهرکمك خواست . بآنهاگفت که ما همه برادرهستیم وبایدبیاری‌یکدیگر بشتابیم . زنان سرشناس شهر ، بورژواها،وخلاصه همه وهمه دراین نیکوکاری شرکت جستند .

وقتی هانری دونان به‌ایتالیا برگشت بکلی تغییریافته بود درروح خودنوری میدیدکه روح الهام‌بخشش درراه دیگری بود :

درنتیجه فعالیتهای دونان درفرانسه‌کمیته موقتی‌انجمن کمك‌بآسیب‌دیدگان جنگ در ۲۵ مه ۱۸۶۳ تشکیل گردید. این‌مجمع درسالن هیات مدیره شرکت ارلئان‌گردآمد وبالاخره انجمن یکسال بعد یعنی در ۲۵ مه ۱۸۶۴ بنیان‌گذارده شد. درهمان سال‌انجمن‌بلژیك نیز تاسیس گردید، که ازلحاظ بین‌المللی نیز موفقیتهای بسیار نصیب این سازمان شد در ۲۶ تا ۲۹ اکتبرسال- ۱۸۶۳ یك کنفرانس در ژنوتشکیل‌یافت ونمایندگان رسمی ۱۶ کشور (اطریش - باویر- باد - اسپانی - فرانسه - بریتانیای کبیر - هانور - هس - ایتالیا - هلند - پروس- روسیه - ساکس- سوئد - سویس - ورتمبرك) درآن شرکت کردند . کنگره مقدماتی تصمیم گرفت دعوتی جهت تشکیل کنفرانس سیاسی‌بعمل‌آورد ودرآن راجع‌به‌شکل‌نهائی‌سازمان، برسمیت شناختن‌سازمانهای کمك بمصدومین وبالاخره مصونیت آسیب دیدگان جنك وپرستاران آنها بحث نمایند علامت سازمان نیز انتخاب‌گردید . از آنزمان ببعد علامت صلیب سرخ برروی زمینه‌ای سفید اهمیت جهانی یافت . کمیته دائمی که دیگربشکل سابق نبود تحت سرپرستی دولت فدرال سویس‌درآمد دولت سویس مسئولیتها را بعهده‌گرفت وبعنوان یك مقام رسمی‌کلیه کشورها را برای شرکت درکنفرانس فوق فراخواند . این‌کنفرانس درماه اوت ۱۸۶۴ تشکیل شد . وعلاوه برکشور - های سابق‌الذکر نمایندگان مکزیك - برزیل واتازونی هم درآن حضور یافتند . در ۲۲ اوت اولین قرارداد ژنو بوسیله نمایندگان ۱۳ کشور (بلژیك - باد - دانمارك - اسپانی - فرانسه هس - ایتالیا - هلند - پرتقال - پروس- سویس- ورتمبرك) بامضاء رسید وبعدهاسایرکشورها آنراامضاء کردند.

روز ۲۲ اوت ۱۸۶۴ را باید یك واقعه مهم درتاریخ بشریت وبعنوان تاریخچه حقوق- ملل وبخاطرتسلط نوعدوستی برشقاوت وظلم بشمارآورد .

متأسفانه قهرمان ما دچار اشکالاتی میگرددکه بکلی وضعش‌را مغشوش میسازد دونان‌از نزدیك شدن روش تارپئین به‌کاپیتول آگاه میشود وکارهایش درالجزایر دستخوش نابسامانی میگردد باآنکه میکوشد سدها را ازسرراه بردارد ولی هربار مشکل تازه‌ای درمقابلش قد علم میکند. شرکتهای جدید- حتی‌کمپانی الجزایر، ژنوکه وسیلهٔ او بنیان‌گذاری شده‌بود نمیتواند وضع وخیم او را سامانی دهند . طلبکاران او را بمحاکمه میکشانند و در سال ۱۷۶۷ بکلی ورشکست میشود . دیگرکسی نمیتواند دونان را در ژنو ببیند . دوستان همه از او روی بر- میتابند درحالیکه بشهادت همه او ثروت وزندگیش را در راه دیگران صرف‌کرده ومنافعش را برای‌کمك بهمنوع رهاکرده است . ناچار ترك وطن‌میگوید وچون روحی‌سرگردان ازپاریس به لندن واز انگلستان بآلمان میرود . درخارج کسی ازگرفتاریهائی که او دروطنش داشته آگاه نیست. لذا اوراگرامی میدارند وباو احترام میگذارند هیچکس ازفقر او باخبرنیست ونمیداند که‌گاهی چگونه ازگرسنگی رنج میبرد . معذالك اوهرگز لحظه‌ای از اندیشیدن درباره‌کاری که

شروع کرده‌است غافل نمیماند . مشاهده میکند که وضع‌زندانیان دلخراش است . پس‌ازمصدومین جنگ وظیفهٔ خود میداندکه دربهترساختن وضع آنان بکوشد . او میفهمدکه اگر درزمان صلح درمردم حس ترحم برانگیخته نشود هرگز درزمان جنگ نمیتوان ازآنها انتظار مروت‌وعاطفه داشت پس باید بدبختیهای زمان صلح را نیز برطرف ساخت .

درطول جنگهای سال ۷۰ او از هیچ تلاشی فروگزار نمیکند وبرای نجات مجروحین از ملکه وخدم وحشمش استمداد میجوید وبالاخره «سازمان بین‌المللی پیش‌بینی برای شهرنشینان زمان جنگ» را تاسیس میکند . هم‌چنین درسال ۷۱ موفق بتاسیس «پیوند جهانی نظم‌وتمدن» میگرددکه هدفش ایجاد هماهنگی بین‌ملل است .

ولی دونان روزبروز وضعش وخیم‌تر میگردد. مشکلات‌زندگی درلندن چون پاریس‌اورا رنج میدهد. بآلمان میرود ولی‌آنجا هم درآسایش نیست وبعد درهیدن مستقرمیشود و درنزدیك دریاچه‌کنستانس درپانسیون آنپزل میماند. او دیگر بیمار وفراموش‌شده و پیر است و دوران سختی را درمکانی میگذراندکه دیگر قادر بترك آن نخواهد بود. درفیلمی‌که از زندگی‌اوبنام (ازمردی تا مردان) توسط یکی از برجسته‌ترین کارگردانان بنام کریستیان ژاك و با شرکت هنرپیشه‌ای چون ژان لوئی‌بارو تهیه شده دونان را می‌بینیم‌که با لباس پانسیونرها ازعزلتگاه خود درآنپزل خارج میشود .

پس‌ازگذشت قرنی دونان هنوز پرافتخار و با ابهت در خـاطره‌ها برجاست . هنوز از موفقیتهای اوسخن میگویند وهنوز درباره نوعدوستیهایش قلمفرسائی میکنند .

امپراطریس‌روسیه چهارملیون‌فرانك مقرری برای اوتعیین میکند وشورای فدرال ۱۰۰۰ فرانك جایزه باومیدهد. شاهزاده خانم‌ویسنیویکا بارون سویتزباو لقب رئیس افتخاری‌اتحادیه خلع سلاح خودرا اعطامی‌کنند وبالاخره پارلمان نروژ باو وبه فردریك پایسی جایزه صلح‌نوبل را میدهد .

اینهمه تجلیل وبزرگداشت بروح اوگرامی خاص‌میبخشد وهمین‌دلگرمیها بودکه تاحدی روزهای واپسینش‌را روشن‌تر وقابل تحمل‌تر میساخت . قبل‌از مرگش بخود میگفت که اعمال افراد مفید ، نیکوکار ، مخترعین وناجیان بـاحق‌شناسی روبرو میشود و ازاین جهت شکایتی نمیکرد ، چون اویك فرد خیریك مکتشف ویك ناجی بود واین مردکه تمام وجودش انسانیت محض بوه در ۱۹۱۰ زندگی را وداع گفت .

فصل نهم

بعضی واژه‌های سیاسی

درفلسفه‌وسیاست بعضی واژه‌ها مورد استعمال قرارگرفته است‌که غالب آنها ازفلسفه‌های خاص‌ومشربهای مختلف سیاسی‌بوجود میآید وهرکدام از آنها درزمان خود پیروان ووابستگان زیاد داشته‌که بطور فهرست نام هرکدام‌را .با ذکر خصوصیات آن از نظر میگذرانیم .

انترناسیونالیسم - دربرابرناسیونالیسم یك‌روش سیاسی است بااین معنی‌که تامین صلح عمومی عالم و ازمیان‌بردن جنگها وتامین خیر وسعادت بشر مربوط است بحد اعلای همکاری و دوستی وهم‌بستگی و وحدت ملل تا آنجاکه یك حکومت جهانی تشکیل شود . روش سیاسی کشورهای بزرگ جهان درعصر حاضر برای تقویت پایه‌های حکومت انترناسیونالیستی است .

ابسولوتیسم - بمعنی حکومت مطلقه و ریاست یك مرد مطلق‌العنان برجامعه‌ای است که طبق‌آن حقوق‌وقدرت‌یك زمامدارنامحدود باشد وبمیل‌واراده خود حکومت کندوامروزحکومتهای دموکراسی این روش را محکوم کرده‌اند .

اوپتی‌میسم - یعنی عقیده به خوش‌بینی درمقابل «پسی‌میسم» که بمعنی بدبینی است ودر مسلك‌های سیاسی گاهی از اوقات این صفت را به زمامداران وفرقه‌یای سیاسی میدهند.

اپورتونیسم - بمعنی مسلك ابن‌الوقت‌بودن است واین اصطلاح بیشتر درفلسفه‌کمونیسم درمورد طبقات متوسط بکار میرود .

اپولوژیسم - فرقه‌ای است فلسفی ومذهبی‌که صاحب آن از کارهای دولتی کناره‌گیری میکنند اما درقرن ۱۷ این طبقه درانگلستان رنگ سیاسی بخودگرفتند و بحکم اینکه سلطنت ازحقوق آنها است از انزوا وکناره‌گیری خارج شده وبطرفداری سلسله استوارت قیام‌کردند.

اپیکوریسم - فلسفه‌ای است‌که منسوب به اپیکور فیلسوف یونانی است و آنها طرفدار ابدیت و درك‌لذت بودند وکمال مطلوب خودرا در درك لذت جستجو میکردند وبسوی اصول

مادیت گرویدند .

اوتوریتانیسم ـ فلسفه وسیستم حکومتی است که درآن آزادی فردی درتئوری وعمل کاملا زیرنظر دولت است ورژیم دیکتاتوری یکی‌ازاشکال افراطی حکومت اوتوریتانیسم است، واضع اولیه آن فیثاغورث وسقراط وافلاطون بودند وارسطو میگفت کل مقدم برجزء است پس دولت مقدم برفرد است، ژان‌بودان فرانسوی این‌قدرت‌را تاییدکرد وبطرفداری آن برخاست، ماکیاول طرفدار حکومت مطلق یا حکومت (اوتوریته) بود (هگل) و (کارل مارکس) طرفدار حکومت مطلق بودند و روش حکومت شوروی درابتدا برروی این اصل بود که بعدهـا مخصوصاً بعداز استالین تعدیل شد .

اتوکراسی ـ نام سیستم حکومتی است که درآن کلیه قدرتها دردست زمامدار است وفرق آن بااوتوریتانیسم‌این‌است که دراوتوکراسی تنها یك نفرصاحب قدرت است امادراوتوریتانیسم ممکن است یك پیشوا یا چند نفر قدرت مشترك داشته باشند .

ارسطوئی ـ فلسفه مربوط به ارسطو فیلسوف یونانی که درفلسفه خودگفته بود کل‌مقدم برجزء است پس جامعه‌ودولت مقدم برفرداست و درباره دولت میگفت دولت‌عالیترین تشکیلات بشری است ، افراد مساوی خلق نشده‌اند ویکسان نیستند وغلامان نیز باید ازحق آزادی محروم باشند ، بهترین شکل حکومت سه نوع است اول حکومت سلطنتی چون فاسد شد به حکومت اشرافی وستمگری تبدیل میشود دوم حکومت اشرافی که چون‌فاسد شد بحکومت ثروتمندی‌وسوم حکومت ملی که چون فاسد شد به حکومت ملی تبدیل میشود .

اریستوکراسی

یا حکومت اشرافی سیستم حکومتی است که قدرت ونظارت بدست طبقه حاکمه و ممتازه است وهمه آنها از طبقه اشراف انتخاب میشوند .

استالینیسم

فلسفه کمونیست که کارل مارکس آنرا بوجرد آورد ولنین آنرا بموقع اجرا گذاشت در آن وقت آنرا لنینیسم میگفتند وبعدها استالین تغییراتی بآن داد وبه استالینیسم معروف‌شد، دراین سیستم فرضیه‌های مختلفی مانند فرضیه انقلاب توده وفرضیه نسبیت وفرضیه تضاد بـا سرمایه‌داری وکشمکشهای ماتریالیسم وبعضی مسائل تولید وبالاخره فرضیه امپریالیسم و تضاد بین سیستم‌های کاپیتالیست وسوسیالیست وبحرانهای اقتصادی درآن حل وفصل‌شده است .

اسکولاستیك

نام مسلك وفرقه‌ای است که ازشعبه مذهبی‌مسیحی قرون وسطی که ازعقاید ارسطو اقتباس شده بود بوجود آمد وبه‌سه دسته رئالیست‌ها ونامینالیست‌ها وکونسپتنیالیست‌ها تقسیم میشد، دسته اول مانند ارسطوکل را مقدم برجزء میدانستند دسته دوم میگفتند افراد واقعیت دارند و دسته سوم حد وسط بین دونظر را داشتند یعنی هم فرد وهم جامعه درحدود معین اهمیت‌دارند.

اکسپانسیونیسم

یعنی‌طرفدار توسعه وبسط اراضی کشوربوسیله فتوحات نظامی ووسائل اقتصادی، پیروان

این طبقه فلاسفه اقتصادی بودند .

اکونومی کلاسیك

این طریقه راگاهی (لسه‌فر) یعنی هرچه میخواهی‌بکن ، نیز می‌گفتند . این سیستم ابتدا درانگلیس روی‌کارآمد و ازفرضیه‌آدام اسمیت ، فیلسوف اقتصادی انگلیس سرچشمه‌گرفته‌بود وشامل دوقسمت میشد اول فرضیه هم‌آهنگی طبیعی یا مبادله اجناس دربازار رقابت آزاد ودوم فرضیه‌کشمکش طبقاتی یا فرضیه تقسیم اراضی‌ومحصول‌که درتحت شرایط آزاد محصولات بین تولیدکنندگان تقسیم میشد یعنی تمول دربین طبقات توزیع میگردید .

امپریالیسم

نام وعنوان وخطمشی حکومتی است‌که هدف آن خلق وایجاد یك امپراطوری و تشکیل دولت وسیع وعظیمی است‌که ازحیث وسعت اراضی تعدادکثیری‌کشورها وطوایف مختلف را در برگیرد مانند امپراطوریهای قدیم روم وعثمانی .

انارشیسم

ارش درلغت‌یونانی بمعنی‌حکومت‌است، وآنارشی‌یعنی بدون حکومت وپیروان‌آنارشیسم حکومت را تنها موجب مصیبت‌ها وبدبختی‌های اجتماع ومردم میدانند ومیگویند حکومت‌مورد لزوم نیست ومردم بوسیله تشکیل همکاری‌گروه‌ها وکارخانجات ومزارع بطریق آزادکشور را اداره میکنند ، این مسلك‌وطریقه‌ریشه قدیمی داشته یعنی‌ابتدا دریونان وبعد درفرقه‌های‌پرتستان انگلیسی دیده شد، پیشوای آن (پیر ژزف) پرودون فرانسوی فیلسوف قرن۱۹ بود وباکونین روسی هم ازآن طرفداری‌کرد وقبل‌از انقلاب روسیه مدتی درآن‌کشور فعالیت کردند بعضی از سندیکالیست‌های فرانسه از این دسته بودند.

اندوستریالیسم

طبق این فلسفه‌بهرکس اجازه داده میشودکه زندگی انسانی را با وسائل مختلف‌صنعتی کند ومعنای آن صنعتی‌شدن زندگی انسان و رواج صنعت وکارخانه و ماشین در برابر زندگی کشاورزی است ، این سیستم‌ازآغاز قرن۱۹ براثرازدیادکارخانجات فراوان صنعتی بوجودآمد.

اندیویدوالیسم

طبق این فلسفه بهرکس اجازه داده میشود باختیار خود کارکند وهرفرد میتواندبهترین قاضی منافع زندگی خود باشد ، واضع اولیه آن سوفسطائیها بودندکه اعتقاد داشتند فرد باید ازقید حکومت وجامعه آزاد باشد وباین مناسبت آنرا فلسفه « اصالت فرد » گویند ، در قرن هفدهم «جان لاك وجان میلتن» انگلیسی وحزب «رادیکال» طرفدار اصالت فرد بودند و در قرن ۱۸ «آدام اسمیت» و درقرن ۱۹ «جان استوارت» ازآن طرفداری‌کردند .

اوبژکتیویسم

که آنرا ایدآلیست اوبژکتویست، گویند آئین وطریقه‌ای است‌که حقایق‌را ازنظرجسمی نگریسته وهمه‌چیز را ازنظر روابط عینی موثر میدانند .

اوتارکی ـ بمعنی استقلال اقتصادی وبی‌نیازی است یعنی هرکس باید سعی‌کند نیازهای

خودرا درداخل کشور تهیه نماید .

ایدالیسم - بمعنی خیال‌پرستی است و ایدالیست کسی است که معتقد است سیاست باید تابع غایت آمال یا ایدالهای انسانی‌باشد و این مسلك دربرابر رئالیسم یا واقع‌بینی قراردارد.

ایراسیونالیسم - یعنی‌فلسفه‌غیرعقلی که‌دربرابرفلسفه‌عقلی‌یا«اصالت‌عقل» (راسیونالیسم) قرارد دارد ، اولین بار این فکردرنزد «شوپنهاور» و«نیچه» و «گریسون» بوجود آمد وظهور فاشیسم نتیجه مستقیم این فلسفه بود .

بالشویسم - مکتبی ازمکتب مارکسیسم‌است که‌بوسیله‌گروهی از انقلابیون روسیه‌برهبری «لنین» موسس حزب‌کمونیست روسیه ابتدا در اتحاد جماهیر شوروی تاسیس گردید وطبق این فلسفه طبقه‌کارگر بایستی بوسیله دستجات محلی قدرت سیاسی را بدست‌گیرد از این جهت‌آنرا بالشویسم یا تابع اکثریت خواندند و در برابر آنها منشویسم متعلق باکثریت بود اما حزب بالشویك درسال ۱۹۱۷ رژیم روسیه را واژگون‌کرد ودولت شوروی را تشکیل داد .

پارلمانتاریسم - یا سیستم پارلمانی عبارت ازسیستم حکومتی است‌که درآن قوه‌مجریه دراعمال خود مسئول قوه مقننه است دراین سیستم رئیس‌قوه مجریه مانند نخست‌وزیر ووزرای وی عضو پارلمان هستند . درسیستم پارلمان اعضاء کابینه هرکدام میتوانند قانونی‌نوشته برای تصویب به‌پارلمان تسلیم‌کنند. کشورهای مشترك‌المنافع انگلستان وعده‌ای ازکشورهای اروپاو امریکای جنوبی این سیستم‌را دنبال میکنند .

پراگماتیسم - یعنی‌فلسفه اصالت‌که عقل درواقع برضد متافیزیك است. این فلسفه‌طبق توجیه «ویلیام جمس» واضع آن‌عبارت از طرز فکرمخصوصی‌است‌که دارای مقاصد مفید باشدو حقیقت را باسنجش مقدار وتطابق فکررا باواقعیت معلوم نماید واین فلسفه شامل فلسفه علمی کانت وفلسفه بقای نسبیت انشتین است.

پلاتونیسم - یامکتب‌افلاطونی‌که درکتاب الجمهوریت ازآن بحث نموده وشامل فلسفه علوم ومتافیزیك و سیاست است و « نئوپلاتونیسم » یافلسفه افلاطونی جدید نام‌فلسفه‌ای است منسوب به‌فلسفه مکتب اسکندریه درقرن سوم میلادی است .

تروریسم - تروربمعنی وحشت وآدم‌کشی است . تروریسم یعنی عقیده بلزوم آدم‌کشی‌و قتل‌نفس وتهدید وتحریف وایجاد ترس ووحشت درمیان مردم برای هدف سیاسی و برانداختن حکومت وقت ودردست‌گرفتن زمام امورکه نمونه‌آن حکومت ترور زمان انقلاب فرانسه بودکه ازسال ۱۷۸۷ تا ۱۷۹۳ دوام یافت .

توتالیتاریسم - یاحکومت جمعی‌نام فلسفه وحکومتی‌است‌که دولت درکلیه شئون‌زندگی افراد دخالت دارد وبرای‌آن مقررات سخت وضع میکند واز خواص‌آن ایجاد فرهنك دستوری وآموزشگاههای تابع طرح ونقشه دولت است . حکومتهای ابسولیسم ودسپوتیسم ودیکتاتوری مترادف‌آن است .

واضع اولیه‌آن‌فیثاغورث بود. رواقیون یونانی مدتهاازآن‌حمایت میکردند «ماکیاول» ایتالیائی زنده‌کننده این فلسفه بود «هگل» «کارل‌مارکس» و «نیچه» آلمانی از آن طرفداری می کردند .

تیرانی - تیرانی بمعنی ظلم و ستمگری و در اصطلاح نام یك نوع حکومتی است که

زمامداران با اعمال زور و ایجاد ترس و آدم کشی کشور را اداره می کنند .

دپارتمانیسم- دپادتمان بمعنی استان در کشور فرانسه است و نام یك نوع سیستم حکومتی است که به‌استانها و بخش‌های کشور استقلال داخلی میدهند و مرادف آن (درانترالیسم) بمعنی عدم تمرکز است و سانترالیسم بمعنی تمرکزدادن است مثل اینکه امروز درشوروی به بعضی استانها مانند قسمتهای قزاقستان و ترکمنستان استقلال داخلی داده‌اند .

دسانترالیسم - مرادف با دپارتمانیسم بمعنای تبدیل حکومت ملی به حکومت متحده ایالات و ولایات و شهرستانها است .

دسپوتیسم - بمعنی استبداد وستمگری است ... را گویند که تابع حکومت مطلقه و استبدادی بدست زمامدار مستبد است .

دموکراسی - دریونان قدیم حکومت مردم بر ... حکومت دموکراسی می گفتند ولی ارسطو آنرا یك نوع حکومت فاسد نامید اما دراصطلاح امروز حکومت مردم بر مردم بوسیله آراء اکثریت مردم است و روسیه شوروی آنرا بدونوع حکومت دموکراسی سیاسی یعنی حکومت پارلمانی و دموکراسی اقتصادی یعنی تساوی اموال تقسیم می کند .

دوگماتیسم - بمعنی اصل و آئینی است که نیازی باستدلال ندارد و باید بدون دلیل پذیرفته شود .

دیالکتیك - این اصطلاح درفلسفه به معنای زبان محلی است وسقراط آنرا درعلم منطق وبحث بکار برد، افلاطون درروش منطقی و کانت درفلسفه ومتافیزیك و مارکس آنرا درماتریالسیم برای استدلال مورد استفاده قرار دادند وهرکدام این روش را درسیاست بکاربردند .

دیکتاتوری - بمعنای دیکته‌کردن احکام وقوانین است ونام سیستم حکومتی است مطلقه که با فرمان مستبدانه وبی‌چون وچرای یك فرد موسوم به دیکتاتور اداره می‌شود و مرادف با «ابسولیسم» و «اتوکراسی» و «اتوریتاریانیسم» «دسپوتیسم» «توتالیتاریسم» است .

دیکتاتوری پرولتاریا اصطلاح مخصوص کارل مارکس است و آنرا یکی از مراحل تکامل کمونیسم برای واژگون‌ساختن سیستم سرمایه‌داری میداند .

رادیکالیسم - مشتق ازکلمه رادیکس است بمعنی ریشه که درقرن ۱۹ لیبرالهای انگلیس آنرا برای فرقه خود بکار بردند باین معنی که تابع فلسفه‌ای بودند که اساس آن نفوذ در ریشه مطلب بود و آنها گروه مخصوصی را تشکیل می‌دادند که طالب تجدید کلیسا و انحلال مجلس اشراف وطرفدار بقای سلطنت بودند وبعدها رادیکالیسم جمهوری‌طلب درطبقه متوسط انگلستان قوت‌گرفت و آنها کسانی بودند که ازمؤسسات سیاسی واجتماعی رضایت نداشتند و به نفع طبقات فقیز ومحروم فعالیت می کردند ،

درآمریکا «توماس پاین» و درانگلیس افراطیون لیبرال تحت نظر «جیمزفاکس» و در امریکای امروز به سوسیالیست‌ها و کمزنیست‌ها اطلاق می کنند .

رئالیسم - یا واقع‌بینی دربرابر ایدآلیسم یا خیال‌پرستی کسی راگویند که عوامل حقیقی

را درحوادث موثر میداند .

راسیونالیسم ـ یا فلسفه اصالت عقل عبارت از اعتقاد به تفوق عقل برهمه‌چیز است ، قرن حاضر را قرن عقل واستدلال می‌نـامند وچون مسیحیت وارد مرحله عقل نمی‌شد آنرا رد می‌کردند .

روا ایالیست ـ عنوانی است که بطرفداران سلطنت دربرابرجمهوریخواهان داده میشود.

سانترالیسم ـ به معنی اصول تمرکزدر روش اداره یك حکومت است ، سیستم حکومت هیتلری نظیر سانترالیسم بودکه حکومتهای محلی ارکان اداری وحکومت مرکزی قدرت‌خودرا از دست داد وقدرت دولتهای فدرال ازبین رفت .

سندیکالیسم ـ اتحادیه کارگری را درزبان فرانسه سندیکا می‌نامند و دراصل نـام یك مکتب سیاسی وانقلابی است که از سازش بین سوسیالیسم و انارشیسم بوجود آمده وسعی دارد بوسیله اتحادیه‌های کارگری دولت دموکراسی وپارلمانی را ار طریق طغیان و هرنوع شدت عمل براندازد و حکومت را بدست نیروی کارگری بدهد امروز هریك از طبقات دارای یك سندیکای مخصوص هستند .

سوسیالیسم ـ نام سیستم حکومتی است که هدف آن ایجاد سازمان دسته‌جمی جامعه‌است به نفع مردم بوسیله مالکیت دولت نسبت بکلیه وسائل تولیدی وحقیقی و بطورخلاصه افراد دسته‌جمعی تحت لوای حکومت دولت تمام کارها را اداره می‌کند قبل از کارل مارکس، چندتن مانند «سن سیمون» و «لوی بلان» ، فرانسوی و « رابرت اوون» انگلیسی موسس سوسیالیسم بودند ، دکتر «بنش» موسس جمهوری چکسلواکی «ناسیونال سوسیالیسم» را بوجود آوردکه با حزب «ناسیونال سوسیال» آلمان هیلتری فرق‌داشت ، «ناسوسیال لیبرال» انگلیس معتقد بلزوم‌کنترل درمسائل تولیدی و سوسیال مارکس معتقد باصل‌تولید است و «سوسیال نوین» با عقاید سوسیالیسم قدیم فرق دارد .

سوفیسم ـ درزبان یونانی بمعنای آموزش وتعلیم است و «سونیست » عنوان عده‌ای از فلاسفه ماقبل سقراط است .

بطورکلی این مسلك عبارت‌ازمرام وعقیده‌ای بودکه بمردم تعلیم می‌دادند ونسبت‌بزمان خود مردمان روشن فکری بودند .

فاشیسم ـ در اصل بمعنی قدرت در روم قدیم بود اما موسولینی دیکتاتورایتالیاآنرا بشکل‌دیگر روی‌کار آورد وشعار آن پیراهن سیاه بود کـه برتن می‌کردند و درواقع معجون و مخلوطی از عقاید ومسلك‌های سیاسی و دیکتاتوری است وبطورکلی بشکلی‌که موسولینی آنرا اجرا می‌کرد عبارت از روش حکومتی بودکه بحد افراط حالت استبدادی وانقلابی داشت این طرز حکومت درایتالیا ریشه‌گرفت و دراسپانیا بنام «فالانژیسم» بریاست ژنرال « فرانکو» و درآلمان بشکل «نازیسم» بوجود آمد .

اصول‌کلی آن از این قرار بود .

۱ ـ ناسیونالیسم و تفوق نژاد آلمان در فلسفه هگل ۲ـ پیروی سوسیالیسم مـارکس ۳ ـ شعار رایش سوم ۴ـ شدت عمل ماگیاولی ۵ ـ فلسفه‌های ایتالیائی ۶ ـ فلسفه غیرعقلی

شوپنهاور ونیچه ۷- نیروی محرکه سندیکالیسم ۸ ـ فاشیسم اسپانیائی ۹ ـ رد دموکراسی و لیبرالیسم ۱۰ ـ افسانه تفوق نژاد ۱۱- فرضیه وحدت قدرت ۱۲ ـ عقیده به قهرمان‌پرستی و شالوده تمام اینها فاشیسم ونازیسم‌را تشکیل می‌داد .

فئودالیسم ـ عنوان یك سازمان بزرگ اجتماعی وسیاسی واقتصادی است که درقرون وسطی آغاز شد باین عبارت‌که هریك از قسمتهای املاك درتصرف یکی از اشراف بود که بآن فئودال می‌گفتندکه از طرف سازمان واگذار می‌شد اما رفته رفته اشراف آن دوره اختیارات قضائی وحکومتی ومالی کاملی‌نسبت بررعایا وکشاورزان بدست آوردند و درموقع لزوم به شاه سرباز می‌دارند و درمقابل رعایا تعهد حفظ جان آنهارا داشتند .

فیزیوکراسی ـ عبارت ازفلسفه سودجوئی فردی است یعنی قوه مقننه حق دخالت در وضع قوانین **اقتصادی** ندارد و هرفرد قاضی وحاکم برمنافع خویش است .

کالونیسم ـ نام فلسفهٔ ومکتب سیاسی ومذهبی منسوب به آن «کالون» تئولوریست‌قرن ۱۶ فرانسوی است‌که درمذهب مسیح اصلاحاتی‌کرد ، کالون معتقد باطاعت‌کورکورانه مردم از دولت بود .

کمونیسم ـ یا مذهب اشتراکی‌عبارت‌از‌اعتقادبلزوم‌کنترل جامعه‌نسبت‌به حیات‌اقتصادی ومالکیت‌کل مشترك عامه نسبت بوسائل تولیدی وصنعتی است ، اماکمونیسم مارکسیسم جنبه میلیتاریسم آن مقدم برعقیده سوسیالیستی است یعنی پیشرفت مردم را در سایه قوای نظامی میداند ، نمونه آن‌کمونیسم روسیه شوروی است که فلسفهٔ کارل مارکس را بصورت یك اصطلاح سیاسی درمی‌آورد وتمام امورسیاسی واقتصادی مردم در دست دولت است وامروز متجاوز از پنجاه‌کشور جهان احزابی بنام‌کمونیست‌دارند واحزاب‌سیاسی کمونیستی کشورهابنام«کمینترن» نامیده شده‌که مرکزآن درمسکو است .

کمینترن ـ عنوان بین‌المللی سوم یا مجمع‌کمونیست بین‌المللی سوم است‌که لنین در دسامبر ۱۹۱۶ درکنگره حزب سوسیالیست بین‌المللی اساس آنراگذاشت .

کنسروانیسم ـ بمعنی مسلك محافظه‌کاری اعم از مذهبی یا سیاسی و اجتماعی است و محافظه‌کار کسی راگویندکه ازلحاظ نظریات سیاسی واجتماعی مایل به حفظ ونگاهداری هرچیز باارزش و در انجام کارها میانه‌رو باشد، «ادموند برك» فیلسوف انگلیسی پدرمکتب جدید کنسروانیسم انگلیس است .

کنوانسیون ـ دراصطلاح‌علوم‌سیاسی‌بچند معنی استعمال شده است ، اول موافقت سیاسی بین دو دولت‌که عهدنامه یا پیمان نام دارد ، دوم نام مجلس فوق‌العاده‌ای است‌که قدرت‌مستقل حاکمه بدان داده میشود ، برای تغییرات مهم در قانون اساسی‌است. سوم نام مجلسی است که بفواصل غیرمنظم برای تجدید و تغییر در قانون اساسی تشکیل میشود و از همه گذشته مجلس کنوانسیون نام مجلس انقلابی فرانسه در سال ۱۷۷۸ بود که شاه و ملکه را محکوم باعدام نمودند . حکومت ترورآنرا اداره می‌کرد .

لسه‌فر ـ لغت فرانسوی است بمعنی: بگذار هرچه میخواهد بکند و درفرضیه اکونومی

کلاسیک میگوید که دولت نباید در امور اقتصادی مداخله بکند تا آنها بخودی خود بهر نحو بخواهند خودرا اداره کنند این فرضیه درآغاز قرن۱۷ به‌پیروی‌شخصی فرانسوی بنام ، «تور-گو» وزیر دارائی فرانسه بوجود آمد وگروهی اقتصاد شناس موسوم به « فیزیوگراتها » آنرا عمومیت دادند .

لگالیسم - یعنی عقیده باصالت قانون‌واصول قضائی وحقوقی، این‌عقیده دردولت روم قدیم بوجودآمد و رفته‌رفته در جهان امروز عمومیت یافت ، مفهوم‌آن در دولت این است که دولت مخلوق قانون است .

لنینیسم - شکل خاصی ازمارکیسیم منسوب به‌لنین پیشوای انقلاب بولشویکی روسیه میباشد چون لنین دراصول مارکیسیسم بعضی اصلاحات‌را بموقع اجراگذاشت تا مناسب محیط روسیه باشد ، فرضیه اول لنین جنك برعلیه امپریالیستها وبرانداختن اصول سرمایه‌داری بود وفرضیه دوم کشمکش طبقاتی است که ازآن کمونیسم ظاهرمیشود ، فرضیه سوم لزوم انقلاب و فرضیه چهارم این است که سوسیالیسم باید خارج از حوزه پرولتاریا باشد و لازم است بوسیله بورژوا برای‌آسایش کارگر باایجاد اتحادیه‌ها تسهیلاتی فراهم گردد .

ماکیاولیسم ـ یافلسفه استبداد جدید عبارت از مجموعه دستوراتی است که ماکیاولی فیلسوف ایتالیائی آنرا بوجودآورد وهدف و اصول آن تاسیس دولتهای مقتدر بود که تابع کلیسا نباشد و بطورکلی اساس‌آن بدبینی وطرفداری ازستمگری وایجاد حکومت‌مطلق نامحدود وشدت عمل زیاد بود .

مونارشی - یعنی رژیم حکومت سلطنتی که افلاطون وارسطوآنرا ازاشکال مفیدحکومت دانسته‌اند وعبارت از اداره امورکشوربدست یك زمامدار موروثی‌است که اورا پادشاه یاسلطان می‌خوانند وآن نیز بر دوقسم‌است یکی‌ازآنها سلطنت مطلقه یا « آبسولو » می‌باشدکـه درآن قدرت نامحدود تنها دردست پادشاه قراردارد ودیگر سلطنت مشروطه است که درآن قدرت‌پادشاه درپارلمان محصور ومحدود است .

مرکانتالیسم - نام یك‌فرضیه اقتصادی‌است که یك ملت به‌تنهائی‌میتواند ازنظراقتصادی قوی شود بشرط اینکه صادرات برواردات افزون شود.

منشویسم ـ نام حزبی بود در آغاز انقلاب بولشویکی روسیه که از حزب سوسیالیست انشعاب یافته‌بود واصول‌آن عبارت‌ازپیروی سوسیالیسم بود وابتدابدوفرقه بالشریك ومنشویك تقسیم‌گردید اما پس‌از پیروزی بالشویك ازبین رفت .

میلیتیاریسم ـ فلسفه‌ای است درحکومت سیاسی که بموجب آن جنگ مهمترین وسیله و وظیفه یك ملت وعالی‌ترین شکل خدمت بکشور است درکشورهای میلیتاریسم‌گروه‌های افسران ونیروی نظامی تشکیل یك طبقه انحصاری‌میدهند مانند رژیم رایش آلمان که‌زمینه‌را برای‌ظهور نازیسم هیتلری فراهم ساخت .

ناسیونالیسم - بعداز سقوط فئودالیسم و درهم شکسته‌شدن امپراطوری‌هـای قرون وسطی مکتب ناسیونالیست یعنی سهیم‌شدن ملت درسرنوشت خود بوجود آمد ، ناسیونالیسم دربرابر

انترناسیونالیسم عبارت ازاعتلای یک‌ملت وتفوق دسته‌جمعی آن نسبت بتمام ملل ولزوم‌وفاداری مطلق نسبت به ملت است ، در ناسیونالیسم ملت بالاتر از همه‌چیز است و ترکیبی است در احساسات دسته‌جمعی درباب هدف یک‌ملت وشامل وحدت مذهب وعقیده ، وحدت نژاد و مایل به بسط اراضی کشور برای بهبود زندگی مردم است وناسیونالیسم اقتصادی عبارت از استقلال اقتصادی وناسیونالیسم سیاسی استقلال کشور بدست ملت است .

نئو پلاتو نیسم ـ یا افلاطونی جدید فلسفه‌ای است منسوب به مکتب اسکندریه قرن اول‌و دوم میلادی که ترکیبی است از عقاید یهود ومسیحی یونانی که رویهم فلسفه جدیدی بوجود آورده وبا اینکه نام افلاطونی دارد واجد اصول مسلك وفلسفه افلاطونی نیست .

نیهلیسم ـ درلغت بمعنی هیچ است ودراصطلاح سیاسی عبارت از این بود که پیروان‌آن عقیده داشتند هیچ‌چیز درعالم وجود ندارد واساس قوانین برپایه ستمگری است .

این فلسفه ابتدا در یونان ریشه‌گرفت و در قرن جدید در روسیه تزاری بنام یك فلسفه جدید شناخته شد وآنها تابع هیچ قانونی نبودند و از فرمول‌هرج ومرج و واژگون‌ساختن‌قانون پیروی می کردند .

نهیلیست شامل هرنوع تبلیغات توام با شورش و طغیان وشدت عمل برعلیه قانون است موسس این فرقه باکونین‌بود اما در روسیه هم نتوانست پیشرفت نماید وبعدازظهور کمونیسم‌در روسیه ازقدرت آن کاسته‌شد وبسیاری ازنهیلیست‌ها در ردیف کمونیستهای شوروی درآمدند.

نازیسم ـ یا ناسیونال سوسیالیسم نام مکتب وفلسفه و رژیم حکومت آلمان در زمان هیتلر مشابه با فاشیسم ایتالیا بود .

مکتب‌های فلسفی

۱ ـ **اگزیستانسیالیسم** ـ بنیان‌گزار این‌مکتب ژان پل‌سارتر فیلسوف مشهورفرانسوی است و اساس فلسفه او اصالت وجود است یعنی وجود انسان اسبق بوجود او است . این فلسفهٔ نوعی از ادبیات افراطی و تابع عقاید خشك (هلدگر ـ کرتکارد) بود فیلسوف آلمانی است و درواقع یك نوع حالت افراطی شبیه عقاید رومانتیك‌ها برای حقوق آزادی مطلق انسانی و رهاشدن انسان ازتمام قیود اجتماع است که بتمام قیود و رسوم‌انسانی و اجتماعی پشت‌پا میزند ومیگوید انسان باید درهمه حال آزاد باشد وآزادی او شرط اول بزندگی احتماعی است آزادی متعلق بانسان‌است وتاانسان نباشد، هستی موجودات وجود پیدا نمی کند ، ژان پل سارترعقاید خودرا در دوکتاب «استفراغ» و راه‌های آزادی بیان‌کرده است .

۲ ـ **انتلکتوالیسم** ـ یا فلسفه اصالت هوش و قریحه یعنی اعتقاد باینکه علم زاده عقل است وعقل منبع دانشها بشمار میاید وهیچ دانشی غیرمذهبی یا فلسفی نباید با عقل مطابقت داشته باشد .

انتلکتوالیسم یك عقیده فلسفی‌است وحاکی‌از آن‌است که‌حقیقت‌یا علم‌صحیح‌بواقعیات را تنها بوسیله قریحه‌یاهوش که‌شامل‌عقل‌نیزمی‌باشد می‌توان بدست آورد .

۳ ـ **انتیکریتیسم ـ انتی کواریانیسم**

بمعنی کهنه‌پرستی واعتقاد باصالت آنچه که کهن وقدیمی‌است‌ومجاهده درحفظ آن و اتکاء بعقاید سالفین ، ودرواقع دربرابر فلسفهٔ مترقی «پروگرسیف» وتجدیدطلبی قرار دارد .

این‌عنوان درقرن ۱۳ به‌جمعیت کهنه‌پرستان داده شدکه عقاید پی‌یردوبوا ازرساله‌نویسان فرانسوی قرون وسطی وآغاز قرن ۱۳ راکه شهرت واهمیت زیادی نداشت شاخ و برگ گذاشته و ترجمه وتحلیل واحیاءکرده بنفع خود بکار بردند . این اصطلاح درمورد اشخاصی که اشیاء عتیقه را جمع‌آوری می‌نمایند نیزبکار رفته است .

۴ ـ ماتریالیسم

مکتب ماتریالیسم یا مادیت‌واصالت‌مادهٔ ازمکاتب‌بسیارقدیم‌است‌وتاریخ‌آن‌بزمان یونان قدیم می‌رسد وعبارت‌است‌ازاعتقاد باینکه تنها ماده وجود دارد وروح وهرچیز دیگرکه حالت متافیزیکی وعنوان ماوراءالطبیعه داشته‌باشد مانند خدایان وروح وفرشتگان وجود نداردوتنها پندار وخیال‌آدمی آنهارا واجد وجود می‌پندارد، مبنای استدلال منطق ماتریالیست باآتئیست (منکر وجود خداوند) یکی است با این تفاوت‌که ماتریالیست جنبهٔ مثبت این فلسفه را تعقیب نموده می‌گوید :« ماده وجود دارد» و ضرورتی نداردکه فکر کنیم که چیزی غیرازماده وجود دارد ولی آتئیست به جنبهٔ منفی این فلسفه توجه کرده می‌گوید :« خدا وجود ندارد ». البته نتیجه هردویکی می‌شود. زیرایکی‌ازنویسندگان معاصر وازمحققین درفلسفه یونانی‌می‌نویسدکه نه عشر ازفلاسفهٔ یونانی قدیم‌ماتریالیست بوده‌اند اما فیثاغورث وافلاطون ازجمله‌کسانی‌بودند که بعکس معتقد بوجود روح بوده‌اند . ازسطو نیز بوجود روح معتقد نبوده بلکه به «اشکال» معتقد است وآنرا ازماده جدا نمی‌داند. زنون واپیکور عقیده به روح را استهزاءکرده و فکری مهمل و بیهوده پنداشته‌اند . پیروزی مذهب مسیحیت دراروپا عقیده ماتریالیسم کلاسیك را تا مدتها منسوخ نمود تا باردیگر دراواخر دورهٔ رنسانس این فکرتجدید حیات نمود و درفرانسهٔ قرن ۱۸ که آزادی ابراز عقیده معمول‌گردید قوت‌گرفت درقرن‌نوزده بواسطه ترقیات سریع‌علمی وتفسیرعوارض طبیعت بالطبع ماتریالیسم زمینهٔ بهتری برای پرورش یافت تا آنجا که امروز اکثر بیولوژیست‌ها و روانشناسان ماتریالیست هستند .

فصل دهم

سازمانهای مهم بین‌المللی

سازمان ملل متحد :

بنیان این سازمان که امروز بدون شك مهمترین نقش را در حفظ صلح جهانی بازی می‌کند. درکنفرانس سال ۱۹۴۵ ریخته شد، دراین کنفرانس که در شهر سانفرانسیسکو تشکیل گردید منشور سازمان ملل مطرح و ۵۰ کشور بآن رأی دادند و تا این تاریخ تعداد اعضاءآن به ۱۱۵ رسیده است (باید دانستکه کنفرانس سانفرانسیسکو نتیجه مذاکرات دولتهای آمریکا، شوروی ، انگلستان وچین در «دام‌بارك اوکس» واشنگتن درسال ۱۹۴۴ بمنظور حفظ صلح جهانی بود).

مقر دائمی سازمان ملل متحد در شهر نیویورك می‌باشد که بدست هنرمندان کشورهای مختلف ساخته شده است .

مخارج ساختمان ملل‌متحد که در سال ۱۹۵۲ بپایان رسید به پیش‌از ۶۷ ملیون دلار بالغ‌گردید ارتفاع ساختمان دبیرخانه سازمان ملل که بیشتر از شیشه در آن استفاده شده ۵۰۵ فوت و۳۹ طبقه است .

تشکیلات سازمان ملل متحد

مجمع عمومی (مرکب ازتمام اعضاء سازمان ملل . هرکشور میتواند ۵ نماینده اصلی و ۵ نماینده علی‌البدل‌بفرستد) شورای امنیت (۵ عضو دائمی که هر۲ سال یکبار انتخاب‌میشوند) شورای اقتصادی واجتماعی (۱۸ عضوکه بمدت سه سال انتخاب می‌شوند) دادگاه بین‌المللی (۱۵ قاضی که‌بمدت ۹ سال انتخاب می‌شود) شورای قیومیت (برخی ازاعضاء دائم شورای‌امنیت وکشورهائیکه امرقیومیت را بعهده دارند وبرخی ازکشورهائیکه مجمع عمومی‌انتخاب‌میکند).

دبیرخانه ــ مرکب از۹ اداره و۳ دپارتمان‌است .

تشکیلات سازمان ملل متحد بدین قرار است :

مجمع عمومی که مقرآن درنیویورك است

شورای امنیت که « « «

شورای اتفاق واجتماع که مقرآن در ژنو است .

شورای قیمومت که مقرآن در نیویوك است.

دادگاه جهانی که مقرآن در لاهه است،

دبیرخانه که مقرآن درنیویورك است.

سایرسازمانهای ملل متحد عبارتند از :

صندوق کودك (یونیسف) که مقرآن درنیویورك است.

آژانس دستگیری وکار سازمان ملل برای پناهندگان فلسطین درخاور نزدیك‌که مقرآن دربیروت است .

نمایندگی عالی سازمان برای پناهندگان‌که مقرآن ژنو است .

هیأت‌کمکهای فنی‌که مقرآن درنیویورك است.

صندوق اعتبارات مخصوص سازمان ملل‌که مقرآن درنیویورك است.

نیروهای سازمان ملل برای مواقع ضروری‌که مقرآن درنیویورك است.

آژانسهای وابسته بسازمان ملل‌متحد عبارتند از:

آژانس بین‌المللی انرژی اتمی‌که مقرآن در وین است.

سدزمان جهانی‌کارکه مقرآن در ژنو است.

سازمان خواربار وکشاورزی سازمان ملل‌که مقرآن در رم است.

سازمان تعلیم و تربیت علمی و فرهنگی سازمان ملل (یونسکو) که مقرآن در پاریس است .

سازمان جهانی بهداشت‌که مقرآن در ژنو است.

بازرگانی دریائی دولتهای جهان‌که مقرآن لندن است.

بانك جهانی ساختمان وتوسعه که مقرآن در واشنگتن است.

هیأت امور مالی جهانی « « « «

صندوق بین‌المللی پول « « « «

سازمان جهانی هوانوردی غیرنظامی‌که مقران در مونت‌کارلواست.

اتحادیه بین‌المللی پستی « « برن است

اتحادیه مخابرات بین‌المللی « « ژنو است

سازمان بازرگانی دریائی دولتهای‌جهان « لندن است.

موافقتنامه‌عمومی درباره‌تعرفه‌های‌بازرگانی « ژنو است .

اعضاء

کشورهای نامبرده زیرعضو سازمان ملل متحد میباشد ومیزان کمك این کشورها ببودجه عمومی سازمان مال نیز ذیلا درج میگردد .

کشور	سهم	کشور	سهم
افغانستان	۶درهزار	آلبانی	۴درهزار
آرژانتین	۱ر۱۱درصد	اطریش	۴۳درهزار
بلژیك	۱ر۳۰درصد	کامرون	–
کانادا	۳ر۱۱درصد	جمهوری افریقای مرکزی	–
سیلان	۱۰ درهزار	چاد	–
شیلی	۲۷ درهزار	چین	–
کلمبیا	–	کنگو	–
کستاریکا	۲۵ درهزار	کوبا	–
چکسلواکی	۸۷ درهزار	داهومی	–
دانمارك	۶۰ درهزار	جمهوری دومنیکان	۵ درهزار
اکوادور	۶ درهزار	السالوادور	۵ درهزار
اتیوپی (حبشه)	۶ درهزار	فدراسیون مالایا	۱۷ درهزار
فنلاند	۳۶ درهزار	فرانسه	۶ر۴۰ درصد
بولیویا	۴ درهزار	برزیل	۱ر۲ درصد
بلغارستان	۱۶ درهزار	برمه	۸ درهزار
بیلوروسی	۴۷ درهزار	کامبوج	۴ درهزار
ایرلند	۱۶ درهزار	اسرائیل	۱۴ درهزار
ایتالیا	۲ر۲۵ درصد	ساحل عاج	
ژاپن	۲ر۱۹ درصد	اردن	۴ درهزار
لائوس	۴ درهزاز	لبنان	۵ درهزار
لیبریا	۴ درهزار	لیبی	۴ درهزار
لوکزامبورك	۶ درهزار	جمهوری مالاگاسی	–
مکزیك	۷۱ درهزار	مراکش	۱۴ درهزار
نپال	۴ درهزار	هند	۱ر۱ درصد
گابون	–	گانا (غنا)	۷ درهزار
یونان	۲۳ درهزار	گواتمالا	۵ درهزار
گینه	۴ درهزار	هائیتی	۴ درهزار
هندوراس	–	مجارستان	–
هند	۲ر۴۶ درصد	اندونزی	۴۷ درهزار

ایران	۲۱ درهزار	عراق	۹ درهزار
نیجریه	۴۹ درهزار	پاکستان	۴۰ درهزار
ایسلند	-	پاناما	-
پاراگوئه	۴ درهزار	پرو	۱۱ درهزار
فیلیپین	۴۳ درهزار	لهستان	۱۳۷ر۱ درصد
رومانی	۳۴ درهزار	سنگال	-
اسپانیا	۹۳ درهزار	سوئد	۱۹۳ر۱ درهزار
توگو	-	ترکیه	۵۹ درهزار
پرتقال	۲۰ درهزار	عربستان صعودی	۶ درهزار
سومالی	-	سودان	۶ درهزار
تایلند	۱۶ درهزار	تونس	۵ درهزار
اوکراین	۱۸۰ر۱ درصد	اتحاد شوروی	۱۳ر۶۲ درصد
بریتانیای کبیر	۷ر۷۸ درصد	ولتای فوقانی	-
ونزوئلا	۵۰ درهزار	یوگسلاوی	۳۵ درهزار
زلاند جدید	۴۲ درهزار	نیکاراگوئه	۴ درهزار
اتحادیه‌افریقای‌جنوبی	۵۶ درهزار	مصروسوریه	۳۲ درهزار
اوروگوئه	۱۲ درهزار	یمن	۴ درهزار

سازمانها

سازمانهای مشروحه ذیل ارکان اصلی سازمان ملل متحد را بوجود میآورند:

مجمع عمومی

مجمع عمومی مرکب از کلیه کشورهای عضو سازمان ملل است. هرکشور میتواند پنج نماینده درمجمع عمومی داشته باشد اما نمایندگان هرکشور فقط میتوانند یك رأی بدهند.

کلیه موضوعاتی که با منشور ملل متحد بستگی داشته باشد ممکن است در مجمع عمومی مطرح شود. در سال ۱۹۵۵ مجمع عمومی تصویبنامه‌ای گذارند مبنی براینکه هرگاه شورای امنیت بعلت فقدان اتفاق اعضاء دائم دراجرای مسئولیتهای خود برای حفظ صلح و امنیت بین‌المللی با شکست مواجه شود وصلح جهانی مورد تهدید قرارگیرد وهرتجاوزی ازناحیه‌یك کشور نسبت به‌کشوردیگرصورت پذیرد مجمع عمومی میتواند موضوع را درجلسات خودمطرح نموده ودرصورت لزوم برای اعاده صلح وامنیت ازنیروهای مسلح استفاده نماید.

مجمع عمومی سالی یکبار تشکیل جلسه میدهد اما شورای امنیت میتواند با توجه بدرخواست حداقل هفت کشور وبا اکثریت اعضاء ملل‌متحد درخواست تشکیل جلسه اضطراری‌مجمع عمومی را ظرف ۲۴ ساعت ازتاریخ تسلیم تقاضا نماید.

شورای امنیت

شورای امنیت مرکب از۱۱ عضو است که ۵ عضو ازآن کرسی دائمی دارند. شش عضو

بقیه ازطرف مجمع عمومی بمدت دوسال انتخاب میشوند.

اعضاء دائمی‌شورای امنیت عبارتند ازچین ـ فرانسه ـ اتحاد جماهیرشوروی ـ بریتانیا وایالات متحده امریکا .

ریاست‌شورای امنیت ماهانه ازروی الفبای زبان‌انگلیسی تعیین میگردد. شورای‌امنیت مسئول حفظ صلح وامنیت‌جهانی است ومیتواند اختلافات بین‌المللی راکه دشمن صلح وامنیت میباشد مورد بررسی قرار دهد .

اخذ رأی‌درشورای امنیت درموردکلیه مسائل بجزمرضوعات مربوط به خط‌مشی بوسیله رأی مثبت هفت عضو که شامل آراء موافق اعضاء دائمی باشد بعمل میآید. لیکن باید خاطرنشان ساخت که هرعضو چه دائم چه غیردائم نمیتواند درمورد اختلافاتی‌که خود یکی ازطرفین دعوی باشد ازدادن رأی خودداری نماید .

شورای اجتماعی واقتصادی

شورای اجتماعی واقتصادی سازمان ملل متحد مرکب ازهجده عضو است که بمدت سه‌سال ازطرف مجمع عمومی انتخاب میشوند .

اعضاء این‌شورا بعدازاختتام دوره‌کار میتوانند بلافاصله ازطرف مجمع عمومی برگزیده شوند. شورای‌اجتماعی واقتصادی مسئول‌اجرای‌وظایف سازمان ملل‌درزمینه اقتصادی، اجتماعی تربیتی، فرهنگی وبهداشتی جهان است.

این کمیته‌ها وابسته بشورای اجتماعی واقتصادی هستند :

کمیته اقتصادی اروپا

کمیته اقتصادی آسیا وخاور دور

کمیته اقتصادی امریکای لاتین

کمیته اقتصادی افریقا

شورای قیمومیت

اداره امورسرزمینهائیکه زیرنظارت سازمان ملل متحد قراردارند بعهده شورای‌قیمومیت واگذاره شده است. مقامات اداری این شورا باید بطور منظم گزارشات مربوط بسرپرستی خود را تسلیم شورای قیمومیت بنماید.

این شورا میتواند بتقاضای اشخاص یا سازمانهای‌مختلف هیأتهائیرا برای‌بررسی‌حقایق اوضاع بمناطق مورد نظرگسیل دارد.

عضویت دراین شورا مخصوص کشورهائی‌است که (۱) خود اداره‌کننده سرزمینهای تحت قیمومیت باشند (استرالیا، بلژیك. فرانسه، ایتالیا ، زلاند جدید، بریتانیا و ایـالات متحده) (۲) کشورهائیکه عضو دائمی شورای امنیت هستند اما در اداره امور سرزمینهای قیمومیت دخالتی ندارند (چین ـ روسیه شوروی) (۳) تعدادی ازنمایندگان کشورهای مختلف برای‌ایجاد تعادل‌بین کشورهائیکه اداره‌کننده سرزمینهای زیرقیمومیت هستند وکشورهائیکه دخالتی دراین امرندارند (برمه ، پاراگونه، مصر تا سال ۱۹۶۲ وبولیویا وهندوستان تا سال ۱۹۶۳) مجمع

عمومی اعضاء اخیررا بمدت سه سال انتخاب میکند. در حال حاضر رئیس این شورا ایتالیائی است .

دادگاه بین‌المللی

دادگاه بین‌المللی که مقرآن در لاهه پایتخت کشور هلند است رکن اصلی قضائی ملل متحد بشمار میرود وکلیه کشورهائیکه اساسنامه این دیوان قضائی را پذیرفته‌اند میتوانند هر موضوعی راکه بخواهند به آن ارجاع نمایند. سایر کشورها باید تحت شرایط معینی دعاوی‌خود را در این دادگاه مطرح نمایند. خود شورای امنیت نیز میتواند یك اختلاف حقوقی را باین دادگاه اوجاع نماید.

بعداز صدور حکم درصورت لزوم یکی ازطرفین دعوا میتواند ازشورای امنیت بخواهد که اقدامات ضروری را جهت اجرای حکم دادگاه بعمل آورد .

دادگاه بین‌المللی از پانزده قاضی تشکیل یافته که عضو دیوان لاهه هستند و از طرف شورای امنیت ومجمع عمومی با رأی جداگانه انتخاب میشوند . مدت خدمت قضات دادگاه بین‌المللی نه سال است و ممکن است مجدداً انتخاب شرند قضات مزبور در مدت تصدی خود نمیتوانند شغل‌دیگری داشته باشند.

در حال حاضر قضات دادگاه بین‌المللی از میان نمایندگان این کشورها انتخاب شده اند .

مصر، چین، استرالیا، یونان، لهستان، فرانسه، مکزیك، پاناما، آرژانتین، بریتانیا، اورگوئه، ایالات متحده، نروژ، پاکستان واتحاد جیاهیرشوروی.

دبیرکل

دریکم فوریه ۱۹۴۶ تریگولی اهل نروژ بمدت پنج سال بسمت دبیرکل سازمان ملل انتخاب شد و ازاول‌نوامبر ۱۹۵۰ مقام‌اوبرای‌سه سال دیگر تمدیدگردید. نامبرده دردهم‌نوامبر ۱۹۵۲ ازمقام خود استعفاکرد ودرده آوریل ۱۹۵۳ داگهامرشولد اهل سوئد بجای اوانتخاب گردید. در۲۶ سپتامبر سان ۱۹۵۸ هامرشولد مجددا بمدت پنج سال بعنوان دبیرکل سازمان ملل انتخاب شد .

داگهامرشولدکه‌درزمان تصدی خودخدمات برجسته‌ای‌به استقرار صلح وامنیت‌دربسیاری از نقاط جهان انجام داد در۱۷ سپتامبر ۱۹۶۱ هنگام انجام وظیفه هواپیمایش در جنگلهای رودزیای شمالی سقوط‌کرد واین حادثه موجب مرگ دومین دبیرکل سازمان ملل متحدگردید . پس‌از حادثه مرگ هامرشولد اوتانت ازاهالی برمه ازطرف‌مجمع عمومی بسمت قائم‌مقام‌دبیرکل انتخاب شد .

وظایف دبیرخانه و دبیرکل

دبیرکل سازمان‌ملل‌وکارمندانش‌نبایدازهیچ مقامی درخارج سازمان ملل دستور بگیرند. اعضاء سازمان ملل متحد توافق کرده‌اندکه هیچگونه نفوذی روی این افراد نداشته باشند .

دبیرخانه سازمان ملل به نه اداره وسه دائره تقسیم میشود که هریك وظایف و رئیس

جداگانه‌ای دارند اما همگی دربرابر دبیرکل مسئولیت کامل دارند.

سایر سازمانهای وابسته به سازمان ملل‌متحد

سازمان پیمان آتلانتیك شمالی ـ این‌سازمان‌که به «ناتو» معروف است، هدف آن‌دفاع دستجمعی دربرابر تجاوز میباشد. درسال ۱۹۴۹ تشکیل گردید. مقراین سازمان درپاریس است اعضاء این پیمان عبارتند از:

آمریکا	لوگزامبرگ	دانمارك
انگلستان	بلژیك	نوروژ
فرانسه	یونان	پرتقال
ایتالیا	آلمان غربی	ایسلند
ترکیه	کانادا	هلند

پیمان ورشو

این‌پیمان درسال ۱۹۵۵ بعنوان یك پیمان دفاعی برای مدت ۲ سال بوجود آمد مقراین سازمان درمسکو است اعضاء آل عبارتند از:

شوروی، چکوسلواکی، لهستان، آلمان شرقی، آلبانی، مجارستان، رومانی، بلغارستان.

سازمان پیمان جنوب شرقی آسیا

این سازمان‌که معروف است به «سیتو» درسال ۱۹۵۴ بمنظور دفاع از کشورهای این منطقه بوجرد آمد. مقر آن دربانکوك واعضاء آن عبارتند از:

آمریکا، انگلستان، فرانسه، پاکستان، استرالیا، زلندنو. فیلی‌پین، تایلند.

سازمان پیمان مرکزی خاورمیانه

این سازمان‌که «سنتو» نامیده می‌شوددرسال ۱۹۵۹ ودرحقیقت‌پس‌ازبرهم‌خوردگی‌پیمان بغدادکه‌در ۱۹۵۵ تشکیل‌شده بودبوجودآمد. مقراین‌سازمان شهرآنکارا‌ست واعضاء آن‌عبارتنداز:

ایران، انگلستان، ترکیه، پاکستان، آمریکا با این سازمان همکاری نزدیك‌دارد.

سازمان کشورهای آمریکائی

این‌سازمان درسال ۱۹۴۸ بوجود آمد. مقرآن واشنگتن و اعضاء آن عبارتند از کلیهٔ کشورهای آمریکای مرکزی وجنوبی بانضمام آمریکا.

بازار مشترك

این‌سازمان درسال ۱۹۵۸ بدنبال معاهده سال ۱۹۵۷ که در شهر روم امضاء شد بوجود

آمد. هدف آن‌بهبود بیشتراوضاع‌اقتصادی کشورهای عضو ووضع‌مقررات مخصوص گمرکی‌است. اعضاء این بازار عبارتند ازفرانسه، آلمان غربی، بلژیك ، ایتالیا ، لوگزامبورگ ، هلند ، کشورهای یونان وترکیه با این جامعه همکاری دارند. انگلستان‌نیزتحت‌شرائطی بابازار مشترك اروپا بستگی دارد .

اتحادیه عرب

اعضاء این اتحادیه که بمنظور بهبود روابط بین کشورهای عربی بوجود آمده است عبارتند از .

جمهوری متحد عرب (مصر)، سوریه ، عراق ، عربستان سعودی، کویت، مراکش، تونس، لبنان ، اردن ، یمن ، سودان ، الجزایر .

قسمتی از :

اعلامیهٔ‌حقوق بشر

از آنجاکه شناسائی حیثیت ذاتی کلیه اعضای خانواده بشری وحقون یکسان وانتقال ناپذیرآنان اساس آزادی وعدالت وصلح را در جهان تشکیل میدهد.

ازآنجاکه عدم شناسائی وتحقیرحقوق بشرمنتهی باعمال وحشیانه‌ای‌گردیده است‌که روح بشریت را بعصیان واداشته وظهور دنیائی‌که درآن افراد بشر دربیان عقیده آزاد وازترس‌وفقر فارغ باشند بعنوان بالاترین آمال بشراعلام شده است.

ازآنجاکه اساساً حقوق انسانی‌را باید با اجرای‌قانون حمایت‌کرد تا بشر بعنوان آخرین علاج بقیام برضد ظلم وفشار اجبار پیدا نکند.

ازآنجاکه اساساًلازم است توسعه روابط دوستانه بین‌الملل را مورد تشویق قرار داد.

ازآنجا که مردم ملل متحد ایمان خودرا بحقوق اساسی بشر ومقام وارزش فرد انسانی وتساوی‌حقوق‌مردوزن‌مجدداً درمنشوراعلام کرده‌اند وتصمیم راسخ‌گرفته‌اندکه به‌پیشرفت‌اجتماعی کمك‌کنند ودرمحیطی آزادتر وضع زندگی‌بهتری بوجود آورند.

ازآنجاکه دول عضومتعهد شده‌اندکه احترام‌جهانی ورعایت واقعی‌حقوق بشر وآزادیهای اساسی‌را با همکاری سازمان ملل متحد تامین‌کنند .

ازآنجاکه حسن تفاهم مشترکی نسبت باین حقوق وآزادیها برای اجرای کامل این تعهد کمال اهمیت را دارد .

مجمع عمومی این‌اعلامیه جهانی حقوق‌بشررا آرمان مشترکی برای تمام مردم وکلیه‌ملل اعلام میکند تا جمیع افراد وهمه ارکان اجتماع این اعلامیه را دائماً درمد نظر داشته باشند و مجاهدت‌کنندکه بوسیله تعلیم وتربیت احترام‌این حقوق وآزادیها توسعه‌یابد وبا تدابیرتدریجی ملی وبین‌المللی ، شناسائی واجرای واقعی وحیاتی آنها ، چه درمیان خود ملل عضو وچه در بین مردم کشورهائیکه درقلمرو آنها می‌باشند تامین‌گردد .

ماده اول ـ تمام افراد بشر آزاد بدنیا میآیند و ازلحاظ حیثیت وحقوق باهم برابرند همه دارای عقل و وجدان میباشند وباید نسبت بیکدیگر باروح برادری رفتار کنند .

ماده دوم ـ هرکس می‌تواند بدون هیچگونه تمایز ، مخصوصاً ازحیث نژاد ، رنگ ، جنس ، زبان ، مذهب ، عقیده سیاسی یاهرعقیده دیگر وهمچنین ملیت ، وضع‌اجتماعی، ثروت، ولادت یا هرموقعیت دیگر ازتمام حقوق و کلیه آزادی‌هائیکه در اعلامیه حاضر ذکر شده است بهره‌مندگردد .

۲)ـ بعلاوه هیچ تبعیضی بعمل نخواهد آمدکه مبتنی بروضع سیاسی، اداری وقضائی یا بین‌المللی‌کشور یا سرزمینی باشدکه شخص به آن تعلق دارد ـ خواه این کشور مستقل ـ تحت قیومیت ـ یا غیرخودمختاربوده یا حاکمیت آن بشکلی محدود شده باشد .

ماده سوم ـ هرکس حق زندگی، آزادی وامنیت شخصی دارد .

ماده چهارم ـ احدی را نمیتوان دربردگی وبندگی نگاهداشت و داد وستد بردگان بهر شکل‌که باشد ممنوع است .

ماده پنجم ـ احدی را نمیتوان تحت شکنجه یا مجازات یا رفتاری قراردادکه‌ظالمانه و یا برخلاف انسانیت وشئون بشری یا موهن باشد .

ماده ششم ـ هرکس حق داردکه شخصیت حقوقی او درهمه‌جا بعنوان یك انسان درمقابل قانون شناخته شود .

ماده هفتم ـ همه دربرابرقانون مساوی‌هستند وحق‌دارند بدون تبعیض وبالسویه‌ازحمایت قانون برخوردارشوند. همه حق دارند درمقابل هرتبعیضی که ناقض اعلامیه حاضر باشد و علیه هرتحریکی‌که برای چنین تبعیضی‌بعمل آید بطورتساوی ازحمایت قانون بهره‌مند شوند .

ماده هشتم ـ دربرابر اعمالیکه‌حقوق‌اساسی‌فردرا مورد تجاوزقراربدهد وآن‌حقوق بوسیله قاقون اساسی یاقانون دیگری برای اوشناخته‌شده باشد ـ هرکس حق رجوع موثر به محاکم‌ملی صالحه دارد .

ماده نهم ـ احدی نمی‌تواند خودسرانه توقیف، حبس یا تبعید بشود .

ماده دهم ـ هرکس بامساوات‌کامل حق‌داردکه دعوایش بوسیله دادگاه مستقل‌وبی‌طرف، منصفانه وعلناً رسیدگی بشود وچنین دادگاهی درباره حقوق والزامات اویا هراتهام جزائی‌که باوتوجه پیداکرده باشد اتخاذ تصمیم بنماید .

ماده یازدهم ـ ۱) هرکس به بزه‌کاری متهم شده باشد بی‌گناه محسوب خواهدشد تا وقتی که درجریان یك دعوی‌عمومی‌که درآن‌کلیه تضمین‌های لازم برای دفاع‌اوتامین شده باشدتقصیر او قانوناً محرزگردد .

۲) هیچکس برای‌انجام یا عدم انجام عملی‌که درموقع ارتکاب آن عمل بموجب‌حقوق‌ملی یا بین‌المللی جرم شناخته نمیشده است محکوم نخواهدشد. بهمین‌طریق هیچ مجازاتی شدیدتر از آنچه‌که درموقع ارتکاب جرم بدان‌تعلق میگرفت درباره احدی اعمال نخواهد شد .

ماده دوازدهم ـ احدی درزندگی خصوصی امورخانوادگی، اقامتگاه یا مکاتبات خود،

نباید مورد مداخله‌های خودسرانه واقع شود ونه شرافت واسم و رسمش مورد حمله قرارگیرد . هرکس حق داردکه درمقابل اینگونه مداخلات وحملات مورد حمایت قانون قرارگیرد .

ماده سیزدهم - ۱) هرکس حق داردکه درداخل هرکشوری آزادانه عبور و مرورکند و محل اقامت خودرا انتخاب نماید .

۲) هرکس حق دارد هرکشوری و از جمله کشور خودرا ترک کند یا به کشور خود بازگردد .

ماده چهاردهم - ۱) هرکس حق دارد دربرابر تعقیب وشکنجه و آزار پناهگاهی جستجو کند و درکشورهای دیگر پناه اختیارکند .

۲) درموردی‌که تعقیب واقعاً مبتنی بجرم عمومی و غیرسیاسی یا رفتارهای مخالف بـا اصول ومقاصد ملل متحد باشد نمیتوان از این حق استفاده نمود .

ماده پانزدهم - ۱) هرکس حق داردکه دارای تابعیت باشد .

۲) احدی را نمیتوان خودسرانه ازتابعیت خود یا ازحق تغییر تابعیت محروم‌کرد.

ماده شانزدهم - ۱) هرزن ومرد بالغی حق دارد بدون هیچگونه محدودیت از نظر نژاد ملیت تابعیت یا مذهب با همدیگر زناشوئی‌کنند وتشکیل خانواده دهند درتمام‌مدت زناشوئی و هنگام انحلال آن زن وشوهر درکلیه امور مربوط به‌ازدواج دارای حق مساوی می‌باشند .

۲) ازدواج باید با رضایت‌کامل وآزادانهٔ زن ومرد واقع شود .

۳) خانواده رکن طبیعی و اساسی اجتماع است و حق دارد از حمایت جامعه و دولت بهره‌منه شود .

ماده هفدهم - ۱) هرشخص منفرداً یا بطوراجتماع حق مالکیت دارد .

۲) احدی را نمیتوان خودسرانه ازحق مالکیت محروم نمود.

ماده هیجدهم - هرکس حق داردکه ازآزادی فکر وجدان ومذهب بهره‌مند شود . این حق متضمن آزادی تغییر مذهب یا عقیده وهمچنین متضمن آزادی اظهارعقیده وایمان می‌باشد ونیز شامل تعلیمات مذهبی‌واجرای‌مراسم دینی‌است . هرکس میتواند از این حقوق منفرداً یا مجتمعاً بطورخصوصی یا بطورعمومی برخوردار باشد .

ماده نوزدهم - هرکس حق آزادی عقیده وبیان‌دارد وحق‌مزبور شامل آن‌است که‌ازداشتن عقاید خود بیم واضطرابی نداشته باشد ودرکسب‌اطلاعات وافکار ودراخذ وانتشارآن‌بتمام وسائل ممکن وبدون ملاحظات مرزی آزاد باشد .

ماده بیستم - ۱) هرکس حق دارد آزادانه مجامع وجمعیتهای مسالمت‌آمیز تشکیل‌دهد.

۲) هیچکس را نمیتوان مجبور بشرکت دراجتماعی‌کرد .

ماده بیست ویکم- ۱) هرکس حق داردکه‌دراداره اموعمومی‌کشور خود خواه مستقیماً وخواه به وساطت نمایندگانیکه آزادانه انتخاب شده باشند شرکت جوید .

۲) هرکس حق دارد با تساوی شرایط به مشاغل عمومی‌کشور خود نایل آمد.

۳) اساس‌ومنشاء قدرت حکومت ، اراده مردم است . این اراده باید بوسیله‌انتخاباتی ابرازگرددکه از روی صداقت وبطور ادواری صورت پذیرد. انتخابات باید عمومی و بارعایت

مساوات باشد وبا رأی مخفی یا طریقه‌ای نظیرآن انجام‌گیردکه آزادی رأی را تامین‌نماید.

ماده بیست و دوم ـ هرکس بعنوان عضواجتماع حق امنیت اجتماعی دارد و مجاز است بوسیله مساعی ملی وهمکاری بین‌المللی حقوق اقتصادی واجتماعی وفرهنگی خودراکه لازمه مقام ونمو آزادانه شخصیت او است با رعایت تشکیلات ومنابع‌هرکشور بدست آورد.

ماده بیست وسوم ـ ۱) هرکس حق داردکار بکندکار خودرا آزادانه انتخاب نماید. شرایط‌منصفانه و رضایت‌بخشی‌برای کار خواستارباشدو درمقابل بیکاری مورد حمایت‌قرارگیرد.

۲) همه حق دارندکه بدون هیچ‌تبعیضی درمقابل‌کار مساوی اجرت مساوی‌دریافت دارند.

۳) هرکس که‌کارمی‌کند به مزد منصفانه و رضایت‌بخشی ذیحق می‌شود که زندگی او و خانواده‌اش‌راموافق شئون انسانی تامین‌کند وآنرا درصورت لزوم با هرنوع وسائل‌دیگرحمایت اجتماعی تکمیل نماید.

۴ ـ هرکس حق دارد برای حفظ منافع خود اتحادیه تشکیل داده و دراتحادیه‌ها شرکت نماید ـ

ماده بیست وچهارم ـ هرکس‌حق استراحت وفراغت و بفریح دارد و حق مذکور متضمن این است‌که ساعات کار شخص عادلانه باشد و در فواصل معین از مرخصی با استفاده حقوق برخوردارگردد.

ماده بیست وپنجم ـ ۱) هرکس‌حق داردسطح زندگیش به میزانی باشدکه معاش‌وبهداشت و رفاه خودوخانواده‌اش‌را تامین‌کند. این‌حق متضمن تامین خوراك وپوشاك ومسکن‌ومراقبتهای طبی وخدمات لازم اجتماعی بوده و داشتن تامین در دوره بیکاری وبیماری وناتوانی‌وبیوگی وپیری وعدم معشیت بعللی خارج ازاختیار شخص را نیزشامل می‌گردد.

۲) مادران وکودکان حق دارند ازکمك ومراقبت مخصوص بهره‌مند شوند. کودکان اعم ازاینکه درنتیجهٔ ازدواج رسمی ویاغیرآن صورت‌بدنیا آمده باشند حق دارند یکسان ازحمایت اجتماعی برخوردار شوند.

ماده بیست ششم‌ـ ۱) هرکس حق دارد ازکسب دانش‌برخوردارگردد. آموزش‌وپرورش باید لااقل تا حدود مراحل اساسی وابتدائی‌رایگان دردسترس همه قرارگیرد. تعلیمات‌ابتدائی باید اجباری باشد، تعلیمات فنی وحرفه‌ای‌باید دردسترس همه قرار داشته باشد وتعلیمات‌عالیه نیز باید متساویاً برحسب لیاقت دردسترس عموم قرارگیرد.

۲) آموزش وپرورش باید بطریقی هدایت‌شودکه شخصیت انسانی را بحداکمل رشد آن برساند واحترام حقوق وآزادی‌های اساسی بشررا تقویت‌کند. آموزش وپرورش باید حس تفاهم وشکیبائی و دوستی‌رابدین‌کلیهٔ ملت‌ها ونژادها وفرقه‌های مختلف مذهبی تقویت نموده ووسائل پیشرفت فعالیت‌های سازمان ملل را درراه حفظ صلح فراهم‌سازد.

۳) پدر ومادر درانتخاب نوع آموزش وپرورش فرزندان خود حق اولویت دارند.

ماده بیست هفتم ـ ۱) هرکس حق‌دارد آزادانه درزندگی فرهنگی جامعه شرکت جسته‌از هنرها بهره‌مندگردیده ودرپیشرفت‌های علمی سهیم باشد و ازنتایج سودمند آن‌برخوردارشود.

۲) هرکس حق دارد منافع مادی ومعنوی ناشی ازتالیفات علمی وادبی وآثارهنری‌اش مورد حمایت قرارگرفته ومحفوظ بماند .

منشور ملل متحد

ما مردم ملل‌متحد با تصمیم

بمحفوظداشتن نسلهای آینده ازبلای جنگ که دوبار درمدت یک‌عمر افراد بشر را دچار مصائب غیرقابل بیان نموده .

وباعلام‌به‌ایمان خود بحقوق اساسی بشر و بحیثیت و ارزش شخصیت انسانی و بتساوی حقوق بین مرد و زن وهمچنین بین ملت‌ها اعم ازکوچك وبزرگ .

وبایجاد موجبات لازم‌برای‌حفظ عدالت‌واحترام تعهدات ناشی ازعهود وسایرمنابع‌حقوق بین‌المللی وپیشرفت ترقی‌اجتماعی‌وبرقرارساختن اوضاع زندگانی بهتری باآزادی بیشتر.

وبرای نیل باین مقاصد .

باعمال‌گذشت، و زندگانی درحال صلح با یکدیگر با یك‌روش حسن‌جوار.

وبمتحدساختن قوای خودبرای نگاهداری صلح و امنیت بین‌المللی .

وبقبول اصول برقرارساختن طرقی‌که بکارنبردن نیروی‌سلاح‌را جزدرراه منافع عمومی تضمین نماید .

وبتوسل بسازمان‌های بین‌المللی برای پیشرفت ترقی اقتصادی واجتماعی‌تمام ملل.

عزم نمودیم‌که برای تحقق این مقاصد تشریك‌مساعی نمائیم .

ونتیجه دولت‌های متبوع ما بوسیله نمایندگان خودکه درشهرسانفرانسیسکو گردآمده‌و دارای اختیارات تام بودند که صحت آنها تشخیص داده شد، این منشورملل‌متحد را اختیار و بموجب این‌مقررات یك سازمان بین‌المللی‌راکه موسوم بملل‌متحد خواهد بود برقرار می‌سازند.

فصل اول - مرام واصول

ماده ۱ - مرام ملل متحد بقرار ذیل است :

۱ - نگاهداری صلح وامنیت بین‌المللی برای این‌منظور :

اتخاذ اقدامات جمعی مؤثر برای جلوگیری از تهدیدات برعلیه صلح ، و برکنارکردن آنها ، وازبین‌بردن هراقدام تهاجمی یا هراختلال صلح بنحو دیگر، وعملی‌کردن تنظیم‌وتصفیه مسالمت‌آمیز اختلافات ویا وضعیت‌هائی‌که جنبه بین‌المللی‌دارند وممکن است‌صلح‌را برهم‌زنند برطبق اصول وعدالت وحقوق بین‌المللی .

۲ - توسعه روابط دوستانه درمیان‌ملل‌که‌براحترام واصل‌تساوی‌حقوق‌ملتها وحق‌آنان‌در تعیین آزادانهٔ سرنوشت خودمبتنی‌بوده وبعمل‌آوردن هراقدام دیگری‌که برای تحکیم‌صلح جهان مناسب باشد .

۳ - عملی‌ساختن‌همکاری بین‌المللی باحل مسائل بین‌المللی‌که جنبه‌اقتصادی یااجتماعی

یافرهنگی ویا انسان‌دوستی دارند وباتوسعه وتشویق احترام حقوق انسانی و آزادی هائی که برای عموم اساسی میباشند بدون تمایز بین‌نژاد وجنس وزبان یامذهب .

۴ـ بودن یك مرکز که درآنجا مجاهدتهای ملل‌برای منظورهای مختلف‌یکنواخت گردد.

ماده ۲ ـ سازمان ملل‌متحد واعضای‌آن باید درتعقیب مرامهای مذکور درماده اول طبق اصول ذیل عمل نمایند :

۱ـ اعضای سازمان، برای اینکه استفاده ازحقوق ومزایای ناشی ازسمت عضویت نسبت به‌همهٔ‌آنها تضمین‌گردد ، باید تعهداتی‌راکه بموجب این‌منشور بعهده‌گرفته‌اند از روی حسن نیت انجام دهند .

۳ـ اعضاء سازمان اختلافات خودرا بوسائل‌مسالمت‌آمیز تصفیه می‌کتد بنحوی‌که صلح وامنیت بین‌المللی وهمچنین عدالت بمخاطره نیفتد .

۴ـ اعضاء سازمان درروابط بین‌المللی خود ازتوسل به‌تهدید واستعمال قوه خواه برضد تمامیت ارضی ویااستقلال‌سیاسی هرمملکت وخواه بهرنحودیگری‌که بامرامهای ملل متحدمتباین باشد خودداری می‌نمایند.

۵ـ اعضاء سازمان در هر اقدامی‌که سازمان برطبق مقررارت این منشور بعمل می‌آورد بسازمان مساعدت تام خواهند نمود واز معاضدت بهرکشوری‌که سازمان برعلیه آن یك اقدام احتیاطی ویاقهری می‌نمایند خودداری خواهندکرد .

٦ـ سازمان طوری اقدام خواهدکردکه‌کشورهای غیرعضو ملل متحد عملیات خود را تا حدودی‌که برای حفظ صلح وامنیت بین‌المللی لازمست باین اصول‌منطبق‌نمایند .

۷ـ هیچیك ازمقررات این منشور ملل‌متحد را مجازنمیدارد در کارهائیکه اساساً مزبوط بصلاحیت ملی یك‌مملکت است مداخله‌کند واعضای سازمان‌راهم مجبور نمی‌نماید که کارهای از این قبیل‌را طبق طریقه‌ای‌که دراین منشورمقرر است تصفیه‌کنند معذالك‌این‌اصل باجرای‌اقدامات قهری‌که درفصل هفتم بیش‌بینی شده‌است لطمه وارد نخواهدآورد .

فصل دوم اعضاء

ماده ۳ـ کشورهائیکه در کنفرانس ملل‌متحد برای سازمان بین‌المللی درسانفرانسیسکو شرکت داشته ویاقبلا بیانیه سازمان ملل‌متخد مورخ اول ژانویه ۱۹۴۲ را امضاء کرده و این منشوررا هم امضاء وبرطبق‌ماده ۱۱۰ آنرا تصویب می‌نمایند اعضاءاصلی‌ملل‌متحد خواهندبود.

ماده ۴ـ کشورهای صلح جوی دیگر که تعهدات این منشور را قبول نمایند و بتشخیص سازمان استعداد اجرای‌آنرا داشته وحاضر باجرای آن می‌باشند می‌توانند عضوملل‌گردند .

۲ـ پذیرفته شدن هرمملکتی‌که دارای این شرایط‌باشد بعضویت ملل‌متحد منوط بتصمیمی است‌که مجمع عمومی بنابتوصیه شورای امنیت اتخاذمینماید .

ماده ۵ـ هرعضوسازمان‌که شورای امنیت برضد اویك‌اقدام احتیاطی ویاقهری‌نموده‌باشد ممکن‌است بوسیله مجمع عمومی بنا بتوصیه شورای امنیت ازاستفاده حقوق ومزایای مربوط

بسمت عضویت معلق گردد.

استفاده از این حقوق ومزایا ممکن‌است بوسیله شورای امنیت مجدداً برقرار شود .

ماده ۶ـ هرگاه یکی‌ازاعضاء سازمان درتخطی‌ازاصول مندرج دراین منشور اصرارورزد مجمع عمومی میتواند بنابتوصیه شورای امنیت اورا ازسازمان اخراج کند .

فصل سوم ـ ارکان

ماده ۷ـ ارکان اصلی سازمان ملل‌متحد تشکیل میشود از:

یك مجمع‌عمومی ـ یك شورای امنیت ـ یك شورای اقتصادی واجتماعی ـ یـك شورای قیمومیت ، یك دیوان دادگستری بین‌المللی ویك دبیرخانه .

۲ـ ارکان‌فرعی‌نیز که وجودآنها ضروری تشخیص داده‌شود ممکن‌است برطبق این منشور تشکیل گردند .

ماده ۸ـ برای اینکه مردان وزنان‌بتوانند بتساوی مشاغل ارکان اصلی یافرعی سازمان را عهده‌دار شوند هیچگونه تضیقی ازطرف سازمان بعمل نخواهدآمد .

فصل چهام ـ مجمع عمومی

ترکیب

ماده ۹ـ ۱ مجمع عمومی مرکب‌است ازتمام اعضاء ملل‌متحد .

۲ـ هرعضو منتهی پنج‌نماینده درمجمع عمومی‌خواهد داشت .

مشاغل واختیارات

ماده ۱۰ـ مجمع‌عمومی می‌تواند دربحث تمام مسائل واموری‌که درحدود این‌منشوربوده یا به‌اختیارات ومشاغل یکی‌از ارکانی‌که دراین منشور پیش‌بینی شده‌اند مربوط باشد واردشود با رعایت قید ماده ۱۲ درموارد این‌مسائل وامور به‌اعضاء سازمان ملل‌متحد یابشورای امنیت یا باعضاء سازمان وبشورای امنیت توصیه‌هائی‌بنماید.

ماده ۱۱ـ ۱ـ مجمع‌عمومی‌میتواند اصول‌عمومی‌همکاری برای‌حفظ‌صلح‌وامنیت‌بین‌المللی راکه اصول مربوط بخلع سلاح وتنظیم تسلیحات نیز مشمول‌آنست تحت مطالعه درآورده ودر مورد این اصول خواه باعضاء سازمان وشورای امنیت وخواه باعضاء سازمان و شورای امنیت توصیه‌هائی بنماید .

۳ـ مجمع عمومی میتواند درمورد کلیه مسائل مربوط بحفظ صلح و امنیت بین‌المللی که ازطرف یکی‌ازملل‌متحد یاشورای امنیت ویاطبق مقررات فقره دوم ماده ۳۵ ازطرف کشوری که عضو سازمان نمی‌باشد باو رجوع گردیده مباحثه نماید وبارعایت قید ماده ۱۲ ونسبت‌بتمام اینگونه مسائل به‌کشور یاکشورهای ذینفع ویا شورای امنیت و یا بکشورها و شورای امنیت توصیه‌هائی بنماید هرمسئله ازآن‌قبیل که مستلزم یك‌عمل مؤثرمیباشد قبل‌از مباحثه و یا پس‌از آن ازطرف مجمع عمومی بشورای امنیت رجوع خواهدشد .

۳ - مجمع عمومی میتواند نسبت بوضعیاتی که بنظر میآید صلح وامنیت بین‌المللی را بمخاطره اندازد توجه شورای امنیت را جلب کند .

۴ - اختیارات مجمع عمومی که دراین ماده ذکر شده دایر وسعت ماده ۱۰ را محدود نمینماید .

ماده ۱۲ - ۱ - مادام‌که شورای امنیت عملیاتی‌راکه این منشور باو محول‌کرده درمورد اختلاف یا وضعیتی انجام میدهد مجمع عمومی نباید نسبت بآن اختلاف یا وضعیت هیچگونه توصیه‌ای بنماید مگراینکه خود شورای امنیت آنرا تقاضا کند .

۲ - در موقع دوره اجلاسیه رئیس کل دبیرخانه باید با موافقت شورای امنیت کارهای مربوط بحفظ صلح وامنیت بین‌المللی راکه درشورای امنیت مطرح است باطلاع مجمع‌عمومی برساند وهمچنین باید بمحض اینکه شورای امنیت بحث درآن امور را ترك نمود مراتب را باطلاع مجمع عمومی ودرصورتی‌که مجمع عمومی منعقد نباشد باطلاع اعضاء سازمان برساند.

ماده ۱۳ - ۱ - مجمع عمومی بمنظورهای زیر موجبات مطالعاتی را فراهم وتوصیه‌هائی بعمل میآورد :

الف - توسعه همکاری بین‌المللی درمحیط اقتصادی وتشویق توسعه تدریجی حقوق بین - المللی وتدوین آن

ب - توسعه همکاری بین‌المللی در محیط اقتصادی - اجتماعی - فرهنگی - تربیتی و بهداشت عمومی‌وتسهیل استفاده ازحقوق بشریت وآزادی‌های اساسی برای‌عموم بدون تمایزنژادی وجنسی وزبانی ومذهبی

۲ - سایرمسئولیت‌ها وعملیات واختیارات مجمع عمومی درمورد مسائل مذکوردربندب فقره یك بالا درفصل نهم ودهم ذکرشده است .

ماده ۱۴ - مجمع عمومی میتواند با رعایت قید مذکور در ماده ۱۲ اقدامات مقتضی‌را برای تأمین تصفیه مسالمت‌آمیز هروضعیتی قطع نظرازمنشاء آن‌که بنظراو ممکن است مضررفاه عمومی باشد ویا روابط دوستانه بین‌المللی‌را تیره‌کند توصیه نماید وضعیت ناشی ازعدم‌رعایت مقررات این منشورکه درآنجا مقاصدواصول ملل متحد ذکرشده است ازجمله وضعیتهای مزبور محسوب میشود .

ماده ۱۵ - مجمع عمومی گزارشهای مخصوص شورای امنیت را دریافت داشته و تحت مطالعه درمیآورد این‌گزارشها مشتمل برخلاصه تصمیمات واقداماتی‌خواهد بودکه شورای‌امنیت آنها را برای حفظ صلح وامنیت بین‌المللی اتخاذکرده ویا بعمل آورده است .

۲ - مجمع عمومی گزارشهای سایر ارکان سازمان را نیز دریافت داشته وتحت مطالعه در می‌آورد .

ماده ۱۶ - مجمع عمومی درمورد اسلوب بین‌المللی قیمومت وظایفی را که طبق فصل ۱۲و۱۳ بعهده وی محول شده است ایفاء مینماید ضمناً قراردادهای قیمومت مربوط بمناطقی‌را که سوق‌الجیشی معین نشده‌اند تصویب میکند .

ماده ۱۷ - ۱ - مجمع عمومی بودجه سازمان را مطالعه وتصویب مینماید .

۲ - مخارج سازمان را اعضاء آن طبق تقسیم بندی که مجمع عمومی می‌نماید متحمل خواهند شد .

۳ - مجمع عمومی تمام قراردادهای مالی وبودجه را که با مؤسسات تخصصی منظوردر ماده۷۵ منعقد میشود مطالعه وتصویب مینماید وبودجه‌های اداری این‌موسسات را بمنظورتوصیه کردن بآنها مطالعه میکند .

رأی

ماده ۱۸ - هرعضو مجمع عمومی دارای یك رأی میباشد .

۲ - تصمیمات مجمع عمومی درمسائل‌مهم به اکثردوثلث اعضاء حاضر ورای‌دهنده اتخاذ میگردد. موارد ذیل ازمسائل مهم محسوب میشود

توصیه‌های‌مربوط بحفظ صلح وامنیت بین‌المللی-انتخاب اعضاء غیردائم‌شورای‌امنیت- انتخاب اعضای شورای اقتصادی واجتماعی - انتخاب اعضای شورای قیمومت طبق بندج ازفقره ۱ ماده ۸۶ - قبول اعضاء جدید سازمان تقلیل حقوق ومزایای اعضاء - اخراج اعضاء - مسائل مربوط بجریان اسلوب قیمومت و مسائل بودجه

۳ - تصمیمات راجع بمسائل دیگرکه تعیین اقسام مسائل جدیدی نیزکه باید اکثریت دوثلث آراء درآنها رعایت گردد از آنجمله است باکثریت اعضاء حاضر ورای دهنده اتخاذ خواهد شد .

ماده ۱۹ - اعضاء ملل متحدکه پرداخت سهمیهٔ آنها در مخارج سازمان بتأخیر افتاده است نمیتوانند درصورتیکه بدهی پس افتاده آنها معادل یا بیشتراز سهمیه دوسال تمام باشد شرکت در رأی کنند .

معذالك اگر مجمع عمومی تشخیص دهدکه این قصور دراثر موجبات خارج از ارادهٔآن عضو میباشد میتواند به آن عضو اجازه شرکت در رأی دهد .

آئین کار

ماده ۲۰ - مجمع عمومی یکدوره اجلاسیه منظم سالیانه اگر اوضاع ایجاب نماید دوره های اجلاسیه فوق‌العاده نیزخواهد داشت دوره‌های اجلاسیه فوق‌العاده را رئیس‌کل دبیرخانه بتقاضای شورای امنیت وبا تقاضای اکثریت اعضاء ملل متحد دعوت مینماید .

ماده ۲۱ - مجمع عمومی آئین نامه داخلی خود را تنظیم وبرای هردوره اجلاسیه رئیس خودرا معین مینماید .

ماده ۲۲ - مجمع عمومی‌میتواند ارکان فرعی راکه برای اجرای عملیات‌خود لازم‌میداند ایجاد کند.

فصل پنجم - شورای امنیت

ترکیب

ماده ۲۳ - ۱ - شورای امنیت مرکب از ۱۱ عضو سازمان خواهد بود جمهوری چین-

فرانسه ـ اتحاد جماهیرشوروی سوسیالیستی و کشورهای متحده بریتانیان‌کبیر وایرلند شمالی‌و کشورهای متحده آمریکا اعضاء دائم شورای امنیت می‌باشند ـ شش عضو دیگرسازمان را مجمع عمومی بعنوان عضو غیردائم انتخاب مینماید دراین انتخاب مجمع عمومی باید در درجه اول شرکت اعضای سازمانرا درحفظ صلح وامنیت بین‌المللی ودر سایر مرامهای سازمان مخصوصاً منظور داشته وهمچنین تقسیم عادلانه جغرافیائی را نیز رعایت کند .

۲ ـ اعضای غیردائم شورای امنیت برای یك دوره دوساله انتخاب می‌گردند. معهذا در موقع‌اولین انتخاب اعضاء غیردائم سه عضوفقط برای هرسال انتخاب می‌شوند اعضائی که‌خارج می‌گردند فوراً قابل تجدید انتخاب نخواهند بود .

۳ ـ هرعضو شورای امنیت یك نماینده درآن شورا خواهد داشت .

مشاغل واختیارات

ماده ۲۴ ـ ۱ ـ برای تأمین عملیات سریع ومؤثر سازمان اعضای آن مسئولیت اصلی نگاهداری صلح وامنیت بین‌المللی را بعهده شورای امنیت گذاشته واعتراف مینمایدکه‌درحین انجام وظایفی‌که این مسئولیت بعهده شورای میگذارد شورا بنام آنها اقدام می کند .

۲ ـ شورای امنیت درانجام این وظایف برطبق مقاصد واصول ملل متحد اقدام خواهد نمود ـ اختیارات مخصوصی‌که برای امکان انجام وظایف مذکوربه شورای امنیت داده شده در فصل ششم وهفتم وهشتم ودوازدهم معین است .

۳ ـ شورای امنیت گزارشهای سالیانه وعندالاقتضاگزارشهای مخصوصی بمجمع عمومی تقدیم میداردکه مجمع عمومی آنها را تحت مطالعه درآورد .

ماده ۲۵ ـ اعضاء سازمان موافقت مینمایدکه تصمیمات شورای امنیت را برطبق این منشور اجرا کند .

ماده ۲۶ ـ برای اینکه برقراری وحفظ صلح وامنیت بین‌المللی بنحوی تسهیل شودکه ازذخایر انسانی واقتصادی‌کمترین مقداربمصرف تسلیحات برسد شورای امنیت مأموریت‌دارد که با کمك کمیته ستاد مذکور در ماده ۴۷ نقشه‌هائی بمنظور برقراری اسلوبی برای تنظیم تسلیحات تهیه‌کرده وباعضاء سازمان تقدیم نماید .

رأی

ماده ۲۷ ـ ۱ ـ هرعضو شورای امنیت دارای یکرأی میباشد .

۲ ـ تصمیمات شورای امنیت در مسائل مربوط بآئین‌کار بوسیلهٔ رأی مثبت هفت عضو اتخاذ میشود .

۳ ـ تصمیمات شورای امنیت درسایرمسائل بوسیلهٔ رأی مثبت هفت عضو که آراء تمام اعضاء دایم‌جزوآن باشد اتخاذ میگردد با این تعبیرکه درمورد تصمیماتی‌که بموجب مندرجات فصل ششم وفقره سوم ازماده ۵۲ اتخاذ میشود طرف دعوی ازدادن رأی خودداری خواهندکرد.

آئین کار

ماده ۲۸ ـ ۱ ـ شورای‌امنیت طوری تشکیل میبابدکه بتواند وظایف‌خودرا دائماً انجام

دهد وبدین منظور هر عضو شورای امنیت باید در هرموقع یك نماینده در مقر سازمان داشته باشد .

۲ - شورای امنیت جلسات مرتبی خواهد داشت وهرعضوآن میتواند درصورتیکه مایل باشد یکی از اعضاء دولت خود یا یك شخص دیگری راکه مخصوصاً برای این کار معین میشود بنمایندگی ازطرف خود معین کند .

۳ - شورای امنیت میتواند درخارج از مقرسازمان هم درهرنقطهٔ دیگری که برای تسهیل انجام مأموریت‌های خود مناسب‌ترمیداند تشکیل جلسات دهد .

ماده ۲۹ شورای امنیت میتواند ارکان فرعی هم که برای اجرای مأموریت‌های خود لازم میداند ایجادکند .

ماده ۳۰ - شورای امنیت آئین‌نامهٔ داخلی خودرا تدوین ودرآن طرزتعیین رئیس خود را نیز معین مینماید .

ماده ۳۱ - هرعضو سازمان که عضو شورای امنیت نمیباشد میتواند در مذاکره مسائل مطروحه درشورای امنیت هرموقعی که بنظرشورای مزبورآن مسائل با منافع آن عضوتماس خاص دارد بدون حق رأی شرکت نماید .

ماده ۳۲ - هرعضو ملل متحد که عضو شورای امنیت نمیباشد ویا هر دولتی که عضویت ملل متحد را ندارد اگرطرف اختلافی باشدکه مورد مطالعه شوراست دعوت میشودکه درمباحثات مربوط بآن اختلاف بدون داشتن حق رأی شرکت نماید شورای امنیت شرایطی را که برای شرکت یك دولت غیرعضو سازمان عادلانه میدادند معین خواهدکرد .

فصل ششم - تصفیه مسالمت آمیز اختلافات

ماده ۳۳ - ۱ - طرفین هراختلاف که دوام آن ممکن است باعث تهدید نگاهداری صلح و امنیت بین‌المللی گردد باید قبل‌از هرچیز حل‌آنرا ازمجرای مذاکرات - بازرسی - میانجیگیری آشتی‌داوری - تصفیه قضائی - مراجعه بمؤسسات یا قراردادهای محلی‌ویا بوسائل مسالمت‌آمیز دیگری بانتخاب خود جستجو نمایند .

۲ - شورای امنیت اگرمقتضی‌بداند طرفین‌را دعوت مینمایدکه اختلاف خودرابدینگونه وسائل تصفیه کنند .

ماده ۳۴ - شورای امنیت میتواند نسبت بهراختلاف یا هر وضعیتی که ممکن است بین ملتها باعث یك اختلاف گشته یا تولید اختلاف کند بازرسی نماید تا معین سازد که آیادوام این اختلاف یا این‌وضعیت بنظراوبرای حفظ‌صلح وامنیت بین‌المللی تهدیدآمیزمیباشد یا نه .

ماده ۳۵ - ۱ - هرعضو سازمان میتواند توجه شورای امنیت یا مجمع عمومی‌را نسبت بیك اختلاف یا وضعیتی که درماده ۳۴ ذکرشده است جلب کند .

۲ - دولتی که عضوسازمان نیست میتواند توجه شورای امنیت یا مجمع عمومی رانسبت بهراختلافی که درآن طرف میباشد جلب نماید مشروط براینکه قبلا بمنظور خاتمه این اختلاف تعهدات تصفیه مسالمت‌آمیزراکه دراین منشور پیش‌بینی شده است قبول کند.

اعمال مجمع عمومی مربوط باموریکه طبق این ماده توجهٔ اورا بآن معطوف ساخته‌اند تابع مقرارات ماده ۱۱و۱۲ میباشد .

ماده ۳۶ - ۱ - شورای امنیت میتواند در هرموقع ارجریان اختلافی که ازسنخ مذکور درماده۳۳ میباشد یا وضعیت شبیه‌آن طریق عمل‌یاطریق‌تصفیه راکه مناسب‌آن‌باشد توصیه‌نماید.

۲ - شورای امنیت باید طرز عملی را که قبلا طرفین برای حل اختلاف اتخاذ کرده‌اند طرف توجه قرار دهد .

۳ - شورای امنیت درحین اقدام بتوصیه‌هائی‌که دراین ماده پیش‌بینی‌شده است این‌نکته را نیز منظور نظر دارد که بطورکلی اختلافات قضائی را باید طرفیق طبق مقررات اساسنامه دیوان بین‌المللی دادگستری بدیون مزبور رجوع کند.

ماده ۳۷ - ۱- هرگاه طرفین یك اختلاف‌که از سنخ مذکور درماده ۳۳ میباشد نتوانند آنرا بوسایل مندرج درآن ماده حل نمایند باید آنرا بشورای امنیت رجوع کنند .

۲ - هرگاه شورای امنیت تشخیص دهد که دوام اختلاف ممکن است عملا حفظ صلح و امنیت بین‌المللی را تهدیدکند تصمیم میگیردکه آیا باید بمنظور اجرای ماده ۳۶ رفتارنماید یا هرطریق تصفیه را که مناسب موضوع میداند توصیه‌کند .

ماظه ۳۸ - هرگاه تمام اطراف اختلاف تقاضا نمایند شورای امنیت میتواند بمنظور تصفیه مسالمت‌آمیز اختلاف بآنها توصیه‌هائی بنماید بدون اینکه با این ترتیب بمقرات ماده ۳۳تا۳۷ لطمهٔ وارد آید.

فصل یازدهم

موسیقی و هنر و نقاشی

هنر موسیقی ، حتی مکاتب مدرن آن در امروز بیش‌از هر هنر دیگر مخلوق وآفریده احساسات بشر است چگونگی پیدایش موسیقی هنوزهم درپردهٔ ابهام باقی است . چند فرضیه فلسفی اساس تکوین موسیقی را تشکیل میدهد وگرنه آگاهی دقیق ومستندی برنخستین‌تحولات موسیقی دردست نیست .

اصوات، اوزان طبیعت،پرده‌ها، ریتم‌هاوآکوردهائیست که همیشه همراه داشته وبکومك گوش ، چگونگی این اصوات، رقت ، لطافت ، زمختی وگیرائی آنرا درك میکند . بنابراین قابلیت ایجاد ومتقابلا احساس موسیقی یك موهبت طبیعی است که همه دارند و نخستین اجداد مابهرصورت که بوده‌اند ازآن بهره داشته‌اند . بیشك قبل‌ازآنکه بشر زبان ملفوظی برای تکلم داشته باشد ازاصوات‌موزون وصداهای‌زیر وبم آمیخته با اشارات که درنفس خود نوعی‌موسیقی است ، برای ادای‌مقصود وتفهیم غرض استفاده میکرده است. بهرصورت وزن وصوت عوامل اصلی موسیقی‌بوده ولی‌قدمت یکی‌بردیگری مشخص نیست . اما بطورکلی کشف و پیدایش وزن را درموسیقی مقدم‌برپیدایش صوت‌می‌دانند. دراینحال بشر برای تفهیم مقصود باکمك‌حرکات انگشت ، سر وصورت ، دست وپا همراه با صوت عمل می‌کرده ایت ، این حرکات مقدمه هنر رقص نیز بوده‌که بعدها همراه با سازهای ضربی ریتمیك شده است .

بیشك اولین سازهای بشر نیز آلات ضربی بوده است ، ابتدا از زدن قطعات استخوان وقطعات سنگ به یکدیگرآغازشده وبتدریج بصورت طبل و دهل درآمده است . سازهای ضربی یا آلات ضربی باینطریق پیدا شده وبطرف تکامل رفت . اما درمورد سازهای زهی و خاصیت ارتجاعی آنهاگمان میرودکه به موازات پیشرفت آلات ضربی بشر از راه‌کشش‌بند وسائل‌دفاعی وشکار مثل‌کمان متوجه شدکه این بندها پس‌از رها شدن دچار حالتی ازنوسان میشود واصواتی

سیمهای پایه‌های سازهای زهی را ریخت و به اصوات موسیقی لطافت بخشید .

بموجب اساطیر مذهبی‌قوم یهود و روایاتیکه در تورات نقل شده دوتن از پادشاهان قوم یهود ، داود وسلیمان موسیقی‌دانان زبردستی بوده‌اند ، حتی هنوزهم دراساطیر بعضی‌ملل‌شرقی وافسانه‌هائیکه افوام‌ها نقل میشود صحبت ازحنجرهٔ داود و لحن خوش اوست . داود وسلیمان درحدود ده قرن قبل‌از میلاد مسیح زندگی‌داشته‌اند و با این دلائل قدمت موسیقی بقرنها قبل‌از آن کشیده میشود .

دریونان‌باستان هنگامیکه برای تحریك‌سربازان اشعار هومر را می‌خوانده‌اند خنیاگران نیز درگوشه‌ای باآن همراهی داشته برتاثیر حماسه‌ها درذهن و روح سربازان کمك میکرده‌اند سازی‌که بیشتر بهمراه اشعار هومر خوانده میشد نوعی چنگ (لیر) بود. برای آموختن چنگ سیم‌های آن به‌چهارقسمت تقسیم شده وهرقسمت با حروف الفبا مشخص میگشت‌که طرز نواختن مشخص باشد . ساختمان چنگ نیز ابتدا بصورت سه سیمی یا سه صدائی (تتراکورد) بوده‌که بعداً نوع‌کامل آن با دوازده سیم بوجود آمد .

تقسیمات صوت‌کم‌کم بصورت حروف الفبا مشخص گشت و درحدود سال ۹۳۰ میلادی بودکه تقسیمات صوت بانصف جزء به‌نام «نوما» معروف بود موسیقیدانان آن عصر «هاکبالد» طرح خطوط نت وتطبیق آن را با اصوات هفتگانه بوجود آورد.

منتهی درخطوط نت، خطوط رنگین وبطورافقی وموازی روی صفحه نقش میشد وهریك از این خطوط وعلامات ، نماینده صوت معینی بود، بعدها درقرن یازدهم خطوط مذکوربه‌چهار خط افقی خلاصه شد ولی‌کماکان‌اعداد وحروف الفباء نماینده اصوات بود . بالاخره در ۱۴۵۰ خطوط نت تکمیل شد ودرچهارخط موازی علایم دو، ر ، می ، فا ، سل ، لا ، سی راگذاردند، ابداع وابتکار این‌نوع نت را نیزنتیجه موسیقی‌کلیسائی میدانند وبطوریکه مورخان موسیقی مینویسند برای اولین بار «سن‌جان» اسقف اعظم معاصر آنرا ابداغ نمود .

نت‌نویسی ، هارمونی . کنترپورن نیز ازهمان زمان معمول و بتدریج بطرف تکامل‌رفت مسئله تقسیم‌بندی آوازها نیز منحصر به چهار نوع بود: باصطلاح ساده‌ترفقط چهارنوع صدا شناخته میشدکه طبق فرمول نامگذاری شده درآن اوقات بدینقرار بود : کوندوکتوس ـ مونت ـ روندل ـ روتا .

رویهمرفته بواسطه نفوذ مسیحیت و رونق‌کلیسا موسیقی‌کلیسائی جلوتر از سایرانواع موسیقی‌ها بود . شاید بطوریقین بتوان‌گفت‌که تنها دوره ازتاریخ موسیقی است‌که نفوذکلیسا دراین هنر بحد مشبع رسیده بود وپولیفونی درموسیقی ازتحولاتی است که در قرون چهاردهم وپانزدهم تحت تاثیر موسیقی‌کلیسائی بوجود آمد. درحقیقت درآن اوقات‌که کلیسا موسیقی را در یدانحصار خویش داشت سایر فرق و رشته‌های موسیقی گرچه چندان نصجی نداشت ولی رویهمرفته از تکامل‌وترقی باز نماند، چنانچه موسیقی عامیانه وفولکلوریك‌که متفرعات‌دیگری نیز ازقبیل اشعارعامیانه ومحلی همراه با موسیقی وآهنگ داشت کمابیش بوجود آمد درقرون

پیش از آن یعنی تقریباً درقرون دهم ویازدهم فقط اشعارقهرمانی وحماسی میان جماعات وعامه معمول‌بود، اما درقرن پانزدهم اشعار عامیانه‌جای خود را باشعار وآهنگ‌های حماسی وقهرمانی داد.

درمورد صداشناسی که شعبه‌ای ازموزه بریتانیاست که درنوع خود بی‌نظیر است معلوم میدارد درحاشیه ترقی‌وعظمت موسیقی کلیسائی آهنگهای‌عامیانه نیزرواج یافته است، بزرگترین ومهمترین دوره پولیفونی درقرن پانزدهم از زمانی آغاز شد که‌کلیسای سلطنتی در انگلستان پیریزی شد ومدارسی برای موسیقی درانگلستان وهلند تاسیس گشت تکنیک موسیقی تحولات مهمی یافت ومخصوصاً کنترپورن تقلیدی متروك گشت. هارمونی ابداع شد وبموسیقی‌راه‌یافت ومخصوصاً موسیقی دانان آلمانی که درموسیقی مذهبی تبحر داشتند ووابسته به‌کلیسای لوتری بودند سهم بسزائی دراین انقلاب هنری دارند. آوازهای دسته‌جمعی (کور) از این اوان بمیان آمد ومخصوصاً آوازها وموسیقی‌های فولکلوریك وعامیانه بعنوان مبانی الهام موسیقی دانان رفورماتیو را تحت تاثیر قرار دادند فکرایجاد ارکستراسیون درموسیقی واستفاده دسته جمعی ازآنها توسط فرسکوبالدی در ۱۶۴۴ به میان آمد پس‌ازاو جیووانی گابریلی در ۱۶۶۲ در زمینه «آنتی فونال» و «کنتراست» وترکیب ومحل یابی آلات مختلف موسیقی در ارکستر کار کرد وبرای هریك ازسازهای مناسب ومعینی را درنظرگرفت.

قبل‌ازاین تاریخ یعنی در حدود سالهای ۱۶۰۰ میلادی بودکه ترکیب آثار دراماتیك همراه با آواز خلق شد واوپرا بوجود آمد. این نوع از اوپراها که‌آنها را «اوراتوریو» می‌خوانند وجنبه کلاسیك ومذهبی داشت جزء اولین آثار اوپرائی جهان هستندکه مبانی این رشته ازهنررا تشکیل میدهند، بسیاری ازموسیقی‌دانان ایتالیائی در رشته اوراتوریو کارکردندولی معروفترین آنها مونته وردی بود و متعاقب پیشرفت موسیقی اولین سالن اوپرا درشهر ونیز و بسال ۱۶۳۸ بوجود آمد.

نت نویسی برای آهنگهای مختلف رونق یافت وتقسیم بندی تازه‌ای ازقبیل تریو، کوارنت، سوناتاو کنسرتو بوجودآمد. دراین‌زمینه برای اولین‌بارموسیقی‌دانانی‌نظیر کورنی و ویوالدی (۱۷۴۱ میلادی) باعث رونق تقسیم بندیهای تازه شدند. تریو، سونات وکنسرتوهای مختلفی برای ویولن بهمراهی پیانو نوشتند که بعدها شهرت بین‌المللی یافت. فن اپرا کم کم اروپارا درخودگرفت وبرای اولین‌بار هنررقص‌پیشترضمیمه اوپرا شد واین امرتوسط‌ورولولی وبسال ۱۶۸۷ اتفاق افتاد. درنیمه اول قرن هیجدهم قیافه هندل در عالم موسیقی درخشیدن آغازکرد.

(۱۷۵۸- ۱۶۸۵) او ژ. س. باخ (۱۷۵۰-۱۶۸۵) نیز به تصنیف آهنگهای مختلف پرداخت.

آثارکلاسیك ومذهبی هندل شهرت بین‌المللی داشته ودارد واین دونفربودندکه «تونال پولیفونی» را در موسیقی بدعت گذاردند ودنیای موسیقی وارد عالم تازه‌ای شد. عصرتحول در «مودولاسیون» تغییرمقام وتحریر درآواز آغازگشت. واوپرا وباله نیزتحولی شگرف پیداکرد

گلوك (۱۷۱۴-۱۷۸۷) یکی ازبهترین موسیقی دانان آنعصر بود که بسیاری از آهنگهای قدیمی وفراموش شده را نیزنوشت وازنسیان وگمنامی نجات داد.

سمفونیهای متعددی برشته تحصیل درآمد، سوناتهای جدیدی برای پیانو نوشته شد، مخصوصاً کوارتت‌هائی که هایدن‌نوشته بسیارمعروفیت دارد (۱۷۳۲-۱۸۰۹) موزار کمپوزیتور معروف (۱۷۵۶-۱۷۹۱) از چهره‌های ممتاز سمفونی سازانست که آهنگهای او رقت ولطافت خاصی دارد. همچنین بتهوون (۱۷۷۰-۱۸۲۷) درانواع فرمولهای کلاسیك موسیقی آثار درخشانی بوجود آوردند، سمفونی‌های بهتوون، سوناتها، کنسرتوها وموسیقیهای مجلسی او برجستگی خاصی میان موسیقیدانان همعصر وحتی بعدازخود دارد.

شوبرت (۱۷۹۷-۱۸۲۸) در موسیقی آوازی وسمفونی، فون‌وبر در اوپرا (۱۷۸۶ - ۱۸۲۶) نیز درعصر خویش تحولاتی بوجود آورند. عکس‌العمل عمومی هنری دراوائل قرن نوزدهم که علیه آکادمیسم فورمالیسم ظاهرشد وموسیقی را از تنگنای قیود ومحدودیت آزاد ساخت مرهون تحولاتی است که موسیقی دانان بزرك چون شوبرت، بتهوون، هایدن وموزارقبلا بوجود آورده بودند در آن میان بتهوون سهم بیشتری داشت. بعد از آنان نیز مندلسون (۱۸۰۹-۱۸۴۷) درسونات وسمفونی. برامس (۱۸۳۳-۱۸۹۷) نیزدر سونات وبالاخره شوپن (۱۸۱۰-۱۸۴۷) وشومن (۱۸۱۰-۱۸۵۶) درنوشتن قطعاتی برای پیانو استاد مسلم بودند و آثار ارزنده‌ای که جنبه رمانتیسم دارد به وجود آوردند.

میان موسیقی دانان این عصر ودوره تحول بیش‌از همه نقش بتهوون حساستر و مهمتر است زیرا همو بود که عامل انتقال کلاسیسیسم برومانتیسم محسوب میشود بعلاوه موسیقی را با قدرت عجیبی وسیله بیان خواست‌ها، احساسات، درون وتالمات روحی خویش قرار داد و در این راه به اوج موفقیت رسید. درحقیقت با ظهور بتهوون موسیقی سرنوشت خویش را رساتر، جذاب‌تر وگیراتر بیان میکند. بطوریکه هنوز هم آثار این موسیقیدانان بزرك منبع الهام و موجبات فرح خاطر شنوندگان آن است.

برلیوز (۱۸۰۸-۱۸۶۹) درموسیقی ملودیك، در اماتیك وارکستراسیون ید طولائی داشت، لیست‌نیز (۱۸۱۱-۱۸۸۶) درحالی که قدرت وخلاقیت عجیبی برای تهیه آثارموسیقی داشت وقطعات جالبی برای «پیانو» تنظیم کرده است کارش درهمان حال که نوازنده است، ملهم از آثار شوبرت وبرلیوز میباشد.

ریچارد اشتراوس (۱۸۲۴-۱۸۴۹) وواگنر (۱۸۱۳-۱۸۸۳) موسیقی قرن نوزدهم را که قبلا پایه‌های آن بوسیله بتهوون و سایر آهنگ سازان استوار شده بود کمال بخشیدند.

موسیقی اوپرائی، سمفونی واقسام دیگرآن باوج عظمت رسید. گونو (۱۸۱۸-۱۸۹۳) ماسنه (۱۸۴۲-۱۹۱۲) بیزه (۱۸۳۴-۱۸۸۵) وردی (۱۸۱۳-۱۹۰۱) در انواع موسیقی استاد بودقد. مخصوصاً درخلق آثار اراماتیك اوپرائی‌کوشش فراوان یعمل آوردند. پوچینی (۱۸۵۸-۱۹۲۴) بموسیقی ومخصوصاً موسیقی اوپرائی رآلیسم خاصی بخشید و آثار غنائی

در اماتیك مهمی بوجود آورد پوچینی درایتالیا آخرین کمپوزیتور بی‌رقیب در دوران این تحول بشمار میرود. درهمان حال‌که موسیقی رومانتیك جلا میگرفت، هنر موسیقی با الهام از فولکلور آهنگهای ملی رنك ناسیونالیستی صورت دیگری می‌یافت.

در روسیه این تحول جنبش عجیبی را بوجود آورد و موسیقی آن سرزمین را بسرحد تکامل‌واعتلاء رسانید گلینکا (۱۸۰۳-۱۸۵۷) بالاکرف (۱۸۳۷-۱۹۱۰) بورودین (۱۸۳۳-۱۸۸۷) موسورسکی (۱۸۳۹-۱۸۸۱) ریمسکی کرساکف (۱۸۴۴-۱۹۰۸) چایکووسکی (۱۸۴۰-۱۸۹۳) انواع واقسام موسیقی را درسراسردنیا انتشار دادند.

موسیقی‌های دیگر

اصطلاح «موسیقی مجلسی» یا «موسیقی اتاقی» با آثاری اطلاق‌میشودکه دراتاق نسبتاً کوچکی اجرا میگردند وبرای اجرای آنها به ارکستر یا دسته همسرایان عظیمی نیاز نیست. ازاینرو تمام‌آثاری راکه برای یك ساز تنها، که با پیانوهمراهی میشود، نوشته شده‌اند میتوان درزیرعنوان «موسیقی مجلسی» جای داد گواینکه در طول سالیان رفته رفته رسم شده است که این آثار را در تالار های بزرگی که گنجایش دوستداران آثار موسیقی را داشته باشد اجرا نمود.

درمیان سازمان «موسیقی مجلسی» پیانو ازهمه متداول‌تراست اما اشکال عمده‌یی که در مورد این ساز موجود است آن است‌که نوازنده‌ی پیانوکنترل کاملی برمایه (تن) صدا ندارد زیرا بلافاصله پس‌ازآنکه برتنستی پیانو نواخت صدائی‌که ازآن برمیخیزد رفته رفته در حجم محو میشود مگرآنکه نوازنده با مهارت بسیار زیاد باکمك «پدال» های پیانو بتواند «رنك» خاص آن مایه را ایجاد وحفظ کند.

استاد نابغه‌ی پیانو «شوپن»، آهنگساز لهستانی (۱۸۱۰-۱۸۴۹) بودکه درآثارخود با «تزئین‌ها» و«همراهی‌ها» (آکومپانیمان) به دوستداران این سازنشان دادکه چگونه میتوان رنك آمیزی مایگی پیانو را تنوع بخشید.

«شوپن» هنوز نیزآهنگساز مورد ستایش پیانونوازان وشنودگان دوستدار موسیقی‌است و«اتودها» (آهنك سازی یا آوازی برای تمرین) و«پرلودها» (پیش درآمد یك قطعهٔ موسیقی)، «والس‌ها»، «شبانه‌ها»، (منظور ازشبانه همان نوکتورن است‌که در قرن نوزدهم شوپن وچند آهنگسازدیگراین واژه را عنوان‌آهنگهایی‌نهادندکه «فرم» آزاد وحالت عاشقانه وخیال‌انگیزی داشته باشد وبرای پیانو ساخته شود.

اصل این لغت از همان کلمه به معنای شب است)، «سکدتزوها» (آهنك نشاط انگیز و تند با ضرب)، «مازورکاها» (رقصهای محلی لهستان باضرب است‌که اولین بار شوپن‌که تقریبا ۵۵ آهنك درین مایه ها تصنیف کرده به‌کنسرموسیقی آورده شد) «پولونزها» (رقصی که درآغاز جشنهای اشرافی لهستان صورت میگرفت وآهنگهائی‌که ازروی ضرب وحالت این رقص شناخته شده) که توسط او تصنیف شده هم بواسطه‌ی قدرت ابداعی که درآنها به‌کار رفته‌و

هم به سبب مهارتی که شوپن دربکار گرفتن امکانات «تکنیکی» پیانو درآنها نشان داده بی‌نظیر ودرنوع خود یکتا هستند .

روش انقلابی «شوپن» درپیانو به توسط «دیوسی» (آهنگساز امپرسیونیست فرانسوی ۱۸۶۲-۱۹۱۸)،«راول» (آهنگساز ۱۸۷۵-۱۹۳۷) و«سکدیابین»(موسیقیدان روسی۱۸۸۲-۱۹۱۴) پرورده شد وتحول تازه‌تری یافت.

«شومان» (موسیقیدان و ناقد شده ۱۸۱۰-۱۸۵۶) و «مندنسون» (۱۸۰۹-۱۸۴۷) و «لیست» (۱۸۱۱و۱۸۸۶) نیز ازجمله موسیقیدانانی بودندکه علاقه‌ی خاصی نسبت به پیانوواز خود نشان میدادند.

درمیان آثاری که برای پیانو (وسازهای ابتدائی‌تری مانند هاریسیکورد وکلاویکورد) نوشته شده است قطعات بسیار درخشانی یافت میشوند.

آهنگسازان‌معروف‌به «رومانتیک»مانند «شوبرت» (۱۷۹۸-۱۸۲۸) و«وبر» (۱۷۸۶-۱۸۲۶) قطعات دلربائی برای این ساز آفریدند و خالقان نابغه‌یی مانند «بتهوون» (۱۷۷۰ - ۱۸۲۸) و«موتزارت » (۱۷۵۶-۱۷۹۱) «شومان» ، «لیست» ؛ «شوپن» ، « چایکوفسکی » (۱۸۴۰-۱۸۹۳) ، «راخمانینوف» (آهنگساز قوی دست روسی ۱۸۷۳-۱۹۴۳) «کنسرتو» های پیانوی عمیقی آفریده‌اندکه دربعضی‌آنها البته نقش ارکستر به مراتب ازسازمزبور بیشتر است .

(کنسرتو فرمی است ازموسیقی‌که درآن یك سازتنها به مقابله‌ی ارکستر مینوازد) .

بعداز «پیانو» سازی که بیشتربرای آن آهنك نصنیف شده «ویلون» است.

«ویلون» درکشور ایتالیا تکمیل شد ومیتوان گفت‌که نخستین آثار برجسته‌یی هم که برای این ساز به تنهائی تصنیف شدند آفریده‌ی ذهن هنرمندان ایتالیائی بود و هنوز هم نام استادانی مانند «ستراديواريوس» (۱۶۴۴-۱۸۳۷) دراین زمیه میان هنردوستان مشهوراست. ازمیان استادان زبردستی‌که «سونات» (نوعی ازموسیقی سازی است که از سه بخش تشکیل شده است: دربخش اول «تم» یا «موتیف» اصلی سونات ارائه میشود وبسط می‌یابد، در بخش دوم سونات لحن آرامی دارد وياتنوع (Variation) تم همراست، بخش سوم‌که آهنك تندی آغاز میشود وبا دنباله (Coda) پرسروصدای پایان می‌یابد .

سونات را میتوان درموسیقی سازی معادل و مقابل کانتات در موسیقی آوازی دانست) های‌ویلن‌دل‌انگیزهاپدیدآورده‌اندمیتوان‌به «هایدن» (۱۷۴۲-۱۸۰۹) و«موتزارت» و«بتهوفن» «شوبرت»، «شومان»، «گریگ» (آهنگساز نام آور نروژی ۱۸۴۲-۱۹۰۷) و«سزار فرانك» (آهنگساز بلژیك ۱۸۲۲-۱۸۹۰) اشاره‌کرد.

برجسته‌ترین « کنسرتو» های ویلون را «موتزارت» ، «بتهوفن» ، «مندلسون» ، «لالو» (۱۸۲۳-۱۸۹۲) «چایکوفسکی» نوشته‌است. «پاگانی‌نی» (۱۷۸۲-۱۸۴۰) هنرمند ایتالیائی را بزرگترین نوازندگان ویلون میدانند وآثاراو هنوز هم مورد اقبال دوستداران موسیقی و بخصوص ویلون است .

آثاری که برای ویلونسل نوشته شده به نسبت کمتراز آثاری است که برای « پیانو » و «ویولون» تصنیف گردیده.

«پیانو»، «ویولون» و«ویولونسل» سه ساز زهی هستند که ار قدیم آثار زیبائی به فرم «تریو» (نوعی آهنگ موسیقی سازی است که همچنان که ازنامش پیداست برای سه نوشته‌میشود برای آنها ابداع شده و در این زمینه آهنگسازانی مانند «هایدن» و «موتزارت» و «بتهوفن» بخصوص‌چابك دست بوده‌اند).

همین آهنگسازان درتصنیف آهنگهایی برای «کوارتت‌زهی» (آهنگی که برای‌چهار ساز زهی ساخته شده) نیز قویدست بودند.

درکوارتت‌های‌زهی‌معمولایك «ویلون‌دوم» ویك «ویولا» به «ویلون اول» و«ویلونسل» اضافه میشود. بااضافه‌کردن «پیانو» به‌سازهای‌یك «کوارتت زهی» آهنك‌تازه‌یی که «کوینتت» (Quintet) خوانده میشود به وجود می‌آید. «شومان» و«فرانك» و«براهامس» (که به سومین «ب» عالم موسیقی معروف است، دو «ب» دیگر «بتهوفن» و«باخ هستند» در ۱۸۳۳ بدنیاآمد ودر ۱۸۹۷ دروین بدرود زندگی‌گفت) و«دورك» (۱۸۴۱-۱۹۰۴) آثاربسیار ارزنده‌یی برای «کوینتت» نوشته اند برتعداد سازها به همین ترتیب میتوان افزود و فرمهای تازه‌یی به نامهای «سکستت» (شش‌تائی)، «سپتت» (هفت‌تائی) «اوکتت» (هشت‌تائی) پدیدآورد که البته رفته‌رفته ازین میان ارکستر کوچکی ایجاد میگردد.

آثار «موسیقی مجلسی» را میتوان درمنزل با سازهائی که دردسترس است اجرا کرد. اجرای «تریو» و«کوارتت» های زهی معمولا خالی از اشکال است و با افزون یك «فلوت»، «ترومپت»، «کلارنیت وشایدیك «ترومبون» میتوان‌یك ارکستر کامل برای‌اجرای‌آثار «موسیقی مجلسی» ترتیب داد.

جاز موزیك قرن ما

جاز چیست واصولا به‌چه معنی است؟ برای دانستن آن بهترازهمه‌آنست که به فرهنك‌ها مراجعه‌کنیم. امامتأسفانه معانی‌متفاوتی که درفرهنك‌ها ازجاز شده‌است مارا بیشترازمرحله پرت میکند .

عده‌ای تصور میکنند جاز یعنی بزن‌وبکوب یا بطورکلی «هرطور دلت خواست بزن» ! حتی دربرخی از کتابها راجع به جاز ذکر شده است که در «نیواورلئان» یا کانزاس سیتی نوازندگان سیاه پوست وقتی دراواخر شب درکاباره‌ها مست میکردند بنابه تشویق ودرخواست مشتریان سفید پوست سعی‌مینمودند هریك محکمتربرروی‌سازشان‌بکوبند ومردم‌بدین‌وسیله تفریح میکرده‌اند .

البته این نوع اظهار نظرها دور از واقعیت‌ها است زیرا جاز پایه های محکمتری در موسیقی دارد .

«جاز شیوه موسیقی هنرمندانه‌ای است که درامریکا براثرآشنائی سیاهان امریکائی با موزیك اروپائی بوجود آمده است.

آلات موسیقی، ملودی وهارمونی بیشترازموزیك اروپائی، ضرب، بم پیوستگی، صدا سازی وبعضی از مبانی «بلوز» از موزیك افریقائی وروح موزیك ازسیاهان امریکائی اقتباس شده است.

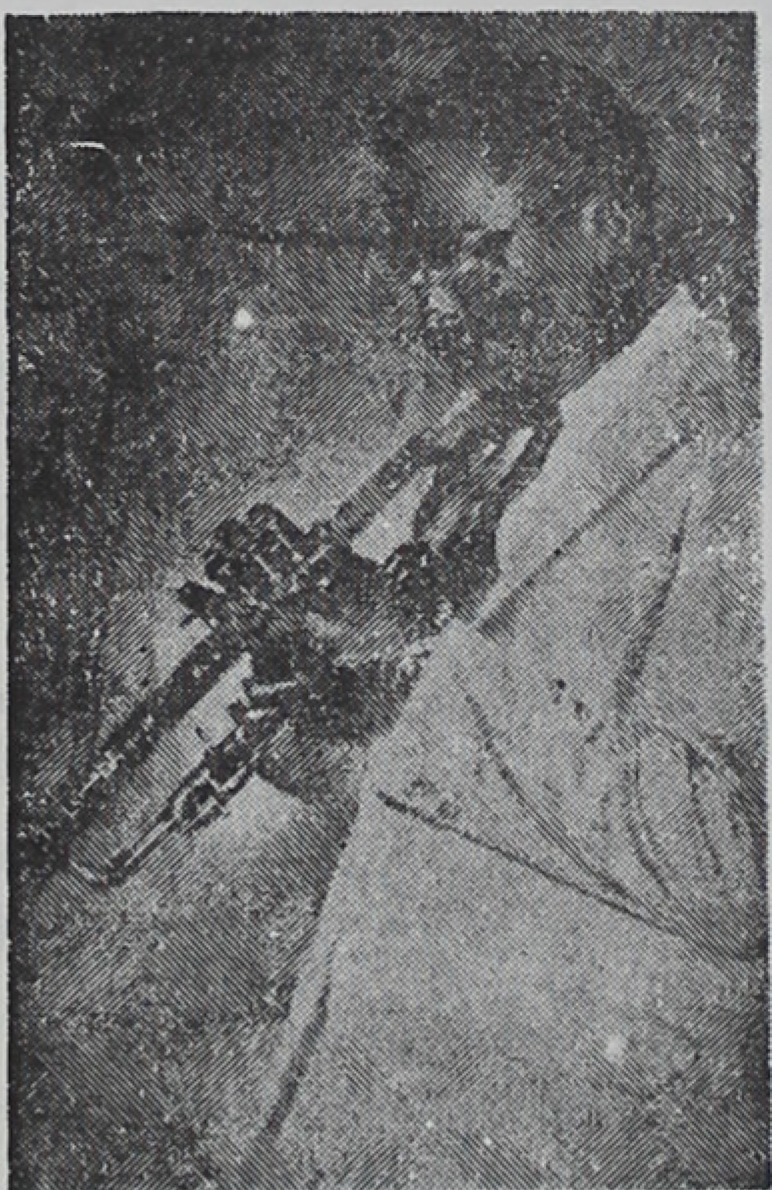
جاز درسه معنی کلی با موزیك اروپائی تفاوت دارد .

۱ ـ وضع خاص آن نسبت به زمان که باکلمه «سوینك» مشخص میشود .

۲ ـ بواسطه قدرت ابتکار وزنده بودن موزیك درآن فی البداهه سازی نقش مهمی‌بازی میکند .

۳ ـ بواسطه طرز ربط وهمبستگی ملودی‌ها شخصیت نوازنده در آن بیشتروبهتر ظاهر میشود .

این سه معنی بطورکلی تفاوت اساسی جازرا با موزیك اروپائی روشن میکند وباتغییر این مبانی نسبت بهم شیوه‌های گوناگون جاز درقرن بیستم بوجود می‌آید .

ازاین نظریه چندحقیقت متمایزاستنباط میشود و آن اینست که :

جازازبرخورد سیاه و سفید بوجودآمده‌است، بنا براین نه‌اروپائی است نه افریقائی ولی ازنظرملودی، هارمونی وریتم بهردو موبوط است. درست است که آلات موسیقی جاز همان ساز های اروپائی است اما «بانچو» که درسالهای اولیه جاز بجای‌گیتار استعمال میشد، اختراع سیاهان است وهمینطورضرب که باجاز تکامل یافت‌باضرب اروپائی تفاوت‌کامل‌داردواصولا صدا سازی جاز کاملا مربوط به سیاهان است. با این توضیح که در جاز صداهائی است که قبلا در موزیك اروپائی نیز وجود داشته و درجاز ازآن استفاده شده است.

نکته دیگری که حائزاهمیت فراوان است‌این است که میان جازوموزیك رقص که دربارهانواخته میشود تفاوت فاحشی وجود دارد. بااینکه دراین آهنگ‌ها ازکلیه مبانی جاز استفاده میکنند اماکار آنها همان موزیك رقص است وجنبه مادی و سودجوئی کاررا در نظر میگیرند نه جنبه هنری‌آنرا. همانطور که چارلستون وبوگی به‌عنوان یکنوع رقص‌بی‌آواز آورده میشود. چیزی که دیروزضرب حقیقی «بلوز»راتشکیل میداد امروز «راك‌اندرول»بازاری است. امابااینکه ازجازتقلید میشودکپی‌آنها جازنیست همینطوربسیاری ازخوانندگان معروف نظیر«سارا‌وون فرانك سیناترا و نات‌کینك‌کول» کارشان کلیشه برداشتن ازجاز است نه بوجود آوردن جازحقیقی. این‌نوع تقلید وکلیشه سازی ازروی نمونه های اصیل جاز درموزیك رقص بسیاراست. اما بااینکه شصت وچند سال ازتاریخ بوجودآمدن جاز میگذرد هنوزهم همان است که بود یعنی موزیك اعتراض.

جاز به اختلافات اجتماعی، نژادی وروحی زمان وعلیه مبانی ومقررات ساختگی جامعه اعتراض میکند. اکنون‌که پس ازسالها مبارزه اصالت وارزش جاز برهمه روشن شده است باید گفت جاز به‌دنیائی اعتراض میکندکه امروزآنرا تصدیق میکند ومیپذیرد.

شیوه های جاز

در۱۸۹۰ جاز در «نیوارلین» بوجودآمد جاز بعنوان موزیك یك قاره (آمریکا)، و یك قرن و یك تمدن در همه جا پخش شده بود! غیر از این شهر در شهر های ممفیس کانزاس سیتی، دالاس، سنت لوئیس و بسیاری از شهر های جنوبی و غربی آمریکای شمالی موزیکی شبیه هم نواخته میشد. این خود دلیل دیگری است که جاز موزیك اصیلی است زیراکه دریك زمان بدون همبستگی وارتباط در بسیاری از نقاط‌آمریکاکوشش‌هائی دراین زمینه میشد.

اما عادت شده است‌که شیوه «نیوارلین» را اولین شیوه جاز بدانند. درحالی‌که قبل از

دوك الینكتن

آن «راك‌تایم» بوجودآمد وآنهم نه درنیوارلین بلکه درشهرهای کوچك «سدالیا» درایالت میسوری . «راك تایم» شیوه‌ای است شبیه موزیك اواخرقرن نوزدهم اروپا وشباهتی به‌والس دارد وبا پیانونواخته‌میشود حتی این شباهت به‌کار آهنگسازان معروف این دوره نظیرشوپن،شوپرت وازهمه بیشترلیست وجود دارد و ریتم آن مارش و پولکا است اما کلیه این مبانی به سبك وروحیه سیاهان است.

نوازندگانی مثل «اسکات چاپلین»یا«تام‌تارپین» نوازنده پیانیست وبسیاری دیگرازنوازندگان‌سیاه به دنبال «راك تایم» هستند اما سفید پوست ها هم نظیر «جوزف‌لامب» درهمین شیوه کار کرده‌اند بطوری که‌بین کارسفیدها وسیاهان نمیتوان تفاوتی دید.

از«اسکات چاپلین»درحدود ششصد راك‌تایم‌مانده است . با شیوه راك تایم احساس ریتمیك سیاهان برای اولین بار باموزیك اروپائی آشنائی‌پیدامیکند. بهمین دلیل‌هم‌بیش‌ازهرشیوه دیگرجازدرباره راك‌تایم میتوان گفت که موزیك سفیدها است که‌بوسیله سیاهان نواخته میشود تا چه حد موزیك اروپائی در موزیك چاپلین وجوددارد وتاچه اندازه‌او به‌موزیك‌اروپائی آشنائی داشته است میتوان نه فقط از راك تایم های او بلکه از یك سنفونی و دو اوپ‍را که ساخته است پی‌برد .

نوازندگان جاز

من همانطورکه مینوازم زندگی میکنم.

این جمله ازسیدنی پچت یکی از بزرگترین نوازندگان جاز است.

لوئی‌آرمسترانگ - درشهر نیوارلین از پدر ومادر فقیر بدنیاآمد پدرش کارگر بود و مادرش هم کلفتی میکرد، هنوزخیلی کودك بودکه پدرومادرش ازهم جدا شدند، ازکوچکی در محله تفریح استوری وایل درشهرنیوارلین، شروع بتواختن‌کورنت نمود وقتی درسال۱۹۷۱و آغازجنگ اول محله‌های استوری وایل بسته شد مدتی بازهم در این شهرماند اما درسال۱۹۲۳ ! مجبور به‌ترك‌آنجا شد و به شیکاگو رفت و بزودی درارکستر،کبك اولیو، شروع به نواختن کورنت نمود .

باوجودسرنوشت غم‌انگیزی که اکثرنوازندگان درخاتمه زندگی دارندلوئی‌آرمسترانگ

مشمول این قاعده نشد و درسال ۱۹۴۷ دسته بزرگ «الستر» را با همکاری بزرگی درست کرده کنسرت سال ۱۹۴۷ در بوستون بسیار موفق بوده وشعبه های، هاف سون هاف تاتو با اوهمکاری میکردند درسال ۱۹۵۰ هیچ ترومپت نوازی نبود که تحت تاثیر مستقیم موسیقی آرمسترانگ واقع نشود کم کم درهمه جا مشهور شد ودرفیلمی که اززندگی او بنام «ساچموی کبیر» ساخته شد درباره زندگی خودش میگوید: «وقتی شیپورم رابدست میگیرم دنیا دیگرپشت سرم است. تمام افکارم متوجه شیپوراست. . وقتی هم که درنیوارلین بودم غیراز این نبود. این طرز زندگی من یاهمه‌ی زندگی من است . من این نوارها را دوست دارم ، برای همین هم سعی میکنم سازم خوش نوا باشد. چهار بارازدواج کردم! زنهایم مثل من با شیپور زندگی نمیکنند . منظورم این است که وقتی باآنها دعوایم میشود کوچکترین تغییری درباره نمایشم یا لذتی که ازآن میبرم نمیدهد . من عاشق سازم هستم وسازم هم عاشق من است ... نغمه‌هائی که من مینوازم زندگی من است... چه برای تفریح یا برای نمایش باشد، برای من فرقی نمیکند ، مثل اینست که دارم تمرین میکنم یا پشت حیاط مینوازم، هرچه که مینوازم حقیقت دارد. من برای بلندترین و پست‌ترین آدمها مینوازم وموافقت اشخاص برایم بی‌تفاوت است و بهمین دلیل هم بجز کف زدن آنها انتظاری ندارم...روزی که درمیلان کنسرت میدادم پس ازپایان آن مرا به‌اسکالای معروف میلان که روزی هنرمندان بزرگی مثل واگنرو وردی روی آن ظاهرشده‌بودند بردند که عکس بگیرم مردم میگفتند موزیك تومثل موزیك واگنرو وردی است، همه ازصمیم قلب مینوازند.»

ازحرفهای ساده اوطرزفکرساده، شیوه کاروزندگیش بخوبی نمایان است .

آرمسترانگ بـه موسیقی جازرنگ حقیقی آنرا داد و آنرا بصورت مـوسیقی متداول درآورد ومانع آن شد که عده‌ای بعنوان سرزنده بودن و اصالت داشتن نت غلط بنوازند.

بسی اسمیت

«وقتی توفقیرودرمانده شده‌ای هیچکس ترا نمی‌شناسد.»

بسی اسمیت درهرقطعه‌ای که میخواند خودش است! فقط خودش! اوازبزرگترین خوانندگان جازدرسالهای ۱۹۲۰ است. «بسی» خوانندگی را با دوره‌گردی شروع کرد. درسیرك‌ها، درقصبه ها وشهرهای کوچك ایالات جنوبی آوازمیخواند. فرانك واکرصدای اورا شنید وبااو قراردادی بست، از اولین صفحه او دو میلیون بفروش رفت و شهرت یکباره وبی‌نظیردرفاصله سال های ۱۹۲۳ تا ۲۵ کسب نمود. ۱۶۰ یا ۱۷۰ صفحه ویك فیلم کوتاه از اوساخته شد، فروش ده میلیون از صفحات اوکمپانی «کلمبیا» را ازخطرحتمی ورشکستگی نجات داد. صفحات او را بیشتر سیاهان میخریدند وفقط یکی از صفحات او بین سفید پوستان شهرتی کسب کرد .

شخصیت او وصدای او تاثیر خاصی برمردم میگذاشت وآنان را درحالتی روحانی فرو میبرد که دراغلب نمایشهای او پس ازپایان نمایش شنوندگان آمین میگفتند.

«بسی اسمیت» مثل کسی که امیدوارباشد که روزی خورشید به‌کلبه اونورخواهد افکند در یکی ازآوازهایش چنین خواند وخورشید اقبالش درخشید . موفقیت ، شهرت و ثروت فراوان

بدست‌آورد. اماآنرا ازدست داد با شور عجیبی که برای زندگی داشت هرچه پیدا میکرد خرج میکرد. برای مشروب و برای هرچه‌که در زندگی دلش میخواست وآرزو میکرد! حتی برای مردان فراوان‌که در زندگی با او بودند برایگان خرج میکرد. اگرکسی باورجوع میکرد وبه نظرش محتاج می‌آمد درنهایت سادگی وخوش قلبی هرچه داشت باومی‌بخشید.

«بسی» دراین سالها ملکه بلوزاست! بزحمت میتوان‌گفت‌که معجزه این موفقیت درچه بود! شاید در صدای بم و با غم آمیخته او بود غمی‌که حتی درصفحات شاد وهزل‌آمیز او هم هست؟ بسی ناله ملتی را سرمیدادکه سالها زیریوغ بردگی مانده بود و حالاهم اختلاف نفرت انگیزنژادی حتی زندگی را ازدوران بردگی برای او وامثال اوسخت‌ترکرده بود.

لوئی‌آرمُسترسنگ‌که او را در بسیاری ازصفحاتش با ترومپت همراهی میکرد، درباره او میگوید:

«هروقت بسی شروع بخواندن میکرد بی‌اختیار مرا مجذوب مینمود. بطرز خاصی‌که نت‌ها را ازگلوخارج میکرد و جذبه‌ای‌که درصدای او بود وی را از هرخواننده دیگر متمایز میساخت. موزیك درروح اوبودوچیزی راکه میخواند احساس میکرد.»

از ۱۹۳۶ ستاره‌اش روز بروز بیشتر افول میکند. همان بسی که چند سال قبل از پردرآمدترین خوانندگان سیاه بود درسال۱۹۳۰ آنقدردرمانده ومحتاج است‌که برای‌خوانندگی مجبورمیشود دریکی از پست‌ترین‌کافه ها آواز بخواند. اما در این‌کافه هم سه شب بیشتر ادامه نداد وبازشروع به ولگردی ودوره‌گردی نمود. درسپتامبر۱۹۳۷ درنهایت فقروتنگدستی دراثر تصادف با اتوبوس درگذشت.

میتوان گفت که همه خوانندگان سیاه بعد از او مستقیم یا غیر مستقیم تحت تاثیر او قرارگرفته‌اند.

بیکس باید ربك

بیکس ازچهره‌هائی درجاز است‌که‌گاهی درخودفرورفته است. آدمی که هیچگاه ازخودش راضی نبود، همیشه دنبال هدفهائی میرفت‌که رسیدن به آن امکان نداشت. یکی از هنرمندان درباره او میگوید: «شاید علت مشروب خوردن او دراین بودکه میخواست با موزیك بیش از آنچه که در نیروی انسانی است بدست آورد و ارائه دهد، عقده‌ای که از این راه بوجود آمد مهمترین عامل آن بود.»

بیکس بایدربك اهل «دونپورت» است و از یك خانواده مهاجرآلمانی در سال ۱۹۰۳ متولد شده است، پدر او بیسمارك نام داشت ونام اومخفف نام پدرش است.

آشنائی با موزیك جاز ازهمان‌کودکی با دسته‌هائی از جاز نوازان‌که برروی رودخانه میسی سی پی مینواختند شروع شد و بزودی در او ریشه دواند بطوریکه برای خانواده‌اش غیر عادی بنظر میرسید.

بزودی اورا از مدرسه بیرون انداختند زیرا بهیچ چیزدیگرغیراز موزیك علاقه نداشت

وآنرادرروزنامه می‌پیچید ودرخیابانها پرسه میزد درهیجده سالگی فعالیت اودرموزیك شروع شد در۱۹۲۲دراولین دسته موزیك شروع به‌نوازندگی نمود، بعد با فرانکی ترابارآشنا شدکه با همکاری او بهترین صفحاتش بوجودآمد.

در۱۹۲۱وارد ارکستر معروف بل وایتمن شد، در۱۹۲۷ بعضی‌آثار بیماری ریه دراو آشکارشد اما اوتوجهی بآن نکرد فقط به‌نوازندگی وموزیك فکر میکرد و اگر فرصتی بدست می‌آورد آن راباخوردن مشروب یارفتن‌به‌کنسرت سنفونیك میگذراند اوعاشق موسیقی‌مدرن‌بود واستراوینسکی راول ودیوسی را دوست داشت.

اوعلاوه برترومپت به‌آلات دیگرموسیقی نیزآشنائی داشت، ترومپت اوشخصیت جازرا دارد اما وقتی پیانومیزند بیشتراروپائی است.

بل ایتمن اورا بشهرخویش فرستاد هرروز ساعت سه یا چهار بلند میشد وکورنت میزد وعجیب‌آن است‌که هیچیك ازهمسایگان ازاین‌موضوع شکایتی نداشتند. یکهفته بعد یعنی در اوت۱۹۴۱فوت‌کرد.

«بیکس بایدربك» ازنوازندگان معروف شیوه شیگاگواست ومخصوصاً ازاولین‌کسانی است‌که سازسلوی‌آنها شخصیت خاص خود را پیدا میکند. درتاریخ جازکمترشخصی مثل اوتا این اندازه به جازعلاقمند بوده است. واقعا اودیوانه جاز بود وکمترسفیدپوستی توانسته بود احساس جازرا اینقدر زنده واصیل درخود داشته‌باشد.

آهنگهائی‌که دوك الینگتون نوشته است مثل‌آنست‌که فقط برای او و دسته ارکسترش نوشته شده «پل‌وایتمن» وفرد جروف چند شب پشت سرهم به‌کلوپ شبانه‌ای‌که دوك درآن‌پیانو میزد رفتند که ازشیوه اووارکسترش تقلیدکنند امابالاخره باین نتیجه رسیدندکه ازاونمیشود دزدی‌کرد!

در هیجده سالگی میخواست نقاش بشود. اما وقتی شروع به نوازندگی کرد روحیه نقاشی راازدست نداد. این رنگ‌آمیزی هرشیوه‌کاراو وآهنگها وصفحاتش بخوبی هویداست در آهنگهائی نظیر«خیابان فرهی نیویورك» و«شمشیرآتشین» و«هند زیبا» و «غروب صحرا» این علاقه‌به‌نقاشی آشکاراست وهمانطورکه ازاسم‌آنهامعلوم است مثل یك تابلونقاشی است.

الینگتون میگوید: «خاطرات برای نوازنده مهمتر از هونوع فن وتکنیکی در جهان است.»آنچه تجربه‌کرده یا درزندگی دیده است با ابتکاروقدرت در موزیکش‌منعکس مینماید، به رنگ ونژادش افتخارمیکند و اکثرکارهای‌بزرگش برروی زندگی سیاهان است.

یکبار یك امریکائی فناتیك باو نوشت‌که او با موزیك وحشی جنگلی‌اش بهتر است بساط خود راجمع‌کند وهرچه زودتر به‌جنگلهای افریقا برود. دوك باادب ونجابت همیشگی‌اش جواب دادکه متاسفانه‌برایش امکان ندارد زیرا خون افریقائی‌های‌آمریکائی چنان‌باامریکائیان مخلوط شده است‌که اورا درافریقانخواهند پذیرفت...

و بعد میگوید که اگر نویسنده نامه اجازه دهد به اروپا خواهم رفت زیرا آنجا ما را قبول میکنند.»

داستان زندگی دوك الینگتون داستان ارکستر جاز است اکثر «بیك باند» های بزرگ چه درجاز وچه درجاز رقص تحت تاثیر او بوده‌اند. شیوه ها و فنونی که دوك در نوازندگی بکارمیبرد و بعدها ارکسترها ودسته های دیگر از او تقلیدکردند رقابت ناپذیراست.

چارلی پارکر

چارلی پارکر اهل کانزاس سیتی است تولد او را سال ۱۹۲۰ نوشته‌اند اما وقتی در سال ۱۹۵۵ فوت کرد دکتر ها عقیده داشتند که او مانند اشخاص ۵۲ ساله نه مثل یك آدم ۳۵ ساله است.

دنیای کودکی او دنیای بدبختی، دربدری و اختلاف نژادی است هرگز کسی بفکر او نبود ودرتمام دوره کودکی طعم محبت و کانون گرم خانواده را نچشید.

در پانزده سالگی برای آنکه نمیرد شروع به نواختن ساکسیفون نمود. آنطور که خودش تعریف کرده است ازساعت ۹ شب تا پنج صبح بدون وقفه مجبور بود برای یك دلار وچند پنس بنوازد. از ۱۹۳۷ تا ۱۹۴۱ باارکستر «جی مك شان» همکاری میکرد. هیچکس دیگر مایل به همکاری با او نبود زیراکه طرز نوازندگی او طور دیگری بود، با دسته مك شان به نیویورك رفت و بعد از اوجدا شد. سه ماه در یکی از رستوران های هارلم برای ۹ دلار در هفته ظرف شوئی مینمود.

خودش میگوید: «مجبور بودم شبها درگاراژ بخوابم، زندگی کاملا درهم بود اما بدتر ازهمه کسی چیزی ازموسیقی من نمفهمید!»

پس از آن بشهر «مینتون» رفت و در دسته «مونگ» مشغول نوازندگی شد و در همین شهربودکه موزیك «پاب» مشهورشد درهمین سالها بادیزی جیلپسی آشنا شد و ازآنها یك زوج جدانشدنی بوجودآمد.

بزودی ارکستر «چارلی‌پارکر کوینت» را پایه‌گذاری کرد و با همین دسته مهمترین صفحات «باب» را به وجودآورد.

مایلز دیویس که اوایل شیوه کارش درست شبیه پارکربود. برای خویش شیوه جدیدی بوجود آورد و درسال ۱۹۵۰ درنیویورك مشغول ساختن صفحه ازروی آهنگهای اوشد و این سالهای پردرآمدی برای چارلی پارکراست امااونبودکه بگوید کدام صفحه‌اش رابیشتر دوست دارد! او بیش از همه آهنگسازان عاشق عمر خیام بود، بعضی معتقدندکه خیام و تأثیر فلسفه او باعث شد که روز بروز بیشتر وبیشتر به‌میخوارگی و استعمال مواد مخدر علاقمند شود. در این بی قیدی و بریدن او از این جهان، درست در موقعی

که در همه جهان به هنر و نبوغ او اعتقاد داشتند و همه نوازندگان تحت تاثیراو بودند چشم از جهان پوشید . «کالینز » درباره او میگوید : « من عقیده دارم که هیچکس در تاریخ جاز به اندازه چارلی پارکر شهرت نداشته است » اما فقط عده معدودی قادر به فهمیدن موزیك او بودند .

مایلز دیویس

« اندره هودر » از منقدین معروف جاز میگوید : « زیباترین موزیك ، بعد از چارلی پارکر موزیك مایلز دیویس است . » واریموند هوریك منقد انگلیسی معتقد است پرگونی نیست اگر ادعا کنم که هیچگاه در تاریخ جاز پدیده ومایه تنهائی اینقدر خوب ورسا مثل موزیك «مایلز دیویس» بیان نشده است.

آمسترانك

با اولین اظهار نظر موفقیت تاریخی و با دومی شیوه نوازندگی مایلز دیویس نمایان میشود . لحن ترومپت مایلز لحن غم و تسلیم است، حتی شوخی ، دوستی و خوش طبعی او در همین لحن غم انگیز ادا می‌شود .

« جیل اونس » آهنگ ساز معروف درباره او میگوید : مایلز نمی‌تواند مثل لوئی آرمسترانگ بنوازد زیرا نوای او باافکار دیویس بیگانه است.»

آرانژمان اونس و ساز دیویس بی‌نهایت هماهنك است و آهنگهائی که از همکاری آنها تهیه شده است زیبا ترین آهنگ های مایلز و همینطور جیل اونس است . اصیل ترین و مدرن ترین اثر مایلز دیویس قطعه‌ای به نام اسرائیل از جونی کارسی اسرائیل است .

موفقیت جهانی مایلز دیویس از فستیوال جاز ۱۹۵۵ در نیویورك شروع شد . در پایان فستیوال برای اولین بار نام او برسر زبان ها افتاد . البته عده معدودی او را در زمان همکاری اوبا ارکسترچارلی پارکرمیشناختند. اما حالا یکباره عده بیشتری نام اورامیدانستند وبموزیك اواظهارعلاقه میکردند .

مایلز درباره زندگی خودش می‌گوید : در شهر «آلتن» در ایالت ایلی نوئیز در سال ۱۹۲۶متولد شدم و سال‌گذشته از مادرم پرسیدم‌که چند سالم است؟!.وقتی ۱۶ساله شدم روزی «سانی استیب» بشهرماآمد وترومپت نواختن مرا دیده بمن‌گفت :

« قیافه‌ات شبیه چارلی پارکراست و طرز نواختنت هم همینطور: بیا با هم برویم » به پیشنهاد هفته‌ای ۶۰ دلار کرد. من بخانه رفتم و بمادرم‌گفتم. مادرم مخالفت‌کرد و‌گفت‌که باید بمدرسه بروم، من دوهفته تمام با مادرم قهرکردم امابا‌آنها هم نرفتم.

چندی بعدکه شنیدم چارلی پارکر بشهر ما می‌آید من و دوستانم اولین کسانی بودیم‌که در سالن حاضر شده بودیم وترومپتم را هم زیر بغل‌گذاشتم و بانتظارنشستم در این‌شب چارلی یارکربمن اجازه دادکه باآنها بزنم، ازخوشحالی نمیتوانستم نت ها را بخوانم چند روز بعد ترومپت سوم دسته چارلی مریض شد و باین ترتیب توانستم سه هفته تمام درارکستر اوبنوازم پس از پایان مدرسه موسیقی باز هم بسراغ او رفتم، یکسال تمام با او هم خانه بودم و با او همکاری میکردم.

مایلز ترومپت را با صدای خفه وکاملانزدیك میکروفن مینوازد .

تئاتر

تآتر ـ تآتربه مفهوم امروز جائی راگویندکه محل اجتماع مردم برای تماشای پیس یا نمایش‌هائی باشد .

یونانیان اولین ملتی هستندکه بنیان تآتر را پی‌ریزی‌کردند و به‌آن « اودی توریوم » می‌گفتند .

تآترازدوره های بسیارکهن در یونان وجود داشته وشواهدی‌که ما امروز دردست داریم وآثاریکه درموزه‌ها باقیمانده و خرابه هائی‌که از تآترهای یونان باستان درآتن دیده میشود ، همگی‌گواه آنست‌که ازحدود ششصد سال پیش از میلاد مسیح تآتر در یونان رواج داشته است.

یونانیان تآتررا جزء مراسم مذهبی میدانستند وپرستش رب‌النوع ها نیز قسمتی ازآن بوده است.برای تجلیل ازمظاهرانواع ومهمترین‌آنهاکه دیونی سوس رب‌النوع شراب نامداشت سالی یکمرتبه مراسمی برپا میکردند.

مشهور است که دیونی سوس‌کاشف شراب بوده و در حقیقت هموست که در لذت شراب پنهان است وبانسان نشأ وسرمستی میدهد.

زندگی ومرگ دیونی سوس یك جنبه عرفانی وعمیق دارد. کم وکیف کشف شراب،دفن آن درزمستان و بیرون‌کشیدن غرابه های شراب دربهار ونوشیدن‌آن وبالاخره سکوت وتنهائی شراب درزمستان ونشاط انگیزی وتحرك‌آن دربهاررا تعبیری اززندگی انسان میشمردند.

کم‌کم تجلیل وسنت شادی آفرین جشن شراب دیونی سوس برای عموم خدایان گسترش یافت و بالاخره برای هریك ازخدایان نوعی جشن برقرارشده بود.

یونانیان بجای تآترکلمه «تراژدی» را بکارمیبردند واین‌کلام مأخوذ ازدوواژدیونانی تراگو(بز) واکل (ترانه ونغمه) بود ودرحقیقت ازترکیب این دوکلمه‌که مفهوم لغوی‌آن ترانه بز میشود. اصطلاح تراژدی معمول شد.

علت‌العلل انتخاب (نغمه بز) برای تآترونمایشنامه‌آن بودکه بزحیوان مقدس‌رب‌النوع شراب بود وحاکم‌آتن‌کی پی‌سیس‌تراتوس نامداشت مسابقه‌ای طرح‌کردکه هرکس یك درام عالی بنویسد وهیئت منصفه‌آنرا بعنوان‌بهترین‌درام تائیدکند. یك راس بزومقداری‌جایزه نقدی داده میشودبهمین سبب درام‌ونمایشنامه درآنوقت به نغمهٔ بز یاتراژدی اطلاق‌میشد. محل‌تآتردریونان

باستان عمارت روبازوبدون سقفی‌بودکه مردم دریك نیمدایره درقسمت شمالی سالن‌می‌نشستند، این نیمدایره چندین طبقه بود و درهرطبقه لژهای مخصوصی قرار داشت، دروسط اودی توریوم دسته هنرپیشگان قرارداشتند وبازی میکردند. این محل دراصطلاح یونانی «ارکسترا»نامداشت ولغت ارکستروارکستراسیون‌که بعدها در موسیقی راه یافت از همین محل و به همین مناسبت بوده است.

درقسمت جنوبی تآترساختمان مجلل با غرفه‌ها ولژهای بسیار عالی ومرتب قرارداشت‌که این محل اختصاص به‌نشستن امراء وامپراطوران، حکام. مدعوین‌آنان، سفراء خارجی، زنان و غیره داشت. درطرفین میدان‌نمایش وجلوی غرفه‌های سلاطین هیات ارکستروموزیك ونوازندگان و رقاصان قرار می‌گرفتند. راه عبور و مرور مدعوین به میدان تآتر نیز از طرفین همین قسمت بود.

درحالی‌که دریونان نمایشنامه نویسی وتآتر کاملا جنبه مذهبی داشت. بعکس در رم فاقد جنبه مذهبی بود. ولی منبع الهام رومیها نیز درتآترونمایش، یونان بود.

درحدود ۵۳۴ قبل از میلاد مسیح بودکه یکی ازشعراء ونمایشنامه نویسان یونانی بنام فی‌نیکوس تآتررا تکان داد وتاریخ زندگی سلاطین، امراء وشخصیت های مشهور را به نمایش درآورد و باین طریق اولین تحول دراماتیك در تآتر پیدا شد.

در۴۷۶ق.م. نمایشنامه‌ای بنام زنان فنیقی نمایش داده شدکه مردم را دچارهیجان های فوق‌العاده ساخت ومردم فهمیدند تنها جنبه مذهبی تآترونمایشنامه جالب نیست، بلکه داستانها وسرگذشتهای شیرین دیگری نیزممکن است بصورت تآتر درآید ومشغول‌کننده‌باشد.

مبتکروابداع‌کننده حقیقی تراژدی شاعری بنام «آشیل» یا اخیلوس (۴۵۶-۵۲۵ق.م) است و هموبودکه تراژدی را تبدیل به یکی ازهنرهای اصیل زیبا ساخت. ارسطو دررساله‌ای‌که درباره شعرنوشته، درمورد اشیل یااخیلوس مینویسد:

« او عده هنرپیشگان رااز یك بدونفرمبدل ساخت از بازیکنان اضافی و سیاهی لشکر کاست ومکالمات اصلی را بهنرپیشگان قوی‌که رل اصلی را دردست داشتند سپرد و بعد از او سوفوکل هنرپیشگان را به نفررسانید و برای اولین بارصحنه ها با دکورتزئین کرد و ..»

سوفوکل تغییرات دیگری را نیزدرصحنه ونمایشنامه و بازیکنان داد، بازیکنان درجه دوم را از دوازده به پانزده نفررسانید، داستان های دراماتیك زندگی مردم را بروی صحنه آورد و برای‌آن‌که جنبه تآترتماشاچی را بیشترکند موسیقی را نیزبا نمایش همراه ساخت...»

تحول اولیه فن تآتروسیله اشیل وسوفوکل انجام‌گرفت تاآن‌که نوبت به اوری‌پیدرسید (۴۰۶-۴۸۰ق.م) درام بزرگ باکانت اثر اوری پید وهمچنین درامهای سوفوکل مانند ادیپ والکترا ازشاهکارهائی است‌که درآن زمان مورد توجه مردم بود وهنوزهم اعتبارخود راحفظ کرده است.

روی هم رفته تآترکلاسیك یونان در وهله اول جنبه سخنرانی داشت، هنرپیشه حرکت ومیم نداشت.

آرام می‌ایستاد وباقوه‌نطق وبیان حوادث نمایشنامه رانقل میکرد وهریك ازهنرپیشگان نیزدرمقام خود چنین وظیفه‌ای را داشتند. بعلاوه ازگریم وحالات ظاهری هنرپیشگان‌تماشاچی متوجه میشدند که هنرپیشه چه نقشی دارد وباین ترتیب معلوم میگردد که هرکس قبل از آنکه برای تماشای نمایشی میرفت ناچار بود یك سلسله معلومات راجع به هنرپیشه نمایشنامه و خصوصیات تأتر بداند، مثلاهنرپیشه‌ای‌که موی مجعد داشت سمبل شجاعت و جوانمردی محسوب میشد . موی سیاه علامت غم و موی قرمز علامت شیطنت ، موزیگری و دنائت طبع و انواع رذائل بود.

زن باکلاه‌گیس خرمائی علامت زنی صاحب جمال و مشخص را داشت ، موهای ژولیده وریخته علامت زنان‌پست وموهای‌بافته وسیاه علامت‌زنان عاشق پیشه‌بود، ولی من‌حیث‌المجموع مقام هنرپیشگان کمتر از نویسندگان و هنرمندان طراز اول نبود ، زیرا همانها بودند که در مواقع اضطرار ازقبیل جنگ وبدبختی با اجرای نقش های حماسی و مثلا خواندن اشعار هومر روح عصیان ودلاوری را درمردم بیدار میکردند.

مردم یونان آنقدر به تراژدی علاقه داشتندکه‌گاه اتفاق میافتاد یك تراژدی و بازی آن سه روز طول میکشید ومردم باکمال رغبت به‌آن‌گوش میدادند، اگراین ارقام اغراق‌آمیزباشد. لااقل۲۴ساعت‌آنرا میتوان قبول‌کرد.

محل تأتر یونانی تقریبا ظرفیت پذیرفتن ۱۷۰۰۰ نفر تماشاچی را داشت . در حالی که صندلی ها از سنگ بود ولی مردم با رغبت روی‌آن می‌نشستند وبه بازی هنرپیشگان‌توجه داشتند .

ارزش هنرپیشگان اززمان فیلیپ و پسرش اسکندر مقدونی بالاگرفت. هنرپیشگان در مجامع ومجالس عمومی درصدرمجلس قرارداشتند ونسبت به‌آنان بامحبت واحترام‌فوق‌العاده‌ای رفتارمیشد. درزمان اسکندردر هریك ازشهرهای یونان یك تماشاخانه دائرشد و اهمیت تأتردر آن عهدازهمین اقدام بخوبی هویدا میشود. درچهارقرن پیش ازمیلاد مسیح‌آتن فقط۲۷هنرپیشه داشت ولی این هنرپیشگان بتمام علوم وفنون عصرخویش‌آگاهی داشتند.

ازنقاشی، مجسه سازی، شعر،ادب، رقص وسایرهنرها ومنجمله نوازندگی اطلاعات‌کافی داشتند. از دولت برای مخارج خویش مقرری دریافت میکردند و اگر سالها نیزکاری به آنان رجوع نمیشد. بازهم حقوق مقرره را ازخزانه دولت دریافت میکردند .

درهمان اوقات بودکه هنرپیشگان یونانی برای اولین‌بار درتاریخ اقتصادی، سیاسی و صنعتی جهان اتحادیه‌ای تشکیل دادندکه امروزآنرا سندیکا میخوانیم .

این سندیکا برای حفظ حقوق وصیانت، احترام و شخصیت‌هنرپیشگان تاسیس شد. نام این سندیکا «انجمن خدام دیونی‌سوس» بود.

کم‌کم موسیقی ، رقص ومیم نیزوارد تأترگردید . ابتدا آلتی که شبیه به شیپور بود شروع تأتررا اعلام میکرد، درخلال بازی نیز در جاهائی‌که اشعار یا جملات حماسی وقهرمانی ادا میشد، بعضاً با صدای موزون شیپور همراهی میشد، تاأثرآن در شنونده و بیننده صد چندان

بشود ، همچنین در اوقاتی‌که نمایشنامه عاشقانه یا « لیریك » بود موسیقی آرام و موزونی‌که چنگ یا «لیر» آنرا همراهی میکرد بگوش تماشاچی میرسید واحساساتش را برمیانگیخت.

تأترکلاسیك یونان بهمین طریق پیش میرفت و بسیاری ازکشورهای اروپائی وپیش از همه مردم را تحت تاثیر خود قرارداد ولی دررم جنبه مذهبی‌اش منتزع گشت وراه مستقلی را در پیش گرفت . تأتر در سایرکشور هـای اروپائی رویهم رفته تا قرن دهم جنبه خصوصی و تعینی داشت .

هنرپیشگان محل های مخصوص بخود داشتند یا در استخدام رجال، پادشاهان و امراء بودند و آنان را در موقع معین سرگرم میساختند . بعد از قـرن دهم و یازدهم مجددا تأتر و هنرپیشگی ازحالت انحصاری سرمایه داران و سلاطین و بزرگان خارج شد وکمی جنبه مـذهبی گرفت، دراین راه موسیقی دانان نیز بهنرپیشگان‌کمك میکردند وتابلو هائی اززندگی مسیح وحواریونش مورد توجه مردم بود، تقریبا تأترحالت «اوراتوریو» را داشت و جنبه مذهبی‌آن بیش ازسایرجنبه ها مورد توجه بود.

این اوضاع نیزادامه داشت تا عصررنسانس رسید وتأتر یکباره درکشور های مختلف اروپائی رونق‌گرفت، وسیع شد وضمائم وملحقاتی به‌آن راه یافت وکم‌کم آن را بصورت هنر کاملی درآورد.

هنرتأتر باعصرنسانس وانقلاب‌کبیرفرانسه تکامل خود را در پیش‌گرفت وازآن تاریخ ببعد مکتب ها و شیوه های مختلفی در این هنر بوجود آمده که بالاختصار بذکر اهم آن ها تا امروز میپردازیم .

تأتر کلاسیك

تأترکلاسیك به اثری اطلاق میشود کـه از هرحیث سرمشق باشد و ملهم از داستان های اساطیری ملل، افسانه های یونانی و غیره باشد.

درحقیقت تأترکلاسیك‌آثاری است‌که ازیونان قدیم‌برای جهان معاصربارث رسیده وسری نمایشنامه‌ها وتأترهائی ازقبیل:

زن فینیقی اثرآخیلوس یا آشیل باکانت، اثر اوری پید الکترا اثر سوفوکل، را جزو نمایشنامه های‌کلاسیك باید شمرد. ـ

درقرن هفدهم میلادی نیزدراروپا نویسندگان‌کلاسیك‌که بسبك قدماپیس مینوشتندولی طرزاجرای‌آن فرق داشت بسیاربودندکه اهم‌آنان عبارتند از:

راسین ، مولیر،کرنی‌که از مکتب یونان تقلید میکردند و نمایشنامه هائی را به وجود میآوردندکه تماماً درزمره‌آثارکلاسیك تأترجهان است.

درنمایشنامه ها وتأترهای‌کلاسیك همیشه صفات برازنده وعالی ومميزات روحی بشراز قبیل شجاعت، بخشایش ، مهربانی ، عشق محض، نجابت و نیکوکاری برزقبای خودکه جهل و نادانی وپستی وامثالهم بود پیروز میشوند .

تأتر رمانتیك

رنسانس در انقلاب فرانسه دنیای کهنه و کلاسیك را درهم ریخت، مخصوصا در اولین آثاری که ناشی ازاین تجلی وتحول فکری بود ادبیات بمفهوم اعم قرارداشت، تأتر نیز ازاین نهضت پیروی نموده ویکباره عقده های هنرمندان شکافته شد و برای نشان دادن یك عکس‌العمل حاد بجانب تغییروتبدیل گرائید، ادبیات وتأتربجانب رمانتیسم گرائید. قواعد اصول وصوری راکه تأترکلاسیك داشت یکباره بهم زدند وآزادی از سبك وشیوه تفکر ودامنه محدود عمل را اعلام داشتند.

سبك کلاسیك بااین‌ترتیب فروریخت وبجای‌آن سبك رومانتیسیزم که نشان دهنده‌تفکرات وتخیلات آدمی و مجسم‌کننده احساسات و حالات شاعرانه فردی بشمارمیرود بوجودآمد. تأتر رومانتیك شیوه سابق را ازرونق انداخت دراکثرنمایشنامه‌های‌کلاسیك قهرمانان همیشه دارای یك فضیلت یا خلق نکوهیده بودند.

این شیوه درسبك رومانتیسیزم بهم ریخت زیرا متفکران و بنیان‌گذاران رومانتسیزم عقیده داشتند‌که فضائل، اخلاق وامیال‌آدمی همیشه درمعرض تغییروتبدیل است وچه بسا ممکن است‌که فضیلت منکوب شناعت شود. بنابراین‌نمیتوان همیشه صفت یا خصائص خاصی را برای آدمی اختصاص داد. زیرا سرشت وخلق‌آدمی همیشه قابل تغییراست.

ازطرفی درام رمانتیك مبین حالات انسانی وفردی بود وشخص تماشاچی رابیشترتحت تأثیرقرار میداد درشیوه‌کلاسیك مبنای‌کار برتفسیر یاتشریح‌آداب ومناسبات مذهبی احساسات میهنی وغرائز جنگجوئی، زنده‌کردن شعائرملی وبالاخره‌نشان دادن فضائل یا رذائل دسته جمعی بود، درحالی‌که در تأتررومانتیك نقطه مقابل منظورنظربوده ودرام نویس به‌تشریح حالات و تاثیرات‌فردی انسان همت میگماشت.

چون در تأتررومانتیك بیشتر بجنبه فردیت و انسان توجه میشد، این سری از تأتر را درتاریخ تأتر «تأترانسانی» یا تأتر «اومانیست» نام میبردند.

تأتر اومانیست

تأتر اومانیست به تشریح حالات و جریانات روحی و نفسانی میپردازد‌که درام نویس برای‌العین دیده یا بر اثر تفکر و تخیل آن را شکافته و تحریرکرده است و بعدآن را به روی صحنه میآورد.

این سبك از تأترهنوزهم مورد علاقه بسیاری از مردم جهان است با آن‌که مکتب های متعدد وشیوه های نودرتأتر بوجود آمده وما ببعضی ازآنها اشاره خواهیم‌کرد، ولی هنوز هم شیوه اومانیسم درتآترطرفداران جدی دارد، اگردراین شیوه تآتر درآینده تغییراتی داده شود یا مکتب خاصی را بوجود آورد آنرا نمیتوان پیش بینی کرد اما رویهم رفته بشر بااین سبك تأتر علاقمندی کامل دارد، با وجود کهنه بودن مکتب باز هم از تماشای تأتر های اومانیست لذت‌میبرد.

تأتر رئالیست

بعد از تحولاتی که در تأتر پیدا شد وشیوه کلاسیسیزیم را درهم ریخت نهضت‌های فراوانی برای بنیان‌گذاری شیوه های نو بوجود آمد که رومانتیسیزم اولین آنهاست.

تآتررومانتیسیزم جنبه تخیلی واحساساتی داشت ولی عده‌ای پیدا شدند وتآتر رابیشتر به جنبه حقیقت‌گوئی و نمایش واقعیات زندگی کشانیدند. نمایش طبیعت ازجنبه حقیقی راکه ممکن بود زشت هم باشد، تآتررئالیستیك خوانند.

بهمین سبب کلمه رآلیته را که میتوان حقیقت تفسیر و ترجمه کنیم برای این سری از تآترها اختصاص دادند.

درام نویس بدون آن‌که زشت را زیبا یا بالعکس تغییردهد به تشریح حالات طبیعت و واقعیات زندگی آدمی میپرداخت.

تآتر ناتورئالیست

تأتر ناتورئالیستی درحقیقت جزئی از تآتر رئالیست بشمار میرود و مکمل آنست، در تآتررئالیستی جنبه های خوب و بد طبیعت انسان با خصوصیاتش ذکرمیشد وتوسط تآتربروی صحنه میآمد، این حالات تقریباً شامل کلیات میگشت و به جزئیات زیاد توجه نداشت، ولی درتأتر ناتورئالیستیك، درام نویس سعی میکندکه حتی جزئیات اتفاقات یا زندگی را باتمام زشتی‌ها وزیبائی‌های آن مجسم کند بدون آنکه چیزی یا نکته‌ای را مخفی بدارد.

نکته‌ای که بایستی مورد دقت قرارداد روش‌ها وعقایدی بودکه از طرف اشخاص ذیفن و ذیصلاحیت برای تکامل فن تآترابراز میشد.

در تآترنیزمانند تمام تحولات هنری زمینه های فروانی برای پیشرفت و تکامل پیداشد ولی آنچه بیش از همه قابل ذکراست، تغییراتی است که توسط هنرمندان دراستخوان بندی تآتر پیدا شد و بعضی از هنرمندان کلیه قواعد و مقررات را در زمینه قرار داد های تآتری پشت پا زدند.

تآتر سمبولیك

سمبول در اصطلاح لغوی مفهوم علامت یا نماینده را دارد و سمبولیسم رابطه مخفیانه اشیاء را با روح ومافی‌الضمیرمانشان میدهد فی‌المثل در عرف تعبیرات و اصطلاحات یا زبان گلها ورنگها تفسیرهائی شده وهرکدام ازآنها سمبول کار، احساس یا صنعتی است مثلاً گل سفید یا جامه سفید پاکی، نجابت وصفا را نشان میدهد، لباس سیاه علامت عزا و سوگواری است، جامه قرمز رنگ تمایلات شهوانی را مشخص میسازد و زرد علامت بیزاری ونفرت است، این رابطه دراشیاء نیزوجود دارد و طبیعت نیز مناظر فراوانی برای نشان دادن سمبولیسم والقاء آن بروح و فکر بشر دارد.

اپرا و موسیقی

اپرا مجلل‌ترین و باشکوه‌ترین وسیله بیان احساس و عواطف انسانی است، وسیله‌ایست که بسیاری ازهنرهای پلاستیك را در خود جای داده است. صحنه آرائی و کارگردانی، تزئین لباس، موسیقی، هنردراماتیك ونمایشی بازیگران، بیان گفتگوها بزبان شعر، همراهی یکدسته کامل از نوازندگان وگاه همسرایان، ترتیب و تنظیم نور صحنه ها، هنر معماری برای ایجاد صحنه‌ها وبسرانجام سرگذشتی که نقش‌های هنرپیشه‌ها را می آفریند وصحنه‌ها را تجلی‌می‌بخشد از عوامل تشکیل دهنده اپرا هستند.

اپراا کنون ازنظروسایل فنی‌وتجهیزات وتکنیك، پیچیده‌ترین هنرنمایشی است. ازاین جهت تنظم واجرای‌آن پرخرج وگران قیمت است وازاینروازقرن هفدهم ببعد اشراف و دربار سلاطین اروپا حامی این هنربودند وامروزاپراهای معروف جهان مثل اپرای پاریس و.وین ورم واسکالای میلان واپرای متروپولیتن نیویورك و بالشوی تاترمسکو کمکهای فراوانی از دولت دریافت میکنند، ومیتوان گفت بدون‌کمك دولت‌ها این هنر باشکوه ومجلل وپرخرج، توانائی ادامه حیات نخواهد داشت.

صدا وبازی ونورو کارگردانی ورهبری ارکستروصحنه‌آرائی ولباس وشعروسیرداستان، صحنه اپرا را برای تجلی صدای بزرگترین خوانندگان جهان‌آماده مینماید، امروزماریاکالاس ورنیتاتیبالدی وشوراتسکو وژان هورس معروفترین خوانندگان اپراهای بزرك‌آمریکا واروپا هستند. اپرا درایتالیا وسپس درفرانسه تکامل یافت ولی ریشه اپرای امروز را باید در یونان ورم جستجوکرد.

درابتدا سرگذشت خدایان ورفتاروسلوك‌آنها باانسان ودرقرون مسیحی داستان مقدسین وشهدای مذهبی وپیامبران وحواریون موضوع داستانهای نمایشی گردید. این داستانها بشعرو نثر بوسیله هنرپیشگان دوره‌گرد و با لباسها ودکورهای ساده برای مردم نمایش داده می‌شد. کلیسا در دوران قرون وسطی با قدرت فراوان پاپ و روحانیون، عبادت ومراسم مذهبی را با تشریفات مجلل وباشکوهی توأم ساخت، تولد وشهادت عیسی، هجرت حواریون، زجروشکنجه آنها دردوران سلطه یهودیان اورشلیم ودوران مسیحیت دررم، مخالفت شدید امپراطوران رم، بابسط مذهب مسیح وبسیاری حوادث ووقایع ویگرموضوع نمایش های مذهبی بود. این نمایش بتدریج با موسیقی و لباسهای مخصوص وسپس با ایجاد صحنه‌آرائی‌های مناسب همراه شد. پس

باین معنی که ممکن‌است همین حالات باصدای‌نرم، میم‌آرام وتونالیته خیلی ضعیف درتماشاچی القاءگردد.

همچنین درتآتراکسپرسیونیست میزآنسن (صحنه‌گردانی) ودکوراسیون جنبه رئالیته ندارد، ولی روشنائی الکتریسیته و استفاده ازموسیقی حتماً لازم است ، زیرا بااین دو عامل می‌توان بسیاری از منظور ها و هنر هائی راکه مصنف تآتر یا بازیگر داشته به تماشاچی القاءکرد .

درتآترهای اکسپرسیونیست جنبه های استهزائی دیگر بشرمثل عقایداستثماری،نزاعهای خانوادگی، جنون جنگ ، اعمال جنسی ، دروغگوئی و هزاران خصیصه دیگر با زبان طنز و نیشخندنشان داده میشود.

این شیوه درآلمان وامریکا رونق بسزائی گرفت، در فرانسه، ایتالیا وانگلستان رواج داشته ودارد ولی مانند این دوکشورجنبه قوی وضد رئالیستی‌ندارد.

نویسندگان ودرام نویسان اکسپرسیونیست در تمام جهان پراکنده بوده وهستند وآثار جالبی بوجودآورده‌اند.

تآترساکت یا میمیك

این نوع تآترناشی از تآتر اکسپرسیونیست است ولی امروزکمابیش در بعضی کشورها رواج دارد، درام نویسی در عوض بیان ودکلاماسیون به تشریح حالات و واقعیات با ژست و میم مشغول میشود.

صحنه تآترکاملا ساکت و آرام است ، بازیگر با حرکات میم صوت وعوامل دیگری که میتوان‌آنها را معین تآترساکت دانست منظورومقصود را بتماشاچی القاء میکند.

در تآترساکت از میزآنس، نور، دکور، و موسیقی‌آرام نیز استفاده میشود.

این نوع تآتر ازسلیقه وابداع لوئی جی چیراندلو درام نویس مشهور ایتالیائی الهام گرفته است ودرحقیقت همو بودکه متفرعات تآتراکسپرسیونیست را بنام تأتر ساکت یامیمیك وتآتر اقرارو فراربوجودآورد.

تأتر اقرار وفرار

این شیوه از تآتر نیز ملهم از تآتر اکسپرسیونیسم می‌باشد مبانی دراماتیك این نوع تآترها دعوا. جنجال، سروصدا و منازعه است، همچنین تغییر عقیده قهرمانان و فرار واقرار او در صحنه های مختلف انتریکهائی است که مایه درام را تشکیل میدهد و باین سبب آن را نمایشنامه‌های اقراری وفراری نام‌گذارده‌اند،گرچه ابداع کننده‌این سبك فرعی راچخوف میدانند ولی ژان برناردرام نویس مشهورفرانسوی‌آن را توسعه داد و بعد وسیله لوئیجی پیراندولوبحد کمال رسید.

موضوعاتی نظیرفرارواقرادکه در متن نمایش‌نامه چاشنی اصلی بشمار میرود باهیجان

دعوا، جنجال وصحنه های نظیرآن تکمیل میگردد.

آنچه‌بایدتوجه داشت این است که کارگردانی. میزآنس،نور، موسیقی وسایراختصاصات تاتر دراین نوع از درام ها رل مهمی دارد.

امروزنیز نقش کارگردان بعنوان یك عامل اصلی در تآترمحسوب میگردد و هموست که ممکنست بیك نمایشنامه بی‌خاصیت جان وجلای تازه‌ای بدهد.

پیدا شدن عوامل دیگردرتآترمثل روشنائی، موسیقی، دکور، لباس وغیره تا اندازه‌ای متن نویسی تآتررا نیز آسان کرده است.

تآتر مدرن

ازاین مکاتب وروش‌ها وسلیقه‌ها که بگذریم نوبت تأترمدرن میرسد.

تاترمدرن امروز کمابیش دربسیاری از کشورهای راقیه جهان بوجودآمده است. این‌نوع تآترهمه چیزش ازنوبینی ملهم است.

کارگردان نقش عمده‌ای درآن دارد، دکوراتور بسلیقه خودکارمیکند وازمتن‌نمایشنامه برای تهیه سن ودکور استفاده میبرد، موسیقیدان نیز برای تنظیم موسیقی متن سلیقه و الهام خویش را اجراء میکند وهرکدام ازاینها مستقلا بکاراشتغال دارند.

کارگردان نیزموضوع نمایش را بهرطریقی که بخواهد جرح وتعدیل میکند.

مدرنیسم درتأترنیزرونق بسزائی گرفته و احتمال میرودکه این مکتب روزی قبول عام یابد زیرا با وجود تنقیداتی که ازمکاتب مدرن درهنرها میشودکم کم مردم بدیدن وشنیدن‌آنها عادت میکنند

نمایشنامه های معروف کلاسیك بدین قراراست

از پیر کورنی

سید، هوراس، سینا، پرلیوکت، نیکومد، که از میان آنها سید از همه معروفتر است وتابلوزیبائی از عشق و فداکاری متقابل بشمار می‌آید.

از مولیر

نمایشنامه‌های کمدی: مسخره‌های درباری، مکتب زنان، تارتوف، دون ژوان، میزانتروپ خسیس، زنان دانشمند، مریض خیالی.

خسیس اثرمولیریك تابلوی زیبا ازمردی خسیس است که لئامت و پستی اوضرب‌المثل شده است.

از ژان راسین

تراژدی های: استر، اندرومارك، مهرداد یا میتراد، بایزید یا بازازت، بریتا نیکوس، فدر، ایفی ژنی.

ولتردارای اثر معروف **زهرا** و از ویکترهورهوگو درام‌ها و تراژدی های **هرنانی، لوکرس بورژیا، ماری تودور، آنژلو**، و از شکسپیر: نمایشنامه هـای تراژدی رومئو و ژولیت، ماکبس و از گوته‌آلمانی ـ فاوست و تآتر های سمبولیك موریس مترلینگ مانند پرنده‌آبی، پله‌آس، میلزاند.

روابط معنوی ومادی که براثرسمبولیسم بروح وذهن ماالقاء میشود ودرآن میان سمبولها نقش عمده‌ای دارند، اگروسیله تاتری مشخص و تحریر شود و بروی صحنه‌آید تآتری سمبولیك نام میگیرد .

این نوع از تآتربطورمشخص وکامل امروز مورد استفاده نیست ولی اجزاء ومتفرعات آن درسایرانواع تآترها مورد استفاده قرارمیگیرد .

تأتر دراماتیك

درحقیقت دراماتیك مخلوطی ازرئالیسم واومانیسم وناتورالیسم میباشد .

این معجون مبین حالات، اختصاصات، روحیات وکلیه ممیزات مردم بطور اعم یادسته جمعی است.

تآتردراماتیك خصوصیات واحوال خانواده‌ها، جمعیتها، افراد راباموشکافی وتیزبینی مورد بحث وتحلیل قرار میدهد.

این نوع تأتر امروز که فن تآتر بترقیات شگرفی رسیده بازهم علاقمندان فراوانی دارد اما درفاصله دوجنگ اخیر تحولات بسیاری درفن تآتر بوجودآمد و بطورکلی شیوه های کهن درهم ریخت وسبك های تازه‌ای ابداع گشت .

علت‌العلل این امرنیزآن بودکه مردم خاطرات خوشی ازجنگ نداشتند.ذهن و روحشان ازدیدن یا شنیدن مناظرالم‌انگیزتنفر داشت .

در طبقه تآترنویسان ودرام نویسان برای ارضاء این نوع تفکر، جریان ضد رئالیستیك بوجود آمد که بیشتر بطرف فانتزی متمایل بود تا توده های مردم و علاقمندان بتآتر غم های زمانه را فراموش کند و دنیای مفرح‌تر وآرام‌تری را ببینند . بعضی درام نویسان بطورکلی حقایق و بدیهات زندگی را نیزمورد مسخره واستهزاء قراردادند و باین ترتیب نمیتوان نمونه ثابتی برای هنرتآترانتخاب کرد. تآتربیك‌اعتباربسه طریق‌ذیل‌تقسیم‌بندی میشود،اکسپرسیونیسم تآترسکوت یامیمیك وتآتر اقرار وفرار.

اکسپرسیونیست

اکسپوسیونیست در تآترنیزمانند ادبیات است، در این نوع از تآتربازیگر یا هنرمند ونویسنده طریقه‌ای برای بیان احساس خویش پیدا میکند، بیان احساسات وتمایلات درونی یا مافی‌الضمیردر تأتر بوسیله ژست، میم وغیره اکسپرسیونیسم نام دارد .

القاءآن احساسات و تمایلات ازنویسنده بازیگر وصحنه نمایش به تماشاچی کار ساده‌ای نیست و طرز القاء نیز با سیستم‌ها و قواعدکلی و قدیمی تآتر کاملامتفاوت است، باین معنی که سابقا بازیگر یا نویسنده سعی داشت که فرضا بیرحمی و خشونت را باکلمات درشت ، ثقیل و محکم به تماشاچی القاءکند ودر پناه خشونت وتلفظ ومیم‌های وحشتناك چنین احساسی‌را در تماشاچی بوجود آورد اما در تآتراکسپرسیونیست کاملا عکس این تئوری و قاعده وجود دارد،

ازقرون وسطی ودردوران رنساس نمایش داستانهای مذهبی بصورت تازه‌ای تکامل یافت. ایجاد سلطنت‌های محلی درشهرهای مختلف ایتالیا وآلمان و اتریش و دوران طلائی لوئی چهاردهم درفرانسه،موسیقی واپراوهنرنمایشی رادردربارهاومحافل‌اشرافی اروپامورد‌حمایت کامل‌قرارداد. موسیقی‌دانان وهنرمندان‌وآهنگسازان وخوانندگان معروف درزمینه اپراآثارجاویدانی بوجودآورده‌اند ساختمانهای مجلل وتالارها وصحنه‌های‌زیبای مخصوص هنراپرا درپایتخت‌های بزرگ اروپائی بناشد .

اپرا های بزرگ جهان هر سال آثار معروف اپرائی را بـا شکوه هرچه تمامتر و بوسیله بزرگترین ارکسترها به‌صحنه‌ها میآوردند .

صحنه اپرا نمایش شور انگیز داستانهای عشقی و فداکاری انسان هاست نوای دل‌انگیز موسیقی وصدای پرشورهنرمندان این داستانهارا بازگومیکنند.

آهنگسازان بزبان موسیقی افسانه ها وسرگذشتها وحوادث عاشقانه راتجسم میدهند.

نگاهی به هنر نقاشی جهان

آثار هنری هرقدر زیادتر ومتنوع‌تر باشد از یک منبع تراوش میکند و آن احساس هنرمند واحساس او به جامعه وانتقال‌آن بدنیای خارج است.

هنرمندان در تمام رشته ها و درکلیه دورانها از همین احساس‌اولیه وبدوی‌برخوردار بوده واستفاده‌کرده‌اند.

در دوران های قدیم دیوار پرستشگاه و معابد را با تصاویری می‌آراستند که احساس بخصوصی از قبیل وفادار بودن به سنت قدیم بوده. یکی ازخطوط باریك وظریف ودیگری با خطوط تند وصریح ورنگ زننده بعضی سبگها جنبه عمومی دارد مانند سبك ژاپونی اما شیوه کلاسیك از طبیعت تقلید میکند و هریك ازسبکهانماینده تمدن وطرزتفکرملتها است .

نقاشی در ماقبل تاریخ

ماقبل تاریخ به سه دوره تقسیم میشود دوره پالینولتیك یاحجرقدیم در این دوره هنر برای هنراست وهنرمندانآتن حیوانات را آنطوری که میدیدند ترسیم میکردند .

وسیله نقاشی این دوره خاکهای رنگی سرخ وزرد و سفید است، بطول کلی خطوط ساده این نقاشی‌هاکه‌آثاری ازآن برجا مانده و در دست است از نمونه زندگی ساده بدوی سازندگان آن حکایت میکند. معروفترین‌آثار این دوره نقش سه زن در حال رقص هستندکه روی سنگ نقاشی شده و در والترتا Valtorta اسپانیا است.

در این زمان، انسان را از روبرو و حیوان را از پهلو رسم میکردند نخستین بارکه هنرمندی سروپای انسان را، از پهلو وبدن را از مقابل نقاشی کرد تحول بزرگی بشمارمیرود.

دوره نئولیتیك وحجر نو Neolitho

دراین دوره فصل یخبندان جای خود را بفصل گرما و رطوبت میدهد، سنگها صیقل میابند. وهنرآیستره بوجود می‌آید ، یعنی تصاویری که در طبیعت نظیرآن وجود ندارد واز مجموع نیازهاوسلیقه‌هابوجودآمده‌است.

ازدوره حجرنوتصویری که شبیه حجرقدیم باشد بدست ما نرسیده و بنظر میرسد که دراین زمان انسانها مشغول تنظیم کلماتی برای انتقال مقاصد خود بیکدیگر بوده‌اند.

دوره انئولیتیك Eneolithos دوره برنز (مس وقلع) وآهن مرکز پخش این صنعت را ارمنستان میدانند واین دوره درمصرماقبل ازفراعنه بوده است.

درآثاردوره برنزتنها تقلید بچشم نمیخورد و بغیر از وسائل جنگی بقیه‌آثار تزئینی بوده است. دراین دوره باآثار با ارزش تمدنهای مدیترانه - مصر- بین‌النهرین برمیخوریم از جمله‌آثار با ارزش سرامیك شوش را باید نام برد:

روی گل رس برنگ طبیعی نقوش بسیارزیبائی با اکسیدآهن نقاشی شده است. واین‌هنر آبستره را باید متعلق بتمدن هنری بسیارحساس و ظریف بدانیم.

مثلایك بـز بشکل مثلث با شاخ های بسیار بزرگ و دایره‌ای شکل خلاصه شده و خود نقشی رااحاطه‌کرده که علامت‌آب راکد میباشد این نقش مربوط به دوره شوش اول است وشوش دوم مربوط بدوره آنترنیتیك میباشد نقوش این دوره نیز هندسی میباشد ولی اشکال حیوانات کمتراستیلیزه شده‌اند وازهمین جا جهت وسبك ناتورالیسم که‌که عصرسومریها را مشخص میکند بچشم میخورد.

اخیرا، درنیجریه در غاری که درنزدیکی یکی ازشهرهای‌این ناحیه‌است نقاشیهای بسیار جالبی ازدوران ماقبل تاریخ کشف گردیده، دراین تابلوها تصاویر اسرارآمیزی که نشانه هائی ازخورشید وماه هستند،نقاشی شده است.

آسیای قدیم

بین‌النهرین (سومریها-آموریها-کلدانیها) ایران قدیم- هیتی‌ها- فنیقی‌ها.

دراین جلگه بین دجله و فرات مردمان مختلفی زندگی کـرده‌اند و بهمین جهت مدارك لازم جهت تعیین وتشبیت یك تاریخ قطعی ومطمئن ازایـن تمدن عظیم وجود ندارد. اما اولین گروه‌آنها شوش قدیم میباشدکه با مراکز تمدن بین‌النهرین مربوط بوده است.

این ناحیه برخلاف مصرباکشورهای مجاورخود مربوط بوده است. وتاریخ‌آنجا ازآخر عصرحجرکه فلزکشف شد شروع میشود و یك نوع خط نیزداشته‌اند.

بابلیها-۳۰۰۰تا۱۵۰۰قبل ازمیلاد- پیشه سومریها بعد از زراعت جنگ با سومرهاست که دارای شهرهائی نظیر بابل بوده‌اند. سومریها برخلاف مصریها به جهان‌آخرت توجه نداشتند و بهمین جهت‌آرامگاهها برخلاف مصریها هیچگونه تزئین و آرایشی نداشته است. و به‌همین جهت بساختن قصور با شکوه پرداختند وبر در معابد خود نقشهای حیوانات نگهبان و خیالی بـا رنگهای خوش آیند حجاری مینمودند. بواسطه فقدان سنگ در سرزمین بین‌النهرین تعداد مجسمه های تمام برجسته‌کم است اما تعداد مهرها نسبتا زیاد است برروی مهر شارگن نقش یك انسان اساطیری است که احتمالاتصویر گیل‌گمش است یك زانوی‌آن برزمین خم شده ودردست‌او گلدانیست که ازآن دونهرجاری است.

نقش این مهرها با مهارت و ظرافت برروی سنگ آمده و خطوط و طرحهای‌آن بی‌اندازه

قوی ومحکم‌اند.

آشوریها- آشوریها به رب‌النوع خود خدایان نگهبان می‌گفتند و آنان را طوری مجسم می‌کردند که قدرت و توانائی آنان کاملا هویدا است. گیل‌گمش را بصورت عظیمی مجسم کرده‌اند. و این مجسه ها مربوط بقرن هشتم ق.م.است .

کلدانیها- کلدانیها بابل را دوباره از نو بنیاد نهادند و زیبائی وثروت وهنر قدرت گرفت بطوریکه زیبائی آن نی‌نوا را تحت‌الشعاع قرارداد.

هیتی‌ها:

هیتی‌ها گویا درفلسطین زندگی میکردند . هنرشان تحت تاثیر هنر و تمدن ملل اطراف بخصوص آشوری بوده است. با وجود این دارای اصالت خاصی میباشد.

فنیقی‌ها :

فنیقیه به‌قسمت ساحلی آسیای صغیر گفته میشد که لبنان جزوآن بود و چون در سر راه آسیا وآفریقا بود محل برخورد تمدن های اروپائی وآفریقائی وآسیائی بوده است . تزئینات بناهای فنیقی‌ها بسیارجالب ودرموارد‌ی استیلیزداست

یونان :

هنرکرتیان ومیسه‌نیان، هنر یونان دارای منشاء و مبدای‌ماقبل تاریخ است که از مجمع‌الجزایروسواحل‌آسیای صغیر وبالاخره خاك اصلی یونان سرچشمه میگیرند این دوره‌ها عبارتند ازدوره هنرکرتیان و میسه‌نیان. تاریخ این تمدن‌که ده قرن بطول می‌انجامد واز دو هزار سال تا هزارسال قبل ازمیلاد مسیح میباشد بدودوره تقسیم ومشخص میشوّد: دوره‌کرتیان (۲۰۰۰-۱۴۰۰ق.م)که‌بآن دوره مینوئیان نیزمیگویند ودوره میسه‌نیان (۱۴۰۰-۱۰۰۰ق.م).

دوره‌کرتیان: درنتیجه حفاری های جزیزه‌کرت نقاشی های زیادی بردیوارها و ستونها بدست‌آمده‌که با تکنیك فرسك است (نقاشی برروی دیوارهای مرطوب) نقاشی‌های بسیاربرروی ظروف با رنگهای متعدد و فرم های‌کشیده ونقوش هندسی منحنی‌الخط مانند دایره وسپیرال و بیضی وغیره‌که باآزادی خاص بیان شده است بدوره ما رسیده پرندگان وطبیعت با مختصر استیلیزاسیون و بسیار با روح وزنده ترسیم شده‌اند ومابین نقوش هندسی قرارگرفته‌اند...بعد ازآتش سوزی قصرها وتجدید بنا سبك جدیدی‌بنام استیل‌نو بوجود می‌آید. دراین سبك‌بلی‌کرم تقلیل یافته وجای خود را برنگ سیاه روی زمینه روشن میدهد و نقوش هندسی نمیباشند. در نقاشی‌های قصرکنوسوس همین روحیه امپرسیونیستی مشاهده میشود، نقوش مسطح، بدون حجم و براصل ظرافت وکشیدگی خطوط ترسیم شده‌اند و فقط لکه های رنگ حالت حجم دار بودن و آزاد بودن شکل را مجسم میکنند در حدود (۱۴۰۰-۵۰۰ق.م) سرامیکها بسبکی بنام (استیل قصر) درمی‌آیند.

نقاشی در قرن در قرن شانزدهم و هفدهم

ژوکوند - مونالیزا

رامبراند

رامبراند استاد پرتره واستاد مکتب باروك و استاد نمایش داستانهای قرن هفدهم هلند احساسات حالات روحی را با مهارت زیاد در پرده‌های خود نقش میکند. وضع عمومی مردم را خوب احساس میکند وتصاویرروشنی ازخود بیادگار میگذارد.

نقاشان قرن هفدهم هلند بطور کلی در نشان دادن زندگی عادی وآرامش خانوادگی و مجامع پرنشاط‌آنها استادی ومهارت تمام داشته‌اند.

روبنس استاد مسلم کلاسیک ونیزدرتمام شیوه های معمول آنروزگارکرد، تعداد تابلو

های اودرسراسراروپامقام بلندی برای‌خودبدست‌آورده. زندگی‌عیسی،قصرهای‌مجلل، جنگلها و مزارع، زنها و بچه‌ها، طبیعت بی‌جان همه وهمه مورد توجه او بوده است.

پس از روبنس ، از **زوروفس** باید نام برد و سپس Yandick است که تا حد یک روانشناس درتجسم حالات درونی پرتره هایش دقیق است. کارهای ون دیك در قرن۱۸ که دوره پرتره سازی اروپا است مورد تقلید فراوان نقاشان انگلیس قرارگرفت‌اما درقرن۱۸درایتالیا اغلب هنرمندان ازکار (اواچیو) پیروی میکردند و بهمان شیوه قرنهای ۱۶و۱۷کار میکردند ولی درفرانسه وانگلیس بمناسبت موقعیت خاص اجتماعی و اشرافی نقاشی خواه ناخواه براه دیگری افتاد .

سبك باروك

اواخرقرن۱۶و۱۷وهجده دراروپا و درقصرهای با شکوه ستونهای مرمر وپارکهای‌عالی پارچه‌های رنگارنك رونق گرفت باین جهت نمایش این صحنه ها مورد توجه شد و دربارهای اروپا سبك جدیدی بنام سبك باروك بوجود آوردند وهنرمندان این‌صحنه‌ها را برای موضوعات مذهبی بکار بردند اما درآلمان قرن ۱۶ که دوره جنگها وکشمکشهای داخلی بود طبیعی است که نگرانیها و اضطراب ناشی ازاین حوادث در مردم بخصوص در هنرمندان مذهبی بدبینی و یاس بوجودآوردکه خواه ناخواه افکارواحساسات خود را برروی پرده‌های نقاشی می‌آوردند.

نقاشی در اسپانیا

قبل از قرن شانزدهم در اسپانیا شیوه‌ای بنام (شویل) رواج یافت . معروفترین نقاشان این قرن اسپانیا شخصی بنام الگرکوکه نام اصلی او تتوکوپولوس بود با سبك ایتالیاآشنا شد و در مدت چهارسال نقاشی‌های او بقدری در روم شهرت یافت که اورا استاد ونیسی جدید نامیدند، ولی‌پس‌ازهفت سال ایتالیا رابقصد فرانسه‌ترك‌گفت ودراین‌شهربودکه برای‌کلیساها و کشیشان تابلو های بسیار ساخت بطوریکه تابلوهایش را به قیمت‌گزاف میخریدند و زندگی مرفهی داشت .

الگرکودرباره میکل‌آنژمیگفت ایتالیائیها مردمان خوبی هستند ولی نمیدانندچگونه نقاشی‌کنند. دیگراز نقاشان معروف قرن‌هفدهم اسپانیا ربیرا و موریللوهستند بعد ازموریللو تا یکقرن بعد اسپانیا نقاش معروفی نداشت تا اینکه در قرن ۱۸ گویا به نقاشی راکد اسپانیا حرکت وجنبشی داد واو هم مانند داوید یکی از پیروان کلاسیك جدید است.

انگلستان

اشراف ودرباریان انگلیسی در قرن۱۷و۱۸ خیلی علاقمند به جلب نقاشان اروپا برای آرایش دادن به‌کاخهای خود بودند و نظرشان این بودکه تصاویر هریك ازافراد خانواده برای نسلهای‌آینده باقی بماند.

ازنقاشانی‌که بانگلستان سفرکردند ون درفیس و ون دیك و فلاماندی بودند. این سه هنرمندباتفاق هنرمندانی‌که به‌انگلستان وفرانسه دعوت شدند بنقاشی انگلیس که ازسبك‌گوتیك

باینطرف پیشرفتی در آن حاصل نشده بود، در قرون هفده و هیجده رونقی بخشیدند از نقاشان معروف انگلستان در قرن هفده الیور و هیلیاره و ویلیام دابسن وجیسمون‌را باید نام برد که اغلب از نقاشان خارجی نام برده شده پیروی می‌کردند و بیشتر نیز مانند آن ها پرتره ساز بودند.

در قرن هیجدهم نقاشی انگلستان رفته رفته شیوه‌ای خاص و شکلی تاره بخود گرفت هوگارت نقاشی متنقد بود و آنچه در محیط آن زمان انگلستان بنظر طبقات مردم ناپسند و غیر قابل تحمل بود با نیش قلم او بروی پرده میآمد.

رینولدز که خود رئیس آکادمی سلطنتی انگلستان بود پیروان بسیاری از شاگردان خود داشت ولی هنرمندی که منظره سازی انگلیس رااز شیوه منظره سازی اروپا جدا کرد تامس کنیزبرا بود رنگهای متنوع او آثارش رااز آثار هنرمندان ماقبل خود که بارنگهای سرد واشرافی سروکار داشتند جدا میکند انقلاب فرانسه وتغییرات مهمی که بوسیله انتشار افکار نویسندگان ودانشمندان دوره انقلاب درمردم پدید آورد آنها را ازشیوه پرتره‌سازی دور کرد، هنرمندان انگلیس که خود از تاثیرات انقلاب فرانسه برکنار نبودند قبل از اینکه کاملا مزدور اشراف انگلیس باشند بافکار خود مجال خود نمائی دادند مانند تورنر و ویلیام بلیك در قرن نوزدهم که میتوان آن ها را پایه‌گذاران مکتبهای جدید در انگلستان دانست که درسطور بعدی از آن ها گفتگو خواهیم کرد. و از نقاشان معروف قرن هیجده انگلیس میتوان از ریبرن و رامنی وهاپز نام برد.

فرانسه

درقرن هفدهم نقاشی تحت تاثیر هنرمندان کشور های مجاور ترکیبی بود از شیوه های منظره سازی، پرتره سازی، باغهای مجلل اشراف یعنی سبك باروك وسبکهای هلندی و ونیزی باین ترتیب جنبه تزئینی این کارها قبل از سوژه و معنای آن جلب توجه میکرد.

نقاشان این عصر فرانسه اغلب به‌ایتالیا ویا به‌هلند مسافرت نموده ودرمکتب هنرمندان شمال وجنوب اروپا فنون نقاشی‌را می‌آموختند معروفترین آنها،سیمون ووته، مینارد،لوسوئه، ژرژداتور، نیکلاس پوسن،کلود لورن، لونن ولوبرن هستند لوبرن آکادمی نقاشی فرانسه را تاسیس کرد.

روکوکو

روکوکوحد نهائی و کامل شده باروك است. نام این سبك باین سبب است که از روی باغات و تزئینات آن نقاشی میشد و از کلمه فرانسوی Rocailles گرفته شده که نماینده غارهای مصنوعی وترتیب عجیب سنگها درباغات ورسای است. آزادی کامل ونامنظمی ریتم، منحنی‌های پیچیده یك گوش ماهی، مثل خوبی برای مبنای کل طرح روکوکو است و این تزئینات در یك اثر نقاشی یکی از مشخصات سبك روکوکو است.

با آخرین سالهای سلطنت بوربون‌ها روکوکو خاتمه پذیرفت و دراین دوره بود که پاریس بجای هلند وایتالیا مرکز هنر نقاشی اروپا شد.

نقاشان عموما درخدمت درباروا شراف بودند ومعروفترین آن ها فراگونارد، ژان‌هوتوره،واتو، پاتر هستند. بطور کلی در کارنقاشان اواخرقرن هیجدهم و اوایل قرن نوزدهم بدبینی خاصی که نتیجه جنگهای مکررداخلی و خون ریزی‌های بیشمار این‌دوره است بخصوص در کارهای دومیه مشاهده میشود.

در وایل قرن نوزدهم رمانتیسم درتمام رشته های هنری مثل شعر و نثر وموسیقی نفوذ کرد، رومانتیکها احساس عمیق وشاعرانه را با غمی سنگین درزمینه پرده های خود و با همان شیوه کلاسیك بیان میکردند. اینها باکلاسیکهای نوکه کارشان خالی ازمعنی وعمق زندگی روحی ودرونی بود مخالف بودند.

دلاکروا برای بیان احساسات عمیق شاعرانه خود از زندگی مردم مشرق زمین الهام میگرفت و برای تجسم بخشیدن به‌این صحنه‌های روشن زیرآفتاب درخشان شرق ازتمام‌رنگهای زنده استفاده میکرد. ودرنتیجه کارهایش چیزی‌میان شیوه ونیزی وقدرت طراحی وشکوه کارهای روبنس از آب درآمد . ازکارهای معروف اوآزادی در سنگر، دلاکروا در سفرمراکش روی رنگها و تاثیرمتقابل‌آن ها زیرنور مطالعه زیادکرد .

از نیمه قرن نوزدهم، رئالیست‌هاکه بزندگی طبیعی وعادی مردم ودهقانان علاقه وافری داشتند، ازکارگاهها بیرون‌آمدند و در فضای بازشروع بنقاشی کردند و چون معمولا در دهکده **باربیزون** گرد یکدیگرجمع میآمدندآنها را باربیزون نامیدند و درکارهای باربیزون ها انواع رنگهای زنده بخصوص سبزبچشم میخورد.

پیشوای آن ها تئودوروسو بود و دیگران عبارت بودند ازمیله، دوبین، کامیل کارو،

روستی، برن جونز، بران،کوربه .

این‌ها عاقبت به‌رئالیسم وفادارنمانده و هریك بسوی یکی از مکتب های مدرن‌کشیده شدند مثل کوربد که رنج های زندگی سخت کارگری را نمایش می‌داد و باین ترتیب یك ناتورالیست شمرده میشود.

اواخرقرن نوزدهم بواسطه تجارت بین اروپاوژاپون وچین، تعدادی ازنقاشیهای ژاپون به‌اروپارسید ونقاشان اروپا سخت تحت‌تاثیرقرارگرفتند.

درانگلستان این دوره منظره سازی تقریبا باکارهای هلندی‌ها دراین قسمت تقریبایکی بود مزارع مسطح وآرام زمینه اصلی کارهای انگلیس‌ها بود. تورنر اولین نقاش انگلیسی بود که بتاثیرنوروجود رنگها مطالعه‌کرد ویلیام بلیك از رومانتیکهائی بود که عقیده داشت به خیال واندیشه هم‌باید مجال خودنمائی داد.

از نظر تکنیك کارکلاسیکهای نو- رومانتیك و رئالیستها تفاوتی نداشت وهمه به شیوه کلاسیك کار میکردند و تنها از نظر سوژه با یکدیگر اختلاف داشتند - رومانتیکها از سوژه های اساطیری و اشرافی‌کلاسیکها بیزار بودند و رئالیست ها ازدخالت شاعرانه و غم انگیز رئالیست‌ها...

کلاسیك نو ، خود پیشقدم و نابود کننده بیم هنرمندان از آزاد گرفتن قلم و رنگ بود . در نقاشی مجرد تنها عالم خارج تصویر نمی‌شود بلکه ابتدا احساس است سپس خط و رنگ ...

وآنچه برپرده می‌آید مجموع خط و رنگ یا هریك بتنهائی، ترکیبی است ازجزئیات پراکنده‌ای‌که نقاشی همراه ادراك خود ازعالم خارج برپرده می‌آورد.

امپرسیونیسم

امروز، نه تنها امپرسیونیسم در زبان های زنده دنیا راه پیداکرده، بلکه شخص‌بمحض شنیدن‌آن بیاد نقاشی‌های بسیارروشن وزنده نقاشانی‌که اکنون‌آنان را ترادیشنال و یا استادان قدیمی مینامند خواهد افتاد.

معذالك آثار همین نقاشان بزرگ را در صد سال قبل مبتذل و توهین به جامعه هنری می‌دانستند.

رئالیستها یا بهتر بگوئیم باربیزونها،که از نورسنجیده وحساب شده‌کارگاه وقواعد و اصول خشك‌کلاسیك فرارکرده بودند وآثارشان همیشه مورد تکفیرمقامات هنری صلاحیت دار بود در سال۱۸۸۴نمایشگاهی در فتوگرافرنادارکه در یکی ازشلوغ‌ترین مناطق عبور و مرور مردم پاریس بود افتتاح کردند .

دراین‌نمایشگاه‌آثار ۳۰نفر ازنقاشان ازقبیل‌دگا، رنوار، مونه، مانه، پیسارو و،سزان، سیسلی بمعرض نمایش‌گذاشته شد .

عکس‌العمل مردم از دیدن این‌آثار براستی تماشائی بود بعضی‌ها حقیقتا تعجب‌کردند و

مبهوت شدند، بعضی دیگرعصبانی و بیشتر آن‌ها تفریح کردند مخصوصا شدیدترین اهانت‌ها را به‌سزان بعمل‌آوردند یکی ازآثار موند بنام اثری از طلوع افتاب با احساس طلوع‌آفتاب بود که بشدت مورد تمسخرقرارگرفت ودر نتیجه بکنایه‌آنها راامپرسیونیست خواندند.

مطلب مورد اعتراض‌آنها، سبك نقاشی امپرسیونیست بودکه با قوانین نقاشی‌آن زمان وفق نمیداد. جزعده‌ای‌بقیه نقاشان امپرسیونیست ازکلیه اصول وقوانین این سبك‌کاملاطابعیت نمیکردند فقط : ماند، پیسارو وسیسلی بودندکه بکلیه اصول و قوانین توجه‌کرده و بیش از حدلازم در تئوری وسبك امپرسیونیسم کار کردند.

برای اولین بار امپرسیونیسمها رنگ را روی بوم بصورت ورقه نازك و برروی‌هم سایه نیزنزدند، بلکه تکه های کوچك رنگ خالص را پهلوی هم قرارداند و باین ترتیب از دور ترکیب آن یعنی همان چیزی که کلاسیك ها روی پالت و بوم انجام می‌دادند به چشم ما می‌آمد.

دراین منظور دو عامل‌کمك میکند، یکی خاصیت مکمل بودن رنگها و دیگراثرجو... رنگهای اصلی سه رنگ زرد وسرخ و آبی هستند و دیگر رنگها را میتوان از مخلوط نمودن این سه رنگ بدست‌آورد اما امپرسیونیستها این‌کار را بر روی پرده انجام میدهند، مثلا برای نمایش رنگ نارنجی، تکه‌های‌کوچکی از رنگ سرخ و زرد راکنارهم قرارمیدهند و علاوه بر آنکه چشم ما بنا بخاصیت همدیدی‌آنها را ترکیب میکند جویعنی فضای مابین چشم ما وتابلو نیزهمین عمل راانجام میدهد.

فوویسم

اولین انقلاب برعلیه امپرسیونیسم درسال۱۹۰۳ در سالن پائیزی صورت‌گرفت درآن وقت امپرسیونیسم بصورت یك فرمول بین‌المللی رایج بود کار های فوویستها ، مخلوقی از رنگهای تند ودرهم وحشی بدون رعایت پرسپکتیو بصورت سابق‌باکشف مجسمه سازی‌افریقائی فعالیت ومطالعه تاریخی ثروت جدیدی در دسترس نقاشان قرار داد. بعلاوه مینیاتور ایران و هند نیز موثر بود و هنرمندانی مثل گوگن و ماتیس باین قسمت توجه کردند و چنین بنظر میرسدکه دوزه‌ای نظیرگوتیك بوجود می‌آید رنگهای زرد و سرخ و سبز تند بشدت جلب نظر این نقاشان راکرد ـ ولانیگ و درن به فوویسم تمایل یافتند در نمایش مردم وحشی وانسان‌ها ازطرح کامل و رنگها هردو استفاده میکرد و درحقیقت یك جنبش دیگر در امپرسیونیسم از احساسات درونی و شخصی (سابژکتیو) ظهور میکرد این نقاشی را امپرسیونیسم یا مابعد امپرسیونیسم مینامند. جنبش دیگر نقاشی این بود که درآن از ارزش عناصر نقاشی‌بصورت مجازی استفاده میکردند مانند ماتیس- جرج براك ـ رائول دوفی ـ ولامینگ و درن وبعدها پراك و درن بکوبیسم متمایل شدند.

سورآلیسم که پیشوای بزرگی مثل سالوادور دالی دارد سعی میکند خصوصیات هرچیز را با دقت وحقیقت بیشتر نمایش دهد ولی این خصوصیات با ظاهر اشیاء چنان بهم مخلوط

میشوند وصحنه‌هائی بوجود می‌آورندکه در زندگی حقیقی‌اتفاق نمی‌افتد ازاین جهت‌سورآلیسم را میتوان یکنوع رویا نامید.

کوبیسم

پل سزان‌که بیشترشهرتش بسبب پافشاری و شوری بود که برای پیشرفت نقاشی مدرن نشان داده بود عقیده داشت که در نمایش صحنه های مقابل که برای نقاشی انتخاب میکنیم نهایت سادگی را میتوان رعایت‌کرد یعنی تمام اشکال را بساده ترین صورت خود نمایش داد و بعدها وقتی پیکاسو و پراك در آثار سزان مطالعه میکردند باین نکته بیشتر توجه‌کردند که اشکال بصورت دلپذیر و مطبوع‌تری درخواهند آمد اگر شکل دایره ها و مکعب‌ها ، استوانه‌ها، ومنشورها دربیایند و بیشترسعی‌آنها دراین بودکه از منحنی ها بگریزند و بجای آن زاویه را اختیار کنند.

و بـاین ترتیب درکوبیسم یکنوع مبالغه و غلو در خطوط و رنگها مشاهده میشود که برای بیننده تنها منتقل کننده احساس بخصوص است مثلا نقاش علاوه بـر نمایش ظاهر آنچه می‌بیند جوهر وکنه آن جسم یا پدیده را نیز که بچشم نمیآیند آن طورکه خود میفهمد و حس میکند بهمراه احساساتی که محیط او،گرما ، سرما ، صداها ، بوها ، رطوبت دراو به وجود میآورند بر روی بوم نقش میکند و از این رو ملاحظه میکنیم که کوبیسم که از آبستره به وجودآمده خود را ازآن جدا میسازد.

و بهمین دلیل اغلب پرده های کوبیسم آشفته‌ای از ظاهر ساده اشیاء با مقداری رنگها و خطوط غیر قابل فهم بنظر میرسد امـا با توجه بـه خصوصیات و اساس‌کار کوبیست هـا فهم آثارشان بسیارآسان و راحت خواهد شد. کوبیست‌ها نیزمانند سایر پیروان مکاتب نوبرنگهای تند زیرآفتاب درخشان علاقه زیادی داشتند باین جهت بدریاهای جنوب سفرکردند و بیشتراز زندگی بدوی وساده مردم نیمه وحشی الهام‌گرفتند.

فوتوریسم

مارینتی شاعر ایتالیائی در پاریس اولین نشریهٔ رسمی را بنام فتوریسم چـاپ کرد او برای‌آزادی نسل مترقی برای آزادکردن این نسل از قید گذشته به زندگی ماشینی و سرعت رو می‌آورد و به جنگ تخریب گذشته حتی موزه ها عقیده داذد.

بهترین نمونه نقاشی فتوریسم طناب درحال حرکت است‌که بوسیله بالا در سال۱۹۱۲ کشیده شده است و یك سگ را در حال‌گردش دادن نشان میدهد.

اورفیسم و سینکرونیسم، ورتیسم واکسپرسیونیسم درآلمان بعد از جنگ بوجودآمد.

داویده عمومی در نقاشی آلمان از همه مهمتر است اول اینکه ترکیبی از کلاسیسم و رومانتیسم قرن نوزدهم بود دومی که تحت عنوان اکسپرسیونیسم می‌آید گویای روان شناسی آلمان است اکسپرسیونیسم آلمان نفوذی در نقاشی دنیا داشت در قرن نوزدهم تاثیرمهم روی نقاشی آلمان مکتب جدید برلین ترسوئیتس بود که بوسیله ماکس لیبرمان و پل کاسی به

وجود آمد .

در نمایشگاه ۱۹۰۸ نقاشیهای معروف مانه و مونه و دگا و رنوار و لیبرمن باعث بوجود آمدن امپرسیونیسم آلمان شد و دو نقاش مهم لونیس کرینتس و ماکس لیبرمن تشکیل مکتبی دادند که بین امپرسیونیسم و اکسپرسیونیسم است.

روسیه : در روسیه سبکهای رایونیسم و سوپرماتیسم و کنستروکتیویسم و داداتیسم آلمان که بوسیله تریستان سزارا تشکیل شد رواج یافت.

کشورهای نیوزلند: مرکب از هلند، آلمان غربی، بلژیك .

در سال ۱۹۱۷ گروه دواستیل در این نواحی بوجود آمد از نقاشانی مانند پیت موندرین و تئووان دراسیول و دیگر مجسمه سازی بنام جرج واتنن گرلو آرشیتکتی بنام اود و آلفرد ه. بار کوچك که در کوبیسم و آبستره کار میکردند .

پیوریسم از سال ۱۹۱۶ تا ۱۱۲۵ معلم نقاش معروف اوزانفان و چارلز ادوارد گریس مکتبی تشکیل دادند بنام پیوریسم. این دسته برخلاف دواستیلها که بیشتر بخطوط تاکید میکرد به کیفیت ماشینی اهمیت میدادند.

اکسپرسیونیسم در فرانسه دنبال فوویسم بود . که برای توصیف درك ذهنی خود از دنیای خارج از ارزش مجازی رنگها Vaiour symboliqne استفاده میکردند مثلا سایه ها را بنفش و اسبها را سرخ رنگ نقاشی میکردند.

اکسپرسیونیسم درسال ۱۹۴۰ باکوشش پولوك - بازیوت ودوگونینگ آغاز گشت و نه تنها درآمریکا بلکه در سراسر جهان رواج یافت اگر ابتدا چنین بنظر میرسید که این سبك بر اساس آثار ابستراکسیونیست ها و سورئالیست های اروپا پایه‌گذاری شده ولی بطور کلی داری روح و مفهوم و معنی خاص و جنبه تغییر کننده‌ایست که منحصرا به امریکائیان تعلق دارد .
مفهوم سبك اکسپرسیونیست‌ها اعتراض نسبت به شکل و مقررات و نقشه هائی است که باشکل ارتباط دارد دراکسپرسیونیسم معمولا معنی و مفهوم عمل فیزیکی نقاشی بیش ازنتیجه نهائی آن است در نتیجه نقاشی اکسپرسیونیست های مطلق از لحاظ اندازه بزرگ است و اغلب برهنه - تند - پررنگ و بطور عجیبی مضطرب کننده است. درآلمان اکسپرسیونیست‌ها درسال ۱۱۰۳ یکنوع رئالیسم را ابداع کردند بنام نیوا و بژکتیف که مناظر ساده دهقانی راآن طور که از نظر دیگران ممکن است وجود داشته باشد نشان میدهند لیدر های این مکتب ماکس یخ مان و واتودیکس هستند.

مکتبهای مدرن

پس از امپرسیونیسم هنرمندان با آزادی بیشتر قلم را بربوم گردش میدهند ولی اغلب هریك شیوه‌ای مخصوص بخود دارد در نقاشی مدرن هیچ قانونی وجود ندارد که بوسیله آن دو در نقاشی را بتوان باآن مقایسه کرد بلکه خط و رنگ و احساس درونی و بطور کلی هستند که باید مورد توجه تماشاگر قرار گیرد .

خط در نقاشی مدرن میتواند با چند حرکت ساده خـود، موضوع یك تابلو قرارگیرد و بی‌وجود رنگ تمام حالات درونی و مورد نظر هنرمند را بیان‌کند ایـن نوع نقاشی معمولا باصطلاح Non objective نامیده میشود .

از آن‌گذشته هنر نقاشی تقلید از طبیعت نیست عکاسی مدرن با قدرت تمام این اشتباه را از هنر نقاشی جدا میسازد .. قالب های ما نه شکل هندسی و نـه تقلید از طبیعت است بته جقه معروف ما به چیزی در ریاضی یا طبیعت شبیه نیست اما از شکل درخت سروگرفته شده .

در نقاشی مدرن‌گاه خود نقاش با رنگ یا طرح یا هردواثری می‌آفریندکه خود نیزآن را نمی‌تواند توصیف کند امّا این اثر هرچه هست خوشایند است. بعضی کار هـای مدرن درهم ریخته‌ای از صحنه های مختلف است‌که بدون در نظرگرفتن پرسپکتیو ساخته شده‌اند .

کلودمونه درحقیقت پیشوای اسپرسیونیست‌هـا است . لیکن مطالعات دقیق سورا نور و خط و رعایت دقیق‌آن‌ها از نظر علمی او را معروف‌ترین و بزرگ‌ترین نقاش اسپرسیونیست معرفی می‌کند.

اثر معروف او تعطیلی درگرانت ژان‌است.

ماتیس

ماتیس نیز مانند دوستان خود ازامپرسیونیسم دورشد و بخصوص تحت تاثیرآثارژاپن میناتور ایرانی وهندی‌آثارش فاقد سایه وجنبه تزئینی قوی دارد.

سزان

سزان را شاید بتوان پر سر وصدا ترین نقاش اسپرسیوتیست خواند زیرا تمام عمرخود را به مبارزه در راه نقاشی نو صرف‌کرده او به فرم واستحکام‌آن اهمیت زیاد میداد وازاینرو کارهایش بسوی‌کلاسیك متمایل بود همین استحکام و سادگی‌کارهای سزان بودکه توجه پیکاسو و پ.راك را جلب کرد و در پی آن مکتب ساده کـردن خطوط و از بین بردن منحنی ها یعنی کوبیسم پدیدآمد.

مانه

به ایده‌آلیسم توجه داشت و میگمت‌که نقاش روح زمان خود را باید مجسم‌کند . نهار برروی چمن او غوغای زیادی بپاکرد. او طراحی نمیکرد بلکه حدود حجم های مختلف را از همان ابتدا با رنگ مجسم میکرد مانه و هویسلر آمریکائی روی‌کارهای ولاسکوئز مطالعه زیاد کردند وگار بازان و رقاصان اسپانیا مورد توجه آن ها قرارگرفتند معروفترین‌کارهای مانه ، تابلوی »کلارمونت و زنش« میباشد

رنوار کار های رنـوار چیزی میان قـرن هیجدهم و نوزدهم است او اسپرسیونیستی بخلاف لوترك ودگاو دومیه بود درآثارش‌کمی شاعر است و از زشتی‌گریزان... او بعدهااز رئالیسم نیز دور شد وکارهایش از لحاظ طرح و فرم و استحکام به‌کلاسیك نزدیك شد. وحتی شاید میتوان گفت ، اگر بیشتر از آن زنده میماند به اکسپرسیونیسم متمایل می‌گشت چه در

اواخر عمر سایه ها را بجای قهوه‌ای برنگ بنفش روشن جلوه می‌داد.

آلفرد سیسلی

سیسلی در نقش طبیعت ظرافت و بداعت بیشتری از اسپرسیونیست های دیگر دارد یکنوع مهارت در نمایش انوار ماه و خورشید در تابلو های او بچشم می‌خورد. آثار سیسلی فاقد جنبه های سیستماتیك است یعنی مثلا خط افقی در تصویرهای او نقشی بازی نمی‌کند و برای محدود ساختن آسمان از زمین از این خط کمك نمی‌گیرد از کار های معروف اوشکارچی در برف و بهارسن است.

شاگال

کارهایش با نمایش طرح ریز و درشت درهم شبیه نقشهائی است که انسان در رویای میان خواب و بیداری می‌بیند و افکاری که بهم می‌ریزد . اما فرم و شکل خود را از دست نمی‌دهند .

ون گوگ

در سال ۱۸۰۸ دهسال قبل از اینکه خودکشی کند. ببرادرش تئو نوشت . می‌خواهم نقاشی کنم. تاآن زمان بهرکاری دست میزد با عدم موفقیت روبرو میشد ونیز در موفقیت خود همیشه شك داشت. امااوکسی بودکه خود میدانست‌کیست. او نقاشی را باکشیدن مناظربارانی زمینهای گل آلود و هوای ابری هلند شروع کرد . او بطراحی ابدأ دقت نداشت و مثل همه امپرسیونیست‌ها درمنتقل کردن رنگ روی بوم شتاب میکرد و تحت تاثیر رامبراند آثارش شور مذهبی و دهقانی و غم تنهائی دارد. فقر و غم عشق سه زنی‌که هرسه با شکست روبرو شده بود احساس حقارت از سربار بودن به برادرکوچکتر خود و بسیاری از مسائل دیگر ازقبیل: کثافات محلات پائین، فقر و بدبختی کارگران معدنی‌که خود نیز زمانی با آنهاکار میکرد و زندگی کارگران که روح حساس او را شکنجه میداد و بسوی جنون میکشاند ، روی تابلو های ون گوگ است.

پل گوگن

گوگن نیز مثل دوستان دیگرش بتدریج از امپرسیونیسم دور شد و به تصورات و اندیشه های خود رو آورد . و از ارزش مجازی رنگ ها برای توصیف درك ذهنی خود کمك گرفت .

او درضمن شغل بانکداری خود، نقاش‌آماتوری بود اولین بارگروه امپرسیونیستها را درکافه‌گربوا ملاقات‌کرد و چون مرد مرفهی بود آثارآن ها را شروع بجمع آوری نمود و پس آن از شغل خود استعفاء داده و نقاشی را پیشه خود قرار داد ... وسپس‌فرانسه را گذاشت و به جزایر جنوب زیر خورشید درخشان و میان رنگهای تند آن پناه برد... کارهای او نیزجنبه تزئینی قوی دارد.

نقاشی سبك باروك

تابلو پیکاسو

پیکاسورا میتوان ازاستادان بزرك هنرنامید زیرا اوابتدا هنرکلاسیك را تا آخرین‌درجه قدرت فراگرفت وسپس ازمطالعه آثار لوترك هنرجدید را شروع کرد او وقتی‌با پراك در ۱۹۰۸ کار میکرد ازمطالعه آثار سزان متوجه شدکه میتوان آثار ساده‌ای بوجود آوردکه ازلحاظ فرم وظاهرمطبوع باشد واین همان آغاز کوبیسم بود ... او مدتی درطبیعت بی‌جان کارکرده و به رنگهای زنده و زیر آفتاب تند علاقه بسیار دارد ... او در تمام سبکها کارکرد و در هر یك آثار بزرگی‌بیادگارگذاشته است ومدتها است‌که نمی‌توان اورا بیك سبك متعلق دانست زیراکه او برجای نیایستاده ومدام پیش میرود ... نوررامییابد ونقاشی‌میکند یامجسمه میسازد وسپس راه میافتد تقلید ازاو غیرممکن است .

او سوژه‌هائی را پیدا میکند و بعد در درونش بجستجو میپردازد و آنچه بیابد نقاشی میکند .

نخستین اثرمدرن پیکاسوبنام گورنیکا بودکه باعث شد مردم اورا بشدت مسخره‌کنند . دربی‌ینال بین‌المللی ۱۹۶۰ که در موزه هنرهای زیبای سین‌سیناتی تشکیل شد نیم بیشتر آثار ازآن پیکاسوبود وبسیار مورد توجه قرارگرفت .

تئودور پالادی

فرانسوی دربین هنرمندان نیمه اول قرن بیستم که حقایق عمیق شاعرانه‌ای را نمایش دادند مقام بزرگی دارد کارهای او ازلحاظ هندسی‌وظرافت هردو قدرت دارد. ترتیب وتعادل و روشنائی اساس‌کمپوزیسیون تابلوی اوست. رنگهایش متنوع است .

رائول دوفی

اصولا دوفی خوشبخت بدنیا آمد بجز مدت‌کوتاهی اززمان کودکیش بقیه زندگی طویل وموفقیت‌آمیز خودرا صرف نقاشی نمود. هیچیك ازنقاشان باندازه او موفق بگرفتن جوائز هنری نشده وکمترهنرمندی باندازه او تجلیل شده است .

هنربسیاردوست داشتنی‌وتابلوهای نسبتاً ارزان وی‌همیشه وسیله زینت‌خانه‌های متوسطی بودکه درعین حال بسیار نیزبودند.

درسال ۱۹۰۵ باتفاق دوستان خود برای‌ملحق شدن به ماتیس ولامینگ و درن، براك وچند هنرمند دیگر به پاریس آمد این‌افرادکه بعدها آنها را حیوانات وحشی نامیدند با افکار انقلابی خود توانستند آن رسوم قدیم وباستانی نقاشی را درهم بشکنند .

نقاشی در مشرق زمین

تا سال ۱۸۵۰ یك فرد اروپائی وامریکائی اطلاعی از هنرمشرق زمین نداشت وتنها عده معدودی‌که صاحب کلکسیونهای شخصی بودند مقداری از این آثار را جمع‌آوری کرده بودند .

مطالعه درهنر شرق هنگامی درغرب معمول گشت که Mane نقاش معروف اپرسیونیست وگوگن وعده‌ای دیگر به خرید آثار حکاکی چاپ رنگین خوب از ژاپن پرداختند

نقاشی درچین

تا اواخر دوره ماقبل تاریخ ویا سومین هزاره قبل ازمیلاد چینی‌ها صاحب خطی بودند Script که بصورت اشکال قراردادی ترسیم میشده ومیتوان آنرا یك نوع تصویرنگاری نامید.

دردست چینی‌ها وژاپونی‌ها مرکب وقلم ـ خشك یا تر ـ چه با شتاب زدگی وچه آنکه با نهایت دقت بکار رفته میشد از خشن‌ترین ضربه‌های قلم تا ظریف‌ترین خطهای موئین ازعمیق ترین لکه‌های سیاه تا لطیفترین سایه روشن‌های‌رنگین میتوانستند هرنوع احساس‌وهرنوع تاثیر را بیان کنند ...

هنرمندان شرقی منحصرا روی کاغذ یا ابریشم نقاشی میکردند وکارشان را روی طومار- هائی که بطور عمودی لوله میشد حفظ میکرند. و آنرا Kakemono می‌نامیدند ونوع دیگر را که بطورافقی لوله‌میشد Makimono میخواندند. طبعاً ازاین دونوع فقط (کاکمونو) میتوانست روی دیوارآویزان شود ... بعضی اوقات قطعات‌کار را تا میکردند ولای آلبومی قرارمیدادند بادزن‌ها ـ سینی‌ها ـ پرده‌های توری ودرهای درهم‌رو نیزبا تصاویر ومناظرنقاشی میشدند ...

معروفترین نقاش این‌زمان Wangwei که پرسپکتیو را با مهارت نحسین انگیزی‌رعایت نموده وپس‌از اوIssu-Hsun که بسیاری ازهنرمندان قرنهای بعدازاو پیروی‌کردند وروش اودر بوجود آوردن سایه‌های خاکستری رنك موثرترین راه‌نمای‌آنان بود. سلسلهٔ قوجی وارا دوباره شعرونقاشی را باهم درآمیخت وهنرمندان بسیاری را دراین راه تشویق نمود .

در دوره مکتب ژاپنی یاماتو، توصیف جنگها، پرتره‌ها وتصاویراصیل از زندگی‌عادی مردم‌که باطنزی قوی‌که بیشتر بکاریکاتور شبیه بود بروی پرده آمد.

در دوره سونگ نقاش با بوجود آمدن فرسکهای بیشمارمعابد جهشی بزرك پیداکرد .

دسته‌های‌بزرك پرندگان، یاپرندگان‌تنها ومهمترازهمه محیط مه‌آلود ومسافرتنها، تم‌های اصلی‌کارهای این دوره است واین خود روحیه بدبین وپرازاحساس حقارت چینی را در مقابل طبیعت نشان میدهد .

این شیوه تحت تأثیرطریقه زن ازبودائیسم تقویت شده وبسوی ظرافت‌گرایش یاقت.

چینی‌ها معتقد بودندکه خداوند درهریك از اجزاء افرینش‌زندگی میکند. شاخه‌ای‌که در میان مه ازدرخت سقوط میکند پروانه‌ای‌که روی شکوفه‌ها می‌نشیند وگدائی‌که درمیان زبالات کاروانسرائی نشسته است همه نشانی‌ازخدا دارند

در دوره Tokugamla (۱۶۱۴ - ۱۸۶۸) کارحکاکی وچاپ رنگین وچوب‌که تنها از هنرهای باستانی چین است رواج گرفت .

بسیاری ازهنرمندان ژاپن مانند هیروشیج (۱۷۹۷-۱۸۵۸) درکارحکاکی وچاپ چوبی استاد بودند وهمانطورکه درابتداگفته شد، مطالعه هنرشرق هنگامی درغرب متداول‌گشت‌که مانه وگوگن وعده‌ای دیگربخرید‌کارهای‌حکاکی وچاپ‌رنگی‌برروی چوب ژاپن پرداختند وازطرحهای چینی وژاپنی برای تزیین ظروف وپارچه‌ها ودکوراسیون استفاده شد.

ازنقاشان معاصرچین چی‌-پای‌-شی است.

نقاشی هند

نقاشی نیز مثل موسیقی وهنرهای زیبا وتجسمی هند ازدین ومذهب سرچشمه گرفته است. قدیمترین آثارمنقول دردره ایندوس وHassappa وپنجاب ومحل چانهودار وموهن جودارو نمودار خوبی ازنفوذ فکری هندوایسم وبودائیسم است. اشیاء مکشوفه دارای شکل هندسی واشکال حیوانات وفلز وسنك است. دختران رقاص برنزی ومجسمه مردان از شروع تاریخ هنرهند رواج داشته است.

یك فرق بسیاربزرك بین دوره شروع هنرهند بادوره‌ای که بنام ماریان نامیده شده وجود دارد وبسیصد تاچهارصد سال قبل ازمیلاد منسوب است.

مجسمه‌های سنگی مثل مینه‌روا ـ لیون کاپیتال درناس سمبل قدرت هنری این دوره است چهارشیری که پشت بهم دارند ورو بنقاط اصلی هستند وغیرازاینها مجسمه‌هائی است که هریك سمبل قدرت مذهب است یاکشیز ویاکشاز مجسمه‌های اولیه هیچ احساس تعصب مذهبی ندارد ودر عوض احساس فرمان وقدرت امید وزیبایی را نشان میدهد.

ژاپن

ژاپن یاکشورصنایع مستظرفه ازدوره حجرودوره نوسنگی آثاربسیاری ازسنك خام دارد وازقرن چهارم میلادی تصویرهائی ازخاك رس میساختند بنام هانیوا این پیکرها ازدوره‌های سابق کامل‌ترهستند.

درپیکرتراشی این عصرایدآلیسم باشکوه وجلال دوره بودیسم را نمایش میدهد. نفوذهنر چین ـ هند وایران ویونان وآشور درهنرژاپونی استحکام وانسجام وپیوستگی هنرهند یا تنوع هنرچین را ندارد با اینهمه هنرمند ژاپنی با ترکیب فنی هنرژاپنی میآفریند با معنی‌های نرم و لغزان مختص هنرژاپنی احساسات وادراکات ظریف وعمیق خود را نمایش میدهد.

وبالاخره نقاش ونویسنده وشاعربزرك ژاپن موکوسی نقاش قرن هیجدهم است. یکبار روی ورق بزرك هیجده متری نقاشی عظیمی کرد وآنرا ازسردر معبدی آویخت، بطوریکه اسبی ازمیان آن میگذشت وپس ازآن تابلوی عظیم، اثری آفریدکه بزحمت با ذره‌بین مشاهده میشد. کارهای خارق‌العاده، ابتکارات عجیب، شعرها، داستانها وکتاب پانزده جلدی (طبیعی بودن طرح‌ها)ی موکوسی اورا بسیارمشهور نمود. درسال ۱۸۴۹ گفت: چه‌میشد اگرده سال دیگرنیززنده‌میماندم تایك نقاش واقعی میشدم.

واین گفتار بررگترین استاد ژاپنی است که بیش‌ازسی‌هزار تابلو وطرح‌های گوناگون که همه ازشاهکارهای نقاشی بشمارمیرود بوجود آورده است. مرحله دیگرازنقاشی ژاپن در قرن نوزدهم تأثیرنقاشی غرب است.

نقاشی درمصر

مصریها از ۸۰۰۰ سال قبل ازمیلاد خانه‌ها ومعابد وساختمانهای دولتی را با مخلوطی از

آب وخاك رنگی‌سرخ وزرد تزئین‌میکردند وبعدها رنك سبزرا ازآمیختن برك درختی مخصوص باآب بدست می‌آوردند واز ۱۵۰۰ قبل ازمیلاد توانستنده روغن مخصوصی‌راکه ازدرختی بنام SOP بدست می‌آوردند با رنك مخلوط کنند. رومیها بعدها استفاده ازاین سه‌رنك را از مصریها آموختند وبعداً ایتالیائیها رنك دیگری بآن افزودند وانگلیسها نقاشی را با این‌چهار رنك از ایتالیائیها فراگرفتند. اما رسم چنین بودکه هرکسی نقاشی میدانست طرز کارخودرا از دیگران پنهان میکرد.

در امپراتوری‌های قدیم ازنقاشی برای تزئین معابد وپرستشگاهها استفاده میشد ودر آن پادشاهان وقهرمانان درحال جنك با دشمنانشان بودند واثراینگونه نقاشی‌ها دربیننده قوی بود هنوزهم دربعضی معابد تصاویری هست‌که نیروی سحرآمیزی دارد.

دردوره اول فراعنه‌کار روی ظروف کریستال سنگی‌که شفاف بودند بجائی رسیده بودکه هیچ زمانی بآن پایه نمیرسد.

جعبه‌های عاجی با پایه‌هائی بشکل پنجه‌گاو وبا رئالیسم خاصی ساخته شده‌اند. آثار باقی‌مانده ازاین دوره بیشتردر ساگار واغلب درقبور ومعابد میباشد.

دوره‌بعدی ۳۵۰۰ ق. م بموازات سلسله مراتب سیاسی سلسله‌مراتب الهی وآسمانی‌بوجود آمد که درصدر آن آفتاب قرار داشت و نماینده آن در روی زمین فرعون میباشد. استقبال و ستایش ازمرك وگرفتگی روح مصری سرچشمه‌اش در راز وسرزندگانی نیست بلکه درسختی آن است.

یونانی‌قدیم زندگی‌را پوچ وواهی میداند ولی مصری‌آنرا سنگین ودشوار احساس‌میکند با همه این احوال صنعتگرمصری بکار خود عشق وعلاقه دارد.

دوره درخشنده هنردر امپراتوری قدیم مصربا نکروپل (شهرمردگان) آغاز میگردد (سلسله سوم فراعنه) اهرام مصربین سلسله‌های سوم وپنجم ساخته شده‌اند.

دراین زمان نقاشی‌دیواری رفته‌رفته جای نقش برجسته را میگیرد درمقبره ئی درساگار اولین تزئین بزرك فیگوراتیو را می‌بینیم‌که صحنه‌هائی از سازندگان قایق وصیادان را مجسم میکندکه باهمکاری حکاکان ونقاشان صورت میگرفته است. یعنی اول دراشکال را حك میکردند وبعد نقاشان رنك میزدند.

روسیه

هنرنقاشی‌روسیه پس‌از اصلاحات پیتراول درامور مملکتی وارد شاهراه رئالیستی وغیر مذهبی‌گردید ودرقرن هیجده دارای معروفیت جهانی شد. در مقابل نقاشی تصنعی درباری، شیوه نقاشی ازموضوعات تاریخی وزندگی عادی مردم و دهقانی وپرتره رواج گرفت لـه‌وینسکی و روکوتوف، پرتره‌ساز بودند اما درکلاسیسم روسی ا.پ. لوسنکو-اوگریوف استاد بودند درك فراوان ورئالیسم با ترکیب یافتن ایده‌ئولوژی انقلابی - اشرافی - درابتدای قرن نوزدهم در پرده‌های باروح وجنبش این نقاشان آمده است آ.T. ایوانف‌که عمق صفات و سجایای اجتماعی وروانی را با رنك‌آمیزی استادانه‌ای دررشته منظره‌سازی بیان‌کرد.

اما رئالیسم نیمه دوم قرن هیجدهم مکتب ملی روسیه است. زندگی ملت ستمدیده روس گذشته حماسی وقهرمانی وزیبائی طبیعت روسیه نوابغ نقاشی روسیه را بـوجود آورد ای. ی. سوریکوف . و. ای سوریکوف

دراواخرقرن نوزده واوایل قرن بیستم درشروع انقلاب نقاشی مانند و. آ. سه‌روف‌ـس و. ایوانف زندگی پررنج دهقانی را تصویرکرده‌اند در اواخرقرن نوزده دراوکرائین وماوراء قفقاز وکشورهای ساحل دریای بالتیك نقاشی رئالیستی رواج گرفت.

نقاشی درآمریکا

هنرنقاشی امریکا مثل سایرملل بدوی باسفال سازی وحصیربافی‌همراه است. سرخ‌پوستان آمریکا هم مثل سایر ملل بدوی از طبیعت تقلید نمیکنند. شکل پرندگان وانسانها همه با خطوط هندسی یا با منحنی‌های نرم وزیبا است ازقرن دوازدهم میلادی مقداری ظرف در جنوب غربی آمریکاکشف شد .

طرز رنك آمیزی سرخ پوستان باین ترتیب بودکه نخست سطح گلی آب‌پاش یا ماسه را صاف میکردند وسپس بوسیله ظروفی که شبیه آب‌پاش سوراخ سوراخ بود، خاك رنگی مخلوط با آب‌را روی قسمتهای مورد نظرمیریختند وباین وسیله قسمتهای مختلف را بارنك ازیکدیگر مجزا میکردند .

نقاشی باین طریق‌که ما امروز میشناسیم از قرن هفدهم شروع شد. وقتی‌که آمریکا هنوز مستقل نبود وبوسیله دنیای‌کهن اروپا اداره میشد نقاشان آمریکائی‌استادی نداشتند وچون‌کسی توجه بجمع‌آوری‌آثارآن دوره نکرده‌آن آثار کاملا جمع‌آوری نشده است. بعدها نقاشان‌آمریکائی بکشورهای اروپا رفتند وزیرنظراستادان ازکارآنها تقلیدکردند .

یکی ازنقاشیهای مهم اولیهٔ آمریکا یك دسته پرتره بودکه بوسیله جون اسمیبرت نقاشی شده. (۱۷۲۹)کارهایش عیوب بسیار دارد اما باکوشش زیاد بپای پرتره‌ساز رسید «اسمی‌برت» کپی‌هائی‌ازنقاشان رنسانس‌برای‌نمایش‌گذاشت ودرنقاشی بکارمیبرد ودرنمایش احساسات وحشت انگیز قوی بود دیگری بینگام نام دارد .

رئالیسم آمریکا که وجه تمایز اصلی هنراین سرزمین است خیلی درکار سه نفر بنامهای توماس اکینس و وینلوهومر و ژزف پیك مشخص است کارهای اکینس سخت وزاویه دار است وپرتوهای زیاد شبیه عکس دارد، مانندکارهای پیکت ...

درمیان هنرمندان آمریکائی‌که درکشورهای خارج دراواخرقرن نوزدهم کار میکردند و آثاربزرگی بجای‌گذاشتند ماری‌کاسات، جیمس ایوت ماکتیل - ویلر - جیمس سارجنت هستند.

دراواخرقرن نوزدهم رئالیسم امریکا رفته رفته تغییرکرد ، فرانگ دوونگ با عده‌ای دیگر در مونیخ آلمان تحصیل‌کردند .

نقاشی آمریکا دراین زمان باروح بیشتر وجزئیات‌کمتررسم میشد ودیگرجرج بلوز بود که هنرمند قرن بیستم بشمار میرود ، کارهایش از صحنه‌های زندگی روزانه مردم بود ومتنوع

ووسیع است وبا سبک تند وحقیقی آمریکائی همراه است.

هنرمندان آمریکائی سبکهای گوناگونی راکه دراروپای مدرن پدیدآمد با سبک مخصوص خودشان بکاربردند. مانندگرانت‌وود پرتره‌سازوادواردهوپرکه نیوانگلند را دریک حالت حقیقی وتابانی مجسم کرده است.

داریس لی - جرجیا. او. کیف درطبیعت بی‌جان کارکرده‌اند. کارهای چارلز شیللر در کوبیسم، با طرح رئالیستیک تری است. هنر رجیونال (منطقه‌ای) که زندگی را در یک ناحیه معین‌نشان‌میدهد وجان ستوارت کوری دراین‌قسمت کارکرده‌است. مشهورترین کاراو «توزناودوس» که خود داستانی دارد.

هنرآمریکائی امروزمشخص آمریکائی امروز است وبهیچ کجای دنیا شبیه نیست. وچون مارین وچارلز بروشفیلد.

اما طرحهای قوی ازدید یك نقاش رومانی ساکن‌آمریکا آسمانخراشها، بومیان، اعلانهای تجارتی، اتومبیلها وپلهاوخلاصه بسیارجالب ودیدنی‌خواهدبود سول استنبرگ. زندگی‌ماشینی آمریکا را با مهارت تمام مجسم میکند.

ودیگر ازنقاشان آمریکائی که به مکتب Non ocjective کار میکنند میری پولسکی را باید نام برد.

مکزیکو

بعداز انقلاب اجتماعی ۱۹۱۰ مکزیکو «ویوژو ریوا» وهنرمندان دیگرمکزیك ازتقلید سبکهای اروپا وپاریس روی‌گرداندند واگرچه ازآنها نقاشی‌آموخته بودند با اینهمه بهنرقدیمی وتاریخی خود روی آوردند وهنرمکزیك ملی را بوجود آوردند.

دیگر ازشخصیتهای هنری مکزیکواوروسکو است. نقاشیهای اوازصحنه‌های زندگی‌مردم ازجنك وانقلاب بسیار معروف است وبعضی ازآنها بسبك فریسکو بیان شده است. دیگر از نقاشان مدرن مکزیکو دکتراتل که نقاش وطراح ونویسنده بود ودیگری فدریکوکانتو ومیکو-نواوریباس بودند.

ازآرژانتینی‌ها ایلیوپتوو روتی از دیگران معروف‌تراست.

نقاشی‌امروز برزیل ازیك طرف فیگوراتیو رئالیستیك ونمایشی توأم با تقلید مطلق با تغییرطبیعت ... وازطرف دیگرابستراکسیونیسم نامحدود هنرآینده را تشکیل میدهد وتاحدی از سرنوشت جامعه وانکار روز جدائی ناپذیر بنظر میرسید وامروز راههای زیادی نقاشی برزیل را بجلو میبرد، راههائی که نقاشان معاصر را با کنجکاوی بی‌تابشان بجلو رانده است.

نقاشی در ایران

از دوره‌های سه‌گانه ما قبل تاریخ آثاربسیار ازقبیل اسلحه فلزی وسنگی درایران‌بدست آمده است. زیرا نخستین بار، دردنیا در سرزمینی که امروز ایران نامیده میشود، فلزکشف گردید.

قبل‌ازآنکه بشرخط را اختراع کند برای بیان مطالب خود ازتصویرروی زمین یا دیوار غارها استفاده میکرد. مثلا سطحی که خطوط مایل درآن رسم میشده نماینده زمین زراعتی بود وبا خطوط متوازی منکسر درداخل ظرف، مقدارآب را نشان میداد ویا شکل مثلثی که دارای خطوط شطرنجی باشد، علامت کوه است

ازدورانهای مس ومفرغ که بشرتوانست مس را بافلزات دیگرمخلوط کند آثار بسیاری بخصوص درلرستان کشف گردیده است.

هنردوره هخامنشی بسیار ظریف‌تر وعاری ازخشونت هنرهمسایگان بخصوص هنر آشور ومصراست.

نقشها درکلیه‌آثار کشف شده هخامنشی وچه درساختمان قصرها دارای قدرت واستحکامی بی‌نظیر با قرینه سازی ونظمی بسیار دقیقتر ازهنرهمسایگان است.

نقاشی وطراحی دوره هخامنشی درزمینه ترسیم‌حیوانات وبعضی ازگیاهان هنری است شبیه‌طبیعت وسبك تاتورالیسم ودرترسیم درختها ومرغهای‌خیالی وعلامت اهورامزدا وحیواناتی رگه خطوط بدنشان آنهارا ازترکیب چند حیوان نشان میدهد، هنری‌است استیلیزه وابداعی.

از زمان اشکانیان آنچه بجا مانده، هنری است بظاهر مابین هنرهخامنشی ورومی وشاید بتوان گفت که علت آن جنگهای پادشاهان اشکانی‌وبکار گماردن اسیران جنگی دررشته‌های‌مختلف هنری باشد

وبهمین جهت مفرق کاریهائی که درنزدیك کازرون کشف گردیده به‌رومیان نسبت میدهند.

لیکن درزمان ساسانیان بود که هنرشرقی در هنر قرون وسطی اروپا نفوذ پیدا کرد. و بخصوص پارچه‌های لطیف و زیبای دوره ساسانی برای تزئین کلیساها وقصرها بسیار مورد توجه بودند.

مانی

معروفترین نقاش ایرانی‌قبل‌ازاسلام درسال ۴۰۷ قبل‌ازهجرت درتیسفون بدنیا آمد. او بوسیله کتاب مصورخود، افکارونظریاتش راکه چیزی مابین عقاید زردتشت و دستورات انجیل بود بنظر مردم میرساند.

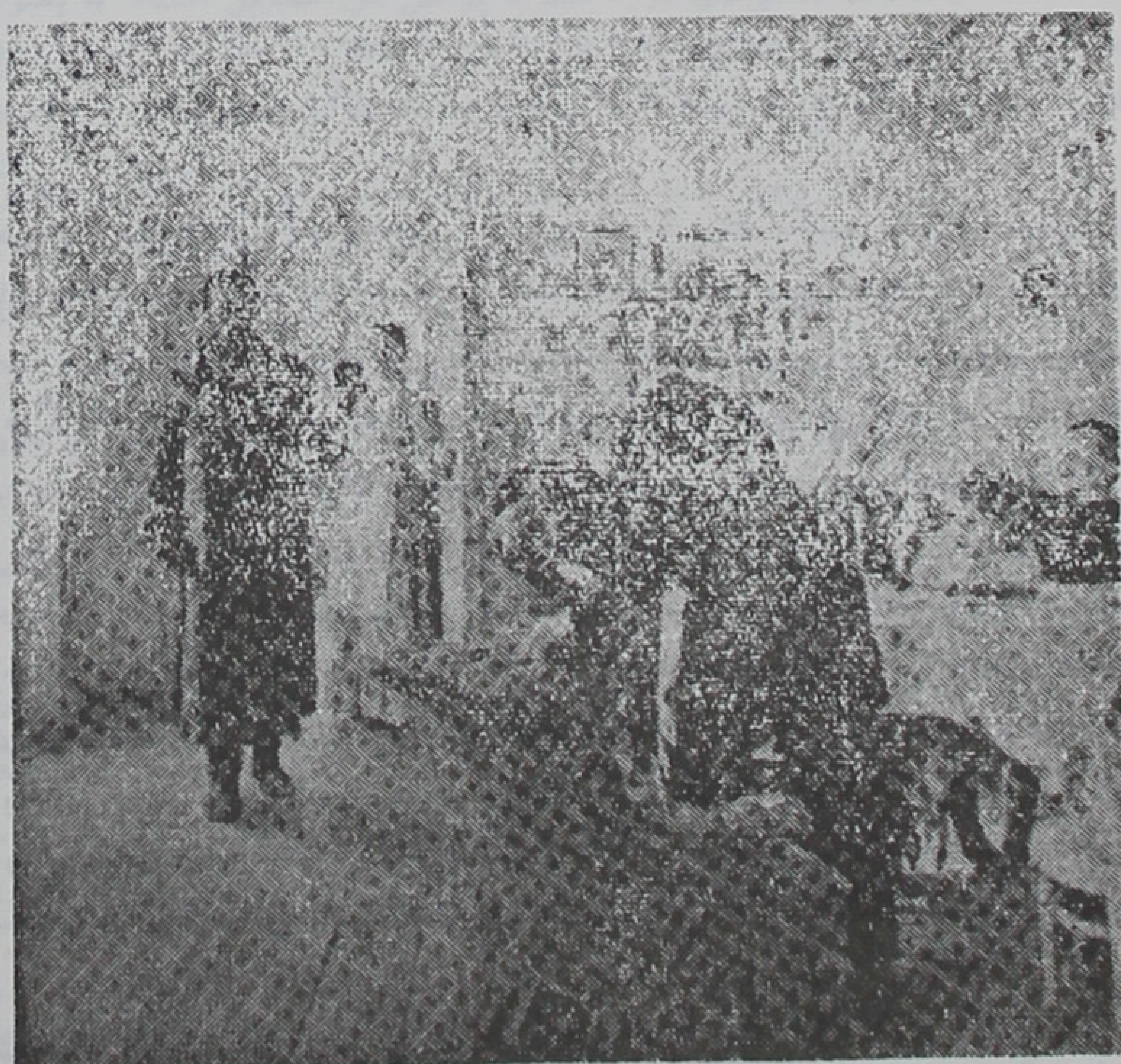
آثارمکشوف درصحرای گبی که گویا مقرحکومت نژاد ترك بوده ومذهب مانوی داشته‌اند حکایت از این میکند که شیوه مانی خالی از تاثیر هنررومی وشیوه‌ای اصیل و ایرانی بوده است.

درناحیه قزل‌درغاری بنام غارنقاش تصویری رسم‌شده‌که تصویرخود نقاش‌است ونزدیکی بین کار این دوره با دوره‌های اسلامی زیاد است.

کتابهای مصور دوره ساسانی بنابقول مورخان قرن‌دوم وچهارم هجری بسیار بوده لیکن ازآن‌ها حتی نمونه‌ای بما نرسیده.

همچنین برتخته سنگها بامیان نقوشی دیده شده‌که ازهنرهند ویونان ایران دوره ساسانی حکایت میکند.

دو تابلوی نقاشی

دوره اسلام

مسلمانان صدراسلام بواسطه منع بت‌پرستی به ترسیم‌صورت انسان وحیوان دست نزدند، اما بعدها دربین‌النهرین درقرن هفتم هجری این هنربدست آنها بکمال رسید. درحقیقت اساس و پایه کارآنها همان مدنیت ایران وروم وکلده وآشور ومصراست .

ازصدر اسلام نقاشی‌های کاخ کوچك عمرا درشمال شرقی بحرالمیت که متعلق به قرن هشتم میلادی است بجا مانده وازکتابهائی که دراین دوره نقاشی شده، کلیله ودمنه ومقامات حریری است .

وآنچه در قصرعمرا باستانشناسان را بتفکرزیاد وا داشته اینستکه این نقوش که اغلب برهنه بوده است با سبك کار دوره ساسانی وبدست هنرمند ایرانی وبا خصوصیات نقاشی‌ایرانی علاقه به رنگهای تند ودرخشان خصوصاً آبی انجام گرفته است.

قدیمترین نقاشی، روی کاغذ مربوط به نقاشان ایرانی متعلق به قرن هشتم میلادی یعنی‌در حدود قرن سوم هجری است.

دراواخرقرن هفتم هجری نفوذ هنرچینی‌درهنر ایرانی کاملا محسوس است واگرچه‌روابط تجارتی بین امپراتوری ایران وچین از قرن اول هجری وجود داشته ولی سفر نقاش معروف غیاث‌الدین همراه هیئتی‌بچین وآوردن نمونه‌هائی ازکارهای‌چینی‌ها تأثیربیشتری درنقاشی‌ایران داشته است .

درحدود قرن هفتم وهشتم هجری را دوره مدرسه عراق مکتب بغدادی مینامند درتصاویر مربوط باین دوره چهره‌ها به نژاد سامی نشان داده میشود بینی‌کشیده صورت از ریشی سیاه پوشیده است دراین چهره‌ها آثارهوش ودقت با نازك‌کاریها هنرایرانی باهم‌بچشم میخورد .

وهرگزهنرچین درمکتب بغدادی تأثیرقطعی نداشت بطوریکه گاهی دریك نسخه خطی تصاویری‌وجود داردکه سبك کارآن قسمتی‌بغدادی وقسمتی بشیوه چینی‌است وتنها اثر هنرچینی درنقاشی ایران دقت درپرسپکتیو وطراحی دقیقتر طبیعت است.

درنقاشی قرن نهم هجری، وقایع مختلفی در یك صحنه ازکتاب همه را در همان صحنه ترسیم‌کرده‌اند چنانکه صحنه مفصل وبا شکوه ورنگهای متنوع زیبائی خاصی یافته است.

دردوره سلجوقی معماری وحجاری ایران دوباره زنده شد ومخصوصا صنعت سفال سازی ونساجی بجائی رسید که تا بامروز نظیرنداشته است رنگهای مینائی و برق طلائی، سفید مایل بزیتونی وسورمه‌ای جنبه تزئینی قوی بآثار این دوره میدهد، سفالهای ساخته شده در شهر ری، حجاری‌های دوره ساسانی را با نقشهای اهورامزدا و دیگر اشکال معمول آن زمان بیاد میآورد .

استعمال کاشی رنگی ازاین زمان معمول شده است .

قرنهای دهم ویازدهم دوره بازگشت بهنراصیل ایرانی است ومیتوان گفت که از هنر خارجی بکلی بری میشود ... این دوره را دوره تیموری یا عصردرخشان مینیاتور ایران باید نامید دراین دوره تابلو خود موضوع داستان یا صحنه‌ای اززندگی امیر وپادشاهی‌را نمایش

میدادمثل مجالس شکار یا بزم ورزم وغیره وآنچه‌که درآثار این دوره بسیارجالب است اهمیتی است که هنرمند بصحنه پشت سوژه‌اش میدهد ، کوهها، درختها، آسمان بطرزی شاعرانه ولطیف با رنگهای تزئینی قوی مجسم میشوند .

دردوره صفویـه بعکس اشخاص منظور اصلـی هنرمند هستند وزمینه چندان مورد دقت نیست، استاد کمال‌الدین بهزاد درسال ۸۴۴ هجری متولد شد. بهزاد استادی ومهارتش درتجسم حالات درونی وبیان شخصیتهای‌گوناگون‌اشخاص پرده‌هایش است. درکتابخانه یلدوزاستانبول تصویری ازکار بهزاد وجود دارد که طبیبی را نشان میدهد که خجالت وشرم کاملا در چهره‌اش خوانده میشود .

ازکارهای مهم بهزاد، مصورکردن بوستان سعدی است. قاسم علی‌شاکرد بهزادکه معمولا کارهایش با استاد اشتباه میشود وهمچنین عبدالله نقاش ازشاگردان معروف استاد بهزاد هستند.

آقا میرك تبریزی نیزیکی ازشاگردان بهزاد است که به شاه طهماسب نقاشی میآموخت. نسخه‌ای ازخمسه نظامی با خط زیبای سلطان محمدنور وجود داردکه نقاشی آن منسوب به‌محمود مذهب وباحتمال قوی کارآقامیرك است. درهرحال این اثرازشاهکارهای دوره صفویه است .

ازعلامات نقاشی‌های دوره صفویه پوشش سر اشخاص است، که بصورت‌گردو گنبدی‌شکل میباشد ومیله یاعلامت‌کوچکی ازبالای آن نمودار است، که در ابتدای سلطنت صفویه این میله سرخ رنك بوده است .

میرسیدعلی وعبدالصمد شیرازی ازاستادان ایرانی دربازگشت همایون شاه به هند با او بدهلی رفتند وهنرایرانی را باخود بهند برده درآنجا ترویج نمودند. وبا ترکیب شیوه هندو۔ پرسی بوجود آوردند. بهترین اثرسلطان محمدی تصویری است بر دیوان حافظ . او مدتی مدیر هنرستان تبریز بود ودرنقش قالی وظروف مختلفه وپارچه استاد بود .

پس ازاینکه پایتخت ایران ازتبریز باصفهان منتقل شد باز هم تحول دیگری درنقاشی ایران پدیدآمد. شهرت رضا عباسی خطاط بزیبائی وقوت خطوط منحنی اوست‌که دوایر ومدهای خط نستعلیق را بخاطر میآورد. درآثارش زندگی عادی مردم، اصناف مختلف ودهقانان زمان خود را بخوبی مجسم نموده است .

آقارضا رنك طلائی را ابداع نمود ودر این زمان نیمرخ اسبها برای تزئین صفحات در میان تصویر اشخاص جای‌گرفتند وعلاوه برآن پیروی از شیوه اروپائی عهد رنسانس بخصوص هلند قرن شانزدهم، ازروی آثاری‌که مبلغین وتجار بـا خود می‌آوردند معمول گشت بخصوص نفوذ آثار دوره رفلاندری مشاهده میشود زیرا شاه عباس بسیار مشوق نقاشان وهمچنین رفت و آمد با دربارهای خارجی بود .

نفوذ فنی هنرنقاشی اروپا، نقاشان ایرانی را ازمیدان تنك کتاب بر روی دیوارهـا و ابنیه‌کشاند وطراحی ساده یعنی سیاه قلم نیزازاین دوره مرسوم گشت. بیشتر نقـاشیهـای کاخ چهلستون را به مظفرعلی نسبت میدهند.

شاه عباس دوم محمد زمان را بروم فرستاد تا نقاشی بیاموزد واوپس از مسافرتهای‌خود

بعدها بایران برگشت و ۹ صفحه از خمسه نظامی را تصویرنمود، نتیجه مسافرت او این بودکه تصویر ملائك وبزرگان دین عیسی رواج گرفت. با اینهمه شیوه نقاشان این دوره ایران بانقاشان معاصرآنان در اروپا این تفاوت را داشت که نقاشان اروپائی بسایه روشن وبرجستگی نقوش و مناظراهمیت بسیارمیدادند درحالیکه رنگهای درخشان وتندوطرح هائی که بهیچوجه در آن هامنظور تقلیدازطبیعت وسایه‌وروشن‌وپرسپکتیونبود ازخصوصیات مینیاتورایران‌است وهمین مشخصات برجسته مینیاتور ایران بودکه توجه شدید گوگن، رنوار، ون‌گوگ ومانیس را جلب کرد.

اسبهای سرخ وکبود آسمان سرمه‌ای وبسیاری رنگهای غیرطبیعی اما درخشان وزیبای نقاشی ایران به مکتب اکسپرسیونیسم اروپا نزدیك است.

ازخصوصیات قرن یازده هجری یکی نیز اینست‌که عده افراد را تقلیل داده وبجز یکی دو نفرمشاهده نمیشوند در حالیکه درقرن دهم تمام صفحات پر بود از پهلوانان و تماشاگران وطبقات مختلف وهمچنین درزمینه بوته‌ها یا شاخه‌های کوچك نماینده یك باغ هستند، در این نوع تصاویر یکنوع طنز وکنایه لطیف مشاهده میشود.

درهنرچین بدبینی خاص ملت چین وژاپن طبیعت را بسیار بزرك ودور ودر نتیجه بشر وبطورکلی وقایع را بسیارکوچك وناچیزتصور میکند، درحالیکه هنرمند ایرانی بر پرده‌های درخشان ازرنگهای زنده خود، سوژداش را چنان قوی ومسلط برطبیعت میسازدکه حتی‌دورترین حیوانات را درصحنه پشت سوژه باتمام مشخصات دقیق ظاهری ترسیم میکند وکوهها وگلها و بوته‌های روی آن همه بوضوح نمایش داده میشود.

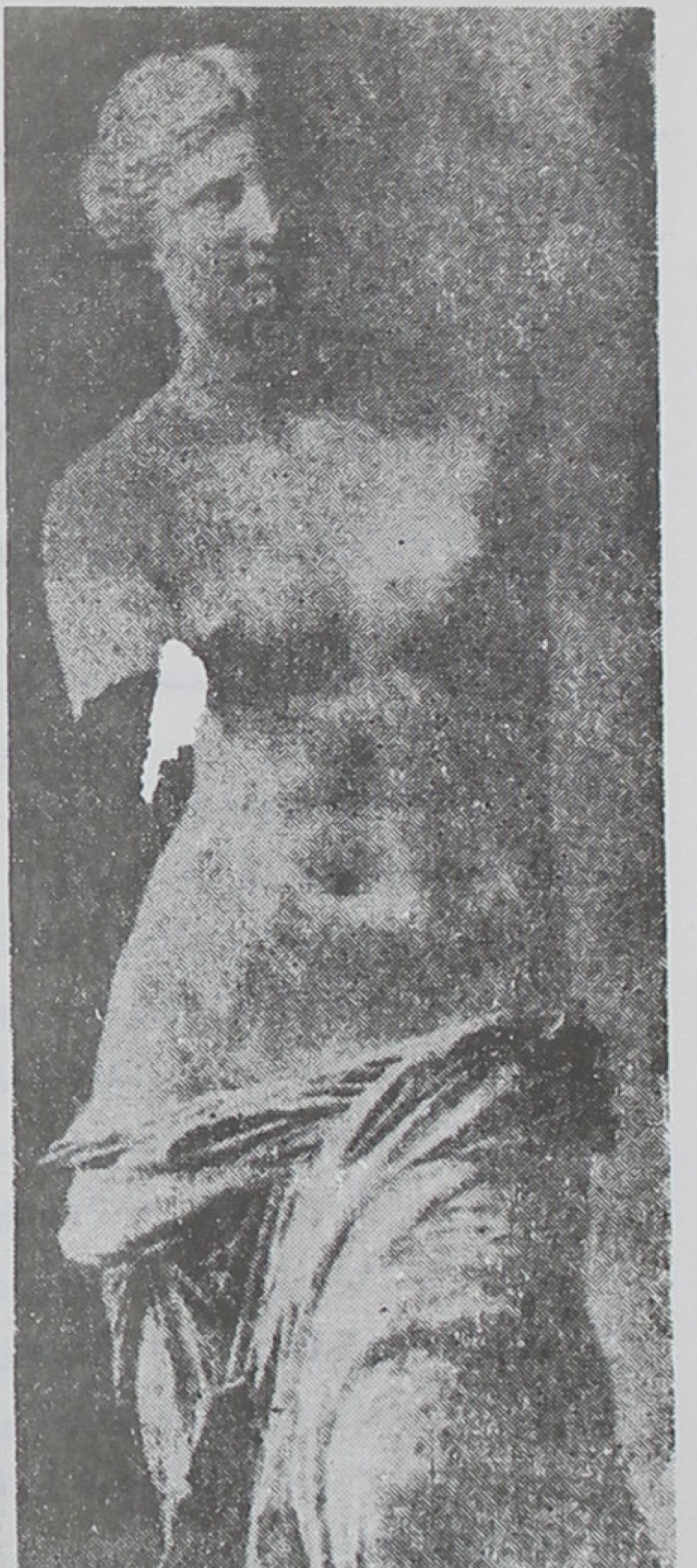
در دوره قاجاریه، هنرمندان با شیوه‌های اروپائی آشنائی پیداکردند ولی ابتکارتازه‌ای مشاهده نمیشود. نقاشی‌های این دوره ازنظررنك‌آمیزی به‌مینیاتورهای سابق شبیه است وازجهت سایه روشن ومناظرومرایا به شیوه کلاسیك اروپا وبا وجود ورود این نقص بزرك در نقاشی‌ملی ایران بناچار سبکی است‌که معمول گردیده است.

استاد محمد غفاری ملقب به‌کمال‌الملك پس از بازگشت ازاروپا که بامر ناصرالدین‌شاه صورت‌گرفت، تقلیدی ازآثار هنرمندان بزرك دوره رنسانس اروپا را بایران آورد و نقاشی کلاسیك اروپائی را درمدرسه صنایع مستظرفه تعلیم‌داد.

وامروزعلاوه بر ادامه سبك وشیوه اروپائی دسته‌ای هستندکه نقاشی ملی ایران رادنبال میکنند. دراینجا لازم است به‌نکته‌ای اشاره شود. عده‌ای به مینیاتورملی ایران انتقاد میکنند وخطوط آنرا بی‌تناسب وبدون رعایت اندازه‌های طبیعی تلقی میکنند وعقیده دارندکه این سبك نقاشی احوال درونی را آشکار نمیسازد... باید متذکرشدکه حقیقت اینست‌که تقلید ازطبیعت خود برای بعضی ازسبکهای نقاشی است ونقاشی ایرانی قبل ازاینکه تقلید از دوربین عکاسی کند، هنرنقاشی است هنری است‌که یك نور فرضی ویکدست را زیرآفتاب درخشان سرزمینی‌که درآن رنگها در زنده‌ترین صورت خود افکار را بسوی رنگها ومحیطی درخشان‌تراز آنچه هست میکشاند، تصویر میکند.

استا حسین بهزاد علاوه برتأثیر سلطان محمد ومیرك دوم وآقارضا ازتأثیرنقاشی‌غرب و

ونوس - مجسمه مفرقی قرون وسطی
نقشی از بودا

رعایت پرسپکتیو نیز برخوردار است. معمولا مینیاتورهای ایران بقطع کوچك تهیه میشود اما برای اولین بار استاد بهزاد مینیاتور را روی صفحه‌های بزرك یا سوژه‌هائی که از زندگی این زمان ما گرفته است مجسم مینماید و نیز تعداد آثار استاد بهزاد در تجسم بخشیدن به مضامین گویندگان فارسی بسیار است .

نقاشان بزرك دوره قاجاریه عبارتند از: آقاصادق - قانجف - آقازمان - صنیع‌الملك محمود ملك‌الشعراء صبا .

ازنقاشان بعداز کمال‌الملك درقسمت کلاسیك اروپا حسنعلی‌وزیری - اسمعیل آشتیانی- ابوالحسن صدیقی - علی محمد حیدریان هستند .

دردوره معاصر کسانیکه نقاشی‌ملی‌رادنبال‌میکنند - استاد حسین بهزاد - مصورالملکی- علی کریمی - عیسی‌بهادری- محمد تجویدی - محمد علی‌زاویه - ابوطالب مقیمی - رستم‌شیرازی- علی‌مطیع را باید نام برد.

ترورهای مهم سیاسی

(ازسال ۱۸۶۵ به بعد)

۱۸۶۵ - درتاریخ ۱۴ آوریل آبراهام لینکلن رئیس جمهور امریکا در شهر واشنگتن مورد سوء قصد قرار گرفت وروزبعد زندگانی را بدرود گفت .

۱۸۸۱ - درتاریخ ۱۳ مارس الکساندر دوم امپراطور روسیه ترور شد. در دوم ژوئیه همان سال جیمس گاپرفیلد رئیس جمهورامریکا نیز تروررشد وچند روزبعد زندگی‌را بدرود گفت.

۱۸۹۳ - در۲۸ اکتبر کارتر هاریسون شهردار معروف شیکاگو تروررشد .

۱۸۹۴ - در۲۴ ژوئن‌ماری فرانسوا سادی کارنو رئیس جمهور فرانسه ترور شد .

۱۹۰۰ - در۳۰ ژانویه ویلیام گوبل فرماندارکنتاکی ترور شد.

در۲۹ ژوئیه همان سال اومبرت اول پادشاه ایتالیائی نیز ترور شد.

۱۹۰۱ - درتاریخ ۶ سپتامبر ویلیام مك کینلی رئیس جمهور امریکا درناحیه بوفالو ترور شد .

۱۹۱۳ - در۲۳ فوریه فرانسیسکو مادر و رئیس جمهور مکزیك وخوزه پینوسوارز معاون رئیس جمهور ترور شدند.

درتاریخ ۱۸ مارس همان سال جرج پادشاه یونان نیز ترور شد.

۱۹۱۴ - در۲۸ ژوئن‌آرشیدوك فرانسیس‌فردیناند، آرشیدوك اتریش‌ومجارستان باتفاق همسرش کونتس سوفی درناحیه بوسنیا ترور شد.

۱۹۱۸ - درتاریخ ۱۲ ژوئیه گران دوك میشل دوك روسیه ترور شد.

درتاریخ ۱۶ ژوئیه همان سال نیکلای دوم تزار روسیه باتفاق همسر وفرزندانش وچهار نفردیگر ازافراد خانواده‌اش توسط انقلابیون بقتل رسیدند .

۱۹۲۰ - در۲۰ مه ژنرال ونوستیانو کارانزا رئیس جمهور مکزیك در ناحیه تیاکسکا-لتناگو ترور شد.

۱۹۲۳ - در ۲۰ ژوئیه ژنرال فرانسیسکو پانچوویلا رهبر انقلابی مکزیك در ناحیه پارال ترور شد .

۱۹۲۸ - در ۱۸ ژوئیه ژنرال آلوارو اوبرگون رئیس جمهور مکزیك ترور شد .

۱۹۳۳ - در ۱۵ فوریه درناحیه میامی‌فلوریدا جوزف زانگارا (یك آنارشیست) بسوی فرانکلین روزولت رئیس جمهور امریکا تیراندازی کرد ولی خانمی محکم ببازویش زد تا تیر او خطا رود درنتیجه گلوله به شهردار شیکاگوآنتوان سرماك اصابت کردکه چندی بعد زندگی را بدرودگفت. هرج ومرج طلب نامبرده نیزبوسیله صندلی الکتریکی اعدام شد .

۱۹۳۴ - در ۲۵ ژوئیه انگلبرت دولفوس‌صدراعظم اتریش‌بوسیله یکی ازپیروان‌نازیسم ترور شد .

۱۹۳۵ - در ۸ سپتامبر سناتور هوی‌لانگ (سناتور امریکائی) بوسیله دکترکارل‌آستین ترورشد، محافظین سناتور مزبور درهمانجا قاتل را بوسیله چاقوکشتند .

۱۹۴۰ - در ۲۰ اوت‌لون تروتسکی وزیر جنك تبعیدی شوروی درمکزیك ترور شد.

۱۹۴۲ - در ۲۴ دسامبر دریا سالار دارلان فرانسوی در الجزایر ترور شد .

۱۹۴۸ - در ۳۰ ژانویه موهنداس‌گاندی درسن ۷۸ سالگی در دهلی نو بوسیله ناتوران ویناياگ گاوس ترور شد .

در ۱۷ سپتامبر همانسال‌کنت برناددت میانجی سوئدی سازمان ملل درفلسطین ترورشد.

۱۹۵۰ - درتاریخ ۱۳ نوامبر سرهنك دلگادوچالیه رئیس جمهور ونزوئلا در کاراکاس ترور شد .

۱۹۵۵ - در ۲ ژانویه خوزه‌آنتونیوومون رئیس‌جمهور پاناما بوسیله مسلسل‌ترور شد.

۱۹۵۶ - در ۲۱ سپتامبر آناسیوسوموزا رئیس جمهور نیکاراگا مورد سوء قصد واقع شد ویك هفته بعد درگذشت .

۱۹۵۷ در ۲۶ ژوئیه کارلوس کاستیلو آرماس رئیس جمهورگواتمالا بوسیله یکی از محافظین شخصی خود ترور شد محافظ مزبور بعداً خودکشی‌کرد .

۱۹۵۸ - درتاریخ ۱۴ ژوئیه ملك فیصل پادشاه‌عراق وعمویش امیرعبدالله ولیعهدبوسیله شورشیان رژیم تازه‌کشور ترور شدند .

درتاریخ ۱۵ ژوئیه نیز نوری‌السعید نخست وزیرعراق نیزکشته شد .

۱۹۵۹ - در ۲۵ سپتامبر باندارانائیك نخست وزیر سیلان بوسیله یك راهب بودائی درکولومبو کشته شد .

۱۹۶۰ - در ۲۹ اوت مجالی نخست وزیر اردن باتفاق ده نفرازهمکارانش براثرانفجار بمب ساعتی درعمان‌کشته شد .

۱۹۶۰ - در ۱۲ اکتبرانجیروآسانوما رهبرحزب سوسیالیست‌ژاپن‌بوسیله ناسیونالیست های افراطی بضرب خنجر بقتل رسید .

۱۹۶۱ - درتاریخ ۱۷ ژانویه نخست وزیرسابق‌کنگوپاتریس لومومبا ویکی ازوزیران کابینه‌اش موریس مپولو باتفاق معاون مجلس سنا ژوزف‌اوکینو در ایالات‌کاتانگا کشته شد.

۱۹۶۱ - در ۳۰ ماه مه دیکتاتور دومینیکان رافائل تروخیلو بوسیله عده‌ای ترورشد .

۱۹۶۳ - روز جمعه ۲۲ نوامبر جان اف کندی رئیس جمهوری امریکا ترور شد .

ترورهای سیاسی که بانجام نرسید

۲۹۵۰ - درتاریخ اول نوامبردونفر ازاهالی پورتوریکو برای ترورهای ترومن رئیس جمهور امریکا بسوی وی تیراندازی کردند ولی تیربیکی ازمحافظین رئیس جمهور برخورد واو راکشت، ترومن سالم ماند .

۱۹۶۰ - درتاریخ ۹ آوریل نخست وزیر افریقای جنوبی هندریك فورورد ازطرف یکنفر کشاورز سفید پوست مورد سوء قصد واقع شد. گلوله بدهان نخست وزیر خورد واورا شدیداً آسیب رساند. ولی وی ازمرك نجات یافت. علت سوء قصد مخالفت وی با آزادی سفید پوستان بوده است .

۱۹۶۰ - در تاریخ ۲۴ ژوئن رومولوبتانکورت رئیس جمهوری ونزوئلا بوسیله بمب مورد سوء قصد واقع شد ولی آسیب مختصری دید.

۱۹۶۰ - درتاریخ ۱۴ ژوئیه نوبوزوك کیشی نخست وزیرژاپن ازطرف ناسیونالیستهای افراطی مورد سوء قصد واقع شد ولی ۶ ضربه خنجر را تحمل کرد وجان بدربرد .

۱۹۶۱ - در ۲۷ مارس امام احمد، امام یمن مورد سوء قصد گلوله واقع شد وبسختی آسیب دید ولی جان سالم بدر برد وبعداً پنج نفررا بعلت این کار اعدام کرد .

۱۹۶۱ - در ۹ سپتامبر برای کشتن ژنرال دوگل رئیس جمهور فرانسه بمبی بر سر راهش قرار دادند ولی در موقع معین منفجرنشد ودرنتیجه دوگل سالم ماند .

«پادشاهان معاصر جهان»

نام کشور	نام پادشاه	سال تولد	قاره
ایران	محمدرضاشاه پهلوی	۱۹۱۹	آسیا
افغانسقان	محمد ظاهرشاه	۱۹۱۴	آسیا
انگلستان	ملکه الیزابت دوم	۱۹۲۶	اروپا
اتیوپی	امپراطور هیلاسلاسی	۱۸۹۲	آفریقا
اردن	سلطان حسین اول	۱۹۳۵	آسیا
بلژیک	بودوآن اول	۱۹۳۰	ازوپا
تایلند	فومی فون آدولت	۱۹۲۷	آسیا
دانمارک	فردریک نهم	۱۸۹۹	اروپا
ژاپون	امپراطور هیروهیتو	۱۹۰۱	آسیا
سوئد	گوستاو ششم	۱۸۸۲	اروپا
عربستان	ملک فیصل	۱۹۰۲	آسیا
کویت	«شیخ» عبدالله اسام	۱۸۹۵	آسیا
لیبی	محمدایدرس السنرسی	۱۸۹۰	آفریقا
لائوس	ساوانگ واتانا	-	آسیا
لوکزامبورک	«گرندوشس» شارلت	۱۸۹۶	اروپا
لیختن اشتاین	«شاهزاد» ژوزف دوم	۱۹۰۶	اروپا
مراکش	سلطان حسن دوم	۱۹۲۹	آفریقا
موناکو	«پرنس» رمنیرسوم	۱۹۲۳	اروپا
نروژ	اولاف پنجم	۱۹۰۳	اروبا
نپال	مهاندراپیربیکرم شاه	۱۹۳۰	آسیا
هلند	ملکه ژولیانا	۱۹۰۹	اروپا
یونان	کانستینتین	-	اروپا

عجایب هفتگانه دنیای قدیم

هفت شاهکار معماری ومجسمه‌سازی دنیای قدیم بنام «عجایب هفتگانه دنیای قدیم» مشهور شده‌اند که بقرار زیراست:

۱ - اهرام مصر - این اهرام ازسال ۳۰۰۰ تا ۱۸۰۰ قبل‌ازمیلاد بناگردید مشهورترین اهرام کئوپس، کفرن ومیکرینوس بارتفاع ۱۴۸ متربوده ویکی ازعجایب هفتگانه بشمارمیرود (این هرم اکنون ۱۳۸ متر ارتفاع دارد).

۲ - باغات معلق بابل - این باغات را بخت‌النصر پادشاه بابل برای ملکه خود، درسال ۶۰۰ قبل از میلاد ساخت. ازاین بنا اکنون آثاری باقی نمانده است ولی بطوریکه درداستانها گفته میشود این باغات عبارت از پنج طبقه بودکه بفاصلهٔ ۵۰ پا در روی هم قرار داشت ودر هرطبقه درختان بزرك وگل‌های زیباکاشته بودند.

۳ - مجسمه زئوس - مجسمه زئوس درالمپ بوسیله فیدیاس درسال ۴۳۲ قبل از میلاد بنا شد. این مجسمه ازمرمر، عاج وطلا ساخته شده بود. ودرجنگهائی که اتفاق افتاد خراب شد.

۴ - معبد آرتمیس - معبد آرتمیس درسال پنجم قبل‌از میلاد درشهر افزواقع درجنوب سمیرنا ساخته شد. این معبد مساحتی به ابعاد۴۲۵ پارا اشغال میکرد. ۱۲۷ ستون ازمرمردرآن کارگذاشته بودارتفاع ستون‌ها ۶۰ پابود. معبد در۳۶۵ بعدازمیلاد بوسیله اروسترات آتش‌زده‌شد.

۵ - مقبره ماوزولوس - وقتیکه ماوزولوس پادشاه کاریس (آسیای‌صغیر) مرد، همسرش مقبره بزرگی درهالیکارناس، بسال ۳۲۵ قبل از میلاد بناکرد. این مقبره دراثر زلزله از بین رفت درقرن ۱۹ قطعاتی از مقبره‌کشف وبموزهٔ بریتانیا فرستاده شد.

۶ - مجسمه بزرك رودز - مجسمهٔ آپولون درمدخل خلیج رودز درآسیای صغیردر ۲۸۰ قبل‌ازمیلاد برپاگردید. بلندی این مجسمه ۱۰۰ پا بود. مجسمهٔ رودز در سال۲۲۴ قبل‌از میلاد دراثر زلزله شدیدی ویران شد.

۷ - فار اسکندریه - فاراسکندریه در ۲۰۰ سال قبل‌ازمیلاد بوسیلهٔ پتولمی فیلادلفوس ساخته شد.

بربالای این بنا همیشه آتش روشن بود. قسمتی از فاراسکندریه درسال ۴۰۰ بعدازمیلاد خراب شد ودرسال ۱۳۷۵ این بنا دراثرزلزله شدیدی باخاك یکسان گردید.

فصل دوازدهم

مردان سیاسی جهان

روزولت

فرانکلین دو لاتور روزولت سال ۱۸۸۲ در آمریکا متولد شد ودر دانشگاههای هاروارد کلمبیا به تحصیل حقوق پرداخت وبزودی بمعاونت دریاداری رسید ودرسال ۱۹۲۰ ازجانب حزب دموکرات نامزد ریاست جمهور شد اما در ۱۹۲۱ گرفتار بیماری فلج گردید وبعد از مدتی بهبودیافت ودر ۱۹۳۳ برمسند ریاست جمهوری نشست ودردوران زمامداری اصلاحات اساسی دروضع اقتصاد بجا آورد وچهار بار ریاست جمهوری او تجدید شد بطوریکه این کار در آمریکا سابقه نداشت اما درنیمه دوم دوره چهارم چشم ازجهان فرو بست .

راسپوتین

گرگوارایفی مونویچ کشیش حادثه جو وحیله گر روسی درسال ۱۸۶۴ متولد شد وبعدها یکی ازمحارم مخصوص وصاحب نفوذ نیکلای دوم امپراطور روسیه شد، میگفتندکه اویکی از جاسوسان آلمانی بوده که برای خراب کاری بدربار روسیه راه یافت وبالاخره دراواسط جنگ جهانی اول بدست شخصی بنام پرنس یوسف اف بقتل رسید (۱۹۱۶)

شرکت جغرافیائی و کارتوگرافی ایران

BORROWER'S NO.	ISSUE DATE	BORROWER'S NO.	ISSUE DATE

ربسپیر

ماگزیمیلین روبسپیر یکی از اعضای خطرناك مجلس کنوانسیون فرانسه ورئیس محکمه «ترور» پاریس دردوران انقلاب کبیرفرانسه بود ولی دراثررقابت سخت «دانتون» و«هوبرت» در۲۷ ژویه ۱۸۹۴ بعدازکشتارهای زیاد با چهارتن از دوستانش گیوتن شد. اوبانقلاب فرانسه ایمان داشت وکلیسیا را دشمن انقلاب میدانست .

رومل

هارون رومل معروف به روباه چنگل از مارشالهای مشهور آلمان متولد سال ۱۷۹۱ فرمانده نیروی هیتلری در افریقا دردوران جنك جهانی دوم بود ودربحرانی‌ترین لحظات جنك بعداز فتح العلمین ازطرف هیتلر مورد سوءظن قرارگرفت ودستگیر وبقتل رسید .

ریشلیو

آرمان ژان پلیسی کاردینال دو ریشلیو وزیر با تدبیر دربار لوی ۱۳ واز معروفترین رجال سیاسی آن دوره بشمار میرود چون کشیش کاتولیك بود در نابودی پرتستها کوشید و مخصوصاً درترویج‌ادبیات فرانسه وتأسیس اولین‌آکادمی‌فرانسه وتشویق نویسندگان سهم‌بسزائی داشت .

ژاندارك

ژاندارك مشهورترین دوشیزه اورلئان ابتدا دختری گمنام و دهقانی بود و بنا بگفته خودش در دوره‌ای که انگلستان خاك فرانسه را متصرف شده بود درشبی که به‌کلیسیا رفته بود باو الهام رسید وبرای نجات فرانسه قیام‌کرد. پادشاه فرانسه شارل هفتم اورا در راس نیروی خود قرارداد واو توانست انگلیسیها را شکست بدهد ودرشهررمس برای شارل هفتم تاجگذاری کرد. اما درنتیجه خیانت عده‌ای از سرداران بدست سپاه انگلیس افتاد و محکمه مذهبی او را باتهام کفر وبیدینی زنده زنده سوزاند .

ژول سزار

ژول سزار یکی ازمشاهیر وسرداران شجاع رومی بودکه درخانواده‌ای نجیب بدنیا آمد وبا تکیه وپشتیبانی مردم پیروزیهای سیاسی بدست آورد. درسال ۵۰۹ بمقام‌کنسولی اول‌روم رسید وبارقبای سرسخت خود مانندگراسوس وپمپه بمقاومت برخاست وحاکم مطلق وفرمانروای روم گردید اما در اثر معاشقه با کلئوپاتر ملکه مصر دشمنان برعلیه او دسته‌بندی می‌کردند و «بروتوس» ناپسری او وی را در مجلس سنا بقتل رساند .

سوکارنو

دکتراحمد سوکارنو رهبرملی ورئیس جمهور پیشین اندونزی درتاریخ ژوئن ۱۹۰۱ در شهر سورابابا درمشرق جاوه بدنیا آمد، سوکارنو در دوران جوانی وارد انجمن دانشجویان شد این انجمن بمنظورعدم همکاری با مقامات مستعمراتی‌هلند تأسیس شده بودکه بعدها به حزب ملی اندونزی تبدیل شد. دکتر سوکارنو در۱۹۲۸ با همکاری دکتر اسکاك ودکتر جیپ‌نور و دکتر سوماریو شروع باقدام‌کرد اما ازطرف مقامات هلندی دستگیر وبعدها آزاد شد، درسال ۱۹۳۳ اورا تبعیدکردند پس از سقوط حکومت هلند درجنك جهانی دوم دکتر سوکارنو به جاوه آمدو بوسیله ژاپونی‌ها نقش مهمی بازی‌کرد و درسال ۱۹۳۵ باتفاق محمد جنا استقلال اندونزی را اعلام‌کرد ودرسال ۱۹۴۵ بعدازمجاهدات فراوان‌بریاست جمهوری‌برگزیده شد ولی‌براثر فعالیت رقبای خود ازکار برکنار شد .

سولون

سولون قانونگزار مشهور آتن یکی ازهفت دانشمند یونان بشمار میاید: او مردی نیکو کار بود وبرای پیشرفت کشورخود زحمت بسیارکشید واساس حکومت دموکراسی را با قانون جدید خود استوار ساخت.

شارل

شارل نام پادشاهان بعضی ازکشور های اروپا است از جمله شارل ۱۲ پادشاه سوئد (۱۸۱۱) شارل یا چارلزاول پادشاه انگلیس (۱۶۰۰) شارل‌دوم پسرلوی مقدس پادشاه فرانسه (۸۳۳) شارل دوم فرزند شارل اول : شارل چهارم امپراطور ژرمن ـ شارل پنجم یا شارلکن امپراطور اسپانی (۱۵۶۱) شارل پنجم پادشاه فرانسه (۱۳۶۴) شارل ششم یا شارل محبوب پادشاه فرانسه ـ شارل ششم پادشاه آلمان (۱۷۱۱) شارل هفتم ، ملکه ابزابو پادشاه فرانسه ـ شارل هشتم یا شارل مهربان فرزند لوی یازدهم پادشاه فرانسه (۱۵۶۳) شارل‌نهم سومین فرزند هانری‌دوم وکاترین دومدیسی‌پادشاه فرانسه‌وهم اوبودکه باصرارکاترین فرمان‌قتل‌عام سن‌بارتلمه وکشتار پرتستانها را صادرکرد ـ شارل دهم (۱۷۵۷) نواده لوی پانزدهم وبرادر لوی ۱۶که پس ازانقلاب فرانسه وشکست ناپلئون بپادشاهی رسید .

شارلمانی

یکی ازبزرگترین پادشاهان فرانسه درسال ۸۶۸ که با تصرف فرانسه وبلژیك وهلند ـ سویس ـ مجارستان وقسمتی از اسپانیا یك امپراطوری بزرك تشکیل داد شگفت اینکه او سواد نداشت وامضای خود را نقاشی میکرد اما ازطرفداران علم وفرهنك بود ودرپایتخت خود شهر آخن ۴۳ سال سلطنت کرد وطبق وصیتش او را مومیائی‌کرده لباس شاهی برتنش کردند وتاج

سلطنت برسرش نهاده وکتاب انجیلی بدستش دادند وجسدش را درکلیسیای شهرآخن دفن نمودند که هنوز باقی است، درزمان اوکشور فرانسه به منتها درجه وسعت رسید .

عبدالناصر

جمال عبدالناصر درتاریخ ۱۵ ژانویه ۱۹۱۸ در یك خانواده متوسط در ناحیه اسبوط بدنیا آمد، او مردی مصمم وثابت قدم وپشت کاردار بود ودانشکده نظامی را بپایان رساند ودر خدمت با انورسادات وذکریا محی‌الدین آشنا شد ودرسال ۱۹۳۹ بلشگر اسکندریه انتقال یافت ودرسال ۱۹۴۲ با سمت استادی دانشگاه نظامی به تدریس پرداخت ولی در همه حال افکار ضد امپریالیستی داشت ودر جنك فلسطین شرکت جست شکست جنك فلسطین برای او و دوستانش غیرقابل تحمل بود بالاخره در۲۳ فوریه ۱۹۵۲ انقلابی راکه در سرداشت بمرحله عمل‌درآورد ویك شورای انقلابی بریاست سرلشگرنجیب ترتیب داد ودراثر یك کودتا ملك فاروق ازسلطنت خلع شد اما چندی بعد چون سرلشگرنجیب مردی محافظه کار بود ناصر باکمك دوستانش او را معزول وشورای سلطنتی را خلع ورسماً بریاست عالی انقلاب رسید.

بزرگترین موفقیت او ملی‌کردن کانال سوئز بود وارتش انگلستان را از مصر بیرون راند وچندی بعد با همکاری سوریه جمهوری متحده عرب را تشکیل داد وسالها با نفوذ اسرائیل مخالفت‌کرد اما درجنك شش روزه که بین اسرائیل ودول عرب درگرفت بسبب ناآزمودگی سرداران با سلاحهای جدید ازاسرائیل شکست خورد وبازهم دست از مخالفت نکشید آخرین کار او آشتی دادن ملك حسین با یاسرعرفات رهبرچریکهای فلسطین بود وروزبعد براثرسکته قلبی بطور ناگهان درگذشت (۱۳۴۹)

فردریك کبیر

پدرش فردریك دوم پادشاه پروس مردی بسیارخشن بود درکودکی با انضباط وسخت ـ گیریهای پدرگذراند ودرسال ۱۷۴۰ بسلطنت رسید ودرکار سپاهیگری قدرت خودرا نشان داد ونظام جدیدی برای‌کشور خود فراهم ساخت وبعد ازآن‌کشاورزی را رونق داد ،کارناشایست او این بود که مردمان ستمکار را برسرملت میگماشت درجنك هفت ساله‌آماده پیکارشد دراین‌جنك قسمت مهم اروپا را تصرف‌کرد بطوریکه هنگام مرك کشور پروس به منتهای قدرت خود رسیده بود .

قسطنطین یا کنستانتن

یکی ازپادشاهان قدیم روم شرقی که دولت بیزانس‌را تشکیل داد وآنجا را روم دوم‌نام نهاد اما بعدها بنام قسطنطین معروف شد و شهر قسطنطنیه در ترکیه امروز بنام او است . این پادشاه‌آزادکننده مذهب مسیح بودکه ابتدا خودش باین‌آئین‌گروید وبعد دین مسیح را درکشور خود رسمیت داد و کلیساهای بزرگی در رم وسایرشهرها بنا نهاد، مسجد صوفیه دراسلامبول‌که

بعدها بنام سن صوفی مشهور شد ازیادگارهای او است.

کاسترو

فیدل کاسترو بسال ۱۹۲۶ متولد گردیدومدتها باحکومت باتیستارئیس حکومت کوبا مبارزه کرد وسرانجام به ۱۵ سال حبس محکوم گردید ولی در ۱۹۵۵ از بند آزادگردید و بمبارزه خود ادامه داد، فیدل ویارانش همیشه لباس کار آمریکائی میپوشیدند و همه ریش داشتند وآنها را فیدلیستها می‌گفتند وروزی نبودکه چند نفربدست آنها کشته‌نشود بالاخره‌آنقدرجنگیدند تا اینکه باتیستا مجبور بفرارشدفیدل پس از اینکه بحکومت کوبا رسید حکومت کمونیستی را اعلام داشت و دولت شوروی نیز پس‌ازاین موفقیت کمکهای نظامی فراوانی باین کشور نمود وبا این ترتیب با وجود پایداری ومقاومت دولت آمریکا اولین دولت انقلابی‌کمونیستی درنیمکره غربی تشکیل گردید.

کای چك

چیان کای چك سیاستمدار چینی درسال ۱۹۲۸ وارد سیاست شد، ابتدا ناحیه هانگو را تسخیرکرد ودرسال ۱۹۳۵ قوای مجهز خود را برعلیه ژاپن آماده ساخت و بالاخره در سال ۱۹۳۸ بریاست حزب ملی چین رسید و در سال ۱۹۳۹ ریاست سیاسی خلق باو واگذار شد و سرانجام بعنوان دومین رئیس‌جمهور چین شناخته شد اما دربرابرکمونیستها وفعالیت‌های مائو شکست خورد ودرسال ۱۹۴۹ خاك اصلی چین را ترك گفت و حکومت خود را به جزیره فرمز منتقل ساخت وتا امروز در برابر دولت چین کمونیستی دولت چین ملی بر قرار مانده است.

کراسوس

کراسوس یکی از سه سرداری بودکه با سزاروپمپه رقابت داشت وبا فتوحات خودگاهی از دو رقیب خودپیشی میگرفت، سزارفرمانروای رم وگل وپومپه حکمران اسپانیا وکراسوس ازطرف مجلس سنا بحکمرانی سوریه و سرداری سپاه برگزیده شده کراسوس سرانجام در جنك

درجنك باایران ازسورنا سردار ایرانیشکست خورد واوکراسوس‌را بقتل‌رسانید وسرودستش‌را برای‌ارد پادشاه اشکانی فرستاد .

کرمول

الیورکرمول دردفاع ازپارلمان دربرابر شارل اول پادشاه انگلستان قد برافراشت اما پس از کسب قدرت پارلمان را مورد تسخیر قرار داد باین معنی که مجلس را بست و بر سر درآن نوشت «این خانه با اثاثیه اجاره داده میشود» بعدازآن شارل اول را دستگیرواعدام نمود وحکومت موقت جمهوری درانگلستان اعلام کرد ولی چون با اعدام شارل موافقت‌کرده بود از توجه مردم نسبت باو کاسته شد زیرا مردم انگلیس با سلطنت خو گرفته بودند معهذا کرمول میکوشید فاصله بین شاه و سلطنت را ازمیان بردارد اما سرانجام چون کار بجنك کشید ناچار شد جانب ملت را بگیرد ومدتها با دیکتاتوری حکومت‌کرد درنبرد سال ۱۶۵۱ که بین او و شارل دوم روی داد کرمول با شاهکار نظامی براو پیروز شد وبالاخره تا سال ۱۶۵۸ در اوج قدرت زندگی‌کرد .

کلئوپاتر

درتاریخ‌گذشته هیچ زنی مانند کلئوپاترا نتوانسته است از زیبائی خود درامورسیاسی استفاده‌کند، او بعد از مرك پدربا برادرش بسلطنت مصر رسید اما چون برادرش میخواست در سلطنت تنهاباشد برعلیه اوقیام‌کرد، کلئوپاتردرسوریه باسرداررومی‌دارآشناشد واورا بدام‌عشق خود گرفتار ساخت وبا کمك او برادرش را شکست داد وبرادر دیگرش را مسموم ساخت .

بعداز سزارانتوان بدام عشق او گرفتار شد بطوریکه این سردار براثر شایعه دروغی مرك کلئوپاتر خود راکشت ، بعدازاو اکتاو درمصرپیاده شد اما این بارکلئوپاتر نتوانست اکتاو را مانند دوسردار دیگر بدام عشق خود گرفتار سازد زیرا اکتاو هوای فرماندهی برسر داشت و گرفتار افسون این زن نشد از این جهت وقتی کلئوپاتر شکست خود را احساس کرد پستان خود را دردهان مار زهرداری گذاشت وبزندگی خویش خاتمه داد .

کریستوف کلمب

کلمب فرزند یك بافنده اهل ژن بود وازکودکی عشق بدریانوردی داشت تا اینکه باین اندیشه افتادکه ازسمت غرب به هندوستان برود اما کسی با خیال او همراه نبود ، و سرانجام فردیناند وایزابل پادشاه وملکه پرتقال باو روی موافق نشان دادند وبا کشتی خود همراه دو کشتی دیگرکه دراختیارش‌گذاشته بودند رو بدریا نهاد، ازششم سپتامبر تا دوازدهم اکتبر در دریای بیکران کشتی راند سرانجام به: سان‌سالوادور: خاك آمریکا رسید وبعد کوبا وهائیتی‌را کشف‌کرد ودرسفر دیگر ازآمریکای جنوبی گذشت وخلیج مکزیك را شناخت وبا افتخار تمام درسال ۱۵۹۶ درگذشت وبعدها کسی دیگر (امریکووسپوس) بسایرقسمتهای این قاره جدید راه

یافت ونام آمریکا باسم او خوانده شد .

کندی

جان فیتر جرالد کندی در ۲۹ مه ۱۹۱۷ در بروکلین واقع در حومه شهر بوستون در ایالت ماساچوست آمریکا بدنیا آمد و در چهار آموزشگاه مدارس ابتدائی و متوسطه وعالی را گذراند، پدر ومادرش ازاهل ایرلند بودند وبعدها ثروت خود را درآمریکا اندوخته ودرسیاست صاحب عنوان شدند. جان درسال ۱۹۴۰ ازدانشگاه هاروارد دانشنامه بی سی را با درجه عالی گرفت هنگامیگه آمریکا وارد جنك شد جان درارتش نام نویسی کرد، در سال ۱۹۴۳ به جزایر سلیمان فرستاده شد ودرآنجا خدمات شایان ازخود بروز داد، جان کندی با کمك و پشتیبانی دوستان وخانواده‌اش سرانجام موفق شد دربین شش نفر کاندیدای حزبی درانتخابات پیروزشود وازطرف اعضای حزب دموکرات ایالت ماساچوست وارد مجلس نمایندگان شد وپس ازچندی‌به نمایندگی کنگره رسید و در سال ۱۹۵۶ ازطرف شیکاگو نامزد معاونت ریاست جمهور شد واز همان تاریخ مبارزه خودرا برای رسیدن به‌ریاست جمهورآغاز کرد وبالاخره در۸ نوامبر ۱۹۶۰

قاتل کندی درمیان مامورین پلیس

درانتخابات ریاست جمهور بر ریچاردنیکسون پیروزشد واز بیستم ژانویه ۱۹۶۸ شروع بکار کرد .

کندی در دوران بیماری خود براثر جراحت و ناراحتی درستون فقرات کتاب مشهور سیمای شجاعان را نوشت ودر دوران ریاست جمهوری بکارهای بزرگی‌دست زدکه یکی ازآنها موضوع تبعیض نژادی بود وبا سرسختی تمام درراه خدمت بانسانهای آزادکوشش‌کردبطوریکه درآمریکا وسایرکشورها برای خود کسب محبوبیت نمود اما دشمنان در راه مقاصد بلند این مرد قیام کردند وناگهان درسفری‌که به دالاس‌کرده بود بضرب گلوله دشمن از پا درآمد ، در ساعت ۱۸/۴ بوقت‌گرنویچ روز ۲۲ نوامبر خبرقتل پرزیدنت‌کندی دردنیا انتشار یافت، قتل وی در دالاس اتفاق افتاد ونیم‌ساعت پس ازقتل پلیس مردی ۲۴ ساله بنام هاوری‌اسوالد را به اتهام قتل رئیس جمهور دستگیر ساخت و بدینترتیب بزرگترین جنایت قرن اتفاق افتاد، جان کندی هنگام مرگ ۴۶ ساله وجوانترین رئیس جمهور منتخب آمریکا بود. شصت‌وسه‌سال بودکه هیچ رئیس جمهور آمریکا با گلوله بقتل نرسیده بود . آخرین رئیس جمهوری که قبل ازکندی بوسیله گلوله کشته شد مک‌کینلی بودکه در نیویورك بوسیله یك دیوانه بقتل رسید .

ژاکلین‌کندی برسرجنازه شوهرش

بامرگ کندی دنیا غرق‌اندوه وتأسف شد زیرامردم جهان مرد بزرگی‌راکه در راه صلح و پاره‌کردن زنجیر تبعیضات نژادی وترقی‌وتعالی مردم آمریکا کوشش‌های فوق بشری کرده بود از دست داده بود.

لیندن جانسون معاون رئیس جمهوري پس از مرگ کندی بیمارستان را ترک کرد وبرای پرواز بواشنگتن سوار هواپیمای رئیس جمهوری شد. وی قبل‌از پرواز درداخل هواپیما ایستاد ودرحالیکه کتاب مقدس را بدست داشت سوگند یادکردکه وظایف ریاست جمهوری را بدرستی انجام دهد واز قانون اساسی دفاع کند.

روز۲۴ نوامبر، سه روزپس‌از واقعه قتل‌کندی هاروی‌اسوالد متهم بقتل رئیس جمهوری بضرب گلوله مردی بنام جك‌روبی که صاحب یك کلوپ شبانه بود بقتل رسید.

جك‌روبی دربرابر یکصد تن روزنامه‌نگار وعکاس و دهها پلیس مسلح در زیرخان اداره پلیس دالاس اسوالد را ازفاصله سه متری هدف گلوله قرار داد.

برخی از روزنامه‌ها اظهار نظرکردند که پلیس فدرال از توطئه قتل کندی مطلع بود. بعضی دیگر از روزنامه‌ها پلیس محلی را متهم بدخالت درقتل کندی نمودند.

جك‌روبی اظهار داشت من می‌خواستم انتقام کندی را از اسوالد بگیرم!!

گاریبالدی

یکی از میهن‌پرستان وانقلابیون شجاع قرن نوزدهم ژوزف گاریبالدی بود که درهمه‌جا برای استقلال ووحدت ایتالیا حاضر وآماده کار زار بود، در آنزمان ویکتور امانوئل دوم با همکاری وزیرش کاووربر ضد اطریش با فرانسه متحد شده بود وکاریبالدی در این زمان با هزار مرد جنگی درجزیره سیسیل پیاده شد وآنجا را متصرف گردید و با کمك میهن پرستان جنوب ایتالیا را مستقل‌ساخت ودرتمام نبردها نام‌گاریبالدی برسرزبانها بودوامروزهم نام‌گاریبالدی در ایتالیا درشمار بهترین ومحبوبترین سربازان میهن پرست قرار دارد.

گرانت

بولستر گرانت ابتدابکار کشاورزی‌پرداخت ودرجنك‌داخلی‌امریکا موفق‌به‌پیروزیهای‌بزرك گردید درسال ۱۸۶۲ بفرماندهی کل ارتش منصوب شد وبعدها با درجه سرلشکری بفرماندهی کل قوای شمالیها برگزیده شد ودرسال ۱۸۶۵ پس از پایان جنك بریاست جمهوری برگزیده شد و با اینکه شیوه کارش خوب نبود دومرتبه انتخاب گردید.

گرومیکو

آندره گرومیکو سیاستمدار معروف درجه یك روسی است بعد از خدمات شایان در سال ۱۹۳۹ بعنوان یك محقق در اکادمی علوم در اداره امور خارجه مشغول کارشد در سال ۱۹۴۳ بسمت سفیر کبیر روسیه در آمریکا وکوبا برگزیده شد درسال ۱۹۴۸ بنمایندگی اتحادجماهیر

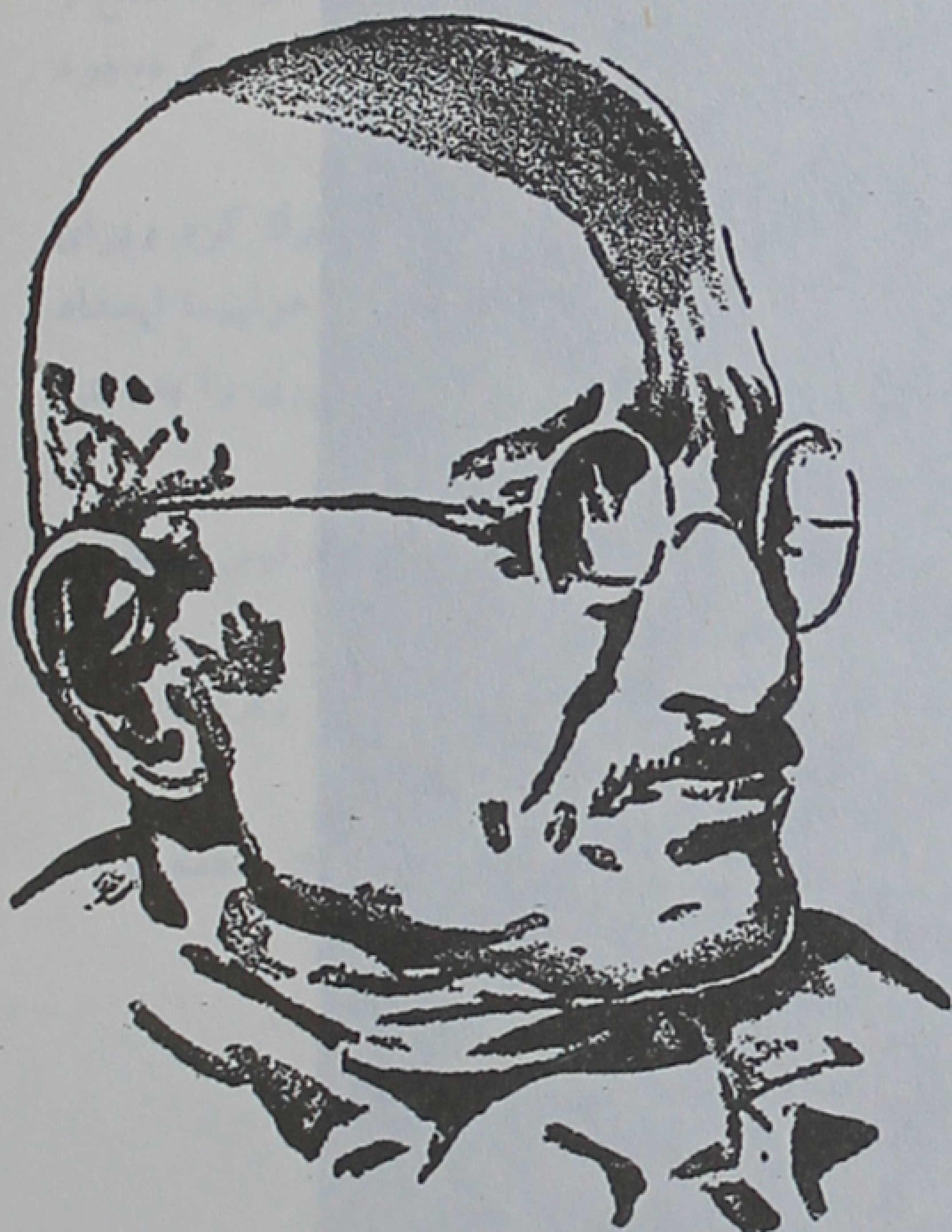

گرومیکو

شوروی بشورای امنیت رفت ودرسال ۱۹۵۲ سفیر کبیر شوروی در بریتانیا کبیر بود و در سال ۱۹۵۷ بوزارت امور خارجه منصوب گردید.

گاندی

مهاتما گاندی در ۱۸۶۸ درهند بدنیا آمد ودر بیست سالگی تحصیلات خودرا بپایان رساند

گاندی از ابتدای زندگی مردی پاک‌سرشت و با روح بلند ومظهر یك هندی تمام عیار بودواصول مقاومت منفی رابرای نجات هندیان از اسارت استعمار پایه گذاری کرد و رفته رفته بـر شمار پیروانش افزوده گردید ، او با شیوه خاص خودبمبارزه میپرداخت تابجائی که بجرم توطئه برعلیه حکومت باز داشت شد و به شش سال حبس محکوم گردیداما بیش‌ازدوسال درزندان‌نماند و بعد از آزادی بـریاست کنگره ملی جوانان هند برگزیده شد بازهم دولت انگلستان اورا بزندان انداخت اما هر بار با اعتصاب غذا آزاد میشد وتمام عمرخودرا در راه‌آزاد ساختن هندیان صرف کرد ولی قبل از اینکه آزادی هندوستان‌راباچشم‌ببیند درسال ۱۹۴۸ به ضرب گلوله‌ای کشته شد .

لافایت

اویکی ازسرداران نامی‌ومیهن پرست وازاشراف زادگان فرانسوی بود چون‌آمریکائیان بر انگلستان‌شوریدند وعلم استقلال برافراشتند با میل شخصی بیاری آنان شتافت (۱۷۷۷) او می‌خواست سرباز ساده‌ای باشد اما باو درجه ماوژور ژنرالی دادند واز دوستان جرج واشنگتن ویاران بسیاری پیداکرد وپیروزیهای شایان نشان داد اودرارتش فرانسه هم همین مقام راداشت در دفاع ازآزادی همت‌گماشت آزادی مذهب والغای بردگی وآزادی مطبوعات ازمعتقدات قلبی اوبود پس از پایان جنك یکبار دیگر بآمریکا رفت و مردم آمریکا مقدمش را گرامی شمردند .

لوبکه

دکترهانریش لوبکه با اینکه ازخانواده کوچکی بود تحصیلات عالی خود را در علوم اصلاح خاك وتئولوژی وکشاورزی ـ فلسفه و علوم اقتصادی و اداری بپایان رساند و در سال ۱۹۵۳ ازطرف دانشکده اقتصادی شهربن باخذ دکترای افتخاری نائل‌آمد ودرسال ۱۹۵۹ پست ریاست جمهوری آلمان باو واگذارگردید .

لنین

نیکلالنین بنیان گذار یکی از تحولات امروزی وبوجود آورنده دولت سوسیالیستی شوروی است او ابتدا پسر آموزگاری بود و در همان زمان چون در جنبشهای انقلابی شرکت داشت اورا به سیبری تبعید کردند بسال ۱۸۸۹ از سیبری بازگشت و پس از خواندن کتاب کارل مارکس رهبر گروه سوسیال دموکرات شد مدتی در سویس ماند تا حکومت برسر کارآمد ازآن سال بەفعالیتهای انقلابی خود دست زد پس از اینکه بولشویکها حکومت را بدست گرفتند اورا بریاست کمیسرهای ملی برگزیدند تا وقتی زنده بودپایەهای سیاسی شوروی استوار گردید. بعدازمرگ جسدش را در کرملین دفن کردند .

لوکرس بورژیا

درسال ۱۴۸۰ در رم متولد شد پدرش دوك الکساندر ششم پاپ وفرومانروای روم بود لوکرس بورژیا یکی ازخونخوارترین زنان تاریخ بشمارمیاید وبا همکاری برادرش سزاربورژیا وپدرش که پاپ وفرمانروای روم بودبانواع جنایتها وآدم کشیها ومسموم ساختن برادردیگرش وعشاق دست زد، شوهران اویکی بعداز دیگری ناپدید میشدند وسرانجام عاشق یك جوان اسپانیائی بنام دوك الفونزو شد وباوی ازدواج کرد .

لومومبا

پاتریس لومومبا سیاستمدار سیاه کنگو از دوران جوانی افکار انقلابی واستقلال طلبی داشت درسال ۱۹۵۴ بوسیله مکاتبه موفق بدریافت لیسانس ازدانشگاه ماسوریل شد بعدازآن یك حزب سیاسی تشکیل داد وچند باردستگیرشد وسرانجام دولت بلژیك با استقلال کنگو موافقت کرد واوسمت نخست وزیری را بعهده گرفت اما بعد ازچندی بین او وسایرهمکاران اختلاف شدید درگرفت ودرکازابلانکا با وضع فجیعی بقتل رسید .

لینکلن

آبراهام لینکلن شانزدهمین رئیس جمهور آمریکا بود . این مرد بزرك در ابتدا یك هیزم شکن ساده بود دردوران جوانی بمدرسه نرفت وقایقرانی میکرد ابتدا شغل وکالت دادگستری را پیش گرفت اما چون مردی وطن پرست ومردم دوست بود و در بین مردم محبوبیت خاصی

داشت بریاست جمهور آمریکا رسید .

درسال ۱۸۴۶ به نمایندگی کنگره انتخاب شد وبراثر نطقها و صراحت لهجه در بین مردم آمریکا شهرت یافت ودرسال ۱۸۶۱ در مبارزات انتخاباتی پیروز شد وبه محض روی کار آمدن برعلیه تبعیضات نژادی بنای مبارزه را گذاشت و بالاخره اعلامیه آزادی سیاهان را صادر نمود .

براثراین اقدام جنك داخلی درگرفت ونوزده روز ازپایان جنك نگذشته بودکه درسالن تآتر بدست شخص‌احمقی بنام جان ویلگریوت که ازطرفداران تبعیض نژادی بود کشته شد .

مارشال

درسال ۱۷۵۵ بدنیاآمد درجنك استقلال شرکت‌جست ودراثرلیاقتی‌که در زمان ریاست کانون وکلا از خود نشان داد جرج واشنگتن اورا بدادستانی دعوت‌کرد اما او نپذیرفت و در سال ۱۸۰۱ بریاست دیوان عالی‌کشور منصوب گردید. درسال۱۸۱۵ نقشه تسلیح قوای آمریکا را در جنك کره‌کشید، طرح مارشال ازاقدامات بسیارمفید اوبود ودرنتیجه معادل ۵۰ میلیارد دلار در۳۳ کشور اروپا خرج کرد .

مارشال ایوب خان

فیلد مارشال ایوب خان نظامی و سیاستمدار معروف پاکستان در سال ۱۹۴۷ بدرجه‌سرتیپی‌رسید ودر۱۹۴۸ بدرجه‌سرلشگری‌ارتقایافت‌وبفرماندهی پاکستان شرقی برگزیده شد. در ۲۵ اکتبر ۱۹۶۸ با یك کودتای سفید زمام امور را بدست‌گرفت وبعد از او بودکه براثرسیاست‌وقت ژنرال یحیی خان جای اورا گرفت .

مارشال بولگانین

مارشال نیکلا الکساندرو بولگانین سیاستمدار معروف روسی در سال ۱۹۱۷ به حزب کمونیست پیوست ودر۱۹۳۷ بریاست شورای تدارك ملی اتحاد جماهیرشوروی منصوب‌گشت.

ماکاریوس

اسقف ماکاریوس روحانی ۷۶ ساله‌ای است‌که برجزیره پرآشوب قبرس حکومت میکند

وبراثر مبارزات ضد استعماری او بود که ازسه سال قبل این مبارزات به نتیجه رسیده وپس‌از سالها استعمار انگلستان دولت مستقلی دراین جزیره بوجود آمد .

مالنکف

گئورکی ماکسیلانویچ مالنکف از رجال سیاسی معروف روسیه شوروی است و براثر مخالفت زیاد که با استالین داشت در زمان او درسیاست مداخله نمیکرد و بعداز مرگ وی به نخست وزیری رسید .

مصطفی کمال پاشا

مصطفی کمال پاشا رهبر عالیقدر ملت ترك مشهور به آتاترك (یا پدرملت) درسال ۱۹۱۹ تحت قیادت او ملیونها ترك برعلیه سلطان محمد ششم‌پادشاه عثمانی‌قیام کردند ودرسال ۱۹۲۳ جمهوری ترکیه رسماً اعلام شد و او در اثر مجاهدت وکوشش خستگی ناپذیر آنقدرکوشید تا توانست ترکیه جدیدی را بوجود بیاورد .

درسال ۱۹۴۲ بودکه مصطفی‌کمال پاشا بعنوان اولین رئیس جمهور ترکیه بعدازسقوط دولت عثمانی انتخاب گردید و اصلاحات زیادی را آغازکرد ومجلس‌کبیر را تأسیس نمود و بسبب خدمات بزرگی‌که در ترکیه انجام داد اورا آتاترك یعنی پدر ملت نامیدند .

مك آرتور

ژنرال مك‌آرتور ازسرداران نظامی برجسته آمریکا بشمارمیاید او با درجه ستوان دومی وارد خدمات ارتش‌گردید چون پدرش بریاست ستاد رسید (۱۹۳۰) مدتی ازارتش کناره‌گرفت ودرسال ۱۹۴۱ با رتبه فیلد مارشالی وارد ارتش جدید فیلیپین شدودرسال ۱۹۴۲ بفرماندهی نیروی‌آمریکا درخاور دورمنصوب‌گردید بعد ازشکست ژاپون درجنك دوم فاتحانه وارد ژاپون شد؛ ژاپونیها مقدم اورا گرامی داشتند درسال ۱۹۵۰ درجنك کره شمالی وجنوبی شرکت‌کرد اما بواسطه دخالت چین‌کمونیست نتوانست پیروز شود. او یکی ازسرداران وفرماندهان جنگی لایق بود ودرسال ۱۹۶۴ براثر بیماری طولانی درگذشت.

مك میلان

هارولد مك میلان سیاستمدار ونخست وزیراسبق انگلستان مدتی مدیر شرکت مك‌میلان وشرکت حروف ریزی بود وازسال ۱۹۲۴ وارد خدمات دولتی شد درسالهای ۲۴تا۲۹ بعنوان نماینده محافظه کار مجلس انتخاب گردید ودرسال ۱۹۴۰ به وزارت تدارکات ودرسال ۱۹۴۲ بمعاونت وزارت امور خارجه برای امور مستعمرات انتخاب شد و در ۱۹۴۴ سمت نماینده دیپلوماتیك درکمیته ملی‌فرانسه ودرسال ۱۹۵۱ بوزارت خانه‌سازی ودر۱۹۵۴ با سمت وزیر دفاع‌بکار ادامه داد ودرسال ۱۹۵۵ پست وزارت امورخارجه ودر۱۹۵۷ پست وزارت دارائی

و سرمایه داری ودر ژانویه سال ۱۹۵۷ بعد ازاینهمه کارها بالاخره به‌نخست وزیری انگلستان برگزیده شد وبالاخره درسال ۱۹۶۲ بدنبال یك بیماری وعمل جراحی ازپست خودکناره‌جوئی اختیارکرد .

موسولینی

بنیتو موسولینی دیکتاتور ایتالیا فرزند هنگر ساده‌ای بود ومدتی آموزگار وپس از آن سردبیر روزنامه سوسیالیستی شد اما دراثر داشتن افکارافراطی اورا ازسویس اخراج کردند بعداز جنك جهانی اول درصدد برآمد برای خود هواخواهانی درست‌کند. هواخواهان او بیشتر از مردمان فقیر وتنگدست بودند واین گروه هسته مرکزی حزب فاشیست ایتالیا بشمار میایند وآنها درابتدا مانند پیروان (دانونیستورا) شاعر حادثه جوی ایتالیا پیراهن سیاه میپوشیدند وبالاخره با این فعالیت‌ها در نوامبر سال ۱۹۲۱ حزب فاشیست رسماً تشکیل گردید . در سال ۱۹۳۶ موسولینی وهیتلر هردو بهواخواهی فرانکو درجنك داخلی اسپانیا برخاستند وبعد از این تاریخ بودکه در اواخر ۱۹۳۹ پیمان اتحاد آلمان وایتالیا بسته شد .

در۲۵ ژوئیه۱۹۴۳ شورای عالی‌فاشیست سیاست موسولینی راکه پیرو سیاست‌فرمایشی هیتلربود رد کرد وپادشاه هم چون ازخرابکاریهای موسرلینی خسته شده بود اورا معزول وبعد ازآن دستور داد دستگیرش سازند اما فاشیستها او را از زندان ربودند و بعدها رسماً بریاست دولت فاشیستی شمال ایتالیا برگزیده شد . و در دوران جنك با آلمان نازی همکاری میکرد ، وقتی آلمان سقوط کرد موسولینی هم در کومو دستگیر شد و اندکی بعد در دادگاه صحرائی محاکمه ومحکوم وتیرباران‌گردید. لاشه اورا به ییلاق بردند ودرمیدان عمومی ازپاهایش بدار آویختند وخیلی زود خاطره او بکلی فراموش گردید .

مولوتف

ویاچلاو میخلوئیلویچ مولوتف زمامدار و سیاستمدار روسی از انقلابیون با سابقه و سرشناس بشمار میاید: وقتی حکومت تزار او را به ولگا میفرستاد دربین راه ازکارگران راه آهن تشکیل حزبی داد وبار دیگر دستگیر وزندانی گردید .

درسال ۱۹۲۲ استالین اورا بمنشی‌گری کمیته مرکزی انتخاب‌کرد وچون وفاداری از خود نشان‌داد درسال ۱۹۳۹ به نخست وزیری رسید. اما درنتیجه تحولات اخیرمولوتف‌ازرش خودرا ازدست داد ومردیکه چهل سال مانند چکش سنگین در سیاست داخلی وخارجی نقش‌های حساسی داشت ازطرف خروشچوف دبیرکل حزب کمونیست ازکار برکنارگردید .

میگویان

اناستاس ایوانویچ در خانواده یك کارگر ارمنی بدنیا آمد ، درسال ۱۹۲۲ بعضویت کمیته مرکزی حزب کمونیست انتخاب شد سپس بسمت وزیر تجارت و بعد کمیسر تولیدات و

در ۱۹۴۶ به عضویت : پولیت بورو : شوروی منصوب گردید و در سال ۱۹۶۴ بسمت صدر هیئت رئیسه اتحاد جماهیر شوروی گماشته شد . میگویان علاوه برمسائل اقتصادی در سیاست کارشناس تجربه کرده‌ای است .

ناپلئون بناپارت

بنا پارت نام یکی از خانواده‌های معروف فرانسه است که ازبین آنها ناپلئون بناپارت اول وناپلئون سوم بامپراطوری فرانسه رسیدند . اصل آنها ایتالیائی وساکن جزیره کرس در شهر اژاکشیو ومشهورترین افراد این خانواده که درتاریخ فرانسه شهرت دارند بقرار ذیل‌است: شارل ماری متولد اژاکسیو(۱۷۴۶) دارای‌هشت فرزند بود ۱ - ژوزف متولد ۱۷۶۸ پادشاه ناپل در ۱۸۱۶ وپادشاه اسپانی درسال ۱۸۱۸ که بعد از شکست واترلو بآمریکا مهاجرت کرد ۲ - ناپلئون اول ۳ - لوسین برادر ناپلئون (۱۷۷۵) ۴ - ماری آن آلیز ۵ - ماری پولین زوجه ژنرال کلرك ۵ - کارولین ماری انتوانت ملکه ناپل. ۷ - ژروم پادشاه وستفالی‌ومارشال فرانسه شوهر پرنسس کاترین دوروتمبرك که دخترش پرنسس ماتیلد نام داشت و فرزند او با پرنسس کلوتیلد دختر امانوئل دوم ازدواج کرد ۸ - نواده او پرنسس‌لوی که وارث مستقیم خانواده سلطنتی بشمار میاید .

ناپلئون در ۱۸ مه سال ۱۸۰۴ امپراطور فرانسه شد و ژوزفین را بجهت نازائی طلاق داد ودر سال ۱۸۱۶ ماری لویز دختر امپراطور اطریش را بزنی‌گرفت، ناپلئون مردی جنگجو وجاه‌طلب بود وچون میخواست تمام اروپا را مطیع خود سازد دول اروپا برضد اوهفت‌اتحادیه تشکیل دادند و اگر چه در بعضی از این جنگها فاتح شد و با صدور فرمان انگلستان را در محاصره اقتصادی‌گذاشت اما درلشکرکشی‌بروسیه شکست خورد وسرمای سخت روسیه‌لشگریانش را نابود ساخت ودرجزیره الب زندانی‌گردید (۱۸۱۴) ولی‌دومرتبه زمام امور را بدست‌گرفت واین بار دربرابر اتحادیه هفتم در واترلو واقع دربلژیك شکست خورد وبه جزیره سنت هلن تبعید گردید که تا پایان عمر درآنجا ماند (۱۸۲۱)

نانتینگل

فلورانس نانتینگل معروف بـه بانوی چراغ بدست پرستار مهربان و دلسوز وانسان دوستی بود کد بیماران را با عطوفت ومهربانی پرستاری میکرد وحتی اطاق آنها را میشست. این بانودرپاریس پرستاری‌را آموخت وچنان مشهورشدکه اورا به سرپرستی بیمارستان های لندن گماشتند، چندی بعد او با میل ورغبت برای پرستاری زخمی‌های جنك کریمه رفت و دربازگشت ازجنك‌که بیمار بود دولت انگلستان پنجاه هزار لیره بپاس‌خدمات فراوانش بوی جایزه داد . او در ایجاد مدرسه پرستاری بیمارستان سن‌توماس فعالیت‌های فراوان نمود و راهنمائی‌های او درفن پرستاری بعدها درجنگهای آمریکا واروپا سودمند واقع شد .

نجیب

ژنرال نجیب نظامی معروف مصری درخرطوم پایتخت سودان بدنیا آمد، درجنك اول و دوم در ستاد کل ارتش مصر خدمت کرد ، در سال ۱۹۴۸ که دولت مصر با اسرائیل در جنك بود جزء سپاهیان مصردرفلسطین فعالیت داشت، درسال ۱۹۵۱ بفرماندهی پیاده نظام مصرنائل آمدودر ژوئیه ۱۹۵۲ بفرماندهی کل قوا رسید ودرسالهای ۵۲و۵۳ مقام نخست‌وزیری ووزارت جنك مصر باو واگذار شد در ژوئن سال ۱۹۵۳ پس از یك کودتای نظامی وخلع ملك فاروق پادشاه مصر بریاست جمهور این کشور رسید ولی در دسامبر سال ۱۹۵۴ عبدالناصر حکومت را از دست اوگرفت ونجیب ازکار برکنار ودرمنزل خود زندانی گردید .

نرون

نرون از امپراطوران شهوت‌ران ودیوانه وبی‌بندوبار روم بود وبعدازکلودیوس که او را به فرزندی قبول‌کرده بود ششمین امپراتور روم‌شد نرون را غول تاریخ میشمارند ومیگویند او برای مطربی آفریده شده بود نه برای زمامداری ، مادرش را به خواهش معشوقه‌اش کشت ، همسرش را بقتل رسانید، تمام قوم‌وخویش‌هایش را ازدم تیغ‌گذراند، خودرا نابغه هنرمیدانست رم را برای‌کشتن مسیحیان آتش زد، هیجده ماه تمام امپراطوری را رها کرد ودریونان مطربی ودلقك بازی درپیش گرفت وهروقت احساس ترس میکرد آدم میکشت وسرانجام حتی شهامت و اراده خودکشی نداشت ، درسال ۶۸ مردم شورش‌کردند ونرون که قصد فرار داشت دست به خودکشی زد ولی موفق نشد ودیگران خنجرزهرآلودرا بگویش فروکردند ودر دم مرك میگفت دریغ که هنرمند بیمانندی نظیرمن از جهان میرود آخرمن پیش از سی سال ندارم

نرون دراثراین شورش عظیم‌که بدستیاری مردم شهر (کالبا) براه افتاده بود ازپا درآمد وتمام شهر یکمرتبه برعلیه او قیام کرده بودند . بعد از مرك جسدش چند ساعت در همان وضع باقی‌ماند اما درحوالی سپیده دم دلدار دیرینش (آکته) جسد را برداشت ودرمحلی متروك‌بخاك سپرد : قبر او بعدها روی تپه واتیکان همانجائیکه فعلا کلیسای عظیم سن پتر قرار دارد کشف شد و با این حال تاکنون هیچیك ازتوریست‌های مسیحی بیاد نمیاورندکه زیرپای آنها نرون ویران‌کننده روم خوابیده است .

نوئل دائر

فیلیپ نوئل دائرمتولد سال ۱۸۸۹ یکی‌ازمصلحین بزرك انگلستان است وبخاطرافکار صلح طلبانه وکارهائی که در راه صلح انجام داده موفق بدریافت جایزه نوبل در صلح گردید (۱۹۵۹) او مدتها درپارلمان انگلیس قدم‌های بزرگی در راه صلح برداشته است .

نهرو

جواهرلعل نهرو درخانواده‌ای ازاشراف برهمن بدنیا آمد تحصیلات خودرا درانگلستان

باتمام رساند و چون از تسلط بیگانگان نفرت داشت بدسته مخالفین پیوست و با مهماتاگاندی تماس گرفت وچندی بعد جانشین وی گردید .

درسال ۱۹۳۹ بریاست حزب کنگره هند رسید و با هیچکدام از وعده انگلیسیها موافق نبود واستقلال بدون قید وشرط هند را خواستار شد تا اینکه در سال ۱۹۴۶ بعد از سی سال مجاهدت هند مستقل گردید وجزء ممالك مشترك‌المنافع انگلستان درآمد .

در ۱۵ اوت ۱۹۴۶ نهرو به نخست وزیری هند رسید و در سال ۱۹۵۰ قانون اساسی هند تدوین گردید ودرسال ۱۹۶۳ بدرود زندگانی گفت .

نهرو مردی آزاده و با استقامت بود هندیان او را پدندیت یعنی حکیم بیهمتا خطاب میکردند و تا توانست برای بهبود اوضاع هند زحمت کشید دست مهاراجه‌های خود مختار را کوتاه واز پیشرفت عقاید کهنه هندیان جلوگیری بعمل آورد .

نیکسون

ریچارد نیکسون از بزرگترین حقوق دانها و سیاستمدار با تدبیر است در سال ۱۹۳۷ بکار قضاوت و بعد بوکالت اداره حوادث منصوب گردید در سال ۴۲ بخدمت نیروی هوائی آمریکا ودرسال ۱۹۵۱ بعضویت پارلمان در ناحیه کالیفرنیا منصوب گشت .

در ژانویه سال ۱۹۵۳ به معاونت ریاست جمهوری آمریکا ودرسال ۱۹۵۸ بازهم باین سمت منصوب گشت اما از رقیب خودکندی شکست خورده و بالاخره درسال ۱۹۶۰ کاندیدای ریاست جمهور شد و بعد از لیندن جانسون و کشته شدن رقیب سرسخت او رابرت کندی بمقام ریاست جمهوری انتخاب گردید .

رئیس جمهوری آمریکا از اینکه دو مأموریت فضائی آپولو با موفقیت انجام گردید و طی آن درماه ژوئیه اولین انسان درماه فرود آمد وسپس درماه نوامبر اولین پایگاه علمی در آن کره مستقرگردید احساس غرور میکند .

آقای‌نیکسون راضی‌وخوشنود است ازاینکه توانسته درسه‌مرحله جداگانه تعدادسربازان آمریکائی را در ویتنام کاهش دهد. تعدادآنها تا اواسط ماه آوریل تقریباً بمیزان ۱۱۵/۵۰۰ نفرکاهش خواهد یافت. اومعتقد است‌که این اقدامات مسیر جنك را عوض‌کرده وافزایش نیرو را به کاهش نیرو مبدل ساخته است .

پرزیدنت نیکسون‌ضمن‌سخنرانی‌های‌عمده خود وطی‌چندین کنفرانس مطبوعاتی باصراحت تمام اعلام داشته که همواره حاضر است در باره هرمسئله‌ای بجز سیاست ویتنام جنوبی که از حقوق مسلم خود مردم ویتنام جنوبی است با مقامات ویتنام شمالی مذاکره کند . او همچنین قول داده است که‌کلیه قوای آمریکا را از ویتنام بیرون خواهد برد و پیشنهاد کرده است که یك هیئت بین‌المللی برمسائل ترك مخاصمات (آتش‌بس) وانتخابات آن کشور نظارت نماید .

کاهش وحشت جنك

پرزیدنت نیکسون تصریح نمودکه با اعلام منع استفاده ازسلاح های میکربی و شیمیائی

موجبات پیشرفت صلح و کاهش وحشت جنك را فراهم کرده است. رئیس‌جمهوری آمریکا استفاده از اینگونه سلاح‌ها را حتی درموارد گرفتن انتقام ازکسانی‌که با چنین سلاح هائی حمله‌کرده باشند، محکوم وتقبیح کرد .

با اینکه ایالات متحده اینگونه اسلحه را اکنون در اختیار ندارد ولی ذخائر فراوانی از مواد آنرا دارد که میتوان آنها را به این نوع اسلحه تبدیل کرد . آقای نیکسون دستور نابودی واز میان بردن آن مواد را صادر نمود. جز مقدار بسیار جزئی از آن که میتواند در تحقیقات ایمنی مورد استفاده قرارگیرد .

رئیس جمهوری همچنین از مجلس سنای آمریکا تقاضا کرد تا پروتکل پیم.ان ۱۹۲۵ را که استفاده از سلاح های شیمیائی را منع میکند مورد تصویب قرار دهد .

خطیرترین مذاکرات در تاریخ ایالات متحده

آقای نیکسون عقیده داردکه مذاکرات درسلاح‌های‌جنگی با اتحاد جماهیرشوروی‌که در ۱۷ نوامبر در شهر هلسینکی گشایش یافت «یکی از خطیرترین مذاکرات» در تارمخ ایـالات متحده است . او به اشکال بزرك رسیدن به یك توافق کلی در باره سیستم هـای پیچیدهٔ اسلحه جدید اشاره نموده و اظهار داشت که همین حقایق است که بـه مذاکرات مزبور اهمیت بیشتری میدهد .

رئیس جمهوری آمریکا در تأکید اهمیت مذاکرات خلع سلاح به کارهـای مقدماتی کـه موجبات شروع این مذاکرات را فراهم نمود اشاره‌کرد یکی ازآن‌کارهای مقدماتی اقدام آمریکا بمنظور تصویب پیمان عدم تکثیر سلاح های هسته‌ای بودکه متن آن درتاریخ ۲۴ نوامبرگذشته به امضاء او رسید .

پیمان عدم تکثیر سلاح اتمی

اقدام نهائی درمورد تصویب پیمان عدم تکثیر سلاح هـای هسته‌ای هنگامی بعمل خواهد آمدکه ایالات متحده واتحاد جماهیرشوروی اسناد رسمی دائر برتصویب پیمان مزبور را ارائه نمایند. تاریخ تسلیم این اسناد بزودی اعلام خواهد شد .

آقای تیکسون حین امضاء مواد پیمان مزبور اظهار امیدواری‌کرد که تعدادکافی ازملل دیگرنیزآن را تصویب نمایند تا این پیمان هرچه زودتر بمرحله اجرا گذارده شود. باتصویب این‌پیمان ازطرف ایالات متحده ـ اتحاد جماهیرشوروی وانگلستان، نوزده‌کشور دیگر بایدآن را تصویب کنند تا پیمان قابل اجرا شود .

مسئله خاور میانه

پرزیدنت نیکسون مناقشات خاورمیانه وجنك بین‌اسرائیل وکشورهای عرب را بمنزلهٔ کانون انفجاری‌میداندکه‌ممکن است با انفجار خودکشورهای‌بزرك را به جنگی‌بکشاندکه‌هیچیك ازآنها خواستار آن نیستند. بهمین دلیل او با دقت ومراقبت ناظر تلاش‌ها وکوشش‌های‌ایالات متحده ـ اتحاد جماهیرشوروی ـ انگلستان وفرانسه برای حل این بحران میباشد .

با رسیدن به توافق با ساتو ـ نخست وزیر ژاپن، درباره پس دادن جزایر اوکیناوا و

ریوکیو به مقامات ژاپنی ، بمسائل مورد اختلاف که از دوران بعد از جنگ دوم جهانی بین دو کشور وجود داشت خـاتمه داده شد.

موضوع مهمتر اینکه ملاقات بین این دو دوست قدیمی موجب شد که ژاپن قبول کرد نقش دامنه‌دارتری دربرنامهٔ کمك به آبادانی آسیا بعهده داشته باشد .

این ملاقات همچنین موجب‌گردیدکه ژاپنی‌ها به مسائل امنیتی درحوزه اقیانوس آرام با دید روشنترنگریسته وبرای اولین بارتوده مردم ژاپن متوجه شوندکه هرتهدیدی به تایوان یا جمهوری کره بالمال امنیت خود ژاپن را شدیداً دستخوش اختلال خواهد کرد .

درباره آمریکای لاتین

پرزیدنت نیکسون در سخنرانی خود در باره‌کشورهای‌آمریکائی لاتین تأکید نمود که بعقیده اودوستان باید بیشتروبراساس وسیعی با یکدیگرمشورت نمایند. سپس‌درباره تصمیمات بازرگانی ایالات متحده که اثراتی درآن‌کشورها خواهد داشت توضیحات کافی داد .

اوهمچنین خواستار شدکه بمنظور انتخاب وبررسی طرح های آبادانی و اقتصادی، یك سازمان چند جانبه ایجاد شود .

واشنگتن

جرج واشنگتن مردی بود که زندگیش با افسانه آمیخته شده بود. کمترکسی دیده شده است که آنچنان اثری عمیق وابدی درزندگی یك ملت بگذارد. آن مرد بود که شالودهٔ انقلاب آمریکا را پی‌ریزی کرد وبعنوان فرمانده کل قوا یك ارتش غیرنظامی ونامنظم را به پیروزی رهنمون شد وبعنوان اولین رئیس جمهوری یك‌کشور نوبنیاد اصول وقواعدی وضع کرد که از آن زمان تاکنون راهنمای ریاست جمهوری وملت بوده است .

آمریکائیان ازبسیاری جهات از واشنگتن بعنوان «پدرکشور» خویش یاد میکنند وروز تولد اوکه با ۲۲ فوریه مصادف میشود یك عید ملی است .

پایتخت کشور بنام او است . چهرهٔ اوروی سکه‌های پول ـ اسکناس وتمبرپست آمریکا نقش بسته است. یکی از ایالات بنام او نامیده شده است. همچنین چندین کوه ـ رودخـانـه ـ دریاچه ـ قصبه ـ کالج ـ شهر ـ دهکده ـ یك پل بزرك و خیابان‌های بیشمار در سراسرکشور به اسم او نامگذاری شده است. زادگاه او در مونت‌ورنون (ویرجینیا) وبنای یاد بود او در شهر واشنگتن سالانه زیارتگاه میلیونها جهانگرد است . داستان بی‌مأخذی درباره جرج کـوچولو که در ۶ سالگی درخت گیلاسی را قطع میکند وبعداً حقیقت را نزد پدر اعتراف میکند، چون نمیتوانسته است دروغ بگوید ـ نزد هرکودك دبستانی معروف است.

اما بزرگترین یادبود او که در ضمن بزرگترین میراث او برای ملت است خود کشور آمریکا میباشد .

واشنگتن کـه درتاریخ ۲۲ فوریه ۱۷۳۲ دریك خانواده کشاورز در ویرجینیا به‌دنیا آمده بود ـ فرزند ارشد اوگستین واشنگتن وهمسردوم اوبود. واشنگتن‌کوچولو ۱۱ ساله بود که پدرش درگذشت وبه همین علت او ازیك تحصیل اشرافی درانگلستان بازماند. تنها چیزی که به او ارث رسیده بود یك مزرعهٔ کوچك وتحصیلات مختصر دبستانی بود .

در ۱۴ سالگی متوجه چند تکه لوازم مساحی پدرش شد و تصمیم گرفت کار مساحی را پیش گیرد. درسن ۱۶ سالگی برای نخستین بار زمین‌های یکی ازهمسایگان را مساحی کرد. وآن همسایه بقدری ازکار دقیق ومنظم واشنگتن راضی بودکه بزودی او را برای شغل مساحی آن شهرستان معرفی‌کرد. ازآن پس بیشتر اوقات واشنگتن بعنوان مساح یا سرباز در بیابانها بسرمیبرد. جفرسن او را « بهترین سوارکار وبرازنده‌ترین هیکل برپشت اسب » توصیف کرده است.

اطلاعات واشنگتن درباره بیابانهای‌آمریکا برای مقامات نظامی‌انگلیسی‌که درآن زمان برمستعمرات خود در آمریکا حکمروائی میکردند بسیار مفید واقع شد و بهمین سبب در بیست سالگی اورا به سمت سرگرد استخدام کردند. دو سال بعد او به عنوان سرهنگ دوم در چندین جنگ علیه فرانسوی‌ها وسرخ پوستان مرزی خدمت‌کرد. وی ازشکست‌هائی‌که درآن‌زمان نصیب او شد درس با ارزشی فرا گرفت ودانست که درجنگ وستیزه‌های مرزی فقط با روش و فنون پارتیزانی میتوان پیروز شد نه با تاکتیک‌های مرسوم ومتداول نظامی. درسال ۱۷۵۸ ازمقام سرهنگی وفرماندهی کل قوای نیروهای ویرجینیا استعفا کرد تا به مزرعهٔ محبوب خود در مونت‌ورنون برگردد وزمین‌هائی را که از نابرادری خود به ارث برده بود آباد سازد.

واشنگتن در سال ۱۷۵۹ با یك بیوه ثروتمندی بنام مارتا داندریج کاستیس ازدواج کرد.

تصویر معروف ومتداول واشنگتن او را یك مرد موقر وبسیار جدی نشان میدهد. اودر واقع مردی بود با عواطف واحساسات نیرومند ولی با انضباط. واشنگتن خجول بود و همین کیفیت اورا شخصی دروان‌گرا ومنزوی‌گرمیساخت. اما اومردی مشفق ومهربان بودکه زمانی چنین نوشت:

«دردنیا هیچ انسانی وجود نداردکه باندازه من صمیمانه آرزومند باشد تا طرحی برای الغاء بردگی بمرحله اجرا درآید.» ودروصیت نامه‌اش خواسته بودکه پس‌ازمرك همسرش‌بردگان او همگی آزاد شوند.

واشنگتن پس ازازدواج درمونت ورنون رحل اقامت افکند. او دوبار بعنوان نماینده مجلس ویرجینیا انتخاب شد. در زمانی‌که کشمکش بین انگلستان و مستعمرات آمریکائی بالا میگرفت، او بعنوان نماینده درکنگره‌های قاره‌ای اول ودوم انتخاب‌گردید. قیافه آرام ومتین او حس اعتماد را درنمایندگان دیگربرمی‌انگیخت. درسال ۱۷۷۵ به مقام ژنرالی وفرماندهی کل قوای ارتش مستعمرات متحده برگزیده شد. او این مقام را قبول‌کرد ولی گفت‌که تصور نمیکند شایستهٔ آن افتخار باشد در حالی که هیچکس بهتر از او قادر به انجام آن وظیفهٔ خطیر نبود.

درتاریخ ۲ ژوئیه ۱۷۷۶ یعنی دو روز قبل ازصدور اعلامیه استقلال آمریکا ـ او به نفرات وافسران خودگفت: وقت‌آن رسیده است‌که بطورقطع تصمیم بگیریم که آیا آمریکائیان باید مردانی آزاده باشند یا برده باقی بمانند وآیا آنها حق دارند آنچه را متعلق به خودشان

است حفظ کنند وبرای خود نهگدارند ؟.. پس بگذارید به یکدیگر قوت قلب داده وبه عموم جهانیان نشان دهیم که یك مرد آزاده که در سرزمین خود برای آزادی خود تلاش میکند برتر وبالاتراز هرسرباز برده ومزدوریست .»

واشنگتن طی جنگهای طولانی علیه انگلستان، اغلب با اشکالات نومید کننده روبرو بود. نیروهای تحت فرماندهی اواغلب سربازان تعلیم ندیده ونامنظم بودندکه برای مدت‌کوتاه در ارتش خدمت میکردند و اغلب در پایان مدت خدمتشان ارتش را ترك مینمودند . آذوقه و تدارکات جنگی همیشه کم بود .

سرانجام جنك به پیروزی‌آمریکائیان منتهی‌شد وواشنگتن در۱۷۸۳ ازمقام خود استعفا کرد. .

او برای خدمات خود پاداش یا عنوانی نخواست چون آنچه را که خود « بزرگترین پاداش دراین دنیا میدانست » ، یعنی «حق شناسی ومحبت مردمی آزاد» را بدست آورده بود با آنکه او یك سرباز بود همیشه ازجنك اظهار تنفر میکرد.

واشنگتن درنامه‌ای‌که به یکی از دوستانش نوشته بود میگوید، «اولین آرزوی من این است که ببینم طاعون با بلائی که بشریت را به زوال تهدید میکند از صفحه روزگار محو و نابود شود .»

انتخاب مجدد او برای هموطنانش امری اجتناب ناپذیربود وبه این جهت دوباره دست بدامان او شدند و در ۱۷۸۷ اورا بعنوان نماینده درکنوانسیون فیلادلفیا انتخاب کردند . وحدت نظر واتفاق آراء در انتخاب او بعنوان رئیس کنوانسیون، وی را برآن داشت که از نفوذ واختیارات خود برای تشکیل یك دولت قویتراستفاده‌کند. او آرزو داشت‌که امریکائیان دموکراسی کامل‌تری داشته باشند ولی ضمناً میگفت :

«من صمیمانه معتقدم‌که این حکومت از بهترین نوع خود درحال حاضراست. وچون از این پس راه‌ها برای هرگونه اصلاح وترمیم درقانون اساسی باز است لذا بعقیده شخص من برقراری این روش حکومت با در نظرگرفتن اوضاع فعلی اتحادیه بسیار پسندیده و مطلوب است .»

نخستین رئیس جمهوری

پس از اینکه قانون اساسی مورد تصویب قرارگرفت واشنگتن بعنوان اولین رئیس جمهوری ایالات متحده انتخاب شد وحال آنکه آرزو داشت باز نشسته شود و به مزرعه خود برگردد واستراحت کند اما باردیگر حس وظیفه شناسی برخواست‌های دیگرش غلبه کرد واین مقام شامخ را پذیرفت .

مراسم گشایش رسمی دوره زمامداری اودر ۳۰ آوریل ۱۷۸۹ درنیویورن ـ که آن‌موقع پایتخت کشور بود ـ انجام شد وواشنگتن درآن مراسم اعلام داشت : «حفظ‌آتش مقدس آزادی وسرنوشت حکومت جمهوری بدست با کفایت مردم آمریکا سپرده شده است .»

او نسبت به هرگونه حکومت زور و استبداد تنفر عمیق نشان میداد و به این حقیقت

ایمانی‌محکم داشت که دستگاه حکومتی باید آنچنان نیرومند باشد که بتواند ازجان ومال مردم حراست نموده ونظم وآرامش را برقرار سازد ولی نه آنقدر صاحب اختیار ومطلق‌العنان باشد که حقوق وآزادی مردم را بخطر اندازد، وپایه‌های دستگاه ریاست جمهوری را روی این عقیده وایمان بنیان نهاد .

ویلسن

ودروویلسون بیست وهشتمین رئیس جمهور درآمریکا درسال ۱۸۵۶ بدنیا آمد، پدرش کشیش بود ودر دانشگاه ویرجینیا حقوق آموخت وبرعلوم سیاسی دست یافت وافکارآزادی ـ خوانه‌اش باعث شهرت او شد ودرسال ۱۹۰۲ بریاست دانشگاه بریجستون ودرسال ۱۹۱۲ از جانب دموکراتها بریاست جمهور آمریکا رسید .

در این مدت چند قانون مانند قانون مالیات بردرآمد وقانون خزانه‌داری فدرال را از کنگره گذراند ، ویلسون طرفدار بیطرفی آمریکا درجنك بوده و بقصد میانجی‌گری در آخر کارزارچهارده اصل معروفش را بعنوان شرایط صلح اعلام داشت ودرانجمن صلح پاریس حاضر شد ودر این انجمن توانست جامعه ملل را بنیان بگذارد اما سنای آمریکا چون سیاست بی‌طرفی را تعقیب میکرد با ورود آمریکا بجامعه ملل موافقت نکرد و در انتخابات ۱۶۲۰ جمهوری خواهان پیروز شدند وویلسون بکنار رفت.

هیتلر

ادلف هیتلر فرمانروا و پیشوای دیکتاتور آلمان در سال ۱۸۸۹ در اطریش بدنیا آمد ، او نسبت به کمونیست و یهودیان خصومت میورزید و یهودیان آلمان را هم نژاد خود نمیدانست .

درابتدای کار حزبی بنام‌ناسیونال‌سوسیالیسم بوجود آورد که پیروان او را نازی می‌گفتند ، موقعی که بعنوان وکیل ملت ازاین شهر بشهر دیگر میرفت برای حزب خود پیروان زیاد دست وپاکرد رقیب او در سال ۱۹۳۲ برای‌ریاست وزراء شکست خورد و حزب هیتلر برسرکار آمد وهیتلر این مقام رابنام صدر اعظم آلمان بدست آورد.

هیتلر به پیمان ورسای پشت پا زد و لشکری باطریش فرستاد و لهستان را اشغال نمود وانگلستان چون با لهستان هم پیمان بود مجبور شد وارد جنك شود وبااین ترتیب جنك دوم جهانی آغاز گردید .

هیتلر در مدت کمی نروژ ودانمارك وفرانسه را اشغال نمود وانگلستان را بابمبارانها

مورد تجاوز قرار داد .

پس از آن بروسیه حمله برد اما در آنجا خسارت فراوان دید آمریکائیان وارد جنك شدند تا اینکه بالاخره نازیها شکست خوردند و در سال ۱۹۴۵ هیتلر بنا بقول بعضی ها خودکشی کرد .

هرودوت

هرودوت را پدر تاریخ جهان مینامند، او از اهل کارناس مستعمره یونانی در آسیای صغیر بود وچون این شهر جزء متصرفات ایران بود اورا باید مورخ ایران نامید .

هرودوت بسیاحت کشور ها رفت و تحقیقات خود را در باره تاریخ بعضی کشورها نوشته واگرچه بعضی از نوشته‌های او قابل ایراد و اعتراض است معهذا چون در تاریخ قدیم سندی غیر از تاریخ هرودوت در دست نیست نوشته‌های او برای شاهنشاهان ایران قدیم بهترین مدرك تاریخی بشمار میاید .

فصل سیزدهم

دین ومذهب درکشورهای جهان

بشر از ابتدای آفرینش درهرجا ازمظاهرطبیعت وازچوب وسنك وفلزبرای خود خدائی ساخته واین تمایل طبیعی نشانه غریزه خداپرستی درانسان است ودریونان وروم قدیم که‌خدایان بسیار وجود داشته برای‌شناخت این خدایان مجسمه‌ها والهه‌ها ورب‌النوع‌ها ساخته شدکه مورد پرستش قرارگرفت که علم اساطیر یا مینولوژی‌درباره خدایان‌قدیم بحث میکند بطوریکه تاریخ بما نشان میدهد نخستین‌بارقبیله (بوتم) خدائی بشکل یك حیوان اسرارآمیز برای خود ساخت ودسته دیگر خدائی را بنام (ایستر) که او را مادر خلقت میدانستند وکلدانیان هلال ماه را ستایش میکردند و ادونیها آنرا (نوکامی) مینامیدند ، رومیان علم خداشناسی را از یونانیان آموختند وزئوس را خدای خدایان یا زوپیترنامیدند ومصریان (اوزیریس) را سرپرست نباتات میدانستند ودرکشورهای شرقی‌مانند ژاپون ومصرگاهی امپراطوران وقهرمانان را جزء خدایان قرار دادند واز هرکدام الهه‌ای ساختند .

اما بطوریکه مورخین تحقیق کرده‌اند خدا شناسی ریشه عمیقی داشته و بنابر تحقیقات **فوستل دو کولانژ** دانشمند وباستان شناس قرن نوزده درکتابی بنام : **تمدن قدیم** مینویسد که درابتدای خلقت فلسفه خدایان وجود نداشته ومردم پدر خانواده را خدا میدانستند واو را پرستش میکردند وبعداز مرك اودرخانه خود مدفون میساختند وپسربزرك خانواده وظیفه داشت که مراسم مذهبی را در راه خدای خانواده انجام دهد و جالب اینکه دختران از انجام چنین وظیفه‌ای محروم بودند واگر درخانواده‌ای اولاد ذکور نداشت شوهر دختر خانواده این وظیفه را انجام میداد، اما بعدها خدای خانواده از داخل منزل بخارج انتقال داده شد و از آن وقت بود که خدایان متعدد درهریك ازقبائل به وجود آمد.

خدایان یونانی

درتمدن وفرهنك وهنر وادبیات یونان باستان خدایان مظهر فلسفه خاصی بودند ومعابد

بزرگی برای خدایان ساخته شدکه ازآن جمله معبد کوه المپیا درشمال شرقی‌یونان ودرمقدونیه درساحل دریای اژه بود. یونان وروم قدیم خدایان را ازلحاظ اهمیت ومقام به۱۲ الهه تقسیم کرده بودند که بقرار ذیل است .

۱ـ زئوس یا ژوپیتر خدای خدایان
۲ـ زنون زوجه خدای خدایان
۳ـ آرس یا مارس خدای‌جنك
۴ـ هفائیس‌توس یا ولکان خدای صنعت
۵ـ آتنا یا می‌نرو الهه عقل
۶ـ هومس یا مرکور خدای تجارت
۷ـ فوروس یا اپولون خدای هنر وموسیقی
۸ـ ارتیس یادیان الهه زمین وشکار
۹ـ افرودیت یا ونوس الهه عشق
۱۰ـ هستا یا وستا الهه آتش
۱۱ـ پوزوئیدون‌یا نپتون خدای دریا
۱۲ـ دمتر یا سرس الهه زراعت

بعدازآنها خدایان درجه دوم مانند (هلیوس ـ سلفه ـ لتو ـ یونه ـ ماکوس) سبس ندیمه های خدایان موزه‌ها یا فرشته‌های هنر وپریرویان جنگل وچشمه ومانند اینها هرکدام خدائی جداگانه داشتند . اما خدایان آشوریان و بابل (با آل ـ آستر ـ آته) و خدای فنیقیان بنام هرمزه ـ اهرسن ـ مدتواد وبالاخره خدای ایران باستان (آکتی ـ ایندرا ـ سوریا) وخدای سلاهات بنام (اودین ـ تور ـ مریك ـ فریزا یوده است .

ادیان مختلف جهان

آئین بودا	۵۰ ملیون نفر	آئین چینی	۲۰ ملیون نفر
هندوئیزم	دو ملیون نفر	کنفسیوس	۵۰ ملیون نفر
آئین ودا	۱۵۴ملیون‌نفر	برهما	شامل هندوئیزم
مزدك		آئین شینتو	۳ ملیون نفر
تائیت	۵۰ ملیون‌نفر	مانویسپ	
		ادیان بدوی	۱۲۱ملیون‌نفر
		سایرادیان	۵۵۲ملیون‌نفر

تفسیری از بعضی ادیان ومذاهب

آئین بودا ـ قدیم‌ترازمذهب برهمان است وازآنین توتمی‌ریشه‌گرفته وخدایان بیشماری داشته‌که اورا میپرستیدند . ایندرا خدای طبیعت و (آگانی) خدای‌آتش و(وارونا) خدای آسمان (سوما) خدای نوشابه وچندین خدای دیگر دربین آنهاوجود داشته است .

ریك ودا کتاب آنها بزبان سانسکریت است اما بطوریکه ازاین کتاب برمیاید پیروان این‌مذهب دارای‌حکمت فلسفه عالی‌بوده‌اند .

آئین بودا

بودا یعنی‌دانا ونام اولش (کوتا ماسیدهاریا) درقرن ششم قبل‌ازمیلاد درهند درسرزمین (ساکیاها) درکاخ زاده شد. پدرش پادشاه ساکیا و مادرش (ماهایا) دختر پادشاه بود اما چون ادعای الهام کرد از خانه پدرجدا شد و به تعلیم مردم پرداخت . پیروان بیشمار او در ژاپن و سیلان ـ تایلند ـ برمه ـ هندوچین ـ کره وقسمت اعظم هندوستان پراکنده‌اند. بودا دارای شش قانون کلی بود :

سخن درست ـ تمرکزدرست ـ کزداردرست ـ کار درست ـکوشش درست ـ اندیشه درست وپنج فرمان برای راستی : دزدی نکنید ـ دروغ نگوئید ـ زنا نکنید ـ هرگز مست نکنید ـ کسی را نکشید .

آئین چینی

یکی از شاهزادگان همزمان با ظهور بودا درقرن ششم قبل از میلاد بنام (ماهاویرا) از کشور (موکا) ظهورکرد وپیروان او در ساحل رود گنك ساکن‌هستند که قریب چهل هزار معبد دارند . کتابهای آنها (آکاماها) نام دارد وآنانرا سپید جامکان یا اسمان جامکان گویند . این دین پیروان خود را به گیاه خواری و مخالفت با جنك و ریاضت بشکل شکنجه و دیر خشمی فرا میخواند .

هندوئیزم

قدیمترین دین جهان است ، کتابهای مقدس آنها (وداها) نام دارد، قسمتی از برهمن‌ها از این دسته‌اند : پیروان آن در سیام وافریقای جنوبی وهند اقامت دارند ، آئین کبیر یکی از فرقه‌های آن است وآورنده آن شخص بافنده‌ای بنام کبیر بوده و پیروان این دین بخدایان زیاد اعتقاد دارند وتاکنون فرقه‌های بسیار ازآن بوجود آمد، وهر فرقه برای خود یك پرستشگاه جداگانه دارد.

برهما

یکی از مذاهب قدیم هندیان ودرجمع دین‌های هندوئیزم است که قبل از بودا بجهان آمد وباآن درآمیخته شد. این دین دارای سه خدا بود اول (باهما) آفریدگار دوم (وینتو) نگاهبان او وسوم (سیوا) خراب‌کننده جهان ومرکزآنها در دره کانژ است .

لائوتسه

شش قرن قبل از میلاد آورنده آن لائوتسه فیلسوف این دین را بنیاد نهاد و گسترش آن بیشتر درچین ومنچوری برد، دینی‌است عرفانی که همه‌کس چیزی ازآن نمی‌فهمد وبفرقه‌های زیاد تقسیم شده است .

آئین شنتو

زمان آن ماقبل تاریخ است ودرژاپن بیشتراز جاهای دیگر وجود دارد شامل سرودها و

نیایش‌های مخصوصی است که با سایرفرقه‌های هندی فرق دارد .

مزدك

فرزندهمداوان بود ازروحانیون زردشتی که درایام‌قباد ادعای پیغمبری کرد وجمعی زیاد منجمله قباد باوگرویدند. مزدك باشتراك زن و ثروت قائل بود ومیگفت زن وثروت باید از مالکیت‌خارج شود. مذهب اورویهمرفته یك‌نوع ارتجاع وبربریت ودرهم‌ریختگی نظام‌اجتماعی بودکه جمعی محروم را بدور خود جمع کرد. مزدك نامه‌که ابن مقفع‌آنرا ترجمه‌کرده ازتألیفات مهم او است. دین مزدك تامدتی رواج داشت اما در زمان انوشیروان او وپیروانش را نابود ساختند .

کنفسیوس

کنفسیوس بسال پانصدوپنجاه قبل از میلاد متولد شد ودربیست سالگی مکتبی بوجود آورد تا جوانان را برای حکومت بهتر تربیت نماید وبرای انجام این منظور به پایتخت رفت وبالااوتسه بانی‌مذهب تائوتیسم مذاکره‌کرد وبرای پیشرفت مقصود واردکاردولتی‌شد وتوانست افکارسیاسی خود را آزمایش‌کند وبقدری دراین‌کارموفق شدکه همسایگان ازاو بوحشت افتادند وتبعیدش کردند .

شاید تاکنون بغیرازبنیادگزاران مذاهب آسمانی هیچکس درافکارواحوال آدمی باندازه کنفسیوس‌تاثیرنداشته حتی‌هنوزکه دوهزاروپانصد سال‌ازتولد اومیگذرد تعالیمش‌بکلمه اززبان ملیونها چینی تکرار میشود با این حال این فیلسوف عالیقدر وجاویدان هیچگاه دعوی کشف تازه‌ای نکرد وقیافه مذهبی بخود نگرفت ونگفت که از عالم غیب الهامی برای مردم آورده است .

فلسفه‌اش بردو اصل است: اصل اول (جونك) ودوم (ناشو) . معنای اولی آن است که‌با خودت صادق باش و دوم اینکه عالیترین معانی اصل اول را در روابط با دیگران نگاهدار . همیشه میگفت من ادعائی‌ندارم فقط افکاردیگران را اشاعه میدهم ومیخواهم‌که همگی خوشبخت وسعادتمند باشند .

مانی

مانی که معادل مانیکوس رومی است در سال ۲۰۶ میلادی در قریه (مردینو) در ناحیه بابل درزمان سلطنت اردوان پا بعرصه وجودگذاشت پدرومادر او هردو ازنجبای پارت بودند. پدرش (پتك) ومادرش نوشیت نام داشت مانی در این قوم بزرك شد وقسمتی ازعقاید خودرا از آنان‌گرفت ودرجوانی شوق تحصیل اطلاعات ازادیان‌گوناگون داشت .

خودش اظهار کرده است‌که در۱۲ سالگی فرشته‌ای براو ظاهرشد وباو ندا دادکه آماده تعالیم پروردگار باشند .

مانی نخست ازمردم ولایت خویش‌اصحابی فراهم ساخت سپس به‌هند رفت ودرآنجاکار تبلیغ خودرا شروع کرد ودراین مدت با دین بودائی وزردشتی‌آشنائی زیاد پیداکرد وبه‌محض اطلاع ازمرك اردشیرپادشاه ایران بوطن برگشت واصحاب خودرا برای تبلیغ بشهرها فرستاد و

طولی نکشیدکه آوازه دین اوهمه جا را فراگرفت وپیروانش زیاد شدند. دراواخرسلطنت بهرام مخالفت با او آغاز شد از این رو ناچـار بـه بابل عزیمت نمود ومدتها در آن حوالی متواری گردید .

سرانجام بهرام اورا خواست وبا علمای دین‌بنای مشاجره گذاشت وچون دراین‌آزمـایش مللوب شد شاه دستور داد تـا او را بکشند و بعد ازکشتن او پوست از تنش‌کنندند وکاه در آن انباشتند .

مانی در مدتی‌که در زنـدان بود با صحابـه‌اش آمد ورفت داشت ودر بـاب دیـن خود دستورهائی میداد وآن دو نفر تا دم مرك اویعنی تا روز دوشنبه اول فوریه سال ۲۷۷ مسیحی درزندان بودهد .

آثار مانی

مانی‌گذشته ازمنشورها ورساله‌ها هشت‌کتاب نوشته وازاین هشت‌کتاب هفت تارا بزبان محلی خود آرامی شرقی ویك‌کتاب بفارسی است .

این آثار بقرار ذیل است :

شاپورگان بزبان پارسی که مندرجـاتش در باره معاد است ونفس رهائی یافته و نفس درآمیخته با شیاطین را توصیف میکند ، فلك را مسطح وهموار میداند دیگرکتاب **کنزالاحیا** است دروصف آنچه را نفس ازجهت روشنائی مایه خلاص واز جهت نارسی مایته فساد است ، دیگرکتاب **سفرالجبابره** که قطعاتی ازآن بزبان ایرانی بدست آمده، دیگرکتاب **سفرالاسرار** که معجزات پیغمبرانرا مسخره‌کرده، **کتاب‌المهدی‌والتدبیر ودوازده انجیل** که هر انجیل را بحرفی ازحروف تهیجی نامیده ونماز را بیان نموده ودر باره خلاصی روح سخن گفته است و بیست‌ودو قسمت (به ترتیب حروف تهیجی آرامی) میباشد وظاهراً یك کتاب نقاشی و یونانی باسم **ابتون** وزبان پارتی **اردیك** یا ارتیك نامیده است .

ظاهرا غیرازکتاب شاپورگان کتابهای مافی رسم الخط خاصی داشته که حروف مصور داشته است .

ابن‌الندیم ازکتاب مانی‌هفت وازرسالات اوهفتادوپنح رساله ذکرکرده است‌که بعضی‌ها بزبان عربی ودیگر زبانها ترجمه شده است .

۱ـ انجیل بزرك ۲ ـ کنزالحیات ۳ ـ فرقماطیله ۴ ـ سفرالاسرار ۵ ـ سقرالجابره ۶ ـ مجموعهٔ مراسلات ودستورات ۷ ـادعیه واوراد ۸ ـ اردینگ ۹ ـ شاپورگان

ادیان یکتا پرست

زرتشت

زرتشت یا رردهشت تیره‌ای درخاندان سینتمان پدرش **پور وشسپ** مادرش دغد ویکی‌از دخترانش (پروچیت) زوجه جاماسب وزیرگشتاسب بوده است .

زردهشت مردی حکیم ودانا وبمقام نبوت مشهور. بنابگفته خود (وایترا) فرشته عقل بر

اوظاهرشد وبه پیغمبری مبعوث گردید . ولادتش درقرن هفتم قبل از میلاد وفاتش در نیمه اول قرن ششم قبل از میلاد که ظاهرا درسال ۵۸۳ پیش‌ازمیلاد درسن‌هفتاد سالگی در روی‌پله‌های‌معبد بلخ بقتل رسید .

او برگزیده‌ای بود که تعلیمات علمی و اخلاقی وی مانند طب و نجوم برای مردم آن دوره مفید واقع شد، مذهب او در عهد ساسانیان مذهب رسمی بوده، بعضی محل ولادت اورا در ری وجمعی آذربایجان درحوالی دریاچه ارومیه دانسته‌اند .

درهفت‌سالگی‌عزلت اختیارکرد وبریاضت‌گذراند درسن سی‌سالگی دعوی نبوت‌کرد ودر اثر مخالفت مردم به باختر گریخت وگشتاسب مقدم اورا گرامی داشت وباو ایمان آورد کتاب مذهبی زردشت **اوستا** است که‌گویند اوستای اصلی در زمان اسکندر سوخته وبعدها یونانیان قسمتهای طب ونجوم آنرا بدست آورده ترجمه‌کردند ، بلاش اول اشکانی دستور جمع‌آوری این کتاب را داد ودرزمان سلطنت اردشیر هیربدان‌آنرا مرتب‌کردند وقسمتهای دیگربزبان یونانی برآن افزودند.

زردشت قائل بمبدأ کل واحد مجردی برای موجودات است وآنرا (آهورامزدا) میخواند وبدیهارا به (اهرمن) نسبت میدهد وگوید مرجع تمام خوبیها یزدان ومرجع بدیها اهرمن است ودائم لشکر یزدان و اهرمن باهم درجنك اند و این جهان میدان مبارزه نیکی وبدی است، اهورامزدا با هیولای گیتی‌ارتباط دارد وهریك ازارواح ومدیری درعالم کون هستند، اهریمن دارای شش وزیراست (نادرستی ـ دروغ ـ خشم ـ گناه ـ دیوها ـ جادوگران) و تاریخ جهان چهاردوره است اول‌دوره خلقت روحانی بادوفرشته اهورامزدا واهریمن‌که نه هزارسال‌باهم‌نبرد کردند دوم خلقت مادیات‌که اهورامزدا زمین وموجودات واهریمن عجایب را ایجادکرده است سوم دوره خلقت سایر موجودات وعناصر و اهریمن زردشت و چهارم محاکمه اهورامزدا که هر دوره سه هزار سال است و هزار سال آخر نجات دهنده زمان آخرآید ودراین مورد مینویسد هزارواند ازآئین نازی بگذرد هوشیدر به پیغمبری برگزیده شود ودر روایت دیگرچند نفربنام زردشت آمده‌اند ازآن‌جمله فریدون را زردشت سانی‌نوشته‌اند ودخمه فریدون یاکعبه زردشت در استخر فارس باو منصوب است ودیگر **جاماسب** که زردشت سوم بوده ودرزمان داریوش ظهور کرده است :

اوستا ـ درزبان پهلوی آنرا (بستاك) یا (اوستاك) وعربها (روستان) گویند ، کتابی است مذهبی‌که از زردشت باقی مانده وبزبان اوستائی نوشته شده سه تا فصول مختلف‌آن‌که در زمان ساسانیان جمع‌آوری شده شامل چهارقسمت است .

اول **یاسنا** شامل آداب مذهبی‌که درمقابل آتش باید خوانده شود **گاتها** یاسرودهای قدیم اوستا جزء **یاسنا** است که بزبان سالسکریت (گیتا) گفته میشود ودارای هفتادودو سرود است گاتهادر اواسط‌کتاب یستا است سرود اول یستای بیست وهشتم وسرود دوم یستای بیست ونهم تایستای سی‌وچهارم که سرود هفتم بشمار میرود بعد از آن یستای چهل وسوم سرود هشتم است قسمتی‌ازاین‌سرودها مناجاتها وراز ونیازها،گانی‌آمیخته شکایتها ودردذلهائی است‌که بامعبود

خود میکند وقسمتی متضمن بیان مطلب و کشف حقایق ونصایح حکیمانه است .

دوم **ویسپرد** که حاوی آداب عبادت است و۴۴ فصل دارد.

سوم **وندیدا** حاوی دستوراتی است برای غلبه بردیوان شامل قوانین اخلاقی و ترکینه نفس واخباری راجع بهعالم خلقت و تمام آن ۲۲ فصل است باین ترتیب فصل اول جغرافیای آریائی ۲- افسانه یمایا جمشید فصل سوم تاهفتم شامل‌دستورات حمل جنازه وآداب زراعت و تربیت دام و از هفتم تا دوازدهم شامل احکام محاسبات از فصل ۱۲ تا ۱۵ تربیت سك و۱۶- احکام حیض ۱۷- نظافت وناخن‌گیری- اصلاح موی‌سر ۱۸- تعریف خروس وپاره‌ای ازجرایم ۱۹- شیطان ۲۰- افسانه فریدون ۲۱- تعریف باران و آب وماه ۲۲- دعای‌رفع امراض

۴- **یشت** - شامل ۲۴ سرود متعلق‌بموجودات عالی‌وخلقت جهان وحماسه‌های ملی. پنجم که آنهم جزء چهارم است خرده اوستا گویند یعنی اوستای کوچك شامل دعاهای‌کوچك که در ماه روزه‌ها خوانده میشود .

توضیح‌آنکه قسمست **وندیداد** کاملاباقی‌مانده وقسمت خرده ، اوستابعدها درزمان شاپور دوم جمع‌آوری شده است .

درقرن هیجدهم بعضی دانشمندان درصددکشف مطالب کتاب اوستا برآمدند وتا جائی‌که امکان داشت‌آنرا تفسیر نمودند اما قسمت هائی ازاوستا ازبین رفته و اوستای امروز جزئی از اوستای کامل زمان زردشت است .

جمعیت زردشتیان درجهان پیش‌از ده ملیون است .

یهود

آئین یهود یا بنی‌اسرائیل موسس آن موسی‌بن عمران بودکه درمصر به پیغمبری‌برگزیده شد ویهود را از اسارت نجات داد وبه فلسطین مهاجرت داد، کتابی بنام کتاب تورات بر او نازل شدکه شامل تعالیم یکتاپرستی است وآنراکتاب مقدس یاکتاب عهد عتیق‌گویندکه دراصل بزبان سریانی نوشته شده بود .

تاریخ دین یهود بسیاردرازاست ابراهیم بت‌ها را شکست واز شهرکلده به‌کنعان رفت و یکتاپرستی‌را آغازنمود فرزندش اسحق پسری‌داشت بنام یعقوب و یعقوب فرزند اسحق اسرائیل نام داشت وفرزندان واسباط اورا بنی‌اسرائیل لقب دادند، یعقوب ۱۲ فرزند داشت که یکی‌از آنها بنام یوسف بمصریها فروخته شد ودراثرخشکسالی‌سالهای بعد بنی اسرائیل بمصرروآوردند ودرقرن‌های متمادی اسیر مصریان بودند .

موسی ازقوم بنی‌اسرائیل برخاست وبنی اسرائیل‌را نجات داد وبسرزمین‌فلسطین‌برد .

موسی ده فرمان داشت: خدای یگانه را بپرستید - بت‌پرستی را پیشه خودنسازید - تمام یهود را بزرك دانید - روز هفتم هرهفته درروز شنبه دست ازکاربکشید - پدران ومادران خود را گرامی دارید - هرگز جنایت نکنید - زنا نکنید - دزدی نکنید - سوگند دروغ نخورید و گواهی نادرست ندهید .

جمعیت یهودیان نیز درجهان ۱۱ ملیون است

آئین مسیح یا مسیحیت

عیسی‌مسیح بنابروایت مختلف درسال ۳۹۱ اسکندری درناصری یابیت‌اللحم ازشهرهای فلسطین بدنیا آمد و خود را موعودکتاب آسمانی وفرزند خدا یاپسرانسان ونجات دهنده بنی‌اسرائیل خواند مادرش مریم نام داشت، درسال۷۵۳ رومی بسن سی‌سالگی ادعای پیغمبری کرده گروه کوچکی که حواریون خوانده میشوند باو ایمان‌آوردند او چند سال در سرزمین‌رنجدیده فلسطین ندای روح‌پرور عشق وامید را بلندکرده یهودیان ازتعالیم اوبوحشت افتادند وبفرمان پیلاقوس حاکم رومی مصلوب گردید گویند یکی از حواریون بنام یهودا استخر یوطی‌بوی خیانت‌کرد واورا بدست مأمورین‌حکومت داد مسیح گفته بود بعداز سه روز ازمردگان‌برخواهم خاست .

کتاب او انجیل نام دارد که بعد ازاو بقلم ۱۲ حواریون نوشته شده است از حواریون مشهور او یونس است که قبلا باوایمان داشت، پطرس یکی دیگر ازحواریون درموقع مرگش او را انکارکرد اما بعدها یکی ازحواریون بزرك شد .

حواریون ۱۲ گانه مسیح ازاین قرار است

۱- سنت پطرس یا سنت پی‌بر ۲- سنت لوقا ۳ - سنت متی ۴- سنت یوحنا ۵ - سنت ملیکس ۶- سنت بالور ۷- سنت بنوا ۸- سنت یاتریك ۹- سنت جان ۱۰- سنت‌گرگوار ۱۱- سنت یل ۱۲- یهوا استخریوطی .

تفکیك مذهب‌مسیح

بطوریکه درفصل پاپ روم یادآور شدیم درقرن شانزدهم پس ازظهور لوتر مقدس مذهب مسیح بدوقسمت کاتولیك وبرستان تقسیم‌گردید. بعدها مذهب ارتورکس ازآنها جدا شد .

مذهب‌کلیسای انگلیس

درسال ۱۵۳۴ بفرمان پادشاه انگلیس کلیسای آنها از کلیسای روم جدا شد واین‌فرقه بنام مذهب کلیسای انگلیس یا انگلیگان مشهور شدند .

ژزویت‌ها

ژزویت‌ها یایسوعیون در سال ۱۵۳۴ برهبری یکی از روحانیون مسیحی کاتولیك بنام (این‌یاس‌دولوایلا) تاسیس یافت دراثر تقویت زیاد تبدیل به کمپانی ژزویت شده یا جمع‌آوری سرمایه‌های بسیار دست به ترور وشکنجه مخالفین رپرتستانهازدند ونتیجه آن تاسیس کمیسیون خطرناك **ایکتریسیون** یا تفتیش عقاید دراسپانیا گردید که مسیحیان را به جرم خروج ازمذهب شکنجه میدادند .

محمد پیامبر ما

محمد در ۵۷۰ میلادی دیده بدنیا گشود .

درکودکی‌ازمحبت ونوازش پدرومادر محروم شدوبا اینکه ازآغوش پرمحبت پدربهره‌ای نداشت ودرسینه‌گرم وسوزان مادر چند صباحی بیش رمزعشق وسرود زندگی نیاموخته بود، در سراسر زندگانی مظهر مهر وعطوفت عشق وعلاقه بود .

اویتیم شد تا طعم یتیمی را چشیده باشد وبرای انسان، انسانی که یتیم‌واز سزاوار ترحم وشفقت است پدر باشد.

کودکی یتیم که پابرهنه برروی ریگهای سرزمین حجاز در زیرآفتاب دویده وچهره‌اش به سیاهی مایل‌گشته بود انقلابی بس‌عظیم درتمام شئون اجتماعی پدید آورد. درتاریکی نادانی وفساد وفحشاء چراغ دانش ودین‌را برافروخت وبشررا به نیکبختی وسعادت رهبری نمود، راه پاك زیستن و یکتا پرستی را هموارکرد وفرمان داد تا با پلیدیها و بدیها نبردی جاودانه آغاز شود.

هنوز ازغم مرك پدر وعزای مرك مادر دلش می‌سوخت وگیاهی چند برگورآنها نروئیده بودکه پدربزرگش یعنی سرپرست ومربی اونیزبدورد زندگی گفت ومحمد را در۸ سالگی که‌فصل رشد ونمو احساس وهرگونه عواطف است تنها وبی‌کس گذاشت.

وقتی‌بدوازده سالگی رسید نخستین سیروسفروگشت وتماشای اوازجهان پهناور وکاوش در روح مردم آغازگردید او روزگاری را درمکه وپیرامون‌آن به چوپانی‌گذرانید وفرصت‌کافی بدست آوردکه با آسودگی خاطر ودور ازآلایشهای مدنی درجهان تفکر واندیشه فرو رود وبه سازمانها وروحیات مردم زمان خویش عمیقانه بنگرد «مدتی رابه چوپانی‌رمه وگوسفندان سپری کرد تا مانند دیگر پیغمبران شبانی بشررا ازشبانی گوسفندان آغازکند.»

محمدعادت‌کرده‌بودکه غالبا ازمردم میگریخت وبه‌خلوت وانزوا پناه میبرد ودرآنحال وارد تفکراتی میشدکه راهی برای نجات مردم ازتباهی وسیه‌روزی پیداکند وآنچه معلوم است که روزی درماه رمضان جبرئیل بر وی ظاهرشد وچندین‌بار این آیه‌را بر وی خواند.

بخوان باسم خدای خودت، در آنوقت که وحی بر وی نازل شد پیغمبر اسلام چهل سال داشت واز آن تاریخ دانست که به پیغمبری برگزیده شده است وبایستی این الهامات را بمردم جهان بازگوکند.

اولین‌بارخدیجه زنش را درجریان این پیام آسمانی قرارداد ورفته‌رفته سایرین نیزبراو گرویدند علی پسرعمش اولین کسی بودکه باین ندای آسمانی ایمان آورد اما فرماندهان قریش که پسرعمه‌های اوبودند بریاست ابوسفیان به اعتراض برخاستند وحتی قصدجانش‌کردند ازاین جهت بودکه درتاریخ ۱۲ ربیع‌الاول سال۶۲۲ مکه را ترك‌کرد وبه مدینه‌که درآنوقت «یثرب» خوانده میشد هجرت فرمود ودرفاصله‌ای‌کوتاه جمعی‌کثیری باو ایمان آوردند وبعدها توانست درجنگهای بدرواحد وسپس درجنك خندق‌بردشمنان پیروزشود، ازاین پس‌برعظمت پیغمبرافزود شد وقبائل متعدد وافراد برجسته‌ای ازطایفه‌قریش مانند خالدبن‌ولید بدو پیوستند وپس ازاینکه مکه را بدون‌جنك وخونریزی ازکفارگرفت درخانه‌کعبه بانك الله‌اکبربرافراشت وفرمان داد تا بت‌های کعبه را شکستند وتا وقتی‌که درحیات بود بسیاری ازشهرها را تاحدود سوریه بتصرف درآورد وپایه‌های یك امپراتوری بزرگی را استوار ساخت وسرانجام درتاریخ ۱۳ ربیع‌الاول سال ۶۳۲ درسن ۶۱ سالگی درمدینه درگذشت.

قرآن‌کتاب آسمانی پیغمبر اسلام با یکصدوچهارده سوره تدوین شده‌که شماره آیه‌های‌آن دربخشی سوره‌ها متفاوت وقسمتی ازآن درمکه وقسمت مهم آن در مدینه نازل شده است، قرآن

کتابی است آسمانی وشامل فلسفه‌ها وقوانین اجتماعی که اصول آن میتواند یکدنیای متمدن را پایه‌گذاری کند .

در زمانی که قرآن برمحمد نازل میشد فقط چندی از اصحاب مانند عبدالله بن ابوذر و زیدبن ثابت ودیگران سوره‌های آنـرا ازبرداشتند امابعدها عمربدستور ابـوبکر نسخه‌های آنرا جمع‌آوری‌نمود ودرزمان خلافت عثمان بودکه ازروی نسخه‌های مختلف قرآن را بصورت‌امروز جمع‌آوری نـمودند .

بعدازرحلت پیغمبرچهارنفربنام خلفای‌راشدین‌بشرح زیرحکومت اسلامی‌رابدست گرفتند.

۱ـ ابوبکرصدیق که در۲۲ جمادی‌الاخر سال ۱۳ هجری درگذشت .

۲ـ امیرحنفی عمربن‌الخطاب که خلافت او ده‌سال و۶ماه طول‌کشید ودرسال ۲۳ هجری بدست فیروز پارسی معروف به ابولؤلؤ کشته شد .

۳ـ عثمان بن عفان‌که درسال ۳۵ دراثربلوای مردم کشته شد .

۴ـ علی‌بن ابی‌طالب امیرالمؤمنین شاه مردان پسرعموداماد وجانشین پیغمبرکه در۱۲ رجب درمکه متولد شد ودر۱۹ رمضان سال چهلم درشهرکوفه بدست عبدالرحمن بن ملجم یکی ازخوراج شهیدگردید .

جدول امامان

۱ـ علی‌بن ابیطالب که درسال چهلم هجری درگذشت
۲ـ امام حسن مجتبی متولد سال سوم هجری وفات سال ۴۹
۳ـ حسین بن علی متولد سال چهارم شهادت سال ۶۱ ﻫ
۴ـ امام زیدن‌العابدین (۹۵-۳۸ﻫ)
۵ـ امام محمد باقر (۵۸-۱۱۴)
۶ـ امام جعفرصادق (۱۴۸ـ۸۰)
۷ـ امام موسی‌کاظم (۱۸۳-۱۲۸)
۸ـ امام رضا (۲۰۳-۱۵۳)
۹ـ امام محمد تقی (۲۲۰-۱۹۵)
۱۰ـ امام علی‌النقی (۲۵۴-۲۱۴)
۱۱ـ امام حسن‌العسگری (۲۶۰-۲۳۲)
۱۲ـ امام محمد مهدی (۲۵۵ﻫ)

فصل چهاردهم

کارنامه سری «آپولو»ها

پروژه «آپولو» ازاواخر دهه ۱۹۵۰-۱۹۶۰ مورد توجه دانشمندان فضائی آمریکا بود ولی فقط از روزگارکندی بود که ضرب الاجلی برای پیاده شدن یك آمریکائی بماه معین شد و سرانجام روز۲۷ ژانویه ۱۹۶۷ بمرحله نهائی رسید. اکنون بدنیست نظری به تاریخچه کارهای سفاین سری «آپولو» بیفکنیم.

● نخستین تجربه با شکست روبروشد. بدین معنی که درروزفوق‌الذکر «آپولو» -۱۰، درجریان یك‌آزمایش زمینی آتش‌گرفت وسه فضانورد «ویرجهل - گرفت‌یسام - ادواردوایت و راجرشافی» سوختند وخاکسترشدند.

این‌سه فضانورد، درحالیکه درکپسول فرماندهی‌سفینه مشغول تمرین بودند درمیان‌آتش بدام افتادند وبازنشدن درکپسول سبب شدکه دریك‌آن خاکسترشوند!

«آپولو-۲» و«آپولو-۳» بدنبال این‌حادثه دلخراش که ملت‌آمریکا را سوگوارکرد. از گردونه خارج شدند ودانشمندان آمریکائی پس ازرفع نقایص «آپولو-۱» که تراژدی بزرگی‌را بوجودآورده بود به دنباله‌گیری پروژه خویش پرداختند.

- «آپ‌ولـو-۴» روز نهم نوامبر۱۹۵۷ بدون سرنشین وصرفا به منظورآزمایش قدرت موشك بالا برده‌آن‌که «ساترن-۵» بود، بفضا پرتاب‌گردید این آزمایش با موفقیت انجام شد. وآمریکا صاحب عظیمترین موشك جهان شناخته شد.

- آپولو-۵» روز۲۲ ژانویه ۱۹۶۸ بمنظورآزمایش کپسول ماه‌نشین بمدارزمین پرتاب گردید.

درجریان این‌آزمایش‌چگونگی کارکردکپسول ماه‌نشین موردبررسی قرار گرفته وایده‌های تازه‌ای به‌دانشمندان وکارشناسان فضائی‌آمریکا بخشید.

- آپولو۶-» روزچهارم آوریل ۱۹۶۸ بمنظوردومین آزمایش «ساترن-۵» بمدار زمین پرتاب شد اما باشکست روبروگـردید. علت شکست روشن شدن بی‌موقع سومین مرحله موشك ساترن - ۵بود.

- «آپولو-۸» روزیازدهم اکتبر ۱۹۶۷ که آغاز اولین پرواز سرنشین‌دار سری سفاین آپولوبود، به‌مدارزمین پرتاب گردید. بااین‌سفینه فضانورد «والتر-شیرا» «دان‌آیزل» و«اوالتر کانینگهام» بمدت ۱۱ روز درمدار زمین گردش کرده ویك سری آزمایش را به پایان بردند.

- «آپولو۸-» روز ۲۱ دسامبر۱۹۶۸ به مدار پرواز سرنشین دار به مدارماه بود دراین ماموریت «فرانك نورمن»، «جیمولاون» «ویلیام آندرسن» چگونگی قرارگرفتن درمدارماه را آزمایش وموردبررسی قرار دادند.

- «آپولو-۹» روزسوم مارس ۹۹۵۹ بمنظور نخستین آزمایش مداری کپسول ماه نشین با سرنشین بمدارزمین پرتاب گردید.

سه فضانورد «جیمزمك‌دوایت» «دیویدامکات» و «راسل‌شودوروز» درمدارزمین گردش و کپسول ماه‌نشین را آزمایش وبررسی کردند.

- «آپولو-۱۰» روز ۱۸ ماه مـه ۱۹۶۹ بـرای آزمایش کپسول ماه نشین به مدار ماه پرتاب شد.

دراین سفر۸روزه سه‌فضانورد «توماس‌استافورد» «جان‌یانك» و «یوجین سرتان» کپسول ماه‌نشین را درمدارکره ماه وزمینه را برای سفرانسان به‌کره ماه آسان کردند.

- «آپولو-۱۱» روز۱۶ ژوئیه۱۹۶۹ سفرخودرا به‌کره ماه‌آغاز کرد باپرتاب این‌سفینه فصل تازه‌ای درتاریخ زندگی انسان گشوده شد وتسخیر کره ماه‌که نخست یك رویای مطلق بود جامه عمل پوشید. با این سفینه سه فضانور «نیل‌آرمسترانك» «مایکل کالینز» و«آدوین‌آلدرین» به‌کره ماه رفتند.

«نیل‌آرمسترانك» ، «مایکل کالینز» روز بیستم ژوئیه قدم برخاك ماه گذاشتند. «نیل» بعنوان نخستین‌انسان‌که درخاك ماه قدم‌میگذارد، درست درلحظه‌ای‌که پایش‌را برسطح ماه‌گذاشت گفت «این قدم‌کوچکی است برای من اما جهش عظیمی‌است برای ترقی بشریت!»

«نیل» «مایگل» سه ساعت درخاك ماه راه‌پیمائی کردند مقداری ازسنك وخاك ماه‌را برای دانشمندان بارمغان آوردند. راه‌پیمائی نخستین انسان‌ها درخاك ماه چنان شورانگیز وهیجان آوربودکه یکی دو روزنامه پرتیراژ جهان نـوشتند: «مردم زمین خواب آرام ندارند! بشریت بیدار است!»

سفر «آپولو-۱۱» ۸ روزطول کشید وفضانوردان با دست پر به کره خود بازگشتند.

ازجالبترین نکات این سفر، جمله «مایکل کالینز» به هنگام قدم‌گذاشتن درخاك ماه بود. وی‌گفت: ماه ویرانه با شکوهی است!

«آپولو-۱۲» روز ۲۴ نوامبر ۱۹۶۹ به ماه پرتاب شد. دراین دومین سفر انسان بماه سه فضانورد «چارلز کنراد» «ریچاردگوردون» و «آلن‌بین» شرکت داشتند.

طی این سفر۱۰ روزه فضانوردانی‌که درخاك ماه پیاده شدند، ضمن جمع‌آوری خـاك ماه وسنك‌های ماه یك ایستگاه علمی اتمی نیزدرخاك ماه مستقرکردند تا ارزش احتمالی‌خاك ماه‌را به زمین مخابره نماید.

- «آپولو-۱۳» روز یازدهم آوریل ۱۹۷۰ به طرف ماه فرستاده شد با این‌سفینه فضا-نوردان «جمیزلال» «جان سوئیگرت» و «فردهیز» سفرمیکردند. سفینه درحالی‌که به کره ماه نزدیك میشد دچار نقص فنی شد وچند مخزن اکسیژن آن منفجرگردید.

فضانوردان با استفاده ازکپسول ماه‌نشین به عنوان قایق نجات راه بازگشت را درپیش گرفتند. سه روزی‌که فضانوردان در راه بازگشت به زمین بودند ، روزهای جهنمی بود همه فضانوردان‌گرفتار در غرقاب تاریکی فضا، نگران بودند زیرا فضانوردان باندازه کافی آب و برق نداشتند وهرلحظه امکان داشت ازسرما یخ بزنند !

این سفر پرمخاطره شش روز بعد با بازگشت سالم فضانوردان به زمین که واقعا معجزه تکنولوژی را مینمود پایان یافت.

- «آپولو-۱۴» با سرنشینی «آلن‌شپارد» «ادگارمیچل» و «استوارب» روز یازده بهمن ۴۹ بسوی ماه رفت .

دراین‌سفرفضانوردان ازیك منطقه‌کوهستانی ماه‌موسوم به (فرامورو) دیدن‌کردند. برای نخستین‌باربرای ایجاد زلزله درماه چندنقطه را منفجرساختند، یك ایستگاه اتمی‌علمی به‌ارزش ۵۸۷ میلیون‌تومان درخاك ماه مستقرکردند، ازیك تپه پرازدهانه‌های آتش‌فشان بالارفته وبیش از۴ ساعت‌ونیم درخاك ماه راه‌پیمائی‌کردند وبرای اولین‌بار بایك‌کالسکه «پربها» وسائل علمی واکتشافی وا مورد استفاده قرار دادند.

دراین سفرکپسول فرماندهی برخلاف دیگرسفرها- تا ۱۴ کیلومتری سطح ماه پیش رفته ودراین نقطه‌کپسول ماه‌نشین ازآن جدا شد .

درسفرهای قبلی عمل جداشدن‌کپسولهای ماه‌نشین وفرماندهی در ۷۵ کیلومتری سطح ماه انجام میشد.

دانشمندان آمریکائی به‌این سفر امید بسیاربسته بودند چون احتمالا باسنگهائی‌که فضا-نوردان مذکور به‌زمین می‌آوردند انتظار داشتندکه عمردقیق ماه روشن‌گردد.

- قرار است «آپولو-۱۵» روز۲۴ ژوئیه سال ۱۹۷۱ به سرنشینی «اسکات‌آلفرد» «ام-وردن» و «جیمزکروین» به ماه پرتاب شود.

دوتن‌ازاین سه فضانورکه دریك منطقه‌کوهستانی ماه فرود میآیند، برای نخستین‌بار از جیپ‌های فضائی برای راه پیمائی وحرکت درکره ماه استفاده می‌کنند ودرحدود ۱۰ کیلومتر درخاك ماه پیشروی میکنند وازسنك‌های بسیاری نمونه برداری مینمایند.

- «آپولو-۱۶» درژانویه سال ۱۹۷۲ به سرنشینی « جان‌یانك » « تومان‌متینگلی » «چازلزدبرگ» به ماه میرود .

محل فرود این سفینه درماه روشن‌نشده است . این‌برنامه هم درسال۵۱ انجاه شد

پروازهای فضائی که تا تاریخ سی ام دسامبر ۱۹۶۸ بوسیله فضانوردان امریکا و شوروی انجام گرفته از اینقرار است

سفینه	کشور	تاریخ		فضانورد	تعداد گردش درمدار زمین	ساعات پرواز	
وستوك ۱	شوروی	۱۲ آوریل	۱۹۶۱	گاگارین	۱	۱/۴۸	ساعت
فریدوم ۷	امریکا	۵ مه	۱۹۶۱	شپرد	نیمه مداری	۱۵	دقیقه
لیبرتی‌بل ۷	امریکا	۲۱ ژوئیه	۱۹۶۱	گریسام	نیمه مداری	۱۶	دقیقه
وستوك ۲	شوروی	۶ تا ۷ اوت	۱۹۶۱	تیتوف	۱۷	۲۵/۱۸	ساعت
فرندشیپ ۷	امریکا	۲۰ فوریه	۱۹۶۲	گلن	۳	۴/۵۵	«
آرورا ۷	امریکا	۲۴ مه	۱۹۶۲	کارپنتر	۳	۴/۵۶	«
وستوك ۳	شوروی	۱۱ تا ۱۵ اوت	۶۲	نیکولایف	۶۴	۹۴/۲۲	«
وستوك ۴	شوروی	۱۲ تا ۱۵ اوت	۶۲	یاپوویچ	۴۸	۷۰/۵۷	«
سیگما ۷	امریکا	۳ اکتبر	۱۹۶۲	شیرا	۶	۹/۱۳	«
فیت ۷	امریکا	۱۵ تا ۱۶ مه	۶۳	کوپر	۲۲	۳۴/۲۰	«
وستوك ۵	شوروی	۱۴ تا ۱۹ ژوئن	۶۳	بایکوفسکی	۸۱	۱۱۹/۰۶	«
وستوك ۶	شوروی	۱۶ تا ۱۹ ژوئن	۶۳	ترشکودا	۴۸	۷۰/۵۰	«
وشکود ۱	شوروی	۱۲ تا ۱۳ اکتبر	۶۴	فئوکتیسوف ـ کاروف	۱۶	۲۴/۱۷	«
زشکود ۲	شوروی	۱۸ تا ۱۹ مارس	۶۵	بلیایوف ـ لئونوف	۱۷	۲۶/۰۲	«
جمینی ۳	امریکا	۲۳ مارس	۶۵	گریسام ـ یانگ	۳	۴/۵۳	«
جمینی ۴	امریکا	۳ تا ۷ ژوئن	۶۵	مك‌دیویت ـ وایت	۶۲	۹۷/۵۶	«
جمینی ۵	امریکا	۲۱ تا ۲۹ اوت	۶۵	کوپر ـ کنراد	۱۲۰	۱۹۰/۵۶	«
جمینی ۷	امریکا	۴ تا ۱۸ دسامبر	۶۵	بورمن ـ لاول	۲۰۶	۱۹۰/۳۵	«
جمینی ۶	امریکا	۱۵ تا ۱۶ دسامبر	۶۵	شیرا ـ استافورد	۱۵	۲۵/۵۱	«
جمینی ۸	امریکا	۱۶ مارس	۶۶	آرمسترانگ اسکات	۶/۵	۱۰/۴۲	«

جمینی ۹	امریکا	۳ تا ۶ ژوئن	٦٦	استافورد ـ سرنان	۴۴	۷۱/۲۱	»
جمینی ۱۰	امریکا	۱۸ تا ۲۱ ژوئن	٦٦	یانگ کولینز	۴۳	۷۰/۴۷	»
جمینی ۱۱	امریکا	۱۳ تا ۱۵ سپتامبر	٦٦	کنراد ـ گوردون	۴۴	۷۱/۱۷	»
جمینی ۱۲	امریکا	۱۲ تا ۱۵ نوامبر	٦٦	ادوین‌آلدرین ـ لاول	۵۹	۹۴/۳۵	»
سایوز ۱	شوروی	۲۲ تا ۲۳ آوریل	٦۷	کماروف (۱)	۱۸	۲٦/۴۵	»
آپولو ۷	امریکا	۱۱ تا ۱۲ اکتبر	٦۸	شیرا ـ ایزل	۱٦۳	۲٦۰/۰۹	»
سایوز ۳	شوروی	۲٦ تا ۳۰ اکتبر	٦۸	بریگووی	٦۱	۹۴/۵۱	»
آپولو ۸	امریکا	۲۱ تا ۲۷ دسامبر	٦۸	بورمن ـ لارل ـ اندرس	۱۰ بارگردش در مدار ماه	۱۴۷/۰۰	»

۱ـ پرواز وی منجر به سقوط شد وبدین ترتیب کماروف نخستین قربانی درتاریخ پروازهای فضائی گردید.

نخستین رکوردهای آپولو ۸

فضانوردان آپولو ۸ آمریکا بورمن ـ لاول واندرس چندین موفقیت تازه کسب کرده‌اند که همگی آنها در عداد رکوردهای فضائی است :

ـ اولین پرواز انسان به پیرامون ماه

ـ اولین گردش انسان درمدار ماه که روز ۲۴ دسامبر ۱۹۶۸ ده‌بار در ۱۱۱ کیلومتری ازسطح ماه انجام شد.

ـ اولین انسانهائی که سطح پنهان ماه را دیده وبرای اولین بار ماه را از نزدیکترین فاصله دور زدند.

ـ اولین مردانی که ازحوزه جاذبه زمین خارج شده واولین مردانی که به حوزه جاذبه ماه کشیده شدند.

ـ بالاترین سرعتی که تاکنون آدمی هنگام دخول مجدد دراتمسفر زمین کسب کرده یعنی سرعت ۳۹/۲۴۸ کیلومتردرساعت !

ـ اولین مخابره رادیوئی انسان ازفضای بین سیارات، که جمعا ۶ بار صورت گرفت.

ـ دورترین نقطه‌ای که آدمی تا کنون سفر کرده یعنی مدارماه که در حدود ۳۷۰۰۰۰ کیلومتر از زمین فاصله دارد.

مسابقات فضائی آمریکا ـ شوروی

● شوروی درخردادماه ۵۰ سفینه «سایوز-۹» را بادوسرنشین بمدارزمین فرستاد وفضانوردان با گردش ۱۸ روزه خود بدور زمین رکورد توقف انسان درفضا را شکستند.

● ونوس ـ ۷ که مرداد ۵۰ بسوی زهره پرتاب شده بود، روز ۲۴ آذر پس ازسفری تقریبا چهارماهه به جوزهره واردشد واطلاعات شگفت‌انگیزی را به ایستگاهای زمینی واقع درشوروی فرستاد.

● «لونا-۱۶» شهریوردرماه ۵۰ فرودآمد ودرحالیکه شورویها در برابر وسوسه اعزام انسان به ماه مقاومت کرده بودند ، توانست کاری را انجام دهدکه دست کمی ازکار فضانوردان آمریکائی نداشت .

سفینه مزبورکه مجهز به‌بیلی اتوماتیك بود توانست سنك وخاك ماه را کنده وسالم به زمین بیاورد وبدنبال آن بودکه روزآخر مهرماه شورویها زوند - ۸ را برای عکسبرداری سیاه وسفید ورنگی ازسطح ماه بفضا پرتاب‌کردند وقمر مزبور پس از چندبارگردش در مدار ماه و تهیه هزاران عکس بزمین بازگشت .

اما سرآمد تحولات فضائی‌سال‌گذشته پرتاب «لونا - ۱۷» ازجانب شورویها به‌ماه بود. سفینه مزبور توانست روز ۴۹/۸/۲۶ درماه فرود آید .

ابتدا چنین تصویر میرفت‌که این سفینه هم‌کاری مشابه لونا - ۱۶ را انجام خواهد داد اما اندکی بعد ازدل سفینه مزبور وسیله نقلیه حیرت‌آوری بیرون آمدکه «لوناخود - ۱» نام داشت وکارش گردش درسطح ماه وبررسی خاك وسنك وخصوصیات دیگر آن سیاره بود. «لونا خود» ضمن فعالیت خویش درموارد مختلف متوقف شد، خواب رفت بیدار شد وباز بکار خود ادامه داد وپیوسته اطلاعات لازم را به ایستگاهای کنترل زمینی‌درخاك شوروی مخابره میکرد. بطوری‌که تا آخراسفند ۴۹ بالغ بر۶۱۴۰ متر درسطح ماه راه‌پیمائی‌کرده بود .

اکنون میپردازیم به جزئیات وخصوصیات بیشتری ازهرکدام از فعالیت‌های فوق‌الذکر ونتایجی‌که درزمینه فضائی برای آمریکا وشوروی ببارآورده‌اند :

سایوز - ۹ رکورد طولانی‌ترین توقف آدمی را در فضا بوجود آورد

سفینه «سایوز - ۹» شوروی‌که با دوسرنشین تقریبا ۱۸ روزدرمدارزمین‌گردش میکرد اواخر خرداد۵۰ با موفقیت دراستپ‌های قزاقستان به زمین نشست .

سرنشینان این سفینه «آندریان نیکلایف» و «ویتالی سواستیانوف» که جمعا ۱۶ روز و۱۶ ساعت و۵۹ دقیقه درمدار زمین‌گردش‌کردند، رکورد اقامت درفضا راکه متعلق به فضا-نوردان «جمینی - ۷» آمریکا بودشکستند وتقریبا چهار روزبیشتر ازآنها درمدارزمین بگردش پرداختند .

رادیو مسکوگزارش داد که فضانوردان «سایوز - ۹» با موفقیت تمام برنامه‌های علمی خود را انجام دادند ومعاینات ابتدائی از دو فضانورد پس از بازگشت به زمین نشان داد که ازسلامت کامل برخوردارند واین سفرطولانی درفضا تأثیری درسلامتی‌آنها نداشته است.

رادیو مسکوگفت:

فضانوردان ساعت ۲ و۵۹ دقیقه بوقت مسکو در۷۵ کیلومتری غرب «قراقند» شهری‌که درآن‌تعداد زیادی معدن زغال سنك وجود دارد ودرشرق‌قزاقستان قرارگرفته است، پائین‌آمدند.

«تاس» خبرگزاری شوروی اطلاع دادکه سفینه بطور آرام به زمین نشست وفضانوردان مورد استقبال گروه نجات ودوستان خود قرارگرفتند.

دانشمندان شوروی‌پرواز «سایوز - ۹» را یك موفقیت بزرك تلقی کردند وگفتندکه سفر

این سفینه ثابت کرد که انسان میتواند برای مدت‌های طولانی درفضا زندگی کند .

«تاس» ازقول مفسرعلمی خود اطلاع داد که فضانوردان «سایوز - ۹» طی سه روز اول سفرخود با شرایط بی وزنی در فضا خوگرفتند . و وظایف ومأموریت‌های خودرا در طول سفر بخوبی انجام دادند.

دانشمندان همیشه نگران‌آن بودندکه شرایط بی‌وزنی درفضا تغییرات خطرناکی درفشار خون واستخوان‌های فضانوردان ایجادکند وپروازهای طولانی انسان را درفضا غیرممکن سازد.

هدف‌ازپرواز «سایوز - ۹» اجرای یکسری برنامه‌های تجربی‌برای‌رفع این مشکلات‌بود.

«تاس» گزارش داد :

«سایوز - ۹» درست درمحل تعیین شده فرود آمد وفضانوردان که یکسری آزمایش‌های علمی، تکنیکی وطبی را انجام دادند، ازسلامت کامل برخوردارند .

روزنامه «پراودا» نوشت :

«سایوز - ۹» مجهزبه یك «صندلی ضربه‌گیر» مخصوص بود وچنانچه سیستم فرودآرام سفینه ازکار میافتاد، فضانوردان با استفاده ازاین صندلی کاملا درامان بودند .

«سایوز - ۹» چهارچترنجات داشت که یکی ازآنها چتر ذخیره بود.

دانشمندان شوروی گفتند «سایوز - ۹» سدهای موجود دربرابرپروازهای طولانی درفضا را شکست ومرحله جدیدی را درپروازهای دراز مدت فضائی بوجود آورد .

دانشمندان شوروی طی مقالاتی در روزنامه‌های شوروی نوشتند :

سلامت فضانوردان آینده یکسره بدست ماشینهای محاسبه الکترونی سپرده خواهد شد و درسفاین فضائی یك قوه جاذبه مصنوعی بوجود خواهد آمد. وپزشکان، درتمام سفرهای فضائی، فضانوردان را دقیقا زیرنظر خواهند داشت.

«تاس» درگزارشی گفت :

ما درپیداکردن روش‌هائی برای حفظ جان وسلامتی فضانوردان در پروازهای طولانی فضائی وتحت شرایط بی‌وزنی، توفیق یافته‌ایم وازاین پس میتوانیم سلامتی فضانوردان را در پروازهای دراز مدت تضمین نمائیم.

درپروازهای قبلی هم فضانوردان شوروی وهم فضانوردان آمریکائی دچار فشار خون، ضعف عضلات وکمبودکلسیم دراستخوانها شده بودند.

روزنامه «ترود» ارگان کارگران شوروی در مصاحبه‌ای با یکی از دانشمندان شوروی نوشت :

«بزودی ما میتوانیم نوعی جاذبه مصنوعی درسفاین فضائی ایجادکنیم - اگر چه پرواز «سایوز - ۹» نشان داد که چندان نیازی به این کار نیست .»

تاریخچه لوناهای شوروی

«لونا ـ ۱ روز ۲۸ ژانویه ۱۹۵۹ بجانب ماه پرتاب شد ولی نرسیده منفجر گردید .

«لونا ـ ۲» روز ۱۲ سپتامبر ۱۹۵۹ پس از برخورد با سطح ماه منفجر شد ولی پرچم شوروی را درماه‌گذاشت .

«لونا ـ ۳» چهارم اکتبر ۱۹۵۹ بماه فرستاده شد وبرای نخستین‌بار عکس‌های ازسطح پنهان ماه را مخابره‌کرد.

«لونا ـ ۴» درآوریل ۱۹۶۳ ازکنار ماه گذشت.

«لونا ـ ۵، ۶، ۷» ۸، یك سلسله‌کوششهای ناموفقی بودند که برای آزمایش» فرود آوردن آرام درسطح ماه، در۱۹۶۵ به فضا پرتاب شدند .

«لونا ـ ۹» روز ۳ فوریه ۱۹۶۶ بسوی ماه رفت وبرای نخستین بار فرود آرام ماه‌را انجام داد وعکس‌هائی ازسطح ماه را بکمك تلویزیون بزمین مخابره‌کرد

«لونا ـ ۱۰» سوم آوریل ۱۹۶۶ به مدارماه رهسپار گشت.

«لونا ـ ۱۱» که بدنبال لونای ـ ۱۰ اعزام شده بود هرچند درمدار ماه گردش‌کرد ولی نتوانست عکس به زمین مخابره‌کند .

لونا ـ ۱۲» دراکتبر ۱۹۶۶ بمدارماه رفت وعکس‌های جالبی ازمحل‌های مناسب برای فرود آمدن درماه به زمین مخابره کرد.

«لونا ـ ۱۳» روز۲۸ دسامبر۱۹۶۶ به‌آرامی درسطح ماه‌نشست وعکس‌های مهمی بزمین مخابره‌کرد

«لونا ـ ۱۴» روز ۱۱ آوریل ۱۹۶۷ بمدار ماه رهسپار شد واطلاعات علمی جالبی را از تشعشعات کیهانی، مغناطیسی وجاذبه وخصوصیات دیگر بزمین فرستاد .

●●●

شورویها درعین حالیکه از ادامه پرتاب سری «لونا» منصرف نشده بودند به پرتاب

یک سری سفاین جدید به‌نام «زوند» مبادرت نمودند که از آن‌میان «زوندهای ۳، ۵، ۶» وظایفی را انجام دادند.

«لونا - ۱۵» درژوئیه ۱۹۶۹ همزمان با پرتاب آپولو - ۱۱ بماه رفت ولی‌نتوانست هدف اصلی خودرا که خاکبرداری بود، انجام دهد.

اشاره‌ای به‌کار زوند - ۸

دراواخر مهرماه۴۹سفینه خودکار «زوند - ۸» شوروی پس ازچندبارگردش‌درمدارماه و تهیه عکسهای سفید ورنگی از رویه ماه، بازگشت بسوی زمین را آغازکرد.

تاس، خبرگزاری شوروی اطلاع داد سفینه در مداری‌که با سطح ماه ۱۱۲۰ کیلومتر فاصله داشت‌گردش‌کرد وبا انجام چند مانور اطلاعاتی‌ازفضای اطراف ماه‌کسب وبا دوربین‌های مجهزخود عکسهای زیادی تهیه‌کرد.

سفینه پس از انجام مأموریت خود با استفاده ازحوزه جاذبه ماه بازگشت بطرف زمین را آغاز نمود وروز سه‌شنبه درنقطه‌ای ازخاك شوروی به زمین نشست.

دانشمندان شوروی پس از پرتاب سفینه بطرف کره ماه‌گفتند:

«زوند - ۸» مأموریت دارد از رویه ماه عکسبرداری نماید.

تقریباً یکماه پیش از این آزمایش شوروی سفینه خودکار «لونا - ۱۶» را بماه فرستاد واین سفینه با مقداری خاك وسنك ماه بزمین بازگشت.

در دوم آبان ماه تاس‌گفت که «زوند - ۸» مأموریت خود را با توفیق فراوان بپایان برده است.

سفینه درطول‌پرواز تصاویر تلویزیونی روشنی از زمین ازفاصله ۶۵ هزارکیلومتری مخابره‌کرد.

تاس افزود، تمام سیستم‌های خودکارسفینه «زوند - ۸» خوب ودقیق‌کار میکند وسفینه بزمین نزدیك میشود درطول پروازسفینه رایك رصدخانه شوروی‌دنبال میکرد. این‌سفینه مجهز به دوربین‌های فوق‌العاده قوی‌تلویزیونی‌بودودستگاهی‌درآن‌کارگذاشته‌اندکه باعتقاد دانشمندان شوروی بطوروضوح اشیاء رادەها هزاربار بیشترمی‌کرد، گفته شدکه دردستگاه مذکور ازاشعه «لازار» استفاده شده‌است.

* * *

بدنبال این واقعه کارشناسان برجسته فضائی آمریکا وارد مسکو شدند تا گفتگو درباره همکاریهای فضائی را با کارشناسان شوروی آغازنمایند اولین بار بودکه‌کارشناسان فضائی دو کشور درباره امورفضائی مذاکره میکردند.

این مذاکرات در ایالات متحده به عنوان فصل تازه‌ای درتاریخ فضا مورد ستایش قرار گرفت.

بعد از سالها عدم همکاری، دوغول فضائی به یکدیگرنزدیك شدند تا امکانات همکاریهای

فضائی را بررسی نمایند. اتصال سفائن شوروی وآمریکا درفضا میتواند فعالیت‌های دامنه‌داری را در فضا پی ریزی کند، از جمله فضانوردان دوکشور میتوانند مأموریت‌های مشترکی انجام دهند ویا درمواقع اضطراری به نجات یکدیگر بپردازند.

هیات ۵ نفری کارشناسان فضائی آمریکا به‌سرپرستی دکتر «رابرت گیلروت» رئیس مرکز سفاین سرنشین‌دار «هوستون» و «آرنولد فروتکین» یکی از معاونان سازمان ملی هوانوردی و فضائی آمریکا به مسکو رفتند.

سرپرستی کارشناسان فضائی شوروی را دراین مذاکرات «پرفسوربوریس پتروف» یکی از اعضای آکادمی شوروی و کارشناس سیستم‌های کنترلی خودکار عهده‌دار بود.

«لونا-۱۷» واسراری که در دل خود داشت

شوروی باپرتاب «لونا-۱۷» وگامهای بلندی که «لوناخود-۱» ازروی کره‌ماه برداشت برنامه خودرا درزمینه تجسس کره‌ماه تکمیل کرد وبرای نخستین‌بار درتاریخ فضائی جهان یك اتومبیل مصنوع زمینی در روی سطح کره ماه به حرکت درآمد.

«لونا-۱۷» دوماه بعداز «لونا-۱۶» که سنك وخاك ماه‌را به‌زمین آورد پرتاب شد و اینك عقب ماندگی شوروی را در مقابل آمریکا در تحقیقات فضائی جبران میکند و «به دستگاههای خودکار» شوروی امکان میدهد که در مسابقه فضائی از «مردان» «آمریکائی پیش بیفتند.

این تجربه مانند تجربه‌های پیش ازآن، بی‌آنکه خطری برای انسان در برداشته باشد، نسبت به تجارب آمریکائی هیجان کمتری را ایجادکرده است، لیکن اهمیت آن دراینست که‌عصری راکه علوم تخیلی وعده داده‌اند، تحقق پذیرنشان میدهد.

پرواز «لونا-۱۷» تا بعدازظهر ۲۶ آبان‌ماه خیلی پیش پا افتاده ومعمولی بنظرمیرسد دانشمندان شوروی بمدت دوساعت‌ونیم از زمین با دقت‌طرز کار «لونا-۱۷» رابررسی می کردند.

* * *

ناگهان دری بازشد. و«لوناخود» هشت چرخه که باسباب بازی کودکان می‌مانست، ازآن پائین آمد. همینکه به سطح ماه رسید، یك لحظه ایستاد وبعد درمیان‌غبار سطح ماه براه افتاد. بیش از ۲۰ متر راه رفت وبعد ایستاد. «لوناخود» بوسیله یکدستگاه بازومانند هروقت لازم شود دوباره به «گاراژ» خود باز میگردد. این دستگاه دارای دوچشم است وراه خود را بآسانی پیدا میکند.

کارشناس علمی مسکواکنون‌مطمئن شده‌اندکه شوروی قادراست‌بیاری دستگاههای‌خودکار خود وبی‌آنکه خطری متوجه انسان باشد، تجربیات خودرا انجام دهند. این روش دارای آینده بسیار روشنی مخصوصاً درموردکرات دیگر میباشد.

آمریکائی‌ها هم یك «مینی‌جیپ ماه پیما» ساختند که بوسیله «آپولو-۱۵» بماه

فرستاده شد .

جیپ آمریکا ۲۵۰ کیلوگرم وزن داشت وبوسیله باتری حرکت میکرد فرق آن با «لوناخود» دراینست که دارای دوسرنشین بود وبوسیله آنها هدایت میشد .

همکاری فضائی فرانسه وشوروی که قراردادن منعکس کننده «لازار» در«لونا» یکی از نمونه‌های بارزآنست، درچند زمینه بموازات یکدیگر تکامل میابد. در واقع دانشمندان دو کشور پرتاب دستگاههای فرانسوی بنام «سپرت» بوزن ۱۴ کیلو که قرار است درآینده پرتاپ شود، پیش بینی میکنند . این ماهواره بکمک یك موشك شوروی که درعین حال یك ماهواره مخابرات‌دوردست بنام «مولینا» (صاعقه)، ویك ماهواره تحقیقاتی وبررسیهای فنی‌است پرتاب خواهد شد.

از طرف دیگر اندازه‌گیری‌های تله متری لازار (ماه ـ زمین) با دومین منعکس کننده «لازار» که بوسیله فرانسه تحویل شده است تعقیب خواهد شد.

بالاخره بررسی مشترك‌سیاره مریخ و آزمایش‌های زیست‌شناسی فضائی‌زمینه دیگری برای تحقیقات دوکشور است .

لوناخود ـ ۱

اتحاد شوروی روز ۲۶ آبان ماه وسیله خودرو هشت چرخه‌ای را که شبیه کتری عظیم نقره فامی ساخته شده بود بماه فرستاد واین شئی شگفت انگیز بعنوان اولین وسیله مصنوعی بشر درسطح کرهٔ ماه درمنطقه «دریای بارانها» به این طرف وآن‌طرف به‌حرکت درآمد.

این وسیله که بیك کالسکه شبیه بود «لوناخود» نام گرفت وبه نحو شگفت‌انگیزی مانند ماشین‌ها ووسائلی جلوه میکرد که درفیلمهای‌تخیلی وافسانه‌های علمی دیده میشود. درصورتش دوچشم تلویزیو: قرار داشت وبرفرازآن تعداد زیادی شاخکهای حساس (انتهای تلویزیون یا وسائل دیگر) نصب شده بود.

این‌سفینه که حکم‌یك‌سفینه مادررا داشت، مدت زیادی درسطح ماه بدستورزمین‌تحقیقات علمی‌بعمل‌آورد وتا پایان سال بسیروگشت ادامه داد. این‌وسیله هفت روز پس‌ازپرتاب از زمین بطورآرام درکره ماه فرودآمد مقامات شوروی گفتندکه چون‌موشکی برای‌بازگشت وجود ندارد این سفینه درکره ماه خواهد ماند. منتها معلوم نکردند که تا چه مدت میتواند به فعالیت خود ادامه دهد .

• • •

«لوناخود» صرفنظرازدوچشم تلویزیونی‌یك دستگاه منعکس کننده اشعه «لیزر» هم دارد که ساخت فرانسه است. بعلاوه تعداد زیادی وسایل دیگر ازجمله رادیوی‌گیرنده فرامین در آن تعبیه شده است. بوسیله همین رادیو بودکه مقامات‌کنترل‌زمینی برای اولین‌بار درتاریخ بشر، این «کالسکه» ماه‌پیما را بمسافت بیست کیلومترروی سطح کره ماه‌گردش دادند. اواخر شهریور ماه‌شوروی یك سفینه «لونا ـ ۱۶» رابطورآرام درسطح ماه فرودآورده بودکه بزمین بازگشت

ومقداری سنك وخاك ماه‌را باخودآورد.

دانشمندان شوروی معتقدند که پرتاب «لوناخود» به‌کره ماه فصل نوینی را درتحقیقات بشربرای اکتشافات کائنات باز کرده است.

«لوناخود» بلافاصله پس‌ازآنکه درکره ماه فرودآمده، به دستورزمین تحقیقات خودرا آغازکرد.

مطبوعات شوروی این تجربه علمی را بسیار ستودند وآن را حادثه تاریخی دیگری در تاریخ تلاشهای انسان برای تسخیرطبیعت دانستند.

بسیاری ازکارشناسان فضائی معتقدندکه این آزمایش اعتبار وحیثیت شوروی را که در نتیجه مسابقه پیاده‌کردن انسان درکره ماه کاسته شده بود، اعاده‌کرده است.

آشنائی بیشتری با «لوناخود ـ ۱»

«لوناخود ـ ۱» حیرت آورترین مصنوع آدمی دراکتشافات فضائی سال ـ ۴۹ قلمداد شد، این خود روی ۸ چرخه که آدمك مصنوعی لقب یافت، تا آخرسال بیش‌از ۶۱۴۰ مترراه رفت، استراحت‌کرد، خوابید اطلاعات فراوانی‌را بزمین‌فرستاد. ولی‌باید دانست‌که «لوناخود» (ماه‌پیما) یك نوع ماشین کاملا تازه‌ای است‌که ساختمان آن با دشواری‌های فراوان روبرو شده است.

این دشواریها مخصوصا ازشرایط خاص‌کره ماه ناشی شده‌اند.

همه خوب میدانیم که در خلاء فضائی، فلزها بمجرد برخورد باهم جوش میخورند و لذا لازم بوده فلزها وموادخاصی‌که بتواننددربرابراین عمل‌مقاومت‌کنند انتخاب شوند. وانگهی ازآنجاکه درروی کره‌ماه هواوجودندارد سردشدن موتورها تنها ازراه تشعشع یا انتقال میتواند انجام بگیرد واین نیز سازندگان سفینه‌ها را با مسائل ومشکلات فراوانی روبرو میکند.

همچنین باید روشی‌به‌کاربریم که دستگاههای الکترونیکی‌سفینه را علیه هرگونه تشعشع خارجی حفظ بکند.

بعلاوه مساله کاهش وزن درروی کره ماه‌که شش بار کمتر از روی زمین است نیز مورد توجه قرارگرفته است‌که مخصوصا درمورد جداشدن ماشین ازسطح ماه تاثیر فوق‌العاده‌ای دارد.

درمورد هشت چرخ این سفینه بایدگفت‌که همه حرکت جداگانه‌ای دارند ولذا اگریك یا چندتای آنها ازکار بیفتد چرخ‌های دیگر به پیشرفت ادامه میدهند.

«لوناخود» دریك هواپیمای مخصوصی مورد آزمایش‌های خاصی قرارگرفته است ونیز درزمین مخصوص که شرایطی مانند سطح کره ماه درآن ایجاد شده‌بود آزمایش‌هائی روی آن به عمل‌آمد «لوناخود» که سفینه را براساس برنامه معینی ترك‌کرد، دارائ پوشش مخصوصی است که چسبندگی لازم به سطح کره ماه‌را درآن ایجاد میکند وبهمین واسطه «لوناخود» میتواند تا ۴۵ درجه کج شود بی‌آنکه سرنگون بشود.

همچنین پیش‌بینی شده است که اگرمانعی مثلا تخته سنگی، درسرراه آن پیدا شود بطور

خودکار برنامه دیگری را دنبال کند وراه خودرا تغییر دهد .

چندین دستگاه عکسبرداری وتلویزیون در «لوناخود» کارگذاشته شده‌است واین‌دستگاه ها به ناظر «لوناخود» درزمین امکان‌میدهدکه‌آنچه راکه درگرداگرد «لوناخود» میگذرد بدقت بررسی کند.

البته ناظرزمینی این مطلب را میداندکه عکسهائی که «لوناخود» میفرستد یا دستورائی که خودش به «لوناخود» میدهد، اندکی بیش از یك ثانیه برای رفتن از زمین بماه یا بالعکس وقت لازم دارد .

قسمت دوم

فصل اول

کشور ایران

کشور ایران فلاتی است درجنوب غربی آسیا درمنطقهٔ معتدل نیمکره شمالی بین ۴۴تا ۶۳ درجه طول شرقی و۲۵ تا ۴۰ درجه عرض شمالی واقع شده است .

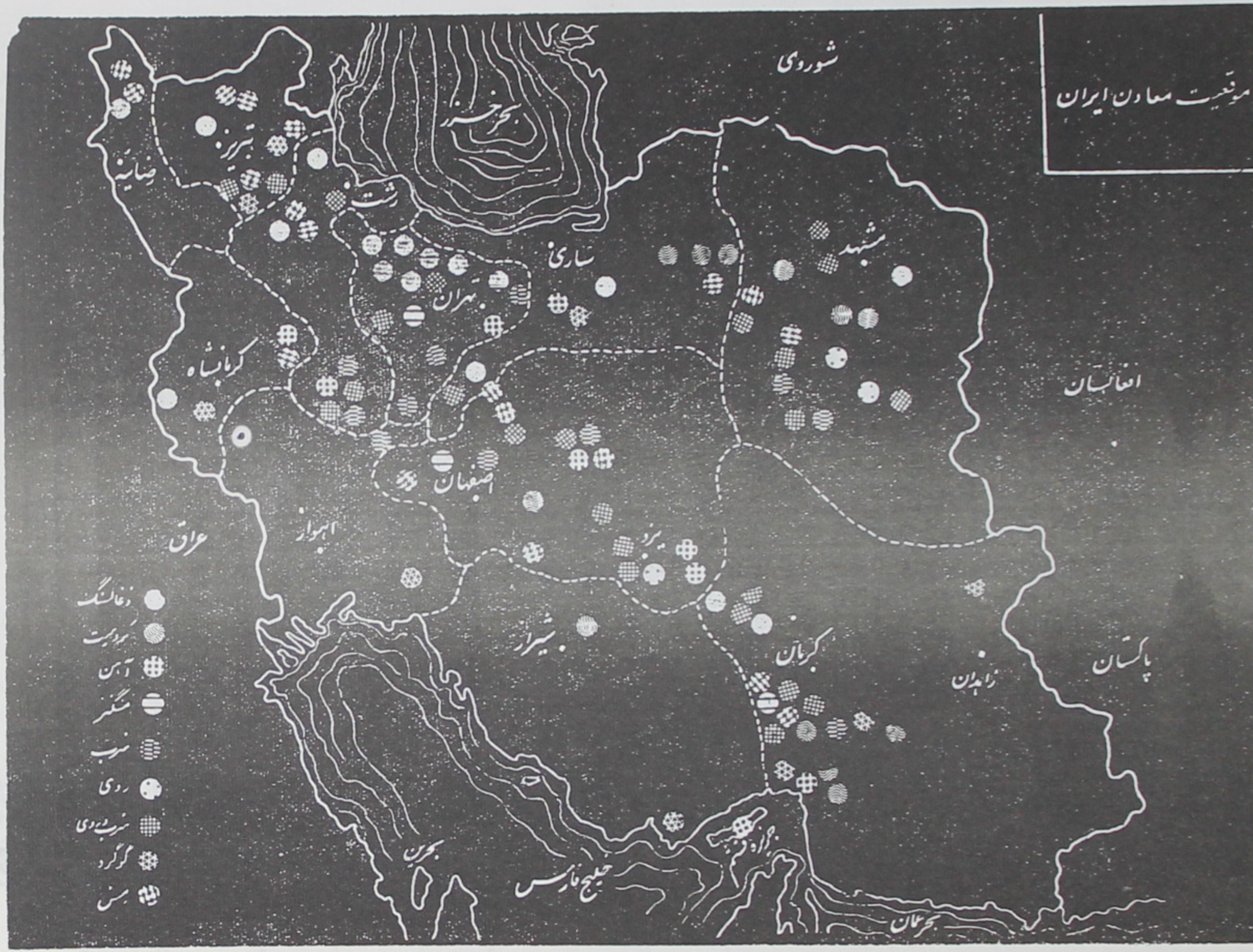
مساحت ایران

ایران باوسعت۱/۶۴۵۰۰۰ کیلومترمربع دارای۲۶میلیون‌جمعیت ودرمعنی درمساحت چهارکشورانگلستان ـ بلژیك ـ فرانسه وآلمان‌که بالغ بر۲۲۹۱۷ میل مربع میباشد جمعیتی درحدود ۱۶۸ ملیون زندگی‌میکند وایران‌که سه برابروسعت چهارکشور را دارا میباشدجمعیت آن بیش ازیکدهم کشورهای مزبور نیست وازنظر مقیاس کمیت ایران هفت برابر وسعت‌کشور انگلستان وسه برابر فرانسه و۵ برابر ایتالیا وبه تنهائی برابر انگلستان وآلمان وایتالیا و بلژیك وهلند ودانمارك است.

جغرافیای ایران

ایران بخشی است کوهستانی درآسیا در نیمکره شمالی بارتفاع متوسط ۱۲۰۰ متر از سطح دریا ونسبت به نصف انهارکرینویچ در ۶۳/۴۴ درجه وعرض‌های شمالی ۲۵و۴۰ درجه نسبت به خط استوا واقع شده است .

درابتدای دوران‌چهارم ارتفاعات رشته البرز ازیخچالی‌های پوشیده ودر رشته‌های‌آن از ارتفاعات شمالی البرز ودنباله‌کوه‌های قفقاز ازاسارات شروع شده وبسمت هراسان پیش میرود ورشته باختری وجنوبی آن معروف به سلسله کوه‌های **زاگرس** یا **پاطاق** از آرارات‌آغاز شده

موقعیت معادن ایران
شوروی
بحر خزر
تبریز
رضائیه
رشت
تهران
ساری
مشهد
کرمانشاه
اصفهان
اهواز
عراق
یزد
شیراز
کرمان
زاهدان
افغانستان
پاکستان
بحرین
خلیج فارس
جزیره قشم
بحر عمان
ذغالسنگ
کرومیت
آهن
منگنز
سرب
روی
سرب و روی
گوگرد
مس

ودر مرز باختری فرود میابد، رشته سوم کوه‌های مرکزی وشرقی در **قافلانکوه** درشمال شروع شده وتامکران وبلوچستان اتمام‌می‌یابد.

وجه تسمیه ایران

ایران امروزکه باختریان‌آنرا **پرشیا** یا پرس می‌نامیدند ازآن جهت بود که قومی بنام پارت درآن سکونت داشت وبسبب مهاجرت اقوام **آرین** ها ازنژاد **آریائی** باین نام خوانده‌شد ودرکتاب اوستا بنام **آریانوودیحو** یعنی سرزمین آریاها ونجبا نام برده شده است .

یك نظر کلی به فلات ایران

تمدن‌ایرانیان قدیم‌ساکن فلات مبنی‌برکوچ‌نشینی‌نبوده وچون‌بکارکشاورزی‌میپرداختند خودرا ازمردم‌کوه‌نشین که زندگی‌چادرنشینی داشتند برترمیدانستند. مراسم واعتقادات مذهبی ایرانیان برقدرتهای مافوق طبیعی متکی بود وبا عقاید تورانیان‌که معتقد به‌روان‌پرستی بودند تفاوت فاحش داشت .

تمدن جدید ایران نه تنها تمدن غیرچادرنشینی است بلکه یك تمدن شهری است که‌باتمدن غربی‌قابل قیاس میباشد. اما یك اختلاف فاحش با تمدن مغرب زمین دارد. تا آنجائیکه اطلاع داریم تمدن مغرب زمین باتمدن شهرها آغازمیشود.

پادشاهان دوره «هومری» برشهرهائیکه دارای حصارهای استواری بود حکومت داشتند. بعدها تمدن شهری‌یونان ورم مظهرهمه پیشرفتهائی‌گردیدکه تمدن مغرب زمین درسیر تکامل خود بدان مباهات مینماید. اما در ایران وضع چنین نیست . شاهنشاهی هخامنشیان از یك جامعه متشکل از کشاورزان بندگان روستائی ومالکین‌بزرگ بوده است .

شهرهای قدیم شامل خانواده‌های پادشاهان ـ حکمفرمایان ـ جنگجویان ـ دیوانیان ـ غلامان وجامعه‌های روستائی مجاور میباشد وخصوصیات مشترکی با شهرهای مغرب زمین در قرون قدیم وقرون وسطی ندارند : شهرهای مغرب زمین ازیك مرکزتولید وبازاریکه محصول صنعتگران یا محصولات کشاورزی درآن معاوضه میگردند وجامعه‌ایکه دارای قشرهای متفاوت اجتماعی ودستگاه اداری کم‌وبیش مستقل بود تشکیل میگردند .

احتمال میرودکه درایران «شهرها» (بمفهوم مغرب زمین) در دوره جدید یونان پس از حمله اسکندر به ایران ظهورکرده باشد. درواقع شهرهائیکه توسط معماران یونانی‌به پیروی از سبك یونان دردورهٔ هخامنشیان بنا شده است در سراسر امپراطوری ایران تا مرزهای هندوستان قرار داشته است.

بعدها در دوره تسلط اعراب که ایران جزء قلمرو خلفای اسلامی در آمد سبك شهرهای مصر وسوریه وعراق‌که توسط رومیان ویونانیان تاسیس‌وبوسیله اعراب توسعه وتغییر شکل‌داده بود مورد استفاده ایران قرارگرفت. ازاین تاریخ به بعد درایران تمدن‌باشکوه شهری روبتوسعه نهاد وشهرهای گوناگون با خصوصیات وبشیوه زندگی مخصوص ظاهرگردیدکه هرکدام درهنر وفنون خاصی مشهورآفاق شد.

اوضاع طبیعی ایران

مثلث ایران

فلات ایران شبیه مثلثی است که دو پهلوی آن از دو سلسله جبال عظیم تشکیل شده وتا قاعده مثلث که سرحد افغانستان وهندوستان باشدامتداد دارد. اکثرشهرهای بزرك ایران باستثنای معدودی درکنارههای این مثلث درداخل سلسله جبال قرار گرفته است. خاك این نواحی ازبارندگی وآب چاههائیکه درکوهپایهها حفرمیشود. مشروب میگردداز تبریز که زاویه شمال غربی این مثلث درامتدادپهلوی شمال آن شهرهای قزوین ـ تهران ـ سمنان ـ دامغان درجنوب وحوالی سلسله البرز وسبزوار ومشهددرجنوب کوههای خراسان قراردارند. درپهلوی دیگرمثلث ازشمال بهجنوب شرقی کرمانشاه وهمدان ودرداخل سلسله جبال کاشان ـ اصفهان ـ یزد ـ کرمان قرارگرفتهاند.

مهمترین قلهها وکوههای ایران

آرارات — درگوشه شمال غربی آذربایجان درمرز ایران وترکیه وشورویکه ترکها آنرا آغری داغ هم مینامند

آقداغ — درغرب آذربایجان نزدیك مرز ایران وترکیه

آلاداغ — ازرشته کوههای خراسان مرکزی که قله مهمش شاه جهان /۳۳۵۰ متر ارتفاع دارد

آلموت — قلهای ازکوههای طالقان بین قزوین وگیلان

اهنگران — درجنوب شرقی خراسان

ارسنجان — ازکوههای مرکزی فارس با قلهای بنام دلنشین با ارتفاع ۳۵۰۰ متر

اشترانکوه — ازکوههای شمالی لرستان وجزء کوههای غربی ایران

البرز — رشته کوههای شمالی ایرانکه درامتداد ساحل جنوبی خزر کشیده شده

دماوند — قله مرتفع البرز با ارتفاع ۶۰۰۰ متر

الوند — ازکوههای مرکزی ایران با قلهای بهمین نام با ارتفاع ۳۷۴۶ متر

بزپار — ازکوههای جنوبی فارس

بل — ازکوههای فارس درجنوب آباده باقلهای بهمین نام با ۴۴۲۰ مترارتفاع

بینارداغ — ازکوههای مغرب آذربایجان نزدیك مرز ایرانوترکیه

بیناکو — از رشتهکوههای خراسان مرکزی که جاده شوسه تهران ـ مشهد ازآن میگذرد

پرو — ازکوههای پیشکوه کهکتیبه بیستون درآن نقش بسته درکرمانشاهان

پشتکوه — ازکوههای غربی ایرانکه مجاور مرز ایران وعراق است

پلنگان — کوهی است درمغرب سیستان

پیشکوه — ازمهمترین کوههای غربیکه ازشمال غربی بجنوب شرقی کشیده شده ودرکرمانشاهان ولرستان است

تخت سلیمان	قله‌ای از کوههای ایران در کوهستانهای گیلان
تخته پوش	از کوههای منفرد ایران درحوالی طبس خراسان
تفتان	قله آتشفشانی درنزدیکی خاش ایالت مکران
توچال	قسمت جنوبی کوههای البرز مجاور تهران با قله‌ای بهمین نام با ارتفاع ۳۸۷۰ متر
جبال بارز	از کوههای کرمان با قله‌ای بهمین نام با ارتفاع ۳۷۹۰ متر
چهل نابالغان	درجنوب نهاوند قله‌ایست با ارتفاع ۴۵۰۰ متر
خاتون	از کوههای مرکزی فارس
خلله داغ	از کوههای آذربایجان جزء رشته کوههای قراداغ
خرقان	کوههائی بین قزوین وهمدان با قله‌ای باسم قزل داغ
داشلی داغ	از کوههای آذربایجان درشمال ماکو جزء کوههای قراداغ
دالامبر	از کوههای مغرب آذربایجان نزدیك مرز ایران وترکیه
دالاهو	ازقله‌های رشته پیشکوه درمغرب ایران
دالو	درجنوب فارس
دماوند	از کوههای سلسله جبال البرز
دنا	از جمله کوههای شمال غربی فارس با قله‌ای بهمین نام که دومین قله مرتفع ایران محسوب میشود
زردکوه بختیاری	قله‌ای ازقلل کوه هفت‌تنان بین اصفهان وخوزستان
ساربانکوه	از کوههای گیلان در قسمت چپ سفید رود که بلندترین قله کوههای گیلان محسوب میشود
سبزکوه	از کوههای جنوب شرقی خراسان
سبلان	کوه مخروطی شکل شمال شرقی آذربایجان با ارتفاع ۴۸۴۴ متر که (سولان) هم نامیده میشود
سفیدکوه	جزء رشته کوههای البرز درشهر سمنان
سوادکوه	ازرشته کوههای البرز درمازندران
بندپی	بلندترین قله سوادکوه مازندران با ارتفاع ۳۰۱۰ متر
سهند	کوه آتش فشانی جنوب آذربایجان با قله‌ای بهمین نام با ارتفاع ۳۷۰۰ متر
شاهسواران	کوهستانی درکرمان

شاهکوه شرقی‌ترین قسمت کوههای البرز
شاهکوه غرب قسمتی از پیشکوه لرستان
شیرکوه در جنوب غربی یزد باقله‌ای بهمین نام با ارتفاع ۴۰۷۵ متر
صلوات‌داغ از کوههای شرقی آذربایجان جزء رشته کوههای قراباغ
طالش سلسله کوههائی درمنطقه طالش
فیروزکوه قسمتی ازسلسله البرز درمازندران
قافلانکوه کوههای جنوبی شرقی آذربایجان
قراداغ قسمت غربی شمالی‌ترین رشته کوههای خراسان
قراداغ رشته کوههائی که درامتداد رود ارس کشیده شده
قلیانکوه رشته کوههای مرکزی لرستان
قندیل‌داغ از کوههای غربی آذربایجان
کلون‌بسته کوهی با ارتفاع ۴۲۰۰ متر درقسمت مرکزی کوههای البرز
کوه‌گیلویه درمغرب فارس
دل قله‌ای با ارتفاع ۳۰۴۰ متر ازقلل کوه گیلویه
مرمرداغ ازکوههای قافلانکوه
ملك سیاه کوهستانی درشرق ایران
منارکوه درجنوب ایران
مورشهیدان ازکوههای غربی آذربایجان
نشانکوه یا خزران داغ جزء کوههای آذربایجان
هزارمسجد ازکوههای شمال خراسان که قله معروف کلات نادری درشمال شرقی آنست
هشتادپهلو واقع درجنوب خرم‌آباد جزء کوههای غربی ایران
هفت‌تنان کوهستانی بین اصفهان وخوزستان

دریاها ـ جزایر ـ بنادر

(اول) خلیج فارس ودریای عمان دارای اهمیت بازرگانی وکشتی رانی ومحل صید مروارید بوده وچون تنها راه دریائی است که ایران را با جهان مرتبط میسازد برای ایران از جهات اقتصادی وسیاسی اهمیت حیاتی دارد. درعصرما یکی از لحاظ استراتژی ودیگر بسبب

کشف استخراج نفت هم درسواحل خلیج وهم در قعر خلیج براهمیت جهانی آن وهم اهمیت آن برای ایران به مراتب افزود شده است

طول خلیج فارس ازدهانه کارون تا ساحل عمان ۸۰۰ کیلومتر وعرض آن بین ۱۸۰و ۲۵۰ کیلومتر وباریکترین نقطه آن در تنگه هرمز ۵۳ کیلومتر عرض دارد . مساحت خلیج فارس درحدود ۲۶۰ هزار کیلومتر وعمیق‌ترین نقطه آن ۱۰۰۰ متر دراطراف تنگه هرمزاست رسوب سالیانه دراثرمواد رسوبی که دجله وفرات و کارون همرادمیآورند درحدود ۷۲۵ ملیون بتدریج قسمتهای کم‌عمق‌آن پرشده و بدین سبب است که از وسعت آن میکاهد ـ وولتای شط‌العرب متدرجا درهرسال بحد متوسط ۵۳ مترپیش‌میرود وتصورمیرود در ۲۰۰۰ سال گذشته‌ساحل‌خلیج ۱۵۰ کیلومترپیشروی کرده‌است.

ازلحاظ اهمیت تاریخی درقرن چهارم قبل ازمیلاد ، این خلیج راه بازرگانی ایران و هند بوده درزمان داریوش کشتیهای ایران درعمان وخلیج فارس حرکت کرده‌اند ـ در قرن ۶ میلادی کشتیهای انوشیروان دراین دریاها درحرکت بوده‌وتا سواحل افریقا راه پیموده‌اند ـ در قرن ۱۶ میلادی پرتقالیها ودرقرون ۱۷و۱۸ انگلیسیها وهلندیها وفرانسویها به خلیج فارس راه یافته وبه اهمیت آن پی‌برده‌اند .

شاه‌عباس بندر**گمبرون** (بندرعباس) را مرکزبازرگانی قرارداد. پطرکبیرتوجه مخصوصی به خلیج فارس داشته و رسیدن به دریای گرم را از طریق خلیج فارس جزء آمال خود آورده است .

جزایر خلیج فارس

درجزیره **هرمز** و **لارك** در تنگه هرمز واقع گشته جزیره لارك سنگی وکوچکتر بطول ۹ کیلومتر وعرض ۵/۵ کیلومتر وکم جمعیت ـ آب مشروب آن از ذخیره آب بساران است محیط جزیره هرمز درحدود ۶۰۰۰ کیلومتر وآثارخرابه‌های شهرقدیمی هرمز وابنیه پرتقالی‌ها درآن دیده میشود. آب مشروب این جزیره نیزازآب باران تأمین میشود .

جزیره قشم

جزیره قشم نیزدرتنگه هرمز واقع شده وبزرگترین جزیره خلیج است. طول آن ۱۱۵ و عرض‌آن بین ۳تا۱۰ کیلومتراست وبسبب صید مروارید ومرجان وماهی اهمیت دارد وازلحاظ آب چندان درمضیقه نبوده ودارای نخلستانها واراضی کشاورزی است .

جزیره هنگام درجنوب قشم ودرنزدیکی معبر کشتیهاست.

جزایرکیش و شیخ شعیب بترتیب در باختر قشم واقع اند .

جزیره خارك درشمال باختری بوشهر بفاصله ۶۰ کیلومتری آن واقع شده طول آن ۱۲ وعرض آن ۳ کیلومتر ودارای آب مشروب ازقنات وچاه است وآثار بناهای سنگی وقدیمی در آن زیاد دیده میشود .

این جزیره بسبب نزدیکی به گچساران که از مراکز نفت است اخیرا مورد توجه دولت ایران واقع شده لوله‌های حامل نفت را ازگچساران از زیردریا بدانجا آورده وبرای بارگیری

به‌کشتیها وصدور نفت اهمیت پیداکرده ومؤسسات بزرگی‌درآن ایجاد شده وآبادگردیده است.
جزیره خان‌گو درشمال این جزیره واقع است .

مجمع‌الجزایربحرین ـ درجنوب آنها به **آوال** یا بحرین‌موسوم است جزیره تشکیل‌شده که بزرگترین خلیج فارس واقع شده وازچند طول آن ۵۰ وعرض آن ۱۷ کیلومتر وبندرآن منامه است .

این جزیره سابقا بسبب صید مروارید اهمیت داشته ولی درزمان ما بسبب منابع نفت و هم موقعیت استراتژیکی به مراتب براهمیت آن افزوده شده درعصر استعماروصعود انگلیس در جهان استعمار، کشور مزبورآن را تحت نفوذگرفته وعملاتحت‌الحمایه خود قرارداد ودولتهای سابق‌ایران بسبب ضعف واغتشاشات داخلی اقدام جدی‌ننموده تنهاباعتراض‌رسمی اکتفامیگردند ولی دولتهای اخیرآنرا جزء لاینفك ایران اعلام داشتند وآنرا یکی‌ازاستانهای ایران شمرده‌اند امادولت‌ایران ازدعاوی‌خودنسبت باین‌جزیره صرف‌نظرنمود ودرنتیجه بحرین‌با دخالت‌نماینده سازمان ملل مستقل گردید .

سواحل خلیج فارس

کانون نفت ومروارید

ساحل متصالح ازابوظبی، ام‌القوین، دبی، راس‌الخیمه، شارجه، عجمان، فجیره تشکیل میشود .

همه آنها درداخل شبه جزیره راس‌المسندم واقعند که از جنوب به عربستان سعودی واز شرق با دریای عمان وازشمال وغرب با خلیج فارس وتنگه هرمز محدود میشوند.
مساحت آنها درحدود ۱۵/۵۰۰ کیلو متر مربع وجمعیتشان در حدود ۱۸۸ هزار نفر است .

شبه جزیره عرب نشین‌سرزمین‌وسیع باصحراهای سوزناك وشنهای‌طلائی‌رنك تاچندی پیش گمنام وفقیر دردل تاریخ جای داشت. مردمان آن اعراب بیابانگرد و بدوی بودند که برای پیدایش آب وعلوفه همیشه درصحاری سوزان عربستان همراه شتران خود درحرکت بودند .
دراین زندگی ابدائی ساده بودکه یکبار نفت فواره از زیرشنهای صحاری عرب بیرون جهید وفصل تازه‌ای را درتاریخ این‌سرزمین خشك وسوزان‌که بوسیله خلیج فارس ازقاره‌آسیا جدا شده است بازکرد .

اکنون ذخایرعمده نفت جهان درکرانه‌های جنوبی خلیج فارس قرار دارد .
سواحلی‌که تاریخی بس‌آشفته وهیجان انگیز دارد وسکنه دلیرآن درخلال دهها سال از مشهورترین دزدان دریائی جهان بشمار میآمدند که کشتیهای بزرگترین امپراتوری وقت جهان یعنی انگلستان را به‌عجزآورده بودند.

آغاز تاریخ

آغاز تاریخ این منطقه را باید از قرن شانزدهم میلادی دانست با اینکه راه دریائی

خلیج فارس دائماً راه اتصال بازرگانی بین شرق وغرب بوده وامپراتوریهای بزرگ از هزاران سال پیش برای تسلط برآن، علیه هم وارد نبردهای شدیدی شده‌اند ولی سواحل جنوبی آن تا قبل‌ازقرن شانزدهم که نفوذ اروپائیان برآن‌گسترش یافت سواحل گمنامی بوده‌که هیچ اطلاعی ازسکنه وقبایل آن دردست نیست .

از قرن شانزدهم تا هفدهم پرتقالیها تسلط کامل بر خلیج فارس داشته‌اند . آنها برای حمایت راههای بازرگانی خود قلعه‌ها ودژهای مستحکمی درطول سواحل جنوبی وجزایر خلیج فارس دایرکرده بودند .

افزایش نفوذ انگلستان

ولی دراوایل قرن هفدهم بود که پای هیئتهای بازرگانی انگلیسی ، فرانسوی وهلندی باین منطقه بازشد. ازآنموقع رقابت شدیدی بین‌کشورهای مذکور برای تسلط برراههای دریائی خلیج فارس آغازشد.

پرتقالیها در برابر فشارکشورهای بزرك اروپا وایران ناچار شدند کم‌کم این منطقه‌را ترك‌کنند ودرسال ۱۶۵۰ میلادی آخرین دژ خودرا درعمان تخلیه‌کردند .

پس ازخروج این‌کشور ازخلیج فارس رقابت ونبرد شدیدی بین انگلستان وهلند برای جانشینی پرتقال‌آغازشد ودرنتیجه انگلستان توانست درسال ۱۷۶۶ میلادی هلندرا برای‌همیشه ازاین منطقه دورکند وخود یکه‌تاز ویگانه ارباب این منطقه گردد .

درواقع انگیزه تسلط انگلیس برخلیج فارس انگیزه‌سیاسی یا دولتی‌نبوده بلکه بخاطر حمایت دولت‌بریتانیا ازشرکت «هندشرقی» که درقرن پانزدهم میلادی‌بدست عده‌ای ازبازرگانان انگلیسی تاسیس شده بود صورت‌گرفت .

این حمایت بعدها بصورت حفظ منافع امپراتوری درهند تبدیل‌شد وشکل استعماری‌بخود گرفت .

ساحل دزدهای دریائی

دراوایل قرن هیجدهم که بازرگانی بین هند واروپا رواج وررونق بسیار یافته بود مردم فقیر عرب سواحل جنوبی خلیج فارس دیدند که میتوانند از راه دزدی صاحب ثروت وقدرت شوند .

لذا آنها حرفه دزدی دریائی را پیشه خود ساختند وقبیله « القواسم » درامر دزدی و راهزنی دریائی چنان نفوذ واعتباری از خود بجای گذاشت که ملقب به «فرماندهٔ دریا ورهبر دزدها» گردید .

آنها به کشتی‌های حامل مسکوکات طلا نقره وجواهرات و پارچه‌های ابریشمی ومواد خوراکی‌گوناگون که بین اروپا وهند در رفت وآمد بودند حمله میکردند ودرپیکارهای خود چنان جری وبی‌باك بودندکه زادگاهشان بعنوان «ساحل‌دزدهای دریائی» نامیده شد.

این‌راهزنان عرب تنها به خلیج فارس‌اکتفا نکرده دامنه‌فعالیت خودرا به سواحل‌جنوبی شبه جزیره عرب تا دریای سرخ توسعه دادند .

آنها خود نوعی کشتی‌ساخته بودندکه علاوه برسرعت میتوانست بسادگی‌دربین خلیج‌های متعدد سواحل‌جنوب ناپدیدشود. برای‌همین نه‌قدرت پرتقالیها ونه‌هلندیها نتوانستند جلو دزدی آنها را بگیرند ویا حتی مانعی در دزدیهای اعراب ایجادکنند .

انگلستان بستوه آمد

دراوایل قرق نوزدهم که « قبیله‌القواسم » زیر سلطه وهابیهای حجاز در آمد. فعالیت دزدهای عرب باوج خود رسید. لذا انگلستان مجبورشدکه فکرجدی برای حمایت راه بازرگانی خود به هندوستان بکند .

در سال ۱۸۰۹ دولت بمبئی با همکاری سلطان مسقط حمله‌ایرا علیه دزدهای دریائی سواحل جنوبی خلیج فارس رهبری نمود ولی پس از پایان حمله دوباره راهزنان فعالیت خود را از سرگرفتند.

«شرکت هند شرقی» که ازکار دزدها بستوه آمده بود اینبار تصمیم جدی‌تری برای برانداختن دزدها اتخاذکردوبه ژنرال اسرولیام‌گرانت‌کر، امرحمله وسیعی را به سرتاسرسواحل جنوبی خلیج داد .

ژنرال انگلیسی درسال ۱۸۲۰ حمله خودرا از شهر «راس‌الخیمه» که معروف به « دژ مستحکم دزدها » بود آغازکرد . تمام کشتیهای دزدها را بتوپ بست وتمام استحکامات و سنگرهای شهررا ویران نمود وبیشتر دزدها را تیرباران‌کرد .

ازآنجا «ژنرال‌کر» حمله بی‌رحمانه خودرا درسواحل جنوبی خلیج دنبال‌کرد وهرکجا که‌کشتی عربها را میدید آنرا نابود میکرد دزدها را دستگیر مینمود تا اینکه بمرزهای «دبی» رسید .

ترس شیوخ عرب

«شیخ‌دبی» ازبیم‌انتقام ژنرال انگلیسی‌فورا دعوت اورا برای امضای‌قرارداد جلوگیری از راهزنی دریائی پذیرفت .

از آنموقع دزد های عرب رو بضعف رفتند. شیوخ عرب در اثر فشارهای مستمر دولت انگلستان ناچارشدند قرارداد پشت قرارداد با انگلستان امضاء کنند وبه این‌کشوراجازه دهند که برای جلوگیری از راهزنی دریائی بعنوان ژاندارم حفظ آرامش وامنیت منطقه خلیج فارس درآید .

درسال۱۸۳۵ شیوخ عرب بنابه‌توصیه انگلستان یك قرارداد شش‌ماهه بستندکه درخلال فصل غوص وصید مروارید بهم تجاوز نکنند.

این قرارداد مثمرثمر بوده زیرا پس ازانقضای مدت قرارداد شیوخ عرب تصمیم‌گرفتند که آن قرارداد را دائمی کنند .

درسال ۱۸۵۳ بازشیوخ شیخ نشینهای خلیج فارس تعهدنامه دیگری که بنام «تعهدنامه

ساحل متصالح خلیج فارس » معروف است امضاء کردند که بموجب آن به انگلستان حق داده شدکه برای رعایت امنیت دریائی همه‌گونه اقدامات مقتضی در این نواحی بعمل آورد اما این قراردادها نتیجه نداشت وشیوخ عرب که سالها از راه‌زنی زندگی میکردند بکارهای خود ادامه دارند وازاین‌رو همیشه بین عمال انگلستان و راهزنان سواحل خلیج فارس کشمکشها ونبردهای سخت درجریان پود .

خرید وفروش برده

امارات ساحل متصالح که ازراهزنی خسته شده بودند به خرید وفروش برده رو آوردند ولی این عمل نیز ازطرف بیشترکشورهای جهان تحریم گردید .

انگلستان که نقش مهمی را دربرانداختن تجارت برده فروشی درقرن نوزدهم بازی‌کرده بود برای جلوگیری ازاین تجارت در مستعمرات خود اقدامات شدیدی بعمل آورد .

اولا این کشور بسبب نیروهای دریای قوی خود در اقیانوس هند وخلیج فارس از داد وستدکشتیهای حامل بروگان سیاه افریقائی که بردگان‌را ازسواحل‌افریقای شرقی به‌هند وجزیرة العرب میبردند جلوگیری‌کرد .

ثانیاً انگلستان چندین قرارداد با شیوخ عرب امضاءکرد وازآنها تعهدگرفت که درخرید وفروش برده تجارت نکنند .

درسال ۱۸۳۰ طبق قراردادی که انگلستان با شیوخ عرب بست خرید وفروش برده را یك نوع راهزنی دریائی بشمار آورد و در سال ۱۸۴۷ در قرارداد دیگری شیوخ عرب خلیج فارس تعهدکردندکه ازحمل بردگان درکشتیهای خود مخالفت‌کنند وازاین نظربودکه چندی‌بعد تجارت مروارید هم دردهه سوم این قرن دراثر تورم اقتصادی جهانی‌ونیزبسبب صنعت‌مروارید مصنوعی لطمه شدیدی دید واین صنعت کم‌کم ازبین رفت .

جنك دوم ببدبختی‌های مردم این‌سرزمین افزودزیرا درآن هنگام شرکتهای‌نفت دراینجا مشغول کاوش وجستجوی نفت بودند وعـایدات جزئی بـرای سد جوع مردم ایـن منطقه میدادند ولی با درگیری جنك این شرکتها ازعملیات خود دست کشیدند .

ازطرف دیگر بین شیوخ ابوظبی وشیخ دبی جنك محلی بر سرمنطقه‌ای که هر دو فکر میکردند درآنجا چاه نفتی وجود دارد درگرفت ولی پس از زدوخوردهای چند ساله‌که درسال ۱۹۴۷ پایان یافت بالاخره برای آنها معلوم شد که این منطقه دارای چاه نفتی نیست .

نفت وپیشرفت

پس از اکتشافات نفت در ایران در اوائل سده بیستم دلائل نشان میداد کـه در ساحل جنوبی خلیج نیزنفت وجود دارد لذا از انگلستان برای احتکار نفت این مناطق قرار دادهائی با شیوخ بست وپس از چند سال که چاه‌های نفت در این مناطق استخراج گردید زندگی شیوخ مملکتی تغییریافت وبا سرعتی بی‌نظیر ثروتمند شدند دیگر ازآن تاریخ بردگی و راهزنی جای

خودرا بکارهای مفید برای پیشرفت درامور سیاسی واجتماعی‌داد .

بحرین

مساحت ۲۳۱ میل‌مربع

جمعیت ۲۴۰ هزار تن

پایتخت منامه (۸۰ هزارتن جمعیت) حاکم : شیخ عیسی بن سلمان آل‌خلیفه در آمد حکومت: ۵ میلیون لیره استرلینگ (نفت) و۱/۸ میلیون لیره استرلینگ (عوائد گمرکی)

بحرین ازنظر کشاورزی وصنعتی پیشرفته‌ترین امارات تحت‌الحمایه درخلیج فارس است پالایشگاه نفت بحرین ، پس از پالایشگاه آبادان ، درمنطقه خلیج فارس اهمیت خاصی دارد . بحرین هم اکنون دست درکار ایجاد صنایع آلومینیم است در حالی‌که درنظر دارد بازرگانی خودرا نیزگسترش دهد. بحرین، که دارای ذخائرآب شیرین قابل‌توجه است، درعین‌حال درنظر داردکه تولیدکشاورزی خودرا گسترش دهد .

درسال ۱۲۴۹ امیربحرین طی سخنرانی مهمی به مردم خود وعده داد که درسال ۱۲۵۰ قانون اساسی جدیدی را بوجود خواهد آورد . درآخرین ماه های سال ۴۹ بحرین می‌کوشید تا استقلال خودرا بطورجداگانه اعلام‌کند اما بریتانیا، کویت وعربستان‌سعودی با این امر مخالف بودند ومی‌کوشیدند تا امیربحرین به ایران‌سفرکرده ودوکشوربرسربستن‌یك قرارداد فلات قاره با یکدیگرموافقت کردند.

مساله بحرین به ابتکار ایران وبا دخالت سازمان ملل متحد حل شد. ویتوریودینسپیره گیچیاردی، نماینده ویژه دبیرکل سازمان ملل، به اتفاق چند کارشناس سازمان به بحرین سفر کرد تا ازخواست‌های واقعی مردم مجمع‌الجزایرآگاه شود.

گیچیاردی سه راه حل زیررا به مردم بحرین پیشنهادکرد :

۱ـ ادامه وضع موجود‌که درآن بحرین تحت‌الحمایه بریتانیا است .

۲ـ اتحاد با ایران

۳ـ استقلال کامل

گیچیاردی پس ازچند روزگفت‌وگو با نمایندگان طبقات‌گوناگون مردم بحرین به این نتیجه رسیدکه آن‌ها راه سوم را برگزیده‌اند. گزارش گیچیاردی براین‌اساس به دبیرکل‌سازمان ملل تقدیم شد واونیز مراتب را به شورای امنیت تقدیم‌کرد. شورای امنیت با تجلیل ازابتکار ایران حق بحرین را برای استقلال کامل برسمیت شناخت .

وزیر خارجه ایران، اردشیر زاهدی، سپس مراتب را طی دو سخنرانی‌به دومجلس ایران گزارش‌داد وهردومجلس حق بحرین را برای‌استقلال تصویب‌کردند. بدین‌ترتیب، مجمع‌الجزایر بحرین‌که نزدیك به ۱۵۰ سال پیش بوسیله بریتانیا ازایران جدا شده بود به عنوان یك تمامیت مستقل برسمیت شناخته شد .

قطر

مساحت : ۴۰۰۰ میل مربع
جمعیت : ۱۵۰ هزار تن
پسایتخت : دوحه (۶۵ هزار تن جمعیت)
حاکم : شیخ احمد بن علی آل ثانی
در آمد حکومت : در حدود ۸۰ میلیون لیره استرلینگ

قطردرسال ۱۳۴۹ به پیشرفت‌های چشم‌گیرخودادامه داد. صادرات نفت خام امارت به ۱۷ میلیون تن درسال رسید درحالیکه بازرگانی و کشاورزی نیزرونق یافت. قطریکی از نزدیکترین دوستان ایران درمنطقه خلیج‌فارس به شمار می‌رود وقرار داد فلات قاره با ایران دارد .

درسال ۴۹ قطربه فعالیت‌های خود برای ایجاد فدراسیون ادامه دارد اما درهمان حال قانون اساسی خود را به تصویب رساند ویك مجلس مشورتی و یك کابینه بوجود آورد. آشکار است که قطر نیز خود را برای استقلال آماده میکند ودرصورتی که طرح فدراسیون درسال ۱۳۵۰ به نتیجه نرسد قطر استقلال خود را بطور جداگانه اعلام خواهد کرد .

قطر، با ایجاد یك سیستم حکومتی منظم و قابل اعتماد، یکی از معدود امارات منطقه است که می‌تواند به پیشرفت‌های سریع آینده امیدوار باشد .

در سال ۴۹ امیرقطر چند بار به ایران سفرکرد وتماس‌های دوستانه دو کشور در سطوح گوناگون ادامه یافت .

ابوظبی

مساحت : ۲۶ هزار میل مربع (از جمله ۱۲۲ جزیره در خلیج فارس)
جمعیت : ۲۵ هزارتن
پایتخت : شهرابوظبی (۱۰ هزارتن جمعیت)
حاکم : شیخ زاهد بن سلطان آل نهیان
درآمد حکومت : درحدود ۲۰۰ میلیون لیره استرلینگ

ابوظبی ثروتمندترین، پهناورترین ودرهمان حال یکی ازکم جمعیت‌ترین امارات خلیج فارس است. درسال۴۹ شیخ زاهدبن‌سلطان آل نهیان کوشید تانقش‌رهبری را درفدراسیون امارات بدست آورد و توجه به درآمد سرشار نفت خویش موفق شدکه به صورت‌یك عامل مهم سیاسی درساحل متصالح در آید. با این‌حال، بدگمانی‌دیگرشیوخ نسبت به ابوظبی مانع ازآن شدکه‌شیخ زاهد بتواند طرحهای جاه طلبانه خود را بمرحله اجرا درآورد.

ابوظبی تنها امارت تحت الحمایه منطقه است‌که برای‌خود ارتشی‌بوجود آورده است . این ارتش از دو هنگ (مجموعاً ۴۵۰۰ سرباز) تشکیل‌میشود وغالب افراد آن ازقبایل گوناگون عمان برخاسته‌اند. ارتش‌ابوظبی، که همه افسرانش انگلیسی‌اند، دارای یك فرماسیون تانك نیز هست و قرار است در سال آینده به یك اسکادران از هواپیمای جنگنده ساخت بریتانیا نیز مجهزشود .

شیخ زاهد امیدوار است که با تکیه به ارتش و درآمد سرشار خود نقش اساسی را در فدراسیون امارات برعهده گیرد. درحالی‌که تقویت بنیه نظامی خود را بمنظور مقابله با تهدید احتمالی عربستان سعودی لازم میداند .

راس الخیمه

راس‌الخیمه ازسمت مغرب به‌خلیج فارس‌نگاه میکند ازمشرق تا نزدیکی‌های دریای‌عمان امتداد دارد که بعد از شیخ نشین فجیره آغازمیگردد وتمام خاکش درساحل عمان واقع است و همسایه دیگرآن ام‌القوین است که درشمال شرقی این شیخ نشین میباشد.

راس‌الخیمه دارای ده هزارکیلومتر مربع مساحت است آبهای شیرین زیرزمینی وهوای معتدل دارد وخاك مستعد هرگونه زراعت وکشت وکارمیباشد ناحیه کوستانی این سرزمین وضع خصوصی بآن داده و انواع مرکبات عمل میاید. جمعیت راس‌الخیمه را بیست هزار نفر تخمین زده‌اندکه درمقرحکومت وآبادی‌های اطراف پراکنده شده‌اند وازلحاظ عقب‌افتادگی نظیرعجمان ومردمش باهمان کیفیت زندگی میکنند با این تفاوت‌که آب فراوان وهوای معتدل دارد حاکم آن شیخ صقر وولیعهد آن شیخ خالد نام دارد که درانگلستان تحصیل کرده است .

ام‌القوین

ام‌القوین داخل درپیشرفتگی‌زمین در دریا واقع شده است وموقعیت جالب توجهی دارد خانه‌ها مشرف به‌خلیج ساخته شده وبرای دخول باین شهرازیك خیابان خاکی وسیمی که دوطرف آن دریااست بایدگذاشت قسمتی از این خیابان هنگام جزرومد دریا در آب فرو میرود زندگی آنها قبل‌ازاینکه چاه‌های نفت کشف شود بسیاربد بوده ولی امروز اموراقتصادی این شیخ‌نشین درحال پیشرفت است حاکم آن شیخ احمدبن راشدالمعلا ومردی مورد احترام شیوخ است که در حل‌وفصل کارها مشورت اورا می‌پذیرند .

دوبی

امارت نشین دوبی باچهارشیخ نشین دیگردرساحل پیشرفتگی‌درخلیج فارس قرارگرفته وفاصله هریك از این شیخ نشینها با یکدیگرزیاد نیست این پنج شیخ نشین که درساحل غربی منتهی‌الیه خلیج قرارگرفته‌اند سمت دیگرش درساحل شرقی‌خلیج شیخ نشین فجیره وجود دارد که بدریای عمان نگاه میکند وبعد از آن خاك مسقط وعمان وعدن وعربستان جنوبی ویمن پیش میاید دوبی ازسمت شمال به شیخ نشین شارجه وازجنوب به ابوظبی وازغرب به خلیج فارس و ازشرق به منطقه وسیمی که تا بریمی امتداد دارد محدود است جمعیت «دوبی» درحدود ۸۰هزار نفراست که علاوه براعراب اصلی ایرانیها وهندی‌ها وپاکستانیها زیادترازسایرملل درآن‌زندگی میکنند .

پایتخت «دوبی» شهرزیبای تازه‌ساز «دوبی» است که میتوان‌آنرا ونیزخلیج فارس‌نامید واین شهر دردهانه خلیجی قرار دارد که تا صحرا امتداد پیدا میکند دوبی دارای بندر دریائی ولنگرگاه میباشد وپیوسته صدهاکشتی موتوری وبادی وبا پرچم‌های مختلف درسواحل‌آن‌لنگر انداخته‌اند .

شیخ راشد بن سعید آل مکتوم حاکم عالیقدر دوبی بین شیخ نشین‌های همسایه‌اش دارای احترام مخصوصی است مساحت آن پنجهزار کیلومتر مربع وهر دریا نیز دارای جزایرکوچکی است و آینده درخشانی از اکتشاف نفت دارد و شیخ دوبی تصمیم دارد دوبی را از جنبه جهانگردی خاصه برای مردم‌کویت وساکنین دیگر خلیج بصورتی دنیا پسند درآورد .

شارجه

شارجه که درساحل خلیج فارس واقع شده با دوبی نیمساعت فاصله دارد وحاکم آن‌شیخ خالدبن محمد القاسمی است که بعداز شیخ صقر بحکومت آنجا رسید .

شارجه دارای بندرگاه مجهزی است که چهار فروند کشتی درآن واحد میتوانند دراسکله آن پهلو بگیرند وازوقتی‌که صاحب اکتشافات نفت شده‌اند زندگی آنان با سرعت تمام درحال پیشرفت است قبل ازاین باسالی یکصد هزار لیره ازدرآمد گمرکی استفاده میکردکه‌گفته میشد انگلیسها برای پایگاه نظامی خود میپرداختند ولی اکنون در آمد نفتی این شیخ نشین چندین برابر این مبلغ است .

شیخ راشد بن سعید آل مکتوم

شیخ عیسی بن سلمان آل خلیفه

شیخ خالد بن محمد القاسمی

شیخ راشد بن حمید النعیمی

عجمان

عجمان شیخ نشین کوچکی است در۲۲ کیلومتری دوبی که برای رفتن بآن باید ازشارجه گذشت ودر۵ کیلومتری شارجه کنار خلیج فارس باین منطقه رسید.

جمعیت عجمان را تا ده هزار نفرگفته‌اند که در مرکز شیخ نشین و واحدهای اطراف و کنار دریا پراکنده اند حاکم آن شیخ راشد بن حمید النعیمی و ولیعهد آن شیخ حمید بن راشد نام دارد .

کویت امروز

کویت کشوری است بدون مالیات بردرآمد با مکالمات تلفنی وبرنامه‌های تلویزیونی مجانی درآمد شخصی درکویت بیش ازنقاط دیگر جهان است وهر ۶ نفر صاحب یك اتومبیل میباشند. دارای سیستم تعلیماتی وخدمات بهداشتی بطور رایگان است .

دارای بزرگترین مخازن نفتی جهان است که درآمد آن ازهمین راه تامین میشود .

گرمترین‌پایتخت جهان را دارا است ولی‌ساختمانها، مجهربه‌بهترین وسیله تهویه خنك کردن هوا هستند .

برای مسافرین وجهانگردان سرزمینی فوق‌العاده تماشائی وديدنی است .

جمعیت‌آن درحدود ۴۰۰/۰۰۰ نفراست‌که همه‌آنها بخوبی‌تغذیه میشوند ودارای‌دستمزد کافی وخانه ومسکن ولباس خوب هستند .

• • •

امیرنشین‌کویت درکنار خلیج فارس بین ۲۸/۴۵ درجه و۳۰/۵ درجه عرض شمالی و طول جغرافیائی ۴۶/۳۰ و۴۸/۳۰ درجه قراردارد. دارای ۵۸۰۰ میل مربع وسعت وازطرف شمال ومغرب به عراق محدود است. ۱۲۰ میل ازآن درکنار دریا قراردارد وخلیج‌کویت یکی از زیباترین وطبیعی‌ترین بنادر است .

کویت‌بیابان‌مسطحی‌است خشك ولم‌یزرع‌وبدون رودخانه پایتخت‌آن شهرکویت است در زیراین‌شهر وتمام قسمت بیابان، نفت یعنی‌تنها منبع در آمد این مملکت‌که مسبب اینهمه ترقی وپیشرفت وثروت است قرار دارد .

بمناسبت وجود مخازن نفتی ودرآمد فوق‌العاده آن جمعیت آن نیز روبتزاید است. از این درآمد مقدار زیادی بصندوق کمك‌کشورهای عربی واریز میشود.

در ۱۹ ژوئن ۱۹۶۱ (روز استقلال) موافقت نامه‌ای بین‌کویت ودولت انگلیس امضاء شد وکویت دارای استقلال داخلی‌گردید ۸۶ ملت استقلال او را برسمیت شناختند ونکته مهم اینجاست‌که دولت اتحاد جماهیرشوروی نیز سفارتخانه‌ای درآنجا دایرکرده است .

درسال ۱۹۵۵ قانونی ازمجلس گذشت‌که مدافع حقوق کارگران دراین مملکت بیش از هرکشوردیگرجهان حمایت میکند، اگرکسی احتیاج بکمك مادی داشته باشد مددکاران اجتماع

بازدیدی ازاو درخانه بعمل میاورند تا معلوم شود که آیا اوباین کمك واقعا احتیاج دارد یا نه برای هرمرد ۱۱ ویك‌چهارم دینار درماه باضافه ۳وسه‌چهارم دیناربرای‌زن وهرفرزند وبااینکه فقط ۲۶ وسه چهارم دیناربدون هیچ کمك اضافی میپردازند درمدتیکه این مرد ازاین کمك‌مادی استفاده میکند، وزارت کار برای اوشغلی تهیه می‌بیند، اگر احتیاج بتعلیم داشته باشد، اورا تعلیم میدهند واگر نه سرمایه‌ای درحدود ۲۰۰ دینار یا بیشتر باو میدهند تا مغازه‌ای باز کند وبه‌کسب مشغول شود. وتا شش‌ماه کارهای اوتحت نظر وزارتخانه انجام میشود وپس‌ازآن‌خودش اداره کارها را بعهده میگیرد ووقتی‌کارش گرفت سرمایه‌ایرا که دراختیارش گذاشته شده بدولت پس میدهد .

● تحصیل برای بیسوادان

بزرگسالان نیز نه تنها خواندن ونوشتن را یاد میگیرند بلکه برای شغلهای مفیدآماده میشوند .

خانه، برای‌کسانیکه درآمد محدودی دارند. برنامه وسیعی برای ساختمان ده هزار خانه درهشت سال تهیه شده است یعنی‌کسانیکه ۱۵۰ دینار درماه (بیش از دو برابر مزد متوسط در انگلستان)یاکمترمیگیرند ازاین‌خانه‌هااستفاده میکنند. ازسال ۱۹۶۰ تابحال‌سه هزارخانه ساخته شده است .

راهنمائی بکسانیکه گرفتار مشکلات وناراحتی‌های خانوادگی هستند . اگر والدین از تحصیل دخترخود ممانعت‌کنند، مددکاران اجتماع‌آنها را مجبور خواهندکردکه ازاین مخالفت دست بردارند. اگر مردی درنظر داشته باشد که زنش را طلاق دهد سعی میشود تا هرچه زودتر اختلافات رفع شود .

اشخاص علیل وناقص. تحت مداوا ومعالجه قرار میگیرند واگر چنانچه بتوانندآماده کار میگردند . کودکان یتیم وکودکان نامشروع . در خانه‌های مخصوص نگهداری میشوند و همچنین کودکانی‌که مادرانشان تمام روز را کار میکنند در این مکانها نگاهداری میشوند . برای جوانان . وزارت امور اجتماعی وکار باشگاههای ورزشی ترتیب داده‌اندکه اوقات‌فراغت را درآنجا بسربرند .

فوتبال یکی ازورزشهای مورد علاقه جوانان بشمارمیرود، زنان باندازه مردان دستمزد میگیرند وهیچکس حق ندارد آنها را برای کار شبانه استخدام کند.

زنان حامله: با استفاده ازحقوق سی‌روز قبل از زایمان وچهل‌روز پس ازآن استراحت میکنند. قانون کار میگویدکه جوانان قبل از۱۲ سال نباید بکارگمارده شوند وجوانان ازکار شبانه معافند .

کویت سرزمینی است که برای روزنامه‌نگاران، نویسندگان وفیلمبرداران منبع سوژه های جالبی میباشد بهمین جهت همه ساله تعداد زیادی از جهانگردان وروزنامه نگاران از این کشور بازدید بعمل میآورند.

معمولا دو روز از سال را که یکی روز استقلال (۱ ژوئن) ودیگری روز جلوس امیر (۲۵ فوریه) است دولت وملت کویت ازمهمانان بیشمارخودکه‌مخصوصا دراین‌دوروز تعدادشان افزایش مییابد پذیرائی گرمی بعمل می‌آورند.

● **بهداشت**

امروزه سعی‌وکوشش فراوان‌میشودکه برنامه وسیعی برای حفظ‌بهداشت وسلامت ساکنین کویت انجام‌گیرد، آنچه جالب است اینستکه همه‌گونه مداوا دراین‌کشور مجانی است، نه‌اهالی کویت ونه خارجیان مقیم این‌کشور ونه سیاحان پولی برای بهترین وجدیدترین داروها و معالجات نمیپردازند. درسال ۱۹۴۹ برای هر ۲۵۰۰۰ نفریك دکتر وجود داشت ولی امروز درمقابل هر ۱۰۰۰ نفر یك پزشك واگرپزشکان غیردولتی را به حساب بیاوریم درمقابل ۷۰۰ نفریکنفرپزشك وجود دارد واین بنوبه خود حائز کمال اهمیت است کشور بیازده ناحیه تقسیم شده وحداقل درهرناحیه یك‌کلینیك وجود دارد. هربیمار دارای پرونده جداگانه است که در آن شرح‌بیماریها، مطالب‌مربوط بخانواده وواکسیناسیون وغیره درج شده‌وهمچنین بوسیله‌نشریات وروزنامه‌ها وازطریق رادیو وتلویزیون مطالب بهداشتی وطرق پیش‌گیری امراض را دردسترس دانش‌آموزان ودیگرمردم میگذراند ودر روزبهداشت جهانی‌وهفته بهداشت جهانی‌ضمن هربرنامه رادیوئی تذکرات لازم درباره بیماریهای مختلف بمردم داده میشود.

درباره مادران وکودکان نیز توجهات لازم بعمل آمده ازماه دوم بارداری مادر تحت مراقبت پزشك قرار میگیرد. غذای مناسب دردسترس اوقرارمیدهند ومطالب مهم وتذکرات‌لازم درپرورش کودك وواکسیناسیون دردسترس مادوگذاشته میشود.

سایر جزایر خلیج فارس

که بایران تعلق دارد عبارت است از جزیره تنب بزرك وتنب کوچك وجزیره ابوموسی که بین قشم وساحل مسکون ودارای آب شیرین ومسقط واقع شده وجزایر ابوموسی کشاورزی است. وجزیره سیری وفروربین‌که درباختر ابوموسی واقع‌است بعلاوه جزائرغیرمسکون دیگری هم درخلیج فارس وجود داردکه بایران تعلق دارد.

بنادر خلیج فارس ودریای عمان

از ساحل خاوری عمان‌گرفته تا آخرین نقطه شمال باختری خلیج فارس بترتیب عبارتند لزکلاك، گواترتیز، چاه‌بهار، وجاسك درسواحل عمان وبنادرخلیج فارس عبارتند ازبندرعباس کناگ‌لنگه، مغو، چارك، نخیلو، عسلو، طاهری، کنگان ودیر، بوشهر، ریگ، دیلم، معشور، شاهپور، خرمشهر، (محمره سابق) ازبنادر دریای عمان چاه بهار ازهمه مهمتراست ولی هیچیك از این بنادر مهیا نیست که کشتیها بتوانند بسهولت به آن نزدیك شده بارخودرا یا قایق به بندر برسانند لذا این بنادر درواقع هیچیك فعالیت شایسته زمان معاصررا نداشته ولی با تحمل هزینه لازم در بعضی از آنها اسکله تا مسافتی از دریا ساخته‌شده تا مستعد برای تخلیه بارهای کشتی شود ـ سواحل دریای عمان بسیارگرم وبد آب وهواست. وبهمین نحو است بندر خلیج

فارس باستثنای دوبندر شاهپور وخرمشهر که خط آهن سرتاسری ایران نیز ازاین دو نقطه آغاز میگردد واخیرا دربندر عباس نیز دولت وسازمان برنامه مشغول بنای موسسات وآبادکردن آن هستند. بندربوشهرتا پیش‌ازاحداث راه‌آهن سرتاسری وساختن بندر شاهپورمهمترین بندرجنوب وبندری‌آباد ومعبرورود وصدور اجناس بوسیله کشتی‌ها بود هرچند درآن بندرنیزاسکله برای کشتیهای بزرك وجود نداشت وکشتیهای در۶ کیلومتری‌آن لنگرانداختند. پس از احداث راه آهن‌اکثرسکنه‌آن مهاجرت‌کرده‌آن بندر روبویرانی‌نهاد ولی‌اخیرا دولت درصدد تجدیدآبادانی آن برآمده است. سواحل خلیج فارس عموما درتابستان گرم وبدآب وهواست.

دریای خزر یا دریای مازندران

دریای خزردرواقع بزرگترین دریاچه جهان است که سطح آن ۲۸ متر ازسطح اقیانوسها ۳۶ مترازدریای سیاه و۷۴ متر ازدریاچه اورال پائین‌تراست. آب آن شوروتلخ ومقدارتبخیر ورسوبات آن ازرودها زیاد ولذا آب آن روبه نقصان وسواحل آن درحال تغییر است.

قسمت بیشتر این دریاچه درخاك شوروی واقع شده و تنها سواحل جنوبی آن از دهانه رود اترك درخاور تا دهانه رود آستارا درباختر که طول سواحل‌آن ۹۹۲ کیلومتراست مجاور خاك ایران واقع شده وبایران تعلق دارد در حالیکه مجموع طول سواحل آن ۶۳۸۰ کیلومتر است یعنی تقریبا درحدود یك هفتم سواحل آن مجاور خاك ایران است. طول تمام دریاچه (از شمال بجنوب) ۱۲۶۰ کیلومتر وعریض‌ترین نقاط آن در شمال ۵۵۰ کیلومتر و باریکترین نقاط آن بین شبه جزیره آبشوران ودماغه تاو درحدود ۲۰۰ کیلومتر است. عمق آن ازشمال به جنوب تفاوت دارد درشمال از۱۵ مترشروع میشود ودرجنوب به هشتصد متر ودربعضی نقاط به ۱۰۰۰ متربالغ میشود. سواحل جنوبی‌آن شن‌زار ودارای برکه‌ها وخلیجهای ساحلی‌کوچك است ودومرداب خلیج گرگان درجنوب خاوری ومرداب بندرپهلوی درجنوب باختری‌آن واقع است.

این دریاچه بزرك نیز بمناسبت موقعیت های جغرافیائی آن که بین آسیا و اروپا قرار گرفته وهم بسبب صید ماهی وهم کشتیرانی وبازرگانی واقتصادی وسیاسی اهمیت بسیار دارد ومساحت آن ۴۴۰/۰۰۰ کیلومترمربع طول مرداب بندرپهلوی ۵۰ وعرض آن ۱۰ کیلومتر است وعمق‌آن بیش‌از۱۵ مترنیست - درخلیج گرگان لنگرگاهی شایسته برای توقف کشتیهاست وجزایر اشوراده درنزدیکی آن واقع است.

بنادرجنوبی دریای خزر که درخاك ایران واقع شده ازخاوربباختربترتیب عبارتند از: بندرشاه (که راه آهن سرتاسری از خرمشهر بدانجا منتهی میشود) ، بندرگز، نوشهر، غازیان وبندر پهلوی که دردوسمت مرداب پهلوی واقع شده و آستارا در سرحد بین ایران و روسیه شوروی.

(ح) اراضی - کویرها - کناورزی - مناطق گیاهی وپرورش نباتاب - مناطق حیوانی‌و دامپروری.

خاك و اراضی

دشتهای وسیع وبیابانهای عریان، از مشخصات وضع طبیعی ایران است چه در بسیاری

نقاط حتی‌علفی هم بچشم نمیخورد زمین‌هائیکه بواسطه خشگی زیاد شکاف خورده وترکیده‌است ونمکزارهائی‌که زمین آنها مانند برف سفید است دهها وصدها کیلومتر ادامه دارد .

این سرزمین‌ها دنباله دامنه‌های سنگی وقلوه‌سنگی کوههاست وشرایط اقلیمی‌ایران‌اثرات خودرا برروی‌آنها نهاده وپوشش خاکی ایران را بوجود آورده است. دربسیاری ازنقاط ایران خاك نرم فراوانی مشاهده میشود حال‌آن‌که دربسیاری ازنقاط دیگرپوشش خاکها بصورت قلوه سنك ویا نمك باقیمانده است.

درواحه‌ها درنتیجه اقدامات انسانی ودست‌کاری وبرگرداندن مرتب قسمت‌های روی‌سطح خاك وریختن کودهای حیوانی وآبیاری مصنوعی، قشرفوقانی خاك تغییرکرده وزمین‌های بایر به زمینهای زراعی‌مبدل شده است. مقدار زیاد نمك بعضی ازطبقات، براثرحرارت وتبخیرسریع آبهای سطحی، پیدایش نمکزارهای وسیع خاکهای شوررا موجب گردیده است .

نمکزار بودن وشوری خاکها یکی ازمشخصات خاك‌های ایران است .

در دشت‌های ایران فرورفتگی عمیق است وگودال‌ها ودریاچه‌ها را شوره یالجن‌یالایه‌های شورفراگرفته است ولی‌درجلگه‌ها ترکیب ساختمان خاك به‌گلهای رس وشن‌وریك مبدل‌شده‌است.

کویرهای مهم ایران

۱- کویر بافق   درمشرق شهرستان یزد

۲- کویرسیستان   درجلگه سیستان

۳- « نمك   یا کویر مرکزی ایران (ازمغرب خراسان وسیستان تا قم و کاشان) که وسیعترین کویرهای ایرانست .

۴- کویر رفسنجان   درشمال غربی کرمان

بنادر وشهرهای ساحلی ایران

گواتر	در جنوب شرقی	در ساحل دریای عمان
چاه بهار	«	« «
جاسك	درجنوب	« «
عباس	«	« خلیج فارس
لنگه	«	« «
چارك	«	« «
عسلویه	«	« «
بوشهر	«	« «
سیرك	«	« دریای عمان
خمیر	«	« خلیج فارس
لنگه	«	« «
چیرو	«	« «
جازه	«	« «
نایبند	«	« «

ربگ	درجنوب غربی	»	»
دیلم	»	»	»
معشور	»	»	»
شاهپور	»	»	»
خرمشهر	»	»	»
آبادان	»	»	رودکارون
طاهری	در جنوب	»	خلیج فارس
کنگان	»	»	»
دیر	»	»	»
خارك	»	»	جزیره خارك
باسعیدو	»	»	جزیره قشم
قشم	»	»	»
هرمز	»	»	هرمز
تنگه	درجنوب شرقی	درساحل	دریای عمان
مغو	درجنوب غربی	»	خلیج‌فارس
نخیلو	»	»	»
کلاك	درجنوب شرقی	»	دریای عمان
گومیشنان	درشمال	درساحل شرقی	دریای خزر
شاه	»	»	»
بهشهر	»	»	»
بابلسر	»	درساحل جنوبی	»
محمودآباد	»	»	»
فریدونکنار	»	»	»
سولده	»	»	»
نوشهر	»	»	»
چالوس	»	»	»
شهسوار	»	»	»
رامسر	»	»	»
رودسر	»	»	»
آستانه	»	درساحل غربی	»
پهلوی	»	»	»
رضوانده	»	»	»
خواجه نفس	»	درساحل شرقی	»
فرح‌آباد	»	»	»
المده	»	درساحل جنوبی	»
غازیان	»	درساحل غربی	»
لیسار	»	»	»
قصبه	درجنوب غربی	درساحل	خلیج فارس
بوالخیر	»	»	»

مردابها و دریاچه‌های ایران

دریاچه رضائیه	با ۳۵ هزار کیلومتر مربع وسعت	حداکثر عمق ۶ متر	در رضائیه (آذربایجان شرقی)
دریاچه نیریز (یا بختگان)	با ۳ هزار کیلومتر مربع وسعت	کم عمق	درشیراز (فارس)
« قم (حوض سلطان)	با ۲۴۰۰ کیلومتر مربع وسعت	کم عمق	درقم (مرکز)
« مهارلو	با ۶۰۰ کیلومترمربع وسعت	کم عمق	درشیراز (فارس)
« پریشان (نامور)	با ۲۴۰ کیلومتر مربع وسعت	کم عمق	درکازرون (فارس)
« هامون		کم عمق	درسیستان
مرداب گاوخونی		«	دراصفهان
« جزموریان		«	در کرمان

جزایر شمالی و جنوبی ایران

جزیره لارك	درسطح خلیج فارس	جزیره تنب بزرك	درخلیج‌فارس
« هرز	«	« تنب کوچك	«
« قشم	«	« ابوموسی	«
« هنگام	«	« سیری	«
« فرور	«	« محرق	«
« کیش	«	« بحرین	«
« هندرابی	«	آشوراده	در دریای خزر
« شیخ شعیب	«	« شاهی	ر دریاچه رضائیه
« خارك	«	« فارور	در خلیج فارس
« خارکور	«	« چیرو	«

فصل دوم

جغرافیای سیاسی ایران

بطوریکه اشاره شد اصل نژاد ایرانی ازآریانهائی است که باحتمال قوی درهزاره‌دوم یا اول پیش از میلاد از شمال خاوری بایران‌آمده بومیهای پیش را عقب‌رانده ودر فلات ایران سکونت‌گزیده ، وشاخه‌های آنهاکه در نقاط مختلف فلات ایران ساکن شده‌اند باسامی‌پارسها (مقیم فارس)، پارتها (مقیم خراسان) ، باکتریها (مقیم بلخ یاباکتریا) وسغدیها (مقیم‌سغدیاناا در شمال خراسان) ، و ارمنی‌ها (مقیم ارمنستان) خوانده شده‌اند.

سپس شاخه‌ای ازآنها به‌هند رفته بنام هندوایران خوانده شده وبعد ازآن شاخه‌هائی از نژادآرین به اروپا رفته‌ملل اروپائی مانند یونانی‌وژرمنی‌و،سلاوی ولیتوانی وسلتی‌وایتالیائی وآلبانی‌را تشکیل داده‌اند.

قسمت اخیر فرضیه نژادآرین یعنی مهاجرت اروپائی ایشان هنوز به اثبات نرسیده ولی غالب نژاد شناسان و مورخین صحت این فرضیه را احتمال میدهند .

کیش ایرانیان باستان زرتشتی بوده ، بطوری‌که از کتیبه‌هابرمی‌آید در دوره‌هخامنشی سه‌نوع کیش زرتشتی وجودداشته یکی‌مذهب پادشاه، دیگر مذهب مغان یاپیشوایان مذهبی وسوم مذهب، مردم. اما بطورکلی کیش‌زرتشتی معتقد بوجودآهورامزدا یامظهر نور ونیکی درجهان و دربرابراو اهریمن یاشیطان‌مظهر تاریکی وبدی،وبرسه‌اصل پندارنیک ، گفتار نیک،و،کردارنیک استوار بوده وآتش‌وآفتاب‌راکه منبع‌نور بوده‌وازمظاهر تجلی اهورمزدا دانسته‌واحترام‌میکرده وآتش معابد زرتشتی‌یاآتشگاههارا همیشه روشن نگاه میداشتند. درزمان ساسانیان دو مذهب پرولتاریائي مانی‌ومزدك ظهور کردکه‌چندی نیزرواج یافت‌ولی بواسطه مخالفت مغان برانداخته شد. وبخارج ایران رفته بخصوص مانیکیانیسم تاقرن‌ها بعد دراروپا رواج یافت .

پس از ظهور اسلام و افتادن ایران بدست اعراب ، عده‌ای ازایرانیان که حاضر بقبول مذهب اسلام نگردیدند ایران‌را ترك گفته به‌هند رفتند که هنوزهم درهند بصورت یك اقلیت بنام پارسیان زیست میکنند ومابقی ایرانیان بمذهب اسلام درآمدند اما آن مذهب‌را بارسوم‌وعقاید باستانی‌وملی خودآمیخته مذهب فرقه شیعه‌را برای خویش گزیدند. این‌مذهب درزمان‌آل‌بویه‌قوت گرفت ودرزمان صفوی کاملا درایران رواج یافت‌ودرقانون‌اساسی ایران مذهب رسمی کشورایران اعلام شد .

خط و زبان

ریشه زبان فارسی از زبان هندواروپائی‌یاهندوآرین است ودرعهد باستانی دارای سه شاخه بوده.

۱ ـ زبان زند ـ که کتاب اوستا یعنی کتاب مقدس زرتشتیان قدیم به آن نوشته شده که نه‌تنهادر میان زبان‌های‌ایرانی بلکه‌درمیان‌تمام السنه زبانی ازحیث لغات وفصاحت‌حائزاهمیت ودرجه اول است وازلحاظ قدمت همزمان سانسکریت و یاقدری قبل ازآن است . واهمیت‌آن‌از سانسکریت کمتر نبوده،بدانهم بی‌شباهت نیست ولی معلوم نیست درچه زمان این زبان منسوخ شده است.

آنچه معلوم‌است کتاب اوستا پیش ازقرن پنجم پیش ازمیلاد نوشته شده ونسخه‌اصلی‌آن درکتابخانه تخت جمشید نگاهداری میشده .

چون ایرانیان پس‌ازدوران‌اسکندر زبان‌کتاب اوستارادرك نمیکرده‌اند درزمان‌ساسانیان این‌کتاب به‌زبان پهلوی‌که درزمان ایشان معمول بوده ترجمه شده. گاتها نیز بزبان زنده نوشته شده‌است .

۲-زبان پارسی قدیم ـ که‌باحتمال قوی زبان پهلوی دوره ساسانی ازآن‌گرفته شده نمونه این زبان در سنك نبشته‌های دوره هخامنشی درکوه بیستون وتخت جمشید دیده میشود که طرز خواندن‌آن درنیم‌قرن‌اخیربوسیله مستشرقین‌باختری کشف شده وپایه‌قسمت زیادی‌ازتاریخ‌مجهول ایران در عهد هخامنشی گردید. بیشتر ابن نوشته‌ها مربوط بزمان داریوش است ولی‌نبشته‌هائی نیز از اوددیر (اخوس) نیز دیده شده است. بسیاری از خصائص مشترك دراین‌زبان وزبان‌زنده دیده میشود و باحتمال قوی قدمت‌آن شاید‌کمتر اززبان زند نباشد .

۳-زبان پهلوی : درمدت‌پنج قرن یعنی‌اززمان انقراض سلسله هخامنشی تا اواخردوره اشکانی وساسانی دردست‌نیست که معلوم شود خط وزبان ایرانی چگونه بوده. تنهاسکه‌هائی از دوره اشکانی در دست است که نوشته‌های‌آن بزبان یونانی است همانطور که سکه‌های سلسله‌های ایرانی بعداز اسلام بزبان وخط عربی است. امادر اواخر دوره اشکانی که احساسات ملیت بیدار شده ر درفکر احیای زبان برآمده‌اند خطوبان پهلوی‌که ریشه آن همان پارسی قدیم است بطهور رسیده در اوایل دوره ساسانی پرورده شده و تکامل یاتته است ولی از حیث صرف و نحو یا دستور زبان بازبان پارسی قدیم فرق داشته وبیشتر بزبان فارسی امروز نزدیك است.

زبان فارسی امروز

پس از تسلط اعراب تا دوسه قرن اکثرا زبان عربی رواج داشته ولی با این که زبان عربی تقریبا درتمام مناطق فتوحات اسلامی زبان‌های ملی ومحلی را ازمیان برده وجانشین آن شده است درایران نتوانست چنین موفقیتی‌حاصل‌کند وازقرن‌دوم هجری ببعد زبان دوره‌ساسانی یعنی زبان پهلوی احیاء شد.

البته بسبب مرورزمان واقتضای عصرتغییراتی‌درآن‌داده شده بصورت‌زبان فارسی‌امروز درآمد .

۱- زبان فارسی اصلی که زبان معمولی‌ماست ودرایران وافغانستان وبخشی ازپاکستان بآن تکلم میشود درهندوستان وعراق نیزعده‌ای بآن تکلم میکنند وضمنا باید توضیح بدهیم که زبان فارسی امروزعلاوه برآنکه درهریك ازنقاط مختلف ایران با لهجه‌های محلی‌مختلف تکلم میشود بچند شاخه دیگرهم تقسیم میگرددکه عموما ازیك ریشه ویك منشاء هستند .

۲- زبان کردی که شباهت با زبان فارسی دارد ولهجه‌های بختیاری ولری نیز شاخه‌ای ازآن است .

۳- زبان پشتو یا افغانی که زبان بدویان افغانستان است وبسبب همسایگی باهند قدری تحت تاثیر زبانهای هند قرارگرفته است ولی ریشهٔ آن همان زبان فارسی است .

۴- زبان بلوچ که زبان تکلم مردم بلوچستان است وبا فارسی زیاد قرابت دارد .

۵- زبان‌اوست Ossete زبان‌گروهی ازایرانیان مقیم قفقاز است وبا وجودمشابهت و ...‌آن با زبان گرجی کاملا اصالت زبان فارسی را دارا است .

ایران اقلیت‌ها و همچنین غالب ایلات علاوه برزبان فارسی زبانهای محلی یا ایلی مخصوص بخود دارندکه بعضی ازآنها با زبان فارسی ارتباطی ندارد مانند زبان ارمنی وعبری که یهودیان با آن سخن میگویند وکلدانی ویا زبان طوایف عرب خوزستان که عربی است و بعضی ازآنها ترکیبی است ازعربی وفارسی وترکی وهندی وغیره مانند زبان ایل قشقائی که بیشترجنبهٔ ترکی دارد وزبان ایل خمسه که بیشترجنبه عربی دارد .

خط

درایران قدیم پیش‌از اسلام سه شکل خط بکار رفته

۱- خط منحنی که درسنك نوشته‌های دورهٔ هخامنشی دیده میشود واصل‌آن ازسومریها وآکادیها گرفته شده

۲- خط پهلوی که به هزوارش معروف‌است ودردورهٔ اشکانیان وساسانیان رواج داشت

۳- خط اوستائی که شاخه‌ای از خط پهلوی بوده وکتاب اوستا بآن نوشته شده است سنك نوشته‌های دوره هخامنشی غالبا بسه خط نوشته شده یکی خط میخی ودیگری خط عاشوری وخط سوم باحتمال قوی یکی‌از خطوط دولتهای قدیم بین‌النهرین بوده است .

پس ازحمله عرب خط پهلوی ازبین رفته وخط عربی که درآنزمان شامل دو نوع کوفی ونسخ جای آنرا گرفته ولی‌ایرانیان درآن خط تغییراتی داده وخط زیبای نستعلیق راکه مشابه نوعی نقاشی است وهم خط شکسته را بوجودآوردند خط شکسته تا اواخر دوره قاجاریه مرسوم بود ولی اکنون منسوخ گشته وامروز دونوع خط مرسوم است .

یکی همان نسخ عربی‌که روزنامه‌ها ومجلات و غالب کتب فارسی با آن چاپ میشود و دیگر خط نستعلیق که خط معمولی در مکاتبه و تحریرات رسمی بین مردم ایران معمول است و احیانا بعضی ازکتب مانندکتابهای دبستانی نیز با آن گراور شده وبه چاپ رسیده است .

حکومت ایران

حکومت ایران طبق قانون اساسی مصوب ۱۱ دیماه ۱۲۸۵ (اول ژانویه ۱۹۰۷) که بامضای مظفرالدین شاه رسید مشروطه سلطنتی است. این قانون شامل ۵۱ اصل و۵ فصل است. فصل اول (اصل ۱تا۱۴) مربوط به تشکیل مجلس شورای ملی وسازمان آن است .

فصل دوم (اصل ۱۵ - ۳۱) در وظائف مجلس وحدود وحقوق آن . فصل سوم (اصل ۳۲ - ۳۷) دراظهار، مطالب، بمجلس شورایملی فصل‌چهارم (اصل ۳۸ - ۴۲) درعنوان‌مطالب ازطرف مجلس، وفصل پنجم (اصل ۴۳ - ۵۱) درشرایط تشکیل مجلس‌سنا است.

طبق این قانون قوای کشور به سه شعبه تقسیم میشود :

۱) قوه مقننه .

۲) قوه قضائیه .

۳) قوه مجریه .

۱) قوه مقننه ـ شامل دومجلس شورا وسناست. تعداد نمایندگان مجلس‌شورای ملی که بآراء مخفی مستقیم ازطرف مردم انتخاب میشوند طبق تجدیدنظر اردی‌بهشت ماه۱۳۳۶کنگره مجلسین دارای ۲۰۰ نماینده است که تعداد آنها به نسبت جمعیت به استانها و شهرستانها و بخشها تقسیم شده است ومدت دوره نمایندگی که سابقا دو سال بود به چهارسال افزایش یافته است .

عده نمایندگان مجلس سنا ۶۰ نفراست که ۳۰ نفر از ایشان از تهران و۳۰ نفر از شهرستانها، ونصف ازعده‌کل آنها ازطرف اعلیحضرت پادشاه منصوب میشوند بنام سناتورهای انتصابی ونیم دیگر از طرف مردم بآراء مخفی و بطریق دو درجه‌ای بنام سناتورهای انتخابی برگزیده میشوند .

طرزاین انتخاب دو درجه‌ای آن است که هرمنطقه تعدادی معادل پنج برابرعده لازم را برگزیده وسپس انتخاب شدگان ازمیان خود عده لازم را انتخاب میکنند .

وظیفه مجلسین طبق قانون اساسی‌شوروتصویب قوانینی است‌که بابتکارخود وضع‌نمایند ویا آنکه از طرف دولت پیشنهاد شود وقوانینی‌که از تصویب مجلسین میگذرد پس از توشیح اعلیحضرت پادشاه برئیس دولت (نخست‌وزیر) برای اجراء ابلاغ میگردد .

کلیه قوانین باید بتصویب مجلسین برسد باستثنای لوایح و قوانین مالی که تنها بتصویب مجلس شورای ملی وسپس به توشیح مقام سلطنت میرسد .

دیگر ازوظایف قوه مقننه تصویب سمت نخست‌وزیراست که از طرف اعلیحضرت پادشاه منصوب شده ووزرای خود را تعیین کرده باتفاق برای معرفی و اخذ رای اعتماد بمجلسین میآیند .

۲) قوه قضائیه - که بنام دادگستری نامیده میشود دارای دوشعبه اداری وزارتخانه و دادگاهاست (اول) دادگاه‌ها شامل درجات زیراست :

دیوانعالی کشور که در پایتخت دائر است ودارای شعب مختلف برای رسیدگی به مسائل مختلف است .

دوم - دادگاههای استان (محاکم استیناف) که در تمام حوزه‌های استینافی کشور یعنی درشهرهای مهم درجه اول (مرکزاستانها) وجود دارد .

سوم - دادگاههای بخش (محاکم بدایت سابق) که درتمام شهرهای ایران وجود دارد .

چهارم . دادگاههای بخش (محاکم صلح یا صلحیه‌های سابق) که در تمام بخشها وجود دارد .

حدود رسیدگی هریك ازدادگاههای ۲و۳و۴ بالا درمسائل حقوقی از لحاظ مبلغی که تا آن حدود میتوانند رسیدگی کنند مشخص وبا بالا رفتن هزینه زندگی وقیمتها متغیر است .

بعلاوه چنانچه محکوم‌له یا محکوم علیه تقاضای استیناف ازحکم صادره ازمحاکم بدوی نمایند درمحاکم بالاترمورد رسیدگی قرارگرفته تائید یا نقض میشود. محکوم‌له یا محکوم علیه ازحکم صادره ازمحکمه استینافی نیزمیتوانند مرتبه دوم تمیزبدهند که به شعبه مربوط ازدیوان عالی کشورارجاع میشود.

اما دیوان عالی کشور وارد ماهیت دعوی نمیشود وتنها حکم صادره را اگرتائید نکرد تجدید رسیدگی آنرا بدادگاه دیگری ازدادگاههای بدوی (غیرازدادگاهی که رای دوم را صادر نموده) ارجاع میکند .

علاوه بردادگاههای بالا دادگاههای دیگری هم برای مسائل اختصاصی وجود دارد که بعضی ازآنها بشرح زیراست :

۱ - اداره بازرسی انتظامی برای رسیدگی به تخلفات وکلاء دادگستری .

۲ - اداره بازرسی قضائی برای رسیدگی به تخلفات قضات .

۳ - دادگاههای بازرگانی .

۴ - دیوان کیفربرای رسیدگی به تخلفات واختلاس واخذ رشوه ازطرف مامورین دولت درهروزارتخانه .

۵ - دادگاههای رسیدگی به گرانفروشی .

۶ -دادگاههای رسیدگی به تخلفات مربوط برانندگی .

علاوه برموسسات بالا دو نوع دستگاه دادستانی (مدعی العموم سابق) وجود دارد اداره

دادستان شهرستان ودیگر اداره دادستانی استان که مافوق آن است.

در هرشهر در زیر نظر دادستان برحسب تعداد جمعیت چند شعبه بازرسی (استنطاق - و مستنطق سابق) وجود داردکه درموردجرائم، تحقیقات اولیه‌را نموده قرارلازم را صادرمیکند وپرونده متهم را بدادگاه مربوطه برای رسیدگی وصدورحکم میفرستد.

۴- قوه مجزیه

قوه مجریه تشکیل‌میشود ازیك نخست‌وزیر وعده‌ای وزراء بتعداد وزارتخانه‌های مسئول که مجموع‌آنرا هیئت دولت اصطلاح میکنندجمعا دربرابرمجلس‌فرداً ومشترکا مسئولیت‌اجرای درست قوانین را دارند وقوانین را بنام شخص پادشاه (یعنی بعنوان نمایندگی پادشاه) بموقع اجراء میگذارد. نخست‌وزیر پس ازصدورفرمان انتصاب ازشاه سایروزیران را به مجلس معرفی می‌نماید.

حدود ومرزها

کشور ایران امروز محدود است:

ازشمال بدریای خزر یا دریای مازندران وترکمنستان شوروی،درخاور دریای مازندران وآذربایجان شوروی وقفقاز درباختردریای مازندران.

ازخاور در بخش بالا به‌کشور پادشاهی افغانستان ودر بخش پائین به‌کشور جمهوری پاکستان.

ازجنوب بدریای عمان وخلیج فارس.

ازباختر دربخش بالا به‌کشورجمهوری ترکیه ودربخش پائین به‌کشور جمهوری عراق.

مرزشمالی - مرز شمالی با روسیه شوروی ازدامنه آرارات تا سرخس بخط مستقیم در حدود ۱۱۴۸ کیلومتر است. این مرزطبق پیمان ترکمن‌چای بتاریخ دهم فوریه ۱۸۲۸ میلادی (پس ازجنك دوم بین‌ایران وروس) ونظرکمیسیون حل اختلاف مرزی سال ۱۳۳۶ شمسی‌هجری از باخترگرفته بطرف خاوریعنی بسمت دریای خزر درقسمت شمال باختری (آذربایجان‌شوروی قفقار) بشرح زیر است.

مرزشمال باختری ازنقطه‌ای از رود ارس که در ۳۰ کیلومتری شمال خاوری کوه‌آرارات واقع شده آغازشده رود ارس تانقطه ۴۸ درجه طول جغرافیائی شرقی (گرینویچ) بشکل قوسی که تحدب آن بطرف ایران است و از جلفا وپل خدا آفرین ویدی بلوك میگذرد مرز سیاسی را تشکیل میدهد.

سپس خط مرزی قراردادی ازآن نقطه تا ۵۶ کیلومتر بطرف جنوب شرقی ممتد شده از وسط دشت مغان میگذرد وبه پیله‌سوار یا بالارود (رود بلغارو) میرسد وازآنجا با چند پیچ و خم بطرف جنوب غربی وجنوب شرقی سیرکرده به بندر آستارا منتهی میشودکه درنقطه عرض جغرافیائی‌شمالی ۳۸ درجه و۲۷ دقیقه وطول شرقی ۴۸ درجه و۵۳ دقیقه واقع است.

ازآستارا بطرف باختر تا خلیج حسینقلی درجنوب خاوری دریای خزروشمال گرگان همان ساحل جنوبی دریای خزر مرزایران وشوروی را تشکیل میدهد.

مرزشمال‌خاوری ـ این مرز که مجاور باترکمنستان شوروی‌است. طبق پیمان بین‌روسیه تزاری و ایران بتاریخ ۹ دسامبر (۱۸۷۱ - ۱۲۹۹ هجری - قمری) و عهدنامه و پیمان ۲۷ مه ۱۸۹۳ (۱۲۱۰ هجری - قمری) ونظر کمیسیونهای مشترك رفع‌اختلاف پس‌ازآن تاریخ ازباختر بسمت خاور بشرح زیراست .

ازخلیج حسینقلی درشمال گرگان تاقلعه چات، روداترك مرزدو کشور را تشکیل میدهد وپس ازآن خط مرزی قراردادی ازقلل کوههای شمال خراسان (سنگوداغ وسیگره داغ) و چغان قلعه وداریانه ونزدیکی رباط گذشته بده فیروزه میرسد وبار دیگر از قله‌کوه زیرکوه وشمال لطف‌آباد بسمت جنوب‌خاوری سیر کرده به سرخس درکنار رودتجن میرسد که درنقطه ۳۶ درجه و۴۰ دقیقه عرض شمالی و۶۱ درجه و۲۰ دقیقه طول شرقی واقع است: از آنجا رود تجن مرز دو کشور میباشد وبه ده ذوالفقار منتهی میگردد که مرز بین ایران وشوروی و افغانستان است.

مرز خاوری ـ طول این مرزقراردادی (مصنوعی) که بیشتر ازطریق حکمیت مامورین انگلیسی حکومت سابق هند یایران تحمیل شده از ذوالفقار (که درنقطه ۳۵ درجه و۳۷ دقیقه عرض شمالی واقع است) تا بندرگواتر درساحل دریای شمالی و۶۱درجه و۳۰ دقیقه عمان (که درنقطه ۲۵ درجه عرض طول شرقی واقع است) امتداد میبابد. فاصله بین سرخس تا گواتر در حدود ۱۲۸۷ کیلومتر است که از سرخس تا ذوالفقار دنباله مرز ایران و روسیه شوروی است ومابقی قسمت شمالی آن مرزایران وافغانستان وقسمت جنوبی آن مرز ایران وپاکستان امروز است .

مرز بین ایران وافغانستان

طول این مرزدرحدود ۸۵۵ کیلومتراست. قسمت شمالی آنرا (درحدود ۱۷۵ کیلومتر ژنرال ماکلین انگلیسی درژوئیه ۱۸۹۱ تعیین کرده وقسمت مرکزی آن یعنی مرز سیستان را (درحدود ۲۹ کیلومتر) کلنل ماکماهون انگلیسی‌درفوریه ۱۹۰۵ معین کرده ومابقی (درحدود ۲۹۰ کیلومتر) ازطرف دولتین ایران وافغان دراسفند۱۳۱۲ به حکمیت دولت ترکیه واگذار شده وژنرال فخرالدین‌آلتای نماینده ترکیه وحکم مشترك ایران وافغان این مرز را در۲۸دیماه ۱۳۱۳ مشخص کرده است .

مرز ایران وافغان ازذوالفقار شروع شده وورود تجن یا رود هرات یا هریرود تا تومان آقا مرز دوکشور است. وپس ازآن ازاسلام قلعه وقلات هشتادان میگذرد وسپس ازوسط قسمت شمالی دریاچه هامون بخط مفروض گذشته سپس قدری بطرف جنوب و بعد بطرف جنوب غربی بخط مستقیم مفروض که بعد اعلامات مرزی‌گذاشته شده به کوه ملك سیاه منتهی میشودکه مرز بین سه‌کشور ایران وافغانستان وبلوچستان سابق انگلیس وامروز مرزایران وافغان وپاکستان است .

مرزایران وپاکستان همان‌خط‌مرزی‌بین ایران‌وبلوچستان‌انگلیس‌است که‌ازطرف انگلیسها بطوریکطرفی درزمان‌تسلط انگلیس برهندوستان تعیین شده‌وازغیبت‌مامورین‌دولت‌دربلوچستان استفاده‌کرده باسازش باخوانین محلی مرتبا پیشروی کرده‌اند. وپس ازاستقلال‌هند، بلوچستان

قسمتی از پاکستان باختری را تشکیل داد. این خط مرزی از کوه ملک سیاه شروع شده و در مسیر جاده راه آهن پاکستان بزاهدان را قطع کرده از میانه کوه و باختر کوهك گذشته از باختر رود نهنگ عبور میکند و بعد کمی بطرف جنوب باختری پیش رفته در باختر رود دشت و در خاور بندر گواتر بدریای عمان منتهی میگردد .

مرز جنوبی - مرز جنوبی ایران دریای عمان و خلیج فارس است و از بندر گواتر (۶۱ درجه و ۲۰ دقیقه طول شرقی) جنوب خاوری شروع میشود تا تنگه هرمز و سواحل شمالی خلیج امتداد یافته بشط العرب (۴۸ درجه و ۴۰ دقیقه طول شرقی و ۳۰ درجه عرض شمالی) و خرمشهر درزاویه شمال باختری خلیج ختم میگردد. وطول این خط درحدود ۱۲۹۹ کیلو متر است .

مرز باختری - طول تمام مرز باختری از کوه آرارات تا دهانه شط العرب در خلیج فارس که درنقطه ۳۰ درجه عرض شمالی و ۴۸ درجه و ۴۰ دقیقه طول شرقی واقع شده است ۱۱۲۶ کیلومتر است - قسمت شمالی آن مرز ایران و ترکیه است که طبق پیمان رفع اختلافات مرزی با ترکیه درسال ۱۹۳۲ میلادی (۱۳۱۲ شمسی - هجری) مقرر گردیده وقسمت جنوبی آن همان مرز سابق ایران ودولت عثمانی قدیم است که پس از جنك اول جهانی ازعثمانی جدا شده وبنام عراق تحت الحمایه انگلیس بوده و پس از جنك دوم جهانی بدولت مستقل عراق تبدیل یافته است .

البته در تاریخ ۱۲ تیرماه ۱۳۱۶ پیمان وهم پروتکلی منضم بدان بین دولتین ایران و عراق برای تجدید حدود دو کشور منعقد گشت . و کمیسیونهای مشترکی در سالهای ۱۳۱۷ و ۱۳۱۸ و ۱۳۱۹ برای نشانه گذاری مرزی انتخاب شد ودرقسمتهائی محل نشانه‌های مرزی را تعیین کردند ولی کار کمیسیون بپایان نرسید.

مرز ایران و ترکیه - از شمال بجنوب بشرح زیر است .

این مرز ازمحل تلاقی رود قره سو با ارس آغاز گشته به پاسگاه مرزی بازرگانان در باختر کوه ماکو ودر شمال خوی میرسد و از این پس خط مرزی قراردادی ازقلل کوهها گذشته به کوه ملا محمد داغ رسیده و به کوه دالامیر میرسد که در باختر ده ایلکان وشمال باختری اشنویه واقع شده واین نقطه که باستون نشانی مرزی ۹۹ مشخص شده مرز سه کشور ایران و ترکیه و عراق است .

مرز ایران وعراق - از نقطه بالا روبگردنه کلشین پائین آمده از کوههای قندیل و ابوالفتح در باختر مهاباد وسردشت وبانه وهم در کنار رودبانه گذشته ازکوه چهل چشمه و کوه بمو میگذرد و بباختر قصر شیرین میرسد و از پاسگاه مرزی خسروی در خاور خانقین گذشته از باختر نفت شاه و ایلام ومهران عبور میکند ، و سپس کمی رو بطرف جنوب خاوری پائین آمده از باختر کوههای حمرین در باختر رود کرخه میگذرد و از باطلاق **هورالعظیم** گذشته با سه خط مستقیم مفروض بەزوایای قائمه خرابه کوشك بصری را دورزده درشمال باختری خرمشهر به **شط العرب** پایان می یابد.

شرکت جغرافیائی و کارتوگرافی ایران

توضیح مختصری راجع به اوضاع طبیعی ایران

کشور شاهنشاهی ایران در قسمت باختری قاره آسیا بین ۲۵ تا ۴۰ درجه عرض شمالی و ۴۴ تا ۶۴ درجه طول خاوری از نصف النهار گرنویچ قرار دارد ۰

وسعت کشور ایران ۱/۶۴۸/۱۹۸ کیلو متر مربع یعنی حدود ۷ برابر انگلستان و تقریبا ۳ برابر خاک فرانسه و قریب ۵ برابر ایتالیا میباشد ۰

کوههای ایران متعلق بدوران سوم زمین شناسی است که به رشته های مهم زیر تقسیم گردیده است ۰

۱ - رشته کوههای شمالی (آذربایجان - البرز - خراسان) میباشند که مهمترین آنها عبارتند از سهند - سبلان - رشته البرز - (بلندترین قله آن دماوند با ۵۶۷۱ متر ارتفاع) - طالش - توچال - فیروز کوه - سواد کوه - بینالود - آلاداغ هزار مسجد -

۲ - رشته کوههای جنوبی (جنوب فارس تا جنوب بلوچستان) عبارتند از شیب کوه - سنگستان - لارستان - بشاگرد - چشمه گل - کوه قابوس

۳ - رشته کوههای خاوری (خراسان تا بلوچستان) مهمترین آنها عبارتند از پلنگان - بم پشت - باخزر - ایرافشان کلسهر

۴ - رشته کوههای باختری (کوههای زاگرس) مهمترین آنها عبارتند از بیستون - بختیاری - زرد کوه - چهل چشمه پشتکوه - پیش کوه - الوند - اشتران - کهگیلویه

۵ - کوههای مرکزی که مهمترین آنها عبارتند از - قافلان کوه - کرکس - بنان - بارز - تفتان - شیرکوه - شاه زنده - قراداغ

رودهای ایران اغلب پر آب نیست و فقط رود کارون است که قابل کشتیرانی میباشد از مهمترین رودهای ایران - کارون - اترک سفید رود - کرخه - زاینده رود - تجن - قره سو - قزل اوزن - جراحی - مهران - موند - کشف رود - هیرمند - هلیل رود - بمپور - رود کر - زرینه رود - سیمینه رود - گرگان رود - زنجان رود - کرج آبجریان میباشند ۰

دریاچه های مهم - رضائیه - دریاچه نمک - هامون - پریشان - مهارلو - میباشند ۰

فصل سوم

راه آهن ایران وسایر راهها

تاریخچه تأسیس و توسعه راه‌آهن

نخستین کوشش برای ایجاد راه‌آهن درزمان سلطنت ناصرالدین‌شاه صورت‌گرفت ناصر-الدین شاه مخبرالدوله را نزد بیسمارك صدراعظم آلمان فرستاد تا توسط این دولت درایران راه آهن ایجاد شود ولی این کوشش بی‌نتیجه ماند.

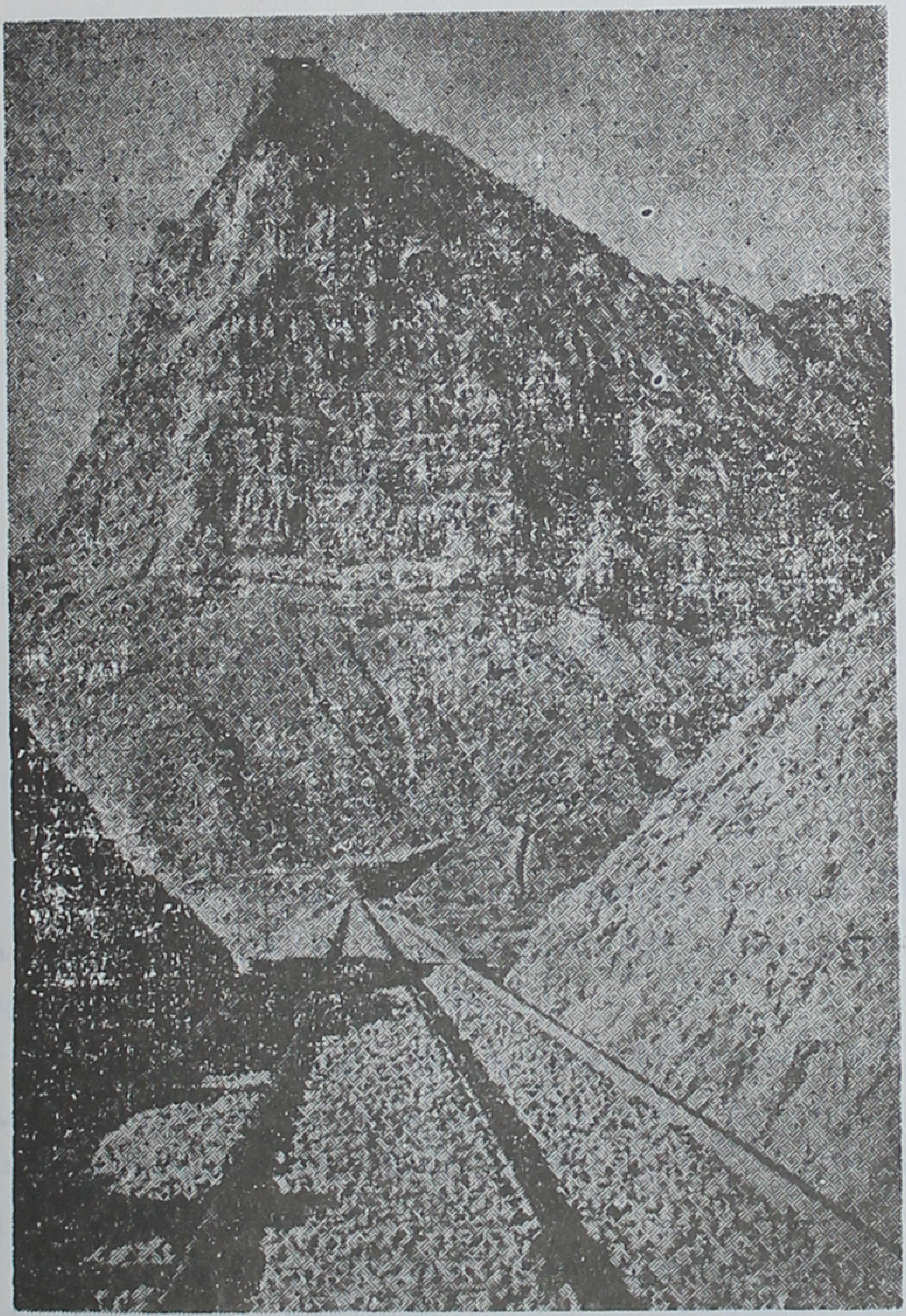
درتاریخ ۲۵ ژانویه۱۸۷۲ (۱۲۵۱ خورشیدی) قراردادی بین‌دولت ایران و **جولیوس رویتر** مؤسسه بانك شاهی امضاء شد که بموجب آن دولت ایران علاوه برامتیاز بانك شاهی و استخراج معادن وبهره‌برداری ازبانکها وغیره امتیازتاسیس راه‌آهن را نیز به جولیوس رویتر موسس خبرگزاری رویتر میداد.

برحسب قراردادکه بین‌آنان بسته شد ۸۰ سال بود بجزتاسیس‌بانك شاهی‌سایرامتیازات صاحب آن بدون استفاده ماند.

● ساختمان راه‌آهن تبریزجلفاکه امتیازآن درسال۱۸۷۴میلادی (۱۲۵۲ شمسی) بنام مالکن‌هاگن روسی صادرشده بود پس‌از ۴۰ سال یعنی درسالهای ۱۹۱۵ - ۱۹۱۶ بپایان رسید.

● حاج محمد حسین امین‌الضرب نیز درسال۱۳۰۴ هجری قمری امتیازراه‌آهن محمود آباد - آمل را گرفت ولی فقط توانست ۱۸ کیلومتر ریل‌گذاری کند ولکوموتیوی هم در این خط بکار انداخت.

● مهندس «ناپلوس بوآتال» فرانسوی دردسامبر۷۸۸۶ با شرکای خود امتیازراه‌آهن تهران - حضرت عبدالعظیم را برای مدت ۹۹ سال ازدولت ایران تحصیل‌کرد ودر مدت دو سال این راه را که ۸/۷ کیلومتر طول داشت ساخت وبعلاوه یك راه آهن فرعی بطول ۶/۵ کیلومتر

بطرف سنگ معدن احداث کرد که به راه مزبور می‌پیوست بعدها «لازارپولیاکف» روسی سهام شرکت راه آهن تهران به حضرت عبدالعظیم را خرید .

● صنیع الدوله که در سال ۱۲۹۰ هجری قمری همراه ناصرالدین شاه عازم اروپا شده بود پس ازآنکه مطالعاتی در آلمان بعمل آورد پیشنهادکرد برای تهیه بودجه احداث راه آهن مالیاتی ازقند وچای گرفته شود. همین پیشنهاد بعداز۲۰ سال درزمان شاهنشاه فقید ازتصویت مجلس گذشت وتمام بودجه عظیم راه‌آهن سرتاسری کشور راکه متجاوز از ۳/۱۵۸/۳۹۰/۶۹۵ ریال میشد تامین نمود .

● درسال ۱۹۱۲ میلادی (۱۲۹۱ شمسی) راه‌آهن جلفا به تبریزبطول ۲۰۱ کیلومتر

و ۷۰۶ متر بوسیله بانک استقراضی روس ساخته شد و بعدا نیز ساختمان راه آهن ماکو بطول ۱۴/۹۳۵ کیلومتر شروع گردید .

● راه‌آهن زاهدان که دنباله راه‌آهن هندوستان است بطور موقت درسالهای ۱۹۱۹ - ۱۹۱۸ (۱۲۹۸ خورشیدی) ازطرف مقامات هندی ساخته شد. این راه درسال ۱۳۳۸ از طرف پاکستان بایران واگذار شد .

● ساختمان راه‌آهن سرتاسری که بندرشاهپور را به بندرشاه میپیوندد طبق قانون دیماه ۱۳۰۴ شروع شد ونخستین کلنگ آن در روز ۲۳ مهر ۱۳۰۶ توسط رضا شاه کبیر بزمین زده شد .

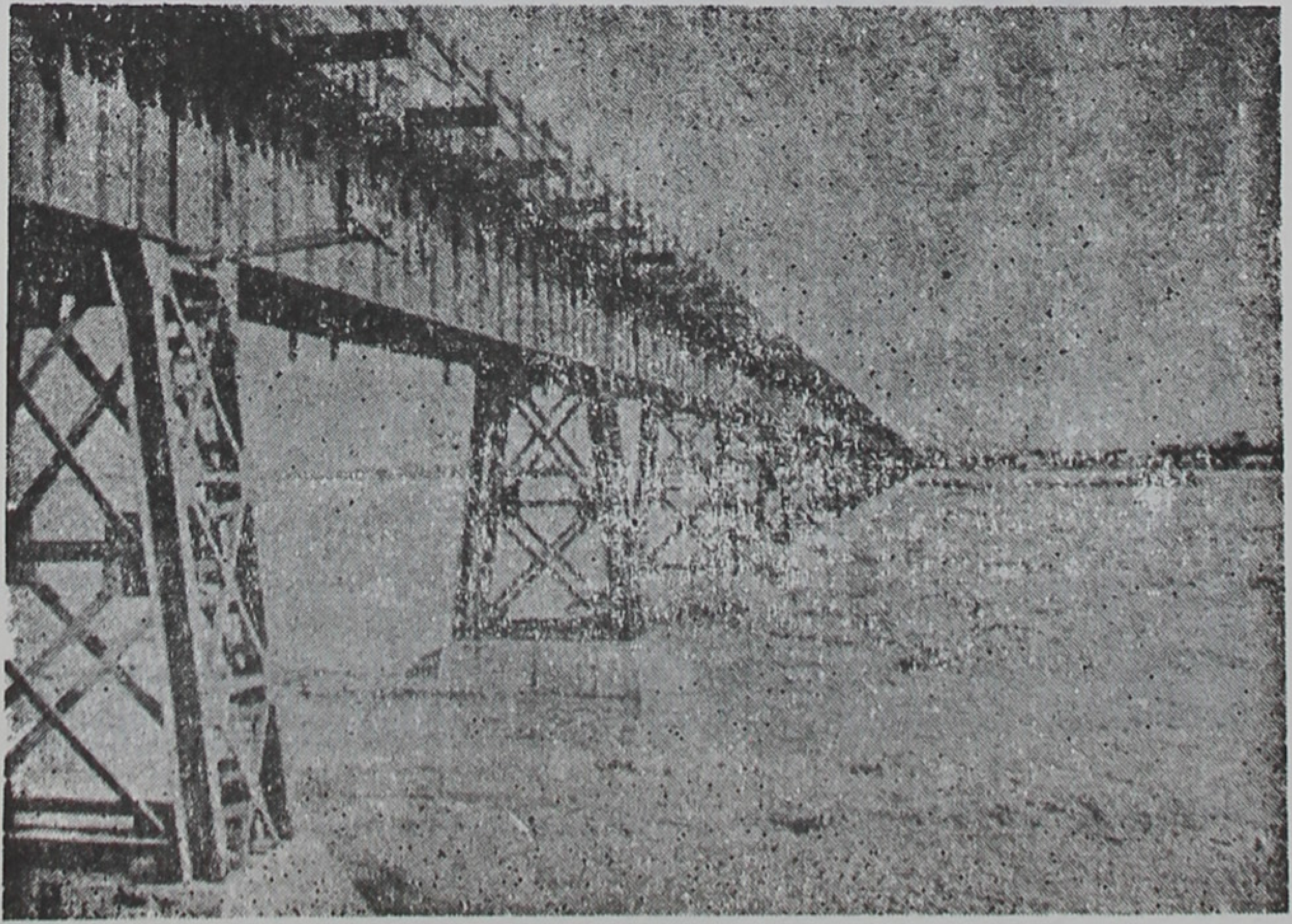
● راه‌آهن جنوب در ۲۵ مرداد ۱۳۱۷ وراه آهن شمال در روز ۲۷ مرداد ۱۳۱۷ به ایستگاه فوزیه رسید ودر روز ۴ شهریور ماه ۱۳۱۷ در حضور اعلیحضرت فقید رسما افتتاح شد ودریای خزر وخلیج فارس بوسیله راه‌آهن مرتبط گردید .

● ریل‌گذاری خط تبریز - تهران درسال ۱۳۱۹ به زنجان رسید وراه تهران مشهد در دوم شهریور ۱۳۲۰ بایستگاه شاهرود اتصال یافت .

● در سال ۱۳۲۱ خط آهن اهواز - حسینیه خرمشهر جمعا بطول ۱۶۶ کیلومتر ساخته شد .

● درسال ۱۳۲۹ راه آهن قم - کاشان بطول ۹۸ کیلومتر تمام شد .

● درسال ۱۳۳۵ ساختمان راه‌آهن تهران - مشهد وتهران تبریزبپایان رسید .

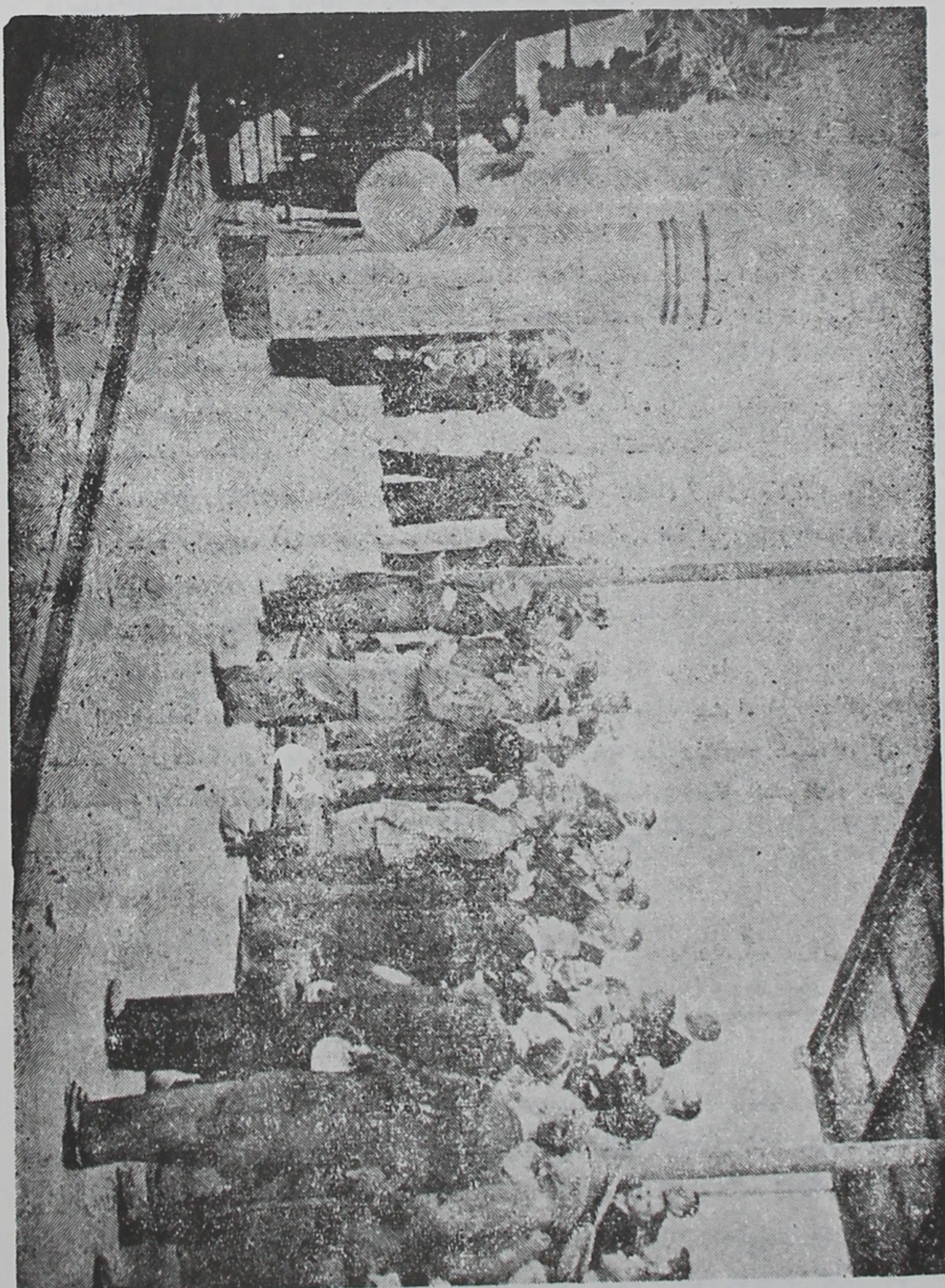

رضاشاه کبیر بنیان‌گذار راه‌آهن سراسری ایران

راه آهن ایران

طول راه آهن ایران حدود ۳۵۰۰ کیلومتر است. بیش‌از ۲۶۰ تونل بطول یکصد هزار متر، متجاوز ازده هزارپل بزرك و کوچك، چندین هزارساختمان فنی‌ومتجاوزازچندین ایستگاه عمده درمسیر راه‌آهن ایران قرار دارد.

۳۶ هزار کارمند و مامور فنی و متخصص و مهندس در سازمان راه آهن ایران بکار مشغولند.

سالیانه درحدود پنج میلیون نفر مسافر بوسیله راه‌آهن ایران مسافرت میکنند. هرسال درحدود سه میلیون ونیم تن بار با راه‌آهن ایران حمل میشود.

رویهمرفته درحدود ۱۵ درصد ازکلیه امور باربری مربوط به تهران و۲۵ درصد ازکل مسافربری سالیاله بوسیله راه‌آهن انجام میشود.

طول راه‌آهنهای موجود کشور به تفکیك مسیر ونواحی آنها بشرح زیر است.

(ایستگاه‌هائی‌که با حروف سیاه چاپ شده دارای انبارکالا وبارانداز، سکوی بارگیری وسایط نقلیه وجایگاه حیوانات زنده است)

۱ ـ راه‌آهن تهران ـ مشهد

طول این خط ۹۲۶ کیلومتر است ورویهمرفته ۴۹ ایستگاه در مسیرآن قرار دارد که قطارهادراین ایستگاه‌ها برای پیاده‌وسوارکردن مسافر (وتخلیه وبارگیری کالا) توقف میکنند.

اسامی این ایستگاهها بترتیب ازتهران تا مشهد باین شرح است:

تهران، ری، بهرام، ورامین، پیشوا، ابردژ، کویر، گرمسار، یاتری، ده‌نمك، سرخدشت **لاهور**، بیایانك، **سمنان**، میاندره، آب‌گرم، گرداب، هفت خوان، لارستان، بنوار، امروان، سرخده، دامغان، زرین، کلات خوان، **شاهرود**، بسطام، شیرین چشمه، گیلان، بکران، جهان‌آباد، ابریشم، جاجرم، **آزادوار**، سنخواست، جوین، تغ آب، اسفراین، بیهق، **سبزوار**، فردوسی، عطار، نیشابور، خیام، کاشمر، ابومسلم، تربت، فریمان، نادرشاه ومشهد.

۲ ـ راه‌آهن تهران ـ بندر شاه

این خط ۴۶۲ کیلومتر طول دارد ودرمسیرآن ۳۰ ایستگاه قرار دارد:

این ایستگاهها بترتیب از تهران عبارتند از ام، ورامین، **پیشوا**، ابردژ، کویر، گرمسار، **بن کوه**، کبوتردره، سیمین دشت، زرین دشت، مهاباد، **فیروزکوه**، گدوك، دوگل، ووسك، سرخ‌آباد، دوآب، **پل‌سفید**، زیرآب، **شیرگاه**، **شاهی**، **ساری**، نکا، رستم‌کلاه، **بهشر** تیرتاش، گلوگاه، بندرگز، بندرشاه.

۳ ـ راه‌آهن بندرشاه ـ گرگان:

طول این خط ۳۴ کیلومتر است ودرایستگاه قره‌تپه برای تخلیه وبارگیری کالا وپیاده وسوارکردن مسافر توقف میکند.

۴ ـ راهن آهن تهران ـ جلفا:

راه‌آهن تهران ـ جلفا ۸۸۸ کیلومترطول داردوبترتیب ازتهران تاجلفا درایستگاههای پنجاه و هفت‌گانه زیر توقف مینماید. مهرآباد، شاه‌آباد، **کرج**، کردان، هشتگرد، آب یك، زیاران، کمنددژ، **قزوین**، سیاه چشمه، تاکستان، سیاه باغ، قره‌ده، خرم دره، زرین دژ، پیر زاغه، سلطانیه، بناب، **زنجان**، خرم‌پی، نیك‌پی، آذری، سرچم، رجین، پل‌دختر، **میانه**، قرانقو شیخ صفی، بابك، خراسانك، شاهپور، هشترود، آتش لغ، سراجو، خراجو، سهند، گل‌تپه،

خواجه نصیر، **مراغه**، آذرنبات، دیزه‌رود، عجب شیر، پرویز بهمن. شیرآئین، آذرشهر، خسرو شاه، شاه عباس، **تبریز**، صوفیان، سیگان، یام، کندلج، مرند، هرزند، زال، گرگر، **جلفا** .

۵ - راه‌آهن تبریز - شرفخانه:

این راه آهن ۸۴ کیلومتر طول دارد وایستگاه شرفخانه نیز جزء ایستگاههای مهم و ومجهز محسوب میشود .

۶ - راه‌آهن خرمشهر - بندر شاهپور :

طول این خط آهن ۹۲۷ کیلومتر است ودر ۵۹ ایستگاه توقف میکند که بترتیب ، عبارتست از :

تپه سفید، آپرین، شهریار، رودشور، پرندك، ناهید، کوه‌نیك، انجیلاوند، نودر، پل، قم، ساقه، باغیك، سواریان، راه‌گرد، نان‌گرد، مشك‌آباد، ملك‌آباد، **اراك**، سمنگان، **شازند**، نورآباد، فوزیه، مامون، **ازنا**، دربند، رودك، **دورود**، قارون، بیشه، سپید دشت، **چم سنگر**، کشور، تنگ هفت، تنگ پنج، تله زنگ، شاه بازان، مازو، بالارود، دو کوهه ، **اندیمشك** ، سبزآب، آهودشت، دژ، بام‌دژ، خاورنظامیه، **اهواز**، کارون، میان دشت، خسروی، منصوری، گرگر، مرغزار، سربندر، بندرشاهپور.

۷ - راه‌آهن اهو ز - خرمشهر

این راه آهن ۱۲۱ کیلومتر طول دارد ودارای ایستگاههای آب تیمور، حمید، آهو، حسینیه، گرم‌دشت وخرمشهر میباشد.

(ایستگاه خرمشهر دارای تمام تشکیلات مجهزازقبیل انبار توشه و کالا سکوی بارگیری وسایط نقلیه وحیوانات زنده وغیره است)

۸ - راه‌آهن قم - کاشان

این راه آهن ۹۸ کیلو متر طول دارد ودر ایستگاههای محمدیه، شوراب، فیروزآباد، دهنار ومدآباد و کاشان توقف میکند .

راههای ایران

درایران مانند سایر کشورهای جهان سه نوع راه برای حمل‌ونقل کالای بازرگانی ومسافر وجود دارد :

۱) راههای زمینی که شامل دونوع است :

الف راههای اسفالت ونیز راههای شوسه خاکی.

ب - راه آهن .

۲) راههای هوائی.

۳) راههای دریائی وآبی .

۱) راههای زمینی :

راههای شوسه : درحال حاضر درایران درحدود ۷۲ هزار کیلومتر راه وجود دارد که تنها ۱۷ هزار کیلومتر با ۶۵ درصد آن ازراههائی است که میتوان درتمام مدت سال از آنها استفاده کرد و با این حساب تقریبا برای هریکهزار نفرجمعیت ایران تنها یك کیلومتر یعنی هر نفر یك متر راه وجود دارد ونیزدرهرصدکیلومتر مربع ازمساحت کشور تنها یك کیلومترراه اتومبیل‌رو وجود دارد .

با این راهها سالانه حدود ۴تا۵ میلیارد تن‌کیلومتر بارحمل میشود وتقریبا ۲میلیارد کیلومتر مسافرت رفت وآمد میکند.

وباین ترتیب حمل ونقل ۶۰ درصد کالاها و ۵۰ درصد مسافرین بوسیله وسایط نقلیه موتوری وازطریق راهها صورت میگیرد .

تعداد وسایط نقلیه درکشور مابسرعت روبه افزایش‌است وطبعا احداث راههای زیادتری را ایجاب میکند طبق‌آمارموجود درسال ۱۳۳۴ حدود ۴۶ هزاروسیله نقلیه موتوری درایران به ثبت رسیده درحالیکه درسال ۴۹ حدود۲۳۷ هزاروسیله نقلیه ثبت شده است وبا این‌حساب ظرف چهارسال تعداد وسایط نقلیه موتوری نزدیك به سر برابرشده است ولی به میزان راههای کشور دراین مدت چندان افزوده نشده است .

افزایش مصرف مواد نفتی نیز مؤید افزایش سریع حمل ونقل موتوری در کشور است بطوریکه درسال ۱۳۴۰ بیش ازچهارمیلیون تن مواد نفتی‌درکشور مصرف شده است درحالیکه رقم درده سال پیش فقط هفتصد هزارلیر بوده است یعنی میزان مصرف ازده سال پیش تاکنون شش برابر شده است .

چون ایران فعلا مراحل اولیه استفاده ازوسایط نقلیه راطی میکند درآینده تعداد وسایط نقلیه موتوری روزبروز زیادتر خواهد شد. درحال حاضردرایران هر۱۴۵ نفرصاحب یك‌وسیله نقلیه موتوری هستند درحالیکه درانگلستان هر۱۰ نفر ودرفرانسه هرهشت نفریك وسیله‌نقلیه موتوری دارند ودرایالات متحده امریکا هر۵ نفر دو وسیله نقلیه موتوری دراختیار دارند.

کشورما براههای‌فرعی که دهات را بمراکزبخش‌وشهرستان‌پیوند دهدوآنها رابشاهراههای کشور مربوط سازد احتیاج فراوانی دارد وتنها ازاین طریق است که میتوان بتوسعه صادرات محصولات کشاورزی وبالا بردن سطح زندگی وفرهنك روستائیان امیدوار بود .

طول راههای ایران :

راههای فعلی‌کشور را میتوان به چهار دسته تقسیم کرد :

۱- راههای اسفالته ۲- شاهراهها ۳- راههای استانی ۴- راههای فرعی ومالرو

۱- راههای اسفالته

جاده‌های اسفالته کشور نسبت به‌کل راههای‌کشور ناچیز واز این قراراست :

راه تهران ـ چالوس بطول ۱۹۴ کیلومتر

راه تهران ـ قزوین بطول ۱۴۰ کیلومتر

راه قزوین ـ تاکستان بطول۲۴ کیلومتر

راه تهران ـ رودهن بطول ۴۵ کیلومتر که تا آمل کشیده شده

راه تهران ـ ورامین ـ شریف‌آباد بطول ۴۵ کیلومتر

راه تهران ـ ساوه بطول ۱۴۷ کیلومتر

راه رشت ـ بندرپهلوی ۳۵ کیلومتر

راه تهران ـ قم بطول ۱۴۷ کیلومتر

راه آستارا ـ بندرپهلوی بطول ۱۳۶ کیلومتر

راه رشت ـ چالوس بطول ۱۷۹ کیلومتر

راه تبریز ـ بستان‌آباد بطول ۵۶ کیلومتر

راه اصفهان ـ نجف‌آباد بطول ۲۷ کیلومتر

راه خسروی ـ قصرشیرین بطول ۲۱ کیلومتر

راه قصر شیرین ـ سریل بطول ۶۰ کیلومتر

راه اهواز ـ آبادن بطول ۱۱۸ کیلومتر

راه شیراز ـ مرودشت بطول ۴۵ کیلومتر

بعلاوه دربعضی ازشهرهای بزرك تا چندکیلومتر خارج ازشهرجاده اصلی اسفالت است این‌جاده‌ها قابل‌ذکر نیست.

جمع راههای اسفالته مورد استفاده درحال حاضر درحدود ۱۷۳۸ کیلومتر است ولی درحدود ۳۲۸۰ کیلومتر راه اسفالتی دیگر نیز بشرح زیر در دست تهیه است که قسمتی از آن بتازگی مورد استفاده قرارگرفته .

راه تاکستان ـ تبریزبازرگانان ۷۱۰ کیلومتر

راه کرمان ـ سیرجان بندرعباس ۵۱۰ کیلومتر

راه قم ـ اراك ـ بروجرد ۲۳۰ کیلومتر

راه ساری ـ شاه‌پسند ۲۰۰ کیلومتر

راه اصفهان ـ نائین ـ یزد ـ کرمان ۶۳۰ کیلومتر

۲ ـ شاهراهها

شاهراهها عبارتنداز راههائی است که تهران را به مراکزاستانها وخارج مربوط میسازد البته بیشتر این راهها اکنون خاکی است وقسمت اسفالتی آنها دربالا ذکرشده است مثلا راه تهران ـ جلفا شامل راه تهران ـ قزوین است که اسفالت میباشد.

مهمترین این شاهراهها عبارتند از :

شاهراه تهران ـ جلفا بطول ۷۶۳ کیلومتر

شاهراه تهران ـ بوشهر بطول ۱۹۶۰ کیلومتر

شاهراه تهران خرمشهر بطول ۱۰۵۵ کیلومتر

شاهراه تهران ـ مشهد بطول ۹۰۷ کیلومتر

شاهراه تهران ـ زاهدان بطول ۱۵۶۱ کیلومتر

۳ ـ راههای استانی

که بین شهرهای مختلف یك استان قراردارد مانند راههای بین تهران ومازندران وراه چالوس ۲۰۲ کیلومتر وراه تهران وآمل معروف به جاده هزاز ۱۸۱ کیلومتر وراه تهران به رشت ۳۲۳ کیلومتر از راه قزوین وتهران به شیراز استان فارس ۹۱۹ کیلومتر و تهران به مشهد ۹۰۹ کیلومتر وتهران کرمان ۱۰۷۶ کیلومتر وتهران کرمانشاه ۵۲۱ کیلومترتهران اهواز ۸۹۸ کیلومتر وتهران تبریز ۶۱۹ کیلومتر وتهران رضائیه ۹۲۲ کیلومتر

۴ ـ راههای مال‌رو فرعی

راههای فرعی که دهات را بیکدیگر وصل میکند در ایران کم است ویکی از مهمترین احتیاجات آینده راهسازی ایران احداث راههای فرعی ماشین‌رو است ومیتوان گفت‌که تقریبا اکثر راه های فعلی ایران همان راههای مال رو قدیم است که برای ماشین روی آماده واصلاح شده است .

فصل چهارم

ارتش ایران

مورخین روم و یونان باتفاق آراء دلیری و جانبازی نظامیان ایران را ستوده‌اند، «هرودوت» میگوید. «تیراندازی واسب سواری نظامیان ایران بدون اغراق بینظیر است» .

● «گزنفون» معتقد است که بردباری وسلحشوری ایرانیان باعث شده‌که ایران نه فقط ازحمله مهاجمین محفوظ بماند، بلکه هرجا حمله کند پیروزگردد .

● این حرفها دلایل مشهود همراه دارد، در ۲۵ قرن پیش‌که فنون جنگی ووسائل حمل ونقل مهمات در حال بدوی بود، همین جانبازی و دلیری مردان ایران سبب شد که بزرگترین شاهنشاهی ونژادآریائی ازهندوستان تا تونس وازجبال‌اورال تاعدن زیرنظرفرمانروایان‌خردمند ایرانی‌مقیم‌تخت‌جمشید وپاسارگاد ومدائن‌اداره شود، منتهی‌هروقت‌که فرمانروای داناوتوانائی از ایران برخاسته، توانسته است این نیروی لایزال را بنفع ملك وملت بکار بیندازد.

● ارتش ایران در دوره هخامنشی وساسانی از سواره نظام وپیاده نظام و عده‌ای گارد جاویدان تشکیل می‌یافت ، شماره گارد جاویدان که همیشه در پایتخت اقامت داشتند قریب ده هزارنفرمیشد وعجب اینکه هیچگاه درپایتخت بیش ازاین عده‌سپاهیان دیگری اقامت نمیکردند ودرهراستان یاساتراپ بتناسب وضع‌محل عده‌ای افرادپادگان حضور داشتند. اسلحه‌آنان‌شمشیر ونیزه‌های بلند وکوتاه وکمند وخنجر وفلاخن وازهمه مهمتر تیروکمان بود .

● شاهنشاهان ایران فرمانده کل قوا و بزرك آرتشتاران بود، اسپهبدان وسالاران زیر نظر وتعلیمات شاهنشاه انجام وظیفه میکردند .

● ارتش ایران با وسائل سنگربندی ومحاصره وامثال آن مجهزبود ودرمواقع لزوم‌از نیروی دریائی هم استفاده میشد، چنانچه در جنگهای یونان وحمله به آتن بزرگترین نیروهای

دریائی دنیای آنروز دراختیار دولت ایران بود .

● پس ازظهور اسلام ارتش ایران بیشتر صورت دفاعی پیداکرده بود وتحت فرماندهی بزرگان محلی با استقلال وتسلط اجانب دفاع میکرد و یا برضد آنان به مبارزه برمیخاست و گاه هم تا خود بغداد پایتخت امپراتوری عرب پیش میرفت وخلیفه را عزل و نصب میکرد . مبارزه و مقاومت چندین قرن اسپهبدان طبرستان وگرگان در برابر شانزده بار قیام ابومسلم خراسانی وبرانداختن حکومتِ ضد ایرانی بنی‌امیه، فرمانروائی عضدالدوله دیلمی در بغداد (پایتخت آنروز خلفا) ایجاد حکومتهای محلی سامانیان، آل زیار، طاهریان و غیره تماما در نتیجه فداکاری وجانبازی سپاهیان ایران بوده است .

● بعدازحمله مغول ممالك خاورمیانه وقسمتی ازجنوب اروپا بکلی درهم وبرهم شدو ایران هم ازاین بلای عظیم سهم بزرگی برد و تا ظهور صفویه که دوران عظمت عصر هخامنشی وساسانی بدست آنان تجدید گشت، ایران تشکیلات ارتشی منظمی نداشت .

● پادشان صفوی ومخصوصا شاه عباس علاوه برسپاهیان غیرمنظم قزلباش (سرخ‌کلاه) عده‌ای سپاهیان منظم ومجهز هم داشتند که آنانرا غلام شاهی میگفتند ، اینان لباس اونیفورم مخصوصی میپوشیدند وبا تفنگهای کوتاه (کارابین) مجهزبودند، درجنگها ازتوپ هم استفاده میکردند وچندی افسران انگلیسی آنانرا تعلیم میدادند .

● بعداز فتنه افغان، نادرشاه مجددا آن نیروی نهفته سپاهیان ایران رابکارانداخت و بقدری پیش رفت که درتاریخ دنیا حقا بنام ناپلئون شرق ملقب شد، روزیکه نادر بعداز آنهمه فتوحات، سرداران وامیران ایران را درصحرای مغان آذربایجان جمع‌کرده بود به آنان گفت که درفتنه افغان‌کجا بودندکه ایران بآنروز افتاد ؟ سرداران ایران جواب دادندکه ماهمین‌جا بودیم، اما چون تونبودی کاری ازما ساخته نمیشد .

☐ هنگام ظهورقاجاریه اوضاع جنگی ممالك غرب روی اصول فنی وعلمی استوار شده بود وعلاوه بردلیری وجانبازی سپاهیان اطلاع برفنون علمی جنگی ومجهز شدن باسلحه‌های جدید نیز ضرورت داشت‌که متاسفانه در آن ایام ایران ازهمه آنها بی‌بهره بود ونتیجه آن شد که بعد از جنك دوم روس وایران سپاهیان این سرزمین مرد خیز در واقع خلع سلاح شدند .

☐ ارتش آنروز ایران عبارت بود از عده‌ای ایلات سواره (قریب هشتاد هزار نفر) که درپاره‌ای مواقع احضار میشدند واسبابهرنفر درسال پنج تومان مواجب ویك خروار جووگندم جیره وعلیق میدادند، که البته ده یك آنهم بدست سپاهی نمیرسید، علاوه براین هشتادهزار سوار باز هم اسما بیست هزار سپاهی پیاده بـاسم سرباز وجـانباز جزو ارتش ایران محسوب میشدند .

☐ این عده یا داوطلبانه بخدمت سربازی درمیآمدند ویا اینکه مامورین دولت آنهارا بخدمت میگماشتند، مثلا مرسوم چنان بود که هرکس درهرجا آسیابی داشت باید یك سرباز به دولت بدهد ولباس ومواجب اورا هم عهده‌دار شود ، اما این تعهد هیچگاه عملی نمیشد ، روی

کاغذ چیزهائی نوشته میشد وبنابه مصلحت گاه هم باسم غایب، متوفی وغیره از روی کاغذ محو میگردید .

● درآغاز پادشاهی فتحعلی شاه چند افسر فرانسوی که فرمانده آنان ژنرال «گاردان» بود برای ارتش جدید ایران ماموریت یافتند، اما همینکه ناپلئون با انگلیس‌ها سازش کرد، افسران فرانسوی ازایران رفتند. بعدعده‌ای افسران انگلیسی بایران‌آمدند وچندی‌مامورتشکیلات ارتش ایران شدند، دولت ایران‌که درآنموقع با روسها جنك داشت، هدفش آن بودکه با اسلحه ونظام جدید برروسها فائق آید، ولی درهمان بحبوحه جنك روس وایران مامورین انگلیسی از ایران رفتند وکمکی که دولت انگلستان برای دادن پول واسلحه بایران متعهد شده بود بلا ـ اجراء ماند .

● پس ازآن دولت ایران ازاطریش چند افسر استخدام کرد که نظام جدید را در ایران تشکیل‌بدهند، اما نبودن پول‌ووجودنفوذ ومخالفت سران داخلی‌وبدترازهمه سیاستهای‌استعماری این اقدام را هم کاملا بی اثرکرد وتشکیلات نظامی ایران بصورت بازیچه در آمد ، بقسمی که مناصب عالی‌فرماندهی بصورت‌توراث ویا خرید وفروش‌درآمد یکی‌ازخارجیان (اکارت‌انگلیی) که آنروزها درعید نوروز موقع سلام ورژه آرتش دردربار بوده درکتاب خود چنین مینویسد:

● «ازهمه عجیب‌تر لباس‌واسلحه وسن‌وسال فرماندهان ایرانی بودکه بعضی‌ها اونیفورم واسلحه فرانسه، بعضی انگلیسی، بعضی اتریشی و بعضی روسی داشتند. خوشمزه اینکه یك ژنرال عالی‌رتبه ایران که در این مراسم حضوریافته بود، بیش از دوازده سال نداشت وشمشیر بلند او روی زمین کشیده میشد. میگفتند دوسال پیش پدرش که ژنرال معروفی بوده درگذشته وپسر دهساله‌اش منصب او را باتمام مزایا بارث برده است: زیردست این ژنرال ده دوازده ساله سرهنك پیرمردی ایستاده بود که ریش بلند سفیدش با قد وقامت آن ژنرال رقابت میکرد ».

●ناصرالدین‌شاه دراواسط سلطنت خود امتیاز تشکیل اردوی قزاق را بروسها واگذار کرد وچند افسرروسی برای انجام این منظور بایران آمدند ودرابتدا قریب ششصد هفتصدقزاق استخدام کردند که بعدا شماره آنان بدوسه هزار نفر رسید، این عده زیر نظر افسران روس کار میکردند و بالطبع افسران روس از سفارت روس دستور میگرفتند وکاری بکار ایران ومصالح ایران نداشتند .

ارتش شاهنشاهی ایران

● بنیان‌گذارارتش نوین ایران اعلیحضرت فقید رضا شاه‌کبیرهستند. اعلیحضرت‌فقید ازسال ۱۲۹۹ درصددتجدید حیات ارتش‌برآمد وآرزوداشت ارتش‌ایران ازنظرقدرت وتجهیزات با نیرومندترین ارتشهای جهان برابری کند.

سازمان کلی ارتش ایران :

● باستناد اصلی پنجاهم متمم قانون اساسی فرمانروائی کل نیروهای زمینی، هوائی

ودریائی باشخص پادشاه است بنابراین شخص پادشاه فرمانده کل‌قوای مسلح ونیروهای انتظامی محسوب میشوند.

وزیرجنگ مسئول امورمالی وپارلمانی ارتش است و وزارت جنگ وظائف خودرا زیر نظر وزیرجنگ انجام میدهد.

ستاد بزرگ ارتشتاران

● هرفرمانده نظامی‌دارای دفتری است‌که عوامل‌اجرای تصمیم فرمانده را فراهم میآورد دراصطلاح دفترفرماندهی را ستاد میگویند. چون فرماندهی کل قوای ایران بعهده شاهنشاه است ستاد بزرگ ارتشتاران ستادفرماندهی کل‌است. ستادبزرگ ارتشتاران وظیفه‌دار است برای‌قوانین طرحهای جنگی وآموزشی ودفاعی را پی‌ریزی نموده نیروهای مورد احتیاج را پیش‌بینی‌کند و دستوراحضار ـ استخدام وآموزش قوا را برای‌حفظ استقلال‌ایران ونگهبانی‌تاج وتخت سلطنت صادر نماید.

● دراجرای طرحهای ارتشی ادارات متعددی تاسیس شد. که اهم آنها بدینقراراست: دارائی ـ سررشته‌داری ـ مهندسی تسلیحات ـ نظام‌وظیفه عمومی وغیره.

مرزبانی کل‌کشور

☐ وظیفه اداره مرزبانی‌که وابسته به ارتش شاهنشاهی است‌کنترل دقیق حدود مملکت است: قبلادرایران سازمان صحیحی جهت‌کنترل مرزها وجود نداشت. حتی‌بعد ازاستقراردولت مرکزی رؤسای طوایف وعشایر ازمرزهای‌کشور حفاظت میکرده‌ند.

☐ استقرارنظم درمرزهای ایران ازابتدای سلطنت رضا شاه‌کبیرشروع شد. اعلیحضرت فقید یاغیان مرزی را سرکوبی وشیوه نوینی در امر مرزبانی بوجود آوردند. اداره مرزبانی کشور درهمان دوران بوجود آمد.

☐ بعداز شهریور ۲۰ برای نظارت واداره مرزها اداره‌ای تحت نظرستاد ارتش تاسیس گردید وتغییرات وتحولاتی درآن داده شد. ابتدا این مبارزه با قاچاق نیزبعهده مرزبانی‌کشور گذاشته شده بود.

فعالیت ونحو عمل اداره مرزبانی

☐ برابرقوانین بین‌المللی ۷۵ کیلومترطرفین‌خط مرزی‌دو کشور را نوارمرزی میگویند مامورین مرزی مکلفند در شعاع نوار مرزی بکلیه اختلافات ومناقشات حاصله بین مرزنشینان رسیدگی نمایند. ماموران مرزبانی موظفند امور جاسوسی، ضد جاسوسی وستون پنجم را دقیقا زیرنظربگیرند وجلوی هرگونه تجاوزی را بگیرند. ماموران مرزی‌نباید دراجرای وظایف خود قوانین بین‌المللی را زیرپا بگذارند. این ماموران باید پناهندگان را پذیرفته و مراتب را به مقامات مربوطه اطلاع دهند.

☐ بطورکلی عده ماموران مرزبانی هرکشوردرمرزها برابرعده ماموران مرزبانی‌کشور هم مرز است.

سازمان مقاومت ملی

این سازمان وابسته بارتش شاهنشاهی‌است وبرای تربیت جوانان وآماده‌کردن‌آنها برای دفاع ازمیهن وانجام جنگهای پارتیزانی درصورت لزوم بوجود آمده است . در مراکزی‌که در نقاط مختلف‌کشور بوجود آمده علاقمندان ثبت نام‌کرده وبا توجه به اصول جدید طرزاستعمال آخرین سلاحها را فرا میگیرند. ضمنا باین عده قواعد جنگهای پارتیزانی‌وحوزه‌ای نیزآموخته میشود .

پست وتلگراف وتلفن در قدیم

● پست ـ آنطورکه مورخین یونانی‌نوشته‌اند داریوش بزرك ویاکورش بزرك نخستین موسسه پستی را درایران دائرکرد. درآنموقع حدود ایران ازکوه‌های اورال تا عدن واز تونس تا هندوستان بود وچهل وشش ملت با زبانها وآئین‌های مختلف درشاهنشاهی ایران میزیستند.

□ دولت ایران برای اینکه ارتباط کاملی با ملل تابعه خود پیداکند پاسگاههائی دایر کرده بودکه ازآنجا اخبار ومطالب را مرتب بپایتخت (پرسپولیس) میرساندند وبرای رسانیدن اخبارفوری برجهای بلندی دربسیاری ازپاسگاهها ساخته بودند که درموقع لزوم شعله‌های آتش رنگارنك ازآن برجها برمیخاست .

□ مثلا اگر درنزدیکی مرز قبایل وحشی هجوم آورمیشدند دربرج نزدیك بمحل واقعه شعله‌آتش سبزرنك دیده میشد وبرجهای بعدی نیزهمان نوع شعله را نمایش میدادند ودرعین‌حال که ازنزدیکترین پادگان قوای امدادی بمحل شورش میرسید هرچه زودترخبراجمالی قضیه هم به پایتخت رسیده بود .

□ عربها پس ازتسخیروتصرف ایران تاسیسات پستی را مثل سایر موسسات مفید دیگر ازایرانیان فراگرفتند وآنرا بنام «برید» که اصلا فارسی است نامگذاری‌کردند برید در ایران مثل سایرممالك اسلامی مدتها دایر بود اما جنبه عمومی نداشت ومنحصرا مقامات رسمی از آن استفاده میکردند .

□ کلاویخو ایلچی دولت اسپانی‌که درزمان تیمور بایران آمده شرح مفصلی از نظم و ترتیب پست‌های دولتی بیان کرده میگوید : «درکاروانسراهای میان راه اسب‌های دولتی برای حرکت دادن پست‌ها آماده‌اند واگرمتصدیان مربوط درحرکت دادن پست دولت وآماده ساختن اسب تاخیری روا دارند مجازاتشان مرك است .»

□ دردوران صفویه وحتی تا اواسط قاجاریه وضع بهمین‌منوال بود که دولت‌ها بوسیله پیك وقاصد نامه‌های رسمی خودرا میفرستادند ومردم وسیله معینی برای اینکار نداشتند. فقط دربعضی ازشهرها تجارشخصی را بنام قاصد اجیرمیکردند تا نامه‌های‌آنان را بشهرهای مختلف

ببرد. اهالی آن شهرکه از ماجرا باخبر میگشتند با التماس ودرخواست ویا با دادن دستمزد مخصوصی برای کسان خود بقاصد نامه میدادند.

☐ در سال ۱۲۲۷ شمسی امیرکبیر مقرر داشت که در تهران وسایر شهرهای بزرك موسساتی بعنوان پستخانه دایرگردد ولی بعدازکشته شدن امیرکبیر آن موسسات ازبین رفت وبازهم وضع پست نامرتب ماند.

☐درسال ۱۲۵۱ شمسی (نودسال پیش) یك مامور پست اتریشی باسم «ریدرز» ازاتریش بایران دعوت شد وادارات بالنسبه منظم پست درایران دایرکرد ولی بازهم میان ایران وممالك خارجه روابط پستی برقرار نبود ولی درسال ۱۲۵۶ شمسی این مشکل برطرف شد و ایران در جرگهٔ اتحادیه بین‌المللی پست درآمد.

☐ عمارت مرکزی پستخانه تهران درچند اتاق واقع دراول خیابان لالهزار جنب میدان توپخانه (میدان سپه فعلی) قرار داشت. پست را معمولا باگاری حمل میکردند ودر بسیاری از جاهاکه راه ارابه‌رو نداشت با قاطر ویا اسب ویا الاغ حمل میشد.

پست خارجه (فرنگستان) از راه روسیه تا بندر انزلی (بندرپهلوی فعلی) ویا تا جلفای آذربایجان میآمد وازآنجا باگاری پستی بداخله میرسید.

☐ تلگراف ـ درسال ۱۲۸۷ قمری زمانی که شاهزاده اعتضادالسلطنه وزیرعلوم بودیك کارشناس اتریشی بنام کرشش ازاتریش بایران دعوت شد تانخستین خط تلگرافی را احداث کند درآنموقع ییلاق سلطنتی چمن سلطانیه (نزدیك زنجان) بود لذا اولین خط تلگرات میان تهران وچمن سلطانیه دایرشد.

☐ بفاصله کمی انگلیس‌ها تقاضای امتیاز خط تلگراف کردند واز راه هندوستان سیم دریائی وسپس سیم زمینی تا سرحد آذربایجان وگیلان دایرکردند.

☐ بلافاصله روس‌ها نیزامتیاز خط تلگرافی تقاضا نمودند وبآنها داده شد وبنابراین سه خط تلگراف یکی متعلق به کمپانی هند واروپ (انگلیس‌ها) ودیگر خط تلگرافی تهران ـ جلفا ـ تهران سرحد خراسان متعلق بروسها وسومی خط تلگرافی خود ایران بود.

☐ درسال ۱۸۹۶ میلادی ایران جزء اتحادیه تلگرافی بین‌المللی درآمد وتاحدی وسایل مخابرات تلگرافی ایران با ممالك خارجه فراهم گردید.

☐ تا پیش از مشروطه دولت پستخانه‌ها وتلگرافخانه‌ها را در برابر مبلغ معینی اجاره میداد وکلیه عایدات هردوموسسه دراختیار موجر بود. حقوق مأمورین پست وتلگرات را هم موجر میداد ومازاد را برای خود برمیداشت.

☐ تلگراف خانه‌ها جزء اماکن‌شایان احترام بشمارمیآمدندوهرگناهکاری که درتلگراف خانه بست می‌نشست هیچکس حق نداشت باو تعرض کند مامورین تلگراف را زبان وگوش پادشاه میگفتند.

☐ با این همه ایران استقلال تلگرافی نداشت. چون اولا سیمهای انگلیس و روس که خیلی قویتر ازتلگراف ایران بودند مانع آن میشدندکه سیم‌های تلگرافی ایران درتمام ساعات

شبانه روز کار کند وفقط در ساعات معینی بسیم ایران اجازه مخابرات میدادند. ثانیا اخبار و مطالبی که بنفع مردم ایران نبود توسط سیم‌های خارجی انتشار مییافت واز این بابت زیانهای هنگفتی به تجار وغیره وارد میآمد.

□ مثلا تجارخارجی اول‌ازهمه اطلاع می‌یافتندکه نرخ قندوشکر یا کالای دیگری‌ترقی ویا تنزل کرده است. فوری برای خرید وفروش اقدام میکردند و موقعی تجار ایرانی بوسیله تلگرافها داخلی خبردار میشدند که کاراز کارگذشته بود.

□ پس ازمشروطیت وزارت پست وتلگراف صورت رسمی پیداکرد باین قسم که درآمد آن بخزانه دولت میرفت وهزینه آنرا نیز دولت میپرداخت.

□ دوسه سال بعد ازمشروطه یك مستشارانگلیسی‌بنام مسترنیوزبرای ادارات تلگراف استخدام شد ولی بواسطه بودن تلگرافخانه‌هـای انگلیسی و روسی وضع تلگرات ایران بهبود نیافت وبدترازهمه ناامنی راهها سبب میشدکه سیم‌هارا پاره میکردند وتا مدتی‌تهران ازارتباط با سایرشهرها محروم میماند در ضمن دولتین‌روس و انگلیس هم مرتب اعتراض میکردند و از دولت ایران جبران خسارت میخواستند گاه هم از نظر تحریکات سیاسی ارتباط تلگرافی قطع میشد.

مخصوصا درسالهای اول مشروطه وسالهای مقاون جنك بین‌الملل اول این جریان بیشتر ادامه داشت تا اینکه با جلوس اعلیحضرت رضا شاه کبیرکلیه امتیازات خارجی از آن جمله امتیاز خطوط تلگرافی خارجیان لغوگردید و ایران دارای دستگاههائی منظم بی‌سیم، فرستنده وگیرنده شد.

بعد از اسلام

□ پس از ظهور اسلام، اعراب تشکیلات پستی ایران را تقلید کردند تا به آن وسیله سرداران بتوانند فرامین ودستورات‌خودرا به حکام وفرمانروایان ممالك تسخیرشده برسانند.

دراروپا

□ پست ازقرون وسطی دراروپا معمول شده واین تشکیلات ابتدا خصوصی ومتعلق بـه سلاطین بوده است.

□ اولین قانون پستی متعلق به «کرمول» است که در۱۶۶۷ صادر شده است. مبادله بین‌المللی نامه‌ها درزمان «چارلز اول» صورت‌گرفت ویکی ازرجال انگلستان بنام «توماس-وزرنجر» توانست موافقت مقامات فرانسوی را برای مبادله نامه بین دوکشور جلب‌کند البته منظور مبادله نامه‌های عمومی است والا مبادلات نامه‌های خصوصی پادشاهان وروسای کشورها ازقدیم‌الایام مرسوم بوده پیامهای جنك وصلح ودوستی‌بین پادشاهان‌کشورهای مختلف مبادله شده وحتی از کبوتران نامه‌بر برای این‌کار استفاده شده است. «توماس وزرنجر» ضمنا اولین کسی بودکه قانون دریافت دستمزد برای هرنامه برحسب مسافت را وضع کرد.

□ لوئی چهاردهم «پست محلی پاریس» را تاسیس نمود.

□ در۱۶۸۰ «ویلیام» نامی در انگلستان نیز پست محلی ایجاد کرد وبرای هر پوند

نامه یك پنس دریافت میداشت. نامبرده روزانه درمحلهای بزرك بین ۴ تا ۸ بار وبین مراکز تجارتی بین ۱۰ تا ۱۲ بارنامه توزیع میکرد ودرنقاطی که بین ۱۰ تا ۱۵ میل ازلندن فاصله داشت روزانه یکمرتبه نامه توزیع میشد. بعدها دولت این کار را بخود اختصاص داد.

☐ درسالهای ۱۶۷۰ و۱۶۹۸ دو قرارداد پستی بین انگلستان و فرانسه برای مبادله نامه‌ها بسته شد وبالاخره در ۱۸۶۳ بابتکار «مونتگمری بلیر» آمریکائی و مجاهدت «دکتر هنریخ‌فون» رئیس اداره‌کل پست آلمان نمایندگان ۱۵ دولت درپاریس اجتماع کردند تاراجع به مقررات واحدی برای پست بین‌کشورها مذاکره نمایند.

☐ در۱۸۷۴ نیزدربرن پایتخت سویس ازطرف۲۲ دولت یك مجمع پستی بین‌المللی تشکیل شد. قرارداد پستی بین‌المللی نیزدر۱۹۲۰ درمادرید بسته شد وایران درسال ۱۲۵۶ شمسی رسما باین اتحادیه پیوست.

☐ تلفن ـ چنانکه میدانیم یك کمپانی روسی وبلژیکی دراواخر سلطنت ناصرالدین‌شاه راه آهن کوچکی ازتهران تا زاویه مقدسه حضرت عبدالعظیم (شهرری) دایر کرد، امتیازکشیدن خط آهن تراموای اسبی دربعضی ازخیابانهای تهران نیز بآن کمپانی بمنظور ارتباط به مراکز خود درتهران وشهرری برای اولین مرتبه یك خط کوچك تلفنی‌دایر کرد که درایران موردتعجب بسیارگردید وآنرا باعمال جن‌وپری نسبت میدادند.

☐ کمی بعدازآن کامران میرزا نایب‌السلطنه که وزیر جنك وحکمران تهران بود یك سیم تلفن ازمحل اقامت خود تا دارالحکومه تهران برقرارنمود وبعددرسال ۱۲۸۱ هجری‌قمری مرحوم‌دوستعلی‌خان‌معیرالممالك امتیازدایرکردن تلفن‌را درتهران وچندشهردیگرازدولت گرفت

☐ بدیهی است که تا مدت زمانی‌تلفن درتهران جز وسائل تجمل وتشریفات بود وچون هیچ‌کس کار مهم وفوری نداشت احتیاجی به تلفن احساس نمیشد فقط هریك از اعیان شهر در عمارت خود اتاقی باسم تلفنخانه داشت ونوکری هم در اتاق می‌نشست که مطالب تلفنی را مینوشت وبوسیله پیشخدمت بعرض میرساند وجواب میگرفت. دکتر میلسپو ضمن یادداشتهای سفر اول خود بایران میگوید یکی از رجال درجه اول مبالغ هفتگی بابت مالیات چندین ساله بدهکاربود وزارت مالیه چندین‌بار با او مکاتبه‌کرد یکی دومرتبه هم خود من (دکتر میلسپو) برای وصول مطالبات نزد اورفتم. یکروز دستوردادم باو تلفن‌کنند وجواب بخواهند، نتیجه این اقدام آن بود که آنمرد بزرك عصبانی شد اول تلفنچی را چوب مفصلی بست بعد شخصا باتاق تلفنخانه رفت ودستگاه تلفن راکند ومیان استخرانداخت!

☐ مرکز قدیمی اداره تلفن درکوچه ناظم الاطباء میان خیابان برق اکباتان بود، پس ازنهضت پهلوی تلفن‌های خودکار بکارافتاد ومیان ایران وکلیه ممالك معظم خارجی وشهرهای داخلی روابط تلفنی برقرارگردید.

نخست وزیران ایران

از صدر مشروطیت تاکنون

۱ـ میرزا نصرالله خان مشیرالدوله اولین نخست وزیر مشروطیت

۲ـ علی‌خان افخم	۱۶ ذی حجه ۱۳۲۴ق
۳ـ علی‌اصغرخان اتابك اعظم	۲۹ اسفند ۱۲۸۵ شمسی
۴ـ احمد مشیرالسلطنه	۱۲۸۶/۳/۲۳
۵ـ ناصرالملك	۱۲۸۶/۶/۱۶
۶ـ نظام‌السلطنه مافی	۱۲۸۶/۸/۱۴
۷ـ احمد مشیرالسلطنه	۱۲۸۷/۳/۱۷
۸ـ ناصرالملك	۱۲۸۸/۲/۲
۹ـ محمد ولی سپهداز اعظم	۱۲۸۸/۷/۹
۱۰ـ مستوفی‌الممالك	۱۲۸۹/۵/۱
۱۱ـ محمد ولی سپهدار اعظم	۱۲۸۹/۱۲/۲
۱۲ـ صمصام‌السلطنه	۱۲۹۰/۵/۸
۱۳ـ علاءالسلطنه	۱۲۹۱/۳/۱۴
۱۴ـ مستوفی‌الممالك	۱۲۹۱/۱۰/۲۸
۱۵ـ مشیرالدوله	۱۲۹۳/۱۲/۲۲
۱۶ـ عین‌الدوله	۱۲۹۴/۲/۱۰
۱۷ـ مستوفی‌الممالك	۱۲۹۴/۵/۲۶
۱۸ـ فرمانفرما	۱۲۹۴/۱۰/۳
۱۹ـ سپهسالار اعظم	۱۲۹۴/۱۲/۱۴
۲۰ـ وثوق‌الدوله	۱۲۹۵/۶/۷

۲۱- علاءالسلطنه	۱۲۹۳/۳/۱۵
۲۲- عین‌الدوله	۱۲۹۳/۹/۱
۲۳- مستوفی‌الممالک	۱۲۹۳/۱۰/۲۷
۲۴- صمصام‌السلطنه	۱۲۹۷/۳/۱۰
۲۵- وثوق‌الدوله	۱۲۹۷/۵/۱۵
۲۶- سپهدار اعظم	۱۲۹۹/۱۰/۱۰
۲۷- ضیاءالدین طباطبائی	۱۲۹۹/۱۲/۳
۲۸- قوام‌السلطنه	۱۳۰۰/۴/۱۴
۲۹- مشیرالدوله	۱۳۰۰/۷/۱۲
۳۰- قوام‌السلطنه	۱۳۰۰/۱۱/۳
۳۱- مستوفی‌الممالک	۱۳۰۱/۴/۱۳
۳۲- مشیرالدوله	۱۳۰۱/۱۱/۲۶
۳۳- سردارسپه	۱۳۰۲/۳/۲۵
۳۴- محمد علی فروغی	۱۳۰۴/۹/۱۸
۳۵- مستوفی‌السلطنه	۱۳۰۵/۴/۱
۳۶- مخبرالسلطنه	۱۳۰۶/۳/۱۱
۳۷- محمد علی فروغی	۱۳۱۱/۶/۱۶
۳۸- محمودجم	۱۳۱۴/۹/۱۱
۳۹- دکترمعین دفتری	۱۳۱۵/۱۱/۱۵
۴۰- علی منصور	۱۳۱۸/۸/۳
۴۱- محمد علی فروغی	۱۳۲۰/۴/۵
۴۲- علی سهیلی	۱۳۲۰/۱۱/۱۸
۴۳- احمد قوام	۱۳۲۱/۵/۱۸
۴۴- محمد ساعد	۱۳۲۳/۱/۸
۴۵- مرتضی قلی بیات	۱۳۲۳/۹/۱۵
۴۶- ابراهیم حکیمی	۱۳۲۵/۹/۴
۴۷- محسن صدر	۱۳۲۵/۱/۱۳
۴۸- ابراهیم حکیمی	۱۴۲۵/۳/۱۳
۴۹- احمد قوام	۱۳۲۵/۸/۱۱
۵۰- عبدالحسین هژیر	۱۳۲۶/۱۰/۶
۵۱- محمد ساعد	۲۳۲۷/۷/۱
۵۲- علی منصور	۱۳۲۸/۱۱/۱۱
۵۳- سپهبد رزم‌آرا	۱۳۲۹/۴/۵

۵۴- حسین علاء		۱۳۲۹/۱۱/۱۶
۵۵- دکتر محمد مصدق		۱۳۳۰/۱/۱۱
۵۶- احمد قوام		۱۳۳۱/۴/۱۵
۵۷- دکترمحمد مصدق		۱۳۳۱/۵/۴
۵۸- سرلشکرزاهدی		۱۳۳۱/۵/۱۸
۵۹- حسین علاء		۱۳۳۴/۴/۱۷
۶۰- دکتر منوچهر اقبال		۱۳۳۶/۱/۱۵
۶۱- مهندس شریف امامی		۱۳۴۰/۱/۱۶
۶۲- دکترعلی امینی		۱۳۴۱/۴/۱۸
۶۳- اسداله علم		۱۳۴۱/۱۱/۳۰
۶۴- حسنعلی منصور	۱۳۴۱/۱/۱۷	
۶۵- امیرعباس هویدا	۱۳۴۲/۱۱/۱۰	

فصل پنجم

فرهنك

□ درقدیم وضع ده نشین‌ها وایلات ازنظر سوادکمی هم ازصفر پائین‌تر آمده بود باین معنی که سواد داشتن ودرس خواندن را یکنوع ننگ وبدبختی میدانستند ومعتقد بودند که این جور کارها مرد را ازکار وزندگی باز میدارد. شاید هم حق با آنها بوده وهست چنانکه بعقیده بسیاری ازکارشناسان اجتماعی، همین معلومات ناقص بی سروته امروزی سبب شده که کمتر کسی دنبال کارتولیدی میرود .

□ درپاره‌ای دِهها ملای دیه که امور شرعی دهاتی‌ها را عهده داشت به بچه‌های کدخدا و گاه هم بخود کدخدا قرآن خواندن میآموخت اما در ایلات همین وسیله ناقص هم فراهم نمیشد پس باین حساب دوسوم مردم ایران اصلا بفکرخواندن ونوشتن هم نبودند .

□ حالاآمدیم سریك‌سوم دیگر که مردم شهرنشین باشند،آنها هم بدو دسته تقسیم میشدند یکی دسته‌ایکه اقلیت محدودی را تشکیل میدادند وازخود آب ونان ویا لااقل فرصت وذوق و شوقی داشتند پس از دوره مکتب‌خانه بقول خود دنبال تحصیلات عالی را میگرفتند که با سواد ویا عالم (مجتهد) ویا طبیب وحکیم وفیلسوف ومنجم بشوند. وشاید شماره آنان به هزاریك هم نمیرسد.

باقیمانده اکثریت شهرنشین یا اصلا مکتب نریرفتند واز همان کودکی در تلاش معاش بجان‌کندن میافتادند واگر هم مکتب میرفتند همینکه باصطلاح قرآن را ختم میکردند خود را فارغ‌التحصیل میدانستند چون نظر اصلی این بودکه دوکلمه قرآن خواندن بیاموزند وشب‌های جمعه بیاد اموات یس‌والرحمن بخوانند . بعضی دیگرکه خیلی بخودشان فشار میآوردند بطور غلط حافظ را هم یاد میگرفتند که ازدیوان لسان‌الغیب سرنوشت خود ودیگران را فراگیرند .

□ ناگفته نماند که ازصدوچند سال پیش یك اسم بی مسمی بنام وزارت علوم درایران

سرزبانها بودکه قلمروآن در حدود مدرسه دارالفنون آغاز وانجام میپذیرفت. از انصاف نباید گذشت که عده معدودی ازدانشمندان آن ایام کتابهای سودمندی مثل مرآت‌البلدان ـ ذیل روضة الصفا ـ جام جم وامثال‌آن تالیف ومنتشرکردند وتنی چند هم مثلابعنوان دانشجو بفرنگستان رفتند وآمدند اما مثل تکه‌های برف درشوره‌زار وبرهوت جهالت آب شدند .

بعدازنهضت مشروطیت اوضاع علم وادب وتحصیلات تکانی خورد اما بیشترجنبه منفی داشت چون همان راه ورسم اقلیت اسبق هم فراموش شد وچیزی جای‌آنرا نگرفت. مثلا مشق‌خط وخوشنویسی منسوخ گردید ولی جایش هم خالی ماند. این بود تا اعلیحضرت فقید رضا شاه کبیر ایران مدارگشت ونهضت واقعی فرهنگ ایران با دست توانای او پی ریزی شد .

دوران تجدد

این سیستم نامنظم اداری بدون تغییرات مهمی تا زمان رضا شاه ادامه داشت واین حقیقتی است که باید در نظرداشت تا بهتر بتوان موفقیتهای شاه فقید را در ایجاد یك سیستم اداری جدید متشکل ازافراد تحصیل‌کرده‌که حقوق آنها بطور منظم پرداخت میگردید پی‌برد . ازطرف دیگر عادلانه نیست‌که وضع اداری ایران را تا قبل از رضا شاه بدون هیچ قید وشرطی محکوم ساخت. بدون اینکه تاکید نمائیم که اوضاع واحوال بیشترکشورهای آسیائی چندان تفاوتی با وضع ایران نداشته است باید متوجه باشیم‌که باهمه این احوال ایران ازقدرت سیاسی وکامیابی اقتصادی در بعضی ازدوره‌ها برخوردار بوده وهمچنین این اوضاع واحوال مانع پیشرفتهای فکری ومعنوی نبوده است .

چگونه دانشگاه بوجود آمد

روز پانزدهم بهمن سال ۱۳۱۳ یعنی ۲۸ سال قبل اولین سنك بنای دانشگاه تهران بوسیله اعلیحضرت فقید نصب گردید .

قبل از تاسیس دانشگاه مهمترین مدارس عالی دارالمعلمین عالی ومدرسه حقوق وعلوم سیاسی ومدرسه طب بود. این مدارس پس‌ازتاسیس دانشگاه درتهران متمرکز گردید وتحت اداره واحدی قرارگرفت .

درقانون تاسیس دانشگاه شش شعبه (دانشکده) درنظرگرفته شدکه عبارت ازدانشکده‌های ادبیات وفلسفه وعلوم تربیتی، پزشکی‌وشعب وفروع‌آن، حقوق وعلوم‌سیاسی واقتصادی، علوم طبیعی‌وریاضی، معقول ومنقول وفنی‌بودند. ضمنا دانشسرایعالی ازهمان ابتدای‌تاسیس دانشگاه ضمیمهٔ دانشگاه شد.

سازمان دانشگاه

دانشگاه تهران بموجب قانون دارای شخصیت حقوقی و استقلال اداری ومالی است که ازنظر اداری وفنی درسال ۱۳۲۱ وازنظرمالی درسال ۱۳۳۱ استقلال پیدا کرد .

بموجب ماده چهارم قانون تاسیس دانشگاه ، شورای دانشگاه تهران از رئیس دانشگاه که سمت ریاست‌شورا رادارد، معاون‌دانشگاه، روسای دانشکده‌ها ولااقل‌یك استاد ازهردانشکده

تشکیل میگردد .

در یکصد وهفدهمین جلسه شورا مقرر شد از هردانشکده دو نفر بعضویت شورا انتخاب گردد. مدت عضویت شورا دوسال است .

درحال حاضر شورای دانشگاه درحدود ۴۷ نفرعضو دارد. ضمنا دانشکده‌ها نیزهر یك شوراهای جداگانه‌ای دارندکه امور داخلی دانشکده درآن مورد بررسی قرارمیگیرد ودرصورت لزوم برای تصویب نهائی بشورای دانشگاه فرستاده میشود .

ازسال ۱۳۲۱ که دانشگاه مستقل‌گردید رؤسا دانشکده‌ها ازمیان استادان وبا موافقت و رای‌آنان برگزیده میشوند.

درسال۱۳۳۳ بموجب تبصره ۱۷ ماده یك قانون ترمیم حقوق فرهنگیان که ازتصویب مجلسین گذشت درنحوه انتخاب رئیس دانشگاه تغییراتی بوجود آمد وقرارشد شورای دانشگاه سه نفررا که رتبه آنان‌کمتراز رتبه نهم استادی نباشد، پیشنهاد نماید ویکی ازسه نفر بانتخاب وفرمان شاهنشاه بمدت سه سال بریاست دانشگاه برگزیده شود .

اولین رئیس دانشگاهی که با این ترتیب انتخاب‌گردید آقای دکتراقبال بودکه از۱۸ دیماه ۱۳۳۳ بریاست دانشگاه تهران منصوب شد .

دبیرخانه دانشگاه

دبیرخانه دانشگاه‌که قبل‌ازتصویب قانون استقلال دانشگاه ضمیمه اداره تعلیمات عالیه وزارت فرهنگ بود باداره‌کل مستقلی تبدیل شد وسازمان آن برحسب احتیاج توسعه یافت.

دبیرخانه دانشگاه عهده‌دار انجام دادن کلیه امور اداری دانشگاه میباشد . دبیرخانه دانشگاه که در راس آن مدیرکل دبیرخانه دانشگاه قرار دارد سیزده اداره دراختیار دارد.

کوی دانشجویان

چون وضع مسکن دانشجویان که برای تحصیل بتهران می‌آمدند رضایتبخش نبود بنا ـ بتقاضای رئیس دانشگاه تهران امیرآباد باکلیه لوازم ووسائل آن از طرف شاهنشاه خریداری وبدانشگاه واگذارگردید.

اکنون قریب ۷۶۰ نفر دانشجوی ایرانی وسی نفر دانشجوی خارجی در کوی دانشگاه سکونت دارند .

ضمنا ۲۴۰ نفردانشجو ازغذای ارزان قیمت استفاده میکنند.

شهریه

در سال ۱۳۳۵ قرارشد از دانشجویان شهریه گرفته نشود و تحصیل در دانشگاه مجانی باشد .

ولی‌این قانون درسال‌گذشته لغوشد وبرای سال تحصیلی جاری ازهردانشجو سالیانه مبلغ ۴۵۰۰ ریال‌گرفته شد .

مرکز اتمی

برای ایجاد کرسی اتمی دردانشگاه تهران درحدود ده میلیون ریال دراختیار دانشکده

علوم گذاشته شد .

ضمنا رئیس دانشکده وقت درسفرخود بآمریکا توجه مقامات آن کشور را برای اهدای یك دستگاه راکتور اتمی بدانشگاه تهران جلب کرد .

درحال حاضر دستگاه مذکور بایران فرستاده شده وساختمان راکتور اتمی دانشگاه نیز درحال اتمام است، درحدود یکسال دیگر بهره‌برداری ازآن ممکن میگردد .

دانشجویان خارجی

برای اولین‌بار درسال تحصیلی ۲۹-۲۵ دانشگاه تهران در نظرگرفت جمعا ده دانشجو از کشورهای هندوستان و افغانستان واتحاد جماهیر شوروی وترکیه وعراق بهزینه خود برای تحصیل بپذیرد. و در ابتدا عمارت دانشگاه برای اقامت آنان در نظرگرفته شد در تعقیب این تصمیم شورای دانشگاه درتاریخ ۱۳۲۶/۲/۲۳ تصویب کرد ازهریك ازکشورهای مصر، فرانسه انگلیس، آمریکا وچکسلواکی نیز دونفردعوت شوند.

سازمان دانشکده‌ها

دانشکده ادبیات ـ دارای رشته‌های زبان وادبیات فارسی، فلسفه وعلوم تربیتی، تاریخ وجغرافیا، باستان شناسی، زبانهای خارجی، وعلوم اجتماعی میباشد.

کلیه دیپلمه‌های دبیرستانها اعم از ادبی، ریاضی، طبیعی، میتوانند درمسابقه ورودی این دانشکده شرکت کنند.

دانشکده حقوق وعلوم سیاسی و اقتصادی ـ دوره تحصیل در دانشکده حقوق چهار سال است. رشته‌های این دانشکده قضائی وسیاسی واقتصادی وجرم شناسی میباشد .

سال اول ودوم برای همه مشترك است وسالهای سوم وچهارم اختصاصی است .

شرط ورود بدوره دکترای دانشکده حقوق داشتن لیسانس درحقوق وعلوم سیاسی واقتصادی ازدانشگاه تهران ویا یکی از دانشگاههای کشورهای خارجه است .

دوره دکترای حقوق که در سال ۱۳۳۴ افتتاح شد دو سال است. موسسه علوم اداری و بازرگانی نیز وابسته باین دانشکده میباشد .

آقای دکترعمید ریاست دانشکده حقوق وعلوم سیاسی واقتصادی را بعهده دارد .

دانشکده دامپزشکی ـ عهده‌دارتربیت دامپزشك ودامپرورو بازرسی مواد خوراکی است دوره تحصیل دراین دانشکده پنج سال است. دانشجویان دانشکده دامپزشکی ضمن تحصیل بکارآموزی درمراکز دامپروری نیز اشغال دارند.

دانشکده علوم ـ دارای رشته‌های ریاضی، فیزیك، شیمی، زمین شناسی وزیست شناسی ویك موسسه آمارگیری است .

دانشکده مذکور دارای دوره‌های فوق لیسانس میباشد .

دوره این دانشکده سه سال است.

دانشکده فنی ـ دارای رشته‌های راه وساختمان ، الکترو مکانیك ، معدن، شیمی تصفیه نفت میباشد .

دوره دانشکده فنی چهار سال است که دانشجویان پس از طی آن باخذ دانشنامه مهندسی نائل میشوند .

دانشکده‌کشاورزی ـ دانشکده کشاورزی‌دانشگاه تهران درکرج‌واقع شده‌است دانشجویان پسر دراین دانشکده بطور شبانه روزی بتحصیل مشغولند. دوره دانشکده سه سال میباشد. قرار بود درسال‌گذشته برای دانشجویان دختر دانشکده نیزخوابگاهی ترتیب دهند که آنها بتوانند بطور شبانه روزی دردانشکده تحصیل کنند ولی اینکار هنوز بمرحله عمل درنیامده است .

دانشکده معقول‌ومنقول ـ دراین‌دانشکده دخترهاپذیرفته نمیشوند ودوره‌آن سه‌سال‌است دانشکده معقول و منقول دارای رشته‌های معقول، منقول وزبان و ادبیات عرب میباشد سابقاکسانیکه دارای دیپلم مدرسی بودند، میتوانستند دراین دانشکده بتحصیل‌ادامه دهند ولی ازسال تحصیلی‌گذشته‌که‌کنکورعمومی برای دانشگاه وضع‌گردید، ازپذیرفتن این نوع دیپلمه‌ها نیز خودداری شد. استاد بدیع‌الزمان فروزانفرریاست دانشکده معقول ومنقول وا عهده‌داربودند درسال ۱۳۱۶ شورای دانشگاه اساسنامه وآئین‌نامه‌های جدیدی برای دانشکده طب وضع کرد که شامل مقررات مربوط به تحصیلات ، تشکیلات اداری وفنی وآئین نامه‌های مربوط به مسابقه ورودی، نام‌نویسی، تعلیمات، نظری وعلمی‌وبالینی،امتحانات شورای دانشکده، انجمن دائمی، انتشارات فنی، رساله دکترا وغیره بود.

دانشکده‌های داروسازی ودندانپزشکی درسال تحصیلی۳۶-۱۳۳۵ از دانشکده پزشکی جدا شد .

از سال ۱۳۲۸ امور مالی دانشکده پزشکی از دانشگاه تفکیك ومستقل شد. از مهرماه ۱۳۳۰ تغییراتی درآئین‌نامه داده شدکه بموجب آن اداره دانشکده بعهده رئیس دانشکده قرار گرفت که برای کمك بخود واداره قسمتهای مختلف دانشکده، و ضمائم آن معاون و بازرسانی انتخاب میکند.

امورمالی دانشکده را رئیس حسابداری که ازطرف وزارت دارائی با موافقت دانشکده تعیین میشود اداره مینماید .

دانشکده هنرهای زیبا ـ دارای سه رشته معماری ، نقاشی و مجسمه سازی میباشد . داوطلبان رشته معماری باید امتحان ریاضی اختصاصی بدهند .

رشته‌های نقاشی ومعماری وشش ومجسمه سازی چار سال میباشد .

کتابخانه‌های ایران

کتابخانه درایران سابقه‌ای بس طولانی دارد. پیش ازساسانیان واز زمانهای بسیارقدیم خشت‌هائی وجود داشت که روی آن مطالبی را ضبط وجمع‌آوری مینمودند.

ازکتابخانه‌های پیش از اسلام کتابخانه (سارویه) در اصفهان وکتابخانه مدائن مشهور بوده است.

این دوکتابخانه بوسیله اردشیر ساسانی وپسرش شاپور تاسیس شد. اردشیر بجمع‌آوری کتب قدیم علاقه تام داشت وبامر او قسمتی ازاوستا جمع‌آوری گردید. کتابخانه‌گندی شاپور (جندی شاپور) نیز ازکتابخانه‌های معتبر عصر ساسانی است.

درحمله اعراب بسیاری ازکتابخانه‌های معتبرآن عصر نابود شد.

از کتابخانه‌های مهم بعد از اسلام کتابخانه دربار سامانیان را میتوان ذکرکرد. این کتابخانه متعلق به نوح‌بن منصورسامانی بود وشیخ الرئیس ابوعلی سینا مدتها از آن استفاده میکرد.

دیگر ازکتابخانه‌های معروفی‌که پس از اسلام تاسیس شد کتابخانه‌ای است که ابن عمید وزیر رکن‌الدین دیلمی فراهم آورد. این کتابخانه پس از مرك او ضمیمه کتابخانه صاحب بن عباد گردید.

دراوائل قرن سوم دبیرعراقی کتابخانه‌ای درمشهد تاسیس کردکه بیهقی نیزدرتاریخ خود به آن اشاره‌کرده است.

درقرن چهارم وپنجم ابوریحان بیرونی صاحب‌بن عباد، ابوعلی‌سینا، زکریای رازی و فارابی ازکتابخانه‌های پادشاهان سامانی وغزنوی وآل‌بویه استفاده میکرده‌اند. خود صاحب بن عباد کتابخانه‌ای داشته وهنگام سفر ۵۴ شترکتابهای مورد نیاز اورا حمل میکرده است.

شاعر بزرك ایران مسعود سعد سلمان نیز در زمان غزنویان بعداز سی سال زندان بمقام ریاست کتابخانه سلطنتی برگزیده شد.

درقرن پنجم وششم کار تالیف وتصنیف رونق‌بسیار یافت. خواجه نظام‌الملک کتابخانه هائی برای استفاده طلاب علوم تاسیس کرد.

دراین زمان کتابخانه‌های بزرگی درشهرهای بخارا، نیشابور، اصفهان وشیراز وهمدان بوجود آمد.

درحمله مغول کتابخانه‌های بزرك ایران ازبین رفت. مشهوراست که مغولان کتابخانه‌های بزرك شهربخارا را آتش زدند واسبهای خود را در مخازن کتابخانه‌ها بستند. با وجود این دو دوره حکومت سلسله‌های مغولی خواجه نصیر طوسی و خواجه رشیدالدین فضل‌اله که هر دو از وزرای صاحب قدرت مغول بودند ازسوزاندن وخرابی کتابخانه‌ها جلوگیری کردند این دوتن از جمله پایه‌گذاران کتابخانه‌های سلطنتی وکتابخانه آستان قدس رضوی هستند.

حمله تیمورنیزضرربسیاربه کتابخانه‌های ایران وارد ساخت. ولی‌نواده‌های اوکه درایران سلطنت نمودند بخصوص شاهرخ والغ بیك مشوق اهل علم بودند وکتابخانه هائی در شهرهای مشهد وبخارا احداث کردند درزمان حکومت صفویه بخصوص شاه عباس‌توجه به ایجادکتابخانه زیاد شد وکتابخانه صفویه در اردبیل یکی از بزرگترین کتابخانه‌های آن عصر ایران و جهان بودکه «شاردن» و «تاورنیه» ودیگران درباره اهمیت وچگونگی آن مطالبی نوشته‌اند.

از ابتدای سلطنت قاجاریه کتابهای بسیاری در دربار جمع آوری شد. در زمان سلطنت ناصرالدین شاه با انتشار روزنامه‌ها وبا مسافرت شاه به اروپا و آغاز بیداری مردم روز بروز بتعداد علاقمندان بمطالعه افزوده‌گشت ودر دوره مشروطیت دامنه‌کار کتابخانه‌ها وسعت یافت در این سالها غیرازکتابخانه‌های سلطنتی ودولتی اشخاص نیزکتابخانه‌های شخصی برای خود تهیه کردند واز جمله کتابهای مهم آن زمان کتابخانه امام جمعه کرمانشاه بودکه در سال ۱۳۱۰ طعمه آتش گردید وازبین رفت.

در این دوره کتابخانه ظهیرالاسلام، خوزستانی، فرهاد میرزامعتمدالدوله، تقویت شد و کتابخانه مجدالدوله نیزکم وبیش قابل توجه بوده است.

کتابخانه‌های کنونی

اکنون درتهران واغلب شهرستانها کتابخانه‌های بزرگی وجود دارد.

کتابخانه‌های‌بزرك تهران‌عبارتند از: کتابخانه‌شهرداری، مجلس‌شورای‌ملی، کتابخانه‌ملی، سپهسالار، کتابخانه ملی‌ملك، کتابخانه سلطنتی، کتابخانه دانشگاه، بانك‌ملی، وزارت امور خارجه، باشگاه افسران، موزه ایوان باستان، کتابخانه دانشکده‌ها، کتابخانه دانشسرای عالی وکتابخانه مجلس سنا، دراغلب شهرهای بزرك ایران نیز کتابخانه‌های بزرك ومهمی وجود دارد ازجمله کتابخانه‌های شهرستان ایران کتابخانه قدس رضوی مشهد وکتابخانه دولتی تبریزقابل توجه‌است. درزیرابتدا اطلاعاتی ازکتابخانه‌های‌تهران وسپس‌شرح مختصری درباره دوکتابخانه مشهور خراسان وآذربایجان بنظرخوانندگان میرسانیم.

کتابخانه مجلس شورایملی

کتابخانه مجلس شورای ملی‌که از غنی ترین کتابخانه های ایران است در سال ۱۳۰۲

هجری شمسی درزمان ریاست مجلس احتشام‌السلطنه علامیروبهمت او وارباب‌کیخسرو واعتصام‌الملك بوجود آمد ودرهمان ابتدای امر، خود رئیس مجلس ۱۸۸۹ جلد کتاب خطی وچاپی و ارباب کیخسرو درحدود ۳۰۰ جلدکتاب به‌کتابخانه اهدا کردند.

پس‌ازآن نیزکتب بسیاری به‌کتابخانه اهدا شدکه ازآن میان نفیس‌ترین مجموعه اهدائی متعلق به سید محمدصادق طباطبائی است که درحدود ۳۲۰۰ جلدکتاب است‌که ۲۶۰۰ جلدآن ازکتب نفیس و نایاب خطی است. همچنین باید از اهدایای سرلشگر مجید فیروزکه مشتمل بر ۶۰۰۰ جلد کتاب بود ودر حدود ۸۰۰ جلد آن خطی است وهدیه نجم‌الملك شامل ۸۶۲ جلد کتاب‌که ۴۵۴ جلد آن خطی است نام برد.

کتابخانه مجلس شورای ملی از بدو تاسیس در ضلع جنوب شرقی باغ بهارستان قرار داشت.

در ساختمان جدید مجلس شورای ملی بنای جدیدی برای کتابخانه ساخته شد. این ساختمان بکلیه وسایل مدرن امروزی مجهز است.

سالن مطالعه کتابخانه جدید مجلس شورای ملی دارای ۷۲ صندلی است ۲۴ صندلی‌نیز برای مطالعه روزنامه ومجلات درطبقه فوقانی آن اختصاص داده شده است.

گنجایش انبارهای کتابها قفسه‌های آهنی برای ۸۰ هزارکتاب درنظرگرفته شده ومیتوان گنجایش آن تا چندین برابرنیز افزایش داد.

کتابخانه مجلس شورای ملی از نظر اینکه دارای بسیاری کتب خطی و قدیمی است و همچنین بمناسبت اینکه تعدادبسیاری ازکتب فارسی‌وعربی، فرانسه، انگلیسی، آلمانی، روسی وغیره ودوره‌های کامل مجلات ونشریات فارسی را دراختیار دارد. بطورقطع یکی از مهمترین گنجینه‌های‌کتاب ومطبوعات‌کشورما است. بسیاری‌ازکتب خطی این‌کتابخانه ازکتابهای نفیس ومنحصر بفرد است.

درحال حاضر دراین‌کتابخانه بالغ بر ۵۵۰۰۰ جلدکتاب نگهداری میشود (این آمار مربوط به سال ۱۳۳۸ است) که درحدود ۱۰۰۰۰ جلد آن کتب خطی وبقیه کتب چاپی به زبانهای فارسی، عربی، فرانسه، انگلیسی، آلمانی، روسی وحتی تعدادی ازآنها نیز بربانهای دانمارکی، هلندی وچینی، ژاپنی، هندی، سانکسریت وغیره است.

درکتابخانه مجلس قریب ۲۶۶ نسخه‌کتاب عالی منحصر بفرد ویا لااقل نادری وجود داردکه درگاوصندوقهای متعدد نگهداری میشود.

کتابخانه ملی

کتابخانه ملی در سال ۱۳۱۶ شمسی بوجود آمد این کتابخانه با ۱۳۰۰۰ جلد کتاب چاپی و ۴۰۰۰ جلدکتاب خطی‌که متعلق به‌کتابخانه عمومی معارف بود موجودیت یافت.

تاکنون چند کتابخانه معتبر ونفیس خریداری و ضمیمه کتابهای ملی شده است که از آن جمله است:

کتابهای خطی مرحوم حاج محتشم‌السلطنه وقسمت اعظم کتابخانه معروف نصیرالدوله بدر ونسخ بسیارخوب کتابخانه مرآت‌الممالك .

کتابخانه بانك روس و ایران نیز که مشتمل بر مقدار زیادی کتب روسی بود پس از واگذاری اموال‌آن بانك به دولت ایران ضمیمه کتابخانه ملی گردید.

تعداد کتابهای کتابخانه ملی طبق آمار سال ۱۳۳۰ بالغ بر ۴۵۰۰۰ جلدکتاب چاپی است که ازاین مجموع ۱۴۱۰۸ جلدکتاب بربان فارسی وعربی و۱۲۹۹۳ جلد بزبان فرانسه و۷۶۴۸ جلد بزبان آلمانی و۶۱۸۹ جلد بزبان روسی و۴۹۴۳ جلد بزبان انگلیسی و بقیه بسایر السنه میباشد .

کتابهای ملی دارای ۴۱۵۷ نسخه خطی، عربی وفارسی است که قریب دویست جلدآن بسیار ممتاز است .

کتابخانه ملی ملك

کتابخانه حاج حسین آقا ملك (ملك‌التجار) که در بازار حلبی سازها قرار دارد از کتابخانه‌های بزرك تهران است.

آقای ملك ازسال ۱۳۴۰ قمری بگردآوردن کتب نفیس نسخ خطی همت‌گماشت وبرخی از کتابخانه‌های شخصی راکه دارای ارزش بود «مانندکتابخانه قوام الدوله وحسام السلطنه» خریداری کرد.

تعدادکتابهای این‌کتابخانه بالغ برچهل هزار جلد میباشد. قدیمی‌ترین نسخه خطی که در این‌کتابخانه موجود است کتاب شجره وثمره بطلمیوس بخط عمربن عبدالرحمن صوفی است که درسال ۴۷۱ هجری کتابت شده است .

کتابخانه سپهسالار

کتابخانه مدرسه عالی سپهسالار بالغ بر۱۷ هرارجلدکتاب داردکه نزدیك به هفت‌هزار جلد آن خطی است ودرمیان آنها نسخ منحصربفرد هم دیده میشود .

این‌کتابخانه قسمتی ازموقوفه مرحوم حاج میرزا حسن خان مشیرالدوله است که‌درسال ۱۲۹۷ ایجاد شد .

سپهسالار بجزکتب شخصی خودکه وقف این کتابخانه کرد کتب مرحوم علیقلی میرزا اعتضاد السلطنه وزیر علوم دوره ناصری را نیزخریداری ووقف برمدرسه نمود .

بعدها اشخاص دیگرنیزکتابهائی بکتابخانه اهداکردند .

کتابخانه سلطنتی

کتابخانه سلطنتی زمان سلطنت ناصرالدین شاه بوجود آمد . لسان‌الدوله تعداد زیادی ازکتابهای این کتابخانه را به کتابخانه‌های بزرك جهان فروخت .

این کتابخانه بزرك پس ازمرك ناصرالدین شاه دچارعاقبت ناگواری شد. طبق آمارسال ۱۳۳۰ این کتابخانه بالغ بر ۲۵۰۰ جلد کتاب دارد .

کتابخانه بانك ملی

کتابخانه بانك ملی ایران در سال ۱۳۱۷ تاسیس یافت و در ابتدای کار ۲۷۰۰ جلد از کتابهای مرحوم داور وقسمتی ازکتابخانه آقای دکترمحمود افشارکه حاوی تعداد زیادی از کتابهای مهم سیاسی خارجیان درباره ایران بود جهت اینکتابخانه خریداری شد.

کتابخانه بانك ملی طبق‌آمارسال ۱۳۳۰ دارای ۱۶۰۰۰ جلدکتاب بزبانهای مختلف است وبیشترکتابهای اینکتابخانه بزبان فرانسه است.

کتابخانهٔ آستان قدس رضوی

کتابخانه آستان قدس رضوی تنها کتابخانه قدیمی است‌که ازدوره اسلامی باقی‌مانده و درحدود هزارسال سابقه دارد.

تاریخ قطعی تاسیس وکیفیت ایجاد این کتابخانه علمی بطور تحقیق معلوم نیست ولی قدیمی‌ترین نسخه‌های موجود کتابخانه جزواتی است ازکلام‌الله مجید که مربوط به سالهای آخر قرن چهارم واوایل قرن پنجم هجری است.

پس‌ازآنکه شهر مشهد اهمیت علمی ومذهبی یافت ازگوشه وکنارعلاوه برقرآن‌های نفیس کتب گرانبهائی ازقبیل تفسیر وحدیث به آستان قدس هدیه شد. همین کتب مذهبی هسته اولیه قدیمی‌ترین‌کتابخانه‌های ایران ویکی ازبزرگترین کتابخانه‌های مذهبی جهان را بوجود آورد. دراواخر قرن هشتم واواسط قرن نهم شاهرخ گورکانی باین‌کتابخانه توجه زیاد نمود و انواع کتب نفیس ونایاب علمی ومذهبی را درآن فراهم آورد.

شاه عباس در دوران سلطنت خود امر بتجدید عظمت از دست رفته کتابخانه داد وحتی اشخاصی‌را مامورکرد بهندوستان‌بروند وکتابهای نفیسی‌که بعنوان‌کاغذپاره بهندوستان‌فروخته شده بود خریداری‌کرده عودت دهند. باین ترتیب باردیگرکتابخانه آستان قدس رونق یافت.

از بدوایجاد این‌کتابخانه بزرك تاریخی مردان خیرونیك اندیش بهترین وگرانبهاترین کتب خودرا به پیشگاه امام هشتم تقدیم‌کرده‌اند سلاطین‌گورکانی وشاه عباس کتابهای بسیاری خریداری کرده وبخط خود وقف کرده‌اند. شیخ بهائی، نادر شاه افشار، سلاطین قاجار هر یك بنوبه خودکتابهائی تقدیم‌کرده‌اند که هم‌اکنون بخط ومهر آنان موجود است.

درکتابخانه‌آستان قدس رضوی کتب نفیس‌وکمیاب درمحل مخصوصی نگهداری میشود ازجمله‌کتابهای‌نفیس‌کتاب «خواص‌الاشجار» تالیف «دیس‌قری دوس» یونانی‌است. این‌کتاب عجیب را شاه عباس‌کبیر وقف‌کرده وتاریخ تالیف آن قبل‌ازمیلاد مسیح میباشد ودرقرن ششم توسط مهران بن منظور بعربی ترجمه شده است.

کتاب مزبور مصور وزیباست وخواص گیاهان وتصاویرهریك را ازنظر علمای دوهزار سال قبل نشان میدهد. این کتاب نسخه منحصربفرد جهان میباشد.

دیگر ازکتب نفیس چند برك بقطع بزرك وخط خوش از قرآن بایسنقری وقرآن مذهب است که بامر شاه اسمعیل صفوی نوشته شده و هر صفحه آن دارای ۱۳ سطر است این قرآن را

مرحوم میرزا قلی خان طباطبائی تولیت آستان بسال ۱۳۳۷ قمری وقف کرد.

دیوان حافظ بخط شاعر و خوشنویس معروف عبدالوهاب فرزند وصال شیرازی نیز از کتب گرانبهای کتابخانه قدس است. برای تذهیب وتزئین‌این دیوان دهسال وقت صرف شده‌است

ازاینها که بگذریم قرآن خطی بسیار زیبا وجالبی را باید نامبرد که بخط کوفی نوشته شده ومنسوب بحضرت علی (ع) است ومعمولا زواربقصد تبرك آنرا می‌بوسند. کتابخانه‌آستان قدس درسال ۱۳۴۶ دارای ۸۵۲۹ جلدکتاب خطی و۲۴۱۸۱ جلدکتاب چاپی بوده است.

کتابخانه تربیت

کتابخانه دولتی تربیت تبریز را مرجوم میرزا محمد علی خان تربیت در سال ۱۳۰۰ هنگامیکه ریاست معارف آذربایجان را بعهده داشت ایجاد کرد و ابتدا نام آن «کتابخانه و قرائت خانه معارف» بود ولی چند سال بعد بنام کتابخانه تربیت نامیده شد.

طبق‌آمارسال ۱۳۴۰ دراین‌کتابخانه بالغ بر ۱۱۰۰۰ جلدکتاب چاپی‌بزبانهای مختلف و۲۴۰ نسخه‌کتاب خطی موجود است.

کتابخانه‌های مهم ایران

آمار کتابخانه‌هائیکه درطول‌بیست وپنجسال اخیرایران ازطرف سازمانهای ملی‌ودولتی برای استفاده مردم افتتاح گردیده است بشرح زیر ازنظرخوانندگان گرامی میگذراند .

نام کتابخانه	سال بنیاد	شماره کتاب خطی	شماره کتابهای چاپی
کتابخانه باستانشناسی	۱۳۱۶	۳۵	۶۱۰۳
« آستان مقدسه قم	۱۳۳۱	۲۰۰	۴۰۰۰
« فنی وزارت فرهنگ	۱۳۱۲	-	۸۰۰۰
« ملی فارس	۱۳۲۹	-	۱۰۱۶۱
« فرهنگ کرمان	۱۳۰۷	۵۰	۴۵۰۰
« شهرداری کرمانشاه	۱۳۳۴	-	۲۰۱۰
« فرهنگ اصفهان	۱۳۲۳	۸۷۰	۷۵۴۸
« بانك مرکزی ایران	۱۳۱۷	۱۶	۱۹۹۶۳
«شورای‌فرهنگ‌بریتانیا	۱۹۵۵م	-	۱۲۰۰۰
« ابراهام لینکن	۱۹۴۹م	-	۱۱۴۰۳
« اردشیر یکانگی	۱۳۱۰	۵۰	۵۰۰۰
« فرهنگ شاهرود	۱۳۳۴	۱۰	۲۰۰۰
«بیمارستان‌نمازی‌شیراز	۱۳۳۲	۴	۴۰۰۰
«ایالات‌متحده خرمشهر	۱۹۵۸م	-	۳۸۸۹
«انجمن‌ایران وامریکا	۱۹۵۶م	-	۱۷۷۹
«آرامگاه بوعلی همدان	۱۳۳۴	۱۵	۳۲۴۹
« شرف‌الدین علی‌یزد	۱۳۳۷	۷	۳۰۰۰

نام کتابخانه	سال بنیاد	شماره کتاب خطی	شماره کتاب چاپی
کتابخانه فرهنگ خوی	۱۳۳۴	۳	۳۰۰۰
« عمومی دشت میشان	۱۳۳۱	-	۱۹۰۰
« انجمن ایران و امریکا کرمانشاه	۱۳۳۶	-	۱۲۹۱
« ملی رضائیه	۱۳۲۴	۵	۱۲۹۱
« مدرسه حجتیه قم	۱۳۳۰	۹۵۰	۷۱۰۰
« انجمن آثار ملی کاشان	۲۳۵۸	-	۱۶۷۰
« عمومی نائین	۱۳۳۶	-	۱۲۰۰
« باشگاه مرکزی مسجد سلیمان	۱۳۲۰	-	۲۹۶۰
« کانون وکلا	۱۳۱۷	-	۳۲۵۰
« عمومی فرهنگ نیشابور	۱۲۳۵	-	۱۵۱۶
« بوعلی سینا همدان	۱۲۲۰	-	۱۱۰۰۰
« باشگاه افسران تهران	۱۳۱۸	-	۵۴۹۲
« انستیتو مالاریالژی	۱۳۳۱	۳	۴۴۲۵
« انجمن روابط فرهنگی ایران و شوروی	۱۳۲۲	-	۱۶۰۰۰
« وزارت امور خارجه	۱۳۱۰	۳۰۰	۱۲۰۰۰
« دانشکده پزشکی تبریز	۱۳۲۶	-	۶۵۰۰
« دانشکده معقول و منقول مشهد	-	۸۶۲	۲۴۵۶
« دانشکده حقوق	۱۳۱۷	۶۱۷	۶۳۵۷۰
« دانشکده توسعه علوم اداری	۱۹۵۴م	-	۶۰۰۰
« دانشگاه جنگ	۱۳۱۵	-	۱۴۰۰۰
« دانشکده پزشکی مشهد	۱۳۲۲	-	۴۶۷۶
« دانشکده معقول و منقول تهران	۱۳۳۲	۷۹۰	۱۲۲۱۰
« دانشکده افسری	۱۳۲۲	۱۲	۱۶۰۰۰
« دانشکده ادبیات تبریز	۱۳۲۶	۲۸	۲۸۹۸۶
« دانشکده کشاورزی کرج	۱۳۰۷	۳	۱۰۷۰۰

نام کتابخانه	سال بنیاد	شماره کتاب خطی	شماره کتاب چاپی
کتابخانه دانشکده علوم	۱۳۲۳	-	۱۷۲۳۴
« دانشکده دامپزشکی	۱۴۱۱	۱	۱۶۳۰۰
« دانشکده‌فنی‌آبادان	۱۳۱۸	-	۶۰۰۰
« دانشکده ادبیات	۱۳۲۹	۵۶۰	۶۴۰۰۰
« مرکزی دانشگاه	۱۳۲۸	۴۹۳۰	۶۰۰۸
« دانشکده دانداپزشکی	۱۳۳۵	-	۳۴۷۵
« دانشکده‌ادبیات‌مشهد	۷۳۳۴	-	۷۶۴۱
« دانشسرایعالی	۱۳۳۶	-	۴۷۰۰۰
« دانشکده ادبیات اصفهان	-	-	-
« دانشگاه ملی	-	-	-
« دانشگاه پهلوی	-	-	-
« انستیتوایران و فرانسه	۱۹۴۶م	-	۱۴۰۰۰
« شهرداری اصفهان	-	..	-
« کتابخانه شرکت ملی نفت	-	-	-
« وزارت اطلاعات	-	-	-
« تالار آینه وزارت آموزش وپرورش	-	-	-

فهرست کتابخانه‌ها و قرائت خانه‌های وزارت آموزش وپرورش

کتابخانه رازی تهران	۲۵۷	کتابخانه فرهنگ قزوین
« عمومی شرق شهناز تهران	۲۵۸	« « آمل
« فرهنگ زنجان	۲۵۹	« پهلوی آستارا
« « کاشان	۲۶۰	« سراب
« فرهنگ بندر پهلوی	۲۶۱	« اهر
« « بابل	۲۶۲	« رضائیه
« « گنبد قابوس	۲۶۳	« شاهپور
« « اردبیل	۲۶۴	« آبادان

کتابخانه اسکو	۲۶۵	کتابخانه دشت میشان
» » مرند	۲۶۶	» نی‌ریز
» » مشگین شهر	۲۶۷	» بم
» » ماکو	۲۶۸	» فرهنگ مشهد
» » اهواز	۲۶۹	» قوچان
» » دزفول	۲۷۰	» کاشمر
» » پارس شیراز	۲۷۱	» شهرضا
» » فرهنگ داراب	۲۷۲	» فرهنگی تهران
» » کرمان	۲۷۳	» حشمتیه
» » رفسنجان	۲۷۴	» شوش
» بهروز تازآباد تهران	۲۷۵	» جنب امامزاده
		یحیی تهران
» فرهنگ خیابان فرهنگ تهران	۲۷۶	» فرهنگ محلات
» عمومی شایسته	۲۷۷	» » رشت
» فرهنگ فیروزکوه	۲۷۸	» » ساری
» لشت نشاء	۲۷۹	» » گرگان
» » اراک	۲۸۰	» » آذرشهر
» » خوی	۲۸۱	» زاهدان
» » کرمانشاه	۲۸۲	» چاه‌بهار
» » خرمشهر	۲۸۳	» بندرعباس
» » رامهرمز	۲۸۴	» ملایر
» » بهبهان	۲۸۵	» سمنان
» » آباده	۲۸۶	» وزیری یزد
» » سیرجان	۲۸۷	» فرهنگ بیرجند
» » نیشابور	۲۸۹	» فرهنگ طوالش
» » بجنورد	۲۹۰	» سنجش بیدخت
		گناباد
» » شهرکرد	۲۹۱	» سردشت
» » نائین	۲۹۲	» ایرانشهر
» » سراوان	۲۹۳	» قروه
» » سنندج	۲۹۴	» بندرلنگه
» » همدان	۲۹۵	» تویسرکان
» » نهاوند	۲۹۶	» شاهرود

« « یزد	۲۹۷	بروجرد
« « فومنات	۲۹۸	سقز
« « لارستان	۲۹۹	لاهیجان
« « ماهان	۳۰۰	رزن همدان
« « شهسوار	۳۰۱	دبیرستان نظام تهران
« « گرمسار	۳۰۲	عمومی تربت حیدریه

« شیروخورشید سرخ همدان

توجه : فهرست کتابهای وزارت‌آموزش ازطرف اداره کل نگارش درتاریخ ۴۳/۳/۲۰ بشماره۶۲۲۶۵ی‌م الف دراختیارسازمان کتابخانه‌ها قرارگرفت ومتاسفانه شماره کتاب هرکتابخانه درآن تایید نشده وناچار به نشرنام ونشان کتابخانه‌ها اکتفاشد .

«کتابخانه انجمن ایران وآمریکا شماره‌آن ازقلم افتاده است»

فهرست کتابخانه‌های خصوصی ـ کتابهـای خصوصی معروف این زمان تا آنجا که اطلاع داریم فهرست‌وار دراین تاریخچهٔ میآورد :

۱ـ کتابخانه حاج محمدآقا نخجوانی درتبریز ۲ـ کتابخانه حاج حسین آقا نخجوانی درتبریز ۳ـ کتابخانه‌آیة‌الله محمدصالح حائری‌علامه درسمنان ۵ـ کتابخانه آقای سلطان‌القرائی درتبریز ۵ـ کتابخانه آقای علی‌اصغر حکمت ۶ـ کتابخانه آقای دکتر بیانی ۷ـ کتابخانه آقای دکتر مهدوی ۸ـ کتابخانه آقای فخرالدین نصیری ۸ کتابخانه آقای امیرخیری ۹ـ کتابخانه مرحوم شهشهانی ۱۰ـ کتابخانه بصیرالدوله هروی ۱۱ کتابخانه آقای عبدالعلی ادیب برومند ۱۲ـ کتابخانه آقای محمود فرخ خراسانی ۱۳ـ کتابخانه خان ملک ساسانی ۱۴ـ کتابخانه آقـای بیات ۱۵ـ کتابخانه میرزا عبدالغفار نجم‌الملک ۱۶ـ کتابخانه آقـای میرزا عبدالله زنجانی درزنجان ۱۷ـ کتابخانه آقای یمین حضور درکرمانشاه ۱۸ـ کتابخانه رکن‌لدین همایونفرخ . ۱۹ـ کتابخانه صاحب جمع فصیح‌الملک ۲۰ـ کتابخانه حاج میرزا علی‌اکبر همدانی ملقب به ابوالمکارم ۲۱ـ کتابخانه ملک‌الشعراء بهار ۲۲ـ کتابخانه استاد سعید نفیسی ۲۳ـ کتابخانه استاد بدیع الزمان فروزانفر ۲۴ـ کتابخانه استاد دهخدا ۲۵ـ کتابخانه دکتر محمد معین ۲۶ـ کتابخانه جلال‌الدوله ۲۷ـ کتابخانه ابوالقاسم‌گرشاسب لاریحانی ۲۸ـ کتابخانه مرحوم جلوه ۲۹ـ کتابخانه محسن میرزا نوه فتحعلیشاه ۳۰ـ کتابخانه محمد حسین میرزا ۳۱ـ کتابخانه میرسید ابوالحسن اصفهانی ۳۲ـ کتابخانه بهجت قاجار ۳۳ـ کتابخانه حاج سیدمحمد اصفهانی ۳۴ـ کتابخانه شهیدزاده‌دادرس ۳۵ کتابخانه حاج عبدالحسین نواده‌آذربیکدلی ۳۶ـ کتابخانه ملک آرائی ۳۷ کتابخانه صدرالممالک ۳۸ کتابخانه خاندان شهید ثالث شیخ محمد خراسانی ۳۹ـ کتابخانه نظرپاک ۴۰ـ کتابخانه‌آقا شیخ هادی‌بروجردی، درقم ۴۱ـ کتابخانه شیخ‌الاسلام شفتی دراصفهان ۴۲ کتابخانه آقای هرمز در تهران ۴۳ـ کتابخانه‌آقای نبوی ۴۴ـ کتابخانه

مشیر فاطمی دراصفهان ۴۵- کتابخانه علوی (ابوالفتوح) ۴۶- کتابخانه محمد رضا ذبیح الله خراسانی ۴۷- کتابخانه سید محمد جزایری اهواز ۴۸- کتابخانه حاج صدرالدوله صدری ۴۹- کتابخانه امام جمعه اصفهان ۵۰- کتابخانه عبدالوهاب کلانتری از احفاد نشاط اصفهانی ۵۱- کتابخانه حاج اسدالله شفتی ۵۲- کتابخانه محمد امین خنجی ۵۳- کتابخانه آل آقا ۵۴- کتابخانه مرحوم داعی‌الاسلام ۵۵- کتابخانه شیخ ضیاء الدین دری ۵۶- کتابخانه شیخ جواد واعظ‌عراقی ۵۷- کتابخانه استاد ذبیح‌بهروز ۵۸- کتابخانه ادیب طوسی ۵۹- کتابخانه استاد مشکوة ۶۰- کتابخانه استاد دکتر نصرةالله کاسمی ۶۱- کتابخانه استاد همائی ۶۲- کتابخانه میرزا محمد علی مدرس تبریزی مولف ریحانةالادب ۶۳ کتابخانه آقا شیخ بزرگ تهرانی‌مؤلف الذریعه ۶۴ کتابخانه آقا شیخ محمد تقی ترقی ۶۵- کتانخانه امین‌السفراء ۶۶ کتابخانه کاظم تبریزی نصیر امین‌الدوله پسر صدرالافاضل جد آقای فخرالدین نصیری ۶۷- کتابخانه آیة الله بروجردی درقم ۶۸- کتابخانه‌آیةالله صدردرقم ۶۹- کتابخانه برقعی قمی درقم ۷۰- کتابخانه دکترصدرالدین نصیری امینی ۷۱- کتابخانه حاج عباسقلی چراندبی ۷۲- کتابخانه شیخ محمد باقر الفت دراصفهان ۷۳- کتابخانه میرزا فضل‌الله شیخ‌اسلام زنجانی درزنجان ۷۴-کتابخانه میرزا ابوعبدالله شیخ الاسلام در زنجان ۷۵- کتابخانه محمد مجتهد قمی معروف بارباب ۷۶- کتابخانه میرزا احمد باقر زنجانی ۷۷- کتابخانه محمد ولی میرزا ۷۸- کتابخانه ضیاءالدین محیط شوشتری درشوش ۷۹- کتابخانه محیط طباطبائی ۸۰- کتابخانه ملا باشی محمد موسوی لاریجانی ۸۱- کتابخانه محمد علی نراقی کاشانی ۸۲ کتابخانه محمد جواد نراقی کاشانی ۸۳- کتابخانه ملا صالح مازندرانی ۸۴ - کتابخانه حاج محمد ابراهیم کلباسی در اصفهان ۸۵ - کتابخانه ابوالمعالی در اصفهان ۸۶- کتابخانه قاضی عسگر معروف به پلاسید ۸۷- کتابخانه شمس‌الدین محمد جعفر حکیم الهی ۸۸- کتابخانه باستانی .

یادآوری : کتابخانه‌های از شماره ۴۴ تا شماره ۶۱ را آقای فخرالدین نصیری کتاب شناس بصیرعصر حاضرکه کتابخانه ایشان یکی از غنی‌ترین کتابخانه‌های ایرانست خریداری کرده‌اند .

کتابخانه‌های جهان

با اینکه نظراز تحریر وتنظیم این تاریخچه معرفی کتابخانه‌های موجود در ایران است لیکن درپایان این بخش ازنظرتکمیل، فهرستی ازنام کتابخانه‌های جهان که در آنها کتابهای خطی فارسی موجود است برای استفاده علاقمندان بکتاب آورده میشود دراین فهرست از نشریه نفهس دبیرخانه شورای فرهنگی سلطنتی ایران استفاده شده است .

آلمان

کتابخانه ملی آلمان ـ برلن
« ملی دانشگاه گوتینگن
« دانشگاه لاپزیک
« دانشگاه ارلانکن
« دانشگاه فریبورگ
« هانور
« ملی ودانشگاهی هاله
« دانشگاه نیا
« دانشگاه ماربورگ
« ملی اشتوتگارت
« دانشگاه ورتسبورگ

کتابخانه آکادمی علوم آلمان برلن
« لاپزیک
« ملی مونیخ
« ملی ودانشگاهی فرانکفورت
« ملی ودانشگاهی هامبورک
« دانشگاهی هایدلبرک
« انجمن خاور شناسی آلمان درهاله
« شهرداری ماینتس
« دانشگاه مونستر
« دانشگاه توبینکن

آمریکا

کتابخانه کنگره ـ واشنگتن
« دانشگاه هاروارد
« « پنسیلوانیا ـ فیلادلفیا
« « بیل نیوهون

کتابخانه نیویورک
« دانشگاه کلمبیا
« « پرینستون
« « شیکاگو

کتابخانه دانشگاه می‌شیگان ـ آن‌آربر
» هوور ـ پالوآلتو ـ کالیفرنیا
» ملی کلولند
» شرقی کلرمونت

کتابخانه پیرپونت مورگان ـ نیویورک
» انجمن تاریخ پنسیلوانیا
» آزاد فیلادلفیا

اتریش

کتابخانه ملی اتریش ـ وین
» شهرداری وین
» دانشگاه اینسبروگ

کتابخانه دانشگاه‌وین
» دانشگاه‌گرانس

اردن هاشمی

کتابخانه خالدیه بیت‌المقدس
» گلبنکیان »

کتابخانه مسجد الاقصی بیت‌المقدس
» مدرسه انجیلی فرانسوی زبانشناسی بیت‌المقدس

اسپانیا

کتابخانه ملی اسپانیا ـ مادرید
» دانشگاه مادرید
آرشیو وکتابخانه کلیسائی تولدو
» عمومی سیمانکا

کتابخانه سلطنتی اسپانیا ـ مادرید
» سلطنتی اسکوریال مادرید
آرشیو رینودوالنسیا ـ والانس

استرالیا

کتابخانه دانشگاه ملبورن

کتابخانه دانشگاه سیدنی ـ فیشر

اسرائیل

کتابخانه ملی یهود اورشلیم
» دانشگاه عبری
آرشیو عمومی تاریخی یهود اورشلیم

کتابخانه اداره آثار باستانی اورشلیم
» شوکن »

افغانستان

کتابخانه شاهی کابل
» موزه کابل
» عمومی
» قندهار
» مزار شریف

کتابخانه معارف کابل
» اداره انطباعات
» هرات
» غزنی

اندونزی

کتابخانه موزه‌انستیتوی‌فرهنک ـ جاکارتا
» اسلامی ـ جوك جاکارتا

کتابخانه انستیتوی اندونزی جاکارتا

انگلستان

کتابخانه بریتیش میوزیوم ـ لندن
» انجمن پادشاهی آسیائی لندن
» دانشگاه کمبریج
» بادلیان ـ اکفرد
» دانشگاه ادی نبرو

کتابخانه دیوان هند
» آموزشگاه مطالعات شرقی لندن
» جان ریلندس منچستر
» ملی ولز ـ ابریستویت
» ملی اسکاتلند ـ ادی نبرو

ایتالیا

کتابخانه ملی ناپل
» ملی روم
» آکادمی لینچئی و گورسینیانا ـ رم
» دانشگاه بولونیا
» ملی میلان
» ملی ونیز

کتابخانه دانشگاه ناپل
» دانشگاه روم
» کازاناتنسه ـ رم
» ملی فلورانس
» سلطنتی تورنتو

مجموعه کتابهای خطی مارسیلی بولونیا

کتابخانه مرکزی فرقه مذهبی مکیتاری

ایرلند

کتابخانه چستربیتی

بلژیك

کتابخانه ملی بروکسل
» دانشگاه کاتولیکی لوون
» دولتی آنتورپ (آنورس)

کتابخانه دانشگاه لیژ
» » گان (گنت)
» دانشگاه آزاد بروکسل

پاکستان

کتابخانه خاص انجمن ترقی اردو ـ کراچی
» ملی لیاقت کراچی
» موزه لاهور
» دانشگاه پیشاور
» » داکا
» خصوصی سید حسام الدین راشدی کراچی
» تالپو ـ حیدرآباد

کتابخانه کالج اسلامیه لاهور
» ملی لاهور عمومی پنجاب
» موزه ملی پاکستان ـ کراچی
» دانشگاه سند ـ حیدرآباد
» کالج تعلیم الاسلام ـ ربوه
» خصوصی قزلباش ـ لاهور
» دکتر خواجه عبدالرشید ـ کراچی

پرتقال

آرشیو تاریخی ماورای دریائی لیسبن (اسناد ایران)

آرشیو وزارت امور خارجه پرتقال ـ لیسبن

کتابخانه آکادمی لیسبن

کتابخانه ملی لیسبن

کتابخانه ملی جزیره آسور

ترکیه

کتابخانه عمومی بایزید اسلامبول
« مسجد فاتح «
« کوپرولو «
« خلیل نوری بیک «
« خسرو پاشا «
« نوری عثمانیه «
« وطن «
« سلیم آغا «
« دانشگاه «
« حصار صالیچی اوغلو ازمیر
« راشد افندی قیصریه
« تکلی اوغلو ـ انطالیه
« عمومی قونیه
« عمومی آنکارا

کتابخانه موزه ایا صوفیه اسلامبول
« داماد ابراهیم پاشا «
ملت «
مراد ملا «
« محمد پاشا «
« راغب پاشا «
« سلیمانیه «
« موزه توپ قاپو «
« عمومی ازمیر «
« خلیل حامد پاشا ایسپاریه
« سلیمیه ـ اردنه
« اولو جامع بورسه
« احمد پاشا افیون قره حصار

تونس

کتابخانه رارالکتب الوطینه ـ تونس
« مکتب الزیتونیه «

کتابخانه مکتب الخلدونیه تونس

چکسلواکی

کتابخانه انستیوی شرقی آکادمی‌علوم ـ پراک
« آکادمی علوم پراک
« دانشگاه بزیو

کتابخانه دانشگاه پراک
« دانشگاه براتیسلاوا
« « الموتسی

دانمارك

کتابخانه سلطنتی کپنهاك
کتابخانه دانشگاه کپنهاك

مجموعه نسخ خطی اوستائی وپهلوی
کتابخانه دولتی آرهولس

رومانی

کتابخانه مرکزی دولتی بوکارست
« آکادمی رومانی
« مرکزی دانشگاه یاشی
« ناحیه سیبیو
« انستیتو تیمی نشوآرا

کتابخانه کلوژ
« مرکزی دانشگاه بوکارست
« موزه سیبیو
« انستیتوبراشف

زلند نو

کتابخانه ولینگتن

کتابخانه عمومی آوکلند

ژاپن

کتابخانه شرقی توکیو — کتابخانه مجلس ملی ژاپن توکیو
« دانشگاه توکیو — « دانشگاه اوساکا

سوئد

کتابخانه سلطنتی استکهلم — کتابخانه دانشگاه اوپ سالا
« آکادمی سلطنتی علوم — « دانشگاه گوتمبرک
« دانشگاه لوند

سوریه

کتابخانه دارالکتب ظاهریه دمشق — کتابخانه ملی حلب

سویس

کتابخانه ملی برن — کتابخانه دانشگاه بازل ـ بال
« عمومی ژنو

سیام

کتابخانه ملی سیام بانگکوک

سیلان

کتابخانه موزه ملی سیلان ـ کلمبو

شوروی

کتابخانه ملی لنینگراد — کتابخانه آکادمی علوم شوروی
« مرکز نسخه‌های انستیتوی ملل آسیائی لنینگراد
« کتابخانه دولتی لنین — کتابخانه دولتی‌ادبیات خارجی مسکو
« کتابخانه دولتی امیرعلیشیرنوائی تاشکند — « دولتی فردوسی تاجیکستان
« دانشگاه طب ابن سینا ـ دوشنبه — « ملی ایروان
« عمومی تفلیس گرجستان — « عمومی آخوف باکو
« عمومی عشق‌آباد — « عمومی یوشکین کاراخستان

صوفیه

کتابخانه واسیل کلاروف ـ صوفیه

عراق

کتابخانه ـ مکتب الاوقاف بغداد — کتابخانه موزه بغداد
« ملی بغداد — « دیوان مکتبةالمعارف بغداد
« موزه موصل ـ موصل — « مدرسه جامع الباشا موصل
« مدرسه احمدیه « — « « اسلامیه «
« « جامع بکرافندی موصل — « حسینیه «

کتابخانه یحیی باشا موصل
« مدرسه حجیات «
« « جامع خزام «
« « محمدیه «
« « زکریا «
« « النبی شیت
« ال باش اعیان بصره
« موزه سامره ـ سامره
« خصوصی عبدالغنی افندی موصل
« « الراوی
« « توفیق وهبی بغداد
« « نقیب «
« « احمد حامد «
« « گرگیس «

کتابخانه النبی یوسف موصل
« مدرسه جامع الخاتون «
« « جامع المحمودین «
« « عبدالرحمن چلبی «
« محضرباشی «
« الحسینیه ـ نجف
« محمد احمد
« خصوصی دکتر داود چلبی موصل
« « دکتر حسین محفوظ بغداد
« « المجامی «
« « عبدالرسول المجالی «
« « شیخ عواد «
« « هبةالدین شهرستانی «
« « کاشف الغطا «

فرانسه

کتابخانه ملی پاریس
« مازارین «
« مدرسه لوور «
« خصوصی کنتس آلیکس دوگزانترپاریس
مجموعه ونشون پاریس
« گلنبکیان «

کتابخانه دانشگاه پاریس
« انجمن آسیائی پاریس
« دانشگاهی استراسبور
مجموعه خصوصی دکوردومانش پاریس
« ماتو پاریس
« دکترگاشه بردو

فنلاند

کتابخانه دانشگاه هلسینکی
« انجمن ادبی فنلاند ـ هلسینکی

کتابخانه آکادمی آبو ـ تورکو

قبرس

کتابخانه سلطان ـ نیکوسیا

کتابخانه موزه قبرس نیکوسیا

کانادا

کتابخانه دانشگاه تورونتو

کتابخانه مک گیل ـ مونترال

لبنان

کتابخانه ملی لبنان ـ بیروت
« شرقی دانشگاه سن ژرف بیروت
« شرفه سریانی ـ شرفه وهرصیه

کتابخانه دانشگاه آمریکائی بیروت
« صومعه سن ساویور ـ صیدا
« مدرسه الهیات خاور نزدیک ـ بیروت

لهستان

کتابخانه یاگلون ـ کراکوی
« عمومی ورشو
« آکادمی‌علوم لهستان
آرشیو مرکزی اسناد قدیمی ـ کراکوی
کتابخانه ملی ورشو
« دانشگاه ورسلاو ـ برسلاوا
« عمومی‌توروون ـ گدانسک چارتوریسکی

مالایا

کتابخانه دانشگاه سنگاپور

مجارستان

کتابخانه آکادمی علوم مجار بوداپست
« دانشگاه ژگد
کتابخانه ملی بوداپست
« برجن

مراکش

کتابخانه سلطنتی رباط
« دانشگاه قرویین ـ فاس
کتابخانه وآرشیو رباط
« عمو تطوان

مصر

کتابخانه ملی ـ قاهره
« دانشگاه جامع ازهر
« ملی‌اسکندریه‌ـ اسکندریه
کتابخانه دانشگاه قاهره
« وزارت وقف

نروژ

کتابخانه دانشگاه اوسلو
کتابخانه دانشگاه برگن

واتیکان

کتابخانه مرکزی واتیکان

هلند

کتابخانه آکادمی سلطنتی ـ آمستردام
« سلطنتی لاهه
« دانشگاه دولتی لایدن
« دانشگاه اوترخت
کتابخانه دانشگاه آمستردام
« آرشیوهای دولتی لاهه
« شهرداری روتردام

هندوستان

کتابخانه خدابخش پتنا
« ملی الله‌آباد
« عمومی احمدآباد
« انستیتو گنگنتهاج‌ها ـ الله‌آباد
کتابخانه آصفیه ـ حیدرآباد
« دانشگاه الله‌آباد
« دانشگاه گجرات
« ملی اورنگ‌آباد

کتابخانه انستیتوی شرقی برووده
« مرکزی برووده
« ملا فیروز ـ بمبی
« آموزشگاه دانشگاهی اوستائی پهلوی بمبی
« انستیتوی جمشیدجی نسروان جی ـ بمبی
« دانشگاه بمبی
« دولتی بهاولپور
« دانشگاه پتنا
« حکومتی پنجاب
« انستیتوی تتبعی و کالج دکن
« موزه مهاراجه جی‌پور
« جامع نظامیه ـ حیدرآباد
« دانشگاه عثمانیه ـ حیدرآباد
« دانشگاه دهلی
« ملی دهلی
« شورای هندی امور جهانی ـ دهلی
« ریات رامپور
« دانشگاه اسلامی علیگره
« دانشگاه کلکته
« موزه «
« باغ بازار «
« آکادمی عبدالباری لکنهو
« دولتی نسخه‌های خطی شرقی مدرس
« دانشگاه آنامالائی
« انستیتوی شرقی میسور
« ملی بنگالور
« انجمن تتبعات تاریخی اندهر
« دانشکده اسمعیل یوسف بمبی
« مولانا حامد حسین بمبی
« سلطان‌المدارس بمبی
« ناصریه بمبی
« محمد شفیع بمبی

کتابخانه دانشگاه برووده
« انستیتوی شرقی خورشید رستم کاما بمبی
« دستور بدمهر جی‌رانا ـ بمبی
« سرجوان جی جمشید جی مودی ـ بمبی
« مدرسه محمدیه ـ بمبی
« انجمن آسیائی بمبی
« موزه بهوپال
« دانشگاه پنجاب
« انجمن علوم شرقی پونا
« دانشگاه پونه
« دانشگاه راجستان ـ جی‌پور
« موزه دولتی ـ حیدرآباد
« نظام حیدرآباد
« جامعه ملیه اسلامیه ـ دهلی
« کمیسیون‌تحقیقات تاریخی‌هندوستان‌دهلی
« آرشیوه‌های ملی هندوستان ـ دهلی
« مرکز رامپور
« انجمن آسیائی کلکته
« ملی «
« مدرسه «
« دولتی عمومی امیرالدوله لکنهو
« دانشگاه لکنهو
« انستیتوی کوپر سوامی ششتری مدرس
« انجمن ادبی مدرس
« شرقی تی‌پو سلطان میسور
« دانشگاه ناگپور
« کالج شرقی دانشگاه اندهر
« خصوصی حبیب گنج بمبی
« ممتازالعلماء بمبی
« مدرسه‌الواعظین
« مرشدآباد بمبی
« انجمن اسلامی بمبی

یوگسلاوی

کتابخانه غازی خسرو بیک ـ سارایوو
« دانشگاه بلگراد
« مرکز علوم صربستان ـ بلگراد
کتابخانه ملی بلگراد ـ بلگراد
« شهرداری بلگراد
« دانشگاه ملی زاگرب

یونان

کتابخانه آتن
« موزه تاریخی یونان
کتابخانه دانشگاه سالونیک

فرهنك وتمدن بشر

فهرست کتابهای مهم ایران با نام نویسنده به ترتیب حروف الفبا

نام نویسنده

آئینه سکندری ـ امیرخسرودهلوی
اخلاق محسنی ـ خواجه نصیر طوسی
اخلاق محسنی ـ واعظ کاشفی
احیاء الملوك ـ حسن سیستانی
آب زندگی ـ صادق هدایت
آثارالباقیه ـ ابو ریحان بیرونی
اسکندر نامه ـ نظامی گنجوی
اصفهان نصف جهان ـ صادق هدایت
اکبرنامه ـ شیخ ابوالفضل
المحصول ـ امام فخر رازی
الطب‌المنصوری ـ زکریای رازی
الملل والنحل ـ ابوالفتح شهرستانی
التفهیم ـ ابوریحان بیرونی
امثال وحکم ـ استاد دهخدا
انوارالتنزیل ـ قاضی بیضاوی
انوار سهیلی ـ حسین واعظ کاشفی
آتشکده آذر ـ آذر بیگدلی
اوسانه ـ صادق هدایت
اشارات ـ بوعلی‌سینا

نام نویسنده

آئینه ـ محمد حجازی
اخلاق جلالی ـ جلال دوانی
احسن التواریخ ـ حسن بیك
ارژنك ـ مانی نقاش
اسرارالتوحید ـ محمدبن منور ابوسعید
اسرارالحکم ـ ملا هادی‌سبزواری
اسمال درنیویورك ـ حسین‌مدنی
السامی ـ ابوالفضل میدانی
اکسیر ـ ذکزیای رازی
المعجم فی معائیر اسرار العجم ـ محمد قیس رازی
الکشاف ـ زمجستری
الهی‌نامه ـ خواجه عبدالله‌انصاری
التفاصل ـ فریدون توللی
اندیشه ـ محمد حجازی
انجمن آراه ـ رضا قلی هدایت
افسانه ـ نیمایوشیج
ایام محبس ـ علی دشتی
آئین سخنوری ـ ذکاءالملك فروغی
اشعه اللمعات ـ عبدالرحمن جامی

نام	نویسنده
التوسل الی الترسل	بهاءالدین محمد
برهان قاطع	خلف تبریزی
بوستان	سعدی
بتخانه	محمد عوفی
پریچهر	محمد حجازی
پیوند دل	نظام وفا
تاریخ اصفهان	حسن صادقی
تاریخ جهانگشا	عطاءالملك جوینی
تاریخ گزیده	حمدالله مستوفی
تاریخ وصاف	وصاف‌الحضره
تاریخ بخارا	ابوبکر محمدبن جعفر
تاریخ سیستان	معلوم نیست
تهذیب‌الاخلاق	ابوعلی مسکویه
تذکره الاولیا	شیخ عطار
تذکره دولتشاه	دولتشاه سمرقندی
تحفه شاهی	قطب‌الدین رازی
تحفه‌الاسرار	جامی
تاریخ صاحبقرانی	محمود میرزا
تذکره حسینی	میرحسین دوست سنبلی
پخمه	عزیز نسین
جامع عباسی	شیخ بهائی
جامع الانوار	قاضی‌بیضاوی
جامع مفیدی	محمد مفید مستوفی
چرا دریا طوفانی شد	صادق چوبك
حاجی آقا	صادق هدایت
حکمت‌الاشراق	شهاب سهروردی
حدیقه الصفا	یوسف علی‌بن غلامعلو
خردنامه سکندری	عبدالرحمن جامی
خداینامه	ابن مقفع
خلاصه‌الاشعار	تقی احمدبن کاشفی
خیام شناسی	دکترمهدی‌فولادوند
دانش نامه علائی	ابن سینا
آئین اکبری	ابوالفضل‌جامی
بیست مقاله	محمد قزوینی
بهارستان	جامی
بابك خرم دین	سعید نفیسی
پروین دختر ساسان	صادق هدایت
تاریخ الفی	احمدبن نصرالله
تاریخ بلعمی	محمد طبری
تاریخ جهانگشا	مهدی استرآبادی
تاریخ بیهقی	ابوالفضل بیهقی
تاریخ‌نادری	مهدی استرابادی
تاریخ ایران باستان	حسن پیرنیا
تاریخ الرسل والملوك	ابوجعفرطبری
تجارب‌الامم	ابوعلی مسکویه
ترانه‌های خیام	صادق هدایت
تحفه سامی	سام میرزا
تحفه‌العراقین	خاقانی شیروانی
تهران مخوف	مرتضی مشفق‌کاظمی
تذکره نصرآبادی	محمد طاهر نصرآبادی
تهلیلیه	جامی
بحورالالحان	فرصت شیرازی
جامع‌التواریخ	رشیدالدین فضل‌الله
جامع الحکایات	محمد عوفی
چهارمقاله	نظامی عروضی
حدائق‌السحر	رشید وطواط
حبیب السیر	خواندمیر
حبیب ورباب	نظام وفا
خانواده سرباز	نیمایوشیج
خسروشیرین	نظامی گنجوی
خمسه نظامی	نظامی گنجوی
خزینه گنج	الهی حسینی
دارالمجانین	جمال‌زاده
دره التاج	قطب‌الدین شیرازی

ذخیره خوارزمشاهی ـ اسمعیل جرجانی
دقایق‌الاشعار ـ میرعبدالوهاب
راحه الصدور ـ ابوبکر راوندی
ریاض الوفاق ـ ذوالفقار علی مست
ریاض‌العارفین ـ رضا قلی هدایت
زادالمسافرین‌ـناصرخسرو
زیبا ـ محمد حجازی
سیاست نامه ـخواجه‌نظام‌الملک
سایه روشن ـ صادق هدایت
سیر العباد ـ سنائی
سفینه طالبی ـ طالب‌اف
سرچشمه تصوف ـ سعید نفیسی
شهریارنامه ـ مختاری غزنوی
شواهدالنبوه ـ جامی
شاهنامه ـ فردوسی
صحرای محشر ـ جمال‌زاده
صحف ابراهیم ـ علی ابراهیم خان
طبقات ناصری ـ منهاج‌الدین
طبقات شاه جهان ـ محمد صادق
ظفرنامه ـ حمدالله مستوفی
عالم آرای عباسی ـ اسکندر منشی
عشق نامه ـ سنائی غزنوی
عشاق نامه ـ عبید زاکانی
غیاث‌اللغات ـ محمدغیاث‌الدین
فرهنگ جهانگیری ـ جمال‌الدین حسین
فرنگیس ـ سعید نفیسی
قابوسنامه ـ سعید نفیسی
قانون مسعودی ـ ابوریحان بیرونی
قصه رنگ پریده ـ نیما
قلتش جوموان ـ جمال‌زاده
کنوزالهند ـ ابوریحان بیرونی
کمال نامه ـ خواجوی کرمانی
کشف‌السرار ـ بوعلی‌سینا

ذم‌الکلام ـ خواجه عبدالله انصاری
روضه الصفا ـ میرخواند
روح‌القوانین ـ ترجمه دهخدا
روستائی نامه ـ ناصرخسرو
روضة‌الانوار ـ خواجوی کرمانی
زبده‌التواریخ ـ حافظه‌ابرو
زین‌الاخیار ـ ابوسعید عبداللهی
سلسله‌الذهب ـ جامی
سه قطره خون ـ صادق هدایت
سلامان وابسان ـ جامی
سیرحکمت دراروپا ـ محمد علی فروغی
شفا ـ ابوعلی‌سینا
شرح قانون ـ قطب‌الدین رازی
شیرین‌خسرو ـ امیرخسرودهلوی
شاپورگان ـ مانی نقاش
صفوه‌الصفات ـ ابن بزار
صبح وطن ـ محمد قوچ خان
طیبات ـ سعدی
طریق‌التحقیق ـ سنائی غزنوی
ظفرنامه ـ نظام‌الدین‌سامی
علویه خانم ـ صادق هدایت
عموحسینعلی ـ جمال‌زاده
عقد ثریا ـ غلام مصحفی
غرة‌الکمال ـ امیر خسرودهلوی
فتنه ـ علی رشتی
فراقنامه ـ سلمان ساوجی
قانون ـ بوعلی‌سینا
قلمرو سعدی ـ علی دشتی
قابوس‌نامه ـ قابوس وشمگیر
کلیله ودمنه ـ دابشلیم هندی
کیمیای سعادت ـ غزالی
کشف‌المحجوب ـ ابوالحسن غزنوی
کارنامه اردشیر ـ صادق هدایت

نام	نویسنده
کشکول	حسین عاملی
کشف‌المحجوب	اسحق بن سکزی
گوهرمراد	عبدالرزاق لاهیجی
گل ونوروز	خواجوی کرمانی
گنج شایگان	جمال‌زاده
گلشن راز	شیخ محمود شبستری
لیلی ومجنون	نظامی گنجوی
لباب الالباب	محمد عوفی
لوایح	جامی
لمعات	عراقی
لغت نامه	دهخدا
لب لباب	قوام‌الدین علی
معراج روح	نظام وفا
منتخب‌التواریخ	محمد یوسف مسیح
محاکمات	قطب‌الدین رازی
مقامات حمیدی	حمیدالدین
منطق‌العشاق	اوحدی مراغه‌ای
منهاج‌الوصول	قاضی‌بیضاوی
مجنون ولیلی	جامی
ملمعات	سعدی
مجمع‌الفرس	قاسم کاشانی
مطلع‌الانوار	امیرخسرو دهلوی
مجمع‌الفصحا	رضا قلی‌هدایت
مروج‌الذهب	ابوالحسن مسعودی
مجالس‌النفایس	امیرعلیشیر نوائی
مراة‌العالم	محمد بقا
مرات جهان نما	محمد بقا
مجمع‌النفائس	سراج الدین علی آرزو
مرات الصفا	محمد علی‌بن محمد صادق
مصیب نامه	شیخ عطار

نام	نویسنده
کارنامه بلخ	سنائی غزنوی
کشف‌الاسرار	ابوالفضل رشید الدین
گرشاسب نامه	اسدی طوسی
گلستان	شیخ سعدی
گزارش کمان شکن	صادق هدایت
لوامع‌الاسرار	نظامی گنجوی
لسان‌الغیب	شیخ عطار
لوامع	جامی
لغت‌فرس	اسدی طوسی
لطایف‌المعارف	ابومنصور ثعالبی
لوامع ربانی	سید احمد اصفهانی
مرزبان نامه	مرزبان قاسم
منتخب‌التواریخ	عبدالقادر بداولی
منشات	ابوالقاسم قائم مقام
موش و گربه	عبید زاکانی
مزدك نامه	ابن مقفع
مطالع‌الامطار	قاضی بیضاوی
مخزن‌الاسرار	نظامی گنجوی
منطق‌الطیر	شیخ عطار
مباحثات	ابن‌سینا
مظهرالعجایب	شیخ عطار
مجالس‌المومنین	قاضی نورالله
مجمع‌التواریخ	محمدبن ساوی
معاد	بوعلی‌سینا
مذکرالاحباب	نثاری بخارائی
مصقل صفا	سید احمد اصفهانی
منتخب الاشعار	محمد علی‌مشهدی
مقالات‌الشعرا	میرعلی شیرقاضی
مخزن‌الغرایب	علی احمد خان هاشمی
مثنوی	مولوی

نهایت الکمال ـ امیرخسرو دهلوی
ناسخ‌التواریخ ـ محمدتقی سپهر
نیرستان ـ صادق هدایت
نقشی‌برحافظ ـ علی‌دشتی
نصیحت‌الملوک ـ سعدی
نقدالنصوص ـ جامی
نفحات‌الانس ـ جامی
نفایس‌المائر ـ علاالدین قزوینی
نجوم‌السما ـ محمد صادق مهدی
نان وحلوا ـ شیخ بهائی
ولنگاری ـ صادق هدایت
ویس ورامین ـ فخرالدین کرمانی
وغ‌وغ سحاب ـ صادق هدایت
وسط‌الحیات ـ امیزخسرو دهلوی
وامق وعذرا ـ عصنفری
ولد نامه ـ مولوی
وجه دین ـ ناصرخسرو
هفت پیکر ـ نظامی گنجوی
عشاق نامه ـ عراقی
پریشان ـ قاآنی

بعضی کتابهای مختلف

آفرین نامه ـ ابوشکور بلخی
اشارات ـ لبن سینا
گرشاسب نامه ـ اسدی طوسی
مقامات ـ بدیع‌الزمان همدانی
قانون مسعودی ـ ابوریحان بیرونی
التفهیم ـ ابوریحان بیرونی
تحقیق ماللهند ـ ابوریحان بیرونی
سلسله‌الذهب ـ جامی
سلامان واسبان ـ جامی
همای وهمایون ـ خواجو
فرهاد وشیرین ـ وحشی بافقی
خلد برین ـ وحشی بافقی
بزم وصال ـ « «
سك ولگرد ـ صادق هدایت
زنده بگور ـ صادق هدایت
سه قطره خون ـ صادق هدایت
حاجی آقا ـ صادق هدایت
عرفان‌الحق ـ صفی‌علیشاه
کفن سیاه ـ میرزاده عشقی
شهنشاه نامه ـ فتحعلی خان صبا
عبرت نامه ـ فتحعلی خان صبا
خداینامه ـ فتحعلی خان صبا
اساس الاقتباس ـ خواجه نصیر طوسی
حدائق‌السحر ـ رشید وطواط
طریق‌التقحیق ـ سنائی غزنوی
سیرالعباد ـ سنائی غزنوی
تذکره الاولیا ـ شیخ عطار
جواهرنامه ـ شیخ عطار
سعادت نامه ـ محمود شبستری
شاهد نامه ـ محمود شبستری
حق‌الیقین ـ محمود شبستری
تاریخ ایران باستان ـ میرزا حسن خان پیرنیا مشیرالدوله
اشعار ـ ملا صدرا شیرازی
فیه‌مافیه ـ مولوی
زادالمسافرین ـ ناصرخسرو

فهرست کتابهای نویسندگان کشورهای جهان

نام کتاب	نویسنده	کشور
ارباب	ماکسیم گورکی	روسیه
آرزوهای بزرک	چالزدیکنس	انگلیسی
اسکروج	«	«
اسپارتاکوس	هواروماست	آمریکائی
آرزوهای برباد رفته	بالزاك	فرانسوی
اوژنی گرانده	«	«
ابله	داستایوسکی	روسیه
ایلیاردادیسه	هومر	یونانی
اوتللو	ویلیام شکسپیر	انگلیسی
اندیشه‌های تازه	لامارتین	فرانسوی
امیل	ژان ژاك روسو	«
ایفی ژنی	گوته	آلمان
اگمونت	«	«
افسانه‌ها	گوگول	روسیه
آهنگهای شاعرانه	لامارتین	فرانسوی
افرودیت	پیرلوئیس	«
آتشپاره	جك لندن	آمریکا
آوای وحشی	«	«
اسارت بشر	سامرست موام	انگلیسی
اعترافات	روسو	فرانسوی

نام کتاب	نویسنده	کشور
اعترافات	الفرد دوموسه	فرانسه
اعترافات	لامارتین	«
اعترافات	موریس‌مترلینگ	بلژیک
آنژلو	هوگو	فرانسه
اندروماك	راسین	«
آشتی‌ناپذیر	جك لندن	آمریکا
آزردگان	داستایوسکی	روسیه
اصل انواع	داروین	انگلیس
اسلوب	دکارت	فرانسه
آتالا	شاتوبریان	«
افسانه قرون	هوگو	«
آخرین روز یك محکوم	هوگو	«
آنا کارنینا	تولستوی	روسیه
آدم زیادی	تورگینف	
باغ اپیکور	اناتول فرانس	فرانسه
بدنبال زن	پیرلوئیس	«
برفهای کمیانجارو	ارنست همینگوی	آمریکا
بابا کوریو	بالزاك	فرانسه
برادران کارماروف	داستایوسکی	روسیه
بینوایان	ویکتور هوگو	فرانسه
بابا لنك دراز	ماتیس	انگلیس
پر	«	«
پل‌ویرژینی	دوسن پیر	فرانسوی
پرنده آبی	موریس مترلینك	بلژیك
برگزیده‌ها	لامارتین	فرانسه
پسرغیرشرعی	الکساندر دوما	فرانسه
برگهای خزان	ویکتور هوگو	فرانسه
بریتامیکوس	راستین	فرانسه
بادبزن خانم ویندرمر	اسکاروایلد	انگلستان
برای چه	تولستوی	روسیه
باغ آلبالو	چخوف	«
بیست وپنج روبل	«	«

نام کتاب	نویسنده	کشور
برباد رفته	مارگارت میچل	آمریکا
بازگشت	اندره ژید	فرانسه
پز عالی	او-هنری	آمریکا
پزشك قلابی	مومیر	فرانسه
پولیوکت	کورنی	«
برای که زنگها بصدا درآمد	همینگوی	آمریکا
پاشنه‌آهنین	جك لندن	«
پسرآفتاب	«	«
تاجرونیزی	شکسپیر	انگلستان
توطئه	شیللر	آلمان
تائیس	اناتول فرانس	فرانسه
توفان	گوگول	روسیه
تاراس بولبا	«	«
تاریخ علوم	پیرروسو	فرانسه
ترانه‌های بیلی‌تیس	پیرلوئیس	«
تب طلا	جك لندن	آمریکا
تسخیر ناپذیر	سامرست موام	انگلستان
تصویر دوریان‌گری	اسکاروایلد	انگلستان
تارتوف	مولیر	فرانسه
تاریخ طبیعی	بوفون	فرانسه
تفکرات	پاسکال	فرانسه
تریستان وایزوت	ژوزف بدیه	فرانسه
توطئه فیسك	فریدرس شیللر	آلمانی
جنك وصلح	تولستوی	روسیه
جنایت ومکافات	داستایوسکی	روسیه
جزیره وحشت	جك لندن	آمریکا
جری در جزیره	جك لندن	آمریکا
جزیره پیگوئن‌ها	اناتول فرانس	فرانسه
جنك جهانی	هربرت جرج‌ولز	انگلستان
چلکاس	ماکسیم گورکی	روسیه
جمهوریت	افلاطون	یونان

نام کتاب	نویسنده	کشور
حماسه شمال	جك لندن	آمریکا
خانه اموات	داستایوسکی	روسیه
خوشه‌های خشم	جان اشتاین بك	آمریکا
خاموشی سپید	جك لندن	آمریکا
خسیس	مولیر	فرانسه
خانم کاملیا	الکساندر دوما	فرانسه
خاطرات	شاتوبریان	فرانسه
چه باید کرد	جرینفسکی	روسیه
خطابه‌های شوم	بوسوئه	فرانسوی
خدایان تشنه‌اند	آناتول فرانس	فرانسه
خدعه عشق	شیللر	آلمانی
خواب نیمه شب	شکسپیر	انگلستان
خاك خوب	پرل بارك	آمریکا
چنین گفت زرتشت	ویلیام نیچه	آلمانی
دن آرام	شولوخوف	روسیه
داستان زمستان	شکسپیر	انگلستان
دون کارلوس	شیللر	آلمانی
دوشیزه ارلئان	»	آلمانی
دزدان خلیج	جك لندن	آمریکا
درتنگ	آندره ژید	فرانسه
درویت کوچك	دیکنس	انگلستان
داوید کاپرفیلد	»	»
دعواگران	راسین	فرانسه
دون کیشوت	سروانتس	اسپانیا
دریاچه	لامارتین	فرانسه
دون ژوان	مولیر	»
دویك ماه دریکسال	فرانسوازساگان	»
دانشگاه‌های من	ماکسیم گورگی	روسیه
دیانت انسانیت	اکوست کنت	فرانسه
دود	ایوان تورگینف	روسیه

نام کتاب	نویسنده	کشور
دوردست	ایوان‌تورگینف	روسیه
دروغگو	پیر کورنی	فرانسه
ریش تراش سیویل	بومارشه	»
»	وردی	ایتالیا
رستاخیز	تولستوی	روسیه
رازبزرگ	موریس مترلینک	بلژیک
راهزنان	گوگول	روسیه
رومئوژولیت	شکسپیر	انگلستان
رنه	شاتو بریان	فرانسه
ری بلاس	هوگو	»
رویای عشق	ماکسیم‌گورکی	روسیه
رذل	اندر ژیده	فرانسه
روح القوانین	منتسکیو	فرانسه
کارگران دریا	هوگو	»
راه آزادی	هواردفاست	آمریکائی
راه‌های‌آزادی	ژان پل سارتر	فرانسه
روبنسون کروزئه	دانیل دافو	انگلستان
زنان دانشمند	مولیر	فرانسوی
زندانی قفقاز	پوشکین	روسیه
زن سی‌ساله	بالزاك	فرانسه
زنبورعسل	موریس مترلینگ	بلژیک
زندانی شیلون	لرد بایرون	انگلستان
زن صاحبخانه	داستایوسکی	روسیه
زیرزمین های واتیکان	اندره ژید	فرانسه
ژوسلن	لامارتین	»
زندان ویدینگ	اسکاروایلد	انگلیسی
زن وفادار	سامرست موام	انگلستان
زندگی سردگران	گی دوموپاسان	فرانسه
سلام برغم	فرانسوازساگان	»
سکه سازان	اندره‌ژید	»

نام‌کتاب	نام نویسنده	کشور
سرگذشت من	ماری‌کورلی	فرانسه
سرمایه	کارل مارکس	آلمان
سه تفنگدار	الکساندردوما	فرانسه
سه خواهران	چخوف	روسیه
سید	پیرکورنی	فرانسه
سالومه	اسکاروایلد	انگلستان
سرخ وسیاه	استاندال	فرانسه
ستون پنجم	همینگوی	آمریکا
سرگذشتها	جك لندن	»
سمیرامیس	ولتر	فرانسه
سگ سیرك	جك‌لندن	آمریکا
سپید دندان	»	»
سیلابهای بهاری	همینگوی	»
سیاست تحقیقی	اگوست‌کنت	فرانسه
سنت جان	برنارد شاو	انگلیسی
سفرنامه‌گالیور	جوناتان سویفت	»
سیاست ارسطو	ارسطو	یونان
شاه‌لیر	جك لندن	آمریکا
شهدا	شاتوبریان	فرانسه
شنل	گوگول	روسیه
شش ماه زندان	برتراندراسل	انگلستان
شاهزاده وگدا	مارك تواین	آمریکا
شاهزاده‌کوچولو	انتوان دوسنت اگزوپری	فرانسه
صادق (زادیك)	ولتر	فرانسه
طوفان	شکسپیر	انگلستان
عقل وسرنوشت	موریس متولینگ	بلژیك
عروسی اجباری	مولیر	فرانسه
عموو‌انیا	چخوف	روسیه
عروسی فیگارو	بومارشه	فرانسه

نام کتاب	نویسنده	کشور
فدر	راسین	«
فرهنگ فلسفی	ولتر	«
فاوست	گوته	آلمان
عصیان فرشتگان	اناتول فرانس	فرانسه
فلسفه تحقیقی	اوکوست کنت	«
فلسفه اگزیستانسیالیسم	ژان پل سارتر	«
.قرارداد اجتماعی	روسو	«
قمارباز	داستایوسکی	روسیه
کولی ور	سویفت	انگلستان
کنت مونت کریستو	الکساندر دوما	فرانسه
کمدی الهی	دانته	ایتالیا
کمدی انسانی	بالزاك	فرانسه
کرمول	هوگو	«
کلود ولگرد	«	«
کارگران دریا	«	«
کولیها	الکساندر پوشکین	روسیه
کاندید	ولتر	فرانسه
کلبه عموتوم	هاریت پیچراستوا	آمریکا
گوژپشت نتردام	هوگو	فرانسه
گنج فقیران	موریس مترلینگ	بلژیك
گرازیلا	لامارتین	فرانسه
لنبن	جك لندن	آمریکا
لوکرس بورژیا	هوگو	فرانسه
لبه تیغ	سامرست موام	انگلستان
مرد خندان	هوگو	فرانسه
مکتب‌زنان	مولیر	«
مسخره‌های درباری	مولیر	«
مکافات	موریس مترلینگ	بلژیك
مرك	«	«
مورچگان	«	«

نام‌کتاب	نویسنده	کشور
موریانه	مترلینک	بلژیک
ماری استوارت	استفان زوایک	آلمان
محاکمه سقراط	افلاطون	یونان
ملکه مارکو	الکساندردوما	فرانسه
مجسطی	بطلمیوس	یونان
مردپیرودریا	همینگوی	آمریکا
ماهیگیروروحش	اسکاروایلد	انگلستان
میکرومکاس	ولتر	فرانسه
مریض خیالی	مولیر	»
مرگ سقراط	لامارتین	»
میراث	ماگسیم‌گورکی	روسیه
مادر	»	»
ماجراهای سواستاپول	تولستوی	»
ماری استوارت	شیللر	آلمان
ماری انتروپ	استفان زوایک	آلمان
مکبث	شکسپیر	انگلستان
مائده آسمانی	آندره ژید	فرانسه
میزانترجب	مولیر	»
نامه‌های آسیابان	الفونس دوده	»
نتردام دوپاری	هوگو	»
مرثیه‌ها	بوسوئه	»
نامه‌های ایرانی	منتسکیو	»
نود وسه	هوگو	»
ولگردان	جان اشتاین بك	آمریکا
نامه‌های فلسفی	ولتر	فرانسه
ورتر	گوته	آلمان
وداع با اسلحه	هیمنگوی	آمریکا
وفای زن	سامرست موام	انگلستان
ویلهلم تل	شیللر	آلمان
هرنانی	هوگو	فرانسه

نام کتاب	نویسنده	کشور
هوراس	کورنی	فرانسه
هستی و نیستی	ژان پل سارتر	»
یک نوع لبخند	فرانسوازساگان	»
یتیم	دیکنس	انگلستان
هلویزجدید	ژان ژاك روسو	فرانسه
همیشه شوهر	داستایوسکی	روسیه
هاملت	شکسپیر	انگلستان

سرود ملی چگونه بوجود آمد؟

ایران تا هنگام شاهنشاهی اعلیحضرت رضا شاه کبیرسرود ملی نداشته است ، هنگام مسافرت های رسمی سران کشورایران به خارج اکرسرودی هنگام حضورآنان نواخته میشدهمان سرودکشورمیزبان بود .

اواخرسال ۱۳۱۲ آتاتورك رئیس کشورترکیه ازاعلیحضرت رضا شاه کبیردعوت کردکه ازآن کشوررسما دیدن کنند وضمن برنامه تشریفاتی سرود ملی ایران را خواستندکه هنگام ورود شاهنشاه به ترکیه نواخته شود . بعرض اعلیحضرت رسید، اتفاقا درآن روزکه دوشنبه بود و نمایندگان مجلس شرفیاب میشدند شاهنشاه هنگام عبورازبرابرنمایندگان مجلس خطاب به‌شیخ-الرئیس افسر، رئیس انجمن ادبی ایران‌که نایب رئیس مجلس شورای ملی هم بود فرمودند : این انجمن شاعران‌که درست کرده‌ای چه‌کارمیکند ؟ افسرگفت قربان بدعاگوئی مشغولند . رضا شاه‌گفتند : منظورم دعا ونفرین نیست کارشان چیست ، اینها هم مثل عارف قزوینی هستندکه من وقتی مستشاران خارجی راازایران بیرون‌کردم شعرساخت :

ای رفیقان نگذاریدکه مهمان برود — ننگ‌آن خانه‌که مهمان زسرخوان برود

افسرتصورکردکه اعلیحضرت آزتشکیل انجمن ادبی ناراضی هستند وبایدآن را تعطیل کند ولی اعلیحضرت فقید پس ازاندکی تأمل باو گفتند «بروید ویك سرود ملی برای ایران بسازید» . عصرهمان روز درخیابان دوشان تپه، (محل انجمن ادبی ایران) هیئت رئیسه انجمن ادبی ایران «شیخ الرئیس‌افسر- ملك الشعراء بهار- شیخ‌الملك اورنگ - مرتضی میرزاقهرمان بدیع‌الزمان فروزانفر- پارسا- تویسرکانی - سعید نفیسی - عباس فرات» جلسه‌ای‌تشکیل دادندو پس ازتبادل نظردوقطعه شعربا دووزن مخالف ساختندوبوسیله ستادارتش بعرض‌رضاشاه‌رساندند

پس ازبیست وچهارساعت ازستاد ارتش نامه‌ای به امضای سرلشکرنخجوان بانجمن‌ادبی رسیدکه آهنگ این اشعارمهیج‌نیست وبعلاوه اشعارباید ازاغراق بیجا برکنار باشد وازهرجهت جامع برای رسمیت یافتن درکشورایران وکشورهای‌دیگرباشد. دراین کاردو اشکال درپیش بود یکی اینکه هیچیك ازشاعرانی که‌گفته شد آهنگسازنبودند ودیگراینکه نمی‌دانستند چه‌مطالبی‌را

باید درسرود بگنجانند بنابراین ازستاد ارتش خواستندکه آهنگ سرود را دسته موزیك‌نظامی تهیه‌کند وسرودهای ممالك دیگررا هم بیاورند تاذهن‌گویندگان بهتربمطالب مقتضی آشناگردد درفاصله‌کمی وزارت خارجه متن سرودهای‌کشورهای دیگررا دراختیار انجمن ادبی‌گذاشت و سرهنك مین باشیان وستوان یکم نجمی مقدم‌که آهنك سرود را ساخته بودند مامورکردند که درانجمن ادبی آهنك رابنوازند وباآن‌آهنك سرود ساخته شود.

هنگام ساختن این سرودستوان نجمی بوسیله قره‌نی‌آهنك می‌نواخت وشعرآن ساخته‌میشد

این سرود سه قسمت است ، نخست سرود شاهنشاهی اثرطبع افسر وقسمت دوم‌آن سرود پرچم‌که سراینده‌اش پارسای تویسرکانی است وقسمت سوم سرود ملی است که‌گوینده این قسمت نیزافسراست.

۱

شاهنشه ما زنده بادا — پاید کشور بفرش جاویدان
کز پهلوی شد منك ایران — صد ره بهتر ز عهد باستان
از دشمنان بودی پریشان — در سایه‌اش آسوده ایران
ایرانیان پیوسته شادان — همواره یزدان‌بوداورانگهبان

۲

ای پرچم خورشید ایران — پرتو افکن بروی این جهان
یادآور از آن روزگاری — کاسود ازبرق تیغت هر کران
در سایه‌ات جان می‌فشانیم — از دشمنان جان می‌ستایم
ما وارث ملك کیانیم — همیشه‌خواهیم‌وطن‌رااز‌دل‌وجان

۳

بودیم و هستیم پیرو حق — جزحق هرگزنخواهیم ازجهان
با شه پرستی مملکت را — داریم از دست دشمن در امان
ما پیرو کردار نیکیم — روشندل از پندار نیکیم
رخشنده ازکردار نیکیم — شد زین‌فضایل‌بلندآواز ایران

وقتی این سرود بنظراعلیحضرت رضا شاه‌کبیررسید، مورد پسند معظم‌له افتاد ولی در دوجای‌آن‌اظهارنظر فرمودند. یکی‌گفته شده بود «ازاجنبی‌جان میستانیم» گفتند «باید بگویند ازدشمنان جان میستانیم» ودیگر، ساخته بودند، «شهنشه‌ما» که‌گفتند «شاهنشه ما» چه‌عیبی‌دارد

پرونده چگونگی این سرود هم اکنون درستاد ارتش بایگانی است.

فصل هفتم

شهرستانهای ایران

تهران ـ با سه میلیون جمعیت پایتخت ایران است. شهرستان تهران بین کوه‌های البرز وکویرمرکزی وشهرستان سمنان ودرمشرق قزوین ودرمغرب کاشان قرار گرفته وتقریبا دشت وسیعی است که با شیب ملایم درجنوب بناحیه پست دریاچه شاهی یا حوض سلطان منتهی شده ورودهای کرج وجاجرود وحبله رود قسمتی ازاین دشت راآبیاری میکند با این حال هوای آن گرم وخشك وباران آن کم وخاك آن حاصلخیز است.

شهرستان تهران جزء استان مرکزی وشهرتهران مرکزاین استان وپایتخت ایران دردامنه کوهپایه‌های البرزقرارگرفته وازحیث وسعت وجمعیت وآبادی بزرگترین شهرایران است

سابقه تاریخی تهران

یاقوت حموی وابن حوقل وحمدالله مستوفی‌ودیگران همگی تهران راازدهات کوچك‌شمال ری ذکرکرده مینویسند : «مردم این ناحیه درزیرزمینها زندگی میکنند».

ازقرارمعلوم تا پیش ازحمله مغول به شهر بـزرگ ری تهران مانند دولاب یکی ازدهات اطراف شهربشمارمیآمده است ولی پس ازحمله مغول به ری واحساس ناامنی درآنجا عده‌ای به تهران کوچ کردند وباعث گسترش تدریجی آن شدند .

در زمان شاهان صفوی تهران مورد توجه واقع شد و درباریـان برای شکار باین ناحیه میآمدند ، شاه طهماسب گاه وبیگاه برای زیارت مرقد جد خود سیدحمزه به شاه عبدالعظیم(شهر ری) آمدورفت میکرد وگاهی برای شکار بـه تهران روی میاورد ، رفته رفته این ناحیه مورد توجه شاه طهماسب واقع شد ودر سال ۹۶۱ فرمان داد باروئی گرداگرد تهران بناکردند وچهار دروازه درآن باروقراردادند.

شاه عباس بزرك درسال ۹۸۸ باغی بنام چهارباغ درتهران احداث کرد وبعدا بدستور شاه سلیمان صفوی عمارتی نیزدرآن باغ ساخته شد.

نخستین باردرسال ۱۲۰۰ هجری بود که تهران بصورت پایتخت درآمد وآغامحمد خان قاجارپس ازفتح این شهرآنرادارالخلافه خواند.

اززمان فتحعلیشاه بناهای دیگری درتهران ساخته شد وکم کم وسعت آن روبفزونی نهاد، درزمان ناصرالدین شاه که جمعیت شهرزیاد شده بود تصمیم گرفته شد وسعت آنرا نیززیادترکند بدین جهت باروی سابق شاه طهماسب را خراب کردند وبعد دور تا دورشهر تازه خندقی ازروی نقشه خندق پاریس حفر کردند ، سپس دوازده دروازه برای شهرساختند که تا زمان سلطنت اعلیحضرت فقید نیزباقی بود.

آغازگسترش حقیقی تهران وتبدیل تهران کوچك به تهران بزرك امروزی را میتوان از زمان سلطنت رضا شاه بزرك دانست وازهمان زمان بود که با احداث بناهای عظیم وسازمانها و تاسیسات مورد نیازپایتخت شهربصورتی نودرآمد.

ایجاد بناهای تازه که ابتدا بآهستگی شروع‌شده بود ادامه یافت وبا سرعت زیادی‌دنبال شد تا جائیکه برای اسکان جمعیت فوق‌العاده تهران نواحی خارج شهر نیزمورد استفاده قرار گرفت وسرانجام ظرف مدتی قریب بیست سال تهران بزرك بشکل امروزی بوجودآمد .

تهران بزرگ ـ تهران بزرك که ازقسمت مرکزی وحومه شهرسابق تشکیل شده در حدود ۱۲۲۸۴ هکتارمساحت دارد ، حدودآن از شمال ارتفاعات ۱۷۰۰ متری شمیرانات (۱۷۰۰ مترازسطح دریا) ـ ازجنوب پل سیمان شهرری ـ ازشرق ارتفاعات دوشان‌تپه ـ وازغرب رودخانه کن است .

بخشهای جدیدالاحداث تهران‌بزرك عبارتست ازشمیرانات ـ قلهك ـ ضرابخانه ـ دروس حشمتیه ومجیدیه وحسین‌آباد ـ کوی نیروی هوائی ـ کوی شرق تهران ـ کوی غرب تهران ـ کوی جنوب شوش ـ وبالاخره جوادیه ونازی‌آباد.

وبا این ترتیب شهرتهران ، پایتخت ایران ، مرکز تقاطع راهها وخطوط ارتباطی کشور جمعیتی درحدود دو میلیون نفرداراست .

محله های قدیمی تهران

درحال حاضر باستثنای محله شاه‌آباد قسمت عمده خانه‌های مسکونی قدیمی‌ساز خشت و گلی ـ خشت وآجری تهران دراین محلات قراردارد .

محله چاله میدان ـ ازقدیمی ترین محلات تهران ودرجنوب شرقی شهرواقع گردیده است

محله عودلاجان ـ ازکهنه ترین وفرسوده‌ترین محلات تهران است که بعلت کهنگی منازل وتنك بودن کوچه‌هاومسئله اشکال دررفع زباله ، درنظراست تسطیح گردد وخانه‌های متحدالشکل وتازه سازی درآن بنا شود.

محله سبزه میدان ـ سبزه میدان یا سبزی میدان که زمانی شمال شهرتهران بحساب میآمد اکنون درانتهای خیابان ناصرخسرو وجزء قسمتهای جنوبی شهراست، بازارهای مهم ومعروف تهران رانیزبایدجزء این محله بشمارآورد.

محله پاقاپوق ـ حدود این محله ازانتهای خیابان خیام (میدان اعدام سابق) آغازمیشود دراین محله که درحقیقت جنوبی ترین ناحیه تهران بحساب میآید تغییرات بسیارزیادی صورت گرفته است .

محله شاه‌آباد ـ محله شاه‌آباد که شامل نواحی خیابان شاه‌آباد کنونی ومیدان بهارستان میشود ازمحلات بسیارقدیمی‌است که درسابق کاملاخارج ازشهرواقع گردیده وبنام شغال‌آبادمعروف بوده است . در این محله که اکنون تغییرات بسیار کرده است ساختمان های قدیمی ساز کمتر وجود دارد .

عمارات نگارستان از بناهای قدیمی ومعروف این محله بوده که بعداً منتقل به‌دانشسرای عالی واداره هنرهای زیبای کشور گردید .

نگارستارن درگذشته مقرفتحعلی شاه بوده است.

درمقابل محلات قدیمی که نواحی تراکم خانه‌های قدیمی سازتهـران میباشند خیابانهای مهم ومعروف تهران راکه ازنظرتمرکزساختمان‌های نوسازغربی (ونه تمرکزجمعیت) قابل توجه هستند بدین‌ترتیب بایدنام‌برد:

خیابان شاه ـ که شامل خیابان های شاه‌آباد ـ اسلامبول ـ نادری ودنباله آن میباشد .

خیابان سعدی ـ اگرچه ازخیابانهای قدیمی تهران است ولی سالهاست که درآن تغییرات بسیارداده شده ونام‌آن نیزازخیابان لختی به خیابان سعدی تبدیل گردیده است .

خیابان لاله‌زار ـ ازخیابانهای بسیارقدیمیست، صرفنظرازنام‌آن وضع ساختمانی وشیوه بناها کاملاتغییرکرده بصورت مدرن درآمده است .

خیابان فردوسی ـ علاءالدوله سابق ازخیابانهای زیبا وتمیزتهران است که بکلی شکل و قیافه سابق خودرا بواسطه ساختمانهای جدید ازدست داده است.

خیابان شاهرضا ـ که ازیك سو به فرودگاه مهرآباد وازسوی دیگربه تهران نوونارمك منتهی میشود وچنانچه خیابان آیزنهاوروخیابان تهران‌نورا جزوآن بحساب آوریم طویل‌ترین ودرعین حال عریض‌ترین خیابان شهرتهران بشمارخواهدآمد.

شاهرضا ازخیابانهای نسبتا نوبنیاد تهران است که ازنظرزیبائی ونظافت نیزنسبت به خیابانهای دیگرتهران قابل توجه میباشد.

خیابان پهلوی ـ که قسمتی ازآن قدیمی وقسمت دیگرنوبنیاد است وبجاده جدیدشمیران منتهی میشود .

خیابان تخت جمشید ـ این خیابان نیز که از خیابانهای جدید تهران بشمار میآید در شمالی ترین قسمت تهران اصلی قرارگرفته است.

بنا به‌آخرین آمارشهرداری ، شهرتهران دارای ۲۸۵ خیابان اصلی است.

کوچه پس کوچه درتهران

پس ازذکرخیابانهای مهم تهران ، بی مناسبت نیست که نسبت به کوچه های تهران نیز اشاره‌ای بشود مخصوصاً ازاین نظرکه این کوچه‌ها غالبا درمحلات قدیمی قرارداشته وخانه های قدیمی سازراازیکدیگرمجزا مینماید.

تعدادکوچه های باز تهران بنا به آماررسمی ۹۲۱۷۸ عدد است ، این فراوانی کوچه‌پس کوچه تهران نیزخود یکی ازنقائص است‌که کارشناسان شهرسازی تذکرداده‌اند ، شهر پاریس با مساحتی‌درحدود چهاربرابرتهران فقط ۳۵۸۷ کوچه دارد، گذشته از کوچه‌های بازتعداد ۱۷۴۰۰ کوچه بن‌بست نیزدرتهران وجوددارد که طول وعرض پاره‌ای ازآنها ازچندگام تجاوزنمیکند.

۸۰ درصدکوچه های تهران درمحلات پاچنار- پامنار - عودلاجان - بازار و جنوب شهر واقع شده‌اند.

شهرهای کوچك دراطراف تهران

گذشته ازتحولی‌که ظرف بیست سال‌گذشته درشیوه خانه سازی و سبك معماری خانه های تهران صورت‌گرفته . برای ساختن منازلی راحت وکم بها بشیوه غربی ازچندسال پیش‌تاکنون فعالیتی درزمینه احداث‌مراکزمسکونی دراطراف‌تهران انجام‌گردیده‌که‌بنوبه خود باعث‌پیدایش شهرهای‌کوچکی درنواحی حومه تهران شده است ، تهران نو- تهران پارس - نارمك - شهرآرا کوی چهارصد دستگاه وچند مرکزدیگررا میتوان نام برد.

ساختمانهای جدید تهران

هتل هیلتون	- بیش‌از ۲۰ طبقه	- شمیران جاده پهلوی
بانك کار	- ۲۰ طبقه	- خیابان حافظ
شرکت ملی نفت ایران	- ۱۷ طبقه	- خیابان تخت جمشید
پلاسکو (القانیان)	- ۱۷ طبقه	- خیابان اسلامبول
اخوان	- ۱۵ طبقه	- انتهای بلوار
آلومینیوم (القانیان)	- ۱۴ طبقه	- خیابان نادری
مهندسی برزوکه	- ۱۲ طبقه	- خیابان تخت جمشید
سپهبدکیا	- ۱۲ طبقه	- خیابان قدیم شمیران

استان مرکزی

استان مرکزی شامل ۱۴ شهرستان و۴۴ بخش بشرح زیراست.

تهران ـ حومه ـ ورامین ـ کن ـ ایوانکی (کرج) ـ حومه ـ ساوجبلاغ یا هشتگرد ـ شهریار (علیشاه عوض) ـ اشتهارد ـ طالقان (شهرك)

قزوین ـ حومه ـ برئین ـ ضیا آباد (تاکستان) معلم کلایه ـ آوج ـ **آبیك** ـ طارم سفلی (سپردان)

اراك ـ حومه ـ وفس ـ (کمیجان) سربند ـ **کاشان** ـ حومه ـ اران ـ قمصر

دماوند ـ حومه ـ فیروزکوه ـ **محلات** ـ حومه ـ دلیجان

ساوه ـ حومه ـ سنوبران ـ زرند ـ خرقان ـ جعفرآباد

قم ـ حومه ـ کهك ـ **شهرری** ـ حومه ـ فشاپویه ـ (حسن آباد)

تفرش ـ حومه ـ خلجستان (دستگرد) آشتیان

شمیرانات ـ (تجریش) ـ لواسانات (کلندوك)

گرمسار ـ خمین

آثاروابنیه تاریخی تهران

امامزاده مطهردررودهن ـ مسجد جامع درلواسان بزرك ـ بقعه شاهزاده حسین مغولی در ورامین ـ معبد تخت رستم دررباط کریم ـ امامزاده معصوم درفرحزاد ـ امامزاده عبدالله درشهر ری ـ ابن باویه ـ امامزاده داود ـ عمارت تخت‌مرمرباغ گلستان ـ کاخ صاحبقرانیه درنیاوران مناره درمحله پامنار ـ بنای زندان هارون در۱۲ کیلومتری ـ مسجد حاجی رجبعلی ـ مسجدشیخ عبدالحسین ـ مسجد ومدرسه سپهسالار ـ مدرسه مروی ـ مدرسه سپهسالار اعظم ـ بقعه سید اسمعیل بقعه امامزاده یحیی (۸۹۵) ـ امامزاده زید (۹۰۲) ـ سید نصرالدین ـ امامزاده عبدالله دماوند امامزاده صالح شمیران ـ امامزاده عبدالقهارکرج ـ امامزاده معصوم کرج ـ امامزاده حسن درب کوشك بالا ـ امامزاده یحیی (۸۹۶) ـ بقعه بی‌بی زبیده ـ کاخ سلیمانیه کرج ـ سرقبرآقا ـ سید ملك خاتون ـ سردرباغ ملی .

تونل های مهم ـ سدکرج بطرف چالوس دارای هفت تونل بدرازای زیر ۱۰۴ ـ ۵۸۵ ـ ۳۳۸ ـ ۳۱۶ ـ ۲۲۲ ی ۲۱۴۵ ـ ۴۰ متراست تونل کندوان ۶۱ متر ، راه آمل وقسمتهای تابعه تونل های بدرازای ۹۰ ، ۴۰۰ ، ۱۰۰ ، ۶۵۰ متر گردنه جاجر رود ۱۸۰ مترتونل نمرود ۳۰ متراست .

پارکهای عمومی

پارك شهر ۲۴۷۴۷۸ مترمربع　　پارك ساعی ۱۰۰۰۰۰ مترمربع

پارك خیام ۱۴۸۰۱
پارك جنوب ۳۴۲۲۶
پارك صاحبقرانیه ۶۲۴۲۴
پارك نارمك ۲۶۰۰۰
پارك شاهنشاهی ۱۰۵۲۵۲۷ مترمربع
پارك پهلوی ۲۸۰۰۰ مترمربع
پارك ولیعهد ۱۸۵۰۰۰ مترمربع
پارك جوادیه ۲۲۰۰۰مترمربع

اراك

اراك یکی ازشهرستانهای مرکزی تهران که درسابق آنرا سلطان‌آباد میگفتند وبین شهر های همدان وقم وکاشان قرارگرفته وبطوریکه معروف است سلطان آباد را یوسف خان گرجی (سپهدار) درخلال سالهای ۱۲۲۰ تا ۱۲۲۳ قمری بنام قلعه سلطان‌آباد بنا نهاد وتاسال۱۲۷۷ ساختمان برج وباروی شهروعمارت دولتی وبازارآن بانجام رسید.

فاصله اراك تا مرکزاستان ۲۹۵ کیلومترمیباشد وازنظردرجه‌بندی شهرستان درجه دوم محسوب میشود . مهمترین رودخانه‌های آن تره چای است که ازکوه‌های بخش سربندکزاز سر-چشمه‌گرفته جمعیت اراك بالغ بر ۱۵۱۶۳۵ نفراست

تفرش

تفرش یکی ازشهرستانهای کوچك استان مرکزی و نزدیکترین شهرستان به تفرش اراك است بفاصله ۱۱۹کیلومترو فاصله آن تا تهران ۲۸۲ و از لحاظ درجه بندی شهرستان درجه ۴ میباشد .

خمین ـ ازشهرستانهای استان مرکزی وبرسرراه اراك ـ قم ودر ۶۰ کیلومتری جنوب غربی محلات واقع شده وسعت‌آن ۷۲۹ هکتار و نزدیکترین شهر بآن گلپایگان است بفاصله ۳۲۳کیلومتر وجمعیت‌آن بالغ بر ۶۲۸۹۵ نفراست

دماوند ـ ازشهرستانهای استان مرکزی تهران و در دامنه کوه البرز قرار گرفته واز شهرستانهای قدیمی است درفاصله ۷۷ کیلومتری تهران ودارای‌آب وهوای معتدل میباشد

شهرری ـ ازشهرستانهای استان‌مرکزی تهران ودر۱۲کیلومتری‌جنوب تهران ودرجوار شهرقدیم ری بنا شده وبمناسبت اینکه مدفن حضرت عبدالعظیم است رونق زیاد دارد . شهرری درفتنه مغول دچارویرانی شد وتپه چشمه‌علی وقلعه‌آن منهدم‌گردید . جمعیت‌آن بالغ‌بر۱۷۳۹۲ نفر و دارای آثاروابنیه تاریخی بسیاراست مانند نقاره خانه ازمقابردیلمی ومقبره‌ای بصورت برج سلجوقی قرن ششم ومنسوب به طغرل میباشدمقبره بی‌بی شهربانو عهد دیلمی‌آستانه‌حضرت عبدالعظیم وبقاع‌دیگر که درجوارآن قرارگرفته است .

ساوه ـ ازشهرستانهای استان مرکزی که در ۲۴۰ کیلومتری جنوب غربی تهران واقع و شاهراهی است که دریای خزر را به خلیج فارس متصل میسازد . وسعت آن ۱۳۷ هکتار و نزدیکترین شهرستان بآن قم است که درفاصله ۵۷ کیلومتری ساوه قرار دارد و فاصله ساوه تا

تهران ۱۲۷ کیلومتر و از شهرستانهای درجه سوم است جمعیت آن ۱۴۳۴۵۰ نفر و آثار مهم تاریخی آن مناره مسجد میدان، مناره مسجد جمعه مغولی ، امامزاده سید اسحق ، شاهزاده‌حسین

قزوین - ازشهرستانهای استان مرکزی است .

قزوین در مغرب کرج دراستان تهران واقع شده است . شهر قزوین دارای ۶۶۴۲۰ نفر جمعیت است فاصله تهران تا قزوین از طریق راه آهن ۱۴۴ کیلومتر و از راه شوسه ۱۴۰ کیلومتر است .

بعضی ازمورخین عقیده دارند قزوین راشاپورذواکتاب بناکرده وبرخی ساختمان بنای قزوین را به شاپوراول نسبت می‌دهند . قزوین پس از حمله اعراب بایران بکلی ویران گردید ولی در زمان خلیفه دوم ساختمان قزوین مجدداً آغازشد .

خلفای عباسی بدورقزوین حصاری‌کشیدند وامویان مسجدی دراین شهربناکردند.

قزوین برای چندمین بار از طرف مغول مورد حمله قرار گرفت و عمارات و ابنیه آن ویران شد .

شاه طهماسب اول درسال ۹۴۴ قمری پایتخت خود را از تبریز به قزوین انتقال داد و مدتها این شهرپایتخت ایران بود ، تا درسال ۱۰۰۶ هجری قمری به امرشاه عباس پایتخت‌از قزوین به اصفهان انتقال یافت .

درزمان شاه سلطان حسین افغانها بعد ازفتح اصفهان به‌قزوین نیزحمله بردند وخسارت زیادی باین شهروارد نمودند درزمان شاه طهماسب اول وهمچنین شاه عباس‌کبیرو هارون‌الرشید وفتحعلیشاه ساختمان های مجللی درقزوین بنا شد .

درسال ۱۳۱۰ نقشه جدید قزوین ریخته شد ، بعضی از دروازه‌های شهرخراب و خیابان های تازه‌ای بداخل شهرکشیده شد .

راه‌آهن تهران به تبریز ازجنوب قزوین میگذرد.

راه شوسه تهران به قزوین سراسراسفالته است .

قزوین از نظر تجارتی و وضع جغرافیائی درشمار شهرستانهای بزرك ایران است . این شهردرچهارراه گیلان-آذربایجان - همدان وکرمانشاهان وتهران قرارگرفته است .

قزوین شهرزازله خیزی است ودرقرن چهارم هجری زلزله شدیدی درقزوین روی دادکه حصار شهر را ویران ساخت .

در روز ۱۰ شهریور ۱۳۴۱ نیز دردهات قزوین زلزله وحشتناکی روی داد که قریب ۱۲ هزارنفرکشته شدند وصدها قریه با خاك یکسان‌گردید. این دهات ازنوساخته شد.

آثار و ابنیه تاریخی آن - مسجد جامع ، سر در عالی قاپو ، عمارت چهل ستون عهد صفویه ، مقبره حمدالله مستوفی ، دروازه قدیم تهران ، دروازه راه کوشك ، شاهزاده حسین ، امامزاده اسمعیل ، امامزاده اباذر. مقبره شهید ثالث .

قم

قم درجنوب تهران ومغرب دریاچه نمك دراستان تهران واقع شده است.

فاصله تهران تا قم ۱۴۷ کیلومتراست .

شهرقم دارای ۹۶۴۹۹ نفر جمعیت می‌باشد .

قم قرنها پیش ازاسلام وجود داشته وحتی خرابه های‌آن اکنون دریك کیلومتری مشرق این شهر مشاهده میگردد بعلاوه طبق اسناد موجود شهر قم بدست اسکندر مقدونی ویران شد و همچنین باحتمال قوی آبادی قم اززمان هخامنشیان شروع گردید.

دراواخر قرن دوم هجری حضرت فاطمه معصومه خواهرحضرت رضا امام هشتم که بقصد دیدار برادرخود به خراسان‌می‌رفت درشهرقم مریض گردید ودراین شهررحلت کرد ودرقبرستان قم بخاك سپرده شد .

درآنوقت مردم بتدریج مساکن خود را بمدفن حضرت معصومه نزدیك کردند واز اینرو دراثرمرورزمان ساختمانهای شهردر قسمت های مشرق متروك ماند ومردم متوجه مغرب شدند و شهر بحدود فعلی درآمد .

ابن حوفل و یاقوت حموی نام قدیم قم را « کمندان » ، نوشته‌اند شهر قم درفتنه مغول شهر آبادی بود . و در فتنه تیمور با خاك یکسان شده است واگربعد ازآن قدری آبادی یافت بواسطه اینکه شهرزیارتی بود وهنوز خرابه‌های آن باقی است .

آب قم ازرودخانه قم تامین میشود ودرقدیم این رود بنامهای گل‌افشان انارباررود و رودخانه لعل معروف بوده است.

کاشان

ازشهرستانهای استان مرکزی تهران در شمال اصفهان و جنوب قم واقع شده نزدیکترین شهرآن نطنز است درفاصله ۸۰ کیلومتری وفاصله کاشان تا تهران ۲۵۸ کیلومترواز شهرهای درجه دوم ودارای ۱۵۲۶۸۹ نفرجمعیت است مرتفع‌ترین قلل‌آن ازشمال غربی به جنوب‌شرقی عبارتند از قله‌ای در جنوب بنام نیاسربارتفاع ۲۵۱۵ متر وکوه هفت کفل بارتفاع ۳۰۰۳ متر است .

کاشان یکی ازقدیمی‌ترین شهرستانهای ایران است وسفالهائی از تپه های آن بدست آمده که بنابر نظریات علمی مربوط به چهارهزارسال قبل ازمیلاد مسیح است

آثار تاریخی آن ـ تپه ستیسك ، ماقبل تاریخ آتشکده خرمدشت ، آتشکده تباسر عهد ساسانی ، بقعه سلطان محمد ، مناره زین الدین دورهٔ سلجوقی ، قلعه کهنه‌آتشکده‌ساسانی، مسجد جامع قرن هشتم ، مدرسه سلطانی ، بقعه شاهزاده ابراهیم ، مقبره ابولولو . دروازه دولت کاشان .

کرج ـ ازشهرستانهای استان مرکزی وبرسر راه شوسه و راه آهن تهران آذربایجان و در ۴۰ کیلومتری غرب تهران واقع شده است رودکرج ازکنارآن میگذرد وحاشیه‌آن سراسرسبز و خرم است جمعیت کرج بالغ بر ۲۲۲۵۷۸ نفر و دارای تاسیسات و کارخانه ها و موسسات کارگری است .

گرمسار ـ ازشهرستانهای استان مرکزی ودرجنوب شرقی تهران ودرمسیرراه‌آهن تهران مشهد ـ گرگان قرارگرفته‌نزدیکترین‌شهرستان بآن تهران بفاصله ۱۰۷ کیلومترواز‌شهرستانهای درجه سوم است جمعیت‌آن درحدود ۲۵۷۵۹ نفراست

محلات ـ ازشهرستانهای استان مرکزی در جنوب قم و نزدیکترین شهرستان بآن خمین است بفاصله ۶۱ کیلومتر وفاصله محلات تا تهران ۲۶۲ کیلومترواز‌شهرستانهای درجه‌چهارم است جمعیت آن درحدود ۴۳۵۷۸ نفرودارای‌آب‌گرم‌های معدنی است درشمال این شهر خرابه ـ های معبد اشکانیان واقع شده است

استان یکم گیلان

استان گیلان بمساحت ۳۵۹۵۵ کیلومترمربع‌درشمال کشورنزدیك بشمال‌غربی ودرکرانه دریای خزر و آذربایجان شوروی قرار گرفته و سرزمینی سبز وخرم وجلگهای فراوان اطراف آنرا احاطه‌کرده است درگیلان شرقی سفید رود و دو نهرمنشعب ازآن شبکه‌ای بوجود آورده است‌که شاخه اصلی‌آن‌سفیدرود نام دارد

جمعیت استان‌گیلان طبق سرشماری بالغ بر۱۷۵۴۶۵۰ نفراست مرکز استان شهر رشت است‌که شامل یازده‌شهرستان و۲۶ بخش بشرح زیراست

رشت ــ حومه ، خمام ، لشت نشا ، کوچصفهان **بندرپهلوی** ـ با حومه

لاهیجان ـ حومه ، سیاهکل ، آستانه ، حسن‌کیاده

رودسر ـ با حومه ، **طوالش** ـ مرکزآن هشت پر ، طالب دولاب

فومن ـ با حومه ، شفت

زنجان ـ با حومه ، ابهر ، طارم ، علیا ، ماه نشان ، خدابنده‌لو

آستارا ـ با حومه ، **لنگرود** ـ باحومه ، **رودبار** ـ عمارلو ، صومعه سرا ، قولم

تاریخ گیلان

گیلان یا مرز دیلم همواره مسکن دلاوران وپهلوانان بوده‌که زندگی‌آنها سراسرمبارزه وقهرمانی بوده است درجنك شاپوراول یا دوم جمع کثیری ازگیلکها درلشگرشاپور بودند در دوران اسلامی‌که تازیان با لشگریزدگرد نبرد میکردند مدتها این قوم جلوتازیان را گرفتند و سپاهیان عرب تا مدتها نتوانستند بر مرز گیلان دست یابند در دوران عباسی با دیلمان کنار

آمدند وآنها با علویان متحد شدند تا خلیفه عباسی وا براندازند وسرانجام پس ازمسلمان شدن به نشر اسلام پرداختند و پادشاهانی مانند آل زیار و سالاریان از این قوم در آذربایجان بسلطنت رسیدند

سکنه قدیم گیلان چند طایفه ازشعبه‌آریائی است طایفه مهم‌آنها «گیل» بوده‌که یونانیان آنها را «کادوسی» مینامیدند وطایفه دیگر «دریکه» و طایفه «آمار» در محل عمارلوی فعلی و طوایف دیگر «گیل ودیلم» است که نام خود را به یدیلم و گیلان داده‌اند وزبان مردم گیلان یکی ازشعبه‌های زبان پهلوی موسوم به‌گیلك است

رشت

ازشهرستانهای استان یکم گیلان میباشد وسعت‌آن ۲۴۳۷ هکتار ونزدیکترین شهرستان به رشت صومعه سرا است که درفاصله۲۶ کیلومتری قراردارد فاصله رشت تا تهران ۲۴۳ کیلو متر میباشد رودخانه مهم این شهرستان سفید رود است‌که از تلاقی دو رودخانه قزل اوزن و شاهرود درحدود منجیل تشکیل شده که سد سفید رود یا سدشهبانوفرح بر روی آن است جمعیت رشت بالغ بر۳۵۸۱۷۲ نفراست آثار تاریخی مهم آن پارك باغ محتشم ، باغ مشکوه معروف به باغ سالار ، امامزاده ابراهیم ، امامزاده هاشم ، مسجد جامع است .

آستارا

ازشهرستانهای استان یکم گیلان محدود است ازشمال به مرزایران وشوروی وازمشرق‌به دریای خزر وازجنوب به هشت پر وازمغرب به بخش نمین اردبیل نزدیکترین شهرستان به شهر مرزی‌آستارا اردبیل است‌که در فاصله ۷۲ کیلومتری آن واقع شده این شهرستان در۱۹۱ کیلو متری رشت ودر ۵۳۴ کیلومتری تهران قرار دارد جمعیت آستارا بالغ بر ۲۹۱۸۹ نفراست و زبان عمومی آنها ترکی است

بندرپهلوی

یکی ازبنادر وشهرستانهای مهم استان یکم گیلان ودرساحل دریای خزرقرارگرفته است بندرپهلوی بواسطه وجود تاسیسات بندری و اوضاع واحوال‌سرحدی یك بندرسیاسی است‌فاصله آن تا رشت ۴۰ کیلومتر وتا آستارا ۱۳۶ کیلومتر وتاتهران ۳۸۳ کیلومتر است پل معروف آن سه شبه جزیره پهلوی وغازیان ومیان پشته را بهم اتصال میدهد

رودبار

رودبار یکی ازشهرستانهای استان اول گیلان ودردامنه جبال البرز وبرسرراه تهران‌به رشت قرارگرفته ونزدیکترین شهرستان بآن‌رشت است بفاصله ۷۵ کیلومتری وتا تهران ۲۶۸ کیلومتروشهرستان درجه چهارم است

جمعیت آن بالغ به ۷۴۳۶۷ نفروزبان اکثریت فارسی وگیلکی میباشد

رودسر

ازشهرستانهای استان یکم گیلان ودرجنوب دریای مازندران قرارگرفته وسعت آن ۸۱۰ هکتاراست . شهرتازه ساز رودسر بر سرراه جاده اسفالته کناره قراردارد این شهردرفاصله ۷۴ کیلومتری رشت ونزدیکترین شهرستان بآن لنگرود بفاصله ۱۴ کیلومتری وفاصله آن تاتهران ۳۲۶ کیلومتر و از نظر درجه بندی شهرستان درجه دوم است جمعیت آن بالغ بر ۲۳۷۶۰۵ نفر است .

زنجان

از شهرستانهای استان یکم گیلان و خط الرأس سلسله جبال البرز حد طبیعی شهرستان زنجان وگیلان است زنجان که نام قدیم آن سلطانیه بوده ۳۷۱ کیلومتر باشهر رشت فاصله دارد ودرمسیر شاهراه تهران ـ آذربایجان قرارگرفته وجاده ترانزیتی پاکستان ـ بازرگان از داخل آن میگذرد وسعت زنجان ۱۱۶۵ هکتاراست و از لحاظ درجه بندی شهرستان درجه دوم است نزدیکترین شهرستان بآن میانه است که درفاصله ۱۳۸ کیلومتری آن واقع شده و فاصله آن تا تهران ۳۲۸ کیلومتراست

رشته شمالی یا سلسله اصلی البرزکه درشمال رودخانه قزل اوزن واقع شده مرتفع‌ترین قلل آن بنام قله کلاس بارتفاع ۲۹۷۳ متروقله باکلور بارتفاع ۲۹۶۴ متراست . رودخانه آن یکی قزل‌اوزن‌است که درمیانه باشعبات دیگری‌متصل‌شده ودرنزدیکی منجیل با رودخانه‌های شاهرود بطرف گیلان میرود دوم ابحررودکه به قزل اوزن منتهی میگردد

جمعیت زنجان بالغ بر۴۶۱۵۸۸ نفروزبان اکثریت ترکی وفارسی است

صومعه سرا

ازشهرستانهای استان یکم گیلان محدود است ازشمال به‌بندرپهلوی وازمشرق بشهرستان رشت و ازجنوب به فومن وازغرب به بخش ماسال ونزدیکترین‌شهرستان بآن فومن‌است بفاصله ۱۶ کیلومتری وفاصله آن تا تهران ۳۶۹ کیلومتر و وسعت آن ۶۰ هکتاراست وازطریق جمعه بازار به رشت وطالش وازطریق کسما به اباتر وطاهرگوراب وشاندرمن مربوط است

صومعه سرا ازلحاظ درجه بندی درجه سوم است. جمعیت آن بالغ بر۹۱۷۵۹ نفرودارای کارگاههای فنی و کارخانه‌های مصالح ساختمانی است

فومن

ازشهرستانهای استان یکم گیلان که بین صومعه سرا وشهرستان رشت وجبال البرز قرار

گرفته وحد طبیعی آن بخش طارم از-شهرستان زنجان محسوب میشود . این شهرستان در ۲۸ کیلومتری رشت و۱۶ کیلومتری صومعهٔ سراو ۳۷۱ کیلومتری تهران قرارگرفته وازنظر درجه‌بندی درجه دوم محسوب میشود

وسعت آن ۵۳۹ هکتار ودارای ۱۲۳۷۳۶ نفر جمعیت است . کوه‌های معروف آن‌قله کوه شاه معلم و خواهرشاه معلم در جنوب ماسوله بارتفاع ۳۰۹۵ متر و رودخانه های آن به ترتیب ازجنوب بشرق عبارتند از «ماسوله» کازرودخان ـ شاخزر

لاهیجان

ازشهرستانهای استان‌یکم گیلان محدود است ازشمال بدریای‌مازندران ازمشرق بشهرستان لنگرود ازجنوب بهٔ بخش عمارلو وازمغرب به رشت نزدیکترین شهرستان به لاهیجان لنگرود است که در۱۵ کیلومتری واقع‌شده وفاصله لاهیجان‌تا رشت ۴۵ کیلومتروتاتهران ۳۵۵ کیلومتر وازنظر درجه بندی شهرستان درجه یکم محسوب میشود

این شهردارای سابقه‌تاریخی است سنك مرمرسه تکه‌ای بطول‌یك متروعرض ۶۰سانتیمتر درمسجد جامع آن بدیوار نصب شده‌که فرمان شاه سلطان حسین صفوی خطاب به حاکم محل در آن دیده میشود .

مرتفع ترین قله کوه های آن رشته اول کوه درفك بارتفاع ۳۵۰۰ متر، تانشکوه به ارتفاع ۳۰۰۰ متر ـ کام‌کوه بارتفاع ۲۳۵۰ متر وقلل رشته دوم‌گوانه کل بارتفاع ۲۳۵۰ متر ـ خشجال ۳۶۰۰ متراست

رودخانه‌های آن پل‌رود یاپیله‌رود ونهرهای‌حشمت رود ،کیاچوب وچهارده، شمرود که سرچشمه‌آن درکوه های دیلمان است جمعیت شهرلاهیجان بالغ بر۲۲۸۴۳۸ نفراست

لنگرود

ازشهرستانهای استان اول‌گیلان که وسعت آن ۸۵۷ هکتاراست و نزدیکترین شهرستان به لنگرود رودسر است که بفاصله ۱۴ کیلومتری‌آن قرارگرفته وفاصله این شهرتا تهران ۳۴۰ کیلومتراست وازلحاظ درجه‌بندی شهرستان درجه دوم‌محسوب میشود

کوه‌های اطراف آن عبارتند ازعطاکوه ولیلاکوه‌که حداکثرفاصله آن تا ۵ر۱ کیلومتر است . جمعیت لنگرود بالغ بر۶۷۹۱۲ نفراست .

هشت پر

ازشهرستانهای استان یکم گیلان‌که محدود است ازشمال به‌آستارا وازمشرق بدریای‌خزر وازجنوب به بندرپهلوی وشهرستانهای صومعه سرا وفومن وازمغرب به خطالراس جبال البرز که رد طبیعی آن شهرستانهای اردبیل وخلخال است

شهرستان هشت‌پر در ۷ کیلومتری دریای خزر و ۱۱۶ کیلومتری رشت ووسعت آن ۴۱۸ هکتار است نزدیکترین شهرستان بآن آستارا است بفاصله ۷۵ کیلومتر و تا تهران ۳۵۱ کیلو متر است ، رودخانه های هشت‌پر عموما از شمال به‌جنوب است عبارتند از ماسال ـ شاندرمن جاف ـ شفارود ـ دیناچال ـ گیلاسرا ورودخانه گرگانرود ـ خطبه سرا ـ شیرآباد و طویلترین رودخانه‌های آن شفارود و گرگان رود است جمعیت آن ۱۳۳۵۳۷ نفر است

استان دوم مازندران

استان دوم در شمال کشور قرار دارد ومساحت آن ۳۵٫۲۶۴ کیلومتر مربع و از شمال بدریای خزر و ترکستان شوروی ، ازجنوب به‌استان مرکزی و فرمانداری کل سمنان ، ازمشرق به‌استان خراسان وازمغرب به‌استان گیلان محدود است استان مازندران درگذشته طبرستان‌نامیده میشد و جلگه‌ای است بطول ۱۲۰ وعرض ۲۰ تا ۳۰ کیلومتر و ازگیلان کوچکتر است ، در این جلگه چهاررودخانه جریان داردکه قسمت علیای مشرف به یك شهر است باین ترتیب که آمل درکنار رودخانه هراز و بابل درکنار رودخانه بابل‌رود و ساری در کنار رود تجن و شاهی در ساحل رودخانه تالار قرارگرفته است .

جمعیت کل استان مازندران بالغ بر ۱٫۴۸۳٫۳۸۵ نفر است ، مرکز استان مازندران شهر ساری است که شامل ۱۰ شهرستان و ۳۴ بخشداری است

ساری ـ مرکز استان ـ دودانکه (کهنه ده) ـ چهاردانگه (کیاسر)

گرگان ـ علی‌آباد ـ کردکوی ـ بندرشاه ـ پهلویدره ـ گیشان ـ بندرگز

بهشهر ـ گلوگاه ـ بانه سر ـ **شاهی** سوادکوه (پل‌سفید)

نوشهر ـ چالوس ـ کلاردشت(حسن کیف) : **بابل** ـ بابلسر ـ بند پی

آمل ـ لاریجان(رینه)ـ نور ـ(سولده) چمستان ـ یلده

دشت گرگان ـ (گنبدکاووس) ـ کوکلان(کلاله مینودشت ـ رامیان ـ واشلی

ساری

ازشهرستانهای استان دوم ومرکز استان مازندران محدود است از شمال بدریای مازندران و از مشرق به شهرستان بهشهر وازجنوب به سلسله البرز وازمغرب بشهرستان بابل و وسعت آن ۸۱۲ هکتار است و در محل سرراه خط‌آهن سرتاسری ایران قرار گرفته نزدیکترین شهرستان به ساری شهر شاهی است بفاصله ۲۰ کیلومتروفاصله ساری تا تهران ۲۷۷ کیلومترودر ۲۷ کیلو متری دریای خزر و ۱۳۸ کیلومتری گرگان ویك کیلومتری باختر رودخانه تجن واقع شده واز نظر درجه‌بندی از شهرستانهای درجه یك محسوب میشود

درروایات و افسانه‌ها شهر ساری را به‌طوس‌فرزند نوذر نسبت میدهند ولی بشرح تاریخ ابن اسفندیار آنرا فرخان ازاسپهبدان کاویاپاره ازفرزندان بابویه ساخته و بنام پسرخودساروپه نامید و در عصر صفویه وسلطنت شاه‌عباس روبابادانی گذاشت

رودخانه‌های مهم آن یکی رودخانه لاجیم که‌پس ازطی سی کیلومتر برودخانه تجن میریزد

دوم تجن که بدریای خزرمیریزد سوم رودخانه گرماب رود ورودخانه ازم که طول آن تا تجن ۸۰ کیلومتراست جمعیت ساری بالغ بر ۲۰۶٫۴۶۲ نفراست آثار وابنیه تاریخی آن امامزاده یحیی در قرن ششم امامزاده زین العابدین (قرن ٦) امامزاده عباس (قرن ۹) امامزاده معصوم زادگان برج باستانی ـ فرح آباد

آمل

از شهرستانهای استان دوم مازندران که بین دریای خزر و شهرستان بابل و ازجنوب به بخش پل سفید و از مغرب به شهرستان نور محدود است این شهر در ۲۹ کیلومتری مغرب بابل ودر ۳۱ کیلومتری جنوب محمودآباد قرار گرفته وازنظر درجه‌بندی شهرستان درجه سوم محسوب میشود .

آمل از شهرهای قدیمی است و قبل از سلطنت خسروپرویز بوسیله آمله زن فیروزشاه بنا گردید و بنا بروایات مختلف این شهر سه مرتبه یکبار بوسیله طغیان رود هراز ودفعه دوم در اثر هجوم مغول و بار سوم در حمله امیر تیمور ویران و دومرتبه آباد شد

در زمان رضا شاه فقید باتلاقهای آنرا خشك کردند سپس بناهای مدرن در آنجا ساخته شد پل مصطفی بطول ۱۰۸ و ارتفاع ٦ متر در وسط شهر بروی رودخانه هراز در زمان رضا شاه کبیر ساخته شد ، جمعیت آمل بالغ بر ۱۷۲٫۳۲۷ نفر است و دارای آثار تاریخی بسیار است ازآن جمله امامزاده ابراهیم (قرن ۸) مقبره سه سید (قرن نهم) قلعه کهرود ـ مسجدجامع مقبره میر بزرك در کارگر محله و گنبد کبود از بناهای قرن نهم و دهم است

بابل ـ از شهرستانهای استان دوم وسعت آن ۲۳۰۰ هکتار است نزدیکترین شهرستان به بابل شاهی است بفاصله ۱۹ کیلومتر واز نظر درجه‌بندی شهرستان درجه یك محسوب میشود

شهر بابل را درقدیم « طیر » میگفتند درنیمه قرن هشتم بارفروش نام داده شد ودرسال ۱۳۱۱ بابل نامیده شد ودر زمان رضاشاه کبیر کاخ مجلل وباشکوهی درآن بنا شد ..

رودخانه‌های معروف آن یکی کلارود و دیگری بابل رود است که همه آنها بدریای مازندران میریزد جمعیت بابل بالغ بر ۲٦٦٫٦۱۸ نفراست

بهشهر

از شهرستانهای استان دوم مازندران که از شمال محدود است به خلیج میانگاله و از مشرق بشهرستان گرگان و ازجنوب به دامنه‌های البرز و ازمغرب به شهرستان ساری، وسعت آن ۱۷۳۴ هکتار و نزدیکترین شهر بآن ساری بفاصله ۴۹ کیلومتری و فاصله آن تا تهران ۳۲٦ کیلومتر و از نظر درجه‌بندی شهرستان درجه دوم است؛

نام بهشهر قبل از صفویه «خرگوران» وسپس آسیاب سره و درزمان شاه عباس بنام اشرف نامگزاری شد که امروز بهشهر نامیده میشودآثاری از قبیل صفی آباد دردو کیلومتری شهر و سد عباس آباد درحدود چهار کیلو متری وباغشاه و بنای چشمه عمارت درآن دیده میشود ودر زمان رضاشاه کبیر بآبادی آن همت گماشته شد و با نصب کارخانه‌های چیت‌سازی در ردیف یکی ازبهترین شهرستانهای صنعتی درآمد جمعیت شهر بالغ بر ۱۱۲٫٦۹۸ نفر است

شاهی

شهرستان شاهی یکی ازشهرستانهای استان دوم مازندران محدود است از شمال بدریای خزر و ازمشرق بشهرستان ساری و از جنوب به خطالرأس سلسله البرز و از مغرب بشهرستان بابل وسعت آن ۱۹۵۲ هکتار است

نزدیکترین شهرستان بآن بابل است بفاصله ۱۰ کیلومتری وفاصلهشاهی تا تهران۲۵۷ کیلو متر است وازنظر درجهبندی شهرستان درجهدوم است

شاهیرا درسابق علیآباد میگفتند که قصبه کوچکی بود و بر اثر توجه رضا شاه کبیر بصورت یك شهر صنعتی درآمد این شهر در بین شهرهای مازندران موقعیت خاصی دارد زیرا شاهراههای استان مزبور ازآن میگذرد و عبور راهآهن سرتاسری ازوسط شهر برزیبائی واهمیت آنافزودهاست وبا ایجادکارخانجاتبزرك نساجی و کنسروسازی وشالی کوبیدرردیفبزرگترین شهرهای صنعتی درآمده است وجمعیتآن بالغ بر۲۰۲٫۳۹۹ نفر است

شهسوار

شهسوار از شهرستانهای استان دوم مازندران که بین دریایخزر و بخش چالوس وجبال البرزو شهرستان رودسر قرارگرفتهاست وسعتآن۱۳۵۲هکتارونزدیکترین شهرستان بآننوشهر است بفاصله ۶۲ کیلومتر و فاصله شهسوار تا مرکز استان۲۳۰ کیلومتروتاتهران ۲۵۷ کیلو متر و ازنظر درجهبندی شهرستان درجه دوم محسوب میشودنام قدیم شهسوار تنکابن بوده وقبل از سلسله پهلوی بندرگاهی برایحمل کالاهای تجارتی ایران وقفقاز بود ظاهراً درزمانآغامحمد خان قاجار شهسوار نامیدهشد رودخانههای معروف آن صنعارود و رودخانه چالك که بدریایخزر میریزد جمعیت این شهرستان۲۲۹٫۴۵۳ نفر است

رامسر

شهرزیبای رامسر درشمال ایران ودرساحل دریای خزر واقع شده و تا تهران ۲۸۰ کیلو متر ودراینشهر دومهمانخانه وچندین ویلاوجود دارد یکی مهمانخانه بزرك رامسر ودو دستگاه متل وکازینو بسبك مدرن و دیگری مهمانخانهای است کهدر۳۵سال پیش با سبك شرقی دردامنه جنگل ساخته شده و ویلاهای رامسر در جوار مهمانخانه قدیم و درمیان باغستان مرکبات قراردارد

متل سخت سر رامسر بفاصله پانصد متری مهمانخانه بزرك و در دو طبقه و متل خزر یك طبقه درکنار دریا و دارای استخر بزرگی است

گرگان

گرگان ازبزرگترینوآبادترین شهرهایاستان مازندراناست نامقدیمیگرگان ، استرآباد است این شهر در دامنه سلسله جبال البرز ودر۱۳۸ کیلومتری خاوری ساری واقع شده است نزدیکترین شهربآن بهشهر است بفاصله۹۴ کیلومتری و تا تهران ۴۲۰ کیلومتر فاصله دارد و از نظر درجهبندی شهرستان درجه یك محسوب میود

یونانیان نام قدیم استرآباد را در زمان اسکندر « زادراکارتا » ذکر کرده اند گرگان

دارای‌آب و هوای معتدل ومرطوب است و رودخانه‌های مهم‌آن یکی رودخانه « اونمان » ودوم رودخانه « خرجر » سوم رودخانه حاجی لرکه از اجتماع هردو رودخانه چهل چای و نرم آب بوجود میاید ۴ـتوده رود ۵ـ قره سو ٦ـ زرین‌گل‌که به قره‌سومتصل میشود

جمعیت گرگان بالغ‌بر۸۷۸ر۳۰۹ نفروآثار تاریخی‌آن مسجد جمعه مربوط به قرن ۱۲ امامزاده نور (قبل از میلاد) شهرگرگان دارای‌آب لوله‌کشی است

گنبدکاووس

از شهرستانهای استان دوم در مرز ایران و شوروی و در طول رودخانه اترك با وسعت ۳۹۷۹ هکتار و نزدیکترین شهرستان بآن شهرگرگان در۹٦ کیلومتری و فاصله‌اش تا ساری ۲۳۹ کیلومتر و تا تهران ۵۱٦ کیلومتر و از شهرستانهای درجه دوم است

گنبدکاوس در دشت واقع شده وارتفاع‌آن از سطح دریا ۱۵۰ متر ودرشمال شرقی‌آن کوه شرقی غربی سنگوداغ واقع شده‌که خطالرأس‌آن مرز ایران وشوروی است دنباله شرقی‌این شهرستان جبال البرز است‌که بکوههای بجنورد متصل‌میشود ، رودخانه اترك ازارتفاعات‌هزار مسجد خراسان سرچشمه‌گرفته وازمشرق مرادتپه‌وارد این شهرستان میشود دیگر رودخانه‌گرگان وکوه‌آلاداغ‌ورودخانه ساری سور و رودخانه «خرخر» وحاجی لرکه برودخانه‌گرگان می‌پیوندند جمعیت‌آن بالغ بر۵٦۴ر۲۸٦ نفر است

نور

نور (سولده) از شهرستانهای استان دوم مازندران در ساحل دریای خزر و شهر آمل بفاصله ۴٦ کیلومتری‌آن قرار دارد فاصله‌اش تا ساری۱۱۴ کیلومتر و تا تهران۲۴۳ کیلومتر و از شهرستانهای درجه چهارم است

نام قدیم‌آن «سولده» و ازقدیم‌ترین شهرستانهای غربی مازندران است

نوشهر

نوشهر ازشهرستانهای استان دوم‌در۸ کیلومتری شمال خاوری چالوس و۱٦۰ کیلومتری باختری بابلسر و نزدیکترین شهرستان بآن شهسوار در فاصله ٦۲ کیلومتری و تاتهران ۱۹۵ کیلومتر و از شهرستانهای درجه دوم است

نوشهر در سابق « خواجك » نامیده میشد و دهکده‌ای بیش نبود وچون در کنار دریا واقع شده مورد توجه حبیب‌الله‌خان سردار خلعتبری پدر محمدولیخان سپهسالار تنکابنی قرار گرفت و نام حبیب‌آباد بآن داده شد ودرسال۱۳۰۵ بفرمان رضاشاه‌کبیر نوشهر نامیده شد

آب و هوای‌آن مرطوب و بارانی و چهار رودخانه بنامهـای سرداب‌رود ـ چالوس رود خانه‌کجور و رودخانه‌کجرود درآن جاری است

جمعیت آن ۴۵۵ر۱۱۰ نفر و خیابانهای آن اسفالته و دارای شبکه برق و سینماها و ستورانها و هتلها است

استان سوم ـ آذربایجان شرقی

آذربایجان یا آذرابادگان که درزمان قدیم ، ماد کوچك خوانده میشد ، بعضی گویند چون این سرزمین موطن زردشت بوده بنام آذربادگان مشتق از کلمه‌آتش نامیده شد ودسته‌دیگر گویند در این سرزمین آتشکده بسیار بوده است، این استان ناحیه وسیعی ازشمال غربی ایران است با وسعت ۱۰۸/۵۰۷ کیلو مترمربع وبطور مجموع بدو ناحیه استان سوم در شمال غربی ایران واستان چهارم تقسیم شده واز شمال به قفقاز واز جنوب به آذربایجان غربی واز مشرق باستان گیلان وآذربایجان شوروی وازمغرب بدریاچه رضائیه محدود است .

جمعیت استان‌آذربایجان شرقی بالغ بر۳/۵۹۸/۰۲۲ نفروشامل ده شهرستان و۴۱بخش بشرح زیر است .

۱ـ تبریز ـ حومه ـ بستان آباد ـ شبستر ـ اسکو وآذر شهر (دهخوارقان) هریس

۲ـ مراغه ـ حومه ـ عجب شیر ـ ـ ملك کندی

۳ـ اردبیل ـ حومه ـ یمین ـ تیر

۴ـ مرند ـ حومه ـ جلفا

۵ـ خلخال ـ حومه ـ شاهرود (ملکور ـ کاغذ کنمان ـ سنجید ـ خورش رستم

۶ـ میانه ـ حومه

۷ـ سراب ـ حومه

۸ـ مشکین شهر ـ حومه ـ گرمی ـ مغان (میله سوار)

۹ـ اهر (ارسباران) حومه ـ ورزقان ـ کبیر هوراند

۱ـ هشترود (سراسکند) حومه ـ جاراویماق

تبریز

مرکزاستان سوم آذربایجان شرقی بوسعت ۹۷۸۰ هکتارونزدیکترین شهرستان به‌تبریز مرند است بفاصله ۷۱ کیلومتری‌وفاصله تبریز تا تهران ۶۵۳ کیلومترمیباشد وازشهرستانهای درجه یك محسوب میشود .

بنای این شهر را به خسرو کبیر پادشاه ارمنستان نسبت میدهند اما حمدالله مستوفی مورخ ایران‌تبریز را قبه‌الاسلام وازبناهای زبیده خاتون زن هارون‌الرشید میداندکه درسال ۲۴ هجری در اثر زلزله خراب شد و ۱۹۰ سال بعد یعنی بسال ۴۳۰ بار دیگر در اثر زلزله شدید ویران گردید .

ارتفاعات‌کوه سهند درجنوب تبریزتاقاسم داغ بارتفاع ۲۷۰۰مترمیرسد ودرمشرق‌بستان آباد کوه میناب قرار دارد و بلند ترین قله آن قله **علمدار** ۳۲۰۰ متر و بعد **اوزون‌پل** به ارتفاع ۲۸۰۰ متر وکوه **پکه جبن** درشمال تبریز بارتفاع ۲۵۰۰ متر است .

رودخانه تبریز شامل تلخه رود در شمال بخش « آللان برآغوش » و رود میدان چای که به تلخه رود ملق میشود جمعیت تبریز بالغ بر۸۰۹/۶۳۱ نفز و زبان آنها ترکی است .

شهر تبریز دارای پنج آموزشگاه حرفه‌ای ویك آموزشگاه پرستاری ویك دانشگاه ویك دانشسرا ویك دبیرستان کشاورزی است ودانشگاه آن شامل دانشکده پزشکی و ۶۱۸ دانشجو دارد دانشکده داروسازی با ۱۰۸ دانشجو ودانشکده ادبیات با ۷۸۶ دانشجو دانشکده فنی با ۶۲۳ دانشجو دانشکده علوم ۱۲۳ ودانشسرای عالی ۸۷ دانشجودارد.

کتابخانه های تبریز شامل کتابخانه ملی با۱۳۲ کتاب - کتابخانه باشگاه فرهنگیان ۱۰۵۰ کتاب- کتابخانه دانشکده ادبیات ۳۰۰۵۶ کتاب است.

آثار وابنیه‌تاریخی

تخت سلیمان ازآثار ساسانی- مسجد جمعه ازآثار دوره مغول-خرابه‌های مسجدکبودقرن نهم- خرابه‌های مسجد وزیر علیشاه قرن هشتم- پل دخترروی رودخانه قزل اوزن- باغ‌گلستان- عمارت شهرداری - مسجد خواجه علی‌اصغر - مسجد استاد شاگرد دوره قره‌قویونلو - بنای سید حمزه‌بن موسی کاظم-مسجدحسن پادشاه- مسجدجامع- مقبره سیدحمزه.

صنایع دستی آن قالیبافی. چرمسازی- کبریت‌سازی- نساجی-آردکوبی- صابون‌سازی- قلاب‌دوزی- نقره‌کاری- حوله بافی ومحصولات کشاورزی آن‌غلات وحبوبات است .

پلهای بزرگ آن- در راه هروآباد- میانه- زنجان- میانه تبریز-مرند- جلفا وپل‌بتون مسلح زرینه‌رود.

اردبیل

اردبیل در قسمت شرقی آذربایجان واقع شده و کل جمعیت آن بالغ بر ۲۶۱ هزار نفر است .

مرکزآن شهراردبیل است‌که دارای ۶۵۷۴۲ نفر جمعیت است.

سابقه اردبیل

عده‌ای میگویندکه شهر اردبیل رافیروز پادشاه ساسانی ساخته وآنرا «باران پیروز»نام نهاده است ولی مدارك وروایاتی دردست‌است‌که ساختمان این شهر رابه‌پیش اززمان‌فیروزنسبت میدهد وقدمت بیشتری برای این‌شهر قائل شده است.

اردبیل دراصل بمعنی ارده‌بیل است‌که جزء اول مقدس و جزء دوم شهر معنی می‌دهد و برروی هم بمعنی شهر مقدس است.

درزمان خلفای بنی‌امیه اردبیل مرکزایالت آذربایجان شد وبواسطه موقعیت‌جغرافیائی خاصی‌که پیدا کرده بود بارها در معرض تهاجم وحملات قبایل واقوام مختلف قرارگرفت.

اهر

از شهرستانهای استان سوم آذربایجان شرقی‌که شمال آن رود ارس و مرز بین ایران و شوروی است، این شهر در ۱۱۲ کیلومتری شهر تبریز قرار گرفته و نزدیکترین شهرستان آن مشکین شهراست بفاصله ۷۴ کیلومتری و فاصله‌اش تاتهران ۷۶۵ کیلومتر و از شهرستانهای

درجه دوم است درجنوبشرقی آن کوه سبلان بارتفاع ۲۳۰۰ متر واز بهترین ییلاقات شاهسون است ودر امتداد غربی وجنوبی آن کوه‌های غوشه‌داغ و کویچه‌بیل- آغ‌داغ وبیرسقا کشیده شده است وسایر کوه های‌آن کوه‌شیپور درشمال هشت سر درشمالشرقی اهرو کوه‌های جمهورو کامتال که در منطقه قره داغ واقع شده است.

گردنه پایان درچهار کیلومتری تبریز و گردنه کویچه بیل‌در ۲۴ کیلومتری‌اهر.

رودخانه‌های معروف‌آن: رود ارس‌مرزمشترك ایران- شوروی- ۲- رودخانه‌اهر که طول آن تا رود ارس ۲۴۰ کیلومتر است ۳- رودخانه دوزال درارتفاعات‌آغ‌داغ ۴- رودخانه‌سلین ۵- رودخانه صوفی ۶- رودخانه القنا واقع در حسن آباد - ۷- رودخانه کجرود وقوری چای که برودخانه تلخه‌رودمنتهی‌میگردد.

جمعیت این شهرستان ۲۸۲٫۳۷۱ نفروزبان اکثریت‌آنها ترکی است .

خلخال

از شهرستانهای استان سوم آذربایجان شرقی که از شمال بشهرستان اردبیل و از مشرق بکوه‌های طالش وازجنوب به‌زنجان وازمغرب به‌میانه محدود است.

نام دیگر خلخال هروآباد است ودر۳۳۹ کیلومتری شهرتیریز واقع شده ونزدیکترین شهربآن میانه بفاصله ۱۲۸ کیلومتری وفاصله‌آن تا تهران۵۹۴ کیلومتر وازشهرستانهای‌درجه سوم محسوب میشود .

رشته‌کوه‌های طالش ازجنوب بطرف شمال امتداد دارد وآب وهوای آن درقسمت‌شرقی‌و دامنه‌کوه های طالش سردسیر و درقسمت شمالی و جنوبی معتدل و درکنار رودخانه قزل اوزن مسیر است رودخانه‌های آن قزل‌اوزن‌که بدریای خزر میریزد دوم رودخانه شاهرود و رودخانه سنگ‌آباد وکیوی‌که هردو به‌قزل اوزن میریزد .

سراب

از شهرستانهای استان سوم بین مشکین‌شهرواردبیل واقع شده است نزدیکترین‌شهرستان بآن اردبیل بفاصله ۸۶ کیلومتری وفاصله‌آن تاتبریز ۱۳۴ و تا تهران ۶۶۱ کیلومتر و از شهرستانهای درجه سوم محسوب میشود .

وسعت آن ۱۰۳۵ هکتار .

جمعیت ۱۱۵۹۳۲ نفر و این شهرستان در جلگه برسرراه تبریز اردبیل واقع شده و از بناهای تاریخی این‌شهر مسجد جامع است.

هشترود

ازشهرستانهای استان سوم بین بستان‌آباد ومیانه ونزدیکترین‌شهرستان بآن‌میانه‌بفاصله ۱۰۱ کیلو متر وفاصله آن تاتبریز ۱۳۴ وتا تهران ۵۶۷ کیلو متر و ازشهرستان‌های درجه سوم است .

جمعیت‌آن ۱۶۴۹۵۹ نفر است.

مراغه

از شهرستانهای استان سوم بین تبریز وهشترود قرار گرفته و نزدیکترین شهرستان بآن میاندوآب بفاصله ۶۵ کیلومتر. تا تبریز ۱۴۳ وتا تهران ۷۹۶ کیلومتر و از شهرستانهای درجه دوم است.

جمعیت آن بالغبر ۲۵۲ر۲۱۵ نفراست.

مراغه پایتخت هلاکوخان بود وخواجه نصیرالدین طوسی درآن رصدخانه‌ای بطول ۲۵۶ وعرص ۱۲۶ متر ساخته است.

رودخانه‌های آن: سوفی چای- زرینه‌رود-سیمینه‌رود-مزدق-لیلان- رودخانه آندوغموغوش- رودخانه قلعه.

مرند

ازشهرستانهای استان سوم درمرز ایران وشوروی، وسعت آن ۶۵۶ هکتار ، نزدیکترین شهرستان بآن‌شهرتبریز بفاصله ۷۱ کیلومتر وفاصله‌اش تاتهران ۷۲۴ کیلومترواز شهرستانهای درجه‌سوم است.

مرند از شهرهای قدیمی و آثار تاریخی آن مسجد جامع است - جمعیت آن ۳۶۵ر۱۵۳ نفر است .

مشکین شهر

ازشهرستانهای استان سوم بین‌مرز شوروی واردبیل واقع‌شده نام‌قدیمی‌آن خیاو بوده و در۱۸۶ کیلومتری شهرتبریز ومغرب‌دریای خزر قرارگرفته و یکی از شهرستانهای کشاورزی است فاصله‌آن تاتهران ۸۳۹ کیلومتر ونزدیکترین شهرستان بآن اهر بفاصله ۷۴ کیلومتری است وازنظر درجه بندی شهرستان درجه سوم است.

رودخانه‌های خیاوچای ازسبلان سرچشمه‌گرفته به‌قره‌سو ورودخانه مشکین‌شهر به قره‌سو میریزد جمعیت آن ۷۳۲ر۲۱۵ نفر، زبان اکثرآنها ترکی وصنایع آن قالیبافی وکوزه‌گری و محصولات کشاورزی آن غلات وبرنج وحبوبات است.

میانه

شهرستان میانه ازشهرستانهای استان سوم بین سراب واردبیل وخلخال و زنجان مرکز آن شهرمیانه که نام قدیم آن میانج بوده وسعت آن ۱۷۰۵ هکتار وازشهرستانهای‌درجه سوم‌است فاصله آن تاتبریز ۲۱۱ کیلومتر و فاصله ایستگاه راه آهن تاشهر ۶ کیلومتر و نزدیکترین شهرستان به‌میانه هشترودکه درفاصله ۱۰۱ کیلومتری آن قرار دارد.

میانه یکی ازشهرستانهای خوش‌آب وهوا دارای مراتع باصفاومحل ایلات مختلف‌است رودخانه‌های آن قوری‌چای- قزل اوزن- میانه‌چای- تیرچای- قرنقو است.

جمعیت آن ۱۷۳۶۰۶ نفروزبان آنهاترکی‌آذری ومذهب آنها شیعه است .

آب‌آن لوله‌کشی وشهری‌است کشاورزی و ۷۰ درصد جمعیت حرفه کشاورزی دارند.

استان چهارم - آذربایجان غربی

استان چهارم آذربایجان غربی در شمال غربی ایران بمساحت ۴۰۴۴۹ کیلومتر مربع واز شمال محدود است باتحادجماهیر شوروی وترکیه وازمشرق بدریاچه رضائیه واستان سوم و ازجنوب باستان کردستان واز مغرب به کشور ترکیه وعراق محدود است.

جمعیت این استان‌بالغ بر۱٫۰۸۷٫۷ نفرمرکزاستان‌شهرستان رضائیه وشامل۷شهرستان و۱۸ بخشداری بشرح زیر است.

۱- رضائیه- مرکز استان- سیلوانه - سومای برادوست.

۲- نقده- اشنویه- خانه.

۳- ماکو- پلدشت- سیه‌چشمه .

۴- خوی- چای پاره.

۵- مهاباد-بوکان

۶- شاهپور

۷- میاندوآب- تکاب- شاهین دژ

رضائیه

یکی ازشهرستانهای استان چهارم بین شاهپور ودریاچه رضائیه وبخش اشنویه وسعت‌آن ۱۹۶۵ هکتار و نزدیکترین شهرستان بآن شهر شاهپور بفاصله ۹۴ کیلومتری وفاصله آن تا تهران ۹۵۱ کیلومتر است .

این شهرستان درسابق رضائیه خوانده میشد وازشهرهای قدیمی‌آذربایجان است که در۱۸ کیلومتری غرب دریاچه رضائیه واقع شده و از شهرهای خوش آب وهوا و شهرستان درجه یك است .

رضائیه از شهرستانهای بسیار قدیم و بقولی زادگاه زردشت بوده و در زمان رضا شاه کبیررضائیه نامیده میشد امادرسابق بمناسبت محل‌نمرکزرومیان به ارومیه معروف گردید، در عصر شاه عباس شخصی بنام اسمعیل آقای ستمیقو رئیس ایل عشایر شکاك حکومت این شهرستان را عهده دار شد وقلعه‌ای در آنجا بنام دمدم ساخت ایلات مختلف افشار درآن زندگی میکنند اما براثر مساعی رضا شاه‌کبیر صفحات این شهرستان کاملا امنیت یافت ، جمعیت آن بالغ بر ۱۹۱/۲۶۹ نفراست وزبان اهالی ترکی‌آذری وارمنی وآشوری ومذهب‌آنان شیعه است، صنایع آن منبت‌کاری وقالی‌بافی - نساجی وساختن ظروف سفالی ومحصولات کشاورزی آن توتون و حبوبات وچغندرقند است .

خوی

ازشهرستانهای استان چهارم واقع دربین مرند ودریاچه رضائیه ازجنوب بکشور ترکیه محدود است وسعت آن ۱۸۵۰ هکتار ودر ۱۴۱ کیلومتری رضائیه و ۸۰۷ کیلومتری تهران

قرارگرفته نزدیکترین شهرستان بآن شهرشاهپور است بفاصله ۴۷ کیلومتری واز شهرستانهای درجه دوم است .

خوی ازشهرستانهای بسیارقدیمی وتاریخی است وجنك مشهور چالداران بین عثمانی و شاه اسمعیل درنزدیکی آن واقع شده است کوه‌های معروف آن عبارتند از قله آذرین ـ کوههای مرزی سلطان سودا وقوچ داغ وکوه چله خانه ـ آب وهوای آن غیر معتدل و در زمستان سرد وتابستان گرم است .

جمعیت خوی ۱۵۰/۳۳۰ نفر وزبان آنها ترکی است شهری است کشاورزی وصنایع آن قالی‌بافی وجوراب بافی ومحصولات کشاورزی آن گندم وجو وپشم ودام‌پروری است .

شاهپور

از شهرستانهای استان چهارم بین شهرستان خوی و رضائیه و از مغرب محدود به ترکیه است ، نام قدیم آن سلماس بوده ودر زمان رضا شاه کبیر شهر جدید شاهپور بجای آن ساخته شد و بواسطه نزدیکی با مرز ترکیه دارای اهمیت نظامی است، وسعت آن ۳۹۰ هکتار واز شهرستانهای درجه دوم است ونزدیکترین شهرستان بآن خوی بفاصله ۴۷ کیلومتری وفاصله‌اش تا رضائیه ۹۴ کیلومتر وتا تهران ۸۵۴ کیلومتر است جمعیت آن ۶۷/۴۲۱ نفر وزبان آنها فارسی وترکی وآشوری وارمنی وکردی است .

میاندوآب

از شهرستانهای استان چهارم بین مراغه و زنجان وشهرستان سقز ومهاباد ـ نزدیکترین شهرستان بآن مهاباد بفاصله ۵۰ کیلومتر وتا مرکز استان ۱۹۱ وتا تهران ۸۲۳ کیلومتر و از نظر درجه بندی شهرستان درجه سوم است آب وهوای آن معتدل ومرطوب است جمعیت آن ۱۷۶/۹۲۵ نفر وزبان آنها ترکی آذری وکردی وپیرومذهب شیعه وسنی هستند میاندوآب از شهرستانهای کشاورزی است .

ماکو

از شهرستانهای استان چهارم و مجاور رودخانه ارس وکشور شوروی است این شهر در ۲۷۳ کیلومتری رضائیه وبرسر راه تجارتی ایران وترکیه ونزدیکترین شهرستان بآن شهرخوی بفاصله ۱۳۲ کیلومتری و فاصله‌اش تا تهران ۹۳۹ کیلومتر واز نظر درجه بندی شهرستان درجه چهارم است .

ماکو در دوران سلطنت شاه عباس کبیر قلعه‌ای بیش نبوده و قلعه مزبور بنام «قابان» معروف بوده ولی بعدها شاه عباس این قلعه را خراب کرد و در سال ۱۰۵۲ شهر ماکو را بنا کرد .

آب و هوای ماکو در زمستان معتدل وتابستان گرم است رودخانه ارس سرحد ایران و شوروی‌است بعدازآن رودخانه «زیگما» وقره‌سو وررودخانه ساری سواست جمعیت آن ۱۰۰/۸۵۱ نفر وزبان مردم ترکی آذری ومذهب آنها شیعه است .

آثار تاریخی آن کلیسیای طاطاوس ـ معبد سنگی بنام فرهاد وآثار بعضی کلیسیاهای

گذشته است صنایع مردم این شهر بیشتر قالی بافی ومحصولات کشاورزی آن غلات وحبوبات است .

مهاباد

از شهرستانهای استان چهارم بین دریاچه رضائیه وشهرستان نقده ومیاندوآب واقع شده است وسعت آن ۴۲۹ هکتاراست نزدیکترین شهرستان بآن میاندوآب است بفاصله ۵۰ کیلو-متر و فاصله‌اش تا تهران ۸۷۳ وتا رضائیه ۱۴۱ کیلومتر است واز نظر درجه بندی از شهر-ستانهای درجه دوم است .

مهاباد در جلگه وکوهستانهای جنگلی واقع شده و آب وهوای آن متغیر است قسمتهای جلگه وجنگلی آن معتدل وتابستانهای آن گرم وزمستانها بسیارسرد است درمهاباد یك دریاچه بنام قره‌قشلاق به عمق ۱۵ متر وجود دارد و دیگر رودخانه‌های مرزی « سردست و سیمین رود است » جمعیت آن ۱۵۱/۲۵۲ نفر وزبان اکثریت اهالی فارسی کردی است، سد مهاباد یا سد شاهپور اول نزدیك مهاباد بارتفاع ۴۶ متر وظرفیت مخزن آن ۲۵۰ ملیون مکعب است .

نقده

از شهرستانهای استان چهارم بین دریاچه رضائیه وشهرستان رضائیه ومهاباد واشنویه وسعت آن ۳۰۰ هکتار نزدیکترین شهرستان بآن مهاباد بفاصله ۷۸ کیلومتری وفاصله‌اش تا مرکز استان ۱۰۷کیلومتر وتا تهران ۹۵۱ کیلومتر است واز شهرستانهای درجه پنجم است

آب وهوای آن بعلت مجاورت با دریاچه رضائیه معتدل و مرطوب است جمعیت این شهرستان ۶۹۰۳۳ نفر وزبان آنها ترکی وفارسی است .

نقده شهری است کشاورزی که هشتاد درصد مردم آن کارشان کشاورزی است .

استان پنجم - کرمانشاهان

استان پنجم در مغرب ایران و از شمال باستان کردستان و از جنوب بفرمانداری کل لرستان وایلام واز مشرق بفرمانداری همدان و ازمغرب بکشور عراق محدود است ، وسعت آن ۴۲٫۰۱۸ کیلومتر مربع وجمعیت آن بالغ بر ۷۷۹٫۳۲۶ نفر وشامل ۵ شهرستان و۱۷بخش بشرح زیر است:

کرمانشاه مرکز استان- هرسین- صحنه- کنگاور .

قصرشیرین- سوما- سرپل ذهاب.

شاه‌آباد غرب- کرند- گیلان غرب.

سنقر- پاوه-(اورامانات)

کرمانشاه

از شهرهای استان پنجم ومرکز استان بین سنندج وتویسرکان ونهاوند وخرم‌آباد وشاه آبادغرب- مرکزآن کرمانشاهان در۶کیلومتری جنوب رودخانه قردسو ودامنه کوه‌سفیدوسعت

آن ۱۴۶ هکتار ونزدیکترین شهرستان بآن شاه‌آباد غرب بفاصلهٔ ۷۰ کیلومتری وفاصله‌اش تا تهران ۵۸۸ کیلومتر واز شهرستانهای درجه یك بشمار میاید.

رودخانه‌های آن قره سو ـ سراب ـ آبشوران وجمعیت آن ۴۲۹/۹۷۸ نفر وزبان فارسی وکردی کرمانشاهی است.

کرمانشاه ازشهرستانهای کشاورزی وازنظر دارا بودن پالایشگاه نفت ودوکار خانهٔقند صنعتی واستخراج نفت وآثار باستانی دربیستون وطاق بستان یك شهر توریستی است

پاوه ـ (اورامانات)

از شهرستانهای استان پنجم کرمانشاه بین مریوان وسنندج وشاه‌آباد غرب وقصرشیرین واز مغرب بکشورعراق محدود است، نزدیکترین شهرستان بآن کرمانشاه بفاصله ۱۵۸ کیلومتر وفاصله‌اش تا تهران ۷۲۶ کیلومتر واز نظر درجه‌بندی ازشهرستانهای درجه سوم است.

آب وهوای این منطقه معتدل واز مناطق خوش آب وهوای غرب ایران است جمعیت آن بالغ بر ۸۴/۹۸۴ نفر وزبان اکثریت اهالی فارسی وکردی است.

پاوه شهری است کشاورزی واهالی آن بدامپروری وکشاورزی اشتغال دارند.

سنقر ـ ازشهرستانهای استان پنجم کرمانشاه بین شهرستان قروه واسدآبادهمدان وصحنه وسنندج واقع شده، نزدیکترین شهرستان بآن کرمانشاه وبفاصله ۱۰۰ کیلومتر وفاصله آن تا تهران ۶۰۴ کیلومتر واز شهرستانهای درجه سوم بشمار میاید، شهرستان سنقر در دشت واقع شده واطراف این شهرستان را کوهستان فـراگرفته مانند دالاخـانی بارتفاع ۳۱۴۶ متر وکمر زود ۲۲۷۳ متر وکوه هزارخانی پائین ۳۴۲۰ متر وهزارخانی بالا ۲۸۰۲ متر وکوه شمالی سیر دره ۲۸۵۷ متر وپنجه علی ۲۸۸۲ متر وتخت رستم ۲۴۲۱ متراست.

جمعیت این شهرستان ۶۵/۲۵۵ نفر وزبان اهالی فارسی است.

شاه‌آباد غرب

از شهرستانهای استان پنخم کرمانشاه بین شهرستان پاوه وخرم‌آباد وایلام وقصرشیرین واقع شده وسعت آن ۱۱۳۶ هکتار ونزدیکترین شهرستان بآن شهرکرمانشاه بفاصله ۷۰ کیلو-متر وفاصله‌اش تا تهران ۶۵۸ کیلومتر وازشهرستانهای درجه سوم است.

نام قدیم این شهرستان هارون آباد بوده ویکی‌از قراء بخش پاوند محسوب میشد، آب وهوای آن متغیر وقسمتهای پست گرمسیر وقسمتهای مرتفع آن سردسیر ونقاط بارتفاع هزار متر معتدل است.

جمعیت این شهرستان ۱۲۸/۱۶۶ نفر وزبان اکثریت فارسی کردی است.

قصر شیرین

ازشهرستانهای استان پنجم که از مغرب به مرز ایران وعراق منتهی میشود (بفاصله ۲۱ کیلومتری) وسعت آن ۱۸۶ هکتارونزدیکترین شهرستان بآن شاه‌آباد غرب بفاصله ۱۱۲ کیلو متر وفاصله‌اش تا مرکز استان ۱۸۲ کیلومتر وتا ۳۷۰ کیلومتر فاصله دارد وازشهرستانهای درجه دوم‌محسوب میشود.

قصرشیرین بسبب موقعیت سیاسی و اقتصادی از زمانهای پیش اهمیت داشته ودر عصر خسروپرویز بسیارآباد بوده است .

رشته‌کوه‌های «آغداغ» درمغرب‌وکوه سه سرکه بین‌دوناحیه ذهاب وجگرلوکه بلندترین قله آن ۲۵۹۳ متراست .

آب وهوای آن‌گرمسیری است ولی تابستانهای‌آن زیادگرم نمیشود یکی ازرودخانه‌های مهم آن «الوند» است که در سابق «حلوان» نام داشته و مسیر این روخانه مرز کشور ایران و عراق است .

جمعیت آن ۷۵/۷۵۳ نفر و زبان اکثریت اهالی کردی و ترکی با لهجه کردی است . قصرشیرین بواسطه موقعیت سیاسی واقتصادی دارای اهمیت تجارتی است وسی درصد اهالی کشاورز وبقیه ببازرگانی اشتغال دارند .

استان ششم ـ خوزستان

استان ششم درجنوب غربی‌ایران بمساحت ۷۹/۷۱۵ کیلومترمربع ازشمال به فرمانداری کل لرستان پیشکوه وایلام وازجنوب به خلیج فارس وازشمال شرقی ومشرق به استان اصفهان وفرمانداری کل بختیاری وکهگیلویه وازمغرب به کشور عراق محدود است .

نام قدیم جلگه خوزستان «سوریان» بوده و منطقه پرثروتی است . در جنوب ایران در مجاورت با خلیج فارس و وزش بادهای خشك وسوزان شبه جزیره عربستان که ناحیه‌ای خشك میباشد .

خوزستان یکی از مراکز مهم بازرگانی ایران است و در قرون اخیر بواسطه پیدا شدن معادن نفت واستخراج تصفیه‌آن این ناحیه بتدریج روبآبادی نهاد زمستانهای این ناحیه‌کوتاه ومعتدل وتابستان طولانی‌است وباران بسیارکم وآبیاری‌جلگه‌ها ازسدهای رودخانه‌ها تامین شده وسد محمد رضا شاه پهلوی برروی رودخانه دژ ساخته شده و از سال ۱۳۴۱ بهره‌برداری از آن آغازگردید، جمعیت آن بالغبر ۱/۶۱۴/۵۷۶ نفراست .

استان خوزستان شامل ۱۱ شهرستان و۲۹ بخش است .

اهوازمرکز استان

آبادان ـ با حومه وقصبه

بندر معشور ـ بندر شاهپور ـ هندیجان

مسجد سلیمان ـ هفتگل

خرمشهر ـ شادگان ـ سلوخ

دشت میشان ـ بستان ـ هویزه

دزفول ـ تومق ـ اندیمشك

شوشتر ـ گدوند

اعلیحضرت رضاشاه کبیر در بازدید یکی از کارخانجات

بهبهان ـ آغاجاری ـ گرمسیراست
رامهرمز ـ خلف زیاد
ایذه ـ باغ ملك ـ دهدز ـ اندیکا ـ سردشت

اهواز

ازشهرستانهای استان ششم بین دزفول ورامهرمز از جنوب به بندر معشور وخرمشهر و از مغرب بشهر سوسنگرد محدود است .

نزدیکترین شهرستان بآن شهر سوسنگرد وبه فاصله ۶۴ کیلومتری وفاصله‌اش تا تهران ۹۲۲ کیلومتر وازنظر درجه‌بندی شهرستان درجه یك است .

آب وهوای آن گرم وحدأکثرحرارت تا ۵۸ درجه وحد اقل حرارت دربعضی زمستانها به صفردرجه میرسد .

رودخانه‌های آن رودخانه کارون که ازاهواز گذشته بشهرستان خرمشهر وبالاخره به شط‌العرب میریزد، دوم رودخانه دژ که وارد دزفول شده به‌کارون ملحق میشود. رودکرخه در۷۵ کیلومتری شمال اهواز ورود شاهپور که به دشت میشان میریزد .

شهر اهواز درطرفین رود عظیم کارون درمرکز استان واقع شده ودو قسمت شهر بوسیله یك پل معلق ۱۱۰ متری بهم متصل شده است .

جمعیت آن بالغ بر ۳۲۲/۰۴۸ نفر وزبان اهالی فارسی وعربی است .

آبادان

ازشهرستانهای استان ششم نام‌قدیم‌آن «عبادان» بوده ونزدیکترین شهرستان بآن‌خرمشهر بفاصله ۲۲ کیلومتر وتا تهران ۱۰۴۶ کیلومتر است که راه آهن سرتاسری جنوب ایران این منطقه را بشمال ایران متصل میکند .

آبادان ازشهرستانهای درجه یك است .

آبادان، شهرکار، شهرثروت وشهر نفت ایران است که آوازه‌آن در تمامی جهان پیچیده است .

مسافر تازه وارد بآبادان ، اولین بوئی که در مشامش می‌پیچید بوی نفت وگاز نفت است .

اوبزرگترین پالایشگاه نفت جهان را میتواند دراین جزیره کوچك ببیند. آبادان تنها نقطه‌ای ازایران است که فصل زمستان ندارد. دراین شهرفقط سه فصل وجود دارد: بهارتابستان پائیز، ویادرحقیقت دوفصل، زیرا بهارآبادان نیزمانند تابستان تهران گرم وطاقت فرسا است

معمرین آبادان میگویند هر وقت ما پشت گوش خود را دیدیم برف را هم در آبادان خواهیم دید! تابستانهای‌آبادان واقعا طاقت فرسا است. درجه حرارت‌گاهی تا ۶۰ درجه بالای صفر میرسد .

سابقه آبادان

نام اصلی و سابق آبادان « عبادان » بوده است که میگویند بدستور حجاج بن یوسف

ساخته شده است. شهرجدید وفعلی آبادان را باید مولود صنعت نفت دانست زیرا ۵۲ سال‌پیش پس‌ازآنکه اولین چاه درمسجد سلیمان به نفت رسید ونفت این‌چاه بوسیله لوله برای بارگیری کشتی‌ها بکنار خلیج فارس انتقال یافت ساختمان تصفیه خانه آبادان شروع شد. وبعدازآن‌هر چاه تازه‌ای که زده میشد براهمیت آبادان افزوده میگشت.

بعدازجنك اول جهانی، اهمیت بین‌المللی آبادان آشکار شد.

آبادان در۶۳ سال پیش جز چند نخلستان وچند خانه حصیری متفرق‌چیزدیگری نداشت وتعداد کمی ازاعراب بادیه نشین دراین جزیره زندگی میکردند. ولی پس از احداث پالایشگاه در آبادان ، اهمیت اقتصادی وسیاسی وبین‌المللی این جزیره افزایش فوق‌العاده‌ای یافت ودر کمتراز نیم قرن مرکز صنعتی کشور ومرکز ثقل مبارزات وکشمکش‌ها شد .

ایذه

ازشهرستانهای استان ششم‌بین الیگودرزو شهرکرد ومسجد سلیمان بوسعت ۳۰۰ هکتار است، نام قدیم آن، مال امیر بوده که در دوره رضا شاه کبیر به ایذه تبدیل گردید .

نزدیکترین شهرستان بآن رامهرمز بفاصله ۱۵۰ کیلومتر و فاصله‌اش تا مرکز استان ۲۰۷ تا تهران ۱۰۴۷ کیلومتر وازنظر درجه‌بندی شهرستان درجه سوم است.

آب وهوای آن کوهستانی و معتدل جمعیت آن ۱۵۰/۲۳۰ نفر وزبان اکثریت اهالی فارسی ولری است .

بندر معشور

ازبنادر استان ششم ازشمال باهواز ورامهرمز واز مشرق به بهبهان وازجنوب به خلیج فارس و آبادان وازمغرب به خرمشهر وسعت آن ۱۹۳۸ هکتار بفاصله ۱۴۳ کیلومتری اهواز واز نظر مرکز صدور نفت بسیار مهم و جمعیت بیشترآن ازکارکنان شرکت نفت است، بخش مهم آن بندر شاهپور دارای موقعیت مدبری واسکله‌های مقدار کشتی‌های دنیا در آنجا پهلو میگیرند، نزدیکترین شهرستان به بندر معشور رامهرمز بفاصله ۱۰۲ کیلومتری و فاصله آن تا مرکز استان ۱۳۳ و تهران ۱۰۶۵ کیلومتر و فاصله بندر معشور تا ایستگاه راه آهن ۱۴ کیلومتر واز نظر درجه بندی درجه چهارم است .

آب‌وهوای‌آن‌گرمسیری‌ومرطوب ودرجه‌حرارت‌تا۵۸بالای‌صفرمیرسد،جمعیت‌آن۵۴۶۹۹ نفر وزبان اکثریت فارسی وعربی است.

بهبهان

ازشهرستانهای استان ششم بین دهدشت وگچساران و هندیجان که درفاصله ۲۱۲کیلو-متری اهوازقرارگرفته ونزدیکترین شهرستان بآن بندر معشور بفاصله ۱۳۷ کیلومتری وفاصله آن تا تهران ۱۱۳۴ کیلومتر است وازشهرستانهای درجه دوم محسوب میشود .

بهبهان از شهرستانهای قدیمی ویکی از ۵ ناحیه شیراز بنام کوره قباد بوده ، آب و هوای آن متفاوت است قسمت بهبهان وبویراحمدگرمسیر وبخش آغاجاری و گچساران گرمسیری وبخش کهگیلویه سردسیری است وحداکثر واقل حرارت ۱۵ تا ۳۱ سانتیگراد است ، جمعیت

آن ۹۱/۶۲۶ نفر وزبان اهالی فارسی با لهجه لری است .

خرمشهر

از شهرستانهای استان ششم بین اهواز و بندر معشور و آبادان و از مغرب محدود به عراق است.

نام قدیم آن محمره بوده ودرمحل تلافی رودخانه کارون وشطالعرب واقع شده وسعت‌آن ۵۵۰ هکتار وجمعیت آن ۱۵۳/۳۳۳ نفر وزبان اکثریت فارسی وعربی است .

این شهرستان بواسطه موقعیت جغرافیائی قابل توجه است و راه‌آهن سرتاسری از‌آن در منتهی‌الیه آن قر رگرفته ونزدیکترین شهرستان بآن آبادان بفاصله ۲۳ کیلومتر وفاصله‌آن با مرکز استان ۱۳۱ کیلومتر وتا تهران ۱۰۳۷ کیلومتر وازشهرستانهای درجه اول است .

آب و هوای آن گرم و مرطوب و درجه حرارت از۱۹/۲ تا ۳۲ درجه است مهمترین رودخانه‌های آن کارون که وارد شطالعرب میشود .

دزفول

از شهرستانهای استان ششم بین بخش حسینیه خرم‌آباد وشوشتر و اهواز که وسعت آن ۵۳۶۹ هکتار است ودر ۱۷۱ کیلومتری مرکز استان ششم ونزدیکترین شهرستان بآن شوشتر است بفاصله ۶۰ کیلومتری وفاصله شوشتر تا تهران ۱۷۷۱ کیلومتر و ازنظر درجه بندی از شهرستانهای درجه سوم ‌است .

جمعیت این شهرستان ۱۷۳/۸۸۸ نفروزبان‌آنها فارسی‌به لهجه محلی است‌آثارتاریخی آن پل دژ که درعهد تیموری ساخته شده و دیگر قلعه تاریخ ـ قلعه دروازه ـ شیرطاق نصرت و مسجد تب شط .

سوسنگرد

ازشهرستانهای استان ششم ومشرق آن شهرستان اهوازوازطرف مغرب مرز ایران وعراق است، نام قدیم آن، **دشت میشان** بوده ونزدیکترین شهرستان بآن اهواز بفاصله ۶۴ کیلومتری وتا تهران ۹۷۴ کیلومتر است

آب وهوای آن گرمسیر وورودخانه کرخه جلگه وسیع شهر را سیراب میکند، جمعیت‌آن ۷۶/۵۲۳ نفر وزبان آنها فارسی وعربی است .

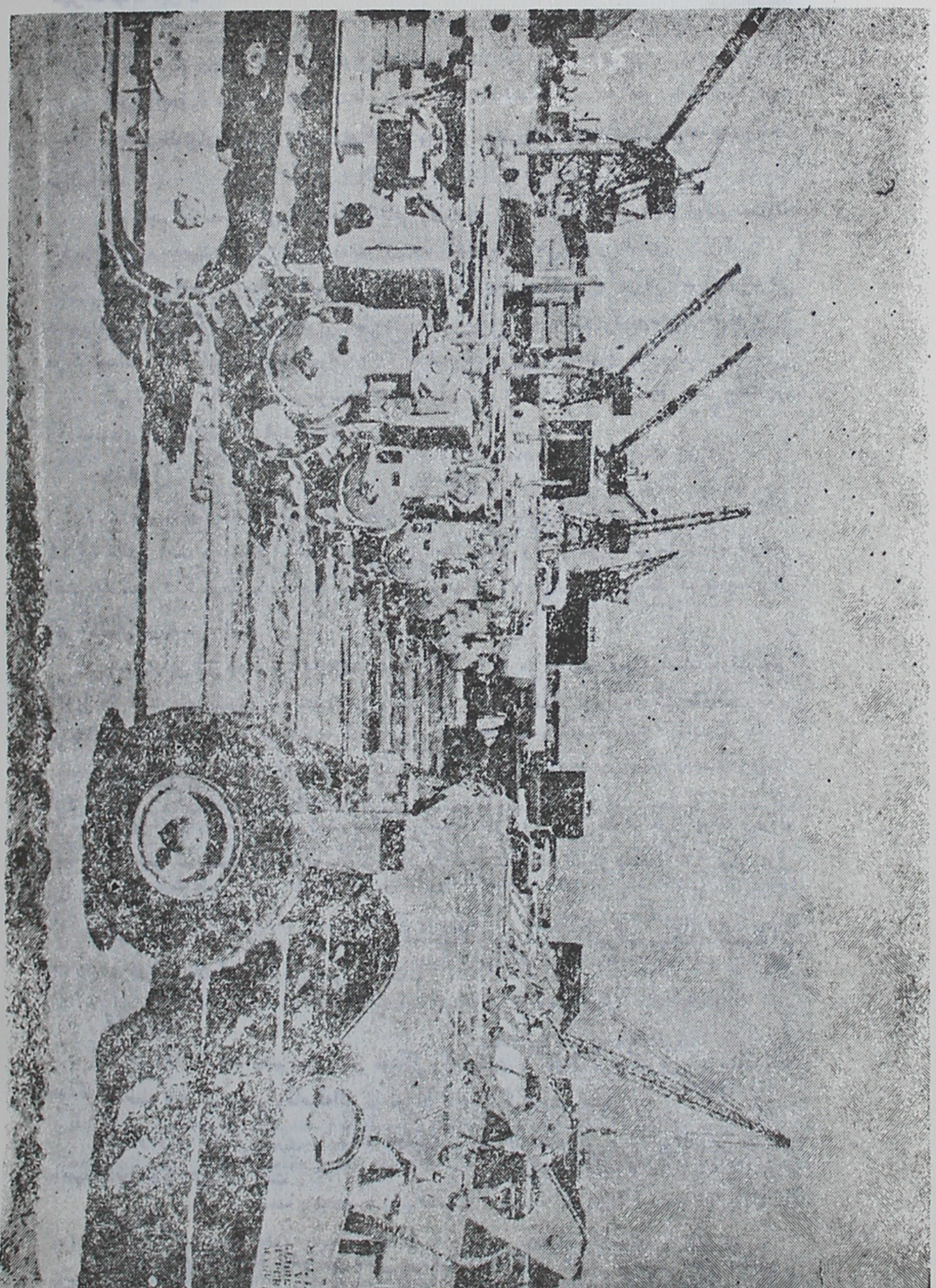
رامهرمز

از شهرستان استان ششم بین بخش هفتگل وآغاجاری و اهواز نزدیکترین شهرستان بآن هفتگل بفاصله ۴۴ کیلومتر وفاصله‌اش تا تهران ۱۱۹۰ کیلومتر است .

آب وهوای آن گرمسیری و رودخانه‌های مهم آن رودخانه کوپال و ابوالعباس است ، جمعیت آن ۵۶/۵۵۹ نفر است .

شوشتر

از شهرستانهای استان ششم بین بخش سردشت و هفتگل و اهواز بوسعت ۳۷۳ هکتار و نزدیکترین شهرستان بآن دزفول بفاصله ۶۰ کیلومتری وفاصله آن تا مرکز استان ۱۱۶ وتا

تهران ۸۳۱ کیلومتر وازشهرستانهای درجه سوم است .

شوشتر ازشهرستانهای بسیار قدیمی است که در روی تخته سنگهای کنار کارون میباشد و بین دوشعبه از رود کارون بنام شطیط وکرکر قرار دارد وگویند این شهرستان را هوشنک پیشدادی بنا کرده است ارتفاع آن ازسطح دریا ۱۵ متر و آب وهوای آن گرمسیری تا ۶۰ درجه حرارت است جمعیت آن ۷۹۱۸۷ نفر و مهمترین رودخانه های آن رود کارون است سد شادروان بدستور شاپور اول وبوسیله قیصرسوم ساخته شدهاست .

مسجد سلیمان

ازشهرستانهای استان ششم بین سردشت ورامهرمز واهواز و از مغرب محدود به شوشتر است این شهر در فاصله ۱۴۹ کیلومتری اهواز قرار گرفته، نزدیکترین شهرستان بآن شوشتر بفاصله ۶۵ کیلومتر وتا تهران ۸۹۶ کیلومتراست.

این شهر مرکز مهم استخراج نفت خوزستان است میدان نفتونکه نفت آن برای تصفیه به آبادان برده میشود درآن واقع شده است، هوای آن گرم و طاقت فرسا وغالب تابستانها تا ۵۸ درجه حرارت میرسد.

جمعیت آن ۱۱۱/۱۵۵ نفر وزبان آنها فارسی وعربی است .

استان هفتم فارس

استان فارس درجنوب ایران قراردارد مساحت آن ۱۳۷/۷۲۲ کیلومترمربع وازسمت شمال به استان اصفهان وفرمانداری کل بویر احمدی وازجنوب به فرمانداری کل بخش عمان و از مشرق به استان کرمان وازمغرب به فرمانداری کل کهگیلویه وخلیج فارس محدود است .

استان فارس شامل تمام ناحیه غربی وجنوبی ایران میباشدکه درجنوب تقسیم‌گاه‌آبهای خوزستان وخلیج فارس واقع شده است جمعیت کوهستانهای غربی بیشتر ایلات چادرنشینی است که بزرگترین آن ایل ترك قشقائی است این ایل ظاهرا ازبقایای گروهانی هستند که با سپاهیان مغول درایران سکونت نمودند وامروزه این ایل عامل مهمی در اقتصاد منطقه فارس است .

جمعیت این استان ۱/۴۹۹/۴۷۳ نفر ومرکزاستان فارس شیرازاست شامل ۱۱ شهرستان و۳۱ بخش میباشد .

۱ ـ **شیراز** ـ بیضا (اردکان) زوقان ـ سروستان ـ مرودشت

۲ ـ **آباده** ـ بوانات ـ ابرقو ـ اقلید

۳ ـ **کازرون** ـ خشت وکمارج ـ کوه مروه

۴ ـ **فیروزآباد** ـ قیز وکازرون ـ فراشبد

۵ ـ **جهرم** ـ صیگان ـ خضر ـ کردیان (قطب‌آباد)

۶ ـ **نی‌ریز** ـ آباده طشك ـ پشت کوه

۷ ـ **فسا** ـ باحومه

۸ - اصطهبانات - با حومه

۹ - داراب - با حومه

۱۰ - لار- جویم - اوز- لامرد

۱۱ - ممسنی (نورآباد) ماهور- میلائی

شیراز

شیراز درمرکز فارس در مغرب دریاچه نیریز واقع شده است. شیراز مرکزاستانفارس و دارای ۱۷۰/۶۵۶ نفر جمعیت می‌باشد.

فاصله تهران تا شیراز ۹۰۴ کیلومتر است.

پیش از پیدایش و ترجمه الواح گلی میخی در تخت جمشید قدیمترین اطلاعاتی که مورخین ایرانی بعد از اسلام نسبت بتاریخ و قدمت شیراز ضمن تالیفات خود داده‌اند اینست که شهر شیراز از محمد بن یوسف ثقفی برادر حجاج بن یوسف عامل عبدالملك بن مروان خلفه بغداد که حاکم استخر بود درسال ۷۴ هجری در ۶۰ کیلومتری جنوب استخر بنا نهاده است.

شیراز ازشهرهای بسیار قدیمی است که دردوره هخامنشینان دهی درپیرامون شهراستخر بوده ودرکتیبه‌های تخت جمشید بنام «شیرازیش» ازآن‌نام بریده شده ولی‌ازدوره بنی‌امیه‌بتدریج رو بتوسعه گذاشته وجانشین شهرقدیمی استخر شده است

اما دکتر لاکهارت مولف کتاب شهرهای معروف ایران می‌نویسدکه وجود دو آتشکده وارك کهنسال بنام «شاه موید» درشیراز خود دلیل براین است که این شهر در دوره ساسانیان وجود داشته‌است.

ولی‌پس ازاینکه خشت‌های نوشته میخی درتخت جمشید توسط استادان زبان وخط میخی در سه چهار سال اخیرخوانده وترجمه گردید لغظ شیراز، دریکی از کتیبه آن دیده شد و رفع هرگونه شبهه و تردید را نمود و ثابت کرد عمر شیراز بیش ازآنست که تصورکرده و تحقیق نموده‌اند نتیجه این تحقیقات معلوم داشت که شهر زیبای شیرازکه روزی سعدی وحافظ را در کنارخود پرورانیده از زمان شهریاران هخامنشی نیز دایربوده است.

بعضی از روایات قدیم حکایت از این‌می‌کندکه این شهر بامر «شیراز» فرزند طهمورث دیوبند دومین پادشاه سلسله پیشدادیان بنا گردیده است.

در دوره دیالمه شیراز آبادانی وزیبائی فراوان واعتبار بزرگی‌کسب نمود.

بخصوص عضدالدوله (۳۶۶-۳۷۲) برآبادانی شیرازافزود ساختمانهای مفصلی‌ازلحاظ توسعه شهر ورفاه مردم درمشرق شیراز بوجود آورد که اینك اثری ازآنها نیست وفقط ازگفته های پاره‌ای از مورخین اسلامی میتوان پی بچگونگی آنها برد.

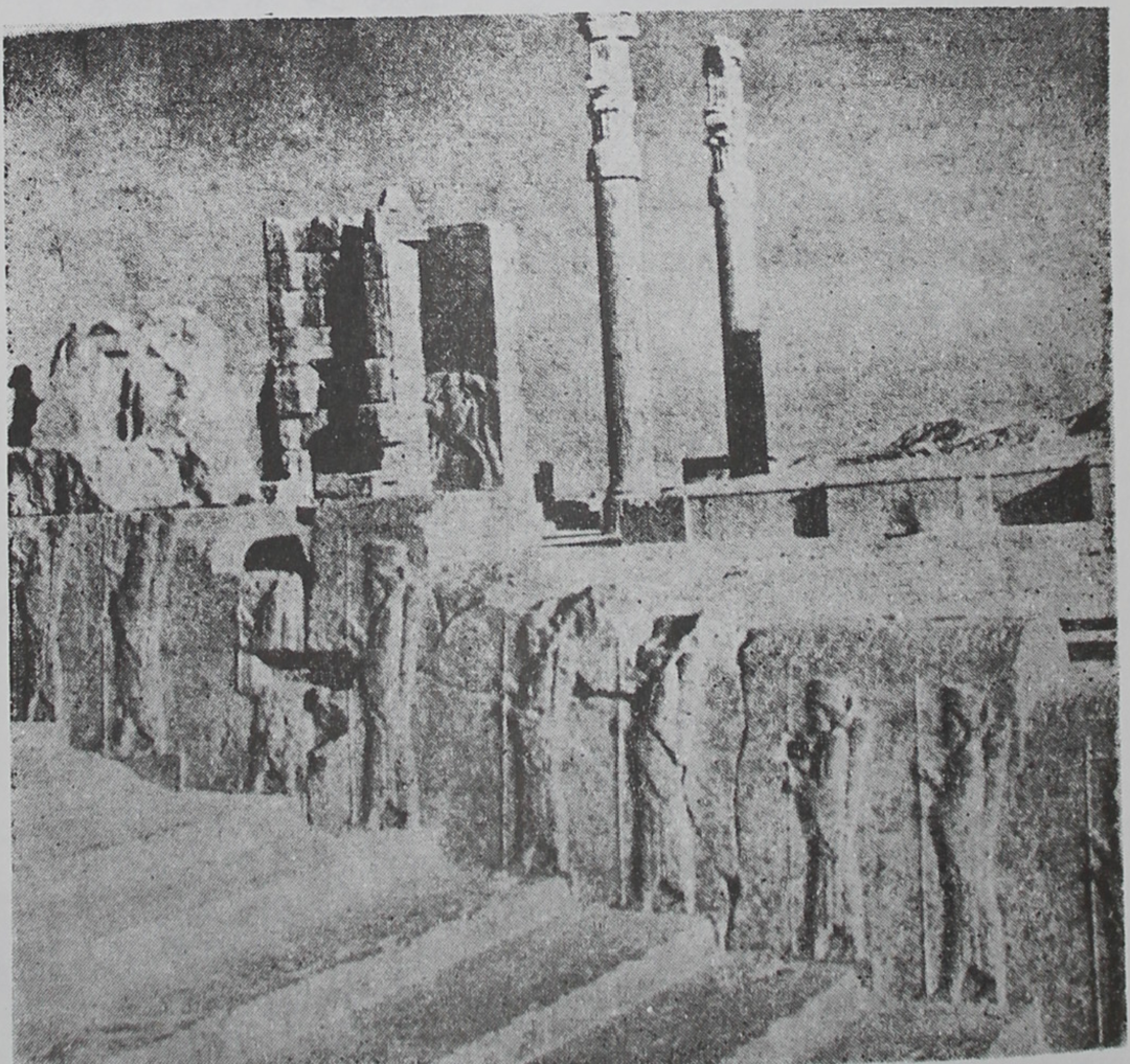
بعدازآل‌بویه واتابکان‌فارس باعث شهرت فارس گردیدند وبررونق شیراز افزودند. تنها آثاري که ازآنها در خود شهر باقیمانده مسجد نوفعلی است که آنرا مسجد اتابك نیزگفته‌اند.

این مسجد درزمان اتابك سعد بن زنگی سال ۵۹۸ هجری شـروع ودرسال ۶۱۵ باتمام رسید پس

از اتابکان سلاطین آل مظفر (۷۴۳ تا ۷۹۵) سهمی درآبادانی شیراز دارند

در عصر مظفریان شیراز مرکز علم گردید ولی طوفان هجوم تیموریان فتوری در این پیشرفت حاصل کرد .

دردوره صفویه شیراز اعتبار خودرا بعنوان مرکز یك ایالت مهم محفوظ نگاهداشت و

تخت جمشید در شیراز

امامقلی خان حاکم آن سهر بناها وعمارات و قصرهای زیادی بنا نهاد و در زیبائی آن جهد فراوانی نمود .

کریم‌خان زند درسال ۱۱۸۰ هجری شیراز را پایتخت خود قرار داد و به تعمیر ومرمت خرابهای آن همت گماشت وبطورکلی بنای شهررا تجدید نمود .

نزدیکترین شهرستان به شیراز کازرون است بفاصله ۲۱۳ کیلومتر وسعت آن ۷۱۰۴ هکتار وازنظردرجه بندی از شهرستانهای درجه اول است .

آثار تاریخی شیراز

خاتون قیامت یا آبش خاتون (قرن ۷) تخت مادر سلیمان ـ مسجد جامع عتیق ـ مسجد نصرالملك (۱۲۹۳) مدرسهٔ خان (صفویه) بقعه شاه چراغ (قرن ۷) بقعه سید علاءالدین ـ مسادر سلیمان از آثارکورش ـ تخت جمشید ـ نقش رستم عهد ساسانی ـ نقش رجب (ساسانی) مجسمهٔ شاپور ـ سروستان قصر ساسانی ـ مقبره کریمخان زند با کلاه فرنگی در موزه ـ آتشکده کنار سیاه ساسانی ـ قمصریه عهد صفوی ـ نقش بهرام ـ آرامگاه خواجه حافظ ـ آرامگاه سعدی آرامگاه خواجوی کرمانی ـ ارك کریم خان ـ بازار وکیل ـ آرامگاه شیخ روزبهان ـ چهل تن حمام وکیل وشاه چراغ

آباده

از شهرستانهای استان هفتم بین شهرضا و اصفهان ویزد ورفسنجان وسیرجان وسعت‌آن ۷۰۰ هکتار درفاصله ۲۸۱ کیلومتری شیراز ونزدیکترین شهرستان بآن شهرضا بفاصله ۱۳۰ کیلومتر وتا تهران ۶۳۸ کملومتر است واز شهرستانهای درجه دوم بشمار میآید آب وهوای آن معتدل وسرد ورودخانه آن ایزدخواست ورود کریابند امیر و رودخانه شاد کام ورودخانه بوانات که ازکوههای قیر سفید سرچشمه گرفته است جمعیت آن ۱۳۷/۵۴۴ نفر وزبان آنها فارسی است .

اصطهبانات

از شهرستانهای استان هفتم فارس نیریز و آباده و بخش زوقان وفسا وسعت آن ۶۳۵ هکتار و نزدیکترین شهرستان بآن نیریز بفاصله ۳۸ کیلومتری وتامرکز استان ۱۹۳ وتا تهران ۱۱۱۲ کیلومتر وازشهرستانهای درجه سوم است .

آب وهوای آن در مشرق گرم وبقیه آن معتدل است جمعیت آن ۲۸/۰۳۲ نفر وزبان اکثریت اهالی فارسی وترکی وشاهسون است .

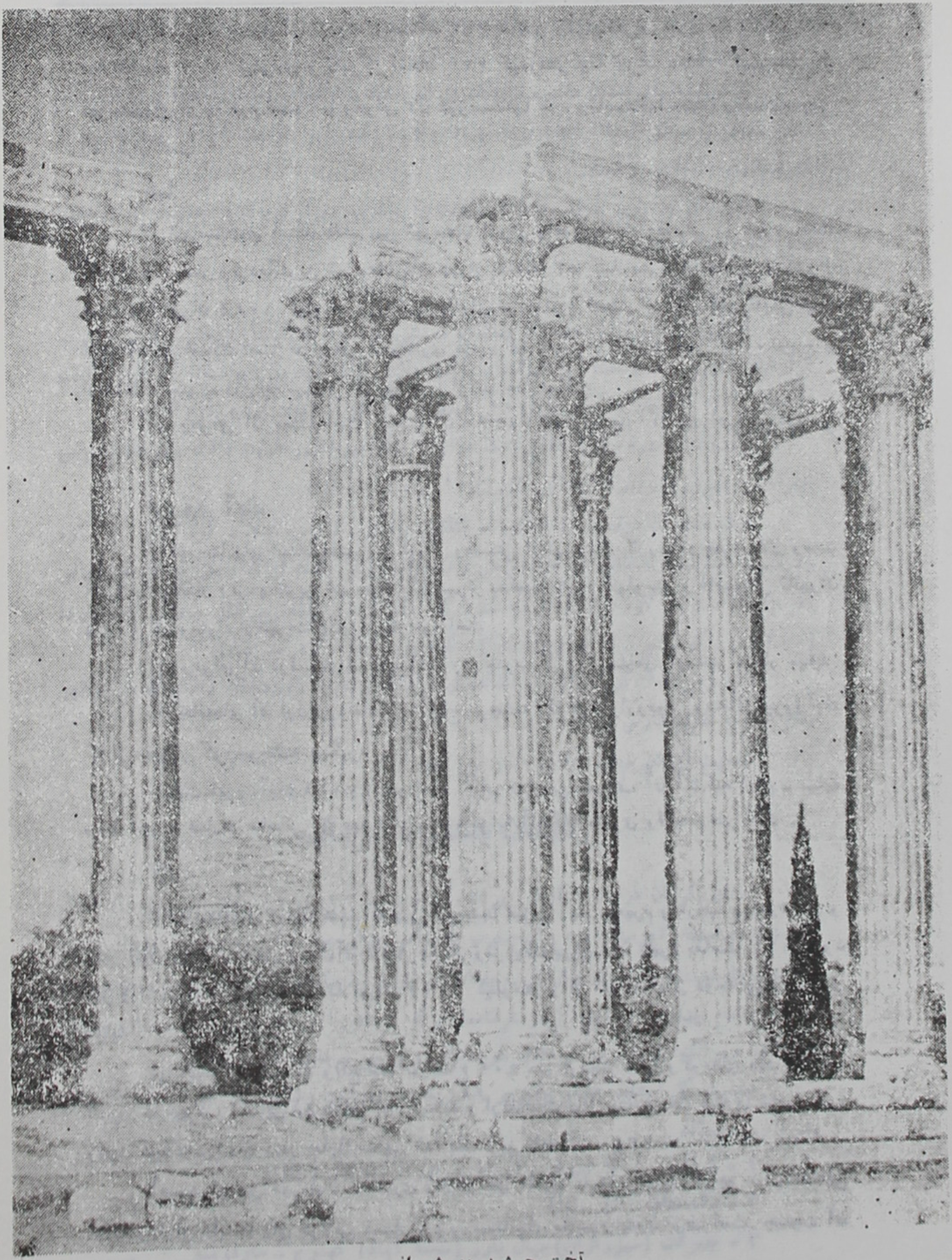
جهرم

ازشهرستانهای استان هفتم بین فسا وبخش سروستان‌وشهرستان داراب وسعت آن ۷۸۵ هکتار و نزدیکترین شهرستان بآن شهر فسا بفاصله ۷۳ کیلمتر وتا مرکز استان ۲۶۹ و تا تهران ۱۱۵۸ کیلومتر واز شهرستانهای درجه دوم است .

آب وهوای جهرم بطورکلی‌گرم است و حداکثر حرارت تا ۳۸/۷ و حداقل ۱۲ درجه است جمعیت آن ۸۲/۱۶۴ نفر وزبان آنها فارسی است.

داراب

از شهرستانهای استان هفتم بین‌اصطهبانات ونیریز و بندرعباس وجهرم وفسا واقع شده

تخت جمشید در شیراز

است نام قدیمی آن «دارابگرد» بوده وسعت آن ۳۹۶ هکتار ونزدیکترین شهرستان بآن شهرستان فسا بفاصله ۱۰۶ کیلومتر و تامرکز استان ۲۲۲ کیلومتر وتا تهران ۱۱۴۱ کیلومتر واز شهرستانهای درجه دوم است آب وهوای آن درزمستانها سرد وتابستانها معتدل وقسمت جنوبی آن گرم است.

فسا

از شهرستانهای استان هفتم بین شهرستان شیراز واصطهبانات وقسمتی از جهرم وسعت آن ۸۶۰ هکتار ونزدیکترین شهرستان بآن جهرم بفاصله ۷۳ کیلومتر و فاصله‌اش تا شیراز ۱۶.۶ وتا تهران ۱۰۸۵ کیلومتر واز شهرستانهای درجه سوم است. از خرابه‌های قدیمی این شهرستان تل ضحاك است که دردو کیلومتری شهر واقع شده و ارتفاعات مهم آن کوه تورج و ارتفاعات جنوب دریاچه مهارلو که جهرم را ازفسا جدا میکند.

آب وهوای آن معتدل است جمعیت آن ۷۸۳۴۰ نفر وزبان اکثریت اهالی فارسی است.

فیروز آباد

از شهرستانهای استان هفتم بین شیراز وقسمتی ازشهرستان کازرون وجهرم ولار وسعت آن ۳۸۹ هکتار ونزدیکترین شهرستان بآن شیراز بفاصله ۱۱۶ کیلومتر و فاصله‌اش تاتهران ۱۰۳۵ کیلومتر وازشهرستانهای درجه سوم است.

آب وهوای آن درقسمت شمال معتدل ودرجنوب گرم وازمناطق گرمسیر بشمار میاید.

رودخانه‌های آن اول رودخانه قره آقاج سرچشمه آن درشیرازودوم رودخانه فیروزآباد که از سفیدار کوه سرچشمه میگیرد.

جمعیت فیروزآباد ۶۷۱۰۸ نفر است آثار تاریخی معروف آن آتشکده اعظم ـ مناره وسط شهر ـ عمارت ساسانی پل عهد ساسانیان وخرابه آتشکده طاهری وقلعه دختر است.

لار

ازشهرستانهای استان هفتم که بین شهرستان فیروزآباد وجهرم وداراب وبندرعباس و بندر لنگه واقع شده‌است وسعت آن ۶۴۲ هکتار ونزدیکترین‌شهربآن جهرم بفاصله ۱۶۶ کیلومتر و تا مرکز استان ۴۰۵ وتا تهران ۱۳۲۴ کیلومتر و از شهرستانهای درجه چهارم بشمار میاید.

شهرستان لار دردشت واقع شده بارتفاع ۹۰۹ متر ازسطح دریا وکوه‌های مهم آن کوه البرز که جهرم را ازاین شهرستان جدا میکند و ارتفاعات بالا سیاه وهفت چاه یا شاهین کوه وشیب‌کوه‌که درشمال بندر چارك منتهی شده بلندترین نقطه آن ۲۳۵۰ متر است.

آب‌وهوای این شهرستان‌گرمسیری ودرسواحل خلیج فارس‌مرطوب ودرجه حرارت‌شمالی خشك ودارای تابستانهای طولانی بسیارگرم وزمستانهای ملایم و بدون برف است. جمعیت آن ۱۳۷/۳۳۰ نفر است.

نیریز

ازشهرستانهای استان هفتم ونزدیکترین شهرستان بآن اصطهبانات بفاصله ۳۸ کیلومتر و فاصله‌اش تا مرکز استان ۲۲۱ و تا تهران ۱۱۴۰ کیلومتر ووسعت آن ۲۶۷ هکتار و از شهرستانهای درجه سوم است.

آب وهوای نیریز درقسمت شمال معتدل ودرجنوب بسیارگرم است جمعیت آن درحدود ۴۰/۶۰۱ نفر است .

کازرون

ازشهرستانهای استان هفتم ازشمال به ممسنی‌وازمشرق به شیرازوازجنوب غربی ومغرب برازجان محدود است وسعت این شهرستان ۴۹۹ هکتار ونزدیکترین شهرستان بآن شیراز است بفاصله ۱۱۳ کیلومتر وتا تهران۱۰۳۲ کیلومتر وازشهرستانهای درجه سوم است.

کازرون ازشهرستانهای قدیمی‌است درابتدا بنام شهرشاپوراهمیت داشته ولی‌بعدازخرابی شهرشاپور فیروز پسربهرام ساسانی کازرون را آباد نموده است .

ارتفاعات آن درقسمت شمال‌کوه سرتنك تامرادی ـ قله بره‌کدان ـ کوه دوال ـ بردکوه ودرقسمت جنوب ارتفاعات‌کوه مره سرخی ودرحاشیه غربی دشت ارزن ومعروفترین قلل‌شمالی آن عبارت است از کوه بزان (۱۶۰۰ متر) کوه آب گرم و بلندترین قلل جنوبی کوه کارده (۹۰۰ متر) کوه کچ ترش (۱۰۵۰ متر) وکوه دوسرخان ۸۳۰ متر است.

آب وهوای آن‌گرم است وررودخانه‌های اردکان وشاپور وررودخانه دالکی‌که در بوشهر بنام حله به خلیج فارس میریزد .

جمعیت این‌شهرستان ۱۰۲/۸۹۱ نفر است .

استان هشتم ـ کرمان

استان کرمان درجنوب شرقی ایران ومساحت آن ۱۹۱/۹۷۶ کیلومترمربع واز شمال به استان خراسان وشهرستان یزد واز جنوب به بنادر جزایر بحرعمان وخلیج فارس واز مشرق به استان بلوچستان وسیستان وازمغرب به استان فارس وفرمانداری‌کل جزایر بحرعمان محدود است ودرتمام چهارصد وپنجاه کیلومترفاصله‌ای‌که کرمان را ازبندر عباس جدا میسازد بیشتر دهستانها ومراکز جمعیت در دره‌های کوهستانی ونواحی مرتفع واقع شده‌اند .

جمعیت کل استان هشتم بالغ بر ۷۶۳/۶۸۹ نفراست وشامل شش شهرستان و۱۷بخش بشرح زیر میباشد .

۱ ـ **کرمان** ـ مرکز استان ـ شهداد ـ راور ـ ماهان ـ زرند

۲ ـ **رفسنجان** ـ شهر بابك

۳ ـ **جیرفت** (سبزواران)جبال بارز (محمد آباد) کهنوج ـ ساردوپیه

۴ ـ **سیرجان** ـ بردشیر

۵ - بم - راین - نرماشیر (قهرج)
۶ - بافت - با حومه

کرمان

از شهرستانهای استان هشتم ومرکز استان وسعت آن ۳۳۷۱ هکتار است و در فاصله ۱۰۷۶ کیلومتری تهران قرارگرفته ونزدیکترین شهرستان بآن رفسنجان بفاصله ۱۲۷ کیلو- متر است این شهر به علت دوری از مرکز و نداشتن جاده اسفالته و کمی آب دچار خشکسالی است لیکن بسبب مسیر تهران به‌بندرعباس وزاهدان اهمیت زیاد پیداکرده وازلحاظ درجه‌بندی ازشهرستانهای درجه دوم است. گویند بناکننده این شهر بهرام پنجم ساسانی بوده که درزمان ولیعهدی لقب کرمانشاه داشته است.

آب وهوای این شهرستان در جنوب کاملا گرم وخشك ودر دامنه کوه‌ها معتدل است. رودخانه‌های مهم آن هلال رود درجیرفت است جمعیت آن ۲۴۳۷۷۰ نفر وزبان آنها فارسی‌با لهجه کرمانی است.

بافت

از شهرستانهای استان هشتم بین سیرجان وبندرعباس واقع شده وسعت آن ۴۶۲ هکتار وفاصله‌اش تا مرکز استان ۱۶۴ کیلومتر وتا تهران ۱۲۴۰ کیلومتر ونزدیکترین شهرستان بآن سیرجان بفاصله ۱۲۰ کیلومتر واز نظردرجه بندی ازشهرستانهای درجه دوم است جمعیت آن ۶۲/۲۴۷ وصنایع دستی وقالی بافی آن مشهور اسف.

بم

ازشهرستانهای استان هشتم بین کرمان وزاهدان وشهرستان ایرانشهر وازسمت مغرب به بافت وجیرفت ووسعت آن ۲۰۱۴ هکتار وجمعیت آن ۸۸۸۰ نفر است.

نزدیکترین شهرستان بآن جیرفت بفاصله ۱۲۰ کیلومتر و تا کرمان ۲۰۷ وتا تهران ۱۲۸۳ کیلومتر وازشهرستانهای درجه دوم است.

آب وهوای آن درقسمت جلگه گرمسیری ودارای تابستانهای گرم ودرزمستان معتدل و هوای کوهستانی آن سرد سیراست. رودخانه‌های آن زیاد ودائمی‌نیست وفقط درمواقع‌بارندگی زیاد سیلاب آنها بکویر میرسد.

بم شهری است کشاورزی ونود درصد آن سکنه آن کشاورز هستند محصولات آن‌کتیرا حنا - مرکبات - خزما - پسته - بادام کوهی - گردو - فندق وپشم است.

سبزواران (جیرفت)

ازشهرستانهای استان هشتم بین شهرستان بم وسیرجان وایرانشهروسعت آن ۴۷۳هکتار وجمعیت آن ۱۴۶/۱۱۲ نفر ونزدیکترین شهرستان بآن بم بفاصله ۱۳۰ کیلومتر وفاصله‌اش تا کرمان ۲۸۱ و تا تهران ۱۳۵۷ کیلومتر و از نظر درجه بندی از شهرستانهای درجه دوم است.

جیرفت دردشت بین دورودخانه قراردارد ورشته کوه‌های جبال بارز در۱۴ کیلومتری آن واقع است.

آب وهوای آن مختلف درقسمتهای مرتفع سرد سیر ودر قسمتهای پست گرمسیر است و ردخانه‌های مهم آن هلیل رود از کوه‌های لاله زار و رودخانه شورکه به هلیل رود متصل میگردد.

رفسنجان

از شهرستانهای استان هشتم بین شهرستان یزد وکرمان و سیرجان وبخش ابرقو وسعت آن ۲۸۹۵ هکتاربا جمعیت ۱۲۹/۸۲۳ نفر فاصله آن تا کرمان ۱۲۷ کیلومتر ونزدیکترین شهرستان بآن کرمان وتا تهران ۹۴۹ کیلومتر واز نظر درجه بندی از شهرستانهای درجه دوم است.

شهرستان رفسنجان درجلگه واقع شده ودارای دورشته کوه داوران وقسمتی ازشیرکوه یزد که ازکوه جویار متصل میگردد.

آب وهوای آن درقسمت کوهستانی سرد سیر و در قسمت جلگه‌ای گرم ومعتدل است و حداکثر درجه حرارت ۲۶/۴ درجه است.

سیرجان

ازشهرستانهای استان هشتم بین‌رفسنجان وشهرستان بم وبافت‌وبخش حاجی‌آباد وبخش پشتکوه ازشهرستان نیریز وسعت آن ۹۸۷ هکتار و جمعیت آن در حدود ۹۲/۹۲۷ نفر ودر ۱۷۶ کیلومتری کرمان و نزدیکترین شهرستان بآن بافت بفاصله ۱۲۰ کیلومتر و فاصله‌اش تا تهران ۱۰۹۹ کیلومتر واز نظر درجه بندی ازشهرستانهای درجه دوم است.

سیرجان ازشهرستانهای قدیمی است که درزمان اشکانیان مرکز فرمانداری کرمان بوده آثار قدیم‌آن خرابه قلعه سنك مرمردوره اسلامی ودرجنوب سیرجان قدیم دربالای تپه ساختمان سنگی ۸ ضلعی بنام شاه فیروز باقی است سیرجان هشت دروازه ودوبازارودو میدان وتعداد زیادی مسجد بزرك داشته است.

آب وهوای آن تابستانهای خشك وزمستان وبهار معتدل با بارندگی است.

استان نهم ـ خراسان

خراسان به مفهوم زبان قدیم پارسی مشرق زمین است و در تمام دوران اسلامی ایالات بین کویر لوت وکوه‌های آن باین نام اطلاق میشد ایالات خراسان در این عهد به چهار قسمت تقسیم میشد که عبارت بودند از مرو وهرات وبلخ و نیشابور ولی امروز خراسان به ناحیه وسیع واستان مهمی اطلاق میشود که درشرق و شمال شرقی کشور قرار دارد ومحدود است از شمال وشمال شرقی به مرز مشترك ایران و شوروی واز مشرق بطول ۴۰۰ کیلومتر مرز مشترك ایران وافغانستان وازجنوب به استان‌سیستان وبلوچستان وکرمان واز مغرب باستان اصفهان

وفرمانداری کل کرمان ، مساحت آن ۴۰۳/۴۹۲ کیلومتر مربع (یك پنجم مساحت ایران) و شامل پانزده شهرستان و ۵۱ بخش و ۱۹۴ دهستان و ۶۹۰۱ ده ودرحدود یك سوم این استان ازکویرها وبیابانهای بی آب وعلف پوشیده شده وجمعیت آن ۲/۰۰۷/۵۸۱ نفر و قسمتهای آن بقرار زیر است .

۱ - مشهد - فریمان - طرقبه - چناران (رادکان) احمدآباد - سرخس

۲ - تربت جام - با خزر (تایباد) روزآباد (جنت آباد)

۳ - گناباد - بجستان

۴ - بیرجند درمیان - قائنات - خوشف - نهبندان (شوسف)

۵ - کاشمر - کوه سرخ - جلیل‌آباد - بردشکن

۶ - قوچان - باجیگران

۷ - شیروان - باخومه

۸ - سبزوار - جغتای - داورزن ششمد

۹ - تربت حیدریه - کرکرش - فیض‌آباد - خواف - رشخوار

۱۰ - نیشابور - تخت‌جلکه - زیرخان- سرولایت

۱۱ - درگز - (محمدآباد) نوخندان - لطف‌آباد - کلات - جایشنو

۱۲ - فردوس - بشرویه - سرابان

۱۳ - طبس - وشتگردان

۱۴ - بجنورد - مانه وسملقانی - جاجرم - جزکلان

مشهد

از شهرستانهای استان نهم بین شهرستان درگزوقوچان وازمشرق به مرزایران وشوروی وافغانستان (رودخانه هریرود) وازجنوب غربی شهرستانهای نیشابور وسعت آن ۳۴۸۴هکتار ونزدیکترین شهرستان بآن نیشابور بفاصله ۱۴۱ کیلومتر وازنظر درجه بندی ازشهرستانهای درجه یك است .

آب وهوای آن متغییر و بواسطه وزش بادهای خشك شرقی سیستان درجه حرارت آن زیاد است وبا وجود مجاورت با کوهستانهای قره‌باغ وهزارمسجد وبینالود در تابستانها گرم و زمستان بسیار سرد است حد اکثر درجه حرارت آن سالیانه ۲۰/۳ وحداقل آن ۶/۷ درجه است .

رودخانه های مهم آن هریرود مرز اصلی ایران و افغانستان و دوم رودخانه کشف - رود ورود جام که سرانجام به هریرود متصل میشود .

مشهد درشمال استان خراسان واقع شده وبعدازتهران پرجمعیت‌ترین شهرهای ایران است جمعیت شهر مشهد ۲۴۱/۹۸۹ نفر است مشهد مرکز استان خراسان است .

فاصله تهران تا مشهد ۹۰۷ کیلومتر است .

چون مشهد درواقع قسمتی کوچك ازشهرقدیمی طوس است بی‌مناسبت نیست که شمه‌ای در باره آن شهرقدیمی که امروز جز چند تپه خرابه ازآن باقی نمانده بیان کنیم

طوس درپانزده میلی شمال باختری مشهدکنونی قرار داشت. درافسانه‌های ایران معروف است که جمشید آنرا بناکرد و کیخسرو جانشین وی آن شهر را باتوابعش تیول مردی بنام «طوسا» ساخت وازآن تاریخ شهرمذکور بنام طوس معروف گردید . لیکن اطلاع درستی دردست نیست مسلم است که این شهر بسیار قدیمی است و شاید در زمان اسکندر و یا دردوره وی ساخته شده باشد .

در بهار سال ۸۰۹ میلادی هارون الرشید خلیفه بزرك عباسی برای خوابانیدن شورشی در ماوراالنهر ازخراسان لشکرکشی نمود وهنگامیکه در سان‌آباد واقع درنزدیکی شهرکوچك نوقان اقامت داشت بیمارگردید وسرانجام چشم ازدنیا فروبست

دو سال بعد هنگامیکه مامون جانشین هارون از مرو عازم بین‌النهرین بود به سان‌آباد رفت که قبرپدررا زیارت کند در این سفر حضرت رضا (ع) امام هشتم شیعیان نیز همراه مامون بود . امام هشتم پس از تناول مختصر انگوری بشدت بیمارشد وبلافاصله از این جهان رحلت فرمود . مامون جنازه حضرت را درکنارقبر پدر بخاك سپرد وبقعه‌ای برروی هردو قبربناکرد وچند سال بعد دهکده‌ای در اطراف بقعه بوجود آمد وچون عقیده عموم برآن بودکه امام هشتم شهید شده است بدان مناسبت دهکده را مشهد یعنی محل شهادت امام نام نهادند

مشهد در قرن هیجدهم تغییرات متعدد دید مدتی ازطرف افاغنه ابدالی محاصره شد وپس ازآن یاغی دیگری باسم ملك محمود سیستانی برآن شهر دست یافت ودربار خویش را درآنجا دایر کرد .

درزمان سلطنت نادرشاه مشهد بمنتهای درجه جلال‌ورونق خود رسید وچون خود ازمردم خراسان بودمشهد راکه شهر عمده ومعروف آن ایالت بشمارمیرفت پایتخت کشورقرارداد

در دوره سلطنت احمد شاه روسیه تزاری این شهررا بمباران‌کرد و خسارات زیادی بر آن شهر وارد ساخت

در زمان سلطنت اعلیحضرت رضا شاه فقید اقدامات مهمی برای عمران و آبادانی و مدرن ساختن شهر مشهد بعمل آمدکه این اقدامات درحاضرنیزدنبال میشود

اسفراین (میان‌آباد)

ازشهرستانهای استان نهم بین‌شهرستان بجنورد وشیروان وقوچان وسبزواروبخش‌جاجرم وسعت آن ۱۵۵ هکتار وازنظردرجه بندی از شهرستانهای درجه چهارم است این شهر در ۳۷۳ کیلومتری مشهد ودامنه کوه‌آلاداغ قرار گرفته ونزدیکترین شهرستان بآن سبزوار بفاصله ۱۱۸ کیلومتر و تا تهران ۲۷۷ کیلومتراست آب وهوای آن سردسیری وجمعیت آن ۵۹۳۲۳ نفرو زبان اهالی ترکی است

بجنورد

از شهرستانهای استان نهم از شمال به مرز ایران و شوروی و از مشرق بشهرستان شیروان و از جنوب به اسفراین و از مغرب به دشروگان و نزدیکترین شهرستان بآن شیروان بفاصله ۷۱ کیلومتر و تا مرکز استان ۴۸۴ و تا تهران از راه کناره ۷۰۱ کیلومتر و وسعت آن ۴۲۲ هکتار و از نظر درجه بندی از شهرستانهای درجه دوم است و جمعیت آن ۱۸۴۹۶۴ نفر است

بیرجند

از شهرستانهای استان نهم بین تربت حیدریه و ازمشرق به مرز ایران و افغانستان و از جنوب به زابل و ازمغرب به بخش سرابان نام قدیم آن قهستان بوده و وسعت امروز آن ۵۷۵ هکتار و در ۵۱۶ کیلومتری مشهد و نزدیکترین شهرستان بآن گناباد بفاصله ۲۲۳ کیلومتر و تا تهران ۱۰۳۹ کیلومتر و از نظر درجه بندی از شهرستانهای درجه دوم است

رشته کوه های مهم این سرزمین ارتفاعات صعب العبور شاه کوه و ارتفاعات اسفیان مزن آباد ـ و کوه وازو بعد از آن ارتفاعات بینالود. و کوه‌های طبس مینا و رشته ارتفاعات باقراون را باید نام برد آب و هوای آن بواسطه وجود کوه های مرتفع و نزدیکی باکویر متفاوت است قسمتهای جنوب هوای گرم و در منطقه کوهستانی معتدل است رودخانه های مهم آن کارازکان و رودخانه سهیل آباد است

جمعیت آن ۲۳۴۱۸۲ نفر و زبان اهالی فارسی بالهجه خراسانی است

تربت جام

از شهرستانهای استان نهم بین مشهد و ازجنوب به مرز ایران و افغانستان و از مغرب بشهرستان تربت حیدریه وسعت آن ۳۲۱ هکتار و نزدیکترین شهرستان بآن مشهد بفاصله ۱۶۳ کیلومتر و تا تهران ۹۹۶ کیلومتر و تا مرز افغانستان ۴۵ کیلومتر است تربت جام از شهرستان های درجه دوم است جمعیت آن ۱۳۰۱۲۰ نفر و زبان آنها فارسی و ترکی است

تربت حیدریه

از شهرستانهای استان نهم بین نیشابور و تربت جام و ازجنوب شرقی بمرز ایران و افغانستان و بیرجند و گناباد محدود است

وسعت آن ۱۵۴۳ هکتار است این شهر در سال ۱۲۱۱ بامر نجفقلیخان رئیس طایفه تاتار در کنار مقبره قطب الدین حیدر بنا گردید و بهمین جهت باسم تربت حیدریه موسوم گردید نزدیکترین شهرستان بآن کاشمر بفاصله ۷۹ کیلومتر و فاصله‌اش تا مشهد ۱۶۷ کیلومتو و تا تهران ۱۰۰۵ کیلومتر و از نظر درجه بندی از شهرستانهای درجه دوم است

آب و هوای این شهرستان متفاوت است و هرمحلی فصول جداگانه دارد ولی هوای شهر معتدل است . رودخانه‌های مهم آن «کال سالار» در ۱۸ کیلومتری آن رودخانه دیگری بنام «صبی» جریان دارد بعد از آن رودخانه «تجن» و سرخ آباد و رودخانه قلعه حق و شصت دره که بسیار سیلابی است جمعیت این شهرستان ۳۳۷۸۴۵ نفر و زبان اکثریت اهالی بلوچی است

درگز (محمدآباد)

ازشهرستانهای استان‌نهم که‌از شمال ومغرب مجاور مرز ایران و شوروی وازجنوب به مشهد و از مغرب به بخش باجگیران وسعت آن ۲۰۰ هکتار است نزدیکترین شهرستان بآن قوچان بفاصله ۱۲۱ کیلومتر وفاصله‌اش تا مشهد ۲۶۹ وتا تهران ۱۹۱۰ کیلومتر و از نظر درجه بندی ازشهرستانهای درجه دوم است

گردنه‌معروف الله‌اکبرازقله‌های هزارمسجددراین‌شهرقراردارد‌که درفاصله ۱۸ کیلومتری شهرواقع شده است آب وهوای آن تا اندازه‌ای گرمسیری است

جمعیت آن ۷۸۸۲۱ نفر وزبان اکثریت اهالی فارسی‌وکردی است

سبزوار

ازشهرستانهای استان نهم بین شهرستان میان‌آباد ونیشابور وکاشمرو شاهرود واقع شده است . نام قدیم‌آن بیهق بوده وسعت آن ۷۰۰ هکتار و نزدیکترین شهر بآن اسفراین بفاصله ۱۱۸ کیلومتر وتا مشهد ۲۵۵ وتا تهران ۶۵۴ کیلومتر و ازنظردرجه‌بندی ازشهرستانهای‌درجه دوم است

جمعیت این شهر ۲۰۰۹۹۴ نفر وزبان اکثریت اهالی‌کردی است آثار تاریخی‌آن عبارتند ازمسجد پامنار- مسجدجامع (۱۵۰ه) مدرسهٔ فخریه (۳۷۰ ه) ازبناهای‌فخرالدوله‌دیلمی آرامگاه ملاحسین کاشفی ـ آرامگاه یحیی بن موسی بن جعفر ـ آرامگاه‌حاجی‌ملا هادی‌سبزواری وعلی بن زید بیهقی آرامگاه اسرار سبزواوی

شیروان

ازشهرستانهای استان نهم بین بخش باجگیران‌وبخشی ازقوچان و بجنورد . این‌شهر در ۲۱۳ کیلومتری شهرمشهد ونزدیکترین شهرستان بآن قوچان بفاصله ۶۵ کیلومتر وفاصله‌اش تا تهران ۲۷۲ کیلومتر وازنظردرجه بندی ازشهرستانهای درجه دوم است‌جمعیت آن ۲۵۹۲۵ نفر وزبان اکثریت‌کردی وترکی قوچانی است

شیروان دارای چندین برج تاریخی است ودر ۵ کیلومتری امامزاده حمزه رضاقراردارد وبنای دیگری بنام مدرسه علوم تیموری دیده میشود

طبس

ازشهرستانهای استان نهم ازشمال به‌کویرنمك و ازمشرق به بیرجند وبخش بشرویه واز جنوب به‌کویرلوت وکرمان و از مغرب به‌کویر لوت واصفهان محدود است

وسعت آن ۷۰۷ هکتار ونزدیکترین شهرستان بآن فردوس بفاصله ۱۸۷ کیلومتر وتا مشهد ۶۰۷ کیلومتر وتا تهران ۱۳۴۵ کیلومتر و از لحاظ درجه بندی ازشهرستانهای درجه چهارم است . آب وهوای‌آن کویری وتمام ایام‌سال بعلت وجود اشجارمرکبات و درختان نخل سبز وخرم ومحل توجه جهانگردان است

فردوس

ازشهرستانهای استان نهم بین‌گناباد وکاشمر وکویرنمك بوسعت ۶۱۹هکتار و جمعیت

۴۷۵۳۵ بمناسبت اینکه برسر راه استان هشتم قرارگرفته دارای اهمیت است و نزدیکترین شهرستان بآن شهرگناباد بفاصله ۱۲۲ کیلومتر وفاصلداش تا مرکزاستان ۴۲۰ کیلومتر و تا تهران ۱۱۵۸ کیلومتر و ازشهرستانهای درجه چهارم محسوب میشود نام قدیم آن تون بوده و ازشهرهای‌مهم بشمارمیامد

قوچان

ازشهرستانهای استان نهم ازشمال بین مرز ایران وشوروی و ازمشرق به بخش نوخندان و از جنوب به نیشابور فاصله آن تا مرکز استان ۱۴۸ کیلومتر و تا تهران ۸۰۷ کیلومتر و نزدیکترین شهرستان به قوچان شهر شیروان است واز شهرستانهای درجه جهارم محسوب‌میشود نام قدیم این‌شهردرزمان ناصرالدین شاه ناصری بود وسعت‌آن۸۷۵ هکتاروجمعیت آن۱۶۷۳۰۱ نفروزبان اکثر اهالی فارسی وکردی‌قوچانی است

کاشمر

ازشهرستانهای استان نهم بین نیشابور وتربت حیدریه بوسعت ۱۶۶۶ هکتار و جمعیت آن درحدود ۱۶۱۸۳ نفر وزبان‌اکثریت اهالی فارسی بلوچی است

نزدیکترین شهرستان بآن تربت حیدریه بفاصله ۷۹ کیلومتری وفاصله‌اش تا تهران ۹۲۶ کیلومتر وازشهرستانهای درجه سرم محسوب میشود نام قبلی این شهر ترشیز بوده وبنای آنرا به زمان زردشت نسبت میدهند آب وهوای شمال غربی آن معتدل وقسمت جنوب آن گرم وخشك است .

گناباد

ازشهرستانهای استان نهم بین تربت حیدریه وکاشمر وقاینات وسعت آن ۲۳۴ هکتارو جمعیت‌آن ۲۹۳۰۸ نفروزبان‌اکثریت‌فارسی‌خراسانی‌است نزدیکترین‌شهرستان‌بآن‌فردوس‌بفاصله ۱۱۶ کیلومتر وتا تهوان ۱۰۹۱ کیلومتر است نام قدیم آن جویمند بوده که در ۲۹۸۲ کیلو متری مشهد برسرسه راهی زاهدان ـ مشهد ـ یزد واقع شده است

نیشابور

ازشهرستانهای استان نهم شمال‌آن‌کوه بینالود ومشرق‌آن مشهد وجنوب به تربت‌حیدریه وازمغرب به سبزوار محدود است وسعت آن ۲۴۵۲ هکتاروجمعیت آن ۲۰۹۶۸۲ نفر و زبان اکثریت فارسی است

نزدیکترین شهرستان بآن سبزوار بفاصله ۱۱۴ کیلومتر و فاصله‌اش تا مشهد ۱۴۱ تا تهران ۷۶۸ کیلومتراست نیشابور درزمان قدیم ازپرجمعیت ترین شهرها محسوب میشد وبعد از حمله مغول جمعیت آن تقلیل یافت وجمعیت‌آنرا درآنزمان تایك میلیون تخمین میزدند آب‌و هوای آن درقسمت جلگه معتدل ودرکوهستانها سردسیراست ازآثار تاریخی‌آن امامزاده مروق۔ آرامگاه حکیم عمر خیام و آرامگاه شیخ عطار و آرامگاه کمال‌الملك ومقبره شیخ بن عمران مغربی است

استان دهم ـ اصفهان

استان دهم درمرکز ایران قراردارد ازشمال به استان مرکزی وازجنوب به استان کرمان وفارس وازمشرق به کویرلوت وخراسان وازمغرب به فرمانداری بویراحمدی و بختیاری محدود است مساحت این استان ۱۷۳۹۹۹ کیلومترمربع است وجمعیت آن ۱۷۰۴۷۲۶ نفراست مرداب گاوخونی دریاچه آب شوردائمی است، که اطراف آنرا نی‌زارها احاطه کرده است

مرکزاستان دهم اصفهان است که شامل ۱۰ شهرستان و۵۲ بخش میباشد

۱ـ **اصفهان** ـ ماربین (همایونشهر) لنجان ـ کوق پایه ـ میمه ـ برخوار ـ جرقویه

۲ـ**فریدن** (داران) فریدونشهر ـ جادکان ۳ـ **شهرضا** ـ سمیرم سفلی

۴ـ **اردستان** ـ با حومه ۵ ـ **نائین** انارك ـ خوربیابانك

۶ـ **نجف‌آباد** ـ با حومه ۷ـ **یزد** ـ خرانق ـ اردکان ـ اشکذز ـ خضرآباد ـ تفت ـ مهریز ـ بافق

۷ـ **گلپایگان** ـ خونسار ـ ۸ـ **نطنز** باحومه ۹ـ **سمیرم** ـ باحومه

اصفهان

اصفهان ازمعروفترین شهرهای ایران وبعد از تهران وتبریز بزرگترین و پرجمعیت‌ترین شهرایران می‌باشد جمعیت اصفهان بالغ بر ۲۵۴۷۰۰ نفرمی‌باشد

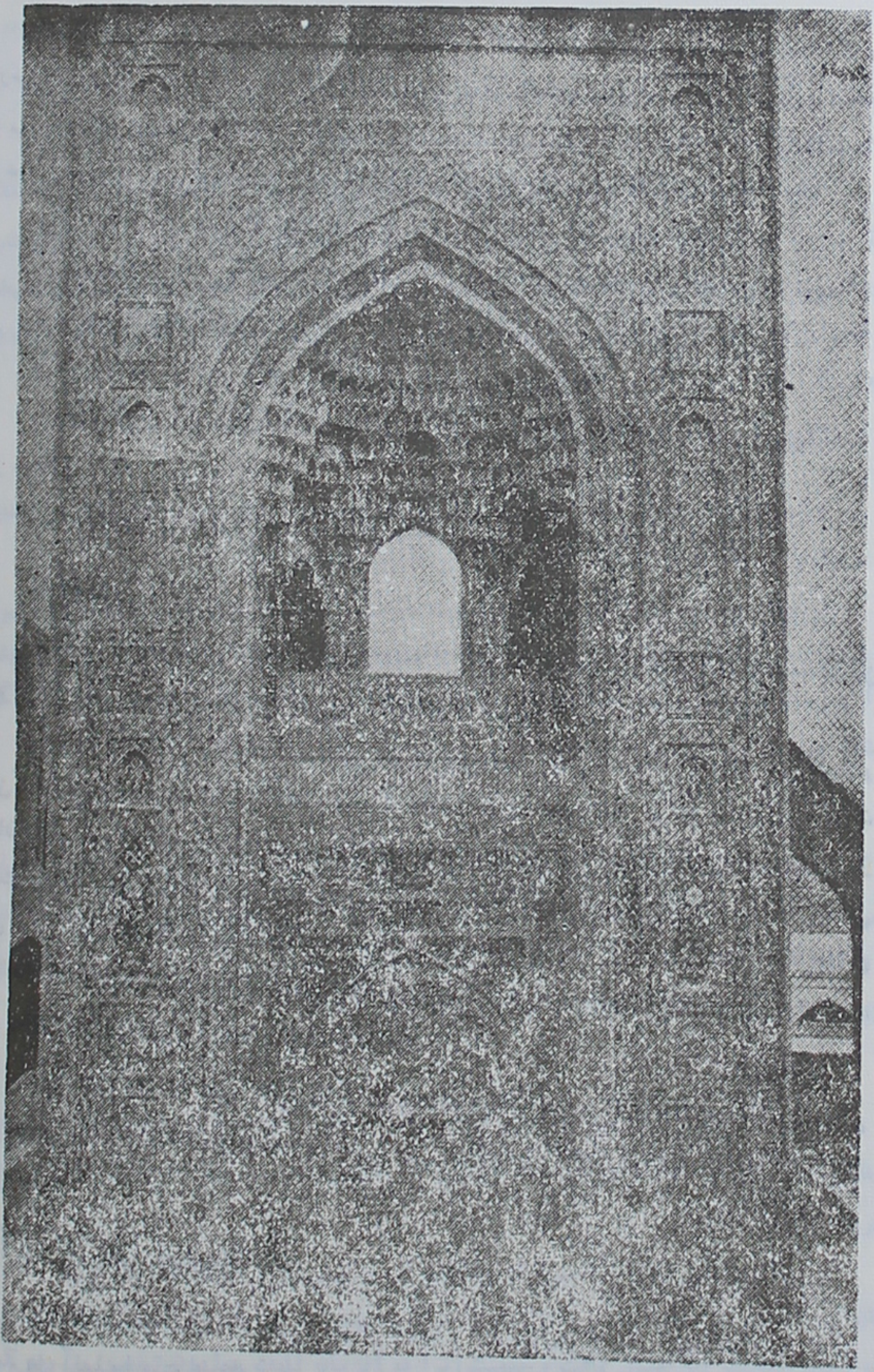
اصفهان پایتخت پادشاهان هخامنشی بوده وبروایت دیگراصفهان اززمان پیشدادیان و سلاطین کیان پایتخت بوده است بالاخره درقرن هشتم هجری تیمورلنك براین شهر استیلا یافت تا زمان شاه عباس کبیرپایتخت سلاطین صفویه تبریز وقزوین بود وشاه عباس نیزدرشهرتبریز به تخت نشست ولی پس ازیازده سال روزی عازم اصفهان شد ووقتی زیبائی وموقعیت سیاسی ودوری این شهرراازدسترس بیگانگان مشاهده کرد پایتخت خود را از قزوین باصفهان منتقل ساخت عظمت اصفهان ازاین تاریخ شروع شد وهرروزشاه عباس بنای تازه‌ای احداث کرد بطوریکه این شهر را نصف جهان نامیدند.

دردوره سلطنت شاه فقید اصفهان مرکز صنایع جدید گردید واکنون از حیث آثار تاریخی از معروفترین و از نظر صنعت مهمترین شهرهای ایران است فاصله اصفهان از تهران ۴۲۰ کیلومتر است.

آثار تاریخی اصفهان

اصفهان ازشهرستانهای تاریخی ودارای ابنیه وآثارتاریخی بسیار زیاد است که ازآن جمله مهمترین آنها را میتوان نام برد

دروازه درب کوشك ـ عالی قاپوعهد صفویه ـ میدان شاه عهد صفویه ـ خیابان چهارباغ عمارت چهل ستون ـ تالار اشرف ـ عمارت هشت بهشت ـ مناره چهل دختران ـ دومناره معروف منارجنبان (قرن ۸) پل خواجو ـ پل الله وردیخان یا سی وسه پل ـ مسجد خان ـ مسجدسارونقی

مسجد شیخ لطف الله در اصفهان

مسجد سرخی ـ کلیسای بیت‌اللحم درجلفا ـ مدرسه ملاعبدالله‌ـ مدرسه‌کاسه‌گران ـ مسجدجامع امامزاده جعفر ـ مقبره هارون ولایت ـ مقبره بابا رکن الدین ـ مسجد شاه سلیمان ـ مسجد کمال الدین اسماعیل ـ مدرسه صدرخواجو ـ گنبد شاهزاده حسین ـ تکیه تخت‌فولاد

اردستان

ازشهرستانهای استان دهم بوسعت ۳۹۳ هکتار ونزدیکترین شهرستان‌بآن شهرنطنزاست بفاصله ۷۸ کیلومترتا مرکزاستان ۱۸۹ وتاتهران ۴۱۶ کیلومتراست

آب وهوای آن درقسمت کوهستانی سردسیرودرشمال آن گرمسیراست

سمیرم

ازشهرستانهای استان دهم‌بوسعت ۳۶۹ هکتارونزدیکترین شهرستان بآن شهرضا بفاصله ۸۲ کیلومتر وفاصله‌اش تا مرکز استان ۱۶۶ وتا تهران ۵۹۰ و از شهرستانهای درجه چهارم است جمعیت آن ۴۱۶۸۴ نفراست

شهرضا

ازشهرستانهای استان دهم بوسعت ۶۲۴ هکتارونزدیکترین شهرستان بآن بروجن‌بفاصله ۶۳ کیلومتر وفاصله‌اش تا مرکزاستان ۸۴ وتا تهران ۵۰۸ کیلومتراست

نام قدیم آن (قوم شاه) بودکه بعدها قمشه نامیده شد جمعیت آن درحدود ۹۵۲۲۳ نفرو زبان‌آنها فارسی است

فریدن

ازشهرستانهای استان دهم بوسعت ۱۲۸ هکتار ونزدیکترین شهرستان بآن گلپایگان به فاصله ۷۲ کیلومتر وفاصله‌اش تااصفهان ۱۴۶ وتا تهران ۴۲۴ کیلومترواز شهرستانهای درجه دوم است جمعیت‌آن ۲۵۳۲۴ نفراست

گلپایگان

ازشهرستانهای درجه سوم استان دهم بوسعت ۳۰۷۲ هکتار و نزدیکترین شهربآن خمین بفاصله ۴۱ کیلومتر و قاصله‌اش تـا اصفهان ۱۹۸ و تا تهران ۳۵۳ کیلومتراست جمعیت این شهرستان ۸۳۱۸۶ نفراست

نائین

ازشهرستانهای استان‌دهم بوسعت ۳۸۰ هکتار ونزدیکترین شهرستان بآن‌اردستان‌بفاصله ۸۹ کیلومتروتا مرکزاستان ۱۴۵ وتا تهران ۵۰۵ کیلومتر و از شهرستانهای درجه سوم است. آثارخرابه های این شهرنشان میدهدکه ساختمان‌آن قبل ازمیلاد بوده‌است

نجف‌آباد

ازشهرستانهای استان دهم بوسعت ۴۱۷۸ هکتار و نزدیکترین شهرستان بآن اصفهان به فاصله ۲۹ کیلومتر وتا تهران ۴۵۳ کیلومتر است وجه تسمیه آن چنین است که در زمان شاه عباس قرار بود مقداری جواهرات به نجف اشرف فرستاده شود اما بنا به خواهش شیخ بهائی

از شاه عباس این جواهرات را بمصرف ساختن شهری بنام نجف‌آباد درنزدیکی اصفهان‌رسانید

نطنز

ازشهرستانهای استان دهم است‌بوسعت ۱۶۱۴ هکتارونزدیکترین شهرستان بآن اردستان است بفاصله ۷۸ کیلومتر وتا مرکزاستان ۱۳۵ وتا تهران ۳۳۸ کیلومتروازشهرستانهای‌درجه چهارم است .

جمعیت این شهرستان ۲۸۷۹۱ نفر وزبان اکثریت اهالی فارسی به لهجه محلی است کوشك آتشکده عهد ساسانی وچندین مسجد وبنای سردرباغ باهشت خیابان وجوی‌سنگی ازآثار تاریخی این شهراست

یزد

شهرستان مستقل یزد دراستان اصفهان‌واقع شده است ودارای ۶۳۵۰۲ نفرجمعیت‌میباشد ناصله تهران تا یزد ۶۶۷ کیلومتراست

عده‌ای اززمین شناسان عقیده دارندکه نواحی مرکزی ایران‌که یزد نیز ازآن جمله است روزگاری دریا بوده وبمرور زمان خشك شده است

وجود کویرلوت یا ریگزارهای فعلی‌را دلیل این ادعا میدانند

یزد را درقدیم که یا (کت) مینامیدند، عده‌ای عقیده دارند بمناسبت اینکه یزدگرداول آنرا بناکرده است نام یزد برآن نهاده‌اند ر درمورد شهر یزد برخی از مورخین نوشته‌اند که اسکندر مقدونی بمنظور ایجاد زندان و تبعیدگاه برای محکومین محلی را که فعلا یزد نامیده می‌شود انتخاب‌کرد وبعدها آنجا را زندان اسکندرنامیدند .

ولی درهرحال اسکندر را نمی‌توان بانی اولیه یزد دانست ولی این شهردرگذشته کوچك وبدآب وهوا بوده وافراد سرکش را در آن جا زندانی میکرده‌اند. بطوریکه شهریزدخیلی‌قدیمی است ودرزمان تسلط اسلام جزیه میداده ودرنتیجه‌آئین زردشتی را حفظ‌کرد وبعداً به تدریج‌دین اسلام درآن نفوذکرده‌است

یزد نزد زردشتیان مقدس بوده و هم اکنون نیز معبدی درآنجا موجود است که بنام هفت‌آتشکده معروف می‌باشد.

استان یازدهم ـ سیستان وبلوچستان

استان سیستان و بلوچستان در مشرق و جنوبشرقی ایران قرار دارد جمعیت این استان ۴۵۶۴۳۵ نفرومرکز آن شهرزاهدان وشامل بخش های زیراست

۱ ـ **زاهدان** ـ خاش ـ میرجاوه ـ نصرت‌آباد ـ ۲ ـ **ایرانشهر**ـ سرباز ـ بزمان ـ راسك فیروزآباد ـ بمپور ـ ۳ ـ **چاه‌بهار** ـ دشتیاری ـ نیك شهر ـ قصرقند ـ ۴ ـ **زابل** ـ میانگنکی (دوست محمد خان) پشت آب و شیب آب ـ نارونی ۵ ـ **سراوان** ـ جالق ـ سیب و سودان ـ زابلی

زاهدان

ازشهرستانهای استان یازدهم بوسعت ۵۷هکتار مرکز استان و نزدیکترین شهرستان بآن شهر زابل بفاصله ۲۱۶ کیلومتر وازشهرستانهای درجه دوم است جمعیت آن ۷۹۲۵۷ نفر و آب وهوای آن درقسمت جنوب گرمسیری ودرقسمت شمال معتدل است

ایرانشهر

ازشهرستانهای استان یازدهم بوسعت ۴۳۱ هکتار و برسرراه شوسه زاهدان به چاه بهار واقع شده ونزدیکترین شهرستان بآن سراوان بفاصله ۳۳۹کیلومتروتا مرکز استان ۳۷۰ وتا تهران ۱۹۸۷کیلومتر وازشهرستانهای دوجه سوم است

بندرچاه بهار

ازشهرستانهای استان یازدهم بوسعت ۱۵۱هکتارونزدیکترین شهرستان بآن ایرانشهربه فاصله ۳۴۹۶کیلومتر وتا مرکز استان ۷۶۶ وتا تهران ۲۳۸۳کیلومتر است آب وهوای آن گرمسیری وجنوب‌آن مرطوب است

زابل

ازشهرستانهای استان یازدهم بوسعت ۱۷۸هکتار و نزدیکترین شهر بآن زاهدان بفاصله ۲۱۶کیلومتروتا تهران ۱۸۲۸کیلومتراست

شهر زابل درقدیم ملك نیمروز وبعد سیستان ردر زمان اعلیحضرت رضا شاه کبیر بنام زابل خوانده شده است بنا به نظریات عده‌ای سیستان اصلی در محل قلعه رستم ۳۶کیلومتری جنوب زابل قرارداشته وعده‌ای شهر قدیمی را زاهدان میدانندکه فعلاخرابه‌های آن باقی است

سراوان

ازشهرستانهای استان یازدهم بوسعت ۱۵۴ هکتار بفاصلـه ۳۶۷ کیلومتر تا زاهدان و نزدیکترین شهرستان بآن ایرانشهر بفاصله ۳۳۹ کیلومتر و تا تهران ۱۹۷۴ کیلومتر از شهرستانهای درجه چهارم است آب وهوای‌آن‌گرمسیری وجمعیت‌آن ۵۶۵۰۴ نفر وزبان‌اکثریت اهالی بلوچی است

استان دوازدهم ـ کردستان

استان‌کردستان درمغرب ایران قراردارد ومساحت‌آن ۲۷۶۰۸ کیلومترمربع است‌که در ناحیه‌کوهستانی وصعب‌العبورآن قبائل وعشائر مختلف کرد درآن ساکن هستند واین استان از سه جهت با نواحی مجاور خود باعراق و ترکیه وجه مشترك دارد جمعیت این استان بالغ بـر ۶۲۴۲۵۶ نفراست وشامل شش شهرستان و۱۶ بخش میباشد

۱ **سنندج** ـ مرکز استان ـ کامباران ـ میرانشاه (دیوان دره)

۲ـ **مریوان** (دزشاهپور) خادومیرآباد ـ کلاترزان ـ سروآباد ـ سرشیومریوان

۳ـ **سقز**ـ با حومه ۴ـ **بانه** ـ نمشیر ـ پهلوبد ـ آلوت

۵ - قروه - نیلاق (دهکلان)

بیجار - (گروس) با حومه

سنندج

شهرسنندج دارای ۴۰۶۴۱ جمعیت است

سنندج ازجهت تاریخی سابقه طولانی ندارد . شهر سنندج در زمان سلیمان خان والی کردستان بنا شده واغلب مورخین وجغرافی‌نویسان ازسنندج بنام «سنه» یادکرده‌اند

درباره وجه تسمیهٔ سنندج وتغییرنام «سنه» به «سنندج» میگویند چون دروسط شهر دژ مستکحمی قرارداشت آنجا را «سنه دژ» نامیدند و رفته رفته دژ به «دج» تغییر یافت و «سنه» سنندج شد .

مقارن سلطنت شاه صفی سنندج بصورت ده‌کوچکی بود در زمان سلطنت رضا شاه فقید چند خیابان درسنندج کشیده شد قبل ازآن یك بازار سرپوشیده وکوچه‌های کج ومعوج وتنك و تاریك درسنندج بودکه با احداث خیابانهای جدید درهم‌کوبیده شد

بانه

ازشهرستانهای استان دوازدهم واقع بین مهاباد ودره‌های مرزکشورعراق بوسعت ۵۶۰ هکتار ، نزدیکترین شهرستان بآن سقزاست بفاصله ۶۲ کیلومتروتا مرکز استان ۲۴۴ وتاتهران ۶۹۹ کیلومتر وازشهرستانهای درجه چهارم است

جمعیت آن ۴۱۰۵۷ نفر وزبان اکثریت ترکی وکردی و فارسی و پیرو مذهب شیعه و تسنن هستند

بیجار (گرروس)

ازشهرستانهای استان دوازدهم بین زنجان و قروه وسنندج بوسعت ۳۲۵ هکتارونزدیك ترین شهرستان بآن سنندج است بفاصله ۱۳۸ کیلومتر وفاصله آن تا تهران ۴۷۴ کهلومتر و ازشهرستان درجه‌سوم است

کوه‌های معروف آن امامزاده ایوب انصاروکوه نورنیخ و کوه خرقان و رودخانه‌های آن تلوار و رودخانه کوه زن و جمعیت آن بالغ بر ۹۵۹۷۰ نفر و زبان آنها کردی و فارسی است

سقز

ازشهرستانهای استان دوازدهم بین میاندوآب ومهاباد ومریوان بوسعت ۷۲۸ هکتار و نزدیکترین شهرستان بآن بانه بفاصله ۶۲ کیلومتر وتا سنندج ۱۸۱ کیلومتر وتا تهران ۷۰۶ کیلومتر وازشهرستانهای‌درجه سوم است

آب وهوای‌آن سردسیر وجمعیت آن ۹۲۰۸۸ نفر وزبان اکثریت اهالی کردی ومذهب آنها سنی است

قروه

ازشهرستانهای استان دوازدهم بین همدان وسنندج بوسعت ۲۹۴ هکتار و نزدیکترین

شهرستان بآن همدان بفاصله ۸۷ کیلومتر وتا مرکزاستان ۹۳ وتا تهران ۴۲۴ وازشهرستانهای درجه چهارم است .

مریوان

از شهرستانهای استان دوازدهم بین مرزعراق و سنندج بوسعت ۷۰ هکتار ونزدیکترین شهرستان بآن سنندج بفاصله ۱۲۸ کیلومتر وتا تهران ۷۰۶ کیلومتر وازشهرستانهای درجه چهارم است .

فرمانداریهای کل

۱ـ فرمانداری کل بنادر وجزایر بحرعمان

در جنوب ایران بمساحب ٦۴۵٢٦ کیلومتر مربع بین کرمان وفارس از شمال وخلیج فارس از جنوب ، جمعیت آن ٣۴٦/٧٨۴ نفر مرکز این فرمانداری بندرعباس و دارای سه شهرستان و۱۴ بخش است .

۱ـ بندرعباس

جاسك ـ قشم ـ خمیره ـ فین ـ سعادت‌آباد

۲ـ بندر لنگه

شیبکوه ـ یستك ـ جزیره کیش ـ خارك

۳ـ میناب

رودان احمدی ـ بیابان

بندرعباس

بندرعباس درجنوب ایران درساحل دریای عمان وشمال تنگه هرمز قرار دارد. این‌بندر مرکز بنادر وجزایر دریای عمان است .

جمعیت بندرعباس ۱۷۷۱۰ نفر می‌باشد. فاصله بندرعباس تا تهران ۱۵۲۹ کیلومتر است .

بندرعباس را میتوان شهر تاریخی هرمز دانست. هرمزازقرن دهم میلادی تا اوائل قرن چهاردهم بزرگترین مرکزداد وستد ومعاملات شرق بوده ودرانتهای مردابی درشرق محل‌کنونی بندرعباس قرار داشته است .

درسال ۱۵۱۲ ناوگان پرتقال جزیزه هرمزرا تسخیر نمودند دراین موقع‌گامبرون یعنی نام اصل بندر عباس برای اولین بار بر سر زبانها افتاد. و بطوریکه درجلد اول صفحه ۶۹۴ دائرةالمعارف اسلامی نوشته شده گامبرون ازجاردن اسم سابق جزیره هرمز مشتق شده است.

در ژانویه ۱۶۳۲ کشتی‌های انگلیسها بمعیت کشتی‌های کوچك سپاهیان شاه عباس جزایرقشم وهرمز وبندر گمبرون را تصرف کردند .

شاه عباس درنتیجه فتوحات خویش بسیار خرسند وراضی شد ودرصدد برآمد برشکوه و

اعتبار «گمبرون» بیفزاید وآنرا مهمترین بندر قلمرو خویش کند از اینرو این بندر را بنام خویش موسوم ساخت وازاین تاریخ این بندر بنام بندرعباس لقب گرفت .

بندر لنگه

ازشهرستانهای فرماندهی کل بنادروجزایر بحرعمان بین بندرعباس وخلیج فارس‌بوسعت ۱۴۳۹ هکتار ونزدیکترین شهرستان بآن بندرعباس بفاصله ۲۶۴ کیلومتر وتا تهران ۱۶۳۱ کیلومتر وازشهرستانهای درجه چهارم است.

آب وهوای آن‌گرم ومرطوب ودرنواحی کوهستان گرم وخشك وجمعیت آن ۷۸/۹۴۱ نفروزبان اکثریت فارسی وعربی است.

میناب

ازشهرستانهای فرمانداری کل بنادر وجزایر بحرعمان نزدیکترین شهرستان بآن بندر - عباس بفاصله ۱۳۲ کیلومتر وتا تهران ۱۶۱۶ کیلومتر وازشهرستانهای درجه چهارم است.

آب وهوای‌آن‌گرم ونواخی ساحلی مرطوب وجمعیت‌آن ۱۰۴/۷۱۰ نفروزبان اکثریت فارسی است .

۲- فرفانداری کل بنادر وجزایر خلیج فارس

واقع درجنوب ایران بمساحت ۲۸۵۷۱ کیلومتر مربع واقع بین استان فارس وخلیج فارس، جمعیت آن ۲۵۲۰۰۰ نفر مرکز این فرمانداری شهرستان بوشهر وذارای دو شهرستان و ده بخش است .

۱- بوشهر

تنکستان - کنگان - کاکی - دیلم - دشتی - بندر ریك

۱ **دشتستان** (برازجان) . سعدآباد

بوشهر

بوشهر مرکز بنادر و جزایر خلیج فارس می‌باشد ودر جنوب دشتستان در ساحل خلیج فارس قرارگرفته است. بوشهر دارای ۱۸۴۱۲ نفرجمعیت میباشد .

بوشهر ازبنادرقدیمی و بزرك فارس گاهی بنام ابوشهر وگاهی ریشهر نیز خوانده شده است، درآثارشوش نیزنامی ازآن برده شده ومی گویند بدست لهراسب بناگردیده است ودردوره اردشیر بابکان تجدید بنا شده است.

درسال ۱۷۶۱ نادرشاه مرکز نیروی دریائی خودرا دربوشهرتمرکز داد ودرسال ۱۵۰ آبادی ریشهر ببوشهر انتقال یافت .

بوشهر تا پیش‌از تاسیس راه‌آهن واحداث بندر شاهپورازمهمترین بنادر ایران بود ولی رفته‌رفته روبه خرابی‌رفت تا اینکه درحال حاضربرای اسکله‌های جدید ساختمان بنادروبازارها پروژه‌هائی‌تهیه شده است.

درحال حاضر بندر بوشهر دارای لنگرگاهی است که کشتیهای بازرگانی با۱۳۰ آب نشین‌میتوانند درآنجا لنگرانداخته وبارگیری نمایند نزدیکترین شهرستان به بوشهر برازجان است بفاصله ۷۱ کیلومتری وتا تهران ۱۲۱۸ کیلومتر وازشهرستانهای درجه دوم است.

رودهای معروف‌آن رود مندار تلاقی رودخانه‌های قره‌آغاج وسیمکان وسقرهکان تشکیل شده و دیگر رود جله و رود شور و رودخانه اهرم که به خلیج‌فارس میریزد .

برازجان یا دشتستان ازشهرستانهای فرمانداری کل‌بنادر وجزایرخلیج فارس‌نزدیکترین شهرستان بآن بوشهر است بفاصله ۷۱ کیلومتر وتا تهران ۱۱۴۷ کیلومترودارای ۵۵۰هکتار وسعت وازشهرستانهای درجه سوم است .

جمعیت آن درحدود ۷۷ هزار نفر وزبان آنها فارسی است .

۳ـ فرمانداری کل چهارمحال بختیاری

واقع درجنوب غربی ایران بمساحت ۱۵۷۳۱ کیلومترمربع بین اصفهان وبویراحمدی وخوزستان، جمعیت‌آن ۶۲۹۹ هزار نفر مرکزاین فرماندادی شهرکرد ودارای ۲ شهرستان و۸ بخش است.

۱ـ شهرکرد ۲ـ بروجن

شهرکرد

شهرکرد بخط مستقیم در۸۲ کیلومتری جنوب باختری اصفهان واقع شده است . این شهردر سابق بنام ده‌کرد موسوم بود. وجه تسمیه «ده‌کرد» آن بوده که تعدادی ازطوایف کرد دراین ده زندگی میکرده‌اند.

درزمان رضاشاه‌فقید بنام «شهرکرد» نامیده‌شد. مرکزفرمانداری کل‌چهارمحال‌و بختیاری است ومرکزییلاقی عشایر بختیاری‌میباشد .

جمعیت «شهرکرد» بالغ‌بر ۱۵ هزار نفر است فاصله تهران تا شهرکرد ۵۵۵ کیلومتر میباشد .

بروجن

بروجن یکی‌ازشهرستانهای چهارمحال است. این‌شهر بالغ‌بر۱۸۰۰۰ نفرجمعیت‌میباشد. فاصله بروجن تا شهرکرد مرکز فرمانداری چهارمحال ۶۰ کیلومتر است و فاصله این شهر تا اصفهان ازطریق شهرضا ۱۴۰ کیلومتر میباشد.

٤ـ فرمانداری کل سمنان

فرمانداری کل سمنان نزدیك استان مرکزی واقع شده ومساحت آن ۶۹۹۵۸ کیلومتر

مربع وازشمال به مازندران وازجنوب به اصفهان وازمشرق بهخراسان وازمغرب باستان مرکزی محدود است .

جمعیت آن ۲۰۷/۸۹۷ نفر ومرکز فرمانداری شهرستان سمنان ودارای سه شهرستان و ۸ بخش بشرح زیر میباشد .

۱- سمنان - سنکسر **۲- شاهرود** - بسطام - میامی - بیرجند **۳ - دامغان** - سعیدآباد (امیرآباد)

سمنان

شهرستان مرکز فرمانداری کل سمنان بوسعت ۲۳۶۹ هکتار درفاصله ۱۱۴ کیلومتری دامغان واقع شده وفاصلهاش تا تهران ازطریق راهآهن ۲۲۷ کیلومتر وازشهرستانهای درجهدوم است .

آب وهوای آن درتابستانگرم وزمستان معتدل است، جمعیت آن ۵۹/۱۵۲ نفر وزبان اکثریت اهالی فارسی با لهجه سمنانی است .

دامغان

ازشهرستانهای فرمانداری کل سمنان بین گرگان وبهشهروساری وشاهرود بوسعت۱۹۱۲ هکتاردرفاصله ۱۱۴ کیلومتری سمنان ونزدیکترین شهرستان بآن شاهرود بفاصله ۶۶ کیلومتر وتا تهران ۳۳۵ کیلومتر وازشهرستانهای درجه چهارم است .

آب وهوای آن درقسمت کوهستانی سرد سیر وحدودکنار دشت کویرگرم است ، جمعیت این شهرستان ۴۲/۹۰۴ نفر وزبان اکثریت فارسی به لهجه محلی است .

شاهرود

ازشهرستانهای فرمانداری کل سمنان بین شهرستان گرگان وگنبد کاوس وبجنورد و سبزواراواقع شده وسعت آن ۱۶۲۹ هکتارونزدیکترین شهرستان بآن دامغان بفاصله ۶۵ کیلو- متر وتا سمنان ۱۷۹ وتا تهران ۴۰۰ کیلومتر و در مسیر راهآهن تهران مشهد قرار گرفته و فاصله ایستگاه تا شهر۵ کیلومتر است .

شاهرود ازشهرستانهای درجه دوم وجمعیت آن بالغبر ۱۰۵۳۸۴ نفر زبان آنها فارسی به لهجه محلی است .

۵- فرمانداری کل همدان

درمغرب ایران واقع شده مساحت آن ۱۹۹۰۳ کیلومترمربع وجمعیت آن ۸۸۸/۶۸۵ نفر مرکزآن شهر همدان ودارای ۴ شهرستان و۸ بخش است .

۱- همدان - اسدآباد - کبود راهنگ

۲- ملایر - با حومه

۳- نهاوند - با حومه

۴- تویسرکان - با حومه

همدان

همدان درمشرق کرمانشاه در دامنه الوند واقع شده است .

همدان تا چندی قبل شهرستان مستقل استان کرمانشاهان بود ولی اکنون بفرمانداریکل تبدیل شده است .

شهر همدان دارای ۹۹۹۰۹ نفرجمعیت است .

فاصله تهران تا همدان ۳۶۸ کیلومتر میباشد .

دربین تمام شهرهای جهان کمترشهری است که‌در قدمت وسابقه تاریخی بپای همدان برسد تاریخ بنای روم دراواسط قرن هشتم است درحالیکه تاریخ همدان از یازده قرن پیش از میلاد آغاز میگردد .

نام همدان برای اولین‌بار درکتیبه «تیگلات‌پالسر» اول پادشاه آشور دیده میشود واین پادشاه آنرا «امدانه» ذکر کرده است .

در کتیبه‌های هخامنشی این شهر «همگمتان» ذکر شده وهرودوت مورخ معروف آنرا اکباتان‌ضبط نموده است.

هرودوت بنای‌شهرهمدان را به «دیوکس» نخستین پادشاه ماد (۷۰۸-۶۵۵ قبل‌ازمیلاد) نسبت میدهد .

در دوره هخامنشی پایتخت از اکباتان (همدان) به تخت جمشید انتقال یافت و همدان محل ییلاقی پادشاهان هخامنشی شد .

همدان در سال ۶۴۴ میلادی یعنی اندکی پس از پیروزی اعراب درجنك نهاوند بدست مهاجمین عرب افتاد .

در سال ۳۱۹ هجری مرداویج دیلمی با سپاهیان کوه نورد خویش همدان را بتصرف در آورد .

یك قرن‌پس‌ازاین حادثه ابوعلی‌سینا فیلسوف ودانشمند وپزشك ایرانی درهمدان زندگی را بدرود گفت .

در نیمه دوم قرن دوازدهم میلادی سلاطین سلجوقی از بغداد به همدان انتقال یافتند و مدت پنجاه سال این شهررا مرکزسلطنت خود قرار دادند. در دوره مغول همدان نیزمانند سایر شهرهای ایران بدست مهاجمین یغماگر مغولی ویران گردید .

درسال ۶۹۵ هجری بیدوخان مغول دراین شهرتاجگذاری‌کرد. در دورهٔ تیمور لنك این شهر بدست قشون تیموری افتاد وبسیاری ازساکنین آن کشته شدند .

در دورهٔ شاه عباس همدان آباد گشت .

همدان دریکصد وپنجاه سال پیش ۴۰ هزار جمعیت داشته است .

تویسرکان

ازشهرستانهای فرمانداری کل همدان واقع دردامنه الوند وشهرستان همدان ودر یکی از

دره‌های خوش آب وهوای غربی الوند قرار گرفته وسعت آن ۱۰۴۸ هکتارونزدیکترین شهرستان بآن ملایربفاصله ۵۸ کیلومتر وبا همدان ۹۸ وتا تهران ۴۳۵ کیلومتر وازشهرستانهای درجه سوم محسوب میشود.

جمعیت آن ۷۹۷۰۷ نفر وزبان آنها فارسی است .

ملایر

از شهرستانهای فرمانداری کل همدان بوسعت ۶۹۶ هکتار و تا همدان ۸۸ کیلومتر و نزدیکترین‌شهرستان بآن تویسرکان در۵۸ کیلومتری وتاتهران ۳۹۹ کیلومتر وازشهرستانهای درجه چهارم است .

نام قدیم آن دولت‌آباد بوده وظاهرا ازبناهای علی میرزا شیخ‌الملوك فرزند فتحعلی‌شاه بوده است .

بنای معروف پارك ماهری که سابقا قلعه جویین نام داشته وبنای آنرا به بهرام چوبینه نسبت میدهند .

نهاوند

ازشهرستانهای فرمانداری کل همدان در ۱۳۰ کیلومتری مشرق کرمانشاه و۶۴ کیلومتری جنوب غربی ملایر و نزدیکترین شهرستان بآن بروجرد بفاصله ۵۸ کیلومتر وتا همدان ۱۵۴ وتا تهران ۴۵۲ کیلومتر واز شهرستانهای درجه سوم اخت.

۶ ـ فرمانداری کل لرستان و پشتکوه

فرمانداری کل لرستان (خرم‌آباد) درمغرب ایران واقع شده جمعیت آن ۶۹۲/۰۳۶ نفر ومرکز این فرمانداری خرم‌آباد است دارای ۳ شهرستان و۱۷ بخش است .

۱ـ خرم‌آباد ـ سلسله اشتر ـ نورآباد ـ چهاربرجی‌ویسیان **۲ـ بروجرد ۳ـ الیگودرز**

خرم‌آباد

موکز فرمانداری کل لرستان بین نهاوند وکرمان وبروجرد و شهرستان ایذه و دزفول بوسعت ۴۱۵ هکتار نزدیکترین شهرستان بآن بروجرد بفاصله ۱۱۴ کیلومتر وفاصله‌اش تا تهران ۴۹۲ کیلومتر وازشهرستانهای درجه دوم است.

این شهر در دامنه رود خرم‌آباد بنا گردیده آب وهوای آن گرمسیری و قسمت دیگر سردسیری است، جمعیت آن ۲۰۶/۱۴۲ نفر وزبان آنها فارسی لری است .

الیگودرز

از شهرستانهای فرمانداری کل لرستان و پشتکوه وسعت آن ۱۸۰ هکتار نزدیکترین شهرستان بآن بروجرد بفاصله ۱۲۳ کیلومتر وتا مرکزفرمانداری کل ۱۵۵ وتا تهران ۵۰۳ کیلومتر وازشهرستانهای درجه چهارم است.

بروجرد

از شهرستانهای فرمانداری کل لرستان و پشتکوه بوسعت ۶۰۶ هکتار نزدیکتریـن

شهرستان بآن نهاوند بفاصله ۵۸ کیلومتر وسرراه تهران خرمشهر واقع شده وراه‌آهن سرتاسری ایران از ۴۰ کیلومتری آن میگذرد وفاصله‌اش تا خرم‌آباد ۱۱۴ وتا تهران ۳۹۴ کیلومترو ازشهرستانهای درجه دوم محسوب میشود .

آب وهوای آن معتدل وجمعیت آن ۱۷۵۸۱۱ نفر است .

۷- فرمانداری کل کهگیلویه وبویراحمدی

این فرمانداری درجنوب غربی ایران واقع شده جمعیت آن ۱۶۵/۱۱۲ نفر وشامل دو شهرستان و۷ بخش میباشد . **۱- دهدشت** باحومه **۲- یاسوج** باحومه

۸- فرمانداری کل ایلام ولرستان پشتکوه

این فرمانداری درمغرب ایران بین استان کرمان ولرستان پیشکوه وخوزستان وکشور عراق واقع شده جمعیت آن ۱۸۷/۳۶۰ نفرومرکز این فرمانداری ایلام ودارای ۴ شهرستان و ۱۲ بخش است .

۱- ایلام - چوار - ایوان - شیروان

۲- مهران - صالح‌آباد - قلعه جوق

۳- دهلران - ایدانان - زرین‌آباد - موسیان

۴- بدره (ابهر) دره شهر

ایلام

مرکز فرمانداری کل ایلام وپشتکوه لرستان بوسعت ۲۱۸ هکتارونزدیکترین شهرستان به ایلام مهران است بفاصله ۱۰۷ کیلومتر وتا تهران ۸۰۱ کیلومتر واز شهرستانهای درجه سوم است نام قبلی آن حسین‌آباد پشتکوه بوده است .

ایلام دردامنه کوه‌کبیرکوه واقع شده آب وهوای آن سردسیری وجمعیت آن ۹۱۵۴۵ نفر وزبان اهالی فارسی‌کردی ولری است .

ابهر

ازشهرستانهای فرمانداری کل ایلام‌که نام قدیم آن بدره بوده بوسعت ۱۰۷۷ هکتار و ازشهرستانهای درجه چهارم است .

مهران

از شهرستانهای فرمانداری ایلام نام قدیم آن منصورآباد بوده ودر ۱۰۷ کیلومتری ایلام وفاصله‌اش تا تهران ۹۰۸ کیلومتر وازشهرستانهای درجه چهارم است .

فصل هشتم

تاریخ پادشاهان قبل از اسلام

سلسله شاهان ایران قبل‌از از اسلام به چهار دوره تقسیم میشود .

قسمت اول ـ سلطنت مادها از ۷۰۸ تا ۵۵۰ قبل از میلاد

قسمت دوم ـ سلطنت هخامنشیان از ۵۵۰ تا ۳۳۰ قبل‌ازمیلاد

قسمت سوم ـ سلطنت اشکانیان از ۲۴۹ق ۰م۰ تا ۲۲۶ میلادی

قسمت چهارم ـ سلطنت ساسانیان از۲۲۶ تا ۶۳۶ بعداز میلاد

مادها ۱۵۸ سال سلطنت کردند **هخامنشینان** ۲۲۰ سال سلطنت کردند **اشکانیان** ۴۷۵ سال سلطنت کردند **ساسانیان** ۴۱۰ سال سلطنت کردند .

جدول کامل پادشاهان ماد

مادها قبیله‌ای بودند ازنژاد آریا که درحدود قرن نهم یا هشتم قبل‌ازمیلاد فلات پامیر را ترک گفته ودرسغد وسمرقند وبخارا اقامت داشتند .

مادها شش قبیله بودند که درشمال غربی ایران حکومت مستقلی تشکیل دادند.

۱ـ دیوکس ـ ۷۰۸ ـ ۶۵۵ق۰م۰ ۲ـ فرا آرات ـ ۶۵۵ ـ ۶۲۵

۳ـ کیاکسار ۶۲۵ ـ ۵۷۵ق۰م۰ ۴ـ آستیاك ۵۷۵ ـ ۵۵۰ق۰م

جدول شاهان هخامنشی

۱ـ کورش کبیر ـ ۵۵۰ ـ ۵۲۹ ق۰م ۲ـ کمبوجیه ـ ۵۲۹ ـ ۵۲۲ ق۰م

۳ـ گئوماتا ـ ۵۲۲ ـ ۵۲۲ ۴ـ داریوش اول ـ ۵۲۲ ـ ۴۸۵

۵- خشاریاشا - ۴۸۵ - ۴۶۵
۶- ارته خسره - ۴۶۵ - ۴۲۴
۷- خشاریاشای دوم - ۴۲۴ - ۴۲۴
۸- سغد باتوس - ۴۲۴ - ۴۲۵
۹- داریوش دوم - ۴۲۵ - ۴۰۴
۱۰- اردشیر دوم - ۴۰۴ - ۳۵۸
۱۱- اردشیر سوم ۳۵۹ - ۳۳۸
۱۲- ارشك - ۳۳۸ - ۳۳۶
۱۳- داریوش سوم - ۳۶۶ - ۳۳۰
۱۴- اسکندر کبیر - ۳۳۱ - ۳۲۳
۱۵- دوره هرج ومرج - ۳۲۳ - ۳۱۳
۱۶- سلوکیان - ۳۱۳ - ۲۶۱
۱۷- آنتیوخوس - ۲۶۱ - ۲۸۰
۱۸- آنتیوخوس دوم - ۲۶۱ - ۲۴۶
۱۹- دیودنوس‌اول - ۲۵۰ - ۲۲۰
۲۰- سلوکوس دوم - ۲۴۶ - ۲۲۶
۲۱- سلوکوس سوم - ۲۲۶ - ۲۲۳
۲۲- سلوکوس چهارم - ۱۸۷ - ۱۷۵
۲۳- آنتیوخوس چهارم - ۱۷۵ - ۱۶۳
۲۴- آنتیوخوس پنجم - ۱۶۳ - ۱۶۲
۲۵- الکساندربالاس - ۱۵۰ - ۱۴۵
۲۶- دمتریوس دوم - ۱۴۵ - ۱۳۹
۲۷- آنتیوخوس ششم - ۱۴۵ - ۱۴۲
۲۸- آنتیوخوس هفتم - ۱۲۷ - ۳۷ی
۲۹- آنتیوخوس هشتم - ۱۲۵ - ۹۶
۳۰- آنتیوخوس نهم - ۹۶ - ۹۶

اشکانیان - ۲۴۹ - ۲۲۶ بعد از میلاد

اشکانیان

۱- اشك اول - ۲۵۰ - ۲۴۸ ق‌م
۲- ثیرداد اول ۲۴۸-۲۱۳ ق‌م
۳- اردوان اول - ۲۱۴ - ۱۹۶
۴- فرهاد اول - ۱۹۶ - ۱۷۴
۵- مهرداد اول - ۱۷۴ - ۱۳۶
۶- فرهاد دوم - ۱۳۶ - ۱۲۵
۷- اردوان دوم - ۱۲۵ - ۱۲۴
۸- مهرداد دوم - ۱۲۴ - ۶۷
۹- سعد ریك - ۶۷ - ۶۹
۱۰- فرهاد سوم - ۶۹ - ۶۰
۱۱- مهرداد سوم - ۶۰ - ۶۰
۱۲- ارد اول - ۵۵ - ۳۷
۱۳- فرهاد چهارم - ۲۰ - ۱
۱۴- فرهاد پنجم ۱ - ۲ بعدازمیلاد
۱۵- ارد دوم - ۲- ۶
۱۶- ولون اول - ۷ - ۱۶
۱۷ - اردوان سوم - ۱۶ - ۵۱
۱۸- بلاش اول - ۵۱ - ۷۷
۱۹- اردوان چهارم - ۷۷ - ۱۰۷
۲۰- خسرو - ۱۰۷ - ۱۲۳
۲۱- بلاش دوم - ۱۲۳ - ۱۹۱
۲۲- بلاش چهارم - ۱۹۱ - ۲۰۷
۲۳- بلاش پنجم - ۲۰۷ - ۲۱۶
۲۴- اردوان پنجم - ۲۱۶ - ۲۲۶

سلسله ساسانیان - ۲۲۶ - ۶۳۶ (۴۱۰ سال)

امپراتوری عظیمی بود که بعد از انقراض اشکانیان صحنه پهناور ایران را متصرف شدند ، پدر بابك ساسان نام موبد معبد ناهید در فارس بود ومادرش دختر حکمران بوده بابك درزمان پدرحکمران شهر کوچك «ژخیر» بین سروستان ونیریزرا بعهده گرفت وپسراو اردشیر بابکان درزمان حیات پدرخویش حاکم دارابگرد شدبعدها بابك برعلیه پارس‌قیام کرد و او را

کشت واز اردوان پنجم آخرین پادشاه اشکانی تقاضاکردکه پسر بزرك اوشاپور را بحکمرانی آن مرز بشناسد اردوان نپذیرفت اما پس از بابك شاپور زمام امور را بدست گرفت وبعد از اردوان حکمران مطلق گردید .

جدول اسامی شاهان ساسانی

۱- شاپور اول - ۲۴۲ - ۲۷۱	۲- هرمز اول - ۲۷۱ - ۲۷۳
۳- بهرام اول - ۲۷۳ - ۲۷۵	۴- بهرام دوم - ۲۷۵ - ۲۸۳
۵- بهرام سوم - ۲۸۳ - ۲۸۳	۶- نرسی - ۲۸۳ - ۳۰۱
۷- هرمز دوم - ۳۰۱ - ۳۰۹	۸- آذر نرسی - ۳۰۹ - ۳۱۰
۹- شاپور دوم - ۳۱۰ - ۳۷۹	۱۰- اردشیر دوم - ۳۷۹ - ۳۸۳
۱۱- شابور سوم - ۳۸۳ - ۳۸۸	۱۲- بهرام چهارم - ۳۸۸ - ۳۹۹
۱۳- یزدگرد اول - ۳۹۹ - ۴۳۰	۱۴- بهرام پنجم - ۴۳۰ - ۴۴۰
۱۵- یزدگرد دوم - ۴۴۰ - ۴۵۷	۱۶- هرمز سوم - ۴۵۷ - ۴۵۹
۱۷- فیروز اول - ۴۵۹ - ۴۸۳	۱۸- بلاش - ۴۸۳ - ۴۸۵
۱۹- قباد - ۴۸۵ - ۵۳۱	۲۰- انوشیروان - ۵۳۱ - ۵۷۹
۲۱- هرمز چهارم - ۵۷۹ - ۵۹۰	۲۲- خسرو دوم - ۵۹۰ - ۶۲۸
۲۳- شیرویه - ۶۲۸ - ۶۲۹	۲۴- خسروپرویز - ۶۲۹ - ۶۳۸
۲۵- قباد دوم - ۶۲۸ - ۶۳۹	۲۶- یزدگرد سوم - ۶۳۴ - ۶۴۳

جدول کامل سلسله‌های پادشاهان ایران بعداز اسلام

صفاریان ۲۵۹ - ۳۰۷

یعقوب لیث	عمرولیث
طاهربن محمد	لیث بن علی
ابوعلی محمد	خلف بن احمد

سامانیان ۲۷۵ - ۳۹۵

اسد	امیر اسمعیل
نصر اول	احمد
نصر دوم	نوح اول
منصور اول	عبدالملك اول
نوح دوم	عبدالملك دوم
منصور دوم

آل زیار ۳۱۶ - ۶۳۱

زیار	مرداویج
بیستون	قابوس وشمگیر
منوچهر	انوشیروان
کیکاوس عنصرالمعالی	گیلانشاه

آل بویه ۳۲۴ - ۴۳۲

فنا خسرو	ابوشجاع
علی عمادالدوله	حسن رکن‌الدوله
احمد معزالدوله	هلى فخرالدوله
فنا خسرو عضدالدوله	مؤیدالدوله
ابوطالب مجدالدوله	شمس الدوله

سماءالدوله	صمصام‌الدوله
ابونصربهاءالدوله	ابوالفوارس
ابوطاهرجلال‌الدوله	حسن مشرف‌الدوله
ابوشجاع سلطان‌الدوله	ابوالفوارس
کالیجارعمادالدوله	ملک رحیم
فولادستون	

آل کرت ۶۴۳ - ۷۹۱

شمس‌الدین اول	فخرالدین
رکن‌الدین	غیاث‌الدین
شمس‌الدین	

غزنویان ۳۵۰ - ۵۷۱

البتکین	سبکتکین
محمود سیف‌الدوله	جلال‌الدوله
شهاب‌الدوله مسعود	شهاب‌الدوله مودود
مسعود دوم	ابو جعفربن مودود
مجدالدوله	فرخزاد بن مسعود
ظهیرالدوله	ابراهیم
کمال‌الدوله	یمین‌الدوله
خسروشاه	خسرو ملک

سلاجقه ۴۳۱ - ۶۸۲

رکن‌الدین طغرل اول	الب ارسلان
ابوالفتح ملکشاه	رکن‌الدین برکیارق
سلطان محمد	سلطان معزالدین
ابوالقاسم محمود	

اتابکان پارس یا سلغریان ۵۴۳ - ۶۸۶

اتابک زنگی	اتابک تکله
اتابک ابوبکر	اتابک سعدبن زنگی
اتابک محمد	اتابک محمد شاه
سلجوق شاه	ملکه آبش خاتون

اتابکان لرستان ۵۶۳ - ۶۴۰

نصرت‌الدین هزار اسب	اتابک تکله
شمس‌الدین ارغو	یوسف شاه ولی

اتابکان آذربایجان ۵۳۱ - ۶۲۲

محمد جهان پهلوان	قزل ارسلان عثمان
اتابک نصرالدین	مظفرالدین اتابک
اتابک حامد سرخ	

آل مظفر ۷۱۸ - ۷۹۵

امیر مبارزالدین محمد	شاه شجاع
شاه یحیی	سلطان احمد
سلطان زین‌العابدین	شاه مسعود

اسمعیلیه

حسن صباح	کیابزرک امید
محمد	حسن کوره کیا
خداوند محمد	خداوند علاءالدین
خداوند جلال‌الدین	خداوند خورشاه

آل جلایر ۸۳۶ - ۸۱۴

شیخ حسن بزرک	شیخ اویس
شیخ حسن	بایزید
سلطان احمد	شاه ولد

خوارزمشاهیان ۲۹۰ - ۶۲۷

قطب‌الدین محمد	علاءالدین آتسز
ایل ارسلان	سلطان شاه
علاءالدین تکش	علاءالدین محمد
جلال‌الدین منکبرلی	

مغول وایلخانیان ۶۲۶ - ۷۳۶

تموجین یا چنگیز	اکتای قاآن
کیوک خان	منکو قاآن
هلاکوخان	ابا قان
سلطان احمد نکودار	ارغون خان
کیخاتو	بایدوخان
غازان خان	سلطان محمد خدا بنده
سلطان ابوسعید	

تیموریان یا گورکانیان ۷۳۶ - ۷۷۱

تیمور لنک	سلطان خلیل

شاهرخ	میرزا الغ بیک
میرزا عبدالطیف	میرزا عبدالله
میرزا بایر	ابوسعید
سلطان حسین بایقرا	عبدالله ابراهیم
علاءالدوله	سلطان محمد
بایسنقر	شاه محمود
بدیع‌الزمان	مظفرحسین
میرانشاه	

آق‌قویونلو ۸۰۱ - ۸۷۳

قرا عثمان	امیرحسن
سلطان خلیل	یعقوب بیک
بایسنقر	رستم بیک
احمد بیک	الوند میرزا
مرادبیک	

قره‌قویونلو ۸۷۲ - ۹۰۳

قره محمد	قره یوسف
اسکندر	جهانشاه
حسنعلی میرزا	

صفویه ۹۰۶ - ۱۱۴۸

شاه اسمعیل	شاه طهماسب اول
اسمعیل دوم	محمدبن اسمعیل
شاه عباس کبیر	شاه صفی
سامْ میرزا	شاه عباس دوم
شاه صفی دوم	شاه سلطان حسین
شاه طهماسب دوم	

افشاریه ۱۱۴۸ - ۱۲۱۸

نادر قلی یا نادر شاه	علی قلی عادلشاه
ابراهیم افشار	شاهرخ
نادرشاه‌دوم	

زندیه ۱۱۷۳ - ۱۲۰۰

کریم خان زند	ابوالفتح خان
صادق خان	علیمرادانخان
جعفر خان	لطفعلی خان زند

قاجاریه ۱۲۰۰ - ۱۲۴۳ ق

آغا محمد خان — فتحعلیشاه

محمد شاه — ناصرالدین شاه

مظفرالدین شاه — محمد علی شاه

احمد شاه

سلسله پهلوی ۱۳۰۴

رضا شاه کبیر — محمدرضا شاه‌آریامهر

فصل نهم

مشروطیت ایران

حکومت مشروطه سازمان نوین ایران بود

مشروطه حکومت مردم برمردم است که بوسیله نمایندگان مجلس قوانین را برای آسایش ملت واداره امور کشور وضع میکند این فکر درابتدای تاریخ در نزد یونانیان رسوخ یافت و سپس درروم مجلس سنااز عده‌ای رجال وسالمندان برای همین منظور تشکیل شده وازهمان روزها بعداز گذشتن دوره‌های تار یك قرون وسطی افکار مردم برای کسب آزادی به فعالیت افتاد اما تا وقتی پادشاهان مستبد قدرت را در دست داشتند این فعالیت‌ها سرکوب شد.

انگلستان پیشقدمترین کشوری بود که پایه‌های حکومت مشروطه را در کشور خود با قانون جدیدی که آنرا **گران شارت** می‌گفتند پی‌ریزی کرد این قانون در سال ۱۳۱۵ از طرف ژان‌سان‌تر (بدون زمین) پادشاه آن کشور وضع شد وحکومت مشروطه انگلستان روی آن پایه ـ گذاری گردید.

اما در دوران قرون وسطی از تمام کشورهای اروپا حکومت های خانخانی وفئودالیته برقرار بود ووجود مجلس‌ها که تحت نفوذ پادشاهان بود نمی‌توانست از استبداد آنها جلو ـ گیری نماید تا اینکه ابتدا درسال ۱۷۸۹ انقلاب کبیر فرانسه بدست بورژواها آغازگردید و بوسیله تاسیس **مجلس قانونگزاری** حکومت ملی جای حکومت استبدادی را گرفت و اعلامیه حقوق بشر که ازطرف مجلس‌ملی‌فرانسه انتشار یافته بودکاخ حکومت‌های استبدادی راواژگون ساخت وپس از آن در ایتالیا بسال ۱۸۷۰ ودرکشور آلمان فریادهای آزادی بگوش رسید و نتیجه آن تشکیل حکومت های واحد آلمان وایتالیا بود و بدنبال آن انقلاب عثمانی کشور

امپراطوری عثمانی سرنگون وتجزیه گردید ودر بحران جنك جهانی اول درنتیجه انقلاب اکتبر ۱۹۱۷ حکومت استبدادی ورژیم قدیم روسیه واژگون شد .

چه واقعه‌ای درایران باعث انقلاب مشروطه شد

واقعه تنباکو درسال ۱۳۰۷ قمری یکی از وقایع بزرك بیداری مردم ایران بود باین ترتیب که ناصرالدین شاه در سفر دوم خود باروپا امتیاز انحصار فروش تنباکو وتوتون را درمقابل سالی ۱۵ هزار لیره بشرکت انگلیس واگذارکرد .

اما علماء وروحانیون برعلیه این عمل اعتراض کردند ابتدا حاجی سید علی‌اکبر مجتهد تبعید شد اما آتش انقلاب خاموش نشد وحاجی سید علی‌اکبر کشته شد وپس ازآن میرزا حسین مجتهد وبالاخره میرزا ابراهیم مجتهد معروف به آیت‌الله شیرازی فتوا داد او استعمال تنباکو را تحریم نمود ومصرف آنرا حکم محاربه با امام زمان دانست ومردم غلیان‌ها راشکسته وسر بشورش برداشتند وبازارها تعطیل وجمعی کشته شدند بالاخره شاه مجبور شد این امتیاز رالغو کند ونیم میلیون لیره غرامت بشرکت انگلیس بپردازد.

بیداری مردم

پس از شروع شورش برضد اعطای امتیاز تنباکو افکار آزادی طلبی بین مردم پیدا شد واین مقدمات را چند تن ازرجال سرشناس ایران فراهم گردید .

کوشش‌های **سیدجمال‌الدین اسدآبادی** ونوشته‌های نویسندگان ایران‌مانند **پرنس‌ملکم خان** اعلم‌الدوله و مویدالاسلام مدیرجریده **حبل‌المتین** درکلکته وحاجی **عبدالرحیم طالب اف** مقیم قفقاز ، حاجی **زین العابدین مراغه‌ای** نویسنده ٔ سیاحت ، ابراهیم بیك وچند تن نویسندگان انقلابی مانند **میرزا آقا خان کرمانی وشیخ احمد روحی** درظهور انقلاب موثر گردید .

میرزا ملکم خان یك انجمن سیاسی‌سری بنام **فراموش‌خانه** (فراماسون) درایران‌تاسیس کرد ومردم را با افکار آزادی خواهی آشنا ساخت .

اولین کمیته ایران

اولین کمیته انقلاب در۱۲ ربیع‌الاول ۱۳۲۲ هـ. قمری دوباغ میکده درخیابان گمرك با شرکت ۹ نفر (سعید جمال‌الدین واعظ ـ ملك المتکلین ـ سید محمد رضا مساوات ـ شیخ ابوالحسن ـ میرزا محسن برادر صدر العلماء ـ میرزا سلیمان میکده ـ سید اسدالله حرفانی ـ حاجی میرزا یحیی دولت آبادی ـ میرزا محمد علی خان با کمك سید عبدالله بهبهانی وسید محمد طباطبائی تشکیل گردید ومتعهد شدند درمقابل استبداد مقاومت نمایند .

ترور ناصرالدین شاه (۱۳۱۳ق)

در این میان واقعه دوم یعنی ترور ناصرالدین شاه صورت گرفت وبدست میرزا رضا کرمانی ، ناصرالدین شاه در روز اول سال پنجاه ویکم سلطنت خوددرصحن حضرت عبدالعظیم کشته شد پس‌ازآن مظفرالدین شاه به تخت نشست واوشاهزاده عین‌الدوله راکه مردی مستبدبود بصدارت برگزید .

رفتار خشن وبدرفتاریهای عین‌الدوله، خفه‌کردن‌افکار آزادی‌طلبی وقتل وزندان دسته ـ جمعی آنقلاب موجبات را فراهم‌ساخت.

اجتماع در مسجد شاه

براثر رفتار تند وخشن عین‌الدوله‌مردم خسته شده وچندین باراز علماء وکسبه وآزادی‌ـ خواهان اجتماعاتی تشکیل گردید واز شاه تشکیل یك مجلس بنام عدالتخانه درخواست‌گردید شاه باشاره عین‌الدوله بآنها وعده دار که عدالتخانه را تشکیل بدهد ولی چون خواسته آنان عملی نشد مردم دکانها را تعطیل کرده ودرمسجد شاه جمع شدند وآغاز بلوا وشورش نهادند.

سید بهبهانی وسید طباطبائی را نیزبه مسجدآوردند، عین‌الدوله طبق روش معمول زمان دونفر ازمجتهدین طرفدار خود یعنی شیخ فضل‌الله نوری و امام جمعه را فرستاد و اعلام کرد تاسیس عدالتخانه پذیرفته شده است و شاه نیز دستخط در این زمینه صادر کرده‌اند علاءالدوله نیز معزول شد وبدین طریق آزادی خواهان گام دیگری بطرف پیروزی برداشتند.

دربهمن‌ماه‌صحبت بتدریج ازعدالتخانه‌تجاوزکرده بحث ازلزوم تاسیس‌مجلس‌شورایملی بمیان آمد وجلسات آزادیخواهان وطلاب وعلمای مشروطه ونشرشبنامه ادامه یافت. عین‌الدوله سید جمال واعظ اصفهانی ودونفر از رجال مخالف خودرا که با مردم ابراز همدردی میکردند تبعیدکرد واین اعمال برخشم واعتراض مردم افزود.

سال ۱۲۸۵ عین‌الدوله درمورد تاسیس‌عدالتخانه‌کار را به طفره میگذرانید ومردم برای تاسیس عدالتخانه بسیدین فشار میاوردند.

طباطبائی نامه‌ای به عین‌الدوله نگاشته او را از تاخیر درتاسیس عدالتخانه برحذرکرده وضمنا صحبت مجلس ومشروطه را بمیان آورد وازوقایع جالب آنکه سید در نامه خود نوشته بود «چنانچه شما اقدام نکنید یك تنه اقدام خواهم کرد یا انجام مقصود یا مردن. پروا ندارم زیرا اول ازجان گذشتم بعداقدام‌نمودم ...»

عین الدوله کلمه یك تنه را یك شنبه خوانده بتصور اینکه یکشنبه آینده بلوا میشود چند فوج سرباز را بشهر فرا خوانده مامورحفظ ارگ ومراکزدولتی نمود واین عمل نیزبمردم بیش‌ازپیش جرئت داد ودانستند که صدراعظم ازمردم واهمه دارد.

بلوا در شیراز ومشهد

در همین اوقات دردو شهر شیراز ومشهد نیز بلوا شد. در شیراز مردم از ظلم شاهزاده شعاع‌السلطنه وتصرف املاك ایشان بدست عمال او ودرمشهد از انحصارگوشت شکایت داشتند و ین دوواقعه نیز بهانه بیشتری به مشروطه خواهان تهران داد که عین‌الدوله را مورد شماتت و حمله قرار دهند.

ضمنا چون عین‌الدوله درصدد بود ازبیماری وضعف شاه استفاده کرده او را وادارکند که محمد علی میرزا را ازولایتعهدی عزل وشعاع‌السلطنه را بجای وی منصوب نماید محمد علی میرزا والی آذربایجان برضد عین‌الدوله به‌کمك ملیون برخاست.

عین‌الدوله که وضعیت خودرا وخیم یافت جواهر واشیاء قیمتی خود را ازخانه بیرون فرستاده پنهان کرد و پایتخت را درمحاصره سربازان مسلح گذاشته در صدد تبعید چند نفر ازپیشروان‌ملیون برآمده دراجرای این تصمیم شب۲۵ خرداد۱۲۸۵ رشدیه، مجدالاسلام کرمانی ومیرزا آقای اصفهانی را دستگیر کرده تحت‌الحفظ به کلات نادری تبعید کرد و بیشتر برخشم عمومی افزود .

روز۱۵ تیرماه ۱۵۸۵طباطبائی به منبر رفت وصریحا برضداستبداد وعین‌الدوله ودر مزایای مجلس و مشروحه سخن سرائی‌کرد وتقاضای آزایخواهان را آشکار ساخت . عین‌الدوله برآشفت وناصرالملك را وادارکرد نامه مفصلی به طباطبائی بنویسد مبنی براینکه مشروطه و مجلس برای‌کشور ایران خیلی زود است وباید ابتدا بتاسیس دبستان پرداخت (شاید این‌دلیل او چندان هم بیحساب نبوده) این نامه هم تاثیری درعلما ننمود .

آغاز انقلاب

صبح چهارشنبه۲۹ تیرماه احمد خان یاوربدستور عین‌الدوله با عده‌ای، حاج شیخ محمد واعظ را که چندی بود همه روزه روی منبر بدی اعمال هین الدوله را بازگو میکرد دستگیر کردند. در راه طلاب مدرسه حاج ابوالحسن معمار ازجریان آگاه شده راه را برسربازان بستند وبا حمایت جمعی ازمردم بازاچه وسید احمد فرزند بهبهانی‌که بدانها ملحق شد شیخ محمد را از دست سربازان نجات دادند .

احمد خان بسربازان فرمان شلیك هوائی داد ولی تیری به ادیب‌الذاکرین اصابت کزده مجروح شد وسید عبدالحمید یکی ازطلاب هدف تیر احمدخان واقع شده درگذشت.

دسته‌ای قزاق به کمك سربازان رسیده جسد سید را ازدست مردم گرفتند ، صدر العلماء با دسته دیگری ازطلاب وسادات رسیده مردم را تشجیع‌کردند تا قزاقان را دنبال کنند وجسد سید را ازآنها پس گرفته به مسجد جامع آوردند . بازارها بسته شد مردم جسد سید را بدوش گرفته دربیرون مسجدگردانیدند وسینه زنی‌کردند سیدین نیزبه مسجد آمدند. سایرعلمای تهران حتی شیخ فضل‌الله نوری (باستثنای امام جمعه) نیزبدانها پیوسته روز را درمسجد بشب آوردند نصرالسلطنه فرمانده قوای تهران‌مسجدمحاصره‌کرد روزدوم مانع‌خروج مردم‌وتظاهر درخیابانها گردیده مردم را به گلوله بست ودر این جریان جمعی درحدود یکصد نفر بقتل رسیدند. عین ـ الدوله‌کسبه را تهدیدکردکه اگر دکانها را نگشایند اموالشان تاراج خواهد شد ولی مردم وقعی به تهدید او ننهادند .

خروج علماء از شهر

روز سوم انقلاب روز۲۳ تیرماه سربازان مانع ورود اشخاص به مسجد شدند وعلما که در مسجد محصور شده بودند تقاضا کردند بایشان راه داده شود از شهر بیرون روند وبعتبات مهاجرت نمایند .

عین‌الدوله پذیرفته دستخطی از شاه برای ایشان فرستاد که آزاد هستند بهرکجا که میخواهند بروند .

صدور فرمان مشروطیت

بعداز تحصن دامنه انقلاب بالا گرفت درشهرستانها نیز ندای آزادی برخاست وسرانجام مردم توانستند خواسته‌های خودرا بگوش مردم وملت برسانند شاه عین‌الدوله را معزول ساخت ودرتاریخ چهاردهم مرداد ماه ۱۲۸۵ مطابق با پنجم اوت ۱۹۰۶ و۱٦ جمادی‌الثانی ۱۳۲۴ مصادف با روز تولد مظفرالدین شاه از طرف پادشاه خطاب به صدراعظم میرزا نصرالله خان مشیرالدوله فرمان مشروطیت صادر شد اما چون در این فرمان اسمی از ملت برده نشده بود متحصنین قم آنرا نپذیرفتند وناچار فرمان دیگری که مکمل فرمان اول بود روزبعد در تاریخ ۱٦ مرداد (۱۷ جمادی‌الثانی) صادرنمود وتحصن علما پایان یافت .

عدل مظفر

عدل مظفر کلمه‌ای است که پس از فرمان مشروطیت بنام یك آرم ملی بوجود آمد و بطوری که در کتاب زندگی محمد ولیخان خلعت‌بری تالیف عبدالصمد خلعت بری نوشته شده این کلمه را مرحوم «ادیب‌الحکما» پیدا کرده یعنی با سال ۱۳۲۴ تطبیق داده است بنابراین عدل مظفر زائیده فکر میرزا سلیم ادیب الحکما اصفیا وساخته دست سید عبد الرزان خان است .

مجلس شورای ملی

درتاریخ۱۴ مهرماه سال ۱۲۸۵ مطابق ۱۷ شعبان ۱۳۲۴ اولین مجلس شورای ملی با عضویت ۱٦ نفر ازنمایندگان درکاخ گلستان تاسیس شد باغ بهارستان که امروز محل مجلس شورای ملی است خانه شخصی میرزا حسن سپهسالار بود و **قانون اساسی** روز یازدهم دیماه ۱۲۸۵ مطابق اول ژانویـه ۱۹۰۷ در ۵۱ اصل به تصویب رسید و مظفرالدیـن شاه آنرا امضا نمود.

سلطنت محمد علیشاه

بعداز مظفرالدین شاه فرزندش محمد علیشاه در۱۵ ژانویه همان سال برتخت جلوس کرد وفرزند دوم خود احمد میرزا را بسمت ولایت عهدی معرفی کرد ودر۲۹ دیماه مطابق ۱۸ژانویه ۱۹۰۷ تاجگذاری نمود او درابتدا با آزادی خواهان روی موافقت نشان داد اما چون بـا حکومت مشروطه مخالف بود بنای بدرفتاری گذاشت وعده‌ای از آزادیخاهان را دستگیر و تبعید نمود.

اولین کودتای محمد علیشاه

در روز ۲۴ آذر۱۲۸۷ عده‌ای ازاوباش به تحریك محمد علیشاه وبرهبری حاجی شیخ فضل‌الله نوری وملا محمد عاملی شورشی برضد مشروطه برپا کردند ولی در مقابل آزادیخواهان به شکست قوای دولتی منجرگردید .

کودتای دوم محمد علیشاه

روز۱۲ خرداد ۱۲۸۷ محمد علیشاه در باغشاه منزل گرفت وروز ۱۴ خرداد هزار نفر

مسلح را بنام مجاهدان باطراف مجلس فرستاد وروز۱۵ خرداد صد نفرازنمایندگان را توقیف کرد وروز۱۶ خرداد قوای شاه تلگرافخانه را متصرف شد ودر روز۲۱ خرداد اقدام به تبعید عده‌ای ازارباب جراید نمودواین شورش در روز۲۷ خراد قوت گرفت وبالاخره روز اول تیرماه برای رفع اختلاف به مجلس آمد ودرآنجا متعهد شد که با حکومت مشروطه موافقت نماید .

توپ بستن مجلس

صبح روز دوم تیرماه ۱۲۸۷ عده زیادی سرباز وقزاق بسرکردگی لیاخوف روسی با شش افسر روسی مجلس ومسجد سپهسالار را محاصره کرد و فرمان شلیك بطرف مجلس داد عده‌ای دراین تیراندازی مجروح شدند و افراد ملیون که بیش از یکصد نفر نبودند چهار واحد توپخانه قزاق را ازکارانداختند دراین شورش عده‌ای ازآزادیخواهان مانند میرزا جهانگیرخان شیرازی وملك‌المتکلمین درپارك امین‌الدوله دستگیر وبقتل‌رسیدند وروزدوم لیاخوف بعنوان فرمانده بریگاد قزاق حکومت نظامی را اعلام کرد.

اما امن عمل درشهرستانها عکس‌العملی شدید داشت وسپاه اصفهان بفرماندهی صمصام ـ السلطنه بختیاری به افراد حاجی علیقلی خان سردار اسعد بختیاری پیوسته عازم تهران شدند وسپاه رشت بسرکردگی سپهدار اعظم درپانزدهم اردیبهشت قزوین را متصرف شد وروز۲۸تیر قوای ملی شمال وجنوب برهبری ستارخان وباقرخان نزدیك کرج بیکدیگر رسیدند وروز ۲۲ تیرماه سپهدار وارد تهران شد ودر۲۳ تیر درمرکز شهربین لیاخوف و قوای ملیون جنك در گرفت وپایتخت بتصرف ملیون درآمد .

صبح روز بعد (۱۸ تیر) محمد علیشاه باتفاق پانصد نفر سرباز وقزاق استبداد بسفارت روس پناهنده شد وروز ۱۶ شهریور محمد علیشاه ازسلطنت خلع و او تحت حفاظت روسها به روسیه حرکت‌کرد ودرشهر ادسا اقامت‌گرید .

با این حال درسال ۱۲۹۰ روسها به محمد علیشاه کمك کرده ووی ازراه ترکمن صحرا بسرکردگی ارشد الدوله و باتفاق برادرش شجاع السلطنه در تاریخ ۲۶ تیرماه وارد استرآباد (گرگان حالیه) شد ولی در ۱۴ شهریور ماه در مقابل قوای ملیون شکست خورد ارشد الدوله بقتل رسید ومحمد علی میرزا فرارکرد.

دوره فترت

ناصرالملك نایب‌السلطنه احمد شاه در روزسوم دیماه مطابق با سوم محرم ۱۳۳۰قمری بطورناگهان مجلس را بست وجراید را توقیف‌کرد این دوره فترت بعدازتعطیل مجلس دوم سه سال طول‌کشید ودراین مدت ناصرالملك حکومت مطلقه داشت با این حال در۱۳ آذر ۱۲۹۳ مجلس سوم درخلال جنك جهانی اول‌گشایش یافت ودر ۲۳ آبان ۱۲۹۴ تعطیل‌گردید و دوره فترت یعنی ازسال ۱۲۹۴ تا ۱۲۸۹ طول‌کشید ودراین مدت ایران بصورت ملوك الطوایفی و هرج ومرج اداره میشد درخوزستان شیخ خزعل ودرآذربایجان خیابانی ودرخراسان کلنل محمد تقی‌خان افسرژاندارم ودرگیلان میرزا کوزك خان اعلام استقلال نمودند ودراین دوران ایران حکومت مرکزی نیرومندی نداشت .

کودتای سوم اسفند ۱۲۹۹ شمسی

درحالیکه کشور ایران دچار هرج ومرج وناامنی شدیدی بود ستاره درخشانی درایران طلوع کرد رضا خان سردارسپه (اعلیحضرت فقید رضا شاه) درآن زمان افسر بریگاد قزاق بود وپس‌از شکست قزاقها درانزلی (پهلوی) ازشورشیان‌بالشویك افسران روسی را اخراج نمود و بعداز قرارباسید ضیاءالدین طباطبائی مدیر روزنامه رعد با سه هزارقزاق درصبح یکشنبه دوم اسفند بطرف تهران حرکت‌کرد و روز سوم اسفند پایتخت را متصرف شد وحکومت تازه‌ای به ریاست سید ضیاءالدین تشکیل گردید وخودش دراین کابینه سمت وزارت جنك وفرماندهی کل قوا را بعهده گرفت .

سلطنت پهلوی (۱۳۰۴)

در تاریخ ۱۲ دسامبر ۱۹۲۴ مجلس مؤسسان گشایش یافت ودر روز ۱۵ آذر ۱۳۰۴ شروع بکارکرد ودر ۲۱ آذر درجلسه چهارم مواد ۳۶ و ۳۷ و۳۸ و۴۰ قانون اساسی راجع به تعیین پادشاه وولیعهد ایران تغییریافت وسلطنت‌ایران به اعلیحضرت رضا شاه پهلوی سردار سپه سابق ورئیس حکومت موقتی واگذار شد وبدینطریق سلسله قاجاریه منقرض گردید ومراسم تاجگذاری روز چهارم اردیبهشت ۱۳۰۵ بعمل آمد .

وزرای نامی ایران

۱ـ ابوعبدالله جیهانی	وزیر نصربن احمد سامانی
۲ـ ابوالفضل بلعمی	وزیر نصربن احمد سامانی
۳ـ ابوعلی بلعمی	وزیر منصوربن نوح
۴ـ آقا خان نوری اعتمادالدوله	وزیر ناصرالدین شاه
۵ـ ابراهیم کلانتر اعتمادالدوله	وزیر فتحعلیشاه
۶ـ امین‌الدوله	وزیر مظفرالدین شاه
۷ـ احمد عبدالصمد	وزیر سلطان مسعود غزنوی
۸ـ ابوالعباس فضل‌بن احمد	وزیر سلطان محمود غزنوی
۹ـ ابوالمظفر مرعشی	وزیر دربار سامانیان
۱۰ـ ابوعلی محمدبن دامغانی	« « «
۱۱ـ ابوجعفر عتبی	« « «
۱۲ـ ابوعبدالله عمید	وزیر دربار آل‌زیار
۱۳ـ ابوالفضل‌بن عمید	وزیر دربار آل‌زیار
۱۴ـ بزرگمهر (بوذرجمهر)	وزیر انوشیروان
۱۵ـ ابوعبدالله حسین بن محمد عمید	وزیر مردآویز زیاری
۱۶ـ ابوالفضل حمید معروف به ابن عمید	رکن‌الدوله دیلمی

۱۷- حاجی میرزا حسن سپهسالار	وزیر ناصرالدین شاه
۱۸- حسن مستوفی‌الملک	« « «
۱۹- ابومنصور یوسف بن اسحق	وزیر دربار سامانیان
۲۰- خواجه نظام‌الملک طوسی	وزیر ملکشاه سلجوقی
۲۱- خواجه نصیرالدین‌طوسی	وزیر هلاکوخان مغول
۲۲- خواجه رشیدالدین فضل‌الله همدانی	وزیر غازان خان
۲۳- سعدالدوله کلیمی	وزیر ازغون خان مغول
۲۴- شمس‌الدین محمد صاحب دیوان	وزیر اباقاخان مغول
۲۵ صاحب‌بن عباد	وزیر موید الدوله دیلمی
۲۶- عبدالحمید میرزا عین‌الدوله	وزیر مظفرالدین شاه
۲۷- طاهربن محمد مستوفی	وزیر دربار غزنویان
۲۸- عبدالرحمن فارسی	وزیر دربار سامانیان
۲۹- عبدالرزاق میمندی	وزیر دربار غزنویان
۳۰- علیشاه خواجه گیلانی	وزیر ابوسعید مغول
۳۱- عزالدین مظفر	وزیر کیخاتو مغول
۳۲- فتحعلیخان	وزیر شاه سلطان حسین صفوی
۳۳- محمد میکال حسنك وزیر	وزیر سلطان محمود غزنوی
۳۴- میرزا عیسی فراهانی قائم مقام اول	وزیر محمد شاه قاجار
۳۵- میرزا تقی‌خان امیرکبیر	وزیر ناصرالدین شاه
۳۶- میرزا علی‌اصغراتابك	« « «
۳۷- میرزا تقی اعتمادالدوله	وزیر شاه عباس دوم
۳۸- مشیرالدوله نصراله خان	وزیر مظفرالدین شاه
۳۹- محمد بن حاتم مصعبی	وزیر امیر نصربن احمد سامانی
۴۰- میرزا حسین فراهانی وفا	وزیرکریم خان زند
۴۱- مسعود هروی نظام الدین	وزیر خوارزمشاه
۴۲- میرزا تقی اعتمادالدوله	وزیر شاه عباس دوم صفوی
۴۳- صدرالدین زنجانی	وزیر غازان خان مغول
۴۴- نظام‌الدین صدرالدین مسعود هروی	وزیر علاءالدین تکش

فصل دهم

چهره‌های سیاسی ایران

چهره‌های سیاسی ایران را به سه دسته تقسیم میکنیم :
اول ـ رادمردانی که درصدراسلام برعلیه حکومت عرب قیام کردند .
دوم ـ راد مردان وآزادیخواهان صدر مشروطیت
سوم‌چهره‌های تابناك ودرخشان مردان سیاسی ایران.
کسانیکه در صدر اسلام با چهره‌های مختلف برعلیه خکومت عرب قیام کردند هفت نفربودند .

اول **سیاه جامگان** یا پیروان ابومسلم خراسانی دوم **سرخ جامگان** یا پیروان بابك خرم دین ، سوم **سپید جامگان** یا پیروان المقنع چهارم **مازیار** پنجم **افشین** ششم **استاذ سیس** هفتم **سنباد**

ابومسلم خراسانی

عبدالرحمن بن مسلم مروزی ملقب به ابومسلم که نامش در اصل بهزادان بود و اولین راد مردی است که با عشقی سرشاربه استقلال وحاکمیت ایران برای ریشه‌کن کردن دستگاه‌خلافت بنی‌امیه با عبدالله سفاح ازاولاد عباسی از خاندان پیغمبر برای خلافت اسلامی بیعت کرد وسپاه مروان اموی راشکست داد وعبدالله سفاح اولین‌خلیفه عباسی را درکوفه بسلاخت نشاند امابعد ها که نوبت خلافت به منصور دوم رسید اوازقدرت ابومسلم بیم داشت ودرصدد برآمد باحیله وتزویر این مرد مبارز را بقتل برساند.

وقتی ابومسلم وارد قصرخلافت گردید منصور خلیفه با ظاهرسازی شمشیرش را گرفت که تماشاکند وپس ازخلع سلاح بنای عتاپ ونکوهش گذاشت‌که در راه مکه بروی پیشی گرفته

ودر مراسلات نام خود را برخلیفه مقدم داشته وسلمان بن کثیر را که از دوستان عباسی بود کشته وجسارت توبجائی رسیده که عمه مرا خواستگاری کردی البته ابومسلم با نرمی باوجواب داد که من برای خاندان عباسی خدمت کرده‌ام وبهتراست که مرا برای دشمنان خود نگاه داری اما منصور که ازقدرت اوهراس داشت جوابداد ازتو دشمن تری ندارم ودر همان حال طبق قرار قبلی فراشان نیزه بدست رسیدند وبدن اورا چاك چاك کردند سپس خلیفه دستور داد جسد اورا درهمان گلیم که زیرپای اوبود پیچیده ودرگوشه‌ای قرار دادند .

باین ترتیب بزرگترین راد مرد ایرانی بدست خلیفه و رجاله‌های سیاسی اعراب ازروی ناسپاسی کشته شد .

بابک خرم‌دین (۲۲۳ﻫ)

نام اوعبدالله بود درجوانی به حرفه کشاورزی درخدمت یکی از دهقانان بنام جاویدان روزگار میگذراند .

بابك افکار بلندی برسرداشت وپیرو دین مزدك بود ولی در باطن هدف او برهم زدن اساس خلافت واحیای آداب ایرانی وتجدیداستقلال ایران بود ابتدا با مازیاربن قارن که‌اسپهبد طبرستان بود وافشین سردار ایرانی که درنزد اعراب خدمت میکرد هم عهد شد ومدت ۲۱ سال ازسال ۲۰۱ تا۲۲۲ﻫ باسپاهیان وعمال خلیفه به نبرد پرداخت وبیش‌ازپانصد هزار ازسپاهیان خلفای عباسی‌را نابود ساخت‌اومامون خلیفه نتوانست براودست یابد سرانجام درزمان خلافت معتصم عباسی افشین سردار ایرانی ازطرف خلیفه مامور دستگیری بابك شد وبا اینکه با بابك پیمان دوستی بسته بود از ترس خلیفه بابك را با حیله و تزویر دستگیر واو را نزد خلیفه فرستاد .

معتصم ابتدا دست وپایش را برید بعد سرش را از تن جدا کرد وسرش را به خراسان فرستاد وتنه‌اش را درسامره بدار آویختند .

اعراب که با قوم ایرانی عداوت داشتند درهرموردکه یك تن ازشیمیان جنبشی را آغاز میکرد او را به کفر و بیدینی متهم میساختند و در مورد بابك هم همین روش ناپسند را به کار بردند .

طرفداران بابك که جامه سرخ میپوشیدند ویاپرچم سرخ داشتند درایران به سرخ‌جامگان مشهور شدند وبطوریکه مینویسند همسر مزدك «خرمه» دختر فاده‌ا زمدائن گریخت‌ودر ری ظهور کرد وبعدها خرم دینان نام خودرا ازنام وی گرفتند وبه خرم‌دینان مشهور شدند .

۳- المقنع

هشام‌یا هاشم بن‌حکیم ازایرانیان مروبودکه خود راجانشین ابومسلم خراسانی‌میدانست ومتهم بدعوی الوهیت بود ودر زمان خلافت المهدی (۱۵۸-۱۶۹ ﻫ.) درخراسان قیام کرد و چون درکودکی آبله گرفته بود یك چشم خودرا ازدست داد وصورتش کریه المنظرر شده بود

از اینرو همیشه یك نقاب ابریشمی برچهره داشت رنك این نقاب سبز یا طلائی بوده وبهمین جهت اورا المقنع یا نقابدار گفته‌اند وظاهرا چون درعلم شیمی وفیزیك اطلاعاتی‌داشت مقداری فسفر؟ بصورت خود زده بودکه هنگام شب میدرخشید وپیروانش این موضوع را یك نوع‌معجزه میدانستند .

المقنع درمحل اقامت خود یعنی در شهر نخشب ازبلاد ماورالنهر قدیم وترکستان غربی کنونی ماه مصنوعی بزرگی ساخته بود که شبها ازقعرچاهی بالا میآمد ومدتی مانند ماه‌حقیقی درافق نخشب میدرخشید وسپس ناپدید میشد ازاین جهت باوماه‌نخشب میگویند وتاکنون اسرار ماه مصنوعی اوکشف نشده ونمیدانند بجه وسیله این کار را انجام میداد .

المقنع مدتها با سپاهیان عرب بمبارزه پرداخت وپیروان اوچون جامه سفید میپوشیدند در خراسان به سپید جامگان مشهور شدند واعراب آنها را به عربی «المقنعه» میگفتند .

سرانجام چون دربرابر سپاه عظیم خلیفه نتوانست مقاومت کند شکست خورد وقبل از اینکه دستگیر شود خود وخانواده اش را در تیزاب انداخت وباین طریق همه ذوب شدند.

۴- مازیار

مازیار پسرقارن فرزند ونداد هرمز اسپهبد گبرستان لقب داشت وبا افشین قرارگذاشته بودکه کشور ایران را ازتسلط اعراب خارج سازد درسال ۲۰۸ هـ ازجانب مامون خلیفه عباسی حاکم طبرستان ودماوند شد ودرسال۲۲۴ به تحریك افشین وهمکاری بابك‌خرم دین علیه‌دستگاه خلافت بنای فعالیت گذاشت ولی کوهیار برادر خیانتکار مازیار بامید اینکه خود برطبرستان حکومت کند وسایل دستگیری مازیار را بدست عمال خلیفه فراهم ساخت واو را دستگیر وبه بغداد فرستاد .

دربین راه ازعبدالله فرمانده سپاه شراب خواست ودرحال مستی اعتراف نمود که قرار است افشین خلیفه را به کاخ خود دعوت نماید ومانند ابومسلم اورا غافلگیر کند عبدالله این‌خبر را بوسیله کبوترنامه‌رسان به خلیفه رساند معتصم خلیفه‌که باین راز آگاه شد درشبی‌که قرار بود بکاخ افشین برود سپاهیان خودرا فرستاد وافشین را دستگیروبا مازیار دریك جا زندانی ساخت وپس ازچند ماه هردو را با وضع فجیعی به قتل رساند .

۵- افشین

خیذربن کاوس شاهزاده ایرانی بود که دردربارخلفای عرب بزرك شد ودر زمان خلافت معتصم بزرگترین امیر درباری بشمار میامد وچون علاقه شدیدی بآئین وکشور ایران داشت با بابك خرم دین پیمان بست اما از ترس خلیفه ابتدا بابك را دستگیر ساخت اما در موقع دستگیری ماریار را رازش فـاش شد وبفرمان خلیفه او را بزندان انداختند و بسال ۲۲۵ کشته شد .

۶- استاذسیس

او یکی دیگر از راد مردانی است که در زمان خلافت منصور خلیفه دوم عباسی بسال

۱۵۰ ه. درخراسان قیام کرد ولی درسال ۱۵۱ خلیفه وی وفرزندانش را دستگیروبقتل رساند.

۷ـ سنباد (۱۳۷.ه.)

اسپهبد فیروزمعروف به سنباد ازسرداران بزرك ابومسلم خراسانی بودکه کیش‌زردشتی داشت وبخونخواهی ابومسلم برعلیه خلیفه قیام کرد وبرقسمتی ازشمال ایران مسلط‌شد منصور خلیفه سپاهی بجلوگیری اوفرستاد وسرانجام سنباد درطبرستان بقتل رسید.

دوم - آزادیخواهان صدر مشروطیت

جهانگیرخان شیرازی (۱۲۹۲ - ۱۳۲۶ ه.)

میرزا جهانگیرخان شیرازی فرزندآقا رجبعلی‌مدیر روزمامد صوراسرافیل است‌که‌بهمین جهت به‌صور اسرافیل مشهورگشت، وی یکی ازمبارزین سرسخت برعلیه‌استبداد ویکی ازارکان عمده استقرارمشروطه درایران بشمار میرود ومدت چند سال با قلم آتشین خوه مردم را برعلیه حکومت استبدادی تحریك نمود وشب نامه‌هائی مینوشت وبین مردم پخش میکرد.

بعداز پیروزی در انقلاب و استقرار مشروطیت همچنان بمبارزات خود ادامه داد و سرانجام جان‌خودرادراین راه گذاشت پس‌ازاینکه محمدعلیشاه مجلس را بتوپ بست او وجمعی دیگر را بباغ شاه بردند وبا طناب خفه کردند وجسدش را بخندق خارج ازشهرانداختند.

ملك‌المتكلمين (۱۲۷۷ - ۱۷۲۶) ه.ق

حاجی میرزا نصرالله ملقب به ملك‌المتکلمین ازواعظ وسخنسرانان مشهوردوره انقلاب مشروطیت ایران است‌که باچند تن ازآزادیخواهان دیگر بفرمان محمد علیشاه قاجار در باغشاه بقتل رسید.

سید جمال‌الدین واعظ (۱۲۲۹ - ۱۳۲۶ه)

سید جمال الدین وتعظ اصفهانی از آزادیخواهان طراز اول تهران ورهبرشجاع انقلاب مشروطه بود وبوسیله خطابه‌ها درمساجد ومراکز اجتماع مردم را به اتحاد واتفان دعوت نمود وبه پایداری دربرابراستبداد وبیدادگری‌های محمد علیشاه وامیداشت.

سید جمال‌الدین درواقعه توپ بستن مجلس بطورناشناس به عتبات‌گریخت اما درهمدان دستگیر ودربروجرد بفرمان محمد علیشاه اورا خفه کردند، سید محمدعلی جما لزاده نویسنده معاصر فرزند اواست.

سید عبدالله بهبهانی

سید عبدالله بهبهانی از روحانیون طرازاول تهران ورهبرشجاع آزادیخواهان درانقلاب مشروطیت بود ابتدا تنها وبدون پشتیبان برعلیه استبداد قیام نمود وسید محمد طباطبائی‌رهبر آزادیخواهان اورا درکارهایش کمك‌کرد وبااومتحدگردید وبعد ازپیروزی درانقلاب بدست چند نفرتروریست‌که یکی‌ازآنها رجب سرابی نام داشت باگلوله‌ای‌که بدهانش‌زدند‌کشته شد این‌واقعه در۲۴ تیرماه سال ۱۲۸۸ خورشیدی واقع شد.

سید محمد طباطبائی (۱۲۵۷ ﻫ.ق)

سید محمد طباطبائی فرزند سید صادق طباطبائی از روحانیون آزادیخواه مشروطه طلب ایران است که درابتدای قیام ملی رهبری مردم را برعهده داشت وپس از اتحاد با بهبهانی در راه رسیدن بهدف خودکوشش زیاد نمود وی مردی دانشمند و دارای نشان فراماسیونری ایران بوده است سید محمد صادق طباطبائی فرزند وی بارها بمقام سفارت ونمایندگی مجلس شورای ملی ریاست ومجلس رسید وفات سید محمد طباطبائی درسال ۱۲۹۹ واقع شد .

ثقة الاسلام (۱۲۷۷ - ۱۳۲۷ ﻫ.ق)

میرزا علی‌آقا ثقةالاسلام ازآزادیخواهان سرسخت وشجاع آذربایجان است که درانقلاب مشروطیت در تبریز باعمال استبداد و قوای روسیه بمبارزه پرداخت وسرانجام بدست سربازان روسهای تزاری دستگیر وباچند تن از آزادیخواهان غیور آذربایجان دردهم محرم ۱۳۲۷ در تبریزبدارآویخته شد .

ستارخان سردارملی

ستارخان ازاهالی‌قراجه‌داغ یعنی‌ارسباران‌فملی‌بودوچون درتبریزازلوطیان وجوانمردان محله امیرخیزی بشمار میرفت ابتدا بعنوان تفنگچی در انجمن حقیقت امیرخیزی راه یافت ودرانقلاب مشروطیت یکی ازرهبران ومجاهدین نهضت آذربایجان بود وبسبب تهور وفداکاری درجنك بانیروی‌استبدادی ازطرف آزادیخواهان به سردارملی ملقب‌گردید.

این مرد غیورباکمك باقرخان سالار ملی مجاهدین آذربایجان را برای فتح تهران بسیج کرد وتا آخرعمردرتهران میزیست وازمقرری دولت زندگی خودرا میگذراند ودر سال ۱۳۲۲ درگذشت ودرحضرت عبدالعظیم درباغ طوطی مدفون‌گردید .

باقرخان لارملی

باقرخان‌درزمانی‌که مظفرالدین‌شاه قاجاربعنوان ولیعهدی درتبریزبسرمیبردفراش‌دستگاه وی بود اما درانقلاب مشروطیت لیاقت وشجاعت بینظیری ازخود نشان داد وباکمك ستارخان سردارملی نیروی اعزامی‌محمد علیشاه را شکست دادوعازم پایتخت‌گردید ومدتها درتهران ماند تا اینکه شبی در یکی ازدهات نزدیك قصرشیرین باچند نفر ازهمراهانش جملگی بدست کردان مقتول شدند وآنها که خیال میکردند اینها دارای لیره‌های انگلیسی هستند شب هنگام خواب ساشرن را بریدند این‌واقعه درمحرم سال ۱۲۳۴ اتفاق افتاد .

یفرم خان (۱۲۵۱ - ۱۳۱۹ﻫ.ق)

یفرم خان ارمنی ازسرداران بنام مشروطه وشجاعان بی‌نظیرتاریخ ایران است‌که خدمات گرانبهائی‌به‌آزادی ومشروطیت ایران انجام داده است صرفنظرازاینکه اوارمنی بود ایران‌میهن خودرا به‌افراط دوست میداشت وبرای سربلندی این‌آب وخاك جان‌خودرا ازدست داد اوفرمانده ورهبرعده‌ای مجاهد ارمنی شمال ایران بودکه دوش بدوش سایرمجاهدین مانند ستارخان وباقر خان جنگید وبعدازشکست دادن نیروی محمد علیشاه واردتهران شد وبریاست شهربانی منصوب گردید .

یفرم درابتدا درمرزایران وشوروی وازطرف روسها دستگیر ومدتی درسیبری زندانی گردید وبعد از آنجا فرار کرد وبه ژاپن رفت.

درایران باتفاق سپهدارخلعت‌بری درشمال بطوف تهران حرکت کرد وباردوی سرداراسعد بختیاری پیوست سرانجام برای دستگیری عده‌ای از اشرار به همدان رفت ودر قریه شورین در حالیکه میخواست جسد دکترسهراب یکی‌ازهمراهان خودرا بدرببرد هدف گلوله قرارگرفت واز پا درآمد.

جنازه اورا به تهران آوردند ودولت دستور داد جنازه‌اش را بروی توپ حمل کنند و سه‌تیر توپ باحترام اوشلیك‌کردند وبا تجلیل و احترام تمام به خاك سپرده شد، یفرم یکی از بزرگترین مجاهدین ارمنی میهن پرست وازجان‌گذشته ایران بشمارمیاید.

سید جمال‌الدین اسدآبادی (۱۲۵۴ - ۱۳۱۴)

سید جمال‌الدین اسدآبادی فرزند سید صفدرمتولد اسدآباد همدان که بافغانی مشهوراست ازبزرگترین دانشمندان ومتفکرین ومصلح اجتماعی شرق ومردی آزادیخواه وآزادمنش ودارای افکار وعقاید سیاسی بسیار تند وطرفدار استقرار حکومت دموکراسی درکشورهای شرق وایجاد وحدت مسلمین وتشکیل اتحادیه دول اسلامی بشمارمیاید.

این مردآزادیخواه درتمام مدت عمربا حکومت‌های‌استبدادی‌شرق وغرب درمبارزه بود. درپاریس‌روزنامه **عروة‌الوثقی** را انتشارداد درقاهره وهندوستان ضمن نطق‌های‌شدید فکرآزادی خواهی را بمردم تلقین میکرد.

انگلیسیها بسبب افکارآزادیخواهی اوراازمصراخراج کردند سید بایران آمد درایران‌هم از طرف ناصرالدین شاه تبعید شد، درلندن روزنامه **«ضیاء الخافقین»** را منتشرساخت بعد به عثمانی رفت سلطان عبدالحمید بخیال اینکه با کمك او اتحادیه مسلمین را تشکیل دهد مقدم او را گرامی داشت اما سید با نظر اوموافقت نکرد وسرانجام بدستوراو مسموم‌گردید.

میرزا آقاخان کرمانی (۱۲۸۰ - ۱۳۱۴)

آقاخان‌کرمانی از مریدان سید جمال‌الدین اسدآبادی و مردی آزادیخواه و از پیشقدمان انقلاب مشروطیت ایران است دولت عثمانی وی را باتفاق خبیرالممالك روحی تحویل مقامات ایرانی داد وسرانجام اودرسال ۱۳۱۴ درقسمت تحتانی منزل محمدعلی میرزا ولیعهد وبفرمان ولیعهد بقتل رسید.

خبیرالممالك

میرزا حسنخان خبیرالممالك تهرانی ژنرال قنسول ایران دراسلامبول بود وازدوستان اسدآبادی بشمارمیاید وبطوریکه‌گفته شد باتفاق میرزا آقا خان‌کرمانی تحویل مقامات ایرانی گردید وبفرمان محمدعلیشاه کشته شد.

شیخ احمد روحی (۱۲۶۳ - ۱۳۱۴)

ازپیشقدمان انقلاب مشروطیت ایران بودکه باسیدجمال‌الدین اسدآبادی وخبیرالممالك

دوستی داشت واز آزادیخواهان بنام بشمار میاید وسرانجام بفرمان محمد علیشاه ولیعهد کشته شد.

سوم - چهره‌های تابناك مردان سیاسی ایران

الله وردی‌خان

ازسرداران نامی وفدار کاروبالیاقت شاه‌عباس کبیر که اصلاارمنی وازمردم گرجستان‌بود وابتدا مذهب عیسوی داشت درجوانی به غلامی فروخته شد وسرانجام بخدمت شاه طهماسب اول راه یافت وبعدها مسلمان شد شاه‌عباس اورا به منصب امیرالامرائی با حکومت ایالت فارس و سپهسالارایران منصوب گردانید ودرجنگهای ایران با عثمانی شهامت فوالعاده‌ای ازخود نشان داد. پل معروف الله وردی‌خان یا سی‌وسه‌پل بدستوروی روی زاینده رود اصفهان ساخته شد بعد ازمرك‌که درماه ربیع‌الثانی۱۰۲۳ واقع شد شاه‌عباس باتفاق تمام امرا واعیان دولت جنازه‌این سردارفداکار را همراهی کرد وفرمان داد جنازه‌اش را با احترام‌تمام بمشهد فرستادند ودر قرب امام رضا دفن‌کردند سپس فرزندش امام قلیخان بعدازاوجانشین پدرشد:

امام قلی‌خان

امام‌قلیخان فرزند الله‌وردی‌خان به منصب‌سپهسالاری ایران رسیدامام‌قلی‌خان ازسرداران بنام وباشهامت وخدمتگزارشاه عباس بود وهنگامیکه پدرش حیات داشت لشگربه جزایربحرین فرستاد وآن جزایررا باهرمزکه تحت تسلط پرتقالیها بودگرفت وبعداز تصرف حکومت‌مستقل لارشاه‌عباس حکومت این قسمت را نیزباو واگزارکرد ومقام امیردیوان یافت.

امامقلی یکی‌ازمحارم نزدیك شاه‌عباس بودودرزمان حیات خود یکی‌اززنان حرم راباو بخشید این زن ازشاه عباس آبستن بود وبعدازشش ماه فرزندی بدنیا آوردکه نام اورا صفی-قلی‌خان گذاشتند واین پسردرحقیقت فرزند شاه بود.

پس‌ازمرك شاه‌عباس‌چون شاه صفی تمام فرزندان ونوادگان شاه راکشته بود ازوجوداین فرزند درمنزل امام‌قلی‌آگاه شد وازترس اینکه روزی این فرزند مزاحم او شود ومدعی سلطنت گردد قصدکشتن اوکرد وچون درآن زمان بدخواهان ازامام‌قلی نیزبدگوئی‌کرده بودند ومادر شاه صفی هم در راس دشمنان او قرار داشت تصمیم گرفت امام قلی خان را با فرزندانش بقتل برساند.

درهمین حال شاه صفی تمام سرداران وحکام ولایات را باصفهان احضارنمود ولی داود خان برادرکوچك امام‌قلی‌که بیگلربیگی قراباغ بود ازرفتن باصفهان خودداری‌کرد ویکی‌از پسران خود را بعنوان گروگان نزد شاه فرستاد وچون ازقصد ونیت شاه مستحضربود سر به مخالفت برداشت .

نافرمانی داود صفی را برآشفت و فرمان صادر کرد که خان فارس یعنی امام-قلیخان با همراهان برای مذاکره درباب‌گرجستان باصفهان بیایند امام قلی‌که ازقصد شاه‌آگاه

بود بهانه‌آورد ولی باصرارشاه ابتدا پسرخوانده‌اش صفی‌قلی خان‌را بدربار فرستاد وبعدازآن خودش عازم پایتخت شد .

دراصفهان‌دریك شب مهمانی‌بدستورشاه سرپسران امامقلی‌را بریده برای‌امامقلی‌فرستادند ودوهمان شب داود بیك وعلیقلی بیك میردیوان‌که هردو داماد امام قلیخان بودند برای کشتن امامقلی‌خان مامورشدند.

خان‌فارس که ازفرمان شاه‌آگاه شد درحال نمازخواندن بود وبعدازنمازسرش را بریده و بعدازقتل اوپنجاه فرزند امامقلی خان را بدستورشاه‌کورکردند .

ابوالحسن خان شیرازی

از رجال سیاسی دوره قاجاریه بودکه از طرف فتحعلیشاه برای عقد پیمان با انگلستان عازم لندن شد.

ابوالغنائم تاج‌الملك

مرزبان بن‌خسروفیروزشیرازی دردوران پادشاهی ملکشاه سلجوقی‌ریاست دیوان‌راداشت اومردی جاه طلب وبدخواه وازدشمنان سرسخت خواجه نظام‌الملك بود وهمیشه برعلیه اوتوطئه میکرد وسرانجام درسال ۴۸۶ بدست خاندان ملکشاه کشته شد.

اعتمادالدوله

حاجی‌ابراهیم کلانترشیرازفرزندحاجی‌هاشم یهودی که پدرش‌درسابق کلانتریك محل‌شیراز بودبکلانتری‌رسید وازراه خیانت به‌لطفعلی‌خان‌زندواستقرارسلسله قاجاریه‌دردستگاه فتحعلیشاه بمقام صدارت رسید واعتمادالدوله لقب یافت .

گویندکه آقامحمدخان به‌برادرزاده‌اش توصیه‌کرده بودکه ازحاجی ابراهیم غافل مباش زیرا ممکن است یك روز مانند خاندان زندیه بتو هم خیانت‌کند اما فتحعلیشاه ازکاردانی او استفاده کرد وهنگامیکه حاجی ابراهیم بمقام صدارت رسید بنام پسران واقوام خود منصب‌ها گرفت وتمام‌آنهارا بکارهای‌مهم دولتی‌وامارت ولایات گماشت ودراثرنفوذ سود حسادت‌ودشمنی سایردرباریان را تحریك نمود وازاودرنزدشاه سعایت‌کردند.

شاه نیزمامورینی بولایات فرستاد ودر یك روز معین تمام کسان او را گرفته بقتل رسانیدند ودرمرکزهم حاجی ابراهیم را دریك دیك جوشان انداخته‌کشتند ودارائی واملاك او را ضبط‌کردند .

حاجی ابراهیم دوپسرداشت یکی‌بنام میرزا علیرضا ودیگری میرزا علی‌اکبرنام داشت این دوپسررا نیزگرفتند وبنا بدستورشاه حکم‌قتل‌آنها صادرشد حکم قتل‌درباره میرزا علیرضا انجام شد اما چون میرزا علی‌اکبرپسرکوچکترناخوش وعلیل بود ازکشتن اوصرفنظرشدبخیال اینکه اوبزودی خواهد مرد.

اتفاقا میرزا علی‌اکبرازمردن جان بدربرد وبعدهاکه شاه خشمش فرونشست کسی‌متعرض این پسرنشد واملاك‌کلانتررا ببازماندگانش پس دادند ومیرزا علی‌اکبررا به لقب قوام الملکی

ملقب ساخت ونام قوام برسراوماند.

حاجی میرزا علیرضا چون اولادی نداشت برای خیرات قنات سرچشمه راکند از میرزا علی‌اکبر چند پسرباقی‌ماند یکی میرزا فتحعلیخان که درسلطنت ناصرالدین شاه صاحب دیوان شد ودیگری میرزا علیمحمد خان که با لقب قوام الملکی کلانتری فارس را داشت پسرعلیمحمد خان محمد رضا خان وپسر او حبیب‌الله خان وپسر او ابراهیم قوام است که همه آنها کلانتری فارس را داشتند وهریك ازقوام‌ها که فرزند همان میرزا علی‌اکبر مردنی بودند بمقام بلندی رسیدند.

از ابراهیم قوام فرزندی بنام علی قوام بوجود آمد که درسال ۱۳۱۸ بفرمان رضا شاه فقید بدامادی خاندان سلطنت مفتخرگردید وبا والاحضرت اشرف ازدواج کرد اما بعد ازچندی ازهم جدا شدند.

آری برزن

آری برزن‌یکی ازسرداران رشید هخامنشی‌درزمان سلطنت داریوش سوم وحمله اسکندر بود ودربند فارس جلوسپاهیان اسکندرراگرفت اما دراثرخیانت یکی ازاسرا اسکندر با زحمت زیاد ازکوره راهی‌خود را به پشت سپاه ایران‌رساند وجنك شدیدی درگرفت‌آری برزن تاآخرین نفس مقاومت‌کرد وآنقدرجنگید تا خود وسردارانش کشته شدند.

اعتمادالسلطنه

محمدحسن خان‌اعتمادالسلطنه فرزندحاجی‌علیخان فراشباشی‌مراغه‌ای در۱۲۲۲خورشیدی درتهران بدنیا آمد اودرزمان ناصرالدین شاه وزیر دارالترجمه وانطباعات بود تالیفات زیادی داشت بطوریکه مشهوراست امین‌السلطان صدراعظم اورابا‌قهوه مسموم ساخت. اعتمادالسلطنه به لقب صنیع‌الدوله ملقب بوده است.

امین‌الدوله

حاج‌میرزا علی‌خان‌امین‌الدوله فرزندمحمدخان‌مجدالملك متولد۱۲۵۹ ه.ق. ازپیشروان آزادی وازنویسندگان‌ساده‌نویس قرن اخیرایران‌است. مرحوم‌میرزاحسن رشدیه باکمك اومدرسه رشدیه را ساخت‌امین‌الدوله درسال ۱۳۱۵ قمری بصدارت مظفرالدین شاه رسید اما بعداز یکسال دراثرسعایت بدخواهان‌کناره‌گیری اختیارنمود امین‌الدوله‌شاهزاده خانم فخرالدوله دخترمظفر-الدین شاه را برای پسرش معین‌الملك‌که بعدها به لقب امین‌الدوله ملقب گردید تزویج کرد و آقای دکتر علی امینی نخست وزیر اسبق ایران فرزند او است وفات او در رجب سال۱۳۲۲ واقع شد.

امیر کبیر

میرزا تقی‌خان امیر کبیروبانی سلطنت ناصرالدین‌شاه قاجاروملقب‌به اتابك اعظم وامیر نظام‌که در دوران ولایت عهدی وتوقف ناصرالدین‌شاه در تبریز عنوان وزیرنظام داشت، او در خانواده فقیری بدنیا آمد ودرخاندان قائم‌مقام فراهانی‌که پدر وپسرهردو ازوزرای دانشمند و نامی عصرفتحعلیشاه بودند پرورش یافت.

دردوران جوانی باتفاق هیئت اعزامی ایران به‌روسیه بریاست شاهزاده خسرومیرزا در سال۱۲۴۳ بروسیه رفت ودرسال ۱۲۶۳ بریاست سپاه آذربایجان وبعدازفوت امیرنظام زنگنه بیشکار ولیعهد به پیشکاری آذربایجان منصوب شد وسرپرستی ولیعهد را بعهده‌گرفت.

درمذاکره عقد قرارداد ازروم با دولت عثمانی‌لیاقت خود رانشان داد ودرسال ۱۲۶۴ باتدابیرمقدماتی وسائل استقرار سلطنت ناصرالدین شاه را فراهم ساخت وبالقب امیرکبیر در مقام‌صدارت زمام‌اموررا بدست‌گرفت ازجمله خدمات برجسته‌اواین بودکه مستمریهای فوق‌العاده اشخاص‌را قطع‌نمود وبودجه‌کشور را متعادل ساخت، قطع نفوذ درباریان وایجاد روابط سیاسی بادول‌خارج وازهمه مهمترطرح فرهنك جدید ایران وتأسیس‌دارالفنون واستخدام معلمین‌اطریشی وفرانسوی‌بدست اوریخته شداولین روزنامه دولتی‌زا تاسیس‌کرد مالیاتهای عقب‌افتاده راوصول نمود وبرای جلوگیری ازهرگونه تماس مامورین دولت بامقامات خارجی اداره آگاهی تاسیس نمود ودرقطع ریشه نفوذ انگلیس وروسیه‌کوشید وبا این اصلاحات جدید جان خود را ازدست داد دشمنان داخلی وخارجی‌که با این اصلاحات موافق نبودند برعلیه اوقیام‌کردند ومهد علیا مادرناصرالدین شاه هم با اوسخت عداوت داشت .

بالاخره‌دراثرسعایت دشمنان داخل وخارج درروزپنجشنبه۲۰محرم ۱۳۶۸ ه. ق.مطابق با ۱۹ دیماه ۱۲۳۰ درسن ۳۶ سالگی بفرمان شاه درفین‌کاشان رك اورا زدند و ایران ازیك چنین خدمتگزار صدیق‌که ازبین مرد برخاسته بود محروم‌گردید.

کسیکه مامورانجام‌این‌جنایت‌زشت‌شد حاجی علی خان مراغه‌ای اعتمادالسلطنه فراشباشی نام داشت .

بعدازکشتن جسدش را درپشت مشهدکاشان درجوارقبرحاجی سید محمد تقی نامی مدفون ساختند اما بعدها خانم عزت‌الدوله خواهرشاه وهمسر امیرکبیرجسدش‌را به تهران‌آورد وازآنجا به‌کربلا فرستاد.

پس از مرك امیرکبیر ناصرالدین شاه ومهد علیا شاهزاده خانم عزت الدوله را باجبار به‌عقد میرزاکاظم نظام‌الملك خواجه نوری ملقب به اعتمادالدوله نوری درآوردند.

ایاز

ابوالنجم ایاز بن ایماق از غلامان ترك سلطان محمود غزنوی که مورد توجه خاص سلطان واقع شد ودر زمان سلطنت سلطان مسعود امارت مکران را یافت ودر سال ۴۴۹ ه درگذشت .

برامکه

برامکه نام یکی‌ازخاندان معروف ونجیب وصاحب فضل‌وکمال ایرانی‌است‌که دردستگاه هارون‌الرشید خلیفه عباسی خدمات شایان نمودند و همه آنها ازمردان فضل و دانش بودند و سرانجام بپاداش تمام این خدمات بفرمان خلیفه نابود شدند.

مشهورترین آنها «یحیی پسرخالد» وفرزند برمك باچهارپسر خود بنامهای جعفرو فضل وموسی ومحمد بودندکه درزمان خلافت منصورتا دوره هارون‌الرشید امورکشوری ولشگری را

بدست داشتند.

جعفر بدون اجازه ومیل هارون با عباسه خواهر خلیفه هم بسترشد درحالیکه زن وشوهر بودند اما پس‌ازاینکه این رازکشف شد هارون جعفر وعباسه را با دو فرزندش وسایر برادران بقتل رساند .

خالد برمك ازامرای‌سپاه ابومسلم‌خراسانی بودیحیی پسرخالد درزندان هارون‌درگذشت جعفربن یحیی بن خالد برادرکهتر فضل برمکی بفرمان هارون شهیدشد وبعد از آن یحیی وفضل برادرانش را بزندان انداخت وکشت.

بزرگمهر (بوذرجمهر)

بزرگمهر یا بوذرجمهر وزیر مشهورخسرو انوشیروان پادشاه ساسانی مردی متفکرودر اصلاخات کشورسهم بسزائی داشت وهم اوبودکه بامرپادشاه بهند رفت وکتاب کلیله ودمنه را بایران آورد وباکمك وهمکاری «برزویه طبیب رئیس پزشکان شاهی آنرا بزبانٔ پهلوی ترجمه کرد، اختراع وابداع تخته نرده راکه بنام «نبردشیر» نامییه بود باونسبت میدهند .

بلعمی

ابوالفضل بلعمی وزیر اسمیعل بن احمد سامانی است که بسال ۲۷۹ تا اوائل سلطنت نصربن نوح میزیست فرزند اوابوعلی بلعمی وزارت منصوربن نوح سامانی‌را داشت این‌شخص مترجم تاریخ طبری ازعربی بفارسی است.

تیمورتاش

عبدالحسین تیمورتاش سردار معظم خراسانی‌فرزند حاجی کریم میرزا الممالك متولدسال ۱۲۶۰ شمسی تحصیلات خود را در مدرسه سوارنظام سن پطرزبورك روسیه بپایان رساند مدتی فرمانده ارتش‌خراسان ودرچند دوره به نمایندگی‌مجلس شورای ملی‌رسید ودردولت مشیرالدوله پیرنیا وزیردادگستری بودودرزمان نخست‌وزیری اعلیحضرت فقید وزارت‌فوائد عامه وتجارت را بعهده‌گرفت .

بعدازانجام مراسم تاجگذاری رضاشاه‌کبیربه وزارت دربار منصوب وبقدرت ومقام‌بلند رسید وازنزدیکان ومحارم مخصوص رضاشاه‌کبیربود.

سردارمعظم خراسانی برجسته‌ترین وسرشناس‌ترین وکیل‌مجلس ودردوران وزارت دربار مقام بسیار ارجمندی داشت هنگامیکه موافقان ومخالفان سلطنت قاجاربهم درافتاده بودند وی ازپیشوایان مخالف قاجار بود ودرسیاست جهان بسیارورزیده وروشن‌بین وعشق مفرطی بایران وعظمت وتجدد آن داشت .

درالغای امتیازنفت نقش بسیارمهمی بازی‌کرد اما درآخرکار دچار بدبختی و زوال شد ودرسال ۱۳۱۱ باهتمام مساعدت درامرانحصارتریاك به حاجی امین التجار اصفهانی وحیف و میل اموال عمومی توقیف ومحاکمه شد وبه ۵سال زندان مجرد وپرداخت ۹هزارلیره انگلیسی

محکوم گردید و پس از اینکه ملتی در زندان قصر گذرانید در روز یکشنبه ۹ مهر ماه ۱۳۱۲ درگذشت.

تقوی

حاجی سید نصرالله تقوی اخوی تهرانی متولد سال ۱۲۴۵ در دوران سلطنت فتحعیشاه مورد توجه خاص بود ازآن جهت اورا سید حسن اخوی میخواندند.

این مرد سیاسی درعلوم معقول‌ومنقول دست داشت دراول مشروطیت بنمایندگی مجلس شورای ملی‌انتخاب شد ومدتی به مستشاری ومدعی‌العمومی‌دیوان عالی کشوروپس‌ازچندی‌بریاست دیوان عالی‌کشورمنصوب‌گردید ودرسال ۱۳۲۶ شمسی درگذشت.

تقی‌زاده (۱۲۹۵)

سید حسن تقی‌زاده پدرش ازروحانیون تبریز وخودش از مجاهدین صدر مشروطیت واز چهره‌های تابناك ومشهورسیاسی قرن اخیرشمرده میشود دردوره استبداد چندی درترکیه ومصر بسربرد ودر انقلاب مشروطیت بایران آمد وبه نمایندگی مجلس که صنیع الدوله ریاست آنرا داشت رسید مدتی هم وزیر دارائی بود وچند دوره بریاست مجلس وچندی هم سناتوربود.

حاجی میرزا آقاسی

میرزا عباس ایروانی معروف به حاجی میرزا آقاسی مردی چاپلوس ودرویش مسلك بود پس از قتل قائم مقام فراهانی چون سابقه معلمی شاه را داشت بفرمان محمد شاه جانشین قائیم مقام شد و بصدارت رسید امسا در دوره صدارت خرد غیر از حفر چند قنات کار مهمی صورت نداد.

حسام‌السلطنه

سلطان مراد میرزا برادرمحمد شاه ازسرداران دلیرایران در دوره قاجاریه بود ومدتی والی خراسان شد ودرسال ۱۳۰۰ قمری درمشهد درگذشت.

حسنك وزیر

ابوعلی حسن محمد میکال معروف به حسنك وزیردرسال ۴۱۶ بوزارت سلطان محمود غزنوی رسید، حسنك به پیروی ازمیل سلطان محمود بهراداری پسرکوچك پادشاه که محمد نام داشت برخاست و این مسئله مورد اعتراض مسعود فرزند دیگرسلطان محمود بود وقتی هم به مسعود پیغام داده بود ، من آنچه میکنم به فرمان خداوند خود محمود انجام میدهم اگر وقتی نوبت سلطنت بتورسید «حسنك‌را بردارباید‌کرد» هنگامیکه سلطان مسعود بسلطنت رسید اورا بزندان فرستاد واموالش را بنام خود قباله کرد وسرانجام دراثرسعایت بزرگان اورا متهم به مذهب اسماعیلی‌کردند ودرمیدان بلخ کلاه خودآهنی برسرش گذاشته واو را بدار آویختند و عده‌ای ازگماشتگان بوسهل‌که باوی‌سخت دشمن بودند سنگسارش‌کردندونوشته‌اندکه پیکراو یك هفته بربالای دارماند.

حسن صباح

حسن بن علی ازنوادگان محمد معروف به صباح که در دربار خلفای فاطمی مصر مدتی بسربرده بود درمسلك پیروان خلفای اسمعیلیه مصروشام درآمد وچون به ایران آمد به‌تبلیغ مذهب اسمعیلیه پرداخت ومبارزه خودرا با دولت سلجوقی آغازنمود وپس‌ازتصرف قلعه الموت قزوین باتهدید وارعاب رجال سلجوقی قدرت روحانی بزرگی برای خودکسب کرد.

حسن صباح مردی خودخواه ومستبد وجاه‌طلب وتظاهرسازبودگفته‌اند دردوران تحصیل باخواجه نظام‌الملك وعمرخیام سه‌یاردبستانی‌بودند اما این موضوع ازنظرشواهد تاریخی‌تطبیق نمیکند ولی دراینکه دردربارملکشاه برسرتنظیم دفاترمالیاتی باخواجه رقابت‌کرد خرفی‌نیست وازآن تاریخ بودکه دشمنی خواجه را بدل گرفت وسرانجام خواجه بدست فدائیان حسن صباح بقتل رسید.

پیروان حسن صباح را فدائیان یا ملاحده یا قاتلین نیزگویند وتاآخرعمرکه درآشیانه عقاب‌الموت مسکن داشت پیوسته با دولت سلجوقی درمبارزه بود.

خواجه نظام‌الملك

ابوعلی حسن‌بن علی‌بن اسحاق طوسی معروف به خواجه نظام‌الملك پس‌ازاینکه بادسیسه وتحریك عبدالملك کندری وزیرالب‌ارسلان سلجوقی را از میان برداشت درسال ۴۵۵ وزارت آن پادشاد را بعهده‌گرفت وتا سال ۴۸۵ درزمان سلطنت ملکشاه دراین سمت باقی‌بود.

نظام‌الملك وزیر باتدبیرو کاردان ومقتدرودراداره امورکشورقدرت فراوان داشت وپس ازعزل ازوزارت بدست یکی ازفدائیان حسن صباح‌بنام «طاهرارانی» درنزدیکی کرمانشاه به‌قتل رسید ودوتن ازپسرانش‌بنام مویدالملك ونظام‌الملك به‌وزارت سلطان رسیدندخواجه نظام‌الملك دراقطارحکومت خود اقدام به تاسیس مدارسی کردکه مشهورترین آن مدرسه نظامیه بغداد بود و سعدی شیرازی مدتها درآن‌کسب علم نمود وامام محمد غزالی درآن تدریس‌کرده است .

سیاست نامه یکی‌ازکتابهای مشهور نظام‌الملك است مقبره خواجه نظام‌الملك دراصفهان است .

خاندان سهل

ازخاندانهای اصیل ونجیب ایرانی خراسانی‌که مدتی زمام امورکشوری ولشکری‌ایالات شرقی ایران را درزمان خلافت هارون‌الرشید (۱۷۰-۱۹۳) ودرزمان مامون درخراسان داشتند فضل‌بن سهل‌ازپروردگان برامکه وازمربیان مامون بود بااین‌حال باتوطئه ناجوانمردان مامون درحمام سرخس‌کشته شد.

حسن بن سهل [برادر فضل بوزارت مامون رسید و مامون دختر او پوران را به زنی گرفت .

خواجه نصیرالدین طوسی (۵۹۷-۶۷۲ ه.ق)

ابوجعفرنصیرالدین محمدبن حسن طوسی ازدانشمندان ریاضی ونجوم وحکمت ایران و

یکی‌ازسیاستمداران دوران خود بوده هنگام حملهٔ هلاکوخان مغول بایران بخدمت اودرآمد واز خرابیها جلوگیری نمود قلع‌وقمع اسماعیلیه وخلافت بغداد به‌تدبیراوانجام شد.

داور (۱۲۶۴-۱۳۱۵ شمسی)

علی‌اکبر داور فرزند خازن‌الملك در دورهٔ چهارم به نمایندگی مجلس انتخاب شد در سال ۱۳۰۴ شمسی نماینده مجلس مؤسسان بود در دورهٔ شاه فقید بوزارت دادگستری سپس به وزارت دارائی‌منصوب‌گردید داور ازخوشنامترین سیاستمداران قرن اخیرایران است وی‌در۲۱ بهمن ۱۳۱۵ درمنزل شخصی با تریاك خودکشی کرد .

رضا کرمانی

میرزا رضای‌کرمانی فرزند حسین عقدانی ازپیروان سیدجال‌الدین اسدآبادی بودکه در تا یخ ۱۷ ذی‌القعده ۱۳۱۳ ناصرالدین شاه را درحرم حضرت عبدالعظیم باضرب‌گلوله‌ای بقتل رساند ودر ربیع الاول سال ۱۳۱۴ قمری در میدان مشق باغ وزارت امورخارجه فعلی به دار آویخته شد .

رشیدالدین فضل‌الله (۶۴۵ تولد)

خواجه رشیدالدین فضل‌الله همدانی‌درزمان اباغاغان پزشك مخصوص‌وی بود بعدبوزارت رسید ودرزمان الجاتیو همین مقام را داشت ولی درزمان سلطان ابوسعید بتحریك علیشاه وزیر دیگر باتهام بی‌جای مسموم‌کردن سلطان او وپسرشانزده ساله‌اش را کشتند.

سپهسالار (۱۲۴۰ ق)

میرزا حسین خان سپهسالار درسال۱۲۷۹ به لقب مشیرالدوله ودرسال۱۲۸۸ سپهسالار لقب یافت وبمقام صدارت عظمی رسید وناصرالدین شاه او را به اروپا برد باغ بهارستان **محل** امروزمجلس‌شوای ملی منزل‌اوبود ومسجدسپهسالار ازبناهای‌اواست.

سپهسالار تنکابنی

محمد ولیخان سپهسالار خلعت‌بری فرزند ساعدالدوله تنکابنی درسال ۱۲۶۴ ه‍ ق بدنیا آمد ابتدا سرتیپ محمد ولی‌خان سرداراکرم خوانده‌میشد اما بعد به ترتیب بالقاب نصرالسلطنه وسردارمعظم وسپهداراعظم ملقب گردید.

دردوران‌مشروطیت باتفاق علیقلی‌خان سرداراسعد تهران را فتح‌کرد وبعدها به‌نمایندگی مجلس وبارها به‌وزارت ونخست‌وزیری رسید.

اومردی بسیارتندخو وعصبانی بود وبالاخره در محرم ۱۲۴۵ در باغ ییلاقی خود در زرگنده درمقابل آئینه با طپانچه خودکشی‌کرد.

سردار اسعد بختیاری

حاجی علیقلی خان سردار اسعد بختیاری فرزند حسینقلی خان در زمان حکومت ظل ـ السلطان دراصفهان‌کشته شد. اوسالها بابرادرش‌اسفندیارخان سرداراسعد دراصفهان زندانی‌بود

بعد ازفوت برادر به پاریس رفت ودرآنجا باجمعی از مشروطه خواهان هم پیمان شد وبایران آمد وباهمکاری سپهسالار خلعت‌بری تهران را فتح کرد، سردار اسعد چندباربه نمایندگی مجلس رسیدودرسال ۱۲۹۶ درگذشت وجنازه اورا برروی عراده‌توپ وبا احترامات نظامی دراصفهان درمقبره خانوادگی بخاك سپردند (۱۲۹۶)

سلمان فارسی

ازاهالی اصفهان بود وابتدا کیش زردشتی داشت ودرجوانی به عیسویت بعدها مسلمان شد ودرخدمت رسول اکرم در جنك معروف خندق شرکت جست.

سورنا

سرداربزرك اشکانی وسپهسالاربزرك ایران درزمان ارداول‌بود وکراسوس سردارمعروف رومی را شکست داد اما چندی بعد بفرمان اردکشته شد.

صاحب بن عباد

اسماعیل بن عباد ازفضلا ونویسندگان دورهٔ پادشاهان آل‌بویه درزمان فخرالدولهٔ‌دیلمی بوزارت رسید ودر۲۴ صفرسال ۳۸۵ درگذشت .

صفی علیشاه (۱۲۵۱-۱۳۱۶ ه.ق)

حاجی میرزا حسن صفی علیشاه مردی‌دانا وسخن سنج وسرسلسلهٔ فرقهٔ نعمت‌الهی درعصر خود بود آرامگاه صفی علیشاه در خیابان خانقاه تهران اکنون خانقاه ومرکز اجتماع مریدان او است .

صنیع‌الدوله (۱۲۸۳-۱۳۲۹ ه.ق)

ازرجال نیك‌نام وآزادیخواه ایران دردورهٔ‌سلطنت مظفرالدین شاه‌که مدتها وزارت پست وتلگراف را داشت و درحقیقت او را باید مؤسس‌پست وتلگراف جدیدایران دانست اواولین رئیس مجلس شورای ملی ایران است درسال ۱۳۲۹ بدست یك قفقازی کشته شد.

طباطبائی

سید ضیاء الدین طباطبائی یزدی فرزند سید علی یزدی متولد ۱۲۷۴ خورشیدی پس از کودتای سوم اوت ۱۲۹۹ بدست رضاشاه‌کبیر سه ماه نخست وزیربود ومدت ۱۶سال در تبعید بسربرد ودرسال ۱۲۳۰ پس‌ازوقایع شهریور بایران برگشت .

ظهیرالدوله

علی ظهیرالدوله ملقب به صفا علیشاه ومتخلص به صفا فرزند محمد ناصر قاجار در سال ۱۲۸۱ قمری درشمیران بدنیا آمد وی ازدرویشان وصوفیان نعمت‌الهی بشمار میرفت واز مریدان خاص صفی علیشاه بوده در سال ۱۳۴۲ قمری درگذشت قبر او بین تجریش ودر بند قرار دارد.

عباس میرزا

عباس‌میرزانایب‌السلطنه فرزندبزرك وولیعهد فتحعلی شاه درسال۱۲۰۲ قمری بدنیاآمد او از مجاهدین وسرداران بزرك ایران است که در جنگهای بین ایران وروسیه شرکت نمود و

عباس میرزا

عهدنامه ترکمان چای را بامضاء رساند ودرسال ۱۲۴۹ قمری درمشهد درگذشت .

عمیدالملک کندری

ابونصرمنصور بن محمد کندری ملقب به عمیدالملک وزیر طغرل بیک سلجوقی والب-ارسلان مردی دانشمند وایران دوست بوده درسال ۴۵۵ به تحریک خواجه نظام‌الملک‌بامرالب-ارسلان زندانی وسال بعد کشته شد .

فضل برمکی

فضل‌بن یحیی بن خالد برمکی متولد سال ۱۴۷ قمری است که درسال ۱۹۳ در زندان هارون‌الرشید درگذشت .

عین‌الدوله

ازشاهزادگان معروف قاجار وداماد مظفرالدین شاه بودکه بعد از عزل اتابك بصدارت ایران‌رسید اما چون مردی مستبد وکهنه پرست بوده با انقلاب مشروطیت مخالفت‌کردوعاقبت دراثربلوای تهران به تقاضای مردم اورا از صدارت معزول ومیرزا نصرالله‌خان مشیرالدوله به جای وی منصوب گردید.

گروسی (۱۳۲۶)

حسن علی خان امیرنظام گروسی فرزند محمدصادق خان سرتیپ سیاستمدار وادیب و خوشنویس مشهور دوره قاجاریه بشمار میاید. درسن ۹۳ سالگی درگذشت .

قوام‌السلطنه (۱۲۵۲ - ۱۳۳۴)

احمد قوام ، قوام السلطنه فرزندمرحوم ابراهیم معزالسلطنه از رجال بزرك و سرشناس سیاسی ایران وبرادرکهتر وثوق‌الدوله است قوام درزمان مظفرالدین شاه دبیرحضوربود ومتن قانون مشروطیت بقلم اونوشته شده است ازطرف اعلیحضرت محمد رضاشاه باعطای لقب جناب اشرف ملقب گردید.

محمد تقی پسیان

افسر رشید ووطن پرست ایران متولد تبریز بود درجنك جهانی اول با قوای روسیه به نبرد پرداخت وتا آخر عمر با فداکاریهای بی‌نظیر وطن پرستی خودرا نشان داده است اما در آخرعمر اورا به خراسان تبعید نمودند ودرقوچان کشته شد .

مشیرالدوله پیرنیا (۱۲۵۲ - ۱۳۱۴ خورشیدی)

حسن‌پیرنیا مشیروالدوله فرزند میرزا نصرالله خان مشیرالدوله برادرکهترموتمن‌الملک ازرجال دانشمند وآزادیخواه ایران است تاریخ ایران باستان ازاواست دانشکده حقوق امروز بنام مدرسه علوم سیاسی ازتاسیسات اواست .

مدرس (۱۲۸۷ - ۱۳۱۷)

سید حسن مدرس فرزند سید اسماعیل ازنمایندگان مشهورمجلس شورای ملی مردی‌شجاع

ویك دنده وباهوش ونکته سنج بود درسال ۱۳۰۵ بقصد ترور بطرف او تیراندازی کردند اما نجات یافت مدتی درخراسان تبعید بود ودرآذرماه ۱۳۱۷ درگذشت .

مستوفی‌الممالك (۱۲۹۱ - ۱۳۵۱ ه . ق ۱۳۱۱ شمسی)

حسن مستوفی، مستوفی‌الممالك فرزندمیرزا یوسف‌مستوفی‌الممالك آشتیانی‌ازمشهورترین مردان سیاسی قرن اخیر ایران واز شریفترین خانواده‌های ایران است در سن ده سالگی بمقام مستوفی‌الممالکی رسید چندبار نماینده مجلس ونخست وزیرایران بود میرزا یوسف مستوفی-الممالك درجنك جهانی اول نخست وزیربود .

مخبرالسلطنه هدایت

مهدیقلی هدایت (مخبرالسلطنه) فرزند علی‌قلی خان مخبرالدوله ونواده رضا قلی خان هدایت درسال ۱۲۸۰ درتهران متولد شد اواز رجال سیاسی ومتصدی مشاغل مهم وازدرباریان رضا شاه فقید بوده که بمقام نخست وزیری رسید وتالیفات زیادی نیز داشته است.

ملکم خان ناظم‌الدوله

پرنس ملکم خان ناظم‌الدوله فرزند میرزا یعقوب درسال ۱۲۴۹ شمسی متولد شد بعداز بازگشت ازاروپا بمقام مترجمی ناصرالدین شاه رسید ومدتی صدارت عظیمی را داشت وبیشتر ازآثار تمدن اروپا را بایران آورد شهرت او بین مردم بواسطه شعبده بازی او است درحالیکه وی ازبزرگترین آزادیخواهان ایران بشمار میاید.

مهدی استرآبادی

فرزند محمد نظیر استرآبادی منشی نادرشاه افشار است وتاریخ حیات وجنگهای نادر رابنام جهانگشای نادری‌نوشت‌تالیف دیگراو **دره نادری** نام‌داردکه دارای افشاء برتکلف است .

محمد علی فروغی

ملقب به ذکاءالملك‌ازرجال سیاسی‌ایران (۱۲۵۷ - ۱۳۲۱ه.ق) مردی ادیب ودانشمند ودارای عقاید فلسفی بود مدتها نمایندگی مجلس شورای ملی را داشت‌وزیرو نخست وزیر و قاضی دیوان‌کشور بود وآخرین دوره نخست وزیری او در ۲۰ شهریورمصادف باحمله‌متفقین درجنك جهانی دوم بودکه باتدابیرسیاسی موجبات عقدپیمان‌سه‌جانبه ایران وانگلیس وشوروی را فراهم ساخت .

نصرت‌الدوله

فیروز میرزا فیروز نصرت الدوله فرزند عبدالحسین میرزا فرمانفرما متولد ۱۲۶۳ خورشیدی از رجال سیاسی قرن اخیر ایران بود .

چند بار بوزارت رسید وچند بارهم از طرف دولت توقیف شد در ۲۱ دیماه ۱۳۱۶ درگذشت .

وثوق‌الدوله (۱۲۳۹ - ۱۳۱۹ شمسی)

حسن وثوق، وثوق الدوله فرزند میرزا ابراهیم معزالسلطنه بردر مهتر قوام السلطنه از رجال سیاسی مشهور ایران است چند بار بوزارت ونمایندگی مجلس ونخست وزیری رسید درسال ۱۳۱۴ بریاست فرهنگستان ایران معرفی شد شهرت او دراثر عقد قرارداد ننگین ۱۹۱۹ بود که بضرر وایران تمام شد ومدتها ازکار برکنار گردید .

فصل یازدهم

نامهای جاودانی ادبیات ایران

آتشکدهٔ آذر

تذکره‌ای درشرح حال شاعران ایران وهند تألیف لطفعلی بیک آذربیکدلی بسال ۱۱۷۴

آثارالباقیه عن‌القرون الخالیه

مؤلف ابوریحان بیرونی بسال ۳۹۱ کتابی است درتاریخ بزبان عربی .

آذر بیکدلی

لطفعلی‌بیک (وفات ۱۱۹۵) دراصفهان متولد شد ودرقم به تحصیل پرداخت وی بدربار شاه سلیمان دوم وشاه اسمعیل سوم راه یافت. از آثار اوست : مثنوی یوسف و زلیخا وتذکرهٔ آتشکده .

آینه اسکندری

مؤلف امیرخسرو دهلوی بسال ۶۹۹ این مثنوی به تقلید اسکندر نامهٔ نظامی سروده شده است .

ابن عربشاه

ابوالفرج عبدالله بن‌الطیب‌الجاثلیق (وفات - ۸۵۴) از دانشمندان بنام که نزد میرسید شریف جرجانی به کسب دانش پرداخت . وی مرزبان نامهٔ سعد الدین را بعربی ترجمه کرد واز آثار دیگر او کتب فاکهة الخلفا وعجایب المقدور فی‌نوائب تیمور قابل ذکراست .

ابن مقنع

روزبه (وفات -۱۴۲) ازدانشمندان ایرانی‌که دربصره به تحصیل دانش پرداخت ونزد عیسی بن علی مسلمان وعبدالله نامیده شد. وی بزبانهای عربی وپهلوی مسلط بود وکتب کلیله

ودمنه، آئین‌نامه، کتاب مزدك وخداینامه‌را بعربی ترجمه‌اکرد کتابهای ادب‌الکبیر وادب‌الصغیر نیز ازآثار اوست .

ابن ندیم

ابوالفرج محمد بن اسحق (وفات ـ ۳۸۵) وی ازدانشمندان وستاره شناسان بوده است. ازآثار اوکتاب الفهرست قابل ذکراست .

بیرونی

ابوریحان محمدبن احمد (۳۶۲ ـ ۴۴۰) دربیرون حوالی خوارزم متولد شد درزادگاه خویش به تحصیل دانش پرداخت.

وی بدربار شمس‌المعالی قابوس بن وشمگیر راه یافت وکتاب آثار الباقیه را بنام او نوشت. بعدها بدربارسلطان محمود ومسعود غزنوی رفت ودرسفرهای محمود به هندوستان همراه وی بود. دراین‌سفرها با دانشمندان هند مصاحبت‌کرد وزبان‌سانسکریت را درآن دیارآموخت.

بیرونی فهرست کتب خودرا تاسال ۴۲۷ یکصد وسیزده عدد می‌شمارد که در زمینه‌های هیئت، نجوم، تاریخ، جغرافیا، فیزیك، اسما واحادیث وداروسازی‌بود. ازآثاراوست: تحقیق ماللهند درذکرعقایدهندوان، قانون مسعودی، الدستور، الجماهرفی‌معرفته‌الجواهر، آثارالباقیه عن‌القرون الخالیه والتفهیم.

ابوریحان ـ دردوزبان پارسی وعربی تبحرداشت واز استادان عصرخود بشمار میرفت.

ابوسعید ابوالخیر

فضل الدین ابی‌الخیر محمدبن احمد میهنی (۳۵۷ ـ ۴۴۰) عارف وشاعر قرن پنجم ـ تولد وی‌رادرمهنه ذکرکرده‌اند. ابوسعید درسرخس‌ونیشابوربخدمت‌استادانی‌چون‌شیخ ابوالفضل محمد بن سرخسی وابوعبدالرحمن سلمی رسید وکسب دانش‌کرد.

درحدیث، فقه، تفسیر وادبیات بپایه استادی رسید. دوتن ازنزدیکان اومحمدبن منورو کمال الدین محمد بترتیب کتب «اسرارالتوحید فی مقامات شیخ ابوسعید» و «حالات وسخنان شیخ ابوسعید» را درشرح احوال اوتالیف کردند که ازکتب معروف ادب فارسی بشمار میآید.

ابوشکور بلخی

ازشعرای قرن پنجم‌وی بدربارنوح بن‌نصرسامانی‌راه یافت وبمدح اوپرداخت. ابوشکور را باید اولین شاعری دانست‌که مثنوی سروده است. منظومهٔ آفرین‌نامه که در۳۳۶ سروده شده به ابوشکور نسبت دهند.

ابوالفتح بستی

نظام‌الدین عمید ابوالفتح علی‌بن محمد، (وفات ـ ۴۰۳) وی مدتها دردربار ناصرالدین سبکتکین شغل دبیری داشت و بعداً بدربار سلطان محمود راه یافت وبمدح او پرداخت . دیوان شعری باو نسبت می‌دهندکه دردست نیست.

ابوالفتوح رازی

جمال‌الدین حسین بن علی (وفات ۵۵۲) دانشمند و نویسنده قرن ششم ازآثار اوست : تفسیرقرآن بنام روح الجنان ـ شرح‌الشهاب‌ورسالهٔ حسینیه، ابوالفتوح درشهرورّی‌وفات کرد.

ابوالمؤید بلخی

ازشعرای قرن چهارم که دربلخ متولد شد. شاعری بودکه قبل از فردوسی بگفتن شاهنامه اقدام‌کرد. وی شاهنامه‌ای داشته است نسبتا مفصل که ازبین رفته وفقط قسمتی ازآن درتاریخ سیستان ذکرگردیده است.

اثیرالدین اخسیکتی

اثیرالدین (وفات ـ ۶۰۸) درشعر ازسنائی وانوری پیروی‌کرده وبسبك خاقانی‌قصائدی سروده وی رکن‌ارسلان بن طغرل وشمس‌الدین اعظم ایلدگز را دراشعارش مدح کرده است.

اخلاق ناصری

کتابی درحکمت واخلاق ـ سال تالیف ۶۳۳ ـ خواجه نصیرالدین طوسی.

ادیب پیشاوری

سید احمدبن شهاب رضوی (وفات ـ ۱۳۴۹ قمری) مدتی درکابل اقامت کرد. بعدها به مشهد سفرکردونزد حاج ملاهادی سبزواری به‌کسب دانش‌پرداخت. ازآثاراوست: دیوان اشعار، دورساله، ومثنوی قیصرنامه در ۱۴۰۰ بیت

ادیب‌الممالك فراهانی

میرزا صادق (وفات ـ ۱۳۳۶ ـ ه. ق) درشاعری پروانه تخلص میکرد.

اسدی طوسی

ابونصر علی‌بن احمد ازشعرای معروف قرن پنجم اسدی امیرنخجوان وشجاع‌الدوله ابو۔شجاع را درشعارش مدح کرده است وگرشاسبنامه را بنام ابودلف تالیف‌کرد. ازآثاردیگراو فرهنك معروف به فرس قابل ذکراست.

اسرارالتوحید

اسرارالتوحید فی‌مقامات ابوسعید تالیف بین سالهای «۵۵۴و۵۹۹» موضوع این‌کتاب شرح احوال وکرامات شیخ ابوسعید ابی‌الخیراست. نویسندهٔ آن محمدبن منور ازنوادگان شیخ ابوسعید است.

اقبال لاهوری

علامه محمد (وفات ـ ۱۳۵۷ق) اقبال اصلاپاکستانی بودواشعارعارفانه فارسی میسرود وی دوره تحصیلات خودرادرانگلستان وآلمان طی‌کرد ازآثاراوست: ارمغان حجاز، پیام‌شوق، جاوید نامه واسرار ورموز.

امام فخررازی

ابوعبدالله فخرالدین محمد بن عمربن الحسین (۵۴۳ ـ ۶۰۶) فیلسوف ودانشمند بزرك

ایرانی امام فخر درعلوم اسلامی تسلط کامل داشت. بواسطه شکی که درمسائل فلسفی میکرد او را «امامالمشککین» لقب دادهاند. امام فخر تالیفات فراوانی درفارسی وعربی داردکه درنوع خود قابل اهمیت است.

ازآثار اوست: نهایةالعقول، رسالهای در معراج،الاربعین، شرح عیونالحکمة، النهایه، شرحالاشارات که بزبان عربی تالیف شده است.

ازآثارمهم او بزبان فارسی: حدائقالانوارفی حقایقالاسرار سال تالیف ۵۴۷ ـ جامعالعلوم ، رسالهٔ روحیه، اصول وعقاید درهشت باب، والاختیارات العلائیه در نجوم قابل ذکر هستند.

امام فخر از مخالفان فلسفه این سینا بود. وی از راه استدلال فلسفی به رد عقاید سینا پرداخت.

امیرخسرو دهلوی

امیر سیفالدین محمود (۶۵۱-۷۲۵) ازشعرای نامی ایرانکه دردهلی اقامت داشت و پادشاهان هند را مدح کرده است. امیرخسرو به شیخ نظامالدین اولیاء ارادت میورزید. ویدر سخنوری ازشعرائی چون سعدی، نظامی، سنائی وخاقانی پیروی میکرد. ازآثار اوست: دیوان اشعار درپنج قسمت شامل: تحفةالصغر، واسطه الحیوة ، غرهالکمال ، بقیةالنقیه ونهایه الکمال امیرخسرو به تقلید ازنظامی خمسهای ساخته استکه شامل است برمطلع الانوار، شیرین وخسرو مجنون ولیلی، آئینه اسکندری، وهشت بهشت ازآثاردیگر اومفتاح الفتوح قران السعدین ونه سپهرقابل ذکر است. امیرخسرو بسبك هندی شعر میسرود.

انوار سهیلی

ازآثاربرجسته ادب فارسی مؤلفآن ملاکمالالدین حسین واعظکاشفی میباشد اینکتاب بسیارساده وبیتکلفنگارشیافته است.

انوری

اوحدالدین محمدبن محمد (وفات ـ ۵۸۳) شاعروریاضی دانیکه به حجةالحق معروفشد وی درابیورد قریه بدنه پای بجهانگذاشت. درجوانی به طوس رفت ودرآن دیار بهکسبدانش پرداخت.

انوری در اشعارش ابوالحسن عمرانی وسلطان سنجر را مدح کرده است به آثار بوعلی سینا توجه فراوانی داشت. اشعار انوری بسیار ساده وروان سروده شده است. وی درهجو نیز مهارت کامل داشته است ازآثاراو دیوان اشعارش قابل ذکر است.

اوحدی مراغهای

رکنالدین اصفهانی (۶۷۰-۷۳۶) شاعر صوفی مسلك که در اصفهان اقامت داشت.

اوحدی ازمریدان شیخ ابوحامدالدینکرمانی بودوی غیاثالدین محمدرا دراشعارش مدح گفته است. ازآثاراوست: دیوان اشعار، منطقالعشاق وجام جم.

اوستا

کتاب دینی زردشت درپنج قسمت شامل: یسنا، ویسپرد، وندیداد، یشت وخرده اوستا، این کتاب بفارسی ترجمه شده است.

ایرج

جلال الملك ایرج میرزا (وفات ـ ۱۳۰۴ش) ازشعرای معروف عصرحاضردرتبریزمتولد شده ودرزادگاهش بتحصیل دانش پرداخت.

وی در نوزده سالگی وارد خدمات دولتی شد. بعدها بریاست کابینهٔ وزارت معارف و معاونت حکومت اصفهان منصوب شد وبالاخره معاون مالیهٔ خراسان گردید.

ایرج سفری باروپاکرد. ایرج میرزا درشعر سبك خاصی داشت واشعارش بی‌اندازه ساده وزبانزد خاص وعام است ازآثار اوست: دیوان اشعار شامل هزلیات واشعارجدی.

باباطاهر

(وفات ـ ۴۰۰) وی اهل همدان بود وبه لهجه لری شعر میسرود از زندگی باباطاهر اطلاعات دقیقی دردست نیست ازآثار اوست: دوبیتی‌های زیبا وساده که شهرت فراوان دارد و مجموعه‌ایست ازکلمات قصار بزبان عربی.

بابافغانی

(وفات ـ ۹۲۵) درشیراز متولد شد وی درجوانی بخدمت مولانا جامی رسید بابافغانی بدربار سلطان یعقوب آق‌قوینلو راه یافت وبه‌مدح اوپرداخت.

درآخرعمر سفری بخراسان‌کرد ودرهمانجا بدرود حیات گفت ازآثار اودیوان اشعارش قابل ذکر است.

باباکوهی

ابوعبدالله‌ٔعلی (وفات ـ ۴۴۲) درشیرازبتحصیل‌دانش پرداخت وی‌باابوسعید ابی‌الخیر وامام قشیری در نیشابور ملاقات کرد ازآثار اودیوان اشعارش قابل ذکر است.

بدیع‌الزمان

ابوالفضل احمدبن حسن (وفات ـ ۳۹۸) در همدان نزد ابن فارس بکسب علم پرداخت وبعدها بخدمت صاحب‌بن عباد رسید ازآثار اوست: مقامات بدیع‌الزمان شامل ۵۱ مقاله.

برهان قاطع

کتاب لغت مؤلف محمد حسین بن خلف تبریزی سال تالیف ۱۰۶۲.

بشاربن برد

(وفات ـ ۱۶۲) از شعرای قرن دوم که بعربی شعر میسرود بشاربن برد نابینا بود وی بجرم ارتداد بقتل رسید.

بهار

محمد تقی ملك الشعراء (۱۲۶۴ ـ ۱۳۳۰) شاعر ومحقق. وی درمشهد متولدشد ودرآن

دیار به تحصیل دانش پرداخت وبعد از چندی روزنامه «نوبهار» را انتشار داد درسال ۱۲۹۳ بنمایندگی مجلس شورایملی ازطرف اهالی مشهد انتخاب شد وبتهران رفت.

بیش ازهجده سال ازسن اونمی‌گذشت که ازطرف مظفرالدین شاه بملك‌الشعراء لقب‌یافت درجوانی وارد عالم‌سیاست شد وچند مرتبه تبعید وزندانی‌گردید وی انجمن‌ادبی ومجله‌دانشکده را تاسیس‌کرد.

درسال ۱۳۰۷ بعنوان معلم واردکادر دانشگاه شد وبعد بسمت استادتاریخ ادبیات‌ایران دردانشکده ادبیات تهران مشغول تدریس شد.

ملك‌الشعرا بادبیات فارسی وعربی وخط وزبان پهلوی آشنائی‌کامل داشت.

ازآثار اوست : دیوان اشعار در دو جلد، کتاب سبك شناسی درسه جلد، بهارکتابهای مجمل التواریخ والقصص، جوامع الحکایات وتاریخ سیستان را تصحیح کرده وبرآنها حاشیه نوشته است .

بیهقی

ابوالحسن علی‌بن‌ابی‌القاسم‌زیدبن محمدبن‌الحسین (وفات ۵۶۵) وی به‌ابن فنندق‌معروف بود ازدانشمندان اهل سبزوار ـ تالیفات زیادی باو نسبت داده‌اند ولی چندکتاب از آثار او بیشتر باقی نیست ازآثاراوست : جوامع الاحکام، تتمه صوان الحکمته ، تاریخ بیهقی ، شرح نهج‌البلاغه وکتابی درامثال عرب بنام‌غررالامثال ودرراقوال .

پروین اعتصامی

(۱۲۸۵ - ۱۳۲۰) درتبریز متولد شد وبرای تحصیلات‌بتهران آمد درمدرسه آمریکائی به‌کسب دانش پرداخت.

ادبیات فارسی وعربی را نزد پدر دانشمندش اعتصام‌الملك آشتیانی آموخت قسمتی‌از اشعارش درسال ۱۳۱۴ منتشرشد.

پروین درسرودن قصیده ازسبك خراسانی‌پیروی میکردقطعات ومثنویات اوساده وروان واغلب بصورت مناظره سروده شده است ازآثاراو دیوان اشعارش قابل ذکر است.

تاریخ جهانگشا

مؤلف علاالدین عطاملك جوینی سال تالیف (۵۶۸) درسه جلد: شامل احوال شاهان تا سال ۶۵۵ این‌کتاب ازتواریخ معتبر است.

تاریخ سیستان

این کتاب بزبان فارسی نگارش یافته ونویسنده آن معلوم نیست ولی آنچه مسلم است دو یا سه نفراین‌کتاب را بپایان رسانیده‌اند.

تاریخ الرسل والملوك

مؤلف ابوجعفرمحمدبن حریرطبری بزبان عربی در۱۲ جلد موضوع کتاب وقایع عالم ازابتدای خلقت تا سال ۳۰۲ هجری این کتاب بوسیله ابوعلی محمد بن بلعمی بفارسی ترجمه

شده است.

تحفة‌العراقین

مثنوی درسه هزاربیت سراینده خاقانی دراین مثنوی ازشرح مسافرت شاعربه عراق‌ومکه سخن رفته وبنام جمال‌الدین محمد موصلی سروده شده است.

ترجمهٔ تاریخ طبری

مترجم ابوعلی محمد بن بلعمی‌بسال ۳۵۲ این‌کتاب ترجمه‌ایست از تاریخ‌الرسل والملوك تالیف محمدان جریرطبری.

تفسیر تربت جام

تفسیر قرآن ابوبکر عتیق سورآبادی تفسیری در قرن پنجم هجری نوشته است که یك نسخهٔ ازآن موجود است تفسیر تربت جام خلاصه واقتباس ازآن تفسیر است.

تذکرة‌الاولیاء

مؤلف شیخ فریدالدین عطار تاریخ تالیف اواخرقرن ششم این‌کتاب عرفانی درشرح‌حال ۹۶ تن ازمشایخ صوفیه نگارش یافته است.

ثعالبی

ابومنصور عبدالملك بن محمد (وفات - ۴۲۹) وی بزبان عربی چیز مینوشت از آثار اوست: یتیمه‌الدهر، غور اخبار ملوك الفرس وسیرهم وکتاب التمثیل والمجاهر.

جام جم

مثنوی سراینده اوحدی مراغه‌ای شاعر قرن هشتم این مثنوی بنام سلطان ابوسعید بهادر سروده شده است.

جامع‌التواریخ

مؤلف رشید الدین فضل‌الله سال تالیف ۷۱۰ شامل سه جلد این کتاب از تواریخ معتبر است.

جامی

نورالدین عبدالرحمن (وفات - ۸۹۸) درجام متولد شدودرهرات وسمرقند نزد استادانی چون سعدالدین محمد کاشغری وقاضی‌زادهٔ رومی به کسب دانش پرداخت درجوانی سفری به‌مکه کرد ودر سال ۸۷۸ بهرات باز گشت وی سلطان حسین بایقراء ابوعلی شیرنوائی، جهانشاه قره‌قوینلو وسلطان ابوسعید تیموری را در اشعارش مدح کرده است.

دیوانش درسه قسمت تنظیم شده: فاتحة‌الشباب، واسطة‌العقد وخاتمة‌الحیات ازآثاردیگر جامی هفت اورنگ است در هفت قسمت شامل : سلسلة الذهب، سلامان وابسال، تحفة الاحرار، سبحة الابرار، یوسف زلیخا، لیلی ومجنون و خردنامه فراوان دارد از آن جمله است : نقدالنصوص، نفحات الانس، بهارستان، فوایدالضائیه معروف بشرح ملاجامی درصرف ونحو وتاریخ صوفیان ازرسالات اوست، رساله مناسك حج وتحقیق مذهب صوفیان.

جمال‌الدین اصفهانی

محمدبن عبدالرزاق (وفات - ۵۸۸) ازشعرای معروف دراصفهان متولد شد.

وی ارسلان بن طغرل ونصرت‌الدین جهان پهلوان وطغرل‌بن ارسلان را در اشعارش مدح کرده است ازآثار او دیوان اشعارش قابل ذکراست.

جوامع‌الحکایات ولوامع‌الروایات

مؤلف محمد عوفی سال تالیف ۶۳۰ بزبان فارسی شامل حکایات ادبی در۴ جلد، از حیث منابع تاریخی ازکتب معتبر بشمار می‌آید.

جوینی

علاءالدین عطاملك بن بهاءالدین (وفات - ۶۸۱) ازتاریخ نویسان مشهوربشمار می‌آید ازآثار مهم او تاریخ جهانگشاست.

چهار مقالهٔ عروضی

مقالاتی بزبان فارسی مؤلف احمدبن علی النظامی عروضی سمرقندی سال تالیف ۵۵۱ شامل چهارمقاله در:

ماهیت دبیری وکیفیت دبیرکل، ماهیت علم شعر وصلاحیت شاعر، ماهیت علم نجوم‌و ماهیت علم طب.

حافظ ابرو

شهاب‌الدین عبدالله بن عبدالرشید الخوافی (وفات - ۸۳۴) درهمدان به‌تحصیل پرداخت ازمورخان دوره تیموری بشمار می‌آید ازآثاراوست:

کتاب زبدةالتواریخ که بسال ۸۲۹ تالیف شده است.

حافظ شیرازی

شمس‌الدین محمدبن بهاءالدین (۷۲۶ - ۷۹۱) واز شعرائی است که غزلیات عارفانه اش زبانزد خاص وعام است درشیرازمتولد شد ودرهمان دیاربه تحصیل دانش پرداخت، ازاستادان اوقوام‌الدین‌عبدالله رابایدنام بردوی بمناسبت حفظ‌تمام قرآن‌حافظ‌تخلص کرده است ازممدوحین او، ابوالحق اینجو شاه چراغ، شاه‌منصور، وامیرمبارزالدین را باید ذکرکرد، حافظ جزچند سفرکوتاه که باصفهان ویزدکرد بقیه عمررا در زادگاهش شیراز بپایان رسانید.

محمود شاه حکمران هندوستان ازخواجه دعوت‌کردکه بدربار اوبرود خواجه قبول‌کرد وچون تا بندرهرمزرفت دریا طوفانی شد وبشیراز بازگشت دیوان اشعارحافظ درجهان معروف است.

حدائق‌السحر فی دقائق‌الشعر

تالیف رشیدالدین وطواط، سال تالیف ۵۵۱ این‌کتاب درصنایع شعری ومعانی وبیان نگارش یافته است.

حدودالعالم من المشرق الی المغرب

درجغرافیا کتابی پرفایده ومعتبر است مؤلف آن معلوم نیست.
این کتاب به ابوالحرث محمدبن احمد تقدیم شده است.

حمدالله مستوفی

ابی‌بکربن احمد بن نصر (وفات - ۷۵۰) نویسنده وشاعر درقزوین بتحصیل پرداخت.
ازآثار اوست: تاریخ گزیده، نزهةالقلوب وظفرنامه.

حنظله بادغیسی

(وفات - ۲۲۰) شاعردوره طاهریان وی‌درنیشابور اقامت داشت دیوانی ازاوباقی‌نیست مقداری ازاشعارش درتذکره‌ها ذکرشده است.

خاقانی

افضل‌الدین ابوبدیل بن‌علی - (۹۲۰-۹۹۵) ازشعرای نامی که اول‌حقایقی تخلص‌میکرد وبعدها به مناسبتی نام خاقانی را تخلص خود قرار داد وی بدربار شروانشاه راه یافت، بعداز مدتی بدستور اوزندانی شد، خاقانی بعدازرهائی اززندان سفری به مکه‌کرد وی دوران آخرعمر خودرا درتبریز سپری‌نمود ودرهمانجا فوت‌کرد.

ازمحمد وحین او خاقان اکبر علاءالدین اتسز محمد خوارزم شاه، غیاث الدین محمد بن محمودبن ملکشاه، علاءالدین تکش را باید نام برد.

قصائد وغزلیات خاقانی درنوع خود بی‌نظیر است وی را باید از قصیده سرایان درجه اول ایران دانست ازآثاراوست: دیوان اشعار ومثنوی تحفةالعراقین.

خسروشیرین

مؤلف نظامی‌گنجوی سال تالیف۵۷۶ دارای ۶۵۰۰ بیت است، این داستان درشاهنامه فردوسی نیزآمده است.

خواجوی کرمانی

کمال‌الدین ابوالعطاء محمودبن علی (۶۷۹-۷۵۳) شاعردرکرمان متولد شد ودرزادگاه خود بتحصیل دانش پرداخت.

خواجه ازمریدان علاءالدوله سمنانی ازبزرگان صوفیه بودخواجه سلطان ابوسعید بهادر وغیاث الدین محمد وشیخ ابواسحاق اینجو وتاج الدین احمد عراقی را در اشعارش مدح کرده است.

جواجو باحافظ شیرازی همزمان ومعاشربوده است ازآثاراوست: دیوان اشعار وخمسه‌ای بسبک نظامی شامل: همای وهمایون، گل‌ونوروز، روضةالانوار، کمال‌نامه، سام‌نامه وگوهرنامه خواجه ازپیروان شیخ اجل سعدی بوده است.

خواند میر

غیاث‌الدین بن‌همام‌الدین (وفات - ۵۴۱) وی ازشاگردان میرخواند بود وازنویسندگان

بشمارمیرود وازآثار اوست: حبیب‌السیر که بسال ۵۲۹ تالیف شده ودیگری خلاصة‌الاخبار که تلخیصی از کتاب روضة الصفا میباشد.

خیام

حکیم ابوالفتح عمربن ابراهیم (وفات - ۵۱۷) از دانشمندان وشعرای بنام ایران که شهرت جهانی دارد واشعارش بچند زبان زنده دنیا ترجمه شده است خیام در نجوم، پزشکی، فلسفه وریاضی استاد مسلم بود.

وی بدستور ملك شاه به اصلاح تقویم ایران مبادرت کرده است ووضع ثابتی به‌آن‌داد خیام آثار فراوانی بزبان فارسی وعربی دارد که ازآنجمله است: رسائی درطبیعیات، معراج، لوازم الامکنه وجبر ومقابله بزبان عربی از آثار او بزبان فارسی رساله وجودیه، نوروزنامه ورسالهٔ خطبة‌الغراء اثر ابوعلی سینا که آنرا بفارسی ترجمه کرده است ونیزدیوان اشعار شامل رباعیات حکیم قابل ذکراست.

دانشنامه علائی

این‌کتاب بفارسی نوشته شده ومؤلف آن دانشمندان بزرك ابوعلی سیناست که شامل الهیات، طبیعیات ومنطق می‌گردد

دنبلی

عبدالرزاق بیك (۱۱۷۶-۱۲۴۳ خورشیدی) درخوی‌متولد شد بدربار فتحعلی شاه راه یافت ومورد توجه‌اوقرار گرفت در۱۲۱۵سفری بعتبات کرداز آثاراوست: مآثر سلطانی‌وحدائق الجنان که بعدها درآن‌تجدید نظرکرد وآنرا تجزیة‌الاحرار وتسلیةِ الابزار نام نهاد.

دهلوی

خواجه حسن شیخ نجم الدین بن علی سنجری (وفات - ۷۷۷) عارف وشاعر هندی وی بفارسی شعرمیسرود وازمریدان شیخ نظام‌الدین اولیاء بوده است ازآثاراو دیوان اشعارش قابل ذکر است.

دقیقی

ابومنصور محمدبن احمد (وفات - ۳۷۰) ازشعرای دوره سامانی وی را عده‌ای ازتذکره نویسان اهل بلخ وعده‌ای اهل طوس دانسته‌اند ازممدوحین اوامیرفخرالدوله، امیر ابوسعید مظفر ابونصربن علی چغانی ومنصوربن نوح سامانی را باید نام برد.

دقیقی بسرودن‌شاهنامه‌ای‌اقدام کردولی بیش‌ازآنکه‌آن‌را تمام‌کند بدست غلامش‌کشته شد. فردوسی اشعار اورا که بنام گشتاسب نامه معروف است درشاهنامه خود ذکرکرده است ازاین شاعرغزلیات وقصائدی درتذکره‌ها آمده است.

دهخدا

علی‌اکبردهخدا(۱۲۵۷-۱۳۳۴) درتهران متولد شدنزد استادانی چون حاج شیخ هادی

نجم‌آبادی وشیخ غلامحسین بروجردی بتحصیل علم پرداخت، وی سفری نیز برای تکمیل زبان فرانسه باروپا رفت.

دهخدا باهمکاری دوستان خود روزنامه‌ای بنام صوراسرافیل انتشار دادکه قسمت فکاهی آنرا با امضاء (دخو) تحت عنوان «چرند پرند» خودش مینوشت وی مدتی ریاست مدرسه‌حقوق وعلوم سیاسی را عهده‌دار بود.

وچند دوره نیزبنمایندگی مجلس شورایملی انتخاب شد.

ازآثار اوست: ترجمه روح القوانین منتسکیو، سرعظمت وانحطاط دولت رم، حواشی بردواوین منوچهری وناصرخسرو امثال وحکم وفرهنك فرانسه بفارسی.

مهمترین اثر دهخدا لغت نامه اوست‌که دراین راه زحمت فراوان کشید تاکنون پیش از یکصد مجلد ازاین لغت‌نامه عظیم بچاپ رسیده است.

دیوان شمس‌تبریزی

سراینده آن مولانا جلال‌الدین محمد مولوی است مولانا ارادت خاصی به شمس تبریزی داشت وغزلیات شیوای خود را به نام او تمام میکرد، از این رو دیوانش بنام شمس تبریزی معروف شده است.

رابعه قزداری

از زنان شاعرقرن چهارم وی دختر یکی ازامیران عرب بود این‌شاعره‌بعلت عشقی‌که به بکتاش غلام پدرش پیدا کرد بدست برادرکشته شد داستان این عشق در الهی نامه عطار آمده است.

راحة‌الصدور و آیة‌السرور

کتاب تاریخی مؤلف نجم‌الدین‌ابوبکر محمد راوندی سال تالیف ۵۹۹.

رازی

ابوبکر محمد بن زکریای رازی (۲۵۱ - ۳۱۳) از دانشمندان بزرك ایران درفلسفه و ریاضیات ونجوم استاد بود.رازی درشهر ری متولد شد وی بعلم‌طب وکیمیا توجه زیادی‌داشت الکل وگوگرد ازکشفیات اوست. رازی آثارفراوانی درفلسفه وطب داردکه ازآن جمله است: القوانین‌الطبیعه فی‌الحکمة‌الفلسفه، العلم‌الالهی، القول فی‌الزمان والمکان والقول فی‌الهیولی که در فلسفه نگارش یافته است.

ازآثاری‌که درطب‌ازاوبجا مانده المنصوری‌والحاوی قابل‌ذکراست. کتب اثبات‌الصناعة کتاب‌الاکسیر، علل‌المعادن وکتاب‌الحجر نیز ازآثاراوست.

راوندی

نجم‌الدین ابوبکر محمد بن علی‌بن سلیمان وی از نویسندگان قرن ششم بود واز آثار او کتاب راحة‌الصدور قابل ذکراست که بنام غیاث‌الدین کیخسرو تالیف شده است.

رشیدالدین فضل‌الله همدانی

فضل‌الله بن عماد الدوله ابی‌الخیر (۶۴۵ - ۷۱۸) طبیب ومورخ دوره مغول از آثار

اوست .

مجموعهٔ رشیدی‌بزبان عربی که شامل‌پنج قسمت‌است، بنام‌های توضیحات، مفتاح‌التفاسیر لطائف‌الحقائق، الرسالة‌السلطانیه وبیان‌الحقائق، ونیز جامع‌التواریخ .

رشید وطواط

رشیدالدین سعدالملک محمدبن عبدالجلیل عمری کاتب (۴۸۰-۵۷۳)
شاعر ودانشمند در بلخ بدنیا آمد ودر همانجا به تحصیل دانش پرداخت وی بدربار خوارزمشاهیان راه یافت وبمدح آنان پرداخت.

رشید با خاقانی وادیب صابر همزمان بوده وبا ایشان مشاعره ومکاتبه داشته است، از آثار اوست.

دیوان اشعار، نثراللئالی من کلام امیرالمؤمنین علی که سخنان حضرت علی را به نثر فارسی درآورده است.

وحدائق‌السحر فی دقائق‌الشعر در صنایع شعر وبدیع چند رساله بزبان عربی در مسائل ادبی و کلام نیزازاو باقی است، رشید وطواط ازادیبان ودانشمندان بزرگ فارسی بشمارمیرود.

رودکی سمرقندی

ابوعبدالله جعفر بن محمد (وفات ـ ۳۲۹) در قریه رودك واقع در سمرقند بدنیا آمد، از شعرای دورهٔ سامانیان بود وبدربار امیر نصرسامانی راه یافت وثروت بسیار بدست آورد، از ممدوحین او ابونصر، امیرنصر، احمد بن اسماعیل ، ماکان کاکی ، ابوالفضل بلعمی وابوجعفر احمدبن خلف بن اللیث قابل ذکرهستند.

ازآثاراوست: دیوان اشعار، کلیله‌ودمنه منظوم که متأسفانه اثرفوق جزقسمت‌کمی بقیه از بین رفته است ، رودکی از شاعران بزرك ایران بشمار میرود واو را استاد شاعران لقب داده اند .

ریاض‌العارفین

مؤلف رضاقلی‌خان هدایت، سال تالیف ۱۲۶۰ این‌کتاب شامل شرح دانشمندان‌عارفان وشعرای ایران است.

زادالمسافرین

مؤلف این کتاب ناصرخسرو قبادیانی میباشدکه درسال ۴۵۳ آنرا تالیف کرده است.

زمخشری

ابو القاسم محمودبن عمربن‌محمدالخوارزمی (وفات ـ ۵۳۸) درتفسیروحدیث ونحوتبحر داشت وآثار زیادی بجای گذاشت ازآن جمله است:

مقدمة الادب، اساس البلاغة والکشاف عن‌الاسرارالتنزیل .

سبزواری

حاج ملا هادی (۱۲۱۲ - ۱۲۹۵ هـ) در سبزوار متولد شد ودر همانجا به تحصیل

دانش پرداخت وبعد برای ادامه تحصیل به‌مشهد وبعدها باصفهان عزیمت کرد، وی حکمت و کلام واصول‌را پیش‌علی نوری که ازدانشمندان بنام آنزمان بود فراگرفت ، سبزواری سفری نیز به مکه کرده است.

ازآثار اوست : شرح منظومه بزبان عربی در علم منطق، اسرارالحکم که بزبان فارسی نوشته شده است، حاج ملاهادی شعرنیز میسرود و«اسرار» تخلص میکرد.

سروش اصفهانی

میرزا محمد علی (وفات - ۱۲۸۵) در اصفهان متولد شد ودر همانجا به تحصیل دانش پرداخت.

وی ازطرف ناصرالدین شاه لقب‌شمس‌الشعرائی‌یافت، سروش‌درسرودن قصیده پیروسبک امیرمعزی ومنوچهری بوده است، ازآثاراو دیوان اشعارش قابل ذکر است.

سعدی

شیخ مشرف‌الدین مصلح بن عبدالله (۶۰۶-۶۹۴) ازشعرای بنام ایران، درشیراز متولد شد، وی تحصیلات خود را در زادگاهش شروع کرد و برای تکمیل آن بمدرسه نظامیه بغداد رفت.

سعدی به مسافرت علاقه زیادی نشان داده ونیمی ازعمرخودرا درسفر وسیر وگشت‌سپری کرده است.

وی بعداز یك مسافرت طولانی‌که حدود ۴۰ سال طول کشید بشیراز بازگشت ومشغول تالیف وتصنیف شد.

ازآثاراوست: دیوان اشعار، بوستان وگلستان که رویهم کلیات سعدی را تشکیل‌میدهد

سلامان وابسال

مؤلف عبدالرحمن جامی، سال تالیف ۸۸۵ این‌کتاب داستان منظومی ازهفت اورنگ مولانا جامی میباشد.

سلمان ساوجی

جمال الدین سلمان بن علاء الدین (وفات - ۷۷۸) سلمان بدربار جلایریان، وپادشاهان ایلکان راه یافت وشیخ حسن بزرك وسلطان اویس و سلطان حسین را مدح کرده است، وی در سرودن قصیده ازانوری ومنوچهری پیروی‌کرده است، ازآثار اوست، دیوان‌اشعار، فراقنامه و مثنوی جمشید وخورشید.

سنائی

حکیم ابوالمجد مجدود بن آدم (وفات - ۵۴۵) عارف وشاعر بزرك سنائی در همان اوائل جوانی بدربار غزنویان راه یافت و به مدح سلاطین آن سلسله پرداخت ، وی در اشعارش مسعودبن ابراهیم وبهرام شاه بن مسعود را مدح کرده است.

سنائی بعداز مدتی به خراسان عزیمت‌کرد وبه حلقه درویشان درآمد وبا روسای صوفیه معاشرت کرد وازمدح سلاطین دست‌کشید وبسرودن اشعار عارفانه پرداخت.

دیوان اشعار و کتب، کارنامه بلخ، طریق‌التحقیق، حدیقة‌الحقیقه، سیرالعباد الی‌المعاد و دو مثنوی عقل‌نامه وعشق نامه .

سهروردی

شیج شهاب الدین (۵۴۹ ـ ۵۸۷) دانشمند وفیلسوف ایرانی که بشیخ اشراق معروف است .

وی‌درشهرسهرورد بدنیاآمد، فلسفه و حکمت را درزادگاهش نزدشیخ مجدالدین الجبلی آموخت ودراین علوم به پایه استادی رسید.

سهروردی دارای تالیفات زیادی است‌کتب ورسالات اورا تا ۴۹ عدد ذکرکرده‌اند. از آثاراوست: حکمت‌الاشراق، قصة‌الغربة‌الغریبه ـ رسالة فی اعتقادالحکما ـ تلویحات، المشارع‌و المطاوحات، رسالهٔ عقل سرخ ورسالة‌العشق‌که مونس‌العشاق معروف است.

چون عقاید سهروردی باعقاید قدما تفاوت داشت واو بیشتر اصطلاحات دین زردشت را بکاربرد وی را کافرخواندند وبدستورملك طاهرپسرصلاح‌الدین ایوبی بقتل رسید.

سیاست نامه

مؤلف ابوعلی حسین بن علی‌بن اسحق طوسی (نظام الملك) موضوع‌کتاب تدبیر مملکت داری که بدستور ملك شاه سلجوقی تالیف شده است.

شاهنامه فردوسی

ازبزرگترین منظومه‌هائی است‌که دراین زمینه سروده شده است، فردوسی چون گشتاسب نامه دقیقی طوسی را دید خیلی مشتاق گردید وتصمیم‌گرفت کار ناتمام دقیقی‌را باتمام برساند وی‌حدود سی‌سال دراین راه زحمت‌کشید، شروع شاهنامه را سال ۳۷۰ وپایانش را ۴۰۰ ذکر کرده‌اند موضوع شاهنامه فردوسی تاریخ قدیم ایران است.

ازآغاز تمدن تا پایان انقراض دولت ساسانیان، شاهنامه فردوسی را میتوان بسه قسمت نمود بدین ترتیب دوره افسانه‌ای، دوره پهلوانی دوره تاریخی.

شعرالعجم

کتابی درخصوص‌شعروشاعری‌مؤلف شبلی‌نعمانی نویسندهٔ هندی. این‌کتاب‌درسال ۱۳۲۵ هجری‌بزبان اردو تالیف شده است.

شمس قیس رازی

شمس‌الدین محمد ازدانشمندان قرن هفتم هجری آثارگرانبهائی ازاو باقی است که ازآن جمله است، کتاب‌المعجم فی‌معائیرالاشعارالعجم، المعرب فی معائیرالاشعارالعرب وکتاب الکافی فی‌العروضتین والقوافی.

شمس‌المعالی

قابوس بن وشمگیربن زیاردیلمی (وفات ـ ۴۰۳) از پادشاهان آل زیارکه درنظم ونثر دست داشت. ازآثاراوست‌کمال البلاغه شامل اشعار عربی وفارسی.

شهرستانی

امام ابوالفتح تاج‌الدین محمدبن عبدالکریم، ازدانشمندان علم فقه وادیان ازآثاراوست المناج والایات، الملل والنحل ونهایته‌الاقدام.

شهید بلخی

ابوالحسن شهیدبن حسین بلخی (وفات ـ ۳۲۵) شهید در ادبیات وزبان فارسی وعربی مهارت داشت ازممدوحین اونصربن احمد سامانی است دیوان اشعاری ازاو باقی مانده است.

شیخ بهائی عاملی

محمدبن حسین مشهور به بهاء الدین (وفات ـ ۱۰۳۱) از دانشمندان دوره صفویه در ادبیات فارسی وعربی استاد بود.

تالیفات شیخ به ۸۸ کتاب ورساله میرسد ازآثاراوست: مثنوی شیروشکرونان‌وحلوا، تشریح‌الافلاك، خلاصة‌الحساب واثرمهم وی «کشکول»

صائب تبریزی

محمد علی بن میرزا عبدالرحیم (۱۰۱۰-۱۰۸۰ ه) ازشعرا وبدیهه سرایان نامی ایران دراصفهان متولد شد وهمانجا به تحصیل دانش پرداخت، در جوانی سفری بمکه رفت صائب در سفری که به هندوستان‌کرد مورد توجه شاه جهان فرارگرفت ومدتی درکابل اقامت کرد، بعد از مراجعت ازهندوستان به دربارشاه عباس راه یافت ولقب ملك‌الشعرائی‌گرفت.

سعدی وخافظ از شعرائی بودند که مورد توجه صائب قرارگرفتند صائب به سبك هندی شدمیسرود. ازآثاراوست: دیوان اشعار.

طالب آملی

محمد طالب آملی (وفات ـ ۱۰۳۶) درآمل ومازندران به تحصیل پرداخت، وی سفری به هندکرد وبدربار جهانگیر راه یافت ولقب ملك‌الشغرائی‌گرفت.

ازآثاراوست: دیوان اشعار ومنظومه‌ای بنام جهانگیرنامه.

طبقات ناصری

کتاب تاریخی ابوعمر منهاج‌الدین عثمان بن محمد سراج‌الدین جوزجانی موضوع این کتاب تاریخ عمومی عالم بخصوص دورهٔ غزنویان وپادشاهان غوریه است.

ظهیر فاریابی

ابوالفضل طاهر بن محمد (۵۹۸) وی سفری به مازندران وآذربایجان کرد ودر آنجا به کسب علم پرداخت در حکمت ونجوم دست داشت از ممدوحین او طغان شاه، محمدبن ایلدگز و قزل ارسلان را باید نام برد ازآثاراو دیوان اشعارش قابل ذکر است.

عارف قزوینی

میرزا ابوالقاسم (وفات ـ ۱۳۱۲ شمسی) شاعروتصنیف ساز وی ازپیشروان آزادی و مشروطیت بود، عارف با موسیقی نیزآشنائی داشته است.

دیوانش اولین‌بار درسال ۱۳۳۲ دربرلن وسپس درتهران بچاپ رسید.

عبدالله انصاری

ابواسمعیل عبدالله بن محمد (وفات ـ ۴۸۱) عارف وصوفی مشهوردرهرات متولد شد وی درحدیث وفقه نیز دست داشت، عرفان وتصوف را نزد شیخ ابوالحسن خرقانی فرا گرفت ودر این علوم شهرت بسزائی یافت بفارسی وعربی شعرمیسرود تالیفات زیادی ازاو باقی است که‌از آن جمله است :

تفسیری ازقرآن، ترجمه واملاء طبقات‌الصوفیه به‌لهجه هروی، ازرسالات خواجه عبدالله زادالعارفین، الهی‌نامه، رساله دل وجان وکنزالسالکین‌را باید نام برد، خواجه عبدالله انصاری درنثر مسجع استاد بوده است.

عبید زاکانی

نظام‌الدین عبیدالله (وفات ـ ۷۷۲) شاعر ونویسنده که هجویات او معروف است، عبید درشیراز به تحصیل علوم پرداخت.

وی سفری به بغداد کرد وبیشترعمر خود را درشیراز سپری‌کرد عبید در اشعارش سلطان اویس وشاه شجاع وابواسحق اینجو وخواجه رکن‌الدین را مدح‌کرده است ازآثار اوست: دیوان اشعارکه اغلب اشعار مندرج درآن هجویه وهزلیه است، اشعار جدی عبید درحدود ۳۰۰۰ بیت است .

عراقی

فخرالدین ابراهیم همدانی (وفات ـ ۶۸۰) از شاعران وعارفان بزرك که در شعر عراقی تخلص میکرد .

درهمدان متولد شد بعدازتحصیلات مقدماتی به هندوستان رفت واز محضر درس صوفی بزرك شیخ بهاء الدین زکریا استفاده کرد وبعداز مرك وی جانشین اوشد ولی دیری نپائید که اهل تصوف درهندوستان با او از در مخالفت درآمدند عراقی ناچار هندوستان را ترك گفت و سفری بمکه رفت وازآنجا به قونیه شتافت وازمحضر شیخ صدرالدین قونیوی استفاده‌کردکتابی بنام‌لمعات تالیف وبه‌شیخ‌صدرالدین تقدیم نموده است.

عراقی دراواخرعمر به شهردمشق مسافرت‌کرد ودرهمان دیاروفات‌کرد، عراقی ازعرفا و شعرای بزرك ایران بشمارمیرود وازآثاراو دیوان اشعار ومثنوی عشاق‌نامه را باید نام برد.

عرفی شیرازی

جمال‌الدین محمد (وفات ـ ۹۹۹) شاعر نامی ایران که در هندوستان وعثمانی شهرتی فراوان بدست آورد. عرفی بعد از تحصیلات مقدماتی‌به هندوستان شتافت وبدربار اکبرشاه راه یافت واورا مدح گفت: ازآثاراوست.

دیوان اشعار، خمسه‌ای به تقلید نظامی ورساله‌ای به تقلید نظامی ورساله‌ای به نثر بنام نفسیه‌که موضوع آن تصوف است.

عسجدی

سلطان محمود راه یافت و به مدح اوپرداخت دیوانی ازاو در دست نیست ـ قصیده‌ای که درفتح سومنات سروده معروف است

عطار

شیخ فرید الدین ابوحامد محمد بن ابوبکر ابراهیم بن مصطفی (وفات ـ ۶۲۷) شاعر و عارف بزرگ که دردنیای تصوف به مقام ارشاد رسیده است وی به عطاری اشتغال داشت درضمن طبابت نیزمیکرد.

وی دراواخرعمرازکسب عطاری‌دست‌کشید وبعالم عرفان‌وتصوف روی‌آورد وبه مسافرت پرداخت وسفری به مکه‌کرد شیخ مجدالدین بغدادی مورد توجه عطارواقع شد وازمریدان اوگشت عطارآثار فراوانی دارد که ازآن جمله است.

دیوان اشعار وتذکرةالالیاء درشرح حال شعرا ودانشمندان ـ منطق‌الطیر.

علیشیر نوائی

امیر نظام الدین (وفات ـ ۹۰۶) از وزراء دانشمند وی درمرو به کسب دانش پرداخت علیشیر نوائی مورد توجه سلطان حسین بایقرا قرارگرفت ودردربار او مشغول کارشد وبعد از چندی حاکم استرآباد گردید.

وی به زبانهای ترکی وفارسی تسلط کامل داشت ازآثاراوست: پنج مثنوی بزبان ترکی به تقلید خمسه نظامی و مثنوی لسان الطیر به سبك منطق الطیر عطار دیگر ازآثار وی رسالهٔ محاکمةاللغتین، رساله میزان الاوزان، مجالس‌النفایس بزبان ترکی وکتاب خمسةالمتحیرین .

عماد فقیه کرمانی

(وفات ـ ۷۷۳) ازشعرا وفقیهان. عماد درکرمان متولد شدودرهمانجا به تحصیل دانش پرداخت .

وی مدرسه‌ای نیز درکرمان بنا کرده است، ازآثاراوست:

دیوان غزلیات، مثنوی محبت نامه صاحب دلان ومثنوی یومونس‌الابرار.

عماره مروزی

وفات اوائل قرن پنجم از شعرای عصر سامانیان در مرو متولد شد وی سلطان محمود سبکتکین را در اشعارش مدح کرده است، مرثیه‌ای که درقتل ابوابراهیم ساخته معروف است.

عمعق بخارائی

امیرالشعراء ابوالنجیب شهاب‌الدین (وفات ـ ۵۴۳) ازشعرای معروف در بخارا متولد شد وهمانجا به تحصیل دانش پرداخت .

وی بدربار خضرخان ابراهیم راه یافت و لقب امیرالشعرائی گرفت وی عده زیادی از سلاطین زمان خودرا مدح کرده است که ازآن جمله هستند.

ابراهیم بن منصور، احمد خان بن خضرخان، رکن الدین ابوالمظفر واز آثار اوست : دیوان اشعار.

عنصری

ابوالقاسم حسن بن احمد (وفات ـ ۴۳۱) ازقصیده سرایان دوره غزنویان، وی بدربار سلطان محمود ومسعود غزنوی وامیرنصر راه یافت وبمدح آنان پرداخت وازسلطان محمود لقب ملك‌الشعرائی گرفت.

اشعاراورا حدود سی‌هزاربیت ذکرکرده‌اند ولی متاسفانه بیش‌از دوهزاربیت ازآن باقی نیست .

عنصری گذشته ازدیوان شعرچند مثنوی نیز بنام‌های وامق وعذرا، سرخ بت وخنگ بت وشاد بهروعین الحیات داشته است که در دست نیست و ابیاتی از آنها در تذکره‌ها و فرهنگها موجود است .

عنصری به زبان وادبیات عرب آشنائی‌داشت وی درآوردن معانی‌دقیق وخیالات باریك مهارت کامل داشت.

عوفی

سدیدالدین محمد بن محمد عوفی بخاری (وفات ـ ۶۳۵) دربخارا متولد شد وهمانجا به کسب دانش پرداخت.

وی سفرهائی به خراسان ، سیستان وماوراالنهرکرد ، عوفی سفری نیز به سندکرد ودر دربار ناصرالدین قباچه راه یافت، ازآثار اوست: جوامع‌الحکایات ولباب‌الالباب.

غزالی

حجةالاسلام امام‌زین‌العابدین ابوحامد محمدبن محمدغزالی (وفات ـ ۵۰۵) ازدانشمندان وفلاسفه بزرك ایران ، وی بعلوم دینی وادبی تسلط کامل داشت واز استادان زمان خود بشمار میرفت .

غزالی درمحضراستادانی چون امام الحرمین ابوالمعالی جوینی وابوحامد احمدرادکانی استفاده کرد ودانش آموخت .

وی هنوزبیش‌ازبیست وهشت سال ازعمرش نگذشته بودکه بانواع علوم دینی زمان‌خود مسلط شد غزالی بسال ۴۸۴ بدعوت نظام‌الملك برای تدریس به مدرسه نظامیه بغداد رفت وچهار سال درآنجا تدریس کرد.

وی در چهل سالگی غربت اختیارکرد اما در اواخرعمر سفری به طوس کرد ومدتی در نظامیه نیشابور تدریس کرد ودرطوس درگذشت.

ازآثاراوست: احیاءالعلوم، تهافت‌الفلاسفه، معیارالعلم، مقاصدالفلاسفه‌که به‌زبان‌عربی تالیف شده است .

ازآثاراو به زبان فارسی، کیمیای سعادت ونصیحه‌الملوك را باید نام برد .

قیاس‌اللغات

فرهنك لغت مؤلف محمد غیاث الدین بن جلال الدین بن شرف الدین رامپوری ، سال تالیف ۱۲۴۲ .

فارابی

ابونصرمحمدبن محمد (۲۶۰ - ۳۳۹) ازفلاسفه ودانشمندان ایرانی، درشهرفاراب واقع درماوراءالنهربدنیا آمد.

فارابی درجوانی به بغداد سفرکرد وهمانجا اقامت کرد وبه کسب فلسفه وزبان عربی، پرداخت.

فارابی بعد از مدتی به شهر دمشق سفرکرد ومدتها در آن دیار ماند، وی برآثار ارسطو شروحی نوشت ولقب معلم ثانی گرفت، فارابی در موسیقی و ریاضی نیز دست داشته است، از آثار اوست.

رسالهٔ فی مبادی آراء واهل المدینة الفاضله، فصوص‌الحکم، الجمع بین رای‌الحکیمین افلاطون الالهی‌وارسطو، درعلم‌النفس، کتاب‌النفس، اسکندرالافرودیسی‌ونیزشروحی برکتابهای انالوطیقای اول وثانی، بوطیقا وسوفسطیقای ارسطو نوشته است.

فخرگرگانی

فخرالدین اسعد (وفات حدود ۴۶۶) شاعر وداستانسرای نامی فخرگرگانی در حکمت و فلسفه ادبیات فارسی وعربی وزبان پهلوی آشنائی کامل داشت، از زندگی واحوال وی اطلاع زیادی دردست نیست.

درسال ۴۴۳ هنگامیکه طغرل سلجوقی اصفهان را فتح کرد فخرالدین اسعد همراه وی‌بود ودرهمانجا ماند ومورد توجه‌ابوالفتح‌المظفربن محمد حاکم اصفهان قرارگرفت وداستان «ویس ورامین» را بنا به خواهش وی به نظم درآورد.

فخرالدین خواجه عمید کندری و سلطان ابوطالب طغرل بیك را در اشعارش مدح کرده است.

فرخی سیستانی

ابوالحسن علی‌بن جولوغ (وفات - ۴۲۹) قصیده سرای معروف دورهٔ غزنویان.

فرخی مورد توجه ابوالمظفر احمدبن محمد امیرچغانی قرارگرفت وبدربار وی شتافت و دراشعارش ازوی مدح کرد بعدازمدتی بدربار سلطان محمود غزنوی راه یافت وبیشترقصائد او را مدح سلطان محمود وپسرانش ابواحمدمحمد ومسعود وبرادرش امیر یوسف ووزراء آن دوره تشکیل میدهد، فرخی‌درقصیده سرائی استاد بود ودرسخن توانائی‌داشت، طبعش روان واشعارش صریح وآسان است.

فرخی چون در بیشتر لشگرکشی‌های محمود به هندوستان همراه وی بوده است. اشعاری که دراین زمینه سروده جنبه تاریخی داشته وقابل توجه است، دیوان اشعار اودر نه هزاربیت دردست‌است.

فردوسی

ابوالقاسم حسن حدود سال ۳۳۰ متولد شد (وفات ۴۱۱ یا ۴۱۶) بزرگترین‌شاعرحماسه

سرای ایران. وی درطوس متولد شد و به حکم اشعار شاهنامه درطوس دهقانی میکرد وازخودداری آب وزمین بوده است.

فردوسی درسال ۳۷۰ بسرودن شاهنامه اقدام کرد ومدت سی سال دراین راه رنج برد و حدود سال ۴۰۰ شاهنامه را بپایان رسانید وبنام محمودبن ناصرالدین سبکتکین کرد، فردوسی بوسیله ابوالعباس فضل بن احمد اسفراینی بدربار سلطان محمود راه یافت ولی شاعربزرك مورد بیمهری سلطان محمود قرارگرفت وشاهنامه‌اش مورد توجه واقع نگردید فردوسی بی‌اندازه از محمود رنجیده وبا خاطری آشفته بخراسان عزیمت کرد و بعد از مدتی به طبرستان رفت وضمن قصیده‌ای سلطان محمودرا هجوکرد وی دراواخر عمر به خراسان عزیمت کرد ودرهمانجا بدرود حیات گفت.

فروغی بسطامی

میرزا عباس (۱۲۱۳ - ۱۲۷۴) فروغی دوران خردسالی را دربسطام سپری کرد، بعداز چندی برای کسب دانش به تهران عزیمت کرد وبه دربار فتحعلیشاه قاجار راه یافت ودراشعارش اورا مدح کرد وی بعدها سفری به کرمان رفت ومورد توجه حسنعلی میرزا شجاع السلطنه وپسرش فروغ الدوله به فروغی تخلص یافت.

فروغی دراواخر عمر به تصوف روی آورد وعزلت اختیار کرد وبسرودن اشعار عارفانه پرداخت ازآثاراو دیوان اشعارش قابل ذکراست.

الفهرست

تالیف ابوالفرج محمد بن اسحق الندیم درسال ۳۷۷ بزبانِ عربی دربارهٔ کتابهای عربی وفارسی تالیف گردید.

فیضی دکنی

ابوالفیض فیض فیاضی (۹۵۴ - ۱۰۰۴) شاعر هندی که بفارسی شعر میسرود در شهر آگره هند بدنیا آمد وبه علوم فقه وتاریخ آشنائی داشت وی بسال۹۹۶ ازطرف اکبرشاه لقب ملك الشعرائی گرفت خمسه‌ای به تقلید ازنظامی سروده است.

فیه ما فیه

کتابی بزبان فارسی تالیف مولانا جلال الدین محمد مولوی بلخی موضوع بحث درعرفان ودین واخلاق.

قاآنی

میرزا حبیب (۱۲۲۲ - ۱۲۷۰) از شعرای دوره قاجار در شیراز متولد شد وی برای کسب دانش بخراسان عزیمت کرد قاآنی مورد توجه حسنعلی میرزا شجاع السلطنه قرارگرفت وبه مناسبت نام پسراو وکتای قاآن، قاآنی تخلص یافت، قاآنی بدربار فتحعلیشاه، محمد شاه وناصرالدین شاه راه یافت وبه مدح آنان پرداخت وی از قصیده سرایان معروف بود و بسبك منوچهری، عنصری، وفرخی شعرمیسروده، ازآثار اوست:

دیوان اشعار و کتابی بنام «پریشان» که به نثر تالیف شده‌است و بسبک گلستان نگارش یافته است.

قائم مقام

میرزا ابوالقاسم فراهانی (۱۱۹۳ - ۱۲۵۱) وی بوسیله پدرش که وزیر عباس میرزا نایب‌السلطنه بود بدربار راه یافت وبعد بدربار محمد میرزا تقرب جست وبصدارت رسید.

قائم مقام بدست دشمنانش بقتل رسید درعلم ونثرفارسی استاد بود ودر علوم حکمت و ادب دست داشت.

قائم مقام بسبک خراسانی شعر میسرود ازآثار اوست: مثنوی جلایرنامه.

قطب الدین شیرازی

قطب‌الدین محمودبن ضیاءالدین مسعود که به علامه شیرازی معروف است.

(وفات - ۷۱۰) پیش پدرکه از اطباء زمان بود علم طب آموخت وبعد از پدر بطبابت پرداخت، وی کتاب اشارات بوعلی را نزد خواجه نصیرطوسی فرا گرفت قطب الدین بعد از مسافرتهائیکه به بغداد و روم کرد بقونیه عزیمت کرد و در محضر صدرالدین قونیوی طریقه ارشاد آموخت.

ازآثار اوست: نهایةالادراك فی درایة الافلاك، التحفةالشاهیسه، فتح المنان فی تفسیر القرآن ودرةالتاج.

قطران تبریزی

حکیم ابومنصور قطران عضدی (وفات - ۴۶۵) از شعرای معروف دوره سلجوقیان در تبریز متولد شد ودر همانجا به کسب دانش پرداخت قطران بدربار پادشاهان وقت راه یافت و آنان را مدح گفته است.

ازممدوحین او امیر ابوالحسن علی لشگری حاکم گنجه، ابونصر محمدبن وهسودان، ابومنصور وهسودان بن مملان امراء تبریز وابودلف‌حاکم نخجوان قابل ذکرهستند. قطران از قصیده سرایان درجه اول فارسی است که بسبک خراسانی شعرمیسرود وازفرخی وعنصری‌پیروی کرده است علاوه بردیوان اشعار کتاب تفاسیر فی‌اللغة الفرس را به اونسبت داده‌اند.

کارنامهٔ بلخ

منظومه‌ای‌ازحکیم سنائی شاعر قرن ششم موضوع در مدح‌شاهان وبزرگان غزنین.

کسائی مروزی

ابوالحسن مجدالدین اسحق (وفات - ۳۹۱) ازشعرای دوره غزنوی وی اشعاری در مدح سلطان محمود سروده است دیوانی ازاشعار وی در دست نیست، اشعاری از او در تذکره ذکر شده است.

کشف‌المحجوب

تالیف‌ابویعقوب اسحق بن‌احمد سگزی‌درباره توحید که دراوائل‌قرن پنجم تالیف‌شده‌است

کشکول

مؤلف شیخ محمد بن حسین عاملی معروف به شیخ بهائی این کتاب درموضوعات ادبی واخلاقی نگارش یافته است.

کلیله ودمنه

کتابی است هندی که درزمان سلطنت انوشیروان به پهلوی ترجمه شده وبعدها عبدالله‌بن مقفع آنرا بعربی‌ترجمه‌کرد وعاقبت درقرن ششم بوسیله ابوالمعالی‌نصرالله بن‌محمدبن عبدالحمید بفارسی ترجمه شده است.

حکیم همدانی

ابوطالب (وفات - ۱۰۶۱) درهمدان متولد شد ودوسفر به هندوستان رفت. درسفر دوم بدربار شاه جهان راه یافت ولقب ملك‌الشعرائی گرفت. حکیم درشهر کشمیر وفات یافته است.

کیمیای سعادت

مؤلف حجة الاسلام امام محمد غزالی بزبان فارسی این‌کتاب تلخیصی از احیاء العلوم است. کیمیای‌سعادت در چهار قسمت شامل شناختن نفس ، شناختن حق تعالی، شناختن دنیا و شناختن آخرت

گرشاسبنامه

داستانی بنظم مؤلف ابونصر علی‌بن احمد اسدی طوسی‌بسال ۴۵۸ درشرح حال‌گرشاسب پهلوان سیستان .

گلستان

ازکتب معروف فارسی مؤلف سعدی شیرازی سال تالیف ۶۵۶ .

گلشن راز

مثنوی مؤلف اسعدالدین محمود شبستری. سال تالیف ۷۱۰ دراصول وتصوف

لامعی گرگانی

ابوالحسن محمدبن اسمعیل شاعرقرن پنجم وی دراشعارش نظام‌الملك وزیر آلب ارسلان وعمیدالملك کندری را مدح کرده است .

لباب‌الالباب

تذکره‌ای بزبان فارسی مؤلف محمد عوفی سال تالیف ۶۱۷ در شرح حال شعرای ایران

لوکری

ابوالحسن علی‌بن محمد عزوانی ازشعرای قرن چهارم درلوکرنزدیك مرو بدنیا آمد وی در اشعارش ابوالحن عبیدالله بن احمد عتبی ومنصور سامانی را مدح کرده است دیوان شعری ازوی دردست نیست.

لیلی ومجنون

مثنوی سراینده نظامی گنجوی درسال ۵۸۵ درچهارهزاروهفتصدوبیست‌بیت سروده شده

است .

مانی

نقاش ایرانی ـ وی ادعای پیغمبری کرد وبفرمان بهرام اول بقتل رسید وازآثار اوست: «شاپورگان» وکتاب «ارژنگ یا ارتنگ» که دارای تصاویر زیبائی بوده است .

مثنوی

منظومه عرفانی شامل شش دفتر سراینده مولانا جلال‌الدین محمد مولوی

مجالس‌المؤمنین

مؤلف قاضی‌نورالله شبستری سال‌تالیف ۱۰۱۰ موضوع شرح حال دانشمندان وپادشاهان واهل تصوف .

محمد همگر

(وفات ـ ۶۸۶) ازقصیده سرایان معروف وی در اشعارش اتابك سعد بن ابوبکربن سعد زنگی وشمس‌الدین صاحب دیوان را مدح گفته است .

مجمر اصفهانی

سید حسین طباطبائی (وفات ـ ۱۲۲۵) دراصفهان متولد شد بعداز تحصیلات مقدماتی بتهران عزیمت کرد وبدربار فتحعلی شاه راه یافت ولقب مجتهد الشعرائی گرفت ومدتها ندیم حسنعلی میرزا پسر فتحعلی شاه بود وازاین پدر وپسر صله وانعام ونوازش‌فراوان دید. مجمر درسرودن قصیده پیروسبك خاقانی وامیرمعزی بوده است وی‌مثنوی جالبی‌بسبك تحفةالعراقین خاقانی سروده است که قابل توجه میباشد.

مجمع‌الفصحاء

مؤلف رضا قلیخان هدایت ، موضوع ـ در شرح حال شعرا در چهار باب نگارش یافته است .

مجمع‌التواریخ القصص

سال تالیف ۵۲۰ مؤلف آن معلوم نیست اینطور که از گفته مؤلف برمیآید نام جدش مهلب بن محمدبن شادی بوده است موضوع این‌کتاب درتاریخ عالم است .

مجیر بیلقانی

ابوالمکارم مجیرالدین (وفات ـ ۵۸۶) از قصیده سرایان آذربایجان وی از شاگردان خاقانی بود از ممدوحین او، اتابك شمس‌الدین ایلدگز، جهان پهلوان وطغرل بن ملکشاه قابل ذکرهستند. ازآثاراوست: دیوان اشعار.

محتشم کاشانی

شمس‌الشعراء محتشم (وفات ـ ۹۹۶) ازشاعران‌دوره صفوی‌وی ابتدا بدربارشاه‌طهماسب راه‌یافت واورا مدح کرد ولی بعدازمدتی بسرودن اشعار مذهبی پرداخت. محتشم ازمرثیه‌گویان بنام ایران بشمار میرود.

مختار غزنوی

ابوالمفاخر خواجه حکیم سراج الدین ابوعمر عثمان‌بن عمر (وفات ـ ۵۴۹) ازشعرای دوره غزنوی .

وی دراشعارش سلطان مسعود بن ابراهیم وابوالملوك ارسلان را مدح گفته است ازآثار اوست: دیوان اشعارش درهشت هزاربیت .

مخزن‌الاسرار

سراینده نظامی‌گنجوی، موضوع‌درموعظه وپند این مثنوی بسال ۵۷۰ سروده شده است.

مرزبان نامه

مؤلف مرزبان بن رستم شروین از پادشاهان طبرستان سال تالیف نیمه دوم قرن چهارم موضوع داستان وحکایت .

مروج‌الذهب

کتاب تاریخی بزبان عربی‌مؤلف ابوالحسن بن حسین‌المسعودی این‌کتاب دریکصدوسی باب نگارش یافته است.

مسعود سعد سلمان

مسعود بن سعد بن سلمان لاهوری (وفات ـ ۵۱۵) از قصیده سرایان عهد سلجوقیان و غزنویان درلاهور متولد شد مسعود سعد مورد توجه سیف‌الدوله مسعودبن ابراهیم غزنوی قرار گرفت ولی سیف‌الدوله مورد سوء ظن پدر واقع شدوبه زندان افتاد مسعود سعدهم‌که از ندیمان وی بود روانه زندان شدومدت دهسال درزندان سلطان بسربرد وی بکمك عمیدالملك ابوالقاسم خاص از زندان‌آزاد گردید بعدازآزادی به حکومت لاهور رسید ولی باردیگر گرفتار شد ومدت هشت سال درقلعه مرنج زندانی شد.

مسعود سعد زبانهای هندی و تازی را خوب میدانست وبزبان عربی نیز شعر مینوشت ، اشعاریکه مسعود سعد درمدت ۱۸ سال در زندان سروده است، به حبسیات معروف است وحاکی از رنجها وناکامیهای اوست .

مطلع‌السعدین

کتاب تاریخی بزبان فارسی مؤلف کمال‌الدین عبدالرزاق بن اسحق سمرقندی دردوجلد شامل تاریخ یکصدوهفتاد سال.

المعجم فی معائیر اشعارالعجم

مؤلف شمس‌الدین محمدبن قیس رازی سال تالیف حدود ۶۳۰ موضوع درقافیه وعروض شعر فارسی.

معزی

امیرالشعراء ابوعبدالله محمد بن عبدالملك (وفات ـ ۵۳۰) امیرمعزی بدربار معزالدین والدنیا ملك شاه بن آلب ارسلان راه یافت واو را در اشعارش مدح گفت و از طرف وی لقب امیرالشعرائی گرفت .

معزی بعدازمرگ ملکشاه بدربار سلطان سنجربن ملکشاه راه یافت وبمدح او پرداخت و تا آخرعمر شاعر دربار اوبود.

اشعار امیرمعزی ساده و روان وبیشتر قصائدش جنبه‌های تاریخی در بردارد ازآثار او دیوان اشعارش قابل ذکراست.

مقامات حمیدی

مؤلف قاضی حمیدالدین عمربن محمود بزبان فارسی موضوع کتاب درتاریخ وفلسفه و مطالب اخلاقی واجتماعی.

المقدس

شمس‌الدین ابوعبدالله محمدبن احمد ازدانشمندان قرن چهارم از آثار اوست. احسن‌التقاسیم فی معرفةالاقالیم.

ملا صدرا

صدرالدین محمد بن‌ابراهیم شیرازی (وفات - ۱۰۵۰) حکیم وفیلسوف نامی. ملاصدرا درشیرازمتولد شد بعدازتحصیلات مقدماتی باصفهان رفت ونزد شیخ بهائی‌ومیرداماد بتحصیل علم پرداخت.

چند سفربمکه رفت ملاصدرا درحکمت دست داشت وآثارش دراین زمینه ارزش‌فراوانی دارد وی بیشتر بزبان عربی چیزمینوشت ازآثاراوست شرح اصول‌کافی، کتاب واردات‌القلبیه اسفار اربعه وشواهدالربوبیه، حاشیه‌ای برالهیات کتاب شفا اثر ابوعلی سینا ونیز شرحی بـه حکمت‌الاشراق اثر سهروردی.

الملل والنحل

مؤلف ابوالفتح محمدبن ابوالقاسم عبدالکریم شهرستانی بزبان عربی موضوع در شرح عقاید وادیان حکماء وفلاسفه.

منجیک ترمذی

ابوالحسن علی‌بن محمد شاعرقرن چهارم وی امیرچغانی را دراشعارش مدح گفته است. دیوان شعری ازاو باقی نیست قسمتی ازاشعارش درتذکره‌ها آمده است.

منطق‌الطیر

مؤلف شیخ فریدالدین عطار نیشابوری منظومه‌ایست عرفانی در۴ هزاروششصد بیت.

منوچهری دامغانی

ابوالنجم احمدبن قوص.بن احمد (وفات - ۴۳۲) ازشعرای قصیده سرای دوره غزنویان دردامغان متولد شده منوچهری‌ابتدا بدربار فلک‌المعالی منوچهربن قابوس وشمگیرحاکم‌زیاری رفت وبمدح اوپرداخت وتخلص خود را نیز از نام اوگرفت، بعدها بدربار سلطان مسعود راه یافت وازشعرای دربار مسعود شد ومال ومکنت فراوان یافت، ازممدوحین او مسعودبن محمود غزنوی، خواجه عبدالصمد وزیر وابوسهل زوزنی را باید نام برد.

منوچهری درعلم نجوم وطب دست داشت وبزبان وادبیات عرب آشنائی داشته است.

ازآثاراوست: دیوان اشعار.

مولوی

مولانا جلال‌الدین محمدبن بهاءالدین محمدبن حسین الخطیبی (وفات - ۶۷۳) از شعرای نامی‌وعارفان بزرك ایران که به مولوی ومولای روم معروف بوده است دربلخ متولد شد پدرش از عرفا ومرشدان بنام بودکه بنا بدعوت سلطان علاء الدین کیقباد بقونیه رفت وبارشاد مردم پرداخت ودرهمانجا درگذشت.

مولانا بعدازمرك پدر بنابوصیتی که کرده بود بجای اونشست وبارشاد پرداخت، مولانا ازمحضر درس سید برهان‌الدین محقق ترمذی که ازشاگردان پدرش بود کسب معرفت کرد وازاو اجازه ارشاد گرفت.

مولانا درسال ۶۴۲ با عارف وارسته شمس‌الدین محمد تبریزی آشنا شد وسخت شیفته وی گشت وتمام کارهای خودرا رهاکردودرحلقه مریدان شیخ درآمد بعد از مدتی شمس تبریزی ازمولانا جدا شد مولانا بی‌اندازه از این پیش آمد آشفته خاطرشد وعزلت اختیارکرد ومشغول سرودن غزل ومثنوی گردید.

ازآثار اوست: کتاب مثنوی درشش‌دفتر. دیوان اشعار که بدیوان شمس تبریزی معروف است ازآثاری که به نثرنوشته کتب فیه‌مافیه ومجالس سبعه را باید نام برد.

مهستی

از زنان شاعر دوره سلجوقی درگنجه متولد شد وی ابتدا بدربار محمود وبعدها بدربار سلطان سنجر راه یافت ومورد توجه وی قرار گرفت، مهستی در سرودن رباعی استادی داشته است.

میرخواند

محمدبن سید برهان الدین خاوند شاه بن کمال‌الدین محمود (۸۳۸ - ۹۰۳) از مورخان مشهور دربخارا متولد شد ازآثاراوست: کتاب روضة‌الصفا درشش جلد.

ناصرخسرو

حکیم ابومعین ناصربن حارث‌القبادیانی (۳۹۴ - ۴۸۱) در بلخ متولد شد ودرهمانجا به‌کسب دانش پرداخت وی ابتدا بدربار غزنویان راه یافت وبلقب «ادیب» و «امیر» مفتخرشد بعدها موردتوجه ابوسلیمان چغری بیك داودبن میکائیل حاکم مروقرارگرفت ومدتی‌بکاردیوانی اشتغال داشت. ناصرخسرو درسن‌چهل سالگی به مسافرت وسیروگشت پرداخت.

این مسافرت هفت سال طول‌کشید درضمن سفری نیزبمصرکرد وبوسیله فاطمی‌المستنصر بالله به مذهب اسمعیلی در آمد و بدرجه حجت رسید و برای تبلیغ و رواج این مذهب به یمگان عزیمت کرد وتا آخرعمرآنجا ماند.

ناصرخسرو ازدانشمندان واستادان عصرخود بود وبیشتر اشعارش جنبه مذهبی دارد از آثاراوست: دیوان اشعار، منظومه‌های سعادت نامه وروشنائی‌نامه، وازآثارمنثوروی سفرنامه،

وجه دین، زادالمسافرین، گشایش و رهایش قابل ذکراست.

نشاط

میرزاعبدالوهاب نشاط اصفهانی ملقب به معتمدالدوله (وفات-۱۲۴۴) از شعراو دانشمندان دوره قاجاریه وی درعلوم حکمت، ادبیات فارسی وعربی وریاضی اطلاعات کامل داشت، خط شکسته را بسیارنیکو مینوشت.

نشاط سالها صاحب دیوان فتحعلیشاه بوده است» شهراصفهان را کانون ادب قرار داد وبه تشویق سخنورات پرداخت.

نشاط درسرودن قصیده ازسبك قدما پیروی میکرد درسرودن غزل پیرو سعدی وحافظ بود ازآثار وی دیوان اشعارش قابل ذکراست.

نصیرالدین طوسی

ابوجعفرنصیرالدین محمدبن حسن ابی بکر (وفات - ۶۷۲) ازدانشمندان، درطوس متولد شد، بعدازتحصیلات مقدماتی به نیشابوررفت وازمحضرفریدالدین عطار نیشابوری استفاده کرد. طوسی ابتدا ازملا زمان ناصرالدین محتشم حاکم قهستان بود ولی بعدها مورد توجه هلاکوخان قرارگرفت وخواجه را بملازمت خود انتخاب کرد.

خواجه نصیربفرمان هلاکوخان رصدخانه‌ای درمراغه تاسیس کرد وی درعلوم طب واخلاق ریاضی، ومنطق استاد بوده دراین زمینه تالیفات فراوان دارد، حدود یکصدوسی رساله وکتاب به اونسبت داده‌اند ازآثاراوست: تحریز مجسطی، تذکره نصیریه، تحریراقلیدس، شرح کتاب اشارات بوعلی سینا، معیارالاشعار وتحریرالعقاید ونیزکتب: اساس الاقتباس، اوصاف الاشراف واخلاق ناصری.

نظام الملك

ابوعلی حسن بن علی بن اسحاق طوسی مولف به نظام الملك (۴۱۰ - ۴۸۵) در طوس متولد شد.

وی در زادگاهش به‌کسب علم پرداخت نظام الملك بدربار چغری بیك راه یافت، چون آلب ارسلان پسرجغری بحکومت رسید وی را بوزارت انتخاب کرد وتا زمان سلطنت سلطان جلال الدین ملکشاه نیزبدین سمت باقی بود.

نظام الملك هنگامیکه ازاصفهان به مسافرت بغداد میرفت بدست یکی ازفدائیان اسمعیلی بقتل رسید.

ازخدمات مهم او تاسیس مدارس زیادی است بنام نظامیه. ازآثار اوست: سیاست نامه و وصایای نظام الملك.

نظامی گنجوی

حکیم جمال الدین ابومحمد الیاس بن یوسف بن زکی بن مؤید (۵۳۵ - ۶۰۴) درگنجه متولد شد ودرهمانجا به کسب علوم پرداخت، نظامی مورد توجه اتابکان آذربایجان وپادشاهان

محلی شروان ومراغه قرارگرفت وبیشتر تالیفات خودرا بنام آنها کرده است ازممدوحین او: اتابك شمس‌الدین محمد جهان پهلوان، اتابك قزل ارسلان ومنوچهرخان کبیزوپسرش قابل‌ذکر هستند.

ازآثار اوست: دیوان اشعار و خمسه مهمترین اثرنظامی است که درپنج قسمت مخزن‌ـ الاسرار، لیلی ومجنون، خسروشیرین، هفت پیکر واسکندرنامه سروده شده است.

نظامی عروضی

ابوالحسن نظام‌الدین احمد بن غوربن علی‌النظامی‌العروضی (وفات ـ ۵۶۰) از شعرا و نویسندگان درسمرقند متولد شد وی بخدمت ملوك آل شنسب درآمد وبمدح آنان پراخت، اثر مهم اوکتاب چهار مقاله است.

نوروزنامه

مؤلف این‌کتاب‌را حکیم‌عمرخیام ذکرکرده‌اند، رساله‌ایست بزبان فارسی‌درعلت‌پیدایش جشن نوروز وچند مساله دیگر.

وحشی بافقی

کمال‌الدین (وفات ـ ۹۹۱) ازشعرای عهد صفویه درکرمان متولد شد وی درزادگاهش‌به تحصیل پرداخت.

سفری به کاشان ویزد کرد وی مورد توجه غیاث‌الدین میرمیران حکمران یزد واقع شد وبه مدح اوپرداخت از ممدوحین دیگر وی شاه طهماسب و ولی سلطان حکمرانان کرمان قابل ذکر هستند.

ازآثار اوست: دیوان اشعار مثنوی به تقلید نظامی درسهٔ قسمت شامل خلد برین، ناظر ومنظور وفرهاد وشیرین.

وصال شیرازی

میرزامحمد شیخ که به میرزا کوچك معروف بود (۱۱۹۷ ـ ۱۲۶۲) از شعرای دوره قاجاریه درشیراز متولد شد ودرهمانجا به کسب دانش پرداخت، وی درموسیقی نیز دست‌داشت وصال درسرودن غزل پیرو سبك حافظ وسعدی بود وازشیوه فردوسی پیروی‌کرده مثنوی «بزم وصال» را سروده است، دیگر ازآثار او: دیوان اشعار، ترجمه اطواق الذهب تالیف زمخشری بفارسی است وصال شیرازی فرهاد وشیرین وحشی را که باتمام رسانیده است.

ویس ورامین

از داستانهای قدیم ایران سراینده فخرالدین اسعد گرگانی بسال ۴۴۶.

هاتف اصفهانی

میرزا احمد (وفات ـ ۱۱۹۸) ازشعرای‌دوره افشاریه وزندیه هاتف درجوانی‌به‌اصفهان مسافرت کرد ودرآنجا به تحصیل دانش پرداخت وازمحضر درس مشتاق استفاده کرد وی در ادبیات فارسی وعربی استاد بوده است.

درغزل ازسعدی وحافظ پیروی میکرد ترجیع بندهای هاتف معروف است ازآثار اوست دیوان اشعار.

هدایت

رضا قلی خان طبرستانی (۱۲۱۵ - ۱۲۸۸) وی به لله باشی ملقب گردید، در تهران متولد شد.

درشیراز بتحصیل دانش پرداخت، درموقع سفرفتحعلیشاه باصفهان مورد توجه شاه‌قرار گرفت وبلقب امیرالشعرائی مفتخر گردید.

چون فتحعلیشاه درگذشت بدربار محمد شاه راه یافت وازطرف ناصرالدین شاه بریاست مدرسه دارالفنون رسید.

هدایت درلغت، تاریخ‌وتذکره تألیفاتی دارد که ازآن‌جمله است، مجمع‌الفصحاء، فرهنگ انجمن آرای ناصری، بکتاش نامه، نژاد نامه، ریاض‌العارفین وبحرالحقایق.

هدایت - صادق

از نویسندگان بزرك معاصر ایران، در ۲۸ بهمن ۱۲۸۱ در تهران متولد شد، در سال ۱۳۰۳ مدرسه فرانسوی «سن لوئی» را درتهران بپایان رسانید وبرای تحصیلات عالی‌رهسپار بلژیك شد.

ازتحصیل دست کشید وبمطالعه ادبیات وزبان شناسی وتاریخ پرداخت، هدایت بزبان و ادبیات فارسی علاقه زیاد داشت.

وی سفری نیز به هندوستان کرد وحدود یکسال آنجا ماند، کتاب بوف کور اوبرای اولین‌بار در سال ۱۳۱۴ در بمبئی منتشرشد وبعدها در تهران چاپ گردید، بعضی ازکتب و داستانهایش بزبانهای زنده جهان ترجمه شده وانتشار یافته است.

ازآثار اوست: فوائدگیاهخواری، پروین دختر ساسان، سه قطره خون، سایه روشن، علویه خانم، حاجی آقا، نیرنگستان، ترانه‌های خیام، سك ولگرد، ومجموعه‌های دیگر وهمچنین چند ترجمه از زبانهای قدیم ایران وادبیات اروپائی.

هزارویکشب

ترجمه ایست بفارسی از کتاب «الف لیلة والیلته» مترجم میرزا عبدالطیف طسوجی تبریزی، بسال ۱۲۶۰.

همام تبریزی

خواجه همام الدین علائی (وفات - ۷۱۴) ازشعرای آذربایجان وی درسرودن غزل پیرو سبك سعدی بوده است همام دراشعارش شمس‌الدین محمد صاحب دیوان را مدح‌کرده است ازآثار وی دیوان اشعار ومنظومه‌ای بنام حجت نامه قابل ذکر است.

یغمای جندقی

میرزا ابوالحسن یغما بن ابراهیم (وفات ـ ۱۲۷۴) از شعرای معروف دوره قاجاریه ، وی بدربار محمد شاه راه یافت ودر اشعار خود او را مدح کرد، یغما درهزل نیز دست داشت و دراین زمینه اشعار فراوانی دارد.

ازآثاراوست: دیوان اشعار، مثنوی شکوك الدلیل واثری بنام خلاصة الافتضاح.

یوسف وزلیخا

(مثنوی) اثر مولانا عبدالرحمن جامی که بسال ۸۸۸ سروده شده است.

دانشمندان اسلامی ومورخین ایران

ابن‌الاثیر (۵۵۵)

ابوالکرم محمد اثیرالدین موصلی شافعی دارای سه پسر بود اول مبارك بن محمد مؤلف کتاب «جامع‌الاصول» دوم علی‌بن محمد وسوم نصربن محمد، اما ابن‌الاثیر منصور بن علی بن محمد بزرگترین مورخ ومحدث اسلامی ومؤلف کتاب معرفة‌الصحابه، در۶ جلد شامل شرح‌حال ۷۵۰۰ تن‌ازاصحاب‌پیغمبرو کتاب«تاریخ‌اتابکان‌موصل»وکتاب «تحفة‌العجایب» و«طرفة‌الغرائب» وکتاب‌الجامع الکبیر فی علم‌البیان وکتاب کامل التواریخ ازاول آفرینش جهان تا سال۶۲۷ معروف به تاریخ ابن‌الاثیر.

ابن‌العمید (۳۵۰)

ابوالفضل محمد بن حسین بن عمید وزیر رکن‌الدوله دیلمی درعلوم ادب ونجوم وفلسفه وبلاغت استاد بود .

ابن بابویه

ازحکمای ایرانی در دوره سامانیان بود.

ابن بطوطه

از جغرافیون عرب متولد طنجه که در مسافرتهای خود مطالعاتی عمیق در علم جغرافیا داشته است (۱۳۰۱ میلادی)

ابن خلکان (۶۰۸ - ۶۸۱)

شمس‌الدین ابوالعباس احمد بن خلکان کتب زیاد درشرح دانشمندان اسلام نوشته است.

ابن یمین (۷۶۹ - ۸۱۹)

امیر محمد بن امیر یمین‌الدین طغرائی معاصر دربار سربداران بود ودرفن شاعری مقامی ارجمند داشت ازآثار معروف او «مقطعات» در فلسفه واخلاق وعرفا است .

ابن خلدون اسبیلی (۷۳۲)

عبدالرحمن بن محمد ولی‌الدین ابومسلم شهیرابن خلدون مالکی متولد تونس - ازعلماء

وفلاسفه و مورخین و قاضی القضات اشبیله بود ـ مؤلف تاریخ غرناطه ـ کتاب شرح قصیده ـ تاریخ ابن خلدون در ۷ جلد .

ابن راوندی ۲۵۰

احمدبن یحیی مروزی ازعلمای معتزله ساکن بغداد ـ مردی متلون‌المزاج بودکه باعقاید مختلف سخن گفته است .

ابن رشد اندلسی (۵۹۵ - ۵۱۴ ه)

محمد بن رشد قرجلی اندتسی ـ بزرگترین فلاسفه عرب متولد اندلس ، پزشك حاذق و صاحب عالیترین نظریه‌های عمیق درفلسفه ارسطو واولین کسی بود که فلسفه ارسطو را تفسیر ودراروپا انتشاو داد اما دانشگاه پاریس وانجمن‌های مذهبی ازنظر تعارض اوبا خداشناسی آنرا غدغن کرد ازآثارمفید او: نهایةالمقصد درفقه، کتاب‌التحصیل، کتاب‌التهافت در ردتهافت ـ الفلاسفه غزالی، کتاب جوامع کتب ارسطو، کتاب‌التوحید والفلسفه، کتاب‌السماءالعالم، کتاب الکلیات شرح منظومه طبی‌ابن سینا، کتاب کیفیه وجود العالم فی القدم والتحدمت، کتاب الطیبه، تالیفات اوازصدکتاب متجاوز است.

ابن سینا (۴۲۷ ـ ۳۷۰)

ابوعلی حسین بن عبدالله شیخ‌الرئیس‌ازمشاهیر علمای متولد بلخ مردی بزرگ ودقیق‌و درتمام هلوم ازجمله طب وریاضی‌ومنطق وفلسفه احاطه داشت درفلسفه ماوراءالطبیبه وادبیات که مجموعا بنام فلسفه خوانده میشد استاد بود.

در فلسفه یونانی ممارست زیاد کرد ودر سن ۱۴ سالگی کتاب‌لغت برای عرب نوشت و باصول پزشکی آشنا شد.

ابتدا دراصفهان بوزارت شمس‌الدوله دیلمی‌رسید وفات او درهمدان درسال ۴۲۷ واقع شد، درفلسفه ذره لایتجزی (اتوم) نظریات بسیارعالی داشت کتابهای او درفلسفه وطب ونجوم وموسیقی وریاضیات از۱۲۰ جلد تجاوز میکند.

کتاب‌المجوع یا حکمت‌عروضه شامل اقسام حکمت کتاب‌الحاصل والمحصول در۲۰جلد کتاب البروالاثم دراخلاق ۲جلد ـ شفا دوره‌کامل منطق وفلسفه الهی وطبیعی وریاضی ۱۸جلد قانون دوره‌کامل طب علمی ومحلی در۴جلد، کتاب‌الانصاف در۲۰جلد، داوری درفلسفه‌ارسطو کتاب‌النجاة درفلسفه۳جلد، اوسط جرجانی‌درمنطق، الارصادالکلیه درنجوم، المبداء والمعاد، کتاب‌المعاد، لسان‌العرب ۱۰جلد درلغت، رساله قضاوقدر، دانش نامه یاحکمت علائی بفارسی رساله آلات رصدیه، رساله درمخارج‌حروف، کتاب‌القولنج، ادوبه قلبیه، کتاب‌هدایت درحکمت، الاشارات والتبهات در منطق و فلسفه که امام فخررازی و خواجه نصیر آنرا تشریح کرده مباحثات، تعالیق در تعلیمات فلسفه ، حکمت شرقیه ، التدارك الانواع الخطرساله درکیمیا، رساله عشق، پاسخ رساله ابوریحان، رساله دررد ابوالفتوح ، مناظرات با بوعلی نیشابوری ، رساله بشیخ‌ابوسعید ابی‌الخیر، رساله نبض بفارسی، تدبیزالجندوالممالك والعساکر درسیاست

مدن، رساله تدبیرمنزل، حکمت عرشیه وفلسفه الهی در ۱۵۰ جلدکه یکصد جلد آن دردست است مقبره او درهمدان بابنای بسیار با شکوه ومجللی در دوره رضا شاه کبیرساخته شد .

ابن فقیه همدانی

ازعلمای ایرانی دردوره سامانیان که چند جلد کتاب درطب وفقه بزبان عربی نوشته است .

ابن مسکویه ۴۲۱

ابوعلی احمد بن محمد رازی مورخ وفیلسوف ودر فلسفه ومنطق وریاضی وکیمیاگری استاد بودو آثار مختلف او در طب و تاریخ تجارب الامم ، ثعالب الهجم ، الطهاره.فی تهذیب اخلاق، کتاب العوز الاصغر درفلسفه، کتاب احوال الحکماء، جاویدان خرد بفارسی.

ابن هیثم نصری ۵۴۰ - ۴۳۰

حسن بن هیثم یگانه فیزیک‌دان اسلام ونخستین کسی بودکه بشرح ساختمان چشم پرداخت ازکسانی است که درقضیه دوخط متوازی اقلیدس بسیار کوشید.

ابواب الجنان

کتابی است دینی واخلاقی ازآثار دوره صفویه از ربیع الدین محمد واعظ .

ابو اسحق انصابی ۳۸۴ ه

ابراهیم بن هلال ازرضائیه بود درفن انشاء ونویسندگی استاد بود مدتی تولیت دیوان انشاء خلیفه ومعزالدوله را داشت .

ابو اسحق شیرازی ۴۷۶ ه

جمال الدین ابراهیم بن علی ازعلمای شافعی که بچند واسطه بخلیفه ابی‌بکر میرسد ، از مدرسین مدرسه نظامیه بغداد مؤلف کتاب قاموس، کتاب التبیه وتذکرة الفقها .

ابوالجهم

ابن عتبه ازوزرای ایران در دربار منصور عباسی که در اثر رقابت اعراب خلیفه او را مسموم ساخت .

ابوالحسن اشعری ـ وفات ۳۲۴ ه

از احفاد ابن موسی اشعری، مردی شاعربودکه تحصیلات خود را دربغداد گذراند.

ابوالحسن عامری ۳۵۱ ه

محمد بن یوسف نیشابوری معروف به عامری، ازفلاسفه نامی اسلام درعلوم یونانی منطق وفلسفه وریاضی استاد بود مدتها دربغداد ملازم وزیر ابن عمید بود.

ابوالعلاء معزی ۴۴۹ - ۳۶۳ ه

شاعر و فیلسوف و از پیشوایان ادب و فرهنگ ـ برای تحصیل دانش بحلب و ترابلس والطاکیه وبغداد مسافرت نمود اما گفته‌اند که در ۱۴ سالگی در اثر بیماری آبله نابینا شد . صاحب تالیفات زیاد فلسفی مانندکتاب الغفران ـ اللزومیات .

ابوالمعشر بلخی - وفات - ۲۸۲ ﻫ

جعفربن محمد بلخی ازدانشمندان نجوم وحدیث ومدتی منجم خلیفه المونق عباسی‌بود آثار او بسیار زیاد است از جمله : کتاب اثبات هلم النجوم - الاخیارات علی منازل‌القمر - کتاب قران - التحسین فی برج سرطان - المداخل‌الصغیر - المدخل الکبیر.

ابوحامد غزالی - ۵۴۵ ﻫ

محمدبن محمد طوسی مشهوربه غزالی ازمتکلمین اسلام وازشاگردان امام‌الحرمین عبد - الملك جوینی بود مدتی بدرخواست نظام‌الملك در مدرسه نظامیه بغداد تدریس میکرد بعداً به جهانگردی پرداخت. آثار او: احیاءالعلوم دراخلاق‌بتازی کیمیای سعادت بفارسی.

ابوحامد مروزی ۳۵۲ ﻫ

پیشوای اسلام دراصول وفروع شریعت - ابوحیان توحیدی ازشاگردان او بود.

ابوحنیفه کوفی ۱۵۰ - ۸۰

امام نعمان بن ثابت فارسی نژاد - میلادش کوفه وازمجتهدین پنجگانه اسلام - ازآثار قلمی ازاوچیزی غیرازچند رساله در توحید باقی نمانده است.

ابوحیان توحیدی ۴۰۰ - ۳۱۳ ﻫ

علی بن محمد مشهور بتوحیدی از ادبا ونویسندگان قرن چهارم هجری زادگاهش بغداد بود او را بزندقه نسبت دادند - ابوالفرج بن جورسی در تاریخ خود گفته زنادقه اسلام سه تن بوده‌اند: ابوحیان توحیدی - ابوالعلاء معری - ابن راوندی. آثاراو: کتاب البیضاء والذخائر المحاضرات والمخاطرات - المقایسات - الاشارات الالهیه - ریاض العارفین - المناظره - اخبارالصوفیه.

ابوسهل کوهی - ۳۵۰

نامش‌بیژن بن‌رستم است منجم وریاضی‌دان دوره عضدالدوله وشرف‌الدوله بود درشیزاز رصدخانه‌ای ساخت وحرکت سیصد سیاره را دقیقا رصد کرد.

ابوسهل مسیحی - ۴۰۷ وفات

عیسی بن یحیی و زادگاهش گرگان بود، پزشك و فیلسوف فاضل و در دربار محمد خوارزمشاه وفرزندش محترم بود.

ابوالعباس

اولین خلیفه عباسی ازبنی اعمام پیغمبراسلام وموسس عباسیان (۵۴ ﻫ)

ابوعلی فارسی ۳۷۷ ﻫ

حسن‌بن‌احمد فارسی ازپیشوایان ادب ونحوعربی، عضدالدوله دیلمی بشاگردی‌اومباهات داشت، کتاب تکلمه ازآثار اوست.

ابوالفرج اصفهانی ۳۵۶ ﻫ

علی‌بن حسین ازاولاد مروان ابن‌الحکم - کتابی بنام اغانی نوشته واورا ازموسیقی

دانان مشهور صدراسلام دردوره بنی‌امیه وبنی عباس میدانند.

ابوالفضل بیهقی

ازدانشمندان قرن پنجم و دارای تالیفات بسیار زیادومعاصردربار غزنوی بود ـ تاریخ آل ناصربفارسی یا تاریخ بیهقی یا مسعودی ازآثار اوست: اصل این کتاب ۳۰جلد است اما غیرازچند جلدآن دردست نیست (۴۷۰ھ)

ابوالفضل

بن مبارك برادرکهتر ابوالفیض (۹۵۷ھ) معاصر دربار اکبرشاه هندی و دارای اشعار زیاد بزبان سانسکریت ازآثار ممتازاو: تفسیرآیةالکرسی ـ تفسیر سوره الفتح ـ اکبرنامه که جلد سوم آن شرح کشورداری و سازمان کشوری هند است ـ کتاب لغت بنام مجموع اللغات ـ رساله بی نقطه ـ کتابی درتصوف بنام تحفه فتحیه.

ابوالفیض

مبارك ناگوری فتضی یکی‌ازاجله علما وشعرای قرن دهم معاصر اکبرشاه هندی درتاریخ وطب ولغت وتفسیر تالیفات زیاد داشته است.

ابونصرمشکان

ابونصر منصور بن مشکان صاحب دیوان رسالت سلطان محمود غزنوی و پسرش سلطان مسعود ازمنشیان زبردست زمان بشمار میرفت وچون ابوالفضل بیهقی با اوکار میکرد کتابی بنام «مقامات ابونصرمشکان نوشته است که قسمتهائی ازآن باقی است» وفات او درسال ۴۳۱ واقع شد.

الکندی

ابو یوسف یعقوب بن اسحق کندی معروف به ابوالحکماء وملقب به فیلسوف غرب از اکابر ومورخان وریاضیون قرن سوم هجری است که در بسیاری ازعلوم استاد بود ودرطب و حساب ونجوم ومنطق وموسیقی و اعداد وهندسه دست داشته و در زمان مامون عباسی ومتوکل میزیسته است گویند تا ۲۴۰ جلد کتاب نوشته است.

ابواسحق اطعمه

فخرالدین احمد حلاج شیرازی شاعری خوش قریحه وشیرین کلام بود حرفه‌اش در ابتدا حلاجی‌بود بعد دست ارادت بجانب‌شاه نعمت‌الله ولی‌دراز کرد وچندی بعد عارف ازجان‌گذشته‌ای شد. ازآثار معروف اوکنزالا شتهااست.

امامی هروی (۶۶۷)

ابوعبدالله محمدبن ابوبکربن عثمان معاصر سعدی ومجدالدین همگربود او دارای اشعاری بس لطیف ومضامین بکری است.

اوحدالدین کرمانی

شیخ ابوحامد شاعری صوفی مسلك بود گویند شمس تبریزی را ملاقات کرده و ازاو

الهام گرفت. منظومه «صباح الارواح» ازاواست .

اسکندر منشی (۱۰۲۵)

بلعمی

ابوالفضل بلعمی وزیر اسمعیل بن احمد سامانی بود که رودکی در زمان او میزیست و فرزند او ابوعلی وزیر امیر منصور بن نوح سامانی تاریخ طبری را از عربی بفارسی ترجمه کرده‌است.

بیهقی

ابوالفضل بیهقی ازمشهورترین مورخان فارسی زبان است که بسال ۳۸۵هـ. ق در بیهق (سبزوار فعلی) متولد شد ومدتی پیشکاری دیوان رسالت سلطان محمود غزنوی را داشت .

تفتازانی (۷۲۲ - ۷۸۷)

سعدالدین مسعود عمر تفتازانی از مقربین خاص امیرتیمور بود آثار او درصرف ونحو ومنطق وتفسیرومعانی وبیان بزبان عربی است کتاب «مطول» را به ملك معزالدین تقدیم کرد.

حسین واعظ کاشفی

مؤلف کتاب انوار سهیلی وروضة‌الشهدا وتفسیر قرآن بفارسی موسوم به مواهب علیه است که آنرا برای امیرعلیشیر نوائی برشته تحریرآورده است .

جلال‌الدین داونی (۸۲۰)

دانشمند وفیلسوف متولد کازرون که در فارس منصب قضاوت داشت ، کتاب اخلاق جلالی و «لوامع‌الاشراق فی مکارم الاخلاق» بنام او است .

حمزه اصفهانی (۲۷۰ - ۳۵۰ هـ)

ابوعبدالله حمزه بن حسین اصفهانی ازنویسندگان معروف زبان عربی وازاساتید مشهور علم وادب است او از فرقه شعوبیه بوده کتابی بنام‌تاریخ ملوك الارض والانبیا شامل اطلاعات زیاد راجع بایران ازاو است.

دولتشاه سمرقندی

امیر دولتشاه فرزند علاء الدوله غازی سمرقندی مؤلف تذکره مشهوری بنام « تذکره دولتشاه» است که شرح حال بسیاری ازشعرا درآن گرد آمده است .

زکریای رازی (۲۵۱ - ۳۱۳)

ابوبکرمحمدبن زکریای رازی ازدانشمندان وپزشکان بزرك ایران ودرفلسفه وریاضیات و نجوم و پزشکی وکیمیا دست داشت الکل و جوهر گوگرد را بدست آورد آثار معروف او «الطب المنصوری والحاوی» در پزشکی وپس ازآن کتاب الاکسیر علی‌المعادن وکتاب الحجر را نوشت .

زلالی خوانساری (۱۰۲۴)

زلالی مداح میرداماد بود و دارای هفت منظومه مثنوی است مانند «میخانه» محمود و ایاز .

سبیویه (۱۹۴)

عمربن عثمان فارسی بیضاوی مشهور به سبیویه در علم نحو و علوم غریبه استاد بود و کتابی بنام « الکتاب » درنحو از او است مزار او در محله سنك سیاه شیراز است .

سلمان ساوجی (۷۰۰ - ۸۷۷)

استاد سخن سلمان ساوجی که حافظ شیرازی اورا سرآمد فضلا دانسته ودر قصیده سرائی مقامی ارجمند داشت وغزلیات او بسیار زیبا و دل انگیز است «منظومه معروف فراقنامه» - جمشید وخورشید ازمثنویهای معروف او است.

سام میرزا

فرزند شاه اسمعیل بزرك تذکره‌ای در شرح حال شعرای قرن نهم بنام تحفه سامی از آثار اواست .

سحاب

سید محمد سحاب اصفهانی متخلص به سحاب فرزند سید احمد هاتف اصفهانی صاحب ترجیع بند معروف است ومعاصر فتحعلیشاه بوده ودارای دیوانی شامل ۵ هزار بیت است.

شیخ علی حزین (۱۱۰۲)

ازدانشمندان مشهورکه فارسی نویسی شیوه مخصوص‌اوبود ودارای چند دیوان شعراست مهمترین آنها تذکرةالاحوال نام دارد .

شیخ طوسی (۳۸۵ - ۴۶۰)

ابوجعفر محمد بن حسن طوسی معروف به شیخ طوسی از بزرگان علمای اثنی عشریه و مرجع فضلای زمان بوده ودر حدیث وتفسیر تبحر داشته واز شاگردان شیخ مفید بوده واولین کسی است که نجف اشرف را مرکز علمی قرار داد .

شهید اول (۳۸۵ - ۴۶۰)

محمد ملقب به شمس‌الدین معروف به شهید اول ازبزرگان فقها ومجتهدین بشمار میاید چون دشمنان باونسبت بددادند بفتوای قاضی‌برهان‌الدین‌مالکی‌باشمشیرمقتول وپس‌ازآن‌بدارش آویخته سپس سنگسارش نموده بعد جسدش را سوزاندند .

شهید ثانی

شیخ زین الدین بن علی از بزرگان علمای امامیه و دارای هشتاد جلد کتاب است که مشهورترازهمه «شرح لمعه» است درزمان سلطان سلیم عثمانی (۹۶۵) دراثرسعایت اهل‌سنت در اسلامبول مقتول گردید .

شهید ثالث

ملا محمد باقر معروف به شهید ثالث از علمای شیعه بود که در اول ظهور سید علیمحمد باب به فتوای برادرزاده‌اش زرین تاج قزوینی معروف به « قره‌العین » درمسجد بدست بابیان مقتول گردید اما این شهرت بی‌پایه است .

صبا (۱۲۳۷)

فتحعلیخان کاشانی متخلص بـه صبا امیرالشعرای فتحعلیشاه بـود مثنویات معروف شهنشاه‌نامه وخداوندنامه، عبرت‌نامه وگلشن‌صبا ازاواست ودرقصیده‌سرائی استاد بود.

صفی‌علیشاه

حاجی میرزا حسن اصفهانی ملقب به‌صفیعلیشاه‌ازبزرگترین عرفا است‌که محضراومجمع ارباب کمال واصحاب ذوق بود یکی ازآثاراو «زبده‌الاثار» است ، واقعه کربلا را برشته نظم کشیده تفسیرکلام‌الله مجید یکی دیگر ازآثارفنا ناپذیر اواست .

طبری (۲۲۴)

ابی‌جعفرمحمدبن حریرطبری از مشاهیزمورخان وفقهای اسلامی است وی نویسنده کتابی است بنام «اخبارالرسل والملوك» یا تاریخ الامم‌والملوك‌که وقایع عمومی عالم را ازبدوخلقت تا سال۲۰۲ شرح‌داده است این‌کتاب‌را ابومحمدبن ابوالفضل بلعمی°وزیرمنصوربن نوح‌سامانی بفارسی ترجمه کرده وبنام تفسیرطبری معروف است .

عطا ملك جوینی

عطاالله فرزندبهاءالدین محمد ملقب به علاءالدین‌معروف به عطاءالملك جوینی‌برادرمحمد صاحب دیوان وزارت آباقا خان پسر هلاکو را داشته ومؤلف تاریخ جهانگشا است که مربوط بوقایع خوارزمشاهیان تافتنه مغول است بعدها به سعایت مجدالملك یزدی آباقاخان عطا ملك را از حکمرانی بغداد معزول ساخت اما بوساطت خواجه نصیرطوسی ازمرك نجات یافت .

فضولی بغدادی (۹۷۰)

شاعری است که بیشتردرزبان ترکی وعربی شعر سروده است.

صاحب‌بن عباد (۳۲۶ - ۳۸۵)

اسمعیل بن‌عباد ملقب به صاحب وکافی الکفاه وزیر معروف آل بویه است بعضی او را شیعه وبعضی سنی حنفی و دسته‌ای معتزله خوانده اند. صاحب مردی‌متکلم و در عروض وقافیه دست داشت .

کلینی

ابوجعفرمحمدبن یعقوب‌رازی معروف به ثقةالاسلام ازبزرگان وشیخ مشایخ شیعه وعلمای امامیه است ازتالیفات او «الکافی» است‌که مدت بیست سال برای تالیف‌آن زحمت‌کشید وشامل ۱۶ هزار حدیث است، کلینی ازعلمای زمان غیبت صغری است .

کمال خجندی (۸۰۳)

کمال‌الدین بن‌منصور خجندی از عرفای عالیمقام است. سلطان حسین جلایری خانقاهی برای او ساخت ومیرانشان فرزند امیر تیمور او را مقرب داشت کمال دارای اشعاری است که برای تسلی خاطر سروده است.

کاتبی نیشابوری (۷۳۸)

کاتبی ازشاعران معاصر امیرعلیشیر نوائی بود ودارای دیوان غزلیات وقصائد بسیاری است .

کمال‌الدین اسمعیل (۶۳۵)

کمال‌الدین معروف به خلاق المعانی اهل اصفهان وفرزند جمال‌الدین عبدالرزاق است و پادشاهان خوارزمی واتابکان را مدح نموده ودارای مکنت سرشاری شد ولی‌درحادثه حمله مغول بقتل رسید .

مغربی (۷۵۰)

محمد مغربی شیرازی ازشاعران نامی‌صوفی مشرب است ترجیعات وغزلیات مغربی پراز حقایق عرفانی است .

محمود شبستری (۷۲۰)

سعدالدین محمود از عرفای مشهور قرن هفتم است که در شبسترآذربایجان بدنیا آمد ، تالیف مهم او منظومه گلشن راز است دارای مطالب عرفانی ودیگر کتاب عرفانی «حق‌الیقین» است .

میرداماد (۱۰۴۱)

میرمحمد باقر استرابادی متخلص به اشراق ومعروف به میرداماد مدتی درمشهد تحصیل کرد ولی اکثرعمرخود را دراصفهان گذرانید وطرف توجه شاه عباس کبیر گردید.

میرفندرسکی (۱۰۵۰)

میر ابوالقاسم فندرسکی از حکمای صوفی مشرب است که طرف توجه شاه عباس کبیر گردید .

ملا محسن فیض‌کاشانی (۱۰۹۰)

محمد بن مرتضی معروف به محسن فیض شاگرد و داماد ملا صدرای شیرازی بود و از دانشمندان حکمت وفقه بشمار میاید .

ملا محمد تقی مجلسی (۱۰۷۰)

دانشمندی است که درجمع‌آوری احادیث شیعه مهارت واستادی داشت فرزند او « ملا باقر مجلسی » ازعلمای بزرک‌دوره‌صفویه‌است وکتاب مشهوربحارالانوار را در احادیث نوشته است سایرآثاراو «مشکوةالانوار» وحیات‌القلوب وعین‌الحیات وحلیةالمتقین است.

میرزا مهدیخان

فرزند محمد نصیر استرابادی ومنشی نادرشاه افشار بود ودر سفرها با اوهمراه میشد و تاریخ‌حیات اورا بنام «جهانگشای نادری» برشته تحریردرآورده وتالیف دیگراو «دره‌نادری» دارای سبکی متکلف وسنگین است .

لطفعلی بیك آذر (۱۱۲۳)

متولد اصفهان بود ومدتی عمرخود را درقم گذراند پدرش درسلطنت نادر حکمران لار بود وبعد درخدمت عادلشاه درآمد، تذکره‌ای بنام «آتشکده آذر» درشرح حال شعرا نوشته است

نابغه ذبیائی (۱۸ ه ق)

نابغه فرزند معاویه بن ذباب یکی ازشعرای عهد جاهلیت وازصاحبان معلقات عشره واز ندمای مخصوص نعمان بن منذر بود و ثروت زیاد اندوخت بطوریکه تمام ظروف منزل او از طلا بود .

نظامی عروضی (۵۰۰)

ابوالحسن‌نظام‌الدین احمد بن عمربن سمرقندی ازشعرا ونویسندگان قرن ششم است‌کتاب «چهار مقاله عروضی» ازاو است .

وصاف

عبدالله بن فضل‌الله شیرازی معروف به وصاف الحضرت صاحب کتاب «تاریخ وصاف» است که نام دیگرآن «تجربه‌الامصار» است .

هاتفی

خواهرزاده عبدالرحمن جامی است ودارای خمسه‌ای است‌که دومنظومه آن لیلی ومجنون وشیرین وخسرو را مانند نظامی سروده است باین ترتیب که هفت منظر در مقابل هفت پیکر و تیمورنامه درمقابل اسکندرنامه نظامی است .

وحید قزوینی (۱۱۲۰)

وحید مدتی‌مورخ دربار شاه عباس‌ثانی بود وبعدبمقام وزارت رسید ودرآخرگوشه‌گیری اختیار نمود .

یاقوت حموی (۶۲۶)

یاقوت بن‌عبدالله رومی‌پدرومادرش رومی بودند وی‌صاحب‌کتاب معروف «معجم‌البلدان» است که درجغرافیا نگارش یافته وکتاب «معجم‌الادبا» نیزازتالیفات اواست .

نقاشان وهنرمندان مشهور ایران

کمال‌الملك

محمد غفاری ملقب به کمال الملك فرزند میرزا بزرك غفاری بزرگترین استاد نقاشی

قرن اخیر ایران در سال ۱۲۶۴ قمری در کاشان بدنیا آمد وشاگردانی مانند حیدریان واسمعیل آشتیانی وابوالحسن صدیقی وعلی رخسار وامثال آنرا تربیت نمود.

ازتابلوهای مشهور او تابلوها ونقاشیهای کاخ گلستان ومشهورترازهمه تالارآئینه‌است که هفت سال برای نقاشی آن زحمت کشید دیگر تابلوی تالارگلستان وتابلوهای تصویر رجال کشور مانندحکیم‌الملک، حکیمی، سردار اسعدوتابلوهای حوضخانه صاحبقرانیه وامثال آن که ازلحاظ هنرنقاشی بینظیر است. کمال الملک در سن نود سالگی در ۲۷ مرداد ماه سال ۱۳۱۹ شمسی درنیشابور درگذشت.

آشتیانی (۱۲۷۱ - ۱۳۱۱)

دکتر اسمعیل آشتیانی متخلص به «شعله» فرزند مرحوم شیخ مرتضی آشتیانی در نزد منصورالممالک ومیرمصورومیرزا حاجی‌آقا نقاش باشی نقاشی را آموخت وچندی نیزدرمدرسه صنایع مستظرفه کمال‌الملک کارکرد وبریاست مدرسه صنایع رسید.

محمود خان ملك‌الشعراء (۱۲۲۸)

فرزند محمدحسین عندلیب ازشاعران وهنرمندان بنام‌دوره قاجاریه است ودرخوشنویسی ونقاشی ومنبت‌کاری ومجسمه سازی استاد بود وتابلوها ونقاشیهای‌او بسیار ارزنده ونزدیك به سبك امپرسیونیست است.

صنیع‌الملك (۱۲۸۳)

میرزا ابوالحسن‌خان غفاری ملقب‌به‌صنیع‌الملك دردوره سلطنت محمدشاه قاجاربایتالیا رفت وچندی درموزه فلورانس وروم مشغول نقاشی بود یکی ازآثاراودرموزه واتیکان موجود است صورتهای تالارلقانطه به امر میرزا آقا خان اعتمادالدوله صدراعظم نوری بدست اوبپایان رسید از او ۴۸ تصویر از رجال دربار قاجاریه باقیمانده است مرحوم کمال الملك برادرزاده صنیع‌الملك است وغالب برادرزاده‌های اودرنقاشی استاد بودند.

شیخ (۱۲۷۹)

حسین شیخ فرزندمیرزا محمد علیخان‌معروف به احیاءالملك ازشاگردان برجسته‌کمال‌الملك بود وتابلوهای وی بیشتر درکاخهای سلطنتی موجود است.

مصورالملکی (۱۲۶۹)

حسین مصوراللمکی ازنقاشان معروف بودکه مدتی درپاریس گذراند وتابلوئی به سبك مینیاتور بدستور دربار انگلستان ساخت و موفق بدریافت مدال تاجگذاری ژرژ پنجم شد، از تابلوهای معروف اویکی تابلوی آبادی تخت جمشید وسلام عید نوروز داریوش‌کبیر ودیگری تابلوی جنك نادر شاه افشار با محمد شاه هندی است واین دو تابلو در نمایشگاه بین المللی بروکسل موفق بدریافت مدال طلا شد بعدازآن تابلوی شکست محور وفتح متفقین را ساخت و مورد تقدیر چرچیل وروزلت قرارگرفت.

رضا عباسی (۹۷۴)

معاصرشاه عباس کبیربود .

بهزاد هرانی (۸۵۳ - ۹۴۲)

ازنقاشان دربار سلطان حسین بایقرا بود .

خوشنویسان معروف ایران

اشرف‌الکتاب (زین‌العابدین) متوفی سال ۱۳۰۰ قمری

بایسنقر میرزا فرزند

شاهرخ تیموری ازخوشنویسان مشهور زمان خود بود .

علیرضا تبریزی

خوشنویس دربار صفوی واستاد هفت قلم .

علیرضا کلهر

مشهورترین خوشنویسان دوره قاجار

یاقوت مستعصمی

ملقب به قبلة‌الکتاب غلام خلیفه عباسی‌اولین‌کسی بودکه خط نسخ را بدرجه‌کمال‌رساند

خواجه اختیار منشی

معروفترین خوشنویسان تعلیق درزمان سلطان محمد خدابنده

نیریزی

میرزا احمد شمس نیریزی ازنسخ نویسان دوره شاه سلطان حسین

علی‌اکبرکاوه

شاگرد عمادالکتاب مشهورترین خوشنویس عصرحاضر

عمادالکتاب

(میرزا محمد حسین) استاد خط نستعلیق است

میر عماد

(سیفی قزوینی) ملقب به عمادالملك معاصر شاه عباس بود

درویش عبدالحسین طالقانی

ازمشاهیرشکسته نویسی (۱۱۵۰)

نظام‌الدین سلطان علی مشهدی

ملقب به قبلة‌الکتاب معاصردربارگورکانیان

سلطان محمد نورالله

ازخوشنویسان دربار بایقرا (۹۱۱)

سلطان محمد خندان

ازخوشنویسان خراسان دربار سلطان بایقرا

محمد حسین کشمیری

ازخوشنویسان دربار اکبرشاه هندی

میرعبدالله ترمذی

ازاولاد شاه نعمت‌الله ولی معاصر دربار اکبرشاه هندی

میرجلیل‌الله شاه

ازخوشنویسان دربار عادلشاه هندی

محمد شفیع تبریزی

از نسخ نویسان طراز اول (۱۲۶۲)

میرزا محمد حسین کالب‌السلطان

ازخوشنویسان دربار ناصرالدین شاه

میرزا علیمحمد لواسانی

مشهورترین استادان خط دوره معاصر

میر علی شیرازی

ملقب به شمس‌الادبا معاصر دربار ناصرالدین شاه

محمد عاقل

ملقب به روشن قلم ازخوشنویسان دربار هندی

چند تن ازموسیقی دانان ایران

آقا حسینقلی

فرزند علی‌اکبر تارزن دربار ناصرالدین شاه بود

ابراهیم موصلی

ازاهالی فارس ازموسیقی‌دانان صدر اسلام

اسحق موصلی

فرزند ابراهیم موصلی از موسیقیدانان صدر اسلام

حبیب سماعی

فرزند سماع حضور استاد سنتور (۱۲۸۰ شمسی)

ابوالحسن صبا

فرزند کمال‌السلطنه استاد ویولن دوره معاصر

سید حسین طاهرزاده

بزرگترین خواننده آواز ایران

روح‌الله خالقی

ازموسیقیدانان مشهور معاصر (۱۲۸۵)

درویش خان (غلامحسین)

استاد تارایران معاصر قاجاریه

میرزا عبدالله

فرزند آقا علی‌اکبر ازموسیقیدانان قرن اخیر (۱۳۲۲)

صورت تذکره‌های معروف فارسی

(تنها شماره کمی از تذکره‌ها چاپ شده ومابقی خطی است)

۱- لباب‌الالباب

تذکرهٔ عمومی در دوجلد تالیف محمد عوفی ، در اوائل قرن هفتم هجری (چاپ لیدن ۱۳ - ۱۳۲۱) .

تذکرة الشعرا

تذکره عمومی تالیف دولتشاه سال ۸۹۲ هجری (چاپ لیدن ۱۳۱۸ هجری)

۳- مجالس النفائس

تذکره شعراء معاصر مؤلف آن امیر علیشیر نوائی (۸۹۶) که اصلش بترکی بوده و در۹۲۷ بوسیله فخری‌بن امیری بنام لطایفنامه بفارسی ترجمه شده.

۴- جواهر العجایب یا تذکرةالنساء

تذکره شاعران معروف تالیف فخری امیر فوق.

۵- تحفهٔ سامی

تذکره‌ایست حاوی‌ترجمه شعرای بعدازقرن نهم تا سال‌۹۵۷ وآن درواقع تکلمه دولتشاه است مولف آن بنام میرزا پسر شاه اسمیعل صفویست.

۶- مذکرالاحباب

ترجمهٔ شعرای زمان میرعلیشیرنوائی تا سال ۹۷۴ تالیف نثاری بخارائی .

۷- نفایس‌الماثر

ترجمهٔ شعرای ایرانی هند عصر اکبرشاه واسلاف او تالیف میرزا علاءالدین قزوینی در (۹۸۲ - ۹۶۳)

۸- خلاصة‌الاشعار وزبدة الافکار

تذکرهٔ عمومی معروفی است تالیف تقی‌الدین کاشی در ۹۸۵ که بعدا تکمیل شده .

۹- هفت اقلیم

تذکره شعراء با اطلاعات مفید جغرافیائی، تالیف امین احمد رازی ، انجام تالیف در ۱۰۸۴ .

۱۰- منتخب التواریخ

تاریخ عمومی هندوستان ازفتح آن مملکت بدست مسلمین تا سال چهلم سلطنت اکبرشاه (چاپ کلکته)

۱۱- آئین اکبری

جلد سوم تاریخ اکبرشاه موسوم به اکبرنامه که فصلی درترجمه شعرای هند معاصراکبر شاه دارد، تالیف ابوالفضل علامی در ۱۰۰۶ (چاپ هند) .

۱۲- مجالس‌المؤمنین

شرح حال مشاهیرشیعه وشعرای معروف ایران از زمان قدیم تا عصرصفویه، تالیف‌قاضی نورالله شوشتری درسالهای ۱۰۱۰ - ۹۹۳ (چاپ تهران) .

۱۳- خزینه گنج

شرح احوال شعرای قرن هشتم ونهم و دهم تالیف الهی حسینی ، مؤلف میان سالهای ۱۰۲۵-۱۰۱۰ درشیراز بود.

۱۴- بتخانه

تذکره عمومی است با امثله ومنتخبات که تالیف آنرا محمد صوفی وحسن بیك درقرن یازدهم شروع کردند وده سال بعد عبدالطیف بن عبدالله‌گجراتی‌آنرا تکمیل نمود (نسخه منحصر بفرد در بودلین) .

۱۵- مجمع الشعرا جهانگیری

قسمتی‌است ازتذکرهٔ بزرگی‌تالیف قاطع نامی‌که شرح احوال مدح گویان دربارجهانگیر شاه را حاوی است (نسخهٔ منحصربفرد دربودلین)

۱۶- طبقات شاه جهانی

شرح احوال شعرای دربار تیموریان تا شاه جهان تالیف محمد صادق (قرن یازدهم) (نسخه منحصربفرد دربریتیش میوزیوم) .

۱۷- مرآة‌العالم

که تاریخ عمومی است تا اواخر قرن یازدهم وبالاحقه‌ای درتاریخ شعرادارد تالیف محمد بقاء .

۱۸- جامع مفیدی

کتابی است در تاریخ وشرح حال فضلا و شعرای یزد تالیف محمد مفید مستوفی یزدی

(قرن یازدهم نسخهٔ فرد دربریتیش میوزیوم)

۱۹- تذکره نصرآبادی

شرح حال حال شعرای زمان مؤلف محمد طاهر نصرآبادی که درسالهای ۱۰۹۲-۱۰۸۳ تالیف یافته .

۲۰- مرآت جهان‌نما

تکمله مرآةالعالم مؤلف آن محمد بقاء .

۲۱- مرآت‌الخیال

تذکره عمومی بالاحقه‌ای در ترجمه شاعران معروف تالیف شیرخان لودی (قرن‌دوازدهم چاپ کلکته) .

۲۲- کلمات‌الشعرا

ترجمه شعرای ایرانی دربار جهانگیر وشاه جهان وعالم‌گیر تالیف وتکمیل محمد افضل سرخوش (قرن یازدهم) .

۲۳- همیشه بهار

ترجمه حال شعرای ایرانی دربار جهانگیر تا جلوس محمد شاه هند (۱۱۳۱) تالیف اخلاص (قرن دوازدهم) .

۲۴- سفینه خوشگو

تذکره عمومی درسه جلد تالیف (اواسط قرن دوازدهم) .

۲۵- تذکره ندرت

تذکره عمومی بترتیب قرون، تالیف علی فطرت متخلص به ندرت (نسخه فرد دراینديا افیس لندن) .

۲۶- ریاض‌الشعرا

تذکره عمومی تالیف علیقلی‌خان واله داغستانی (قرن ۱۲) .

۲۷- منتخب‌الاشعار

تذکره ومنتخبات تالیف محمد علیخان مبتلای مشهدی (قرق ۱۲) .

۲۸- تذکره حسینی

تذکره عمومی میرحسین دوست سنبلی (قرن ۱۲) .

۲۹- مجمع‌النفائس

تذکرهٔ عمومی تالیف سراج‌الدین علیخان آرزو (قرن ۱۲) .

۳۰- تدکرةالمعاصرین

شرح حال معاصرین مؤلف شیخ علی حزین (قرن ۱۲)

۳۱- سرو آزاد

ترجمه قسمتی ازشعرای هند، تالیف میرغلام علی آزاد بلگرامی (قرن ۱۲) .

۳۲- دقایق‌الاشعار

منتخباتی از نمونه‌های بدیع نظم ونثر فارسی تالیف میر عبدالوهاب (قرن ۱۲) (نسخه فرد دربودلین)

۳۳- مقالات‌الشعراء

ترجمه حال نخبه‌ای از شعرای ایران درهند، تالیف میرعلی شیرقانع (قرن ۱۲ - نسخه فرد دربریتیش میوزیوم) .

۳۴- مقالات‌الشعرا

ترجمه حال شعرای زمان عالمگیر اول تا مرك عالمگیر دوم هند (قرن ۱۲) .

۳۵- حدیقة‌الصفا

تاریخ عمومی بالاحقه‌ای در شرح احوال شعرای ایران تالیف یوسف علی ابن غلامعلی خان (قرن ۱۲) .

۳۶- خزانه عامره

تذکره عمومی تالیف غلامعلی آزاد (تالیف میرغلام قرن ۱۲)

۳۷- مرآة‌الصفا

تاریخ عمومی با تذکره شعرای ایران تالیف محمد علی‌بن محمد صادق (قرن ۱۲) .

۳۸- آتشکده

تذکره عمومی‌تالیف لطفعلی بیك آذربیگدلی اصفهانی متخلص به‌آذر(قرن ۱۲) (چاپ کلکته وبمبئی) .

۳۹- لب لباب

منتخب از ریاض‌الشعراء تالیف قوام‌الدین‌علی (نسخه فرد در اینديا افیس)

۴۰- انیس‌الاحبا

ترجمه شعرای زمان مؤلف موسوم به انیس درقرن ۱۲ وتکمیل آن درقرن ۱۳ .

۴۱- خلاصة‌الکلام

تعریف ۷۸ مثنوی فارسی ازداستانی وحماسی وعرفانی، تالیف علی‌ابراهیم خان‌خلیل قرن ۱۲ (نسخه فرد دربرلین) .

۴۲- عقد ثریا

ترجمه شعرای ایـران در هند از زمـان محمد شاه تـازمان شاه عالم تالیف غلام همدانی (قرن ۱۲) .

۴۳- صحف ابراهیم

تذکره عمومی محتوی شرح حال ۳۲۷۸ شاعر ایرانی تالیف علی ابراهیمخان مؤلف خلاصة‌الکلام (اوایل قرن ۱۳ - نسخه فرد کتابخانه برلین) .

۴۴- خلاصة‌الافکار

تذکره عمومی تالیف ابوطالب تبریزی اصفهانی (اوایل قرن ۱۳) .

۴۵- مخزن‌الغرایب

تذکره عمومی محتوی شرح حال ۳۱۴۸ شاعر تالیف علی احمد خان هاشمی (قرن ۱۳)

۴۶- تذکره احمد اختر

شرح حال شعرای زمان فتحعلیشاه (قرن ۱۳) (نسخه فرد دربرلین)

۴۷- ریاض‌الوفاق

شرح حال شعرای ایرانی زمان مؤلف ذوالفقار علی‌مست درکلکته (نسخه فرد دربرلین)

۴۸- تذکره دلگشا

ترجمه شعرای دوره فتحعلشاه تالیف علی‌اکبر شیرازی (قرن ۱۳) .

۴۹- صبح وطن

تذکره قسمتی ازشعرای ایران درهند تالیف محمد قوچخان اعظم (قرن۱۳- چاپ‌مدرس)

۵۰- مجمع‌الفصحاء

آخرین تذکره معروف تالیف رضا قلیخان هدایت که تذکره **ریاض‌العارفین** هم ازوست (اواخرقرن ۱۳ چاپ تهران) .

کتابهای تاریخی ایران

تاریخ الفی

تالیف احمدبن نصرالله درشرح حال هزار ساله اسلامی ووقایع پادشاهی اکبر شاه هندی

تاریخ اصفهان

رساله کوچکی درشرح حال شهر اصفهان تالیف صادق هدایت

تاریخ اصفهان

تالیف حسین پورصادقی‌مدیرروزنامه نقش‌جهان اقتباس ازیادداشتهای سیدجلال تهرانی

درباره اصفهان

تاریخ اصفهان

تالیف جلال همائی

تاریخ بیهقی

یا تاریخ مسعودی درشرح حال شاهان غزنوی که به ۳۰جلد میرسیده ولی مقدارکمی از آن باقیمانده، شامل وقایع ده ساله سلطنت سلطان مسعود غزنوی ازشاهکارهای نثرفارسی تالیف ابوالفضل بیهقی ازنویسندگان ومنشیان بزرك عهد غزنوی .

تاریخ بلعمی

ترجمه تاریخ‌طبری وازقدیمترین نثرهای‌فارسی‌بقلم بوعلی‌محمدبن محمدالبلعمی (۳۵۲) وزیر منصوربن نوح سامانی وتاریخ طبری بزبان عربی است ازمحمدبن جریر طبری مترجم این کتاب روایات متعدد تاریخ طبری را تلخیص ومطالبی متناسب ازخود افزوده است .

تاریخ جهانگشا

شامل حوادث دوره مغول تالیف علاءالدین عطاملك جوینی در خدمت هلاکو درسه جلد که عادات وآداب مغول وحوادث دوره خوارزمشاه واسمعیلیه را به تفصیل شرح داده است.

تاریخ زبدةالتواریخ

تاریخ عمومی در۴ جلد اما جلد سوم وچهارم آن (بعد از اسلام) در دست نیست تالیف خواجه نورالدین لطف‌الله حافظ هراتی

تاریخ جامع‌التواریخ

تالیف رشیدالدین فضل‌الله همدانی تاریخ معروف فارسی دردوجلد بزرك

تاریخ حدیقه

درتاریخ ادبیات شامل امثله حکایات باستانی تالیف سنائی

تاریخ روضةالصفا

شامل‌وقایع دوره تیموری در۷جلد مجزی‌تاریخ اسلام وایران خاصه دوره مغول‌وتیموری اثر محمدبن حاوند شاه بن میرخواند.

تاریخ جیب‌السیر

تاریخ عمومی مؤلف آن غیاث الدین خواند میر از ابتدای تاریخ بشر تا شاه اسمعیل (۹۳۰ ه)

تاریخ شاهنامه فردوسی

تاریخ سیستان

درحوادث ووقایع سیستان ومخصوصا صفاریان مولف آن نامعلوم وتاریخ تالیف آن درحدود ۴۴۵ که وقایع قدیم را شامل است وقسمت دیگر از مؤلف دیگری است شامل حوادث سیستان تا سال ۷۲۵ - این‌کتاب بکوشش ملك‌الشعرا در۱۳۳۰ چاپ شد .

تاریخ صفوةالصفات

شامل شرح حال اجداد صفویه وشیخ صفی‌الدین درقرن هفتم اثر ابن بزار

تاریخ عالم‌آرای عباسی

شرح حال سلطنت شاه عباس اول واجداد او مؤلف آن اسکندر میشمی

تاریخ گزیده

بعداز جهانگشا وجامع‌التواریخ ووصاف بهترین تاریخ فارسی است مؤلف آن حمدالله مستوفی قزوینی

تاریخ منتخب‌التواریخ

تالیف محمدبن یوسف بن شیخ - تاریخ عمومی‌هند تا وقایع جلوس شاه جهان (۱۳۰۷)

تاریخ منتخب‌التواریخ

تالیف عبدالقادر بداولی تاریخ عمومی هند تا وقایع چهل ساله سلطنت اکبرشاه هندی

تاریخ‌منطن الشمسیه

تالیف نجم‌الدین عمروبن علی قزوینی کابلی

تاریخ ناسخ‌التواریخ

معروفترین تاریخ دوره قاجاریه بفارسی در ۱۵ جلد بزرك شامل وقایع اسلام و ایران و بعدازاسلام مؤلف اول آن میرزا تقی پسرمستوفی تا جلد یازدهم وبعدازاو پسرش عباسقلی‌خان سپهر تا قبل از ناصرالدین شاه را نوشته است .

تاریخ وصاف

از ادیب شهاب‌الدین عبدالله شیرازی ملقب به وصاف الحصرة تا متمم تاریخ جهانگشا از فتح بغداد (۶۵۵ - ۷۲۷) تا پادشاهی ابوسعید بسبك نثر آورده مغول واز حیث تکلف و تصنع وجنبه‌های مبالغه .

فصل دوازدهم

فرهنك - هنر - زندگی - موسیقی - تئاتر

خانه وخانواده

خانه مکان مقدس وپرارزشی است که انسان در آنزندگی میکند وخانواده تشکیل‌میدهد وبه تربیت فرزندان خود میپردازد و نیمی ازعمرانسان دراین کانون‌گرم و پر ارلطف صرف میشود بدین جهت بایدکوشش کندکه خانهٔ خودرا تبدیل بیك بهشت نماید

هنر تزئین منزل

دیرزمانی است که مسئله خانه وچگونگی تزئین‌آن توجه متخصصین خانه‌داری رابخود جلب‌کرده است تا جائیکه امروز مدارس و آموزشگاههای بزرگی درغالب کشورهای جهان تاسیس شده و اصول تزئین منزل و محل‌کار را به دانشجویان میاموزد و متخصصین در این فن تربیت میکند

تقسیمات خانه

خانه ازنظر ساختمان به بناهای خانه ، زیرزمین ، طبقات مختلف و سقف‌بندی تقسیم میشود ولی ازنظرسکونت معمولا آنرا بدین‌نحوتقسیم نموده‌اند

قسمت عمومی شامل اطاق بذیرائی ، راهروها ، اطاق غذاخوری ، اطاق نشیمن ، باغ و اطاق بازی وسرگرمی وکتابخانه واطاق‌کار

قسمت خصوصی شامل اطاق خواب ، اطاق لوازم آذوقه و قسمت‌کار مانند آشپزخانه ، لباس شوئی، اطاق‌لوازم وچیزهای زائد

قسمتهای دیگر ازقبیل زیرزمین، اطاق زیرشیروانی، گاژاروغیره که هریك‌ازاین‌قسمتها باید بطورخاص زینت وتزئین شود

مقصود از دکوراسیون این است که با بکار بردن و استفاده از وسائل مختلف خانه را زیبا جلوه دهند یعنی قالب خارجی زندگی را بهتر کرده و بآن جلوه پسندیده‌تری داده شود .

اولین مسئله‌ای که دردکوراسیون پیش میاید عبارت از این است که بدانیم‌بنای مورد نظربرای چند نفر و چه کاری وچگونه باید زینت داده‌شود آنگاه موضوع هم‌آهنگی بین رنگهاو وسائل و غیره پیش میاید و این هم آهنگی شامل نسبت درست بین سطوح احجام و مواد وحتی نسبت‌این‌صاحب بنا وکارش نیز بسیارموثر است

اصول دکوراسیون داخل منزل‌در این قسمت باید هماهنگی رنگ یاماده مورد مصرف درقسمت‌های زیر رعایت شود.

زمین چگونه فرش شده است ؟ موزائیك ، فیبر، لنونئوم یا قالی یا مواد پلاستیك دیگرچگونه است؟

دیوار،رنگ‌دیوار، کاغذ های‌رنگی که بدیوار می‌چسبانند. دیوارچوبی و رنگ چوب ، فلز ، مرمر یا سنگهای دیگر ، آئینه کاری و غیره چگونه است

سقف : رنگ گچ یا رنگ پارچه ویا هرمواد دیگرکه آنرا بوشانده است.

درها، چگونه بازمیشوند (ازداخل یا خارج) ، دو دره یا یك دره، رنگ درها، درهای چوبی یا شیشه‌ای یا فلزی وغیره

پنجره‌ها : هماهنگی آنها ازهرلحاظ

پرده‌ها: انتخاب جنس پرده‌ها، رنگ پرده‌ها، طریقه دوختن‌آنها، پرده‌هائی که بدوطرف میروند ، چوب پرده‌ها ، رنگ چوب پرده‌ها وجنس‌آنها (چوبی، پلاستیك یا فلزی)

بخاری : ازمرمر، سنك‌های دیگر،آجری، چوبی یافلزی

مبل‌ها : جنس ورنگ وانتخاب آنها از نظرساختمان واستیل

چراغ‌ها : رنك آباژورها ـ چراغهای گوشه اطاق ـ لوسترها ـ نور مستقیم یا مایل و طرزقراردادن چراغها نسبت به مبل‌ها

فرش : رنك قالی یا هرفرش دیگر ـ رنك روتختی‌ها ـ رومیزی‌ها

وسایل دیگر: حتی هماهنگی بین وسایل زینتی اطاق از قبیل مجسمه‌های کوچك ـ قاب عکس‌ها ـ تابلوهای نقاشی وغیره باید درنظرگرفته شود.

درکلیه‌این‌اصول باید یك‌نکته مهم رادرنظرگرفت و آن این است (که ازنظردکوراسیون جدید تنوع رنگها که فعلا مد شده است) وهماهنگی‌آنهااز هرلحاظ حفظ‌گردد

آنچه‌که نقش مهمی در دکوراسیون منزل بازی میکند انتخاب گیاهان یا گل‌هائی است که در داخل منزل قراردارند .

برای استفاده ازگلها دردکوراسیون باید بموارد زیر توجه‌کرد:

۱ـ همیشه‌گلها وگیاهان را درنورانی‌ترین نقاط منزل قراردهید.

۲ـ گلها هم بهوا احتیاج دارند سعی‌کنیدگاه‌گاه هوای اطاق را عوض‌کنید ولی‌بکوشید تا ازجریان تندهوا جلوگیری بعمل‌آید .

۳ـ هرگزگلها را نزدیك بخاری یا منبع حرارت دیگری قرارندهید.

۴ـ مخصوصاسعی‌کنیدکه گلها ازنظربهداشت محافظت شوند چون اغلب حشره‌های‌موذی برروی گیاهان می‌نشینند وتولید امراض مختلف میکنند. برای جلوگیری ازاین کاردارو‌های مختلفی وجود داردکه بر روی گیاهان وگلهای داخل اطاق می‌پاشند و ازنزدیك شدن حشرات موذی جلوگیری میشود .

انتخاب گل نیز در دکوراسیون منزل سهم‌بزرك دارد. گل‌ها خود بخود زیبا ودوست داشتنی هستند، رنك وبو وحتی منظره آن‌ها صد چندان بزیبائی اطاق و منزل میفزاید . سعی کنید تا با ایجاد هماهنگی بین رنك گل‌ها و وسایل دیگر موجود در اطاق بر این زیبائی و جذابیت اضافه کنید و اطاق وخانه را بطرزی زیبا بیارائید.

ما اغلب غافل ازاین هستیم‌که یك منزل راحت وتمیز و زیباچقدر درنحوهٔ فکر وحتی نحوهٔ زندگی ماموثراست.

قالب خارجی زندگی ما یعنی تزئین داخلی منزل نه تنها نمونه‌ای از شخصیت ، عادت وخلاصه زندگی ماست وبلکه درشخصیت ونحوهٔ زندگی ما نیزموثراست

اولین شرط یك منزل خوب مجهز بودن ساختمان و وسایل آن جهت رفع احتیاجات ضروری میباشد. تمام خستگی‌های ما ، چه فکری وچه جسمانی ، درچنین منزلی رفع میشودو صاحب منزل دراین قالب‌جدید وزیبائی که بوجود آورده است احساس راحتی وآسایش‌میکند مثلا مبلها باید طوری باشدکه اگر برای دیدن برنامه تلویزیون روی‌آن مینشینیم خسته‌کننده وناراحت‌کننده نباشد. باید جنبه تصنعی وسایل منزل را ازبین برد

دومین شرط یك دکوراسیون‌کامل زیبائی آنست. زیبائی یك منزل باید مبنی براصول

زیبائی شناسی ، که خود اکنون بصورت علمی در آمده است باشد . گاهی ذوق های ما مطابق این اصول علمی نیست.

از آنجمله هماهنگی رنگها که در این باره اغلب اشخاص عقاید مختلفی دارند . بهتر است با مراجعه به مطالب که در این باره گفته شده است اصول هماهنگی رنك‌ها رعایت شود .

سومین مسئله موضوع مادی است . خانمیکه میخواهد دکوراسیون منزلش را عوض کند البته باید این فکر را هم بکند که چنین تغییری نباید به قیمت ورشکستگی شوهرش تمام شود .

با پول کم زیباترین و جدیدترین چیزها را میتوان خرید . مخصوصا که امروز مواد پلاستیك درتمام موارد میتواند مورد استفاده قرارگیرد وپلاستیك اصولا ازهمه چیز ارزان‌تر است . مثلا بجای انتخاب یك سرویس کامل غذاخوری ازبلور خالص وگران قیمت سرویس‌های بسیار زیبائی وجود داردکه بالوان مختلف میباشد وبی‌اندازه هم ارزان قیمت وزیباست

انتخاب یك سرویس چایخوری با فنجان های متوسط که هر کدام یك رنك جداگانه‌ای دارد هم زیباست هم ارزان وهم به هماهنگی زینت مبل واطاق کمك خواهدکرد

البته فراموش نکنید «جنس» آنچه را که میخرید خود نکته مهمی است. ازقدیم گفته‌اند هرچه جنس بهترباشد دوامش بیشتر است برای این کار ازعجله خودداری کنید مطمئن باشید با جستجوی بیشتر جنس مرغوبتروبهتری خواهید یافت درصورتیکه درشتاب زدگی هم جنس‌بدی خواهید خریدوهم پول شما ازدست رفته است.

مثلا اگرمبل های شما قدیمی است ولی چوب آنها هنوزقابل استفاده است چقدربجاست که بجای خرید یك دست مبل تازه وگرانقیمت روپوش مبل‌های خودرا عوض کنید. پارچه‌های مبل را با درنظرگرفتن رنك پرده‌ها و قالی وسایرلوازم اطاق خود انتخاب‌کنید وبدین ترتیب با خرج خیلی‌کم صاحب یك دست مبل تازه میشوید .

فراموش نکنید که مراجعه و مشورت با یك «دکوراتر» دراین باره بشماکمك موثری خواهد کرد.

چگونه بودجه منزل را تنظیم کنید

بودجه وتعادل آن دریك خانواده از مسائل بسیارمهم است. درخانه‌ای که دخل وخرج آن بدون تنظیم بودجه و بدون حساب دقیق صورت میگیرد خواه ناخواه و دیر یا زود تعادل زندگی بهم خورده ودراساس آن خانواده اختلال وناراحتی تولید میکند.

بدوا باید دانست‌که بودجه بدو قسمت مهم تقسیم میشود : دخل وخرج

دخل مجموعه درآمدهائی است که زن وشوهر یا سایر اعضاء خانواده به دست می‌آورند البته اگرزن وشوهری دارای درآمدمعین وحقوق ثابت باشند این دخل یاباصطلاح درآمدبخوبی معلوم است

درحالی که خرج اصولا قابل کنترل و بررسی نیست چه قیمت همیشه ثابت نمی‌ماند و گاهی هم خرج هائی اتفاق میافتدکه انسان ازقبل پیش بینی نکرده است

لذا نکته مهم دراینست که خانم خانه‌دارکه بودجه منزل یعنی دخل وخرج بدست اوست مقداری از درآمد منزل راکناربگذارد تا درچنین مواقعی مجبوربقرض کردن نشود

اما برای بودجه وتنظیم‌آن همیشه باید مدت معینی را درنظرگرفت که اغلب یکسال را انتخاب میکنند.

میزان بعضی ازخرج ها مانند کرایه منزل ، پول برق ، آب ، مالیات ، بیمه و نظایر آنها بطورکلی معلوم است ودرسال می‌توان مقادیر آنها را بطورقطعی تخمین زد. لذا آنها را میتوان دربودجه سال تنظیم‌کرد.

اما مخارج مربوط به لباس وپوشاك مربوط به فصل وزمان است . اغلب اتفاق می‌افتد که قیمت پارچه ولباس درسالهای مختلف فرق میکند.

مخارج مربوط بغذا نیز کاملا قابل کنترل است و یك خانم خانه دار واقعی این مسئله را خوب میداندکه هرگزنباید بودجه منزل را تحت تاثیرامیال افراد خانواده قراردهد

قبل ازاینکه خانمی بتواند در تنظیم بودجه سالانه مهارت پیداکند لازم است از دو یا سه ماه شروع نماید. یعنی نخست با تنظیم بودجه برای سه ماه ، خوب به نقاط ریز ومخارج کوچك خانه‌اش واقف شودآنگاه بودجه را برای دوران طویلتری تنظیم نماید.

تقسیم مخارج

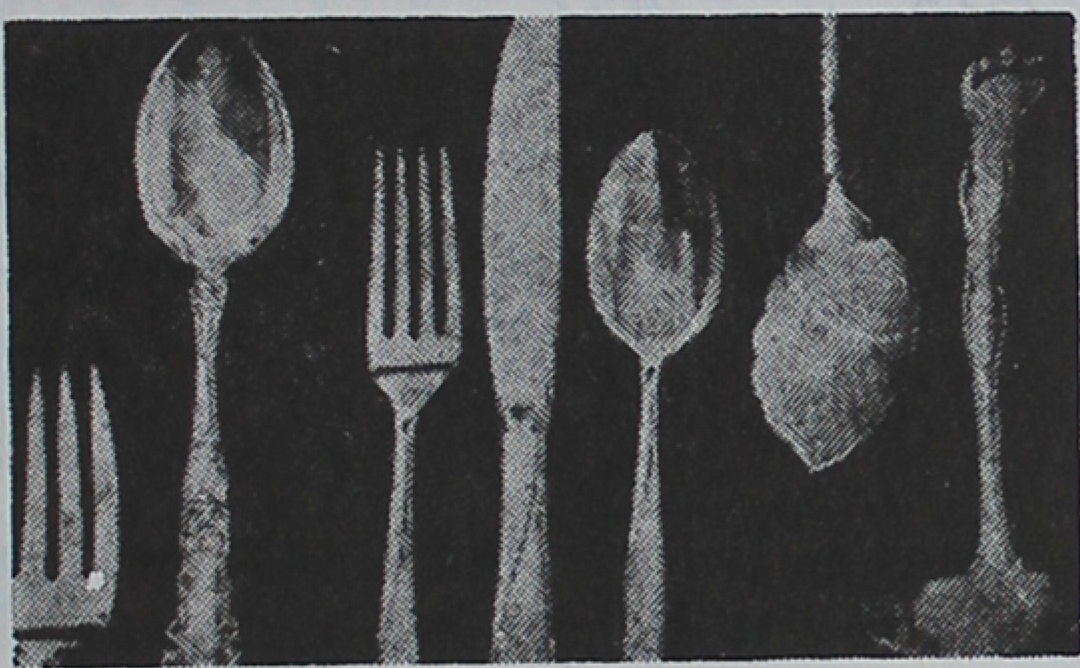
مهم اینست که تنظیم‌کننده بودجه اصل مهم حسابداری یعنی‌برقراری چند درصد راموردتوجه خاص خود قرار دهد یعنی معتقد باشد که مثلا سه یا چهار درصد درآمد کل منزل مربوط به فلان خرج است.

این اصل مهم وحیاتی است وهرگز نباید ازآن عدول‌کرد. آماردقیق و درست درکشور فرانسه نشان داده است تنها خانواده هائی در زندگی خود راحت هستند که حتی با درآمد کم بودجه منظم ودرستی برای دخل وخرج منزل تنظیم‌کرده‌اند در حالی که بسیار اتفاق افتاده‌در فلان خانواده که زن ومرد هردو درآمد کافی دارند برای‌آنکه‌کودك خردسالشان ناگهان‌مریض شده احتیاج بپول پیداکرده‌اند نیمه شب بدرخانه اقوام ودوستان خود رفته‌اند

بهرحال تنظیم یك بودجه درست بدون در نظرگرفتن چند درصد امکان پذیر نمی‌باشد . بدینترتیب مسئول تنظیم بودجه ابتدا باید برای مخارج‌کلی مانند کرایه منزل، غذا، پوشاك و غیره وهمچنین برای پس‌انداز طبق اصول صحیح چند درصد درآمد خانواده را درنظربگیرد.

موضوع مهم دیگری که لازم و حتمی است مسئله پس‌انداز می‌باشد . علماء اقتصاد و آنها که دراقتصاد خانه وخانواده کارکرده‌اند ثابت نموده‌اندکه بدون ستون پس‌انداز خواهی نخواهی بودجه هرمنزل ومسکن روزی دچار اختلال میشود . پس‌انداز مقدار دو در صد درآمد خانواده است که درگوشه‌ای پس‌انداز میشود وبرای مخارجی که قابل پیش بینی نیست بکار

میرود این پس‌انداز را اصولا نباید دست زد و آنرا صرف مخارج دیگر یا مخلوط با آنها نمود درسطور زیر یك یك این مسائل را برای مدت یکماه مورد مطالعه قرار میدهیم .

● خوراك

قسمت اعظم مهم حیاتی‌زندگی‌را تشکیل‌میدهد معلوم است که بدون تغذیه‌زندگی‌امکان‌پذیر نمیباشد در خانواده‌های بدون فرزند مسئله خوراك اشکال مهم و بزرگی را ایجاد نمیکند و بهتراست دراین خانواده‌ها ۴۰تا۵۰ درصد درآمد را برای تغذیه درنظر بگیرند اما همین‌قدر که تعداد اولاد در خانواده‌ای زیاد شد چند درصد تغذیه نیز اضافه میشود واگر درآمد تغییر نکند این موضوع قدری اشکال پیش میاورد بهرصورت علماء اقتصاد نشان داده‌اند که برای سلامت خانواده هم‌که شده ۴۰تا۵۰ درصد درآمد را باید به تغذیه اختصاص داد دربرخی ازخانواده‌ها از۳۰ تا ۴۰ درصد درآمد کل به تغذیه اختصاص داده میشود ولی خانواده‌هائیکه دارای چند فرزند هستند میباید از۴۰تا۵۰ درصد درآمد کل وحتی قدری بیش از این مقدار را با هزینه تغذیه اختصاص دهند.

خانم خانه همیشه باید مواظب باشدکه خوراك خانواده لذیذ ودر عین حال مقوی باشد و ازاجناس تازه وسالم تهیه‌گردد صرفه‌جوئی دربودجه خوراك فقط باید عبارت باشد ازخودداری واجتناب ازخریدن غذاها ومحصولات گرانقیمت که فایده وهمچنین ضایع نکردن وتلف نساختن مواد خوراك باشد اماهرگزنمیتوان بعنوان‌صرفه‌جوئی، ازمقدارغذاکاست زیرا عوارضی ازقبیل بیماری ببار میاوردکه مخارج سنگین‌تری را موجب خواهد شد.

● مسکن

مربوط به‌کرایه منزل وسوخت وغیره است.

هرچندمسئله‌کرایه منزل به‌نسبت شهرها وبه‌نسبت‌گرانی یا ارزانی کرایه‌خانه فرق‌میکند اما این مسئله هم قابل اهمیت است‌که انسان میتواند به نسبت درآمد خود خانه‌ای مناسب پیدا کند بهرصورت دراینجا با درنظرگرفتن وضع زندگی حاضر بهتراست از۲۵تا۳۰ درصد را به مسئله‌کرایه منزل وبرق وسوخت اختصاص داد.

مثلا خانواده‌ای که یکهزارتومان درماه درآمد دارد میتوان در حدود سیصد تومان آنرا به کرایه‌خانه وهزینه برق وسوخت اختصاص دهد.

درمورد مسکن نیزنباید این نکته را ازنظردورداشت که خانه درعین نظافت وواجدبودن شرایط آسایش وراحتی نباید هزینه سنگینی را بخانواده تحمیل نماید.

خانواده‌های عاقل وصرفه‌جو با بودجه مناسب وارزان منتهی با درایت ودقت وپشتکار، مسکن خوب‌تهیه میکنند.

مسکن در سلامت جسم وروح افراد خانواده تاثیر زیاد دارد اگراحتمالا مسکن دارای نواقصی است میباید خانم خانه با تدابیر لازم آنها را برطرف کرده خانه را ازهر حیث زیباً ودلپذیر سازد.

● پوشاك

هرچند درصد هزینه پوشاك به بودجه سال مربوط میشود اما اگرهرماه چنددرصد مربوط به پوشاك راکنار بگذاریم در سال مبلغ قابل ملاحظه‌ای درست میشود که برای پوشاك خانواده کاملا کافی‌خواهد بود.

مبلغی‌راکه میتوان به پوشاك اختصاص داد ۱۵ درصدازدرآمد میباشد (برای خانواده‌ای که ۱۰۰۰ تومان درآمد دارد درسال نزدیك به ۵۰۰۰ تومان به پوشاك اختصاص پیدا میکند که البته در سالهای بعد اگر به مقدار لباس‌ها افزوده شد هزینه اضافی را از پس‌انداز میتوان تامین کرد).

نکته قابل دقت آنست که در تهیه پوشاك باید جنس ورنك ودوام آن مورد توجه خاص قرارگیرد وبزیبائی ودوخت نیز اهمیت داده شود.

خرید لباسهای ارزان قیمت وکم دوام برخلاف آنچه ظاهرا تصورمیشود مخالف اصول صرفه‌جوئی است.

● وسائل خانه

مبلغی ازدرآمد خانواده میباید برای تهیه و تعویض وسائل خانه مانند تلفن، بخاری، چراغ، پرده، مبل، فرش وغیره اختصاص داده شود بدون‌آنکه درآمد خانواده راصرف مخارج بیهوده‌ای ازقبیل تجملات غیرلازم بنمائیم میبایست به تهیه وتعویض وسائل لازم خانه توجه داشته باشم وسعی‌کنیم زندگی خودرا باابزار و وسائل جدید وراحت مجهز سازیم.

● متفرقه

عبارت است از دارو، حمام، نظافت، ورزش، سینما، کتاب، مدرسه وغیره است برای این منظور باید رقم ۸ درصد ازدرآمد را درنظرگرفت هرچند این رقم بظاهرکم بنظرمیرسد اما با درنظرگرفتن اینکه ممکن است از مخارج دیگر مقداری‌کاسته شود هزینه متفرقه در ماه و مخصوصا سال قابل تغییر است یعنی‌کتب مدرسه اطفال سالانه خریداری میشود دارو ودکتر

همیشگی نیست، یکبار سینما درهفته برای تمام افراد خانواده کافی‌است وبا درنظر گرفتن همه این مطالب ۸ درصد درآمد کفایت خواهد کرد.

● پس‌انداز

هرخانواده باید درسال مبالغی ازدرآمد خودرا پس‌انداز نماید بعقیده علمای علم اقتصاد پس‌انداز پشتوانه بسیار لازم ومفیدی برای زندگی راحت وآسوده وبی‌دغدغه است.

اصولا بدون پس‌انداز نمیتوان زندگی منظم وخیال راحت داشت و دارا بودن پس‌انداز نشانه خردمندی وشخصیت افراد وخانواده‌های عاقل‌وخوشبخت است:

ایجاد بی‌نظمی گاه سوء تفاهماتی بوجود میاورد.

درثبت اثاثیه ووسائل‌منزل‌نیزباید تقسیم‌بندی‌رعایت گردد یعنی‌هردسته ازوسائل‌مخصوص بکارخود ، بطور جداگانه ثبت شود مثلا وسائل اطاق پذیرائی درصفحات جداگانه ووسائل آشپزخانه وهمچنین اطاق خواب وناهارخوری وغیره هرکدام در صفحات مخصوص خویش یادداشت شود.

این صفحات نیز بستونهای مخصوص تقسیم میشود دریك ستون نام اسباب ودر ستون دیگرتاریخ خرید قید میشود ویك ستون هم بملاحظات اختصاص داده میشود، هروقت اثاثیه‌ای ازبین رفت درستون ملاحظات قید میگردد.

پس ازآنکه صفحات مربوط بثبت یك قسمت تمام شد باید چند صفحه سفید باقی گذاشت تا اثاثیه جدید درآنها یادداشت شود.

در این دفتر همچنین باید خلاصه تمام اسناد خانوادگی از قبیل سندخانه، سندازدواج، شناسنامه‌ها واسناد دیگر با ذکر شماره وتاریخ ومشخصات وآدرس دفتر اسناد رسمی قید شود تا اگر احیانا این اسناد مفقود گردد مشخصات کامل آنها دردست باشد.

● لکه‌گیری

لکه عبارت‌است از اثری است که ماده‌ای چرب یاکثیف‌روی‌پارچه یاشیئی دیگرمیگذارد مطالعه دقیقی که در این قسمت شده نشان داده است که لکه یا اصولا هراثرکثیف دیگر عبارت ازمجموعه اجزاء ریز اجسام خارجی بسیارکوچك است که برسطح جسمی میچسبد واین عمل در حقیقت ازروی همان قانون جاذبه فیزیکی انجام میگیرد. نیروی چسبندگی گاهی آنقدر زیاد است که جدا کردن آن امکان پذیر نمیباشد.

لکه‌گیری عبارت ازروش‌ها ونحوه‌هائی‌است که برای ازبین بردن این لکه‌ها یادرحقیقت برای ازبین بردن نیروی چسبندگی این آثار برده میشود عمل لکه‌گیری درعین دشواری بسیار متنوع است چون برحسب اینکه جنس لکه شده ازچه چیز باشد ویاشیئی لکه‌کننده چگونه‌باشد نحوه عمل فرق میکند.

ولی‌اغلب لکه‌گیری به ازبین بردن لکه‌روی پارچه‌ها ویا اجسام پارچه‌ای اطلاق میشود

برای اینکه بهتر به این علم شیرین واقف شویم لازم است به انواع لکه‌ها وتقسیم بندی آنها آگاهی یابیم .

● لکه‌ها بشش قسمت تقسیم میشوند

۱ـ لکه‌های چرب : که بی‌اندازه زیاد دیده میشود (شامل لکه‌های روغن، کره، رنگ، روغن‌های ماشین، شمع، قیر، وغیره.. این لکه‌ها در آب قابل حل نیستند وبرای ازبین بردن آنها باید بصفحات آینده مراجعه نمائید .

۲ـ لکه‌های کوچك حیوانی : (که از خون،تخم مرغ، عرق بدن و ادرار بوجود میاید) این لکه‌های کوچك وباصطلاح علمی (لاغر) درآب حل میشوند دراین دسته لکه نباتی نیز دیده میشودکه براثر قهوه، شراب، میوه، علف وگل بوجود میاید وآنها را لکه‌های رنگ دار نیز میگویند .

۳ـ لکه‌های فلزی: لکه‌هائی هستند که براثر یکی ازنمکهای فلزی بوجود میاید (زنك‌زدگی،لکه مرکب فلزی،لکه‌هائیکه ازجواهرات نقره‌ای‌بوجودمیاورند.) این‌لکه‌هادرآب‌محلول نبوده وباید با اسیدهای مختلف ازبین بزوند.

۴ـ لکه‌های شیمیائی:این لکه‌ها راازاین نظرشیمیائی‌گویندکه‌هر روی‌پارچه‌بوجود میاید یابراثر یك محلول شیمیائی‌برروی رنگهامثلالکه‌های‌آب ژوال، تنتورید،الکل وآستون‌دراین قسمت برای هر نوع لکه داروی مخصوصی لازم است که ما در صفحه های بعد به آنها اشاره خواهیم کرد .

۵ـ لکه‌های مخلوط: لکه‌هائی هستندکه ازدویا چند نوع لکه‌های بالا بوجود آمده‌باشند مثلا لکه‌های سس غذا، شکلات‌وغیره ...

● داروهای مورد نیاز

قبل‌ازبررسی دقیق لکه‌گیری مواد مورد نیاز را تشریح میکنیم .

الف: داروهائی مربوط به شیمی آلی : آستون مایع بی‌رنك با بوی مخصوصی و قابل شعله‌ورشدن .

الکل اتیلیك خواه ۹۰ درجه خالص‌خواه ۷۸ درجه ناخالص، محلول بسیارسودمندی که در اغلب موارد مورد استفاده قرار میگیرد گاهی این الکل را با بنزین ویا اتر مخلوط میکنند .

بنزین مایعی که خیلی زود شعله‌ور میشود و چون خیلی زود بخار میشود اثری‌روی پارچه نمیگذارد .

بنزین معدنی خیلی زود شعله‌ور میشود وگاهی هم مانند بنزین مورد استفاده قرار میگیرد قدرتش ازبنزین کمتراست.

اتر سولفوریك مایع بی‌رنك متحرك وبخار شونده .

پرکلرتیلن تری‌کلرتین وتتراکلرور دوکاربون که به محلولهای کلری معروفند.
سلفورکاربون - (با تتراکلروردوکاربن اشتباه نشود) بوی بدی دارد خیلی زود شعله‌ور میشود.

ب: اسیدها عبارتند از:
اسید استیک که اغلب بصورت دانه‌های بلوری بفروش میرسد و در ۴۰ درجه حرارت حل میشود.
اسید الزالیک که هم‌بصورت مایع‌وجود دارد و هم بصورت بلور در آب حل نمیشود مایعش درنمك مخصوص است برای رفع زنك‌زدگیهای فلزی بسیارمفید است.
اسید تارتریك - (بصورت دانه‌های بلور ومحلول درآب)
اکنون‌که به انواع لکه‌ها وداروهای موردنیازآشنا شدیم به نحوه لکه‌گیری میپردازیم

● پارچه‌ها

۱- لکه‌های چرب بدون ضخامت: لکه‌هائی‌که براثر چربی‌های غذاها چون کره، روغن، ویا براثرنفت ووازلین بوجود میآید.
الف: برروی پارچه‌های معمولی (ساده یا معمولی) برای اینکه لکه پخش نشود پارچه جذب‌کننده‌ای زیرلکه بگذارید سپس ماهوت پاك‌کن‌کوچکی را در بنزین خیس‌کنید وروی لکه بکشید پارچه را از زیرلکه بردارید.
وقتی بعدازتکرارچندبارلکه ازبین رفت پارچه تمیزخشك‌دیگری بردارید ورویحلقه‌ای که براثربنزین بسته شده است بشکل دایره بمالید وبطرف مرکزنزدیك شوید.
ب: برروی پارچه‌های نازك مانند موسلین گرد خشك جذب‌کننده‌ای روی لکه بریزید و کمی‌هم زیرلکه بمالید وبا اتوفقط‌کمی خشك‌کنید.
ج: نایلن: فقط با آب وصابون بشوئید.
د: پنبه سفید: با آب وسپس آب صابون بشوئید.
ه: پنبه رنك‌دار: نخست با آب سپس با محلول کربنات دوسود خوب بشوئید.
۲- لکه‌های چرب
الف: روغن ماشین، قیر (برروی هرپارچه وهررنك) نخست لکه رادوازده ساعت درجسم چربی (مثلا روغن) حل‌کنید یعنی اینکه لکه را دوازده ساعت بگذارید تا ضخامت آن در روغن حل شود و لکه بصورت لکه روغنی ساده در آید سپس مانند قسمت (الف) در بخش ۱ عمل کنید.
ب: شمع وموم (هر پارچه و هر رنك) با چاقو ضخامت موم ویا شمع را حذف کنید (بتراشید بدون اینکه به پارچه لطمه‌ای واردآید) سپس دوطرف لکه را کاغذ خشك کن بگذارید و با اتوی گرم آنرا آب کنید. سپس لکه را مانند یك لکه چرب که در بالا گفته شد از بین ببرید.

ج: رنگ تازه (هرپارچه وهررنگ) مثل لکه‌های ناشی ازچربی عمل کنید.

در رنگ کهنه وقدیم (خشک شده) : اگر پارچه‌های معمولی باشد بروش زیرعمل کنید: معمولا برای ازبین بردن رنگ در رنگ فروشی‌ها مواد مخصوصی بنام (ضد رنگ) وجود دارد که بصورت ژله میباشد.

مقداری ازاین‌ضدرنگ تهیه‌کنیدوروی لکه رنگ‌روی پارچه بگذاریدوآنرا بین‌انگشتهای شست وابهام فشاردهید بدین ترتیب لکه رنگ نرم شده ومخلوط تازه‌ای بوجود میاید سپس با ماهوت پاک‌کن وبنزین لکهٔ تازه بوجودآمده‌را پاک‌کنید وقدری پودرتالک روی‌حلقه لکه‌بنزین بگذارید.

اگرپارچه ازنایلن‌بود نخست لکه را درمایعی روغنی بگذارید ولکه را حل کنید وسپس مانند لکه معمولی روغنی یا بنزین عمل کنید.

ه: لعاب جلای ناخن: (پارچه‌های ساده وهمه رنگ) نخست با آستون خوب بمالید سپس پنبه یا پارچه جذب‌کننده دیگری روی‌آن بگذارید وکمی فشار دهید.

درلعاب‌های دیگر ورنی (نایلن وغیره) پارچه‌های ظریف مانند نایلن را نخست با آب صابون خوب بشوئید سپس باآب اکسیژنه رنگ آنرا ازبین ببرید.

۳ـ لکه‌های کوچک سفید که براثر شیرینی‌ها، آب نبات‌ها، مرباها، شربت‌ها، چسب قند وغیره بوجود میآید.

برای تمام پارچه‌ها: ماهوت پاک‌کنی‌را درآب سرد خیس کنید، خوب روی لکه بکشید تا لکه ازبین برود درصورتیکه لکه‌ای باقی‌ماند مانند لکه‌های کوچک روغنی رفتار کنید.

۴ـ لکه‌های کوچک حیوانی: (بدن آلبومین) که ازاثر ادرار، عرق، آب دهن، حشرات کشته شده یافضولات حیوانی بوجود آمده است.

الف: تمام پارچه‌ها غیرازپارچه سفیدنخست باآب خالص وصاف خیس کنید (البته‌اول باآب سرد بعد باآب نیم‌گرم) سپس با ماهوت پاک‌کن خوب پاک‌کنیدوآنگاه چندقطره آمونیاک درلیوان‌آبی بریزید وبا محلول‌جدید روی لکه بمالید.

ب: پارچه‌های سفید رنگ: فقط باآب ژاول، بشوئید رنگ خودبخود ازبین میرود.

۵ـ لکه‌های کوچک حیوانی‌یا آلبومین

الف: لکه‌هائی که ازسفیده تخم‌مرغ شیروغیره بوجودآمده است :

پارچه‌های سفید: باآب نیم‌گرم بشوئید، بادست‌یاپنبه بمالید، سپس باآب‌اکسیژنه‌رنگ آنرا ازبین ببرید.

پارچه‌های رنگی: با آبی که (۱۰ درصد) قطره آمونیاک درآن ریخته شده باشد بشوئید. چندبارباآب خالص آب بکشید وخشک کنید.

پارچه‌های تیره رنگ: نخست جسم چرب را با بنزین ازبین ببرید سپس مانند لکه چرب

عمل کنید (دراین گونه موارد به مقاومت رنگها درمقابل آمونیاك توجه کامل کنید .)

ب: لکه خون تازه :

تشك و پارچه‌های رنك‌دار: درمقداری نشاسته‌آب بریزید باخمیربدست‌آمده قشرضخیمی روی لکه بگذارید، صبر کنید تا خمیرخشك شده ازبین برود اگرلکه ازبین نرفت همین عمل را دوبار یا سه بار تکرار کنید.

ج: لکه خون خشك شده (کهنه)

تشك یا پارچه‌های رنك‌داردیگر: درکمی‌آب فقط دویاسه قطره سرکه بریزید، لکه را با محلول حاصل خیس کنید سپس باپودر دریکی ازداروهای هضم کننده (درداروخانه‌ها قرص‌ها و کپسول‌های مخصوص برای هضم دارند) روی آن بمالید، سپس باآب خالص آب بکشید.

۶- لکه‌های گیاهی : که ازاثر چوب، شیره گردو، قهوه، گل، میوه ، علف یا شراب بوجود می‌آید .

الف: پشم وابریشم سفید: اسید استیك خالص‌را روی لکه بمالید باپارچه کوچکی‌خوب آنرامالش‌دهید تا اندازه‌ای که دیگررنك پس‌ندهد اگرلکه دیگری‌باقی‌ماند باپرمنگنات دوپطاس یا بیسموت روی آن بمالید لکه ازبین خواهد رفت.

ب: پشم وابریشم بارنك‌های تند : لکه را با الکل یا الکل سولفاته پاك کنید آنگاه نخست با آب اکسیژنه و بعد با آب آمونیاك (به نسبت مساوی آب ، آمونیاك) روی لکه بمالید.

ج: نایلن وپارچه‌های نازك‌رنگی: باآب خالص یا نیم‌گرم بشوئید (اگرخواستید ازآب اکسیژنه استفاده کنید دقت زیاد بکاربرید.)

د: پارچه‌های رنگی دیگر: همان روش پارچه‌های سفید را بکار برید روی مقاومت رنك آزمایشی بایکی ازمحلولهای ذکرشده انجام دهید.

ه: پنبه: با الکل‌سولفاته لکه را پاك کنید، باآب‌ژاول بشوئید، سپس‌با محلول‌بیسموت آنرا پاك کنید.

و: نایلن‌سفید: چند قطره الکل‌یاآمونیاك برای‌ازبین بردن لکه کافی‌است درداروخانه‌ها داروی مخصوصی برای لکه میوه هم وجود دارد.

● لکه‌های فلزی

الف - لکه‌های حاصله ازنقره:

پشم وابریشم : فقط از محلول‌های جدید داروئی که برای این کار ساخته شده است استفاده کنید .

پارچه‌های دیگر: نخست بایك محلول داروئی پاك‌کننده عمل کنید سپس باآب نیم‌گرم خیس کنید وروی آن ازپودر اکزالات پطاسیم یا نمك دیگرداروئی بریزید وبعد چندباربا آب خالص بشوئید.

ب ـ زنك زدگی ازمس، روی وغیره ...

پارچه سفید ورنك‌دار محکم: بهتراست دراین باره دقت زیاد مبذول دارید زیرا معمولا بالکه‌های‌حاصله اززنك‌زدگی واستعمال اسیدها پارچه پاره میشودصلاح‌دراین است که بمتخصص مراجعه کنید .

نایلن: اسیدکلریدریك پنج درصد برای ازبین بردن زنك‌زدگی کافی است.

● لکه‌های شیمیائی

الف: اسیدها (لکه‌های حاصله ازاسید) .

برای تمام پارچه‌ها حتی رنگی: اسیدها خیلی زود نخ پارچه را ازبین میبرند لذا باید خیلی زود اقدام‌کنید وازعمل اسیدها جلوگیری نمائید برای این‌کاربهتراست ازقطرات‌آمونیاك ویاکربنات دوسود استفاده‌کنید .

ولی اگر اسید قوی نبود باید ازیك محلول بازی استفاده کنید. مثلا آب آمونیاك یا کربنات دوسود یا محلول‌گرم سولفات دوسود.

ب ـ الکل (عطرها وغیره)

برای تمام پارچه‌های سفید ورنگی: با محلول «تری‌کلراتین» لکه‌را پاك‌کنید، اگرباز هم اثری بجا ماند باآب خالص بشوئید سپس‌آب اکسیژنه روی آن بریزید (متوجه باشیدکه‌این لکه‌ها ازسخت‌ترین لکه‌هاست وازبین بردن آن مشکل است)

ج ـ آب ژاول: (لکه‌هائی‌که ازآب ژاول بوجود میآید) برای تمام پارچه‌ها وهر رنك: نخست بامحلول شستشوی داروئی جدید لکه را پاك‌کنید سپس باآب اکسیژنه بشوئید.

د ـ ید: برای تمام پارچه‌ها :

نخست با محلول شستشوی داروئی سپس با هیپوسولفیت دوسود لکه را پاك کنید .

ه ـ تنتورید: برای پارچه‌ها :

با الکل ۹۰ درجه لکه را پاك کنید سپس با محلول هیپوسولفیت دوسود روی لکه را مالش‌دهید.

و ـ لکه حاصله ازاطو:

معمولا مشاهده شده است که هنگام اتوکردن پارچه قدری زرد شده و رنك مخصوصی بخود میگیرد. علم جدید بـرای از بین بردن این نوع لکه‌ها نیز روش‌هائـی انتخاب کـرده است .

اگرپارچه پشمی یاابریشمی سفیدبود: نخست باآب وصابون شستشو دهیداگرلکه ازبین نرفت قسمت سوخته را با ماهوت پاك‌کن‌پاك‌کنید، پارچه نازکی (مثل پارچه زخم‌بندی) را در آب اکسیژنه۱۲ درجه خیس‌کنید وروی لکه سوخته بکشید وبگذارید درهوا وآفتاب خشك‌شود اگرلازم شداین‌کاررا چندبارتکرارکنید سپس‌روی‌آن پارچه‌ای بگذاریدکه درمحلول‌آب‌اکسیژنه

۱۲ درجه خیس‌شده باشد وبعد پارچه ازپشم، ابریشم، پنبه، بعد پارچه را اطو کنید.

اگرپارچه ازپشم، ابریشم، پنبه، نخ وبرنگهای مختلف باشد: همان روش بالا را بکار برید منتهی باآب محول‌آب چندقطرهٔ «اسید استیک» پارچه را چندبارآب بکشید وبگذارید در سایه خشك شود.

● لکه‌های مخلوط

الف ـ گل‌ولای: پارچه‌های مختلف با رنگهای تیره: با آب سرد خیس کنید وبا آب و صابون بشوئید، سپس با ریختن چند قطره سرکه درآب پارچه را آب بکشید اگربازهم لکه‌ای بجا ماند بابنزبن پاك‌کنید .

پارچه‌های‌روشن: باآب بشوئیددرصورت احتیاج‌ازیك داروی‌پاك‌کننده شیمیائی‌استفاده کنید اگربازهم لکه‌ای باقی‌ماند ازصابون سفید استفاده‌کنید.

ب: آبگوشت.

درتمام پارچه‌ها ازروش لکه‌های چرب استفاده‌کنید .

ج: شیرقهوه یا شکلات : برای تمام پارچه‌ها از روش لکه‌های چرب وپارچه‌های رنگی استفاده‌کنید .

د: مرکب رنگی چرب: برای تمام پارچه‌ها نخست با روغن لکه را خیس‌کنید سپس از بنزین استفاده‌کنید وپارچه‌ای‌زیرلکه بگذارید. بنزین یاتری‌کلراتین را روی لکه بمالیدآنقدر که رنگ ازبین برود اگربازهم لکه‌ای بجا ماند فقط یك قطره اسیدِ استیك کافی است‌که لکه را بکلی زایل سازد.

ه ـ مرکب رنگی (که چرب‌نیست) تمام پارچه‌ها غیرازنایلن:

با اسید فورمیك لکه را پاك‌کنید وباآب صابون بشوئید .

نایلن: مخصوصا ازاسید فورمیك استفاده نکنید سعی کنید باآب ژاول یاهیپوسولفیت لکه را ازبین ببرید.

و : مرکب سیاه یاآبی: درتمام پارچه‌ها اگرلکه تازه بود سعی‌کنید با شیرگرم لکه را بشوئید وباپارچه نازکی‌که دراسید سیتریك خیس شده‌آنرا پاك‌کنید.

برای‌لکه‌های‌کهنه: پارچه‌ضخیمی‌زیرلکه بگذارید سپس با تری‌کلراتیلن روی لکه‌بمالید اگربازهم لکه‌ای ماند فقط با یك یادوقطره اسید استیك‌لکه را ازبین‌ببرید وبگذارید درآفتاب خشك شود. اگرلازم بود همین عمل را تکرارکنید اگرلکه زردی بجا ماند (که درحقیقت‌همان زنگ‌زدگی است) آنوقت ازاکزالات پطاسیم بصورت پودر استفاده‌کنید (قدری‌پودر روی‌لکه‌که قبلا خیس شده است بریزید)

ز: لکه خودکار: تمام پارچه‌های ضخیم غیراز موج‌دار ویا نایلون.

تریِ‌کلراتیلن، الکل متیك، استون فورا لکه را ازبین میبرد اما در پارچه‌های نایلنی

یا ابریشم مصنوعی فقط تری کلراتیلن بکار برده میشود (مخصوصا از استعمال الکل واستون خودداری کنید) .

ح: کپك زدگی: پنبه یا نخ سفید ورنگی ضخیم .

این لکه‌ها اغلب روی پارچه‌های خیس وخشك نشده‌ای که درگنجه گذاشته‌اند بوجودمیاید پارچه را درمحلول نیم گرم آب وپربرات سود خیس کنید سپس ازپودر اسید اکزالیك روی آن بریزید .

ط: زرده تخم‌مرغ : همان روش لکه‌های چرب را بکاربرید.

ی: شیرینی‌های مختلف: نخست روش لکه‌های کوچك چرب سفید بعد روش لکه‌های چرب رنگی را باید بکاربرد.

ك: داروهای عکاسی: برای تمام‌پارچه‌ها حتی‌رنگی، باآب صابون بشوئیدولی این‌لکه‌ها بندرت ازبین میرود.

ل: سپس: برای تمام‌پارچه‌ها ازهمان روش لکه‌های چرب رنگی استفاده‌کنید .

۱۰- لکه مجهول (لکه‌هائی که نمیدانید ازکجاست) در تمام پارچه‌ها درکمال احتیاط رفتارکنید.

اصل عمل دراینست که عناصرترکیب دهنده لکه را یکی پس از دیگری ازبین ببریم . بهمین جهت اثرهرمحلول یا داروئی را باید تا آخرامتحان‌کرد مثلا اگربا بنزین شروع‌کردید ودیدید لکه‌کم‌کم ازبین میرود عمل خودرا بابنزین وصابون یابنزین والکل وغیره ادامه دهید برعکس اگردیدید بنرین تاثیری ندارد داروی دیگری را انتخاب‌کنید.

درلکه‌های مجهول بابد بترتیب زیر ازمحلول‌ها استفاده کرد.

۱- بنزین - تری‌کلراتیلن، صابون، بنزین، ضد رنك.

۲- آب (سرد ونیم‌گرم - گرم)

۳- آمونیاك به نسبت واندازه وقدرت رنك .

۴- اسید استیك خالص .

۵- صابون‌گرم (آب‌صابون‌گرم)

۶- آب اکسیژنه، پرمنگنات، بی‌سولفیت.

۷- آب ژاول.

۸- اسید اکزالیك.

غیرازپارچه‌ها واجناس‌شبیه به‌آنها وسائل‌واشیاء دیگری‌وجود دارندکه براثرلکه‌کثیف میشوند مانند چوب، چرم،کاغذ، رنك دیوار، کائوچو، مرمر، لینولئوم وغیره ...

لکه برروی‌کائوچو، موزائیك، مرمر، لکه‌های روی کائوچو - موزائیك - لینولئوم و مرمررا باید بطریق زیرپاك‌کرد.

لکه چرب بدون ضخامت: باآب‌گرم صابون‌دار شسته میشود .

لکه چرب ضخیم: ابتدا باید باچاقو ضخامت را ازبین برد وبعد با آب‌گرم صابون‌دار شستشو داد .

لکه چرب رنگی: مانند یك لکه چرب معمولی عمل میشود اگربازهم لکه باقی‌ماند باید آب ژاول بکاربرد.

لکه‌کوچك سفیدرنك: مانند پارچه عمل‌میشود.

لکه‌کوچك حیوانی بدون‌آلبومین: مانند پارچه عمل میشود.

لکه کوچك حیوانی با آلبومین : همان روش پارچه‌ها روی لینولئوم بنزین را باید بکار برد :

لکه‌های‌نباتی: همان روش‌پارچه‌ها را باید عملی‌کرد درصورت لزوم‌ازالکل چرب یاآب اکسیژنه نیز استفاده میشود.

(روی مرمر نباید ازاسید استفاده نمود)

لکه‌های فلزی: باآب وصابون پاك میشود.

لکه‌های شیمیائی: آب ژاول ـ شستشو مانند پارچه‌ها.

لکه‌های مخلوط: ماهوت پاك‌کن بکشید وباآب سردوصابون بشوئید .

مرکب: ابتدا شستشو دهید وبعد ماهوت پاك‌کن بکشید.

خودکار: شستشو بدهید.

کپک: چاره‌ای ندارد.

شیرینی وداروهای عکاسی: مانند لکه چرب عمل‌کنید.

لکه‌های مجهول: ازاستعمال اسید خودداری‌کنید .

● لکه‌های روی چوب وچرم

لکه‌های روی چوب وچرم را باید بطریق ذیل پاك‌کرد.

لکه چرب: از بنزین وگل مخصوص‌که برای اینکار ساخته شده استفاده میشود لکه‌های چرب ضخیم را نیزباید پس ازگرفتن ضخامت آن بهمین طریق پاك‌کرد.

لکه چرب رنگی : کمی بنزین با تری‌کلراتیلن روی لکه بریزید ، روی چوب را کمی خراش دهید اما روی چرم با اسید استیک کم یا آب اکسیژنه عمل کنید وآنرا دوباره واکس بزنید.

لکه‌کوچك سفید: مانند پارچه‌ها عمل میشود .

لکه‌کوچك حیوانی بدون‌آلبومین: مانند پارچه‌ها عمل‌کنید روی چرم آب وصابون‌را هم امتحان‌کنید.

لکه کوچک حیوانی باآلبومین: همان روش‌پارچه‌ها را عمل کنید روی چرم بطور کلی‌از آمونیاك نباید استفاده کرد.

لکه نباتی‌وگیاهی: درچوب بایدباآب شستشوشود. بطور کلی‌ازاستعمال اسیدخودداری کنید وبا آب اکسیژنه رنگ را ازبین ببرید. درروی چرم چاره‌ای نیست.

لکه‌های‌فلزی: درچوب با ماهوت پاك‌کن خوب پاك‌کنید وچوب را بسائید درروی چرم باآب وصابون بشوئید.

لکه‌های شیمیائی: درروی چوب ماهوت پاك‌کن بکشیددرروی چرم چاره‌ای وجود ندارد

لکه‌های مخلوط: ماهوت پاك‌کن ـ آب سرد وصابون.

مرکب: درروی چوب برس بکشید درروی چرم شیرگرم بکاربرید.

خودکار: درروی چوب برس بکشید درروی چرم الکل نود درجه بکاربرید.

لکه‌های تاروی دیوار ونقاشی: لکه‌های‌چرب: باآب باید شسته شود وبا ماهوت پاك‌کن تالکه زایل‌گردد.

لکه چرب رنگی: باکمی آب وچند قطره آمونیاك ازبین میرود.

لکه کوچك سفید: مانند پارچه‌ها عمل میشود.

لکه‌های حیوانی بدون آلبومین: مانند پارچه‌ها عمل میشود.

لکه‌های فلزی شیمیائی ونباتی وگیاهی وکپك: چاره‌ای وجود ندارد.

لکه‌های مخلوط: ماهوت پاك‌کن ـ آب سرد وصابون .

مرکب: باآب وصابون شستشو میشود.

خودکار: الکل نود درجه .

● لکه‌های روی کاغذ

لکه‌های چرب: زیرلکه کاغذ خشك‌کن بگذارید باکمی اتریا استون بدون فشارلکه‌راپاك کنید وبین دو کاغذ خشك‌کن گذاشته اطوکنید.

لکه کوچك سفید: با پارچه نازك وظریفی‌که درآب خیس شده است لکه راکم‌کم ازبین ببرید، سپس بین دو کاغذ خشك‌کن گذاشته اطوکنید.

لکه کوچك حیوانی با آلبومین: همان روش پارچه‌ها با دقت بیشتر.

لکه‌های نباتی وگیاهی : بـا دقت زیاد وبوسیله آب وچند قطره اسیداستیك لکه‌های مخلوط: ماهوت پاك‌کن بکشید وبا مغزنان سفید پاك‌کنید.

لکه خودکار. استون

کپك: با مغزنان پاك میشود همچنین با اسید اکزالیك زدوده میشود.

لکـه‌های فلزی، شیمیائی، مرکب، شیرینی وغیره: چاره‌ای وجود ندارد .

● لکه‌های روی حصیر

لکه‌های چرب: باآب گرم وصابون خوب ماهوت پاك‌کن بکشید وسپس با آب بشوئید

لکه‌های رنگی: با آب گرم وصابون شستشو دهید وکمی بنزین بکار برید.

لکه‌های سفید کوچک، لکه‌های حیوانی، لکه‌های نباتی، لکه‌های شیمیائی ولکه‌های مجهول مانند پارچه‌ها عمل کنید کمی آب اکسیژنه ویا آب ژاول هم میتوان بکاد برد.

لکه‌های مخلوط: ماهوت پاک کن ـ آب سرد وصابون .

مرکب : با آب وصابون ـ یا آب ژاول وآب اکسیژنه .

خودکار: با آب وصابون .

شیرینی وکپک: با آب وهمچنین آب اکسیژنه .

● وسائل لکه‌گیری

ازبین وسائل لازم وحتمی که برای لکه‌گیری درنظر گرفته شده ما چند نمونه آنرا برای شما ذکرمیکنیم .

دو لگن نشکن یا پلاستیکی (برای آب ومحلول‌ها)

دو کتری یا ظرف آب برای ریختن یک ماهوت پاک کن کوچک معمولی دو عدد اسفنج

یک تکه پوست شتریابراق کننده دیگرازماهوت

چند قطعه پارچه نازک بانسمان.

چند قطعه پارچه کهنهٔ نازک

چند قطعه پارچه نازک پانسمان

کاغذ ـ کاغذ خشک کن ـ تیغ ـ چاقو ـ قطره چکان.

یک ماهوت پاک فلزی

دراینجا مطالب جامع، علمی وجدیدی که نتیجه آخرین تحقیقات متخصصین این‌فن بود ازنظرشما گذشت اما مطالب دیگری بطورکلی وجود داردکه بایدآنها را درلکه‌گیری بخصوص روی پارچه‌ها فراموش نکنید دانستن این مطالب لازم وحتمی است:

● قلیاها و نمکهای قلیائی

آمونیاک: مایع فراری است که بوی زننده‌ای دارد این مجلول درحقیقت گازآمونیاک در آب است .

آمونیاک برای ازبین بردن لکه‌های آلبومینی بسیارخوب است حتی لکه‌های خون راکه هنوزخوب روی پارچه نچسبیده است ازبین میبرد.

کاربنات دوسود : که هم بصورت مایع وهم بصورت بلور وجود دارد برای پاک کردن لکه‌های روی پارچه بسیار بکار میرود دراستعمال آن باید منتهای دقت را بکار برید مخصوصا در پشم و ابریشم ، زیرا این کاربنات اغلب بعد از بین بـردن لکه خود لـکه زردی بوجود می‌آورد .

● آب اکسیژنه

درحقیقت محلول آب اکسیژنه درآب برای ازبین بردن رنك بکار میرود بـرای سفید کردن ابریشم وپشم نیزمورد استفاده دارد.

● آب ژاول

مایع زردرنك بابوی کلرکه هرگزنباید بطورخالص استفاده شود رنك ابریشم وپشم را زرد میکند.

● محلولهای دیگر

(بیسموت سدیم) برای لکه‌های رنگی‌گیاهی وضد رنك .

(آب) مقدارآب در محلول بسیار مهم است. آب هرچه خالص‌تر باشد بهتراست (یعنی مقدارنمك درآن باید کمترباشد) اگرآب مقطرپیدا نکردید باید ازآب باران استفاده‌کنید.

هنگامیکه لکه‌ای را بوسیله یك داروی شیمیائی ازبین بردید باید بکوشید تا آن دارو را ازروی پارچه جذب‌کنید برای اینکار اغلب اسفنج را بکار میبرند. پس عمل لکه‌گیری در حقیقت انتقال یك لکه ازیك پارچه به‌پارچه دیگراست واین عمل اغلب بکمك دارو یا مایع یا محلولی صورت میگیرد که میتوان آنرا واسطه عمل دانست .

هاله دوریك لکه وقتی تشکیل میشودکه عمل جذب بخوبی‌صورت نگرفته باشد واین‌کار دوعلت دارد یا اینکه در موقع جذب خوب در پارچه واسطه انتقال نیافته است یـا اینکه خود پارچه هنگام عمل لکه‌گیری اصلاکثیف بوده است درحالت اول برای ازبین بردن هاله بایدعمل را چند بار تکرارکرد ودر حالت دوم باید تمام پارچه را تمیز نمود وسپس عمل لکه‌گیری را شروع کرد .

عمل لکه‌گیری سه حالت متفاوت دارد :

الف: عمل فیزیکی: باید محلول تاثیرکننده یا دارو را داخل لکه‌کرد.

ب: عمل مکانیکی: باید با دستکاری مالش وشستشو لکه را از روی پارچه بروی پارچه واسطه انتقال داد.

ج: عمل شیمیائی: بایدکوشید تاتکه تازه وجدیدی راکه براثرداروی شیمیائی یامحلول عمل‌کننده بوجودآمده ازبین برد.

● سایر داروها

غیر از داروهـائـی‌کـه در فصول مربوط گفته شد ، سایر داروهای لازم در لکه‌گیری عبارتند از:

داروهای جذب‌کننده: پودر تالك منیزی داروهای پاك کننده: آمونیاك، صابون، الکل چرب، الکل سولفوته .

داروهای زایل‌کننده رنگ: پربرات سدیم، آب اکسیژنه، پرمنگنات پطاسیم.
داروهای تقلیل دهنده: هیدروسولفیت سدیم، بی‌سولفیت، هیپوسولفیت.
داروهای خنثی‌کننده: اسید استیک، اسید اکزالیک.

□ نکات لازم

فراموش نکنید که لکه‌گیری باید درجلوی پنجره باز واطاق هواداری **انجام‌گیرد پارچه** لکه‌دار را روی‌میزی بگذارید (میزچوبی‌بهتراست) وجلوپنجره بازشروع بکارکنید **زیرا اغلب** داروهای مذکور تولید بخارمیکند که‌گاهی هم مسموم‌کننده است از طرفی بعضی از داروها هم زود شعله‌ور میشوند لذا باید اینکاردوراز‌آتش‌انجام شود.

اگر پارچه گران قیمتی را میخواهید لکه‌گیری کنید بهتراست اول روی پارچه کوچک مشابه آن عمل لکه‌گیری را امتحان‌کنید.

لکه‌گیری باید دراسرع وقت صورت‌گیرد.

پارچه واسطه بایددرمنتهای‌تمیزی وشسته باشد.

روی پارچه‌های تیره وسیاه ازپارچه واسطه سفید رنگ استفاده نکنید.

اینها نکات مهمی‌هستندکه هربانوی باسلیقه درلکه‌گیری باید درنظربگیرد.

همانطورکه همه میدانند اطوکردن عبارتست ازعملی‌که بوسیله آن میتوان لباسها را از چزوکیدگی بیرون آورده حالت تازه‌تر وتمیزتری به‌آنها داد.

اطو معمولا برای اینکه خوب‌کارخودرا انجام دهد باید درداخل خود حرارتی بین ۷۰ تا ۲۵۰ درجه سانتیگراد داشته باشد.

اطوکردن یکی‌ازاعمال مهم خانم خانه‌داراست.

برای اطوکردن وسایل مختلفی‌مانند میزمخصوص وغیره وجود داردکه دراغلب خانه‌ها باید باشد.

نکات مهم وبرجسته‌ای را که برای اطوکشی باید درنظرگرفت عبارتندازموارد ذیل.

* اطوکشی باید دراطاق مخصوص ودرغیراینصورت دراطاق بزرگی انجام شود.
* سعی‌کنیدکه حداکثرنورآفتاب دراطاق‌وجود داشته باشدزیرا با نورمصنوعی نمیتوان لکه‌های‌کوچکی راکه بوسیله اطوبوجود میاید مشاهده‌کرد.
* اطاقی‌که درآن اطو میکنید باید باندازه‌کافی هوا داشته باشد.

سعی‌کنید میزمخصوصی را به اطوکردن اختصاص دهید این میزباندازه‌کافی بزرگ باشد وارتفاع آن باید درحدود ۹۰ سانتیمتر باشد روی میزرا باچند لاازپارچه‌های ضخیم بپوشانید بطوری‌که پتوی کهنه‌ای بگذارید ولبه پتو را زیرلبه‌های میرمیخ کنیدکه سطح نرم وضخیمی را روی میزدرست‌کند.

* برای اطوکردن دامن‌پیراهن وغیره قطعه چوبی‌راکه درازای آن یک مترونیم وپهنای

آن ۲۵ سانتیمترازیکطرف و۴۵ سانتیمتر ازطرف دیگر باشد انتخاب کنیدومانند میزروی آن را خوب با پارچه وپتو بپوشانید (برای پلیسه یقه وغیره ..)

• قبل‌ازاینکه اطو کنید لباسها را بدودسته تقسیم کنید (برحسب نوع پارچه‌ها) بعدآنها راکه باید ترکنید وپارچه‌هائی راکه نباید خیس کرد وهمچنین پارچه‌هائی‌را که بایدآهاربدهید ازیکدیگرجدا سازید.

• برای پارچه‌هائی که باید خیس شوند بهتر است پس از شستشو هنگامیکه کاملا خشک نشده‌اند اطوشوند، یعنی بجای آب پاشیدن پارچه نیمه خشک را اطو کنید.

• پارچه را دوساعت قبل‌ازاتو کردن باید خیس کرد برای اینکارسربطری را چند سوراخ کنید وآب را بدین وسیله روی پارچه بپاشید.

• پارچه‌های بسیارظریف راکاملا درآب بیاندازید بعدازآب بیرون بیاورید وفشاردهید وداخل پارچه خشکی گذاشته دوساعت بعد اطو کنید.

• اگرمجبورباشید پارچه خشکی‌را فوراً اطو کنید دراینصورت آن پارچه را داخل‌پارچه کاملا خیس بپیچید وسپس اطو کنید.

برای اینکه بدانید اطو کاملا گرم شده یانه یکقطره‌آب روی اطوبریزید اگرآب بخارنشد وپهن شد یا بخاربستنی‌صورت‌گرفت اطوملایم است. (۱۵۰ درجه حرارت دارد) ولی اگرفورا بخار شد حرارتی معادل ۱۸۰تا۲۰۰ درجه دارد اگرقطره آب بصورت مرواریدی غلطید دراین صورت حرارت اطوزیاد است (۲۵۰ درجه) در۱۵۰ درجه حرارت برای نایلن وغیره در۲۰۰ درجه حرارت برای پارچه‌های خیس و۲۵۰ درجه برای پارچه‌های ضخیم ویاکاملا خیس.

• اگرلکه سوختگی براثراطو کردن برروی پارچه‌ای پیدا شد بطریق ذیل عمل کنید.
اگرلکه کوچک بود باآب صابون بشوئید سپس آب بکشید.
اگر لکه بزرگ بود با آب اکسیژنه رنگ‌گیری کنید سپس با آب و صابون شسته آب بکشید.

• اگرلکه زنگ اطوبرروی پارچه‌ترایجاد شد بصورت زیرعمل کنید:
پارچه را دراسید اگزالیک ۵ درصد خیس کنید روی لکه بکشید (چندبار) وآب‌بکشید

• برای خیس کردن فوری ازاسفنج استفاده کنید.
• آب بایدکاملا تمیزوسرد باشد.
• قبل‌ازاطو کردن کلیه دکمه‌ها را باز کنید.

● انواع پارچه‌ها

پارچه‌ها ازنظرجنس دراطو کشی‌متفاوت هستند وهمه بیک طریق اطو نمیشوند، اندازه تری و خشکی پارچه وهمچنین درجه حرارت اطو برحسب نوع پارچه باید فرق کند.

نکاتی که ازاین نظرباید مورد دقت قرارگیرد درذیل یادآوری شده است.

● پارچه پنبه‌ای

باید کاملا خیس وبا حرارت خیلی گرم اطو شود. این نوع پارچه‌ها را باید از رو اطو کرد.

● پارچه دانتل

باید خیلی کم خیس وبا حرارت‌گرم اطوشود قبل ازاطوکشی پارچه دانتل را با سنجاق روی میز ثابت‌کنید.

● پارچه اطلس کرپ

نباید خیس شود حرارت اطو هم باید متوسط باشد.

● پارچه‌های پشمی

پارچه‌های پشمی‌نیزمانند پارچه‌های اطلس‌کاملا خشک اطومیشود ولی‌حرارت اطوخیلی گرم است وعمل اطوکشی ازپشت پارچه صورت میگیرد.

● پارچه‌های نایلن

خشک ویا خیلی کم نم اطو میشود حرارت خیلی ملایم باشد.

● پارچه پیکه

یا دولائی پنبه‌ای بایدکمی‌خیس شود عمل اطوکشی ازروی پارچه انجام‌گیرد دراین‌نوع پارچه‌ها نیزاطوخیلی‌گرم است.

● پارچه اطلس ساتن

با نم خیلی‌کم وحرارت ملایم اطو میشود عمل اطوکشی ازپشت پارچه صورت میگیرد

● پارچه توری

کمی خیس اطومیشود، حرارت باید به اندازه کافی زیاد باشد این نوع پارچه‌ها راباید آهار داد.

● پارچه‌های ابریشمی

کمی خیس اطو میشود حرارت باید ملایم باشد واگررنگ پارچه تیره است اطوکشی‌از پشت صورت گیرد.

● پارچه‌های مخمل

ازپشت پارچه را ترمیکنید ولی ازرو اطو مینمائید حرارت باید ملایم باشد.

● هنر انتخاب گل وعطر

شکی نیست که گل بهترین وزیباترین زینت منزل است اما آنچه که دراین مورد نقش مهمتری بازی میکند انتخاب گل، انتخاب رنگ گل، ومحل گل است.

معمولا انتخاب گل بصورت دسته با محلی که‌گل را بدانجا میبرند رابطه مستقیم دارد.

مثلا دسته‌گلی را که به یك عروسی میفرستند با دسته‌گلی که همراه خویش با مقداری میوه بـه عیادت بیماری دربیمارستان میبرند فرق دارد.

هرقدر اهمیت مجلسی کـه بدانجا میروند بیشتر بـاشد دسته گل وانتخاب گل‌ها مهمتر خواهد بود.

دردسته‌گل باید «وحدت» وجود داشته باشد سعی‌نکنید دریکدسته‌گل انواع مختلف چند گل وجود داشته باشد.

ازطرفی نباید مقدارگلها دریکدسته بطورمساوی باشد یکدسته‌گل راکه مثلا ۱۹ شاخه‌گل دارد بدین ترتیب تقسیم‌بندی میکنند :

بهترین‌گل (گل سرسبد باصطلاح عامیانه) ۱۰ ساقه .

سه نوع‌گل دیگر با درنظرگرفتن هم‌آهنگی رنگها هرکدام سه ساقه .

ازطرفی بایدگل درحالت ورنك خود گویای معنی یا احساسی باشد بهمین لحاظ ازدیر- زمان (زبان‌گلها) وجود داشته است هرچند این تعبیرها تا اندازه‌ای ازبین رفته است ولی مـا درزیرمعانی وزبان‌گلها را برای شما ذکرمیکنیم.

● کاملیا

برای بیان عشق وغرور:

سفید: عشقم را تحقیر میکنید !

قرمز: شما را زیباترین زنان جهان میدانم؟

● یاس ـ یاسمن درختی (لیلا)

دربیان دوستی :

سفید: همدیگررا دوست بداریم!

رنك کاسنی: قلبم بشما تملق دارد!

● سوسن

برای بیان احساسات خالص وعشق وغرور.

سفید: احساسات من خالص وپاك است.

زرد: ازاینکه شما را دوست دارم بخود می‌بالم!

● میخك

برای بیان دوستی ومحبت

سفید: دوستی من شدید وراست است.

گلی: شما را درمنتهای شدت دوست دارم!

قرمز: بعشق شما ایمان دارم.

● گل محمدی (رز)

برای بیان عشق:

سفید: عشق من مرا آزار میدهد !
گلی: بعشق خود سوگند میخورم!
قرمزتند: عشق مانندتوزیباست!
گل سرخ بزرگ: تو ملکه قلب من هستی!

□ لاله

همه رنك: عشق خودرا بتو اظهار میکنم!

□ کوکب

برای بیان حق شناسی ومحبت خالص.
سفید: ازمحبت شما متشکرم
گلی: ازمحبت شما خوشحالم.
قرمز: محبت شما باعث افتخار من است .
زرد: قلب من ازمحبت شما لبریزازخوشحالی است.
مخلوط: تمام افکار من متوجه شماست.

شاید صدها رقم وصدها نوع ورنك مختلف از این گلها وجود داشته باشد که هرکدام گویای حالتی یا احساسی باشد. انتخاب گل در هرموردی نقش مهمی در دوستی وپایداری آن بازی می‌کند .

دسته‌گل‌باید دارای‌اندازه مناسب وموقری باشدازدادن دسته‌های‌بزرك وبدقواره خودداری کنید. ساقه‌های گل باید بلند باشد، بهیچوجه ساقه گلها را کوتاه نکنید.

فصل سیزدهم

صنایع نفت در ایران

امتیازات گوناگون

در ۳۰ ژویه ۱۸۸۹ (۲۷ جمادی الاول ۱۳۰۶) در زمان ناصرالدین شاه انگلیسیها امتیاز تاسیس بانك شاهنشاهی ایران را بمدت ۶۰ سال بنام بارون ویتر از شاه گرفتند حق نشراسکناس واستخراج انحصاری تمام معادن ایران‌ازجمله نفت وبهره‌برداری‌ازکلیه ثروتهای طبیعی مملکت درجزو این امتیاز بود شاه‌که دراین هنگام عازم سفرسوم خود باروپا بود مبلغ چهل هزارلیره ازبانك شاهنشاهی برای مدت ده سال باتنزیل صدی شش وام‌گرفت وسهم ایران را ازمنافع بانك وثیقه این وام قرار داد سرمایه بانك اسماً چهارملیون لیره انگلیسی بود در حالیکه منافع اعلام شده بانك در نخستین سال عملکرد معادل ۶۸۰۰۰ لیره گردید ومقررشده بودکه صدی شش ازمنافع خالص‌وصدی شانزده ازمنافع خالص‌تمام معادنی‌که بتوسط بانك دایر میشود بشاه تعلق‌گیرد بانك‌گذشته ازسودهای سرشاری‌که ازعملیات بانکی میبرد درمواقع‌لزوم نیز ازطریق احتکارمواد مصرفی وخوراکی وزغال وغیره دولت ایران را تحت فشار قرارمیداد وسرانجام هم درتاریخ ۱۳ اریبهشت ۱۳۰۹ شمسی مبلغ دویست هزارلیره ازدولت ایران باج گرفت تا ماده مربوط به نشراسکناس را کان‌لم‌یکن باشد .

پس‌از بازگشت شاه ازسفر اروپا انگلیسها امتیاز ساختن راه شوسه تهران تا محمره را تقاضا کردند شاه وصدراعظم چنین صلاح دیدند برای گول زدن روسها این امتیاز را بیکی از اتباع ایرانی واگذارکنند تا او آنرا بانگلیسها واگذارنماید ودر هفتم ربیع‌الثانی ۱۳۰۷

امتیاز انحصاری ساختن راه تهران محمره را به یحیی خان مشیرالدوله برادرمیرزا حسینخان سپهسالاربرای مدت ۶۰ سال واگذارنمودند ومشیرالدوله نیز در۱۴ جمادی‌الثانی ۱۰۳۷ این امتیازنامه را به‌کمپانی انگلیس راه شوسه وآن کمپانی نیز بنوبه خودآنرا به کمپانی «لینچ» انگلیسی وبرادران انتقال داد.

عین‌الدوله

ناصرالدین‌شاه بعد از بازگشت سفرسوم خودازاروپا دربیستم اکتبر ۱۸۷۹ (۲۴ صفر ۱۳۰۷) امتیازانحصاری تنباکو وتوتون ایران را برای مدت پنجاه سال به ماژور تالبوت، انگلیسی‌واگذارنمود طبق این امیتازنامه حق‌خرید وفروش توتون وتنباکووکالاهای مربوطه واستقرار هرنوع روابط مالی وتجارتی با تولیدکنندگان وصدوراجازه نامه به توتون فروشها از ایران گرفته شد وبه کمپانی رژی شاهنشاهی اختصاص یافت وشاه بدینطریق ملیونها حقوق و منافع مردم را ضایع‌کرد تا مخارج سفرهای اروپای خودرا ازاین محل تامین نماید وسالی پانزده هزار لیره بعلاوه یك چهارم ازعایدات خالص پس ازکسر پنج درصد سرمایه‌ای‌که بتوسط صاحبان سهام خرج میشد ازکمپانی دریافت میکرد درحالیکه‌کمپانی عایداتی معادل نیم ملیون لیره درسال را برای خود پیش بینی نموده بود.

اما انتشاراین امتیازنامهٔ موجی‌ازخشم وطغیان‌مردم را برانگیخت وروحانیون استعمال‌تنباکووتوتون‌را تحریم نمودند لذا تبریزیها اعلانات کمپانی دخانیات را ازدیوار کنده وجای آنها اعلانات انقلابی چسباندند ودرتمام کشور مخصوصا درتهران غوغای‌عظیمی‌برخاست شاه دربین روسها که طالب پس گرفتن امتیاز دخانیات وانگلیسیهاکه مصمم به نگاهداری آن بودند مردد مانده بود.

جسارت ملاها بجائی رسید که تظاهرات عمومی بوجود آمد درتهران دریك اجتماعی‌که بدستور نخست وزیر تشکیل شد یکی ازملاها درحضور امین‌السلطان بدون واهمه گفت‌کسانیکه رشوه‌گرفته ونام آنانرا نیز افشاکرد باید آن رشوه‌ها را پس بدهند.

بالاخره امین‌السلطان‌که موقعیت خودرا درخطردید بروسها نزدیك شدوسرانجام شاه در

مقابل اراده ملت تسلیم شد وقرار شد که این امتیازنامه را لغوکند ودر مورد غرامت کمپانی توافق شد وپس از مذاکرات طولانی قراردادی بین مقامات ایرانـی وسفارت بریتانیای کبیر

بامضا رسید ودولت ایران متعهدشد که درظرف چهارماه مبلغ پانصد هزارلیره استرلینك بابت غرامت به کمپانی بپردازد وباین دلیل وامی بهمین مبلغ ازبانك شاهی ایران با فرع صدی شش دریافت کرد وعایدات گمرك جنوب را بعنوان وثیقه این وام نزد بانك گرو گذاشت.

مورگان شوستر آمریکائی که خزانه دارکل ایران بود دراین باب مینویسد فایده‌ای که ازاین امتیازنامه عایدملت ایران گردید عبارت ازسالی سی هزار لیره خسارت سالانه سود آن قرضه‌بود که برذمه این ملت بدبخت قرارگرفت دراین میان روسها هم بی‌نصیت‌نماندند وچندی بعدشاه وامین‌السلطان درتاریخ ۱۴ رجب ۱۳۱۳ راه قزوین ـ تهران را هم به کمپانی راه قزوین وجمیع ایستگاهها وغیره را بتصرف کمپانی روسی واگذارنمودند امین‌السلطان با این بذل وبخشش ۷۵۰ سهم ازسهام کمپانی را بدست آورد وهمچنین درتاریخ ۱۴ رجب ۱۳۱۴ امتیاز ساختن راه قزوین تا همدان را بهمان کمپانی دادکه طبق همان شرایط راه قزوین ـ انزلی (پهلوی) رشت را دراختیار آنان قرار داد.

این کمپانی درسال ۱۳۲۸ قریب ۲۶۰۰۰ تومان ازطریق دریافت حق‌العبور از کالسکه‌ها واسبهای سواری واحشام وغیره منافع برداشت وهمچنین شاه وصدارت عظمی امتیاز پاك کردن وگود نمودن مرداب انزلی وساختن دیوار به میان دریا برای ممانعت از امواج که امروز بـه « مل پهلوی » معروف است و کارگذاشتن فانوس در بالای دیوار را برای مدت ۷۰ سال بهمان کمپانی واگذارنمودندکه بعداز اتمام کارها کمپانی ازکشتیها مبلغی بعنوان حق توقف دریافت

نماید این سیاست استعماری ادامه داشت تا آنکه در تاریخ ۱۷ ذیقعده ۱۳۱۳ ناصرالدین شاه بضرب گلوله از پا درآمد .

امتیاز شیلات

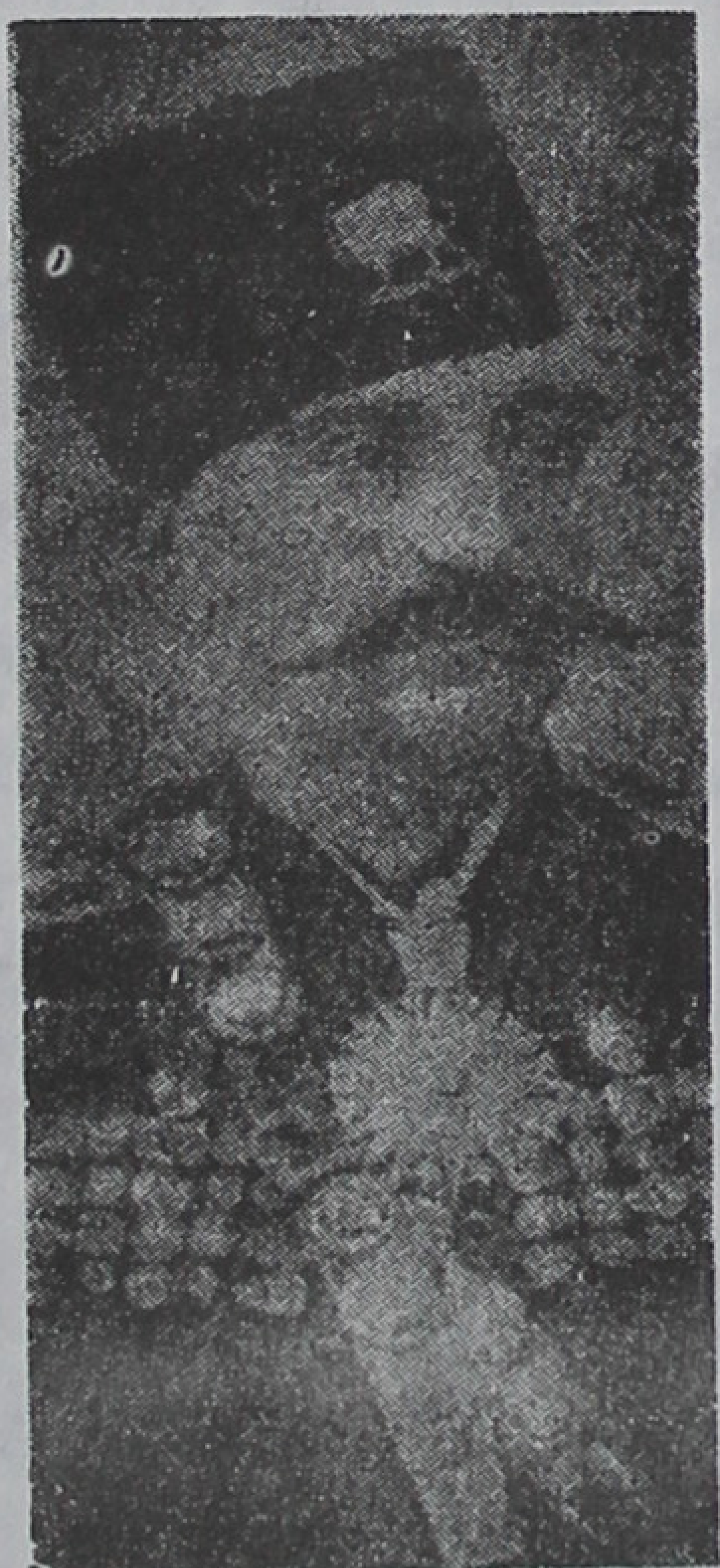
در سال ۱۲۹۶ بوسیله مشیرالدوله امتیاز شیلاب برای مدت پنج سال به سه نفر روسی بنام‌های آزادیانی - استپانیان لیانازوف ومیك بگیف داده شد ودرسال ۱۳۰۶ بمدت ده سال دیگر تمدید شد و درسال ۱۳۱۱ علی‌اصغرخان صدراعظم باحق‌امتیاز سالی ۴۶ هزارفرانك طلا بمدت ده سال آنرا مجددا به لیانازوف داد ودر سال ۱۳۲۴ عین‌الدوله آنرا تجدید نمود ودرسال ۱۹۱۷ این قرارداد لغو شد و درسال ۱۹۲۷ بیکی از اتباع روسیه بمدت ۲۰سال واگذارگردید ودر سال ۱۹۲۲ با مداخله کاراخان قائم‌مقام کمسیرخارجی‌شوروی وعلیقلیخان انصاری ومشاورالممالك بمدت ۲۵ سال بروسها داده شد و چون در سال ۱۳۲۹ شرکت نفت ایران وانگلیس ملی شده بود بمناسبت پایان قرارداد ۲۵ ساله در سال ۱۳۳۱ بایران واگذارگردید .

امتیاز نفت دارسی

درسال ۱۹۰۱ درزمان‌مظفرالدین شاة امتیاز نفت بعد از لغو قرارداد رویتر بشخصی موسوم بـه ویلیام دارسی استرالیائی داده شد میدان امتیاز حوزه هفتگل ومسجد سلیمان بودکـه بعدهـا تصفیه‌خانه‌ای درشهرآبادان تشکیل یافت اما پس از چندی ویلیام ناکس‌دارسی آنرا بیکی از جاسوسان انگلیسی فروخت وبعدها بنام شرکت نفت انگلیس وایران شروع بکارکرده.

علت عمده واگذاری این امتیاز آن بود که وقتی مظفرالدین شاه بسلطنت رسید خزانه خالی‌بود وشاه باین فکرافتادکه ازانگلیسها برای مخارج خودوام بگیرد وبهمین منظورمیرزا علیخان امین‌الدوله راکه معروف بطرفداری انگلیسها بودبصدارت عظمی‌منصوب نمودانگلیسها هم‌که موقع را مناسب دیدندموافقت نمودندکه درمقابل یك ملیون و ۲۵۰ هزارلیره وام بافرع صدی پنج برای مدت پنجاه سال بشرطی بپردازند که دولت ایران کلیه مالیات مملکتی وکلیه وجوه‌گمرکی بنادر ونقاط واقعه درخلیج فارس وولایات کرمانشاهان وشیراز ومحمره وآنچه بهراسم ورسم عایدی میدهد دربرابر این وجه ناچیزبعنوان وثیقه درگرو بانك شاهنشاهی قرار

دهد امین الدوله که چنین شرایطی را نپذیرفت برکنار شد وامین‌السلطان با سیاست روسی بصدارت عظمی رسید.

مظفرالدین شاه امتیاز ساختن و نگهداری‌راه اهوازبه اصفهان وشوشتر باصفهان را برای مدت شصت سال به اسفندیـار خـان سردار اسعد و محمد حسیخان سپهدار و حاجی علیقلیخان خوانین‌بختیاری‌داد وانگلیسهاواسطه آن بودندوسرانجام روسها حاضرشدند بایران وام بدهند و در ۲۸ شعبان ۱۳۱۷ قرارداد وام‌بیست ودوملیون ونیم منات (دوملیون وچهارصدهزار لیره) را ازقرارصدی پنج برای مدت ۷۵ سال با نمایندگان روسیه امضاء کردند وتمام عایدات کل‌گمرکات‌ایران باستثنای‌گمرکات بنادر وخلیج‌فارس را نزد بانک استقراضی‌روس گرو گذاشت تا بانك مزبورکلیه عایدات گمرکی را دریافت نموده مازاد را بدولت ایران بپردازد و شاه متعهد شد قبل از پرداخت قرضه ۲۲ میلون ونیم مناتی حق هیچگونه استقراضی را بدون اجازه دولت روسیه ازخارجه نداشته باشد شاه وامین‌السلطان این پول را برداشته عازم اروپا گردیدند (۱۳۱۷)

انگلیسهاکه نمیخواستند ازاین امتیازات عقب بمانند چندی بعد هاردینك وزیر مختار انگلیس درتهران تقاضای امتیاز نفت جنوب را بنام ویلیام دارسی به اتابك عرضه داشتنداین امتیاز شامل کلیه ایالات ایران باستثنای ایالات سرحدی روسیه میشد اتـابك با این تقاضـا موافقت نمود وقراردادی را که بنام امتیازنامه دارسی معروف است بامضا رسید (۱۹۰۱)

درجریان سالهای متمادی که شرکت نفت مشغول کاربود به بهانه‌های مختلف ازپرداخت حق سهم ایران خودداری نمود واین شیره حیاتی را بکشور خود سرازیر ساخت وچون کاراین اختلاف ببالا کشید ودر زمان رضا شاه کبیر موضوع اختلاف ایران وانگلیس به جامعه ملل کشیده شد وبه وساطت جامعه ملل بمدت شصت سال با حق‌امتیاز یك پنجم از منافع خالص را

احمد شاه

درمقابل هرتن نفت چهارشلینک طلا مجددا بشرکت نفت ایران وانگلیس‌داده شد اما چون هنوز این اختلافات حل نشده بود درسال ۱۳۲۹ مجددا اختلاف بین ایران وانگلیس شدت یافت و نهضت عظیمی برای ملی‌کردن صنعت نفت درایران درزمان تصدی مصدق السلطنه نخست وزیر بوجود آمد وسرانجام بعداز مبارزات شدید ومداخله دولت آمریکا جنبه بین‌المللی پیداکرد و

درسال۱۳۲۹ برطبق‌تصویب مجلس‌شورای‌ملی‌نفت ایران‌رسما ملی‌اعلام شد ودست عمال‌انگلیسی بکلی ازنفت ایران کوتاه شد .

۲۲ سال سال پیش بموجب قانونی که در روز۲۹ اسفند ۱۳۲۹ بتصویب مجلس شورای ملی رسید صنعت نفت ایران ملی اعلام گردید .

ملی شدن صنعت نفت ایران پس‌ازیك سلسله مبارزات دامنه‌دارکه بوسیله قاطبه طبقات ملت ایران تحت رهبری خردمندانه شاهنشاه انجام‌گرفت عملی گردید وباین ترتیب اداره امور این صنعت عظیم که مهمترین صنایع کشور ماست دراختیار ایرانیان یعنی صاحبان اصلی منابع سرشارنفت ایران‌قرارگرفت وشرکت ملی‌نفت ایران درصددبرآمد تا ازجانب ملت ایران ازاین صنایع پرثمر بهره‌برداری کند .

اساس تشکیل شرکت ملی‌نفت ایران برروی سه اصل قرارگرفت:

اول تحصیل عواید بیشتر ازنفت ایران برای مصرف در راه عمران وآبادی‌کشور.

دوم کشف منابع نفت در سایرنقاط ایران وبهره‌برداری از آنها وهمچنین توسعه دامنه عملیات پخش مواد نفتی.

سوم استفاده ازاستعدادکارکنان ایرانی درصنعت نفت وارتقاء آنان به مقامات حساس وسعی درفراهم ساختن رفاه آنان .

طی‌دوازده سال‌گذشته شرکت ملی نفت درراه اجرای هدفهای مذکورکوشش فراوان‌نموده وموفق شده است قسمت مهم آنها را در تحت توجهات خاصه شاهنشاه بمرحله عمل درآورد . بطوریکه امروز بتحقیق میتوان ادعا کرد که شرکت ملی نفت ایران درردیف شرکتهای بزرك نفتی دنیا قرارگرفته است .

درمورد تحصیل عواید بیشترازنفت پس‌ازانعقاد قرارداد باکنسرسیوم همه ساله درآمد ایران روبافزایش بوده است.

برای مقایسه کافی است گفته شود.که تنها از بابت مالیات وحق‌الامتیاز درسال قبل‌از ملی‌شدن صنعت نفت درآمد دولت ایران ازنفت نقط۱۶ میلیون لیره بوده است درحالیکه این رقم درسال مالی ۱۹۶۲ حدود یکصدوهفده میلیون لیره شده است.

شرکت ملی نفت ایران با استفاده از اعتباراتی‌که در اختیار داشته به انجام عملیات اکتشافی درنقاط مختلف‌کشور واجرای برنامه‌های مخصوص برای توسعه صنایع نفت ایران و تربیت کارشناسان ایرانی نموده است.

قرارداد با کنسرسیوم نفت در آبانماه ۱۳۳۳ امضا شد وبموجب آن شرکت‌های عامل نفت بنام شرکت سهامی اکتشاف وتولید وشرکت سهامی‌تصفیه نفت ایران برای انجام عملیات مربوط به اکتشاف واستخراج و تولید وتصفیه وفروش نفت در حوزهٔ قرارداد بوجود آمدند. ولی‌البته مالکیت‌کلیه تاسیسات نفتی حوزه قرارداد بموجب قانون ازآن شرکت ملی‌نفت‌است

وبعلاوه نظارت دقیق بر کار شرکت‌های عامل واداره امور غیرصنعتی ازقبیل بهداری وآموزش وخانه‌سازی ورفاه اجتماعی وغیره درحوزه قرارداد برعهده شرکت ملی نفت است .

اکتشاف وتولید

شرکت ملی نفت برنامه وسیعی برای اکتشاف وبهره‌برداری از منابع نفت کشور اجرا نموده وموفقیت‌های بزرگی دراین راه بدست‌آورده است. چنانکه درمنطقه البرزقم تا بحال۱۴ چاه حفرگردیده وبمنبع بزرگی‌ازنفت خام‌رسیده است.

درسال ۱۳۲۸ نیزمنطقه جدیدی در ۴۰ کیلومتری منطقه قم‌بنام سراچه کشف شد. اولین چاه اکتشافی دراین ناحیه به‌گازرسید ودومین چاه به منبع گاز مخلوط بانفت اصابت کرد و وجود منبع سرشاری ازگاز ونفت سبك دراین ناحیه مسلم‌گردید .

دراین منطقه تاکنون هفت چاه حفرگردیده‌که پنج چاه‌آن قابل بهره‌برداری است درنظر است گازطبیعی سراچه برای استفاده در مراکزصنعتی پایتخت بتهران منتقل گردد. در نواحی مازندران وخراسان وگرگان نیز از طرف شرکت ملی نفت عملیات اکتشاف وحفاری انجام گرفته است.

علاوه براین تصفیه خانه کرمانشاه توسعه داده شده ومیزان تولید نفت در نفت شاه نیز براثر حفرچاه‌های تازه بدو برابر افزایش یافته است. تاسیسات نفتی در کرمانشاه ونفت شاه منحصرا بدست کارشناسان ایرانی اداره میشوند.

خطوط لوله نفت

ازجمله اقدامات سودمند دیگری‌که شرکت ملی‌نفت انجام داده‌احداث خط‌لوله سرتاسری ازاهواز بتهران است .

این خطوط لوله ازلحاظ صرفه‌جوئی درهزینه حمل مواد نفتی‌بتهران وسهولت عمل‌حائز اهمیت فراوانی است.

ظرفیت این خط لوله در ابتداء سالیانه یك میلیون ودویست هزارتن بود ولی اکنون به دومیلیون ونیم تن افزایش یافته است.

یك خط لوله فرعی نیز از ازنابه اصفهان کشیده شده است. خط لوله تهران ـ اهواز تا قزوین نیزکشیده شده وبزودی تارشت‌امتداد خواهد یافت. یك خط لوله هم به شاهرود وازآنجا به مشهد کشیده شده است.

خط لوله نفت مطمئن‌ترین وسیله رسانیدن مواد نفتی بنقاط مختلف کشور است وبا استفاده ازاین خطوط مصرف مواد نفتی درتمام فصول سال برای کلیه ساکنین سرزمین پهناور ایران تامین شده است .

توزیع مواد نفتی

وظیفه توزیع مواد نفتی در تمام ایران منحصرا برعهده شرکت ملی نفت ایران است و شرکت ملی نفت فراورده‌های پالایشگاه کرمانشاه وقسمتی ازفرآورده‌های پالایشگاه آبادان‌را

که درداخل کشورمصرف میشود دردسترس مصرف کنندگان کلیه نقاط کشورقرار میدهد. باتوجه بوسعت خاك ایران وپراکندگی شهرها وآبادی‌ها وهمچنین با در نظرگرفتن افزایش روز افزون مصرف مواد نفتی که از ۱۲ سال پیش‌تاکنون‌تقریبا پنج برابرگردیده اهمیت وظیفه پخش‌مواد نفتی بخوبی انجام میگردد.

برای اینکه به افزایش‌روزافزون مصرف مواد نفتی‌درداخل کشوربهترپی‌ببریم درجدول زیرمیزان مصرف دوازده سال اخیر را ذکرمیکنیم.

سال	مصرف داخلی		
۱۳۳۰	۹۴۹	میلیون	لیتر
۱۳۳۱	۱۰۵۲	»	»
۱۳۳۲	۱۲۴۵	»	»
۱۳۳۳	۱۴۹۳	»	»
۱۳۳۴	۱۶۷۰	»	»
۱۳۳۵	۱۸۶۵	»	»
۱۳۳۶	۶۰۶۴	»	»
۲۳۳۷	۲۳۴۷	»	»
۱۳۳۸	۲۸۰۲	»	»
۱۳۳۹	۲۲۱۲	»	»
۱۳۴۰	۳۵۲۴	»	»
۱۳۴۱	۴۱۶۶	»	»

عملیات غیرصنعتی

درمورد اجرای عملیات غیرصنعتی درجوزه قرارداد نفت جنوب شرکت ملی نفت‌کلیه عملیات مزبور را ازشرکت‌های عامل نفت تحویل‌گرفته وراسا آنها را اداره میکند.

امور غیرطبیعی در حوزه قرارداد عبارتست از مهندسی ساختمان وتعمیرات وبهداری و بهداشت عمومی، آب، برق، جاده سازی، حفاظت تدارکات ، امور اجتماعی ، تعلیم وتربیت ، دانشکده فنی آبادان، مدارس حرفه‌ای، کارآموزی‌کلیه کارمندان وغیره بطوریکه این امور در حدود نصف کلیه عملیات مربوط به صنعت نفت را درحوزه قرارداد شامل میگردد.

درحال حاضرکه امور ساختمانی خانه‌ها ونگهداری‌آنها درآبادان توسط شرکت ملی‌نفت اداره میشود برسرعت عملیات خانه سازی بمیزان قابل توجهی افزوده شده بطوریکه متجاوز از یکهزارخانه برای کارگران وکارمندان فقط درآبادان دردست ساختمان است درصورتیکه طی ۵ سال‌گذشته مجموع‌تعداد خانه‌هائی‌که ساخته شده ازاین میزان‌بیشترنبوده است سرعت درعملیات خانه سازی اثرفوق لعاده‌ای درتامین رفاه کارگران وکارمندان صنعت نفت دارد.

در مورد بهداری وتامین بهداشت کارکنان صنایع نفت جنوب شرکت ملی نفت ایران اقدامات موثر وسودمندی درسالهای اخیربعمل آورده است. در شهرآبادان وهمچنین در مناطق نفت خیزهمه روزه حدودچند هزارنفرازکارکنان صنعت‌نفت وخانواده‌آنان توسط درمانگاه‌های شرکت ملی نفت معاینه ومعالجه میگردند. بیمارستانهای شرکت در آبادان ومناطق نفت خیز جمعا ۹۸۲ تختخواب برای بستری نمودن بیماران‌آماده دارندکه باپزشکان وپرستاران مجرب ووسایل کافی مجهز هستند.

درامورآموزشی وتربیت کادرفنی برای صنعت نفت شرکت ملی نفت برنامه‌های وسیعی را بمورد اجرا گذارده وهمه ساله عده‌ای مهندس ورزیده وکارگر فنی تربیت شده ازدانشکده‌فنی آبادان وآموزشگاههای حرفه‌ای شرکت ملی نفت فارغ التحصیل میگردند که بجای خارجیان وکارکنانی‌که بازنشسته‌میشوند درصنایع‌نفت مشغول‌به‌کارمیشوند. همچنین‌ازوجود دانشجویانی که تحصیلات خودرا در رشته‌های فنی‌مورد احتیاج صنعت نفت درخاورمیانه بپایان میرسانند درتشکیلات نفتی ایران حداکثر استفاده بعمل میآید.

قراردادهای تازه

برای بهره‌برداری‌کامل ازمنابع‌نفت ایران شرکت ملی‌نفت میتواند بموجب قانون‌مصوب ۷ مرداد ۱۳۳۷ بعضی‌ازمناطق‌نفت خیزکشوررا ازطریق انعقاد قراردارد مشارکت باشرکتهای خارجی بهره برداری کند وبهمین سبب تاکنون یك قرارداد بـا شرکت آجیپ مینراریا و یك قرارداد با شرکت آمریکائی پان آمریکن اینترنشنال برای تفحص وبهره‌برداری ازمنابع نفتی جنوب‌کشوربخصوص درخلیج فارس منعقد شده است. شرکت نفت ایران وپان‌آمریکن‌که بطور خلاصه ایپاك نامیده میشود درنزدیکی جزیره خارك بمنبع بزرگی ازنفت دست یافته وعملیات شرکت نفت ایران وایتالیا (سیریپ) باموفقیت توام بوده وبیك‌منبع نفت برخورد کرده است.

اهمیت این قراردادها درآنست‌که برای اولین‌باردرجهان براثررهبری خردمندانه محمد رضا شاه پهلوی شرکت ملی نفت ایران توانست براساس دریافت ۷۵ درصد ازمنافع باشرکت های خارجی قرارداد ببندد وبا عقد اینگونه قراردادها فصل تازه‌ای در تاریخ بهره برداری از منابع نفت ایران گشوده شد.

همچنین شرکت ملی نفت ایران موفق شده است برای اولین‌بار یك قرارداد برای فروش نفت باکشورافغانستان منعقد سازد بموجب این‌قرارداد سالانه ۱۷ هزارتن مواد نفتی‌بآن‌کشور صادر میشود.

تولید نفت در ایران

میزان تولید نفت درایران پس‌از ملی شدن صنعت نفت سال بسال رو بافزایش بوده و درسال ۱۹۷۲ بالغ‌بر۹۶/۶ میلیون مترمکعب گردیده است درجدول زیر میزان تولید نفت‌هر یك ازمناطق نفت خیز ایران درسال ۱۹۷۲ بطور جداگانه نمایانده شده است.

منطقه	به بشکه	به مترمکعب
آغا جاری	۲۸۱/۲۵۰/۲۶۰	۴۴/۷۱۵/۴۸۷
البرز قم	۲/۰۸۷/۶۰۵	۳۳۱/۹۰۵
اهواز	۱۱/۸۸۷/۷۷۸	۱/۸۹۰/۰۱۷
بحرگان سر	۲/۳۸۰/۶۹۲	۳۶۲/۶۰۳
داریوش	۹۴/۳۷۱	۱۵/۰۰۴
گچساران	۱۰۴/۸۸۹/۷۸۳	۱۶/۶۷۶/۲۴۳
لالی	۲/۷۵۲/۹۹۶	۴۳۷/۶۹۴
مسجد سلیمان	۱۴/۳۰۵/۰۸۸	۲/۳۷۴/۳۴۱
(خالص)		۱/۸۰۵/۵۴۲
نفت سفید	۱۱/۳۵۶/۴۴۹	۳۷۲/۱۳۸
نفت شاه	۲/۳۴۰/۶۶۴	۷/۷۳۵/۲۸۴
هفتگل	۴۸/۶۵۳/۱۸۰	۷۶/۶۱۶/۲۵۸
جمع	۴۸۱/۸۹۸/۸۶۶	

فصل چهاردهم

ورزش

ورزش در اعصار باستان

● میل بورزش وبازی درنهاد بشربوده واصولا یکی از غرائزآدمی است. از دیرترین ایام انسان‌اولیه هنگامیکه برای‌ادامه زندگی‌خودپیوسته‌درنبرد وتلاش‌بوده وبازی را تواما در زندگی خود واردکرده است.

● قدیمی‌ترین مدارك وشواهدی که این مسئله را برما آشکار میسازد نقاشی‌ها وکنده ـ کاریهائی است که برروی دیوارغارهای بسیارقدیمی ازانسانهای اولیه (نه آندرتال ـ هاید لبرك وغیره) باقی‌مانده است .

● در آن زمان ورزش با رقص وجنك توام بوده است . این نقاشی‌ها همچنین نشان میدهدکه چگونه انسانهای اولیه هنگام شکارورزش‌های دسته جمعی انجام داده واحیانا برقص و شادی میپرداخته‌اند .

● هنگامیکه رفته رفته انسانهای اولیه اجتماعاتی‌تشکیل دادند وشهرنشین شدند ورزش وعملیات قهرمانی را جزئی از زندگی خود ساختند .

● مدارك تاریخی (سنك نوشته‌ها ـ حجاریها ـ نقاشی‌ها ـ روایات وغیره) برما روشن میسازدکه هزاران سال قبل از میلاد مسیح هندیهای قدیم، ایرانیان، چینی‌ها وبالاخره مصریها

واقوام کلده وآشور ورزشهای دسته جمعی وانفرادی را جزئی ازبرنامه روزانه زندگی واصولا ازوظایف رسمی افراد میدانسته وبه‌آن عمل میکردند.

● پس‌ازآنها یونانیان ورومیهای باستان اهمیت فوق‌العاده‌ای برای ورزش‌قائل شده‌اند مخصوصا یونانیهاکه مبتکر ومخترع بازیهای المپیک هستند.

● اگرچه ورزش درآن ایام جنبه دیگری داشته وبا جنك مراسم شادی وجشن - دوئل همراه بوده است‌ولی‌جای تعجب است‌که ما می‌بینیم اساس بسیاری ازورزشها ظاهرا مدرن‌کنونی درهمان زمان‌ها ابداع گشته وعمل میشده است .

● مثلا بازیهائی‌که درکتاب **ایلیاد** وهمچنین درکتاب **ادیسه** بوسیله **هومر**شاعریونانی با جزئیات ذکرشده است بخوبی آشکار میسازد که درآن هنگام بوکس بازی ، انواع کشتی، مسابقات دو وارابه رانی (که امروز بصورت اتومبیل رانی درآمده است) اجرا میشده ومورد توجه عوام وخواص بوده است.

● در روم باستانی ورزش صورت دیگری بخود گرفت بدین معنی‌که ورزش با جنك (تن بتن ودسته جمعی) توام شد.

● اصولا رومیها برای پیروزی درجنك ورزش‌را بسیارضروری میدانستند. جنگجوی رومی میبایستی سالها ورزش‌کرده درتمام فنون ورزش استاد باشد .

● اگرچه ایرانیان باستانی‌هم ورزش وجنگجوئی را لازم وملزوم یکدیگرمیدانسته‌اند ولی‌باندازه رومیها این‌کار یعنی ورزش‌را برای‌جنك‌آوری ومخصوصا پیروزی درنبرد ضروری نمیدانسته‌اند.

● رومیها آنقدر دراین راه پیش رفتند وآنقدر در توام کردن مسئله جنك و ورزش مبالغه‌کردندکه ورزشهای دسته جمعی وانفرادی را که بعملیات ضد انسانی، خونریزی، شقاوت وبیرحمیهای اسف‌بار منجرمیشد اختراع نمودند ومرسوم ساختند.

● مشهورترین ودرعین‌حال جالبترین این بازیهای‌بیرحمانه‌که بخونریزی وکشتارافراد بیگناه (فقط بخاطرارضاء تماشاچیان) منجرمیشد جنك **گلادیاتورهاست** .

● گلادیاتورهاکه داستان غم‌آنگیز آنها را همه‌کس‌میداند افراد بسیارشجاع ونیرومند بودندکه بخاطرلذت تماشاچیان بایکدیگرجنك‌کرده یاران خودرا میکشتند وطبیعی است‌که در این عمل نهایت بی‌میلی وبی‌اشتیاقی ازطرف آنها دیده میشد .

● بازی گلادیاتورها که منجر به کشته شدن آنها میشد در زمانهائی اجراء میشد که رومیها سرگرم جنك نبودند وبرای‌ارضاء حس جنگجوئی‌وآدم‌کشی‌این افراد را به جان‌یکدیگر میانداختند.

● معروفترین وغم‌انگیزترین بازی تاریخی گلادیاتورها در روز جشنی بودکه **تراژان** امپراطور خونخوار روم بمناسبت پیروزی خویش ترتیب داد. هنگامیکه تراژان **دسته بالوس**

را شکست داد بمناسبت این پیروزی بزرك در برابر مردم روم ده هزار گلادیاتور را بنزاع با یکدیگر واداشت وبیش از یك سوم ازاین عده بوضع فجیعی کشته شدند.

ورزش در قرون وسطی

درقرون وسطی ورزش دراروپا موردتوجه فراوان واقع شد وازاین هنگام بودکه رشته‌های تازه‌ای برآن افزوده گشت.

● اعیان واشراف شمشیربازی ومخصوصا بازی شمشیر ونیزه را هنگام سوارکاری (بر روی اسب) موردتوجه قراردادند. مردم عادی بیشتربه کشتی، مسابقات دو، ورزش‌های انفرادی میپرداختند .

● پرتاب انواع دیسك ـ چکش وقلاب ازهمین زمان آغازشد وازقرارمعلوم هانری هشتم پادشاه انگلستان مخترع بازی پرتاب چکش ووزنه بوده است که درواقع همان بازی پرتاب نیزه را بدین ترتیب تحول داده است.

● بعدازهانری هشتم انواع شکار (شکار خرگوش ـ شکارآهو ـ شکارروباه وغیره) جزء ورزشها درآمد .

تاقرن شانزدهم اگرچه توپ بانواع مختلف داخل بازیها نمیشده است ولی دراین هنگام بودکه بازی فوتبال بصورت امروزی توسط انگلیسها اختراع شدوچارلزدوم توجه خاص به آن معطوف میداشت.

● بازیهای المپیك چنانکه اشاره شد از ابتکارات یونانیان باستانی است که درسالهای پیش ازمیلاد مسیح بود. ازآن سال ببعد تا ۳۹۳ بعداز میلاد مسیح همه ساله این بازیها درآتن وجاهای دیگراجراء میشد وهرسال بجلال وشکوه ومدت برنامه‌های آن افزوده میگشت.

● بازیهای المپیك درآن زمان برای ایجاد نیرو وطاقت در جنگجویان طرح گردید و اگرچه مانند رومیها بدرجه افراط وآدم کشی وخونریزی نرسید ولی اصولا انجام سالانه این مراسم بیشتر برای برگزیدن پهلوانان نیرومند وورزیده‌ای بودکه بکارجنك آیند.

● هرچه ازعمر ورزشهای المپیك دریونان باستان میگذشت جنبه ظرافت و تفریح آن بیشتر میشد بطوریکه درسالهای آخر مسابقه اسب سواری وپرش وپرتاب نیزه ومسابقه دونیز به آن افزوده شد واهمیت فوق‌العاده‌ای یافت .

● ازسال ۳۹۳ بعدازمیلاد بازیهای المپیك متوقف ماند .

● تجدید بازیهای المپیك (بصورت امروزی) مرهون زحمات و کوشش فوق‌العاده **بارون پیردوکوبرتن** است که پدرالمپیك نوین نام گرفت. بارون کوبرتن سالها بازیهای قدیمی المپیك را مورد مطالعه وبررسی دقیق قرارداد وقسمتهائی ازآن راکه مخالف بهداشت ومبانی اخلاق وعطوفت انسانی بود بکارشناسان گوشزد ساخت .

● اصولا بارون دو کوبرتن معتقد بود که بسیاری ازبازیهای المپیک قدیمی فاقد ارزش فرهنگی وپرورش روح وجسم است ومیبایستی در آنها تجدید نظرکلی بعمل آید وطوری انجام شوندکه جنبه تفریحی وورزشی آنها زیادترشود.

● سرانجام پس از زحمات فوق‌العاده نخستین دوره نوین بازیهای المپیک بصورتیکه بارون کوبرتن میخواست درسال ۱۸۹۶ درشهرآتن آغازشد وتا امروز ادامه یافت ودرهردوره برشکوه وتنوع آن افزوده گشت.

توپ وداستان آن

سرگذشت توپ باندازه‌ای قدیمی است که برای بکار بردن آن در بازیها و ورزش توسط انسان نمیتوان مبدا وتاریخی معین کرد.

● ازدیرباز انسان اولیه توپ (البته نه بصورت امروزی) یا هرجسم مدورگردی شکل را برای بازی بکار میبرده است.

● تمایل به بازی با اشیاءگردگوئی اصولا درسرشت آدمی بوده است. بازی بامیوه‌های گرد مانند سیب، گردو ومهره ازآغاز درمیان قبائل وطوایف مختلف معمول بوده وهنوز هم درانواع بازیها وورزشها وحتی قمار معمول است.

● بعدازآنکه آدمی شهرنشین شد وورزش ا درزندگی خود وارد نمود توپ بانواع واقسام مختلف بکارآمد.

● توپ، این جسم کروی توخالی بنا باظهار نظر دانشمندان پیش از هرچیز در انجام بازیها وتفریحات بشری ازآغاز تاکنون خدمت کرده است.

● فوتبال، والیبال، بسکتبال، چوگان، پینگ پنگ ، بیلیارد، تنیس، بدمینتون وحتی پرتاب وزنه وبطری بازی وبسیاری بازیهای دیگرهمه ازتوپ استفاده میکنند.

● قدیمی‌ترین کتابی که درآن ازتوپ برای بازی نام برده شده است کتاب تورات است **هومر** نیز درموارد بسیاری ازتوپ بازی یادکرده است .

ایرانیان قدیم گذشته از چوگان بازی که توپ رل عمده را درآن برعهده دارد بازیهای دیگری نیز بوسیله توپ انجام میداده‌اند.

● مصریان قدیم چندین‌نوع توپ بازی داشته‌اند ودرنقاشیهای اهرام بازی دسته جمعی مصریان باستانی بوسیله توپ نمایش داده شده است .

● ازآن دوران تا امروزتوپ رل‌بسیارمهمی‌درتوسعه واجرای انواع‌بازیها وتفریحات برعهده داشته ودر آینده نیز محققا برعهده خواهد داشت.

ورزشهای مختلف جهان

ورزشهای المپیک

نام بزرگترین مسابقه ورزش بین‌المللی امروز است که ازبازیهای المپیاد یونان قدیم اقتباس شده است .

درقدیم زندگی مردم یونان باستان ازورزش میگذشت وآثار عظیمی که از المپیاد واز آمفی تأترهای چندین طبقه باقیمانده نماینده ذوق و استعداد بی‌سابقه در دنیای ورزش بوده است .

درقدیم رسم چنین‌بودکه هرچهارسال یکباردرمیدان بزرگ (المپیاد) شهرتاریخی‌اسپارت برای نمایش بازیهای ورزشی جشن‌های مخصوصی برپا میکردند.

در افسانه‌های خدایان یونان مانند هرکول قهرمان زورآزمائی وادیب قهرمان جنگ نشانه‌هائی ازبازیهای مختلف باقیمانده که درجای خود حیرت انگیز است.

بسال ۷۷۶ پیش ازمیلاد مسیح برای نخستین بار مسابقه‌های المپیک در یونان صورت رسمیت بخود گرفت و جشنها باین نام برپا گردید وهرچهار سال یکبار از همه مردمی که تحت فرماندهی سرداران وامپراطوران یونانی میزیستند دعوت میکردند ولی در سال ۳۴۹ میلادی امپراطور یونان بمناسبت پیش آمدن جنگهای داخلی این مسابقه‌ها را موقوف کرد وسرانجام بسال ۱۸۹۴ فرانسویان کنفرانس عظیمی در دانشگاه سومون تشکیل‌دادند و**کمیته بین‌المللی المپیک** را درجهان بنیان نهادند .

پیردوکوبرتون احیاکنند بازیهای الیمپیک

پیردوفردی بارون دوکوبرتون در اول ژانویه ۱۸۶۳ در پاریس بدنیا آمد ودر دوم دسامبر ۱۹۳۷ درژنو چشم ازجهان پوشید .

درسال ۱۸۷۹ برای اولین‌بار درنظرگرفت بازیهای‌المپیک راکه تشریفات وبرنامه‌های آن درسال ۳۹۴ میلادی منسوخ شده بود احیا کند.

البته باید درنظرداشت احیای بازیهای المپیک وایجاد سازمان اولیه وتشریفات‌آن فقط قسمتی ازکارهای کوبرتون بود.

وی علاوه برتالیفات فراوان درباره فن ورزش‌وتعلیم وتربیت کتابهای زیادی درتاریخ عمومی با اسلوب جدید درچهارجلد مفصل ورسالات زیاد سیاسی نوشته است.

کوبرتن تا سال ۱۹۲۵ شخصاً ریاست کمیته بین‌المللی المپیک را برعهده داشت و به‌تنهائی امور اداری و مالی مربوط بالمپیک را انجام میداد و باحترام خدمات چندین سال جسدش در آرامگاه «بوادو» درشهرلوزان مدفون گشته است.

ازسال ۱۹۱۵ به بعد شهرلوزان که محل سکونت اواخرعمر کوبرتن بود مقردائمی کمیته بین‌المللی المپیک شده است.

روزجمعه ۲۵ نوامبر سال ۱۸۹۱ درآمفی تأتر بزرك دانشگاه سوربن جشنی بمناسبت پنجمین سال تأسیس آن که بسال ۱۸۸۷ بوسیله انجمن دومیدانی فرانسه تاسیس شده بود برپا گردید ورئیس دانشگاه پاریس ومارشال دربار روسیه نیز در این جشن حضور داشتند. دراین جلسه نطق‌های زیاد درباره دومیدانی و ورزشهای آن روز بعمل‌آمد اما افکارپیر کوبرتن‌خیلی بلندترازاین حرفها بود واومیخواست بازیهای المپیک را باهمان اوصاف وتشریفات باستانی وباهمان برنامه‌هازنده‌کند.

مسابقه‌ها آغاز شد ابتدا در مسابقه دو میدانی وپیاده روی یك جوان فرانسوی بررقیب خود پیروزشد این پیروزی‌اثرزیاد بخشید باین معنی وقتی اوبررقیب‌خودش فائق‌آمد و به‌انتها رسید. تماشاچیان ازخوشحالی‌آنچنان شور وولوله‌ای براه انداختند‌که حدوحصر نداشت وچنان اورا محاصره کردند وهجوم‌بردند که اگرشاهزادگان سلطنتی که معمولابازیها را افتتاح میکردند و یا در موارد مختلف داوری میکردند بدادش نرسیده بودند وجلوی جمعیت را نگرفته بودند زیردست وپای مردم خفه میشد.

این مسابقه درآخرین روزالمپیک انجام شد وازابتکارات یکی‌ازاستادان فرانسوی بود که بیاد سرباز آتنی ازدهکده «ماراتون» تا آتن راکه ۴۷ کیلو متر و ۷۵۰ متربود پیاده طی کرد وبهمین دلیل مسابقه پیاده‌روی درمسافتی بهمین اندازه انجام‌گردید.

● المپیك ۱۹۰۰ درپاریس

«کوبرین» بازیهای المپیك بعدی را بعهدهٔ کشور خویش افکند.

اما بازیهائی که دردو ماههٔ مه واکتبرانجام شد چون میدان بازی درنقاط مختلف حومهٔ پاریس برگزارگردید مردم موفق بتماشای آنها نشدند.

دومسابقات دو ومیدانی آمریکائی‌ها باچهاروسه امتیازمقام اول ودوم را بدست‌آوردند ولی در مجموع آنها فرانسویان امتیاز داشتند. علاوه برپیاده روی‌که «تشاتو» باغبان «انجمن راه‌پیمائی» برنده شد فرانسویان در شمشیربازی وژیمناستیك وقایقرانی نیز تسلط خودرا حفظ کردند.

همچنین درمسابقه «رگبی» نیزبرای اولین‌بارنخبه‌های فرانسه وآلمان روبروی هم قرار گرفتند. پیروزی ازآن فرانسویان شد.

اسکلهٔ «ورسی» ومیدان«بوو» ازهلهله وغریورتماشاچیان بلرزه‌درآمده بودولی‌تظاهرات خصمانه‌ای بعمل نمی‌آمد وفرانسه بـا ۲۵ بر ۱۶ برنده شد. مردم برای غالب ومغلوب هر دو کف زدند .

پاریس درسپیده دم قرن بیستم جشن جهانی گرفته بود. پانزده بازی دربرنامه قید شده بود. مسابقه تیراندازی بـا اسلحه‌های مختلف وکمان سی‌وسه نفر برنده داشت. مجالس بیشمار ضیافت بپا شد. قهرمانان وفانوس‌های کاغذی فراوان دیده میشد ولی نه درآغازمسابقات ونه در پایان مهمانی‌ها مشعل المپیک افروخته نبود.

● المپیک ۱۹۰۴ در «سن لوئی»

مشعل المپیک در سن‌لوئی نیز افروخته نشد. آمریکائیها بعلت پیروزیهائیکه نصیبشان شده بود بازیهای المپیک را در « سن لوئی » ترتیب دادند و نمایشگاهی نیز در آنجا دائر کردند .

«سن‌لوئی» برای جلب اروپائیان‌بسیاردوربود وفقط دوکشورهیئت نمایندگان خود را فرستادندکه یکی آلمان ودیگری هنگری بود. درالمپیاآن سال بیش‌ازشصت‌وچهارخارجی دیده نمیشد ولی درمقابل تا چشم‌کارمیکرد آمریکائی بود. لذا آن سال تمام نشانهای المپیک نصیب پیران وجوانان وسیاهان وسفید پوستان محلی‌شد وآنسال ۳۹۰ برنده عنوان قهرمانی مسابقات المپیک گرفتند وسینه‌هایشان را به نشان قهرمانی مزین ساختند . ناچار بحکم اجبار در دفتر رسمی ثبت اسامی‌برندگان هشتادوپنج درصدکل مجموع برندگان آمریکائیها بودند. درمسابقه دوسرعت دونده دوی ۶۰و۱۰۰و۲۰۰ متری «هاهن» بودکه درهرسه مسابقه برنده شناخته شد و رکوردی بدست آوردکه تاسال۱۹۳۲ آنرانگاهداشت (دویست متررادر۲۱ ثانیه وشش‌دهم ثانیه دوید) .

مفتضح‌ترین بازی‌ها مسابقه راه پیمائی بود که (لوور) پیروز شد درحالیکه بیست کیلو متراز‌مسافت را درته عرابه‌ای چندك زده وسواره طی‌کرده بود خدعه وتقلب اوکشف وبرملاشد واورا اخراج‌کردند .

● المپیک سال ۱۹۰۶ درآتن

در «سن‌لوئی» کوشش زیادی برای جلب بازیکنان و‌به نفع بازیهـای المپیک وشرکت قهرمانان سایر کشورها به‌عمل‌نیامد بطوریکه نتوانست پیش‌ازدوهزارتماشاچی جلب کند درآنجا نیزمشعل المپیک فروزان نبود ...

یونان که مایل بود همیشه بازیهای المپیک درآن‌کشور انجام‌گردد پیشنهادکردکه در سال ۱۹۰۶ بازیهای ملل یونانی «پان‌هلنیك» انجام‌گیرد.

«کوبرتن» که‌گوئی‌دنیا را باوداده‌اند سخت خوشحال شد ومثل این بودکه چیزی راکه

مدتها دنبالش میگشت بازیافته است. فوراً این پیشنهاد را با آغوش بازاستقبال کرد وسازمان مسابقات۱۹۰۶ درآتن‌را امضاءکرد تا شهرتی راکه درسال ۱۹۰۰ و۱۹۰۴درپاریس‌وسن‌لوئی ازدست داده بود دوباره بدست آورد.

دردفتررسمی‌المپیك این مسابقات ثبت نشده است معهذا موفقیت‌آن ازمسابقات المپیك «سن‌لوئی» بیشتربود. بیست ویك ملت درآن‌شرکت‌کردند وفرانسه‌که چندان‌کوششی بکارنبرده بود درراًس ملل نیم رسمی قرارگرفت. (ملل رسمی که شرکت‌کرده بودند ازملل مختلف یونان مانندآتن وغیره بودند زیرا مسابقات بنام «پان‌هلنیك» انجام شده بود) وسایرملل یونانی‌نیم رسمی بودند.

این ابتکار بعدها یعنی سال ۱۹۲۰ درکشورهای متحده آمریکا وپس‌ازآن بسال ۱۹۲۶ در روسیه شوروی تجدید شد وقهرمانان فرانسوی در المپیاد ۱۹۰۶دریونان عبارت بودند از «گوندر» درپرش بانیزه ودیگری «لافالز» درشمشیربازی‌که درسال ۱۹۰۰ نیزشمشیرافتخاررا به پاریس آورده بود.

سومی سروان «مورو» درمسابقه تیراندازی‌که بطرزحیرت آوری درهردومسابقه باتفنك وباطپانچه برنده شد وبالاخره درقایقرانی «لاپلان» ودرتنیس «ماکس‌دکوژی» ودرژیمناستیك «پیسه» و «لاویل» بودند.

شاهزادگان خانواده سلطنتی دریکی ازمسابقات ژیمناستیك داورمسابقه بودند.

● المپیاد سال ۱۹۰۸ درلندن

مسابقات ورزشی جهانی‌حیثیت خودرا بازیافته بود قراربود سال بعد مسابقات المپیك درایتالیا انجام شود ولی وقتی ایتالیائیها رد کردند فوراًانگلیسهاداوطلب شدند وتصمیم به ساختن میدانی‌گرفتندکه گنجایش صدهزار تماشاچی داشت.

ضمنا یك نمایشگاه جهانی «فرانسه ـ انگلیس» تاسیس نمودندکه بدست پادشاه ادوارد هفتم گشایش‌یافت و«فالیر» که درآنموقع رئیس دولت بود مسابقات را افتتاح نمود.

میدان مزبور درعرض هیجده ماه ساخته شد تماشاچیان چندین مسابقه را در آن واحد تماشا میکردند.

پیست اسب دوانی، استخرشنا، زمین‌چمن برای‌مسابقات ژیمناستیك‌وتیراندازی ونیزه. درست است‌که مسابقات ازنظرتماشاچیان درهم وبرهم است ولی بسیار با شکوه وعالی است.

مسابقات بدون انتقاد نبود وهنوز قوانین سخت ورزشی وضع نشده بود. در مسابقات دو ومیدانی و۴۰۰ مترآمریکا وانگلیس پای فینال بودند.

دونده آمریکائی «کارپانتر» از مسابقه اخراج شد وناچار رقیب انگلیسی « هالس‌ول » پیروزشد ولی‌این پیروزی‌حادثه‌ای ببارآورد. آمریکائی‌ها درمراجعت به‌نیویورك درمهمانی‌رسمی که بافتخار ایشان داده شده بود سگی‌راکه ازنژاد انگلیسی بود بزنجیربسته بودند ودرمجلس جشن‌گردش میدادند.

حادته جالب وفراموش نشدنی بازی‌های‌آن سال بلائی بودکه بسرآشپزبیچاره ایتالیائی «پیترودوراندو» آمد که منجر باخراج او ازمسابقه‌شد.

این بیچاره اولین‌کسی بودکه درمسابقه پیاده‌روی زودترازهمه رسید ولی بمحض ورود درمقابل‌جایگاه به‌زمین‌افتاد اورا بلندکردند وسرپا نگاهداشتند لیکن‌دیدند قدم ازقدم نمیتواند بر دارد .

گویندهٔ میدان بلندگویش را با دست دیگرگرفت وآشپز بدبخت را از روی خط مقصد عبور داد. البته قضات کاردیگری بجزاخراج اواز مسابقه نمیتوانستند بکنند. تمام انگلستان بحال این مرد متأثرشد، حتی عده‌ای اززنان بصدای بلندگریه میکردند تاچند روز یردم باترحم و دلسوزی در باره‌اش صحبت میکردند. روز تقسیم جوائز او تنها پشت پرچم کشورش در میدان بزرك ورزش حرکت میکرد . سایرین که‌برنده اعلام شده بودند شرکت نکردند تا اوبحق خود برسد وبالاخره هم رسید ومدال طلا ازدست ملکه انگلستان گرفت.

● استکهلم ۱۹۱۲

پس‌ازلندن‌کشتی المپیك دیگر بطورقطع به آب انداخته شد. سوئدیها داوطلب شدند که بازیهای المپیاد دراستکهلم انجام‌گردد.

گوستاو پنجم پادشاه سوئدکه رهبری یك ملت ورزشکار وورزش دوست را بعهده داشت فرمان بنای یك میدان ورزشی مدرن را امضاء کرد . شاهزادگان هرکدام اداره یك کمیته را بعهده گرفتند .

دراین سال ورزشکاران فنلاندی برای اولین‌بار مستقلا درمیدان بازی تجمع کردند این ملت کوچك همیشه زیرقیمومت روسیه بودند وچهارسال قبل درلندن نتوانستند پرچم کشورشان را بازکنند ورژه بروند ولی این‌بارپرچم ملی‌خود را باهترازدرآوردند. درمیدان بازی‌یکنفر ژنرال روسی بامقام سفارت نظارت میکرد.

ستاره درخشان المپیاد ۱۹۱۲ « ندی‌نادا » قهرمان نوزده ساله شمشیر بازی ودیگری «لومین‌گودن» بود. هردو اهل فرانسه بودند . لیکن چون فرانسویها با قواعد المپیاد موافق نبوده وآنرا نپذیرفته بودند شرکت نکردند.

بلژیکی‌ها ازعدم شرکت فرانسه استفاده کردند وهمان تیمی‌که سال ۱۹۰۸ به‌لندن آمده وبه فرانسه باخته بود با مجارستانیهامسابقه دادند ومجارستان پیروزشد واز این ببعد هربارکه مجارها شرکت‌کردند برنده شدند .

دربرنامه این سال مسابقات خانمها بیش ازگذشته بود . شنا ومسابقات هنری وتعلیمی برای خانمها منظور شده بود واین چیزی بودکه «کوبرتن» توجه وعلاقه وافری به آن داشت و همیشه ورزش را از دونظرمیدید وبه جنبه فرهنگی بازی‌ها اهمیت فراوان میداد. وعده ملاقات به برلن سال ۱۹۱۶ موکول شد.

متاسفانه جنک بین‌المللی ۱۶-۱۹۱۴ مانع انجام این‌ملاقات گردید.

● آنورس ۱۹۲۰

ششمین مسابقات‌جهانی المپیک‌بعلت بروز جنك بین‌المللی اول انجام نشد و وقتی‌جنك پایان یافت قرارشد که هفتمین المپیك در بلژیك اجراشود . ورزش میسر خود راطی میکرد ومسابقات ورزشی بین‌ارتشهای متفقین در میدان ورزشی‌که امریکائیها در جنگل « ونسان» ساخته بودند انجام میگردید. «کوبرتن» درسال ۱۹۱۴ بمناسبت بیستمین سال پیدایش مجدد المپیاد پرچم المپیك را برای‌اولین باردرپاریس باهتزاز در آورد. کشورهای دشمن راه‌ندادند. روسیه غایب بود. فنلاند بخاطر پیروزیهائی که‌بدست‌آورده بود. مستقلا باامریکا مسابقه‌داد. «کولهمانین» قهرمان دوپنجهزار متردر مسابقه پیاده روی هم برنده شد. اسامی برندگان دوو میدانی تغییر نکرده بود وتقریباً همان برندگان المپیاد ۱۹۱۲ بودند.

فرانسه دراین المپیاد موفقیتهای کسب کرد . دروزنه برداری سنگین وزن « کادین» و «فلوره» و «سابر» امتیازات خوبی بدست آوردند.

امریکائیها در قایقرانی به‌دو پیروزی نائل شدند و آنهم براثر شرکت یکنفر قهرمان انگلیسی بودکه به‌امریکا مهاجرت کرده بود. چون اصل ونسب پست او مانع شده بودکه جزء قهرمانان کشور خودش ثبت‌نام وشرکت کند. اسمش «جان کلی» بودکه «اسکیف» را شکست داد درمسابقه بوکس هم قهرمان آینده جهان درنیم سنگین شرکت‌کرده بود.

● پاریس ۱۹۲۴

بازیهای «آنورس» درحقیقت مقدمه‌ای برای‌براه افتادن المپیادهای بعدی بود مسابقات ۱۹۲۴ در پاریس منظره‌دل انگیز داشت. بااینکه کمیته المپیك فرانسه ازنظر بودجه بسیار ضعیف بود معهذا برای مقدمات المپیاد دست بکارهای‌بزرگی زد.میدان ورزشی قدیم «کلمب» راتوسعه داد. منظره میدان‌بسیار تماشائی‌وجالب شده‌بود. اگرمیخواستندمثل یونانیها بهربازی اسم قهرمان‌آنرا درگوشه وکنارمحوطه بچسبانند در عمل مشکلاتی پیدامیشد

ستاره المپیك جوانی فنلاندی بودکه در مسابقات دو۱۵۰۰ و۵۰۰۰ متری برنده‌شد. او را باید به‌ماشینی تشبیه کردکه هرگز نامیزان نمیشد واز کارباز نمی‌ماند. پس‌از پیروزی در دو۱۵۰۰ متری بفاصله یکساعت درمسابقه پنجهزار متری شرکت کردو پیروز شد. اسمش «نورمی» بودکه قد متوسطی داشت. پیروزی این «ماشین دو» اعجاب وتحسین کلیه تماشاچیان حتی رقبایش را برانگیخت. چندین روز چندستون ازهرروزنامه‌ای اختصاص بشرح حالات او داشت. همه مردم میخواستند همه چیز درباره او بدانند ولی همینقدر دانستندکه اومعلم بودو مجرد وگیاهخوار.

درمیان کشورها فنلاند باتمام کوچکی و۳٫۵ میلیون جمعیت بتنهائی ده‌مدال طلا در مسابقات دونصیبش شدو فقط امریکا ازاو جلوبود. سهم فرانسه فقط سه‌مدال برنز بودکه یکی در پرش ارتفاع ودوتای دیگر را درکراس (که باراکت مثلث شکل بازی می‌کنند) بدست آورد .

درمسابقات وزنه برداری‌یك نانوای فرانسوی بنام «شارل ریگولو» نیرومندترین مرد جهان لقب گرفت ودر تیم سنگین برنده شد.

مسابقات‌فینال بوکس بسیارهیجان انگیزوتماشائی‌بود، عجیب آنکه «فینال» درپروزن بین دوجوان که هر دوامریکائی، هردو از لوس آنجلس، هردو دریك مدرسه، هردو همکلاس وهردو ازکودکی باهم‌رفیق ودارای یك مربی بودندانجام شد. یکی «جکی» و دیگر «جوزف» نام داشت. مانند دو دشمن غضبناك بجان هم افتادند وقتی «جکی» را برنده اعلام کردند هر دو بشدت گریه میکردند!

همین«جکی فیلدز» بودکه در۱۹۲۹ در «جودندی» پیروز شد و عنوان قهرمان جهانی را بدست آورد.

یکنفر پلیس انگلیسی بنام«هاری- مالین»دوبار متوالی دروزن متوسط بوکس المپیاد شرکت کرد ودوبارپیروز شد. مرتبه اخیر رقیبش یکنفر بوکسور فرانسوی بنام«بروس» بود که درحین مسابقه شانه«هاری» را گاز گرفت وازمسابقه اخراجش کردند درحالیکه «امتیازات» او بیش از«هاری» بود واگر اخراج نشده‌بود باامتیاز برنده اعلام‌میشد.

درواترپولو موفقیت‌نصیب فرانسویان‌شد. درمسابقات دسته‌جمعی مانند فوتبال تیم‌های امریکای‌جنوبی‌ازنظرسرعت‌وتاکتیك‌بازی‌جلب‌توجه میکردندودر «فینال» که‌باتیم سویس‌مسابقه دادند نتیجه سه برهیچ بنفع امریکای جنوبی شد. سه تن ازبازیکنان این‌تیم درچند روزشهرت جهانی پیدا کردند.

بازیهای زمستانی‌در برنامه‌این المپیاد منظور شده‌بود. نروژی‌ها در اسکی وفنلاندیها درپاتیناژ سرعت برنده شدند. برای اولین بار رقص در حال پاتیناژ بوسیله دختر بچه‌دوازده ساله‌ای‌که‌اهل نروژ بود اجرا شد.

این‌رقص فوق‌العاده جالب‌بودوهیچکس‌تاآنروزنظیرش‌راندیده بود. اوهمان «سونیاهنی» معروف است‌که بعداً وارد جهان سینما شد وازستارگان بنام‌عالم سینما گردید.

همچنین یك‌زوج زن‌ومرد فرانسوی‌هم‌با رقص روی‌یخ نام‌خودرادرکنار نام «سونیاهنی» جاویدان ساختند.

همین بازیهای المپیاد پاریس باعث بوجود آمدن عده‌ای ورزشکار حرفه‌ای‌گردیدواکثر قهرمانان از قبیل نورمی-سونیاهنی- هاری‌مالین وتعداد دیگری در ردیف ورزشکاران‌حرفه‌ای در آمدند.

● آمستردام ۱۹۲۸

تاسال ۱۹۲۸ ورزشکاران‌کشورهای‌مغلوب درجنك جهانی اول دربازیهای المپیك‌راه نداشتند ولی ازاین سال ببعدکلیه ملل جهان دوباره درالمپیك شرکت‌کردند. برای اولین بار مسابقات‌خانمها درژیمناسیتك‌و«دو» ضمن برنامه‌المپیادمنظور گردید. بازی‌خانمها ازانحصار فدراسیون بین‌المللی ورزش زنانه که«مادام آلیس میلیا» آنرا اداره میکردخارج شد. چه‌این خانم فقط یك‌رشته بازیهای معینی را منظور میکرد و قدمی‌فراتر نمیگذاشت. لیکن از آن به

بعد این وضع بهم‌خورد. وخانمها کم کم درسایر ورزشهاشرکت پیداکردند.

برای فرانسویهاواقعه‌ای که‌جنبه سیاسی‌پیدا کرد رخداد! شب‌رژه موقعیکه ورزشکاران فرانسوی خواستند داخل میدان ورزش بشوند یکی از نگهبانان میدان ممانعت کرد. بگومگو وسپس مشت ولگد وکتك کاری درگرفت. هموطنانش بهوا خواهی او از یکطرف و فرانسویان ودسته‌های دیگری بهوا خواهی فرانسویان از سوی دیگر وارد معرکه کارزار شدند. روز بعد فرانسویان حاضر نشدند رژه بروند و تصمیم گرفتند بکلی از مسابقات کناره گیری کنند ولی پس ازمعذرت رسمی از تصمیم خویش عدول کردند.

نظیر همین حادثه‌برای امریکائیها اتفاق افتاد . چون در رابسته بودند رئیس دسته ورزشکاران با اتومبیل‌خود درراشکست... این مردکه‌در جلوی دسته خودرژه میرفت وسرش رامانند قهرمانان درست کرده بودو کلاهی لبه صاف‌وباریك با علامت «عقاب» برسر نهاده بود همان ژنرال «مك آرتور» آینده‌بود .

درمسابقات‌دو«نورمی» از فنلاند این بارفقط‌درده هزار متری برنده شدویکنفرفنلاندی دیگر در۱۵۰۰ متری پیروزشد. درمسابقات «دو» برای خانمهای پیروزی نصیب‌آلمانهاشد و در لحظات آخر ازخانمهای‌ژاپنی جلوافتادند.

دراین المپیاد فرانسویان‌برعکس آنچه انتظار میرفت‌پیروزیهای شایانی نصیبشان‌شد. یکنفر الجزائری بنام «العوفی» در مسابقات پیاده روی مقام اول را بدست آورد. این‌بیچاره الجزائری با بیماری شدید وبدون دیناری پول بکشورش بازگشت‌و همان کسی است که اندکی بعد جزوورزشکاران حرفه‌ای‌در اتازونی سروکله‌اش پیداشد.

فرانسویها درمسابقات شمشیربازی«فلوره» و«اپه»موفقیتهائی بدست آوردند و همچنین در مسابقات زورق رانی با بادبان پیروزشدند.

در مسابقات فوتبال که در المپیاد گذشته پیروزی نصیب یکی‌از کشورهای امریکای جنوبی «اوروگه» شده بود، آرژانتین برقابت برخاست. چون نتیجه مساوی ویك بریك بنفع طرفین شد ناچار برای‌بازدوم‌مسابقه دادند در این مرتبه‌هم چون تاآخرین‌لحظه یك بردیك‌بنفع طرفین بود لذا داوران دستور تمدید مسابقه را دادند و مسابقه ادامه یافت در دقایق آخر «اوروگه» یك گل دیگربه‌آرژانتین زد وباین‌ترتیب «اوروگه»مقام قهرمانی‌خود را درفوتبال حفظ کرد.

●لوس آنجلس ۱۹۳۲

برای المپیاد۱۹۳۲ ابتکارعملیات بدست امریکائی‌ها افتاد ودست‌به ساختمان‌دهکده‌ای بنام المپیك زدند که‌هفتصد خانه کوچك درآن بنا شده‌بود.

امریکائی‌ها درمسابقات دومیدانی انتقام سال ۱۹۲۸ رامنتها بالطف وظرافت خاصی گرفتند بدین توضیح که درمسابقه ۱۵۰۰ متری قهرمان فنلاندی وامریکائی دردوباهم در یك لحظه رسیدند ولی گوینده اعلام داشت که‌چون آنها مهمان‌امریکا هستند نیازی به تجدیدمسابقه نیست وفنلاند برنده اعلام می‌شود. زنان امریکائی بهتر از مردان امریکائی بازی می‌کردند

وتمام امتیازات را به‌دست آوردند. وتمام مسابقات بجز مسابقات «دو» صد متر وچهارصدمتر ودویست متر که‌لهستانی‌ها برنده بودند پیروز شدند.

ستاره المپیک‌خانم‌ها دختری تکزارسی بود که‌هیجده سال‌داشت درپرسش ارتفاع، دوبا مانع، هشتاد متر پرچین زوبین برنده شد.ولی در مسابقات شنا ژاپونیها پنج امتیاز از هشت امتیاز رابدست آوردند .

در این المپیک «پاستوکلاپ» که بعدها بنام تارزان وارد عالم سینما شد نیز شرکت داشت .

● برلن ۱۹۳۶

کشور آلمان‌برای‌المپیک۱۹۳۶تمام ملت‌رابه جنب‌وجوش انداخت. میدان‌عظیمی‌ساخت که‌جای ۲۵۰ هزار تماشاچی داشت .

یکی ازستارگان‌این المیك «چس‌اوونس» امریکائی بودکه چهار امتیاز بدست آورد و سه موردهم رکوردها راشکست. این چهار امتیازاونظیر چهار امتیازی‌بودکه «نورمی» فنلاندی درمسابقات پاریس بدست آورده بود.

البته رکورد «نورمی» به سرعت شکسته شد درحالی که رکورد پرش طول« جس اوونس»بیست و چهارسال وقت لازم داشت تاشکسته شود (این رکورد بسال ۱۹۶۰ شکسته شد) .

در مسابقات شنا بهت وحیرت همه رافرا گرفت زیرا ژاپونیها که‌در المپیك گذشته بی رقیب بودند وآنقدر موفقیت کسب کرده بودند،دراین المپیك باوجود قهرمانان وشناگران جوانی که‌در مسابقه‌شرکت کردند مزیت خود راازدست دادند وخانم‌های هلندی چهارامتیار از پنج امتیاز شنارا بدست‌آوردند، یک دخترك سیزده ساله امریکائی در شیرجه وزیر آبی برنده شد.

در مسابقه واترپولو مجارستانی‌ها ودر زورق رانی بادبان دار یکنفر هلندی پیروز شدند .

فرانسوی‌ها دردوچرخه سواری موفقیت‌هائی‌کسب کردند منجمله جوان قصاب ۱۷ساله برنده‌شد که‌سال بعدازورزش نفرت پیداکرد. یکی ازافراد پلیس فرانسوی درکشتی آزاد(میان وزن) مقام‌اول‌رابدست آورد.

در بازی‌های زمستانی «سونیاهنی»برای سومین بارمقام‌قهرمانی رادر پاتیناژآرتیستیك حفظ کرد (می‌گویند آن‌سال این مقام بحق نصیب اونشد ولی لازم بود پیروز شود زیرا اگر پیروز نمی‌شد قراردادی‌که بسته بودباشکال مواجه می‌شد)

اسکی کوهستانی وباسکتبال برای اولین بارضمن برنامه مسابقات المپیك منظور شد. کانادائی‌ها که درمسابقات «هاکی‌روی یخ» همیشه‌برنده بودنداین‌بار درمقابل کانادای‌انگلیس شکست خوردند .

یکسال بعداز المپیک برلن‌یعنی درسال۱۹۳۷«کوبرتن» بنیان گذاردوره جدید المپیاد چشم ازجهان پوشید.

● لندن ۱۹۴۸

قرار بودبعداز المپیک برلن‌مسابقات المپیک آینده بسال ۱۹۴۰ درتوکیو انجام‌شود. لیکن باشروع جنگ دوم المپیک اجرانشدودوازده سال بعدورزشکاران‌جهان بعد درلندن مجتمع گشتند.

این‌بار هشت کشور برکشورهائی که درالپیپک برلن شرکت کرده‌بودند افزوده‌شد.

ستارگان این المپیک دوخانم بودند: یکی از ایشان زنی بود سی ودوساله و مادر دو فرزند بنام «فانی بلانکمر کوئن» که‌دو مسابقات (دو ۱۰۰ متر- ۲۰۰ متر -۸۰ متر پر چین استقامت) مقام قهرمانی‌جهان رابدست آورد واگرمسابقات‌پرش ارتفاع بامسابقات دوبرخورد نکرده بود و او می‌توانست در مسابقه پرش شرکت کند مسلما در آن مسابقه هم پیروز می‌شد .

این مادردرسن سی‌ودوسالگی بابدست آوردن چهار مدال طلاپهلو بپهلوی «نورمی» و «جس‌اونس» زد. دومین ستاره المپیاد زنی‌مجارستانی بود بنام «ایلونناالك» که مقام قهرمانی «فلوری» را که دربرلن بدست آورده بود حفظ کرد. باید دانست که کمتر قهرمانی می‌تواند پس‌از دوازده‌سال‌فاصله مقام‌خودرا حفظ کندورقیب‌پیدا نکند.این واقعه درتاریخ المپیاد جهان بی‌سابقه یاحداقل کم سابقه است.

ازآنهمه درخشندگی فنلاندسایه‌ای بیش باقی نمانده‌بود.

امریکائی‌ها در شنا مقام استادی را بدست آوردند زیرا رقیبشان فنلاندی‌ها افول کرده بودند.

در مسابقه دوو میدانی ستوانی از چك اسلواکی بنـام « زاتوپك » رکـود مسافـت را شکست. درده هزار متر یکنفر فنلاندی ودر پنج هزار متریکنفر بلژیکی پیروزشد.

●هلسینکی۱۹۵۲

فنلاند کشوری که‌نسبت بجمعیت معدود خود از کلیه‌کشورهای جهان بیشتر مدال‌طلای المپیك نصیبش شده بود مسابقات المپیك سال۱۹۵۲ را ترتیـب داد. فنلاند برای بازی‌های آینده ازتاکتیك کامل پیروی‌کرد تابتواند مقام گذشته‌اش رابدست آورد امافقط توانست‌چهار امتیاز در دومیدانی ویکی درشنا ودر وزنـه برداری‌کسـب کند که جمعا پنج امتیاز از۵۱ امتیاز را بدست آورد.

بزرگترین حادثه المپیاد ۱۹۵۲ شرکت شوروی‌هادرمسابقات المپیک بود. قبل‌ازجنگ روسیه مشغول تشکیلات بازی‌های کارگران بودکه ازلحاظ ورزش در سطح بسیار ضعیف قرار داشتند .

این بارکه‌از روی اصول وقواعد علمی وفنی آماده شده بودند وتقریبا درتمام بازی‌ها

تیم‌های خود را معرفی کردند . آنها مقابل امریکائیها قرار گرفتند و رقیب سر سختی برای آنان شدند.

امریکائیها دردومیدانی خودرا بی‌رقیب می‌دیدند معهذااین بارهمان‌ستوان چکوسلواکی «زاتوپک» هم‌در پنجهزار متری و هم درده هزار متری وهم‌در پیاده روی مقام اول را بدست آورد .

اولین بار بود که مردی قبل از همسرش به محلی وارد می‌شد چه مادام «زاتوپک» که قهرمان زوبین شده بود یکساعت پس ازشوهرش که در سه مسابقه پیروز شده بود به‌جایگاه مخصوص رفت .

روسها در بارفیکس ـپارالل ـ حلقه ـ کشتی ـ هالتر موفقیت داشتند. دردو و میدانی فقط دومدال نقره‌ودومدال‌برنزنصیبشان شد. در باسکتبال پای‌فینال بودند ومقابل امریکائی‌ها قرار گرفتند لیکن امریکائی‌ها آنان‌راشکست دادند.

مقامی راکه‌فنلاند قبل ازجنك‌جهانی‌دوم داشت هنگری بدست آورد وفنلاند برای‌اولین باراز اینکه‌حتی یك‌مدال درمسابقات دومیدانی‌نصیبش‌نشده بوداحساس‌خواری کرداما برعکس مجارها ازخوشحالی در پوستشان نمی‌گنجیدند.

روسیه شوروی که‌قدمهای اول را درمیدان المپیك گذاشته بود ۲۲ مدال طلا در مقابل ۴۰ مدال‌طلای‌امریکائیها برده بود. دراین‌المپیك مجارستان ۱۶ مدال طلابرد.

● ملبورن ۱۹۵۶

تصمیم گرفته شد مسابقات المپیك سال ۱۹۵۶ دراسترالیا انجام‌گردد وبهمین منظور میدان بازی «کریکت» درملبورن‌رابرای المپیاد ۱۹۵۶ آماده‌کردند. بازی‌های ملبورن درست روزقبل از واقعهٔ مجارستان شروع شد این‌واقعه‌سبب شدکه سویس از شرکت درمسابقه امتناع ورزد وهمچنین تیم مشهور فوتبال مجارستان نیز درمسابقات شرکت‌نکرد.

این غیبت‌ها نتایجی ببار آورد و آن پایمال شدن ملل ورزشکاران قدیمی مانند امریکا ـانگلستان ـسوئد ـفرانسه ـ فنلاند و پیش‌افتادن ملت‌هائی مانند شوروی ـ استرالیا و ایتالیا بود.

البته امریکائی‌ها مقام خودرا دردومیدانی حفظ‌کردند ونتایج بازی قهرمانان‌امریکا اعم ازسیاهپوست وسفید پوست خیره کننده بود . فرانسوی‌ها با داشتن قهرمانی چون «العین میمون» الجزیره‌ای که‌دوبار درمسابقات پنج هزار وده‌هزار متری هلسینکی نفر بعد از «ستوان زاتوپك» بود درمسابقه پیاده روی موفق به‌بالابردن پرچم سه رنگ شد. سومین بار بود که چنین پیروزی نصیبشان‌شده‌بود. ولی‌روسهادرمسابقه دوپنجهزار متری‌بررقبای خودپیروزشدند استرالیائیها نیزدر مسابقات شنای خانمها وشنای‌مردان برامریکائیها غلبه کردند.

فرانسه بجز «میمون» فوق‌الذکردرمسابقه شمشیربازی‌هم‌موفقیت‌هائی بدست‌آورد ولی‌در دوچرخه سواری ایتالیائی‌ها جلو افتادند.

دراین بازی‌ها برای اولین‌بار صحبت «افراد» نمیشود وصحبت «ملتها» پیش میآید وبا زورآزمائی‌دائم که شوروی‌ها وآمریکائیها بایکدیگرمیکنند انسان بیاد ورزش درعهودباستانی آتن واسپارت میافتد .

یکی دیگرازحوادث جالب المپیاد این سال‌عاشق‌شدن قهرمان بیست‌وپنجساله آمریکائی پرتاب نیزه بر «الگافیکوتاوا» قهرمان پرتاب دیسك جکسلواکی بود. جوان عاشق «هارولد ـ کونولی» نام داشت.

دخترك ۲۴ ساله بود، چون مقامات دولتی چك اجازه نمیدادند که یکی از اتباعشان به تبعیت دولت آمریکا درآید لذا جوان عاشق پیشه در مارس ۱۹۵۷ شخصا به پراك رفت وبا دخترك عروسی کرد .

درعروسی او زوج ورزشی دیگری که همان «زاتوپك» ها بودند شرکت داشتند وهمچنین سایرورزشکاران چك که به المپیاد «ملبورن» آمده بودند حضورداشتند .

داماد باتفاق همسرش به میهن خود بازگشت ودر «بوستون» به شغل معلمی پرداخت .

● رم ۱۹٦۰

شانزده قرن پس‌از آنکه «تئودوز» امپراطور رم فرمان الغاء بازیهای المپیك را امضا کرد، المپیاد دوباره درمهد اصلی خود درهمان میدانهائی که رژیم باستانی‌بهمین منظورساخته بود احیاء گردید.

تعدادکشورهای شرکت‌کننده افزایش یافت زیرا دولتهای جدیدی تشکیل‌شده بود، لیکن این افزایش تعداد نسبت به پیشرفت فن واصول ورزش هیچ بود.

تماشاچیان که ازکلیه ملتهای مختلف آمده بودند مشاهده‌کردندکه دیگردوران سلطنت گذشتگان برورزشهای المپیك سپری شده است‌گوئی‌سرنوشت، نقشه‌های جغرافیا را درهم ریخته ودنیای تازه‌ای بوجود آورده است .

افراد مافوق قهرمان پا بعرصه المپیاد نهاده بردند. جوان بیست ودو ساله استرالیائی رکوردی را که بیست سال پابرجا بود یعنی رکورد ۱۵۰۰ مترجهانی را می‌شکند ودیگری سه ثانیه رکورد را پائین می‌آورد.

آلمانیها دراین المپیاد بطرزحیرت انگیزی برآمریکائیها غلبه میکردند «دو» چهارصد متر در۴۴ ثانیه ونه‌دهم ثانیه طی شد.

شکست آمریکائیها را آلمانها مسبب بودند ودرمسابقات پیاده‌روی مدال طلارا ازدست دادند.

درصد متر ـ چهارصد متر ـ شیرجه زنانه ـ قایقرانی‌مقام قهرمانی را آلمان‌ها ازایشان سلب کردند .

همه‌جا رکوردها شکسته میشد، درشنا هم مانند «دوو میدانی» سه چهار ورزشکار همه

باهم رکوردها را شکستند. چهارنفر درپرش طول بیش ازهشت مترپریدند. شش نفر در پرتاب دیسک بیش از۵۵ مترپرتاب کردند.

قهرمان دیگری درسوئد بنام «ینسکاتن» که سرباز بود وپابرهنه میدوید هشت دقیقه از «زاتوپك» جلو افتاد.

غولهائی مانند «والانسف» ازشوروی پیدا شدند که بیش از دویست کیلو را بالای سر میبردند. مگرممکن است کسی خاطره «بیل‌رویکروقت» استرالیائی را که روز قبل در مسابقه اسب‌دوانی با مانع زمین خورد ودستش شکست اما فردا بادست گچ گرفته در "مسابقه پرش با مانع از۱۲ مانع با اسب پرید فراموش کند.

درحقیقت موضوعهای حیرآور وبهت انگیزآنقدر دراین المپیاد فراوان بودکه حساب نداشت .

اکثرقریب باتفاق مسابقات قابل مقایسه باگذشته نبود. تحرك عجیبی درورزش بوجود آمده بودکه همه راغرق حیرت میکرد. مردم همگی‌باشوق وهیجان عاشق‌تماشای مبارزات‌آمریکا وشوروی بودند.

خوشبختانه نهایت انضباط را هردو دسته مراعات میکردند. واقعا بازی این «بزرگها» روبروی هم تماشائی وجالب بود. آمریکائیها در دوومیدانی‌آقایان و‌باسکتبال وشنا مقام‌خود را حفظ کردند ودرشمشیربازی هم مقام اول را بدست آورد ولی در بوکس وفوتبال مقام خود را ازدست دادند.

ایتالیا سلطان دوچرخه سواری مقام خودرا حفظ‌کرد.درواترپولووبوکس هم امتیاراتی بدست‌آورد ووفوتبال را یوگسلاوی‌ها، قایقرانی بادبانی را دانمارکیها، هاکی را پاکستانیها وکشتی را ترکها بردند .

دراین طبقه‌بندی‌کوشش ملت‌ها برای پیشرفت ورزش بخوبی‌معلوم میگردد. ازنتیجه‌ای که بدست آمده مجارستان نسبت بتعداد جمعیت‌کشورش‌در مجموع ورزشها نتایج بهتری بدست آورده وبعد ازاو بترتیب : استرالیا ـ نیوزلاند ـ فنلاند ـ دانمارك وسوئد قرار دارند واما کشورهائیکه بیشتر مدال‌گرفتند :

لهستان ۲۱ مدال (در مسابقات ملبورن فقط ۶ مدال داشت) ایتالیا (۳۶ مدال ـ در ملبورن ۲۲) ترکیه ۷ مدال‌که همه را درکشتی گرفت ودرملبورن ۲ مدال داشت وآلمان ۴۲ مدال بدست آورد درحالیکه درملبورن ۲۱ مدال داشت.

قضاوت نسبت به ورزش هرکشور بستگی به نتایج بازی‌های المپیك آن کشور ندارد. باید ورزش «خوب» اجرا شود عینا مانند رقص! اگر «بد» اجرا شود علاوه براینکه آن‌کشور احترام وحیثیتی‌کسب نمیکند نشاط وخوشحالی‌درافرادآن ملت‌کشته میشود، حالا خواه برنده یا بازنده باشد .

با این ترتیب که ورزش درجهان امروزی پیش‌میرود بایستی منتظرآینده‌ای پرازعجائب باشیم مثلا در مورد پیاده روی با بودن دو نفرافریقائی در راس این بازی خاطره «العوفی» و «میمون» تجدید میشود .

در تمام جهان وحتی درمغرب زمین ورزش مراحل اولیه را طی میکند وبایستی منتظر آینده‌ای عجیب وحیرت افزا بود. باین ترتیب این سؤال پیش میایدکه بشراز چه طریق وازچه نقطه‌ای میخواهد دوبارهٔ بگذرد؟ وآینده چه‌پیش خواهدآورد؟کسی نمیداند ولی همه امیدوارند که ملتها قبل‌از اینکه بخواهند بدنبال پرچم خود رژه بروند دست بدست هم بدهند وبدون در نظرگرفتن نژاد وملیت همه باهم برادرانه بدنبال مجموع پرچمها حرکت کنند.

● المپیک ۶۴

بازیهای ۱۹۶۴ توکیو بزرگترین تظاهرات تاریخی المپیاد بود . زیرا ازنظر تعداد کشورهای شرکت‌کننده، تعداد قهرمانان وتنوع مسابقات المپیک توکیو بی‌سابقه بود.

درالمپیک ۱۹۶۰ رم تعداد کشورهای شرکت کننده ۸۴ بود درحالیکه ۹۷ کشور در المپیاد ۱۹۶۴ توکیو شرکت کردند .

برای اولین‌بار مسابقات والیبال وجودو وبلیست به‌بازیهای المپیک افزوده شد.

آلمان غربی وشرقی‌با ۵۹۷ قهرمان بزرگترین گروه شرکت‌کننده دربازی های المپیک ژاپن بود.

مقام بعدی از شوروی‌ست با ۵۴۲ قهرمان شرکت کننده تعداد ورزشکاران بعضی دیگر ازکشورها ازاین قرار است.

آمریکا ۴۷۱ نفر ـ ژاپن ۴۱۴ نفر ـ انگلستان ۲۷۶ نفر ـ مجارستان ۲۵۵ نفر ـ ایتالیا ۲۵۲ نفر ـ جمهوری‌کره ۲۲۰ نفر .

فرانسه با یك گروه ۲۰۰ نفری ازنظر تعداد قهرمانان مقام نهم را داشت.

کمترین تعداد قهرمانان ازکشورهای بولیوی، کامرون وموناکو آمده بودند. هریك از ازاین سه کشور فقط ۲ قهرمان بتوکیو فرستادند.

بطورکلی ۶۶۰۵ قهرمان ـ ۱۸۵۷ سرپرست، مربی، پزشك وآشپزدر المپیك ۱۹۶۴ شرکت‌کردند.

این رقم درالمپیك۱۹۵۶ ملبورن ۵۸۶۷نفر ودرالمپیك ۱۹۶۰ رم ۵۳۹۶ نفربود.

این رقم نشان میدهدکه ژاپن طی چهارسال اخیر چه تلاش عظیمی بکار برده وچه بودجهٔ هنگفتی صرف کرده است تا بتواند خود را برای برگزاری این مسابقه بی نظیر تاریخی مهیا سازد . . .

برای مسکن دادن باین عده چندین «دهکده المپیك» ساخته شد وتعداد زیادی زمین‌های ورزشی آماده گردید .

برای انجام بازیهای المپیک کمیته ژاپنی تدارکات ۱۶۹ میلیون تومان خرج کرد.

بازیهای ۱۹۶۸ مکزیکو بعد از ۱۹۶۴ بزرگترین تظاهرات تاریخی المپیاد بود و. مکزیکو یکبار دیگر خود را در بازار ورزش نشان داد ونکته جالب توجه در این مسابقات این بودکه نصیری وجلایر به ترتیب مدال طلا و نقره را بردند وطالبی وسید عباسی‌مدال برنز را درکشتی آزاد بدست آوردند .

جام ژول ریمه

چهل‌وچهار سال پیش بسال ۱۹۲۸ که طرح مسابقات جام جهانی برای فوتبال از سوی فرانسویان وتوسط «هانری دو لونان» مطرح شد ودرمجمع عمومی‌فدراسیون فوتبال بین‌المللی با ۳۲ رای موافق و۵ رای مخالف به تصویب رسید واین درست همزمان با بازیهای المپیک آمستردام بود. سال بعد طرح اجرای آن تصویب شد وچون تیم‌های شرکت کننده کمتراز۱۶ تیم بود مسابقات مقدماتی‌عملامنتفی گردید بااین‌جهت (مونته‌ویدو) پایتخت اوروگوئه‌محل‌برگزاری اولین دوره این مسابقات بسال ۱۹۳۰ گردید .

این جام نزدیك بـه چهل سال عمرکرد وطی ۹ دوره این مسابقات چندیـن بـار دست بدست گردید در اولین مسابقات اوروگوئه پس از پیروزی برآرژانتین براثر مهـارت آنرا تصاحب کرد .

درسال ۱۹۳۴ ایتالیا دربازی نهائی چک‌ـلواکی‌را شکست داد وجام را ازاوروگوئه تحویل گرفت ودر سال ۱۹۳۸ باردیگر پس‌از مغلوب کردن مجارستان جام را نزد خود نگاه داشت .

درسال۱۹۵۴ اروپا پس‌ازرهائی ازجنك ناظربرگزاری پنجمین دوره جام‌گردید این‌بار آلمانها قدرت خودرا نشان دادند وپیروز شدند وپس‌ازپیروزی برمجارستان «فینالیست دوره پیش» جام را از اوروگوئه گرفتند .

جام ششم درسوئد محل‌برگزاری جشن بدست برزیل رسید. شیلی میزبان پنجمین دوره این مسابقات گردید وبرزیل برای هشتمین جام پیشقدم‌گردید وآلمانهارا ازمعرکه رانده وجام بانگلستان برگشت . حالا برزیل قهرمان دنیا است وتا چهار سال دیگر (مونیخ ۱۹۷۴) ایـن افتخار تنها به فوتبال برزیل اختصاص دارد .

درجام جهانی مکزیکوبرزیل بدون گفتگوجام ژول ریمه را برای همیشه نزدخود نگاه خواهد داشت .

مشخصات جام

روی این‌جام نقش فرشته بالداری‌است که پیروزی شناخته میشود «طرح این جام از«اتل لاتور» فرانسوی است که تمامی ازطلا ساخته شده وزن آن چهار کیلووبلندی آن سی سانتیمتر است .

این جام هنگامیکه درمکزیکو بود درجریان مسابقه جهانی بمبلغ هشت هزار لیره بیمه شده بود وزمانیکه درلندن به نمایش گذارده شده بود ناگهان شخص نامعلومی آنرا دزدید ولی مدتی بعد آنرا که دریك روزنامه پیچیده بودند یافتند ویك سك بطور تصادف آنرا پیدا کرد. بهرصورت نظر کارشناسان درمورد جام وبهترین بازیکنان آن بقرارذیل بود.

بیکس ـ کارلوس‌ـ البرتو ـ فاکتی چسترتوف ـ یکی بوئر ـ جرسون ـ جرزینهو ـ نوستالو ـ په‌له

بهترین مسابقه را باید دیدار برزیل وانگلیس دردوره مقدماتی دانست که دراین دیدار برزیل تنها گل مسابقه را وارد دروازه انگلیس‌کرد.

بهترین‌گل‌زنها عبارت بودند از:

گردومولر ازآلمان با دوگل ـ جرزینهو ازبرزیل با ۷ گل ـ اناتولی بیسو ومیتس از شوروی ـ اووه زیلر ازآلمان وپه‌له هرکدام با سه گل وتئوفیلو‌کوبه لاس از پرو با ۴ گل

نزدیك به سی هزار تن در ایتالیاتیم خود راچون یك قهران استقبال‌کردند جوهورست بازیگر انگلیسی بیشتراز دیگر بازیکنان مورد توجه قرارگرفت پس‌ازاو قهرمانان اوروگونه وایتالیا وآلمان را باید نام برد .

مسابقات المپیك ۷۲ مونیخ یا سپتامبرسیاه

المپیك مونیخ که به نظرمیرسید بی‌سروصداترین وآرامترین المپیك‌ها باشد پس‌ازآنکه آرامش شکنان فلیسطینی با شلیك گلوله‌های خویش این فرضیه را باطل ساختند آتش بازی شگفت انگیز جدول نتایج نیزآن را یکی از پرسروصداترین المپیك‌ها قلمدادکرد.

در رویای صادقانه اما پرازکودکی بزرگان کمیته بین‌المللی المپیك این چنین آمده است که در این بازی‌ها رده‌بندی ملت‌ها ازلحاظ تقدم وتاخر معنی ندارد وناگزیر بازیها جنبه فردی وانسانی خودراازدست نخواهد داد وبصورت رقابت بین‌المللی درخدمت دشمنی آفرینی میان دوملت درنخواهد آمد.

پایه‌گذاران المپیك آرزومیکردندکه این بازی‌ها مظهرتفاهم وصلح ودوستی‌ومهربانی

ونیک اندیشی میان مردم جهان باشد اما همه میدانیم وآگاهیم که دیرگاهی است این‌آرزونقش برآب شده ودربازیهای المپیک هیاهوی‌ملت‌ها وسیاستها باآوایی‌هرچه‌گوشخراشتر وسنگین‌تر هردم بیشتراوج میگیرد .

باز بسیارند کسانی که میدانند وآگاهند که دیرزمانیست وسایل ارتباطی جمعی درسراسر جهان باچشم باز وبه دقت نگران نتایج ملتها هستند .

شاید اگر این واقعه شوم بوسیله کوماندوهای فلسطینی انجام نمی‌گرفت وجهه بازیها راه بهتری را می‌پیمود .

اینک بطور اختصار آنچه درالمپیک ۷۲ گذشت ازنظرخوانندگان میگذرانیم.

جدول خلاصه بازی های المپیك جدید

سال	محل بازی	تعداد ملل	شرکت‌کننده
۱۸۹۶	آتن	۱۳	۲۸۵ نفر
۱۹۰۰	پاریس	۱۶	۱۵۰۵ نفر
۱۹۰۴	سنت لویس	۷	۱۶۰۹ نفر
۱۹۰۶	آتن	۲۱	۹۰۱ نفر
۱۹۰۸	لندن	۲۲	۲۶۶۶ نفر
۱۹۱۲	استکهلم	۲۷	۴۷۴۲ نفر
۱۹۱۶	برلن	بعلت جنگ جهانی منتفی گردید	
۱۹۲۰	انت ورپ	۲۶	۲۷۴۱ نفر
۱۹۲۴	پاریس	۴۵	۳۳۸۵ نفر
۱۹۲۸	آمستردام	۴۶	۳۹۰۵ نفر
۱۹۳۲	لوس‌آنجلس	۳۹	۲۴۰۳ نفر
۱۹۳۶	برلن	۵۱	۴۰۶۹ نفر
۱۹۴۸	لندن	۵۹	۶۰۰۵ نفر
۱۹۵۲	هلسینکی	۶۹	۵۸۶۷ نفر
۱۹۵۶	ملبون	۷۳	۵۰۵۰ نفر
۱۹۶۰	رم	۸۴	۵۳۹۳ نفر
۱۹۶۴	توکیو	۹۴	۷۵۰۰ نفر
۱۹۶۸	مکزیکو	۱۱۹	۷۲۳۰ نفر
۱۹۷۲	مونیخ	۱۲۰	۱۰۰۰۰ نفر

شوروی ، امریکا ، آلمان شرقی

ظاهر رده بندی المپیک مونیخ ، برتری شوروی را بطرزی نه چندان چشم‌گیر برامریکا ازلحاظ مجموع وبطرزی سیاسی آلمان را بشکلی که هست باورنکند وبه‌پندارد حیرت انگیزاز جهت مدال‌طلا (۱۷مدال بیشتر) نشان‌میدهد. اما یک صاحبنظردقیق که جغرافیای که درآینده‌ای دور یا نزدیک دوآلمان یکی‌خواهند شد ویکی‌از دورژیم سیاسی‌حاکم مغلوب‌آن دیگری‌خواهد گردید به مجموعی دست پیدامیکندکه قابل‌توجه است .

اینک شوروی اول ، امریکا دوم، آلمان شرقی سوم و آلمان غربی چهارم است. اما اگر این هردو آلمان یکی بودند ویا یکی بشوند در رده‌بندی تغییری کلی بوجود خواهد آمد بدینمعنی که آنگاه آلمان واحد (همچنان که درالمپیک رم بود) با ۳۳ مدال طلا ۳۴ نقره ، ۳۹ برنزو مجموع ۱۰۶ مدال باهفت مدال اختلاف ازشوروی و ۱۲ مدال اختلاف با امریکا درصدرقرارخواهد گرفت.

اینک که شوروی با ۹۹ مدال ویک اکثریت قابل توجه مدال طلا درصدرقرار گرفته است بدنیست که ببینیم احوال مللی که درمجموع مدال دراین المپیک درجدول قرار گرفته‌اند نسبت به المپیک مکزیکو جمعاً ۴۴ ملت در رده بندی نهایی مدالها صاحب مدال شدند که فرمز، یونان، هندوستان هریک بایک مدال برنز درآخرین صف رده بندی قرار گرفتند درحالیکه امریکا با ۱۰۶ مدال درصدر قرارداشت وشوروی با ۹۱ مدال دوم شده بود . اختلاف مجموع مدالها در مکزیکو میان شوروی وامریکا پانزده مدال بود درحالیکه درمونیخ فقط ۵ مدال است .

درمونیخ تعداد مللی که به مدال دست یافتند ۴۸ است وازاین میان ۵ ملت جامائیک، هند ، نیجریا ، نیجه وغنا هریک بایک برنز در ردیف آخر قرار دارند .

در المپیک مونیخ شوروی یک مدال طلا فاصله خود را با امریکا افزون ساخت باین معنی که در مکزیکو امریکا ۴۵ طلا وشوروا ۱ ۳۹ طلا داشت در حالیکه در مونیخ شوروی ۵۰ مدال طلا دارد وامریکا صاحب ۳۳ مدال است .

جدول توزیع و رده‌بندی ملت‌ها از لحاظ مجموع

مکزیکو المپیک ۱۹۶۸

	طلا	نقره	برنز	مجموع
۱ ـ آمریکا	۴۵	۲۹	۳۴	۱۰۶
۲ ـ شوروی	۲۹	۳۲	۳۰	۹۱
۳ ـ مجارستان	۱۰	۱۰	۱۲	۳۲
۴ ـ ژاپن	۱۱	۹	۹	۲۵
۵ ـ آلمان شرقی	۹	۹	۷	۱۵
۶ ـ آلمان غربی	۵	۱۰	۱۰	۲۶
۷ ـ لهستان	۵	۲	۱۱	۱۸
۸ ـ استرالیا	۵	۷	۵	۱۷
۹ ـ ایتالیا	۳	۴	۹	۱۶
۱۰ ـ فرانسه	۷	۲	۵	۱۴
۱۱ ـ رومانی	۴	۶	۵	۱۵
۱۲ ـ چکسلواکی	۷	۲	۴	۱۳
۱۳ ـ انگلستان	۵	۵	۳	۱۳
۱۴ ـ کنیا	۳	۴	۲	۹
۱۵ ـ مکزیک	۳	۳	۳	۹

	طلا	نقره	برنز	مجموع
۱۶ ـ بلغارستان	۲	۴	۳	۹
۱۷ ـ یوگسلاوی	۳	۳	۲	۸
۱۸ ـ دانمارك	۱	۴	۳	۸
۱۹ ـ هلند	۳	۳	۱	۷
۲۰ ـ ایران	۲	۱	۲	۵
۲۱ ـ کانادا	۱	۳	۱	۵
۲۲ ـ سوئیس	۰	۱	۴	۵
۲۳ ـ سوئد	۳	۱	۱	۴
۲۴ ـ فنلاند	۱	۲	۱	۴
۲۵ ـ کوبا	۰	۴	۰	۴
۲۶ ـ اطریش	۰	۲	۲	۴
۲۷ ـ مغولستان	۰	۱	۳	۴
۲۸ ـ نیوزلند	۱	۰	۲	۳
۲۹ ـ برزیل	۰	۱	۲	۳
۳۰ ـ ترکیه	۲	۰	۰	۲
۳۱ ـ اتیوپی	۱	۱	۰	۲
۳۲ ـ نروژ	۱	۱	۰	۲
۳۳ ـ تونس	۱	۰	۱	۲
۳۴ ـ بلژیك	۰	۱	۱	۲
ـ کره‌جنوبی	۰	۱	۱	۲
ـ اوگاندا	۰	۱	۱	۲
ـ آرژانتین	۰	۰	۲	۲
۳۵ ـ پاکستان	۱	۰	۰	۱
ـ ونزوئلا	۱	۰	۰	۱
ـ کامروان	۰	۱	۰	۱
ـ جامائیکا	۰	۱	۰	۱
ـ فورموز	۰	۰	۰	۱

جدول توزیع و رده‌بندی ملت‌ها از لحاظ مجموع مدال المپیک ۱۹۷۲ مونیخ

	طلا	نقره	برنز	مجموع
۱ - شوروی	۵۰	۲۷	۲۲	۹۹
۲ - آمریکا	۳۳	۳۱	۳۰	۹۴
۳ - آلمان شرقی	۲۰	۲۳	۲۳	۶۶
۴ - آلمان غربی	۱۳	۱۱	۱۶	۴۰
۵ - مجارستان	۶	۱۳	۱۶	۳۵
۶ - ژاپن	۱۳	۸	۸	۳۹
۷ - لهستان	۷	۵	۱۰	۲۲
۸ - بلغارستان	۶	۱۰	۵	۲۱
۹ - ایتالیا	۵	۳	۱۰	۱۸
۱۰ - بریتانیا	۴	۵	۹	۱۸
۱۱ - سوئد	۴	۶	۶	۱۶
- رومانی	۳	۶	۷	۱۶
۱۲ - فرانسه	۲	۴	۷	۱۳
۱۳ - کنیا	۲	۳	۴	۹
۱۴ - فنلاند	۳	۱	۴	۸
- کوبا	۳	۱	۴	۸
- چکسلواکی	۲	۴	۲	۸
۱۴ - یوگسلاوی	۲	۱	۴	۷

۱۵ ـ هلند	۳	۱	۱	۵
ـ کره شمالی	۱	۱	۳	۵
ـ کانادا	۰	۲	۳	۵
۱۶ ـ نروژ	۲	۱	۱	۴
۱۷ ـ نیوزلند	۱	۱	۱	۳
ـ سوئیس	۰	۳	۰	۳
ـ ایران	۰	۲	۱	۳
ـ اطریش	۰	۱	۲	۳
ـ کلمبیا	۰	۱	۲	۳
۱۸ ـ اوگاندا	۰	۱	۱	۲
ـ بلژیک	۰	۲	۰	۲
ـ یونان	۰	۲	۰	۲
ـ برزیل	۰	۰	۲	۲
ـ اتیوپی	۰	۰	۲	۲
ـ اسپانیا	۰	۰	۲	۲
۱۹ ـ دانمارک	۱	۰	۰	۱
ـ مکزیک	۰	۱	۰	۱
ـ مغولستان	۰	۱	۰	۱
ـ پاکستان	۰	۱	۰	۱
تونس		۱	۰	۱
ـ آرژانین	۰	۱	۰	۱
ـ کره جنوبی	۰	۱	۰	۱
ـ لبنان	۰	۰	۰	۱
ـ ترکیه	۰	۰	۰	۱
ـ جامائیکا	۰	۰	۱	۱
ـ هند	۰	۰	۱	۱
ـ نیجه	۰	۰	۱	۱
ـ غنا	۰	۰	۱	۱
ـ نیجریه	۰	۰	۱	۱

پیروزی جنجالی شوروی درالمپیک

تیم بسکتبال شوروی ، بـا شکست دادن تیم آمریکا مدال طلای این‌رشته از بازیها را بدست‌آورد .

تیم شوروی این‌مدال را بانتیجه ۵۰بر۵۱ برد .

نیمه اول این‌مسابقه بانتیجه ۲۶بر۲۱ به‌سود شوروی پایان یافته بود .

درپایان مسابقه درشرایطی که شورویها ۴۹ بر ۵۰ عقب مانده بودند و فقط ۳ دقیقه به سوت اعلام پایان مانده بود ، شورویها به لطف‌الکساندربلوف که توپرا بابرش سریعی از دو دفاع امریکا داخل تورکرد، یك امتیاز پیش‌افتادند .

دقایق آخر مسابقه باهرج ومرج زیادی توأم بود چون اشتباهی درتابلوی زمان‌مسابقه به نظرمیرسید .

این‌موقعیتی بودکه امریکائیها بتوانند اعتراض کنند و بهمین جهت مربی امریکائی‌ها «هانس ابیا» در حالی‌که بوسیله بازیکنان تیم‌خود احاطه شده بود دو نامه اعتراضیه روی میز داوران گذاشت که بعدازمشورت فدراسیون بین‌المللی بسکتبال نتیجه معلوم شود .

داوران فدراسیون‌بین‌المللی بسکتبال که درمسابقه حاضربودند بعدازیك جلسه مشورتی تصمیم گرفتند نتیجه پایـان مسابقه را بسود شوروی پـایان دهند و این نتیجه جنجال مسابقه شگفت‌انگیز را پایان داد. وبرای‌اولین‌بار درتایخ مسابقه‌های المپیك امریکا سلطان بسکتبال بوده‌است مقام خود را در اختیار شوروی قرارداد .

این شکست بقدری برای امریکائی‌ها غیرقابل قبول است کـه هانس یاب مربی تیمشان اعلام‌کرد ما مدال نقره المپیك راقبول‌نخواهیم‌کرد .

امریکائیها دراین‌مسابقه‌ها بازیشان را باخشونت کامل ارائه دادند وبادلایلی به نتیجه اعتراض کرده وروی‌آن پافشاری کردند .

امریکا از سال ۱۹۳۶ ببعد که وارد المپیك شد تاکنون تیم شکست ناپـذیر بسکتبال بوده است .

«مااین‌مسابقه را برده‌ایم» این‌حرف «هانس ایبا» مربی امریکائی‌است وادامه داده‌است اگر داوران رأی را بنفع شوروی بدهند ما مدال نقره را نمیپذیریم .

شورویها در مقابل اعتراض امریکائی‌ها فقط سکوت کـردند . مربی شوروی‌ها ولادیمیر کندراهین بطورناگهانی اعلام‌کرد :

من درآخرین دقایق وقت مرده را درخواست کردم‌آن هم قبل ازاینکه «کلینز» بازیکن امریکائی دومین پرتاب آزاد را شروع‌کند و روی دکمه‌ای که به داوران زمان مربوط میشود فشار دادم تاوقت مرده را روی تابلوی زمان حساب‌کنند .

بهرحال جنجال باتعیین‌صلاحیت شوروی برای مدال‌طلا پایان یافت امریکا مقام دوم را صاحب شد کوبا باشکست دادن ایتالیا (۶۶بر۶۵) مدال برنزگرفت وایتالیا را بمقام چهارمی رساند .

درهمین مسابقه‌ها یوگوسلاوی به‌آسانی برپورتوریکو پیروزشد ومسابقه را بانتیجه۸۶ بر۷۰بنفع خود پایان داد (نیمه اول ۴۴-۴۶) تیم یوگوسلاوی‌که قهرمان جهان ازسال۱۹۷۰ بود وهمچنین برنده مدال نقره المپیک ۱۹۶۸ مکزیک شد مقام پنجم را بدست آورد و این در شرایطی‌است‌که تیم ضعیفی چون پورتوریکو ششم شد .

شوروی صیاد مدال طلای قایقرانی

مسابقه های سرعت قایقرانی رودخانه‌ای المپیك با هجوم شوروی‌ها بمدال‌های طلا پایان یافت .

۱۶ قایقران شوروی در۷مسابقه ازقایقرانی‌شرکت کردند و ٦ مدال‌طلا را ازاین‌مسابقه‌ها نصیب خودکردند. رومانی یك مدال‌طلارا برد ومجارستان ۲ مدال برنز و۲مدال نقره .
نکته قابل توجه اینکه جز هلند وآلمان غربی‌که فقط مدال نقره وبرنز بردند هیچیك از کشورهای اروپای غربی نتوانستند بمدال دست یابند وتمام مدالهای این رشته ازبازیهانصیب کشورهای اروپای شرقی شد .

کایاك ۴ نفره مردان

مدال‌ها ومقامهای مسابقه قایقرانی رودخانه باکایاك ۴ نفره مردان باین صورت تقسیم شد :

۱- شوروی با ۳دقیقه و۱۴/۰۵ثانیه ۲- رومانی با۳دقیقه و۱۵/۲۴ ثانیه
۳- نروژ با ۳ دقیقه و۱۵ ثانیه و۲٦صدم ثانیه ۴- ایتالیا با۳دقیقه و۱۵/٦۲
۵- فنلاند با۳دقیقه و۱۷/۰۲ ثانیه ٦- آلمان غربی‌با۳دقیقه ۱۷/۰۸ثانیه

کانوئه تك نفره مردان

در رشته قایقرانی دسته مردان با«کانوئه» تك نفره مدال‌ها باین‌صورت تقسیم شد :
ایوان پاتزایچین از رومانی با ۴دقیقه و۸ثانیه و ۹۴صدم ثانیه آوتاماس ویچمان از مجارستان با ۴ دقیقه و۱۲ثانیه و۴۱صدم ثانیه و«دتلف لیو» ازآلمان غربی با۴دقیقه و۱۳ ثانیه و٦۳صدم ثانیه .

کانوئه دونفره مردان

در مسابقه های قایقرانی رودخانه‌ای با «کانوئه» دو نفره مردان تقسیم مدال‌ها به این صورت بود :
ولاداس چویناس ویوری‌لوبانوك ازشوروی با۳ دقیقه و ۵۲/۸ثانیه ، برنده مدال‌طلا
ایوان پاتزایچین ، سرگی کوالپوو از رومانی با۳ دقیقه و ۵۲ ثانیه و٦۲ صدم ثانیه برنده مدال نقره،
«فدتادامیانوف» و ایوان بورچین از بلغارستان با ۳ دقیقه و ۵۸/۱ ثانیه برنده مدال نقره .

مقامهای بعدی به‌قایقرانان آلمان غربی ، مجارستان وامریکا تعلق‌گرفت . شورویها در این‌مسابقه ازشروع‌مسابقه پیشتازبودند وپشت سرشان‌قایقرانان رومانی، بلغارستان‌ومجارستان حرکت میکردند. این‌وضعیت تامسافت ۷۵۰ متری‌ادامه داشت تا اینکه درپایان مسابقه‌رومانی ها توانستند خودشان را به شورویها برسانند ولی بالاخره بافاصله زمانی فقط ۳صدم ثانیه با شوروی بمدال نقره دست یافتند .

کایاك تك نفره زنان

درمسابقه نهائی قایقرانی‌رودخانه زنان با«کایاك» تك نفره این‌نتایج بدست‌آمد:

۱- پولیا ریاب چینسکایا از شوروی با۲دقیقه و۳ثانیه و۱۱ صدم برنده مدال‌طلا.

۲- مینك جاپیه ازهلند با۲دقیقه و۴ثانیه برنده مدال نقره

۳- آناپفیفراز مجارستان با۲دقیقه و۵/۵۰ ثانیه برنده مدال‌برنز

کایاك دونفره مردان

درمسابقه‌های‌قایقرانی رودخانه‌ای‌با«کایاك» دونفره مردان این نتایج ثبت شد ودرنتیجه نیکلای‌گورباچف و ویکتورکراتاسیوك از شوروی بازمان ۳دقیقه و۳۱ثانیه و۲۳ثانیه مدال طلا را بردند .

مدالهای نقره وبرنز آن به ترتیب نصیب قایقرانان مجارستان . جوزف دیم ، جانوس راتکای وازلهستان «ولادیسلاویوسزکیوویس» و رافائل پیش‌رس شرکت داشتند و زمانهای ۳ دقیقه و۳۲ثانیه و۳دقیقه و۳۳ثانیه و۸۳صدم ثانیه را به‌جاگذاشتند .

مقامهای بعدی نصیب آلمان‌غربی ۳دقیقه و۳۴ ثانیه و ۱۶صدم رومانی ۳ دقیقه و۳۵ ثانیه و۶۶صدم‌وفرانسه۳دقیقه و۳۶ثانیه و۵۱صدم‌شد.

کایاك دونفره زنان

مسابقه قایقرانی رودخانه‌ای با«کایاك» دونفره در دسته زنان بااین‌صورت پایان یافت .

۱- «لودمیلاپینایوا» واگاترینا‌کیریجکو ازشوروی با یك دقیقه و۵ر۳۵ثانیه برنده مدال‌طلا .

۲- «ایلزاکاچوب» وپتراگرابوسکی ازآلمان‌شرقی بایك دقیقه و۵ثانیه ۳۰ صدم‌برنده مدال نقره .

۳- «ماریاینچی‌فوگوف» وویکتوریادومیتریو از رومانی بایك دقیقه و۱۰ر۵۵ ثانیه برنده مدال برنز .

۴- «آنایفیفر» وکاتالین هولوسی‌ازمجارستان بایك دقیقه و۱۲ر۵۵ثانیه .

فوتبال ایران در المپیک مونیخ

تیم فوتبال ایران پس از۲۴۳ دقیقه نبرد با تیم‌های مجارستان ، دانمارك و برزیل ، علی‌رغم ۹ گلی که درکیسه داشت ، سرانجام در دقیقه ۶۳ از بازی در مقابل برزیل ، به تنها گل المپیک خود دست یافت واین به‌لطف حملات جسورانه مدافعان بودکه کم‌کاری همراه با بدشانسی خط حمله را جبران‌کرد .

حلوایی زننده‌گل پیروزی ایران بر برزیل پس‌ازفرارسریع ، توپ را در وسط میدان به قلیچ‌خانی داد ولی‌چون اورا درموقعیت خوب ندید دوباره صاحب توپ شد وپس‌ازفریب‌مدافع میانی تیم حریف از ۵۰ متری دروازه حریف توپ را با ضربه محکمی روانه دروازه برزیل کرد . دروازه بان برزیل به استقبال توپ‌آمد ولی‌توپ در چند قدمی او به‌زمین خورد ،کمانه کرد وازبالای سردروازه‌بان وارد دروازه شد .

این مسابقه درحضور ۵ هزار تماشاچی جریان داشت و استانلی روس رئیس فدراسیون فوتبال هم جزو تماشاچی‌ها بود . بازیکنان ایران در این مسابقه عبارت بودند از : رشیدی (دروازه‌بان) ، آشتیانی ، حلوایی ، لواسانی و کاشانی (خط دفاع) . قلیج خانی ، پروین و کارگرجم (خط میانی) . ایران پاك ، وطن‌خواه وخورد بین (خط حمله) . عزیزی از دقیقه۸۲ به بعد مسئولیت ایران پاك را بعهده‌گرفت. داورمسابقه شولن‌بورگ ازآلمان غربی‌بود وکمك هایش گلاك‌نان ازآلمان‌شرقی ، ونسمان ازکانادا . برزیل‌هم مثل ایران ۳-۳-۴ بازی میکرد. درقیقه اول بیشترحملات با ایران بود واگرشانس‌ها را ازدست نمی‌داد میبایست بازی را ۳ برهیچ به‌نفع خود تمام میکرد .

یکی‌ازشانس‌ها ضربه پنالتی ایران بودکه ضربه قلیچ‌خانی نتوانست آنرا به‌ثمربرساند «آنوینوفرا» ، مربی‌تیم‌برزیل پس‌ازپایان مسابقه به من‌گفت : «تیم ما بد بازی‌کرد وپیروزی ایران حقش بود .»

تاریک میگو یکی دیگر ازسرپرستان تیم برزیل درمورد تیم ایران‌گفت : «دست‌جمعی بازی‌کردند . ازبازی‌کنان شما شماره۶ (پرویز قلیچ‌خانی) بهترین‌بود» وادامه داد : «بچه‌های ما به‌قصد زدن ۵ گل به میدان‌آمدند چون این نتیجه درصورتی‌که دانمارك برمجارستان پیروز میشد برزیل به دوره بعد راه می‌یافت . ولی غیبت ۳ بازیکن خوب ما به علت صدمه‌ای که در بازی مجارستان دیده بودند این امکان را به‌ما نداد.»

سرگرد بیاتی پس‌ازپایان بازی‌گفت : «بچه‌ها مثل بازی‌های گذشته خوب بازی کردند فقط دراین‌بازی بدشانسی‌های گذشته تکرارنشد وخط دفاع هم اشتباهات‌گذشته را تکرارنکرد.»

حلوائی زننده‌گل : «کاردستجمعی ویارگیری خوب ما را پیروزکرد.»

ایران پاك : «بازی تیم برزیل به بازی تیم ما می‌خورد وما توانستیم کارکنیم .»

پروین : «برزیلی‌ها نرم بازی میکردند ماهم خیلی‌دویدیم .»

قلیچ‌خانی : «خیلی‌تلاش‌کردیم.» آشتیانی «یارگیری خوب‌کردیم، زور هم زدیم.»

درپایان مسابقه رشیدی را برای آزمایش «دوپینگ» انتخاب کردند که برای آزمایش شدن خجالت می‌کشید. ۳لیوان‌آب به او دادند ولی بازهم نشد . یک شیشه پپسی به‌دنبالش ولی هیچ جوابی نمیداد . نماینده فیفا (فدراسیون بین‌المللی فوتبال) ومسئولان مربوط‌گفتند حمام آب‌گرم بگیرد شاید کار راه بیفتد . تا اینکه بالاخره پس‌ازیکساعت موفق‌شدند.

وضع بازیکنان خوب‌است فقط خوردبین ازناحیه مچ‌پای راست صدمه دید .

تیمسارحجت دریک گفتگوبافرستادگان‌کیهان‌درمونیخ گفت: ورزشکاران درمسابقه‌هارفتار غیرورزشی داشتند . درتهران به شدت مجازات میشوند.»

کشتار در المپیک

چریکهای عرب صبح روز سه شنبه ۱۴ شهریور ۵۱ به ساختمان محل اقامت قهرمانان و مربیان اسرائیل حمله بردند ودراولین مرحله دونفرازآنها راکشتند و۹ نفر دیگر راگروگان گرفتند .

چریکها پس‌ازگروگان‌گرفتن قهرمانان ومربیان‌اسرائیلی، اعلام‌کردندکه دولت‌اسرائیل باید تا ساعت ۲ر۳۰ بعد ازظهر، ۲۰ نفر از چریکهای عرب راکه در زندان‌های اسرائیل هستند آزادکند ودرغیراین‌صورت‌کلیه قهرمانان ومربیان اسرائیلی به‌قتل‌خواهند رسید .

چریکها یکبار دیگرمهلت را تاساعت ۷ر۳۰ بعدازظهر سه‌شنبه تمدیدکردند وقصدانتقال ورزشکاران اسرائیل به‌خارج ازآلمان را داشتندکه دراثر برخوردی‌که با مامورین‌آلمانی پیدا کردند وچریکها کلیه قهرمانان اسیر راکشتند ونیزخود چهارکشته دادند و دونفر آنها اسیر گردیدند ویك نفردیگر فرارکرد و دوپلیس‌آلمانی‌کشته شد .

وصیتنامه افراد سپتامبر سیاه منتشرشد

کماندوهای فلسطینی‌که خوابگاه ورزشکاران اسرائیلی را دردهکده المپیك موردحمله قراردادند چند ساعت قبل از این‌اقدام وصیت نامه‌ای تنظیم‌کردند ودر آن بخاطر این‌که جریان عادی بازیهای المپیك را متوقف میکنند پوزش‌خواستند .

کماندوهای فلسطین دراین وصیتنامه گفته‌اند که آنها هیچگونه کینه‌ای نسبت به مردم آلمان ندارند وازجوانانی‌که درمسابقات المپیك شرکت دارند بخاطر ابن عملیات عذر خواهی می‌کنند .

در وصیتنامه‌گفته شده است : «ما میخواهیم آنها بدانندکه مردمی وجود دارندکه ۲۴ سال است بامشکل بزرگی روبرو هستند... وآگاهی‌از اقدام ما درخلال چند ساعت آینده‌زیانی به جوانانی‌که دربازیهای المپیك شرکت دارند نخواهد رسانید .»

دراین وصیتنامه گفته میشود : «دنیا فقط بقدرتمندان واقویا گوش میدهد، وماتازمانی که به حرف وتبلیغ اکتفاکنیم بحدکافی قوی نخواهیم بود ولی‌هرگاه مرگ ونیستی‌راجانشین حیات و زندگی سازیم مانیزجزو اقویا محسوب خواهیم شد .»

کماندوهای فلسطیفی که این‌وصیتنامه را تنظیم کرده‌اند نوشته‌اندکه «حیات ما دربرابر آزادی زندانیان فلسطینی بی‌ارزش است... مانیت‌کشتن افراد بیگناه را نداریم ولی ازهیچ اقدامی برای‌آزادی‌کسانی که زندانی وتحت تعقیب هستندکوتاهی نخواهیم‌کرد .»

کماندوها گفته‌اند :

«خواست ما نابودی دنیا نیست بلکه مامیخواهیم‌دنیا را بسازیم وبه جهانیان واقعیت حکومت رعب‌آور اشغالگران اسرائیلی را درمیهن‌خود برملا کنیم .»

درجای دیگر این‌وصیتنامه ، چریکهای فلسطینی به مرکز فرماندهی‌خودآگاهی داده‌اند که توانسته‌اند ۶۰۰ دلار و۳۷مارك‌آلمان صرفه جوئی‌کنند ومیگویند «ما این‌کار را باین‌خاطر کودیم‌که میدانیم که شما روزی به این‌پول احتیاج خواهید داشت .»

درقاهره اعلام شدکه سازمان‌سپتامبرسیاه فعلااسامی‌قربانی‌کماندوها راکه توسط مامورین پلیس آلمان غربی به قتل رسیدند فاش نخواهدکرد .

اسامی وعکسهای این‌قربانیان در زمان‌لازم ازطرف این‌سازمان منتشرخواهد شد. سازمان سپتامبرسیاه متن‌وصیتنامه‌کوماندوهای فلسطینی را منتشرکرد .

ازطرف دیگر «داودبرکات» دیپلومات یمنی‌که دراروپا انجام وظیفه میکند امروز همه گزارش‌هائی راکه درباره نقش او درماجرای مونیخ منتشرشده‌است تکذیب‌کرد. مجله‌نیوزویك ازقول یك‌کارشناس جاسوسی امریکا اعلام‌کردکه برکات رهبری ماجرای مونیخ را بعهده داشته واو مغزمتفکر این واقعه بوده است .

وقتی خبرنگاران از اوخواستند درباره این‌گزارش اظهارنظرکندگفت من‌آنرابطور کامل تکذیب میکنم . این‌اتهام مرا بخنده میاندازد .

دراین‌ضمن دفتر اروپائی اتحادیه عرب نیزبیانیه‌ای منتشر کرد و ضمن‌آن اعلام داشت گزارشهائی‌که برای بی‌اعتبارکردن برخی‌اعراب ساکن اروپا منتشرشده بکلی‌بی‌اعتبار است.

ازسوی دیگراجساد پنج‌چریك‌فلسطینی‌که درحادثه مونیخ کشته شدند، دیشب به‌ترابلس پایتخت لیبی‌رسید .

بعضی‌ازکشورهای عربی‌اشاره‌کرده‌اندکه نمایندگانی‌به‌مراسم تشییع جنازه اعزام‌خواهند داشت .

رادیولیبی گزارش داد که لیبی طی مراسم باشکوهی قربانیان راه آزادی ، یعنی ۵ کوماندوی فلسظینی را که در حادثه مونیخ جان خود را از دست دادند ، در خاك خود دفن خواهدکرد.

بنابرگزارش رادیوی لیبی‌مراسم تدفین بعدازظهرامروز بعمل خواهدآمد وقبل ازآن در

مسجد بورقیبه درطرابلس مراسم نیایش بعمل‌خواهد آمد. بعدازاین‌مراسم ، ویژه مذهبی‌درمیدان شهدا انجام خواهدگرفت وسپس قربانیان فلسطینی در گورستان تدفین‌خواهند شد.

ازجمله کشورهائی‌که به این‌مراسم هیات فرستاده‌اندکشورهای تونس و الجزایر هستند. تونس یك هیات پرجمعیت برای شرکت دراین مراسم‌اعزام داشته‌است

تونس‌قبلا نیز ازمقامات آلمانی خواسته بود اجساد شهدای فلسطینی را دراختیارآنان بگذارند .

کوبا قهرمان مشت زنی المپیک

مسابقات مشت زنی المپیک ۱۹۷۲ پایانی برسلطه شوروی ومشت‌زنان آماتوراین کشور بود. بیستمین دوره المپیک شاهد ظهورتیمی بنام کوبا بودکه با سه مدال‌طلا برتخت مشت‌زنی تکیه زد.

بعداز ۶۸ سال‌این‌اولین‌عنوان قهرمانی کوبا درمشت‌زنی‌وپیروزی‌آنها بمداریک ماراتون ۳۷۴ مسابقه بی‌افتخاری بزرک برای این کشور آمریکای جنوبی بود.

تیم شوروی که با امید بسیار بااین بازیها قدم‌گذاشته بود دومدال طلا گرفت وشش مدال باقیمانده را آمریکا، آلمان غربی، مجارستان، بلغارستان، یوگسلاوی ولهستان سهمی بمساوی بردند .

ایرانیها شایسته بودند

ایران با پنج مشت زن در بازیهای این دوره شرکت کرد وبا وجود حذف شدن تا حدی چهره‌یی رضایت بخش داشتند پارسانیان واغماض دراولین مسابقات خود برحریفان پیروزشدند وفعلی، وکیل منفرد وبهمن درشکستهای سود هرگزیک تسلیم بی چون وچرا نبودند. بهرحال امیدواریم درمسابقات‌آسیائی ۱۹۷۲ تهران مشت‌زنان ایرانی ارائه‌گرتیمی قویتردرصحنه‌آسیا وبین حریفان سرسخت ژاپنی، برمه‌یی، کره‌یی وتایلندی ودیگران باشند.

بلغارها در کشتی فرنگی هم رقیب شوروی بودند

مسابقات کشتی فرنگی این دوره با رقابت شدید و نزدیک دو تیم شوروی وبلغارستان همراه بود. بلغارها که سال پیش درخانه خود شوروی را ازصدربزیر کشیدند وبرحکومت چندین ساله این تیم خاتمه دادند، این‌بازنیزامید زیادی به تکرارپیروزی شگفت‌انگیزخود داشتند.

این دو تیم اکثرچهره‌های صاحب نام خودرا به خدمت داشتند . شکست رستم قزاقاف کشتی گیرمعروف‌شوروی از «کریستوترایکوف» بلغاری ضربه محکمی‌برپیکرتیم شوروی وارد کرد .. هرچند روز قبل از این مسابقه آناتول ریچین سنگین وزن معروف شوروی به پیروزی

برتوموف از بلغارستان دست یافت وضمن آنکه موقعیت شوروی را تا حدودی مستحکم کرد، انتقام شکست نابحق صوفیه را گرفت .

تیم چهارنفری‌ایران همانطورکه انتظارمیرفت بزودی ازکشتی‌گیران‌دیگرفاصله‌گرفت.

فیروز علیزاده برنده مدال طلای وزن ۵۲ کیلوگرم جام جهانی ۱۹۶۹ ماردل پلاتا در نخستین دیدار برابر«یاماماتو» از ژاپن بسختی ازناحیه زانو آسیب دیده نتوانست به مسابقه ادامه دهد ودربیمارستان بستری شد.

علی‌آبادی پس از پیروزی درخشانش بر «ساری» از ترکیه در دیدار با حبیب «دلیمی» (تونس) بیك پیزوزی انتقادآمیزدست یافت چون «حبیب دلیمی» حریفی نبودکه هشت دقیقه دربرابر علی‌آبادی دوام کند.

دلیریان بسادگی تسلیم شد

دلیریان‌با۵نمره منفی‌به دیدار«سوپرون» ازلهستان‌رفت. اودردیدارنخست «سوپتریوس ناکوس» ازیونان را با امتیازبرد ودردومین مسابقه توسط «آپوستولوف» بلغاری باضربه‌فنی شکست خورد ودرسومین دیداردربرابر سوپرون با ضربه فنی مغلوب‌شد.

چه تیمی درچه رشته‌یی قهرمان شد

	قهرمان دوم سوم
کشتی آزاد	شوروی ـ آمریکا ـ ژاپن
کشتی فرنگی	شوروی ـ بلغارستان ـ رومانی
وزنه برداری	بلغارستان ـ مجارستان ـ شوروی
مشت زنی	کوبا ـ شوروی ـ مجارستان
فوتبال	لهستان ـ مجارستان ـ شوروی ـ آلمان شرقی
بسکتبال	شوروی ـ آمریکا ـ کوبا
والیبال (زنان)	شوروی ـ ژاپن ـ کره شمالی
والیبال (مردان)	ژاپن ـ آلمان شرقی ـ شوروی
هاکی	آلمان غربی ـ پاکستان ـ هندوستان
ژیمناستیك (زنان)	شوروی ـ آلمان شرقی ـ چکسلواکی
ژیمناستیک (مردان)	ژاپن ـ شوروی ـ آلمان شرقی
دهگانه	شوروی ـ شوروی ـ لهستان
دوو میدانی (زنان)	آلمان شرقی ـ آلمان غربی ـ شوروی
دوو میدانی (مردان)	آمریکا ـ شوروی ـ فنلاند
اسب دوانی (انفرادی)	آلمان غربی ـ شوروی ـ آلمان غربی

اسب دوانی (تیمی)	شوروی ـ آلمان غربی ـ سوئد
تیراندازی	آمریکا ـ شوروی ـ ایتالیا
هندبال	یوگسلاوی ـ چکسلواکی ـ رومانی
شنا (مردان)	آمریکا ـ آلمان شرقی ـ استرالیا
شنا (زنان)	آمریکا ـ استرالیا ـ آلمان شرقی
واترپولو	شوروی ـ مجارستان ـ آمریکا
شیرجه تخته (زنان)	آمریکا ـ سوئد ـ آلمان شرقی
شیرجه سکو (زنان)	سوئد ـ چکسلواکی ـ آلمان شرقی
شیرجه تخته (مردان)	شوروی ـ ایتالیا ـ آمریکا
شیرجه سکو (مردان)	ایتالیا ـ آمریکا ـ ایتالیا
پنجگانه جدید	مجارستان ـ شوروی ـ شوروی
تیروکمان (مردان)	آمریکا ـ سوئد ـ کانادا
تیروکمان (زنان)	آمریکا ـ لهستان ـ شوروی
اسب دوانی امتیازی	سوئیس ـ سوئیس ـ لهستان
اسب دوانی نمایشی	آلمان غربی ـ آمریکا ـ ایتالیا
قایقرانی	آلمان شرقی ـ شوروی ـ آلمان غربی
اسب دوانی سه روزه تیمی	بریتانیا ـ آمریکا ـ آلمان غربی
پنجگانه بانوان	بریتانیا ـ آلمان غربی ـ آلمان شرقی
دوچرخه سواری	شوروی ـ هلند ـ لهستان
شمشیربازی (مردان)	شوروی ـ مجارستان ـ لهستان
شمشیربازی (بانوان)	شوروی ـ مجارستان ـ رومانی

مسابقه‌های دوو میدانی

امروز با یکساعت ونیم تاخیر برگزار شد

اولین‌مسابقه‌ای که بعدازقطع بازی‌های المپیك (به علت‌حمله چریك‌های فلسطین) آغازشد در رشته هند بال بودکه دیروز (۶/۱۵) از ساعت ۷و۱۵ دقیقه بعد از ظهر به وقت تهران بین تیم‌های رومانی ومجارستان ترتیب یافت ونتیجه ۲۰ به ۱۴ به نفع رومانی ثبت شد. در این مسابقه ویلی برانت صدراعظم آلمان غربی هم جزو تماشاگران بود.

هنگام شروع این مسابقه درتمام‌ورزشگاه‌ها ودهکده المپیك بوسیله بلندگوها یك دقیقه سکوت اعلام شد.

تصمیم به‌آغازمجدد بازی‌ها. تصمیم به اعلام سکوت وهمچنین تصمیم به‌برگزاری مراسم یادبود برای کشته شدگان اسرائیلی، در پایان جلسه مسئولان برگزارکننده بازی‌های مونیخ که بامداد دیروزچهارشنبه (۱۲/۶) تشکیل‌شده بود اعلام شد.

کنت‌ژان دوبورن درپایان این جلسه به سؤال خبرنگار فرانسه گفته است: «بازی‌ها ادامه می‌یابند مراسم سوگواری تشکیل میشود وازساعت ۱۰ صبح (چهارشنبه ۱۲/۶) تا پایان روزتمام پرچم‌های المپیك بصورت نیمه افراشته درخواهد آمد.»

خبر اعلام آغازبازی‌ها را اوری براندج (رئیس کمیته بین‌المللی المپیك) هم درمراسم سوگواری که صبح دیروزترتیب یافت‌بطوررسمی‌اعلام کرد.

ازتاثیرهای دیگری که حمله فلسطینی‌ها به تاریخ انجام مسابقه‌ها گذاشته‌است، اینکه مسابقه‌های دوومیدانی که اولین مسابقه امروزبود بایك ساعت‌ونیم تاخیراز برنامه‌ای که قبل از حمله فلسطینی‌ها پیش‌بینی شده بود، درساعت یك بعدازظهرامروز به وقت تهران آغازشد.

۱۶ شهریور کتی رکبی

آمریکا درقسمت ژیمناستیك المپیك تاکنون موفقیتی نداشته است اما دراین دوره از

المپیک دوشیزه کتی‌رکبی درژیمناستیک امید شماره۱ آمریکا بشمارمی‌آید چه این دوشیزه باقد ۱۴۹ سانتیمتری خود همراه با ۴۱ کیلووزن درمسابقات المپیک ۱۹۶۸ مکزیکو مقام ۱۵را بدست آورد لیکن درمسابقات جهانی ۱۹۷۰ یوگسلاوی موفق بکسب مدال برنزگردید واینک درجستجوی طلا میباشد، مربی تیم آمریکا باکمال شجاعت میگوید او وتریشچوا بهترین هستند اما عقیده مربیان شوروی وآلمان شرقی‌عکس عقیده این مربی میباشد درهرصورت آمریکا شدیدا خودرا برای مبارزه‌آماده نموده وکتی‌رکبی هم همینطور.

● ویلفریددیتریش‌قهرمان معروف مافوق‌سنگین کشتی‌جهان ازآلمان غربی که‌درچهارمین المپیک خود باسن ۳۹ سال شرکت میکند اخیرا تغییرباشگاه داده است اوپس‌از۱۹ سال‌زندگی درشنوشتاد به ماینز آمده ودرتیم باشگاه ماینز بفعالیت خود ادامه میدهد .

دیتریش که درقسمت کشتی‌آزاد وفرنگی برای‌آلمان کشتی‌میگیرد درفکردومدال المپیک برای خود میباشد زیرا او درالمپیکهای گذشته همواره برنده مدال بوده واینک درکشور خود شانس بیشتری برای تصاحب این مدالها را دارد.

● یك دخترسیزده ساله سویسی‌جوانترین شرکت‌کننده درالمپیک مونیخ‌است. نام این دخترجوان‌فرانسیس‌مونو و میباشد اودر۲۰ آوریل سال ۱۹۵۹ در «ژنو» بدنیا آمده ودارای قد ۱۵۵ سانتیمتر میباشد ووزن ۴۶ کیلوگرم، اوکه دردهکده المپیک مونیخ مشغول بازی کردن «یویو» است‌درشنای ۱۰۰، ۲۰۰، ۴۰۰، ۸۰۰، ۱۵۰۰ مترکرال‌شرکت‌کننده سویسی است .

فرانسیس درسن هفت سالگی بخوبی شنا میکرد ودر ضمن یکی از بهترین دانش‌آموزان نیزبحساب می‌آید زیرا درعرض یکسال به۲ کلاس بالاترارتقاء یافت.

قهرمانان دوو میدانی المپیک را در این جدول جستجو کنید:

گاریسون		۴۵/۱	دقیقه
جونز		۴۵/۱	«
سنک	کنیا	۴۵/۳	«
براوون	آمریکا	۴۵/۳	«
ل. ویلیامز	«	۴۵/۴	«
بنز	«	۴۵/۴	«
فیسکونارو	ایتالیا	۴۵/۶	«
ژوزف	ترینیدا	۴۵/۶	«
ح. براوون	آمریکا	۴۵/۶	«
رد	«	۴۵/۶	«

دو ۸۰۰ متر

فروم	آلمان شرقی	۱/۴۵/۴	دقیقه
وان زیژیل	RSA	۱/۴۶/۴	«
وتهام	استرالیا	۱/۴۶/۵	«
ونیزنرید	آمریکا	۱/۴۶/۶	«
اسمیت	«	۱/۴۶/۸	«
توماس	«	۱/۴۶/۹	«
لدزنیس	«	۱/۴۶/۹	«

استرائوب	آمریکا	۱/۴۶/۹	دقیقه
براوو	«	۱/۴۷	«
دومینیکی	آلمان شرقی	۱/۴۷/۲	«
سامبورسکی	چکسلواکی	۱/۴۷/۳	«
ریون	آمریکا	۱/۴۷/۴	«
شولز	آلمان شرقی	۱/۴۷/۵	«
اهلرت	آلمان شرقی	۱/۴۷/۵	«
دو ۱۵۰۰ متر			
ایوانوف	شوروی	۳/۳۷/۸	«
وانزی‌جیل	RSA	۳/۳۷/۹	«
هووه	آمریکا	۳/۳۸/۲	«
مورفی	R	۳/۳۸/۵	«
جاستون	آلمان شرقی	۳/۳۹	«
آرسی	ایتالیا	۳/۳۹/۳	«
گواکس	نیوزلاند	۳/۳۹/۴	«
شلوبوفسکی	شوروی	۳/۳۹/۶	«
پانتلوژ	«	۳/۳۹/۶	«
پرفون‌تاین	آمریکا	۳/۳۹/۸	«
واسنار	نیجریه	۳/۳۹/۹	«
میشل	آمریکا	۳/۴۰/۱	«
آیزن‌برك	آلمان شرقی	۳/۴۰/۲	«
تومکام	ترکیه	۳/۴۰/۲	«
کرواك	چکسلواکی	۳/۴۰/۳	«
دو ۵۰۰۰ متر			
آیزن‌براك	آلمان شرقی	۱۳/۲۹	«
حاسه	«	۱۳/۲۹/۴	«
پرفون‌تاین	آمریکا	۱۳/۲۹/۸	«
دیزنر	آلمان شرقی	۱۳/۳۱/۲	«
شولز	«	۱۳/۳۲/۲	«
هرمان	نیجریه	۱۳/۳۲/۸	«
مك‌کافرتی	انگلستان	۱۳/۳۳	«
شرف‌الدین اف	شوروی	۱۳/۳۳/۶	«
فردریك	آمریکا	۱۳/۳۳/۹	«

نورپوث	BRD	۱۳/۳۴	»
پوکسلاف‌کوف	شوروی	۱۳/۳۴/۶	»
گواکس	نیوزلاند	۱۳/۳۵	»
یانسکی	چکسلواکی	۱۳/۳۵/۶	»
کوخمان	آلمان شرقی	۱۲/۳۶	»
دنکاوا	چکسلواکی	۱۳/۳۶/۴	»

دو ۱۰۰۰۰ متر

فردریك	آمریکا	۱۸/۰۸	دقیقه
شورتر	»	۲۸/۱۲	»
لاریس	»	۲۸/۱۲/۶	»
باخلر	»	۲۸/۱۳/۴	»
حاس	آلمان شرقی	۲۸/۱۴	»
دیزنر	»	۲۸/۲۴/۶	»
کوخمان	»	۲۸/۲۸/۲	»
بادرانکوف	شوروی	۲۸/۲۸/۶	»
لیزه	آلمان شرقی	۲۸/۲۹/۴	»
سوپریدوف	شوروی	۲۸/۲۹/۶	»
گامودی	تونس	۲۸/۳۰/۴	»
آندریوف	شوروی	۲۸/۳۲	»
سوتوف	شوروی	۲۸/۳۲/۶	»
زادم	تونس	۲۸/۳۳/۸	»
سیمونز	انگلستان	۲۸/۳۴/۶	»

دو ۱۱۰ متر با مانع

دورت	فرانسه	۱۳/۳	ثانیه
حیل	آمریکا	۱۳/۳	»
زیبك	آلمان شرقی	۱۳/۳	»
میلپورن	آمریکا	۱۳/۴	»
ویلسون	»	۱۳/۴	»
داون‌پرت	»	۱۱/۵	»
یورویك	لهستان	۱۳/۵	»

ژاپن برنده مدال طلای والیبال مردان

نتایج مسابقات برای تعیین مقامهای اول تا چهارم

ژاپن ۳ - بلغارستان ۲ (۱۳ - ۱۵، ۹ - ۱۵، ۱۵ - ۹، ۱۵ - ۹، ۱۵ - ۱۲)

آلمان شرقی ۳ - شوروی ۱ (۱۵ - ۶، ۸ - ۱۵، ۱۵ - ۱۳، ۱۵ - ۹)

ژاپن وآلمان شرقی در فینال برای مدالهای طلا ونقره ودو بازنده درمسابقه برای مدال

نتایخ مسابقات برای مقامهای پنجم تاهشتم

چکسلواکی ۲ - برزیل صفر

رومانی ۲ - کره جنوبی صفر

فینال : ژاپن ۳ - آلمان شرقی ۱ (۱۱ - ۱۵، ۱۵ - ۲، ۱۵ - ۱۰، ۱۵ - ۱۰)

۱- ژاپن مدال طلا

۲- آلمان شرقی مدال نقره

برای مدال برنز: شوروی ۳ - بلغارستان صفر (۱۵-۱۱، ۱۵-۸، ۱۵-۱۳)

۳- شوروی مدال برنز

۴- بلغارستان

برای مقام پنجم: رومانی ۳ - چکسلواکی ۱ (رومانی پنجم وچکسلواکی ششم)

در مسابقه‌های فوتبال المپیک:

دو بازیکن لهستان ومجارستان آقای گل شدند

در پایان دوره نهائی از مسابقه‌های فوتبال المپیک مونیخ که به پیروزی لهستان بر

مجارستان(۲ بریک) انجامید، دو بازیکن این دو تیم «دی‌نا» از لهستان و «آنتال‌دوناي» از مجارستان درصدرجدول گل‌زن‌ها قرار گرفتند.

رده‌بندی گل‌زن‌های مسابقه‌های فوتبال المپیک به این صورت است :

۱ـ دی‌نا ازلهستان و آنتال دوناي از مجارستان با ۷ گل

۲ـ گادوچا از لهستان، نیکل از آلمان غربی واستریچ ازآلمان شرقی با ۶ گل .

۳ـ هیتزفیلد ازآلمان غربی، بلوچین ازشوروی و«سپاروواسر» ازآلمان شرقی با ۵ گل

۴ـ کرئیچ ازآلمان شرقی با ۴ گل .

نتایج آخرین روزهای المپیك

پرتاب دیسك زنان

۱ـ ننیس آرژنتیا	(رومانی)	۶۱/۵۸ متر
۲ـ حلنیك متا	(شوروی)	۶۱/۲۶ «
۳ـ دانیلوا تامارا	(شوروی)	۶۰/۳۴ «
۴ـ هینزمن گابریل	(آلمان شرقی)	۵۹/۸۰ «
۵ـ وسترمن لنیرل	(آلمان)	۵۸/۲۶ «
۶ـ یونسکو کارمن	(رومانی)	۵۷/۸۲ «
۷ـ برندونك برپژیت	(آلمان)	۵۶/۵۰ «
۸ـ بوکرآسوتلا	(بلغارستان)	۵۶/۴۲ «

نتیجه ۴۰۰ × ۴ متر زنان

۱ـ آلماق شرقی	۳-۲۳ دقیقه
۲ـ آمریکا	۳-۲۵/۲ «
۳ـ آلمان غربی	۳-۲۶/۵ «
۴ـ فرانسه	۳-۲۷/۵ «
۵ـ بریتانیای کبیر	۳-۲۸/۷ «
۶ـ استرالیا	۳-۲۸/۸ «
۷ـ فنلاند	۳-۲۹/۴ «
۸ـ شوروی	۳-۳۱/۹ «

نتیجه ۱۰۰×۴ متر زنان

۱ـ آلمان غربی	۴۲/۸۱ ثانیه
۲ـ آلمان شرقی	۴۲/۹۵ «
۳ـ کوبا	۴۳/۳۶ «
۴ـ امریکا	۴۳/۳۹ «
۵ـ شوروی	۴۳/۵۹ «
۶ـ استرالیا	۴۳/۶۱ «
۷ـ بریتانیاکبیر	۴۳/۷۱ «
۸ـ لهستان	۴۴/۲۰ «

نتیجه ۱۵۰۰ مترزنان

۱ـ براژنیا (شوروی) ۴ـ۰۱/۴ دقیقه رکورد جهان.

(رکورد قدیمی ازآن براژنیا شوروی ۱/۰۱ ـ ۴ دقیقه بود)

۲ـ هاف میستر	(آلمان شرقی)	۴ـ۰۲/۸ دقیقه
۳ـ کاچی	(ایتالیا)	۴ـ۰۲/۹ «
۴ـ برنلیت	(آلمان شرقی)	۴ـ۴/۱ «
۵ـ کاری	(بریتانیا)	۴ـ۴/۸ «
۶ـ کیسر	(هلند)	۴ـ۵/۱ «
۷ـ پابخلوف	(شوروی)	۴ـ۶/۵ «
۸ـ او	(استرالیا)	۴ـ۱۲/۲ «
۹ـ بوکسم	(هلند)	۴ـ۱۳/۱ «

نتیجه ۱۵۰۰ متر مردان

۱ـ واسالا	(فنلاند)	۳ـ۳۶/۳ دقیقه
۲ـ کینو	(کنیا)	۳ـ۳۶/۸ «
۳ـ دیکسون	(زولاندنو)	۳ـ۳۷/۵ «
۴ـ بوآت	(کنیا)	۳ـ۳۸/۴ «
۵ـ فوستر	(بریتانیا)	۳ـ۳۹ «
۶ـ مینیون	(بلژیك)	۳ـ۳۹/۱ «
۷ـ ولمن	(آلمان غربی)	۳ـ۴۰/۱ «
۸ـ پانترل	(شوروی)	۳ـ۴۰/۲ «
۹ـ بولیل	(زولاندنو)	۳ـ۴۱/۸ «
۱۰ـ هانسن	(دانمارك)	۲ـ۴۶/۶ «

نتیجه ۴۰۰×۴ متر مردان

۱- نیم کنیا ۸/۵۹-۲ دقیقه
۲- بریتانیا کبیر ۵/۰۰-۳ «
۳- فرانسه ۷/۰۰-۳ «
۴- آلمان غربی ۹/۰-۳ «
۵- لهستان ۱/۱-۳ «
۶- تیم فنلاند ۱/۱-۳ «
۷- تیم سوئد ۶/۲-۳ «
۸- تیم ترنیتی ۶/۳-۳ «

نتیجه ۱۰۰×۴ متر مردان

۱- تیم آمریکا ۳۸/۱۹ ثانیه
۲- تیم شوروی ۳۸/۵۰ «
۳- تیم آلمان غربی ۳۸/۷۹ «
۴- تیم چکسلواکی ۳۸/۸۲ «
۵- تیم آلمان‌شرقی ۳۸/۹۰ «
۶- تیم لهستان ۳۹/۰۳ «
۷- تیم فرانسه ۳۹/۱۴ «
۸- تیم ایتالیا ۳۹/۱۴ «

پرش ارتفاع مردان

۱- نارحاك (شوروی) ۲/۲۳ متر
۲- ژنژ (آلمان شرقی) ۲/۲۱ «
۳- استونز (آمریکا) ۲/۲۱ «
۴- ماژری (آلمان غربی) ۲/۱۸ «
۵- زپزی (مجارستان) ۲/۱۸ «
۶- ماژور (مجارستان) ۲/۱۵ «
۷- نبیرز (کانادا) ۲/۱۵ «
۸- آکمتوف (شوروی) ۲/۱۵ «
۹- هاکنیر (کانادا) ۲/۱۵ «
۱۰- دل‌فورمو (ایتالیا) ۲/۱۵ «
۱۱- دال‌گرین (سوئد) ۲/۱۵ «
۱۲- پاپادیمیتریو (یونان) ۲/۱۵ «

۱۳ـ شایکا (شوروی)	۲/۱۵ متر
۱۴ـ گوتیه (فرانسه)	۲/۱۵ »

۵۰۰۰ متر مردان

۱ـ دیرن‌لیس (فنلاند)	۱۳-۲۶/۴ دقیقه
۲ـ گامردی محمد (تونس)	۱۳-۲۷/۴ »
۳ـ استوارت‌ایان (بریتانیا)	۱۳-۲۷/۶ »
۴ـ پرمونتن‌استیو (آمریکا)	۱۳-۲۸/۴ »
۵ـ پوتمنزامیل (بلژیك)	۱۳-۳۰/۸ »
۶ـ نورپت‌هارالد (آلمان)	۱۳-۳۲/۴ »
۷ـ هال‌پر (نوروژ)	۱۳/۳۴/۴ »
۸ـ اسویریدف نیکلائه (شوروی)	۱۳-۳۹/۴ »

پرش طول مردان

۱ـ ویلیامزرندی (آمریکا	۸/۲۴ متر
۲ـ بومگارتزهانز (آلمان)	۸/۱۸ »
۳ـ روبنسون‌آرمن (آمریکا)	۸/۰۳ »
۴ـ اوسوجوسوآ (گانا)	۸/۰۱ »
۵ـ گارنیکتون‌پرستون (آمریکا)	۷/۹۹ »
۶ـ کلوس‌ماکس (آلمان شرقی)	۸/۹۶ »
۷ـ لرویل‌آلن (آلمان غربی)	۷/۹۱ »
۸ـ باروسکی‌لئونید (شوروی)	۷/۷۵ »

نتیجه ماراتن مردان

۱ـ فرانك شورتر (آمریکا)	۲-۱۲-۱۹/۷ ساعت
۲ـ کارل‌لیسمونت (بلژیك)	۲-۱۴-۳۱/۸ »
۳ـ حامولد (اتیوپی)	۲-۱۵-۰۸/۴ »
۴ـ کنت‌مور (آمریکا)	۲-۱۵-۳۹/۸ »
۵ـ کنبی‌کیمی‌هارا (ژاپن)	۲-۱۶-۲۶/۹ »
۶ـ رونالدهیل (آلمان غربی)	۲-۱۶-۵۶/۴ »
۷ـ دونالدحاگرگور (آلمان غربی)	۲-۱۶-۳۴/۴ »
۸ـ جاك‌فوستر (زولاندنو)	۲-۱۶-۵۶/۲ »

نتایج نهائی دهگانه

۱ـ اویلوف (شوروی) ۸۴۵۴ امتیاز رکورد جهان

(رکورد قدیمی ازآن تامی آمریکائی سقدار ۸۴۱۷ امتیاز بود.)

۱۰۰ متر ۱۱ ثانیه، ۷/۶۸ متر پرش طول، ۱۴/۳۶ متر پرتاب وزنه، ۲/۱۲ متر. پرش ارتفاع، ۴۸/۴۵ ثانیه چهارصد متر، ۱۴/۳۱ ثانیه ۱۱۰ متربا مانع، ۴۶/۹۸ متر پرتاب دیسک ، ۴/۵۵ متر پرش با نیزه ، ۶۱/۶۶ متر پرتاب نیزه و۲۲/۶-۲ دقیقه ۱۵۰۰ متر) .

۲- لینونینکو (شوروی) ۸۰۳۵ امتیاز

۱۱/۱۳ ثانیه ۱۰۰ متره ۶/۸۱ مترپرش طول، ۱۴/۱۸ مترپرتاب وزفه ۱/۸۹ متر پرش ارتفاع، ۴۸/۴۰ ثانیه چهارصد متر، ۱۵۰۳ ثانیه ۱۱۰ متر با مانع، ۴۷/۸۴ متر، پرتاب دیسک ، ۴/۴۰ متر پرش با نیزه ، ۵۸/۹۴ متر، پرتاب نیزه، ۹/۰۵-۴ دقیقه ۱۵۰۰ متر ترتیب رشته‌ها) ده‌گانه ونتایج که بدست آمده است مانند بالاست.

۳- کاتوس (مجارستان) ۷۹۸۴ امتیاز

(۱۰/۸۹ ثانیه ، ۷/۰۹ متر، ۱۴/۳۹ متر، ۱/۹۲ عتر، ۴۹/۱۰ ثانیه ، ۴۳ متر، ۴/۵۰ متر، ۵۹/۶۶ متر، ۳۱/۹-۴ دقیقه)

۴- هشت (آمریکا) ۷۹۷۴ امتیاز

(۱۰/۷۳ ثانیه . ۷/۲۶ متر، ۱۲/۸۲ متر، ۱/۸۶ متر، ۴۶/۲۵ ثانیه ، ۱۵/۵۷ ثانیه، ۳۶/۵۸ متر، ۴/۸۰ متر: ۵۷/۴۸ متر، ۱۲/۲-۴ دقیقه)

۵- اشریر (آلمان شرقی) ۷۹۵۰ امتیاز

۱۰/۸۲ ثانیه ، ۷/۴۴ متر، ۱۵/۰۲ متر، ۱/۹۲ متر، ۴۹/۵۱ ثانیه ، ۴۸/۲-۴ (دقیقه) .

۶- جنسون (دانمارك) ۷۹۴۷ امتیاز

(۱۱/۰۷ ثانیه ، ۶/۹۵ متر، ۱۳/۳۵ متر، ۲/۰۱ متر، ۵۰/۱۰ ثانیه ، ۱۴/۶۵ ثانیه، ۴۴/۸۰ متر، ۴/۸۰ متر (۵۵/۲۴ متر، ۲۴/۷-۴ دقیقه

۷- هربرانت (بلژیك) ۷۹۴۷ امتیاز .

۸- جهانك سزنکو (لهستان) ۷۸۶۱ امتیاز .

۹- زلبوثر (اطریش) ۷۷۴۱ امتیاز .

پرتاب وزنه مردان

۱- کومار (لهستان)	۲۱/۱۸ نفر
۲- وودز (آمریکا)	۲۱/۱۷ »
۳- بریستیك (لمان شرقی)	۲۱/۱۴ »

۱۰۰ متر با مانع زنان

۱- اهراردت (آلمان شرقی)	۱۱/۵۹ ثانیه
۲- بوفانو (رومانی)	۱۲/۸۴ »
۳- بالرز (آلمان شرقی)	۱۲/۹۰ »

پرتاب دیسک زنان

۱ـ ملنیك (شوروی)	۶۶/۶۲ متر
۲ـ منیس (رومانی)	۶۵/۰۶ «
۳ـ استونیا (بلغارستان)	۶۴/۳۴ «

پنجگانه زنان

۱ـ پیترز (بریتانیا)	۴۸۰۱ امتیاز
۲ـ روزندال (آلمان غربی)	۴۷۹۱ «
۳ـ پولاك (آلمان شرقی)	۴۷۶۸ «

ژاپن قهرمان والیبال المپیک

تیم والیبال مردان ژاپن در دوره نهایی مسابقه‌های المپیک باشکست دادن آلمان شرقی(بانتایج ۱۱بر۱۵، ۱۵بر۲ ـ ۱۵بر۱۰ و۱۵ بر۱۰) مدال طلای بازی‌های مونیخ را بدست‌آورد.

آلمان شرقی باین شکست دوم شد ومدال نقره‌گرفت.

درمرحله نیمه نهائی مردان شوروی تیم والیبال بلغارستان را در ۳ دست (۸-۱۵ ، ۱۱-۱۵ و ۱۳-۱۵) مغلوب کردند و به‌مقام سوم رسیدند و بلغارستان چهارم شد.

ژاپن که در دوره نهایی مسابقه‌های المپیک گذشته (مکزیك) درمقابل شورویها شکست خورده بود انتقام خود را درمونیخ گرفت ومدال طلا رابدست‌آورد.

ژاپنی‌ها دریك مسابقه تماشائی وفوق‌العاده درمقابل آلمان شرقی نشان دادند که فاتح بی‌گفت وگوی والیبال مردان هستند.

رکورد ۱۰۰×۴ متر

درمسابقه‌های دوی امدادی ۱۰۰×۴ مترتیم ۴ نفره‌آلمان شرقی متشکل ازاولین‌کوفر، کریستیناهاینیش ، بائربل استروپرت و رنات استوخر توانستند رکورد اروپایی این رشته‌از مسابقه‌ها را به ۴۲/۹ ثانیه برسانند. رکورد قبلی با ۴۳/۳ ثانیه متعلق به‌آلمان غربی‌بود.

اسب سواری

در اسب سواری نمایشی سلوت لینسهوف از آلمان غربی با ۱/۲۲۹ امتیاز (طلا) ، التاپتیسکوا از شوروی با ۱۱/۸۵ امتیاز (نقره) ، جوزف نکرمانفر از شوروی سوم (برنز) مقامهای بعدی به‌ترتیب به شوروی ، شوروی وسوئد تعلق‌گرفت.

دو ۱۵۰۰ متر

درمسابقه دوومیدانی لودمیلابراگینا دونده زن شوروی بابردن مدال طلای‌دو ۱۵۰۰ متر، یکباردیگررکورد جهانی خودش رابهتر کرد.

رکورد قبلی ۴ دقیقه و ۵/۱ ثانیه بودکه به ۴ دقیقه و ۱/۴ ثانیه تبدیل شد.

درهمین مسابقه ، دونده‌آلمان شرقی ،گانهیلد هوفمیستربا ۴ دقیقه و ۲/۸ ثانیه مدال نقره و پائولا کاگشی ازایتالیا با ۴ دقیقه و ۲/۹ ثانیه مدال برنزرابرد.

مقام‌های بعدی این مسابقه به‌آلمان شرقی، آلمان غربی ولهستان تعلق‌گرفت.

فوتبال

تیم فوتبال‌آلمان شرقی ۲-۳ برآلمان غربی پیروز شد و به دورنیمه‌نهایی رفت تابرای کسب مدال برنزباشوروی مسابقه دهد. سرنوشت مدال طلا را دیدار مجارستان ولهستان تعیین می‌کند.

پرش طول مردان

۱- ویلیام راندی ازآمریکا با ۸/۲۴ متر.
۲- یوم‌گارترهانس ازآلمان غربی با ۸/۱۸ متر.
۳- گونیون آرنی ازآمریکا با ۸/۰۳ متر.
۴- اوسوجوسکا ازآلمان غربی با ۸/۰۱ متر.
۵- گارینگتن پرستون ازآمریکا با ۷/۹۹ متر.
۶- کلوس ماکسن‌ازآلمان شرقی با ۷/۹۶۹ متر.

شمشیربازی

شمشیربازی (فلوره تیمی زنان) - ۱ - شوروی ۲- مجارستان ۳- رومانی.

به دنبال اعلام مثبت بودن آزمایش «دوپینگ» از جودوکار مغولستانی ، فدراسیون بین‌المللی جودو درجلسه‌ای که عصر دیروز (شنبه ۱۸ شهریور) تشکیل داد تصمیم‌گرفت عدم صلاحیت ورزشی «باخاوابوئیدا» جودوکار مغولستانی را اعلام‌کند وبه دنبال‌آن به ورزشکار مذکور اطلاع داده شد تامدال نقره‌ای‌که دراین مسابقه‌ها گرفته بود ، برگرداننداین ورزشکاربا پیروزی در مقابل جودوکارفرانسوی به‌این مدال دست یافته بود . این مدال دیگربه‌کسی تعلق نخواهدگرفت .

لهستان قهرمان فوتبال المپیك شد

لهستان در دیدار نهایی فوتبال المپیك یك بر صفر مجارستان قهرمان دو المپیك گذشته را شکست داد و مدال طلای فوتبال را بدست آورد . مجارستان با این شکست به مدال نقره اکتفا کرد .

دیدار شوروی ــ آلمان شرقی - در وقت اضافه نیز به‌نتیجه مساوی ۲ بر ۲ انجامید و هردو کشور مدال برنز دریافت کردند. این مسابقه ۶۰ هزار تماشاگر داشت .

۳ مدال طلای کوبا

تیم مشت‌زنی کوبا با قهرمانی در ۳ وزن ۳ مدال طلا بدست‌آورد و ورزشکاران امریکا را از دست‌یابی به‌این عنوانها بویژه در دسته سنگین وزن محروم کرد.

کوبا بدنبال این پیروزی مجموع مدال‌های خودرا به ۸ مدال (۳ مدال طلا، یك نقره و ۴ برنز) رساند.

مشت‌زنی

مسابقه‌های مشت‌زنی المپیك بعداز دوهفته مبارزه دیروز در شرایطی که در سالن تماشاگر موج میزد پایان یافت و در وزن‌های مختلف این نتایج بدست‌آمد :

پروزن : ۱- بورس کدسنتسرف از شوروی.

۲- فیلیپ واروئینگ از کنیا

فوق میان سنگین : ۱- دیتر کوتیج از آلمان غربی .

۲- ویسلاورود کوسکی از لهستان

نیم وزن : ۱- ویات‌سلاوله‌چف از شوروی

۲- ویرتانن ریما از فنلاند.

میان سنگین : ۱- امیلیو کوره‌آ از کوبا .

۲- جانوس کاجدی از مجارستان

سبک وزن: ۱- جان سزپانسکی ازلهستان .

۲- لاسزلو اوبان ازمجارستان

فوق سبک : ۱- رای‌سالن از امریکا

۲- آنگل انگلوف ازبلغارستان

خروس وزن : ۱- اورلاندو مارتینز ازکوبا .

۲- آلفونسو زامورا از مکزیك

سنگین وزن : ۱- تئوفیلواستوانسون ازکوبا .

۲- ایون‌آلکس از رومانی .

نیم سنگین : ماته پارلوف از یوگسلاوی.

۲- جیلنبرتوکارینو ازکوبا .

مقام‌های کشتی فرنگی از ۵۷ کیلو به‌بعد

۵۷کیلوگرم : ۱- رستم قزاقف از شوروی، ۲- هانس جورگن ویل ازآلمان غربی ، ۳- ریستو وبجوئرلینگ از فنلاند، ۴- وارکا از مجارستان ، ۵ - ترکف ازبلغارستان ۶- باسلو از رومانی.

۶۳کیلوگرم : ۱- مارکوف ازبلغارستان، ۲- وهلنیگک از آلمان شرقی، ۳- لیپین از لهستان ۴- فوجی‌موتو از ژاپن ، ۵- مگرلیشویلی‌ازشوروی، ۶- پون از رومانی .

۶۸کیلوگرم :۱- خیژامودنیوف ازشوروی، ۲- آپرستولوف ازبلغارستان ۳- رانزی از ایتالیا ، ۴- جوئندورفرازآلمان غربی ۵- تانو از ژاپن، ۶- آنتال استراز مجارستان و هیزیرلی ازترکیه (مشترکا)

۷۴کیلوگرم : ماچا ازچکسلواکی ۲- گالاکتوپولوس ازآلمان غربی ۳- کارلسون‌از سوئد، ۴- کولف از بلغارستان، ۵- کسمان از یوگسلاوی . روبن ازفرانسه.

۸۲کیلوگرم : ۱- هگدوس ازمجارستان ، ۲- نازارنکو ساماتولی از شوروی ، ۳- نتادیك از یوگسلاوی ، ۴- جانوتا از چکسلواکی، ۵- گابور از رومانی ۶- هارتمان‌از آلمان شرقی.

۹۰کیلوگرم : ۱- والری رزانتسف از شوروی، ۲- جوزیپ کوراك از یوگسلاوی ، ۳- کیه ستیکی از لهستان ، ۴- پرسی از مجارستان ۵- اوربی از نروژ ، ۶ - نگوت از رومانی .

۱۰۰کیلوگرم : نیکلا مارتیتسکو از رومانی ، ۲- نیکلای یاکوورونکو از شوروی ۳- فران‌گیس از مجارستان ، ۴- ایگناتوف ازبلغارستان، ۵- فردی آلبرج ازآلمان شرقی ، ۶- هم از نروژ .

فوق ۱۰۰ کیلوگرم : ۱-آناتولی روشین‌از شوروی،۲- آلکساندرتوموف‌ازبلغارستان ۳- ویکتور دولیچی‌از رومانی،۴- دیتریش‌از آلمان غربی، سه‌ردی از یوگوسلاوی‌وکساتاری ازمجارستان (سه‌نفرچهارم).

درپایان مسابقه‌ها مدال‌های دسته ۷۴ کیلوگرم راکنستانتین پادشاه یونان توزیع کرد.

درمحاسبه امتیازهای کلی هرکشوربرای مدال طلا، ۷ امتیاز، نقره ۵ امتیاز، برنز۴، مقام چهارمی سه‌امتیاز، پنجمی۲امتیاز ومقام ششمی ۱ امتیاز دارد.

درصورت اشتراك مقام‌ها مجموع امتیازها به‌تعداد مشترکین تقسیم میشود وعدد بدست آمده امتیاز هریك به‌حساب می‌آید.

پایان تب شطرنج

بابی‌فیشر قهرمان‌شطرنج جهان‌شد

بابی فیشردربازی دوربیست ویکم برحریف خود بوریس‌اسپاسکی قهرمان‌شطرنج جهان پیروز شد و باین ترتیب جمع امتیازات وی بـه ۱۲/۵ رسید و عنوان قهرمانـی جهان را از حریف خود گرفت .

درظرف۳۶ سال اخیربابی فیشر نخستین‌آمریکائی‌است که به لقب قهرمان شطرنج‌جهان میرسد ، چه تاکنون عنوان قهرمانی شطرنج جهان از آن قهرمانان شوروی بود . دکتر ماکس اوه رئیس‌فدراسیون بین‌المللی شطرنج بابی‌فیشر را برای دریافت لقب قهرمانی به‌سالن مسابقه دعوت‌کرد وآنگاه‌لوتاراشمیث داورمسابقه در حضور ۲۵۰۰ نفرتماشاچی قهرمان جدید شطرنج جهان رامعرفی‌کرد .

مارك اسپیتز

دروگرمدالهای طلای‌المپیك ۱۹۶۲ مونیخ

این روزهانه تنهادر محافل ورزشی جهان ، بلکه‌درطبقات مختلف اجتماع ازدوقهرمان آمریکائی‌صحبت میشود. بابی‌فیشر جنگجوی مغزهاو مارك اسپیتزسلطان آبهای‌نیلگون .

بابی فیشر که‌پس ازسالهای دراز بحکومت شطرنج بازان‌شوروی پایان‌دادومارك‌اسپیتز که درجریان‌بازیهای المپیك‌باکسب ۷مدان طلا ، عظمت نیروی انسان‌رابنمایش گذارد.

مارك اسپیتز که با مدال‌های پیروزی از میعادگاه‌بیستمین دورهٔ بازیهای المپیك بوطن خود بازمیگردد، ازجمله‌شناگران تیم‌آمریکادربازیهای‌المپیك ۱۹۶۸ مکزیکوبود که‌بقصدشکار سه‌مدال‌طلاراهی مکزیکوشده‌بود، ولی ازآن‌بازیهاارمغانی بدست نیاورد، اما این بار درمونیخ

در جولانگاه آبهای نیلگون چنان غوغائی برپا کرد که ثمره‌اش باکسب ۷ مدال طلای المپیک ثبت گردید.

مارك اسپیتز درشنا ۱۰۰ متربازمان ۲ /۵۱ ثانیه نه‌تنها بمقام‌قهرمانی‌نائل‌آمد، بلکه با۳دهم ثانیه‌برتری،رکوردجهانی‌جدیدی‌برجای‌گذاشت. درشنا ۲۰۰ متر آزادبار کورد ۸ر۵۲ر۱ دقیقه بمقام‌قهرمانی رسید ومدال‌طلاگرفت. درشنایکصدمترپروانه مقام قهرمانی راتکرار کرد و درشنا ۲۰۰×۴مترامدادی تیم‌آمریکارابه پیروزی‌رسانیدودر ۲۰۰ مترپروانه‌قبل‌ازدیگران‌بخط پایان‌رسیدوبالاخره‌درشنا ۱۰۰×۴ مترامدادی‌تیم‌آمریکاراصاحب‌دومین‌مدال‌طلادرشنای‌امدادی کردوهفتمین‌مدال‌او در۴×۱۰۰متر آزادبدست‌آمدبعدازحملهٔ‌چریکهابه اردوی‌قهرمانان‌اسرائیل، اسپیتز که یهودی‌الاصل است‌فورآبه‌آمریکابرگردانده‌شد.

اسپیتز پنجمین طلای المپیك را گرفت

مارك اسپیتزشناگرامریکایی در ۲۰۰ مترپروانه ، ۲۰۰مترآزاد ، ۱۰۰ مترپروانه و ۱۰۰×۴ مترامدادی (تیمی) و ۲۰۰+۴ مترامدادی صاحب مدال طلا شد.

رکورد مدوید

در ۱۰۰کیلو گرم بـه بالا الکساندر مدوید از شوروی سومین مـدال طلای المپیك را تصاحب کرد.

مدوید درالمپیك‌های ۱۹۵۴ توکیو و ۱۹۶۸ مکزیکو نیز قهرمان شد. بااین ترتیب مدویدبارکورد تازه‌ای باکشتی وداع می کند. حد نصابی‌که برای سالهای سال منحصربفردباقی خواهدماند.

۸۰ هزار تماشگر

در دومین روز مسابقه‌های دوومیدانی المپیك (جمعه) ۸۰ هزار تماشاگر در ورزشگاه مونیخ اجتماع کردند تاشاهد مبارزات قهرمانان این رشته بـاشند. دراین روزآلمان شرقی بـا پیروزی‌های چشمگیر امریکا را به فراموشی سپرد.

آخرین نتایج بازی‌ها به‌این شرح اعلام شد:

پرش طول زنان

پرش طول نهایی زنان :

۱ـ هیده روندال (آلمان غربی) ۶/۷۶ متر.

۲ـ ذیاناایورگوا (بلغارستان) ۶/۶۷ متر.

۳ـ اواسورانف (چکسلواکی) ۶/۶۷ متر.

۴ـ ماریکاگاربی (کوبا) ۶/۵۲ متر.

۵ـ هیدی شوللر (آلمان غربی) ۶/۵۱ متر.

۶ـ متاآنتنین (سوئیس) ۶/۴۹ متر.

راه‌پیمائی نهائی مردان (۲۰ کیلومتر)

۱- پیترفرانکل (آلمان شرقی) یك ساعت و۲۶ دقیقه و ۴۶/۶ ثانیه.

۲- ولادیمیرگلوبین چف (شوروی) یك ساعت و ۲۶ دقیقه و۵۵/۲ ثانیه . ۳- هانس ریمان (آلمان شرقی) یك ساعت و ۲۷ دقیقه و ۱۶/۶ ثانیه. ۴- گرهارد اسپرلینگ (آلمان شرقی) یك ساعت و۲۷ دقیقه و ۵۵ ثانیه. ۵- نیکولای سماگا (شوروی) یك ساعت و۲۸دقیقه و ۱۶/۶۵ ثانیه.

پرتاب نیزه نهائی زنان

۱- روت فوش (آلمان شرقی) ۶۳/۸۸متر (رکورد جدید المپیك) ۲- ژاکلین توبتن (آلمان شرقی) ۶۲/۵۴ متر (رکورد جدید المپیك) ۳- کتی‌اشمیرت (امریکا) ۵۹/۹۴ متر ۴- لوتوریان‌مولووا (بلغارستان) ۵۹/۳۶ متر ۵- نوناساوربانیچ (یوگسلاوی) ۵۹/۰۶متر.

شنا

۲۰۰ مترنهایی‌آزاد زنان:

۱- شین‌گولد (استرالیا) ۲ دقیقه و۳/۵۶ ثانیه:

۲- شیرلی باباشف (امریکا) ۲ دقیقه و۴/۳۳ ثانیه .

۳- کنیا راس‌هامر (امریکا) ۲ دقیقه و ۴/۹۲ ثانیه.

۴- آن مارشال (امریکا) ۳ دقیقه و۵/۴۵ ثانیه.

۵- آیمه‌آندرا (آلمان شرقی) ۲ دقیقه و ۶/۲۷ ثانیه .

۶- هاشه‌بان شوتن (هلند) ۲ دقیقه و ۹/۴۱ ثانیه.

۴۰۰ متر نهائی زنان (مختلط)

۱- جیل نیل (امریکا) ۵ دقیقه و ۲/۹۱ ثانیه . ۲- لسلی‌کلیف (کانادا ۵ دقیقه و ۳/۵۷ ثانیه ۳- نوویلا (ایتالیا) ۴- جنی‌بارتز (امریکا) ۵- اولین استولز (آلمان شرقی) ۵ دقیقه و ۶/۸۰ ثانیه.

۱۰۰ مترقورباغه نهایی مردان :

۱- مارك اسپیتز (امریکا) ۵۴/۲۷ ثانیه. ۲- بروس ابرتسون (کانادا) ۵۵/۶ ثانیه ۳- جری هندرنج (امریکا) ۵۵/۷۴ ثانیه

۴×۲۰۰ مترامدادی نهایی مردان :

۱- امریکا ۷ دقیقه و ۳۵/۷۸ ثانیه (رکورد تازه دنیا)

۲- آلمان غربی . ۳- شوروی.

۴۰۰ مترآزاد نهایی مردان :

۱- ریك‌دمونت (امریکا) ۴ دقیقه و۰/۲۶ ثانیه(رکورد تازه المپیك) ۲- بژادکوپر (استرالیا) ۳- استیوگنز (امریکا)

۱۰۰متر پروانه نهایی زنان :

۱- آکی مایومی (ژاپن) ۲- بیر (آلمان شرقی) ۳- جیرمات مجارستان.

شیرجه ازتخته مردان .

۱- ولادیمیرواسین (شوروی) ۲- جورجیو کانوتو (ایتالیا) ۳- گریك لیتکلن.

پنجگانه جدید : ۱- اندرماسن بالزو (مجارستان) ۲- بوریس انی‌شنکو (شوروی) ۳- پاول لندنف (شوروی)

وزنه برداری

۱- یوردان بیکف «بلغارستان»	(۱۶۰+	۱۳۰+	۱۸۵=	۴۸۵)
۲- محمد طرابلسی «لبنان»	(۱۶۰+	۱۴۰+	۱۷۲/۵=	۴۷۲/۵
۳- اسلوسیلوبیو «ایتالیا»	(۱۵۵+	۱۴۰+	۱۷۵=	۴۷۰)
۴- انارژ هیکل «چکسلواکی»	(۱۵۰+	۱۴۲/۵+	۱۷۰-	۴۶۲/۵)
۵- فرانکلین‌ژیلك «آلمان شرقی»	(۱۵۰+	۱۴۰+	۱۷۰-	۴۶۰)
۶- گابورساراواش «مجارستان»	(۱۵۰+	۱۴۰+	۱۷۰-	۴۶۰)

بازیهای معروف ورزشی امریکا

بازیها و ورزشهای نوع امریکائی بسیار مختلف و هر کدام از آن مخصوص یکی از از کشورها وغالب آن بطوری است که درسایر کشورهایا یك ورزش ایالتی در ایالت دیگرانجام نمی‌شود و شاید این بسبب آن باشدکه بازیهای امریکائی متناسب با روح و سلیقه مردم آن کشور باشد واگرچندبازی امریکائی درایران وسایر کشورها متداول گردیده، البته بآن ترتیب وشرایطی که درامریکا مرسوم است عمل نمیشود زیرا بعضی بازیها دارای وسائل ومیدان بازی مخصوصی است که فقط در امریکا ممکن است قابل اجرا باشد..

بطوریکه میدانیم موسیقی جاز ازمنبع سرودها عادات ملی وحشیان ویا بومیان امریکای قدیم بودکه بوسیله لوی آرمسترانك وعده دیگر با روح سلحشوری وپرقیل وقال امریکائی سازش داشت وپس از اینکه جازیست‌های امریکائی بآن روح موسیقی دادندکم کم درسایر کشورها متداول شد و امروز موسیقی جاز تقریباً بین‌المللی شده وبصورت آرامتری که بازهم با آن موسیقی جاز امریکای بومی تفاوت دارد مورداستفاده قرارمیگیرد.

اکنون قسمتی از این بازیها را ازنظر شما میگذرانیم.

اسکواش - نوعی بازیست که با راکت انجام میشود. این اصطلاح به‌تنهائی از دوبازی تشکیل‌شده که یکی را اسکواش باراکت و دیگری را تنیس اسکواش مینامند واز لحاظ تاکتیك ونوع فعالیت ولوازم آن با هم فرق دارند. زمین بازی درهر دویکی است و بین چهار دیواری بطول ۹/۷۵ متر (۳۲ فوت) وعرض ۵/۶۳ متر (۱۸ فوت و ۶ اینچ) و ارتفاع ۴/۸۷ متر (۱۶ فوت) بازی میشود. توپ و راکت آن مختلف است.

برای اسکواش دونوع راکت وجود داردکه یکی بنام «اسکواش تنیس» ودیگری «اسکواش راکت» که ازلحاظ ساختمان وشکل شبیه‌اندولی طول و وزن آنها متفاوت است و توپ اسکواش تنیس شبیه به‌توپ تنیس ولی بزرگتر وسنگین‌تر است.

توپ اسکواش کمی بزرگتر ازتوپ گلف و داخل آن خالی وقطر آن ۴۴/۴۵ میلیمتر بوزن ۲۸/۳۴۹ گرم ورنگ سیاه است.

بازی آن دو نفری وچهار نفری است.

اسکی ـ اصل آن نروژی است. ورزش سریدن روی برف بکمک چوبهای مسطح وبلندی که نوك آن برگشته است. هم روی برفهای مسطح وهم در کوهستان و سراشیبی ازآن استفاده میشود. عده زیادی آنرا برای تفریح انتخاب میکنند وبسیار ورزش لذت‌بخش ومفرحی‌است.

چوب اسکی که دربازی‌های مختلف بکارمیرود ازحیث پهناو بلندی فرق میکند. اسکی هائی که برای سراشیبی و کوهستان بکار میرود باریکتر و در حدود ۲ تا ۳ اینچ و نیم پهنا دارد.

اسکی بوسیله فیك سیون به‌پاها بسته میشود و این دستگاه باید اجازه دهد پاشنه کفش از روی اسکی بلند شود.

تخت کفش برخلاف کفش کوهنوردی باید نرم و قابل انحنا باشد.

اسکی پرش دارای چوب محکم وسنگین واغلب از تیکه‌های چوبی که نزدیك هم‌چسبیده و وصل شده درست میشود. برای‌راه رفتن درنقاط مسطح و سربالائی ازچوبدستی‌ها کمك گرفته میشودکه اندازه‌آن در موارد مختلف فرق میکند.

اسکی در تاکتیك‌های نظامی وشکار وصید حیوانات وعملیات نجات نیز بکار میرود، اگر اسکی بطور صحیح تدریس شود اشخاص معمولی در هر سنی میتوانند از آن لذت ببرند.

اسکی حامل . نوعی ورزش اسکی که بوسیله بستن تناب باسب یا وسیله نقلیه دیگر انجام میشود.

اوینا ـ ورزش باستانی رومانی که تاریخ بوجود آمدن آن معلوم نیست وشاید متعلق‌به چند قرن پیش باشد وبرای وقت‌گذرانی و تفریح چوپانان بکار میرفته است.

مدارکی که‌ازیك کشیش باقی مانده ومتعلق بسال ۱۸۵۲ میباشد حاکی است که این‌بازی بسیار مشغول‌کننده بوده است. درسال ۱۸۹۴ بعنوان یک ورزش بومی به‌المپیک معروفی‌شد ولی چون این ورزش نمیتوانست عده زیادی شرکت‌کننده داشته باشد پذیرفته نشد.

رئیس دسته را «باکی» (چوپان) وچوبی راکه بوسیله‌آن توپرا میزنند «باتا» (عصای چوپانی) و بازیکنانی که باید توپرا بچنگ آورند، «پاسکاری» (چوپانان) مینامند.

اسکیتینگ ـ ورزش وتفریحی است که با کفش‌های مخصوص دارای قرقره فلزی روی زمین صاف ومحکم سرمیخورند.

نوع دیگرآن سرخوردن روی یخ باکفش‌های تیغه‌دار است که پاتیناژ مینامند.

بدمینتون ـ بازی با راکت زهی وتوپ کوچک بشکل نیمکره که از چوب پنبه ساخته ساخته شده و قسمتی ازآن دارای تعدادی پراست و در زمینی شبیه زمین والیبال بازی میشود.

شبیه بازی‌تنیس است وبین دویا چهار نفرانجام میگیرد. میگویند اصل آن‌ازهندوستان است ولی ممکن است که پیش ازآنها چینی‌ها هم این بازی را میدانسته‌اند.

نام آنرا از دوك نشین «بیوفورت» انگلستان بنام «بدمینتون» گرفتند.

بدمینتون درهوای‌آزاد و محل سرپوشیده نیزبازی میشود. طرزگرفتن راکت بدمینتون تقریباً مانند تنیس بطریقه (ساطوری) معروف شده زیرا شبیه طرزگرفتن ساطور است. راکت‌آن سبك وبادوام است و در حدود ۱۵۵ گرم وزن دارد.

توپ بدمینتون درحدود ۵ گرم وزن و دارای ۱۴ تا ۱۶ عدد پر است.

قطر توپ ۳ سانتیمتر وطول پرها ۶۳ تا ۶۹ میلیمتراست که با نخ محکم بگوی‌دوخته شده است.

زمین بازی هم برای یك نفر و هم دونفر خط‌کشی میگرددوممکن است خطوط‌آن‌برنك سیاه یا سفید وپهنای خطوط ۴/۵ سانتیمتر باشد.

تور از نخ قند ظریف بافته شده وطول‌آن نسبت بفاصله تیرهای طرفین ۶۱/۵تا۷/۹۲ متر وعرض آن ۸۰ سانتیمتر و ارتفاع‌آن در وسط ۱/۵۵ متراست . لبه تور به‌تناب محکمی متصل شده و نوار پهن سفیدی بعرض ۹ سانتیمتر دورآن دوخته و با سرتیرهای طرفین همطراز میباشد.

طول تیرها ۱/۵۵ متر و نباید بیشتر از ۶۶ سانتیمتر از خطوط طرفین فاصله داشته باشد.

مساحت زمین ۶/۱۰×۱۳/۴۰ متر است ویك خط عرضی بفاصله ۱/۹۸ متر از تور و خط دیگری بفاصله ۷۶ سانتیمتر از خط عرضی در زمین رسم میگردد.

بازی میخ وحلقه - حلقه یا صفحه‌آهنی‌که در بازی پرتاب میکنند تا روی میخی که عمودی قرارگرفته بیفتد.

بزکشی (بك) یکی از انواع مسابقات اسب سواری است‌که بین عشایر شمالی‌افغانستان و قزافستان شوروی معمول است. در شوروی به «کوپ کاری» معروف است.

ترتیب بازی آن بدین قرار است: دودسته سوارکارماهرباعلام‌داور ازدوطرف میدان با سرعت برای‌بدست‌آوردن‌لاشه‌بزی‌که درچاله وسط میدان نهاده شده‌تاخت میآورند تا لاشه مزبور را هرچه زودتربدست‌آورده وبجای خود بازگردند.

این بازی بسیار خطرناك است و سوارکاران ماهر و بی‌باك ازعهده آن برمیآیند.

بوکس - ورزش مشت‌زنی برای حمله و دفاع است وآنرا میتوان «دفاع ازخود بطور مردانه» یا «هنر شریف» نامید. این ورزش در یونان قدیم با دستکش‌های چرمی فلزدارمعمول بوده و بدون استراحت و رعایت وقت انجام میگرفته است.

در مسابقه‌های آماتوری امروز با دستکش‌هـای لائی دار ونرم بازی میشود. طول مدت مسابقه طبق مقررات وقوانین وقت محدودمیگردد. منظور از بوکس خارج کردن وشکست‌دادن حریف از میدان بوسیله فن مشت زنی است‌که منتهی به ناك‌اوت میشود. ناك اوت ممکن است فنی یا تصمیمی باشد .

در مشت زنی پرفسیونل چون اصرار در ناك اوت‌کردن است باید نـاك‌اوت شود . در آماتوری اصراری برای ناك‌اوت نیست بلکه فن و امتیاز بیشتر دخالت دارد.

مسابقات از روی وزن مسابقه‌دهندگان تنظیم میشود. دربازی‌های المپیک برای‌بوکس ۱۰ وزن وجود دارد.

بسکتبال ـ بیش از همه در امریکا متداول است. آغاز این بازی از سال ۱۸۹۱ بوده و رفته رفته در قوانین آن تغییراتی داده شده است. این بازی بین دو دسته پنج نفری انجام میگیرد که هر دسته دارای دو فوروارد ویك سنتر و دوبك میباشد و برحسب احتیاج هریک ازآنها میتواند بین بازی پست خود را تغییر دهد.

دسته برنده دسته‌ایست که تعداد امتیازش بیشتر گردد. تعیین عده توپهائی که در زنبیل حریف میاندازد بیشتر باشد.

زمین بازی مربع مستطیل است بطول ۲۶ وعرض ۱۴ متر. دو دایره متحدالمرکز در وسط زمین نقش میکنندکه شعاع آنها ۶۰ و ۱۸۰ سانتیمتر میباشد و خط مستقیمی که‌ازمرکز این دایره بموازات خط عرضی بگذرد زمین بازی را بدو قسمت مساوی مینماید. قطر حلقه‌ها ۴۵ سانتیمتر و ارتفاع تور ۳۰ سانتیمتر و تخته آن بطول ۱/۸۰ متروعرض ۱/۲۰ متر است.

قطر توپ ۲۵ سانتیمتر وحلقه از آهن و تور از نخ سفید ساخته شده.

بازی را چهار نفر اداره می‌کنند: سرداور ـ کمك داور ـ منشی و وقت نگهدار.

مدت بازی ۴۰ دقیقه است و بدو قسمت ۲۰ دقیقه‌ای تقسیم میشود و بین آن ده دقیقه استراحت داده میشود. هرگونه تنه‌زدن و پشت پا و لگد زدن و جلوگیری از دویدن حریف‌یا کشیدن دست یا بدن‌او ازعقب خطاست.

بسکتبال هم درهوای‌آزاد وهم در سالن بازی میشود.

بوب اسلد ـ یکی از وسائل سریدن‌روی برف است که عده‌ای از یک تا ۱۰ نفرمیتوانند از آن استفاد کنند و چون‌دارای فرمان است بهرطرف که بخواهند میرود. مسابقات بوب‌اسلد یکی از مواد بازهای المپیک زمستانی است که تیم‌های دو نفره و چهار نفره در آن شرکت می‌کنند.

این ورزش بوسیله سه‌نفر امریکائی، انگلیسی وسویسی که درکوههای‌آلپ اوقات‌تعطیل خودرا میگذراندند ایجاد شد و ازسال ۱۸۹۰ روبتوسعه نهاد.

بولینك ـ یکی از بازیهای متداول در امریکاست که در محل سرپوشیده انجام میشود. جای بازی در محوطه‌ای بطول ۳۸ وعرض یک مترمیباشدکه کف‌آن از چوب صاف و شبیه به‌راهروئی‌است که‌گلوله‌های مخصوص‌را دراین راهروها بافشار یکدست بطرف جلو پرتاب میکنند و درانتهای این راهرونشانه هائی ازچوب قرارگرفته‌که شبیه بطری است،گلوله مزبور پس از اصابت و سرنگون ساختن آنها نسبت به‌تعدادی که انداخته امتیاز میآورد. جوائز این بازی پول نقد است.

طول نشانه‌ها ۳۸ سانتیمتر و وزن آن ۱/۳۶۰ تا ۱/۵۸۶ کیلوگرم است. گلوله‌ها

بوزن ۴/۵۴۵ تا ۷/۲۵۷ کیلوگرم وقطر ۲۲ سانتیمتر ساخته میشود.

بیس بال - یکی ازانواع بازی‌های دسته‌ایست. امریکائی‌ها آنرا «بازی ملی» میثامند و در سایر کشورها هم عمومیت دارد. یکی ازپیچیده‌ترین بازیهای موجود میباشد و میتوان آنرا در دسته‌هاکی، لاکروس، فوتبال وامثال آن ویا تنیس، بدمینتون و اسکواش گذاشت.

در میدان بسیار بزرگی بازی میشودکه بطرز ذوذنقه خط‌کشی شده است . تیمها از ۹ نفر تشکیل میشوند و ۹ دوره دارد. در هرهافتایم یک‌تیم مدافع ویك تیم زننده یا حمله‌کننده میشود. زننده توپ نزدیك پایگاه میایستد وتوپ برای او ازطرف پرتاب کننده میرسد محل پرتاب‌کننده نزدیك به‌مرکز زمین است. توپ باید خارج از دسترس تیم پرتاب کننده که‌افراد آن درمحوطه جاهای مختلف دارند زده شود وبه‌جایگاه‌های توپ، توپ را برسانند و درمدت رفتن توپ، دوره‌ای را بوسیله دویدن انجام دهد و بپایگاه برسد.

بیلیارد - میز مخصوص لبه‌داری‌که سطح آن با ماهوت سبز پوشیده شده وچندگوی‌عاج ویك عصا یا نیزه لوازم آنرا تشکیل‌میدهد. منظور اینست‌که گوی مخصوص را بدوگوی‌دیگر بزنند و درآنواحد بدینوسیله یك امتیازبدست‌آورند. بازی تعداد معینی امتیاز دارد. بازیکن تا موقعی‌که امتیاز میآورد ببازی خود ادامه میدهد وقتی نتوانست نوبت خود را برقیب می‌دهد .

بی‌تی - بازیهائی بوده‌که یونانیها دوسال بدو سال انجام میداده‌اند.

پلوتا _ کلمه‌اسپانیائی، برای توپ. یك‌نوع‌باری‌که دراسپانی، کوبا، مکزیك، امریکای شمالی، مصر، چین، فیلیپین، ایتالیا، فرانسه، بلژیك معمول است.

بازی مزبور در مقابل دیوار انجام میگیرد و بی‌شباهت به‌هتوبال وبازیهای با راکت نیست. بومیان اسپانیا آنرا بزبان محلی «جائی لائی» نامیده‌اندکه «هامی‌لای» تلفظ میشود .

پاتیناژ - ورزش‌سرخوردن‌روی یخ‌باکفشهای تیغه‌دار پولادی. این‌ورزش دررشته‌بازیهای المپیك زمستانی است. محل این‌بازی روی یخهای طبیعی و اغلب درسالنهای سرپوشیده یا در هوای‌آزاد است‌که زمین را بوسائل مصنوعی منجمد میسازند و ازآن استفاده میکنند. کفشهای مزبور چند نوع است‌که دربازیهای مختلف ساختمان‌آن فرق میکند وانواع آن فیگور سازی، سرعت و هاکی روی‌یخ است.

پینك پونك - جزو دسته بازیهای با راکت است و معمولا در محل سرپوشیده بازی میکنند و شبیه به‌تنیس است. روی‌میزی‌بابعاد ۲/۷۴ در۱/۵۲ متر وبوسیله توپهای‌سلولوئید بوزن ۲٫۵ گرم بازی میشود. راکت آن ازچوب است‌که سطح‌آنرا لاستیك یا ورقه‌ای ازچوب پنبه یا پلاستیك پوشانیده است.

میزپینك پونك بوسیله‌یك‌تور بارتفاع ۰٫۱۵۵ متر از وسط بدو قسمت متساوی‌تقسیم شده وحاشیه میز به‌پهنای ۳ سانتیمتر سفید شده است.

تامیوره‌لو - یکنوع تنیس روستائی‌که بیشتر در ایتالیا معمول است.

تنیس _ این بازی بین دو یاچهارنفر انجام میشود. اصل آن‌گویا ازبازی «لونك‌بوم»

فرانسوی اقتباس شده وبعدها توسط یك افسر انگلیسی در سال ۱۸۷۴ مقررات آن تنظیم و تکمیل گردیده است.

زمین تنیس عموماً یا چمن است یا کاه‌گل یا آسفالت. هم درهوای آزاد و هم در سالن سرپوشیده بازی میشود. طول زمین ۲۳٫۸۹ متر وعرض آن برای دونفره (سینگل) ۸٫۲۳ متر و برای چهار نفره (دابل) ۱۰٫۹۸ متر میباشد.

توپ تنیس بقطر ۸٫۸۵ سانتیمتر از لاستیك ساخته شده که اطراف آنرا ماهوت‌پوشانده و میان آن خالی است.

تور تنیس که زمین را بدو قسمت مساوی تقسیم میکند بپایه‌هائی بارتفاع ۱٫۰۶ متر نصب میشود. ارتفاع تور در وسط نباید کمتر از ۹۱۵ میلیمتر باشد. وسط تور نواری به‌پهنای ۵ سانتیمتر بطور عمود قرار میگیرد که انتهای آن بزمین بسته میشود. پایه‌های تور درخارج زمین نصب شده است.

تیراندازی باکمان - ورزش تیراندازی و پرتاب کردن تیر بوسیله کمان که از زمان باستان معمول بوده وبشر بوسیله آن حیوانات را شکار می کرده و دشمنان را به‌قتل‌میرسانیده است امروز بین مردان و زنان تقریبا بشکل اولیه خود معمول و متداول است و درهوای آزاد یا سربسته انجام میگیرد ولی درهوای‌آزاد بیشتر معمول است.

تیراندازی به‌نشانه هدف (سیبل) معمول‌ترین نوع آنست که نشانه مزبور صفحه‌ایست‌بقطر ۱٫۲۵ متر و بدوایر مختلف تقسیم شده که هرچه از محیط آن بمرکز نزدیکتر میشود امتیاز آن بیشتر است. این دوائر از مرکز بطرف محیط برنگهای طلائی، قرمز، آبی ، سیاه و سفید قرار گرفته است و هردایره امتیاز خاصی داردکه درکلمه امتیاز ذکر شده است.

تیراندازی با کمان‌ازسال ۷۶۶ قبل ازمیلاد دریونان معمول‌بوده، یکی ازموادبازیهای المپیاد بشمار میرفته است ونیز المپیادهای اول و دوم وسوم وچهارم جزو بازیها محسوب می‌گردیده که بعللی ازبرنامه‌های المپیك کنار گذاشته شد.

تیروکمان بعنوان یك سلاح و درحدود ۲۵ تا ۵۰ هزار سال بیش بکار میرفته وبعداز آن نیز نمیتوان گفت کدام قوم‌ونژاد پیش‌ازهمه‌آنرا بوجودآورده‌اند.

تیراندازی - تمرین تیرانداختن ونشانه‌رفتن یکی از ورزشهای بسیار قدیمی است که‌در زندگی بشروسیله مهمی بشمار میرفته و اکنون نیزعلاوه برتیروکمان اصلحه‌آتشین متداول‌شده و در مسابقات ورزشی ازآنها استفاده میکنند.

یکی از مواد بازیهای المپیك تیراندازی است که با اسلحه انجام میدهند ونوع اسلحه‌و امتیازات هریك فرق میکند.

تور دوسویس - (دورسویس) . مسابقه بین‌المللی دوچرخه‌سواری دورسویس مدت آن ۸ روز از ۱۴ ژوین‌آغاز میگردد. برنامه هر روزومسافت بین شهرها جداگانه تعیین‌میگردد، گذشته از جایزه‌بزرك مسابقه‌هر روز نیز جوائزی به‌برندگان بین‌شهرها که در جایگاه‌مخصوصی

ختم میشود تعلق میگیرد. این مسابقه‌در کوهستان و سرمای شدید وسربالا و شیب‌های تندانجام می‌شود.

توردوفرانس - (دور فرانسه) . مسابقه بین‌المللی دوچرخه‌سواری دورفرانسه‌که برای نخستین بار در سال ۱۹۰۳ ازطرف مجله لوتو انجام شد غیرازسالهای جنك بین‌الملل اوم و دوم مرتب ادامه داشته است.

ابتدا در ۲۰ روز انجام میشده‌وپس‌ازآن درسال ۱۹۰۶ بواسطه تصادفات وپیش‌آمدهای بین راه مسافت‌آن از ۴۵۰۰ کیلومتربیشتر شدواهمیت بیشتری پیداکرد. گردنه‌های جبال‌پیرنه وعبور از آلزاس و ایتالیا واسپانی جزو برنامه شد.

درجنك بین‌المللی اول برای اولین بار دوچرخه سواران در مسابقه شرکت کردند و قهرمانان زیادی را از دست دادند. بلافاصله ۷ ماه پس ازجنك دوباره مسابقه‌ها برپاشد. درسال ۱۹۲۰ مسابقه‌ها ازحال‌انفرادی خارج شد وبصورت‌تیم درآمدکه درسایرکشورها نیز دسته‌های ملی خودرا شرکت میدادند.

تور دوفرانس از ۲۱ ایستگاه تشکیل یافته و درمدت ۳۵ سال تغییرات زیادی کرده . اکنون مدت آن ۲۷ روز از ۴ ژوئیه‌آغاز میگردد.

اولین‌کسی‌که برنده این مسابقه شده موریس‌گارین فرانسوی نام داشته.

جوجیتسو - کشتی ژاپونی‌که درحدود ۳۰۰ سال پیش توسط یکی از اهالی‌کره بنام جوسو درست شد. این‌کشتی اولین بارتوسط امریکائیها دراثر تماس با ژاپونیها عمومیت‌پیدا کرد وبا قواعد جدید بصورت علمی وفنی درآمد. رفته رفته توجه جهانیان را بخود جلب نمود و در شهربانی‌ها و سربازخانه‌ها بکار رفت و همچنین زنها بواسطه ضعف بدنی برای دفاع خود از دزدان و اشرار، فنون آنرا آموختند. رویهمرفته متجاوز از ۲۰۰ فن است‌که مقداری ازآن بکارکشتی وتمرینات ورزشی میرود و درحدود ۸۶ حرکت برای پلیس و یکصد ده فن برای سربازان و دفاع از اسلحه سرد وگرم و مبارزه نظامی است. کشتی‌گیران لباس مخصوصی‌برتن میکنند که درتمرینات هم بکارمیرود.

درایران بنام‌کشتی‌ژاپونی شهرت دارد وبخوبی متداول نشده.

جام دیویس - درسال ۱۹۰۰ بوسیله‌دوایت. ف. دیویس قهرمان تنیس‌امریکاجائزه‌ای بنام دیویس تعیین شدکه همه ساله ماهرترین تنیس بازان قاره‌های زمین بـرای تصاحب آن بمبارزه می‌پردازند.

چوگان - یکی ازبازیهای‌قدیمی است‌کەبااسب و درمیدان وسیعی‌که دارای دو دروازه میباشد وعده بازیکنان ۴ نفر درمقابل چهارنفر است صورت می‌گیرد.

اندازه زمین ۴ر۷در۲۷۵ متراست وبازیکنان بوسیله چوب‌دستی‌های درازی‌که‌چوگان نامیده میشود توپ‌کوچکی‌راکه‌گوی‌نامیده میشود از روی زمین بطرف دروازه حریف‌میرانند و داخل‌کردن هرگوی بدروازه طرف یك برد محسوب می‌شود.

گوی مزبور ازچوب یا عاج یا بامبو ساخته شده‌که سطح خارجی‌آن سفید رنك‌واندازه

آن ۵۲ر۹سانتیمتر است.

بازی چون روی اسب ورزشی است که برای حفظ تعادل درسرعت‌های سخت و ربودن گوی از دست حریف وبیدار ساختن حس مبارزه و سرعت در اتخاذ تصمیم انجام می‌گیرد و موعد بازی آن ۲۵ تا ۷۰ سالگی است.

در زمان باستان چوگان بازی مخصوص اشراف ونجبا بوده زیرا هرکسی ازعهده‌تهیه وسائل آن برنمیآمده . این بازی تجملی است واکنون بیشتر عمومیت یافته .

سوارکاری وچوگان ورزش‌ملی ایرانیان قدیم بوده وسالیان دراز در اثر هنرنمائیهای پادشاهان و شاهزادگان و جوانان دلیربنام ایران ثبت شده وبا ادبیات و تاریخ ایران‌آمیخته است .

خردوانی ـ مسابقه خردوانی که‌در مسابقات مختلف انجام‌میگیرد، بیشتر جنبه‌تفریح دارد و بطرز مخصوص عمل میشود: پس‌از معرفی سواران وشماره‌گذاری راکب و مرکوب کلیه الاغها و صاحبان‌آنها را تعویض میکنند. یعنی هیچکس الاغ خودرا سوار نمیشود و پس از فرمان حرکت الاغی برنده میشودکه ازهمه عقبتر برسد. درحقیقت صاحبان الاغ همیشه جدیت میکنند الاغ خودشان‌که نزد دیگری است عقب بماند.

سرگرمیهای علمی

آزمایشهای جالب و سرگرم کننده برای نوجوانان

۱- آبهای چند رنگ در یک گیلاس

اگر میخواهید چند مایع چند رنگ‌را در یک گیلاس بریزید بطوریکه با همدیگر مخلوط نشوند اول مقداری جیوه درپائین گیلاس بریزید سپس قهوه تندکه بسیار قند در خود محلول دارد وسرد است روی آن بریزید سوم مقداری آب خالص نیمگرم رابوسیله‌ی یک تنظیف کاغذی که نوکش بطورافقی قرار دارد روی قهوه اضافه کنیدچهارم مقداری شراب سرخ را بازبتوسط یک قیف کاغذی دیگر با همان شکل روی آب ریخته وپنجم مقداری روغن با همین اصول اضافه نموده وبالاخره روی روغن مقداری الکل رنگی اضافه نمائید.

شش مایع بارنگهای مختلف درگیلاس دیده میشودکه با همدیگر مخلوط نمیگردند.

درصورت فقدان یک‌یا دوقسم ازاین‌مایع‌ها ممکن است مایعهای پنجگانه و یا چهارگانه را با درنظرگرفتن وزن‌مخصوصشان‌ریخت. بدیهی است مایع‌هائی که‌غلظتشان با همدیگرمختلف است وبه نسبت وزنهای مخصوصشان قرار میگیرند وبه‌این علت است که با همدیگر مخلوط نمی‌گردند.

۲- سرکه میخواهید یا روغن ؟

دوستان جمعند شما میخواهیدکه کار فوق‌العاده‌ای نشان بدهید. یک بطری آورده‌ومیگوئید من ازاین بطری میتوانم دومایع مختلف بیرون‌آورم حال شما روغن میخواهید یا سرکه ؟

یکی میگوید روغن ، بطری را خم کرده و در یک استکان ازآن بطری روغن میریزید دیگری میگویدسرکه، بازبطری را خم نموده و درظرفی برای او سرکه میریزید.

میدانیدکه چگونه میتوان این‌عمل‌را انجام داد؟ هرچند بیشتر تعجب کنید همان اندازه سهل‌تر است. شما قبلا دربطری هردو مایع را میریزید هم روغن وهم سرکه لیکن این دو مایع

آذرشهر	درقدیم	دهخوارقان نام‌داشت
سبزوار	«	بیهق «
گلشن	«	طبس «
بهشهر	«	اشرف «
اصفهان	«	یهودیه «
شهرضا	«	قمشه «
کرمان	«	گواشیر «
زنجان	«	سلطانیه «
پاوه	«	اورامان «
داراب	«	دارابگرد «
نوشهر	«	حبیب‌آباد «
شهریار	«	علیشاه عوض «
گنبد کاوس	«	دشت گرگان «
همدان	«	اکباتان «
میانه	«	میانج «
شاهین‌دژ	«	صائین‌قلعه «
زاهدان	«	دزداب «
شهرضا	«	قمشه «
شهداد	«	خبیص «

اطلاعات تاریخ وجغرافیا

اسپاك ـ نام چوپانی بود که کورش کبیر رابزرك کرد

هارپاك ـ مردی بود از بستگان آستیاك که کورش رابه اسپارك سپردبه‌قتل برساند

جنك ترموپولیس جنگی بود بین‌خشایارشاه وآتن

جنگ سالامین ـ جنگی‌بودبین خشاریاشا ویونان که بشکست ایران منتهی‌شد

سپاه‌جاویدان ـ سپاه سلاطین هخامنشی بودکه همیشه تعدادآن ده هزار بود

اشك‌دوم ـ تیرداداول نام داشت

هکاتم پیلوس.. یا شهر صددروازه شهری در نزدیکی دامغان و پایتخت سلاطین ـ اشکانی بود

اشك ششم ـ مهرداد اول نام‌داشت

اشك هفتم ـ فرهاد دوم نام‌داشت

اشك‌نهم ـ مهوداد دوم نام‌داشت

جنگ زنجیر ـ جنگی بود درسال ۱۲ ﻫ در زمان خلافت ابوبکر بسرداری خالد پسر

ولید با مرزبان ایران بنام هرمز.

جنك پل (جسر) درسال ۱۳ ه در زمان خلافت عمر بسرداری ابو عبیده ثقفی و بهمن سردار ایران که‌عربها آنرا جنك جسر گویند

جنك قادسیه ـ جنگی بود بین ایران و عرب بسرداری سعدبن وقاص و رستم فرخزاد از طرف ایران‌که دراین جنك رستم کشته شد وایرانیان شکست خوردند

جنك نهاوند ـ جنگی بود در جلولا نزدیك‌حلوان‌بسرداری نعمان بن مقرن وفیروزان که بعد از شکست ایران اعراب‌آنرا فتح‌الفتوح نام نهادند

جنك صفین ـ جنك حضرت‌امیر با معاویه در نزدیکی سلم‌که بنا به حکمیت ابوموسی اشعری علی را از خلافت خلع و معاویه به‌خلافت برگزیده شد

جنك جمل ـ عایشه زن پیغمبر و دختر ابوبکر قصد داشت طلحه را بخلافت برساند ولی شکست یافت و اسیر شد و طلحه و زبیر کشته شدند

عام‌الفیل ـ سالی بودکه سربازان حبشی بریاست ابرهه بن‌الصباح الحبشی به‌مکه‌هجوم کردند و پیغمبر اسلام دراین سال بدنیا آمد

ذوالفقار ـ شمشیری بود متعلق به‌منبه ابن‌الحجاج که درجنك بدرکشته شد وآن شمشیر را پیغمبر اکرم برای خود برگزید ودر جنك احدچون شمشیرحضرت امیر شکست حضرت‌محمد ذوالفقار را به‌علی عطا فرمود و چون این شمشیر خراشهائی داشته آنرا ذوالفقارگویند

دریای نور ـ از خزائن نادری ۷۸۰قیراط وزن داشته‌که بعدها آنرا تراشید، وبه۲۸۰ قیراط رسید این نگین جواهر بعد ازکشته شدن نادر بدست شاهرخ میرزا افتاد و ناصرالدین شاه آنرابکلاه خود میزد محمدعلیشاه در موقع فرارآنرابا خود برد ولی‌میهن پرستان آنرا پس گرفتند قیمت‌آنرا ۱۲۰۰۰ لیره انگلیس نوشته‌اند

دانستنیهای گوناگون

جبل‌الطارق ـ بنام طارق بن‌زیاد سردار مسلمین در اسپانیا که از آن تنگه بافریقا حمله‌کرد و بنام او معروف گردید

سیردریا ـ نام قدیم سیحون بود

یثرب ـ نام قدیم شهر مدینه ـ **دریای قلزم** نام دریای سرخ **دریای خوارزم** نام قدیم دریاچه آرال ـ **عراق عجم** ـ قسمتی ازشهرهای استان مرکزی امروز **کنعان** ـ نام قدیم فلسطین **شامات** ـ شامل لبنان وسوریه امروز است ـ **بولیوار** ـ واحد پول‌کشور ونزوئلا از نام سیمون دو بولیوار بانی استقلال امریکای جنوبی‌گرفته شده است

استرالیا ـ بکشورگوسفندان مشهوراست ـ **بیرمنگام** ـ نام دوشهر است یکی درامریکا یکی درانگلستان . **قسطنطنیه** ـ یا اسلامبول از نام‌کنستانتن فاتح روم شرقی گرفته شده‌است.

بین‌النهرین ـ به‌عراق گفته میشد چون بین دو رود دجله و فرات قرار داشت

نام قدیم کشورهای جهان

ترکیه	درقدیم	عثمانی	فنلاند	سوئومی
مجارستان	»	هونگری	ایران	پرس
حبشه	»	اتیوپی	اطریش	نمسه
هلند	»	ندرلند	سوریه	شامات
اندونزی	»	هند هلند	پیلان	سراندیب
تایلند	»	سیام	چین	کاته
یوگوسلاوی	»	سربستان	یونان	هلاس
فرانسه	»	گل	آلمان	پروس
عربستان	»	حجاز	ویتنام	هندوچین

بازار مکاره

در قدیم رسم‌چنین‌بود که محلی را برای داد وستد وخرید و فروش کالا انتخاب‌میکردند که آنرا بازار مکاره و در زبان فرانسه «فوار» میگفتندرومیان قدیم بازارهائی بنام «فوروم» داشتند که در ایام تعطیل (فریا) نامیده میشد و کلمه فوار ازآن مشتق شده است در اعصارقدیم بطلموس درمصر بازاری درست کرد که‌آنرا مکاریوس میگفتند در دوره جاهلیت اعراب‌بازار-هائی بنام (سوق عکاظ) داشتند ونمایشگاههای بین‌المللی امروز نمونه‌ای ازآن بازارها است

جنگهای معروف

جنك بابل جنك کورش کبیر جنك ماراتون ـ جنك داریوش
جنك مهماندوست ـ در دامغان بین نادرشاه و اشرف افغان
جنك هرات ـ جنك ناصرالدین شاه با انگلیس درهرات
جنك‌اصلاندوز ـ جنك فتحعلیشاه با روسها
جنك‌کرکوك ـ در عراق بین نادر وعثمانیها
جنك‌کرنال ـ در هند بین نادر و سلطان محمد هند (گورکانی)
جنك مورچه‌خورت ـ دراصفهان بین نادر و اشرف
جنك جهانی اول ـ ۱۹۱۴-۱۹۱۸
جنك‌جهانی دوم ـ ۱۹۳۹-۱۹۴۵
جنگهای سی‌ساله ـ نبردهای سیاسی ومذهبی پرتستان و کاتولیك
جنگهای صد ساله ـ نبردهای تاریخی پادشاهان فرانسه و انگلیس
جنگهای صلیبی ـ هشت دوره‌نبردهای سیاسی ومذهبی قرن ۱۱تا ۱۳ بین امراوپادشان کشور مسیحی با مسلمانان برای‌تصرف بیت‌المقدس و چون مسیحیان یك صلیب در سمت‌چپ سینه خود میاویختند بآنها جنگ صلیبی گفته شد.

جنگهای هفت ساله- پیکارهای سیاسی بین فرانسه و اطریش و روسیه برعلیه انگلستان و پروس در دوره سلطنت لوی پانزدهم برسر تصرف سیلزی که سرانجام این ناحیه بتصرف فردریك دوم پادشاه پروس درآمد

جنگهای جانشینی اسپانی - نبردهای فرانسویان با کمك انگلستان و اطریش وهلندبا اسپانی برای تصاحب تاج و تخت فیلیپ پنجم در اسپانی .

جنگهای صد روزه - دوره صد روزه‌ای بودکه ناپلئون اول در فرانسه از هشتم‌مارس ۱۸۱۵تا ۲۲ژوئن تاریخ استعفای دوم بعد از شکست واترلو در فرانسه سلطنت‌کرد .

سن بارتلمه

در شب ۲۳ - اوت ۱۵۷۲ بناباصرار و فرمان‌کاترین‌دو مدیسی ملکه فرانسه ودستور شارل نهم پادشاه فرانسه وهمکاری دوك دوكيز برای قتل عام پرتستانها فزمانی صادر شدکه‌به حادثه سن بارتلمه مشهور است کشتار سن‌بارتلمه از وقایع وحشتناك تاریخ مسیحیت است‌واین واقعه در بامدادان عروسی هانری دو ناوار رئیس فرقه پرتستانها با مارگریت دووالوا خواهر شارل نهم اتفاق افتاد پسرعموی شاه هانری دو ناورا پرتستان بود و شاه‌خواهرش را باو داد که این اختلاف ازبین برود اما مادرش‌کاترین دو مدیسی برای بقای سلطنت پسرش این‌کشتار را براه انداخت صدای ناقوس‌کلیسیای سن ژرمن درشب عید سن بارتلمه‌کشتار را اعلام‌کرد و قتل و غارت وحشتناکی در پاریس و شهرستانها درگرفت این‌کشتار از ساعت ۵ صبح‌آغاز شد وچند روز طول‌کشید و هزاران مرد و زن با وضع فجیعی‌کشته شدند واشخاص سرشناسی مانند گاسپار دو کلینی‌رئیس ارتش و راموس شاعر در کاخ لوور بقتل رسیدند فقط هانری دوناوار پسرعموی شاه شوهر مارگریت و پرنس دوكنده بشفاعت شاه بخشیده شدند و هانری دو نـاور بعدها بنام‌هانری چهارم پادشاه فرانسه شد.

فئودالیته چیست

فئودالیته یك‌نوع حکومت ملوك‌الطوایفی و خان‌خانی راگویند «فئود» در لغت‌یونانی به معنای تیول است وبطورکلی نوعی حکومت مطلقه و اربابی بودکه در حدود سال یـکهزار میلادی از سرمایه‌داران و صاحبان املاك ازکنت‌ها و مارکی‌ها تشکیل گردید بـاین معنی کـه زمینهائیکه در طول قرنهای متمادی بعنوان جایزه بهمه غلامان داده میشد بطور ارث بفرزندان آنها رسید و این تملك در قرون وسطی وسعت یافت‌وسرمایه داران بقدری مقتدر شدندکه مانند سلاطین ستمکار حـکومت میکردنـد امـا بعداز جنگهای صلیبی حکومتهـای فئودال یکی بعد از دیگری واژگون شد و پادشاهان مقتدر اموال‌آنان را تصاحب‌نمودند و بعداز ظهوردوره رنسانس و ترویج علوم و ادبیات به‌تفرقه این نوع حکومتها کمك‌کرد و در سال ۱۷۸۹ بـا انقلاب‌کبیر فرانسه اساس حکومتهای استبدادی واژگون‌گردید.

فراماسون

فراماسون در اصل بمعنی «برادران بناء» است واصل‌آن در زمـان حضرت سلیمـان از

اجتماع بنایانی که مامور ساختن مسجد اقصی بودند پیدا شد دسته دیگر اساس آنرا از مصر میدانند اما مورخین، اروپا نوشته‌اند که در قرن هشتم دسته‌ای از بنایان بودند که باروپاآمدند و ساختمانها و بناهای آثار کوتیك ازآثار آنها است در هرحال این دسته‌ها در قرن هیجدهم بصورت دستجات سیاسی درآمدند وجمعیت آنان بسیار زیاد شد بطوریکه در تمام کشورها پراکنده شدند و اعضای‌آن سعی‌می‌کردند ومتعهد بودندکه بهیچوجه نبایداسرار جمعیت را فاش کنند در ایران هم این‌گروه‌جمعیتی بنام «فراموشخانه» تشکیل‌دادندکه در پایه‌گذاری‌مشروطیت ایران بی‌اثر نبود.

درسال۱۷۱۷یك عده‌بنایان‌انگلیس به‌تقلیدآنان برعلیه‌کلیسیای‌انگلیس جمعیت‌سیاسی تشکیل دادند وبعدهابصورت حزب سیاسی درآمد و اعضای آن بیشتر از رجال عالی‌رتبه‌سیاسی و مذهبی بودند و درتمام کشورها نماینده داشت

اطلاعات گوناگون

اطلاعات تاریخ و جعرافیا

چند شهر بنام کامبریج یافت میشود؟

یکی در انگلستان و یکی درایالات متحده امریکا که هر دو مرکز دانشگاه بزرگی است.

ماورالنهر نام قدیم ترکستان شوروی امروزی است بمناسبت اینکه در آنطرف رود جیحون قرار دارد.

عراق عجم در سابق بقسمتهای مرکزی و مغرب ایران‌گفته میشد

فرغانه سرسبزترین مناطق ماورالنهر سابق و ترکستان امروزی است

کشور آلمان را بنامهای ژرمن و پروس و رایش و دوچه میخوانند

دریای اژه را بحرالجزایر هم میخوانند

اسپانیا تنها کشور جمهوری است که ولیعهد دارد و ولیعهداو دون‌کارلوس پنجم نام دارد.

استرالیا بکشور گوسفند معروف است.

نام قدیم فرانسه‌کشورگل بوده‌که از نام طایفه گولوا اولین ساکنین فرانسه‌گرفته شده‌و چون فرانکها مدتی دراین کشور حکومت داشتند فرانسه ازکلمه فرانك اقتباس‌گردید.

جزیره ایسلند در شمال اروپا به‌جزیره یخ معروف است.

رود قزل ایرماق در ترکیه سابقا هالیس خوانده میشد

طرابلس غرب بندرکشور لیبی در شمال افریقا و طرابلس شرق بندر کشور لبنان در آسیای غربی است.

سیر دریا نام قدیم آن جیحون بوده است

بین‌النهرین نام سابق منطقه عراق بوده چون دو رود دجله و فرات در اطراف آن قرار داشت .

غرجستان ناحیه کوهستانی شرقی خراسان قدیم است که امروز جزو افغانستان است.

حیدر آباد ایالتی است در هندوستان و حیدر آباد دیگر در ایالت پاکستان غربی است.

دریای خوارزم نام قدیم دریاچه آرال است.

غور ناحیه‌ای است کوهستانی در مشرق خراسان قدیم که امروز جزو افغانستان است .

کالیفرنیا درکشور مکزیك و کالیفرنیا نام یکی از ایالات امریکای شمالی است.

کانتون شهری است در کشورچین و شهری دیگر باین نام در ایالت متحده امریکا است .

اسلامبول نام قسطنطنیه قدیم است برای اینکه کنستانتن اول پادشاه روم شرقی آنرا ساخت .

بیرمنگام نام دو شهر است یکی در انگلستان و دیگری در امریکا که هر دو مرکز فلزکاری است.

جانوران تاریخی

گربه	منسوب است به	ابوهریره
سك	« « «	اصحاب کهف
رخش	« « «	رستم
شیر	« « «	حضرت امیر
الاغ	« « «	حضرت مسیح
اژدها	« « «	حضرت موسی
ماهی	« « «	یونس
مار	« « «	حضرت آدم
سیمرغ	« « «	رستم
شبدیز	« « «	خسرو پرویز ساسانی

جانوران و اشیائی که آرم ملی کشورها هستند

داس و چکش ـ آرم کشور شوروی

کرکس - آرم کشور پرو
عقاب - آرم کشورهای امریکا - آلمان - اندونزی - بولیوی
اسب - آرم کشورهای اوروگوئه - ونزوئلا - انگلستان
شیر - آرم کشورهای ایران - بلژیك - حبشه - سوئد - نروژ - هند
ماه و ستاره - آرم کشورهای پاکستان - مصر - ترکیه
گاو - آرم کشور ایسلند
کانگورو - آرم استرالیا
گرك هشت پستانه - آرم کشور روم قدیم

خاتمه

اطلاعات ـ گوناگون

نام‌شهرهای قدیم ایران

اهواز	درقدیم	ناصری	نام داشت
رامسر	«	سخت‌سر	«
بابلسر	«	مشهد سر	«
خرمشهر	«	محمره	«
آبادان	«	عبادان	«
بندرعباس	«	کمبرون	«
فردوس	«	تون	«
بندر پهلوی	«	انزلی	«
شاهی	«	علی‌آباد	«
گرگان	«	استراباد	«
کاشمر	«	ترشیز	«
اندیمشك	«	صالح‌آباد	«
آمل	«	محمودآباد	«
اراك	«	سلطان‌آباد	«
قوچان	«	خبیوشان	«
رضائیه	«	ارومیه	«
ساری	«	طوسان	«

بهمدیگر مخلوط نشده سرکه در پائین و روغن دربالا میماند اگر بطری را آهسته خم کرده و مایع محتویش را بیرون بریزید فقط روغن خواهدآمد ولی اگر بطری را وارونه کرده و دست روی دهانه‌اش بگذارید که سرکه بزیرآمده و روغن ببالا رودآنگاه دست را به‌آهستگی از دهانه بردارید. سرکه قطره قطره جاری میگردد .

۳- قوطی کبریت همیشه بیك طرف می‌افتد

ممکن است یکنفر دوست ازشما کبریت بخواهد شما قوطی کبریت را از جیب درآورده وبی‌اعتنا بیاندازید قوطی کبریت طوری بیفتد که کلیشه‌اش روبطرف بالا باشد البته این مایه‌ی تعجب نیست ولی موقعی شگفت‌انگیز میشودکه شما قوطی کبریت‌را دوباره برداشته‌ومیاندازید باز بهمان شکل بیفتد واگر هزاربار نیزتجربه نمائید بهمان شکل قراربگیرد بدون اینکه‌دقتی در انداختن‌آن بکنید. این خیلی ساده است. میدانید چه‌کنید ؟ یك سکه‌ی پول ۲ ریالی میان کشوولفافه خارجی قوطی درقسمت پائین بگذاریدکه آنجا پنهان باشد.

۴- کبریت‌های شکم‌پرست

دراین‌آزمایش کبریت‌ها فرار می‌کنند و یا بهم نزدیك می‌شوند . شاید ملتفت نمیشوید که میخواهم چه بگویم‌پس تجربه‌کنید. چندکبریت در روی‌آب بشکل دایره بگذارید که‌بعبارت دیگرشکل ستاره برای خودشان بگیرندآنگاه یك تکه صابون‌کوچکی بشکل میله میان دایره کبریتها وارد آب‌کنید کبریتها تمام فرار میکنند.

ولی درهمین موقع صابون را بیرون آورده ویك تکه قند در همان محل به آب فرو میبرید کبریتها هجوم‌آورده تماما بقند متصل میشود اینست کبریت‌های شکم پرست

۵ - برداشتن پانزده‌کبریت در روی یك‌کبریت

اگر میخواهید پانزده‌کبریت را در روی یك‌کبریت بردارید چنین عمل نمائید کبریتی بزمین‌گذاشته هفت‌کبریت ازیکطرف‌وهفت‌کبریت دیگر ازطرف دیگر یك درمیان روی‌کبریت اولی بطوری سوارکنید که نصف کبریت‌ها بهمدیگر مربوط شوند در حالتیکه کبریت پائینی در وسط بماند سپس کبریت پانزدهم را وسط کبریتها در فوق بموازات کبریت پائینی گذاشته‌بهمان شکل کبریت پائینی را برمیدارید کبریتها تمام برداشته میشوند وهیچ کدام نمی‌افتند. لازم‌است موقع سوارکردن کبریتها سرفسفردارآنها در هوا باشد.

۶ - آب در استکان بالا میآید

نعلبکی را پرازآب‌کرده استکان را بوسیله‌ای‌گرم نمائید بهتر این است که کبریتی را سوزانده و در داخل آن بیاندازید حال اگراستکان را روی نعلبکی وارونه نمائید تمام‌آب‌بالا می‌آید و در استکان می‌ایستد علت این امرنیز رقیق بودن هوای استکان وصعود مایعات در لوله‌های خالی از هواست .

عمل فوق را میتوانید بهتر ومکمل‌تر از این اجرا کنید بدین صورت که چوب پنبه‌ی پهنی‌که در وسطش شمع کوچکی نصب و روشن کرده‌اید روی آب بگذارید سرپوشی روی آن وارونه نمائید مقدار زیادی از آب درسرپوش بالا می‌آید.

۷ـ شمع توی آب میسوزد

بدیهی است که شمع توی آب عمودی نمیایستد و بواسطهٔ‌کمی زنی‌که دارد بالای آب میآید هرگاه قسمت پائینی شمع را بوسیله‌ای سنگین سازید . (مثلا مختصری سرب یا ساچمه بچسبانید) بطوریکه شمع درآب میسوزد وهرچه شمع سوخته میشود بالا آمده تا آخرمیسوزد.

۸ ـ بریدن شیشه

صفحه‌ی شیشه را ممکن است با وسیله‌ای معمولی برید بدون اینکه بشکند برای این کار لازم است‌دست‌ها وقیچی و شیشه راتوی‌آب برده‌بطوریکه تا ساعد هردو دست درآب باشد آنگاه قیچی راگذاشته وصفحه‌ی شیشه را هرطوریکه میخواهید ببرید .

توی آب ارتعاشی‌که سبب شکستن شیشه میشود وجود ندارد وبه‌این علت شیشه را مثل اینکه یك مقوا بریده میشود میتوانیم ببریم .

۹ـ خطای باصره

حواس ظاهری ما اغلب بواسطه‌ی پاره‌ای‌آثار فیزیکی خطا میکنند. مثلا دو خط متعامد مساوی راکه یکی افقی و دیگری عمودی است چشم بیك طول نمی‌بیند با این ترتیب پاره‌ای تفریحات علمی بواسطه خطای حس باصره حاصل میگردد.

ازکاغذ سفید یا مقوای نازك سه‌شکل مربع مستطیل ببرید بشرط اینکه طول هرسه‌مساوی و قریب ۱۰ سانتیمترباشد ولی عرض دوتا ازآنها مساوی و مثلا یکسانتیمترگردد و دیگری بعرض نصف عرض آنها مثلا نیم سانتیمتر شود. آنگاه دو مستطیل با عرض متساوی را بشکل علامت (X)بگذارید بطوریکه زوایای بالائی‌آنها قائمه باشد حال مستطیل سوم را روی‌آن‌طوری قرار دهیدکه این زاویه را نصف‌کند ملاحظه خواهید نمودکه طول این مستطیل سوم بمراتب بزرگتر ازطول دومستطیل دیگربنظرمیرسد.

ولی بالعکس هرگاه دو مستطیل متساوی‌العرض را عمودی وبموازت هم‌گذاشته‌ودیگری را وسط آنها افقی بگذارید تا شکل (H) حاصل شود وسطی‌کوتاهتر از دو مستطیل دیگربنظر خواهد رسید.

۱۰ ـ خطای حس لامسه

بیکی از دوستان خودتان بگوئید من یك نخود یا هسته‌ی آلبالو را دو عدد نخود یا آلبالو میکنم بعبارت دیگرحس باصره شما آنرا یکمدد می‌بینند ولی قوه‌ی لامسه شما دوتاحس می‌نماید .

آنگاه یکعدد هسته‌ی‌آلبالو یا هرچیز مدورکوچکی برداشته روی میز بگذارید بدوست خودتان دستور دهیدکه انگشت وسطی را بروی انگشت سبابه سوارکند حال اگرنخود را میان سرانگشت سبابه (که جای‌انگشت وسطی راگرفته) و سرانگشت‌وسطی (که قائمقام انگشت سبابه شده) گرفته و در روی میزآهسته‌حرکت بدهد. خود دوست شما اقرار خواهدکردکه با قوه‌لمس دو تا حس میکنم درصورتیکه با چشم بیش از یکی نمی‌بینم .

۱۱- نقشه‌ی مرغی صدا میکند

تصویرمرغی را بدیوار بچسبانید و به‌جمعی از دوستان بگوئید که من این تصومر مرغ را بصدا در میآورم . شمعی روشن نزدیك تصویرکنید تصویر مرغ شروع بخواندن میکند.

میدانید چه بایدکرد؟ قبلا در دیوارگودی مختصر ترتیب داده وقورباغه‌ای آنجا پنهان کنید تصویر مرغرا روی همین شکاف بچسبانید تا قورباغه احساس روشنائی مختصرکندشروع بخواندن خواهدکرد. بالعکس در تاریکی چون مردمان گوشه‌نشین سکوت اختیارخواهد نمود.

۱۲ - تقسیم سیب بردو قسمت (در زیر پوست)

چقدر مایه تعجب خواهد بودکه‌دوستی بشما سیبی تعارف کندکه بخورید شما تاپوستش را کندید سیب خود بخود بردوقسمت منقسم شده باشد میدانید دوست شما چگونه این سبب را بدون اینکه در پوستش شکافی حاصل شود بردوقسمت منقسم‌کرده است؟ شما هم‌میتوانیدچنین کاری نمائید.

وسایل آن خیلی سهل است‌با سوزن‌محکمی که تا اندازه‌ی امکان کوتاه باشد ونخ‌ابریشمی که محکم‌تر ولی نازك‌تر شود میتوانید این‌کار شگفت‌آوررا انجام دهید ازیکطرف سیب‌سوزن را فرو برده وبفاصله‌ی یك سانتیمترونیم بشرط اینکه بسیار نزدیك پوست سیب باشدبیرون کشید بازاز همانجا مجدداً سوزن را فروبرده عمل را ادامه دهید . بدین شکل دور دایره بزرك سیب را بدوزیدکه هرقطع سوزن یکی‌از اضلاع‌کثیرالاضلاعی است‌که درهمان دایره بزرك سیب محاطه است ولی مواظبت خواهیدکردکه آخرنخ ابریشمی از اولین قسمتی که ازآنجا شروع بدوختن نموده‌اید خارج شده باشد تا بالاخره سوزن ازهمانجائیکه اول فرورفته بیرون می‌آید آنگاه دوقسمت اول وآخرنخ را محکم‌گرفته‌بکشیدکشش نخ سیب را درمیان پوستش بدوقسمت تقسیم میکند درصورتیکه پوستش کاملا سالم و اثری درآن دیده نمیشود.

۱۳ - گره زدن درطناب

منوچهر بدوست خود پرویزگفت من دو سرطناب را در دست‌گرفته بدون اینکه دو سر طناب را رهاکنم در وسط‌طناب‌میتوانم‌کره بزنم پرویز باور نکرده‌بالاخره شرط بستندمنوچهر دوسرطناب را بگرفت چنانکه‌گفته بود ازعهده بیرون‌آمد.

میدانید منوچهرچه‌کرد؟ درحقیقت‌گره را دربازوهای خود زدبدین‌ترتیب با دست‌راست یکسر طناب راگرفته‌و دستش را ببالای بازوی چپ‌آوردآنگاه دست چپش را از وسط پهلو و بازوی راست‌گذارده و اززیرسردیگر طناب را بگرفت بازوهایش را گشودگره بسته شد.

۱۴- شمع مبدل‌بدستمال میشود

شما میتوانید شمعی‌راکه روشن است‌مبدل بیك دستمال سازید برای اینکار کاغذاستوانه‌ای شکلی باندازه یك شمع درست‌کرده و در تویش دستمالی پنهان کنید آنگاه مختصر شمعی بسر استوانه‌کاغذی‌گذاشته روشن نمائید تا دیدیدکه شمع دارد تمام میشود فوری خاموش و استوانه را توی یك صفحه کاغذی سفیدی که قبلا نشان میدهیدکه چیزی ندارد برده و دستمال رابیرون می‌آورید.

درساختن شمع مصنوعی از کاغذ بهتراینست که روی کاغذ را بامقدارخیلی کمی‌ازپیه چسب اندوده سازید که بشمع بیشتر شبیه میشود و تا توی کاغذ بردید اطراف آن بشمع چسبیده آنگاه بسهولت دستمال را از توی آن برمیدارید و نشان میدهید .

اختراعات تفننی

۱- یك ساز الکترونیکی جدید

بالاخره یك ساز الکترونیکی برای مبتدیان ساخته شد. این ساز که بشکل آرم موسیقی (لیر) می‌باشد برای بچه‌ها و هنرجویان تازه‌کار موسیقی بهترین وسیله‌ی یادگیری محسوب می‌شود .

این چنك الکترونیکی شامل یك صفحه راه راه است که رنك هرکدام ازاین خطوط با همدیگر تفاوت داشته وهررنك بیك‌نت اختصاص دارد ویك‌کتابچه نوت همراه این سازبخریدار عرضه میشودکه درآن نت آهنگهای مختلف بطور رنگی چاپ شده است.

برای نواختن این ساز : میله‌ی‌کوچکی شبیه مداد درنظرگرفته شده‌که با یك سیم ببدنه ساز مربوط‌گشته است. نوازنده میله را برمیدارد وبا نگاه‌کردن بصفحه‌ی نت، مرتباً میله را روی خطوطی قرار میدهدکه همرنك نتهای صفحه است.وقتی این میله با نقاط مختلف صفحه، تماس حاصل میکند مدار بسته‌ای تشکیل میشود و درنتیجه دستگاه نت مربوطه را مینوازد.

هرکس با یکی دوساعت تمرین قادر است این چنك نوظهور را بکار اندازد وآهنگهای مختلف را اجرا کند.

این ساز علاوه براینکه برای بچه‌ها بهترین سرگرمی بشمار میرود میتوانند بکمك‌آن و بروش سمعی وبصری درکمترین مدت بالفبای موسیقی آشنا شوند .

۳- بازی گلف در اطاق

درحقیقت یك زمین‌گلف چند بارتا شده و قابل قرارگرفتن دریك اطاق‌گشته است. این دستگاه از ۱۸ زمین‌گلف کوچك ۱۸۵ × ۷۸ سانتیمتری تشکیل یافته‌که رویهم سوارشده‌اند وهریك ازآنها شامل موانعی است. رقتی‌یك بازیکن توانست توپ را ازموانع یکی‌ازصفحات ۱۸گانه عبور دهد، این توپ ازیك سوراخ‌کوچك بصفحهٔ پائین که در واقع یك زمین بازی دیگری است می‌افتد دراین موقع‌کارآن صفحه پایان یافته است وباید ازصحنه بازی کنار برود این امرخیلی ساده است وبا زدن یك شستی بطورقائم قرار میگیرد و این‌کار ۱۸ بار تکرار میشود تا تمام صفحات بطورقائم واقع شوند.

هربازی بطور متوسط در ۱۰ دقیقه وکمتر از آن تمام میشود . تعداد بازیکن‌ها محدود نیست وچندین نفر میتوانند با آن بازی‌کنند وتماشای بازی نیزمشغول‌کننده است.

این زمین‌گلف وقتی‌کامل میگردد که یکدستگاه مجهز کرونومتر بآن اضافه شود . با میزان‌کردن این‌کرونومتر می‌توان مدت بازی را برای ۱۰ دقیقه ویاکمتروبیشتر ازآن‌محدود

کرد و کسی که درمدت معین‌نمی‌توانست توپ را ازتمام موانع عبوردهد بازنده محسوب‌میشد.

دستگاه بازی‌گلف اطاقی ، ۲۸۰ کیلوگرم وزن دارد وظاهراً حمل ونقلش مشکل است ولی با چهارچرخ بدون اصطکاك که به‌آن تعبیه شده این امر خیلی ساده است.

بالا رفتن صفحات بوسیله یک موتور الکتریکی انجام میبابد که ۱۸۰ وات ۰/۹ آمپری بوده وبا برق شهر میتواند تغذیه‌شود.

این دستگاه بازی هیچ بودجه وهزینه‌از رای نگهداری ایجاب نمی‌کند. مهارت در آن بتمرین قبلی بیشتری نیازمند است.

این بازی جالب، شبها و روزهای برفی وبا فت‌گذرانی مطبوعی رابرای یک عده فراهم سازد.

۳- غذاخوری اتوماتیك برای سك وگربه

وقتی برای مدت یک‌شبانه‌روز ازخانه خارج میشویم تکلیف سگ وگربه‌ی خانه‌ازنظر غذا چیست؟ اگربرایش خوردنی بگذاریم زودتر میخوردکه در نتیجه هم مریض میشود و هم بعداً گرسنه می‌ماند واگر خوراکی نگذاریم در وظیفه خود نسبت بحیوان زبان بسته قصور ورزیده‌ایم .

اخیراً یک شرکت معروف آمریکائی راه حل این مسأله را پیداکرده است. ازطرف این مؤسسه ظرف سرپوشداری ساخته شده‌که غذای حیوان را درون‌آن میریزند و درش را میبندند . روی درآن پیچ بزرگی قرار داردکه بیک طرف‌آن عقربه‌کوچکی متصل است.

دور این پیچ، اعداد ازصفر تارقم معینی‌نوشته شده است و عقربه در هرساعت فاصله دو رقم مجاور را طی میکند. این عقربه را روی هر رقمی قرار دهند. درانتهای‌آن ساعت، درجعبه بطور اتوماتیک باز میشود.

مثلا درصورتیکه عقربه را روی ۱۳ بگذارند ۱۳ ساعت بعد درجعبه باز شده و غذا در دسترس حیوان قرار خواهدگرفت .

اساس‌کار دستگاه ، شبیه یك ساعت معمولی شماطه داراست .

با داشتن این وسیله، مسأله غذای حیوان درغیاب صاحبش‌ازاین بابت حل‌شده‌است .

۴- محدود کردن ساعات تماشای تلویزیون

بچه‌ها علاقه عجیبی به‌تلویزیون دارند. اگرآنها را آزاد بگذارند قسمت اعظم ساعات روزرا غرق درتماشای‌پرده‌ی کوچك‌آن‌خواهندبود واین‌امربه‌بینائی‌آنان‌زیانپخش بوده‌وهمچنین مانع انجام تکالیف درسی‌آنها خواهدگشت.پس چه بایدکرد : روزی فقط مدت معین ومحدودی باید بآنها اجازه‌ی تماشای تلویزیون داد. اما آنها درغیاب بزرگترها باین محدودیت قانع نخواهند بود.

اخیراً برای جلوگیری از اینکار، ساعت مخصوصی ساخته شده است که آنرا در مدار تلویزیون میگذارند وبوسیله پیچ مخصوصی‌که در داخل دارد می‌توان‌آنرا طوری تنظیم کردکه اولا مدتی راکه ازتلویزیون استفاده شده معین سازد. ثانیا پس‌ازمدت معین (مثلا ۱/۵ ساعت)

که والدین معین کرده‌اند برق تلویزیون را قطع کرده وتا قبل از ۲۴ ساعت امکان استفادی مجدد ندهد.

اما پدر ومادرحق خواهند داشت با فشاریك شستی که در داخل آن است برای هرمدت که میخواهند جریان را برقرار کرده وازتلویزیون استفاده کنند.

این پیچ وشستی پشت درکوچکی قرار دارند که سویچ قفل آن فقط پیش والدین خواهد بود.

با این وسیله‌ساده میتوان تماشای تلویزیون را دربچه‌ها کنترل کرد واز زیاده روی آنها دراینکارجلوگیری نمود.

۵ ـ وسایل بازی برای فضانوردان آینده

در عصری که همه بفضا میاندیشند، سازندگان وسایل بازی نیز بفکر افتاده‌اند که برای فضانوردان آینده وسایل مخصوصی جهت بازیهای مختلف ازقبیل شطرنج و ورق دومینووغیره تهیه کنند از کجا معلوم که آنها ضمن مسافرت بفضا، پس‌ازانجام وظایف محوله وخواب‌واستراحت احتیاج ببازی و تفنن نداشته باشند. اما مساله بی‌وزنی باید در این مورد هم حل شود، زیرا روی زمین، نیروی نقل‌باعث میگردد که مهره‌های شطرنج یاکارتهای بازی روی یک سطح، کنار هم قرارگیرند. برای رفع این اشکال از خاصیت آهنربائی کمک گرفته‌اند.

برای اینکه این ابزار، ظریف‌وسبک باشند قسمت اعظم ماده‌ی اولیه آنها ازآلومینیوم ساخته شده اما روی آنها را یک ورقه نازك از فلزاتی که استعداد آهنربا شدن دارند تشکیل داده است.وازهم‌اکنون این وسایل‌بازی جهت فروش‌آماده شده‌اند، اما قبل ازاینکه فضانوردان ازآنها استفاده‌کنند تعداد بیشتری ازآنها توسط افرادی که بچیزهای تفننی علاقمندند خریداری شده است.

۶ـ پلکان تاشو !

مساله‌ی محل پلکان وفضائی که بوسیله‌آن اشغال میشودگاهی اشکالاتی را در ساختمان فراهم میکند مخصوصاً هنگامیکه مساحت زیربنا کم باشد اختصاص دادن قسمتی از ساختمان برای پلکان بیخود خواهد بود. اما چگونه باید بطبقه بالا رفت؟

اخیراً موسسه **مرکورا** باین امر چاره‌ای اندیشیده ویک پلکان تاشو ببازار عرضه‌کرده است. جنس این پلکان ازآلومینیوم بوده وبسیار سبک است. آنرا در سقف کار میگذارند و اگر همرنگ، سقف باشد بهیچوجه جلب توجه نمیکند.

هنگام رفتن‌ببالا کافی است که یک شستی را فشاردهند تا پله پائین بیاید وپس‌ازرسیدن بطبقه فوقانی فشار دگمه دیگری آنرا دوباره در سقف جمع خواهدکرد. این پلکان تا شود، زیگزاك یا (ZZ) نامیده شده است.

واحدهای پول

نام کشور	واحد پول
آرژانتین	پزو
آلمان شرقی	مارک آلمان شرقی
اردن هاشمی	دینار اردنی
اسپانیا	پزتا
اندونزی	روپیه
افریقای جنوبی	دلار امریکا
آلبانی	لک
آن‌سالوادر	کولون
اوروگوئه	پزو
اتحاد شوروی	روبل
استرالیا	پوند استرالیائی
ایران	ریال
بلغارستان	پو
بلژیک	فرانک بلژیک
پاراگونه	کورانی
پاناما	بالیزا
پاکستان	روپیه
تایلند	بهمت
چین ملی	دلار فرمز
چکوسلواکی	کرونا
دانمارک	کرون
آلمان غربی	مارک آلمانی
اتیوپی (حبشه)	دلار اتیوپی
اسرائیل	پوند اسرائیل
اتریش	شلینگ
آمریکا	دولار امریکا
اکوادر	سوکر
ایسلند	کرونا
ایرلند	پوند
ایتالیا	لیر
انگلستان	لیره
افغانستان	افغانی
برمه	کیات
بولیوی	لو
برزیل	کروزیرو
پرتغال	اسکودو
پرو	سول
ترکیه	لیره ترک
تونس	فرانک
چین کمونیست	روبل
دومی‌نیکن	پزو
رومانی	لو

زلاند جدید	پوند	ژاپن	ین
سودان	پوندسودان	سویس	فرانک سویس
سوئد	کرون	سیلان	روپیه سیلانی
سوریه	پوند سوریه	شیلی	انسگودو
عراق	دینار	عربستان	سمور
غنا(گانا)	پوندگانا	فرانسه	فرانک
فیلی‌پین	پزو	فنلاند	مارگاست
کانادا	دلار کانادا	کامبوج	ریل
کنگو	فرانک کنگو	کستاریکا	گلون
کوبا	پزو	گینه	فرانک گینه
لیبریه	دلار امریکا	لیبی	پوند لیبی
لوکزامبورک	فرانک	لبنان	پوند
مجارستان	فورنیت	موناکو	فرانک فرانسه
مکزیک	پزو	مصر	پوند مصری
نروژ	کرون	کره	هوامنا
کلمبیا	پزو	گواتمالا	گوانزال
مراکش	درهم	نپال	کرون
مغولستان	توفریک	لائوس	کیپ
لهستان	زلاتی	لیختن‌اشتاین	فرانک سویس
مالایا	دلار مالایا	هند وراس	لمپیرا
هلند	گولان	هندوستان	روپیه هندی
یونان	دراخم		

لیره ـ واحد پول ۹ کشور : است انکلستان ـ سوریه ـ ایرلند ـ اسرائیل ـ افریقای جنوبی ـ سودان ـ اسکاتلند ـ افغانستان

پزو ـ واحد پول ۸ کشور است :

فیلیپین ـ مکزیک ـ کوبا ـ آرژانتین ـ اوروگوئه ـ شیلی ـ کولومبیا ـ دومینیکن.

فرانك ـ واحد پول ۱۱ کشور است :

فرانسه ـ لوکزامبورك ـ الجزایر ـ مراکش ـ سویس ـ تونس ـ ماداگاسکات ـ کنگو ـ لیختن‌اشتاین ـ موناکو.

دلار ـ واحد پول دو کشور است:

امریکای شمالی ـ کانادا .

مارك : واحد پول کشور آلمان است.

روپیه ـ واحد پول چهار کشور است.

هندوستان ـ پاکستان ـ اندونزی ـ سیلان

اجزاء واحدهای پول بعضی کشورها

دلار امریکا مساوی ۱۰۰ سنت
شلینگ مساوی ۱۲ پنس
افغانی مساوی ۱۰۰فلس
فرانك مساوی ۱۰۰ سانیم
گولدن هلند مساوی ۱۰۰سنت

لیره مصری ۱۰۰ دیباستر
لیره انگلیسی ۲۰ شیلنك
مارك آلمانی ۱۰۰ فینك
روپیه هند ۱۰۰ پای
کرون چك ۱۰۰ یلزر

پایان

خواهشمنداست اغلاط زیر را اصلاح فرمائید

صفحه	سطر	غلط	درست
۳۷	۱۰	ظ	شد
۳۷	۱۰	طین	طبق
۴۰	۹	۳۴۵	۱۴۵
۷۲	۱۳	فلیك	فلمینك
۷۲	۱۶	پیر رمار	پیر ومادام کوری
۷۳	۱۱	۶۸۴	۸۶۴
۱۳۹	۱	۱۱/۱۱	۰/۱۱
۳۲۸	۱	فصل دهم	فصل هشتم
۴۵۷	۲۲	۵۲	۱۵۴
۴۵۷	۲۴	۱۵۴	۵۲
۴۵۷	۲۹	بودا	ودا
۶۴۱	۱	۱۲۴۳	۱۳۴۳

BORROWER'S NO.	ISSUE DATE	BORROWER'S NO.	ISSUE DATE

شامل بخشهای : باستان شناسی - تاریخ وجغرافیا - علوم - فیزیک - اکتشافات -
اختراعات - ادیان - ورزش - ادبیات - جنگها - چهره های درخشان تاریخ
موسیقی - سازمان ملل - اقتصادی - فضائی - هنرهای زیبا .

تحت شماره ۱۴۰۲ / ۵۱/۱۰/۹ در دفتر مخصوص کتابخانه ملی به ثبت رسیده است

بها ۷۵۰ ریال

